

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

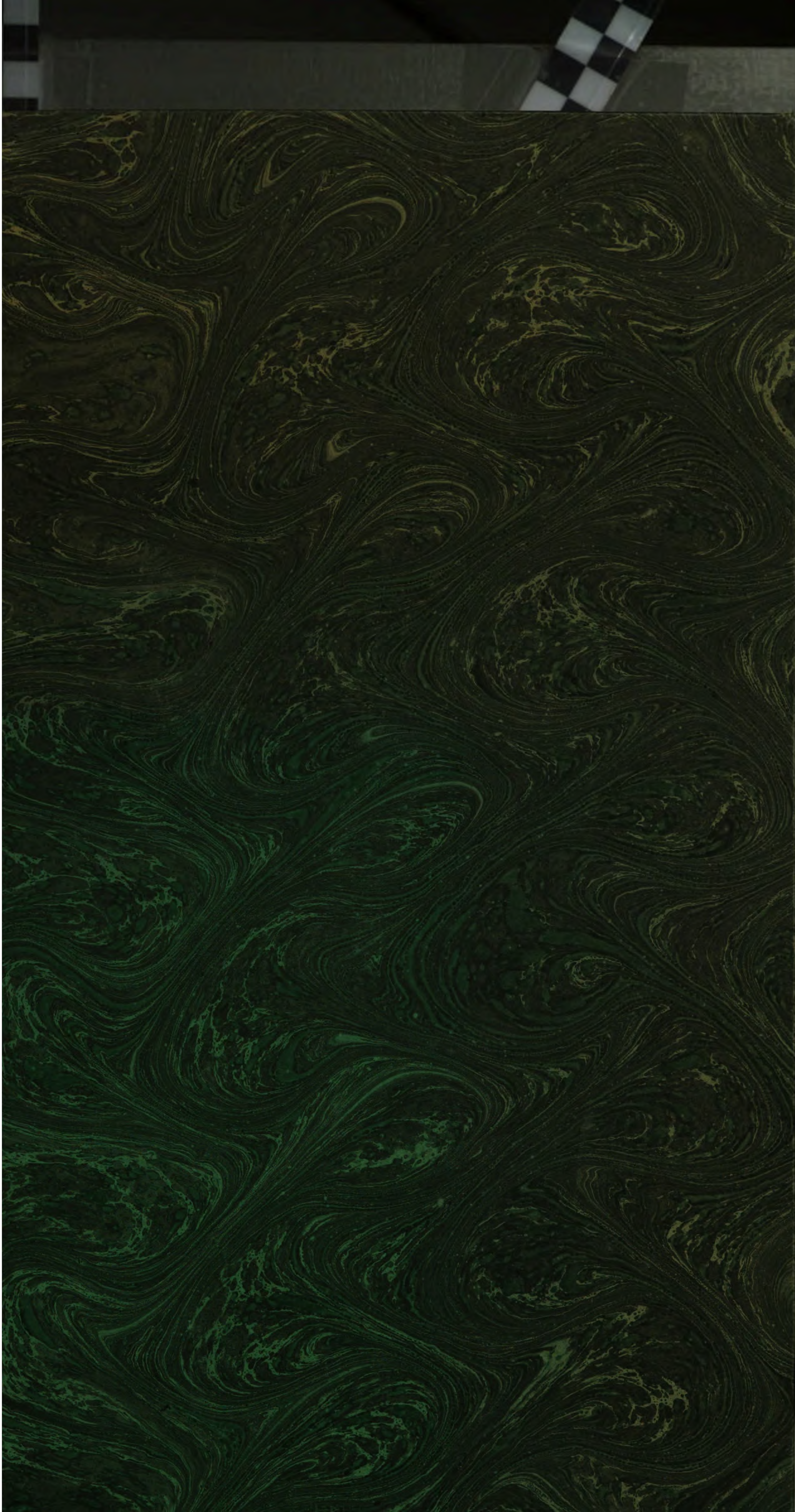
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

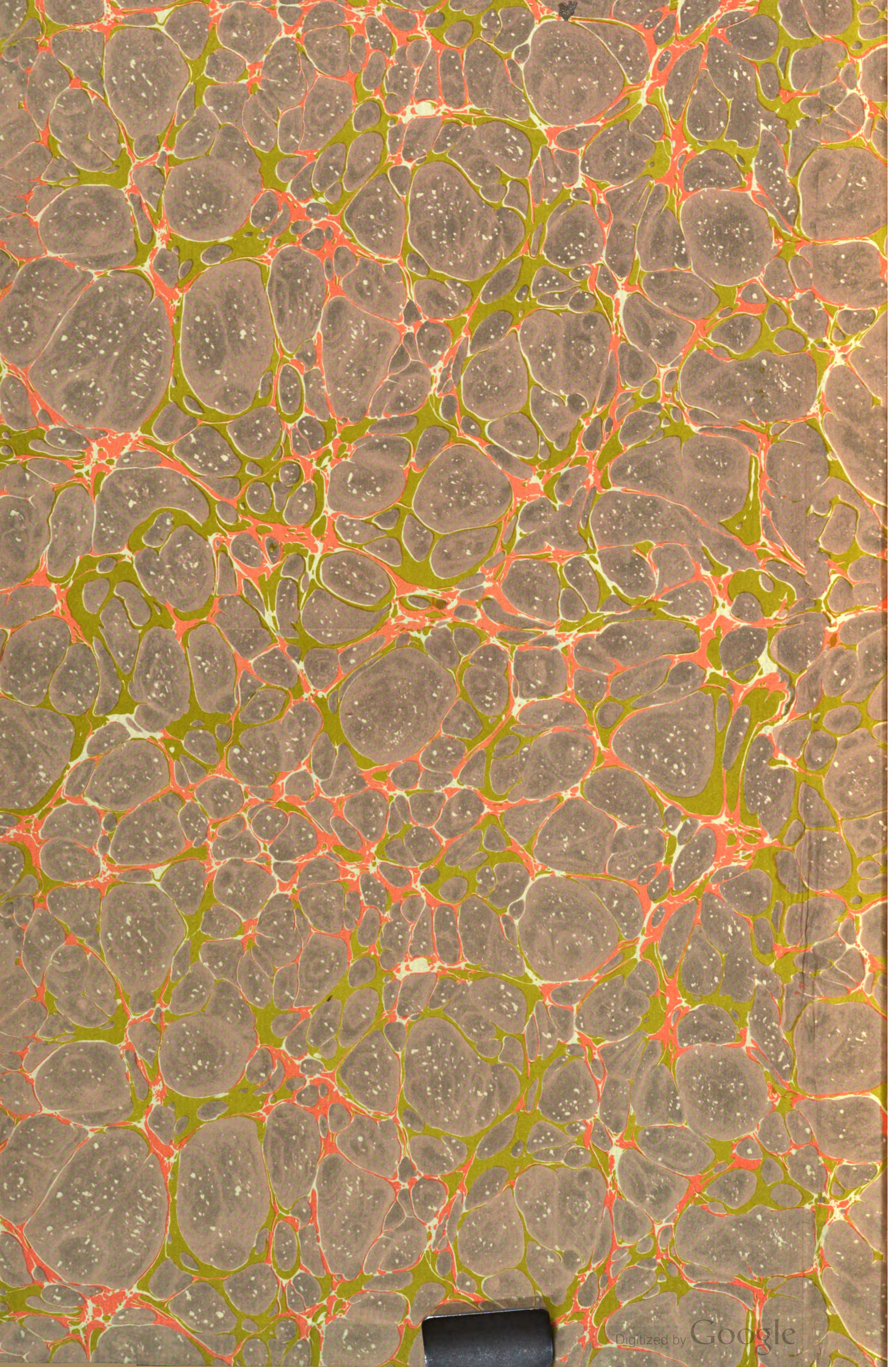
Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

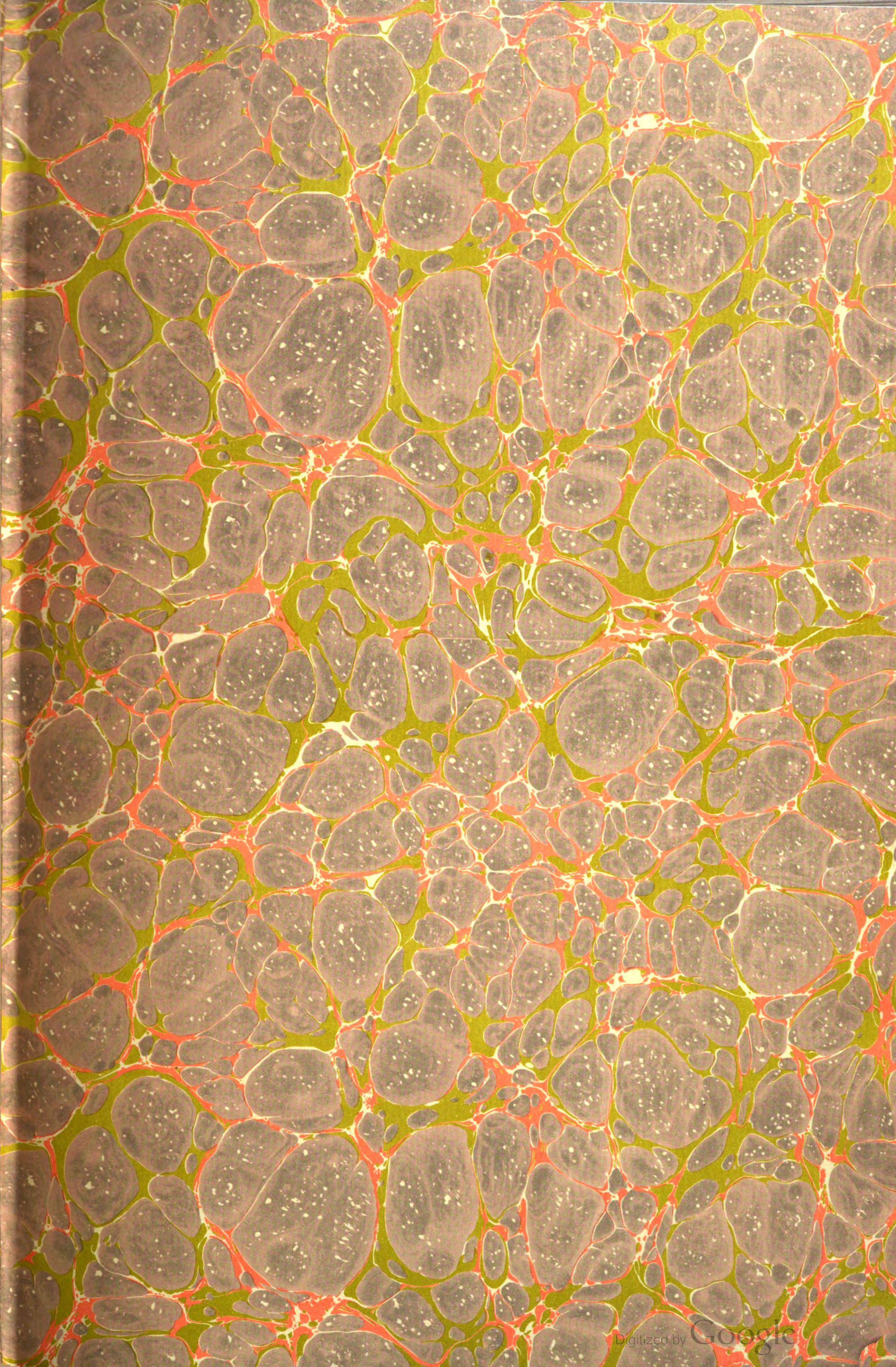

7 6 232 / 293
T. 23

MONUMENTA
HISTORIAE PATRIAE

TOMVS XIX

HISTORIAE PATRIAE

MONVMENTA

EDITA IVSSV

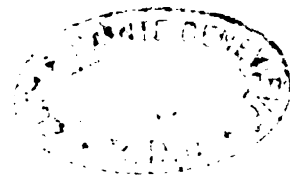
REGIS CAROLI ALBERTI

TOMVS XIX

LIBER POTHERIS COMMVNIS CIVITATIS BRIXIAE

AVGVSTAE TAVRINORVM

E REGIO TYPOGRAPHEO

APVD

FRATRES BOCCA BIBLIOPOLAS REGIS

AN. M . D . CCC . IC .

MEMORIAE
KAROLI . ALBERTI
REGIS . MVNIFICENTISSIMI
QVI
PATRIAE . HISTORIAE
CVLTVM . FOVENDVM
COLLEGIVM . PROMOTORVM
FVNDAVIT . ET . ALVIT

PREFAZIONE AL “LIBER POTHERIS”,⁽¹⁾

Il Codice che presentiamo al pubblico è il più importante che noveri Brescia nella serie di documenti antichi che hanno riferimento alla sua storia gloriosa. Da gran tempo era conservato in due esemplari pergamenei in un cassone ferrato, posto in una stanza sopra la cappella di S. Nicola nel Duomo nuovo, mentre una terza copia cartacea fu sempre custodita nell'archivio municipale. Fu soltanto nel 1862 che i due volumi pergamenei suindicati furono tolti dalla Cattedrale e trasportati alla Biblioteca Queriniana Comunale, dove sono tuttodì, e così furono più comodamente ostensibili agli studiosi.

Innanzi di accennare alle notizie che il Codice contiene, è nostro avviso dare minuta ed esatta descrizione dei tre volumi summentovati, di cui Andrea Valentini, già fin dal 1878, tenne parola nel suo *Liber Potheris*, il quale è un ristretto sunto del Codice coll'aggiunta della serie dei Consoli e Podestà di Brescia dall'origine al 1438.

Premettiamo che questo Codice è intitolato Registro del Comune di Brescia nella copia portante il n° 1. — *Incipit Registrum Comunis Brixie*, compilato da certo Giovanni da Pontoglio, arciprete di Trezzano, nella diocesi di Brescia, nel 1255, come si legge in principio. Nella copia pure pergamenei n° 2, questo titolo non appare, e nella cartacea n° 3, nell'atto posto in fine al volume si legge: *Liber nuncupatus Poteris Civ. Brix.*, che fu poi ripetuto da tutti i nostri storici fino al 1600. I moderni che lo copiarono, lo intitolarono *Liber Poteris*, forse per indicare che contenesse la raccolta di atti di impero e di comando, ma tale denominazione ci parve impropria, perchè la più parte dei documenti ivi raccolti riguardavano contratti e compere o vendite o cessioni di beni, de' quali il Comune bresciano era largamente provvisto in Rudiano, Quinzano, Pontevico, Asola, Redondesco, Mosio, Mariana, Acquaneira, ecc. oltre li monti di Degno e di Palozzo, sicchè preferimmo intitolarlo col Du-Cange *Liber Potheris*, che si spiega per podere, possidenza, ecc. Ci conferma nella nostra idea la ricorrenza della parola *potheris* in parecchi documenti del Codice stesso, come ad esempio nel documento 69, in cui si legge: *Designatio et manifestatio facta de pothero et fictis que et quod comune brixie habet in terra et terretorio in Pontevico*; ciò che manifestamente si riferisce a possidenza comunale sul tenere di Pontevico, come in altri si legge: *Designatio potheri de pallozio* (doc. 138).

Ma prendiamo le tre copie del Codice, le quali sono distinte coi numeri 1, 2, 3.

(1) In questa Prefazione i numeri dei documenti sono quelli del Regesto.

Il Codice segnato col n° 1 è un grosso volume in foglio di bellissima pergamena, tutta eguale per la qualità e la forma, di grandezza di 43 centimetri per 30. È legato in pelle di vitello di color naturale, con fregi a secco sulle piatte, e su quella davanti sta incollato un foglietto bianco cartaceo moderno portante il n° 1.

La legatura, ora sdruscita, è dello scorso secolo, mentre dianzi era legato in *corio viridi*.

La scrittura è uniforme fino al foglio 336 ed in semigotico nero, e appaiono della stessa mano i titoli dei documenti scritti in rosso. I fogli susseguenti al 336 sono scritti con altra calligrafia, bella tuttavia e nitida essa pure. Ogni foglio è numerato alla romana dall'uno al DXXXVIII ed ogni pagina è formata da n° 38 a 40 righe di testo latino. Sui margini vi sono qua e là scritti nomi di persone e di luoghi, o date varie. I quaderni sono settantacinque, numerati progressivamente, e due non numerati dopo il foglio DV, ciascuno ha sedici pagine, salvo i seguenti: il XIV che è terno; il XVII che è duerno; il XXII che manca della carta VIII, che si vede tagliata; il XXIII ed il XXVIII che sono quinterni; il XXVII mancante della carta VIII, il XLV che è terno; il XLIX che è duerno; il LIII che manca di tre carte; il LVI, che è quinterno, mancante della decima carta. Dopo il quaderno LVIII segue un duerno non numerato e dopo i quaderni LVIII, LX, LXI segue un quaderno non numerato contenente i Diplomi di Enrico VI e di Enrico VII, ai quali fanno seguito quattro carte bianche e i quaderni LXII, LXIV, LXV, poi due quaderni non numerati e finalmente il LXIII spostato, la numerazione dei fogli è però sempre regolare.

Il Codice ha la seguente intestazione in rosso:

In nomine domini Jesu Christi Incipit Registrum Comunis Brizie factum sub M. CC. LV. indictione XII. tempore potestarie Domini Icelini de Marcellinis Militis Mediolanensis, et fuit inceptum predictum Registrum die mercurii nono exeunte septembris in domibus Episcopatus Brizie per manum Magistri Joannis de Pontolio Archipresbiteri plebis de Trenzano Brixiens. Dioco.

A questa intestazione segue l'indice dei primi 134 documenti, e subito dopo il primo documento: *Concessionis Privilegii dom. Olderici*, e così gli altri di seguito.

Al foglio CLVIII, dopo il quaderno XV, è interrotto il documento: *Designatio potheris de Palloxio*, e sulla pagina successiva leggesi invece la continuazione e la fine del documento: *Liber de terris extimatis &c.* a piè di pagina, cioè sul verso del foglio CLVIII, è designato il posto ove fu innestato il quaderno mancante: *Hic deficit unum quaternum ut patet in alio consimili libro modo et indicatione quater*, LXIII, ed infatti al foglio D havvi un quaderno segnato LXIII, il quale reca la continuazione del documento: *Designatio potheris de Palloxio*, ed il principio dell'altro: *De terris extimatis*. — Tutto ciò non è avvertito nè dalla paginatura dei fogli, nè da quella dei quaderni, essendo regolari entrambi. È d'uopo osservare, che, oltre essere spostato, questo quaderno fu anche piegato a rovescio, per cui si rinviene la continuazione ed il principio di detti documenti seguendo l'ordine della paginatura dal foglio DIV, DV, DVI, DVII, e retrocedendo al foglio D, DI, DII, DIII.

A foglio CCCXXXVII, ove dovrebbe riscontrare la continuazione del foglio anteriore, si trova un frammento di documento del 1255 che occupa tutta la pagina, salvo le ultime sei righe, le quali sono la continuazione del documento interrotto sul verso del foglio CCCXXXVII e che finisce sul foglio CCCXXXVIII.

I fogli CCCCLXXXIII sino a CCCCLXXXI inclusivi contengono i due Privilegi di Enrico VI e la conferma di essi fatta da Enrico VII.

A foglio DXVI comincia il documento: *Designatio terrarum et domorum burgi et territorij de Rudiano*, il quale manca in fine. Nel Codice n° 2, sul verso del foglio 530, alla linea 7, s'incontra la continuazione e prosegue fino all'ultima pagina del Codice, senza però che il documento sia compito neppur qui.

A foglio CCCCLX comincia una serie di investiture, le quali continuano fino alla 51^a, cioè fino al foglio CCCCLXXXIII verso. Il seguito della serie di queste investiture, cioè dalla 52ª alla 69^a è distribuita sui fogli da CCCCLXXXII a CCCCLXXXIX: la continuazione della 70^a alla 83^a trovasi sui fogli DXXXII a DXXXIX, cioè fino all'ultimo foglio del Codice.

Quando sia avvenuto lo spostamento di questi documenti non si sa. La paginatura regolarmente numerata, è certo posteriore al Codice.

Passiamo ora alla descrizione del Codice n° 2.

Questo Codice è un grosso volume pergameneo, legato con tavolette di legno rivestite di pelle di vitello con cinque borchie su ciascuna coperta, l'anteriore delle quali porta un foglietto bianco colla indicazione n° 2; la legatura è sdruscita, il Codice però è ben conservato.

Le pergamene sono riunite a quaderni, meno il 57° che è duerno, e si riscontrano le seguenti mancanze, già rilevate per la prima volta da Andrea Valentini.

La prima si riscontra a foglio 317 a 318 del quaderno XLI, e quindi manca la continuazione e fine del documento OLIII del 1251: *Inquisitio facta de cavethis de Rudiano*, ed il principio del documento OLIV, pure del 1251: *Forma treguae et pacis inter brixien. et pergam.* La reintegrazione si rinviene nel Codice n° 1, dalla linea 23, sul recto del foglio CCLXVIII, fino alla linea 22 sul verso del foglio CCLXXVI.

La seconda imperfezione è sul verso 355, dove manca il quaderno XLVII, il quale contiene il compimento del documento CLIX, dell'anno 1255: *Liber inquisitionis et designationis de pothero comun. brix.*, ecc., la continuazione si trova nel Codice n° 1, a linea una sul verso del foglio CCCVII e termina a linea 37, sul recto del foglio CCCXVIII.

La terza imperfezione sta nella mancanza del quaderno LI che trovasi dopo il foglio 381 e doveva contenere i seguenti documenti, cioè la continuazione e fine dei medesimi:

- 1° *De immunitate data comuni et hominibus de Pozzolengo* (1254).
- 2° *Inquisitio potheris com. brix. quod est ad castegnedolum*, ecc. (1283).
- 3° *Contractum cuiusdam consil. general. brix.* (1255).
- 4° *De terminis positis causa Vulpini* (1255).
- 5° *Contractus in Mosio* (1255).
- 6° *Concessio facta comuni brixie vulpini et Vallis Cam.*
- 7° *Concessio facta com. brix. fictum feudum fossati.*

Tutto ciò esiste nel Codice n° 1, dalla linea 29 sul verso del foglio CCCXLV e termina a linea 27 sul recto del foglio CCCLV.

La quarta imperfezione è nei due quaderni LVIII e LVIII tra i fogli 405 e 406, ove mancano i documenti:

- 1° *Investitura in Villanum Barberium* (1285), la quale è spostata e sta a fol. 425.
- 2° *Constitutio unius procurat.* ecc. (1253).
- 3° *Sententie location. Investit.* ecc., doc. 3 (1284)
- 4° *Amotio scalinor.* ecc. (1286).
- 5° *Sententie pro civitat. brix.*, docum. 9 (1286).
- 6° *Sententie pro cavethis*, docum. 12 (1286).
- 7° *Obligatio comunis de Castenedulo erga brix.* (1283).
- 8° *Investitura in sindicum Casteneduli* (1287).

Questi documenti si trovano nel Codice n° 1, dal foglio CCCLXXXVI al foglio CCCXV.

La quinta imperfezione sta nel documento delle Cavete di Rudiano, il quale non è finito. Nel Codice n° 1 prosegue coi testi *assumpti super fabricas castri Rudiani*, e questa continuazione occupa i fogli CCCCLVIII a CCCCLVIII, nè pare che qui sia terminato il lungo processo delle Cavete di Rudiano.

La sesta imperfezione appare al foglio 504, dove si scorge che la investitura 304 non è compiuta. Al foglio DXXXVI del Codice n° 1, vi è il seguito e la fine. Da qui, anzi, continua la serie di dette investiture con altre 13, onde in questo Codice sono 83, mentre nel nostro sono soltanto 70.

In questo Codice manca pure la copia dei Privilegi di Enrico VI e di Enrico VII, la quale esiste nel Codice n° 1 a foglio CCCCLXXXIII e seguenti.

Finalmente l'ultimo documento difetta in fine di parecchi fogli, come ne difetta il Codice n° 1, a cui mancano, oltre a ciò, altre 13 pagine.

Tale è la fedele descrizione delle due copie del prezioso Codice, ed ora daremo le ragioni per le quali credemmo opportuno che la stampa avvenisse sulla copia n° 2, piuttostochè su quella del n° 1.

La ragione è semplice: abbiamo ritenuto che il Codice n° 1, che porta la data certa del 1255, sia una trascrizione del Codice n° 2: infatti nella copia n° 1 è conservato l'ordine dei documenti del n° 2 fino alla pag. 336: siccome poi questo argomento varrebbe anche pel Codice n° 1, dalla visione della calligrafia abbiamo giudicato che il Codice n° 2 sia della fine del XII od al principio del XIII secolo; inoltre la pergamena del n° 1 è tutta di eguale qualità e misura e la scrittura è tutta di una mano fino al fol. 336, al qual punto è probabile abbia cessata la trascrizione l'abate Pontoglio, la continuazione evidentemente scritta da diverse mani è però eseguita con molta cura e diligenza.

Il Codice n° 2 comincia dall'indice dei primi documenti, e sui margini dello stesso vi sono scritti, a carattere minutissimo, i richiami dei quaderni e delle pagine dove si trovano i documenti, e la scrittura è così diversa da quella dell'indice, che è facile il crederla postuma alla sua compilazione, al contrario nel Codice n° 1 quei richiami sono scritti in seguito al titolo del documento colla stessa calligrafia, e come si fa una trascrizione o copia che tutte le aggiunte sono al loro posto. Sfortunatamente l'esemplare n° 1 essendo, come dicemmo, privo dell'antica legatura, non permette quelle indagini in confronto colla legatura del Codice n° 2, dalle quali forse potrebbesi trarre un pieno convincimento. Ci sembra pertanto di concludere che il Codice segnato n° 2 si debba ritenere per originale; perchè anche il Municipio, quando nel 1603, ordinava la copia cartacea a Francesco Soncino, voleva che fosse eseguita sul Codice n. 2, ritenuto il più antico.

Ecco le ragioni per le quali trascrisse il Valentini il Codice n° 2, invece del Codice n° 1, e che l'abbiamo scelto a fonte della pubblicazione che ci sta davanti.

Descritta la forma del Codice, accenneremo sommariamente e cronologicamente i documenti più importanti in esso contenuti, riservandoci di aggiungere alcune notizie storiche ai più interessanti, onde il lettore conosca le cause ed i fatti che li generarono.

Come risulta dal Regesto, il più antico documento è del 1009, importante per la data, più che per l'argomento di cui tratta, una vendita privata di beni in varie contrade dell'agro nostro e cremonese (doc. 1°).

Segue altro documento del 1038 importantissimo, perchè ci trasporta alle prime origini, o meglio ai primi conati delle popolazioni per riscuotere gioghi civili e ecclesiastici e preparare l'era del Comune (doc. 2°).

Questo documento non ha data numerica, ma, come vedrà il lettore, è contrassegnato colle seguenti parole: *In nomine Patris &c. Corrado gratia Dei Imper. Augusto anno imper. eius undecimo mense Ianuario, indictione septima.* Varie furono le interpretazioni di storici nostri e tutte fra loro divergenti.

Nel Codice cartaceo, accanto al documento in margine, vi è scritto: *1035 januarii*, e sotto di scrittura modernissima: « dev'essere del 1039 ». L'abate Zamboni lo ritiene del 1035, ma

Andrea Valentini osservò nel suo *Liber Potheris* cit. e nella nota ⁽¹⁾ al documento, che Corrado, essendo morto ai 4 di giugno del 1039, avendo regnato dodici anni come imperatore, ed essendo nel documento segnato l'undecimo anno di regno, necessariamente consegue che l'anno del documento sia del 1038. Se non che l'indizione VII scritta nel documento non può essere esatta, osserva il Valentini, ma deve leggersi VI, variante che può facilmente avverarsi, e sono i soliti errori di amanuensi.

L'Odorici, nel tomo VIII, pag. 75, delle sue *Storie Bresciane*, accenna il documento sotto la data del 1038, ma incorre nell'errore di segnare il mese in *Madii*, invece di *Ianuarii*, come è chiaramente scritto nel Codice.

Tanto per determinare con precisione la data; ed ora cerchiamo di spiegare al lettore la grande importanza storica del documento stesso.

Spentasi la gloriosa dinastia degli Ottoni e morto Enrico II nel 1024, gli succede Corrado il Salico della Casa di Franconia o Ghibellina, che tanta parte sostenne nelle lotte secolari con la Guelfa e promosse le fazioni desolatrici Guelfa e Ghibellina di tristo ricordo nelle nostre istorie.

Corrado, salito il trono imperiale, pretese al regno d'Italia. Ma gli Italiani, annoiatisi dei Re tedeschi, nè sapendo fare da sè soli, offrono la spregiata corona al Roberto di Francia, poi al Duca d'Aquila, ma ne hanno un rifiuto. Corrado allora, sollecitato da Ariberto, potentissimo vescovo di Milano, scende tra noi, e allora ricomincia il solito spettacolo di pacifiche sottomissioni e di moti riottosi; di inni al nuovo Re, mutati di lì a poco in imprecazioni, come n'è piena la storia miseranda d'Italia in quell'età.

Nel viaggio traverso le provincie lombarde, Corrado visitò Brescia nel 1037 e a lui dovea essere propizio il vescovo nostro Olderico, perchè a lui l'Imperatore largiva ampio diploma di feudalità sopra il Oidneo, i monti Degno e colle e terra di Castenedolo, sulle porte della città, l'ambito esterno delle mura per cinque miglia e diritti sui fiumi Mella ed Oglio colle loro rive fino alle sorgenti ⁽¹⁾. Tanta potenza, posta in mano del vescovo, pare che irritasse gli uomini liberi della città, cioè gli uomini di quella classe che durante la tenue autorità degli Ottoni, s'era andato formando, specie nei grossi centri e in Brescia.

Il documento di cui trattiamo ci fa supporre che sebbene le espressioni ne sieno miti e affettuose, il Vescovo fosse costretto alla rinuncia de' proprii diritti per timore di peggio, sicchè fosse consigliato a scendere a patti, argomentandolo dai tempi e dalla promessa di elevare edifici sul Oidneo ed a Castenedolo.

Questo fatto, come il lettore scorgerà, è come un vivido raggio di luce per entro la tenebria di quei tempi rimoti, e la vittoria ottenuta dai cittadini sul potente prelato ci addita uno stato di cose che preludia alla costituzione del Comune. Diciamo preludia perchè nulla ci può autorizzare a credere che il Comune bresciano sorgesse nel secolo XI, ed anzi tutto fa credere avesse inizio nel seguente, come ce lo fan credere le indagini de' più antichi documenti, nei quali solo nel 1121 si incomincia a riscontrare i consoli e si rinviene la forma repubblicana.

L'Odorici sospetta che l'accordo avvenuto tra il vescovo Olderico e gli uomini liberi di Brescia possa essere stato combinato dallo stesso Imperatore Corrado nel suo passaggio per Brescia nel 1037, ma poichè è dimostrato che il documento deve portar la data del 1038, la supposizione cade. Noi crediamo invece che fosse frutto della forza di cui già disponeva la cittadinanza e della noncuranza di essa verso l'autorità imperiale e vescovile, che da più di un secolo gradatamente sminuiva nel nostro paese e per la lontananza e incuria dei passati regnanti.

(1) Questo diploma fu pubblicato da FRANCESCO GALLO nel suo *Tractatus de fructibus, de censibus, de decimis*, ecc. Colonia Allobrogum, 1891, in-fol.

Ma procediamo e poniamo il piede nell'età del Comune costituito e forte, giacchè i documenti del nostro Codice dal 1038 ci portano di sbalzo nel secolo XII.

Qui incontriamo tosto documenti che riguardano i possedimenti del Comune, il quale grado era venuto in possesso o per compera da privati, o per conquista, o per cessione, e che il Comune poi investiva feudalmente a privati o aggregazioni, conservandone l'alta protezione, o affittava od amministrava. Non di tutti i grandi possessi comunali però potrà mai darsi l'origine sicura, chè nè il Codice presente, nè altri documenti sussistono a compire la vasta nota, che più e più s'allarga a seconda che le forze s'aumentano, e probabilmente con esse la bramosia del potere e della ricchezza.

Al 1120 ⁽¹⁾ troviamo l'investitura del castello degli Orzi a quei terrazzani, ma qui ci è d'uopo esporre le ragioni per le quali la data che nel documento del 1000, 20 giugno, indiz. XIII. sia stata mutata in quella del 1120.

Questa investitura ci mostra come il Comune andasse rapidamente rafforzandosi, allargasse le sue proprietà, e facesse sentire la propria forza. E per raggiungere più facilmente il suo divisamento di rendersi padrone di tutto l'agro Bresciano, due mezzi propizi gli si paravan dinanzi: la forza e gli amichevoli accordi, e si servì d'entrambi.

Si servì colla forza l'anno dopo 1121 distruggendo il castello di S. Martino presso Gavardo, castello presidiato da milizie imperiali ai tempi delle contese tra Enrico IV e la gran Contessa, e che era un inciampo per Brescia per allungare la mano sulla Riviera di Salò, e la Valle Sabbia; tutte due, ma specie la prima, reluttanti alla soggezione della città.

Così nel 1125 combatteva in Asola i Conti rurali onde fossero riconosciuti i suoi diritti in tutto il territorio fino all'estremo confine del Chiese.

Si servì invece degli accordi nel 1127, come ce lo prova il documento III per acquisto dal conte Goizo Martinengo da Bergamo de' suoi diritti feudali in Quinzano d'Oglio.

Giovanni Brusati feudatario per investitura della Curia vescovile bresciana, di Volpino, Coalino e Ceretello di Valcamonica offrì, nello stesso anno 1127, al nostro Comune i suoi diritti feudali e, non si sa il perchè, non furono accettati. Il Brusati allora li cedette a Bergamo, d'onde l'origine di una terribile e lunga guerra fratricida fra le due città.

Non è ben chiaro il motivo della ripulsa da parte del Comune, ma può darsi provenisse o dalla soverchia pretesa del Brusati, o forse dalla gelosia delle due autorità, l'ecclesiastica e la comunale, di possedere una così ragguardevole porzione di territorio. Ceduti i tre feudi ai Bergamaschi essi non vollero più riconoscere l'alto dominio della Curia vescovile bresciana che lo reclamava come suo diritto incontrastabile.

Per tale contrasto Raimondo nostro vescovo erasi recato ai campi di Roncaglia nel 1152 ove teneva corte di giustizia Federico Barbarossa, che ordinò ai Bergamaschi o di cederli quei fondi o di richiederne l'investitura alla Curia di Brescia, così narrano i nostri storici e cronisti: ma, non ha guari, nel 1887, negli archivi Vaticani, si rinvenne un codice membranaceo, pubblicato da Ernesto Manulli in Roma 1887, d'autore ignoto, il quale contiene un poema intorno alla calata di Federico Barbarossa, forse contemporaneo alla stessa, che ha principio nel 1156 e che finisce col 1166.

In esso leggesi che due cittadini bergamaschi di pari nobiltà e di pari potenza, l'uno chiamato Gislini, l'altro Brusati, vennero tra loro a contesa, che fu causa per lunghi anni di lotte

(1) Il documento N. 4 porta nel Codice il seguente titolo e data: *Investitura Castris S. Georgi. In nomine Domini Dei eterni Amen. Anno ab incarnatione ejus millesimo vigesimo mensi Junii, indictione decima, tertia die veneris, qui est de prefato mense.* Se non che la redazione generale di questo documento, ed in particolare alcune frasi, le formole giuridiche o notarili, la concione ed il già funzionante Preco, son tutte cose che crediamo non possono appartenere al secolo decimo, e ci costringono a mutare la data del mille (o mille e venti) in quella del mille cento e venti a cui conviene l'Indizione XIII; e ci rallegrammo nel vedere sostenuta questa nostra mutazione dal signor conte cav. Ippolito Malaguzzi Valeri, distinto paleografo ed archivista di Stato in Modena, in una sua erudita lettera diretta al signor Andrea Valentini.

sanguinose e di gravi sciagure, perchè il primo aveva chiesto aiuti a Bergamo, il secondo a Brescia; finchè stanchi i due rivali e spossati vennero a patti e fu tra loro suggellata una pace.

Senonchè il Brusati, temendo che in avvenire potesse dirompere guerra a cagione dei castelli summentovati, decise venderli ai Bresciani, i quali reiteratamente li rifiutarono. Per la qual cosa rivoltosi ai Bergamaschi ad essi li cedette. Ma, continua il citato codice, siffatta cessione irritò Brescia che si mise a danneggiare il territorio bergamasco in modo che, inviata dai Bergamaschi un'ambasceria a Federico Barbarossa, esso intimò ai Bresciani di cessare dalle ostilità e di tornare alla quiete.

Il racconto, come ognun vede, delle due fonti varia in parecchi e gravi particolari e principalmente là ove si asserisce da una parte che l'imperatore ordinasse ai Bergamaschi di abbandonare il malacquisito e di sottomettersi all'investitura della Curia bresciana, laddove dall'altro si narra che non contro i Bergamaschi, ma contro i Bresciani Federico levasse atto se non per ridurli al dovere. Nè queste sono le sole divergenze delle due fonti storiche sucitate, anzi più la narrazione della guerra avanza più s'accrescono.

Ma per essere chiari ed esatti ci conviene seguire passo passo i due diversi racconti che s'accordano nel concludere che si venne fieramente alle mani tra Bergamaschi e Bresciani.

Tornando alla fonte ove attinsero i nostri storici e cronisti, al Malvezzi soprattutto si viene assicurati che il nostro vescovo Raimondo, forte delle ingiunzioni imperiali ai Bergamaschi, sollecitava i consoli Girardo Bornato, Uberto Gambara, Ragazzone di Cavalicani, Tetocio, Marchesio, Framessino, Marchesio Ballio e Monaco di Ottone Foro, perchè inviassero un'ambasceria a Bergamo, alla quale avrebbero partecipato i messi della Curia per intimare l'esatto adempimento dei voleri dell'Imperatore. E le stesse fonti storiche soggiungono che siffatta ambasceria recatasi colà fu da più cittadini derisa e per poco mancò non fossero maltrattati gli ambasciatori, donde la dichiarazione di guerra da Brescia e il susseguirsi delle ostilità. Alle quali affermazioni il citato codice Vaticano contrappone che furono i Bresciani gli sprezzatori dei rescritti imperiali, nè vollero rilasciare i prigionieri nè cessarono dall'infestare il territorio bergamasco, sicchè Bergamo dovette ricorrere alle armi.

Frattanto era incominciata la primavera del 1156, il mese di marzo, e d'ambo le parti era tutto un tramestio d'apparecchi guerreschi che dinotavano la fiera voglia di scendere in campo.

Narra il Malvezzi che in fatti di lì a poco i Bresciani trassero l'esercito a Palosco sulla riva bergamasca del fiume Oglio e s'attendarono all'aperto, finchè sopraggiunte le milizie nemiche si venne a battaglia combattuta con grande impeto, che si mutò in terribile disfatta dei Bergamaschi, che lasciarono 2500 cadaveri sul campo e altrettanti prigionieri e nella quale perdettero il gonfalone del Carroccio rappresentante S. Alessandro il patrono della città, che cadde trofeo della giornata in mano dei Bresciani, i quali lo deposero nel monastero de' Santi Faustino e Giovita perchè ogni anno, nell'anniversario della battaglia, fosse esposto al pubblico.

Così la narrazione dalle fonti Bresciane. Vediamo ora che ne dice il codice Vaticano, di cui l'autore è molto probabilmente un bergamasco.

In quel codice innanzi tutto si premette un lamento perchè Bergamo fosse in quel periglio abbandonato da Milano e dalla diletta Cremona, mentre più innanzi nel racconto vorrebbe far credere che i Bresciani non fossero soli, ma coadiuvati da qualche alleato, che però non è nominato. Venendo poi alla descrizione della battaglia dice che i Bergamaschi s'avviarono verso Palosco ove trovarono il nemico, non accampato all'aperto, come narra il Malvezzi, ma fortemente asserragliato in formidabili trincee, dentro le quali teneasi pauroso e nascosto, nè osava rispondere agli insulti e alle provocazioni de' Bergamaschi che lo dileggiavano lanciando nel vallo frecce e giavellotti.

Se non che sopraggiunta la notte fredda e serena, correva, come dicemmo, il marzo, mentre le soldatesche bresciane già meditavano la fuga, ivi trattiene soltanto dall'autorità de' Capitani; i Bergamaschi invece, s'attendeva il nuovo dì, sorvegliando il campo nemico, si ricoverarono spargendosi nei vicini cascinali. Avvistisi di ciò i Bresciani, al sorgere dell'aurora assalirono i pochi rimasti, che dopo assai prodigi di valore soverchiati dal numero furono vinti. E a questi particolari, de' quali deesi dubitare perchè palesano la passione di parte, l'anonimo soggiunge, ciò che più sopra dicemmo, che la vittoria sarebbe rimasta all'esercito bergamasco, se Brescia non fosse stata aiutata da alleati « *extera Pergameos laudat gens, atque fatetur quod, si sola foret, Brixia victa fuisset* » senza indicarli, circostanza contraddetta da tutti i documenti.

Alla vittoria dei Bresciani seguì la pace firmata dai rappresentanti le due città contendenti presso la chiesa di S. Michele tra Mura e Telgate ai 12 Calende d'aprile 1156 sulla destra dell'Oglio e tra i patti figura la rinuncia da parte di Bergamo de' contesi castelli e le promesse che i figliuoli dei vinti non avrebbero cercato di venderli. Questo è il documento che nel Regesto cronologico annesso al Codice è segnato N. 7.

Intervenne allora l'autorità imperiale nella quale Brescia, Bergamo e Cremona fecero un compromesso. Fissata dall'Imperatore la tregua ed il modo di mantenerla, spedì due giudici ad udire le parti, fare processo e sciogliere la lite con sentenza, la quale non è da noi conosciuta, vedi i documenti 31 e 32, 8 dicembre 1191 e 14 gennaio 1192. Frattanto ai 27 luglio dello stesso anno l'imperatore rilasciava un placito de' privilegi al Comune di Brescia, e designava i confini del territorio, docum. 33. Questo documento, originale ed autografo, conservasi nella Biblioteca Comunale. Ma strana cosa si è che presso la stessa Biblioteca sta altro originale ed autografo della stessa concessione imperiale con la data di un giorno dopo, in cui oltre ciò che è detto nel primo, vi è aggiunto un non breve articolo sui reciproci aiuti fra l'Imperatore e Brescia, nel caso di leghe e di guerra; e tale documento è anche trascritto nel processo verbale 8 giugno, non 1192, ma 1193, dell'adunanza del Consiglio di Credenza del Comune, senza che in essa si spieghi la causale dei due autografi (docum. 36).

Se non che nemmeno l'intromissione dell'Imperatore fece cessare la guerra tra le due città, che parve dovesse finire nel 1219 colla restituzione di molti beni, ma fa d'uopo credere che ancora rimanessero delle differenze, perchè la pace finale non avvenne che col trattato 15 novembre 1255 (docum. 200). E già dalla fine del secolo XII il Comune andava allargando le sue proprietà e la sua autorità sulle circostanti borgate, sia colla forza sia con acquisti, e come avea fatto col conte Goizo Martinengo di Caleppio fece anche coi conti di Lomello, che ampie feudalità consorziali possedevano sul territorio bresciano ed ai confini mantovani. Come originassero questi feudi, e come da oltre Ticino venissero i conti di Lomello ad esserne investiti non è facile determinare. Tuttavia il documento 21 che tratta della divisione de' beni fra i conti Ruffino e Gofredo ai 18 gennaio 1174 ci fa credere ad investitura imperiale in tempo anteriore alla costituzione del nostro Comune e porta tale opinione anche il Wistenfüld nelle sue lettere storiche dirette all'Odorici ⁽¹⁾.

Fatto si è che cogli atti di compra vendita N. 23, 24, 25, 27, il nostro Comune acquista dai conti di Lomello la loro parte feudale sita nell'una e nell'altra parte dell'Oglio, in Asola, Redondesco, Marcaria, Rivoltella, Casalmoro, Casalromano, Remedello e Buzzolano.

Dopo i documenti che riguardano gli acquisti del Comune, il Codice ci porge colla data del 25 giugno 1183 un esemplare della pace di Costanza tra l'imperatore Federico ed Enrico figlio, e le città collegate tra le quali figura Brescia, N. 28. L'importanza del documento

(1) Raccolta in 4 vol. mss. presso l'Ateneo, e così crede anche Mons. FÈ D'OSTIANI in un suo lavoro sui *Conti rurali di Brescia*, di prossima pubblicazione.

tante volte stampato è assai nota, come già appartengono alla storia generale il patto di Pontida, le guerre, le devastazioni, l'erezione di Alessandria della Paglia, il valore de' nostri vincitori in Legnano contro l'imperatore, per cui non ci sembra necessario descrivere l'inizio, il progresso e la fine di quella terribile lotta gloriosamente da noi sostenuta; ed in favore di Brescia, crediamo conseguenza di quella pace il privilegio imperiale già da noi citato, N. 33.

Vinto l'Impero, consolidata la indipendenza, anche il nostro Comune, come i contermini, sentì il bisogno, la naturale vaghezza di maggiori e più ricche manifestazioni del potere, ambì maggior e più ricca sede di dianzi, un vero palazzo che supplisse alla povera residenza che raccoglieva le autorità; residenza denominata in vero anch'essa *Pallatium*, ma che dalla più esatta sua denominazione che si ritrova nel Codice di « *Pallatium lignorum Comunis Brixie* » si capisce non dovesse essere se non una misera casa. Brescia sentì colla forza corrente nella vita libera il fremito dell'arte, e volle anch'essa un pubblico edificio degno di sè e degno di gareggiare con quelli che ovunque sorgevano nelle libere città d'Italia.

Col documento 29, che cronologicamente segue quello della pace di Costanza, apre la serie di altri risguardanti l'insigne edificio. Giovanni diacono, e Teodaldo arciprete della Cattedrale, insieme a 13 canonici, il giorno 8 giugno 1187, indiz. v, confessano d'aver avuto lire duecento cinquanta di moneta bresciana, equivalente ad altrettante imperiali da lire 8,08 di nostra moneta, dai Consoli della città e cioè « *nominative per terram super quam est Pallatium Comunis constructum ubi soliti erant esse domus terranee et hortulus ipsius ecclesie* ».

Parecchi storici e cronisti argomentano dalla data del documento il principio dei lavori del palazzo in quell'anno medesimo 1187, ma a noi sembra evidente che tale incominciamento debba risalire a qualche anno innanzi, come apprendesi dalla frase « *super quam est Pallatium Communis* », sebbene non fosse compiuto, come ce lo rivelano gli altri documenti ⁽¹⁾ del nostro Codice stesso. Crediamo perciò di non andar errati pensando che fosse incominciato qualche anno prima del 1187, forse del 1183 e devesi qui aggiungere che Brescia fino dal 1167 incominciò per volontà e beneplacito di cittadini la serie de' suoi podestà, dignità suprema del Comune.

Questo palazzo, come risulta dai documenti accennati, non fu eretto tutto d'un tratto, ma dapprima si costruì la parte che a mezzodì prospettava S. Pietro de Dom appoggiandolo da quel lato alla torre che ancora si vede appartenente alla famiglia Poncarali, che in quei pressi possedeva parecchie case, e dal lato a sera chiudendolo contro la torre del popolo, che non è ben certo se preesistesse ovvero fosse costrutta contemporaneamente a questa parte del palazzo. Più tardi dal 1223 al 1227 furono ripresi i lavori al palazzo, in parte forse per riparare danni avvenuti allo stesso nel terribile terremoto del 1222 che desolò Brescia e la provincia, ed anche per erigere o compire le due ale di monte e di levante. A mezzo però, dal lato di ponente, stava la chiesa di S. Agostino (di cui vedesi ancora la graziosa facciata) dipendente dalla Cattedrale, ed era separata dal palazzo per mezzo d'un vicolo, che fu poi chiuso nel secolo XVII allorchè la Repubblica Veneta riformò (1610) l'interno dell'ala di settentrione fabbricandovi l'attuale loggia, che stuona al cospetto dell'architettura medioevale del palazzo di cui in origine cinque porte aprivano l'ingresso. È d'uopo credere poi che il compimento del Broletto avvenisse alla metà di quel secolo, perchè gli ultimi dodici pagamenti per le case e fondi comperati per quella erezione furono fatti dal massaro del Comune nel 1254 (doc. n. 60 e seg.). Onde poi ampliare la piazza, che aveva fino allora servito per le concioni, trasportate nel cortile del palazzo, (1296), essendo Rettore del Comune il vescovo Berardo Maggi, si distrusse il monastero de' SS. Cosma e Damiano trasferendo le Suore benedettine, che l'occupavano, in un nuovo monastero eretto ai confini occidentali della città ⁽²⁾.

(1) N. 51, 114, 115, 133, 134, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 224, 225.

(2) A. VALENTINI. *Il Palazzo di Broletto in Brescia* (Arch. Stor. Lomb., anno XXIII, fasc. XI, 1896).

Come termina il secolo XII, così comincia nel nostro Codice il XIII, che contiene l'elencazione de' beni comunali, delle infeudazioni e quant'altro riguarda la proprietà e l'alta giurisdizione comunale sul territorio ⁽¹⁾. Ed è a tal riguardo da osservare la decisione presa nel novembre 1217 per la ricostruzione del castello di Caneto detto anche di S. Genesio, che allora apparteneva alla nostra provincia ⁽⁵²⁾. Loterengo Martinengo, podestà del comune di Brescia, raccolto il Consilio cittadino, colla lancia e col vessillo che teneva in pugno investe Bonfato Nerza, podestà del nuovo borgo e del castello e per esso i terrazzani a patti che sono nel documento rammentati (doc. 53).

Ma in quel frattempo accadeva un incidente, di poca importanza in verità, ma che pare assumesse vaste proporzioni per gravi intromissioni di Principi e di altri Comuni.

Nel 1219 i Bresciani aveano eletto a proprio podestà Maffeo Corrigia, ma sembra che una parte del popolo desiderasse fosse eletto in sua vece Uberto Gambarà. Il Corrigia però venne, ma ricevuti alcuni insulti, fuggì da Brescia e per quanto facessero i Consoli non volle più ritornare, esigendo però istessamente il suo onorario, pel quale si svolse una lunga lite, intromettendosi in essa fino l'Imperatore, a cui il Corrigia era ricorso; lite che terminò ai 10 marzo 1225 collo sborso fatto dal nostro Comune al Corrigia di molta parte del preteso onorario (N. 60, 70, 76, 77, 78, 79, 82, 83, 84, 85, 93).

Ora c'imbattiamo in un documento (N. 113) che porta la data del 9 gennaio 1227, pel quale è necessario risalire all'anno antecedente nella nostra storia per poterlo ben comprendere. È un documento pontificio in cui Onorio interpone i suoi uffici presso i Rettori della Società Lombarda, marchigiana e romagnola affinché concedano all'imperatore Federico II militi per la spedizione crociata.

Come esisteva cotal società, che poi doveasi tradurre con maggior chiarezza in lega?

Come è noto, Federico II voglioso del serto imperiale scendeva da Germania e s'avviava nel 1220 verso Roma, ove il 22 di novembre era incoronato imperatore, blandendo il Pontefice colla promessa mancata e replicata di una nuova crociata e l'abbandono della Sicilia alla Santa Sede, ma non appena ottenuto lo scopo suo, eccolo indugiare nel compimento delle fatte promesse, sicchè di lì a non molto tempo scoppiava il grande e funesto dissidio tra Onorio III e lui, dissidio che riaccese le fazioni guelfa e ghibellina e che inasprì le lotte cruenti.

Federico II apparve allora come pressante minaccia delle predilette libertà municipali per le città italiane, tra le quali Brescia, e anche questa volta la minaccia ebbe la virtù di scuotere gli animi dei cittadini e di spingerli a premunirsi contro il paventato pericolo.

Nel 1226, in fatti, nella Basilica di S. Zenone di Mosio, si riunirono i rappresentanti di Brescia, Milano, Bologna, Padova, Piacenza, Faenza, Verona, Mantova, Vicenza, Vercelli, Lodi, Treviso, Bergamo, Torino ed Alessandria, giurando lega e difesa delle loro libertà per la durata di venticinque anni.

Questa lega, chiamata seconda lega lombarda, venne riconfermata in Brescia in questo stesso anno 1226, a' 7 di aprile, accostandovisi Crema, Ferrara, il Marchese di Monferrato, i conti di Biandrate ed altri feudatarii, mentre altre città, come Asti, Parma, Reggio, Modena, Ancona, Pavia, univansi dal canto opposto in favore dell'impero.

Se non che rade volte la storia registra a gloria delle nazioni il rinnovarsi di un grande e straordinario avvenimento di civile sapienza. Questa seconda lega, a differenza della prima, fu fiacca, ingloriosa, nè ebbe alcun vanto di grandezza o valore, sicchè cadde nell'oblio e rischiò d'andare dimenticata, come tante altre leghe minori, nè deve essa il suo ricordo tra noi che alle pagine di questo Codice che di essa contiene parecchi documenti ⁽²⁾.

(1) N. 47, 48, 49, 55, dal 61 al 69, 73, 74, 75, 80, 81, 87, 89, 90, 91, 92, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 105, 106, 110, 112, 116, 118, 119, 121, 122, 123, 139, 144, 145, 146, 183.

(2) N. 126, 127, 128, 131, 132, 135, 136, 141, 142, 143, 147.

Tra quei documenti il primo che troviamo in linea cronologica 9 gennaio 1227 (113) ci dimostra che tra il papa Onorio, in quel momento, e Federico II le ostilità erano quietate forse perchè l'Imperatore avea ripromesso di intraprendere la desiderata crociata, per la quale appunto il Papa sollecitò dalla lega il sussidio de' combattenti. Poi importante appare quello riferibile ad accordi avvenuti tra il Comune di Milano ed il Marchese di Monferrato attribuito all'anno 1230, ma del quale non è il caso di occuparcene trattando di cose non risguardanti il Comune bresciano e posto nel Codice forse perchè riferentesi alla lega.

Ora incominciano i documenti riguardanti la seconda lega lombarda a porgere materia di osservazione e a divenire importanti coll'epistola di papa Gregorio IX che annuncia ai Rettori della lega la concordia avvenuta nell'ottobre 1231 (l'anno non v'è scritto, ma si desume dal citato anno IV del pontificato) tra la Santa Sede e l'Imperatore, epistola seguita da altre due riflettenti il medesimo argomento.

Questa epistola, che potrebbe far credere tutto si fosse rabbonacciato tra la chiesa e l'impero nel 1231, è nell'anno di poi contraddetta da altri documenti imperiali ⁽¹⁾, dai quali facilmente si arguisce come gli accordi stabiliti o negoziati un giorno, venivano poco dopo rotti o protratti, e ciò per quanto durò l'interminabile litigio tra l'impero e la chiesa a cui era seguace la lega.

E tali compromessi ed arbitrati continuarono anche nell'anno dopo, come ce lo provano altri documenti ⁽²⁾.

Dopo del qual anno cessano le notizie della lega nel nostro Codice per ben quattro anni, e non riprendono il loro corso se non all'8 luglio del 1237, giorno in cui il Podestà di Brescia nomina ambasciatori della città perchè la rappresentino nelle trattative di pace coll'Imperatore e i Cardinali Legati da parte del Pontefice (147). Questo trattato di concordia seguiva la guerra dell'anno antecedente 1235, nel quale Federico scese dalla Germania sussidiato dalle milizie di Cremona, Bergamo, Parma, Reggio, Modena, Pavia, ed altre, parte delle quali eransi staccate, come avrà avvertito il lettore, dalla lega originaria per dissensi e litigi fraterni, che resero, come dicemmo, questa alleanza sterile, meschina, inonorata: avea assalite parecchie terre bresciane e minacciava la città nostra. Se non che, come avveniva di consueto, la guerra era condotta a rilento, e all'avvicinarsi del verno le milizie raccoglieticce si sbandavano per riunirsi in primavera, mentre l'Imperatore risaliva in Germania per scendere nell'anno dopo. Nè potremo dire quale esito avessero que' tentativi di pace, perchè la guerra continuò intorno a noi per tutto il 1237.

Ma il pericolo fin lì evitato doveasi prevedere sempre più vicino e minaccioso, e chiara appariva l'intenzione di Federico di domare e distruggere l'ultimo nucleo della lega che si riassumeva ormai a Milano, Vercelli, Novara e Brescia.

La nostra città, presaga di quanto dovea succederle, dell'assalto cioè dell'esercito imperiale, si diede con ogni cura a provvedere, allargando la cerchia e rafforzando le proprie mura e i propri baluardi, come ce lo indicano i documenti del nostro Codice ⁽³⁾. E ne avea ben d'onde.

Ritornato Federico in Italia ricominciarono i barbari depredamenti dalla parte imperiale di varie borgate del nostro territorio, tra le quali quella di Montechiaro, che scese a patti, salve le vite e gli averi, e vide invece tutto messo a ruba e soqqadro, finchè l'esercito imperiale, che alle soldatesche d'ogni maniera, dalle orientali alle nordiche, riuniva quanto di più laido può immaginarsi in donne e ciurmadori, a' 3 di agosto del 1238 fu sotto le nostre mura.

(1) Vedi numeri antecedenti in nota.

(2) Vedi ut supra.

(3) 148, 149, 150, 151, 155, 162, 169 e 188.

Non è compito nostro di descrivere il famoso assedio che durò due mesi e sei giorni, nel quale si rinnovarono da parte degli imperiali gli orrori e le barbarie dell'assedio di Crema di Federico Barbarossa, ma ci restringiamo a constatare che Brescia resistette e l'Imperatore dovette abbandonare l'assedio sfogando la sua rabbia contro deboli e piccoli castelli della provincia. E contro questo devesi argomentare fossero rinnovate le atrocità usate contro la città da altri documenti ⁽¹⁾ in cui si accenna ai poveri fanciulli acciecati in Asola, sospetta l'Odorici ⁽²⁾, da qualche barbaro feudatario, partigiano imperiale, forse qualche discendente de' conti di Mosio e di Casaloldo o di Marcara, de' quali più tardi (1240) Brescia confiscava e vendeva ad Asola i beni come *proditores Reipublicae Brixiae*.

E della terra tolta ai nemici o derivatale da altre fonti, Brescia solea ne' secoli repubblicani allogar in feudo a' propri aderenti, come ce ne porge esempio il documento 159 ed il documento del 20 maggio 1246 (161, 162). Alle quali feodalità private Brescia si scorge fosse larga di privilegi e doni munificenti a popolazioni e a borghi per tenerseli amici o premiarli per sussidi ricevuti (71, 72, 88, 163).

Fra le proprietà del Comune noi troviamo una plaga stretta e lunga che comincia a Collebeato e continua sempre lungo il Mella fino ad Onsado-Mella, e questa plaga chiamasi de' Vitexeti, forse per le viti che vi allignarono: un'altra plaga tutta intorno a Rudiano, lungo il fiume Olio, chiamasi delle Cavete, forse da *Cave* od abbassamenti fatti dal fiume, come opina l'illustratore della città di Chiari, monsignor Rota, vescovo di Lodi.

Ed ora, procedendo cronologicamente, ci imbattiamo in parecchi documenti del 1251, che ci obbligano, per meglio intenderli, a risalire alle vicende della seconda lega Lombarda, che tante sciagure municipali disseminò in tutta Italia.

Non dobbiamo scordare che, come nella prima lega Lombarda, Brescia e Bergamo erano combattenti contro l'impero, nella seconda invece le due città si trovarono in campo avverso: Bergamo ghibellina, per l'impero; Brescia costantemente guelfa, e la ragione del dissenso, non esitiamo a credere fosse originata e impressionata dalle contese de' castelli sovraccennati di Volpino, Coalino, Ceretello.

Se non che ai 13 di dicembre del 1250, assalito da mortale morbo — la dissenteria — cessava di vivere in Puglia Federico II, e con lui aveva un grande nocumento la sua fazione in Italia, che poco sperava nel figlio Corrado, da lui eletto suo successore nel Regno di Sicilia. Per qualche tempo però perdurarono le lotte fratricide in Lombardia, finchè nel successivo anno 1251, si venne a patti tra Bergamo e Brescia e Brescia e Cremona, e fu firmata solennemente la pace. È degno d'osservazione quanto nel documento 180, col. 687, si legge intorno l'autorità imperiale:

« Sacrum imperium esse id quod semper fuit, et est, et semper erit, et quod non intelligunt nec credunt Imperatorem esse modo quod sciant, et quod credunt illum debere esse Imperatorem, qui per Principes Allemanie erit electus secundum quod consuetudo est et erit per ecclesiam Romanam sive per Apostolicam confirmatus ».

La quale dichiarazione dimostra come ritenesse per indubitato che l'Imperatore, perchè legittimo, dovesse essere eletto dai principi di Germania, ma confermato dal Pontefice. È bensì vero, che Lodovico il Bavaro nel secolo dopo, nel 1338, decretò il contrario, ma Carlo IV, suo successore, per sè e pel figliuolo Venceslao, chiese la conferma della S. Sede. Sebbene nel momento a cui si riferivano i citati documenti, non vi fosse Imperatore, pur nondimeno si volle riferirsi all'autorità imperiale e ciò probabilmente per soddisfare Bergamo ghibellina, e

(1) 154.

(2) 156 — *Storie Bresc.*, vol. V, pag. 362.

si volle soddisfare Brescia guelfa, ricordando l'obbligo nella consacrazione all'impero del beneplacito del Pontefice.

Seguendo l'ordine cronologico de' documenti ne troviamo quattordici compresi sotto il numero 187, dai quali emerge come il Comune comperasse ne' pressi di S. Nazaro fondi per erigere l'attuale tempio ed il claustro pei frati Minori, che da S. Giorgio ivi si traslocarono. Pare che tale largizione del Comune verso i poveri discepoli di S. Francesco fosse motivata dal desiderio di impetrar dal Cielo calma alle civili discordie. Più probabilmente derivata da quell'entusiasmo che il santo d'Assisi aveva diffuso in tutta Italia.

Agli 8 marzo 1252 stipulavasi nelle case vescovili di Brescia una federazione Lombarda, mossa dal card. Ottaviano di Santa Maria, a cui accedevano Brescia, Milano, Alessandria, Novara, Bologna, Modena, Padova e Ferrara. Sembra che i militi delle due ultime città venissero a difendere Brescia, ma sprovvisti di denaro, ottennero un prestito dal vescovo Cavalcano Sala, allora Reggitore del nostro Comune, come dai documenti 203 e 204. Se non che, nel 1258, Brescia cadde in podestà di Ezelino da Romano. Al suo arrivo molte famiglie uscirono dalla città, compreso il vescovo Sala, che aveva ceduta la podestaria al Gritti. Con quale crudeltà Ezelino governasse Brescia, la storia lo dice e lo chiama tiranno, di cui erano fieri soci Oberto Pallavicino e Boso da Dovara. Ucciso nel 1259 Ezelino, ci governò il Pallavicino che continuò ad uccidere ed a depredare in tal modo, che i Bresciani, stanchi di tanti mali, chiesero soccorso ai Della Torre, indi, arrivato in Piemonte l'esercito di Carlo d'Angiò, Federico Lavelongo e Corrado Palazzo, estrinseci Bresciani, a nome di Guelfi, con atto 27 marzo 1265, trovandosi nell'arcivescovado di Milano, si legarono in amicizia con re Carlo, offerendogli il reggimento di Brescia, come più ampiamente narra il docum. 205.

Il d'Angiò, combattuto dal Pallavicino e dai Ghibellini, non ebbe libera Brescia, se non l'anno dopo, in cui si concluse col nuovo reggitore un vero trattato, fatto pubblico ed approvato dal Comune in pubblica concione (docum. 206).

Del reggimento di re Carlo non vi sono nel Codice se non due atti d'investitura (oltre i due citati) nei docum. 207, 208, essendo tutti gli altri inserti negli statuti ch'egli riformò.

Il suo reggimento, parte reale e parte nominale, durò fino alla sua morte (1285), da Brescia non lagrimata. Rimasta la città senza capo, ritornò alla sua comunale indipendenza, e già fino dal 1283 spediva a Milano nel nuovo palazzo comunale Pietro Avogadro e Bertolino Maggi a sottoscrivere la federazione fra i Comuni di Milano, Brescia, Cremona, Modena e Piacenza, firmata ai 17 marzo, come leggesi nel docum. 176.

Seguono poi ventiquattro atti di investiture d'altri beni pure del Comune, con 23 sentenze anch'esse relative a proprietà fondiari del Comune stesso, con due di rinuncia d'investiture e reinvestiture prediali, e con alcuni atti di giuramento di sudditanza di alcuni Comuni rurali, sui quali non ci estendiamo a minuta descrizione, avendo un'importanza ristretta e relativa, e solo accenniamo al documento n° 286, col quale il Comune di Brescia libera dal canone di L. 1000 il Comune di Castenedolo, addossandogli l'obbligo di fornire uomini e buoi pel passaggio del Carroccio in tempo di guerra.

Chiudesi questa pubblicazione: 1° Col diploma dell'imperatore Enrico VI, sotto la data VII^a kal. agosto 1192, ma che deve essere del 1193 ⁽¹⁾, col quale fa concessioni ai Bresciani. Questo documento è in parte pubblicato a pag. 101-02 del presente libro; dico in parte, perchè manca del principio e della fine. Qui integro si ripubblica come sta nel Codice n° 1, collazionato coll'autografo esistente fra i diplomi nella Quiriniana, di m. 0.66 per 64, con sigillo imperiale, fattoci conoscere col seguente dal sig. Valentini. 2° Diploma XI kal. februarii 1311,

(1) Vedi nota col. 101.

col quale Enrico VII conferma ai Bresciani i privilegi concessi da Enrico VI; trovasi ancor questo nel Codice n° 1, collazionato col relativo autografo, esistente come sopra. 3° Sentenza di Enrico VII contro Brescia, a lui ribellatasi, e porta la data 1° ottobre 1311, di cui non esiste l'autografo.

Ora è spedito dare qualche schiarimento sulle date. Qualche volta non si troverà la data nel testo, o nel testo la si troverà diversa da quella del Regesto. — Nel primo caso abbiamo creduto bene di lasciare scoperta la data nel testo, ma di attribuirgliela nel Regesto, dopo fatto studio dei confronti, e desumerla dal nome dei Podestà, de' quali conoscevamo certamente l'anno del loro reggimento o da altri documenti non compresi nel *Liber Potheris*. Nel testo il lettore troverà la data non corrispondente a quella del Regesto, ma sembrandoci errata, abbiamo in qualche modo tentato di correggerla nel Regesto, lasciando poi allo studioso di vagliarla.

E qui, venuti al termine di questa qualsiasi prefazione, dichiariamo di essere debitori di un sentimento di gratitudine verso gli egregi signori barone Antonio Manno e conte Carlo Cipolla, che ci furono larghi di consigli, onde questa pubblicazione ritornasse più retta quanto più a noi possibile, e riconoscenti siamo anzitutto verso il sig. Andrea Valentini, che ci volle aiutare col risultato de' suoi studi su questo *Liber Potheris*, e dalla sua pubblicazione, da noi già citata, nacque l'idea di far conoscere colla stampa tutti i documenti del Codice, e ci somministrò anche materia per le note, e volle prestarsi al paziente lavoro della trascrizione dell'indice onomastico e corografico.

FRANCESCO BETTONI CAZZAGO.

LUIGI FRANCESCO FÈ D'OSTIANI.

REGESTUM CHRONOLOGICUM

HUJUS CODICIS

Numerus primus roman. indicat indictionem; secundum indicat documentum
et numerus arabicus signat columnam voluminis.

Saeculum XI.

1. 1009, Iun. .... VII. In loco Aquelongae Paschalis q. Petrini et Rosa q. Leonis de Paterno vendunt aliqua bona sita in territoriis Laurenciaticae, Casamalis, Casalrumani, Clariani, Statiani, Curticellae, Civignolae, Caneti, Ulmeneti, Volungi, Malesi, Grummi, Sorbariae et Modicae. LXXXVI — 388.
2. 1038, Ian. 11 .... VII. Oldericus episcopus Brixiae concedit brixiensibus aliqua jura super montibus Castri Digni et Casteneduli. I — 6.

Saeculum XII.

3. 1116, Ian. .... VIII. Ioannes de Brusatis confessus est bona quae possidet in loco Fani pro Sancto Vigilio de Tridento. CLXVII — 838.
4. 1120, Iun. 20 .... XIII. Brixiae ante Maj. Ecclesiae S. Petri, in comune Concione Comunis Brixiae investit hominem Urceorum de castro S. Georgii. II — 9.
5. 1127, Iul. 26. .... In castro Calepii. Comes Goisius q. Alberti de Martinengo investit Com. et Epis. Brix. omnium bonorum. quae in curte Quintiani possidebat pro ratione pigni. III — 10.
6. 1128, Aug. 30. .... In castro Calepii. Comunis Pergami remittit Comites de Martinengo in possessionem Castri Calepii, Sarnici, Merli et Mezzati cum suis territoriis et pertinentiis. XXI — 59.
7. 1136, Mart. .... IV. Inter Muram et Telgatum non longe ab Ecclesia S. Michaelis. Priores Vulpini restituunt Episcopis et consulibus. Brixiae Qualinum et Ceretellum assentientibus consulibus Pergami (alter. exempl.) XXXVIII — 107. XXII — 61.
8. 1136, Mart. 27... IV. In civitate Pergami Ioannes Agata et Maiorana restituunt Episc. et Com. Brix. illam partem Vulpini et Ceretelli ab eis emptam a Ioanne de Brusatis. XXIII — 64.
9. » Apr. 4. .... IV. In Civitate Pergami. Presbyter Sirus et Magister Malapartis vice et nomine Episc. et Com. Brix. recipiunt restitutionem aliquorum bonorum a Ioanne de Brusatis. alienatorum. XXIV — 65.
10. » Apr. 2. .... IV. In civitate Pergami. Alia restitutio ut supra. XXV — 66.
11. » Apr. 3. .... IV. In civitate Pergami. Alia restitutio ut supra. XXV — 67.
12. » Apr. 3. .... IV. In civitate Pergami. Alia restitutio ut supra. XXV — 68.
13. » Apr. 7. .... IV. In civitate Pergami. Alia restitutio ut supra. XXV — 69.
14. » Apr. 8. .... IV. In civitate Pergami. Alia restitutio ut supra. XXV — 70.
15. » Apr. 8 .... IV. In civitate Pergami. Alia restitutio ut supra. XXVII. — 72.
16. » Maij kal. 4. IV. In civitate Pergami. Alia restitutio ut supra. XXVIII. — 73.
17. » Mart. et Apr. .... Mille homines Pergami jurant habere ratam et firmam restitutionem Cast. Volpini, Qualini et Ceretelli nec non tract. pacis cum Brixiensibus. XXVIIIbis — 74.
18. 1170, Dec. 4 .... In castello Gaidi. Consules Com. Brix. investiunt D. Adhegerium de Boxadro et Dom. Ottam ejus uxorem f. q. D. Guidi Scorpionis de Pontevico de toto pheudo quod praed. Guido ex parte Com. Brix. tenebat in Pontevico. CLIX — 790-6.
19. 1172, Dec. 17.... Consules Com. Brix. decernunt erectionem Mercati Fortunati seu Novi cum mensuris peractis. CXXV — 365.
20. 1173, Febr. 7 ex. VI. Com. Brix. approbat constructionem Fori Fortunati sub eodem. N. CXXV — 366.

21. 1174, Ian. 18.... VII. In loco Langoschi . Divisio bonorum inter Goffredum et Ruphinum Comites de Lomello. IV — 12.
22. 1179, Oct. 19.... XII. 1180. Ian. 13. XII. In Casali alto ad Eccl. S. Emiliani . Consules Casalis Alti emunt plod. ix. terrae et cedunt eam Comuni Brix . pro erectione novi Castri. VIII — 21.
23. 1180, Ian. 13.... XIII. In ecclesia S. Petri. de Dom. civit. Brix. Consules Com. Brix. liberant mercatores qui veniunt ad mercatum, a solutione datiarum et gabellarum. CCXXX — 933.
24. » Mart. 4.... XIII. In loco Cometiani . Ruphinus Comes de Lomello vendit sua bona pheudalia Com. Brix. V — 13.
25. » Mart. 23... XIII. In terra Conflentiae Episcopat. Vercellensis . Martinus Petenalupus Consul Com. Brix. nomine et vice ejusdem Communis solvit Comiti Ruphino de Lomello pretium factae venditionis. VI — 18.
26. ... Mart. 16... XII. In publica concione Com. Brix . decrevit ut fiat mercatum in castro Casaloldi. IX — 23.
27. ... Mart. 23... XIII. In terra Conflentiae in curte Hospit. S. Ioannis Episcopat. Vercellensis . Comes Ruphinus absoluit ejus vassallos, inter Oleum et Mincium existentes, a fidelitate erga seipsum, ut libere possint fidelitatem prestare Comuni Brixiae. VII — 20.
28. 1184, Iun. 23.... III. Apud Constantiam . Fridericus imperator et Henricus rex mittunt epist. societati seu ligae Longobardae pro pace. XI. — 27.
29. 1187, Iun. 8.... V. Canonici . Cathedr. Brix. confitentur solutionem pretii petiae terrae a Com. emptae. X. — 24.
30. 1188, Febr. 24.. VI. In civitate in domo infrascripti Guidonis Guido Braccius notarius egrotans rogat filium suum ut scribat vice sua. XXVI — 71.
31. 1191, Dec. 8.... IX. Compromissio et sententia Henrici VI pro concordia inter civitates Pergami, Cremonae et Brixiae. XXIX — 84.
32. 1192, Ian. 14.... X. Executio compromissionis et sententiae Henrici VI. XXX — 86.
33. » Iul. 27.... X. Datum Geilenhusen. Henricus VI concedit aliqua privilegia Brixiensibus. XII — 33.
34. » Oct. 2..... X. In castro Vulpini. Missi imperiales inquisitionem faciunt quoad quaestionem Vulpini. XXXIV — 98.
35. » Oct. 2..... ..... Eodem loco. Missi imperiales audiunt testes circa supradictam quaestionem Vulpini. XXXI — 90.
36. 1193, Iun. 23.... XI. In palatio Com. Brix. Discussio in generali Cons.^o de privilegio ab Henrico VI Com. Brix. concesso sub die 27 Iul. 1192. XXXVI — 101.
37. 1196, Oct. 2. .... In publica concione civit. Brix. Guido de Mandello Potest. Brix. investit Com. Casteneduli de pertinentia et territorio Casteneduli, sicut de jure pertinet Com. Brix. sub conditionibus etc. CCXXIV — 926.
38. 1198, Aug. 11.... 1^a In prato S. Petri de Valico sub quodam nuce et in Palat. Com. Pergami. Concordia inter Brixien. et Pergam. post bellum pro castro Vulpini. XIV — 43. XV — 48.
39. » Aug. 12 ex. .... In palatio Com. Brix. Consules Com. Brix. absolunt Comites Guifredum et Iacobum fratres et filios q^m Comitis Guizonis et haeredes comitis Guillelmi et Guizonis fratrum praedictorum Guifredi et Iacobum et Paganum et Nuvolum et q^m filios comitis Manfredi omnes de Martinengo ab omni vinculo et obligationes quae tenebantur erga Com. Brix. XX. XXI — 37, 38.
40. » Aug. 3 ex. 1^a In palatio Com. Perg. Consules Com. Perg. praecipunt, et cives praeceptum acceptant cum juramento super negotium Vulpini, Qualini, Ceretelli. XXXII — 93.
41. » Aug. 3 ex. .... In palatio Com. Perg. Plures cives Perg. et ejus territorii jurant obedire praecepto consulum super negotium Vulpini, Qualini, Ceretelli, Gorzoni, Herbanni. XXXIX — 109.
42. » Aug. 13 ex. 1^a In civitate Brix. in domo dni Guillelmi de Salis. Filii q^m Comitis Manfredi de Martinengo juramentum prestant fidelitatis Com. Perg. et absoluti sunt ab exilio. XIX — 38.
43. » Aug. 13 ex. 1^a In Cons. Credentiae Com. Brix. Com. Brix. absoluit filios Comitis Manfredi de Martinengo ab omni juramento et vinculo aut obligatione erga Com. Brix. XVIII — 37.
44. » Aug. 12 ex. .... In loco Capreoli in quodam castagneto sub castro Paganus, et Nuvolus Comites de Martinengo juramentum emittunt fidelitatis coram consulibus Com. Perg. et absoluti sunt ab exilio. XX — 38.
45. » Sept. 2. ... 1^a In palatio Com. Perg. Aliquae restitutiones bonorum illegittime venditorum a Ioanne de Brusatis in territorio Vulpini, Qualini, Ceretelli, Gorzoni et caeteris locis. XXXIII — 95.
46. » Sept. 2. ... . In palatio Com. Perg. Aliae restitutiones Episcopo et Com. Brix. possessionum ut supra. XL. — 111.

Saeculum XIII.

47. 1213, Mart. 12. .. III. Sub porticu Ecclesiae S. Benedicti Buzolani. Designatio bonorum (potheris) de jure Com. Brix. in Buzolano. L — 198.
48. » Mart. 9. ... III. Designatio bonorum de jure Com. Brix. in terra et territorio de Pontevico. XLVIII — 167.
49. » Apr. 12-13. .... Sub domo mercati de Moso. Designatio bonorum de iure Com. Brixiae in territorio de Moso et de Mariana. LI — 199. LII — 208.
50. » Oct. 7.... III. Penes Aquasonam super ripam inter castrum S. Georgii et castri Soncini. Consules Com. Brix. et consules Com. Cremonae conveniunt circa proprietatem pontis Grumoni de jure Com. Brix. XXXV — 100.

51. 1217, Febr. 4... V. In platea concionis Com. Brix. Emptiones per Com. Brix. factae pro erectione palatii Broleti in XXIV instrumentis exaratae. XLIV — 118.
52. » Nov. 5.... V. In platea Concionis Brix. Com. Brix. decernit reconstructionem Castri S. Genesisii seu Caneti cum immunitate. XIII — 36.
53. 1218, ... VI. Liber terrarum de emptione Castri S. Genesisii (Caneti). CXXIV — 517.
54. » Mart. 2.... VI. In camera depicta palatii Com. Brix. Lotorengus de Martinengo Potestas Brix. elegit procuratores ad exequendam divisionem cum Com. Perg. terrarum et pertinentiarum Castri de Volpino. XLI — 113.
55. » Aug. 10... VII. Sub porticu Ecclesiae S. Laurentii Rurismetelli. Designatio bonorum de jure Com. Brix. in loco Rurismetelli. LIX — 283.
56. 1219. Iun. 7. .... VII. In curte Pisonearum in ripa lacus Isaei. Designatio confinium et focorum inter Brix. et Perg. in regione Vulpini. XVI — 49.
57. » Iul. 8 ex... .... In claustro plebis Palatioli. Potestas com. Brix. et Potestas com. Perg. vice dictorum Comunium conveniunt super conditiones seu capitula tractatus concordiae. XXXXIII — 117.
58. » Iul. 3 ex... VII. Super palatium Com. Perg. In publico Cons^o Potestas et homines Pergami confirmant cessiones et divisiones cum Com. Brix. terrarum et Castri Vulpini et pertinentiarum. XLII — 114.
59. » Aug. 14 ... . In Palatio Com. Brix. Comunis et populus Brix. jurant concordiam cum Comune et populo Perg. praesentia ambaxatorum Com. Pergami. XVII — 52.
60. » Dec. 10 ex. VII. In Parma. Sub porticu dom. Vidalini Denzioli, ubi ospitatus est Ponzius Amati Potestas Parmae, Ambaxadores Com. Brix. invitant Maffium Corrigia ad riassumendam Potestariam Brix.; aliter Com. Brix. alium Potestatem eligere curabit. CXXXIV — 598.
61. 1220? ... . Designatio terrarum Asulae de jure Com. Brix. quae usurpatae fuerunt. LXXXV — 333. LII — 251.
62. » ... . Designatio terrarum Marianae de jure Com. Brix. LXXIV — 323.
63. » ... . In Casanova. Designatio pheudi Dominorum de Casanova de jure Com. Brix. LXXXII — 341.
64. » ... . In Turricella. Designatio terrae pheudi illorum de Turricella de jure Com. Brix. LXXXI — 341.
65. » ... . Designatio terrarum de Redondesco de jure Com. Brix. quae occupatae et usurpatae fuerunt. LXXVIII — 335. LXXX — 338. LXXXIX — 338.
66. » ... . Designatio terrarum de jure Com. Brix. in Mosio, quae ab alienis occupatae et usurpatae fuerunt. LXXVII — 331. LIV — 252.
67. » ... . In Mosio. Designatio terrarum de jure Com. Brix. in Mosio quas tenent suos vassallos. LXXVI — 330.
68. » ... . In Asula, sub porticu Martini Scannagalli. Designatio pheudorum et vassallorum Com. Brix. in Asula. LXXXIV — 350.
69. » ... . Designatio terrarum occupatarum et usurpatarum de jure Com. Brix. in loco Pontisvici.
70. 1220, Febr. 13. VII. In camera Palatii Com. Parmae. Negrus Marianus Potestas Parmae permittit Mapheo Corigia auferre pecuniam a civibus Brixiensibus quocumque loco in districtu Parmae invenire potest pro non soluto onorario Potestatis Brixiae. CXXXIV — 599.
71. » Maij 5 ex... VIII. In Palatio major. Brix. Com. Brix. concedit affrancationem et immunitatem Castro de Castrezago. LXIV — 301.
72. » Maij 5 ex... VIII. In Palatio maj. Com. Brix. Com. Brix. immunitatem et affrancationem concedit castro Villefrancae (nunc Roccafranca) de recente aedificato. LXXII — 313.
73. 1220? Iul. 6 Iovis.. .... In loco Mosii. Designatio bonorum (potherum) de jure Com. Brix. in Mosio. LXXV — 324.
74. » Iul. 8 .... In Redondesco. Designatio bonorum de jure Com. Brix. in Redondesco. LXXVIII — 335.
75. » Iul. 7 ex... .... In Redondesco. Designatio bonorum de jure Com. Brix. in Redondesco. LXXIX — 338.
76. 1220, Aug. 14.... VIII. Petitio Mathei Corigia ad Cancellarium Imperatoris pro insoluto salario Potestariae Brix. CXXXIV — 600, 3.
77. » Sept. xv kal. VIII. In burgo sancti Donnini Cancell. Imp. significat Potestati et Com. Mutinae quod appellatio Mathei Corigia concessa fuit per Dom. Regem. CXXXIV⁴ — 602.
78. » Sept. vii kal. VIII. In burgo S. Donnini. Cancell. Imp. significat Potestati et Com. Mutinae quod appellatio Mathei Corigia concessa fuit ei per Dom. Regem. CXXXIV⁵ — 602.
79. » Sept. 13 ... VIII. In pal. Dom. Episcopi Bononiensis. Cancell. Imp. significat Potestati Bononiae quod appellatio Mathei Corigia concessa fuit per Dom. Regem. CXXXIV⁶ — 603.
80. » Oct. 15 .... In Mariana. Designatio terrarum de jure Com. Brix. in Mariana. LXXIII — 314.
81. » Nov. 4. .... In loco Asulae sub porticu Martini Scanagalli. Continuatio designationis pheudorum et vasallorum de jure Com. Brix. prout in Doc. LXXXIII-LXXXIV — 343, 350.

82. 1224, Maij 13 ... IX. Fridericus D. G. Romanorum Imp. sententiam emanat pro Mapheo Corigia contra Com. Brix. causa denegati salarii. CXXXIV⁸ — 604.
83. 1222, Febr. iv kal. .... Regonatus Zacius et Marcus de Fara Iudices Imp. eius nomine delegant Girardum Trogum ad intimandam sententiam Imperatoris Comuni Brix. CXXIV⁹ — 603.
84. • Apr. 7 kal. . X. In civitate Papiæ. Regonatus Zacius et Marcus de Fara Iudices Imp. in bannum subiciunt Consul. et Potest. Brix. nisi Mapheo Corigia de creditorio suo jure satisfaciant. CXXXIV¹⁰ — 606.
85. • Apr. 7 kal. . .... In civitate Papiæ. Epistola Regonati Zacii et Marci de Fara Potestati et Consiliariis Communis Brixiae circa sententiam pro Mapheo Corigia. CXXXIV¹¹ — 606.
86. • ..... X. Com. Brix. concedit privilegia et immunitates Ioanni et Paulo de Iudicibus Cisani sub conditione manutenendi pontem petrae fluminis Mellæ. LXVIII — 308.
87. 1223, Maij 13. .... XI. Descriptio bonorum, quæ habent vassalli de communi jure Comitum filiorum Comitum Ugonis et Communis Brixiae Comitum de Lomello successoris, et praeceptum in Comitem Bonifacium de S. Martino ut restituatur unam petiam terræ et omnia quæ retinet de jure Com. Brix. LVIII — 262.
88. 1224, ... Com. Brix. concedit immunitatem datiarum et scufiæ Comuni et hominibus Torbolarum sub conditione construendi pontem super Mellam. LXX — 309.
89. 1225, ... Designatio terrarum de jure Com. Brix. in Redondesco, quæ ab alienis occupatae et usurpatae fuerunt. XCII — 372. LV — 252.
90. • ... . Designatio terrarum de jure Com. Brix. quæ in Mariana ab alienis occupatae et usurpatae fuerunt. XCIII — 372. LVI — 253.
91. • ... . Designatio terrarum de jure Com. Brix. in terra de Moso. LIV — 252.
92. • ... . Designatio terrarum de jure Com. Brix. in Asula, quæ ab alienis occupatae et usurpatae fuerunt. XCIV — 373. LVIII — 253.
93. • Mart. 10. ... XIII. Mapheus de Corigia facit finem et refutationem eius crediti et confessus est se fore solutum a Com. Brix. pro salario potestatis. CXXXIV¹² — 607.
94. 1225, Oct. 10. .... XIII. Mediolani. In Pal. veter. Com. Mediolani. Oldratus de Cortenova facit finem et liberat Com. Brix. pro mutuo restituto. CXXXV — 609.
95. • ... ... XIII. In Mariana. Designatio terrarum de jure Com. Brix. in territorio de Mariana. LXXIII — 314 et 315.
96. • ... ... Designatio terrarum de jure Com. Brix. in Moso. XCI — 370.
97. • ... ... Designatio terrarum de jure Com. Brix. in Mariana. XCV — 375.
98. • ... ... XIII. Praeceptum contra occupantes et usurpatores terrarum de jure Com. Brix. in Vitexeti Mellæ. LXXXVII — 361.
99. • ... ... Designatio et praecepta contra detentores terrarum de jure Com. Brix. in monte Palotio. LXXXIX — 367.
100. • ... ... Inquisitiones et pronunciationes factae a Com. Brix. de terris de Monte Denno. LXXVIII — 363.
101. • Iun. 3. ... XIII. In Pontevico. Designatio aliquarum terrarum de jure Com. Brix. quæ ab alienis occupatae et usurpatae fuerunt. CII — 386 et finis XC — 369.
102. 1226, ... In Vithexeto. Praecepta contra debitores bonorum (potheris) de jure Com. Brix. in Vithexeto. CIII — 388.
103. • ... . In monte Denno. Praecepta contra detentores pothereis de jure Com. Brix. in monte Denno. CIV — 391.
104. • ... . In Palotio. Praecepta contra detentores pothereis de jure Com. Brix. in monte Palotio. CV — 394.
105. • Iun. 8, 9, 13, 24 ..... In Asula. Designatio pothereis de jure Com. Brix. et praecepta contra detentores et usurpatores in Asula. — XCVI — 376 et ult. pars. doc. CII — 385.
106. 1226, Iun. 12 ? . .... In terra Casalolti. Designatio et manifestatio bonorum de jure Com. Brix. in Casaloldo. XCVII — 377.
107. • Iun. 13. ... . Praeceptum Com. Brix. in usurpatores bonorum de jure dicti Com. in territorio Pontisvici. CII — 386.
108. • Iun. 13. ... . In Moso. Praeceptum Com. Brix. in comitem Guglielmum f. Com. Vifridi, et in Com. Raimundum et Henricum q.^m Com. Azoni pro bonis dicti Com. ab eis occupatis. C — 384.
109. • Iun. 13. ... . Inquisitio bonorum de jure Com. Brix. in Mariana. XCVIII — 378.
110. • Iun. 13. ... . Designatio pheudi illorum de sacca in territorio Marianæ et Redondeschi de jure Com. Brix. tanquam succes. Comitum de Lomello. XCIX — 381.
111. • Iun. 18. ... XIII. Divisio vassallorum inter Com. Brix. et Comites de Ugonis. CVI — 398.

442. 1227, ... Designatio et manifestatio bonorum de jure Com. Brix. in Redondesco. XLIX — 194.
443. » Ian. 9... .. Dat. Laterani. Honorius Rectoribus Ligae Longobardae ad obtinendos milites pro expeditione Terrae Sanctae ab imperatore exequenda. CXXXVII — 612.
444. » Febr. 4° .. XV. Brix. In pubblico Consilio in Platea Concionis. Com. Brix. emit a Dom. de Poncerola terras et domos pro erectione Palatii Broleti. — XLIV — 118.
445. » Febr. 4° et Aprilis 30. XV. Brix. in publico Cons. in Platea Concionis. Com. Brix. emit a Ioanne Scacerii petiam terrae cum domo in constructo Palatio Broleti et venditor confessus est de accepto pretio. XLVII — 163.
446. » Mai. 9... .. XV. Inquisitio bonorum de jure Com. Brix. in Asula et rationum ejusdem Com. super pontem Mosii. CVII — 401.
447. » ... .. XV. Com. Brix. condemnat ad restitutionem usurpatores bonorum ejusdem Com. in territorio Asulae. CLX — 402.
448. » Mai. 9-10. .... In Moso deinde in Marcaria super Iobia Comitis Valfredi. Inquisitio seu verificatio bonorum de jure Com. Brix. in Mosio et Marcaria. CX — 403.
449. » Mai. 10, 11 42... .. XV. In Mariana sub porticu Ecclesiae. Designatio bonorum de jure Com. Brix. ab alienis usurpatorum aut occupatorum in territorio Marianae. CXII — 403.
450. » Mai. 10... .. In Marcaria, super Iobia Comitis Valfredi. Comes Bonifacius S. Martini restituit aliqua bona Com. Brix. CVIII — 401.
451. » Mai. 12... .. XV. In Redondesco. Designatio bonorum Com. Brix. in Redondesco. CXI — 403.
452. » Mai. 11... .. In Mariana. Designatio vassallorum quos habet Com. Brix. in Mariana. CXV — 409.
453. » Mai. .... .. Designatio pseudorum de jure Com. Brix. in Mosio. CXIV — 408.
454. » Nov. 5... .. I. In civitate Brix. in quadam domo Episcopatus Brix. Ambaxatores Comunis Laudensis porrigunt Rectoribus Ligae Lombardiae epistolam ipsius Com. Laud. contra Potestatem Placentiae occasione constructionis unius pontis. CXXXVII — 613 in nota.
455. 1229, Nov. 6 kal. VIII. In burgo S. Donnini. Cancellarius Imperialis condemnat ad bannum imperii Potest. et Com. et homines Brix. nisi solverint Camerae Regiae quingenta marcas argenti. CXXXIV^s — 604.
456. 1230? ... .. Concordia inter Com. Mediolani et Marchionem Monferrati. CXXXVI — 610.
457. 1231. Mai. 10... .. V. Dat. apud portum Naone. Fridericus Imperator facultatem delegat Ermanno Magistro Domo S. M. de Teonicis ad pacem tractandam cum civitatibus Ligae Lombardiae coram arbitris Pontificibus. CXL — 619.
458. » Oct. .... .. V. Id. Gregorius Pp. IX Rectoribus Ligae Lombardae de pace facta vel facienda cum Friderico imper. et sequitur tenor aliarum litterarum de eodem subjecto. XLV — 137.
459. » Dec. 30... .. III. In mercato Palatioli. Sententia de proprietate aliquorum lignorum ex Comune Brixiae ablatorum. CLXVIII — 839.
460. 1232, ... Propositiones Friderici Imper. Brixiensibus factae et Brixensium responsiones. CXLII — 621.
461. » ... .. Romae. Capitula proposita Confederatis Lombardiae a Cardinalibus arbitris et eorum responsiones. CXLVII — 628.
462. » ... .. Petrus Villanus et Obitus Ugonius ambaxatores Brix. apud Pontificem seu arbitratore mittunt literas secretas Potestati Brix. circa propositiones pacis. CXLVI — 627.
463. » Febr. 7... .. V. In palatio parvo novo Com. Brix. emit a presbyteris S. Augustini tab. unam et dimidiam terrae pro complemento erectionis Palatii Broleti. XLVI — 160.
464. » Mart. 10... .. V. Super terra et muro Palatio Comunis Brix. Com. Brix. ponit confinia inter Palatium Broletti et Ecclesiam S. Augustini et domum Montanarii de Adro. XLVIbis — 163.
465. » Mai. 13... .. V. In episcopio Patavii. In sala domus D. Landulphi Canonici Patavini. Compromissio inter Legatos Civitatum Ligae Lombardiae et Hermannum Friderici Imp. procuratorem ad definiendas lites inter se vertentes. CXXXVIII — 614.
466. » ... .. V. Eadem compromissio clarius et extensius exarata. CXXXIX — 615.
467. » Mai. 8-9... .. In loco Asulae ad ospitium Alarii ospitatoris. Liber praeceptorum in vassallos Com. Brixiae in terra et territorio Asulae. CXIII — 408.
468. » Iun. 27 Iul. 3 V. In Platea concionis Brix. ad arengum. Designatio terrarum Montis Palotii et positio confinium ad proprietatem Comunis Brix. CXVI — 409.
469. 1233. ... .. VI. Inquisitio possessionum de jure Com. Brix. in civitate et suburbio ab alienis occupatarum. CLVII — 708.
470. » ... .. VI. Sententiae pro Com. Brix. circa proprietatem bonorum Vitexeti. CLI — 638.
471. » 9 ante kal. Iunii. .... Palatio sive horto Dom. Papae apud S. Ioannem Lateranum. Discussio legatorum Ligae coram egati Pontificiis de concordato pacis cum Imperatore. CXLIII — 623.

442. 1233, Iun. 7. . . . VI. Responsio declaratoria Dni Papae legatis Ligae quoad sententiam pro concordia inter Ligam Lombardiae et imperatorem. CXLV — 626.
443.   •   Aug. 14. . . VI. Dat. in Castro Ioannis. Epistola Friderici Imper. Dni Pp. Gregorio circa compromissionem cum civitatibus Lombardiae. CXLI — 619.
444.   •   Oct. 8. . . . . Inquisitio potheri Com. Brix. quod est inter Castenedolum et Portezolum. CLX — 818.
445.   •   Dec. 31. . . . . Obertus Sordus Potestas Brix. demonstrat Consil. Gen. id quod fecerunt Steph. Rozono et Petrus Occanonus ad inquirenda et designanda bona Comunis Brix. in Vitexetis Mellae a Collebeato usque ad Onsatum. CXLIX — 632.
446. 1234, ... Designatio cavetarum Rudiani de jure Com. Brix. CXXXIII — 577.
447. 1237, Iulii 8 ex. . . X. In domo habitationis Potestatis Brix. Potestas Brix. nomine et vice Cons. Gener. Com. delegat Gratiadeum de Iseo et Romanino de S. Gervaso ad eundem coram Dno Rainaldo Hostiens. et Velletr. Epo et Tomasio Card. S. Sabinae Apostolicae sedis Legatis ad tractandam pacem cum Imper. CXLVIII — 631.
448. }   •   ...   . X. Liber de viis factis et designatis in nova cerchia civit.
      } 1249, ... VII. Brix. CXXIII — 501.
449. 1237.   ...   . Extimatio terrarum quae sunt inter novum circuitum civitatis a delegatis Com. Brix. facta. CXVIII — 443.
450.   •   ...   . X. Liber de terris et domibus quae ceciderunt in viis et trasandis pro constructione novae cerchia civitatis. CXX — 468.
451.   •   ...   . Descriptio et extimatio terrarum et domorum a Com. Brix. destructarum pro foveis et moeniis novae cerchia civitatis. CXIX — 447.
452.   •   Mai. 8. . . . . X. In caminata Potestatis Brix. Guifredus de Pirovanis investit plures homines de Vitexetis Mellae. CLII — 644.
453. 1238, Iun. 13. . . . XI. In Palatio maj. Com. Brix. promittit Mag.^r Alberto Scaloia et haeredibus eius manutenendi et defendendi id quod ei dat. et concess. fuit cum exemptione fodri et datiarum. CXXIX — 572.
454.   •   Iun. 14. . . . . XI. In palatio maj. Com. Brix. Consil. Gener. Com. Brix. concedit hominibus de Asula milites ad eorum defensionem et decernit compensationem duobus juvenibus a nemicis execatis. LXIII — 298.
455. 1239, Aug. 13. . . . XII. Liber de terris extimatis extra novam cerchiam: et descriptio et extimatio domorum et edificiorum jam destructorum occasione erectionis novae cerchia civitatis. CXVII — 426.
456. 1240, Mai. 9. . . . . XIII. In palat. nov. major. Com. Brix. Guidus Ricardus Potestas Brix. vendit Comuni et populo Asulae bona propria et alia confiscata rectoribus Comitibus. LX — 284.
457.   •   Sept. 6. . . . . XIII. In pal. majori. Com. Brix. Faber dom. Bonifacii Guidonis Viscardus nomine et vice Com. faci aliam venditionem bonorum hominibus et Comuni Asulae. LXI — 291. LXII — 298.
458.   •   Dec. 3. . . . . XIII. In pal. maj. Com. Brix. Extimatio et ordinationes circa opera molendinorum in reformatione vasi Cartiae. CXXXI — 574.
459. 1244, Mart. 5. . . . IV. Com. Brix. concedit immunitatem xv familiis, quae de alienis terris habitare Brixiae venerunt. LXVII — 304.
460. 1246, Mai. 5. . . . . IV. Collectio concessionum de immunitate plurium familiarum quae de alienis terris venerunt Brixiae habitare. LXVII — 304.
461.   •   Mai. 20. . . . . IV. In ecclesia S. Petri de Dom. Lanfrancus a cruce et Gerardus Cossatus inter se divisionem faciunt pheudi eis a Comune Brixiae concessi. CXXVII — 569.
462.   •   ...   . IV. Extimatio damni pro occupatione a Com. Brix. facta terrarum et domorum, quae erant in Campo Basso pro novo civitatis circuitu. CXXI — 484.
463. 1247, Aug. 6. . . . . V. In camera massarii in Pal. maj. Com. Brix. Com. Brix. investit Albertum Scaloia ingegnerum in 8 plodiis terrae Costaelungae. CXXX — 573.
464. 1248, Aug. 3 ex. . . V. Com. Brix. concedit privilegium et immunitatem hiis qui sunt de Casali de Bassis. LXIX — 309.
465.   •   Dec. 12 ex. . . . I. In palat. veter. habitationes Potestatis Com. Brix. Com. Brix. investit Magistr. Lanfrancum a Cruce et Mag. Gerardum Cossatum ingegnerios pheudi in medietate unoquoque quem tenebat Albertus Scajola. CXXVI — 567.
466. 1249, Iun. 9. . . . . VII. In pal. maj. Com. Brixiae Com. Brixiae concedit affrancationem et immunitatem Universitati terrae de Montigio comprehensis terris Darphi, Ianici, Cornae et Boliani. Vallis Camuniae. LXV — 302.
467.   •   Mart. 2. . . . . VII. Collectio immunitatum a Com. Brixiae xv familiis concessarum quae ab alienis terris Brixiae habitare venerunt. LXXI — 310.
468.   •   Mart. 19. . . . VII. Liber seu descriptio de viis factis et designatis a Com. Brix. in novo circuitu civitatis. CXXII — 485.

169. 1249, Iul. 41 ex. VII. In pal. maj. Com. Brix. Com. Brix. concedit generalem immunitatem Ioanni et Theodaldo filiis Saporitae et Tedaldo Pagnosco Montigii pro benemerentiis erga Com. Brix. in recuperanda arce et loco Montigii. LXVI — 303.
170. „ Nov. 7. . . . VII. In pal. maj. Com. Brix. Com. Brix. extendit ad filios et haeredes masculos Lanfranchi de Cruce et Girardi Cossati jus ad poterum et pheudum ad patres supradictos concessos. CXXVIII — 572.
171. 1250, Febr. 41. . . VIII. Publicatio Decreti seu statuti Com. Brix. de reformatione pontium riparum lecti et cursus Gartiae. CXXXVIII — 573.
172. 1251, Mai. 4. . . . IX. Brixiae, in caminata habitationis Potestatis. Forma treguae et pacis inter Com. Brix. et Com. Pergami. CLIV¹ — 677.
173. „ Mai. 5 . . . IX. In pal. Com. Pergami. Com. Perg. post aliquas inducias statuit acceptationem pacis cum Brixiensibus. CLIV² — 679.
174. „ Mai. 9 . . . IX. In pal. Com. Pergami. Com. Perg. confirmat deliberationem 5 maij pro pace cum Brixiensibus et addidit aliquam clausulam. CLIV³ — 684. CLIV⁶ — 685.
175. „ Mai. 9. . . . IX. In balatorio scararum palatii Com. Pergami super plateam parvam S. Vincentii Com. Perg. praecepit treguam offensionum adversus Brixienses eo modo quo Brixiens. treguam juraverunt pro Pergamensibus. CLIV⁴ — 683.
176. „ Mai. 9. . . . IX. Communis Pergami decernit responsionem dandam ambaxatoribus Communis Brixiae pro definitione pacis. CLIV³ — 681.
177. „ Mai. 4⁵ ex. IX. In civitate Pergami, in palatio Com. Com. Perg. confirmat pacem faciendam cum Com. Brixiae cum aliqua clausula. CLIV⁷ — 686.
178. „ Mai. 44 ex. IX. In civitate Brix. in palatio Com. Com. Brix. jurat pacem cum Com. Pergami. CLIV⁸ — 687.
179. „ Mai. 44 ex. IX. In civitate Pergami in palatio Communis . Com. Perg. creat certos nuncios et procuratores ad jurandam pacem nomine et vice Com. coram Comune et hominibus Brix. CLIV⁹ — 688.
180. „ Mai. 3 ex. IX. In civitate Perg. in palatio Com. Com. Pergami elegit nuncios et procuratores et syndacos ad jurandam pacem et perpetuam concordiam cum Brixiensibus. CLIV¹⁰ — 690.
181. „ Iun. 28. . . IX. Sententia Com. Brix. contra occupantes viam Garziae Rua Caligariorum. CLXV — 835.
182. „ Iulij 6. . . IX. Inquisitio terrarum Castri civit. Brix. de jure Com. Brix. CLV — 695.
183. 1253, Apr. 44. . . XI. In palatio maj. Com. Brix. Com. Brix. cum pluribus instrumentis cedit Comuni Flumicelli Vithe-xetos Mellae sub conditionibus. CLVI — 703.
184. „ Iul. 30 . . . XI. In pal. min. novo Com. Brix. Barliscus de Gujono assumit a Potestate Com. Brix. laborierum in flumine Clisi et in vasu conducente in Navilio sub datis conditionibus . Instrumenta tres. CLXI — 824-25-26.
185. „ Dec. 23. . . XI. In pal. min. novo Com. Brix. Com. Brix. concedit Com. et hominibus Pozzolengi immunitatem et bona dominorum de Salis et de Calcharia sub conditionibus aliquibus. CLXIX — 840.
186. 1254, Apr. 23. . . XII. Com. Brix. emit terras et domos pro fratribus Minoribus a sero burgi S. Nazarii et Campi Bassi, et confessiones de soluto pretio. Haec emptiones constant de xiv exaratis instrumentis. CLVIII — 712 usque ad 732.
187. „ Iul. 43. . . XII. Com. Brix. solvit pretium domorum destructarum occasione constructionis novae cerchia civitatis et portae Pilarum. CLXIII — 828.
188. „ Oct. 43. . . XII. In terreno Mosii juxta Mottas. Com. Brix. et Com. Mantuae concorditer designant confinia unius alteriusque territorii ruralis. CLXVI — 837.
189. „ Dec. 6. . . XII. Massarius Com. Brix. solvit Comiti Gnoco f. q. Gabrielis comitis de Belforte pretium unius suae domus emptae a Com. Brix. in castro Mosii. CLXIV — 831.
190. „ Dec. 7. . . XII. Mass. Com. Brix. solvit comiti Rogerio de Moso f. q. Co: Arici pretium quartae partis turris et palatiorum a Com. Brix. emptae. CLXIV — 832.
191. „ Dec. 42. . . XII. Sub porticu rationum in pal. Com. Brix. Processus et definitio iudicum Com. Brix. circa jus in cavethis de Rudiano. CLVII^{bis} — 710.
192. „ Dec. 42. . . XII. In caminata Potest. Brix. Pellasius de Ello massarius Com. Brix. solvit Antonio f. q^m Co: Valfredi de Buzzolano pretium quartae partis palatii sive casaturris et unius domus terraneae a Com. Brix. emptae. CLXIV — 832 in fine.
193. „ Dec. 45. . . XII. Mass. Com. Brix. solvit d. Iosafferro de Asula procurat. Co: Naymi de Mosio pretium pro quarta parte turris et palatiorum circumstantium ad dictam turrim, quam fecerat venditionem Com. Brix. CLXIV — 833.
194. „ Dec. 46. . . XII. Mass. Com. Brix. Amadeo q. Bertae Azonis procuratori D. Maysendae vid. rel. q. Comitis Pitii de Buzzolano et tutricis filiorum suorum Bartholomei et Moroelli, et D. Ioannae et Armaplacis Aloysiae sororum filiarum q. Co: Valfredi de Buzzolano et D. Inydae f. q. supradicti Co: Pitii, solvit pretio pro venditione Com. Brix. quatuor partium palatii sive casaturris et aliae domus in castro Mosii. CLXIV — 834.

195. 1255, Mart. 6... XIII. In pal. maj. Com. Brix. Abbas Monasterii S. Villii de Lugana petit Com. Brix. ut concedatur immunit. et libert. viginti hominibus volentibus ire ad abitandum prope dictum Monasterium pro defensione contra mala factores: et Cons. Com. Brix. nemine discrepante concedit juxta petita. CLXII — 827.
196. » April. 6 et seq. XIII. Liber inquisitionis et designationis de pothero Com. Brix. in Pontevico et in pertinentiis. CLIX — 733 et alia tresdecim documenta usque ad col. 814.
197. » Aug. 20... XIII. In maj. Pal. Com. Brix. Com. Brix. concedit Comunibus de Vulpino de Montibus de Fano et de Rogno constructionem unius terrae franchae et duorum molendinorum. CLXXIII — 855.
198. » Oct. 23... XIII. In pal. maj. Com. Brix. Com. Brix. providet quod Potestas equitet cum sapientibus usque ad Vulpinum ad definiendas questiones de Vulpino, sic requisitus per ambaxatores Com. Perg. CLXX — 848.
199. » Nov. 15... XIII. In territorio de Pisoneis, ubi dicitur Lammia per medium ruinae de Pisoneis. Potestas Com. Brix. et Potestas Com. Pergami declarant et designant confinia inter duo territoria in Vulpino. CLXXI — 849.
200. » Nov. 25... XIII. Naimus q.^m Arici Comitis de Moso confirmat venditionem factam Comuni Brixiae die 22 Aprilis 1254 (ut in doc. CLXIV, pag. 833). CLXXII — 851.
201. 1256, Iunii iovis. IX. In pal. maj. Com. Brix. Com. Brix. emanat sententiam de jure suo super fundum fossati civit. contra aliquos cives contradictores. CLXXIV — 857.
202. 1258, Mai. 10... I. In caminata domus habitationis potest. Com. Brix. Cavalcanus Sala Episcopus, Potestas et Rector Com. Brix. facit mutuum de denariis cum ducibus et militibus Com. Patavii. CLXXXII — 874.
203. » Mai. 11... I. In caminata domus habitationis Potest. Brix. Cavalcanus Sala Epus. et Rector Com. Brix. facit mutuum de denariis cum ducibus et militibus Ferrariae. CLXXXI — 872.
204. 1265, Mart. 27... ..... In archiepiscop.^m Mediolani. Fridericus Lavellongo et Conradus de Palatiis nomine extrinsecorum Brixiae conveniunt et fraternitatem et amicitiam contrahunt cum D. Karolo Rege Siciliae. CCXXIX — 952.
205. 1270, Mai. 22... XIII. In publica Concione Com. Brixiae publicata Capitula tractata et ordinata inter dom. Carolum regem et Com. populum et partem Ecclesiae Brixiae. CCXXXII — 956.
206. 1273, April. 17... I. In claustris SS. MM. Faustini et Iovitae. Iacobus Gentelmi nomine et vice Roncanini Caroli regis Siciliae et domini Brixiae Vicarius generalis investit Venturinum de Nuvolino petiae terrae in Costalunga. CCXXXII — 948.
207. 1275, Ian. 13... III. In domo habitationis Thesaurarii regis Caroli Nicolaus De Barro thesaurarius praedicti confirmat investituram antedictam Venturino de Nuvolino confertam. CCXXVIII — 950.
208. 1280, Dec. 11... VIII. In civitate Regii. Sententia arbitramentalis et concordia super decimis inter populum et clerum Regii. CLXXV — 858.
209. » Dec. 16... ..... In palatio major. Com. Brixiae. Com. Brixiae praecepit Comunibus de Franciae curte sup. et de Riperia orientali lacus Isaei manutenendi pontem Grotae fluminis Mellae. CCXXXI — 954.
210. 1282, April. 25... X. Conventio inter Civitatem et Capitulum Cathedralis de electione arbitratorum causa haereditatis q.^m Barnabei Cath. mansionarii. CLXXVII — 867.
211. » April. 25... X. In curia Canonicae Brixienensis. Arbitratores definiunt litem inter Comunem et Capitulum Cathedralis occasione haereditatis q.^m Barnabei mansionarii Cathedralis. CLXXVIII — 869.
212. » April. 25... ..... In domo quae fuit q.^m Barnabei. Procurator Capituli Cath. Brix. dat Procur. Com. Brix. tenutam et corporalem possessionem domus dicti Barnabei. CLXXIX — 871.
213. » April. 25... ..... Com. Brix. concedit Ioanni Gitelli locationem supradicti domi q.^m Barnabei. CLXXX — 872.
214. 1283, Mart. 17... XI. In palatio novo Com. Mediolani et in Palat. veteri Archiepiscopatus Mediolani. Tractatus pro liga et confederatione inter Communia Mediolani, Brixiae, Cremonae, Mutinae et Placentiae. CLXXVI — 863.
215. 1284, April. 12... XII. In domo dom. Benvenuti Sanzaculi Contratae S. Cassiani civit. Brix. Benvenutus Sanzaculi et Bonaventura ejus filius confessi sunt recepisse pretium duarum domorum a Com. Brixiae emptarum pro constructione palatii Broleti. CLXXXIII — 875.
216. » April. 29... XII. In domo illorum de Tathonibus Contratae Festulae Grepae Com. Brix. emit ab Altobello q.^m Bonapacis Acerbini medietatem unius suae domus pro erectione Broleti. CLXXXIV — 877.
217. » Mai. 10... XII. In camara Massariae Com. Brix. Com. Brix. emit ab Albertino et fratribus de Lepoca unam domum et terrenum pro constructione Broleti. CLXXXVI — 878.
218. » Mai. 11... XII. In canonica Brix. Com. Brix. emit ab Ecclesia S. Augustini terram et domum pro constructione Broleti. CLXXXVI — 879.
219. » Mai. 19... XII. In canonica Brix. Com. Brix. emit ab Ecclesia S. Augustini aliam terram pro erectione Broleti. CLXXXVII — 882.
220. » Mai. 19... XII. In camara Massarii Com. Brix. Com. Brix. emit a Giroldo de Villa de Aricis unam domum pro erectione Palatii Broleti. CLXXXIX — 886.

221. 1284, Mai. 30... XII. In camera Massarii Com. Brix. Com. Brix. emit ab Ecclesia S. Augustini aliam domum pro erectione Broleti. CLXXXVIII — 884.
222. » Mai. 20... XII. Com. Brix. solvit pretium unius destrarii a donnis Bonella et Anna de la Scala ablato. CXC — 887.
223. » Mai. 30... XII. In camera Massarii Com. Brix. Com. Brix. emit domum ab Andrea Pulzone pro erectione Palatii Broleti. CXCI — 888.
224. » Iun. 1.... XII. In domo contratae Crucis civit. Brix. Com. Brix. emit unam domum ab Ottobello q^m Bonapacis Acerbini pro constructione Palat. Broleti. CXCI — 890.
225. » ... .. XII. Liber fundi fossatorum veterum pluribus civibus a Com. Brix. in enfiteusi assignati. CCXXV — 931.
226. » Iun. 20-29. .... In palatio maj. Com. Brix. Estimatio facta de fundis fossatorum veterum Com. Brix. CCXXVI — 943.
227. » Iul. 15... XII. In caminata Potestatis Com. Brix. Com. Brix. solvit xli florinos aureos et remittit unam valicem et quamplures alias res Iacobino de S. Martino et Ioannino q^m Frigerii Malarischa de Cremona et Martino Plati de Novara per injurias et furtum a Brixiensibus eis insertos. CXCI — 891.
228. 1285, April. 17.. XIII. In palatio maj. Brixiae. Com. Brix. constituit praeconem Communis procuratorem ad faciendum datum et investituram nomine Com. in Villanum barberium de una statione juris ipsius Com. posita in contrata portae civitatis. CXCV — 894.
229. » Iun. 1.... XIII. In palatio populi Com. Brix. Com. Brix. investit Brixianum Villanum barberium de una statione sita in contrata portae Civitatis. CXCV — 892.
230. 1286, Ian. .... XIV. In Rudiano. Inquisitio iurium Com. Brix. in cavetis de Rudiano. CCXXXIII — 962.
231. » Febr. 12. .... In palatio maj. Com. Brixiae. Inquisitio et designatio petiae terrae juris Com. Brixiae a Venturino de Nuvolinis detentae. CXCVI — 893.
232. » Febr. 12. .... In palatio maj. Com. Brixiae. Sententia contra Godiferum de Porticu ad removendos duo scalinos qui sunt extra murum eius domi. CXCVIII — 899.
233. » Febr. 12. .... Aliae sententiae remotionis scalarum ut supra. CXCI — 900.
234. » Febr. 13. .... In palatio maj. Brixiae. Inquisitio et designatio petiae terrae ab Alberto Scajola heredibusque ejus detentae. CXCVII — 898.
235. » Mart. 3... .... In palatio maj. Com. Brixiae. Iacobus Tadonus in U. I. peritus de Mediolano iudex delegatus a Com. ad recuperanda bona et jura Com. et investituras concedere investit Bonfadinum de Bonfatis de una terra in Costalonga. CCXXXV. — 1042.
236. » April. 2... .... Iacobus Tadonus supradictus investit et concedit investituras terrarum in regione Costelungae infrascriptis acquisitoribus:
- In Zaninum f. q^m Bonzani de Lambaraga. CCXXXVI — 1043.
  - In Mazadonium de Mazadoniis. CCXXXVIII — 1046.
  - In Paganinum f. q. Iois. Porcella de Iseo. CCXXXIX — 1048.
  - In Guelmum q^m Andree Beccari. CCXL — 1049.
  - In Bonafidem q^m d. Martini cive. CCXLI — 1050.
  - In Grigorinum f. q. Ognabeni Gazere. CCXLII — 1051.
  - In Brixianum de Maginis not. de herbusco. CCXLIII — 1052.
  - In Bernardum de Mairano. CCXLIV — 1054.
  - In Brixianum f. q. Laurentii Ioannis Meyarii de Mompiano. CCXLV — 1053.
  - In Crescimbenum de Fulconibus. CCXLVI — 1056.
  - In Ioanninum q^m Venturae Boxelli. CCXLVII — 1057.
  - In Lanfrancum q^m Iois. de Calino. CCXLVIII — 1058.
  - In Io: Bonum Paterium. CCXLIX — 1059.
  - In Guelmum q^m Luyeti not. CCL — 1061.
  - In Delaidum q^m Brixiani Dote. CCLI — 1062.
  - In Bonaventuram Bragnini. CCLII — 1063.
  - In Parisium Viole de Lambaraga. CCLIII — 1063.
  - In Nicolaum q^m D. Iacobi de Rodo. CCLIV — 1064.
  - In Richelbonum de Herbusco. CCLV — 1065.
  - In Frognerium de Lee sive de Lipillis. CCLVI — 1066.
  - In Belladonnam et Stephaniam sorores et filias q^m Rufini de Nuvolinis. CCLVII — 1067.
  - In Petrum Amadeum iudicem. CCLVIII — 1068.
  - In Iacobinum q^m Gerardi Madii de Mompiano. CCLIX — 1069.
  - In Bonafeminam q^m Petri Tironi. CCLX — 1070.
  - In Mg. Albertum Betolinum. CCLXI — 1071.
  - In Albertum q^m D. Crescimbeni de Sternis. CCLXXII — 1072.
  - In Mompianum q^m Iacobi Magni de Lambaraga. CCLXIII — 1073.
  - In Aldriginum q^m Gasper de Lipillis. CCLXIV — 1074.
  - In Lantelmum de Cazago not. CCLXV — 1075.
  - In Nicolaum de Navis. CCLXVI — 1076.

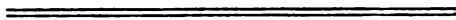
- 236. 1286, April. 2...** ..... Iacobus Tadonus supradictus investit et concedit investituras terrarum in regione Costelungae infrascriptis acquiritoribus :
- In Manfredinum q.^m Joes. sellari CCLXVII — 1077.
 In Conradum et Petrum fratres q.^m Gratiadei pellarii. CCLXVIII — 1078.
 In Isachinum q.^m Bellini de Iseo. CCLXIX — 1079.
 In Iohannem de Prezegno CCLXX — 1080.
 In Iacobinum q.^m Bontempi. CCLXXI — 1081.
 In Bertolinum q.^m Meliari de Mompiano. CCLXXII — 1082.
 In Ottonem Prandi notarium. CCLXXIII — 1083.
 In Ognibenum q.^m Alberti Bauze de Habiono. CCLXXIV — 1084.
 In Dalavantium de Ognatis. CCLXXV — 1085.
 In Crescimbenum q.^m Martini Bianchi. CCLXXVI — 1086.
 In Pre. Oprandum q.^m D. Benaducis de Favallis. CCLXXVII — 1087.
 In Iacobum de Lecanalis q.^m Bonaventurae. CCLXXVIII — 1088.
 In Iacobum Ferrarium q.^m Brexoni de Concesio. CCLXXIX — 1089.
 In Venturinum q.^m Joes. de Sayano. CCLXXX — 1090.
 In Venturinum q.^m Zirboti q.^m CCLXXXI — 1091.
 In Aymericum q.^m Argini de Savallo. CCLXXXII — 1092.
 In Benetallum q.^m Jois. de Madiis. CCLXXXIII — 1093.
 In Petrum q.^m Boldi Prandi de Mompiano. CCLXXXIV — 1094.
 In Brixianum de Marizonibus Notarium. CCLXXXV — 1095.
 In Iacobum q.^m Iois. Paytoni. CCLXXXVI — 1096.
 In Mapheum Barberium q.^m Lanfranci. CCLXXXVII — 1097.
 In Iohannem q.^m Bertolini de Coccalio. CCLXXXVIII — 1098.
 In Bertolum de Capriano. CCLXXXIX -- 1099.
- 237. 1286, April. 2...** XIII. Com. Brix. sententiam pronuntiat pro Siroidino de Monteclaro. CLXXXIX — 900.
- 238. » April. 3...** ..... In Bonaventuram f. Benvenuti de Paono. CCLXXXX — 1100.
 In Bartholomeum Tadonum Not. CCLXXXI — 1101.
 In Bonominum de Girolidis. CCXCII — 1102.
- 239. » April. 25...** ..... In palatio maj. Com. Brix. Sententia amotionis bancarum privatorum quae sunt in ora publica. CCI — 903.
- 240. » April. 26...** ..... Iacobus Tadonus Iudex ut supra investit aliquas terras in regione Costelungae in infrascriptis acquiritoribus :
- In Iacobinum q.^m Gnocchi Molinari. CCLXXXIII — 1103.
 In Federicum q.^m Iacobi de Cazeis. CCXCIV — 1104.
 In Albertum q.^m Sabati de Brogonado. CCXCV — 1105.
 In Zambonino q.^m Laurentii de Monticellis. CCXCVI — 1106.
 ..... In Iohannem et Oprandum fr. et f. q.^m Jacobi Novolie. CCXCVII — 1107.
 In Girardum de Paono piliparium. CCXCVIII — 1108.
 In Bertolinum de Lacapestis qui dicitur Porcus. CCIC — 1109.
- 241. » Mai. 11...** ..... In Albertum f. q. Mantuani Bagate. CCXXXVI.
- 242. » Mai. 10...** ..... In palatio maj. Com. Brix. — Iacobus Tadonus emittit sententias circa possessiones in Vithexeto. CCII — 906. CCIII — 907. CCIV — 908. CCV — 908.
- 243. » Mai. 11...** ..... In Lanfrancum de Lumezanis. CCC — 1110.
 In Elenam q.^m Crescimbenis de Marezonibus. CCCI — 1111.
 In Zanardum de Omobonis de Flumicello. CCCII — 1112.
 In Martinellum f. q. Girardi Paroli de Castro. CCCIII — 1113.
 In Bonfadum de Mazano. CCCIV — 1114.
 In Brixianum q.^m Gilanti Merzadri de Pellariis. CCCV — 1115.
 In Richetum Renzanum de Mompiano. CCCVI — 1116.
- 244. » Mai. 24...** ..... In Cons. Gen. Com. Brix. — Iacobus Tadonus iudicat circa possessiones in Cavethis de Rudiano. CCVI — 910.
- 245. » Mai. 24...** ..... In palatio maj. Com. Brix. Sententia pro Com. Brix. contra homines et Com. Urceorum Veterum. CCVIII — 911.
- 246. » Mai. 24...** ..... In palatio maj. Com. Brix. — Iacobus Tadonus iudex ut supra investit Rubbeum de Fregoldi de Mercato Novo et Petrum Matonum de tab. vii fundi fossati veteris Brix. sub castro Franceschini Pregnacae. CCCXXII — 1140.
- 247. » Mai. 24...** ..... In palatio maj. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra investit Betoizium Bespa et Petrum Fravezellum de xviii. tab. fundi fossati veter. civitatis. CCCXXIII — 1141.
- 248. » Mai. 24...** XIV. In palatio maj. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra iudicat contra Hospit. Romeorum S. Iacobi ad Mellam pro restitutione Comuni Brix. petiae terrae jacentis prope Pontem Torbolis. CCVIII — 911.

249. 1286, Iun. 11... In palatio maj. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra investit terras in regione Vithexoti in infrascriptis acquiritoribus:
 In Carlinum de Flumicello. CCCVII — 1117.
 In Ioanninum Roncabuschi. CCCVIII — 1118.
 In Petrum Campionum. CCCIX — 1119.
 In Manfredinum q.^m lois. Savie. CCCX — 1120.
 In Thomascinum q.^m lois. Scalcini. CCCXI — 1121.
 In Brixianum de Megariis. CCCXII — 1122.
 In Pasinum Parentati. CCCXIII — 1123.
250. » Iun. 15... In Bonfatum Razini. CCCXIV — 1124.
251. » Iun. 17... In Ioannem Razini. CCCXV — 1126.
 In Thetoldinum Magistrum. CCCXVI — 1127.
252. » Iun. 17... In palatio maj. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra investit Albertum Ferrarium Syndacum Urcei Novi de castro et fossato et spoldo Urceorum Veterum. CCVII — 911.
253. » Iun. 18... XIV. Com. Brix. investit Venturam de Nuvolinis et Venturam de Mazadonis Procuratores et Syndacos Ospitalis Romeorum S. Iacobi *de la Mella* de una petia terrae ad Mellam. CCVIII — 911.
254. » Iul. 15... In palatio minor. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra investit Pre. Oprandum q.^m Benedicti de Favallibus de una petia terrae in Costalunga. CCCXX — 1138.
255. » Iul. 19... In palatio maj. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra investit Poligranatum pro se et nomine Iacobi de Trento de una petia terrae in Costalunga. CCCXXI — 1139.
256. » Iul. 8 ex... Proclamatio omnibus detinentibus et possessoribus in Cavethis Rudiani presentandi rationes et jura sua. CCXVIII — 920.
257. » Iul. 27... Intimatio Iudicis aliquibus possessoribus pro presentatione eorum jurium in Cavethis Rudiani. CCXVII — 920.
258. » Iul. 29... In palatio maj. Com. Brix. Intimatio Iudicis haeredibus Pacis Bucche pro praesentatione eorum jurium in Cavethis Rudiani. CCXVI — 919.
259. » Iul. 31... In pal. min. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex vice et nomine Com. Brix. investit Delavantium de Ognadis de terra Costalungae. CCCXXIV — 1142.
260. » Aug. 14... In palatio Com. Brix. Sententia pro Comune Brix. circa proprietatem bonorum in Portezulo et Castenedolo. CCIX — 912.
261. » Aug. 22... In palatio maj. Com. Brix. Sententia pro Com. Brix. circa proprietatem bonorum in Com. Navis. CCX — 913.
262. » Aug. 22 et 26... Iacobus Tadonus emanat sententias pro Com. Brix. circa proprietatem Cavetharum Rudiani. CCXI — 914. CCXI — 916. CCXII — 917. CCXIII — 918. CCXV — 919.
263. » Aug. 14... In palatio maj. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra investit Florium notarium de una petia terrae in Costalunga. CCCXXV — 1144.
264. » Aug. 22... In palatio maj. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra citat ad comparendum haeredes D. Pacis de Buccis et alios qui in occasione designationis Cavetharum praecepta comparitionis recusaverunt. CCXX — 922.
265. » Aug. 22... Super pal. maj. Com. Brix. Procuratores habitantium castri sive terrae Rudiani amittunt omnes terras, possessiones, jura et honores quos tenent in Cavethis de Rudiano de jure Com. Brix. CCXII — 916.
266. » Aug. 22... Super pal. maj. Com. Brix. Iac. Tadonus iudex ut supra vocat haeredes D. Pacis de Buccis ad comparendum Brixiae aut in terra Comezani. CCXIII — 917.
267. » Aug. 31... In palat. maj. Com. Brix. Iac. Tadonus iudex ut supra recognoscit omnia jura possidentium vasallorum in Cavethis Rudiani. CCXX — 922.
268. » Aug. 31... Super pal. maj. Com. Brix. intimatio comparitionis coram iudice Tadono omnibus possidentibus bonorum in Cavethis Rudiani vassallis Com. Brix. CCXIX — 921.
269. » Aug. 31... Super pal. maj. Com. Brix. Iac. Tadonus condemnat in contumacia illos tenentes terras in Cavethis Rudiani, quia non comparuerunt ad exponenda sua jura. CCXIX — 921.
270. » Aug. 31... In palatio maj. Com. Brix. Iac. Tadonus iudex ut supra decernit dandam esse possessionem omnium jurium, honorum, bonorum quos et quas tenent et possident de Cavethis de Rudiano Brixiae Capognini et haeredes Zilioli de Comezano et Zulianus de Martinengo de Urceis Veteribus. CCXX — 922.
271. » Sept. 11... In pal. maj. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra investit Valengum preconem Com. de petia terrae ad Portezolum Castenedoli. CCCXXVI — 1143.
272. » Sept. 11... In pal. maj. Com. Brix. Iacobus Tadonus iudex ut supra investit Rubeum Fregoldi de tribus petiae terrae ad Portezolum. CCCXXVII — 1146.

273. 1286, Sept. 16... .. In platea Ecclesiae S. Mariae de Urceis. Homines Urceorum veterum jurant fidelitatem Com. Brix. CCCXIX — 1132.
274. » Sept. 24... .. In pal. maj. Com. Brix. Iac. Tadonus Iudex ut supra investit Valengum preconem de alia petia terrae ad Portazolam. CCCXLII — 1147.
275. » Sept. 30 et oct. 4. .... Iacobus Tadonus Iudex ut supra facit fieri designationem terrarum et domorum burgi et territorii de Rudiano. CCCXXIX — 1149.
276. » Oct. 24... .. In pal. maj. Com. Brix. Iac. Tadonus conficit processum contra possessores Cavetharum Rudiani. CCXXII — 916.
277. » Oct. 24... .. In pal. maj. Com. Brix. Iac. Tadonus Iudex ut supra absolvit nobiles Balduinum et Oprandum, Spal-
linum et Gulielminum et Bartholomeum fratres omnes de Martinengo, Bartholomeum Serapii
et haeredem Oprandi de la Porta ob possessiones in Cavethis quas tenent. CCXXII — 923.
278. » ... .. Inquisitio aliquarum terrarum in Vitexetis Mellae a Com. Brix. facta ad inquirenda sua jura.
CCV — 908.
279. 1287, Dec. 12... .. In pal. maj. Com. Brix. Sententia super obligationes hominum et Com. Casteneduli erga Com.
Brix. CCXXIII — 925.

Additamentum.

280. 1193. .... Apud Geiuslenhusen. Henricus VI imperator concedit privilegia Brixiensibus.
281. » Aug. vi kal. IX. Henricus imperator VII confirmat privilegia ab Henrico VI concessa.
282. » Oct. 4°... .. Datum Brixiae? Henricus VII sententiam fulminat in Brixenses Imperio rebelles.

LIBER POTHERIS

COMUNIS CIVITATIS BRIXIAE

LIBER POTHERIS

I

Anno 1038 (1), mense . . .

Foglio 1.

R. *Concessionis privilegij olderici* (2) *olim episcopi brix. super facta castri* (3) *et montis digni* (4) *et Casteneduli* (5).

GRADENIGO, *Brix. Sacra*.

In nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Conrado gratia dei imperatore augusto. anno imperii eius undecimo, mense ienuario (6) indictione septima. Vobis lanfranco et mamfredo et Amizoni. tizoni. Gariardo. vualberto. ildiprando. vuigelmo Miloni. Giselberto. Moisi iudici. Vberto. teudaldo. anselmo. lanfranco. ade. david. laurentio. redienzoni. teuzoni. vuilielmo. raconi. seneconi. Azoni. uberto. grimoldo. gariardo. patrico. brixiano. lanfranco. vualperto.

(1) Nei tre codici la data è così espressa: *Corrado gratia dei imper. augusto anno imper. eius undecimo mense ienuario indict. Septima*. Nel codice cartaceo segnato n. 3, che è una trascrizione eseguita nel 1603 da Francesco Soncino sul cod. n. 2, sull'alto del margine in principio del documento si legge: *1035 januarii*, più sotto di scrittura moderna è scritto *dev'essere del 1039*. Il Biemmi lo dice pure del 1039, perchè quest'anno concorda coll'indizione vii. L'ab. Zamboni invece lo tiene del 1035. Il Gradenigo e l'Odorici lo vogliono del 1037. Sembra più logico l'anno 1038, per le seguenti ragioni:

Corrado fu incoronato Imper. da Papa Giovanni XIX il giorno di Pasqua 26 marzo 1027, e morì il 4 giugno 1039 (*Art de vérifier les dates*, t. II, pag. 15) avendo regnato, *comme Empereur*, 12 ans, 2 mois et demi, onde l'anno undecimo è il 1038.

Ora Corrado II concesse ad Olderico, vescovo di Brescia, la proprietà del Castello, del Monte Degno e di Castenedolo con atto, *datum idibus iulii an. dom. incarnat. millesimo trigesimo septimo indict. quinta* docum. esistente nel *Liber Membranaceo A* a fol. 199, presso l'Archivio Municipale di Brescia.

Dunque le concessioni del vescovo Olderico agli uomini di Brescia devono per logica conseguenza essere posteriori all'anno 1037. È vero che l'indizione vii non corrisponde all'an. 1038: di ciò ne dubita anche il Gradenigo, il quale a pag. 159 della *Brixia Sacra*, in fine alla nota dice: *ita in ms., sed fortasse legendum quinta* (molto meglio se avesse detto *sexta*). Nell'Archivio dei Benedettini, presso l'Ospitale Maggiore, vi sono due documenti del 1038, del medesimo imper. Corrado, i quali entrambi portano l'indizione vi.

(2) Pubblicato dal Gradenigo, *Brixia Sacra*, pag. 159, con parecchie varianti quantunque trascritto dal *Liber Potheris*.

obizoni. petro. eimoni. teutaldo. Gandulfo. giselberto. oddoni. amizoni. lanfranco. benedicto. lanfranco. giselberto. arderico notario. Alberico. patrico. nigrone. amizoni. ingelberto. vualperto. andraeae. alberico. ildeprando. tezone. teudaldo. alberico notario. eriberto. amichoni. oddoni. lafranco. oddoni. arialdo. ardrado. iohanni. petro. rainerio. lupedeo. Alberto. iohanni. giselberto. picioni. petro. teudaldo. isac. gebeconi. obizoni notario. oddoni. amizoni. gisulfo. ricardo. ugoni. rainfredo. vualdoni. petro. vuilliello notario. uberto. gebizoni. et iterum vuilliello notario. gariardo. mauronto. teudaldo notario. anselmo. miloni. grimoldo. turisendo. iohanni. grimizoni. meclunzoni. aldrado. mainfredo. giselberto. vuidoni. ildeprando. leuperto. oberto. attoni. landulfo. iohanni. rainerio. grimaldo. ildiprando. bonisoni. iterum bonizoni. attoni. arderardo. gariardo. iterumque gariardo. iohanni. armessulfo notario. rodulfo notario. tezone. mau-

(3) *Castri*: Castello di Brescia, sul colle Cidneo, dove ebbe origine la città. Nel 1874 il cav. prof. Giuseppe Ragazzoni qui scoprì avanzi preistorici. Ivi era un tempio dedicato al dio Bergimo, come da lapide ivi trovata, illustrata dal Fabretti, dal Torre, dal Muratori, dal Gagliardi, e meglio di tutti dal Labus, *Marmi Bresciani*, Mil. 1854 a pag. 113. Al tempo di Augusto sorgeva un tempio sacro al Genio della Colonia Civica Bresciana, che il decurione Saggitta avea innalzato a sue spese, come da epigrafe scolpita, ivi scoperta ed illustrata pure dal Labus, op. cit. pag. 110. Catullo cantava *Brixia cyneae supposita speculari*: è credenza che su questo colle sorgesse il Campidoglio Bresciano, così l'Odorici, e l'ab. Brunati, *Vita o Gesta di Ss. Bresciani*, t. 2, p. 202, nota 42, argomentandolo dagli Atti dei Ss. MM. Faustino e Giovita, dell'XI secolo. Trasformato in rocca fino dal V secolo, ridotto dai Visconti nel 1343, e nella forma attuale dalla Republ. Veneta nel 1588-1598. Illustrato con documenti inediti da A. Valentini nel 1881 e posteriormente con altra edizione arricchita di tavole.

(4) *Montis digni* — Monte degno, ora denominato della Maddalena, a mattina della città di Brescia.

(5) *Casteneduli* — Castenedolo, comune a 9 chil. sud-est di Brescia sulla via Mantovana. Nel nostro codice troveremo più avanti altri documenti riguardanti questo comune: p. e. quello dell'an. 1233. *Inquisitio potheri com. Brixie quod est in Castenedolum et Portezolum*: un altro senza la data, ma che si riferisce ad una carta del 1222, intorno gli obblighi del comune verso la città per il passaggio del Carroccio Bresciano, ed una Investitura fatta nel 1186 nel Sindaco di Castenedolo.

(6) *Jenuario* — Nel Cod. n. 1, si legge *Januario*.

runto . lafranco . arduino . iubiano . amizoni archidiacono . ursoni archipresbitero . bonezomo . teuzoni . iterum teuzoni . vitali . iohanni . rodulfo . ambrosio . lanfranco . iterum lanfranco . gottefredo . recordato . amiconi . vuidoni . petro diacono . uberto . iohanni . abraam . indeverto . oddoni . teuzoni . vualperto . uberto subdiacono . amiconi archidiacono . bonofilio . vualdoni . ariseo . maringo . anselmo . gariardo giselberto . vuidoni presbiteris . ceterisque liberis hominibus brixiam habitantibus meis spiritalibus (*spiritalibus?*) filiis . Ego oldericus dei gratia episcopus brixien . qui professus sum lege vivere romana ut exemplum pacis et humilitatis esistam ⁽¹⁾ vobiscum . ut pater cum filiis letanter et pacifice vivam omnem occasionem omneque respectum litigii et contentionis auferre decrevi . ut deinceps sub meo regimine meorumque successorum absque ulla molestia ac vastatione ⁽²⁾ ex istis causis ut subter legetur vivatis . Qua propter obligo me ego qui supra Oldericus episcopus meosque succesores et nostras sumittentes personas . vobis supradictis hominibus vestrisque filiis filiabus et heredibus ac proheredibus simulque omnium progenie infinitum ut deinceps in antea nullo unquam in tempore non habeamus ⁽³⁾ licentiam nec potestatem per nullum quod vis ingenium nullamque occasionem que fieri potest nullum edificium facere in illo monticello qui estat infra eandem civitatem brixiam a parte montis cum his coherentis que subter leguntur . Coheret ei qui supra monticello . A mane et monte ac sera murus ipsius civitatis . A meridie via que inchoat ita a fistula que dicitur ampheo ⁽⁴⁾ que pergit per casalta ⁽⁵⁾ usque ad carnarium ⁽⁶⁾ et de ipso carnario usque ad turrim que dicitur saranci . Insuper obligo me qui supra oldericus episcopus meosque successores ac nostras summittentes personas adversus vos qui supra vicinos eiusdem brixie civitatis habitantes vestrosque filios et filias et heredes ac proheredes simulque omnem progeniem vestram montibus qui nominantur monte digno et castenedulo qui sunt de foris muro ipsius civitatis nullam interdictionem faciemus nec ego aut mei successores . pascuandi . incidendi ⁽⁷⁾ et capellandi sive ad comunem utilitatem mecum et cum meis successoribus ingazandi ⁽⁸⁾ . quocumque tempore veluti et sunt cum coherentis unusquisque eorum que subter leguntur . A mane ipsius montis qui dicitur monte digno vallis que dicitur botecino ⁽⁹⁾ . A meridie terra

(1) Nel Cod. n. 1, si legge: *existam*.

(2) Il Gradenigo scrive: *Sed fortasse legendum: vexatione*.

(3) Nel Cod. n. 1 è *habemus*.

(4) *Ampheo* — Ninfeo: Del Ninfeo Bresciano ne fece speciale argomento l'Odorici nella Brescia Romana (Brescia 1851, p. 60).

(5) *Casalta* — Casa alta; l'attuale vicolo dei Santi, una delle vie che conduce al castello.

(6) *Carnarium* — Carnario ovvero macello publico. Era presso la Porta Milanese (Porta Bruciata), come l'accenna l'Astezati.

(7) *Incidendi et capellandi*, vedi il *Lexicon*, in fine.

(8) *Ingazandi* — vedi il *Lexicon*, in fine.

(9) *Botecino* — Botticino mattina e Botticino sera. Villaggio a levante della città. La famiglia illustre Bresciana dei Nonii vi aveva possidenze, come da marmi ivi scoperti. Enrico II nel 1019, 1023 rivendicava la proprietà che Landolfo, vescovo di Brescia, lasciava al monastero dei Benedettini di S. Eufemia e pubblicava la *Sentenza Imper. in comitatu Brix. in curte Buticini*.

Monasterii sancte eufemie ⁽¹⁾ et fontana que nominatur cazeferrea ⁽²⁾ . A sera iam dicta civitas brixia et in parte coniculus ⁽³⁾ ipsius civitatis et terra que pertinet de villa montispiano . A monte terra que pertinet de villa que dicitur nave ⁽⁴⁾ . Coheret eidem monti qui dicitur castenedulo ab una parte via que dicitur Mantuana ab aliis omnibus partibus campania ⁽⁵⁾ . Quod si a mo lo aliquo tempore ego qui supra oldericus episcopus meique successores aut nostre submittentes persone in prenominato monticello qui estat intra hanc urbem brixiam sicut superioribus coherentis declaratum est . aut si ego predictus oldericus episcopus meique successores aut nostre submittentes persone vobis prenomatis hominibus vestrisque filiis filiabus vestreque progenie contradicere presumserimus de montibus qui nominantur monte digno et castenedulo sicut supra legitur . mecum et cum meis successoribus ad incidendum et capellandum atque ingazandum sive ad pascuandum . tunc ego qui supra oldericus episcopus obligo me meosque successores componere per hanc meam promissionem adversum vos predicti homines vestrosque filios filias et heredes ac proheredes vestramque progeniem penam auri optimi libras duo millia . et post penam compositam presens hec mea promissio omni tempore firma et stabilis esse permaneat atque persistat inconvulsa cum stipulatione subnixa . et ad confirmandam hanc meam promissionem accepi ego qui sopra Oldericus episcopus a vobis predictis vicinis in eadem civitate habitantibus ex inde Launehild ⁽⁶⁾ crosinam ⁽⁷⁾ unam ut hec mea promissio perhemni tempore firma permaneat atque persistat inconvulsa . cum stipulatione subnixa ac infra suprascriptam civitatem brixiam feliciter.

Oldericus dei gratia episcopus a me facta SS.

H. adelbertus ⁸ iudex sacripallatii doctus me SS.

H. albericus rogatus test. SS.

(1) *Eufemie*, *Eufemie* e qualche volta anche soltanto *Femie* — San-t'Eufemia della Fonte, borgo a tre chil. a levante della città; ricordato sovente nei documenti dei Benedettini di S. Eufemia, i quali vi fondarono un loro monastero fin dall'anno 1008, ed il titolo della Chiesa diede il nome al villaggio. L'importantissimo Archivio di questo convento, ricco di 1591 documenti dal 1008 al 1790, trovasi presso l'Ospitale Maggiore di Brescia.

(2) *Cazeferra* — Fontana che doveva avere un mescolo di ferro raccomandato con catena alla fonte, nel sito che ora corrottamente si dice *casa furia*.

(3) *Coniculus*, *Aquedotto*. Gli aquedotti che conducevano l'acqua potabile in città erano due il Romano che da Lumezzane di S. Apollonio conduceva l'acqua in Brescia, entrando in città verso mattina, tra l'antica porta di S. Eusebio (o Porta Alda) e quella di S. Andrea, onde primo a ricevere l'acqua era il Monastero di S. Salvatore, indi il Teatro, il tempio, il Foro, la Curia. Di questo aquedotto non rimangono che poche reliquie e tra queste quelle scoperte or ora, dietro la chiesa di S. Pietro sul colle Cidneo. L'altro così detto di Mompiano, che alimenta ora tutte le fontane della città, ed è a questo cui si riferisce il documento.

(4) *Nave* — Nave, villaggio a 7 chilom. da Brescia nella valle di Caino. Si scopersero colà marini e memorie a Druso, a Claudio ed altri.

(5) *Campania* — Il più antico nome noto della *Campagna di Montechiaro*, landa sterile divisa dalla via Mantovana, citata nel documento: luogo memorabile per fazioni guerresche.

(6) *Launehild* — Vedi il *Lexicon*, in fine.

(7) *Crosinam* — Vedi *Id* id.

(8) Nel Gradenigo è *Adelbertus* e nel Cod. n. 1 vi è *Hec Adelbertus et Hec Albericus*.

II.

Anno 1000? ⁽¹⁾, 20 Giugno.

Foglio 2.

Investitura Castri Sancti Georgi ⁽²⁾

In nomine domini Dei eterni . Anno ab incarnatione eius milesimo vigesimo inensis iunii iudictione . terciadecima . Die veneris qui est de prefato mense in civitate brixia ante maiorem ecclesiam sancti petri ⁽³⁾ in comuni contione . redaldus de griliano . ribaldus teutonicus . otto paixola ⁽⁴⁾ teutaldus de uxigicola . et teuzo . Investiverunt stephanum preconem . vice comunis eiusdem civitatis ad proprium cum sacramento proxima die dominica veniente firmantibus . uchicione . lafranco . aurico de corneliano . alberto panfurno . auberto . uberto de villa . dodone . arduino de cassulina ⁽⁵⁾ alberto de corona . teutaldo de maurenzacha . oberto massell . adam de dunel . *omnibus de Vrceis* ⁽⁶⁾ . nominative de toto castro de vrcis et de spoldo et fossato eiusdem castri . firmantibus senioribus qui in eo castro partem habent ita ut comune civitatis habeat proprietatem ad proprium et que non est proprietas per investituram . Eo vero ordine ut ipsi et sui heredes aut cui ipsi dederint habeant prefatum castrum et alias res sicut super legitur sine omni sua ac heredum suorum contradictione . vel repetitione . Et spoponderunt se ipsi ac suos heredes

(1) Nei due Codici la data è scritta chiaramente ed al 1000, 20 giugno corrisponde appunto l'Indizione XIII, ma alcune espressioni del documento fanno dubitare che debba leggersi 1120. — (Vedi la prefazione).

Pubblicato dall'Odorici, *Storie Bresciane*, t. V, pag. 31, colla data 1030 . . . giugno: con molte varianti quantunque trascritto dal *Liber Potheris*.

(2) *Castri sancti Georgii* — Questo castello è ora detto Orzi-nuovi. Grossa borgata sulla sinistra dell'Ollio a 27 chil. sud-ovest della città di Brescia.

Era già uno dei principali castelli di quei dintorni, ma nel 1193 fu riedificato ed in miglior modo fortificato dai Consoli di Brescia, Emanuel de Concesio, D. Petro Villano, D. Apoxatio Advocato, D. Manicoldo de Tetocio, et D. Ugone de Flumicello, come risulta dal docum. publ. nella *Storia Orceana* del Codagli (Brescia 1592 a pagina 17 delle due Annotazioni poste in fine. *Item castrum edificatum ex portis, turribus, stellis, aliisque rebus quae sunt necessaria ad Castrum defentionem*, contro i Cremonesi e quelli di Soncino.

(3) *Ecclesiam s. Petri* — Ecclesia S. Petri de Dom civit. Brix. Cattedrale estiva dove si congregavano i cittadini pei negozi del sorgente Comune. Questa chiesa fu illustrata dall'Odorici. *Antichità Cristiane di Brescia*, parte II, pag. 25. In essa si collocava il Carroccio bresciano, avendo decretato i Consoli, che da tre chierici di S. Pietro, *et non de alia ecclesia*, fosse custodito. Questa Basilica fu distrutta nel 1604, e sulla stessa area fu eretta la nuova Cattedrale.

(4) Nei due codici pergamenei in origine era scritto *Paxola*, poscia fu aggiunto al Cod. n. 1 un *l*, *Paixola*: nel Cod. n. 2 l'aggiunta ha la forma di un *i*, *Paixola*, e si potrebbe leggere anche *Parixola*. Camillo Maggi, che scriveva la storia di Brescia nel principio del XV secolo, Cod. mss. nella Queriniana (*A. III 20), scrive *Paxola*, e tanto questo come gli altri cittadini li descrive così: *Real-dus, Oto, Uxigichola*, et *Teuto* e li qualifica Consoli di Brescia. Nel Cod. n. 1 si legge: *Real-dus. . Uxignichola*. Questo è l'atto più antico conosciuto, in cui si trovano i rappresentanti del comune di Brescia, che non per anco hanno il titolo di Consoli.

(5) *Cassulina, Corona, Maurenzacha*, nomi sconosciuti. Nel Codagli, *Storia Orceana*; non si trova nessuno di tali nomi sebbene *omnibus de urceis*.

(6) *Omnibus de urceis* — nel Cod. n. 1 manca e nel Cod. n. 2 è aggiunto in interlinea.

iam dicto comuni suisque heredibus aut cui ipsi dederint supradictum castrum . et alias res sicut iam dictum est ab omnibus *(sic)* ⁽¹⁾ homine defensare si non ⁽²⁾ in duplum componere ⁽³⁾. Et insuper iuraverunt se esse adiutores ac defensores contra omnes homines qui hoc castrum iam dicte civitatis tollere voluerint . Et iuraverunt cuilibet suburbanis vitam ⁽⁴⁾ et membram *(sic)* et sua bona adiutores esse retinendi in omni loco ubi potuerint sine occasione mali ingenii et omnes castellani hoc sacramentum facere debent . Et convenerunt iter et cavelcatas facere . et hec sacramenta a suis successoribus quindecim annorum si requisita fuerint sine occasione ⁽⁵⁾ semper renovare.

Actum est ut supra feliciter.

††† Signa manuum hominum qui hanc investituram fecerunt . Anselmus . Albertus . otto . iohannes . aubertus . Gandulfus . et reliqui plures fuerunt ibi . Ibi in eorum presentia iamdictus stephanus per comunem investivit iamdictos urcenses de iamdicto castro et suos heredes perpetualiter hoc sacramentum servantes . ad fictum reddendum per omne festum sancte marie de mense augusti . octo dies antea vel octo postea aut ipsa die sine occasione . solidos quinque denariorum bonorum mediolanensium . sub pena librarum decem si hoc non adimpleverit quia sic convenerunt.

† Ego Johannes . notar . et iudex rogatus interfui et suprascriptam traditam complevi.

III.

Anno 1127, 26 Giugno.

Foglio 2 verso.

Instrumenta facta ⁽⁶⁾ *per comitem Goizonem* ⁽⁷⁾ *de Martinengo in comune brixie de eo quod habebat in loco de Quinzano* ⁽⁸⁾.ODORICI, *St. Bresc.*

Die Martis qui est de Mense iulii id est septimo kalend . augusti . In castro de calepio ⁽⁹⁾ in domo

(1) Nel Cod. n. 1, si legge *omni*.

(2) Nel Cod. n. 1, *sive*.

(3) *componere* — l'ODORICI — *compositione*.

(4) *suburbanis, vitam et membram et sua bona* — Id. — *suburbani iuxta* (? . . . *et sua bona*).

(5) Nel Cod. n. 1, *occasine* (occasione?)

(6) Pubblicato dall'Odorici, *Stor. Bresciane*, t. v, pag. 92, con molte varianti quantunque trascritto dal *Liber Potheris*.

Nel Cod. n. 1, è scritto *Investitura facta*.

(7) *Goizonem de Martinengo*, figlio di quell'Alberto che batteggiava nelle file dei Valvassori. Fu pure quello che nell'anno istesso faceva dono alla basilica di S. Vigilio in Caruca di un bosco in *Maxerata* nella terra di Calvisano, come risulta da un documento del Codice Dipl. Bresciano del P. Luchi, a pagina 98: mss. presso gli eredi Labus e di altro esemplare della Marciana di Venezia.

(8) *Quinzano* — comune della prov. di Brescia sullo stradale che da Brescia conduce al porto di Bordolano sull'Ollio, via di Cremona. Paese antichissimo, il cui nome vuolsi derivi dalla famiglia Quinzi di Roma, la quale venuta in Brescia si rese celebre per ricchezza, per cariche e onori, ricordata da parecchie epigrafi.

(9) *Calepio* — Caleppio, prov. di Bergamo, sulla destra dell'Ollio. L'antichissimo castello è rammentato fin dai tempi di Berengario, ed alcune vecchie torri attestano la sua passata grandezza. Venne rifabbricato nel 1438 dal conte Trussardo, la di cui statua sorge sulla piazza del medesimo castello.

comitis eiusdem castri . Presentia bonorum hominum quorum nomina hic subter ⁽¹⁾ leguntur . hii sunt brusatus et Albericus de Rodingo ⁽²⁾ et guido de talechado ⁽³⁾ . et lafrancus de taiuno ⁽⁴⁾ . et guasconus eius filius . et oddo de regali . et Marchisius screttus ⁽⁵⁾ et Manzo eius filius . et albertus filius raterii . et item albertus qui dicitur patarinus . et Anselmus filius rainerii dalmuro . et petrus filius loterii . et Marchisius filius laurencii ballii . et gerardus qui dicitur pesacarnem de civitate brixia . et otto barabas . et item otto malabranca . et lanfrancus qui dicitur cavilata . et taxonus filius qdm gafarelli de calipio . per lignum quod in sua tenebat manu . Goizo comes ⁽⁶⁾ *filius* qdm alberti comitis qui dicitur de martinengo . Investivit obizonem de pontecarale . et oddonem de capriano . et raterium qui dicitur de la carzia ⁽⁷⁾ . et Laurentium ballium . et marchisium russe consules eo tempore civitatis brixie et eius missos nomine ac vice comunis ipsius civitatis brixie . et dom. villani ⁽⁸⁾ dei gratia brixienis episcopi . Nominative de hoc toto iuris ipsius goizonis quod ipsi pertinebat de loco et curte de quinzano causa et iure pignoris . Eo videlicet hordine qualiter hic subtus continuerit . ita ut suprascriptus goizo comes faciet zilium fratrem suum post legiptimam etatem eius zilii ratam habere finem quam ipse goizo fecit infrascripto comuni brixie et eius episcopo . et aliam facere idest ut zilius aliam similiter finem faciat de curte et castro pontisvici ⁽⁹⁾ aut heredes eius infra annum unum ⁽¹⁰⁾ postquam sibi requisitum fuerit sine mala occione ⁽¹¹⁾ vel heredi eius ex parte infrascripti domini villani episcopi brixien . vel suorum successorum et qui pro tempore erunt et ex parte comunis infrascripte civitatis brixie . Si vero infrascripta finis et superius legitur facta non fuerit tunc preterito spacio unius

infrascripti anni ⁽¹⁾ post requisitionem infrascripte rati habitationis ⁽²⁾ et finis faciende infrascriptus dominus villanus episcopus vel sui successores de eodem episcopatu et comune infrascripte civitatis brixie habeant et teneant infrascriptum pignus sine infrascripti goizonis comitis et suorum heredum contradictione et cum defensione et sub pena ducentum librarum denariorum . donec ex parte infrascripti zilii ut superius legitur satisfactum fuerit . factum est hoc predicto die mensis . Anno ab incarnatione domini nostri ieshu christi M . C . XXVII . Indict . quinta . Interfuerunt infrascripti bruxadus et albrius et guido et lanfrancus et guasconus . et oddo . et Marchisius et manzo ⁽³⁾ et albertus et item albertus et anselmus . et petrus . et marchisius et gerardus . et otto . et item otto . et lanfrancus . et taxonus test.

Ego albertus notarius ac legisperitus . Rogatus hoc breve ⁽⁴⁾ pignoris scripsi.

IV.

Anno 1174, 18 Gennaio ⁽⁵⁾.

Foglio 3.

*Divisio hereditatis facta inter gufredum ⁽⁶⁾
et Rophinum eius nepotem comites de lomello ⁽⁷⁾ .*

ODORICI, St. Bresc.

Anno ab incarnatione domini nostri Iesu Christi . millesimo . centesimo . septuagesimo . quarto .

(1) Nel Cod. n. 1 è sempre scritto: *suprascripti, suprascripta*.

(2) *rati habitationis et finis* — l'ODORICI — *rati... et fitus*.

(3) *manzo* — Id. — *manizo*.

(4) *hoc breve* — Id. — *hoc testes*.

(5) Pubblicato dall'Odorici op. cit. t. VI, pag. 24 con moltissime varianti quantunque trascritto dal *Liber Potheris*.

(6) *Gufredum* nel Cod. n. 1 è scritto *Guifredum*, Gofredo e Rofino conti Palatini, furono scacciati verso il mille, da Pavia, fissarono la loro sede in Lomello e ne assunsero il nome; distrutto in seguito il castello nel 1156 vennero ad abitare in Langosco, assumendo pure il nome di questo luogo.

Nell'an. 1180 al 1° di marzo, come si vedrà nel susseguente documento n. V, Brescia acquistava dal conte Rofino le sue vaste feodalità nell'agro bresciano dall'Ollio al Mincio per 750 lire milanesi in denari d'argento. Stabilite le condizioni, il 23 marzo, docum. VI, si stipulava l'atto formale alla presenza di due Consoli di Milano ed uno di Novara e contemporaneamente il conte Rofino scioglieva dal giuramento di fedeltà i suoi vassalli, docum. VII.

Il conte Rofino fu eletto il 27 maggio 1235 Podestà di Milano, e ciò risulta da un atto del 4 marzo 1236: un conte Enrico fu Podestà di Vercelli, come dall'atto 27 settembre 1249, nel quale si qualifica *Henricum Palatinum comitem de Lomello imperiali mandato Potestatem Vercellarum*.

Dai conti di Lomello discende la famiglia dei Langoschi di Casale, di cui fu un Giamtommaso conte di Stroppiana, gran cancelliere di Emanuele Filiberto.

Il conte Cibrario possedeva parecchi sigilli equestri dei secoli XII e XIII dei conti Palatini de Lomello.

Oltre i documenti summentovati, il nostro codice ne contiene altri riguardanti i conti di Lomello, e sono XLVIII-LVIII, LXXIII a LXXXV, XC-A-C, CVI-CVII, CXIV-CXV.

(7) *Lomello* — nel circondario della Lomellina, anticamente capoluogo di una contrada occupata dai Libici, prima dei Romani. Gli antichi itinerari notano questo luogo come stazione militare. Dopo la decadenza del Romano Impero fu dimora e residenza dei Re Longobardi, che lo munirono di castello e mura. Qui fu relegata

(1) *hic subter leguntur hii* — l'ODORICI — *hic sequuntur. Vide licet hii*.

(2) *Rodingo-Rodengo* — villaggio all'ovest della città di Brescia, rinomato pel monastero dei Cluniacensi, fondato nell'XI sec. L'importante archivio, ricco di 243 documenti dal 1090 al 1693, trovasi attualmente presso l'Ospitale Maggiore di Brescia.

(3) *Talechado* — l'ODORICI — *talecado*, e nel Cod. n. 1, *Telchado* Telgate, prov. di Bergamo, nella Val di Caleppio. Bertolotti lo illustrò colle sue *Lettere da Telgate*.

(4) *Taiuno* — Tagliuno provincia di Bergamo. Nell'età di mezzo eravi un forte castello, di cui rimangono le vestigia. Nel 1198 e nel 1393 fu saccheggiato e spianato.

(5) *Screttus* — nel Cod. n. 1 è scritto *Marchesius Scretus*.

(6) *comes filius qdm*. In questo Cod. *filius* è scritto in margine nel Cod. n. 1 è in interlinea, l'Odorici lo ha omissso. I nomi che seguono sono i Consoli di Brescia. Obizo de Pontecarale tornava dal campo milanese impegnato nella guerra comense, terminata appunto nel 1127. Lorenzo Ballio e Marchesino Russe furono Consoli anche nel 1211, quando si decretava la costruzione del castello di Salò.

(7) *Garzia e carcia* — Garza, l'antico e celebre Melo, che nasce sui confini della Valsabbia, bagna Nave, viene a Brescia, traversa la città ed entra nel Mella presso Manerbio.

(8) *Villani* — Villano, vescovo di Brescia, eletto nel 1116: nella Cronica di S. Pietro publ. dal Doneda, vol. IV, pag. 467, del Zanetti, *Zecche d'Italia*, leggesi: *Innocentius papa Brixie venit et ejecit Villanum de Episcopatu MCXXXII*.

(9) *Pontisvici* — Ponte vico e Pontevico, provincia di Brescia, alla sinistra dell'Ollio sulla strada postale per Cremona. Negli Statuti di Brescia del XIII sec., publ. nel XVI volume, *Mon. Hist. Patriae*, a col. 1807. 1808 si leggono alcune disposizioni statutarie di Pontevico.

(10) *annum unum postquam* — l'ODORICI — *annum unum per quam*

(11) *occacione* (?) — nel cod. n. 1 è scritto *occasine*.

quintodecimo kalend. february. Indictione septima. in loco langosci. talem concordiam fuit inter Wifredum⁽¹⁾ comitem palatinum de lomello. nec non et inter Rufinum comitem palatinum de lomello nepotem suum. de partibus factis illorum hereditatis. sicuti in hac cartula designabitur consensu et afirmacione⁽²⁾ domini oberti comitis palatini et mussi⁽³⁾ comitis palatini tutores ipsius Rufini comitis. qui partes predictae hereditatis bona fide ordinavere. In parte Wifredi comitis venit per divisam totum hoc quod habent in sparoaria⁽⁴⁾ et in isolaria et in pertinentiis earum. et hoc quod habent in plebe carri et in eius villa. et totum quod habent in casiano⁽⁵⁾ et advocaturam Monasterii de doris⁽⁶⁾. totum quod habent in samegnana et domus valentie⁽⁷⁾. et totum quod habent in placentia et in placentina⁽⁸⁾ et in episcopatu bobli⁽⁹⁾ et in episcopatu parme. et in episcopatu cremone preter quod habent in sancto⁽¹⁰⁾ Andrea. et in hac parte feudum olrici quod apertum est eis.

Et in parte Rufini comitis venit per divisam totum hoc quod ipsi habent in loco langosci⁽¹¹⁾ et in pertinentiis ipsius loci. et in bagnolus⁽¹²⁾ et in carpentio⁽¹³⁾ et in lustrica. et in vemenesco et in castro novo. et in silva regis. et in zemeto⁽¹⁴⁾. et domus papie et curadia⁽¹⁵⁾ papie. et totum quod ipsi habent ultra ticinum preter advocaturam monasterii dodoris et in hac parte adhuc domus mediolani. et hoc quod habent in sancto andrea et omnes runcos mosi et specialiter⁽¹⁶⁾ olii. et totum mosum⁽¹⁷⁾. cum hoc to-

l'infelice regina Gundeberga, ma riconosciuta dopo due anni la sua innocenza, ritornò allo sposo e al trono. Da questo castello prese il nome la Lomellina, vasto territorio fra il Ticino e il Po. Fu ceduto da Leopoldo I, col Trattato di Torino, 8 novembre 1703, alla Casa di Savoia.

(1) Il *Wifredus* nel Cod. n. 1 è scritto sempre *Gui*.

(2) *affirmacione* — *Id.* — *confirmacione*.

(3) Nel Cod. n. 1 è scritto *Missi*.

(4) *Sparoararia* — Sparvara presso Cambiò nella Lomellina.

(5) *Isolaria*, Carri, Cassiano — nomi di luoghi.

(6) *Doris e Dodoris-Dorno*. Durti vicus in agro ticinensis inter Ticinum et Lomellina, sulla sinistra del Po. Esisteva fin dal tempo dei Romani: nel Medio Evo sorgeva una fortezza che Fr. Sforza nel 1449 diede in feudo ad Antonio Crivelli, capitano dell'esercito del popolo Milanese.

(7) *Samegnana*, *Domus valentie* — nomi di luoghi.

(8) *et in placentina* — nei due codici pergam. questa parola è stata aggiunta, nel cod. n. 1 in interlinea e nel cod. n. 2 in margine.

(9) *Bobli* — Bobbio, prov. di Pavia: nel cod. n. 1 è scritto *Boli*.

(10) *St. Andrea* — terra feudale nel Parmigiano — *aere de S. Andrea*.

(11) *Langosci* — Langosco nella Lomellina, situato presso due lagune formate dal Sesia morto. Nella Cronaca Parmense del Salimbeni è nominato il conte Ricardo di Langusco, Podestà nel 1277. Nel 1164 fu dei conti di Lomello, e nel 1421 dei Visconti.

(12) *Bagnolus*. — Questo dev'essere Bagnolo Piemonte. Nel Cod. n. 1 è *Bagnolo*.

(13) *Carpentio* — Carpeneto, borgo in Piemonte, prov. d'Acqui. Fu signoria de' Tortonesi nel 1473, dei Roberti nel 1574, dei Marini nel 1603, dei Grillo nel 1621.

(14) *Lustrica*, *Vemenesco*, *Castronovo*, *Silva regis*, *Zemeto* — Località della Lomellina, e tutte al di là del Ticino; le susseguenti appartengono alla Lombardia. Nel Cod. n. 1 è *Lustriga*.

Silva regis — l'ODORICI — *Insola regis*.

(15) Nel Cod. n. 1 è scritto *et totum quod ipsi habent et curadia papie*.

(16) *et specialiter* — l'ODORICI — *ex parte*.

(17) *Moso* — Mosio, frazione ragguardevole di Acquanegra sulla via di Mantova. Un tempo era terra munitissima, e ne faceva parte il celebre forte di Tezzole, allora isoletta in mezzo all'Ollio, ora

tum quod habent ultra olium. usque⁽¹⁾ de partibus. et ibi loci predictus Guifredus comes per lignum de manu sua finem et refutationem ipso Rufino suo nepoti et ipse Rufinus suprascripto Guifredo nominative de predictis partibus finem et refutationem fecit. et ipse Guifredus finem et refutationem ipso Rufino. de dono⁽²⁾ imperatoris et curie quod fuit argenti denariorum bonorum papiensium libras quatuor centum viginti tres. et de equo uno et de palafreno quod socer suus ei dedit. et unius cultre cendalis, et de omnibus bonis sui soceris quas sibi dedit. et de expensis matris rufini et ipse Rufinus finem fecit suprascripto guifredo de expensis caramagnole. et insuper ex omnibus appellationibus unius versus alium quas petebant vel petere poterant. dicendo quod aliqua ratione⁽³⁾ habere debeant sed omni tempore ipsi et heredes eorum taciti et contenti permanere habent⁽⁴⁾. Qui si a modo vel heredes eorum pars parti de iam dictis rebus agere aut causare⁽⁵⁾ sive per placitum fatigare presumpserint et taciti omni tempore non permanserint unus versus alium⁽⁶⁾ vel si apparuerit ullum datum vel quolibet scriptum quod ipsi exinde in aliam partem fecissent et claruerit tunc componat pars parti ipsam querimoniam in duplum et prius penam solutam exinde taciti et contenti permanere habeant. et usitates vasallorum illorum curie tenere promissere cum stipulacione. et ibi loci suprascriptus Rufinus iuravit ad sancta dei evangelia adversus suprascriptum guifredum se firmum tenere ut supra legitur⁽⁷⁾. de predictis partibus et de predicta fine et se non agere per se neque per submissam personam adversus suprascriptum guifredum suosque heredes. neque cui ipsi dederint. unde due cartule uno tenore ordinate sunt.

Signa manum scriptorum comitum guifredi et rufini qui due cartule huius⁽⁸⁾ rei uno tenore fieri rogavere. Interfuere suprascripti obertus comes et mussus comes qui sopradicto Rufino consensere et afirmaverunt⁽⁹⁾ ut supra. Interfuere test. henricus confanonerius malustraversus. petrus paparel⁽¹⁰⁾.

casolare alla riva destra del fiume. Fu sede di Conti, ed i Lomelli vi avevano vaste possidenze.

Alcuni ruderi fanno ancora salutare per classica la terra di Mosio, che è memorabilissima per il congresso tenuto nel 1226, con cui si confermava e rinnovava la famosa Lega Lombarda.

Negli Statuti di Brescia del XII secolo, cod. pergam. Queriniano, a fol. 24, cap. cxxi, si legge: *De reformatione, immunitate, libertate, franchitate et statu terre mosii et eius curtis — hec sunt statuta facta que voluerunt: mcccii*. (Statuti che furono publ. dall'Odorici nel *Monum. Hist. Patriae*, t. xvi, p. 2^a col 1802. Di Mosio e del fiume Ollio vedi le importanti ed erudite note dell'abate Astezati, al *Privilegio di Enrico VI*, publ. in Manelmo, *De Obsidione Brixiae*, anno 1438. (Brescia 1728, in 4° da p. xx a xxxi.

(1) Nel Cod. n. 1, *huc*.

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *de dono*.

(3) *quod aliqua ratione* — nel Cod. n. 1, *quod aliquam rationem*.

(4) *permanere habent* — *id. permanere habent debere*.

(5) Nel Cod. n. 1 è scritto *casare*.

(6) *versus alium*. — L'Odorici, dopo *alium*, omette due righe.

(7) *legitur* — ometto dall'Odorici.

(8) *huius* — *id.* — *videlicet*.

(9) *affirmaverunt* — *id.* — *confirmaverunt*.

(10) Dopo il nome di *paparel*, l'Odorici omette gli altri nomi fino ad *ascarius de laudoseo*, così pure omette l'autentica del notaio *Johannes* e le testimonianze di *Braccus*, di *Petraccius*, di *Guerluis* e di *Guilmus*.

Guilmus de molendino . obertus alamannus . Magister robertus ascerius de landosco . Ego Aicardus . notar . sacri pallat . Interfui et due cartule uno tenore rogatus scripsi.

Ego iohannes sacri pallat . notar . autenticum huius exempli vidi et legi et sicut in illo continebatur ita et in hoc scripsi . nil addens vel minuens quod sensum mutet et me subscripsi.

Ego Bracus causidicus autenticum . huius vidi et legi nec in eo plus continetur quam in isto quod mutet et subscripsi.

Ego petrarius iudex qui dicor de sancto calocero autenticum huius exempli vidi et legi et sicut in eo continebatur ita isto legitur exemplo extra litteras plus minusve.

Ego Guertui iudex autenticum huius exempli vidi et legi et sicut in eo continebatur sic in isto legitur exemplo preter litteras plus minusve.

Ego Guilmus iudex et missus domini secundi chunradi regis autenticum huius exempli vidi et legi et sicut in eo continebatur sic in isto legitur exemplo extra litteras plus minusve.

V.

Anno 1180, 1° Marzo.

Foglio 4.

Venditio factu per comitem rofini (sic) de lomello comuni brixie de eo quod habebat in terra mariane et mosij et Retholdeschi ⁽¹⁾.

ODORICI, St. Bresc.

Die sabhati primo de mense marcii ⁽²⁾.

In loco comezani ⁽³⁾. In ecclesia sancti faustini ⁽⁴⁾. In presentia. Marchesii de palatio et truccari de Mai-rano et pregnacce . et gerardi lanzoni et obizonis de villa . et Bracri . et gerardi de bagnolo . et desiderii et alberti de rothengo et zauenti de capriolo.

Comes ruphinus de lomello filius quondam ottonis promisit per stipulationem Ardrico et Martino ⁽⁵⁾ consulibus brixie . vice comunis sub pena c. c. c. marcarum attendendi omnia precepta que facerent ei braccus iudex et Wizolus vel unius per parabolam alterius de vendicione facienda et securitatibus faciendis sive per sacramentum sive per cartam faciendam . sive per aliam quamcumque securitatem in laudamento sapientis quem consules habebunt cum eis . Quo facto ipse comes iuravit omnia supra-

(1) Publ. dall'Odorici, op. cit. t. vi, pag. 38 con molte varianti quantunque trascritto dal Liber Potheris.

Nel Codice n. 1 è scritto: *Rophinum* e *Retholdeschi*.

(2) Die sabhati primo de mense marcii — l'Odorici — publ. il docum. colla data 23 marzo.

(3) comezani — Comezzano nel distretto di Ospitaletto, prov. di Brescia.

(4) Ecclesia s. Faustini — Chiesa parrocchiale di Comezzano.

(5) Adrico de Salis e Martino Petenalupo.

dicta attendere et in sacramento adiecit quod illam vendicionem quam faciebat in perpetuum per se et per suos heredes firmam habebit . nec per se nec per suos heredes contra hoc veniet occasione minoris precii vel aliqua alia occasione . et quod eam non vendiderat nec alienaverat vel obnoxiauerat nec in totum nec in partem preter illud quod dederat ad capellam . et m. bibulcas quas dederat ribaldo de serra in feudum . sed omnia in se ⁽¹⁾ habebat sicut pervenerat in se a suis antecessoribus . In ea venditione manifestavit se hec omnia habere . scilicet . duas partes castri mariane et burgi et curtis universaliter . et cum omni honore . et duas partes none partis castri mosi et burgi et totius curtis tam ab hac parte allee? ⁽²⁾ quam ab alia . et cum omni honore pertinentem ad illam partem . et duas partes none partis castri azole ⁽³⁾ et burgi et totius curtis cum omni honore . et duas partes none partis castri retholdeschi et burgi et totius curtis cum omni honore . Insuper manifestavit se habere in Marcaria ⁽⁴⁾ in rivoltella ⁽⁵⁾ in casali mauro ⁽⁶⁾ in casali romano ⁽⁷⁾ in ramethello in huzolano . facta autem hac manifestatione predictus comes precepto predictorum investivit ac datum fecit in manibus predictorum consulum nomine comunis de omnibus supradictis cum omni honore iure proprietario nomine cum omnibus pertinentibus ad predictas curias et ad predictas res sive ab hac parte allee sive ab alia . et de omni eo quod pertinebat ad eum in virtute brixie . et nominatim de eo quod vasalli ab eo tenebant in virtute brixie . et nominatim de omni eo quod vasalli de mantua habeant inter alleam (*olleum?*) et mincium ⁽⁸⁾ . et id rationis et iuris quod habebat in sermione ⁽⁹⁾ vel quod ad eum pertinebat . et datum et cessionem fecit de omnibus rationibus et actionibus in predictis consulibus que ad eum pertinebant in virtute brixie sive extra ad predictam vendicionem pertinentibus . et ibidem statim dedit dominum trucarum et Girardum lanzonem in manibus predictorum consulum, et eos suos missos constituit et precepit eis ut mitteret prefatos consules vice comunis in tenutam omnium supradictorum . ita quod ambobus vel uniorum liceret eos in ipsam tenutam mittere et ibi iuravit quod hanc tenutam numquam revocabit . sed semper ratam habebit . adhiciens in sacramento quod

(1) Nel Cod. n° 1 è scritto *sed in se omnia*.

(2) allee — Id. — allee.

(3) asole — Asola, prov. di Brescia.

(4) marcaria — Marcaria, prov. di Cremona.

(5) rivoltella — prov. di Brescia sul Lago di Garda.

(6) Casali mauro — Casalmoro, prov. di Mantova.

(7) Casali romano — prov. di Mantova. Negli statuti di Brescia del xiii secolo stampati nel *Monum. Hist. Patriae*, t. xvi, p. 11, col. 1618 sono gli obblighi del comune di Brescia verso Casalromano.

(8) inter alleam et mincium: Alleam, secondo l'opinione del Conte d'Arco, publ. dall'Odorici, St. Bresc., t. vi, p. 44, dovrebbe intendersi e supplire per Olleum: e ciò valga per lo stesso nome in questo ed in altri documenti.

(9) Sermione — sul lago di Garda che forma una penisola. Nel 1300 gli abitanti ottennero da Federico II, Imper., molti privilegi riguardo alla pesca, confermati da Galeazzo Visconti, indi dalla Repubblica Veneta.

rogabit comitem mussum bona fide et consilium dabit ei ut vendat suam partem comuni pro rata dicti precii. Versa vice predicti consules vice comunis per preceptum bracci iudicis et Wizoli sub quibus predicti consules se submiserunt sub predicta pena ccc. marcarum. et stipulatione promiserunt attendere omnia eorum precepta de solvendo precio et de securitatibus faciendis. sive per sacramentum sive alio modo. illico autem per preceptum predictorum predicti consules fecerunt securitatem in manu predicti comitis et per stipulationem promiserunt sub pena cc. libr. quod solvent comiti vel suo misso in proximo die lune vel antea c. quinquaginta libr. in loco rudiliani ⁽¹⁾, et sexcentas librar. in proximo die veneris ⁽²⁾ ad tres septimanas in civitat. mediolani, bonorum mediolanensium vel mezanorum duos in unum vel per mixtim ⁽³⁾ sine fraude. et gerardus lanzonus, et trucasus extiterunt inde fideiussores et debitores sub eadem pena stipulata inserta et ita iuraverunt attendere nisi remaneret per parabolam comitis vel sui missi vel ei impedimento et transacto impedimento infra tres dies et adiecerunt in sacramento quod non dimitterent quin ita solvant propter interdictum alicuius persone. et quod ipsi accipient portionem comitis mussi si ipse voluerit dare pro rata predicti precii secundum ⁽⁴⁾ suam partem ipso comite prante (*procurante*?) similes securitates prefatis. posteriori termino transacto. si comes mussus vel suus missus non perfecerit consules non teneantur. In continenti Marchesius de pallatio et trucasus et girardus lanzonus et pregnacca et desiderius iuraverunt quod consules attenderent. quod iuraverunt et gerardus de bagnolo iuravit se daturum operam bona fide ad hoc. et ubertus verzelensis advocatus. et vitalis de rothobio ⁽⁵⁾ iuraverunt quod comes attenderet quod iuraverat. In sacramento consulum continetur quod consilio comunis brixie hanc emptionem faciebant. In conventionione fuit quod persone macinatarum debent remanere in comite. sed illi quod habent feuda debent ea a comuni tenere.

Actum est hoc Anno domini M. C. LXXX. Indictione XIII. et huius rei causa duo scripta uno tenore rogata sunt fieri.

Ego Gallus notarius de trenciano ⁽⁶⁾ interfui et Rogatus hoc scripsi.

Ego Johannes notar. rogatus scribere me subscripsi atque hiis interfui.

(1) *Rudiliani* — Rudiano, prov. di Brescia, distretto di Chiari. Nel Cod. 1 è scritto *Ruduliani*.

(2) *die veneris* — l'Odorici — *die venientis*.

(3) *librarum bonorum mediolanensium etc.* — Forse eguali ai denari imperiali d'argento, che in quel tempo avevano per attestato di molti, il valore di 265 lire milanesi de' nostri tempi. L'acquisto bresciano sarebbe stato però di milanesi lire 195750 (nota 3ª dell'Odorici — *Stor. Bresc.*, t. v, p. 167).

(4) *precii secundum suam partem* — Id. — *precii suam partem*.

(5) *Rothobio* — Id. — *Tothobio*. Cod. n° 1 *Rethobio*.

(6) *Trenciano* — Trezzano, prov. di Brescia. In questo villaggio era Arciprete Giovanni Pontoglio, il quale nel 1255 *tempore potestarie Dom. Jo. Icelini de Marcellinis militis mediolanensis*, trascrisse il *Codice del Liber Potheris* segnato n. 1, cioè i primi cccxxxvii fol., poichè il seguito è scritto da altre mani.

VI.

Anno 1180, 23 Marzo

Foglio 5.

Instrumentum ⁽¹⁾ *solutionis facte per comune brixie comiti Rophino de lomello.*

ODORICI, *Stor. Bresc.*

Anno a nativitate domini nostri Ieshu Christi. Millesimo. Centesimo. Octuagesimo. Die dominico nono Exeunte mense marcij. Indictione terciadecima. Constat nos Ruphinum comitem de lomello et filium quondam ottonis comitis de lomello et Beatricem iugales qui professi sumus nos lege vivere longobarda. ego que supra Beatrix iuri meo renuntiante ipsoque viro et mundoaldo ⁽²⁾ meo mihi consentiente et subter confirmante iuxta legem meam una cum noticia et interrogatione propinquorum meorum parentum ⁽³⁾. hii sunt Vbertus vercellensis advocatus patruus meus. et henricus et maifredus fratres vercellenses advocati mei consanguinei germani in quorum presentia et testium certam ⁽⁴⁾ facio professionem ac manifestationem me nullam pati violentiam a quo piam homine nec ab ipso iugali et mundoaldo meo sed ⁽⁵⁾ mea bona et spontanea voluntate accepissemus nos sicut in presentia testium manifesti sumus quod comuniter accepimus a te martino petenalupe consule civitat. brixie vice et nomine comunis ipsius civitatis argenti denarios bonorum mediolanensium veteris monete libras septingentas et quinquaginta finito precio sicuti inter nos convenimus nominative pro duabus partibus castri et burgi et curtis mariane, et pro duabus partibus. none partis castri et burgi et curtis asole, et pro duabus partibus, none partis castri et burgi et curtis mosi. tam citra quam ultra alleam ad ipsam ⁽⁶⁾ curtem mosi pertinentibus. et pro duabus partibus none partis castri et burgi et curtis retholdeschi. et pro toto eo quod habemus vel a nobis tenetur in loco ramethelli in quo sumus caput curtis de toto eo quod habemus vel a nobis tenetur in loco casali mauri et de toto eo quod habemus vel a nobis tenetur in loco casali romani, et de toto eo quod habemus vel a nobis tenetur in loco buzolani. et de toto quod habemus vel a nobis tenetur in marcara, et pro toto eo quod habemus vel a nobis tenetur in loco rivoltelle et nominatim pro omni iure et actionibus que nobis pertinent in loco symmionis quas suprascripto comuni per te suprascriptum martinum missum ipsius comunis cedimus ac mandamus et nominatim pro toto eo quod vasalli de mantua vel alii tenent a nobis inter alleam et mincium. et

(1) Publ. dall'Odorici, op. cit. t. VI, pag. 41 con omissioni e varianti, quantunque trascritto dal *Liber Potheris*.

Nel Codice n. 1 è scritto: *Investitura*.

(2) *Mundoaldo* — *Tutor*, qui tenet in mundium (*Legge Longob. L. 1*) difensor della legge. L'Odorici scrive *Mundo Aldo*.

(3) *parentum* — Id. — *parendum*.

(4) *certam* — Id. *contra*

(5) *sed* — Id. — *sicut*.

(6) *ipsam* — Id. — *ripam*.

universaliter pro toto eo quod habemus vel a nobis tenetur in episcopatu vel virtute brivie in quocumque loco cum omni honore et districto nobis pertinente in castris et extra castra . in burgis et extra burgos . in villis et extra villas in spaldis et in capellis . seu in basilicis . et in campis . pratis . vineis . silvis . pascuis . aquis aqueductibus aquarum . rivis . molendinis . piscationibus navigiis . pontibus . aquario et pascario . cultis et incultis comuni et indivisio cum omnibus pertinentiis et adiacentiis et omni iure omnibusve actionibus ad predictas curtes seu loca aut res pertinentibus secundum predictas partes tam citra quam ultra alleam in episcopatu seu virtute brivie vel extra omnia et ex omnibus que inveniri possunt infra suas coherentias in integrum . Quam autem suprascriptam venditionem iuris nostri superius nominatam una cum accessionibus et ingressionibus seu cum superioribus et inferioribus suis et cum omni honore et districto . et cum omni iure omnibusque actionibus nobis pertinentibus omnia et ex omnibus qualiter supra legitur in integrum . suprascripto comuni brivie pro suprascripto precio per te iam dictum martinum consulem et missum ipsius comunis vendimus tradimus cedimus ac mandamus et emancipamus . Nulli alii venditam . donatam . alienatam . obnoxiatam vel traditam nisi prefato comuni et faciat ex inde a presenti die ⁽¹⁾ comunis brivie aut cui dederit iure proprietario nomine quicquid voluerit sine omni nostra heredumque nostrorum contradictione . Et quidem spondemus atque promittimus stipulatione inserta nos qui supra iugales tibi cui supra martino nomine iam dicti comunis per nos et nostros heredes aut comune ⁽²⁾ dederit suprascriptam venditionem qualiter supra legitur in integrum ab omni homine defendere et varentare . Quod si defendere non potuerimus aut si nobis aliquid per quod vis ingenium subtrahere quesierimus vel si apparuerit aliquod datum vel scriptum alicui inde a nobis factum et a liquidum fuerit . tunc in duplum suprascriptum precium prefato comuni restituemus . preterea prenominati iugales satis dederunt in manu suprascripti martini nomine et vice comunis quod defendent et varentabunt comuni suprascriptam venditionem nominatim a comite musso et comite guifredo de lomello et ab omnibus comitibus qui nuncupatur de sancto martino ⁽³⁾ . scilicet . girardo . et Guelfo . et Conrado . et azone blethono rationabiliter . quod si hoc non attenderent promiserunt per stipulatione resarcire comuni brivie totum dampnum quod illud comune inde passum fuerit . Cuius satisfactionis prefatus ubertus advocatus . et otto presbiter et Guido confanonerius de papia constituerunt se inde debitores et prefatus henricus constituit se inde tantum fideiussorem promittentibus se ita attendere si prefati iugales non attenderint cum

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *die in antea comunis brivie*.

(2) *aut comune* — Cod. n. 1, *aut cui comune*.

(3) *Conti di S. Martino* : nobilissima stirpe, le cui origini diconsi collegarsi a quelle degli antichi Marchesi d'Ivrea, discendenti dal celebre Ardoino re d'Italia, dall'an. 1002 al 1050. Vedi CIBBARIO. *Notis. genen. di famiglie nob. degli ant. Stati della Monarchia di Savoia*.

stipulatione subnixa. Postremo predicti iugales nominatim cesserunt et mandaverunt suprascripto comuni per suprascriptum martinum omnes actiones et rationes quas habent vel habere possent contra aliquam personam vel comune aliquid pro suprascriptis rebus vel ad eas res pertinentes . et nominatim dederunt et mandaverunt atque cesserunt petitionem si quam habebant contra aliquam personam specialiter pro instrumentis et cartulis vel pro alia quacumque re sive iure successionis sive quocumque alio quod dici vel excogitari possit modo ⁽¹⁾ aliquo exceptis personis macinatarum ⁽²⁾ et de rebus mobilibus earum.

Actum est in curte ospitalis sancti iohannis quod est in territorio conflentie ⁽³⁾ in episcopatu vercellensis iuxta ecclesiam sancti ambrosii feliciter.

† † Signa manuum suprascriptorum iugalium qui anc cartam ⁽⁴⁾ ut supra legitur fieri rogaverunt.

† † † Signa manuum suprascriptorum propinquorum qui eam interrogaverunt.

† † † Signa manuum Guidoni de armenulfis ⁽⁵⁾ . et Amezonis de moza tunc consulum mediolani . et tedisi cavalcij ⁽⁶⁾ tunc consulis novarie . et brixiani verzellis ⁽⁷⁾ advocati . et aicardi ac landrini ⁽⁸⁾ de rothobio . et maffei capelle de vercellis . et maifredi de speroara et petri notar . de novaria . et petri de monticellis de novaria . et amezonis carexane ⁽⁹⁾ de vercellis . et bonapacis fabe de brixia . et bracci iudices de monteclaro . et petri de cunchis . et vizoli de asola . et mazaperlini ministralis brivie . et azolini de carza test. rogatorum.

Ego Johannes sacri palatii notar . interfui et rogatus hanc venditionis cartulam scripsi.

VII.

Anno 1180, 23 Marzo

Foglio 6.

Absolutio fidelitatis facta per comitem rophinum de vasallis qui erant inter alleam et mentium ⁽¹⁰⁾.

ODORICI, St. Bresc.

In Christi nomine die dominico nono exeunte mense marcii . In curia ospitalis ⁽¹¹⁾ sancti iohannis quod est in territorio conflentie in episcopatu vercellensis iuxta ecclesia sancti ambrosii. In presentia Vidonis de armenulfis et amezonis de moza consu-

(1) *modo aliquo* — nel Cod. n. 1 manca.

(2) *exceptis personis macinatarum* — Il BREMMI interpreta le persone schiave: cioè, esclusi gli schiavi. L'ODORICI invece intende esclusi gli uomini di masnada, e più propriamente i servi.

(3) *Conflentie* — Conflenza nella Lomellina sulla destra dell'Agogna.

(4) Nel Cod. n. 1 è scritto *haec carta*.

(5) Nel Cod. n. 1 è scritto *Arminulfis*.

(6) *Tedisi cavalcij*, l'ODORICI — *Calisti, Cavalcanti*.

(7) *Verzellis* — nel Cod. n. 1 *Vercellis* — l'ODORICI *Vergelli*.

(8) *Aicardi ac landrini* l'ODORICI — *Ricardi ac Ludrini*.

(9) *amezonis carexane* — Id. — *Amizonis Avezane de Vercelli*.

(10) Publ dall'Odorici. op. cit. t. vi, pag. 44 con notabili varianti e omissioni quantunque trascritto dal *Liber Potheris*.

Nel Cod. n. 1 leggesi *Memsum*.

(11) *In curia ospitalis* — l'ODORICI — *in curia ministerialis Hospitalis S. Johannis*.

lum mediolani tunc tedisij cavalacij consulis novarie . et bracci iudicis . et bonapacis . et domini martini consulis brixie . et aliorum quam plurium . Comes ruphinus de lomello filius quondam ottonis presente beatrice uxore sua et consentiente absolvit omnes vasallos qui tenebant in feudum ab eo inter alleam et minzium ⁽¹⁾ . et in tota virtute brixie a fidelitate ita ut non teneantur ei de cetero propter fidelitatem et dixit quod volebat ut accordarent ⁽²⁾ se de beneficiis suis cum comuni ⁽³⁾ brixie . et in continenti suos missos fecit dominum bonapacem et braccum ut preciparent ⁽⁴⁾ et dicerent ex sua parte vasallis ut acordarent se cum comuni brixie . ita ut unicuique illorum separatim hoc liceat facere sive ambobus .

Actum est hoc . Anno domini m. c. octuagesimo . Indict. xiiij .

Ego Johannes sacri pallat. notar. interfui et rogatus hoc breve scripsi .

VIII.

Anno 1179, 19 Ottobre e 1180, 13 Gennaio ⁽⁵⁾

Foglio 6.

Venditio facta comuni brixie per quosdam homines de Casali alto ⁽⁶⁾ de quibusdam petiis terre occasione faciendi castrum de casali alto.

ODORICI, St. Bresc.

Anno ab incarnatione domini nostri Ihesu Christi . centesimo . septuagesimo ⁽⁷⁾ . nono . Indictione xii . Die veneris quartodecimo ante kalendas novembris . In loco casali alti ad ecclesiam sancti imiliani ⁽⁸⁾ Constat nos curtum ⁽⁹⁾ et Albericum faraonis et decembrum de cerva et arimundum fratrem eius et muscardum et gambaram *(sic)* ⁽¹⁰⁾ fratres filios quondam alberti et bucium filium massie et rathivam uxorem illius qui omnes professi sunt lege vivere ⁽¹¹⁾

(1) Nel Cod. n. 1 *Menzium*.

(2) ut accordarent se de L'ODORICI Id. — ut... de.

(3) cum comuni — Id. — cum pp.

(4) preciparent et dicerent — Id. — acceperent et.

(5) Pubblicato dall'Odorici, op. cit. t. vi, pag. 36 con tali omissioni e varianti, che può ritenersi per inedito: egli lo dice del 14 novembre e 16 marzo quando il *quartodecimo ante kalendas novembris* corrisponde al 18 ottobre, ed il *die dominica tercia decima mensis januarij*, non muta collo stile moderno.

(6) *Casali alto* — Casaloldo, prov. di Mantova: ebbe nome o piuttosto lo diede ai Conti di Casaloldo, che trasferironsi a Brescia, caporioni di gagliarda fazione. Il comune di Brescia a frenare la loro potenza decretò che si levasse un castello nella loro stessa terra, ed i Consoli del luogo sostenevano ed appoggiavano l'impresa Bresciana. Tuttavia ciò non impedì che nel 1305 il conte Alberto assalisse Brescia, come pure la terra di Gonzaga ed altre in guisa che il Pontefice Innocenzo nel 1311 protestò contro le usurpazioni dei Casaloldi, ma essi spalleggiati da potenti feudatari, ottennero dall'Imp. Ottone il 13 giugno 1312, l'investitura di Gonzaga, di Bondeno, colle corti annesse.

(7) Nel Cod. n. 1 il centesimo è sempre scritto con due ss: così i numeri che seguono.

(8) S. Imiliani — nel Cod. n. 1 è scritto *Miliani*. Sant'Emiliano è l'arciprebanda parrocchiale di Casaloldo.

(9) *Curtum* — aggiunto in entrambi i codici dal medesimo amanuense.

(10) Nel Cod. n. 1 è scritto *Gambarum*.

(11) Nel Cod. n. 1 è scritto *lege vivere Romana*.

accepisse sicuti in presentia testium manifesti sumus quod accepimus a vobis consulibus casali alti . Bonacurso videlicet et tancredo et bernardo vice comunis casali alti . i . nominative denar . bonorum veterum mediolan . librar . triginta et quinque finito precio de quo ad invicem convenit . i . nominatim pro terra nostra quam dedimus ad construendum castrum novum et ad tenimentum ipsius castri intus et de foris que simul unita dicitur esse per mensuram novem plodia absque illa filiorum quondam girardi benivollio que cum ista complet decem plodia . Coheret autem ipsi petie que est novem plodia super totum . A mane arimundi et decembris et heredis baiamundis et curti . A merid . strata et muscardi . A sero fauressa et buchallii et sancti imeliani et gandulfi de cerexolis et bosetti et guidonis de placentia . et gandulfi . et alberti framezonis et girardi de alberto ferario . A monte alberici . et zanoti . et buchallii et ottonis de malanocte et feudum curti quod tenet amassia . et si que alie sunt coherent . unde per vestram parabolam suprascriptorum consulum et voluntatem et maioris partis vicinorum casali alti pro predicto precio triginta et quinque libras quas secundum portiones nobis contingentes accepisse professi sumus et superius tradimus et exponimus cartulam proprietatis in comune brixie per dominum lanfrancum de lavello lungo et vgonem de grumedello ⁽¹⁾ consules brixie et in eos vice iam dicti comunis brixie de petia una de terra ut supra legitur, iuris nostri quatenus predictum comune brixie a presenti die in antea faciat ea de iure proprii una cum accessionibus et egressionibus seu cum superioribus et inferioribus suis in integrum . et cum omni iure et usu ad eam pertinente quicquid ipsum comune voluerit . et cui ipsum comune dederit . quidem et spondemus atque promittimus nos omnes suprascripti venditores vobis suprascriptis consulibus brixie Lanfranco et Vgoni . stipulantes suprascriptam totam terram ab omni homine defensare et warentare rationabiliter alioquin duplam evictionis nomine prestare Consules etiam casali alti vice sui comunis per parabolam et consensum maioris partis vicinorum casali alti qui presentes erant idem de evictione in duplum promiserunt predictis consulibus brixie . Et nominatim in primis omnium refutaverunt armengarda uxor curti et Richelda uxor alberti faraonis et athelasia uxor decembris ipsis iuris suis omne ius quod in aliqua parte suprascripte terre habebant causa pignoris vel ypothece vel donationis seu alterius cuiuslibet rei et omni suo iuri renuntiaverunt rathiva etiam uxor bucii omni suo iuri renuntiavit . et de sua parte venditrix fuit cum viro ut superius . Interfuere Anselmus de porta . et iohannes de pontecaralo et maurinus bulgarelli . Vbertus de castello veteri *(sic)* Lanfrancus de formegnano ziliolus de arzuffo . iacobus de massia . teutaldus zerbia . ottolinus cazolus . abiaticus daibertus de aqua nigra . et alii multi rogati test.

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Grumethello*; qualche volta è scritto così anche nel Cod. n. 2.

Item alia vice infra castrum ⁽¹⁾ vetus casali alti quadam die dominica terciadecima mensis januarij. Anno dominice incarnationis . millesimo . centesimo . octuagesimo . Indictione terciadecima . Bernardus et bonacursus et curtus consules casali alti voluntate et parabola maioris partis vicinorum casali alti qui ibi aderant fecerunt et tradiderunt cartulam proprietatis in predictum comune brixie per rubeum ministralem et missum consulum brixie ad hoc scilicet domini ardrici et sociorum de petia una de terra infra tenimentum predicti castri novi casali alti constituta que fuit quondam girardi de benivolio . Coheret ei A mane baiamundi de gutho . A merid . strata . A sero et monte comunis . quatenus predictum comunis brixie faciat et de hac petia terre a presenti die in antea iure proprietario nomine quicquid voluerit . Quidem et promiserunt suprascripti consules casali alti suprascripto rubeo stipulantes suprascriptam petiam de terra ab omni homine defendere et warentare . alioquin duplam pro evictione prestare . Et satisdederunt insuper eidem rubeo sub pena quinquaginta librar . quod defendent comune brixie omni tempore a filiis quondam girardi de benivolio . alioquin predictam penam quinquaginta librar . prestabunt . Et buchagius ⁽²⁾ et pasqualis et otto de casali et zanibel de tartar et teutaldus de aldone gargnano et muscardus filius quondam alberti extiterunt fideiussores et debitores absque ulla fideiussoris exceptione supradicta pena L. libr . et promiserunt solvere si predicti consules non solverint . Interfuere Gambar et ziliolus iacobus federicus iohannes de romagna bonominus girardus de imia otasius et vethellus et alii multi rogati test.

Ego albertus de capriolo vocatus cui licet publica conficere instrumenta interfui omnibus predictis et Rogatus scripsi.

Castrum novum casali alti cum tenimento per mensuram est decem plodia . castrum vero per se esse debet de foris . M . CCC . VIII . brachia . intus vero c . c . c . c . c . c . xLv . brachia , et duo plodia minus v . tabule est de intus .

IX.

Anno 1180 , 16 Marzo .

Foglio 7 .

De Mercato faciendo de casali alto.

Inedito.

Die dominico sextodecimo intrante Marcio . in publica contione civitatis brixie . cum campanis et tuba convocata in presentia populi brixienis . dom . Ardericus de salis ⁽³⁾ tunc consul brixie per parabola et consensum girardi de bornado et lafranci

(1) Qui forse è accennato il Castello vecchio di Casaloldo, distrutto dai Bresciani dopo averlo preso d'assalto nel 1149 contro i suoi Conti.

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *Buchajus*.

(3) Un Arderico Sala fu console di Brescia nel 1173, 1174, 1180: fu Podestà di Lodi nel 1183; di Cremona nel 1186 e nel 1188.

de lavello longo ⁽¹⁾ et martini de petenalupo et alberti de framexino ⁽²⁾ atque Vgonis de grumedello ⁽³⁾ sociorum suorum ⁽⁴⁾ in consulatu brixie . statuit et decrevit ut mercatum debeat esse . . . . cetero ab eo termino quem consules dixerunt in loco casali alti . scilicet ad castrum novum in die martis per omnes quindecimas et statuit similiter et decrevit ut nullus homo de brixia et de eius episcopatu ac totius virtutis brixie ad illud mercatum nomine curiture vel alterius cuiuslibet tolonei quicquam dare debeat nec occasione aliqua gratia illius mercati aliquod prestare . sed ad huiusmodi honore ⁽⁵⁾ omnis homo brixie et eius virtutis liber sit et immunis.

Ad hec statuit et decrevit ut omnes illi homines qui fuerint habitatores predicti castri novi casali alti et suburbii . de cetero nullum fodrum nec ullam dathiam comuni brixie prestare debeat nec conferre neque exatione aliqua a predicto comuni brixie sentire nisi quam cives brixie prestiterint . et inter se contulerint et fecerint . sed ab omnibus hiis . omnes prefati habitatores qui predictum castrum novum tenerint et munierint et fidelitatem comuni brixie fecerint liberi sint et immunes sicut cives brixie . Scilicet illi qui predicti castri novi casali alti et suburbii habitatores fuerint, et castrum illud tenerint et munierint et fidelitatem comuni brixie fecerint.

Actum est hoc anno dominice incarnationis . Millesimo . centesimo . octuagesimo . Indictione terciadecima in presentia populi Brixie ut supra.

Ego albertus de capriolo vocatus cui licet publica conficere instrumenta Interfui ac rogatus a predictis consulibus scripsi.

Ego Aimo de casali alto sacri palat . notar . autenticum huius instrumenti ab alberto de capriano vocatus scriptum vidi et legi et sicut in illo continebatur ita hic scripsi nec plus nec minus continens preter quam in compositionem literarum et me sub-scripsi.

X.

Anno 1187 , 8 Giugno .

Foglio 7 verso .

Venditio facta per canonicos brixie de terra ubi fuit constructum palatium brixie ⁽⁶⁾.

(Inedito).

Anno a nativitate domini nostri Ihesu Christi . Millesimo . centesimo . octuagesimo . septimo . Die

(1) *Lavello Longo* — *Lavellongo*, famiglia patrizia Bresciana. Un Federico fu Podestà di Bologna nel 1231 e nel 1234 trovo che un *Brisianus Lavellongo* e *Bonaventura Medicus* furono arbitri in una lite. Ora famiglia estinta.

(2) I *Petenalupi* ed i *Framexini* famiglie estinte antica nobiltà Bresciana. Nel Cod. n. 1 è scritto *Framessino*.

(3) *Grumedello*, *Grumetello*.

(4) Nel Cod. n. 1 è scritto *eius*.

(5) Nel Cod. n. 1 è scritto *oncre*.

(6) L'Odorici nel vol. VI, a p. 62, delle *St. Bresciane* ha pubblicato il sunto di questo documento, onde si può dire presso che inedito.

Lune octavo . intrante mense iunii . Indict . quinta , Dominus Johannes archidiaconus maioris brixien-
sis ecclesie et teutaldus archipresbiter . matucius sacer-
dos et presbiter Maurus . et albertus de pallatio .
Magister metellus ⁽¹⁾ magister albertonus . magister
pedacetus . Wastaumus Girardus de pontecaralo . In-
zelerius pellegrinus de ello . prando maifredus de salis
atque albertus Lecapestus canonici iam dicte ecclesie .
confessi sunt se accepisse a domino brixiano confa-
nonerio et oddone avvocato et teutaldus de musco-
linis et mario de pallatio consulibus comunis brixie
civitatis . vice et nomine ipsius comunis ducentum
et x . librar . brixien- . monete nominative ⁽²⁾ pro terra
super quam est pallatium comunis constructum ubi
soliti erant esse domus terranee et ortulus iuris ipsius
ecclesie . Quibus domibus coherentie erant iste . A
mane ingressus unde pergitur ad ecclesiam sancti
petri . A merid . prefatus ortulus . A sero ingressus
contionis et contio . A monte via . Vnde nos qui supra
iohannes archidiaconus et teutaldus archipresbiter no-
mine ecclesie per parabola et consensum suprascri-
ptorum confratrum nostrorum vobis qui supra con-

sulibus vice ac nomine comunis brixie tradimus vobis
cartulam ad proprium de suprascripta terra sicut so-
lite erant esse domus antiquitus infra suprascriptas
coherentias in integrum . ita ut comune brixie aut cui
dederit una cum accessionibus et ingressibus seu
cum superioribus et inferioribus suis qualiter supe-
rius legitur in integrum . a presenti die in antea ha-
beat et teneat et faciat ex ea iure proprietario nomine
quicquid voluerit sine nostra et suprascriptorum con-
fratrum nostrorum nostrorumque successorum con-
tradictione . Quam vobis consulibus , vice et nomine
suprascripti comunis vendimus cedimus . tradimus .
et emancipamus nulli alii vendita . donata alienata
obnoxziata vel tradita . Et quidem spondemus atque
stipulatione promittimus nos qui supra Archidiaconus
ac Archipresbiter parabola ut dictum est suprascri-
ptorum confratrum nostrorum . Vobis qui supra con-
sulibus brixie vice et nomine comunis ipsius civi-
tatis . aut cui dederit per nos et nostros successores
suprascriptam terram ab omni homine defendere et
warentare salva ratione aque munde et immunde
quam episcopus habet trahendo eam per conductum

È il primo dei quarantatré documenti riguardanti la fabbrica
del palazzo del Broletto contenuti nel Codice. Ventisette sono del
1227, quelli del 1232 sono due, altri due del 1282, finalmente un-
dici del 1284.

Questo documento del 1187 versa intorno il pagamento dell'area
per la fabbrica del palazzo , la quale dev' essere stata cominciata
prima , leggendo nella Cronaca *De S. Johannis de Foris*, pubblicata
dal DONEDA, *Zecca di Brescia*, edita dal ZANETTI, *Zecca d'Italia*,
vol. IV, pag. 473 — che nel 1189 in *Consulatu Petri Villani et so-
ciorum facti sunt portici Arengi*. Dunque in quell'anno era compiuto
per lo meno il porticato, che girava intorno al cortile, e si appel-
lava *platea concionis comunis Brixie* come lo dimostrano i molti
documenti del mese di febbraio del 1227, i quali provano altresì
che dopo trent'otto anni, la fabbrica era di già molto inoltrata e
quasi ultimata. Parecchi di questi documenti del 1227 spettano alla
vendita di molte case che appartenevano alla nobile famiglia dei
Poncarali, acquistate dalla città ed atterrate per la fabbrica del pa-
lazzo . I contratti avvenuti nel mese di Febbraio furono stipulati in
publico consilio comunis Brixie in platea concionis, quelli avvenuti
nei mesi di Aprile, di Giugno e di Novembre, lo furono in *Pallacio
novum comunis Brixie infra territorium ubi Palatium est factum et
edificatum*. Dunque fin dal 27 Aprile 1227, il palazzo era abitabile,
e vi ebbero luogo le assemblee, le riunioni consigliari, e fors'anche
si emanavano le sentenze, che prima si tenevano in S. Pietro *De
Dom*, nella Rotonda, in S. Giovanni Battista, in *Laubia*, ed in *Pa-
latio Lignorum* come si vedrà in appresso in parecchi documenti
del nostro codice.

In origine l'edificio non era così ampio come lo è attualmente:
i documenti del 1232 dimostrano che giungeva soltanto fino alla
Chiesa di S. Agostino verso settentrione, dalla quale era diviso da
una viuzza, sufficiente al passaggio, praticata forse allo scopo di iso-
lare il palazzo. Il che si deduce chiaramente dall'istrumento del
10 di Marzo, dove è specificata la misura della via: *unus pes et una
uncia*.

Fin dalla sua origine il palazzo era distinto in due parti, l'una
delle quali era detta il Palazzo nuovo maggiore, l'altra era il Pa-
lazzo nuovo minore, alle quali si ascendeva per una medesima scala
docum. 9 Settembre 1253, sentenza pronunciata *super area scale inter
pallatium majus novum comunis brixie, et pallatium novum minus*.
Nel maggiore si tenevano i Consigli generali; aveva seggio il Po-
destà (non però abitazione), ed era qui custodita la Cassa pubblica,
come si rileva dalla investitura 6 agosto 1247, a fol. 274, estesa in
comera massarii que est in pallacio majoris Com. Brix. Nel Palazzo
minore sedeva l'assessore del Podestà con gli altri ufficiali minori,
docum. 19 Luglio 1286, a fol. 507: sentenza emanata in *Pallacio
minori com. Brixie ad banchum dicti judicis*, ed a fol. 399 si apprende
che il Podestà congregò *Collegium sapientum in Pallacio minori com.
Brix.* l'anno 1233.

Il cortile serviva di pubbliche adunanze e conservò l'antico nome
di *platea concionis*, che anticamente si tenevano in S. Pietro *De Dom*,
in S. Io. Baptista, o nella Rotonda od in *Laubia* od in *Pallatio li-*

gnorum, come si è detto di sopra. I portici all'intorno servivano a
quanto pare ai legulei ed ai loro clienti, detti perciò *Portici delle
ragioni*, sentenza 12 Dicembre 1254, pubblicata dal giudice Peterzolo
sub porticum rationum pallat. com. Brix.

Un verone era dal lato occidentale sostenuto da rozze figure ,
dal quale si leggevano e si pubblicavano le sentenze; ora più non
esiste, ma nel Museo medio-evale-cristiano, serbansi i frammenti di
quelle figure.

Nello Statuto di Brescia del XIII secolo, pag. 16, edito nel vo-
lume XVI, pars altera dei *Monumenta Hist. Patriae* col 1584 (104) si
rileva che l'edificio aveva cinque porte: *Item ut quinque porte palla-
cii, seu broleti claudantur et aperiantur omni die, et de die aperte etc. etc.*
A quanto pare due erano ad oriente e due ad occidente, una a mez-
zodi; dalla parte di tramontana era chiuso da mura. Di quelle cinque
porte antiche, ora non rimane che quella di mezzodi, sulla quale in
alto sono infisse due figure, cioè una testa coronata, ed una figura
in piedi spiegante una carta, le quali, secondo il nostro cronista
Maggi, furono trovate nello scavare le fondamenta del palazzo. Non
così la pensavano il Malvezzi ed il Caprioli, i quali tessevano una
leggenda, ripetuta altresì dall'abate Zamboni, immaginaria e demo-
cratica, come la definisce Gabriele Rosa, ma che tuttavia ha molto
del verosimile.

Dal lato occidentale del Palazzo s'erge la torre denominata del
popolo (*pegol*) e sembra che fin dall'an. (1213) fosse in gran parte in-
nalzata, per una iscrizione dipinta su di essa conservataci dal So-
lazio, dal Rossi e dal Gradenigo, pag. 240, per la pace stabilita tra il
popolo e la nobiltà, per opera di Alberto vescovo di Brescia, *die nono
mensis madii mcccxi*, Ind. 1, iscrizione che più non esiste. Un'altra
torre era dal lato di mezzogiorno, che apparteneva alla ricca e po-
tente famiglia dei Poncarali, i quali vi possedevano parecchie case,
che cedettero alla città per la fabbrica del Palazzo, come ho sopra
mentovato, e questa torre apparteneva quindi alla fazione Ghibellina.

In nessuno dei documenti si rileva il nome dell'architetto di
questo magnifico palazzo; in quello del 10 di marzo 1232 sono ri-
cordati soltanto i sovrintendenti alla fabbrica, cioè si legge: *secun-
dum quod dixit Garefa de porta nova mensurator . . . . presentibus
supradictis dom. Bonaventura medico et Johanne de porta tunc su-
prastantibus laborerii palatiorum comunis brixie*. Convien dire però
che questi cittadini fossero in molta considerazione, poichè Giovanni
della Porta bresciano, nel 1235 fu eletto Podestà di Ferrara e in tal
qualità rinnovava il patto di alleanza colle città lombarde.

Nel 1298 e 1299 il Palazzo di Broletto venne ampliato verso
settentrione per ordine del vescovo Berardo Maggi, allora principe
di Brescia. Le vicende ed i varii mutamenti avvenuti dal 1300 in
avanti, intorno al Palazzo si possono leggere nella *Memoria di Ga-
briele Rosa*, stampata nel volume intitolato: *Brixia*, publ. in Brescia
l'an. 1889.

(1) Metellus — nel Cod. n. 1 si legge *Matellus*.

(2) Ducentum et x librar. brix., monete nominative equivalenti a
centocinque lire imperiali — Vedi la nota 9 al docum. XXII intorno
la Zecca di Brescia.

a fistula ⁽¹⁾ methali. Quod si defendere non potuerimus . aut si aliquid ex inde subtrahere quesierimus . tunc in duplum predictum precium comuni restituemus . Preterea suprascripti archidiaconus et archipresbiter nomine suprascripte ecclesie per parabolam suprascriptorum canonicorum dederunt et cesserunt in predictos consules nomine comunis brixie omnes rationes et actiones quas ecclesia prefata vel ipsi pro ecclesia habebant in predicto ortulo qui erat ⁽²⁾ solitus esse a meridie suprascriptarum domuum antiquarum ita quod amplius per se vel per suos successores vel per interpositam personam de eo comune brixie nullo modo inquietabunt faciendo pactum de non petendo , sed in perpetuum taciti et contenti permanebunt sub pena quingentarum libr . brixiens . monete . predicto domino teutaldo consule eam penam a suprascriptis omnibus canonicis stipulante si contra facerent et pena soluta ut suprascriptum est . ratum et firum in perpetuum permaneat . Quos suprascriptos dom . predictus archidiaconus ibi presentibus prefatis canonicis confessus est datos esse in debito predictae ecclesie.

Actum est in choro ecclesie sancti petri de dom civitatis brixie feliciter . Ibi fuere Manegoldus de teozio . aposazius advocatus . desiderius iudex . lafrancus de capite pontis . Guilielmus de muscolinis . Vgo bosonis . martinus seytaiudes ⁽³⁾ girardus de flesso . Razo de pallatio . prevostus de capite pontis . Johannes de urnano . Beaquinus de desenzano . girardus prandi mestralis brixie . et alii plures test . rogati .

Ego Johannes sacri pallat. notar. interfui et rogatus hanc cartam scripsi.

XI.

Anno 1184, 25 Giugno.

Foglio 8 verso.

Pax Constantie.

MURATORI ed altri ⁽⁴⁾.

In nomine sancte et individue Trinitatis. Fredericus divina favente clementia Romanorum imperator augustus . et henricus sextus filius romanorum rex . augustus. Imperialis clementie mansueta serenitas eam semper in subditis dispensationem favoris

et gratie habere consuevit . ut quamvis districta severitate excessuum (*sic*) delicta debeat et possit corrigere . tamen magis studeat propitia tranquillitate pacis . et piis affectibus misericordie . romanum imperium regere . et rebellium insolentiam ad debitam fidem et debite devotionis obsequium revocare . Ea propter cognoscat universitas fidelium imperii . tam presentis etatis . quam successure ⁽¹⁾ posteritatis . quod nos solita benignitatis nostre gratia . ad fidem et devotionem lombardorum qui aliquando nos et imperium nostrum offenderant . viscera nobis innate pietatis aperientes . eos et societatem ac fauctores eorum in plenitudinem gratie nostre recepimus . offensas omnes et culpas quibus nos ad indignationem provocaverant . clementer eis remittentes . eosque propter fidelia devotionis sue servitia . que nos ab eis credimus certissime recepturos . in numero dilectorum fidelium nostrorum computandos censemus . Pacem itaque nostram quam eis clementer indultam concessimus . presenti pagina iussimus subter scribi . et auctoritatis nostre sigillo communiri . cuius hic est tenor et series . Nos romanorum imperator fredericus . et filius noster henricus romanorum rex concedimus vobis civitatibus locis et personis societatis . regalia et consuetudines vestras . tam in civitate quam extra . civitatem . Videlicet Verone et Castro eius et suburbiis eius . et aliis civitatibus locis et personis societatis in perpetuum. Videlicet ut in ipsa civitate omnia habeatis . sicut hactenus habuistis vel habetis . Extra vero omnes consuetudines sine contradictione exerceatis quas ab antiquo exercuistis vel exercetis . scilicet in fodro . et nemoribus . et pascuis . et pontibus . aquis . et molendinis . sicut ab antiquo habere consuevistis vel habetis . in exercitu in munitionibus civitatum . in iurisdictione tam in criminalibus causis quam in peccuniariis intus et extra et in ceteris . que ad commoditatem spectant civitatum . Volumus ut regalia que vobis concessa non sunt in hunc modum cognoscantur . Episcopus loci et homines tam de civitate . quam de episcopatu eligantur . viri bone opinionis et qui ad hoc ydonei esse credantur . tales qui nec contra civitatem . nec contra nostram maiestatem privato vel speciali odio teneantur . qui iurent quod bona fide et sine fraude perquirent et inquisita conscignabunt . ea que specialiter nostram spectant ⁽²⁾ excellentiam. Si quis autem

(1) *Fistula metali* — condotto d'acqua denominato medallo o metallo, nome proprio di una fonte come è quello di *Fistula Greppa*. In parecchi istrumenti del 1227 si fa cenno anche di una strada *metalli*, che serviva di confine al palazzo di Broletto verso mezzogiorno: *sicuti vadit strate methali a meridie parte pallatii novi* BALD. ZAMBONI, nelle *Fabbriche di Brescia*, a pag. 10, nota 8, cita un docum. del xv sec., in cui è nominata la *Contrata Medali sive S. Cassiani*, ora contrada delle *Tre Spade*, nella quale è la chiesa di San Cassiano, ridotta a scuola comunale.

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *erant*.

(3) *Seytaludes* — Nel Cod. n. 1 si legge *Seytades*.

(4) Pubblicato dal MURATORI nelle *Antiquit. Italicae Medii Aevi*. t. IV, col. 307. Egli si servi dell'Apografo dell'Archivio di Modena, riferendo le varianti del *Codex Brixianus* (Liber Potheris) dell'Apografo *Sanctae Juliae*, ora presso la Queriniana, del *Codex Romanus*, del *Mss. Estense*, e del *Codex Regiensis*. Per verità, non tutte le varianti dei due Apografi Bresciani, riferite dal Muratori, sono esatte.

Il documento fu pubblicato anche da molti altri, che troppo lungo

sarebbe l'enumerarli. Le varianti qui sotto notate si riferiscono al *Liber Potheris* n. 1.

Intorno la data, il MURATORI fa la seguente osservazione nelle note (h) i) col. 317, vol. cit., *Apographum Sanctae Juliae et Codex Brixianus habent: MCLXXXVIII. sed perperam.*

Codex Brixianus: Indictione III.

Apographum: Indictione Tertia. sed corrupte.

Andrea Valentini nella Illustrazione al *Liber Potheris* edita nel 1880 in apposita nota lo ritiene del 1183. L'Astezati, per dilucidare, non per contraddire, com'egli dice, scrisse una lunga nota, nell'Indice delle Carte del monastero di S. Salvatore e S. Giulia a fol. 106 (cod. Queriniano in fol. mass. *G. iv, 1), conchiudendo che deve essere del 1184.

(1) *successive*.

(2) *nostram spectant*, aggiunto sul margine di sinistra dalla stessa mano. Sul margine di destra con differente scrittura (sec. xiv) leggesi: *Excellentiam alias Imperatoris titulus nunc etiam ignobilibus esse usurpatum.*

super his que vobis concessimus vel permissimus sive in civitate sive extra civitatem apud maiestatem nostram querimoniam deposuerit eius querimoniam non admittemus . et scilicet ei imponemus . Hoc quod nos vel noster antecessor rex vel imperator . episcopis . ecclesiis . civitatibus vel aliis quibuscumque personis clericis vel laycis ante tempus guerre dedit . vel quolibet concessionis titulo concessit . firmum et ratum habemus . Salvis superioribus concessionibus . et pro eo solita servitia nobis exhibeantur . sed census non prestetur . Commoditates quas pro bono pacis civitatibus concessimus in civitate vel extra . illorum regalium nomine non intelligimus pro quibus census debeat prestari . Privilegia omnia et data et concessionem que in preiudicium vel dampnum . civitatis vel locorum . vel personarum societatis occasione guerre in iniuriam alicuius predictorum a nobis vel annuntiis (*sic*) (*a nuntiis*) nostris indulta sunt . cassentur et in irritum deducantur . in civitate illa in qua episcopus per privilegium imperatoris vel regis comitatum habet . si consules per ipsum episcopum consulatum recipere solent . ab ipso recipiant sicut recipere consueverunt . Alioquin unaqueque civitas a nobis consulatum recipiet . Consequenter prout in singulis civitatibus consules constituentur a nuntio nostro qui sit in civitate vel episcopatu investituram recipient . et hoc usque ad quinquagenium . (*sic*) ⁽¹⁾ finito quinquagenio . unaqueque civitas mittat nuntium ad nostram presentiam pro recipienda investitura . et sic in posterum . Videlicet ut finitis quinquageniis ⁽²⁾ singulis a nobis recipiant . et infra quinquagenia a nuntio nostro sicut dictum est nisi in lombardia fuerimus . tunc enim a nobis recipient . Eadem observentur in successore nostro . et omnes investiture gratis fiant . Cum autem nos imperator divina vocatione decesserimus vel regnum filio nostro concesserimus . simili modo a filio nostro vel eius successore investituram accipietis . In causis appellationum si quantitas . xxv . librarum imperialium excesserit . appellatio ad nos fiat . Salvo iure et more brixienis ecclesie in appellationibus . ita tamen ut non cogantur in allamaniam ire . sed nos habebimus proprium nuntium in civitate vel episcopatu qui de ipsa appellatione cognoscat . et juret quod bona fide causas examinabit et diffiniet secundum mores et leges illius civitatis . infra duos menses a contestatione litis vel a tempore appellationis recepte . nisi iusto impedimento vel consensu utriusque partis remanserit . Consules qui in civitatibus constituentur tales sint . qui fidelitatem nobis fecerint vel faciant antequam consulatum recipiant . Vasalli tantum a nobis investituram accipiant ⁽³⁾ et fidelitatem faciant sicut vasalli . ceteri omnes sicut cives a quindecim annis usque ad septuaginta . nisi sint tales persone quibus debeat et possit sacramentum sine fraude remitti . Vassalli qui tempore guerre vel triwe (*treguae*) non postula-

verunt investituram vel debita servicia nobis non exhibuerunt . hac occasione feudum non ammittat : libellarie et precarie in suo statu permaneant secundum consuetudinem uniuscuiusque civitatis . non obstante lege nostra que dicitur imperatoris frederici . Dampna omnia et ablata et iniurias quas nos et per nostros ab universitate societatis . vel aliquo de societate vel a coadiutoribus societatis sustinimus . per nos et nostram partem gratis remittimus et plenitudinem gratie nostre ei damus . Moram superfluum in civitate vel in episcopatu pro dampno civitatis non faciemus . Civitates murare et extra munitiones eis facere liceat . Item societatem quam nunc habent tenere et quociens (*sic*) voluerint renovare eis liceat . Pactiones timore nostro vel per impressionem nunciorum nostrorum facte pro infectis habeantur . nec pro eis aliquid exigatur . puta placentinorum . scilicet pactum pontis padi et fictum eiusdem pontis . et regallium . et datum et pactum quod episcopus hugo fecit de castro arcuato et si qua alia similia sunt facta ab ipso episcopo vel a comuni vel ab aliis de societate . nobiscum vel nuntio nostro . ipso ponte remanente cum omnibus suis utilitatibus placentinis . ita tamen quod teneantur semperolvere fictum abbatisse sancte julie de brixia . et si que sunt similes . Sententie quoque que iure et secundum leges et consuetudines contra aliquem vel aliquos de societate late sunt . teneant . si tamen de iure contra eos tenerent si gratiam nostram habuissent . Que vero contra aliquem vel aliquos de societate late sunt occasione guerre vel discordie seu discordie ecclesie in irritum deducantur . Possessiones quas quisque de societate ante tempus guerre iuste tenebat si per vim ablatae sunt ab his qui non sunt de societate . sine fructibus et dampno restituantur . vel si eas recuperaverint quiete possideant nisi per electos arbitros ad cognitionem regalium nobis assignentur . Opizoni ⁽¹⁾ marchioni omnem offensam quam nobis vel alicui nostre partis fecit . priusquam in societate fuit per se vel per aliquam personam cum societate vel defendendo aliquem de societate imperiali clementia per nos et nostram partem remisimus . et in plenitudinem gratie nostre eum recepimus . nec per nos nec per interpositam personam pro preteritis offensis sibi vel parti ipsius aliquam inferimus lesionem vel coactionem amplius eam iurisdictionem quam mediolanenses exercere consueverunt in comitatibus seprii et martiane ⁽²⁾ et burgarie et in aliis comitatibus exceptis locis que pergamenenses per comune modo tenent inter aduam et ollium ⁽³⁾ . et excepto romano veteri et bariano . et eam quam modo exercent libere et quiete habeant et possideant . sine contradictione nostra et successorum nostrorum . Salvis datis et pactis et concessionibus et in suo robore durantibus que mediolanenses per comune fecerunt civitatibus . Pergamo (*sic*) . Laude . Novarie . nec propter hanc concessionem ledendis . nec ullum

(1) quinquenio.

(2) quinquenii.

(3) recipiant.

(1) Obizoni.

(2) Martesane.

(3) Olleum.

preiudicium fiat iuri aut consuetudini alicuius civitatis . societatis . nec aliquid ius adquiratur in detrimentum alicuius . civitatis societatis propter predictas concessionones . Pacta inter civitates societatis quondam facta nichilominus firma et rata permaneant . Nec aliquid intelligatur acquisitum a mediolanensibus in episcopatu laudensi propter predictas concessionones . salvo iure mediolanensibus aque lambri si quod habent et in pedagio . Omnes de societate qui fidelitatem nobis iurabunt in sacramento fidelitatis adicient . quod possessiones et iura que nos in lombardia habemus . et possidemus extra societatem . iuvabunt nos bona fide manutenere si opus fuerit . et super hoc per nos vel certum nuntium nostrum ⁽¹⁾ requisiti fuerint . et si amiserimus recuperare . Ita videlicet . quod finitime civitates obnoxie sint principaliter ad hoc faciendum . et si opus fuerit alie teneantur ad competens auxilium prestandum . Civitates de societate que sunt extra lombardiam . in suo confinio similiter teneantur facere . Si qua vero civitatum ea que in conventionem pacis ex nostra parte statuta sunt non observaverint cetera civitates ad id observandum bona fide compellent . pace nichilominus in suo robore permanente . Nobis intrantibus in lombardiam fodrum consuetum et regale qui solent et debent . et quando solent et debent prestabunt . et vias et pontes bona fide et sine fraude et sufficienter reficient in eundo et redeundo . Mercatum sufficiens nobis et nostris euntibus et redeuntibus bona fide et sine fraude prestabunt . In omni decimo anno fidelitates renovabunt in his qui nobis fecerint cum nos petierimus vel per nos vel per nostrum nuntium . Si qui ex parte nostra de possessionibus suis iustis expulsi sunt restituantur sine fructibus et dampno . nisi in causa principali seu proprietatis iure se possit tueri possessor . salvis prioribus concessionibus . et omnes offense eis remittantur . eodem iure servando ⁽²⁾ his qui sunt ex parte nostra circa restitutionem . nisi civitas teneatur iuramento ut non restituat . quo casu arbitrium boni viri volumus pro restitutione succedere . Et si qua controversia de feudo orta fuerit inter nos et alium . qui sit de societate per pares illius civitatis vel episcopatus in quo discordia agitur . secundum illius civitatis consuetudinem in eodem episcopatu terminetur . nisi nos in lombardia fuerimus . tunc enim in audientia nostra si nobis placuerit causa agitabatur . Item volentibus venire contra pacta non per violentiam facta et iuramento firmata inter civitatem et civitatem societatis vel civitatem et alias personas nos audientiam denegabimus . Item nos restituimus stratam veronensibus . et nominatim recipimus ezolinum ⁽³⁾ in plenitudinem gratie nostre et omnem offensam ei remittimus . Hanc igitur pacem secundum formam prescriptam et sicut per mediatores pacis videlicet Wilielmu astensem * ⁽⁴⁾ episcopum .

henricum Marchionem saonensem fratrem thidericum de silva benedicta . et Rodulfum * camerarium nostrum una cum eis bona fide intelleximus . et secundum tenorem quo eandem pacem iurari fecimus . et secundum quod lombardi eam bona fide intellexerunt . imperpetuum ratam haberi et conservari statuimus . et ut firma permaneat et inconvulsa presentem paginam nostri impressione sigilli fecimus communiri . Nomina vero civitatum quibus et gratiam nostram reddidimus . et prescriptam fecimus concessionem seu permissionem . hec sunt . Vercelle . Novaria . mediolanum . Lauda . pergamum . Brixia . Mantua . Verona . Vicentia . padua . tervisium . Bononia . faventia . Mutina . Regium . parma . Placentia . Istis autem civitatibus et locis pacem servari volumus . et gratiam nostram reddidimus . prescriptam autem concessionem seu permissionem eis non facimus . Videlicet . Imole . castro sancti cassiani . Bobbio . plebi de grabadona . felle . belune . cenete . ferarie . autem gratiam nostram reddimus et prescriptam concessionem facimus seu permissionem . si infra duos menses post reditum lombardorum a nostra curia de pace prescripta cum eis concordantes fuerint . Hanc itaque pacem et concordiam sicut supra scriptum est . tam nos quam filius noster henricus romanorum rex . per camerarium nostrum Rodulfum in animam nostram iurari fecimus . Hii autem sunt principes et nobiles curie qui prescriptam pacem per se firmam tenere iuraverunt . hermannus monasteriensis episcopus . henricus coriensis electus . Thiechelmus augiensis abbas . Gotfredus imper . aule cancellarius . Otto dux baiguarie . Fredericus dux suevie filius noster . Bertoldus dux de zaringen . Bertoldus marchio ystrie . Hermannus Marchio veronen . Comes henricus de dietse ⁽¹⁾ . Comes theboldus de lesche monde ⁽²⁾ . Comes ludovicus frater cancellarii de helfenstem ⁽³⁾ . Rodulfus camerarius . Guarnerius de bolandia Cuone de munzinbres Conradus pincerna . Hii autem sunt nuntii qui ex parte lombardorum pacem prescriptam et concordiam receperunt . et in presentia nostra iuramento firmaverunt . de mediolano . Guido de Landriano . Pinamundus de vicomercato . Adobatus butrafus . Wilielmus borris . Guercius de uxolo ⁽⁴⁾ . Ardericus de bonate . Rogerius marcellinus . Lotherius medicus . de brixia . Oprandus de martinengo . Gezo de turbiado . Desiderius iudex . Rodulfus de concesio . Bocatius de manervio . Albricus de capriano . De placentia . Gerardus de arditione . Iacobus strictus . Hermannus de cario . Caupo iudex . De pergamo . Albertus de mapello . Atto ficianus iohannes de biteringo ⁽⁵⁾ . Lafrancus de monacha . Albertus attonis . Albertus albertonus . De Verona Cotius iudex . Vbertinus de carcere . Valerianus de castello . Marcius de castello . tebalдинus de raimundo . tebalдинus de nascinguerra . De Vincentia . Pi-

(1) vel per nuntium nostrum certum.

(2) servando iis.

(3) Ezelinum.

(4) Tutto ciò che sta fra i due * è scritto sul margine di sinistra dallo stesso ammannuense, colla variante *Tidericum*.

(1) Diethe.

(2) Lethschemunde.

(3) Helfensten.

(4) Werzins de uxolo.

(5) Bitingo.

lius⁽¹⁾ iudex . Vbertinus de fontaniva . Carlaxanus Marcus de pauliano . De Padua Gnanfus ⁽²⁾ . Ezelinus iudex . engleschus de fontegliva . De tervisio . florijs iudex . Gubertinus . De mantuana (*sic*) Alexandrinus . Iacobus de amica . Angnellus iudex . Henricus de angello ⁽³⁾ . De faventia . bernardus iudex . Vgolinus de azone . De bononia . Antoninus potestas . Rolandus guarini . Matheus rodulfi . De Mutina . Arlottus iudex . Rainerius de buccabadada . De regio . Albertus cambiator . Rolandus de caritate . De parma . Iacobus petri bave . Malladobatus iudex . Conradus bulzoni . De lauda . Vincentius de fulsiraga . Anselmus de summa ripa . De Novaria Obizo de briona . thedisius cabalacius Guido de boniprando . De Vercellis . Meardus et Vercellinus . Hee sunt civitates et loca que pacem prescriptam sub iuramento lombardorum nobiscum receperunt, et eandem pro se iuraverunt . Papia Cremona . Cuma . terdona . Aste . Cesarea . Ianua . Alba . et alie civitates et loca et persone que sunt et fuerunt in nostra parte . Hec autem sunt nomina nuntiorum qui investituram consulatus a nobis nomine civitatum receperunt . de Mediolano adobatus . De placentia . gerardus arditionis . de lauda . Vincentius . de Verona . cotius . de Vincentia . pilius . de padua . Gnanfus . de tervisio . florijs . de mantua . Alexandrinus . de faventia . bernardus . de bononia . Antonius . de mutina . Arlottus . de regio . Rolandus . de parma . Iacobus petri bave . de novaria . opizo ⁽⁴⁾ . de vercellis . Meardus . de pergamo . Atto ficianus .

† Signum domini friderici ⁽⁵⁾ romanorum imperatoris invictissimi .

Ego Gotefridus ⁽⁶⁾ imperialis aule cancellarius vice cristiani maguntine sedis archiepiscopi . et germani Archicancellarii recognovi .

Acta sunt hec . Anno dominice incarnationis M.C.LXXXIII (*sic*) . Indictione III (*sic*) . Regnant . domino friderico Romanorum imperatore gloriosissimo . Anno regni eius XXXII . imperii vero XXIX .

Data apud constantiam in sollempni curia VII kalend. julij feliciter . Amen .

XII.

Ann. 1192, 27 luglio.

Privilegium concessum comuni brixie per d^{um} Imperatorem Henricum ⁽⁷⁾ .

Fol. 11 verso.

MURATORI.

In Nomine Sancte et Individue Trinitatis . Henricus sextus divina favente clementia Romanorum im-

(1) Pius.

(2) Gnanfus.

(3) Agnello.

(4) Obizo.

(5) Frederici.

(6) Gotfredus.

(7) Questo è il primo dei due diplomi concessi dall'imperatore Enrico VI alla città di Brescia, dei quali Andrea Valentini ha scoperto gli autografi, come si è detto nella prefazione; nella quale è

perator et semper augustus. Circumspecta eminentie nostre discretio nominationes ⁽¹⁾ imperii regiones suis approbatas diligenti industria ⁽²⁾ laudibus in nostri pectoris archano ⁽³⁾ ab invicem distinguens civitates etiam illarum . loca et personas que suis late clarent titulis . non minus sollicite considerat et attendit . ut statu cuiuslibet earum inspecto secundum devotionis et fidei sue exhibitionem et meritum . loco et tempore imperialis gratie favorem eo uberius percipiant et honorem . Inter memorandas itaque ytalie ⁽⁴⁾ civitates cum brixia strenuitate militie . fortitudine populi . decore armorum . sapientie et divitiarum commendata . sinceritate intense devotionis et fidei . celsitudini nostre . imperii ⁽⁵⁾ exhibite et exhibende . ita se applicuerit ⁽⁶⁾ ut ad eius et ipsorum brixensium exaltationem indefinentem et commodum firmum et immutabilem intendendi habeamus propositum . notum facimus universis tam presentis quam future etatis imperii fidelibus . quod nos eorum devotis precibus aurem clementie nostre benigne et favorabiliter accomodantes . confirmamus eis . Videlicet brixiensibus omnes concessionem et permissiones . quas in tenore pacis eis fecimus . Insuper concedimus eis omnia regalia que imperium habet in episcopatu brixensi . seu iurisdictione vel districtu brixie . infra hos confines . in tota curte et territorio mosi ab utraque parte fluminis ollei ⁽⁷⁾ et a curte et territorio mosi in susum . sicut fluit flumen ollei usque palazolum . et in ipso flumine et ripis eius versus brixiam et terram brixianam . et in omnibus locis et castris et burgis sicut extenduntur curtes et territoria locorum brixensium ab utraque parte ollei . et in curte et territorio mure et in curte et territorio palazoli et a palazolo ⁽⁸⁾ in susum usque ad lacum Ysex ⁽⁹⁾ . Unde fluit olleum versus brixiam . et in ipso flumine et ripis eius versus terram brixianam . et inde supra per totum episcopatum brixie usque dalegnum et per totum territorium eius . et a dalegno in omnibus locis et castris et burgis que

dimostrata altresì la ragione per cui l'imperatore rinnovò il diploma accordandone un secondo con le aggiunte, non solo desiderate, ma quasi pretese e imposte dai Bresciani.

Il solo Muratori diede alla luce questo primo diploma nel vol. IV, col. 465 delle *Antiq. Ital. Med. Aevi*. Il debito nostro è di pubblicare il diploma che sta nel *Liber Potheris* n. 2 colle varianti del medesimo che sta nel Cod. n. 1. Ma ora che si ha l'autografo è necessario far conoscere altresì le varianti di questo, non che quelle del Muratori.

E qui mi è d'uopo avvertire che nel Codice del *Liber Potheris* n. 1, oltre la summenzionata trascrizione a fol. XI del primo diploma, venne collocata a fol. CCCCLXXXIV altra copia del medesimo, alla quale fa seguito quella del secondo diploma colle aggiunte e la conferma di esso fatta alla città di Brescia dall'imper. Enrico VII, l'XI kal. febr. 1311; i quali ultimi due documenti riprodurremo a suo tempo e luogo.

(1) Autografo — *nominatores*.

(2) Id. — *laudibus diligenti industria*. Nel Cod. n. 1 e nel Muratori *diligenti industria* omissa, nel Cod. n. 2 aggiunto in margine.

(3) Muratori — *arcano*.

(4) Autografo — *Italie*.

(5) Muratori — *Imperii nostri exhibite*.

(6) Id. — *applicaverit*.

(7) Id. — *Olei*.

(8) Id. — e nel Cod. n. 1 *et a palazolo* omissa: nel Cod. n. 2 è scritto in margine.

(9) Autografo — e nel Cod. n. 1 *Ises*: nel Muratori *Isei*.

distringuntur ⁽¹⁾ per civitatem brixie et curtibus et territoriis ipsorum locorum usque lemonum . et a lemono ad pozolengum ⁽²⁾ et a pozolengo usque ad guthezolum ⁽³⁾ et a gudiciolo usque ad mosum . et in aliis locis que distringuntur . vel distringebantur per civitatem brixie . ubicumque fuerint in terra et in aqua . eo addito ut si in predictis locis vel infra predictos confines ⁽⁴⁾ a glorioso patre nostro friderico ⁽⁵⁾ felicitis memorie Romanorum imperatore vel a nostra clementia vel ab eo qui a nobis habuit aliquod datum vel scriptum factum ⁽⁶⁾ fuerit de predictis regalibus brixiensibus non obsit de quibus qui acquisivit non habet publice possessionem . non violentam non clandestinam . ab hac concessione excipimus omnia feuda et beneficia antiqua seu a patre nostro vel a nobis concessa . de quibus ille qui acquisivit . manifestam habet possessionem . non clandestinam non violentam . et excepto fodro Regali quando aliquis successor noster profecturus est romam pro corona suscipienda . ab his ⁽⁷⁾ qui solent et debent predictum fodrum dare . et exceptis appellationibus secundum quod in forma pacis continetur . pro predictis autem regalibus que eis non concessimus et nunc concedimus . dabunt nobis vel nuncio nostro in civitate brixie in proximis kalendis marcii . et a proximis kalendis marcii in antea singulis annis pro censu duas marcas auri . ut autem hec confirmationis et concessionis nostre pagina . maiestatis nostre sigillo roborata . rata deinceps observetur et inviolata . Statuimus et imperialis auctoritatis edicto sancimus . ut nulla ⁽⁸⁾ omnino persona humilis vel alta secularis vel ecclesiastica eam infringere . vel aliquo temeritatis ausu ei obviare presumat . Quod qui facere attemptaverit . in ultionem temeritatis sue centum libras auri puri pro pena componat . medietatem imperiali camere nostre . partem vero residuam . personis iniuriam passis . huius rei testes sunt Cunradus Maguntinus ⁽⁹⁾ archiepiscopus . Wilielmus archiepiscopus ravennas . henricus Wormacienensis ⁽¹⁰⁾ episcopus . Godefridus ⁽¹¹⁾ comes de Veusingen . Robertus de Durne . et filius eius ulricus . hartmannus ⁽¹²⁾ de butingen . Wernerus de Rossewac . Cuno ⁽¹³⁾ senior de Mincembere . et cuno iunior filius eius . Cunradus ⁽¹⁴⁾ de Walthusen camerarius et frater eius ⁽¹⁵⁾ albertus Wolframus ⁽¹⁶⁾ de lapide . Seffridus marscalcus de hagenowe ⁽¹⁷⁾ et frater eius Wol-

framus . Ottebellus ⁽¹⁾ mediolanensis . et arnoldus placentinus . imperialis aule iudices .

Signum domini henrici sexti romanorum imperatoris invictissimis ⁽²⁾ .

Acta sunt hec . Anno ab Incarnatione domini m . c . xc . ii . indictione . x .

Regnante domino Henrico sexto romanorum imperatore gloriosissimo .

Anno regni eius xxiii . Imperii vero . ii . feliciter . Amen .

Data apud Geiuslenhiisen ⁽³⁾ sexto kalendas augusti .

XIII.

Ann. 1217, 5 novembre.

Foglio 12.

De constructione castri canedi seu sancti genesii⁽⁴⁾ et de Immunitate sibi data.

(Odorici, vedi nota n. 5).

In nomine sancte et individue trinitatis . Cum in omnipotentis nomine .

Dominus lotherengus de martinengo potestas communis brixie ⁽⁶⁾ . ad sonum campane et alio modo plura consilia super facto sancti Zenisii castri pro comuni brixie iuxta fluvium ollii in terra brixiana edificati et constructi fecisset . quod locus erat fractus fere destructus desertus et incultus . Visum fuit sapien-

(1) Muratori — *Ortebellus*.

(2) *Signum Dom. Heinrichi, etc. etc.* tutto omissso dal Muratori.

(3) Autografo — *Geiuslenhusen*.

(4) Castrum Canedi . Caneto o Canneto giace sulla riva sinistra dell'Ollio . Fu della provincia di Brescia , poi di Mantova . Vuolsi che il nome derivasse dalle molte canne che ivi allignano . Si dice anche *Castrum s. Zenisii* , perchè San Gennasio fu forse il Patrono della Chiesa di Canneto . Alcuni storici , tra i quali il Visi , il Volta e l'Odorici , ritengono che Bedriaco fosse l'odierno Canneto . Non così la pensa il sacerdote G. B. Ferrari , il quale colle sue dotte ed erudite Memorie : Su *Bedriaco , antico villaggio traspadano restituito alla geografia* , Brescia 1876 e 1877 , 8° , prova che Bedriaco forse fiori e fu campo de' Romani , dove il Mella si getta nell'Ollio .

In un documento del 915 pubblicato dall'Odorici *St. Bresc.* , t. III , pag. 77 , è nominato *Caneto* , ch'egli crede sia il nostro in riva all'Ollio . In un altro docum. 1009 a fol. 156 di questo Codice fra le varie terre bresciane è anche *Caneto* ; quello del 1218 a fol. 237 di questo medesimo *Liber* , che tratta della vendita di terre appartenenti a Canneto , fu stipulato sotto il medesimo Podestà Loterengo Martinengo .

Il Castello fu distrutto da Oberto Pallavicino nel 1265 , ma veniva presto riedificato .

In Canneto Carlo V , nel 1543 , con solenne apparato coronava il letterato Giampietro Penci di Mantova .

(5) Questo documento fu pubblicato dall'Odorici nel vol. VII , pagina 93 delle *Stor. Bresciane* , con varianti , ommettendo 186 nomi di persone .

Il medesimo documento esiste anche negli Statuti di Brescia mss. del XIII secolo presso la Queriniana , esso pure mancante di tutti i nomi degli intervenuti a quella adunanza . Ora avendo lo stesso Odorici pubblicati questi Statuti di Brescia nel vol. XVI dei *Monumenta Hist. Patriae* , per necessità ripubblicò anche il documento col titolo *De Franchitate Castri de Canedo* . Qui pure si riscontrano delle varianti .

(6) Loterengo Martinengo fu podestà di Treviso nel 1212 e 1215 , di Milano nel 1219 , di Como nel 1220 , e nel 1236-1238 di Mantova .

(1) Muratori — *distringuntur* omissso , egli scrive *quae ... per* .
 (2) Id. — *Pozolengum* .
 (3) Autografo — *Gudiciolum* e *Gudiciolo* : Muratori , *Guttezolum* e *Guttezolo* .
 (4) Id. — *finis* , qui è più avanti .
 (5) Muratori — *Federico* , nel Cod. n. 1 *Frederico* .
 (6) Id. — *factum* , e nel Cod. n. 1 omissso .
 (7) Id. — Nel Cod. n. 1 omissso *ab iis* .
 (8) Nel Cod. n. 1 — *ut nulli* .
 (9) Id. — *Conradus Manguntinus* .
 (10) Id. e nel Muratori *Wormacinensis* .
 (11) Autografo — *Godefridus* , nel Muratori *Codefredus* .
 (12) Muratori — *Hartimannus* .
 (13) Id. — *Cimo senior* etc. et *Cimo iunior* .
 (14) Autografo — *Walthusen camararius* .
 (15) Muratori — *et filius eius* .
 (16) Id. — *Volframus* .
 (17) Id. — *Agénove* .

tibus consilii brixie fore congruum. et etiam a toto consilio comunis brixie congregato ad sonum campanae comprobatum est pluries et ordinatum, ut pro comuni brixie castrum illud sancti zenisii rehedificaretur et reformaretur. et iuxta illud burgum unum magnum et pulchrum fossis circumdatum construeretur et ordinaretur cum tali immunitate seu libertate data et concessa et confirmata ipsis castro et burgo de habitantibus in eis a comuni brixie. et perpetuo optinenda et observanda ut inferius legitur et decernitur. Quare die dominico quinto intrante mense novembris. Anno domini. Millesimo. cc. decimoseptimo. Indictione. quinta. In plena contione brixie congregata et campanis et tuba pulsata. prememoratus dominus lotherengus de martinengo potestas comuni brixie vice et nomine dicti comunis brixie. parabola consilii comunis brixie campana sonati cum lancea et vexillo super ea quam in manu habebat. fecit datum. In dominum Bonfatum nerzam electum ibi potestatem castri sancti zenisii et burgi et ordinatum. recipientem vice et nomine omnium hominum et personarum castri sancti zenisii et burgi. quod et canedum nuncupatur. et per eum in omnes personas illius loci multis ex vicinis illius loci presentibus et recipientibus cum eo dictum datum in vice eorum et omnium aliorum de ipso loco. nominative de canevis castri sancti zenisii et de seduminibus burgi et ville illius loci. et terris que sunt extra burgum et villam designatis de territorio illius loci. vel designandis secundum quod designatum est cuique vel fuerit ad mundum et francum alodium. secundum infrascriptum tenorem et condicionem. videlicet quod teneantur castrum seu burgum cum uxore seu familia assidue habitare. et quod non possint vendere neque obligare neque in feudum dare nec aliquo modo alienare. nisi parabola. potestatis brixie vel consulum comunis omnium vel maioris partis data in publico consilio cum campana sonato. et voluntate consilii quolibet ore ad os (sic) hoc interrogato in quo sint ad minus centum viri. Liceat tamen cuilibet super his ultimam voluntatem condere dum modo tali persone relinquat que sit ydonea et que a potestate vel consulibus comunis approbetur in consilio predicto modo facto. et que persona teneatur habitationem castri seu burgi facere secundum quod alii faciunt. Si vero ab intestato decesserit successores ab intestato masculi teneantur predicto modo habitationem facere. Si vero femine fuerint mariti earum teneantur ad habitationem predicto modo faciendam. vel alicui viro vendant et alienent parabola potestatis brixie vel consulum predicto modo data. Qui vero habitationem predicti loci deseruerit vel contra predictum modum alienationem fecerit sine parabola. potestatis vel consulum per duos menses continuos. totum ius quod habet ibi amittat. et ad comane revertatur. Item nulla domus coppata castri seu burgi aut ville possit alienari alicui exportanti eam extra curiam dicti loci et si contra fecerit. predictam domum seu estimationem amittat. Item ut nullus possit levare canevas seu edi-

ficium in castro ultra andatorium. et in burgo non possit edificium aliquod altum facere vel levare ultra xx. brachia sine parabola potestatis vel consulum brixie in consilio predicto modo data. Item ut nullus servus neque ancilla debeat habere nec possit partem nec acquirere in castro predicto nec burgo neque villa nec possit in his succedere. Item ut omnes habitatores in predicto castro seu burgo aut villa et eorum successores ibi habitantes vel de cetero venerint ibi habitare dicto modo. habeant libertatem de omni honore a comuni brixie imponendo de hinc usque ad xx. annos. et post xx. annos sint liberi sicut cives brixie. Et quolibet die martis habeant mercatum ibi liberum sine exactione aliqua vel rivatica sive corethura (sic) sive aliqua alia exactione. Item ut potestas vel consules qui pro tempore erunt. teneantur suprascriptum datum et libertatem manutenere et defendere habitantibus ibi in dicto loco et teneatur ponere in sacramento potestatis vel consulum qui venient post eum vel eos seu in statuto comunis omnia predicta observare et attendere. Hec sunt nomina habitatorum castri canedi et burgi et ville quibus factum est predictum datum et iam dicta libertas est concessa et predicta omnia que superius leguntur. videlicet.

Nomina habitatorum castri Canedi (1).

Et Iohannes zuchi de retholdesco.
Et paparottus eiusdem loci.
Et imblavatus de retholdisco.
Et lafrancus poncii de flesso.
Et bellentius de prato alboino.
Et dom. Wilielmus de ramethello.
Et dom. federicus de buzolano.
Et Graciolus de mezanis.
Et albertus de curte athelardi.
Et toffredus de niardo.
Et calamatinus de buzolano.
Et bellebonus de cremezano.
Et dom. Gabriel de buthizolis.
Et bonfatus de mercato.
Et dom. Otto de Mariana.
Et Lombardinus de mothelfa.
Et Zanicarrus de flesso.
Et petrus de mantuana (sic).
Et albertus eius filius.
Et niger de buzolano.
Et albertus squarzburgus.
Et ombonus de ostiano.
Et otto de sancto zenesco.
Et ogerius de castro Wifredo.
Et bonaventura de eodem loco.
Et mizferrum de aqua nigra.
Et albertonus de visano.

(1) Nel Cod. n. 1 non si è seguito il medesimo ordine nella nomenclatura: in questo i nomi sono tutti scritti in colonna, laddove nel Codice n. 2 sono di seguito l'uno dopo l'altro. Si è preferito la forma in colonna perchè risponde meglio alla ricerca. Ciò serve altresì per documenti successivi.

Et iohannes de rimoldesco.
 Et carlus de flesso.
 Et crescentius de rimoldesco.
 Et lafrancus de turrellis.
 Et maffeus de rimoldesco.
 Et albericus de flacosso.
 Et iacobus de rimoldisco.
 Et girardus de rimoldisco.
 Et orabonus de gambara.
 Et richettus de gambara.
 Et gazolus de gambara.
 Et rezatus de gambara.
 Et gislandus de gambara.
 Et albertus avolici.
 Et petrus de urceis.
 Et lafrancus de gambara.
 Et Guarinettus de gambara.
 Et favalus de mariana.
 Et iacobus de prato alboino.
 Et albertus ferarius de cremezano.
 Et Petrus de cremezano.
 Et berenzius de aqua nigra.
 Et Albertuzius de vixano.
 Et iohannes de verziano.
 Et lafrancus de niardo.
 Et iacobus pistor de aqua nigra.
 Et petrus de calino.
 Et albertus merli de petergnaga.
 Et venturinus de casali mauro.
 Et girardus de ramethello.
 Et peterzanus de prato alboino.
 Et martinus de vixano.
 Et girardus de alfianello.
 Et Benevenutus de rametello.
 Et Benetinus de prato alboino.
 Et lafrancus de eodem loco.
 Et petrus de prato alboino.
 Et oprandus de temolinis.
 Et fidelis de brixia.
 Et ubertus de asula.
 Et gaforinus de asula.
 Et Nicolaus de asula.
 Et barba de surbano.
 Et Marchesius de brixia.
 Et bonus de prato alboino.
 Et lombardinus de pontevico.
 Et iacobus de Walpertis de pontevico.
 Et iacobus mauri de pontevico.
 Et buzius fratres.
 Et petrus Wiberti de prato alboino.
 Et petrus moronus de eodem loco.
 Et anselmus de eodem loci.
 Et Iostachinus de brixia.
 Et Rufredus de ramethello.
 Et Vbertinus de ramethello.
 Et mantuanus eius frater.
 Et dom. otto capellus de flesso.
 Et dom. martinus de corviono.
 Et dom. ottonellus de verona.
 Et petrus eius filius.

Et iohannes eius filius.
 Et basacarinus.
 Et tebaldus de verona.
 Et benevenutus de gambara.
 Et iohannes de milzano.
 Et maurus de manervio.
 Et tarussus eiusdem loci.
 Et amicus verone.
 Et ottolinus verone.
 Et bernardus gatta cornua.
 Et teudaldus verone.
 Et vivianus eius filius.
 Et bernardus de costis de comella.
 Et egidius de senica.
 Et petrus eius filius.
 Et Zanebellus calligarius.
 Et salomonus de aqua nigra.
 Et lafrancus de maskis de senica.
 Et iohannes ricardus de ysorella.
 Et regollius eiusdem loci.
 Et gavacia eiusdem loci.
 Et iohannes belicam.
 Et iohannes monglanus.
 Et iacobus Wazonis de senica.
 Et zanebonus de senica.
 Et marchesinus de castro Wifredo.
 Et cremasckinus de cocallio.
 Et Lantirolus de cocallio.
 Et danesius de aquanigra.
 Et cazeta eiusdem loci.
 Et Zanellus de ysolella.
 Et Wielmus de ysolella.
 Et Walducius de ysolella.
 Et girardus de ysolella.
 Et egidius eius frater.
 Et abellus de volungo.
 Et faustinus valcamonice.
 Et tathonus Waginarius de brixia.
 Et obertinus de aquanigra.
 Et melanesius domini brixiani leonis.
 Et lafrancus spatarius.
 Et bomfietus de buzolano.
 Et buzolanus imie.
 Et bellandus de ramethello.
 Et maifredus eiusdem loci.
 Et iohannes girardi eiusdem loci.
 Et albertus caligarius eiusdem loci.
 Et mantuanus eiusdem loci.
 Et dom. mazironus de mariana.
 Et dom. maifredus de caravazio.
 Et deluvius de visano.
 Et brixianus domini brixiani leonis.
 Et dom. baldoinus de buzolano.
 Et dom. Vbertinus de buzollano.
 Et albertus Wazonis de retholdesco.
 Et petrus Wazonis de eiusdem loci.
 Et maifredus dom. monaci de baxiano.
 Et egidius ribaldi de retholdesco.
 Et dom. mazironus de salis.
 Et dom. conradus de corviono.

Et albertus de puchiano.
 Et augustus de cremezano.
 Et cosa de buzolano.
 Et iohannes minali.
 Et fazonus de corviono.
 Et attacius de corviono.
 Et iohannes savie de buzollano.
 Et moreschus de buzollano.
 Et savellus de buzollano.
 Et albertus spicardi de buzollano.
 Et zanebonus eius frater.
 Et alkerius placentie.
 Et oddolinus de zanalbertis de buzolano.
 Et Wiscardus de zanalbertis eiusdem loci.
 Et Zenerazius.
 Et biattus de buzolano.
 Et zanebello lafranci eiusdem loci.
 Et buzzius de buzollano.
 Et scibardus eiusdem loci.
 Et albertus cese de buzollano.
 Et buzollanus strinaverri.
 Et paganinus de Viberto.
 Et bonetus strinaverri eiusdem loci.
 Et albertinus imblavati.
 Et omnebonum degambara.
 Et iohannes de azula.
 Et lafrancus ottonis de pergamo.
 Et martinus zuche de brixia.
 Et iohannes eius frater.
 Et contolinus de monteclaro.
 Et ottolinus corezie.
 Et egidius quondam Symeoni.
 Et luschns quondam Witardi.
 Et petrus sethazarius de flessio.
 Et iohannes palianus.
 Et lafrancus pipioni.
 Et bonfatus de retholdesco.
 Et conradus de gobbis eiusdem loci.
 Et nazonus pistor.
 Et girardus de buzolano.
 Et albertus de visano.
 Et petrus de visano.
 Et mantuanus de visano.
 Et egidius eius filius.
 Et paninus de visano.
 Et Ubertinus eius nepos.
 Et dom. bonacursus de mariana.
 Et iacobinus eius filius.
 Et maifredus frattarus de mariana.
 Et dom. Wilielmus de mariana.
 Et Vbertinus de caravazio.
 Et advocatus de retoldesco.
 Et ottolinus egidii.
 Et gratius de advocatis.
 Et dom. Garipertus de caravazio.
 Et dom. Vido de caravazio.
 Et Wilmus gobbus de retholdesco.
 Et albertus cuoli de bevurera.
 Et Zanebonus de caravazio.
 Et petrus eius filius.

Et ogerius glare.
 Et gerardus pechorarii glare.
 Et ogerius de visano.
 Et ysnellus de ramethello.
 Et iohannes beccazii de ramethello.
 Et egidius nuvoloni de eodem loco.
 Et iohannes sore illius loci.
 Et benedictus de arnulfis de gambara.
 Et riboldus Vghizionis de ramethello.
 Et Wifredus ardrici de castro Wifredo.
 Et Wifredus nosudolus.
 Et marchesinus castri Wifredi.
 Et teutaldus ferarius glare.
 Et abertus eius frater.
 Et omnebonus Warnerius asule.
 Et Wido mothelfe.
 Et marchesinus eius filius.
 Et albertinus pellatus de ramethello.
 Et iohannes de plebe.
 Et stephanus de plebe.
 Et Gilbertinus de caravazio.
 Et bastardus griffi de mercato.
 Et gratiolus asule.
 Et bastardus domini Widonis de caravazio.
 Et richettus cortezie.
 Et teutaldus de flessio.

*Interfuere isti qui erant ad contionem scripti et electi
pro testibus huius.*

Albertus de concessio.
 Lafrancus de porta.
 Gezo de turbiado.
 Gotffredus de pallatio.
 Bonacursus de cazago.
 Girolodus de pontecarali.
 Martinus vgonum.
 benevenuto pregnache.
 Iacobus de guthezolo.
 iohannes bocca.
 bellottus cigamice.
 Albertuculus.
 iohannes patari.
 Albertus gotta.
 marchesius de garzia.
 girardus buzii.
 Galcerius de calcaria.
 redulfus de virola.
 lafrancus buzii.
 armannus oriane.
 obertus tommatus de pontecarali.
 redulfus advocatus.
 obizo de sancto gervasio.
 Arichettus gotta.
 accatatus de capite pontis.
 obizo bellini.
 hotaianus cariola.
 iohannes de aguzno.
 graciadeus luchari.
 iohannes lecapestis.

boccameza salarii.
 bonacursus de calcinado.
 berardus stephani.
 iohannes faba.
 vgo vgonum.
 tomasius de pallatio, et tota contio congregata.

Actum est hoc feliciter. ut supra.

Ego iohannes arigacii de porta matufo (*sic*) [*Matulfa*] domini ottonis imperat. notar. et tunc scribe comunis brixie his omnibus interfui. et Rogavi una cum arivabeno giroldi. notar. et tunc scribe comunis brixie plura conficere. a confirmandum verbo superscripti dom. lotherenghi de martinengo comunis brixie potestatis me subscripsi.

Ego Arivabenns Giroldi notar. et scribe comunis brixie tunc his omnibus Interfui et Rogavi una cum iohanne arichazii notar. et scribe comunis brixie similiter plura instrumenta inde conficere verbo et iussu iam dicte potestatis. perpetuavi et me subscripsi.

XIV e XV (1).

An. 1198, xi intrante mense augusti (2).

Foglio 14.

Concordia (3) *facta inter brixenses et pergamenses super facto castri Vulpini* (4).

(Inedito).

In nomine domini nostri Ihesu. Xpi. hec est concordia et recordatio concordie et capitulorum concordie facte inter brixenses et pergamenses. In primis etenim brixenses debeant dare pergamentibus libras c. c. c. c. imper. pro medietate totius compre et aqvisiti Vulpini et curie vulpini contrafacte a bruxiado pergamentense et pro medietate illius quod dedit pergamentibus quod habebat in curte gorzollii (5) et herbanni (6) et pergamentenses pro illa quantitate pecunie. debeant brixensibus dare et relinquere illam medietatem prefate compre et aqvisiti. alodium videlicet per alodium. et feudum debeant refutare in dominum a quo tenetur. si voluntarie illam refutationem recipere voluerit quia brixenses debent se conzare (7) cum illo domino de recipienda refutatione

(1) Tutti i documenti, da questo fino al XLIII, riguardano la guerra tra Bresciani, Bergamaschi e Cremonesi, disposti senza alcun ordine cronologico, quasi tutti senza regesto, ed alcuni duplicati.

(2) In entrambi i codici pergamentacei la data di questo documento è segnata coll'anno 1199, ma l'Indizione I. indica che deve essere del 1198, come lo è di fatto.

(3) L'Odorici nel vol. vi, pag. 96, della *Stor. Bresciana*, pubblicò soltanto qualche brano di questo docum., per cui può ritenersi tuttavia inedito.

(4) *Vulpini* — Volpino, villaggio della prov. di Bergamo, diocesi di Brescia: castello che unitamente a quelli di Ceretello e Qualino, fra Rogno e Lovere, rendevano più forte il castello di Lovere.

(5) *Gorzolij e Gorzoni* — *Gorzone*, nella Valcamonica.

(6) *Herbanni* — *Erbanno*, nella Valcamonica.

(7) *Gonzare* — *reparare* ital. *conciare*, *concinnare* quod *potestas teneatur conzari facere pontem Nuriae*. (Carpentier Gloss.) acconciarsi.

et de facienda postea eis investitura de ipsa medietate predictae compre et aqvisiti. et homines pergami nullam pecuniam tribuant vel expendant ipsi domino pro illa refutatione recipienda. Ad hec debeant vulpinum terris videlicet et dugnonum et cerethellum et alia castra et alie fortitie que sunt in predicta compra et aqvisito. expensis tamen equaliter utriusque civitatis destrui. scilicet cerethellum et coalinum et medietas gorzoni. Sed si aliqua discordia fuerit de illa medietate gorzoni. vel de aliqua terra vel fortitia. vel de aliquo ficto vel reddito seu honore que forsitan ab aliqua partium inficiaretur esse de iam dicta compra. super ea discordia examinanda cognoscenda et terminanda elligantur quatuor persone extra fraudem et suspicionem malam. due videlicet unius civitatis. et alie due alterius civitatis. et ita ut consules comunis brixie eligant illos civitatis brixie. et consules comunis pergami. eligant illos civitat. pergami. quorum sententia super his concorditer ab eisdem pro lata valeat. et ab utraque parte attendatur nulla obstante appellatione vel contradictione. Si vero ipsi quatuor super cognitionem et terminationem ipsarum rerum vel alicuius earum. se non concordaverint debent dominus iohannes de calepio et Guizardus de diacono unam personam eligere concorditer expensis utriusque partis. que ipsam discordiam super rationibus ab ipsi quatuor receptis finire et terminare debeat. nulla obstante appellatione vel contradictione. et ita illa sententia valeat et ab utraque parte servetur quod nulla appellatio vel contradictio que ab aliqua partium fiat. possit obesse. qui infrascripti quatuor virtutem habeant recipiendi testes et rationes super principalibus questionibus infra xxx. dies priusquam pignora ab utraque parte data fuerint. et postea infra. xv. dies virtutem habeant terminandi. et si illa medietas castri gorzoni iudicata fuerit de predicta compra. ea pars destruat. si non fuerit iudicatum de ea parte esse de predicta compra non destruat. sed remaneat apud brixenses de alijs vero terris et fortitijs et fictis ac redditibus de quibus modo discordia non apparet. procedant secundum modum et ordinem scriptum in hac carta nec in predicta compra et aqvisito vel aliqua parte illius compre et aqvisiti. aliqua predictarum civitatum per comune neque divisum in perpetuum, aliquam fortitiam levabit nec levare faciet nec consentiet. et quod bona fide prohibebitur per comune utriusque civitatis. ne edificari debeat. et si edificata fuerit. et ab altera civitatum fuerit requisitum. infra duos menses post requisitionem destrui faciet. que supra dicta compra per medietatem. tam in fructibus et redditibus quam in terris et iurisdictione inter predictas civitates dividi debeat sub prefato tenore. Itaque pars civitatis pergami sit et remaneat de subtus. et illa pars civitatis brixie sit et remaneat de supra. Item pergamentenses debent *comunitur* (1) restituere in suis possessionibus et castris et locis infra duos dies priusquam destructum fuerit tantum de vulpino et cerethello

(1) Aggiunto in interlinea.

et coalino. sufficere videatur dominis iohannis de calapino. et uizardo de diacono. prius ad eis prestatum sacramento comunis pergami. scilicet. de attendendis *preceptis comunis pergami*⁽¹⁾ et consulum et aliorum missorum comunis pergami. sicuti iurant et consueti sunt iurare comites de gurtanova⁽²⁾ et comes goizo de mezate⁽³⁾ et ipsis absolutis prius a comuni brixie ab omni vinculo et obligatione sacramenti quo vel qua tenentur ipsi comuni brixie. et ab omni alio genere obligationis quo aliquid nocivum generatur vel generari possit comuni pergami. Que absolutio prius fiat quam iurent sub comuni pergami. et pro ea statim iurent antea quam restituantur nec prius ipsam absolutionem reducantur ipsi comites in aliquid sacramentum vel in aliquam obligationem ante quam iurent sub comuni pergami. et consules comunis pergami. et consilium credentie comunis pergami debeant esse confessi. et debeant manifestare quod fecerunt pacem et finem comuni Brixie. et sue parti et specialiter comitibus. et quod sacramento tenentur servare ipsam pacem. et etiam vithare homines virtutis pergami priusquam sub regimine comunis pergami iuratum habent. Similiter confessi debeant esse et debeant manifestare consules comunis brixie. et consilium credentie comunis brixie. versus comune pergami et suam partem. et de hoc debeat quodlibet comune cuiusque ipsarum civitatum rogare instrumentum. Et si aliquod datum vel aliquid contractum fecerunt de castris vel forticiis in quibus restitui debent vel investituram comune brixie ea cassabit vel cassare faciet. Similiter restitui debeant ecclesie et omnes alie persone in suis possessionibus utriusque civitatum. Similiter infra terminum supradictum duorum dierum. hoc salvo quod neque comites neque alie persone conqueri possint. nec litem movere. nec actione exercere de vastis nec pro vastis nec dampnis factis vel datis occasione werre. nec de fructibus huc usque perceptis. preter quod creditores comitum fructus terrarum ab ipsis perceptos. debeant computare tam in sortem quam in usuris debiti comitum. Insuper pergamenses nec per comune nec per divisum adquirent nec levabunt aliquam forticiam vel locum aptum ad faciendam forticiam. nec acquirere vel levare facient in virtute brixie. Ab his confinibus. qui civitati pergami de predicta compra et aquisto advenerint usque ad Ruthianum. Similiter brixienenses per comune nec per divisum adquirent nec levabunt aliquam forticiam nec locum aptum ad faciendum forticiam nec acquirere nec levare facient in virtute pergami. A predictis confinibus usque ad Ruthianum. Item brixienenses nullum consilium. nullum adiutorium dabunt per comune⁽⁴⁾ alicui bamnito. civitatis vel virtutis pergami. et insuper precipient per sacramentum et sub pena bamni ut nulla divisa per-

(1) Aggiunto in interlinea.

(2) Gurtanova e Curte nova nel cod. n. 1. *Curtenova*, prov. di Bergamo: acquistò celebrità nella battaglia sostenuta dai Milanesi contro Federico II nel 1237.

(3) Mozzate — *Mozzate*, prov. di Como: nel XII sec possedeva un castello con torre, che fu demolito nel 1262.

(4) per comune — nel cod. n. 1 manca.

sona vel persone eis consilium vel adiutorium tribuant. et priusquam preceperint non retractabunt preceptum. nec hoc descomandabunt. et si aliqua divisa persona eis consilium vel adiutorium dederit. ab ea bamnum auferent secundum quantitatem persone. scilicet similes fuerit bamnum militis. si pedes fuerit bamnum peditis. et insuper bona fide remanere facient ut eis consilium nec adiutorium tribuant. Similiter facere debent pergamenses. versus brixienenses. Nec pergamensem personam in bamnum fraudolose ponere debent. Preterea cornu vulpini destruatut quo usque destrui potest convenienter. et cum expensis equaliter utriusque civitatis. Et si aliquod supererit ad destruendum dividatur illud in quatuor partes. Ita quod due partes veniant in partem unius civitatis. Et alie due partes veniant in partem alterius civitatis. angulatim. Item concordium in statutis civitatis prout factum fuerit ponatur ut semper ibi permaneat immutabile. Et omnia autem supradicta concordia et capitula concordie. firmaverunt et attendere iuraverunt et predicta confessionem manifestationem fecerunt consules brixie scilicet. iohannes de calapino⁽¹⁾. et petrucius de Lanuce iudex. et Lafrancus de pontecarali⁽²⁾ et Millo sancti gervasii nomine comunis brixie. Et consules pergami scilicet. iohannes de patringo. Atto pagani. lafrancus uenter. Broniolus advocatus. Geroa conicii. Vgo de murnigo. bertramus mauceschi nomine comunis bergami et vicissim ipsi consules per stipulationem promiserunt ea omnia attendere et imperpetuum firma et rata tenere. et in illo sacramento addiderunt ipsi utriusque civitatis. consules. Quod nullum habere inde dederunt nec promiserunt per se nec per suppositam personam nec sciunt aliquod esse datum nec promissum. nec aliquod inde dari nec promitti debere. nisi illud quod nominatum est in suprascripta concordia. Et insuper in suprascripto sacramento addiderunt consules brixienenses dare pergamensibus supradictas c. c. c. c. libras imperial. infra xv. dies priusquam comites fuerint restituti in castris et in possessionibus suis. facto prius suprascripto dato et refutationem suprascriptam a pergamensibus vel ipsius pergamensis peratis (sic) *peractis*? facere. et quod facient similiter iurare et manifestare et confiteri alios suos socios consules brixie. et totam credentiam illius civitatis ad campanam convocatam. Similiter predicti consules pergami in suo sacramento addiderunt faciendi iurare totam suam credentiam similiter convocata et confiteri et manifestare. Et insuper ex parte brixie ibidem similiter iuraverunt et manifestaverunt infrascripti homines qui non erant consules. videlicet:

desiderius iudex.

petrus de vilano iudex.

Oprandus de lacruce.

Girolodus de salis.

Manoellus de concesio.

(1) Jo. Calapino fu podestà di Lodi nel 1180.

(2) Lafranco di Poncarale fu podestà di Milano nel 1227.

Gulielmus de lacu.
 patricus omezolus.
 lanterius de carza.
 bordigazius.
 bazar de turbiado.
 arucrus de salis.
 Maifredus dom. buzii.
 stephanus de turbiado.
 Bosadrus de pontecarali.
 Menelaus confanonerius.
 Iohannes de guxago.

Ex parte pergami similiter iuraverunt et manifestaverunt infrascripti homines qui non erant consules . scilicet :

petrus de tebgade (*sic*) (*Telgade?*).
 laurentius de taliono.
 iohannes de villa iudex.
 laurentius rogr.
 tosabos durentum
 petrus de daudono
 obertus de claudino
 Petrus dom . laurent . de taliuno.
 albertus de verdello.
 bertramus de rivola.
 Galicianus lazaroni.
 Azolinus de taliuno.
 Oprandus de sancto alexandro.

Actum est hoc die martis . xi . intrante mense augusti . in prato sancti petri de Valico sub quadam nuce . Anno . domini . m . c . lxxxviii (*sic*) indictione prima . interfuere :

Wizardus de diacono.
 laurentius Mansuardi.
 Iohannes ziga servitor comunis pergami.
 Amaberus veritatis.
 laurentius de medimonaco servitor pergami.
 Camel notar . de palazolo.
 Romanus notar . eiusd . loci.
 Bonfilius de bono.
 zilius de diana eiusd . loci.
 pax de ziceo.
 Saverius aimerici grigorii.
 Curolus de curtino.
 Iohaninus laurentius.
 Maifredus scutifer domini Manuelli de concessio.
 Geytascus scutifer dom . laur . de pontecarali testes rogati.

Ego dechosalvus sacri imperii notarius hiis omnibus suprascriptis interfui cum iohanne valcosii pergamensi notarius et quisque nominum de omnibus suprascriptis plura instrumenta conficere uno tenore rogatus fuit . et omnia suprascripta scripsi et in publicam formam redegei et me subscripsi.

XV.

1198, indict. 1.

Foglio 16.

Continuazione del Documento XIV.

Inedito.

In Xpi nomine . Infrascripti homines credentie civitatis pergami . ita iuraverunt et manifestaverunt . et confessi fuerunt sicut fecerunt consules pergami et alii homines extra consulatum . videlicet :

Arnoldus de bonate.
 Maffeus dom . guilielmi carenzoni.
 Albertus aiasconi.
 obertus de bonate.
 aiardus adelasie.
 Riboldus de riboldis.
 talentus zervoni.
 gratiadeus de muzo.
 Redulfus de noxa.
 Atto Kinni.
 Rogerus de muzzo.
 guilielmus de mabello.
 laurentius advocatus.
 albertus de manervio.
 magister de lalio.
 Grua dayberti.
 Monachus adelasij.
 Scottus lazaroni.
 Albertus de rosiate.
 ian . rovia.
 Arnoldus de arocimo.
 petrus de verdello.
 lanzius de patringo.
 laurent . de mozzo.
 Alexander ruccus.
 Wifredus de trisolzo
 girardus gambaze.
 durellus durentum.
 Albertus mascaroni.
 Anselmus de campanile.
 Iacobus gorgalato.
 Guilielmus antilde.
 Cremozanus de crema.
 Algisius filius bertrami de rivola.
 Raverolus de gatto.
 pellegrinus de brembare.
 Rugerus de surlasco.
 pectem de brembare.
 Guido de marliano.
 Guilielmus conagius.
 pezottus de mozzo.
 iohannes de crene.
 Guilielmus de suzzo.
 Dominus nervus.
 Teutaldus de trecio.
 Gir . oculi de rivola.
 Iohannes conlioli.
 Laurent . iroldi.
 oprandus de roario.

Galitiosus boccalupe (*Galitiolus*?).
 Albertus albertoni.
 ottebonus d'amberzato.
 Marinerius de sco . alexandro.
 Guilielmo de compatre.
 Iohannes albrici.
 Paganus de castello.
 dom . Alexand . de lalio.
 Atto fitiani.
 Guiliem . martini.
 Girardus de manpello.
 paganus et robertinus bertrami ricardi.
 Aldus de Latoca.
 petrus iohannes.
 albertus parentini.
 petrus lupus de clauduno.
 redottus de gargolato.
 Alghisius gasappe.
 balizatus nepos domini episcopi.
 Mazoccus de rivola.
 Anselmus de bonate.
 Iohannes de zoppo.
 Guilielmus de lumpara.
 Magister petrus.
 pelligrinus gratiani.
 Iohannes tebardi (sic) (*Teliardi*?).
 Girardus Ambrosii.
 Albertus de trecio.
 bertramus de trecio.

Predicta vero iuramenta ⁽¹⁾ et predictas confessiones et manifestationes receperunt nomine comunis brixie lafrancus de pontecarali . et Milo de sancto gervasio consules comunis brixie. Actum est hoc die mercurii . xii . In trante . augusto . In pallatio comunis pergami . In consilio credentie eiusdem civitatis cum campanis et preconibus convocato . Anno Domini m . c . lxxxxviii . Indictione prima . Interfuere petrus Vilani et Girolodus de salis . et stephanus de turbiado . cives brixie . Suzus de ottebono servitor ⁽²⁾ pergami . Gavascus servitor . Albertinus paganoni servitor comunis brixie . et alii plures test . rogati .

Ego de cholsalvus sacri imperii notar . his interfui et rogatus . ut supra legi scripsi et me subscripsi .

XVI.

An. 1212 . vii intrante mense junii .

Fol. 16 verso.

De terminis et confinibus Castri Vulpini.
 (Inedito).

In nomine domini Jesu Xpi Amen.

Isti sunt termini sive confines . Qui debent dividere et dividunt Villam et territorium de Wulpino

(1) iuramenta, nel Cod. n. 1 *instrumenta*.

(2) I servitori del comune d'ordinario erano due *boni homines* (persone di civil condizione) destinati a fungere da testimoni nei contratti del comune, a mantenere l'ordine delle sedute ecc. Venivano eletti come gli altri ufficiali e per riuscire abbisognavano $\frac{2}{3}$ di voti.

Mon. Hist. Patr. XIX.

et totam compram infrascriptam . Scilicet culmen domus que fuit Martini prumoloni . et modo est iohannis serdossi de coalino . Et terminus cruce signatus positus iuxta illam domum . A mane parte . et culmen domus ⁽¹⁾ scandolate quod est a sero parte lumbardi de coalino . Et terminus cruce signatus positus iuxta illam domum a sero parte . Sicuti trait recta linea usque al culmen muntis . Et comuni pergami venit in sua parte . A meridie parte usque ad predictos confines . Quo ad iurisdictionem et quo ad compram factam a iohanne brusiado . Et comuni brixie venit in sua parte . A monte parte usque ad predictos confines . Quo ad iurisdictionem et quo ad compram . Et hec divisio facta est salvo iure omnium personarum et ecclesiarum . et cuiusque universitatis . habentium terras . In ipsis confinibus . seu in aliquo ex eis . seu intra ⁽²⁾ illos confines vel aliquem ex eis . Et que terre non sunt de predicta compra . Et salvo iure hominum omnium de Lacosta ⁽³⁾ . Et comunis de Lacosta in terris et pro terris . Que sunt ultra confines positos in parte brixie . Et in terris et pro terris quas tenent sicuti confinant cum hominibus de fano . Et hoc sive ipse terre quas tenent illi de Lacosta sint de compra sive non . Et predicta divisio facta fuit salvo eo quod nemo expellatur de possessione quam tenet . nisi secundum formam iuris . Videlicet . hoc modo quod si comune brixie vel divisus voluerit querimoniam deponere de eo qui habitaverit in virtute pergami ius cognoscatur et diffiniatur in virtute pergami . Et e converso si comune pergami vel divisus voluerit querimoniam deponere de eo qui abitaverit in virtute brixie ius cognoscatur et diffiniatur in virtute brixie . Hoc etiam actum est inter utrumque civitate . quod illi homines de Wulpino vel successores eorum qui pervenerunt in parte brixienenses non recipiantur habitare in terra Wulpini in parte bergamenses nec illi homines de Wulpino vel successores eorum qui pervenerunt in parte pergami recipiantur habitare in terra Wulpini in parte brixienenses . Castrum vero Wulpini sive cornu remaneat in comune utriusque civitatis . Et si aliquam fieret divisio inde fiat secundum formam et tenorem pacis ut continetur in instrumentis pacis factis per iohannem valcossi notarium . et de gulsalvum notarium . Item actum est et conventum quod homines de Wulpino debeant stare et permanere ad unum collegium . et unam universitatem . habentes consules comunes et deganos et camparios . hoc adjecto quod illi homines de Wulpino et sui successores qui pervenerunt in parte brixie habeant unum consulem vel plures qui debeant respondere pro eis comuni brixie . Et illi homines qui pervenerunt in

(1) *Domus scandolate*, nel Cod. n. 1 *domum scandolate*. — Casa coperta di legno, cioè di assicelle dette scandole. Dalla Valle Camonica, Brescia traeva i legnami di costruzione e le *scandole* d'abete per coprire i tetti (an. 1244). *Scandola*, *pro scandula*, *tegulae lignae species* (DUCANGE).

(2) *Intra* — cod. n. 1 — *inter*.

(3) *de Lacosta* — La Costa di Volpino è una frazione di Volpino stesso.

parte pergami habeant unum consulem vel plures qui debeant respondere pro eis comuni pergami. Item actum fuit et conventum quod termini positi per morescum iohannis have ⁽¹⁾ de coalino . et salvoldeum ⁽¹⁾ bulpi de flacanigo et girardum Zalonum de Wulpino . et sagimbenum filium quondam agusti de Wulpino. Inter illos homines de Lacosta et homines de Wulpino servantur et rati permanent in perpetuum. Ita quod illi de Lacosta habeant a sero . et illi de Wulpino a mane . Et ita quod illi de Lacosta consueta habeant itinera ad alias terras suas. Et actum est et dictum quod omnia comunia de Wulpino sint comunia hominum de Wulpino utriusque civitatis. Et omnia supradicta acta et facta sunt et etiam stipulavit * ⁽²⁾ solemni confirmata . per dominum Raimundum de capitaneis de scalve tunc potestatis pergami * . Et dominum Stephanum de turbiado ⁽³⁾ tunc consulem comunis brixie . Nomine comunium utriusque civitatis . Item actum et conventum fuit quod omnia supradicta debeant confirmari per consilium utriusque civitatis campana convocatum . Et hoc infra unum mensem.

Isti sunt foci de Wulpino. qui pervenerunt in parte comunis brixie.

heredes frosii ⁽⁴⁾ more de varanega.
 heredes pulpinelli ⁽⁵⁾ more.
 girardus moreschi de varanega.
 Lombardinus nepos moreschi.
 heredes dominici fratris illius moreschi filii quondam Salvicii.
 Maza de varanega.
 Ricius filius quondam augusti.
 Sagimbenus ejus frater.
 Albertus frater eorum.
 Rogerius de batpanico.
 heredes martini de busso.
 heredes jacobus busso.
 heredes morandi de busso.
 Albertinus de buesego.
 iohannes ferlende.
 castellus celerius.
 vilielmus de zalonibus.
 pulpinellus de zalonibus.
 girardus de zalonibus.
 iohannes cluzanonus.
 heredes orbertalli.
 Vulpinellus filius Johannes cluzanotus.
 lafranchus de la prethera ⁽⁶⁾.
 andreas de gandino.
 ottobonus panilacte
 iohannes de coalino.
 lubardus de coalino

(1) *Jo. have* — cod. n. 1 — *blave... salvoldum*.

(2) Tutto ciò che sta fra i due * nel Cod. n. 1 è scritto dal medesimo ammannuense sul margine di sinistra.

(3) Stefano da Torbiato fu podestà di Mantova nel 1199.

(4) *frosii* — cod. n. 1 — *frossi*.

(5) *pulpinelli* — id. — *pupinelli*.

(6) Nel Cod. n. 1 *de la phetera*.

Isti sunt foci Wulpini qui pervenerunt in parte pergami.

Maifredinus ⁽¹⁾ iohannis paradisie.
 dominicus durelli.
 lafrancus beffa.
 heredes boniprandi.
 Albertinus boniprandi.
 stephaninus de quarentina.
 iohannes grivelli.
 berta vitalis caffì.
 zorgna.
 albertus de ceretho.
 heredes zanetti vitalis de curte.
 girardinus vitalis de curte.
 petrus de era.
 ualacinus de era.
 martinus olive.
 maifredinus dominici.
 heredes delende.
 obertinus zambonini baruncii.
 dominicus murelli.
 heredes danesii temporali.
 lafranchinus patole.
 Caracolsa alberti burlandi.

Actum est hoc in curte pisoniarum ⁽²⁾. loco ubi dicitur ad pizium in ripa lacus. Anno domini M. CC. decimo nono . Indictione septima die veneris . VII. intrante mense junii. Interfuerunt domini petrus de vilano et Manuellus de concesio et iohannes de biffa et lantelmus suardorum ambaxatores utriusque civitatis. et maifredus de fulco et bonfatus scovionus et gilbertus ⁽³⁾ de purbeno et januarius de pisognis et ambrosius de celerio et iohaninus cambazoche et ognabenus de celerio. et Vido de culumbinis et Lafranchinus quondam habiaticus domini maifredi de fano. et baiardus ⁽⁴⁾ notarius de pergamo . et multi alii rogati testes. et de hoc plura instrumenta rogata sunt fieri.

Ego Ravaninus de lanuce sacri imperii notarius interfui. et rogatus Scripsi.

XVII.

An. 1219 xiiii. intr. aug.

Foglio 18.

Continuazione del Documento XVI ⁽⁵⁾.

(Inedito).

Postea vero sequenti die veneris scilicet xiiii in-

(1) Nel Cod. n. 1 *Maifredus*.

(2) *Curte pisoniarum* — *Pisogne*, antica pieve, fin dal 1206 si componeva di sei Parrocchie o frazioni, cioè Fraine, Grignaghe, Toline, Sanvico, Gratacasolo e Pisogne capoluogo posto all'estremo nord-est del lago d'Iseo. Pisogne era feudo del Vescovo di Brescia, come risulta da un atto 10 giugno 1299 (pubbl. da C. Cantù nella nota 7 della *St. di Bergamo*, p. 1026). Il Comune si emancipò cedendo un vasto tenimento in Bagnolo (mella). La permuta si effettuò con istrumento 4 dicembre 1462, sotto il Vescovo Malipiero.

(3) *Gilbertus* — cod. n. 1 — *Gibertus*.

(4) *Baiardus* — idem — *Biardus*.

(5) Nei due Codici non è alcun regesto, questa è la continuazione del Docum. XVI.

trante Augusti. In pallatio comunis brixie in consilio credentie ejusdem civitatis ad campanam convocato et presentibus infrascriptis testibus infrascripti alii consules comunis brixie et infrascripti homines credentie infrascripte civitatis ita iuraverunt et manifestaverunt et confessi fuerunt sicut fecerunt infrascripti consules brixie et alii homines extra consulatam . Videlicet.

Dom . Albertus de gambara.

Henricus confanonerius.

Stephanus boccardus consules comuni brixie.

Martinus skilinus.

Albericus montenarii.

Martinus cicamice.

Lafrancus domini alberici de capriano.

Raimundus parvus iudex.

Aymo de aymonibus.

iohannes de urgnano.

Millo de canton.

Aycardus de benis.

Anselmus de Lastalla.

Alghisius dom . tetocii.

Otto soldamnius.

ianuarius de lafosina.

Petrus cilicincapite ⁽¹⁾.

Martinus triovus.

Ferarius de yse.

Martinus talocii.

Oricus occanonus.

bonacursus nerza.

bulzia boccardus.

Albertus manzonis.

iohannes arici de bovagno.

Girardus talocii.

Ayroltus de autilienis.

Anselmus de la carza.

Presbiter de iabb. . .

Grandeus tonsi.

Ferettus rasi.

iohannes de dora.

Fachettus de iabb. . .

Albertonus sethesia.

ogerinus ⁽²⁾ de canton.

Albericus zuchelli.

Bonaventura sariadi.

Marchesius osmerini.

iohannes Waserlande.

petrus de oculo.

teutaldus asinari.

Girardus bagnoli.

Florianus de capite pontis.

albertus rapini.

Marchesius capriani iudex.

azo de frontegnano.

Maifredus de quinzanello.

Grandeus luchari.

Frathellus mercati.

(1) Cilicincapite — Cod. n. 1 — *Cilincapite*.

(2) Nel Cod. n. 1 *Ogerius*.

Graciadeus occanonus.

Ogerus de claris.

petrus pocapallie.

Wicemanus de puteo.

Martinus bozanus (bozarius).

albertus de paterno.

Wiscardus de salis.

iohannes bibulci.

albertus de barcis ⁽¹⁾.

Aventuratus de pallazo.

Redulfus de salis.

albertus ranza.

iacobus de calepio.

Antonius de concesio.

Rethemundus de mayrano.

Maifredus de canton.

Morescus malelavelli.

Antonius de alkeris.

Ugutius pastorellus.

Marchesius occanonus.

Ayroltus de ugonibus.

Oddo papa de aymonibus.

Seccator de pontecarali.

Albertus de lavello longo.

Lotherengus de martinengo.

Montenarius occanonus.

Girardus de oddonibus.

botilia de pontecaralli.

petrus desiderii.

Oddo dni . aposazii advocati.

bellenatus stopellus.

gandulfus petri maltriti.

Ugutio de aymonibus.

Sabbatus ferati.

brochognonus de grumethello.

Maiavacca.

Albertus brixiani.

Girardus paoni.

iacobus d'alkero.

bernardus calepii.

Millo martinengi.

petrus caziachi.

Roierius paterni ⁽²⁾.

Montenarius marini ⁽³⁾.

Albertus ballius.

patronus carzie.

Lafrancus porce.

Albertus de ello.

teutaldus de muscolinis.

Obizo vgonum.

Guilielmus oriane.

Albertus concessii.

Guilielmus muscolinarum.

Vgo taxoni.

Megnanus sci gervasii.

Martinus petenalupi.

Guilielmus ugonum.

(1) De Barcis — Cod. n. 1 — *De Barzis*.

(2) Roierius — idem — *Rogerius*.

(3) Marini — idem — *Martini*.

Oddo surache.
 Calapinus carzie.
 Et ambrosius concessii.
 altemmarius pallacii.
 Aymericus iudex.
 obizo maco.
 Aposazius advocatus.
 Goyzo de gambara.
 brixianus leo.
 Galcerius de calcaria.
 Lafrancus bassi.
 caput azinarii.
 bruxiadus.
 lecapestus.
 Acatatus de capite pontis.
 Lafrancus bassi.
 Egidius de mayrano.
 Albertus gratacollus.
 robacastellus.
 banpafoiata.
 Lafrancus sethesia.
 Graciadeus musca.
 Federicus de porta.
 Anselmus de selva.
 Otto de sacco.
 Girardus gisulfi.
 Lafrancus testa.
 Girardus de Wascono.
 pandecampus.
 domius azo de salis.
 Beaquinius de disinciano ⁽¹⁾.
 Gandulfus de castello.
 Abertus de sacco.
 Ranrius de porta (*Ranerius?*).
 Grandeus (sic) (*Gratiadeus?*) de porta sacco.
 Graedus (sic) (*Gratiadeus?*) lunchari.
 prothenzalus de mayrano.
 Imblavatus.
 Iacobus de omis.
 iohannes de salis.
 Iacobus de cazacho.
 Bernardus de caravazo.
 Ribaldus de mariana.
 Otebellus de buthizolis.
 Girardinus de bagnolo.
 Ognabenus maiasius.
 bocentaurus de pallazo.
 Amistatus de conkis.
 ioannes bucce.
 Martinus crassus de hancis.
 Albertus de prato alboino.
 Albertus de gambara.
 Alkerius de Alkeriis.
 Inverardus de salis.
 Vgo de grumethello.
 Anselmus de calcaria.
 Milo griffi.
 Laurentius de lodrino.

(1) de disinciano — Cod. n. 1 — *Descensano*.

Jacobinus Warnerius.
 Castellanus advocatus.
 Vstianus de gambara.
 Johannes baiamundi.
 iohannes dom . dulce.
 Albertus de carza.
 Girardus butii.
 Rozzo de rozonibus.
 Navesus de gambara.
 Roetta de gambara.
 Ravaninus de nuce.
 Conradus bratius.
 Albertus de circulo.
 Dulzanus martini osbergerii.
 iohannes trifolii.
 Benvegnutus dni Wale.
 petrus homezulus.
 iohannes patari.
 dondedeus de porticu ⁽¹⁾.
 petrus calzaveie.
 Girardus de flesso.
 oddo de tresito.
 oddonus sichenzenus.
 benedictus banpafoiata.
 Zanonus occanonus.
 Albertus taiacane.
 Albetus de robertis.
 Lafrancus de porticu.
 Arduinus pasturellus.
 philippus de coniculo.
 Raynerius sobricatus.
 Accursus de pontecarali.
 Garbagninus.
 Strega de Waldricis.
 Tinacius.
 Lafrancus de capriano.
 Otto de calcaria.
 Tetocinus dom . manegoldi ⁽²⁾.
 Zilius de vgonibus.
 iohannes de lodrino.
 prepositus de capite pontis.
 Obertus de cemmo.
 Rogerius de pescariis.
 Vgo de ello.
 Obizo de calcaria.
 bellottus cicamice.
 Aripandus oculus bovis.
 Rodulfus oddonum.
 Martinus de alckeriis.
 Lafrancus de gaytano.
 Gratiolus moreschi.
 Galzerius de pontecarali.
 Berardus de madio.
 Diaconus pontecarali.
 iacobus seccasolem.
 Albertus de margotto.
 Martinus portile.
 Galeta de concessio.

(1) *Dondedeus* — Cod. n. 1 — *Dondedeus*.

(2) *Tetocinus* — idem — *Tetocius*.

Raimundus ugonum.
 Terzulus de calvisiano.
 Alegrus feradi.
 oddo de foro.
 Anselmus oculus bovis.
 petrus de calcaria.
 Conradus de codeferro.
 Lanterus advocatus.
 petrus oddonum.
 Iohannes portile.

Et illa iuramenta et predictas confessiones et manifestationes receperunt nomine comunis pergami. Lafrancus ventri et bertraminus maureschi consules comunis pergami. Testes ibi interfuerunt. Bonaventura stephani mistralis (*sic*). Ottolinus orele mistralis. Morasius mistralis. Mazaperlinus mistralis. petrus de muscolinis mistralis. Zubaninus ministralis (*sic*). Rainoldus mistralis. Brixianus mistralis. Guilielmus ministralis. Maifredus de Latio. Lafrancus advocatus ambo pergamenses.

Ego Becholsalvus⁽¹⁾ sacri imperii notarius. his omnibus infrascriptis interfui cum iohanne Walcossi pergamensi not. Et quisque numerum de omnibus infrascriptis plura instrumenta conficere uno tenore rogatus fuit et omnia Infrascripta scripsi et in publicam formam redegi.

XVIII-XXI.

1198. 13 ext. Augusti.

Foglio 19.

(Inedito).

In nomine domini nostri. Ihesu. Xpi. Die Mercurii xiii. exeunte mense augusti. In pallatio comunis brixie. in consilio credentie comunis brixie ad campanam convocato. Consules comunis brixie. Scilicet iohannes de calapino. Albertus de gambara. petraccus de Lanuce iudex. Lafrancus de pontecarali. Milo de sancto gervasio. nomine comunis brixie. et parabola et licentia hominum existentium in ipso consilio credentie. absolverunt comites Guifredum et iacobum fratres et filios quondam comitis goizonis de martinengo, et heredes comitis guilelmi et goizonis fratrum quondam predictorum. Guifredi et iacobi et lafrancum et paganum et nuvolum fratres et quondam filios comitis maifredi de martinengo, et heredes comitis uberti filii quondam predicti comitis maifredi ab omni vincolo et obligatione sacramenti quo vel qua tenebantur prefato comuni brixie. et ab omni alio genere obligationis quo aliquod nocumentum generetur vel generari possit comuni pergami. Testes ibi fuerunt Wizardus de diacono. Lafrancus martini suardi. Amaberius filius bertrami ventris. Reolatus filius quondam maifredi lacce. Girardus de cavelcacano. Girardus de sancto gervasio.

(1) Becholsalvus, errore dell'anman. — Cod. n. 1 — Dec holsalvus

XIX.

Foglio 19.

(Inedito).

Postea vero eodem die. in civitate brixie in domo domini Guilielmi de salis. in qua comites Guifredus et iacobus filii quondam comitis Goizonis de martinengo tunc habitabant prefati fratres et lafrancus filius quondam comitis maifredi de martinengo iuraverunt Vgoni de mornico et Lafranco ottonis ventris tunc temporis consulibus comunis pergami eorum nomine et nomine sociorum suorum. Videlicet. iohannis de petrico. Attonis pagani Bertrami maurisci. Brognioli advocati et Gerroe conaci nomine comunis pergami sacramentum comunis pergami. scilicet. de sequentibus consulibus comunis pergami. et sicuti ipsi comites et prefati duo consules intelligebantur usque ad proximas kalendas aprilis venientes. et sicuti hoc anno iuraverunt et iurare consueverunt de ipso sacramento comunis. Comites. Zilius et Wifredus de curtenova et goizo de mezate et bona fide et sine fraude. quibus in predicta domo peractis. Ibi in continenti comes Guifredus et iacobus confessi fuerunt se esse tutores heredum Guillelmi et goizonis quondam fratrum suorum. Unum ibi ipse Guifredus qui tunc infirmabatur constituit iacobum fratrem suum. suum missum et procuratorem et etiam prefatorum heredum recipiendi tenutam et possessionem de suis possessionibus et castris et locis. et ipsorum heredum. et ipse iacobus ibi illam procuracionem et mandatum illud suscepit. Interfuerunt testes his omnibus peractis in predicta domo domini Guillelmi de salis iohannes de calapino. Lafrancus de pontecarali. petraccus de lanuce iudex. Millo de sancto gervasio. Albertus de gambara consules brixie. Goizo de gambara. Johannes faba. Maifredus advocatus. Galeta de concesio. et predictus Amaberus de recholatus de pergamo. et alii plures.

XX.

Foglio 19 verso.

(Inedito).

Postea vero sequenti die jovis. xii. exeunte mense augusti. In loco caprioli. In quodam castagneto sub castro de capriolo. Comites paganus et niviolus fratres iuraverunt eodem modo predictis Lafranco et Vgoni consulibus comunis pergami nomine comunis pergami et sociorum suorum sicut superius legit prefatos comites Wifredum et iacobum fratres et lafrancum iurasse de sacramento comunis pergami. Interfuerunt testes huius sacramento pagani et nuvoli. Johannes faba. Albertus margotti. oprandus de martinengo. obertus et tectocius filii quondam domini manigoldi. desiderius iudex. iacobus de calepio. albertus de omis. stepha-

nus de turbiado . Manuellus de concessio . Lafrancus de salis . Johannes de calapino . henricus confanonerius . petraccius de lanuce judex . Wizardus de diacono . Lafrancus martini suardi . oldus et albertus de la grotta . petrus gravis de adthera . et alii plures . coram quibus testibus et eodem die et loco . Lafrancus ventris . Ugo de mornico consules comunis pergami nomine ipsius comunis . et sociorum suorum a quibus dicebant se parabolam et licentiam et mandatum de hoc extraxerunt comites de martinengo . Scilicet Wifredum et jacobum fratres et lafrancum atque paganum . et nuvolum fratres et heredes goizonis et Guilielmi fratrum quondam predicti Wifredi et heredes uberti fratris quondam predictorum lafranci et pagani de omni bamno comunis pergami in quo ipsi comites et predicti heredes vel aliquis eorum essent vel erant . et similiter extraxerunt de ipso bamno comunis pergami omnes alias personas ex parte comitum que essent in bamno occasione quondam guerre pergamensis et brixienensis . Et statuerunt predicti consules pergami ibi . et dixerunt predicto modo et nomine . ut si qua instrumenta vel acta publica seu aliquid scripture de bamnis in quibus omnes predicti essent vel aliquis eorum ut illa omnia sint deinceps cassa et inutilia et nullius momenti et pro infectis habeantur .

XXI.

Foglio 19 verso.

(Inedito).

Postea vero eodem die jovis in castro calepii . predicti Lafrancus et Ugo firmaverunt hoc quod dictum est super de extratione bamnorum omnium infrascriptorum et cuiusque illorum et de cassandis predictis scriptis . Et insuper ibidem publice adhuc eos de ipso bamno extraxerunt predicto modo et nomine . et ibidem predicti consules pergami . et nomine ipsius comunis . restituerunt et posuerunt in tenutam per catenam porte castri de calepio predictos comitem lafrancum et paganum atque nuvolum et henrichettum filium quondam comitis Uberti . et jacobum suo nomine et nomine Wifredi fratris sui . et heredum Guilielmi et goizonis quondam fratrum suorum de possessionibus et de omnibus eorum honoribus et districtis ipsius castri et loci et territorii et pertinentie ipsius castri pertinentibus ipsis comitibus et cuique eorum sicuti possidebant quin brixienenses primitus intraverunt castrum calepii . ante ipsum introitum per octo dies . Interfuerunt testes hiis actis in castro calepii . Oprandus de martinengo . albertus domini margotti de capriolo . lafrancus de salis . iohannes faba . Albertus gratacelis . liazarrus de turbiado . Stephanus de turbiado . Albertus de omis . lafrancus domini trenti de mayrano . Ayroldus de ugonibus . Zustamundus prandonus . Albertus de la grotta . Desiderius judex . Wizardus de diacono .

lafrancus martini suardi . Oldus de la grotta . Oprandus de la curte . et alii plures . et presentibus etiam his tribus consulibus brixie Scilicet . johanne de calapino . henrico confanonerio . petracco de lanuce iudice .

Item eodem die jovis prefati consules pergami eodem modo et ordine restituerunt et posuerunt in tenutam comites lafrancum et paganum fratres per se . et jacobum suo nomine et nomine fratris sui comitis Wifredi et heredum aliorum suorum fratrum Goyzonis et Guilielmi . per portam castri de sarnico de possessionibus ipsius castri et loci et territorii et pertinentie ipsius castri pertinentibus ipsis fratribus et infrascriptis et heredibus et cuique eorum sicuti possidebant quin brixienenses primitus intraverunt castrum calepii . ante ipsum introitum per octo dies . Et ibi firmaverunt predicti consules pergami . quod illud quod fecerant et statuerant de comitibus et aliis personis de bamnis extractis in loco caprioli et calepii .

Postea eodem die jovis prefati consules pergami eodem modo et ordine miserunt et restituerunt comites lafrancum et paganum et nuvolum fratres ipso nuvolo recipiente suo nomine et nomine archetti quondam comitis uberti filii . et jacobus suo nomine et nomine fratris sui comitis Wifredi et aliorum quondam fratrum suorum . per cementum et lapides castri merli et tenutam de possessionibus ipsius castri et loci et territorii et pertinentie ipsius castri pertinentibus ipsis fratribus et infrascriptis heredibus et cuique eorum sicuti possidebant quin brixienenses et primitus intraverunt castrum calepii . ante ipsum introitum per octo dies . Interfuerunt testes hiis actis ad castrum . Sarnici et castrum merli . Oprandus de martinengo . Desiderius judex lafrancus de salis . iohannes faba . Albertus gratacelis . Wizardus de diacono . Lafrancus martini suardi . et alii plures . et presentibus his duobus consulibus brixie . scilicet henrico confanonerio . petracco de lanuce iudice .

Preterea sequenti die Veneris proximi veniente prefati consules pergami predicto modo et ordine miserunt et restituerunt comites lafrancum et paganum fratres per se . et jacobum suo nomine . et nomine fratris sui comitis Wifredi . et nomine heredum aliorum quondam fratrum suorum per cementum et lapides castri de mezate in tenutam de possessionibus ipsius castri et loci et territorii . et pertinentie ipsius castri pertinentibus ipsis fratribus et infrascriptis heredibus et cuique eorum vice et nomine et aliarum rerum pertinentium ipsis comitibus in virtute et pertinentia pergami . de quibus non legitur superius datam esse ipsis comitibus possessionem . Videlicet . de ipsis rebus de quibus habebant possessionem ipsi comites quin brixienenses primitus intraverunt castrum calepii . et ante ipsum introitum per octo dies . Interfuerunt his actis ad mezate testes . Oprandus de martinengo . lafrancus de salis . Johannes faba . Albertus gratacelis . Zustamundus prandonus . Vbertus de domino manicholdo . La-

francus dom. trenti de mayrano . Wigenzonus filius quondam domini duchi de trenzano . Rivellus de capriolo . Jacobus de adro . Ayroldus de ugonibus . Henzellerius de capriolo . Wizardus de diacono . Lafrancus martini suardi . Oldus . et albertus de La-grotta . et alii plures . et presentibus etiam his duobus consulibus brixie . Videlicet . henrico confanonerio et petracco de Lanuce iudice .

Actum est hoc . Anno domini Millesimo . Centesimo . xc . viii . Indictione prima .

Ego decholsalvus sacri imperii notar . his omnibus infrascriptis interfui cum Johanne Walcossi pergamentis notarius . et quisque verum de omnibus infrascriptis plura instrumenta conficere .

In nomine domini nostri ihesu Xi . Die jovis iii . intrante mense septembris in prato sancti Petri ⁽¹⁾ de valico presentibus ibi testibus . scilicet . petro villani iudice . Mayfredo domini butii . Alghisio de pallatio . Jacobo de Alkeriis . Gratiolo patelario . Morando de rodingo . petro Ugutonis . Salomone de capriolo brixienis Alberto de Lagrotta . lafranco de conio . Lafranco codeferri pergamentis . et aliis pluribus . Cum ligno quod suis tenebant manibus johannes de petringo nomine iohannis filii quondam petrinkini de petringo . et nomine girardi de laturri filii quondam iohannis de laturre . et fratrum ipsius Girardi . et nomine martini filii petri robacastelli . et nomine mayfredi adelaxie . et obizonis patru ipsius mayfredi . et nomine armenulfi ⁽²⁾ .

XXII.

1156, xii kal. Aprilis (3).

Foglio 90 verso.

(Lupo, Cod. dipl. Bergom. t. II, col. 1139).

In christi nomine die Mercurii qui est duodecimo kalend. Aprilis. Inter muram ⁽⁴⁾ et telgatum non longe

(1) In questo Codice *Petri* manca; nel Cod. n. 1 *Prato S. Petri* è scritto in interlinea.

(2) Nell'Archivio segreto di Cremona è un documento già registrato nel vol. 1, pag. 75, n. 667. Del Repertorio Diplomatico Cremonese, intitolato: *Juramentum et Conventiones factae inter Papienses, Bergomenses et Cremonenses contra Mediolanenses et contra Brixienenses, si Mediolanenses vel Brixienenses habuerint guerram cum Bergomensibus* (8 mai 1198, Ind XI (sic)); ed altro a pag. 76 del 1199, Jul. exe. 15, Ind. II — *Juramentum renovandae et confirmandae Societatis inter Cremonenses et Pergamenses adversus Mediolanenses et Brixienenses*.

(3) In entrambi i Codici questo documento è duplicato: nel Cod. n. 1 sta pure a fol. xxxvi e in questo Cod. n. 2 a fol. 37: fu pubblicato dal Lupo, *Cod. diplom. Bergom.*, t. II, col. 1139, e dal Gradenigo, *Brixia sacra*, pag. 212. Ambidue dicono di averlo trascritto dal *Liber Potheris* a fol. 159 (sic). Dal riscontro ho constatato che hanno trascritto la seconda copia, avendo essi dato il Regesto di cui manca la prima.

(4) *Inter muram et telgatum*. *Mura*, frazione di Palazzolo, provincia di Brescia, posta sulla destra dell'Ollio. *Telgate*, provincia di Bergamo nella val di Caleppio. Nei tempi di mezzo era munito di forte castello con torre, di cui veggonsi tuttora buoni ruderi.

ab ecclesia sancti Michaelis . presentia religiosorum abbatum . scilicet . de astiano (sic) . et de valle alta . et prioris de pontida . et prepositi sancti petri in oliveto . et Archipresbiteri maioris ecclesie . et aliorum multorum . Capita Vulpini . scilicet bertramus ficie . et suzo culionus . hermannus rapazelta . Guithottus de castello . teutaldus de muzio . ac lafrancus lazaronus . Guilielmus de grotta , fecere finem et refutationem in manus dom . Raymundi Episcopi venerabilis brixienis episcopi vice et nomine brixienis ecclesie . et in manus consulum brixienis vice populi et comunitatis brixie . nominatim de castro vulpini et cualini et cerethelli et eorum territorio in integrum . Et de tota emptione facta a bruxiade sicut ipse bruxiadus tenebat per octo dies antea quam vendidisset et de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune brixie civitatis . vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquo modo et nominative de precio acquisitionis . Eo videlicet modo fecere hanc finem et refutationem quod ipsi et sui heredes neque per se neque per suppositam personam non debent predictum episcopum vel eius successores seu comunitatem brixie vel divisum seu eius partem de hanc hora in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione inquietare seu molestare neque per vindictam faciendo vel lamentationem alicui civitati . seu spiritali vel seculari persone . sed semper taciti et contenti in ac fine permanere debent . Et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverint . vel si apparuerit aliquod datum vel scriptum factum quod ex inde in aliam partem dedissent . aut fecissent et clarum factum fuerit . et non expedierint tunc obligaverunt se nomine pene se suosque heredes composituros nomine mille libras ⁽¹⁾ argenti denariornm veteris monete predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitati brixie et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore . Ibidem vero incontinenti consules pergami . scilicet . gidus jurisperitus . Alexander de alleo . Guifredus de grotta . Maurescus de rivola . Biffa de curterezio . Johannes ribaldi . Paganus adelasij . Ardericus jurisperitus teiardi . qui erant capita vulpini per se et cum alijs pro comunitate seu diviso fecere

(1) Alcuni opinano, che fin dal 915, Brescia avesse la propria zecca, e ciò per un diploma di Lotario concesso alla chiesa di Mantova, dal quale risulterebbe riconfermata la zecca alle città di Mantova, di Brescia e di Verona.

La memoria più certa però è quella fornita dal Carli — *Zecche d'Italia*, t. II, pag. 172, il quale pubblica un documento dell'anno 1183, sconosciuto anche al Doneda, ed anteriore quindi alle notizie delle due antiche Cronache, pubblicate nell'op. del Zanetti — *Zecche d'Italia*, vol. IV, nelle quali si legge: *An. 1184 die mercurii secundo intr. madio incepta est moneta Brixie*.

Il Carli, com'egli scrive, « favorito dalla fortuna, trovò nell'Archivio segreto di Cremona una carta, nella quale si legge un Concordato con Cremona per la battitura di uniformi monete e pel reciproco commercio di esse, in ciascuna di coteste città; per lo che due cose vi si stabiliscono: cioè prima, di non ammettere in niuna di esse città la moneta di Milano; e la seconda che i Cremonesi manderebbero in Brescia un artefice, il quale insegnasse ai Bresciani a fabbricar la moneta. Inoltre convengono di coniar la moneta per riguardo al peso in ragione di 37 denari per oncia. »

Infatti nel 1156 in Brescia correva la moneta imperiale e assai probabilmente quella battuta in Milano, come risulta dal summentovato documento del Carli, nel quale si legge: *moneta mediolanensis non recipiatur ab aliqua civitatem*.

finem et refutationem nominative de predictam emptionem et precio de predictis locis in integrum . per consensum suorum concivium ibidem astantium in manus predicti episcopi vice brixiane ecclesie . et predictorum consulum . et vice comunitatis brixie . et de omnibus homicidiis dampnis . iniuriis . et maleficiis a parte comunitatis brixie . seu divisi in comunitate Pergamense . seu divisum vel eius partem illatis factis . et promiserunt predictam finem et refutationem a se capitibus vulpini eorum heredibus et cum aliis similiter promiserunt a comunitate et diviso pergamensi et eius parte in perpetuum firmam et ratam fore . et quod non faciet inde vindictam seu lamentationem querimoniam vel per se vel per interpositam personam alicui civitati . vel potestati spiritali . vel seculari . sed semper tacitos et contentos in hac fine permanere . Et insuper promiserunt comunitatem Pergamensium effecturam quod filij interfectorum qui non sunt in legitime etatis . eandem finem observabunt * et cum ad legitimam etatem pervenerint de nece parentum expressum finem facient si petitum fuerit et observabunt * Et si contra hoc factum fuerit tunc capita vulpini obligaverunt se suosque heredes si per eos factum contra vel si apparuerit aliquod datum vel factum seu scriptum quod exinde in aliam partem dedissent et clarum factum fuerit componere . nomine pene . mille libras . predicto episcopo suisque successoribus et comunitatis brixie . postea cum alijs promiserunt pro comunitate eandem quantitatem Mille librarum prestare si contra hoc factum fuerit predicta fine et refutatione rata manente . Versa vice . Consules brixie per consensum suorum concivium ibidem similiter astantium . scilicet . girardus de bornado . Albertus de gambara . Rachazanus Cabillicanis . Tetotius . Marchesius . Framessinus . Marchesius ballius . Monachus q.dam oddonis de foro . fecere finem capitibus vulpini et per consules comunitati et diviso pergamensi et eius parti pro se et comunitate ac diviso brixie et eius parte nominative de dampnis et iniuriis et omicidiis seu maleficiis illatis parti brixiensti . a parte pergamensi . fecere . Preterea eandem promissionem ut supra dictum est de filiis interfectorum versus partem pergamensium fecere et de fine similiter sub eadem pena . et hec omnia ab utraque parte servari

Ora sappiamo dallo Zanetti — *Zecche d'Italia*, t. iv, pag. 413, nota 276, al Doneda — *Monete di Brescia*, che la prima moneta bresciana pesava 16 grani bolognesi, corrispondenti a un di presso al peso fissato nel suddetto Concordato, cioè che 37 di esse dovesero pesare un'oncia bresciana. Sebbene nulla si dica nella detta carta intorno la lega di essa moneta, tuttavia la sua qualità mostra contenere tre oncie d'argento per libbra, come lo erano i *Chermonesi con tre banche*, indicati dal Balducci, dove parla della lega delle monete di quei tempi. Se tale era il suo intrinseco, ognuna di quelle monete conteneva grani quattro d'argento fino, e dodici di esse formavano un soldo, grani 48, e dugento quaranta componevano la lira bresciana, grani 960.

Questa lira bresciana si appellava dei mezzani per essere la metà, del valore della lira imperiale, come lo prova un documento del 1185 nel quale si legge *quingaginta sold. imper. vel centum soldor. de bonis mezarol.* Quindi convien dire che la lira imperiale contenesse il doppio intrinseco della lira bresciana, cioè se questa, come abbiain veduto conteneva 3 oncie d'argento, quella imperiale avrà contenuto 6 oncie, e perciò il suo valore sarà stato in ragione dell'argento, più il valore della lega e della manifattura.

debent absque fraude et malo ingenio. Preterea Consules utriusque civitatis vice comunitatum et divisorum ac suarum partium osculo interveniente pacem inter se fecere . Postea vero predicti consules et capita vulpini iure iurando firmaverunt predictam finem et refutationem seu pacem a se et a comunitatibus divisus et suis partibus omni tempore firmam et ratam se sciente et futuram . et hoc sine fraude et malo ingenio . Et unde quattuor brevia scripta sunt uno tenore.

Anno ab incarnatione domini nostri Jesu Christi . Millesimo centesimo quinquagesimo sexto. Indictione quarta . Interfuerunt Girardus tetocii . Maurus de Calvaxio . Bellebonus caniolus . Raymundus candidini . Oprandus de sancto gervasio . Acerbus de calcaria . Comes Girardus de crema . Et plures alii test. et insuper Obertus de dovayra .

Ego Conradus notarius dom . Imperatoris federici et filius qdm Guidonis bracci notarii imperat . federici qui interfuit rogatu et jussu eius hanc cartam scripsi

XXIII.

1156. m. kal. Aprilis.

Foglio 21 verso (1).

LUPO, Cod. Berg.

In Xpi nomine die jovis qui est m. kal . aprilis . In civitate pergamensi presentia horum hominum quorum nomina subter leguntur . Per lignum quod in suis manibus tenebant iohannes agonus et maiavacca fecere finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum syrium vice et nomine domini Raymundi brixiensti episcopi et vice nomine comunitatis brixie nominatim de castro vulpini et coalini et cerethelli et eorum territoriis et nominatim de eo toto in integrum quod eis pertinebat in predictis territoriis in integrum . et de tota emptione facta a bruxiado sicuti ipse bruxiadus tenebat per octo dies ante quam vendidisset . et de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitate Brixie vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquo modo . et nominatim de precio acquisitionis . Eo vero modo fecere finem hanc et refutationem . quod ipsi et sui heredes neque per se neque per subpositam personam non debent predictum episcopum vel eius successores seu comunitatem brixie vel divisum seu eius partem de hac hora in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione

(1) Anche questo documento e i susseguenti mancano del Regesto in entrambi i Codici. Il Lupo, *Cod. diplom. Bergom.*, nel vol. II cod. 1147, ha pubblicato questo colla seguente intestazione:

Finis et refutatio facta D. Episcopo et comunitati Brixiae de castro Vulpini Caolini (sic) et Cerethelli. Ex libro Potheris Brixiae, fol. 24 (sic) anni 1156.

Quantunque egli dica di averlo trascritto dal *Liber Potheris*, non mancano errori e omissioni.

neque de predictis locis inquietare seu molestare neque per vindictam faciendo lamentationem alicui civitati seu spirituali vel seculari persone . sed semper taciti et contenti in hac fine permanere debent . et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverint . *vel si apparuerint aliquod datum seu scriptum vel factum quod ex inde in aliam partem dedissent aut fecissent et clarum factum fuerint . et non expedierint* . tunc obligaverunt se nomine pene et suos heredes composituros predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitati brixie dugentum quinquaginta libr . bonorum denariorum . veteris monete . et prius penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore . Ibi vero continenti predicti iohannes agonus et maiavacca iuraverunt ad dei evangelia in perpetuum tenere ratam et firmam predictam finem et refutationem nec unquam impedient episcop . Brixie nec suos successores neque comunitatem brixie de prenomatis locis . sed in perpetuum taciti et contenti permanebunt.

Actum est hoc . Anno domini . M . C . LVI . indict . IIII . *Interfuerunt Lafrancus rascapelles et iohannes bonus notarius et Gigus test.*

Ego Chonradus notarius . dom . Imperatoris friderici rogatu genitoris mei Guidonis bricii qui interfuit scripsi.

XXIV.

1156. 1° intr. Aprilis.

Foglio 22.

(Inedito).

In Xpi . noie . Die Dominico primus dies intrante mense aprilis . In civitate pergami . presentia horum hominum quorum nomina subter leguntur . lignum quod in suis manibus tenebant . Obertus de campanile . et Girardus fratres . et alexander ficieni fecere finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum Syrum vice et nomine domini Raymondi brixien- si episcopi . et vice et nomine comunitatis brixie . nominatim de castro vulpini et cualini et cerethelli et eorum territoriis . et nominatim de toto eo in integrum . et de tota emptione facta a bruxi- ado sicut ipse tenebat per octo dies ante quam vendidissent . et de omnibus dampnis . et iniuriis . et maleficiis per comune . et civitate . brixie . vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquo modo . et nominative de precio acquisitionis . Eo vero modo fecerunt hanc finem et refutationem . quod ipsi et sui eredes neque per se neque per suppositam personam non debent predictum episcopum vel suos successores seu comunitatem brixie vel divisam seu eius partem de hac hora in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione neque de predictis locis inquietare seu molestare neque per vindictam

Mon. Hist. Patr. XIX.

faciendo lamentationem alicui civitati . seu spirituali vel seculari persone . sed semper taciti et contenti permanere debent in hac fine . Et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverint . vel si apparuerit aliquod datum seu scriptum vel factum quod in alteram partem ex inde dedissent aut fecissent . et clarum factum fuerint . et non expedierint . tunc obligaverunt se nomine pene et suos heredes composituros predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitati brixie . trecentum . LXXV . libr . bonorum denar . veteris monete . et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore . Ibi vero continenti predicti obertus et Girardus fratres et alexander iuraverunt ad dei evangelia in perpetuum ratam et firmam predictam finem et refutationem nec unquam impedient episcopum brixie . nunc suos successores neque comunitatem brixie de prenotatis locis sed in perpetuum taciti et contenti permanebunt.

Actum est hoc . Anno . D . M . C . LVI . Indict . IIII . *Interfuerunt Lafrancus rascapelles . et Lafrancus Lumexanis . et Zanebonus notar . et Girardus de Castello . Ardericus teiardus . test.*

Ego Chonradus notar . dm . imperat . friderici rogatu genitoris mei Guidonis bricii qui interfuit scripsi.

XXV.

1156. 2 intr. Aprilis.

Foglio 22 verso.

(Inedito).

In Christi nomine . Die lune qui est secundo die intrante aprilis . In civitate pergami . Presentia horum hominum quorum nomina subter leguntur . Per lignum quod in suis manibus tenebant Gandinellus fecit finem et refutationem in magistrum malapartem . et in presbiterum Syrium vice et nomine domini Raymundi Brixien- si episcopi . et vice et nomine comunitatis brixie . nominatim de castro vulpini cualini . et cerethelli . et eorum territoriis . et nominatim de toto eo in integrum . quod pertinebat in predictis teritoriis . in integrum . et de tota emptione facta a bruxi- ado sicut ipse bruxiatus tenebat per octo dies antequam vendidisset . et de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquo modo et nominative de precio acquisitionis . Eo vero modo fecit hanc finem et refutationem quod ipse et sui heredes neque per se neque per supositam personam non debent predictum episcopum vel successores suos seu comunitatem brixie . vel divisum seu eius partem de hac hora in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione neque de predictis locis

inquietare seu molestare neque per vindictam faciendo lamentationem alicui civitati seu spirituali vel seculari persone. Sed semper tacitus et contentus in hac fine permanere debet. Et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverit aliquod datum vel scriptum vel factum quod exinde in aliam partem dedisset. aut fecisset. et clarum factum fuerit et non expedierit. tunc obligavit se et suos heredes nomine pene composituros predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitati brixie. Centum **xxv**. librar. bonorum denariorum. veteris monete. et post penam solutam maneat finis et refutatio in suo robore. Ibi vero incontinenti predictus Gandinellius iuravit ad dei evangelia in perpetuum tenere ratam et firmam predictam finem et refutationem. nec unquam impediet episcopum brixie nec successores neque comunitatem brixie de prenominationis locis sed in perpetuum tacitus et contentus permanebit.

Eodem modo lafrancus adelasius fecit predictam finem et refutationem de prenominationis locis ut pezza et sub eadem pena et eodem modo per sacramentum firmavit.

Actum est hoc. Anno. dom. **m. c. lvi**. Indict. **iiii**. Interfuerunt Lafrancus rascapellis Rogerius et Gigus et Zanebonus notar. et Girardus de Castello test.

Ego Chonradus notar. dom. imperat. friderici. rogatu genitoris mei bricii qui interfuit scripsi.

XXV . 2

1156, 3 Aprilis.

Foglio 23.

(Inedito).

In Christi nomine. Die martis intrante mense aprilis. In civitate pergami. Presentia horum hominum quorum nomina subter leguntur. Per lignum quod in suis manibus tenebant. Girardus et Landulfus de grotta et Basa comes fecerunt finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum syrum vice et nomine dom. Raymundi Brixiensi episcopi et vice et nomine comunitatis brixie. nominatim de castro vulpini et cualini et cerethelli et eorum territoriis et nominati de toto in integrum. quod eis pertinebat locis et territoriis in integrum. et de tota emptione facta a bruxiado sicuti ipse bruxiatus tenebat per octo dies antequam vendidisset. de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie. vel divisum seu ejus partem sibi illatis quoquo modo et nominative de precio acquisitionis. Eo vero modo predictam finem et hanc refutationem fecerunt. ita quodammodo in antea taciti et contenti exinde permanere debent nec per se nec per interpositam personam debent predictum episcopum nec suos successores nec comunitatem brixie. vel divisum seu ejus par-

tem de hac hora in antea. quoquo modo de predicta fine et refutatione neque de predictis locis inquietare seu molestare neque per vindictam faciendo lamentationem alicui civitati seu spirituali vel seculari persone. sed semper taciti et contenti in hac fine permanere debent. et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverint. vel si apparuerit aliquod datum seu scriptum vel factum quod in aliam partem dedissent aut fecissent et clarum factum fuerit et ipsi non expedierint tunc obligaverunt se et suos heredes composituros predicto episcopo vel eius successoribus et comunitati brixie. trecentum **lxxv**. librar. denar. veteris monete. et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore. Ibi vero incontinenti predicti. Girardus et Landulfus de grotta. et basa comes iuraverunt ad dei evangelia in perpetuum tenere ratam et firmam finem et refutationem nec unquam impedient episcopum brixie nec suos successores. neque comunitatem brixie de prenominationis locis sed in perpetuum taciti et contenti permanebunt.

Actum est hoc anno dom. **m. c. lvi**. Indictione **iiii**. Interfuerunt Lafrancus rascapellis pisoginus. johannes alberti Orlandi test.

Ego Chonradus notar. dom. imperat. friderici rogatu genitoris mei guidonis bricii qui interfuit scripsi.

XXV . 3.

1156, 3 Aprilis.

Foglio 23.

(Inedito).

In Christi nomine. Die martis. **iii**. intrante mense Aprilis. In civitate pergami. Presentia horum hominum quorum nomina subter leguntur. Per lignum quod in suis manibus tenebat. Carissimus fecit finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum syrum vice et nomine domin. Raymundi brixien- si. episcopi et vice et nomine comunitatis brixie. nominatim de castro vulpini cualini et cerethelli et eorum territoriis. et nominati de toto eo in integrum. quod ei pertinebat in predictis territoriis in integrum et de tota emptione facta a bruxiado sicuti ipse bruxiadus tenebat per octo dies antequam vendidisset. et de omnibus dampnis. et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie. vel divisum seu ejus partem sibi illatis quoquo modo. et nominative de precio acquisitionis. Eo vero modo fecit hanc finem et refutationem. ita quodammodo in antea tacitus et contentus exinde permanere debent. et nec per se. nec per suos heredes neque per interpositam personam impediet predictum episcopum neque suos successores neque

comunitatem brixie vel divisum seu eius partem de hora in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione neque de predictis locis inquietare . seu molestare . neque per vindictam faciendo lamentationem alicui civitati . vel spirituali . vel seculari persone . sed semper tacitus et contentus in hac fine permanere debet . Et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem venire seu agere presumpserit . aut si apparuerit aliquod datum vel scriptum seu factum quod in aliam partem dedissent aut fecisset et clarum factum fuerit et non expedierit . tunc obligavit se et suos heredes composituros nomine pene predicto episcopo vel eius successoribus . ac comunitati brixie . Centum **xxv** . libr . honor . denar . veteris monete . et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore . Ibi idem Carissimus iuravit ad dei evangelia in perpetuum tenere ratam et firmam predictam finem et refutationem nec unquam impediet episcopum brixie nec suos successores neque comunitatem brixie de predictis locis . sed in perpetuum tacitus et contentus permanebit .

Actum est hoc in presentia Lafranci de lumexanis . et alberti johannis asini . et biffe test .

Et eodem modo petrinus de scanus fecit predictam finem et refutationem de prenomatis locis ut carissimus . et sub eadem pena . et eodem modo per sacramentum firmavit in presentia lafranci de Lumexanis . et arditionis de trecio .

Et eodem modo Rogerius culionis fecit finem et refutationem de prenomatis locis ut carissimus . et sub eadem pena et eodem modo per sacramentum firmavit . In presentia Lafranci rascapellis et iohannis asini . et biffe . et zanoni de bonato . et bertrami . Et gerardi de Castello . Anno dom . **m** . c . **lvi** . Indict . **iiii** .

Ego Chonradus notar . dom . imper . friderici rogatu genitoris mei Guidonis bracci qui interfuit scripsi .

XXV . 4 .

1156 , 7 Aprilis .

Foglio 23 verso .

(Inedito).

In Christi nomine . Die sabbati . **vii** . intrante mense Aprilis . In civitate pergami . Presentia horum hominum quorum nomina subter leguntur . Per lignum quod in suis manibus tenebat . Bertramus attonis orici fecit finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum Syrum vice et nomine dom . Raymundi Brixienis episcopi . et vice et nomine comunitatis brixie . nominatim de castro vulpini cualini et cerethelli . et eorum territoriis . et nominati de toto eo in integrum . quod ei

Mon. Hist. Patr. XX.

pertinebat in predictis territoriis in integrum . et de tota emptione facta a bruxiade sicuti ipse bruxiadus tenebat per octo dies ante quam vendidisset . et de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie . vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquo modo . et nominative de precio acquisitionis . Eo vero modo fecit hanc finem et refutationem . Ita quod hinc in antea tacitus et contentus exinde permanere . debet per se . et per suos heredes . neque per se neque per suos heredes neque per interpositam personam debet predictum episcopum vel suos successores seu comunitatem brixie . vel divisum seu eius partem de hac in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione neque de predictis locis . inquietare seu molestare . neque per vindictam faciendo lamentationem alicui . civitati . vel spirituali vel seculari persone . sed semper tacitus et contentus in hac fine permanere debet . Et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverit vel si apparuerit aliquod datum vel scriptum seu factum quod in aliam partem dedissent aut fecissent et clarum factum fuerit . et non expedierit tunc obligavit se et suos heredes composituros predicto episcopo vel suis successoribus ac comunitati brixie . Centum **xxv** . libr . honor . denar . veteris monete . et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore . Ibi vero in continenti Bertramus iuravit ad dei evangelia in perpetuum tenere ratam et firmam predictam finem et refutationem . nec unquam impediet episcopum brixie nec suos successores neque comunitatem brixie de predictis locis . sed in perpetuum tacitus et contentus pertinebit . permanebit ⁽¹⁾ .

Actum est hoc . Anno Dom . **m** . c . **lvi** . Indict . **iiii** .

Eodem modo . Guilielmus de palatiano et bungus fecerunt predictam finem et refutationem de prenomatis locis quelibet in totum ut bertramus . et sub eadem pena pro uno quoque et eodem modo per sacramentum firmaverunt .

Actum est hoc ut supra . Interfuerunt biffa . Albertus Albertoni . Lafrancus lumexanis . bertramus et girardus de rivola . et girardus de castello . Ardricus teiardus test .

Ego Chonradus notar . dom . imperat . friderici rogatu genitoris mei Guidonis bracci qui interfuit scripsi .

XXV . 5 .

1156 , 8 Aprilis .

Foglio 24 .

(Inedito).

In Christi nomine . Die dominico **viii** . intrante mense . Aprilis . In civitate pergami . Presentia horum

(1) Nel Cod. n. 1 è solamente *permanebit*.

hominum quorum nomina subter leguntur. Per lignum quod in suis manibus tenebat. Xuardinus fecit finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum Syrum vice et nomine dom. Raymundi Brixienſis episcopi. et vice et nomine comunitatis brixie. nominative de castro vulpini. cualini. et cerethelli et eorum teritoriis et nominati de toto eo in integrum quod ei pertinebat in predictis locis. et teritoriis et de tota emptione facta a bruxiade sicuti bruxiadus per octo dies tenebat ante quam vendidisset et de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie vel divisum seu ejus partem sibi illatis quoquo modo. et nominatim de precio acquisitionis. Eo vero modo fecit hanc finem et refutationem. ita quod hinc in antea tacitus et contentus ex inde permanere debet in perpetuum per se et suos heredes si vero tacitus et contentus omni tempore non permanserit. vel si contra hanc finem et refutationem venire seu agere presumpserit. per se vel per suos heredes. vel per interpositam personam aut si apparuerit aliquod datum vel scriptum seu factum quod in alteram partem dedisset aut fecisset et claurum factum fuerit. et non expedierit. Et obligavit se et suos heredes composituros predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitati brixie nomine pene. Centum xxv. libr. bonor. denar. veteris monete. et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore. Ibi idem xuardinus iuravit ad Dei evangelia in perpetuum ratam et firmam predictam finem et refutationem ut Bungus.

Actum est hoc. Anno. Dom. m. c. lvi. Indict. iiii. Interfuerunt Lafrancus de Lumexanis et zanebonis notar. Ardricus iudex test.

Ego Chonradus notar. dom. imperat. friderici rogatu genitoris mei Guidonis bricii qui interfuit scripsi.

XXVI.

1188.

Foglio 24 verso.

(Inedito).

In Xpi nomine die dominico. viiij. exeunte mense februar. In civitatis brixie. presentia horum hominum nomina subter leguntur. Guido bracius jacens in infirmitate in qua obiit. rogavit Chonradum filium suum ut scriberet et faceret omnes cartas. de quibus rogatus erat nominatim in civitat. brixia. seu in episcopatu vel in tredentina civitate. seu in episcopatu vel alicubi ubicumque fecisset. Et insuper predictus Guido constituit predictum conradum filium suum in suum locum ad faciendas predictas cartas. Actum est hoc in domo ipsius Guidonis. Anno domini m. c. lxxxviij. Indict. vi. Interfuerunt presbiter Lafrancus ecclesie sancti ze-

nonis (1) de foro. et priorus clericus eiusdem ecclesie. et obizo pizapiper. et Alkerius frater antei. et ognabenus filius otti pizoli de maxano et compagnonus notar. test.

Ego bonomus notar. domini iohannis episcopi brixienſis. interfui et Rogatus scripsi.

XXVII.

1456. 8 aprilis.

Foglio 24 verso.

(Inedito).

In Christi nomine. Die dominico viiij. intrante aprilis. In civitate pergami. Presentia horum hominum quorum nomine subter leguntur. Per lignum quod in suis manibus tenebat Ioannes bonus taiardi fecit finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum syrum vice et nomine dom. Raymundi brixienſis episcopi. et vice et nomine comunitatis brixie. nominatim de castro vulpini cualini et cerethelli. et eorum teritoriis. et nominatim de toto eo in integrum. quod ei pertinebat in predictis teritoriis in integrum. et de tota emptione facta a bruxiade sicuti ipse bruxiadus tenebat per octo dies ante quam vendidisset. et de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquo modo et nominative de precio acquisitionis. Eo vero modo fecit predictam finem et refutationem. ita quod hinc in antea tacitus et contentus exinde permanere debet in perpetuum per se et per suos heredes. et neque per se nec per suos heredes nec per subpositam personam debet predictum episcopum vel suos successores seu comunitatem brixie vel divisum seu eius partem de hac hora in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione. neque de predictis locis inquietare seu molestare. neque per vindictam faciando lamentationem alicui civitati. vel spirituali seu seculari persone. sed semper tacitus et contentus in hac fine permanere debet. Et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverit. vel si apparuerit aliquod datum vel

(1) S. Zenonis de Foro — In Brescia esistono due antichissime chiese dedicate a questo Santo; l'una al Foro Novarino, e l'altra dietro il Palazzo della Loggia. Della prima si registra la consacrazione nel celebre latercolo della dedicazione di molte chiese di Brescia, descritto nel 1152 e stampato dal Doneda alla fine delle sue Osservazioni storiche ecclesiastiche; 71 kal. decembr. Dedicatio S. Zenonis de foro. E S. Zeno de foro tuttavia dicesi questa chiesa nelle carte del 1275 e del 1417 presso il Gradenigo (Brix. Sacr., pag. 83) e non S. Zeno de foris, come fu scritto dal postillatore del secolo xiv del Catalogo antico dei vescovi Bresciani edito dal Gradenigo, leggendovisi così: Jacet ad S. Zenonem de foris Rusticianus episc. scs. L'altra chiesa si trova indicata in una pergamena del 1069 della Queriniana Templum archi civit. Brix. ed in altre pergamene del xiii sec. S. Zeno de arcu. Il cui nome si è conservato ad una vicina piazzetta, detta ancor oggi Arco vecchio.

scriptum seu factum quod in aliam partem dedisset aut fecisset et clarum factum fuerit et non expedierit tunc obligavit se et suos heredes composituros predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitati brixie . c . xxv . librar . honor . denar . veteris monete et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore. Ibi idem Iohannes bonus iuravit ad Dei evangelia in perpetuum tenere ratam . et firmam predictam finem et refutationem . nec umquam impediet episcopum brixie nec suos successores . neque comunitatem brixie de prenomi- natis locis . sed in perpetuum tacitus et contentus permanebit.

Actum est hoc . Anno Dom . m . c . lvi . Indict . iiii . Eodem modo Gerardus teiardus fecit finem et refutationem de prenomiatis locis . et sub eadem pena . ut zanebonus . et eodem modo sacramento firmavit . Interfuerunt Biffa et ardricus iudex La- francus de Lumexanis et zanebonus notar . et Al- bertus carellus test.

Ego Chonradus notar . dom . imperat . friderici rogatu genitoris mei Guidonis bricii qui interfuit scripsi.

XXVIII.

1156 . iv kal . Madii.

Foglio 25.

(Inedito).

In Christi nomine . Die sabbati iiii . Kalend . madii . In civitate pergami . Presentia horum hominum quorum nomina subter leguntur . Per lignum quod in suis manibus tenebat . Robertus zangarinus xuardi fecit finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum syrum et vice et nomine dom . Raymundi brixien . episcopi . et vice et nomine comunitatis brixie . nominatim de castro vulpini cualini et cerethelli et eorum teritoriis . et nominatim de toto eo in integrum . quod ei pertinebat in predictis teritoriis in integrum . et de tota emptione facta a bruxiadi sicuti ipse bruxiadus tenebat per octo dies ante quam vendidisset et de omnis dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie . vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquo modo et nominative de precio acquisitionis . Eo vero modo fecit predictam finem et refutationem . Ita quod hinc in antea tacitus exinde permanere debet in perpetuum per se et per suos heredes . et neque per se neque per suos heredes . neque per supositam personam debet predictum episcopum nec suos successores seu comunitatem brixie vel eius partem vel divisum de hac hora in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione . neque

de predictis locis inquietare seu molestare . neque per vindictam faciendo lamentationem alicui civitati seu spirituali vel seculari persone . sed semper tacitus et contentus in hac fine permanere debet . Et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverint . vel si apparuerit aliquod datum vel factum seu scriptum quod in aliam partem dedisset aut fecisset . et clarum factum fuerit et non expedierit . tunc obligavit se . et suos heredes composituros nomine pene predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitati brixie . Mille librar . honorum denar . veteris monete . et post penam solutam hec finis et refutatio maneat in suo robore. Ibi idem Robertus iuravit ad Dei evangelia in perpetuum tenere ratam et firmam predictam finem et refutationem . nec unquam impediet episcopum brixie nec suos successores neque comunitatem brixie de prenomiatis locis . sed in perpetuum tacitus et contentus permanebit.

Actum est hoc Anno Dom . m . c . lvi . Indict . iiii . Interfuerunt rubeus de cremona . vivianus et Albertus test.

Ego Chonradus notar . dom . imperat . friderici rogatu genitoris mei Guidonis bricii qui interfuit scripsi.

XXVIII bis.

Ann. 1156 de mense mart. et april.

Foglio 25 verso.

(Inedito).

In xpi noie . Hii sunt de illis Mille hominibus pergami . qui iuraverunt ad dei evangelia in perpetuum tenere ratam et firmam finem et refutationem vulpini et cualini et cerethelli et eorum territoriis in integrum . et totam concordiam et pacem quam pergamens . fecerunt cum hominibus brixie ⁽¹⁾.

Zerbosius.

Feragallus ⁽²⁾ filius.

Adam burdogia.

Quadragesima et homedei fratres ⁽³⁾.

Guntelminus pistor.

Presbiter de gutta.

petrus turta.

(1) Tutte le note si riferiscono alle varianti del Cod. n. 1.

(2) Feragallus eius filius.

(3) Qui i nomi sono ordinati così:

Quadragesima.

Petrus turta.

Dulcius de mercato.

Dulcius de zusaniga.

Auricula } fratres.

Homedeus }

Guntelminus pistor.

Olius mauri tibaldi de seriato.

dulcius de mercato.
 Dulcius de zusaniga.
 auricula.
 Fililius (*sic*) mauri ribaldi de seriato.
 Paganonus filius fulconis de brambato.
 Lafrancus cazola.
 Zanebonus de pallatio.
 Mizator.
 Oldeurandus de roduna ⁽¹⁾.
 Albertus eius frater.
 Rogerius de trescurro.
 Bertramus de cordo.
 Ottolerius de tercio.
 Zavaresius et Oddo filius eius.
 Ofredus ⁽²⁾.
 • Albertus de trione (terione?)
 Frat. Wazonis ⁽³⁾ de cendobio.
 Albericus et
 Oprandus de Mella.
 Suzo de ceriato ⁽⁴⁾.
 Lafrancus de taiuno.
 Guarinus de taiuno.
 Guarnerius de telgato.
 Giselbertus de telgato.
 Bellottus de telgato.
 Filius tadi.
 Gualcinus de verdello.
 Otto faba.
 Rainerius faba.
 Maldottus de mornigo.
 Malvezius.
 Petrus filius Alberti ingeldi.
 Petrus de palusco.
 Matenacius.
 Tade de palusco et duo sui filii.
 Godiolus et frat. eius de Palusco.
 Giselbertus de martinengo.
 Albericus de ertenno.
 Martinus eius filius.
 Petrarius de ertenno.
 Caput de cane de roduna.
 zoccus de oso.
 Zanebonus cacainputeo ⁽⁵⁾.
 Raymundus de seriato.
 Petrebonus de overnago.
 Maurus de durentibus.
 Johaninus delagio.
 Johannes de grumello.
 Lafrancus de membro.
 Bertarinus ⁽⁶⁾ de telgato.
 Pisoginus notar.
 Zanebonus notar.
 Johannes de tresoldo.
 Gerardus et attolinus ⁽⁷⁾. rodulfi filii, archidiaconi.

(1) de runduna.

(2) Oldefredus.

(3) Guazonis de zendobio.

(4) de zenato.

(5) caginputeo.

(6) Bertramus.

(7) et Antolinus redulphi.

Orichinus de ozello ⁽¹⁾.
 Petrus ramentarius.
 Filius giselberti de mapello de gumbertho.
 Lafrancus scarotta.
 Framesinus de lesina.
 Teutaldus de lesina.
 Pastamarza.
 Landulfus scruolus.
 Raymundus de capitaneo.
 brumestus.
 Otto martinonus et filius eius.
 Filius iohannis casii.
 Falsettus tabernarius.
 duo filii iohannis done.
 Totus marcius.
 duo filii belletti.
 Brixianus de levato.
 Johannes de zuga
 Rubens de calcato et frater ejus ⁽²⁾.
 Aripandus de scarpa.
 Bonattus de vilano et frater ejus.
 Bonefacius de brambato et tres filii ejus.
 Aricus filius Petri spoiti de palusco.
 Albericus zavatta.
 Guilielmus tettavol.
 Atto de ybertis.
 Guercius de castello.
 Dulcius de mercato.
 Bonus de durenti.
 Johannes bonus de osio.
 Casarius vualcosius.
 Adobatus.
 Petrus de castello.
 Johannes ruc.
 Adam Pristinarius.
 Zoppus.
 Albertus de lamotta.
 Lafrancus cambra.
 Johanes bonus castegnarius.
 Petrus ⁽³⁾ de mapello.
 Filius pugni.
 Gatarussa.
 Girardus archidiaconi.
 Martinus Petenarius.
 Griffio.
 Petrus iohanes clamanti.
 Ospinellus zoffo.
 Iohannes rundi.
 Filius bustigalli.
 Bassacomes.
 Iohannes de locate.
 Atto barbanus.
 Alberici zavatte et filii.
 zanebonus de arsino de sariato et
 Duo fratres sui.
 Merolus de sariato et filius ejus.
 Guido filius galone de sariato.

(1) Olzello.

(2) de colzato.

(3) omesso.

Osbertus de mezato ⁽¹⁾.
 Albertus amalvechatus et
 Loterius filius ejus.
 Rogerius de canalis.
 Filius guilielmi mecii.
 Carenzonus et duo filii ejus.
 Lafrancus ferarius de *Lemmene* ?
 Albertus primicerii et filius ejus.
 Obertus de campanile et frater ejus.
 Ottobellus et frater ejus.
 Ardicius de pazhacano ⁽²⁾.
 Obertus de odeici ⁽³⁾.
 Tres filii landulfi de foro.
 Anona.
 Alexander de longius.
 Aricus qui ibi moratur.
 Petrarius filius iohannis tuscaneni ⁽⁴⁾
 Truchettus gastaldii et frater ejus suzo.
 Lesina et frater ejus.
 Omnes milites et solt.
 lafrancus et arimannus ejus frater.
 Rogerius cum suis fratribus.
 Tres filii adelongi.
 Atto et ejus frater.
 Filii Oberti.
 Lafrancus ejus frater.
 Filii codeferri.
 Filius telvuni ⁽⁵⁾.
 Iohannes de valzel et ejus filii.
 Ospinellus et calvus.

Actum est hoc de mense marcii et de mense aprilis.
 Anno domini M. C. LVI. Indictione III. Interfuerunt
 magister malapars . et presbiter syrus. et albertus .
 et ejus filius mazochinus cravigula et alii plures tt.

Lanterius de fanone et frater ejus.
 Malcoatus filius mazuchelli.
 Filius arnulfi ingenii.
 Albertus orlandi.
 Guilielmus de capriolo et frater ejus.
 Iohannes de gattis et pater ejus.
 Ottebonus buzellarius.
 Adamus parvus.
 Iohannes dominici.
 Albertus de ferario et ejus filius.
 Petrus gallus.
 Filii petri de albino.
 Camadeus.
 Rubens filanisacco et filius ejus et
 Frater Rubei filii brixiani de lenato.
 pezacca, et filius bernardi.
 Raynoldus de la porta.
 Petricinus de scalla et filius ejus.
 Appus de scalla.

(1) de mercato.
 (2) de pachanzano.
 (3) de oldeici.
 (4) Petrarius iohan. toscaneni.
 (5) telvuni.

Dechanus de laporta et filius ejus.
 Petrus bonus de carzo et ⁽¹⁾ frater ejus.
 Alexander de tesio et filius ejus.
 duniottus.
 Bofolus ⁽²⁾.
 Rogerius et albetus anzeionus et
 Bertraminus et Iohannes.
 Andrea de patrengo.
 Lanfrancus garivertus et filius ejus.
 Bassus de seriato.
 Novellus tinctor.
 Biscar.
 Albericus novelli et frater ejus.
 Filii brage.
 Janettus de amberzago.
 Carzafrattus de muchezono.
 Petrus de pallatio qui moratur muchezono.
 Girardus de pallatio.
 prestinarius de calcinato qui morat. muchezono.
 Filius carbonerii.
 Albertus rambosius ⁽³⁾.
 Blancus macii.
 Janettus falsettus.
 Duo filii pergiberti.
 Salvagnus.
 Arnaldus natalis ⁽⁴⁾.
 Moyses guarminella.
 Cagneffus de balcone et filius ejus.
 Iohannes de gandino et tres suis filii.
 Marsilyon.
 Bertramus panis in furno ⁽⁵⁾.
 Adamus grappe .
 duo filii ardezoni blanconi.
 Andrea ventre.
 Bonattus cacaui.
 Lafrancus de curtenova.
 filius iohannis de par.
 Ugotionis de pallatio.
 Bertramus caldaria.
 Nigerbonus de baccho.
 Bertramus de gatto et ejus filius.
 Petrus de pallatio.
 Zanebonus.
 Rubeus de Lemmene.
 Iohannes bonus de osio.
 Faustinus gayten.
 bacettus de uriano et pater ejus domafollus
 Albericus bosonis.
 Albericus calcalardus (*sic*) ⁽⁶⁾.
 Janettus rogerii celsoni.
 Abbas de mapello.
 Lafrancus de ceriato.
 Maioccus de ceriato.
 Petrus rodulfi.

(1) Petrebonus.
 (2) Boffolus.
 (3) } Albertus rambosius, maxii.
 (3) } Janettus.
 (4) Arnaldus.
 (5) Bertramus infurno panis.
 (6) Calcardus.

Mayfredus de surlasco et frater ejus paxettus.
 Johannes de Furno et
 suzo ejus filius.
 Bregunzius litefredi.
 Albertonus pristinarius.
 Marchisius cuacius et frater ejus Petrus xpikisteni.
 Andent.
 Johannes blanci.
 Griffio guintelmini.
 braga de calcinato.
 Johannes cum capite et
 duo filii campasini.
 Petrus de piva et
 rogerus ejus filius.
 Olcelerius.
 Johannes de pergamo.
 Niger de pallatio.
 Petricinus de rogia.
 Gualacinus zucchemanni et frater ejus Fraccus.
 Conradus scacettus.
 Saccus pedelana.
 Martinus de cigola et frater ejus.
 Iohannes Granerius et frater ejus.
 Guithottus de burnengus.
 Guntardus de castello et filii ejus.
 Janettus de castello ⁽¹⁾.
Adam de noxa.
Dalfinellus de castello.
Berardus de castello.
Lafrancus de castello.
 Lafrancus albarinus.
 Teutaldus de Sabio.
 Malnepos conradi mathei et frater ejus.
 Gandulfus de burgo novo et duo filii ejus.
 Medicus de osio et frater ejus lafrancus zerva et
 frater ejus filius zocchi d'osio.
 Giselmanus.
 Raynaldus da porta.
 Girardus novellus et filius.
 Benella.
 Johannes de turre.
 Wastascutum et frater eius.
 Lanterius de palteriano et filius ejus.
 Vestithellus.
 Duniottus sarcinator et Pater ejus.
 Atto de curterezio et duo filii ejus.
 Johannes bonus de antescalam et frater ejus Cre-
 monesius.
 Cacaovum ⁽²⁾ antelde et duo fratres illius et
 filius bombelli.
 filii lanterii pagani adelasii.
 Johannes zopus de oliveto.
 Berinzo.
 Johannes de turre.
 filii nichole de rivola.
 Bungius alamannus et filius ejus.
 Lafrancus adelasius.

(1) *Janettus inclivisatus*: i quattro nomi susseguenti scritti in corsivo mancano nel Cod. n. 2.

(2) *Cacaovum*.

filii guale adelasie.
 filii ottonis pagani adelasii.
 filii lafranci de monasterio.
 Lafrancus seitaturta.
 filii raymundi de ertenno.
 Guilielmus abberisse.
 Bonus amicus de foro et
 filius ejus diaconus grassemundi.
 Lafrancinus de malpello.
 Aripandimus gualab...
 duo filii ejus.
 tres filii ginnami.
 filius iohannis cani.
 obertus xuardus.
 iohannes ferarius frater ejus.
 Teutaldus de cepa.
 Taiaferrus.
 bertramus xuardus.
 Mazoccus de semmene.
 Albertus de aleo.
 Arnulfus ⁽¹⁾ de bonato et fratres ejus.
 zacagnanus et filius ejus.
 Robollotus.
 Cavaza et duo ejus filii.
 filii acerbi de salanese et filius ejus.
 Rodulfus taruffi.
 Albertus dulzoni et filius ejus.
 habiaticus guarnerii de bonatto.
 Spina et frater ejus
 filius carli de adro.
 Maurus de canale.
 filius bebii.
 cullettus.
 Casarius de castestello (*sic*) et frater ejus.
 Puppus de castello.
 Guilielmus alberti de grotta.
 Lafrancus gardella et filius.
 Andrea rubeus.
 Lafrancus de forno.
 Landulfus cazola.
 Artenisius.
 Guilielmus de Alse.
 Arnembaldus.
 Girardus de rogia.
 Visettus et fratres.
 Bertramus ficie.
 Tentaldus de muzzo.
 Domentechat.
 Mussus.
 Alexander de grotta.
 Landulfus de grotta.
 Albertonus imiani.
 Bragagnana.
 Valolta.
 Armannus. Ravacelta.
 Arnoldinus de azano.
 Guilielmus de grotta.
 Guilielmus rivoltus.

(1) *Arnulfus*.

Bendiadeus.
 Lafrancus de muzzo.
 Lafrancus de bonato.
 Albertus de brambato.
 Pons.
 Albericus quatuor oculi.
 Patricus de muzzo.
 Otto ventre.
 johannes de turre.
 falsacappa.
 Auricula.
 Johannes busius.
 Albertus fragarolus.
 Lafrancus de muzzo.
 Petrus de pallatio.
 Raymundus de trescurro.
 Lafrancus de aza.
 Ottolinus valeos.
 Barzaga.
 Albertus de carvi.
 Guilielm. de Lemmene.
 Clamadeus.
 Ottebonus de carvico.
 Paz.
 Ottebonus stephano.
 Bertramus de oso.
 Alexander de carzo.
 Bonafersura.
 johannes pastamarza.
 Maza.
 Landulfus orlandi.
 Aricus de palusco.
 Bonefacius.
 Alexander de longis.
 Albertus de sca.
 johannes flura.
 Petrus de puteo longo
 Guilielmus de alz.
 Petrus rodulfi.
 Mussus . iohannis.
 Guilielmus de rivola.
 Pellacor.
 Johannes ferarius.
 Urganus.
 Addamus grappe.
 Albertoc.
 Galliardinus.
 Cavezatus.
 Petrus de salt.
 Alexander de trescuro.
 Mayfredus de surlasco.
 Gilbertus cordoaneri.
 Lafrancus cucho.
 Albertus gabao.
 Alkerius.
 Otto de Lapetta.
 Rogerius de puia.
 Filius zochi.
 Ambrosius de bre.
 Retholdus malaspina.

Mon. Hist. Patr. XX.

Adhelburgus.
 Albertinus ciriolus
 Mazol.
 Faciolus.
 Lafrancus miarolus.
 Ottobonus.
 Albertus grilus.
 Peterbonus.
 Johannes pestenaga.
 Ambrosius.
 Johannes.
 Albertinus de Colog.
 Guithottus de turre.
 Rumanus uchiman ⁽¹⁾.
 Suzo.
 Bertraminus noxe.
 Oldelacca.
 Guifredus de grotta.
 Girardus de castello.
 Morescus.
 Ardericus judex.
 Gigus biffa de curterezia.
 Johannes ribaldi.
 Johannes de avano.
 Alexander de aleo.
 Paganus monaci.
 Alghisius de bonato.
 Otto de rivola.
 Guithottus de castello.
 Attellatius.
 Bertramus roina.
 Bongus de scano.
 Otto marino.
 Guithottus de scano.
 Albertus de grotta.
 Petercinus.
 Caizonus.
 Guala de Verdello.
 Giselbertus de mapello.
 Petrus de curtedoga et filius ejus.
 Filius zandoni ⁽²⁾.
 Guilielmus bruxavacca.
 Guarskinus.
 Dalfinellus de diacono.
 Bruniolus picerne et fratres ejus duo.
 Blancus loterii.
 Basega et filius ejus.
 Alexandrinus picenenus.
 Johannes de custode.
 Discatiatus.
 Guilielmus scopardus.
 Obertus scopardus.
 Duo de filii girardi loterii.
 Compatre qui dicitur busca in oculum et filius
 ejus.
 Alfisius ⁽³⁾ batferri.
 Filii macherii de lemmene.

⁽¹⁾ Uchman.

⁽²⁾ Candoni.

⁽³⁾ Alfisius batteferri.

Johannes Busca in oculum et fratres ejus.
 Petrusbonus busca in oculis.
 Presbiter de loreto.
 Andreas ferarius de gandino.
 Michael pape et frater ejus.
 Petrus fraulus.
 Clementinus de curno.
 Buccadepane et frater ejus.
 Oldutius filius guithotti de rivola.
 Loterius gabalonus et filius.
 Guala de muzio et fratres ejus duo.
 Johannes ruccus et filius ejus.
 Bos de locate et filius ejus et frater.
 Filius Vualscosii de azano et frater ejus.
 Adam de mapello.
 Conradus de gumbertho et filius ejus.
 Guilielmus de carvico et duo ejus fratres.
 Albericus de sporzathega.
 Ottebonus de cummo et frater ejus.
 Cuppa de auro.
 Albericus quatuor oculi.
 Franduinus de bulgaro et frater ejus.
 Alexandrinus Descanus et frater ejus.
 Petrus bonus de treno et tres sui fratres et filius ejus.
 Bonettus de fersuga et frater ejus.
 Bertazolus et frater.
 Prandulfus ferarius.
 Pugnetus.
 Blancus et frater ejus.
 Girardus de cluxono.
 Rogerius de rivola.
 Albertus pisarinus et filius ejus.
 Johannes asinus de gandino.
 Filii ottonis ferarii. ii.
 Girardus parmerius.
 Filii pelicie buse.
 Peccottus.
 Calcalana.
 Filius Benzonis de scano.
 Filius ferlende frera.
 Jovenatta et frater ejus.
 Pethartia.
 Ambrosius de zurla et frater ejus.
 Filius rabetti de scano.
 Filii ottonis de scano.
 Filii lombardi.
 Oprandus mussus.
 Pezatta de la porta.
 Cuppus.
 Catanius et frater.
 Filius ottabone de scano.
 Filius mancesie de scano.
 Filius guithotti de scano.
 Filius bassiani.
 Filius arnaldi de preposulo.
 Landulfus de preposulo et frater ejus.
 Johannes de ormenago (2).

(1) Landolfo o messo.

(2) de overnago.

Johannes de curtina et filius.
 Filii lombardi.
 Carzonus et filius ejus.
 Petrus de solario et filius.
 Petrobonus de cugnolio et frater ejus.
 Bonfatus et frater ejus.
 Filii cucchi de turre.
 Barzacha.
 Guido de grassobio.
 Petrus gastaldus de palusco et filii ejus.
 Petrus arnulfi de palusco.

Ego Conradus not. domini imperat. Friderici rogatu genitoris mei Guidonis bracci qui interfuit scripsi:

XXIX.

Ann. 1191, 8 decembr.

Foglio 27 verso.

ODORICI (1).

In nomine domini. Anno ab incarnatione eius MC. Nonagesimo primo. Indictione viii. Die dominico octavo mensis decembris. Super discordiis que vertebantur inter brixieneses. et suam partem et cremonenses. et pergamenses et suam partem. Talis est ordinatio et preceptum domini Henrici romanorum imperatoris. In primis ordino Syrum Salimbenum (2) et passawerram iudices curie sue nuntios qui recipiant iuramenta omnium brixienesium. cum nuntiis cremonensium et pergamensium. si interesse voluerint. Simili modo recipiant sacramentum ab omnibus cremonensibus. et pergamensibus. cum nuntiis Brixienesium. si interesse voluerint. Sacramentum tale est. Juro ego brixienesis ad sancta dei evangelia. quod (3) bona fide sine fraude de omnibus discordiis et guerris et maleficiis que sunt inter brixieneses. et eorum partem. ex una parte. et ex altera cremonenses. et pergamenses. et suam partem. observabo omnia precepta que dominus imperator. per se vel eius nuntium. fecerit mee civitati. vel michi. et pacem firmam tenebo et observabo in personis et rebus omni tempore pro facto (4) istius discordie cre-

(1) Di questo Decreto o precetto di Enrico VI, oltre la trascrizione esistente in questo Codice, un altro apografo sta nell'Archivio segreto di Cremona, elencato a pag. 66, n. 570, nel primo volume del *Repertorio Diplomatico Cremonese* (Cremona 1878), col titolo *Ordinatio et praeceptum Heinrici imperatoris super discordias inter Brixieneses, Cremonenses et Bergomenses*.

L'Odorici lo ha pubblicato in fine alla Battaglia di Rudiano da lui narrata, edita nell'*Archivio Storico Italiano* (N. S., t. III, p. 2^a a pag. 18) col titolo: *Atto di compromesso e decreto ad un tempo di Enrico VI, predisponente la transazione e pace fra le città contendenti di Brescia, Bergamo e Cremona*. Egli dice di averlo trascritto dal *Liber Potheris*, car. 28; ma con tali varianti che trovo necessario di notarle, quantunque alcuni siano forse errori tipografici.

Le parole scritte in corsivo furono aggiunte nel margine dalla stessa mano.

(2) Salimbenum — ODORICI — Salibernum.

(3) quod bona — ID. — quod fit bona.

(4) pro facto — ID. — pro sedamento.

monensium . et pergamentium . et eorum parti ⁽¹⁾ . et illa loca sive castra que fuerint assignata propter istud factum domino imperatori . vel eius nuntiis . non auferam . nec auferri faciam . sed potius adiuvalo tenere nuntios quos dominus imperator in predictis locis et ⁽²⁾ castris posuerit usque ⁽³⁾ quo domino imperatori placuerit . vel eius nuntiis ad hoc destinatis . Similiter modo iurabunt . Cremonenses . et pergamentenses . Brixenses . et eorum parti . Nomina castrorum que in potestatem domini imperatoris permanere debent . sunt ista . Scilicet Calipium et totum illud quod in valle calipii pergamentis . vel illi qui ex eorum parte tenebant ante guerram istam . et modo non tenent . Vulpinum . Corzonum cum valle . Coalinum ⁽⁴⁾ . et Cerethellum . que omnia loca debent custodiri a nuntiis domini imperatoris comunibus expensis brixie et pergami ⁽⁵⁾ . Discordiam vero predictorum locorum oprando de sancto alexandro . et detesalve advocato *ex parte* pergami et iohanni de calapino et guilielmo de oriana ex parte brixie a domino imperatore cognoscenda *(sic)* et determinanda *(sic)* comittitur . quod si amicabiliter vel per sententiam predictam discordiam non terminaverint ad dominum imperatorem refferant . de castris vero non teneantur cremonenses nisi secundum tenorem pacis . Et predicta *castra* brixensium et pergamentium assignabunt imperatori . vel eius nuntiis quandocumque eis preceptum fuerit . Similiter sacramentum faciens ⁽⁶⁾ omnes captivi quod faciunt alii sue civitatis . et tanto plus quod quandocumque a domino imperatore . vel eius nunciis fuerint requisiti . propter pacem . que dicatur ⁽⁷⁾ esse rupta ab aliqua partium representantibus se in potestatem domini imperatoris . vel nuntiorum eius specialiter a domino imperatori destinatum . nec de potestate eius vel nuntiorum suorum recedent sine parabola domini imperatoris . vel eius nuntii . ad hoc destinati . Similiter ad illum locum venient quod dominus imperator . vel eius nuntius eis preceperit . nec de ipso loco recedent nisi eius vel eius nuntii parabola . Et nullam iacturam vel lesionem occasione predictae discordie aliquibus personis de parte brixensium . et specialiter comitibus de martinengo inferrent . Eo modo observabunt brixenses . et pergamentenses ⁽⁸⁾ . et eorum parti *(sic)* . factis utrinque ⁽⁹⁾ predictis iuramentis et habita possessione infrascriptorum ⁽¹⁰⁾ locorum . predicti syrus et passaverra in unum locum potestates et consules predictarum civitatum cum sapientibus eorum facient convenire . et finem et pacem sibi vicissim facere faciant . Et postea ⁽¹¹⁾ captivos reddere secundum predictum tenorem facient . Et nullum preiudicium ali-

(1) parti (sic) — L'ODORICI — partis.

(2) et castris — ID. — et pro castris.

(3) usque quo — ID. — usque et quo.

(4) Coalinum — ID. — Coalidium.

(5) Nel Cod. n. 1 Brixiens. et Pergamens.

(6) faciens — ID. — facientes. — Nel Cod. n. 1 facient.

(7) dicatur — ID. — dicunt.

(8) pergamentenses — ID. — pergami.

(9) utrinque — ID. — utriusque.

(10) infrascriptor — ID. — suprascriptor.

(11) et postea — ID. — et pro ea.

cui parcium generaliter ⁽¹⁾ propter possessionem castrorum datam domino imperatori per ⁽²⁾ comune et diviso de gorzono supranominato . Ita statuit dominus imperator . ut si prefati nuntii Syrus et passaverra cognoverint ⁽³⁾ esse de curte vulpini . ut possessionem sicut de aliis locis superius dictum est possessionem recipiantur . alioquin minime.

Actum est in Mediolano super pallatium archiepiscopi mediolanensis.

Predictus dominus imperator . hanc ⁽⁴⁾ chartam fieri precepit . Interfuere dominus petrus aliene urbis cardinalis de placentia . Archiepiscopus Ravene ⁽⁵⁾ . scilicet Guillelmus ⁽⁶⁾ . Bonifacius novarie episcopus ⁽⁷⁾ . et vicarius imperialis aule . Anselmus cumanus episcopus . Brixensis episcopus ⁽⁸⁾ . Albertus de summo cremonensis ⁽⁹⁾ . potestas papie . Vbertus de olevano . Gayferius ysembardus . Guido de puteo . Guido de codalo . Otto cendadarius . Albertus struxius de cremona . Arnaldus de strictis de placentia . Henricus de lutra pincerna . et camerarius dom . imperatoris . Roglerius ⁽¹⁰⁾ vicecomes . Manuel de concisio . Vgo de camerario . Tadius de mandello . ardricus ⁽¹¹⁾ de modoecia test. ⁽¹²⁾.

Ego martinus phylippi imperialis aule et papiensis notarius interfui . et precepto iam dicti dom . imperatoris . hanc cartam . scripsi.

XXX.

Anno 1192, 14 januar.

Foglio 28 verso.

Inedito (13).

In xpi. nomine dom. Anno domice incarnationis Millesimo Centesimo Nonagesimo secundo . Die martis quarto decimo die januarii Indict . decima . Cum dominus imperator . romanor . Henricus nos syrum Salimbene iudicem de papia passaverram iudicem civit . mediolan . sue curie iudices super discordiis

(1) parcium generaliter — L'ODORICI — ommesso.

(2) per — ID. — pro.

(3) cognoverint — ID. — convenerint.

(4) hanc — ID. — ommesso.

(5) Ravene — ID. — Ravenna.

(6) Guillelmus — ID. — Guilielmus.

(7) Bonifacius novarie episcopus — ID. — Bonifacius notarius, Novarie episcopus.

(8) Il vescovo di Brescia presente a questo atto era Raimondo Giovanni di Fiumicello, cittadino di Brescia che occupò la sede dal 1175 al 1195: nella serie Joannes I.

(9) cremonensis — ID. — de Cremona.

(10) Roglerius — ID. — Roglerius.

(11) Ardricus — ID. — Ardicus.

(12) testib. — ID. — H.

(13) L'Odorici ha pubblicato questo documento nel vol. VI, pag. 72 delle Stor. Bresciane, col titolo *La ricognizione della Lega*.

Il comune di Brescia assente ai patti convenuti fra esso e Arrigo VI.

Fra le omissioni, non ha stampato i trentasei nomi di persone di Brescia e di Bergamo, ed il patto della restituzione delle cose rapite e del rifacimento dei danni reciproci per quella guerra derivati. Per cui si può ritenere inedito.

et guerris et maleficiis que inter brixieneses. et suam partem. et pergamenses et cremonenses. et eorum partem vertebantur. ut sacramenta pacis et concordie ab omnibus hominibus illarum civitatum et possessionem castrorum de quibus controversia vertebatur vice sua reciperemus. et ut finem et pacem de prefatis discordiis et guerris et maleficiis vicissim fieri faceremus suos nuntios constituisset. et factis utriusque iuramentis. et possessionem castrorum habita captivos utriusque partis faceremus absolvi. et ea que ad pacem et concordiam illarum civitatum spectarent vice sua tracteremus. ab uguizio de buso potestate cremone. et ato consilio ejusdem civitatis. presentibus boccasio de manervio. et desiderio iudice et iohanne faba omnes de brixia. et ajordane de vivario brixensis potestas. et ab omnibus de consilio brixie. presentibus bono de riboldis et Lafranco stradeverto de cremona et a consulibus pergami. et a toto consilio prefate civitatis assistentibus ibi stephano boccardo, et Ugone busonis de brixia. sacramenta pacis et concordie secundum formam a iam dicto domino imperatore nostro nobis prefixam sicut in publico instrumento a martino philippi domini imperat. not. facto continetur concorditer recepimus. et de una quaque civit. nuntios in predictis civitat. ordinamus. ut ab universis prenominarum civitatum hominibus similia sacramenta pacis. et concordie reciperent. de inde secundum ejusdem domini imperatoris mandatum de novaria in castro calepii presentibus milone de griffo consule brixie. et comite Guifredo de martinengo. et martino petenalupum ejusdem civitat. clavibus iam dicti castri a iam dicto consule brixie nobis ex parte. domini imperatoris traditis. existentibus ibi Ottebono de amberzago consule pergami et alberto de rivola ejusdem civitat. custodes posuimus. In castro vero sarnego de vercellis possessione a iam dicto consule nobis assignata in presentia supra scriptor. pergamentium. similiter custodes missimus. exinde in castro vulpini presentibus suprascripto iohanne faba. et ugone de taxone ejusdem civitatis possessione ejusdem loci vulpini. et pro cerethello et coalino a rogerio de mozo et Beltramo de rivola. et Ottebono de amberzago consulibus pergami. et alexandro de alio et iohanne de pedrengo ejusdem civitatis. nobis vice domini imperat. assignata. clavibus ejusdem loci et traditis. viginti pedites de vercellis. ex parte domini imperatoris constituimus. Quibus omnibus ita per actis. prefatum Uguizionem de bosso potestatem cremone et pisoniam (*sic*) de pisoniis et Lafrancum suos iudices. et anselmum malfiliastrum. et orebellum de ante ecclesiam et Ombonum de tricio et Ottonem comite et maltraversum de madalbergis et iohannem salvaticum et anricum de urso casali. rogerium beaquam. et osbertum carimanni. et involatum de dovera. et oddonem de perso. tothescum seita clericum omnes de cremona et Beltramum de rivola et Ottebonum iudicem de amberzago et Lafrancum de rogerio. et Giselbertum de montexello consules pergamen. et alexandro de alio. et detesalve

advocatum. et albertum de rivola. et oprandum de sancto alexandro. et albertum de grotta. et beltramum ser moreschi. et lafrancum ser vuasconi. et attonem ficiani et iacobum fitiani. et gruetam ariburginum et iohannem de pedrengo. et paganum suardum. et pedrucolum de rivola omnes prefate civitatis pergami. et comitem azonem. et azonem confanonerium. et iohannem fabam. et Guilielmum de oriana. et albertum de concesio. et petrum petenalupum. et iohannem de pontecarali. et milonem de griffo. consules brixie. et ardericum de sala. et iohannem de guxiacho. et boccacium de manervio. et ardizionem confanonerium. et oprandum de martinengo. et ugonem de taxone. et manuelem de concesio. et albertum de rodingo. et lafrancum de lavello longo. omnes de brixia. et comites lafrancum. et paganum. et guifredum de martinengo. in unum juxta rudilianum supra ripam fluminis ollii fecimus convenire. ibique in presentia infrascriptorum testium iam dictis omnibus consulibus brixie et pergami. et iam dicto ugucioni potestati cremone. et ipsis pisonino et Lafranco iudicibus eius. per sacramentum precepimus. ut vicissim finem et pacem de omnibus discordiis et guerris et maleficiis. et dampnis occasione predictae guerre et discordie dictis vel factis per se vel per eorum partem ipsarum civitatum. pro comuni et pro diviso. facerent sibi et sue parti. et sic prefatam finem et pacem inter se fecerunt. et sic vicissim osculati sunt ad quam pacem perpetuo tenendam et confirmandam penam mille marcarum argenti ex parte. iam dicti domini imperatoris nostri imposuimus. ut quecumque predictarum civitatum contra alteram partem prenominatam pacem rumperet. quingentas marcas illi parti cui pax rupta fuerit quingentas camere domini imperatoris persolvat. Subsequenter precepimus ut captivi omnes hinc inde absolverentur. et prenominati potestas et consules consilio et parabola aliorum qui secum fuerant sive venerant ibi presentialiter absolverunt. Item iniunximus prenominati potestati et consulibus ut quicquid a tempore treugue infra preter pensiones domorum et custodiam a captivis ablatam vel acceptam fuerat de hinc ad kalend. febr. omni occasione remota reddant et reddi faciant. Preterea ejusdem potestat. et consulibus iniunximus per sacramentum ut omnia quecumque prius iam dictam treugam ablata sunt. infra mensem unum faciant restitui. et ut diligentius hec omnia cognoscantur. et maturius effectui mandentur. Ombonum de trezio et Olerebellum (*sic*) de antea ecclesiam de cremona consilio et mandato potestatis et aliorum qui secum fuerant. et desiderium iudicem et Girardum lanzonum de brixia. pro rebus ablatis cremonensibus. et iohanne de guxiacho. et ugonem de taxono super rebus ablatis. pergamentibus. et eorum parti consensu et mandato predictorum consulum brixie. et aliorum sapientum qui secum fuerant. et albertum de rivola. et albertum de grotta de pergamo. super rebus ablatis brixiensibus. et eorum parti. consensu et mandato iam dictorum consulum

pergamens. et aliorum de pergamo qui secum fuerant. iurare fecimus quod bona fide questiones ablatarum rerum et dampnorum et omicidiorum. prius iam dictam treugam audient et decident et illa restitui infra mensem veritate cognita facient et compositiones omicidiorum secundum consuetudinem. civitatis. et iura prestari facient. et sacramentum pacis sicut alii fecerunt cives ab omnibus hominibus confinium locorum unius cuiusque civitatis. Et ibi precepimus per sacramentum omnibus iam dictis consulibus et potestati ut predicta omnia faciant observari. Amplius precepimus iam dicte potestati et consulibus per sacramentum. ut sacramentum pacis sicut alii cives fecerunt ab omnibus hominibus confinium locorum unius cuiusque civitatis. scilicet. Brixie. et cremone. et pergami. et specialiter ab omnibus locorum que dampna propter guerram istam receperunt presentibus alterius civitatis nuntiis si inter esse voluerint. infra octo dies si requisiti fuerint ab aliqua parte ipsarum civitat. incipiant facere. et illa bona fide faciant perficere. Preterea precepimus similiter per iuramentum ut captivos sue civitatis. qui non iuraverant faciant simile iuramentum facere de hinc ad kalend. Februarii proximas. sicut alii captivi fecerunt. Insuper precipimus eodem modo per sacramentum. ut possessiones et iura quas homines predictarum civitatum. et comites prenominati de martinengo in fortia alterius civitat. habeant de cetero non turbent. Sed omnis in sua possessione quiete permittent propter quam de castris in quibus custodes pro domino imperatore posuimus. que castra predictis custodibus. vel aliis que loco illorum constituti per sacramentum omnibus predictis consulibus precepimus ut nullo modo auferantur. Ad dimus insuper ut mercatum per suam fortiam similiter predictis custodibus istorum castrorum vel suis nuntiis non denegent. sed bona fide exhibi faciant. et personas eorum et res et suorum nuntiorum ibi stando. eundo. et redeundo salvari faciant. et ut stipendia comunit. brixiens. et pergamens. donec steterint persolvant. Insuper pro bono pacis et concordie admonimus et consuluimus prefatos omnes. ut occasione possessionis alicuius seu terre. quam aliquam predictarum civitatum vel aliquis homines de predictis civitatibus in confinio alterius civitatis. vel in fortia civitat. habere credit. per vim non occupet. vel edificet. nisi prius ratione cognita. si altera pars ad aliam partem pertinere negaverit. Quia sicut super ordinaverunt. ut plures cartis rogate sunt fieri.

Interfuer. dominus Guilielmus ravenne archiepiscopus. et dom. episcopus Iohannes brixiens. et iohannes de pallatio archidiaconus brixiens. et magister Guallandus. et martinus clericus. et iohannes vuaserlanda brixie. et arlottus de mutina. et ugo sinochus et petrus scarlupum. et bollius et oliverius salienbene de papia. et Aymericus de vercellis qui stat ad papiam. et alii quam plures.

Ego Passavuerre imperial. aule iudex una cum iam dicto socio meo syro imperial. aule similiter

judice vice cuius subscribo predicta omnia ut super legitur precepi et ordinavi et ass.

Ego Iacobus centum filii sacri pallatii notar. carta iste pacis et finis tradidi et visione istorum dominorum Syri. et passavuerre suprascripta precepta scripsi et etiam infrascriptis omnibus interfui.

XXXI.

Anno 1192, 2 octobr.

Foglio 30.

Inedito (1).

In nomine domini. Anno dominice incarnat. Millo. Cent. Nonag. Secundo. Die veneris secundo die octubris. Indict. undecima. In castro Vulpini. In presentia infradictorum hominum parabolam ac licentiam dederunt dom. Albertus Adhegerii civis ferarie. et Syrus Salienbene de papia. et passaverra de mediolan. imperial. aule iudices. Maifredo notar. civitatis (2) *papie ad suam partem et ad partem jacobii centum filii* notar. civitatis mediolani in ipsa causa socii eius qui supra vulpini turrem tunc erat. dicta seu depositiones testium datorum sub ipsis alberto et syro et passavuerre. super causa possessionis vulpini. et eius pertinentiis que vertebatur inter comune brixie ex una parte. et ex altera parte. comune pergami. dictandi et in actis publicis redigendi ita ut perpetuam firmam obtineant memoriam. In primis hec sunt dicta.

Iacobus de yseo iurat. dixit. quod propter discordiam. et guerram quam habuerunt brixenses cum pergamenses venerunt ad pacem et illam fecerunt ultra mulam (3) *(sic)* inter telgatum et palazolm. Et ego illi paci interfui. et tunc *fecerunt* pergamens. (4) finem de castro vulpini et pertinentiis. et dixit quod hoc fuit. a xl. an. infra sicut firmiter credit et ab illo tempore infra tenuit comune brixie. et possedit ipsum castrum vulpini quiete usque ad illud tempus quo yseum fuit destructum per dominum fredericum imperatorem. et vidit per tres annos et plus. Interrogato quomodo scis hoc. Respondit. ego tenui ipsum castrum per comune brixie per annum secundum meam partem. et illi de Lacu similiter tenuerunt per comune brixie. *et magnianus* (5) *de sancto gervasio tenuit cum suis parentibus per co-*

(1) L'Odorici nel vol VI, pag. 74, ne ha pubblicato una parte soltanto e con delle varianti, col titolo *Il processo e la consegna di Volpino*; per cui è a ritenersi inedito.

Nel Cod. n. 2 è scritto nel margine nel xiv sec. *Processus formatus super facto Vulpini*: titolo che non esiste nel Cod. n. 1.

(2) Lo scritto in corsivo manca nel testo del Cod. n. 1: fu aggiunto sul margine dalla stessa mano.

(3) Qui ed in altro luogo, in ambidue i Codici è scritto *Mulam* invece di *Muram*.

(4) Nel Cod. n. 1: tunc *fecerunt* pergamens.

(5) Lo scritto in corsivo manca nel Cod. n. 1; fu aggiunto in margine dallo stesso amanuense.

mune brixie. et quodam oldeprandus bruxiadus similiter tenuit per comune brixie. et multos alios vidi euntes et redeuntes qui tenebant ipsum castrum vulpini nomine comunis brixie per ipsos. tres annos. et plus de nominibus quorum non recordor. et postea comune pergami occupavit vulpinum cum pertinentiis sicut firmiter credit. et fama comunis est totius terre quod tempore illo quo yseum fuit destructum pergamenses. ceperunt vulpinum. et dixit quod ab eo tempore infra pergamenses tenuerunt donec custodia per dominum imperatorem Henricum fuit in ipso castro vulpini posita. et dixit quod firmiter scit quod a xl. annis infra brixenses habuerunt possessionem vulpini. per annis iii. et plus.

Albertus de Lacu qui stat ad yseum. iurat. et dixit quod propter guerram et discordiam quam habuerunt brixiensibus cum pergamensibus venerunt ad pacem. et illam pacem fecerunt inter mulam (*sic*) et telgate. et ego interfui illi paci. et tunc vidi quod pergamenses. finem fecerunt de castro vulpini et ejus pertinentiis brixiensibus et dederunt nuntios pergamensibus qui miserunt in possessionem vulpini brixiens. et ego met tunc cum fuerunt positi in tenutam intravi cum brixiens. in tenutam. et ab illo tempore pacis infra tenui ipsum castrum vulpini per comune brixie quiete per mensem unum et dimidium. per comune brixie. et antequam comune brixie assignaret illud castrum. tenendum ab aliis. et dixit quod vidit muscos et gezum ⁽¹⁾ cum sociis tenere illud castrum vulpini per comune brixie per annum unum. et postea vidit advocatum de brixia cum sua societate predictum castrum tenere per comune de brixia. et ego met tenui cum sociis meis per alium annum secundum meam partem et die quod. xxxvi. an. sunt vel circa id quod illa pax fuit facta. et dixit quod a xl. an. infra comune brixie quiete tenuit et possedit prefatum castrum per iii. an. sicut ipse met vidit. et dixit quod ipse vidit ipsum castrum vulpini semper ab illo tempore infrascripte pacis infra donec yseum fuit destructum per ipsum dom. imperator. teneri. per comune brixie quiete. et dixit quod xxxi. an. sunt quod ipse locus se fuit destructus per ipsum dominum imperator. et tunc pergamenses. ceperunt castrum vulpini. et tenuerunt ipsum donec custodes per dominum Henricum imper. in castro ipso vulpini fuerunt positi.

Mugnianus de sancto gervasio qui habitat in civitatis brixie iurat. dixit propter discordiam. et guerram quam habuerunt brixenses et pergamenses. venerunt ad pacem. et dixit quod. xxx. vi. an. sunt quod ipsa pax fuit facta. Interrogato quomodo scitis. quod xxxvi. an. sunt R. bene. quia vidi cartam unam pacis et finis factam inter comune pergamenses. et comune brixie. et de ipsa pace quatuor. cartis fuerunt fieri rogate sicut in ipsa carta pacis et finis quam vidi. et legi continetur. et ab illo tem-

pore infra vidi comune brixie tenere ipsum castrum vulpini quiete per iii. annis et plus. donec yseum fuit per ipsum dominum imperat. destructum. Interrogato quomodo scitis quod comune brixie tenuit ipsum castrum vulpini per iii. an. et plus R. comune brixie tenuit ad suam manum per mensem unum et plus primo quam consignaret aliis. postea assignavit comune brixie cuidam boneprando advocato et sociis. et ipse tenuit. per annum. j. cum sociis per comune brixie. et musca cum sociis suis per alium annum. et butius de porta matulfi tenuit per alium annum cum sociis. et illo anno quo butius cum sociis tenuit. comune brixie fecit facere murum novum qui est a superiori parte et ab inferiori parte turris versus sero. in castro vulpini. et postea quidam oprandus bruxiatus cum me et cum illis de lacu et cum jacobus de yseo et cum ser guielmo de sala et cum lafranco fratre suo et cum seccasolis et cum bonsigniore de pallazzo tenuit per alium annum per comune brixie. et postea dedimus ipsum castrum vulpini illi hominibus qui tenuerunt ipsum castrum per comune brixie. et postea ipsum castrum amiserunt. et pergamenses illud castrum occupaverunt et. xxx. annis fuerunt in sancto nazario proximo preterito quod ipsum castrum pergamenses. occupaverunt et quod yseum fuit destructum et combustum per ipsum dominum imperator. et ipsum tenuerunt donec custodes in ipso castro vulpini. per dominum imperat. Henricum positi fuerunt.

Archipresbiter de yseo. juravit dixit. quod guerram et discordiam habuerunt brixiensibus. cum pergamensibus et fecerunt inde pacem et fecerunt finem pergamenses. brixiensibus de vulpino. tunc intraverunt brixenses in possessionem vulpini. sed non interfuit paci nec introitu. sed postea vidit brixenses tenere. et possidere predictum castrum per annos quatuor et plus. a xl. an. infra et sepius fuit in ipso castro diversis annis ipsis brixiensibus habitantibus possessionem ejusdem castri et vidit quod comune brixie fecit ibi fieri quosdam muros quiete. et ita tenuerunt et possederunt usque ad destructionem predicti loci ysei. et redditus loci. et pertinentie et ipso loco pertinentia habuerunt. Interrogato. quomodo hoc scit. R. quod interfuit. et vidit et dormivit et de fructibus usus fuit.

Aposazius advocatus. iuravit et testavit. quod discordiam et guerram habuerunt brixiensibus. cum pergamensibus et inde pax fuit facta. sed non interfuit paci. et postea pacem factam a xl. annis infra vidit quod brixenses tenuerunt. et possederunt castrum vulpini et pertinentias per annos iii. et plus continue. Interrogato quomodo scit hoc R. quod primo anno cum aliis nobilibus custodivit ipsum castrum nomine comunis brixie. in aliis sequentibus annis vidit homines euntes et redeuntes qui custodiebant ipsum castrum per comune brixie. et fama talis est. et quando yseum fuit destructum pergamenses. ceperunt ipsum castrum sicut est fama comunis.

(1) Il medesimo spazio c'è anche nel Cod. n. 1.

Petrus pontecaralli iuramento testatur quod comune brixie prius pacem quam fecerunt brixiensibus cum pergamentibus que facta fuit a xl. an. infra tenuit et possedit ipsum castrum et pertinentias. per annos mii. et plus continuos et postea pergamentenses prius destructionem ysei ceperunt ipsum castrum ut fama comunis est. Interrogato. quomodo scit hoc. respondit. quod secundo anno fuit in ipso castro et vidit custodes ibi per brixiam et aliis annis vidit homines euntes et redeuntes qui custodiebant ipsum castrum per comune brixie.

Albertus de flammesinis iuramento testatur. quod interfuit paci quam fecerunt brixiensibus cum pergamentibus. que facta fuit a xl. an. infra. et ab eo tempore infra mii. annos continuos vidit comune brixie tenere et possidere predictum castrum vulpini cum pertinentiis. Interrogato quomodo hoc scit R. quod ipse interfuit custos ipsius castri per dies xv. et plus. et per alia diversa tempora multoties fuit in ipso castro. et ibi vidit homines qui custodiebant ipsum castrum per comune brixie. et fama comunis talis est.

Mayfredus de bozia. iuramento testatur. quod interfuit. paci quam fecerunt brixiensibus. cum pergamentibus. que pax fuit facta a xl. an. infra. et ab illo tempore infra vidit per mii. annos continuos et plus comune brixie tenere et possidere ipsum castrum et pertinentias. Interrogato quomodo hoc scit R. quod primo anno custodivit ipsum castrum per comune brixie cum aliis hominibus. et vidit in aliis annis homines euntes et redeuntes ad ipsum castrum qui custodiebant per comune brixie ipsum castrum. Interfuerunt ad hoc aposazius advocatus. Iacobus de yseo. domofollus de cazago. Mayfredus butius. Lafrancus archipresbiter ysei. Albertus de Flamminis. Albertuccius de Lacu. Oprandus de curte. et Guibertus de curte. et Magnianus de sancto gervasio. et multi alii.

Ego Passaguerra imperialis aule iudex dicta predictorum testium in publicam formam una cum Alberto et syro sociis meis redigi precepi et asser.

Ego Iacobus centumfilii sacri palatii notar. visione istorum dominorum alberti et syri. *et ex natura eorum qui libet Sectari* ⁽¹⁾? et passaguerre et etiam suprascripti mayfredi suprascripta omnia audivi cum supra turrim essem et scripsi.

XXXII.

Anno 1198, 3 ex augusti.

Foglio 32.

(Inedito).

Tertia die exeunte augusti. In civitate. pergami. In pallatio comunis pergami. dominus pellegrinus

(1) In questo Codice n. 2 lo scritto in corsivo fu aggiunto in interlinea da altra mano: nel Cod. n. 1 manca.

ficiene. Atto ficiene. Vilanus collioni. et suzzus collioni. Iuraverunt attendere precepta consulum maiorum comunis pergami. et suorum missorum unum vel plura precepta que eis vel alicui eorum fecerint. et specialiter de facto vulpini et cerethelli et coalini et gorzoni et herbanni et totius compre et adquisiti facte et facti a bruxiade per pergamentenses et dicendi veritatem sub ipso facto de illis omnibus de quibus eos vel aliquam eorum ipsi vel aliquis eorum vel eorum nuntius interrogaverit. nec ipsa precepta audire et attendere evitabunt. Hoc ut superius legitur attendent. nisi remanserit per parabolam predictorum consulum omnium vel maioris partis. Factum est hoc. Anno Millesimo. Cent. xc. octavo. Indictione prima. Interfuerunt ibi testes. Bertraminus de facio. Persus not. et mizacapitus servitor comunis pergami. Postea die ultima exeunte eodem mense augusti proximi sequente. Eodem loco consimile Sacramentum fecerunt dominus Rogerius de muzzo. Petrus de Burgo ⁽¹⁾ de scano. et Martinus filius petri robacastelli. et Armenulfinus de gandino et zaninus filius quondam dalini de castello. presentibus ibi testibus ambroxio de petringo. servitore comunis pergami et griffetto. et menabove similiter servitore comunis pergami. et aliis pluribus. Postea eodem die et loco. et presentibus testibus. Oprando de sancto alexandro. Guidone de marliano. et Alberto albertoni et teutaldo de tercio. et aliis pluribus. Simile sacramentum fecerunt. Armannus rapacelte et Guithottus et iohannes eius nepotes. et Guilielmus similiter eiusdem armanni nepos. Postea eodem die sub pallatio comunis pergami. presentibus testibus domino alexandro de Latio. Tosabove durentum. Gratiadeo de sancto gervasio. et Guilielm. de suzzo. Similiter sacramentum fecerunt Albertus filius quondam guerre de pulteriano. et rogerus collini. Et eodem die et loco. et eisdem testibus presentibus. Contentus et confessus fuit mazoccus de rivola quod per se et per oldonem patrem suum simile sacramentum fecerat. Alia die proxima preterita. sub consulibus maioribus comunis pergami. Et insuper ibidem promisit dominis iohanni de petringo. Lan *(Lanfranco?)* ventri et brunio advocato. et Ugoni de murnico. et geroe conacii. consulibus maioribus comunis pergami. nomine pergami. quod faciet predictum patrem suum firmum et ratum habere et tenere predictum Sacramentum. et firmare cum ipsi consules ei petierint. Eodem die sub predicto pallatio comunis pergami. presentibus testibus Girardo de mayna. et Ambrosio de petringo. ac iohanne regiapanis. et Guilielmo de suzzo. Similiter sacramentum fecit. Guidottus petrucoli. Postea altera die proxima sequente. Sub porticu sancti vincentii. Oldus pater mazochi firmavit ea que predictus mazochus fecit suo nomine. Et insuper ibidem parabolam dedit et virtutem suprascripto mazochi ut faciant refutationem et ea omnia que consulibus comunis pergami placuerit. in predicto et pro predicto facto vulpini et cerethelli et coalini et gorzoni et herbani

(1) Nel cod. n 1: de Burgo Sancto de Scano.

et totius suprascripte compre et adquisiti et circa illud factum. Testes ibi erant. Bertramus de rivola . et butinus de curtenova . et bonomus bustegalli. Die . kal . setembr . Postea eodem die kal . setembr . et eodem loco . simile sacramentum fecit adobatus de curterezze . et Arditio ficiene . presentibus ibi testibus predicto bonnumo et rogerio filio nigri de brivio . et columbo de muzzo . Item eodem et loco . et presentibus petro gaxappe . et petro de cambra et vitali de pinzeno et aliis pluribus . Simile sacramentum fecerunt . Baxacomes de scano et iohannes de Walla et adelaxius petercinus filius quondam soldanni . postea eodem die sub porticu sancti vincentii . Simile sacramentum fecit girardus filius quondam rogerii de biffa . presentibus testibus jacobino de castoldo et carera de bonate . et magistro nigro de membro . Item eodem die sub predicto pallatio comunis pergami . consimile sacramentum fecit magister adelaxie presentibus testibus oprando de sancto alexandro . et Basacomite de scano . et magistro nervo et monaca servitore . Item postea die mercurii proxima . scilicet secunda intrant . septembr . in prefato pallatio comunis pergami . simile sacramentum fecit albertus de rivola . presentibus testibus rogerius de muzzo et basacomite de .scano . Eodem die et loco et eisdem testibus presentibus . simile sacramentum fecerunt lafrancus de biffa et adam ejus frater . Item postea eodem die in predicto pallatio . presentibus domino rogerio de muzzo et dom . alberto Vasconi et iohanne alberici . et alberico filio quondam comitis de arena . Consimile sacramentum fecit girardus filius quondam . iohannis de lature pro se et fratribus suis . Eodem die et loco et presentibus testibus : iohanne de zoppo et bertramo rapacii et vitali de pinzeno et domenichino ⁽¹⁾ filio Waschetti ⁽²⁾ de viaze . et magistro parvo . Consimile sacramentum fecit iohannes filius quondam . petringini de petringo habiaticus quondam . domini oprandi de petringo . Facta sunt omnia predicta sub predicta indictione . Scilicet A . D . Millesimo Centesimo . Nonagesimo . octavo . Indictione prima . et plures cartulas uno tenore de omnibus predictis fieri rogaverunt .

Ego iohannes Valcosii ⁽³⁾ sacri pallatii not . interfui et rogatus Scripsi .

XXXIII.

Ann. 1198, 2 intr. septembr.

Foglio 33 verso.

(Inedito)

Secundo die intrante mense setembr . In civitate pergami . In pallatio comunis pergami . Oldus filius quondam . mazochi de rivola . et mazochus eius filius

(1) Nel cod. n. 1: Danichino.

(2) Nel Cod. n. 1: Guaschetti de viaze.

(3) Id. Vaschoni.

constituerunt albertum iudicem filium Guidotti petrucoli de rivola suum missum et procuratorem . refutandi totum hoc . quod eis pertinet aliquo modo in adquisito sive compra qdam facto et facta a iohanne qui dicebatur bruscatus per mazochum patrem quondam . ipsius oldi . et faciendi per omnia et in totum . ad plenum ipsam refutationem secundum quod concordia est inter pergamenses et brixienses nuper facta . et perficiendi omnia necessaria et utilia ad hoc super ipso pothere toto . Videlicet . vulpini . cerethelli . et coalini fanis (?) et totius cortis de gorzono . tam in montibus quam in plano tam in castris et turribus quam que de foris . tam divisus quam comunibus usibus et conditionibus . et honoribus eidem bruxiato tempore illius adquisiti pertinentibus ab utraque parte ollei eisdem locis suprascriptis et curtibus eorumdem locorum pertinentibus . a sancto mauritio usque ad herbannum . ita ut ipsum arbanum continebatur in hac constitutione procuratoris cum suis confinibus . Ibique ipse albertus filius Guidotti petrucoli illam procuracionem et illud mandatum suscepit . Testes ibi interfuerunt dns . Rogerius de muzzo . et adobatus de curterezze . et Ambrosius de petringo . et Lafrancus de medimonaco . et Gandinellus servitor comunis pergami .

Eodem die et loco et presentibus testibus domino Rogerio de muzzo . et Zanturnino ⁽¹⁾ gaytti et ambrosius de petringo servitore comunis pergami et iohanne adelaxie . pellegrinus faciane . et Acto ⁽²⁾ ejus nepos constituerunt arditionem filium ipsius pellegrini eodem modo et per omnia et ad plenum suum missum . et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria ad hoc ⁽³⁾ superius continetur . qui Arditio ibi illud mandatum et illam procuracionem suscepit . Eodem die et loco et eisdem testibus presentibus . Vilanus Colionum et suzzus et Guilielmus eius fratres . eodem modo et per omnia et ad plenum constituerunt et fecerunt rogerium filium quondam ugutionis colioni suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria ad hoc quod superius continetur . qui Rogerio ibi illud mandatum et illam procuracionem suscepit * ⁽⁴⁾ qui suscriptus Vilanus ibi contentus et confessus fuit . quod michi habebat ad dicendum vel ad requirendum in infrascripta . nec pro suprascripta compra . nec in parte nec pro parte illius compre . Eodem die

(1) Nel Cod. n. 1: Zanterino.

(2) Id. Atto.

(3) Id. ad hoc quod super.

(4) Tutto ciò che trovasi fra i due * sembra ripetizione dell'antecedente periodo fatta dall'amanuense.

et loco et eisdem testibus presentibus. iohannes et Guillelmus. et Guidottus rapacelte fecerunt et constituerunt ad manum rapacelte patruum suum suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria. ad hoc quod superius continetur. et ipse Armannus ibi illud mandatum et illam procuracionem suscepit. Item eodem die et loco. et eisdem ⁽¹⁾ testibus presentibus. Albertus adobatus filius quondam adobati de curterezze. et Lafrancus et Girardus fratres filii qdam rogerii de biffa fecerunt et constituerunt adaminum filium infrascripti rogerii de biffa suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria ad hoc quod superius continetur. qui suprascriptus adam illud mandatum et illam procuracionem suscepit. Item eodem die et loco et eisdem testibus presentibus pater ambrosium de petringo. martinus filius qdam petri robacastelli habiaticus *ottonis de* ⁽²⁾ *Lalio qui dicebatur robacastellus. et mayfredus adelaxie habiaticus* quondam ardrici adelaxie pro se et pro obizone patruo suo fecerunt et constituerunt dominum iohannem de petringo suum missum et obizonis et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia. et necessaria ad hoc quod superius continetur. qui iohannes de petringo ibi illas procuraciones. et mandata suscepit. Similiter Armenulfus filius quondam zamboni de gandino ed habiaticus qdam iohannis de gandino pro se et pro caniano patruo suo et pro gratiolo consanguineo suo. constituit prefatum dominum iohannem de petringo suum et ipsius caniani et gratioli missum. et procuratorem faciendi et preficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria ad hoc quod superius continetur. qui iohannes de petringo ibi illam procuracionem et illud mandatum suscepit. Ibidem prefatus mayfredus promisit ipsi iohanni de petringo sub pena dupli faciendi predictum obizonem habere firmum et tenere firma et rata ea omnia omni tempore que ipse iohannes pro ipso obizone fecerit super hoc facto et negotio. et faciendi ipsum obizonem firmare ea omnia arbitrio sapientis hominis si necesse fuerit. Similiter Armenulfus de gandino eidem Johanni de petringo promisit sub pena dupli faciendi et perficiendi prefatum canianum et gratiolum habere et tenere rata. et firma omni tempore ea omnia que ipse iohannes de petringo pro ipsis caniano et gratiolo super hoc facto et negotio fecerit et faciendi ipsos canianum et gratiolum firmare ea omnia arbitrio sapientis hominis si necesse fuerit. Postea eodem die et loco. et presentibus testibus domino rogerio de muzzo et alberto vvasconi et iohe. Alberici et alberico filio q^m comitis de arena. Girardus filius q^m iohannis de la turre pro se et pro fratribus suis. eodem modo per omnia et ad plenum fecit. et constituit dominum iohan. de petringo suum missum. et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia.

(1) Nel Cod. n. 1: *eiusdem*.

(2) Lo scritto in corsivo manca nel cod. n. 1.

et necessaria ad hoc quod superius continetur. Et ipse iohannes illam procuracionem et illud mandatum suscepit. Ibidem prefatus Girardus promisit ipsi iohanni de petringo sub penam dupli faciendi predictos fratres suos habere et tenere firma et rata ea omnia omni tempore que ipse iohannes pro ipsis fratribus. Girardus fecit super hoc facto et negotio et faciendi ipsos fratres girardi firmare ea omnia arbitrio sapientis hominis si necesse fuerit. Eodem die loco et presentibus testibus ambrosio de petringo. et iohanne de zoppo. et bertramo rapacii et vitalino de picenno. et domenichino de vuazzo. Iohannes filius q^m petringini de petringo. eodem modo et per omnia et ad plenum fecit et constituit dominum iohannem de Petringo suum missum. et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suam partem omnia utilia et necessaria ad hoc superius continetur. qui suprascriptus iohannes de petringo consul. illud mandatum et illam procuracionem suscepit. ibi. Et plures cartule. uno tenore de omnibus predictis fieri rogate sunt.

Facta sunt omnia predicta. An. Dom. Millesimo Centesimo nonagesimo octavo. indict. prima.

Ego Iohannes Valcosii ⁽¹⁾ sacri pallatii not. Interfui et Rogat. Scripsi.

XXXIV.

Ann. 1192, 2 ottobre.

Foglio 34.

Inedito (2).

In noie domini amen. Anno dominice incarnat. Millesimo Centesimo Nonagesimo secundo. Indictione decima. In castro vulpini. Die veneris secundo mensis octubr. Dominus Albertus. Adegerii imperial. aule iudex consilio et parabola domini Syri Salinbene et passaguerre de mediolano sociorum suorum imper. iudicum. Quibus a domino Henrico dei gratia romanorum imperatore. et semper augustus commissum fuerat et per debitum fidelitatis iniunctum ut si cognoscerent episcopum brixie vel comune illius civitatis a quadraginta annis infra per plures annos habuisse possessionem vulpini et eius pertinentie. illam possessionem illius castri. et pertinentie adiudicarent. et eos in corporalem possessionem ejusdem castri. et pertinentie ad inducerent ⁽³⁾. Quibus etiam litteris hoc expressim continebatur. ut si iam dicti scirus et passaguerra in aliquo dissentirent. Albritio domini Alberti et eius sentiente ⁽⁴⁾ stare tenerentur.

(1) Nel Cod n. 1: *Guasconi*.

(2) L'Odorici ha pubblicato un brano di questo documento a pagina 75, vol. VI, delle *Stor. Bresciane*, avvertendo che fanno seguito le lettere imperiali di Enrico ai suoi messi, pel processo di Volpino, ma egli non le ha pubblicate, per cui si ritiene inedito.

(3) *Inducerent* — nel cod. n. 2 è stato aggiunto in margine; nel cod. n. 1 è al suo posto.

(4) *Sentiente* — Cod. n. 1 — *Sentencie*.

et illa observare. que omnia ex tenore litterarum iam dicti dom. imperat. manifeste apparebant visis testis pluribus comunis brixie quibus manifeste probaverunt quod possessionem castri vulpini et pertinentie. a xl. annis infra per plures annos habuerint. Viso quoque instrumento finis quod a xl. annis infra pergamense de castro vulpini et pertinentiis brixiensibus fecerant. iohanni de guxiacho. et Calcerio de calcaria. Sindicis comunis eiusdem civitatis. possessionem iam dicti castri vulpini et pertinentie adjudicavit. et eos in corporalem eiusdem castri et pertinentie induxit possessionem. Et claves tam turris quam dugnionis ⁽¹⁾ et castri eiusdem loci. Comiti azoni et Guilielmo domino Oriane. et Miloni de griffo. et petro petenalupo. Consulibus brixie in concordia iam dictorum sociorum suorum tradidit.

Et littere autem quas suprascriptus dominus imperat. super facto possessionis vulpini et pertinentie iam dictis domino alberto et sciro salimbene et passaguerre misit sunt hee.

H. (*Henricus*) dei gratia romanorum imperat. et semper augustus. fidelibus suis Sciro de papia. et passaguerre mediolan. gratiam et bonam voluntatem. Causam possessionis que vertitur de castro vulpini. et eius pertinentiis inter episcopum brixie et comune eiusdem civitatis. ex una parte. et comune pergami et capita vulpini ex altera. vestre experientie duximus committendam. Mandamus itaque vobis et sub debito fidelitatis precipimus ut cum ab episcopo predicto et comune brixie vel ab uno eorum fueritis requisiti seu ab alia parte. causam ipsam cognoscatis et nostra auctoritate decidatis omni recusatione remota nulla commissione facta de predictis rebus obstante nullis etiam litteris obstantibus.

H. dei gratia romanorum imperat. et semper augustus. Fidelibus suis. Sciro papiensis et Passaguerre mediolanensis gratiam suam et omne bonum. Super causa possessionis vulpini quam vestre discrecioni commisimus vobis sub debito fidelitatis districte percipiendo mandamus. Ut si episcopum brixie. vel comune brixie. a xl. annis infra per plures annos alterum eorum seu ipsos possessionem habuisse constituit. ei vel eis possessionem adjudicetis infra. xv. dies. Et in possessionem corporalem inducere non differatis. omni occasione remota. et impedimento cessante. Salvo iure proprietatis utrique parti. quod

(1) *Dugnione* — dal Lat. *Domus juncta* anticamente si scriveva *Damjone*; era una torre isolata, come la dicono i Dizionari, ma era circondata da più corpi fabricati e più o meno fortificati. Ordinariamente era di forma rotonda o poligona, disposta o collocata in modo da essere difesa, quantunque tutto l'intorno fosse occupato dal nemico. Era insomma l'ancora di speranza, e l'ultimo rifugio degli assediati. In un atto del 1180 è accennato un *Dangone* del castello di Losene (in Valle camonica) che era, scrive G. Rosa, una torricella francese (*Donjon*), egual nome è portato ancora da una frazione di Corna (*Dangù*). *Dungo*, *Dungeonem* — In villa vero: *Rex habet castellum quoddam supra castellum autem unum Dungeonem*. (Du CANGE).

si alter verum quod non credimus dissentiret. Albertum Ferariensis Adegerii vobis adiungimus cuius sententie stetis. Et suprascripta adimpleatis. Supradicta vero omnia a vobis observari precipimus. et si pergamenses huic cognitioni aliquo modo subtraxerint recusatione cessante.

H. dei gratia romanor. imper. et semper aug. fidei suo alberto adegerii gratiam suam. et bonam voluntatem. Causam possessionis vulpini cum suis pertinentiis. fidelibus nostris Sciro papiensis. et passaguerre mediolan. commissimus que vertitur inter Brixie. et episcopum brixie ex una parte. et pergamens. et capita vulpini ex altera. Et si dissenserint. te. tercium eis adiunximus. Cum g (*sic*) ab aliqua partium fueris requisitus vel ab utroque vel altero ipsorum. Tibi sub debito fidelitatis precipiendo mandamus. ut te eis adiungas. et si cognoveris episcopum brixie. vel comune brixie. a xl. annis infra per plures annos possessionem habuisse. ei vel eis possessionem adjudices. infra. XV. dies. Et in possessionem corporalem inducas. remota nostra que ibi est custodia. Et predicta omnia adimpleas et iam si pergamenses huic cognitioni se subtraxerint omni recusatione. et excusatione cessante. Predicti vero dominus Albertus et Scirus et Passaguerre hanc cartam fieri preceperunt ut supra.

Interfuerunt Aposazius advocatus. Iacobus de Yseo. Domafollus de cazago. Mayfredus butii. Lafrancus archipresbiter ysey. Albertus de flamisinis. Albertucius de lacu. Oprandus de curte. Guilbertus de curte. Magnanus de sancto gervasio. Iohannes de bonefatio de civitate mutina. et pultronus de Guialardis ⁽¹⁾ de ver. testes

Ego Mayfredus civitatis papie imperial. aule not. interfui et hanc carta ⁽²⁾. precepto suprascriptorum Alberti et Syri et passaguerre Scripsi.

XXXV.

Foglio 34 verso.

ODORICI (3).

In Xpi nomine Die Mercurii. vii. jntrante octubris. In episcopatu brixie. penes aquasonam super ripam in castrum sancti Georgii. et castrum suncini. presentibus domino Arditione pontiscaralis. et domino henrico de martinengo et dom. oprando glerole. et domino Anselmo sancti gervasii. et dom. bello habiatice. et dom. alberto sancti gervasii. et galiotto tetocii de castro sancti Georgii. et Wazo de

(1) *Guialardis* — Cod. n. 1 — *Guialandis*.

(2) Nel Cod. n. 1: carta *rogat*.

(3) Anche questo pubbl. dall'Odorici a pag. 85, t. vii, delle *St. Bres.* ommettendo nomi e con qualche variante.

caloraza . et lafranco de pontolio . et alberto de castegnetholo . et ognabeno filio aroldi de pontesello . et zanebello Walengi . et dom. Withotto de yseo . et dom. Mayfredo de mathegnano et aliis plurib. Rog. test. ad interrogationem destructionis pontium factam per dominum albertum dom. Ranze consulem maiorem comuni brixie . et per dom. lafrancum de salis ambaxatorem eiusdem comunis nomine et vice ipsius comunis. Tale responsum dederunt dominus berne-rius Mastalius consul majorum comunis cremone . et comes albericus . et dominus iohannes baiamundi iudex ambaxatores comunis cremone . profitendo . s . pontem de gremono esse et stare pro comuni brixie . et quod destrueret vel faceret destruere illum pontem ad voluntatem comunis brixie . et quod non remanebat nisi propter guerram et bricham quam modo habebant cremonenses quod non faciebant destructionem pontis . et dicentes quod si frigus eveniret vel eveniet in hac yeme quod cavelcate (*sic*) sue cessabunt . et non fient ita . quod facient destruere illum pontem . Et ita concordēs steterunt . et fuerunt et inter se convenerunt unanimiter Consules utriusque civitatis.

Actum est hoc Anno domini m. cc. xv. indict. tertia. Ibi Interfuere dominus Raynerius de Claris et dom. Obertus de cavelcani de logrado testib.

Ego Martinus cremosanorum de cocallio sacri palat. Interfui.

XXXVI.

1192 . 23 giugno (1).

Foglio 35.

Privilegium concessionis facte comuni Brixie per Dom. Imp. Henricum (2).

(Inedito).

In Xpi nomine . Die Martis . viij . exeunte mense junii.

In Pallatio comunis brixie . In presentia horum hominum quorum nomina inferius scripta sunt . lecta est cartula hec cartula pacti . et concordie

(1) Nella illustrazione al *Liber Potheris* di A. Valentini più volte mentovata, a pag. 32 viene espressa l'opinione che questo documento deve essere del 1193 anziché del 1192. Basta riflettere che questa convocazione e deliberazione consigliare è avvenuta l'8 *exeunte junii*, cioè dopo la concessione del primo diploma che porta la data *vi kal. augusti*, cioè il 27 luglio 1192. Quindi è naturale che non si poteva discutere nel giugno ciò che era stato concesso nel luglio, senza ammettere l'anno susseguente.

(2) Il titolo di questo documento è erroneo: il contesto lo dimostra chiaramente. Titolo che trasse in inganno parecchi, e tra questi l'Odorici, il quale scrive: « Il Biemmi lo lascia nella penna, il Bravo « lo ha malamente interpretato. Singolare per altro, che nessuno « ci dia completo un documento di tanta importanza, e che mentre « il Bravo incolpa l'Astezati, che non ci dia le firme, egli poi non « ci rechi li sessantasette (*sic*) bresciani i più cospicui che, a prin- « cipiare dai Consoli, quell'atto disaminavano in pubblico aduna-

domini Henrici romanorum imperatoris et brixien- sium que sic incipitur et legitur.

In nomine Domini . Nos Henricus . dei gratia romanor. imperator. Confirmamus brixiensibus omnes concessionēs quas in tenore pacis eis fecimus . Insuper concedimus Brixiensibus . omnia regalia que imperium habet in episcopatu brixienti seu iurisdictione vel districtu brixie . Scilicet infra hos confines . In tota curte et territorio Mosi ab utraque parte flumine ollii et a curte et territorio mosi in susum sicut fluit flumen ollii usque pallazolum et in ipso flumine . et ripis eius versus brixiam et terram brixianam . Et in omnibus locis et castris et burgis sicut extenduntur curte et territoria locorum brixiensium ab utraque parte ollei . et in curte et territorio mure . et in curte et territorio pallazoli . Et a pallazolo in susum usque ad lacum Yses . unde fluit ollium versus brixiam . Et in ipso flumine et ripis ejus versus terram brixianam, et inde supra per totum episcopatum brixie usque ad dalegnum . et per totum territorium ejus . Et a dalegno in omnibus locis et castris et burgis que distringuntur per civitatem brixie . et curtibus et territoriis ipsorum locorum usque lemonum . et a lemono ad pozelengum . et a pozelengo usque ad guiditiolum et a guiditiolo usque ad mosum . et in aliis locis que distringuntur vel distringebantur per civitatem brixie ubicumque fuerint in terra et in aqua eo addito ut si in predictis locis vel infra predictos fines a glorioso patre nostro federico bone memorie romano imperatore vel a nostra clementia vel ab eo qui a nobis aliquod datum vel scriptum factum fuerit de predictis regalibus brixiensibus non obsit de quibus qui adquisivit non habet publice possessionem non violentam non clandestinam. Ab hac concessione excipimus omnia feuda et beneficia antiqua seu a patre nostro vel a nobis concessa de quibus ille qui adquisivit manifestam habet possessionem non clandestinam non violentam. Et excepto fodro regali quando aliquis successor noster profecturus est romam per corona suscipienda ab his qui solent et debent predictum fodrum dare . Et exceptis appellationibus secundum quod in forma pacis continetur . Pro predictis autem regalibus que eis in pace non concessimus et nunc concedimus dabunt nobis vel nuntio nostro in civitate brixie in proximis kall. martii et a proximis kall. martii in antea singulis annis pro censu . . . . libr. imper. ad ma-

« mento. » È singolare, diremo, come il cav. F. Odorici, indefesso raccoglitore di patrie memorie, lamenti che nessuno abbia dato completo il Privilegio di Enrico VI, ed egli poi invece di supplire all'altrui difetto, pubblicandolo nella sua integrità, ci dia la traduzione di qualche brano di questa adunanza consigliare di *settanta-sette* cittadini bresciani qualificandola per il Diploma di Enrico VI, il quale non contiene i nomi dei 77 consiglieri da lui lamentati, omessi dal Bravo. In fatti questo documento è un'adunanza consigliare in cui fu letto, discusso ed approvato il secondo Diploma di Enrico VI, ma che non è e non può essere il Diploma stesso. — Vedi la Prefazione. Il titolo è scritto in rosso uguale in entrambi i Codici, ed è ripetuto nel margine di destra in ambidue: nel Cod. n. 1 dallo stesso amanuense con inchiostro nero *Privilegium et concessionēs comuni brixie per dom. henricum*: nel Cod. n. 2 con carattere del xiv secolo *Privilegium Imperat. Henricum civitat. Briziae concessum an. 1192*.

iorem autem fidei et gratie nostre plenitudinem. et eorum cautelam et securitatem. Talem cum brixien-
 inivinus pactionem que iuramento hinc inde firmata
 est. Juravit H. (*Henricus*) parabola in anima nostra
 quod nos manutenebimus civitate brixie et adiuva-
 bimus brixiensibus manutene omnes supradictas
 concessionem et confirmationes et possessiones iura
 et iusticias et rationes. Et si quas possessiones iura
 et iustitia et rationes amiserunt vel amiserint. eos
 adiuva bimus bona fide recuperare. Et adiuva bimus
 eos contra omnes civitates loca vel personas lom-
 bardie. marchie et romaniolae. Ita ut pro speciali
 negotio papiensium non faciamus guerram brixien-
 sibus nec pro speciali negotio brixiensium teneamur
 facere guerram papiensibus. Si vero papienses ad-
 iuncti sunt vel adiunxerint se alicui civitati loco vel
 persone adiuva bimus brixien- ses contra papienses.
 Nec faciemus aliquam societatem. *cum aliqua civitate*
 loco vel persona lombardie marchie vel romaniolae
 sine parabola omnium consulum brixie vel maioris
 partis. Salvis pactis mediolanensium et placentino-
 rum que fecimus cum eis. Juraverunt brixien- ses
 quod bona fide adiuva bunt nos manutene imper-
 ium in lombardia. marchia. et romaniola. et pos-
 sessiones iura iusticias et rationes quas habemus in
 lombardia. marchia et romaniola. Et specialiter
 terram comitis quondam Matildis. Si quas et
 possessiones iura iusticias rationes in predictis lo-
 cis et quod de terra quondam comitis matildis
 ammisimus bona fide adiuva bunt. nos recuperare.
 contra omnes civitates loca vel personas lombar-
 die marchie et romaniolae. Eo tenore ut si nos
 quod pro nobis licere nolumus aliquando contra
 concessionem et promissionem factas civitatibus lo-
 cis vel personis societatis venire voluerimus non
 teneantur brixien- ses. hoc sacramento ad hoc nos
 adiuva re. Nec aliquam societatem specialem faciant
 cum aliqua societate. civitate. loca vel persona
 lombardie. marchie et romaniolae sine nostro con-
 sensu. Item consules et credentia iurabunt quod
 bona fide dabunt nobis rectum consilium cum pe-
 cierimus per nos vel per nostrum certum nun-
 tium vel per nostras litteras nec per fraudem se
 subtrahent quin illud dent. Hoc etiam sacramen-
 tum facient omnes brixien- ses a decem et octo an-
 nis supra et a lxx infra. qui generalia sacramenta
 facere consueverunt. Et si qui non fecerunt pro-
 pter minorem etatem iurabunt infra quinquenium
 si requisiti fuerint. Et renovabunt singulis decenniis
 hoc sacramentum etiam illi qui fecerunt si requisiti
 fuerint. Autem predicta cartula lecta et cum suis
 capitulis diligenter audita omnes infrascripti a do-
 mino Wilielmo de donna oriana vice et nomine do-
 mini Azonis comitis de moso et domini Milonis
 griffonis seu aliorum suorum sociorum consulum
 comunis qui ituri essent ad dominum imperatorem
 ad infrascripta perficienda. . . . interrogati respon-
 derunt et dederunt ei domino Wilielmo consuli co-
 munis et dictis aliis eius sociis qui ad dominum
 nostrum imperatorem ire debent pro ipsa concordia

facienda parabolam ut ea faciant et compleant et
 sacramento firmare debeant. Et si predicta sine alia
 adiuncta que infrascripta invenietur perfici non
 possent illam adiunctam cum suprascriptis perfi-
 ciant. nec propter adiunctam dimittant quin illud
 faciant. Quo adiuncta talis est. Eas autem conces-
 siones quas in tenore pacis fecimus et nunc faci-
 mus. Cum iustitia et ratione adiuva bimus eas
 manutene re. Nomina autem illorum qui supradictis
 interfuerunt et parabola domino Wilielmo sicut
 dictum est dederint. Sunt hec

Baiamundus de manduchasinis.
 Maurus bulgarellis.
 Bellottus cichamice.
 Brochognonus de grumethello.
 Johannes de guxiacho.
 Boxader de salodo.
 Albertus quinciani.
 Ranzerius de porta.
 Teutaldus de muscolinis.
 Ugutio de bassaguerra.
 Boxader de pontecarali.
 Johannes de urgnano.
 Aymo de aymonibus.
 Anselmus de porta.
 Jacobus de calepio.
 Mario de pallatio.
 Jacobus de alckeriis.
 Ottobellus de pontecarali.
 Mayfredus advocatus.
 Bonacursus domine cerude.
 Lafrancus de martinengo.
 Jacobus de gavardo.
 Johannes Baiamundi de candethino.
 Martinus petenalupi.
 Bruxiadus de lecapestis.
 Basalinus.
 Vitalis de malclavello.
 Albertus de capriolo.
 Johannes de cocallio.
 Imblavatus.
 Wibertus iudex de logrado.
 Ribaldus de salis.
 Landulphus scanamoier.
 Biatta de pallatio.
 Apostazius advocatus.
 Albertus galbardus de martinengo.
 Lafrancus tasche.
 Withottus de pontecaralli.
 Mayfredus buccii.
 Obizo de ugonibus.
 Hemanuel de concesio.
 Comes Wifridus de martinengo.
 Manduchasinus de manduchasinis.
 Bonapax faba.
 Obizo de pontecarali.
 Bocatius de manervio.
 Warinus tonsi.
 Johannes boccardus.

Magnanus de sancto gervasio.
 Johannes bernardi.
 Girardus gisulfus.
 Agiulfus de cacallio.
 Oddo advocatus.
 Girolodus de salis.
 Wido de porzano.
 Lafrancus de salis.
 Lafrancus de lavello longo.
 Inverardus de guxiacho.
 Marchesium occanonum.
 Berardus iudex.
 de donna aicarda.
 Carnevalus de codeferro
 Lafrancus testa de pontecarali.
 Botilia de pontecarali.
 Alberto iudex de prato alboino.
 Raymundus de monteclaro.
 Willelmus de muscolinis.
 Petrus causidicus de pontecarali.
 Brixianus leo.
 Biaquinus causidicus disinciani.
 Stephanus hoccardus.
 Girardus de cruce.
 Desiderius iudex de porta s. Andree.
 Oprandus de martinengo.
 Jacobus de siccasolus.
 Girardus de bornado.
 Gandulphus de castello.
 Girardus prandonum qui dicitur scotatus.

Isti vero sunt consules qui eandem parabolam dederint prenominationis consulibus sociis suis pro se. Johannes faba. Albertus de lavello longo. Petrus petenalupi. Azo confanonerius.

Actum est hoc. Anno dom. Millesimo. Centesimo. nonagesimo secundo. Indict. x.

Ego petrus brognolus dom. federici imperatori notar. et a rege Henricus iudex ordinarius factus ac missus regis constitutus. hiis Omnibus interfui et parabola iam dicti domini Wilielmi hanc Scripsi.

XXXVII.

1156 . 2 intr. aprilis (1)

Fol. 36 verso.

Refutatio et finis facta per pezaccam de bernardo domino Raymundo episcopo brixien. et comuni brixie de eo quod habebat in castro Vulpini et cualini et cerethelli de emptione facta a bruxiado.

(Inedito).

In Christi nomine Die lune qui est secundo

(1) Questo documento è una identica ripetizione del Docum. XXV, a fol. 23 verso, salvo il nome di Pezacca invece di Gandinelli, e qualche variante di nessuna importanza.

intrante mense aprilis. In civitate pergami. Presentia horum hominum quorum nomina subter legitur. Per lignum quod in suis manibus tenebant. Pezacca de bernardo fecit finem et refutationem in magistrum malapartem et in presbiterum syrum vice et nomine dom. Raymundi brixien. episcopi. et vice et nomine comunitatis brixie. nominatim de castro vulpini et cualini et cerethelli et eorum territoriis. et nominatim de toto eo in integrum quod ei pertinebat in predictis territoriis in integrum. de tota emptione facta a bruxiatio sicuti ipse bruxiatus tenebat per octo dies ante quam vendidisset et de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquo modo et nominative de precio acquisitionis. Eo vero modo fecit hanc finem et refutationem quod ipse et sui heredes neque per se. neque per suppositam personam non debet predictum episcopum vel suos successores seu comunitatem brixie vel divisum seu eius partem* de hac hora in antea quoquo modo de predicta fine et refutatione neque de predictis locis inquietare seu molestare neque per vindictam faciendo lamentatione alicui civitati. seu spirituali vel seculari persone. sed semper tacitus et contentus in hac fine permanere debet. et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere presumpserint. vel temptaverint. vel si apparuerit aliquid datum seu scriptum vel factum quod in aliam partem dedisset vel fecisset et clarum fuerit factum et non expedierit. tunc obligavit se et suos heredes compositurum nomine pene predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitate brixie. Centum xxv librar. bonor. denar. veteris monete et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore. Ibi vero in continenti Pezacca iuravit ad Dei evangelia in perpetuum predictam finem et refutationem nec unquam impediet episcopum brixie nec successores suos neque comunitate brixie de prenominationis locis. sed in perpetuum tacitus et contentus permanebit.

Eodem modo Lafrancus adelasius fecit predictam finem et refutationem de prenominationis locis ut pezacca. et sub eadem pena et eodem modo per sacramentum firmavit.

Actum est hoc. Anno dom. m. c. lvi. Indictione iiii. Interfuerunt Lafrancus Rascapellis. Rogerius et Gigus, et Zanebonus notar. et Girardus de castello test.

Ego Conradus. notar. dom. imperat. friderici rogatu genitoris mei Guidonis bracij qui interfuit Scripsi.

XXXVIII (1).

1156 . XII. kalend. aprilis.

Foglio 37.

Refutatio et finis facta capita vulpinj domino Raymundo episcopo brixien. et comuni brixie de castro vulpini et coalini et cerethelli de emptione facta a bruxado.

Lupo (3).

In Christi nomine die mercurii . qui est duodecimus kalendarum aprilis . inter muram et telgatum non longe ab ecclesia sancti Michaelis . presentia religiosorum abbatum . scilicet . de astino et de valle alta et prioris de pontida et prepositi sancti petri in oliveto . et archipresbiteri maioris ecclesie . et aliorum multorum . Capita vulpini . scilicet . Bertramus sicie . et suzo culionus . Hermannus rapazelia . Guithottus de castello . teutaldus de muzio . ac Lafrancus lazaronus . Guilielmus de rivola . Guilielmus de grotta . fecere finem et refutationem in manus domini Raymundi episcopi Venerabilis brixien. episcopi vice et nomine Brixien. ecclesie . et in manus consulum brixien. vice populi et comunitatis brixie nominatim de castro vulpini . et coalini et cerethelli . et eorum territorium in integrum . Et de tota emptione facta a bruxiado sicut ipse bruxiadus tenebat per octo dies antequam vendidisset . et de omnibus dampnis et iniuriis et maleficiis per comune civitatis brixie vel divisum seu eius partem sibi illatis quoquomodo et nominative de precio acquisitionis . Eo videlicet modo fecere hanc finem et refutationem quod ipsi et sui heredes . neque per se . neque per suppositam personam non debent predictum episcopum . vel eius successores seu comunitate brixie . vel divisum . seu eius partem de hac hora in antea quoquomodo de predicta fine et refutatione inquietare seu molestare . neque per vindictam faciendo vel lamentationem alicui civitati . seu spirituali . vel seculari persone . sed semper taciti et contenti in hac fine permanere debeat . et si in aliquo tempore contra hanc finem et refutationem facere temptaverint . vel si apparuerit aliquod datum seu scriptum vel factum quod ex inde in aliam partem dedissent aut fecissent . et clarum factum fuerit . et non expedierint tunc obligaverunt se nomine pene se suosque heredes componituros nomine mille libras argenti denariorum veteris monete predicto episcopo vel eius successoribus ac comunitati brixie . et post penam solutam maneat hec finis et refutatio in suo robore . Ibidem vero incontinenti consules pergami scilicet

(1) Questo documento è uguale a quello che sta a fol. 20 verso, n. XXII, se non che in questo alcuni nomi propri sono differenti e in maggior numero.

(2) Il Lupo nel *Cod. Dipl. Bergom.*, t. II, col. 1139, lo diede alla luce, e quantunque dica di averlo trascritto dal *Liber Potheris*, fol. 159 (*sic*), tuttavia non è senza qualche omissione e qualche variante.

grous iurisperitus . Alexander de aleo . Ottelatus de castello . Johannes de azano . Girardus de castello . Guifredus de grotta . Maurescus de rivola . Biffa de curterecio . Johannes ribaldi . paganus adelasii . Ardericus iurisperitus . Deiardi qui erant capita vulpini per se et cum aliis . pro comunitate seu divisi fecere finem et refutationem nominative de predicta emptione . et precio . et prenomatis locis in integrum per consensum suorum concivium ibidem astantium in manus predicti episcopi vice brixiane ecclesie et predictorum consulum et vice comunitatis brixie et de omnibus homicidiis dampnis iniuriis et maleficiis a parte comunitatis brixie . seu divisi in comunitate pergami . seu divisum vel eius partem illatis factis et promiserunt predictam finem et refutationem a se capitibus vulpini eorum heredibus . et cum aliis similiter promiserunt a comunitate et diviso pergami et eius parte in perpetuum firmam et ratam fore . et quod non faciet inde vindictam seu lamentationem querimoniamve per se . vel per impositam personam alicui civitati vel potestati spirituali vel seculari sed semper tacitos et contentos in hac fine permanere . Et insuper promiserunt comunitatem pergami effecturam quod filii interfectorum qui non sunt in legitime etatis eandem finem observabunt . *et cum ad legitimam etatem pervenerint . de nece parentum expressim finem facient si petatum fuerit et observabunt* (1). Et si contra hoc factum fuerit tunc capita vulpini obligaverunt se suosque heredes si per eos factum fuerit contra vel si apparuerit aliquod datum vel factum seu scriptum quod ex inde in aliam partem dedissent aut fecissent et clarum factum fuerit componere nomine pene mille libras predicto episcopo suisque successoribus et comunitati brixie . Postea cum aliis promiserunt pro comunitate eandem quantitatem mille librarum prestare si contra hoc factum fuerit predicta fine et refutatione rata manente versa vice (*vice versa*?) consules brixie per consensum suorum concivium ibidem similiter astantium . Scilicet Girardus de bornato et albertus de gambara . Ragazanus caballicanis . tetocius . marchesius . framesinus . Marchesius ballius . monachus qdm . oddonis de foro fecere finem capitibus vulpini . et per consules comunitati et diviso pergami et eius parti pro se et comunitati et diviso brixie et eius parti nominative de dampnis et iniuriis et homicidiis seu maleficiis illatis parti brixien. a parte pergamen. Preterea eandem promissionem ut supradictum est de filiis interfectorum versus partem pergami fecere et de fine similiter sub eadem pena . Et hec omnia ab utraque parte servari debent absque fraude et malo ingenio . Preterea consules utriusque civitatis vice comunitatum et divisorum ac suarum partium osculo interveniente . pacem inter se fecere . Postea vero predicti consules et capita vulpini iure iurando firmaverunt predictam finem et refutationem seu pacem a se et a comunitatibus divisae et suis partibus omni tempore firmam et ratam

(1) Fu omissa dal Lupo lo stampato in corsivo.

se sciente futuram et hoc sine fraude et malo ingenio. Unde quatuor brevia scripta sunt uno tenore.

Anno ab incarnatione domini nostri iesu christi . Millesimo . Centesimo quinquagesimo . vi . Indict. iiii. Interfuerunt girardus tetocii . Maurus de calvaxesio . belebonus cariolus . Raymundus kandidiui . Oprandus de sancto gervasio . Acerbus de calcaria . Comes gerardus de crema et pluribus alii testes. Et insuper Obertus de dovaria.

Ego Conradus notarius domini . Imperatoris Frederici et filius qm. Guidonis braccii notarii imperat . friderici qui interfuit rogatu et iussu eius hanc cartam Scripsi.

XXXIX.

1198 . 3 ex . august.

Foglio 38.

Sacramentum quorundam pergamentium occasione attendendi precepta consilij pergami de facto Vulpini et Coalini et Cerethelli et Gorzonj et Herbannj.

(Inedito).

Tertia die exeunte mense . augusti . In civit . pergami . in pallatio comunis pergami . Dnus pellegrinus ficiene . Atto ficiene . Villanus collioni . Guilielmus . collioni . et sozzus collioni . Juraverunt attendere precepta consulum majorum comunis pergami . et suorum nissorum unum et plura precepta . que eis vel alicui eorum fecerint . et specialiter de facta vulpini et cerethelli et coalini et gorzoni et herbanni et totius compere et adquisiti . facte et facti . a bruxiado per pergamentenses . et dicendi veritatem super ipso facto de illis omnibus de quibus eos vel aliquem eorum ipsi vel aliquis eorum vel eorum nuntius interrogaverint . nec ipsa precepta audire et attendere evitabunt . Hec ut superius legitur attendent nisi remanserit per parabolam predictorum consulum omnium vel maioris partis factum est hoc . Anno domini . Mill.º Cent.º Nonag.º octavo . Indictione prima . Interfuerunt ibi testes . bertramus de facio . persus not . et mirapirus servitor comunis pergami . Postea die ultima exeunt . suscripto mense augusti proximo . sequente eodem loco . Consimile sacramentum fecerunt dominus . rogerius de muzzo . Petrus de burgo de scano et martinus filius petri robacastelli . et armenulfus de gandino . et zaninus filius q.dam dalfini de castello , presentibus ibi testibus . ambrosio de petringo servitore comunis pergami . et grisetto . et menabove . similiter servitore comunis pergami et aliis pluribus . Postea eodem die et loco et presentibus testibus . oprando de sancto alexandro . Guidone de marliano et alberto Albertoni et teutaldo de trecio . et aliis pluribus . Simile sacramentum fecerunt Armannus rapacelte de trecio . et

Guidottus et iohannes eius nepotes . et Guilielm . similiter ejusdem armannus nepos . Postea eodem die sub pallatio comunis pergami . presentibus testibus domino alexandro de Latio tonsabove durentum . Gratiadeo de santo gervasio . et Guilielm . de suzzo . simile sacramentum fecerunt Albertus filius quondam guerre de polterniano . et rogerus colioni . Et eodem die loco et eisdem testibus presentibus . contentus et manifestus fuit mazoccus de rivola . quod per se et per oldonem patrem suum . simile sacramentum (1) fecerat . Alia die proxima preterita sub consulibus maiorib . comunis pergami . et insuper ibidem promisit dominis iohanni de petringo et Lan (Lanfranco?) ventri de bruniolo avvocato . et ugo de murnico . et gerce (2) et conacii . consulibus maioribus comunis pergami nomine comunis pergami . quod faciet predictum patrem suum et ratum habere . et tenere predictum sacramentum et firmare cum ipsi consules ei pecierint . Eodem die sub predicto pallatio comunis pergami et presentibus tt. Girardo de mayna et ambrosius de petringo . ac iohannes regiapanis . et Guilielmo de suzzo simile sacramentum fecerunt . Guidottus petruculi . Postea altera die proxima sequente sub porticu sancti vicentii . Oldus pater prefati mazochi firmavit ea que predictus mazocchus fecit suo nomine . Et iusuper ibidem parabolam dedit . et virtutem subscripto mazochi ut faciat refutationem (3) et ea omnia que consulibus (4) comunis pergami placuerit in predicto et pro predicto facto vulpini et cerethelli et coalini et gorzoni et erbanni . et totius supradicte compere et adquisiti et circa illum factum . testes ibi erant bertramus de rivola et butinus de curtenova et bonnumus bustigalli die kal . septembr . Postea eodem die kal . septembr . et eodem loco simile sacramentum fecit . Adobatus de curterezze et Ardicio ficiene . presentibus ibi tt. predicto bonnumo et rogerius filio nigri de brivio . et columbo de muzzo . Item eodem die et loco et presentibus petro gaxappe . et petro de gamba . et vitali de pizeno . et aliis pluribus . simile sacramentum fecerunt bassacomes de scano . et iohannes de guala et adelexie . et petrinus filius quondam soldani . Postea eodem die sub porticu sancti vicencii . simile sacramentum fecit Girardus filius quondam rogerius de biffa . presentibus testib . jacobino de gastoldo . et carera de bonate . et magistro nigro de membro . Item eodem die sub predicto pallatio comunis pergami . consimile sacramentum fecit magister adelaxie presentibus tt. oprando de sancto alexandro . et bassacomite de scano et magistro nervo . et monacam servitore . Item postea die mercurii proxima . scilicet secundo intrante septembris . in prefato pallatio comunis pergami . simile sacramentum fecit albertus de rivola presentibus tt. rogerio de muzzo et bassacomite de scano . Eodem die et loco et eisdem tt.

(1) Aggiunto in interlinea nel Cod. n. 2.

(2) La parola *gerce* sta soltanto nel Cod. n. 1, in questo invece c'è lo spazio per scriverla.

(3) Nel Cod. n. 1 scritto *refutationem et ea* sul margine.

(4) Ivi aggiunto in interlinea.

presentib . simile sacramentum fecerunt Lafrancus de biffa . et adam eius frater . Item postea eodem die in predicto pallatio presentib . domino rogerio de muzzo et domino . Alberto vasconi . et iohanne albrici . et alberico filio quondam comitis de arena . consimile sacramentum fecit Girardus filius quondam iohannis de Lature . pro se et pro fratribus suis . Eodem die et loco et presentibus tt. iohanne de zoppo et bertramino rampaci . et vitali de piceno . et dominichino filio guaschetti de vazze . et magistro paruo . consimile sacramentum fecit iohannes filius quondam petringini de petringo habiaticus quondam domini oprandi de petringo .

Facta sunt omnia predicta . sub predicta Indictione scilicet Anno domini Millesimo Centesimo Nonag.^o octavo . Indictione prima . Et plures carte uno tenore de omnibus predictis fieri rogaverunt .

Ego iohannes Valcossii Sacri pallat . not . interfui et R^l . scripsi .

XL.

1198 . 2 Septembr.

Foglio 39.

Finis et refutatio facta per quosdam pergamenses super facto vulpinj.

(Inedito).

Secundo die intrante mense septembris . In civitate . pergami . In pallatio comunis pergami . Oldus filius quondam mazochi de rivola . et mazochus eius filius . constituerunt albertum iudicem filium . Guidotti petruculi de rivola suum missum et procuratorem refutandi totum hoc quod eis pertinet aliquo modo in adquisito . sive compra quondam facto et facta a iohanne qui dicebatur bruxiadus per mazocchum patrem ipsius quondam oldi . et faciendi per omnia et in totum et ad plenum ipsam refutationem secundum quod concordia est inter pergamens . et brixiens . nuper facta . et perficiendi omnia necessaria et utilia . Ad hoc super ipso pothere toto . Videlicet vulpini . coalini . cerethelli . fanis et totius curtis de gorzono . tam in montibus quam in plano . tam in castris . et in turribus quamque de foris . tam divisus quam comunibus usibus et conditionibus et honoribus eidem bruxiado . tempore illius adquisiti . pertinentibus ab utraque parte ollii eisdem locis superscriptis et curtibus eorundem locorum pertinentibus a sancto mauricio usque ad arbanum . ita ut ipsum arban contineatur in hac constitutione procuratoris cum suis confinibus . Ibique ipse albertus filius Guidotti petriculi illam procuracionem et illud mandatum suscepit . testes ibi interfuerunt doin . Rogerius de muzzo . et adobatus de curterezze . et ambrosius de petringo . et Lafrancus de medimo-

naco et gardinellus servitor comunis pergami . Eodem die et loco . et presentibus . tt. domino Rogerio de muzzo . Zanturnino gayti . Ambrosio de petringo . servitore comunis pergami . et iohanne adelaxie . pellegrinus fitiane . et atto eius nepos . constituerunt arditionem filium ipsius pellegrini eodem modo et per omnia . et ad plenum suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria ad hoc quod superius continetur . qui arditio illum mandatum et illam procuracionem suscepit . Eodem die et loco et eisdem tt . presentibus . Villanus colionum et suzzus et guilelm . eius fratres eodem modo et per omnia et ad plenum constituerunt et fecerunt rogerium filium quondam Vgucionis colioni suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi . quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria . ad hoc quod superius continetur . qui rogerus ibi illum mandatum et illam procuracionem suscepit . qui suprascriptus villanus ibi contentus et confessus fuit quod nichil habebat addicendum vel adquirendum infrascripta nec pro suprascripta compra . nec in parte nec pro parte illius compre . Eodem die et loco . et eisdem testibus . presentibus . Johannes et Guilelmus et Guidottus rapacelte fecerunt et constituerunt armannum rapacelte patrum suum . suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria ad hoc quod superius continetur et ipse armannus ibi illum mandatum et illam procuracionem suscepit . Item eodem die et loco et eisdem testibus presentibus . Albertus adobatus filius quondam adobati de curterezze . et Lafrancus . et girardus fratres filii quondam rogerius de biffa . fecerunt et constituerunt Adaminum filium suprascripti rogerius de biffa . suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia et utilia et necessaria ad hoc quod superius continetur . qui suprascriptus adam ibi illum mandatum et illam procuracionem suscepit . Item eodem die et loco . et eisdem testib . presentib . Petrus ambrosius de petringo . Martinus filius quondam petri robacastelli abiaticus ottonis de lalio . qui dicebatur robacastellus . et mayfredus adelaxie abiaticus quondam ardrici adelaxie pro se et obizone patruo suo . fecerunt et constituerunt domin . Johannem de petringo suum missum et procuratorem et obizonis faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria ad hoc quod superius continetur . qui iohannes de petringo ibi illas procuraciones ad mandatum suscepit . Similiter Armenulfus filius quondam zamboni de gandino et abiaticus quondam iohannis de gandino pro se et pro caniano patruo suo et pro gratiolo consanguineo suo constituit prefatum dominum iohannem de petringo suum et ipsius caniani et gratioli suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi . quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria . ad hoc quod superius continetur . qui iohannes de petringo . ibi illam procuracionem et illum mandatum suscepit . Ibidem prefatus mayfredus promisit ipsi iohanni de

petringo sub pena dupli faciendi per dominum obizonem habere et tenere rata et firma ea omnia omni tempore que ipse iohannes pro ipso obizone fecerit. super hoc facto et negotio. et faciendi ipsum obizonem firmare ea omnia. Arbitro sapientis hominis si necesse fuerit. Similiter Armenulfus de gandinio eidem iohanni de petringo promisit sub pena dupli. faciendi prefatum canianum et gratiolum habere et tenere rata et firma omni tempore ea omnia. que ipse iohannes de petrino. pro ipsis caniano et gratiolo super hoc facto et negotio fecerint. et faciendi ipsos canianum et gratiolum firmare ea omnia arbitrio sapientis hominis si necesse fuerint. Postea eodem die et loco et presentibus testib. domino rogerio de muzzo. et alberto vasconi. et iohanne Alberici. et alberico filio quondam comitis de arena. girardus filius quondam iohannis de la turre. pro se et fratribus suis. Eodem modo per omnia ad plenum fecit et constituit dom. iohannem de petringo suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi quantum ad suas partes omnia utilia et necessaria, ad hoc quod superius continetur, et ipse iohannes illam procuracionem et illud mandatum suscepit. Ibi prefatus girardus promisit ipsi iohanni de patringo sub pena dupli faciendi predictos fratres suos habere et tenere firma et rata ea omnia omni tempore. que ipse iohannes pro ipsis fratribus Girardi fecerint super hoc facto et negotio, et faciendi ipsos fratres girardi firmare ea omnia arbitrio sapientis hominis si necesse fuerit. Eodem die et loco et presentib. testib. ambrosius de pē (*sic*). et iohē de zoppo. et bertramo rampazii. et vilitano de piceno. et dominichino de vazzo. iohannes filius quondam petringini de petringo. eodem modo et per omnia et ad plenum fecit et constituit domin. iohannem de petringo. suum missum et procuratorem faciendi et perficiendi. quantum ad suam partem omnia utilia et necessaria ad hoc quod superius continetur. qui subscriptus iohannes de petringo consul illud mandatum et illam procuracionem suscepit ibi. et plures cartule uno tenore de omnibus predictis fieri rogatae sunt. facta sunt predicta.

Anno domini. Mill.° Cent.° Nong.° octavo. Indictione prima.

Ego iohannes Valcosii sacri pallatii notar. interfui. et R. scripsi.

XLI.

1218. 2 mart.

Foglio 40.

Instrumentum procuracionis facte per comune Brixie ad divisionem faciendam cum comuni pergami de eo quod in concordia continebatur.

(Inedito).

In Xpi nomine die veneris secundo intrante martio. In camera depicta pallatii comunis brixie.

Mon. Hist. Patr. XIX.

In presentia domini pethrachi de la nuce et domini Bonacursi de carpenedulo iudicum potest. et domini gratiadei quondam domini lucari. et Otherici quondam iohannis de salario, et Ubertini filii martini de grottis et girardi rubei mestralis comunis test. Ibi dominus lotherengus de martinengo potestas comunis brixie. Abita deliberatione a consilio super his congregato et vice nomine comunis brixie. fecit et constituit dominum obizonem ugonum et dominum petrum villani nuntios et procuratores comunis brixie. ad faciendam divisionem cum comuni de bergamo. seu cum nuntiis seu cum ambaxatoribus comunis pergami. de toto eo que continetur in carta concordii facti inter pergamens. et brixiens. et ad omnia agenda et perficienda que continentur in ipsa carta et capitulis concordii promittendo se habiturum firmum et ratum quicquid ipsi procuratores et ambaxatores in predictis fecerint pro comuni brixie sicuti ipsimet essent presens et omnia predicta facerent.

Anno domini Mill.° cc. decimo octavo Indict. vi.

Ego Arrivabenus Girolodi not. Interfui et iussu potestatis Scripsi.

XLII.

1219. 5 iulii.

Fol. 40 verso.

Confirmatio partium factarum inter comune brixie et comune pergami.

(Inedito).

In Xpi nomine die sabbati quinto exeunte in mense iulii super pallatium comunis pergami. In presentia dom. Guidonis Maiavace causidici de cremona. et domini Lafranci multi. dom. de cremona et baiardi notar. de pergamo. et teutaldi de rivola notar. et martini zuche serventis comunis pergami. et albertini paganoni. et feragalli notar. de pergamo. et vitalis scarparoli serventis comunis brixie testib. Rogatis. Ibi in publico consilio comunis pergami campana coadunato. Dominus Raymundus de capitaneis de scalve potest. comunis pergami parabola et voluntate consilii comunis pergami. quod ibi aderat nominis comunis pergami. confirmavit. et approbavit partes factas per ipsum dominum Raymundum nomine cois pergami ex una parte. et per dominum stephanum de turbiado consulem comunis brixie nomine comunis brixie ex altera, ut continetur in cartis factis per baiardum notarium de pergamo. et ravanium de Lanuce not. de brixia. et de terra et curte vulpini. et de tota compra facta quondam a domino iohanne a bruxiado. scilicet de toto eo in integrum ad ipsam compram pertinebat in episcopatu per-

gami et brixie . promittendo ipse dominus Raymundus potestas pergami . nomine comunis pergami in perpetuum illas partes firmas et ratas tenere . et habere secundum quod in predictis instrumentis . In uno tenore factis continetur nec contra aliquo modo venire, neque aliquo ingenio. Nomina illorum de pergamo qui tunc aderant ad predictum consilium pergami sunt hec . Videlicet:

Lafrancus faiture.
 Lafrancus iere canazzi.
 Guilielmus dulcis de muzzo.
 Iohanes boni archerii.
 Rogerius de foro.
 Aydus de grumello.
 Bertramus de greco.
 Petrus de fulzario.
 Lafrancus de barba.
 Persus notarius.
 Albertinus domini rogerii colioni
 Petrus bergunzii.
 Albertus rubei.
 Jan.
 Dominus Oldecinus de rivola.
 Iohannes muyzoni.
 Dominus rogerius de roxate iudex.
 Dom . suzzo de lariva.
 Coradus de manervio.
 Lafrancus de lavate iudex.
 Albertus pelacorrii iudex.
 Lafrancus advocati.
 Albertus mascaroni.
 Petrus Lafranci rame.
 Conradus dni girardi uasconi.
 Bartolomeus de bultero.
 Bapatizatus iohis coqui.
 Azolinus sanzanomini de osio.
 Gnilielmus de farra.
 Nantelmus scuardi (*sic*).
 Guilielmus de scano.
 Anselmus gurzardi cervoni.
 Albertus pocapalie.
 Detesalvus dom . lafranci advocati.
 Guidottus de burgo.
 Piligrinus de roario.
 Jacobus de capitaneis.
 Girardus de lalio.
 Rogerius de biffa.
 Comes malastreve.
 Rogerius de surlasco.
 Albertus advocatus.
 Lanzo de petringo.
 Berardus maliavazze.
 Iohannes de Lago.
 Petrus de verdello.
 Mapheus durentus.
 Petrus de ventura.
 Ioh.es de biffa iudex.
 Lafrancus Ughezonis de mozza.
 Petrus gisalberti de mozza.

Belottus de curtereze.
 Venecianus de capitaneis.
 Columbus de mozza.
 Rogerius de breda de curtereze.
 Muscardus de crema.
 Iacobus de vitta.
 Atto de comite.
 Rogerius roina.
 Albarinus notarius.
 Guiscardus cervanus.
 Obertus moronum.
 Vivianus de capitaneis.
 Plevarius filius domini alberici regolati.
 Petrus ficiene.
 Azzo de augustis.
 Detesalvus de crema.
 Lafrancus guilielmi lafranci rogerii.
 Girardus de oxio.
 Petodelmanni.
 Henricus del bungo.
 Albertus de comis.
 Vinicianus oprandi.
 Bertramus malfigini degatta.
 Obertus durentum.
 Martinus alkerii.
 Pentidus de albericis.
 Ottolinus petri de verdello.
 Desalbertus de curtereze.
 Castelanus lazarum de ro-rario.
 Guasconus de caveliata.
 Martinus talenti cervonum.
 Mayfredus anona notar.
 Martinus melii.
 Obertus de campanili iudex.
 Lafrancus fare de conello.
 Mayfredus plizabusii notarius.
 Lafrancus girardi ronie.
 Guilielmus de campanili.
 Rogerius Guithotti iudex.
 Tado de acerbo.
 Grifetus de pentido
 Bartolomeus oberti de farra.
 Ottebellus de campanili.
 Lanterius adelax.
 Teutonicus de lagio.
 Iohannes pezani de muzzo.
 Albertus soseva notarius.
 Sozzo Lafranci martini suardi.
 Rogerins colionis.
 Detesalvus lafranci zanonis de rivola.
 Robertus de scano.
 Iacobus spinellus.
 Arnoldus de bonate iudex.

Anno domini Mill.^o cc. decimo nono Indictione septima.

Ego Ravaninus de lanuce sacri imperii notar.
 Interfui et Rogatis . scripti.

XLIII.

1219 . 8 ex . julii.

Foglio 41.

*Concordia facta inter comune brixie
et comune pergami.*

(Inedito).

In Xpi nomine talis concordia facta est, inter potest. Brixie et pergam. pro comuni utriusque civitatis.

Quod strata debet fieri et retineri cum congruo et bono fosato. A meridiei parte a loco mure usque ad locum grumelli vel circa partes illas ubi melius vel utilius visum fuerit utrique potestati. vel eorum missis. Ita quod potestas pergami. faciat illam stratam et illud fossatum et retineat super suum territorium. faciat et retineat seu quod teneatur per eum. Ita quod illa strata sit bene inglerata et illius latitudinis cuius est strata que venit a pergamo et sit taliter facta de hinc ad kal. setembr. vel antea.

Et si quis virtutis brixie de die depredatus fuerit in strata nova que vadit usque. ad tricum in tota virtute pergami. teneatur comune pergami predam vel eius iustam extimationem restituere depredato infra xx. dies postquam liquidum fuerit.

Si vero aliquis de virtute pergami depredatus fuerit de die in strata nova in territorio mure usque brixiam. et a palazolo et a brixia per stratam que vadit pontevicum vel a brixia versus mane ubicumque per totam virtutem brixie et specialiter per stratis que vadit versus mantuam. et veronam. teneatur comune brixie predictam vel iustam estimationem restituere depredato infra xx. dies postquam liquidum fuerit.

Sacramentum illorum qui debent facere divisionem compre et cognoscere de medietate castri gorzoni tale est. Ego juro quod bona fide et sine fraude cum sociis meis dividam et determinabo compram de qua est mentio in concordia facta inter brixenses et pergamenses ut continetur in instrumentis infrascriptis inter factis a iohanne Wualcosii. et de gosalvo notario. et cognoscam. et determinabo questionem medietatis castri gorzoni. secundum modum quod continetur in predictis instrumentis. et assignabo cuique civitat. suam partem compre secundum modum quod continetur in eisdem instrumentis. Et hoc faciam de hinc usque ad xv. dies sancti michaelis. et adimplebo remoto hodie. Amore et timore precio et precibus *et de omnibus predictis faciendis ero in concordia cum sociis meis* ⁽¹⁾ secundum quod ius postulaverit. et tenor concordie. et si aliquid fuerit auditum in concordia ambarum potestatum illud adtendatur. et observentur a predictis quattuor.

(1) Il carattere corsivo fu aggiunto dal medesimo amanuense sul margine di sinistra.

Hoc est actum inter potestates. utriusque civitatis quod si quattuor electi super questionem gorzoni non concordaverint. quod dicte potestates debeant eligere unam personam cuius sententie stetur. et hoc infra octo dies ex quo fuerit ex eis denuntiatum ad predictis quattuor quod non fuerint in concordia.

Die martis octo exeunte julio. In claustro plebis palazol. Presentibus de pergamo domin. Widone de regio potest. pergami et domin. Sichezello eius iudice, et domin. Alberico reolati, et domin. iohanne bassa et domin. alberto de la grotta. et domin. galcerio de calcaria, et domin. stephano turbiado. et baiardo notarius. de brixia domino Lō (*Loterengo*). potest. brixie. et domin. Obizone Vgonum et domin. petro villani. et domin. Vithotto de purzano. et bonefatio. Facta sunt firmata omnia predicta. Jurantibus domino petro et domin. iohanne iudicibus et domino alberico et domin. Obizone Vgonum. Cognitionem et determinationem predicta facere. Et jurantibus domino Alberto de la grotta. et domino petro vilani tamquam arbitri de hinc ad secundum petrum de junio ⁽¹⁾.

XLIV.

1227, 1° febraio.

Foglio 42.

De emptionibus factis per comune brixie et editiis turris (sic) terris? occasione faciendi palatium novum comunis brixie et platea ipsius ⁽²⁾.

1° In Xpi Nomine. Die Lune primo intrante mense februarii. In contione brixie. In publico consilio comunis brixie. In platea contionis ⁽³⁾ campane

(1) Questo documento non sembra compiuto, ma nei due Codici finisce così.

(2) Sono venticinque istrumenti riguardanti l'acquisto di parecchie case per la fabrica del palazzo del Broletto, stipulati dal notaio Arrivabene Girolodi; dei quali, dieci in *Platea Concionis*, tredici, in *Pallatio novo Comunis Brixie*, uno nella casa del marchese de la Garzia ed un altro nelle stanze dell'abbate del monastero dei Ss. Martiri Faustino e Giovita.

Il maggior corpo delle case acquistate ed atterrate appartenevano alla famiglia dei Poncarali, molto potente e numerosa, onde allora era divisa in dieci rami ed aveva parecchie abitazioni, ed una torre in comunanza (Vedi il terzo di questi istrumenti).

(3) Prima che sorgesse il palazzo del Broletto, per trattare i negozi della Repubblica, per definire le questioni e per emanare le sentenze, i comizi e le magistrature si congregavano nella piazza, detta *platea Concionis*, o nelle chiese, come in S. Pietro de Dom. o in quella di S. Giovanni Battista o nella *Rotunda*, e poscia nel *Pallatio novo* cioè nel Broletto. Alla nostra città non mancava tuttavia prima della erezione del Broletto, un palazzo, probabilmente fabricato di legno, o almeno coperto di legno. Nei susseguenti documenti, si vedrà che alcuni Consigli e riunioni popolari furono tenute in *Pallatium lignorum Comunis Brixie* ed alcune sentenze emanate dalla *Laubia Pallatium lignorum Comunis Brixie*.

La *platea Concionis* era ad occidente della chiesa di S. Pietro de Dom (allora cattedrale estiva), il che si arguisce dalle coerenze delle case, che i canonici della cattedrale, vendettero al comune, istrum. 1187, 8 di giugno, in cui è detto, *a sero ingressus Concionis, et Concio*.

sonitu more solito congregato et celebrato. Ibi in continenti Dominus Sechatorius filius quondam domini Withotti de pontecarali. nomine pro se et pro domino iohanne de busco de pontecarali cuius nuntius est constitutus ad hoc omnia facienda pro eo. ut continetur in una carta atestata facta a Gallo de visano notar. a me arivabeno notar. visa et lecta, que facta fuit die sabbati xvi. Intrañte januar. sub. m. cc. xxvii. Indictione xv. et insuper obligando se principaliter ad hoc omnia pro eo que inferius continentur et personaliter et dominus ansaldinus filius quondam domini lafranci teste de pontecarali, nomine pro se et pro iohanne eius fratre absente pro quo se obligat principaliter et personaliter ad hoc omnia ut inferius decernitur. et dominus jorinus filius quondam domini Vgonis de pontecarali nomine pro se et pro domino Galzirolo eius frater et pro heredibus quondam domini Anselmi similiter eius fratris absentibus pro quibus se obligat. principaliter et personaliter ad hoc omnia ut inferius decernuntur, et dominus ugo filius quondam domini Alberti patelle de pontecarali, nomine pro se et pro domino Gavazia et domino Verzio eius fratribus absentibus, pro quibus et ipse se obligat principaliter et personaliter ut inferius decernitur, et dominus Vivianus filius quondam domini Galzerii de pontecarali pro se et dominus jacobus zapafiate filius quondam domini Guarini de pontecarali pro se, et dominus Guarinettus filius quondam domini Ugonis quondam domini Guarini de pontecarali pro se. Iterum dominus Sechatorius et dominus raymundus ugonum (*sic*) pro heredibus quondam domini oberti tomenti de pontecarali absentibus pro quibus et ipsi se obligant principaliter et personaliter ad hoc omnia ut inferius legitur et decernitur. et dominus Vithottinus filius quondam domini iohannis cazeche pro se. Omnes predicti domini de pontecarali presentes pro eis et omnibus aliis absentibus pro quibus se obligant ad hoc ut superius et inferius legitur et decernitur, fecerunt cartas vendicionis ad proprium et mundum alodium domino pagano de la turre potest. brixie, recipienti vice et nomine comunis brixie. Confirmando etiam primam vendicionem ab eis factam domino Rambertino rambertini tunc potestatis brixie recipienti tunc vice et nomine comunis brixie, et omne datum inde ei factum. Scilicet de toto eo quod predicti domini de pontecarali presentes et absentes qui superius scripti sunt et minores et heredes, habuerint vel habebant vel habent vel tenuerunt aut eis pertinebat comuniter et divisim, in toto territorio ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et curia seu platea illius pallatii est facta et infra hos confines scilicet: A fonte methali⁽¹⁾ superius sicuti vadit via versus fistulam greppam⁽²⁾ usque ad domum domin. Marchesii de carzia, et ab illa domo dicti domini

Marchesii de carzia sicuti vadit recta linea versus mane usque ad viam que vadit ad crucem, et ab eo confine inferius sicuti vadit via que venit a cruce versus meridiem usque ad stratam methali⁽¹⁾ et ab illa via que vadit crucem sicuti vadit strata methali a meridie pallatij novi versus sero, usque ad fontem methalli et de omni iure et actione quod vel quam omnes predicti habebant vel habuerint aut tenuerint, seu eis pertinebat in predicto territorio et infra predictos confines tam in terreno et turre quam in aliis edificiis; et viis et lapidibus et lignis sive in edificiis positis sive dirutis. Et hoc fecerunt predicti domini de pontecarali presentes venditores pro eis et absentibus predictis et minoribus et heredibus, precium trium millium libr. denar. bon. imper. quas fuerunt confessi predicti venditores pro eis et dictis absentibus et minoribus et heredibus quorum nomine hoc faciunt et manifesti se habuisse et recepisse a predicto comuni brixie. Et renunciando exceptioni non numerate et non accepte pecunie et non soluti precii. ita quod precium quod contingit domino lafranco quondam torculi de pontecarali, qui non est in hac venditione modo per se nec alter pro eo. de sua portione quam habebat infra predictos confines in terreno et turre ed edificiis et aliis ut superius legitur est in dictis tribus milibus libr. imperial. pro indiviso. Et fuerunt confessi omnes predicti de pontecarali venditores presentes pro eis et absentibus quod comune brixie habet possessionem de infrascripta venditione, bona et spontanea voluntate omnium predictorum. Et Renunciaverunt omnes se posse dicere quod sint decepti ultra dimidiam iusti precii. et Renunciatio omni alii juri et deceptioni. ita quod non possint contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione et promiserunt predicti venditores. Videlicet dominus Sechatorius pro se et domino iohanne de busco absente pro quo hec facit, et dominus Ansaldinus pro se et iohanne absente pro quo hoc facit. et dominus jorinus pro se et domino Galzirolo eius fratre, et pro heredibus domini anselmi eius fratris similiter pro quibus hoc facit, et dominus Vgo quondam domini alberti patelle pro se et domino Gavazia et domino Wercio ejus fratribus absentibus pro quibus hoc facit. et dominus Wivianus pro se et dominus jacobus zapafiate pro se et dominus Guarinettus pro se. Iterum domin. sechatorius et dominus Raymundus pro heredibus, quondam domini alberti tomenti, et domin. Vithottinus pro se et pro omnibus heredibus omnium predictorum, predicto domino pagano potest. brixie. stipulante vice et nomine dicti comunis brixie et cui comune brixie dederit. defendere et garaventare predictam venditionem

(1) *Strata methali*; strada del metallo, che in alcune carte del secolo xv trovo che fosse denominata *Contrada Medali*, sive *sancti Cassiani*, ora delle *Tre Spade*. In questa contrada esiste ancora la chiesa antica di S. Cassiano, ora ridotta a scuole comunali, e prese il nome della fonte methali, che era sulla stessa linea da oriente ad occidente. Alcuni opinano che il nome di methali derivi dalla quantità del metallo impiegato nella partizione delle acque: altri invece, perchè faceva capo alla via conducente alla cava di medolo ossia di pietre che era sul colle Cidneo.

(1) *Ponte methali*; questa fonte era a settentrione dell' antica chiesa di S. Petri de Dom.

(2) *Fistulam greppam*, condotto d'acqua denominato greppo che era a sinistra della piazza, ora denominato del 1849.

eidem comuni ab omni persona sicut propter fuerit meliorata. aut valuerit sub estimatione in consimili loco, sub pena dupli totius dampni, quod inde comuni brixie accideret cum stipulatione promissa. Et adiecerunt in eadem promissione predicti dominus Sechatorius et dominus Ansaldinus et dominus jorinus et dominus Vgo prius obligando se principaliter et renuntiantes se posse dicere quod sint obligati sine causa vel ex iniusta causa, quod facient omnes predictos pro quibus faciunt dictam venditionem et obligati sunt ut superius legitur. scilicet dominus Sechatorius faciet dominum johannem de busco et dominus Ansaldinus faciet fratrem suum johannem et dominus jorinus faciet dominum Galzirolum ejus fratrem, et dominus ugo faciet fratres suos dominum Gavaziam et dominum Wercium, rata omnia predicta habere in perpetuum, et quod facient eos firmare omnia predicta et datum inde facere infra mensem quod eis requisitum fuerit ab ipso comuni brixie sub pena dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa. Iterum adiecerunt in eadem promissione predicti dominus sechatorius et dominus Raymundus et dominus jorinus prius obligando et renuntiando ut superius legitur. quod dictos minores pro quibus faciunt dictam venditionem et obligant se. scilicet dominus sechatorius et dominus Raymundus heredes quondam domini oberti tomenti et dominus jorinus heredes quondam domini Anselmi faciant rata habere omnia predicta in perpetuum et quod faciant illos heredes firmare predicta omnia et datum inde facere infra mensem et postquam pervenerunt ad pubertatem et eis requisitum fuerint ab ipso comuni brixie, sub pena dupli totius dampni quod inde comuni brixie accideret cum stipulatione promissa. Insuper predicti omnes venditores presentes. scilicet dominus Sechatorius pro se et domino. Raymundo Vgonum (*sic*) et eius verbo et dominus Ansaldinus et dominus jorinus et dominus Vgo et dominus vivianus et dominus iacobus zapafioate, et dominus Guarinettus, et dominus Withottinus, juraverunt ad dei evangelia omnia predicta firma et rata habere in perpetuum per se et suos heredes adiecentes in eodem sacramento quod facient uxores suas et nurus qui eas habent, et matres minorum et heredum renuntiare juri suo quod habent vel habere possent in ista venditione infra octo dies in laude sapientis viri presente nuntio comunis, ita quod de hoc publica fiant instrumenta.

Actum est hoc Anno domini Millesimo ducentesimo vigesimo septimo. Indict. quintadecima. Interfuerunt dominus jacobus pelluccus et dominus Maffeus de curtenova. iudices predictae potestatis. et dominus aricus de laturre. et dominus bertraminus camararii. milites predictae potestatis. et dominus gaytanus gaytani massarius comunis brixie. et dominus iohannes de turbiado. et dominus bonfatus de burnado. et dominus johannes patarri. et dominus girardus brucella et dominus obizinus de pontecarali. et dominus Guilielmus borlandi et dominus bonapax

de vchezonibus d'yse. consules justitie brixie. et infrascripti notati pro testibus qui erant his per plateam contionis. Videlicet. Oddo advocatus. Stephanus de turbiado. Conradus de camegnono. Gotfredus de pallatio. Obertus de gombara. Inverardus faba. Guilielmus de pallatio. Bonaventura medicus. Mayfredus prandonum. Azzo de pallatio. Iohannes oriane. Bonocursus de tanketino, Rambadus ngonum (*sic*). brixianus de lavello longo. Albertus bruxadus. Petrus occanonum. Guilielmus de calino. Pax de manervio. Rizardus de rodingo Sekitha confanonerius. Gualfredus de boccadeleporibus. bergamascus de manduchasenis. Petracchus de la nuce. Petrus vilani. Albertanus. Ottebonus de rotholdisco. Attolinus de turbiado. Tetocius de tetociis. Brancallius de pontecarali. Vrso de solodo. Guilielmus truffi. Rancerius de porta. Archidiaconus siccasol. Accatatus de capite pontis et Romaninus de sancto Gervasio.

2° Item die mercurii tercio intrante eodem mense februarii. et eodem Anno domini Millesimo. cc. xxvii. Indict. xv. In pallatio comunis brixie. In publico consilio ibi sonitu campane more solito congregato et celebrato. Ibi incontinenti dominus lafrancus filius quondam domini torculi de pontecarali. fecit cartam venditionis ad proprium et mundum alodium. domino pagano de la turre potestatis brixie. recipienti et vice. et nomine et comuni brixie. confirmando etiam primam venditionem ab eo factam domino Rambertino ramberti tunc potestatis brixie. recipienti tunc vice. et nomine comunis brixie. et omne datum inde ei factum. scilicet. de toto eo. quod habuit vel habebat vel habet aut tenuit vel ei pertinebat in toto territorio ubi dictum pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et curia seu platea illius pallatii. et infra hos confines scilicet a fonte methali superius sicuti vadit via versus fistulam greppam usque ad domum domini marchesii de carzia. et ab illa domo dicti domini marchesii versus mane recta linea usque ad viam que vadit ad crucem et ab illo confine inferius sicuti vadit. illa via que venit a cruce versus meriliem usque ad stratam methali. et ab illa via que vadit ad crucem sicuti vadit strata methali a meridie parte pallatii novi versus sero usque ad fontem methali. et de omni jure et actione quod vel quam habebat vel habuit vel tenuit aut pertinebat et divisim aut comuniter cum hominibus de domo sua omnibus. aut aliquibus eorum infra predictos confines tam in terreno quam turre et edificiis viis et lapidibus et lignis sive in edificiis positis sive dirutis. et hoc fecit ille dominus lafrancus venditor precio de tanta parte precii. ut ei evenit et contingit pro infrascripta venditione predictis tribus milibus libris imperial. qua tota venditio quam iste dominus lafrancus venditor et omnes predicti de domo sua ut superius legitur faciunt dicto comuni brixie. ascendit in precio trium millium libr. comuniter pro indiviso. et tantum estimata fuit. quam contingentem partem ei de predicto precio

trium millium libr. imperial. pro indiviso. ille dominus lafrancus fuit confessus ac manifestus se habuisse et recepisse comuniter cum omnibus predictis de domo sua a predicto comuni brixie et renunciando exceptioni non numerate et non accepte pecunie. et non soluti precii. Et confessus fuit ille dominus lafrancus venditor quod comune brixie habet possessionem de infrascripta venditione sua bona spontanea voluntate. et renunciante. se posse dicere quod sit deceptus ultra dimidiam justi precii. et renunciante omni alii juri et deceptioni. ita quod non possit contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione. Et promisit ille dominus lafrancus venditor pro se. et suis heredibus. predicto domino pagano potest. brixie stipulanti. vice et nomine comunis brixie cui comune brixie dederit. defendere et guarentare ei ab omni persona predictam venditionem sicut pro tempore fuerit meliorata aut valuerit sub estimatione in consimili loco sub pena dupli totius dampni. quod inde comuni brixie accideret cum stipulatione promissa. Insuper iuravit ille dominus lafrancus venditor ad sancta Dei evangelia. omnia predicta firma et rata habere in perpetuum per se et suos heredes adiciendo in eodem sacramento quod faciet uxorem suam renunciare iuri suo quod habet vel habere posset in infrascripta venditione. Infra octo dies in laude sapientis viri. presente nuntio comunis. ita quod de hoc fiat publicum instrumentum.

Actum est hoc feliciter ut superius. Interfuere dominus jacobus pelluccius et dominus Maffeus de curte nova iudices predictae potestatis et dominus Aricus de laturre. et dominus Bertramus camararii milites eiusdem potestatis. et dominus johannes de manervio. et dominus johannes patari. et dominus bonfatus de burnado. et dominus Guilielmus burlandi. et dominus iohannes de Alkeriis. et dominus Obizinus de pontecarali et dominus albertinus de Laporta consules iustitie brixie. et infrascripti notati pro testibus de his qui erant in consilio. Videlicet Petrus vilani. Conradus de concesio. Iohannes oriane. Albertus belfantus. Novellus de mercato. Azo de pallatio. petraccus de lanuce. brixianus de lavello longo. Ardizonus de pontecarali. Martinus vgonum. Conradus de bagnolo. Albertanus. Stephanus de turbiado. Guilielmus de pallatio. Oddo advocatus. Martinus pellati. petrus occanonum. Galcerius de calcaria. Albertus ranza. Iohannes bucce. Lafrancus de lavello longo. Conradus de guxago. Cazonius de concesio. Botaianus cariola. Bonacursus brachii.

Ego Arrivabenus Girolldi. notar. his omnibus interfui et jussu predictae potestatis hanc cartam Scripsi.

3° In Xpi. nomine. Die jovis Nono exeunte mense Aprilis. In camera pallatii novi comunis brixie. In presentia infrascriptorum testium. Ibi incontinenti Dom. Paganus de laturre. potestatis brixie. presentibus. domino iacobo pellucco eius iudice. et do-

mino bertramo camararii eius milite et domino Gaytano de gaytanis masario comunis brixie. et dom. iohanne de turbiado. et domin. bonfato de bornado. et dominus iohannes alckeriorum. et dom. Guilielmo burlandi. et dom. Obizino de pontecarali et dom. bonaventura banpafoiata. consulibus iustitie brixie. vice et nomine comunis brixie. dedit et solvit tria millia librar. denar. bonor. imperialium. sive sex millia libr. de bonis mezanis dom. Lafranco quondam domini torculi de pontecarali. et domino Ansaldo filio quondam domini lafranci teste de pontecarali pro se et fratre suo iohanne absente. et domino Sechatorio de pontecarali. et domino Withotino eius nepoti. et domino iohanni de busco de pontecarali et dom. Galzerio de pontecarali. pro se et dom. iorino eius fratre. et pro heredibus quondam domini anselmi similiter eius fratris absentibus. et domino Vgoni quondam domini alberti patelle pro se et dom. Gavazia. et dom. Wercio eius fratribus absentibus et pro domino viviano quondam dom. Galzerii de Pontecarali similiter absente. et domino iacobo zapafioate et dom. Guarinento eius nepoti. Item dom. Sechatorii et dom. iacobo Raymundo Vgonum pro heredibus quondam oberti tomenti de pontecarali. nominatim pro precio venditionis turris (1) et casamentorum suorum et curtis sive platee que vendiderunt comuni brixie infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et platea seu curia illius pallatii. secundum quod continetur in cartam venditionum inde factis. Et promiserunt illi qui acceperunt predictos denar. pro aliis. scilicet dominus ansaldus pro fratre suo iohanne et dominus Galcerius pro domino jorino eius fratre et pro heredibus quondam dom. anselmi similiter eius fratris et dominus ugo pro domino gavacia et domino Guercio eius fratribus et pro domino viviano et dominus sechator et dom. Raymundus pro heredibus quondam dom. oberti tomenti per stipulationem dicte potestatis. recipienti vice et nomine comunis brixie et obligantes pro hoc pignori comuni brixie. omnia eorum bona presentia et futura. se facturos illos pro quibus accipiunt predictos denarios habere ratam predictam solutionem in perpetuum sub pena dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione pro missa. et renuntia omnes exceptioni non numerate pecunie et non accepte et omnibus infrascriptis de pontecarali confidentibus quod dominus Mayfredus cisonus non habebat partem in infrascripta venditione nec in dicto precio.

Actum est hoc. Anno domini millesimo cc. xxvii. Indict xv. Interfuere dominus Petrus vilani et dominus Omnebonum de pesaziis et dominus Petraccus de lanuce et dominus Conradus de bagnolo. et dominus brixianus de lavello longo et dominus Gratius

(1) Che i Poncarali avessero nel circuito delle molte loro case in questa località, ed eziandio una torre non è improbabile, e potrebbe essere per avventura quella, i cui avanzi presentemente appaiono a Oriente delle prigioni del Broletto, del quale il pian terreno è ridotto esso pure a prigioni, ed il piano nobile a sale.

de yse . et dominus Albertanus et dominus Aymericus de monteclaro . et dominus Girardus allamanni . test. Rog.

Ego Arivabenus Girolodi not . Interfui et Rog . plura instrumenta uno tenore conficere hanc cartam Scripsi.

4° In Xpi nomine. Die Lune primo intrante mense februar. in publico consilio brixie in platea contionis more solito campane sonitu congregato et celebrato . Ibi incontinenti dom. Lafrancus de salis et dom. Oprandus filius et dom. Milonis de sancto Gervasio et dom. Conradus filius dom. Manuelli de concesio . ita quod quilibet illorum in solidum teneatur renuntiando omni auxilio legum et nomine constitutionis et epistole divi adriani . et omni auxilio statuti comunis brixie facti vel quod in anima fieret . et obligantes se principaliter . et personaliter . et renuntiantes se posse dicere quod sint obligati sine causa vel ex iniusta causa . promiserunt . dom. pagano de Lature . potest . brixie . recipienti vice et nomine comunis brixie . quod facient fieri cartam venditionis ad proprium et mundum alodium . per domnam ysabellam abbatissam monasterii sanctorum Gosmei et damiani ⁽¹⁾ et sorores eiusdem monasterii seu monachas . dicto comuni brixie . de terra illa et edificio quod et quam predictum monasterium habebat vel buitha aut ei pertinebat in toto territorio ubi pallatium novum comunis brixie est factum . et edificatum et curia seu platea illius pallatii et de omni iure et actione quod vel quam dictum monasterium habet vel habuit . aut tenuit vel ei pertinebat in toto dicto territorio pallatii novi comunis brixie et platee seu

(1) Le nozioni più antiche del monastero dei Santi Cosmo e Damiano si hanno in una carta dell' 865 edita dal Lupo *Codez Diplomat. Bergom.*, tom. 1, pag. 715, dove si legge: « *Monasterium Honorii constructum in honore Sanctiss. Genitricis Dei Marie et sanctor. Martyr. Cosme et Damiani* » in un autografo pergam. Queriniano dell'an. 882 edito dall'Astezati in fine al suo *Commentar. in Manelmum, De Obsidione Brixie. Monasterium SS. MM. Cosme et Damiani fundatum infra civitat. Brix* » ed in un'altra carta del 1156 presso il Gradenigo, *Brixia Sacra*, pag. 215, estesa in *Ecclesia sancte mariae que est edificata juxta monasterium Sanctorum Gosme et Damiani*.

In Brescia infatti esisteva a Nord-Ovest dell'attuale palazzo del Broletto una chiesa con monastero di Benedettine, proprietarie anche di parecchie case vicine al monastero, che cedettero al Comune di Brescia per la fabbrica del palazzo del Broletto. Nel 1298 Berardo Maggi Vescovo di Brescia volendo dilatare l'area circostante, e quella dell'edificio medesimo, ottenne da Papa Urbano VIII di distruggere chiesa e monastero, coll'obbligo però di costruirne un altro pure nella città, in diverso luogo, col medesimo titolo, che tuttora sussiste. La Bolla del Papa è del 17 aprile 1298, autografo pergam. nella Queriniana edita dal P. Lucchi nel *Monumenta Monaster. Leonensis*, in fine.

L'antica chiesa e il monastero occupavano in parte il luogo del Broletto sino alle falde del castello. Nell'odierno fabbricato a Nord del Broletto, dove risiedono le guardie di questura, nel cortile, esiste tuttavia il sepolcro antico di S. Tiziano Vescovo di Brescia nel 576, che riposava nell'antica chiesa di S. Cosmo. Quel sepolcro è sovraornato del ciborio, secondo lo stile dei bassi secoli e porta sulla fronte scolpita a basso rilievo, fra due maschere (forse Cosmo e Damiano) l'immagine del santo Vescovo in costume e stile del XII secolo. Questo sepolcro è appoggiato a un muro massiccio che deve aver formato parte dell'antica chiesa, e sul muro stesso fra le due colonnette sorreggenti il detto ciborio sepolcrale, vi era dipinto il Divin Salvatore fra due santi; ora il tutto è scomparso sotto l'imbiancatura del muro.

Il sepolcro stesso fu deturpato essendo stato ridotto ad uso di fontana; dalla bocca delle due maschere suddette escono ora due zampilli d'acqua.

curie illius . et infra hos confines . scilicet . a fonte methali superius sicuti vadit via susum que vadit ad fistulam greppam usque ad domum dom. marchesii de carzia . et ab illa domo dicti dom. marchesii de carzia versus mane recta linea usque ad viam que vadit ad crucem . et ab eo confine inferius . sicuti vadit via illa que venit a cruce versus meridiem usque ad stratam methali . et ab illa via que vadit ad crucem sicuti vadit strata methali . A merid. parte pallatii novi versus sero usque ad fontem methali . et hoc facient fieri cum auctoritate domini episcopi secundum sollempnitatem iuris infra octavam quod dominus episcopus venerit in laude sapientis viri . si dictum monasterium habet debitum . et hoc fecerunt pro precio . centum triginta libr. imper. bonor. quos fuere confessi ac manifesti se habuisse et recepisse nomine et vice dicti monasterii . et pro eis obligantes nomine precii et finiti mercati . pro infrascripta venditione . et renuntiando exceptioni non accepte et non numerate peccunie . et non soluti precii . Et si dictum monasterium non habet debitum . quod facient dari et dabunt dictum precium receptum pro eis vel pro eos a dicto comuni brixie in terra ad terminum quem potestas brixie eis dixerint . et de qua terra emptura fiat cartam venditionis tunc comuni brixie . et postea commutatio ex his inter comune brixie et dictum monasterium . et hoc omnia attendent et facient attendi et observari ut superius legitur . sub pena dupli totius dampni quod inde comuni brixie accideret cum stipulatione promissa.

Actum est hoc . Anno domini . Millesimo . cc. xxvii . Indictione . xv . Interfuere dominus Iacobus pelluccus et dom. Maffeus de curtenova iudices predictae potestatis, et dominus aricus de Lature et dominus bertramus camararii milites predictae potestatis . et dom. Gaytanus gaytani masarius comunis brixie et dominus iohannes de turbiado et dominus bonfatus de bornado et dom. iohannes patari et dominus Girardus bruzella . et domin. Obizinus de pontecarali et dom. Guilielmus burlandi et dom. bonapax de Vchezonibus de yse . Consules justitie brixie . et infrascripti notati pro testibus qui erant his omnibus per platem contionis . Oddo advocatus . Stephanus de turbiado . Conradus de camegnono . Gofredus de pallatio . Obertus de gambara . Inverardus faba . Guilielmus de pallatio . Bonaventura medicus . Mayfredus prandonum . Azo de pallatio . Iohannes oriane . bonacursus de tanketino . Rambaldus vgonum . brixianus de lavello longo . Albertus bruxadus . petrus occanonum . Guilielmus de calino . pax de manervio . Rizardus de rodingo . Sckitha confanonerius . Gualfredus de bocca de leporibus . bergemascus de manduchasenis . Petraccus de Lanuce . petrus vilani . Albertanus . Ottebonus de retholdisco . Attolinus de turbiado . tetotius de tetociis . brancalius de pontecarali . Vrso de salodo . Wilielmus truflfi . Ranzerius de porta . Archidiaconus siccasol . Accatatus de capite pontis et Romaninus de sancto gervasio .

Ego arrivabenus Girolodi notar . Interfui et iussu predictae potest. hanc cartam Scripsi.

5° In Xpi nomine . Die dominico . vi . exeunte aprili . In pallatio novo comunis brixie . In presentia infrascriptorum testium . Coram domino Pagano de lature potestatis brixie . et eius auctoritate . Dominus Lafrancus de salis et dominus Oprandus filius quondam domini Milonis de sancto gervasio et dom . Conradus dominu . Manohelis de concessio nuntii et procuratores syndici ed actores constituti a donna ysabella abbatissa monasterii sanctorum Gosmei et damiani et sororibus suis, ut continetur in una carta atestata facta a johanne quondam johannis de caulo notarius . ibi visa et lecta . et que facta fuit predicto die dominico sub m . cc . xxvii . Indict . xv . ad recipiendos infrascriptos denarios a predicta potestate seu masario comunis brixie . de venditione et obligatione et promissione facta per eos . obligantes se personaliter et nomine dicti monasterii . predictae (sic) potestatis nomine comunis brixie et comuni brixie . de terreno et edificiis quod et que dictum monasterium habebat infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum ed edificatum et curia illius ut continetur in una carta atestata facta a me met Arivabeno notar . fuere confessi ac manifesti se habuisse et recepisse et solutos esse . A domino Gaytano gaytani massario comunis brixie vice et nomine comunis brixie . de centum triginta libr . imper . de precio dicte venditionis facte dicto comuni brixie de terreno et domo et edificio super habente, quod et quam dictum Monasterium habebat infra confines, ubi pallatium novum comunis brixie est factum, seu ubi edificatum est dictum pallatium et curia illius, seu obligatione aut promissione faciendi fieri dictam venditionem prout continetur in dicta carta atestata a me met Arivabeno . notarius inde facta . et renunciando exceptioni non numerate pecunie et non accepte . et non soluti precii . Unum predicti tres . scilicet dom . Lafrancus et dom . Oprandus et dom . Conradus nuntii et procuratores et auctores ac syndici dicti Monasterii constituti ut superius legi . vice et nomine dicti Monasterii et postea adhuc obligantes se personaliter . ita quod quilibet illorum in solidum teneatur renuntiando omni auxilio legum et nove constitutionis et epistole divi adriani . et quod possint dicere quod sint obligati sine causa vel ex iniusta causa et statutis comunis brixie factis vel que in anima fierent . promiserunt dicto domino Gaytano massario comunis brixie . stipullanti vice et nomine comunis brixie . quod facient dictam domnam abbatissam et sorores suas . facere dictam venditionem prenominato terreno et edificiis et lato suo iure in hoc comuni brixie . quod illi tenentur . et obligati sunt . et continetur in dicta carta . atestata a me arivabeno inde facta et quod facient eas habere firmam dictam solutionem eis factam in perpetuum sub pena dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipullatione promissa . obligantes pro hoc pignori omnia sua bona presentia et futura comuni .

Actum est hoc . Anno domini . Millesimo . cc . xxvii . Indictione xv . Interfuere dom . Maurus de lanuce . et

dom . federicus de porta . et dom . Gabriel trionus . et bonefacius pethrachi . et johannes Luza et Lafrancus curader . et bonfadinus ballius . et grasellus dom . federici . et Albertus bergamaschus de porta . et bonaventura bonoy notarius et iohannes arnoesii . testes rogati .

Ego Arivabenus Girolidi . notar . Interfui . et . R . hanc cartam scripsi .

6° In Xpi nomine . Die Lune . primo intrante mense februar . In contione brixie . In publico consilio comunis brixie ibi platea contionis campane sonitu more solito congregato et celebrato . Ibi incontinenti dom . Ugo et dom . Rivellus et dom . *burgesium* ⁽¹⁾ fratres filii quondam dom . martini de lavello longo . nomine pro eis . et pro domino alberto eorum fratre absente . pro quo ipsi tres fratres presentes obligaverunt se principaliter et personaliter ad omnia hoc facere illum absentem attendere et observare et firmare . fecerint datum et carta venditionis ad proprium et mundum alodium . domino Pagano de lature . potestat . brixie . recipienti vice et nomine comunis brixie . Confirmando etiam primam venditionem ab eisdem fratribus factam dom . Rambertino ramberti tunc potestat . brixie . recipienti tunc vice et nomine comunis brixie . et omne datum inde ei factum . scilicet de petia una de terra cum casis et edificiis super habentibus . et curticella secum tenente iuris illorum fratrum . que in quadra porte civitatis brixie . infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum . et platea seu curia illius pallatii . cui Coherent . a mane . et a merid . via . a sero et a monte . filii quondam domini Vgonis de pontecarali . et de toto eo . in integrum . quod ipsi quattuor fratres habuerunt vel habebant vel habent . aut tenuerunt seu eis pertinebat . in toto dicto territorio . ubi dictum pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et curia illius pallatii . et infra hos confines . scilicet . A fonte methali superius sicuti vadit via susum versus fistulam greppam usque ad domum domin . marchesii de carzia . et ab ipsa domo dicti dom . marchesii de carzia versus mane recta linea usque ad viam que vadit ad crucem . et ab eo confine inferius . sicuti vadit via que venit a cruce versus meridiem . usque ad stratam methali . et ab illa via que vadit ad crucem sicuti vadit strata methali que vadit a meridie pallatii novi versus sero usque ad fontem methali . et de omni iure et actione quod vel quam habuerit vel habebant aut tenuerunt vel eis pertinebat infra predictos confines . tam in territorio quam edificiis et lapidibus et lignis sive in edificiis positis sive dirutis . et hoc fecerunt dicti fratres venditores precio . Centum septuaginta librar . denar . honnor . imperial . quas fuerunt confessi ac manifesti se habuisse et recepisse pro eis presentibus et dicto eorum fratre absente a predicto comuni brixie . et renuntiando exceptioni non nume-

(1) Il carattere corsivo indica che è aggiunto in margine.

rate et non accepte pecunie et non soluti precii . et fuerint confessi predicti venditores quod comune brixie habet possessionem de infrascripta venditione sua bona et spontanea voluntate . et renuntiando se posse dicere quod sint decepti ultra dimidiam iusti precii . et renuntiando omni alii deceptioni et iuri . ita quod possint contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione . Et promiserunt dicti fratres . Scilicet . dom . Vgo et dom . Rivellus et dominus burgesius venditores pro eis et domino alberto eorum fratre absente . et pro eorum heredibus predicto Pagano potest . brixie . stipullanti vice et nomine comunis brixie . et cui comune brixie dederit et defendere et Guarentare ei dictam venditionem ab omni persona vel superius legitur . sicut pro tempore fuerit meliorata aut valuerit sub estimatione in consimili loco . sub pena dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipullatione promissa . Adicientes in eadem promissione . quod facient dictum dominum albertum eorum fratrem absentem rata habere omnia predicta in perpetuum . et quod facient eum firmare omnia predicta . et facere datum in omnibus pro sua parte sicut ipsi fecerunt . infra mensem quod eis requisitum fuerit ab ipso comuni sub pena dupli totius dampni quod comuni brixie accideret cum stipullatione promissa . In supradicti . Scilicet dom . Vgo et dom . Rivellus et dom . burgesius venditores , ad sanctum dei evangelia iuraverunt . omnia predicta firma et rata habere in perpetuum per se et per suos heredes . adjacentes in predicto sacramento . quod faciet uxores suas et nurus si quas habent renuntiare iuri suo quod habente vel habere possent in predicta venditione . infra octo dies in laude sapientis viri . presente nuntio comunis . ita quod de hoc publica fiant instrumenta .

Actum est hoc . Anno domini . Millesimo . cc . xxvii . Indictione xv . Interfuere dominus jacobus pelluccus . et dom . Maffeus de curtenova . iudices predictae potestatis . et dom . Aricus de lature . et dom . bertramus camararii . milites ejusdem potestatis . et dom . Gaytanus gaytani . massarius comunis brixie . et dom . iohannes de turbiado . et dom . bonfatus de burnado . et dom . johannes patari . et dom . Girardus bruzella . et dom . Obizinus de pontecarali . et dom . Guilielmus burlandi . et dom . bonapax de Vchezonibus de yse . consules justitie brixie . et infrascripti nominati presentibus qui erant his omnibus presentes per plateam contionis . Oddo advocatus . Stephanus de turbiado . Conradus de camegnono . Gotfredus de pallatio . Obertus de gambara . Inverardus faba . Guilielmus de pallatio . Iohannes oriane . Bonacursus de tanketino . Rambaldus vgonum . brixianus de lavello longo . Albertus bruxadus . petrus occanonum Guilielmus de calino . Pax . de manervio . Rizardus de rodingo skitha confanonerius . Gualfredus de bocca de leporibus . bergamascus de manduchasenis . Petraccus de lanuce . Petrus vilani . Albertanus . Ottenbonus de retholdisco . Attolinus de turbiolo . Tetotius de tetotiis . brancallius de pontecarali . Vrso de salodo . Guiliel-

mus truffi . Rancerius de porta . Archidiaconus siccasol . accatatus de capite pontis . et Ramaninus de sancto gervasio .

Ego Arivabenus Geroldi notar . interfui et jussu potest . predicta carta scripsi .

7° In Xpi nomine . Die dominico . vi . exeunte mense aprilis . In pallatio novo comunis brixie . In presentia dom . Lafranci de salis . et dom . oprandi de sancto gervasio . et dom . Conradi de concesio . et dom . Federici de porta . et dom . iohannis sorozoli . et dom . bonomi de porticu . et dom . federici dom . bernardi . et dom . Alberti bergamaschi de porta . et bonaventure bonoy notarius . et iohannis anoesii . notar . et iohannis scazerii . test . R . Ibi in presenti . Coram domino jacobo pellucco iudice domini Pagani de lature . potest . brixie . dom . Vgo et dom . burgesius frates filii quondam domini martini de lavello longo . nomine pro eis . et domino Rivello . et dom . Alberto eorum fratribus absentibus fuere confessi ac manifesti se bene solutos esse a dom . Gaytano gaytani massario comunis brixie . vice et nomine comunis brixie . de centum septuaginta libr . denar . bon . imper . nominatim pro precio venditionis terre et casamentorum ipsorum fratrum . quam et que habebant infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum . et edificatum . et curia seu platea illius pallatii et quam venditionem predicti fratres . Scilicet . dominus ugo et dom . Rivellus fecerant predictae potestatis vice et nomine comunis brixie . et renunciando exceptionis non numerate et non accepte pecunie . Et promiserunt insuper dicti duo presentes . Scilicet . dom . Vgo . et dominus burgesius . pro aliis absentibus . scilicet . dom . Rivello . et dom . alberto predicto dom . Gaytano massario comunis brixie stipullanti vice et nomine comunis brixie . renuntiantes se posse dicere quod sint obligati sine causa vel ex iniusta causa se facturos predictos absentes habere firmam et ratam dictam solutionem in perpetuum . obligantes pro hoc pignori . omnia eorum bona presentia et futura comunis brixie .

Actum est hoc Anno domini . Millesimo . cc . xxvii . Indict . xv .

Ego Arivabenus Girolodi notar . interfui et rogatus plura instrumenta uno tenore conficere me subscripsi .

8° In Xpi . nomine . Die Lune . primo intrante mense februar . In contione brixie civitatis . In publico consilio brixie ibi in platea contionis campane sonitu more solito congregato et celebrato . Ibi incontinenti kinkinardus calligarius verbo et voluntate et consensu domini Vianesii de lavello longo qui dabat hanc parabolam et faciebat hoc nomine pro se domino lafrancino suo nepote . obligando se personalter et promittendo faciendi eum omnia firma habere et firmare quorum duorum est ipse kinkinardus vasallus et tenet de hoc ab eis in feudum infrascripti

ptum venditionem ut ambo dominus et vasallus ibi profitebantur. fecit cartam venditionis ad proprium et mundum alodium. domino Pagano de Lature potest. brixie. recipienti vice et nomine comunis brixie. confirmando etiam priam venditionem ab eo factam domino Rambertino ramberti tunc potestatis brixie. recipienti tunc vice et nomine comunis brixie. et omne datum inde ei factum. Scilicet. de petia una de terra cum casa et edificio super habente feudum ipsius kinkinardi ex parte dictorum dominorum Vianesii et Lafrancini. que iacet infra territorio ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et platea seu curia illius pallatii. in quadra porte civitatis brixie cui coherentie. A mane et a monte et a sero. filii quondam dom. Martini de lavello longo. A merid. strata methali. et de toto eo in integrum. quod ipse kinkinardus habuit vel habebat vel habet vel tenuit ab ipsis dominis vel pro ipsis dominis vel per se vel ei pertinebat in dicto territorio ubi dictum pallatium novum comunis brixie est factum. et platea seu curia illius pallatii. et infra hos confines. scilicet a fonte methali superius sicuti vadit via que vadit versus fistulam greppam. usque ad domini marchesii de carzia. et a domo dicti dom. Marchesii de carzia versus mane recta linea. usque ad viam que vadit ad crucem. et ab eo confine inferius sicuti vadit illa via versus meridiem usque ad stratam methali. et ab illa via que vadit ad crucem sicuti vadit strata methali. inferius a pallatio novo versus sero. usque ad fontem methali. et de omni iure et actione quod vel quam habuit vel habebat vel tenuit aut ei pertinebat aut dictis suis dominis infra predictos confines tam in terreno quam edificiis et lapidibus et lignis. sive in edificiis positis sive drutis. et hoc ille kinkinardus fecit venditor precio viginti quinque libr. denar. bonor. imper. quos fuit confessus ac manifestus se habuisse et recepisse verbo et voluntate dicti domini Vianesii a predicto comuni brixie renunciando exceptioni non numerate et non accepte pecunie. et non soluti precii. et fuerunt confessi ambo. scilicet. domin. Vianesius et kinkinardus quod comune brixie habet possessionem de predicta venditione sua bona et spontanea voluntate. et renunciavit ille kinkinardus *se posse dicere quod sit deceptus ultra dimidiam iusti precii et renunciando* ⁽¹⁾ omni alii iuri et deceptioni. ita quod non possit contra predictam venire aliquo modo. vel aliqua occasione. Et promisit illa kinkinardus venditor parabola et auctoritate dicti domini Vianesii. qui dabat ei verbum nomine pro se et Lafrancino eius nepote ut faciat hoc omnia vel inferius continentur. pro se et suis heredibus jam dicto domino Pagano potest. brixie. recipienti vice et nomine comunis brixie. et cui comune brixie dederit. defendere et guarentare ei predictam venditionem ab omni persona sub pena dupli totius dampni quod inde comunis brixie accideret sicut pro tempore fuerit meliorata aut valuerit sub estimatione

(1) Il corsivo è scritto in margine.

in consimili loco. cum stipulatione promissa. Et insuper iuravit ille kinkinardus venditor omnia predicta firma et rata habere in perpetuum per se et per suos heredes. adieciendo quod faciet uxorem suam et nurus eius renunciare omni iuri suo quod habent vel habere possent in ista venditione infra octo dies in laude sapientis viri. presente nuntio comunis. ita quod de hoc publicum fiat instrumentum. Preterea dictus dominus Vianesius confirmando omnia predicta que dictus kinkinardus fecerat de ista venditione quam solebat ab eo tenere in feudum et a nepote suo. promisit eidem domino pagano potest. brixie stipulanti vice et nomine comunis brixie habere firmam et ratam dictam venditionem dicti feudi quod tenebantur ab eo et nepote suo per predictum kinkinardus. et solutionem precii factam ex inde eidem kinkinardo. et adiecit in eadem promissione. quod faciet dictum dominum Lafrancinum eius nepotem rata habere omnia predicta in perpetuum. et faciat eum omnia predicta firmare. infra mensem quod ei requisitum fuerit ab ipso comuni brixie sub pena dupli totius dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa.

Actum est hoc. Anno domini Millesimo. cc. xxvii. Indict. xv. Interfuerunt dom. Iacobus pelluccus et dom. Mafseus de curtenova iudices predictę potestatis. et dom. Aricus de Lature. et dom. bertramus camararii milite eiusdem potestatis. et dom. Gaytanus gaytani massarius comunis brixie et dom. iohannes de turbiado. et domin. bonfatus de burnado. et dom. Iohannes patari. et dom. Girardus brucella. et dom. Obizinus de pontecarali et dom. Guilielmus burlandi et dom. bonapax de Vhezonibus de yse. consules justitie brixie. et infrascripti notati pro testibus qui omnes tunc his omnibus erant per plateam contionis. Videlicet. Oddo advocatus. Stephanus de turbiado. Conradus de camegnono. Gotfredus de pallatio. Obertus de Gambara. Inverardus faba. Guilielmus de pallatio. Bonaventura medicus. Mayfredus prandonum. Azo de pallatio. Iohannes oriane. bonacursus de tanketino. Rambaldus vgonum. brixianus de Lavello longo. Albertus bruxadus. petrus occanonum. Guilielmus de calino. Pax de manervio. Rizardus de rodingo. Sckitha confanonerius. Gualfredus de bocca de leporibus. bergamascus de manducasen. Pethraccus de lanuce. petrus vilani. Albertanus. Otebonus de retholdisco attolinus de turbiado. tetocius de tetotiis. brancallius de pontecarali. Vrso de salodo. Guilielmus truffi Ranzerus de porta. Archidiaconus siccasol. Accatatus de capite pontis. Romaninus de sancto gervasio.

Ego Arivabenus Girolodi notar. Interfui et jussu predictę potestatis hanc cartam scripsi.

9° In Xpi nomine. Die martis quarto exeunte aprili. In pallatio novo comunis brixie. In presentia infrascriptorum testium Ibi incontinenti. Coram domino iacobo pelluco iudice domini pagani de La-

turre potest. comunis brixie. kinkinardus calligarius fuit confessus ac manifestus se bene solutum esse. A domino Gaytano de gaytanis massario comunis brixie. vice et nomine comunis brixie. de viginti quinque libr. denar. bon. imperial. nominatim pro precio venditionis terreni et domus sue seu edificiū quod et quam habebat infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et curia seu platea illius pallatii. et venderat potest. predictae in vice comunis brixie ut continetur in carta illius venditionis atestata facta a me met arivabeno notarius. et quam venditionem solebat tenere in feudum a dom. Vianesio de lavello longo. et domino Lafrancino eius nepote. et renuntiando exceptionis non acceptae pecunie et non numerate et non soluti precii. Et hanc solutionem recepit et predictam confessionem solutionis fecit ille kinkinardus presente dom. Vianesio de Lavello longo et eius verbo et voluntate qui dom. Vianesius dedit ibi parabolam ut predicta solutio ex inde fieret eidem kinkinardo. et insuper promisit dicto dom. Gaytano massario comunis brixie stipullanti vice et nomine comunis brixie. quod in perpetuum habebit firmam et ratam venditionem factam a dicto kinkinardo eius vasallo comuni brixie de feudo predicto. et solutionem infrascriptam. et quod faciet dictum Lafrancinum eius nepotem dictam solutionem et venditionem factam firmas habere in perpetuum. et quod faciet eum omnia firmare in laude sapientis viri infra mensem quod ei requisitum fuerit a comuni brixie. sub pena dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa.

Actum est hoc. Anno domini. Millesimo. cc. xxvii. Indict. xv. Interfuere dom. iacobus de cazacho. et Samuel gandulfi maltriti. et Iohannes de capriano. et iohannes de lavallo. et iohannes potanus. et girardus privardus test. R.

Ego Arivabenus Girolldi notar. interfui et Rog. plura instrumenta uno tenore conficere me sub scripsi.

10° In Xpi nomine Die Lune. primo intrante februar. In contione brixie. In publico consilio comunis brixie. Ibi in platea contionis sonitu campanae solito more congregato et celebrato. Ibi incontinenti. Iohannes Luza notar. cui dicitur. et de flumicello fecit. cartam venditionis ad proprium et mundum alodium. domino Pagano de lature. potest. brixie. recipienti vice et nomine comunis brixie. Confirmando etiam primam venditionem ab eo factam domino Rambertino ramberti tunc potest. brixie. recipienti tunc vice et nominis comunis brixie. et omne datum inde ei secundum. Scilicet de una petia terre cum domo et edificio super habente que in quadra porte iacet civitatis brixie infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et curia seu platea illius pallatii et juris ipsius iohannis venditoris. cui Coherentie. A sero. et a merid. via. et a Monte heredes quondam Gratiadei

conradi. A mane ingressus. et de toto eo in integrum. quod ipse habuit vel habebat vel habet vel tenebat. seu ei pertinebat in toto territorio ubi dictum pallatium novum comunis brixie est factum et curia seu platea illius pallatii. et infra hos confines videlicet. a fonte methali superius sicuti vadit via versus fistulam greppam usque ad domum domini Marchesii de carzia. et ab ipsa domo dicti domini Marchesii de carzia versus mane recta linea usque ad viam que vadit ad crucem. et ab eo confine inferius sicuti venit versus meridiem usque ad stratam methali. et ab illa via que vadit ad crucem sicuti venit stata methali inferius a pallatio novo versus sero usque ad fontem methali. et de omni iure et actione quod vel quam habebat vel habuit. vel tenuit aut ei pertinebat infra predictos confines. tam in terreno quam edificiis et lapidibus et lignis. sive in edificiis positis sive dirutis. Et hoc fecit illas iohannes luza venditor precio septuaginta quinque libr. denar. honor. imper. quod fuit confessus ac manifestus se habuisse et recepisse a predicto comuni brixie. renunciando exceptioni non numerate et non acceptae pecunie. et non soluti precii. Et confessus et manifestus fuit ille iohannes venditor. quod comune brixie brixie habet possessionem de infrascripta venditione sua bona et spontanea voluntate. et renunciavit se posse dicere quod sit deceptus ultra dimidia iusti precii. et renunciando omni alii deceptioni et iuri. ita quod non possit contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione. Et promisit ille iohannes venditor pro se et suis heredibus dicto domino Pagano. potest. brixie stipullanti vice et nomine comunis brixie defendere et guarentare ei predictam venditionem ab omni persona sub pena dupli totius dampni quod comuni brixie accideret sicut pro tempore fuerit meliorata. aut valuerit sub extimatione in consimili loco cum stipulatione promissa. Iusuper iuravit ille iohannes venditor ad sancta Dei evangelia omnia predicta firma et rata habere in perpetuum per se et suos heredes. Adiciendo in eodem sacramento quod faciet uxorem suam renuntiare omni iuri suo quod ipsa habet vel habere posset in ista venditione infra octo dies in laude sapientis viri. presente nuntio comunis. ita quod de hoc fiat publicum istrumentum.

Actum est hoc. Anno dom. Millesimo cc. xxvii. Indict. xv. Interfuere. dominus Iacobus pelluccus. et dom. Maffeus de curte nova iudices predictae potestatis. et dom. Aricus de la turre. et dom. betramus camararii milites eiusdem potestatis. et dom. Gaytanus gaytani masarius comunis brixie. et dominus iohannes de turbiado. et dom. bonfatus de burnado. et dom. iohannes patari. et dom. Girardus brucella. et dom. Obizinus de pontecarali. et dom. Gulielmus burlandi. et dom. bonapax de Vchezonibus de yse consules iustitie brixie. et infrascripti notati pro testibus. qui omnibus his erant per platea contionis. Oddo advocatus. Stephanus de turbiado. Conradus de camegnono. Gotfredus de pallatio. Bonaventura medicus. Mayfredus prandonum. Azo de pallatio. Io-

hannes oriane. Bonacursus de tanketino. Rambaldus Vgonum. Brixianus de lavello longo. Albertus bruxadus. Petrus occanonum. Guilielmus de calino. Pax de manervio. Rizardus de rodingo. Sekitha confanone-rius. Gualfredus de bocca de lepore. Bergamaschus de manduchasenis. pethraccus de lanuce. petrus vilani. Albertanus. Ottebonus de retholdesco. Attolinus de turbiado. Tetotius de tetociis. brancallius de pontecarali. Vrso de salodo. Guilielmus truffi. Rancierius de porta. Archidiaconus sicasol. Accatatus de capite pontis et Romaninus de sancto Gervasio.

Ego Arivabenus Girolldi notarius interfui et jussu predictae potestatis hanc cartam scripsi.

11° In Xpi nomine. Die Dominico sexto. exeunte. mense. Aprilis. In pallatio novo comunis Brixie. In presentia infrascriptorum testium. Ibi in continenti. Coram domino jacobio pelluco iudice domini pagani de lature. potest. brixie. johannes luza notarius. de flumicello. fuit confessus et ac manifestus se bene solutum esse a domino gaytano de gaytanis massario comunis brixie. vice et nomine dicti comunis brixie. de septuaginta quinque libr. denar. imper. nominatim pro precio venditionis terreni et domos seu casamentorum suorum quod et que vendiderat comuni brixie seu predictae (sic). potest. in vice comunis brixie. Infra territorium ubi predictum pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et curia seu platea illius pallatii. secundum quod continetur in carta illius venditionis attestata a me arivabeno. notario facta. et renunciando exceptioni non numerate et non acceptae pecunie.

Actum est hoc. Anno domini. m. cc. xxvii. Indict. xv. Interfuere dominus maurus de lanuce et dominus federicus de porta. et dominus gabriel trionus. et Albertus bergamaschus de porta. et bonaventura circuli. et Lafrancus curader. et Girolldinus calvi. et bonaventura bonoy. notar. et Iohannes Arnoesii. testib. rogatis.

Ego Arrivabenus Girolldi notar. Interfui et Rogati plura instrumenta inde conficere hanc cartam scripsi.

12° In Xpi nomine. Die lune primo intrante febr. In contione brixie. In publico comunis brix. In platea contionis campane sonitu more solito congregato et celebrato. Ibi in continenti. Brixianinus filius quondam gratiadei conradi nomine pro se. et bonfaldus ballius pro crescino et ognabeno fratribus ipsius brixianini et filius quondam dicti gratiadei conradi. pro quibus duobus ille bonfaldus se obligat principaliter et personaliter facere illos duos absentes venire et firmare omnia infrascripta et firma in perpetuum habere et tenere renuntiando se posse dicere quod sit obligatus sine causa vel ex iniuxta causa. fecerunt cartam venditionis. ad proprium et mundum alodium. domino Pagano de lature potest. brixie. recipienti vice et nomine comunis brixie.

Confirmando etiam primam venditionem ab eis fratribus aut eorum patre factam. domino Rambertino Ramberti tunc potest. brixie. recipienti tunc vice et nomine comunis brixie. et omne datum inde ei factum. Scilicet de una petia de terra cum casa et edificio super habente iuris ipsorum que jacet in quadra porte. civitatis brixie infra territorium ubi est factum pallatium novum comunis brixie. et curia seu platea illius pallatii. cui Coherentie A mane. ingressus. A sero. via. A monte iohannes scazerius. A meridie iohannes luza. et de toto eo in integrum. quod ipsi fratres habuerunt vel habebant vel habent vel tenuerunt vel eis pertinebat in toto dicto territorio ubi dictum pallatium novum comunis brixie est factum. et edificatum et platea seu curia illius pallatii. et infra hos confines. scilicet a fonte methali superius sicuti vadit via versus fistulam greppam usque ad domum domini marchesii de carzia. et ab ipsa domo dicti domini marchesii de carzia versus mane recta linea usque ad viam que vadit ad crucem. et ab eo confine inferius sicuti venit illa via que venit a cruce versus meridiem usque ad stratum methali que vadit a meridie parte pallatii. et ab ipsa via quem vadit ad crucem. sicuti venit strata methali a meridie parte dicti pallatii novi versus sero usque ad fontem methali. et de omni iure et actione quod vel quam habebant vel habuerunt vel dictis fratribus pertinebat infra predictos confines vel tenuerunt tam in terreno quam in edificiis et lapidibus et lignis sive in edificiis positis sive dirutis. Et hoc fecerunt precio sexaginta quinque libr. denar. bonor. imperial. quos predicti. scilicet brixianus pro se et bonfaldus pro ipsi absentibus ac nomine illorum fuerunt confessi ac manifesti se habuisse et recepisse a predicto comuni brixie. et renunciando exceptioni non numerate et non acceptae pecunie. et non soluti precii. et fuerunt confessi et manifesti quod comune brixie habet possessionem de suprascripta venditione sua bona et spontanea voluntate et renunciaverunt se posse dicere quod sint decepti ultra dimidiam iusti precii. et renunciaverunt omni alii iuri et deceptioni ita quod non possint contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione. Et promiserunt dicti venditores pro se et suis heredibus et heredibus dictorum minorum absentium. eidem domino pagano potest. brixie. recipienti vice et nomine comunis brixie. et cui comune brixie dedit. defendere et guarentare ei dictam venditionem ut superius legitur. ab omni persona sicut propter fuerit meliorata aut valuerit sub estimatione in consimili loco sub pena dupli totius dampni quod comuni brixie accideret. cum stipulatione promissa. Et adiecit idem bonfaldus in eadem promissione quod faciet dictos duos absentes pro quibus facit hanc venditionem rata habere omnia predicta in perpetuum. et faciet eos firmare predicta omnia et datum inde facere infra mensem quod eis requisitum fuerit a comuni et ille qui est minor pervenerit ad pubertatem. sub pena dampni quod inde comuni brixie accideret cum stipulatione promissa.

Et insuper juraverunt ad Dei evangelia omnia predicta firma et rata habere in perpetuum per se et suos heredes. Adicientes in eodem sacramento. quod facient matrem dictorum fratrum renunciare juri suo omni quod ipsa habet. vel habere posset in ista venditione in laude sapientis viri. presente nuntio comunis ita quod de hoc fiat publicum instrumentum.

Actum est hoc. Anno domini. millesimo. cc. xxvij. Indictione. xv. Interfuere dominus Iacobus pelluccus. et dominus Maffeus de curtenova. iudices predictae potestatis. et dominus Aricus de lature et dominus bertramus camararii milites ejusdem potestatis. et dominus Gaytanus gaytani Massarius comunis brixie. et dominus johannes de turbiado. et dominus bonfatus de burnado. et dominus iohannes patari. et dominus Girardus bruzella et dominus Obizinus de pontecarali. et dominus Guilielmus burlandi. et dominus bonapax de vchezonibus de yse. consules iustitie brixie. et infrascripti notati pro testibus qui erant presentes his omnibus per plateam contionis. Videlicet. Oddo advocatus. Stephanus de turbiado. Conradus de camegnono. Gotfredus de pallatio. Obertus de gambara. Inverardus faba. Guilielmus de pallatio. Bonaventura medicus. Mayfredus prandonum. Azo de pallatio. Iohannes oriane. bonacursus de tanketino. Rambaldus Vgonum. brixianus de lavello longo. Albertus bruxadus. petrus occanonum. Guilielmus de calino. Pax de manervio. Rizardus de rodingo. Sckitha confanonerius. Gualfredus de bocca de leporibus. bergamaschus de manducasenis. Petrarius de la nuce. petrus villani. Albertanus. Ottebonus de retholdischo. Attolinus de turbiado. tetocius de tetociis. brancallius de pontecarali. Vrso de Salodo. Guilielmus truflī. Ramerius de porta. Archidiaconus sicasol. Accatatus de capite pontis et Romaninus de sancto Gervasio.

Ego Arivabenus Girolldi notar. interfui et jussu predictae potest. hanc cartam scripsi.

13° In Xpi nomine. Die lune. quinto exeunte aprili. In pallatio novo comunis brixie. In presentia infrascriptorum testium. Coram domino Jacobo pelluco iudice domini Pagani de la turre potest. brixie. Cresinus filius quondam gratiadei conradi nomine pro se et pro brixiano eius fratre cuius procurator est ad recipiendum infrascriptum precium et nuntius constitutus prout continetur in una carta atestata a frederico zuchelli notar. facta. ibi visa et lecta. et que facta fuit die lune. v. exeunte. aprili. sub. m. cc. xxvij. Indictione xv. et pro Ognabeno similiter eius fratre pro que ipse cresinus obligat se principaliter et personaliter ad hec omnia. et bonfatus balius obligando se principaliter et personaliter pro illis duobus absentibus: scilicet pro brixiano et ognabeno fratribus fuere confessi ac manifesti se solutos esse. scilicet. cresinus pro se et fratribus suis absentibus scilicet brixiano et ognabeno et ipse bonfatus pro ipsis absentibus similiter. scilicet. pro

brixiano et ognabeno a comuni brixie de lxxv libr. den. imper. hoc modo. videlicet a domino Gaytano de gaytanis masario comunis brixie presente ibi. vice et nomine comunis brixie. de. xlvij. libr. den. bonor. imper. et de aliis. xviii. libr. imp. erant soluti antea in temporibus preteritis. nominati pro pretio venditionis terreni et domus seu edificii super quod et quam ipsi fratres habebant infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum. et curia seu platea illius pallatii et quam et quod vendiderant iam dicte potestat. et comuni brixie. ut continetur in cartam illius venditionis. et renuntiando exceptioni non numerate et non accepte pecunie et non soluti precii. Et insuper predicti. scilicet. cresinus procuratorio nomine pro ipso brixiano cuius nuntius et procurator est ad hoc omnia agenda et perficienda constitutus. et pro predicto ognabeno pro quo se obligat principaliter et personaliter. et dictus bonfatus balius. obligando se principaliter et personaliter pro ipsis absentibus. scilicet. brixiano et ognabeno et obligantes pignori ambo. dicto masario comunis brixie. omnia eorum bona presentia et futura et bona ipsius brixianini cuius procurator est ille cresinus ad hoc. et renuntiantes se ullo tempore posse dicere vel obicere quod sint obligati pro minoribus vel sine causa aut ex iniusta causa. et renuntiantes omni legi et iuri que se posset tueri. vel iurare eos. promiserunt dicto domino Gaytano masario comunis brixie. stipulanti vice et nomine comunis brixie. quod facient dictos absentes pro quibus hoc faciunt. habere firmam et ratam dictam solutionem in perpetuum sub pena dupli damni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa.

Actum est hoc. Anno domini. millesimo. cc. xxvij. Indictione. xv. Interfuere. dominus iacobus de guthezolo confanonerius. et dominus Girardus bruxadus. et dominus Aricus de lavello longo. et dominus federicus de porta. et bonefatus pethracchi. et Albertus bergamaschus de porta. et Albertus de carzia. et Lafrancus curader. et Samuel quondam domini gandulfi maltriti testibus rogatorum.

Ego Arivabenus Girolldi notar. interfui et Rogat. plura Instrumenta inde uno tenore conficere hanc scripsi.

14° In Xpi nomine. Die lune primo intrante mense februar. In contione brixie. In publico comunis brixie. Ibi in platea contionis campane sonitu more solito congregato et celebrato. Ibi in continenti dominus Albertus et dominus petrus fratres filii quondam callapini de carzia. pro medietate huius venditionis et Conradus filius brixiani caritatis. pro domino Marchesio de la carzia. pro alia medietate huius venditionis pro quo ille conradus obligavit se principaliter et personaliter ad omnia infrascripta facienda attendere et observare illum. et facere firmare prout inferius legitur. fecerunt cartam venditionis ad proprium et mundum alodium. domino

Pagano de la turre potest . Brixie . recipienti vice et nomine comunis brixie . Confirmando etiam primam venditionem factam ex inde a Johanne besodia de la carzia . cuius fuit olim hec venditio . domino Rambertino ramberti , potest . brixie tunc et recipienti tunc vice et nomine Comunis brixie . et omne datum inde et factum . scilicet . de una petitia de terra cum casa et edificio super habente feudi eorum ex parte monasterii sanctorum martyrum faustini et jovite . quod eis venerat ex successione quondam dicti iohannis besodie ut profitebantur . que jacet in quadra porte civitatis brixie infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie factum est et edificatum et platea seu curia illius pallatii . Cui Coerhebat A mane Lantirolus filius quondam Lantirolis de la carzia . A meridie iohannes scazerius . A monte . via . que ibat inter istam terram et domum dicti domini Marchesii de carzia . et superius quam erat de edificio istius venditionis . A sero via . et de toto eo in integrum quod ille iohannes besodia habuit vel habebat vel tenuit aut ei pertinebat seu dictis venditoribus ex successione dicti iohannis besodie . infra territorium ubi dictum pallatium novum comunis brixie est factum . et curia seu platea illius pallatii . et infra hos confines . scilicet . a fonte methali superius sicuti vadit via versus fistulam greppam usque ad domum domini Marchesii de carzia . et a dicta domo iam dicti domini Marchesii de carzia versus mane recta linea usque ad viam que vadit ad crucem . et ab eo confine inferius sicuti vadit illa via que venit a cruce versus meridiem usque ad stratam methali . et ab illa via que vadit ad crucem sicuti venit strata methali a meridie parte pallatii novi versus sero usque ad fontem methali . et de omni iure et actione quod vel quam dictus iohannes besodia habuit vel habebat vel tenuit aut ei pertinebat seu dictis venditoribus eius successoribus infra predictos confines . tam in terreno et via quam edificiis et lapidibus et lignis sive in edificiis positis sive dirutis . et hoc fecerunt predicti venditores precio viginti trium libr . denar . bon . imper . quos fuerunt confessi ac manifesti se habuisse et recepisse a predicto comuni brixie . renuntiando exceptioni non numerate et non accepte pecunie . et non soluti precii et fuerunt confessi quod comune brixie habet possessionem de predicta venditione sua bona et spontanea voluntate . et renuntiaverunt se posse dicere quod sint decepti *ultra dimidiam iusti precii et renuntiaverunt omni alii juri eorum et deceptioni* ⁽¹⁾ ita quod non possint contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione . Et promiserunt dicti venditores prius obligando pignori omnia eorum bona presentia et futura pro se et suis heredibus . predicto domino Pagano potest . brixie . recipienti vice et nomine comunis brixie . et cui comune brixie dederit defendere . et guarentare eis predictam venditionem prout superius legitur . ab omni persona . sicut pro tempore fuerit meliorata aut valuerit sub estimatione in con-

simili loco sub pena dupli totius dampni . quod inde comuni brixie accideret cum stipulatione promissa . Adiciendo in eadem promissione . quod facient dominum abbatem predicti monasterii sanctorum martyrum faustini et jovitte . et confratres illius Monasterii firmare dicta venditione . et facere eam secundum juris sollempnitatem in laude sapientis viri . sub eadem pena dupli dampni quod eidem comuni brixie accideret cum stipulatione promissa . et adhuc adiecit idem conradus in eadem promissione . quod faciet predictum dominum Marchesium de la carza pro quo fecit dictam venditionem et omnia que superius leguntur . et facta sunt per eum . firmata et rata omnia habere in perpetuum . et faciet eum omnia firmare infra mensem quod ei requisitum fuerit ab ipso comuni sub eadem pena . dupli totius dampni quod inde comuni brixie accideret et datum inde facere cum stipulatione promissa . Insuper iuraverunt dicti venditores ad Dei evangelia omnia predicta firma et rata habere in perpetuum per se et suos heredes adiciendo in eodem sacramento quod facient uxores suas renuntiare iuri suo quod habent in ista venditione vel habere possent in laude sapientis viri . infra octo dies . presente nuntio comunis . ita quod de hoc publicum fiat instrumentum .

Actum est hoc . Anno domini . Millesimo . cc . xxvii . Indictione . xv . Interfuere dominus Jacobus peluccus . et dominus Masseus de curtenova iudices predictae potest . et dominus Aricus de Lature . et dominus bertramus camararii milites ejusdem potestatis . et dom . Gaytanus gaytani massarius comunis brixie . et dom . iohannes de turbiado . et dom . bonfatus de burnado . et dom . iohannes patari . et dom . Girardus brucella . et dom . Obizinus de ponte carali . et dom . Guilielmus burlandi . et dom . bonapax de Vchezonibus de yse . consules iustitie brixie . et infrascripti notati pro testibus qui erant his omnibus tunc per platea contionis . Videlicet . Oddo advocatus . Stephanus de turbiado Conradus de camegnono . Godfredus de pallatio . Obertus de gambara . Inverardus faba . Guilielmus de pallatio . bonaventura medicus . Mayfredus prandonum . Azo de pallatio . Iohannes oriane . Bonacursus de tanketino . Rambaldus Vgonum . Brixianus de lavello longo . Albertus bruxadus . petrus occanonum . Guilielmus de calino . Pax de manervio . Rizardus de rodingo . Skitha confanone . Galfredus de bocca de leporibus . bergamaschus de Manduchasenus . Petraccus de la nuce . Petrus villani . Albertanus . Ottebonus de retholdischo . Attolinus de turbiado . tetotius de tetociis . brancallius de pontecarali . Vrso de salodo . Guilielmus truffi . Ranzerius de porta . Archidiaconus sicasol . Accatatus de capite pontis . et Romanus de sancto gervasio .

Ego Arrivabenus Girolodi not . Interfui et jussu predictae potestatis hanc cartam scripsi .

15° In Xpi nomine . Die martis iij . exeunte mense aprilis . In domo domini marchesii de carzia .

(1) Lo scritto in corsivo fu aggiunto in margine.

In presentia infrascriptorum testium. Ibi in continenti. predictus dominus Marchesius de carzia. prius confirmando venditionem quam conradus filius brixiani caritatis quem dicebat suum nuntium et procuratorem ad illa omnia agenda et perficienda pro eo constitutum ab eis fuisse. fecerat dom. Pagano de laturre potest. brixie in vice comunis brixie. et per eum comuni brixie de medietate domus terreni et edificiis et rationis que et quod fuit quondam iohannis besodie de Lacarzia infra territorium ubi palatium novum comunis brixie est factum et edificatum et curia seu platea illius palatii quem erat feudum a monasterio sanctorum martyrum faustini et jovite illius iohannis besodie. medietatem cuius feudi dicebat in eum venisse ex successione ut profitebatur et faciendo inde per se datum et venditionem in omnibus. sicuti ipse conradus fecerat. dom. gaytano de gaytanis massario comunis brixie. recipienti vice et nomine comunis brixie. de contingente ei parte in illo feudo. Scilicet. de medietate pro indiviso specialiter. prout continetur in carta facta attestata de illa venditione per me arrivabenum notar. Confessus fuit et manifestus ille dom. Marchesius de carzia se solutum esse a predicto dom. Gaytano massario comunis brixie. vice et nomine comunis brixie de medietate de. xxiii. libr. imper. nominati de precio venditionis domus terreni et edificiis. et iuris illius que et quod fuit dicti iohannis besodie. et quam ipse conradus nomine dicti domini marchesii pro medietate. et dominus albertus. et dominus petrus de Lacarzia. qui dicebant se venisse ad successionem illius feudi. fecerant dicte potest. vice et nomine comunis brixie. et renunciando exceptioni non numerate et non accepte pecunie. Item fuit confessus ac manifestus ille dom. Marchesius. se similiter solutum esse. de contingente parte et de illis viii. libr. imper. que veniret ei de via que ibat iuxta domum que fuit illius besodie et sub illa domo si quod ius habebat in dicto pretio et renunciando exceptioni non numerate et non accepte pecunie.

Anno domini Millesimo. cc. xxvii. Indict. xv. Interfuere Marchesius buzus et ziliolus sartor de calcinado testes Rogati.

Ego Arrivabenus Girolodi not. interfui et rogati inde plura instrumenta conficere hanc carta scripsi

16° In xpi nomine. Die martis iiii. exeunte mense aprilis. In pallatio novo comunis brixie. In presentia infrascriptorum testium. Ibi in continenti. Coram domino jacobio pelluco iudice domini Pagani de laturre. potestat. brixie. et dom. albertus filius quondam callapini de la carzia. et bonapax filius dom. petri filii dom. callapini de la carzia nuntius et procurator dicti domini petri patris ejus constitutus ad infrascriptam solutionem recipiendam pro eo et confessionem faciendam ut continetur in una carta attestata facta a bonaventura de manervio ibi visa et lecta. que facta fuit die martis quarto exeunte aprili sub m. cc. xxvi. Indict. xv. fuere confessi ac

manifesti se solutos esse a dom. Gaytano de gaytanis massario comunis brixie vice et nomine comunis brixie de medietate. xxiii. libr. imperial. nominatim de precio venditionis domus terreni et edificiis et iuris illorum. que et quod fuit quondam iohannis besodie de la carzia. quam ipsi fratres una cum conrado brixiani caritatis nuntio domini marchesii de la carzia et ejus nomine. qui dicebat se venisse ad successionem feudi illius besodie. et que fuit feudum illius besodie. fecerant dicte potest. vice et nomine comunis brixie renunciando exceptioni non numerate et non accepte pecunie. Item fuere confessi se solutos esse de tertia parte vie que ibat iuxta dictam domum a monte parte et sub illa domo. si quod ius in ea habebant. que via fuit estimata. viii. libr. imper. et renunciando exceptioni non numerate et non accepte pecunie. Preterea dominus federicus de porta obligando se principaliter et personaliter. et omnia sua bona presentia et futura ob hoc comuni et renuntiando se posse dicere quod sit obligatus sine causa vel ex iniusta causa. promisit dicto dom. gaytano massario comunis brixie stipulanti vice et nomine comunis brixie. quod faciet dom. abbatem monasterii sanctorum martyrum faustini et jovite et confratres suos. habere firmam et ratam predictam solutionem *factam dictis alberto et bonapaci nuntio patris sui et solutionem* (1) que similiter facta est domino Marchesio de carzia de predicta domo que fuit quondam iohannis besodie quem erat feudum illius a dicto monasterio et venerat in venditores ex successione et venditione quam dicti vasalli. scilicet. Marchesius vel ejus nuntius pro eo pro medietate. et dom. albertus et domin. petrus pro alia medietate fecerant de illa domo comuni brixie. et quod faciet eundem dom. abbatem et fratres suos firmare dictam venditionem. In pena dupli dampni quod comuni brixie accideret. cum stipulatione promissa. Ad hoc namque postea. Jacoma filia quondam dicti dom. iohannis besodie. que dicebat se debere habere successionem patris sui. et dicebat quod illa domus erat alodium. fecit eandem confessionem de solutionem de precio dicte domus pro se. et lafrancus curader obligando se principaliter et personaliter. et omnia sua bona presentia et futura comuni ob hoc. et renuntiando se posse dicere quod sit obligatus sine causa vel ex iniusta causa. promissit dicto dom. gaytano massario comunis brixie stipulanti vice et nomine comunis brixie. quod faciet illa jacomam habere firmam et ratam in perpetuum solutionem factam de illa domo et venditionem inde factam comuni. sub pena dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa. Adhuc bonavitha filius quondam ottonis boccaveie. obligando se principaliter et personaliter et omnia sua bona presentia et futura comuni. et renuntiando se posse dicere quod sit obligatus sine causa vel ex iniusta causa. promisit dicto dom. Gaytano massario comunis brixie. stipulanti vice et nomine comunis brixie quod faciet pe-

(1) Scritto in margine.

tercium qui dicebatur fuisse filium dicti iohannis besodie . et qui erat presens habere firmam et ratam in perpetuum solutionem factam de domo predicta que fuit besodie . et venditionem inde factam sub pena dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa.

Anno domini . Millesimo . cc . xxvii . Indictione xv . Interfuere comes martinus de sancto martino . et dom . Maurus de Lanuce . et pasinus omboni et Laurentius de goiono et Lafrancus advocatus . et iohannes arnoesii notar . et castellanus de ponticello . test . R .

Ego Arrivabenus Girolodi notar . interfui et rogatus plura instrumenta uno tenore conficere hanc cartam scripsi .

17° In xpi nomine . die martis . xiiij . intrante junio . In camera domini abbatis Monasterii sanctorum martyrum faustini et jovitte ⁽¹⁾ . In presentia infrascriptorum testium . Ibi dom . Laurentius dei gratia dicti monasterii abbas . de voluntate et consensu et parabola infrascriptorum fratrum suorum videlicet don alberti vitali et don iohannis presbiterorum eiusdem monasterii satis dedit dom . gaytano de gaytanis massario comunis brixie stipullanti vice et nomine comunis brixie . quod infra . xv . quod dominus episcopus brixie fuerit brixie faciet verbo et voluntate et consensu confratrum illius monasterii omnium vel maioris partis carta venditionis ad proprium et mundum alodium . iam dicto comuni brixie de proprietate terre et domus que fuit quondam iohannis besodie de lacarzia . et quem habebat infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et curia seu platea illius pallatii . et de omni iure et actione eidem monasterio pertinente . infra dictum territorium cum auctoritate domini episcopi secundum sollempnitatem iuris . sub pena dupli dampni quod inde comuni brixie accideret cum stipulatione promissa . et quam terram et domum ipse dominus abbas et fratres eius confitebantur quod ipse iohannes bedosia tenebat in feudum a dicto monasterio . sed modo venerat ex successione in dominum marchesium de lacarzia . et dom . albertum et

(1) Monasterium Ss. MM. Faustini et Jovite. Antichissimo tempio, il cui titolo primitivo era quello di S. Maria in Silva fuori delle mura, dove nel ix secolo furono trasportati, dalla chiesa di S. Faustino *ad sanguinem* (ora S. Afra), i corpi dei Ss. MM. Faustino e Giovita. Dopo la traslazione di questi santi, quella chiesa e l'annesso monastero furono detti di S. Faustino Maggiore, per distinguerlo da altre chiese in Brescia dedicate a S. Faustino. Vedi il Biemmi - *Stor. di Brescia*, t. 1, pag. 264 e seg.

Il Monastero fu fondato dal nostro Vescovo Ramperto nel secolo ix; alcuni storici però sono di parere che quel monastero non fosse fondato, ma soltanto ristaurato, ricostrutto ed ampliato dal vescovo Ramperto. Se non ch'è i documenti che ci rimangono confermano la prima opinione: in quello dell'841, dotazione di Ramperto, si legge *Aedificaretur*; nella lettera del Vescovo di Bergamo a Ramperto vi è *Conditum*; nel documento sinodale di Angelberto Arcivescovo di Milano dell'842 c'è *Aedificavit*; così pure nell'Atto di Papa Calisto dell'an. 1123; ed in quello di Innocenzo III del 1133 sta scritto *Fundatum*.

Il vescovo Ramperto chiamò a popolarlo monaci risplendenti per santità di disciplina, e taluno anche per scienza come furono Maginardo, Aimone, Leutgario, Ildimaro, Georgio ed Aistolfo. Il Malvezzi dice che fossero dodici i monaci posti da Ramperto in questo monastero.

dom . petrum filios quondam domini calapini de lacarzia . et hoc faciet pro pretio de xxiiii . libr . imperial . quos fuit confessus ac manifestus quod predicti dom . Marchesius dom . albertus et dom . petrus recuperant eius verbo et parabola et confratrum suorum et consensu a comuni brixie . et pro venditione quam inde fecerant eius verbo et voluntate comuni brixie . et quam venditionem . et solutionem inde eis factam omni modo voluntate . et consensu dictorum fratrum suorum confirmat . et promisit dicto massario comunis brixie in perpetuum habere firmam et ratam dictam venditionem factam de predicta terra et domo comuni brixie per predictos vassallos et solutionem inde eis factam . sub iam dicta pena dupli dampni stipulatione promissa . renuntiando privilegio fori . et omni iuri et legi sibi ad hoc patrizonanti (*sic*) . et obligando pro hoc pignori omnia sua bona dicti monasterii predicto comuni . et quibus penis solutis nichilominus teneatur omnia predicta attendere . et dictam venditionem facere infra xv . dies quod ei a dicto comuni fuerit requisitum . Cuius satisfactionis . dom . federicus de porta obligando pignori iam dicto comuni . omnia sua bona presentia et futura . et renuntiando statutis comunis brixie factis vel que in antea fierent extitit inde pro eo . fide et debere in omnem causam remota omni occasione cum sequenti stipulatione .

Anno domini . m . cc . xxvii . indict . xv . Interfuere . Albertus caprianus et petrus quondam imberti belmarchi . et albertus cocus de turbiado . et Girardus de pascirano test . Rog .

Ego Arivabenus Girolodi notar . Interfui et Rogatus plura instrumenta uno tenore conficere hanc cartam scripsi .

18° In xpi nomine . Die lune primo intrante mense februar . In contione Brixie . In publico consilio comuni brixie . campane sonitu more solito congregato et celebrato . Ibi in continenti dom . Federicus de porta profitendo presentialiter . quod omnia que inferius continentur unam facit infrascriptam venditionem sua sunt et ad eum spectant et pertinere . fecit . cartam venditionis ad proprium et mundum alodium . obligando se principaliter ad hoc omnia et personaliter domino Pagano de Lature . potest . brixie . recipienti vice et nomine comunis brixie . Confirmando etiam primam venditionem si qua fuisse inde facta per aliquem . domino Rambertino Ramberti tunc potestatis brixie . recipienti tunc vice et nomine comunis brixie . et datum quod inde factum fuisse eidem . Scilicet . de una petia de terra juris ejus ut profitebatur ibi . qua fuit lantiroli eius habiatice et filii quondam lantiroli de la carzia . cum casa et edificio super habente que iacet in quadra porte civitatis brixie . infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum cum platea seu curia illius pallatii . cui coher . A mane illa domus filiorum domini iohannis de carzia . A meridie iohannes scarzerius . A sero domus que fuit besodie de le carzia . A monte via . et que fuit estimata per

estimatores a comuni brixie ellectos ad estimationem faciendam de emptione facta pro illo pallatio novo comunis brixie faciendo occasione illius pallatii tempore dicte potestatis . xx . libr . imper . Item de tertia parte domus que fuit quondam dom . iohannis de la carzia avi dicti lantiroli habiatoci ipsius domini federici venditoris . cum terreno illius domus et edificio super habente iuxta predictam domum intus a mane parte infra predictum terrenum pallatii novi comunis brixie sui iuris ut profitebatur ibi . et que tertia pars illius domus pro indiviso fuit ipsius lantiroli eius habiatoci . et que tota domus fuit estimata per predictos estimatores super totum . xxv libr . imper . et cui coherebat . A mane super totum predictae domui . via . A meridie dom . Ansaldinus de pontecarali et fratres . A sero domus predicta que fuit lantiroli . A monte via . Item de tertia parte pro indiviso alterius domus quam quondam dom . iohannes de lacarzia avus ipsius lantiroli emit a donadecasa relicta quondam presbiteri iudicis de mayrano . que fuit quarta pars pro indiviso domus dicti presbiteri . quam terciam partem pro indiviso ille dominus federicus profitebatur sui iuris esse . et fuit ipsius lantiroli eius habiatoci . et que domus super totum fuit estimata per predictos estimatores m^o libr . imper . cui coherebat super totum tempore dicte emptionis . A mane ingressus stilizidii . A merid . torculus . A sero via . A monte Anselmus de carzia et teutaldus barberius et in parte emptor . Item de parte contingente seu pertinente eidem Lantirolo in tanta parte terre vacue ut venit inter confines comunis . Ab eo confine inferius ut vadit a domo dom . Marchesii de carzia versus mane recta linea usque ad viam que vadit ad crucem . et que erat terra vacua . A monte parte curie dominorum de pontecarali de illa emptione quem quondam dictus dom . iohannes de la carzia avus dicti Lantiroli . adquisivit unam partem ab officialibus sancti augustini ad livellum et tunc tempore acquisitionis sic coherebat ei super totum . A mane Montenarius carzie . A meridie testa de pontecarali . A sero teutaldus barberius . A monte ingressus et aliam partem emit ipse dom . iohannes de carzia quondam a teutaldo barberio . et reddit fictum dicte ecclesie sancti augustini ⁽¹⁾ . cui tempore emptionis super totum sic coherebat . A mane et A meridie emptor . A sero anselmus de carzia . A monte ingressus quam partem dicebat dictus dom . federicus suam esse et ad se pertinere et fuit pretium istius super totum per predictos estimatores . xii . libr . imper . et ratione et actione et omni iure quod vel quam dictus Lantirolo habebat in via quem ibat inter domum domini Marchesii de carcia et illam que fuit besodie . et priores de ista venditione . quam rationem simi-

(1) Di questa chiesa scorgesi ancora nel fianco occidentale del Palazzo del Broletto l'elegante facciata. Prima del 1149 era sommersa ai canonici della Cattedrale, e fu sempre officiata fino al 1797 e indipendente dal Broletto.

Fu distrutta ai tempi Napoleonici ed allora incorporata al medesimo palazzo.

liter dominus federicus predictus dicebat suam esse . et ad se pertinere . que via tota estimata per predictos estimatores . viii . libr . imper . de omni iure et actione quod vel quam predictus Lantirolo . et de toto eo in integrum . quod ipse lantirolo habuit vel habebat vel tenuit aut ei pertinebat in dicto territorio ubi dictum pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum cum curia seu platea illius et infra hos confines . scilicet a fonte methali superius sicuti vadit via quem vadit versus fistulam greppam . usque ad domum domini dicti marchesii de carzia . et a domo dicti domini marchesii de carzia versus mane sicuti vadit recta linea usque ad viam que vadit ad crucem . et ab eo confine inferius . sicuti vadit illa via que venit a cruce versus meridiem usque ad stratam methali . et ab illa via que vadit ad crucem sicuti vadit strata methali a meridie parte pallatii novi versus sero usque ad fontem methali . ius cuius lantiroli in his confinibus confitetur dictus domin . federicus ejus avus et venditor suum esse . et ad se pertinere . et de omni iure et actione quod vel quam habebat vel habuit aut tenuit vel pertinebat eidem lantirolo infra predicto confines . aut ipsi domino federico venditori . tam in terreno quam edificiis viis et lapidibus et lignis . sive in edificiis positis sive dirutis . et hoc fecit domin . federicus venditor precio xx . libr . denar . bonor . de prioris domus posite in hac venditione . et pro tertia parte precii . xxv . libr . bon . imper . de secunda domo posita in hac venditione . et pro alia tertia parte de precio m^o . libr . imper . alterius domus posite tercio loco superius in hac venditione et pro tanta parte ut ei evenit de contingente parte ei de precio . xii . libr . de terra vacua que est livellum ab officialibus ecclesie sancti augustini posita superius . quarto loco in ista venditione . et pro tanta parte ut ei evenit de precio viii . libr . imper . de predicta via . quos denar . seu quod precium sicuti superius determinatum ille dominus federicus fuit confessus ac manifestus . se habuisse et recepisse a predicto comuni brixie et renunciando exceptionis non numerate et non acceptae pecunie . et non soluti precii . Et fuit confessus ille dominus federicus venditor quod comune brixie habet possessionem de infrascriptis conditionibus sua bona et spontanea voluntate . et renunciavit se posse dicere quod sit deceptus ultram dimidiam iusti precii . et renunciavit omni alii deceptioni et iuri . ita quod non possit contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione . Et promisit ille dominus federicus venditor pro se et suis heredibus pro dicto domino pagano potest . brixie stipullanti vice et nomine comunis brixie . et cui comune brixie dederit defendere . et guarentare eis dictas venditiones ab omni persona sub pena dupli totius dampni quod inde comuni brixie accideret . sicuti pro tempore fuerit meliorata . aut valuerit sub estimatione in consimili loco . cum stipulatione promissa . Et adiecit in eadem promissione . quod faciet officiales ecclesie sancti augustini quantum pro contingente parte ei de predicto livello

rata habere omnia predicta in perpetuum . et quod faciet eos predicta omnia firmare et datum de suo iure comunis brixie facere comunis brixie infra mensem quod ei requisitum fuerit ab ipso comuni . sub pena dupli totius dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa . Insuper iuravit ille dominus federicus venditor omnia predicta firma et rata habere in perpetuum . pro se et suos heredes . adiacentes in eodem sacramento quod faciet uxorem suam renuntiare . iuri suo quod habet vel habere posset in ista venditione infra octo dies in laude sapientis viri presente nuntio comunis . ita quod de hoc fiat publicum instrumentum.

Actum est hoc . Anno domini Millesimo . cc . xxvii . Indictione . xv . Interfuere dominus Jacobus pelluccus . et dom . Maffeus de curtenova iudices predictae potestatis . et dominus Aricus de laturre . et dom . bertraminus camararii milites eiusdem predictae potestatis . et dom . Gaytanus gaytani massarius comunis brixie . et dom . iohannes de turbiado . et dominus bonfatus de burnado . et domin . iohannes patari . et dom . Girardus bruzella . et dominus Obizinus de pontecarali . et dom . Guilielmus burlandi . et dom . bonapax de Vchezonibus de yse consules iustitie brixie . et infrascripti notati pro testibus quod erant his omnibus presentes per plateam contionis . scilicet . Oddo advocatus . Stephanus de turbiado . Conradus de camegnono . Gotfredus de pallatio . Obertus de Gambara . Inverardus faba . Guilielmus de pallatio . bonaventura medicus . Mayfredus prandonum . Azo de pallatio . Johanne soriane . banacursus de tanketinis . Rambaldus Vgonum . brixianus de lavello longo . Albertus bruxadus petrus occanonum . Guilielmus de calino . Pax de manervio . Rizardus de rodingo . Sckitha confanonerius . Gualfredus de bona de leporibus . bergamaschus de manducazenis . pethraccus de Lanuce . Petrus vilani . Albertanus . Ottebonus de retholdesco . Attolinus de turbiado . tetotius de tetotiis . brancallius de pontecarali . Vrso de salodo . Guilielmus truffi . Ranzerus de porta . Archidiaconus sicasol . Accatatus de capite pontis . Romaninus de sancto gervasio .

Ego Arivabenus Girolldi notar . interfui et iussu predictae potest . hanc cart . scripsi .

19° In xpi . nomine . die . dominico . vi . exeunte aprili . In pallatio novo comunis brixie . In presentia infrascriptorum testium . Coram domino Jacobo pellucco iudice domini Pagani de laturre . potest . brixie . dom . federicus de porta fuit confessus ac manifestus se bene solutum esse a domino Gaytano de gaytanis massario comunis brixie . vice et nomine comunis brixie . de . xx . libr . imper . de precio venditionis terreni et domus que fuit lantiroli de la carzia eius habiatici . et edificio super habente . quam domum et edificium et terrenum illius dicit suum fuisse . et pro sua re propria vendidisse predicto potest . brixie . vice et nomine comunis brixie . ut continetur in carta illius venditionis facta per me Arivabenum notar . et est prima domus que conti-

netur in illa venditione . et iacet infra terrenum ubi pallatium novum comunis brixie et est factum et edificatum cum curia seu platea illius pallatii et renuntiando exceptioni non numerate et non acceptae pecunie et non soluti precii .

Actum est hoc . Anno domini . Millesimo . cc . xxvii . Indictione . xv . Interfuere dominus Lafrancus de salis . et dominus oprandus de sancto gervasio . et dominus Conradus de concesio . et dominus iohannes sorozolus . et Federicus domini berardi . et albertus bergamaschus de porta . et bonaventura bonoy notar . et iohannes arnoesii et iohannes scazerius . et dominus Ugo et dominus burgesius de lavello longo test . Rogat .

Ego Arivabenus Girolldi notar . interfui et R . plura instrumenta uno tenore conficere hanc cartam scripsi .

20° In xpi . nomine . Die lune primo intrante mense february . In contione brixie . In publico consilio comunis brixie . in platea contionis campane sonitu more solito congregato et celebrato . Ibi in continenti . Johannes potanus filius quondam iohannis de la carzia . nomine pro se et pro carzarino eius fratre absente . pro quo se obligat principaliter et personaliter ad hoc omnia que inferius continentur . fecit . cartam venditionis ad proprium et mundum alodium . domino Pagano de laturre . potestatis brixie . recipienti vice et nomine comunis brixie . Confirmando etiam primam venditionem ab eis factam domino Rambertino ramberti tunc potestatis brixie . recipienti tunc vice et nomine comunis brixie . et omne datum inde ei factum . scilicet . de duabus partibus pro indiviso unius petie terre cum domo et edificio super habente iuris ipsorum fratrum et lantiroli eorum nepotis . que iacet in quadra porte civitatis brixie . infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum cum curia seu platea illius pallatii . cui coheret . super totum . A mane via . A meridie dominus Ansandinus et fratre . A sero dictus lantirolus . eorum nepos . A monte via . et que domus tota estimata fuit per estimatores electos super hoc heredibus quondam domini iohannis de la carzia . xxv libr . imper . Item de duabus partibus pro indiviso unius petie terre vacue quam quondam dom . iohannes de la carzia parte dictorum venditorum emit a donadecasa relicta quondam presbiteri iudicis de mayrano . que fuit quarta pars pro indiviso domus dicti presbiteri . et cui coherebat tempore dicte emptionis super totum . A mane ingressus stilizidii . A meridie torculus . A sero via . A monte anselmus de carzia et teutaldus barberius in parte emptor . et fuit precium illius terre vacue super totum . iiii . libr . imper . et tantum fuit estimata per estimatores . Item de contingente parte eis et ratione quam ipsi duo fratres habebant vel habuerunt aut eis pertinebat in illa terra vacua que venit intra confines comunis ab eo confine inferius sicuti vadit a domo domini marchesii de carzia versus mane recta linea usque ad viam que vadit

ad crucem . que terra est a monte parte curie que fuit dominorum de pontecarali . que fuit de illa emptione quam quondam iohannes de la carzia patre eorum adquisivit unam partem ad livellum ab officialibus ecclesie sancti augustini . et tunc tempore acquisitionis sic ei coherebat super totum . A mane montenarius carzie . A meridie testa de pontecarali . A sero teutaldus barberius . A monte ingressus et aliam partem emit quondam dictus dominus Johannes patre venditorum a teutaldo barberio . et reddit fictum dicte ecclesie sancti Augustini cui tempore emptionis . Coher . A mane et A meridie emptor . A sero Anselmus de carzia . A monte ingressus et precium istius super totum fuit . xii . librar . imper . et tantum fuit estimata per estimatores . et de omni iure et actione quod vel quam ipsi venditores habebant in via quam ibat inter domum dicti domini Marchesii de la carzia . et illam que fuit besodie se sub eam . et illam que fuit lantiroli . et priorem que fuit de ista venditione . que via super totum estimata fuit . viii . lib . imper . per predictos estimatores . et de toto eo in integrum . quod predictos iohannes potanus venditor et ejus fratre carzarinus pro quo facit dictam venditionem habuerunt vel habebant vel habent vel tenuerunt aut . eis pertinebat . in toto territorio ubi pallatium novum comunis brixie est edificatum et curia seu platea illius comunis . et infra hos confines . scilicet . a fonte methali superius . sicuti vadit via versus fistulam greppam . usque ad domum dicti domini Marchesii de carzia . et a domo dicti domini Marchesii de carzia versus mane recta linea sicuti vadit usque ad viam que vadit ad crucem . et ab eo confine inferius sicuti vadit via que venit a cruce versus meridiem usque ad stratam methali . et ab illa via que vadit ad crucem sicuti vadit strata methali a meridie parte pallatii novi versus sero usque ad fontem methali . et de omni iure et actione quod vel quam habebant vel habuerunt aut tenuerunt vel eis pertinebat tam in terreno quam edificiis et viis et lapidibus et lignis . sive in edificiis positis sive dirutis . Et hoc fecit ille iohannes venditor suo nomine et nomine dicti carzarini eius fratris absentis . precio duarum partium pro indiviso de xxx . lib . denar . bonor . imper . de priori venditione continente in hoc carta . in una parte . et pro duabus partibus de ille iiii^{or} . lib . imper . que sunt de precio terre vacue que fuit empta a donadeca in alia parte . et de contingente parte eiusdem fratribus de illa . xii . lib . imper . que sunt de precio illius terre super totum que tenetur ab officialibus sancti augustini . et de contingente parte eis de precio vie predictae que fuit estimata . viii . lib . imper . quod totum precium dictarum venditionum certioratum . et contingens eidem iohanni venditori et fratri suo carzarino pro quo agit . ipse iohannes venditor fuit confessus ac manifestus se habuisse et recepisse suo nomine et vice ac nomine dicti carzarini eius fratris a predicto comuni brixie et renuntian . exceptionis non numerate et non acceptae pecunie et non soluti precii . et fuit confessus predictus venditor quod

comune brixie habet possessionem de suprascripta venditione . bona et spontanea voluntate sui et dicti carzarini eius fratris . et renunciando . se posse dicere quod sit deceptus ultra dimidiam iusti precii . et renunciando omni alii deceptioni et iuri . ita quod non possit contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione . Et promisit ille iohannes venditor pro se et suis heredibus . predicto domino Pagano . potestatis brixie stipullante vice et nomine comunis brixie . et cui comune brixie dedit defendere et guarentare ei dictam venditionem ab omni persona . sicut pro tempore fuerit meliorata aut valuerit sub estimatione in consimili loco . sub per ea dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa . et adiecit in eadem promissione quod faciet dictum carzarinum eius fratrem absente rata habere omnia predicta in perpetuum . et faciet eum firmare predicta omnia et datum inde facere infra mensem quod ei requisitum fuerit a dicto comuni . et quod faciet officiales sancti augustini firmare venditionem factam ut superius legitur de illa quam tenebant a dicta ecclesia et firmam et ratam habere in perpetuum . et datum facere comunis brixie de suo iure quod ipsa ecclesia habebat in illa terra que tenebatur per illos fratres ab eadem ecclesia . sub pena dupli ⁽¹⁾ quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa . Insuper iuravit ille iohannes venditor omnia predicta firma et rata habere in perpetuum per se et suos heredes . adiecendo in eodem sacramento quod faciet uxorem suam renuntiare iuri suo . quod habet vel habere posset in ista venditione infra octo dies in laude sapientis viri presente nuntio comunis . ita quod de hoc publicum fiat instrumentum .

Actum est hoc . Anno domini . Millesimo . cc . xxvii . Indictione . xv . Interfuere dominus Jacobus pelluccus et dom . Maffeus de curtenova iudices predictae potestatis . et dominus aricus de laturre . et dom . bertramus camararii milites eiusdem potestatis . et dom . Gaytanus de gaytanis massarius comunis brixie . et dom . iohannes de turbiado et dom . bonfatus de burnado et dom . iohannes patari . et dom . Girardus brucella . et dom . Obixinus de pontecarali . et dominus Guilielmus burlandi . et dom . bonapax de Vghezonibus de yse . consules iustitie brixie et infrascripti notati pro testibus qui erant per plateam contionis . Oddo advocatus . Stephanus de turbiado . Conradus de camegnono . Gotfredus de pallatio . bonaventura medicus . Obertus de gambara . Inverardus faba . Guilielmus de pallatio . Mayfredus prandonum . Azo de pallatio . Johannes oriane . bonacursus de tanketino . Rambaldus Vgonum . brixianus de Lavello longo . Albertus bruxadus . Petrus occanonum . Guilielmus de calino . pax de manervio . Rizardus de rodingo . Sckitha confanonerius . Gualfredus de boca de leporibus . berghemaschus de manduchasenis . Pethraccus de lanuce petrus villani . Albertanus . Ottebonus de retholdisco . Attolinus de

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *dupli damni*.

turbiado . tetotius de tetotiis . brancallius de pontecarali . Vrso de salodo . Guilielmus truffi . Ranzerius de porta . Archidiaconus sicasol . Accatatus de capite pontis et Romaninus de sancto gervasio .

Ego Arivabenus Girolldi notarius interfui predicta potestatis . hanc cartam scripsi .

21° In xpi . nomine . Die iovis penultimo exeunte aprili . In pallatio comunis brixie . In presentia infrascriptorum testium . Coram domino iacobopellucco iudice domini Pagani de laturre potestatis . brixie . dom . Gaytanus de gaytani massarius comunis brixie vice et nomine domini pagani de laturre potestatis . brixie . et comunis brixie . dedit et posuit in dominum federicum de porta quinquaginta libr . imper . que fuerunt de precio venditionum factarum comuni brixie per heredes quondam dom . iohannis de la carzia de terreno et edificiis eorum quod vel que habebat in territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum cum curia seu platea secum tenente ut inferius legitur . scilicet viginti quinque libr . imper . que sunt de precio domus cum terreno que fuit filiorum quondam domini iohannis de carzia . que est infra confines dicti pallatii novi et curie iuxta illam erat intus a mane parte . et que fuit estimata nomine heredum dicti domini iohannis carzia . et de quibus vigintiquinque libr . imper . heredes quondam dicti domini iohannis de la carzia . scilicet iohannes potanus et carzarinus et lantirolus eorum nepos debent facere ydoneam satisfactionem dicto comuni brixie pro facultatibus et facilitate convenienti . defendendi comune brixie cui vendiderant dictam domum . A marchesio salati . qui dicebat predictam suam esse . et hanc defentionem debent facere cum suis expensis sub pena dupli (dampni) totius precii totius predictae domus . secundum quod continetur in sententia inde lata per predictum dominum iacobum pellucum iudicem et assessorem prefate potestatis . et scripta per insecnatum de lapescina notarius . que lata fuit eodem die iovis penultimo exeunte aprile sub . m . cc . xxvii . Indict . xv . et . xii . libr . imper . que sunt de precio terre eorum vacue de tanta parte ut venit inter confines quem est eorum livellum ab ecclesia S. Augustini . Unde erat inter illos contentio heredes et interdicebantur a creditoribus quorundam eorum . et iiii . libror . imper . que sunt de precio domus quam quondam dictus dominus de la carzia emit a donadeca . et viii . libr . imper . que sunt de precio vie que ibat inter domum domini Marchesii de carzia . et domum que fuit besodie et illam lantirol et illam heredum quondam dicti domini iohannis de carzia de quibus erat contentio inter illos de lacarzia . et que . xxv . libr . predictae que fuere de dicto precio illius domus unde est contentio inter illos heredes quondam domini iohannis de la carzia et marchesium salati . remaneant in ipsum dominum federicum . donec predicti heredes quondam domini iohannis de la carzia fecerunt predictam securitatem ut superius legitur . et iudicatum est de eis . et dederint iuratores standi

ad rationem suis creditoribus . et alie xii . librar . imper . in una parte . et iiii . librar . imper . in alia parte . et viii . librar . imper . in alia parte remaneant in eundem dictum federicum donec inter se ex inde concordēs fuerint et dederint iuratores standi ad rationem creditoribus suis . Et hanc depositionem dictorum denar . scilicet . quinquaginta librarum imper . fecit dictus dominus Gaytanus massarius comunis brixie . vice et nomine dicte potestatis . et comunis brixie . ideo quia voluit dare preditas quinquaginta libr . imper . illis qui debebant eas recipere secundum quod comune brixie tenebatur eas dare eis . scilicet ipsi non potuerunt facere dictam securitatem ut superius legitur . et vindicatum fuerat et inter illos erat contentio ut superius legitur . et creditores eorum contradicebant illos denarios nec ipsi dederunt iuratores .

Anno domini . Millesimo . cc . xx . vii . Indictione xv . Interfuerunt dom . Martinus vgonum . et dom . iohannes de sancto gervasio et Guilielmus burlandi et Gratiadeus de brochonado . et Guilielmus de calino et Insegnatus de lapiscina notar . et Samuel gandulfi maltriti . et Albertus bergemaschus de porta . et Redulfus de caxago . testes Rogati .

Ego Arivabenus Girolldi notar . interfui et rogatis plura instrumenta uno tenore conficere hanc cartam scripsi .

22° In xpi nomine . Die dominico vii . Intrante . Novembris . In pallatio novo comunis brixie . In presentia infrascriptorum testium . Coram domino iacobopellucco iudice domini Pagani de la turre potest . brixie . Johannes potanus de la carzia pro tercia parte infrascriptorum . xxv . libr . imper . et venditionis facte pro illo precio ut inferius legitur et lantirolus eius nepos filius quondam lantirol de la carzia . pro alia tercia parte dictarum xxv . libr . imper . et dicte venditionis facte pro illo precio . et Gisla uxor quondam carzarini filii quondam dom . iohannis de la carzia tutrix Girardini filii sui et dicti carzarini ordinata . ut continetur carta atestata ibi visa et lecta . que facta fuit die sabbati vi intrante . . . . sub m . cc . xxvii . Inditione xv . nomine et vice illius Girardini filii sui cuius tutrix est . pro alia tercia parte dictarum xxv . libr . imper . et dicte venditionis facte pro illo precio . fuere confessi ac manifesti se bene solutos esse . a dom . Inverardo faba massario comunis brixie vice et nomine comunis brixie de predictis xxv . libr . imper . que fuere domus et terreni super quod erat . heredum quondam domini iohannis de la carzia et quam fuit estimata heredibus quondam domin . iohannis de la carzia⁽¹⁾ per estimatores ad hoc electos in potestaria predictae potestatis . de qua domo cum terreno facta erat venditio comuni brixie per iohannem dictum potanum de la carzia de duabus partibus . pro se et dicto carzarino eius fratre . et alia tercia per dominum federicum de porta tamquam de sua re

(1) Agg. in margine.

propria pro parte lantiroli eius habiatoci secundum quod continetur in cartis venditionum de ea factis per me arivabenum notar . et que terra et domus est et erat infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum cum curia seu platea illius . et erat iuxta illam domum lantiroli intus a mane parte . et renuntiaverunt exceptioni non numerate et non accepte pecunie et non soluti precii . et que xxx . libr . imper . de precio dicte venditionis fuere de posite penes dictum federicum de porta . die iovis penultimo exeunte aprili proximo preterito . per dominum Gaytanum gaytani massarium comunis brixie . sicuti continetur in una carta atestata illius de posito facta per me arivabenum notar . et ideo facta fuit illa depositio . quia contentio erat inter predictos ex una parte et marchesius salati ex altera de predictis denar . quia dicebat ille marchesius . illos denar . dicte venditionis debere esse suos et ad se pertinere . et predicti tunc non fecerunt securitatem indicatam illos debere facere . scilicet . defendendi comune brixie cui vendiderant dictam venditionem a dicto marchesio salati . secundum quod continetur in sententia inde lata per domin . iudicem potest . et ut inferius decernitur . Quare predicti tres . scilicet . iohannes potanus pro tertia parte dicti precii xxv . libr . imper . et venditionis facte pro illo precio . et lantirolos pro alia tertia parte dicti precii similiter xxv . libr . imper . et venditionis predictae et dicta Gisla tutrix dicti girardini eius filii . vice et nomine ipsius minoris ut tutrix pro alia tertia parte dicti precii xxv . libr . imper . et venditionis predictae . obligando pignori comuni brixie . omnia eorum bona presentia et futura et tutrix omnia bona presentia futura minoris et constituentes se possidere ea precario nomine comunis brixie . satisdederint dicto dom . Inverardo faba massario comunis brixie . stipulanti vice et nomine comunis brixie . defendendi comune brixie cui vendiderant dictam domum ut superius legitur a predicto marchesio salati quia dicebat predictam domum esse suam . et hanc defentionem facient cum suis expensis . sub pena dupli precii totius predictae domus . sicuti continetur in sententia inde lata per dictum iudicem potest . et scripta per insegmentum de lapiscina notarius . que facta fuit . die Jovis penultimum mense . aprili . sub . m . cc . xxvii . Indict . xv . Cuius satisfactionis dictus dominus federicus de porta pro lantirolo predicto eius habiatoci . et dominus Alghisius de turbiado pro predicto iohanne potano . et dom . girardus bruzella . pro predicta Gisla tutrice girardini filii sui . obligando pignori comuni omnia eorum bona presentia et futura . et constituendo ea possidere nomine comunis brixie . et renuntiando statutis comunis brixie vel que in antea fierent extiterent quilibet pro suo fideiussore ut superius decernitur et debitores in omnem causam . remota omni occasione cum sequenti stipulatione . et insuper iuravit predictus lantirolos habere firmam et ratam dictam solutionem et solutionis confessionem et predicta satisfactionem . et omnia que su-

perius leguntur . in isto contractu in perpetuum . nec contra ullo modo veniet per se neque per interpositam personam .

Actum est hoc . Anno domini m . cc . xxvii . Indict . xv . Interfuere dominus Maurus de la nuce et dominus Ughezonus occanonum . et Albertus bergemaschus de porta . et iohannes de savallo . et Guithottus corgulus . et venturinus Archilosius et Gandofinus de porta . et dom . Albertanus . et Iohannes scacerius test . Rogat .

Ego Arivabenus Girolidi notarius interfui et Rog . plura instrumenta uno tenore conficere hanc cartam scripsi .

23° In xpi nomine . Die Dominico vii . Intrante novembris . In pallatio novo comunis brixie . In presentia infrascriptorum testium . Coram domino iacobo pellucco iudice domini pagani de la turre potestatis brixie . Iohannes potanus de la carza et lantirolos eius nepos filius quondam lantiroli de la carza . et Gisla uxor quondam carzarini de la carza tutrix Gyrardini filii sui prout continetur in una carta atestata ibi visa et lecta et facta a iohanne bonverii notar . que facta fuit die sabbati . . . . sub . m . cc . xxvii . Indict . xv . nomine ipsius minoris fuere confessi ac manifesti se solutos esse . A domino Inverardo faba massario comunis brixie . vice et nomine comunis brixie de xviii . libr . imper . de precio terreni vacui domorum suarum quod comune brixie emerat ab eis infra terrenum ubi pallatium novum comunis brixie cum curia seu platea illius est edificatum . et que . xviii . libr . imper . fuere de precio istius terreni domorum . scilicet de illis quas tenebant ad fictum ab ecclesia sancti augustini . et de illa domo quam dominus iohannes de la carza parte eorum emit a donadeca . et de contingente eis partem in via que ibat inter domum domini marchesii de carzia . et illam que fuit besodie et sub eam . et hoc modo inter se habuerant illos denarios . scilicet iohannes potanus . c . sold . imper . et lantirolos xi . libr . imper . et gisla tutrix nomine filii sui . xi . sold . imper . et renuntiaverunt exceptioni non numerate et non accepte pecunie et non soluti precii . et que . xviii . librar . imper . deposite fuerunt penes dominum federicum de porta . die iovis penultimo exeunte aprili proximo preterito . per dominum Gaytanum gaytani tunc massarium comunis brixie . ideo quia de illis denar . erat inter eos contentio . et insuper interdcebantur tunc a creditoribus quorundam predictorum . Quare predictus iohannes potanus pro illis . c . sold . imper . de predictis denar . et lantirolos pro illis xi libr . imper . de predictis denar . et ipsa gisla tutrix dicti girardini filii sui nomina illius pro xl . sold . imper . de predictis denar . obligando pignori comuni brixie . omnia eorum bona presentia et futura . et constituendo possidere ea precario nomine comunis . et mulier tutrix bona dicti minoris . satisdederint domino Inverardo predicto massario comunis brixie . stipulanti vice et nomine comunis brixie . conservare comune brixie . indempne de predictis

denar . et venditionibus unde fuere predicti denar . ab omni persona . secundum quod quisque illorum habet de precio . sub pena dupli dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa . Cuius sactisdationis . dominus Algisius de turbiado predicto iohanne potano . et dominus federicus de porta pro dicto lantirolo eius habiatco . et dominus girardus bruzella . pro dicta Gisla tutrice . nomine dicti minoris . obligando pignori comuni brixie omnia eorum bona presentia et futura . et renuntiando . statutis comunis brixie factis vel que fierent extiterunt inde quisque illorum pro suo vel superius declaratur . fideiussores et debitores in totum remota omni occasione cum sequenti stipulatione:

Anno domini Millesimo . cc . xxvii . Indictione xv . Interfuere Mazorius de monicha . et Laurentius de goiono . et Jacobinus bunzii . et Venturinus archilosii . et albertus scazerius . et herbuschinus qui stat superius a pilis sancti faustini . et Martinus pistor de herbusco . et Scaiola oltezie test . Rogat .

Ego Arivabenus Girolldi notarius Interfui . et Rogat . plura instrumenta uno tenore conficere hanc cartam scripsi .

24° In Xpi nomine . Die lune primo intrante mense februar . In concione brixie . In publico consilio comunis brixie . Ibi in platea contionis campane sonitu more solito congregato et celebrato . Ibi in continenti Stephanus filius quondam girardini tondi . fecit cartam venditionis ad proprium et mundum alodium . domino Pagano de Lature potestatis . brixie . recipienti vice et nomine comunis brixie . Confirmando etiam primam venditionem ab eo factam . domino Rambertino ramberti tunc potest . brixie recipienti tunc vice et nomine comunis brixie . et omne datum unde ei factum . Scilicet . De una petia de terra eius iuris . cum domo super edificio super habente scilicet . de tanta parte ut venit de illa sua terra et domo inter confines comunis . sicuti venit recta linea a domo domini Marchesii de carzia confinis comunis versus mane per domum istius venditoris . iuxta murum istius venditoris qui erat a monte parte domus eius . usque ad viam que vadit ad crucem . ita quod murus ille remanet eidem venditori . que terra iacet in quadra porte civitatis brixie infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum et platea seu curia illius pallatii . cui Coher . A mane via que vadit ad crucem . A meridie dom . Ansaldus de Pontecarali . A sero Ingressus . A monte murus dicte domus . qui murus remanet eidem stephanino venditori extra confinem comunis . et de toto eo quod ipse stephaninus habuit vel habebat vel habet aut tenuit vel ei pertinebat in dicto territorio ubi dictum pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum . et curia seu platea illius et infra hos confines . scilicet : a fonte methali superius sicuti vadit via versus fistulam greppam usque ad domum domini Marchesii de carzia . et ab ipsa domo dicti domin . Marchesii de carzia recta linea

sicuti vadit versus mane . usque ad viam que vadit ad crucem . ita quod dictus murus istius venditoris qui erat a monte parte dicte domus eius remanet de isto venditore extra confine comunis . et ab eo confine inferius sicuti vadit illa via que venit a cruce versus meridiem usque ad stratam methali et ab illa via que vadit ad crucem sicuti vadit strata methali a meridie parte pallatii novi versus sero usque ad fontem methali . et de omni iure et actione quod vel quam habebat vel habuit aut tenuit sive ei pertinebat infra predictos confines . tam in terreno quam in edificiis lapidibus . et lignis sive in edificiis positus dirutis . Et hoc fecit ille stephaninus venditor precio septuagintaquinque librar . denarior . bonorum . imperial . quos fuit confessus ac manifestus se recepisset habuisse a predicto comuni brixie . et renuntiando exceptioni non numerate et non accepte pecunie . et non soluti precii . Et confessus fuit ille stephaninus venditor . quod comune brixie habet possessionem de predicta venditione sua bona et spontanea voluntate . et renuntiavit se posse dicere . quod sit deceptus ultra dimidiam iusti precii . et renuntiando . omni alii deceptioni et iuri . ita quod non possit contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione . Et promisit ille stephaninus venditor pro se et suis heredibus . predicto domino Pagano potest . brixie recipienti vice et nomine comuni brixie et cui comune brixie dederit defendere et varentare dictam venditionem ab omni persona sicut propter fuerit meliorata aut valuerit sub estimatione in consimili loco . sub pena dupli tocus dampni quod comuni brixie accideret cum stipulatione promissa . Insuper iuravit ille stephaninus venditor ad sancta Dei evangelia habere omnia predicta firma et rata imperpetuum per se et suos heredes . adiecendo in eodem sacramento . quod faciet uxorem suam . renuntiando iuri suo quod habet vel habere posset in ista venditione infra octo dies in laude sapientis viri . presente nuntio comunis brixie . ita quod de hoc publicum fiat instrumentum .

Actum est hoc . Anno domini Millesimo . cc . xxvii . Indictione . xv . Interfuere dominus Jacobus pelluccus et dominus Maffeus de curtenova iudices predictae potest . et dominus Aricus de Lature et dominus bertramus camararii milites eiusdem potestatis . et dom . Gaytanus gaytani massarius comunis brixie . et dom . iohannes de turbiado . et dominus bonfatus de burnado . et dominus iohannes patari . et dom . Girardus bruzella . et dominus Obicinus de pontecarali . dom . Guilielmus burlandi . et dominus bonapax de Vghezobus de yse consules iustitie brixie . et infrascripti notati presentibus . qui erant his omnibus presentes per plateam contionis . Videlicet . Oddo advocatus . Stephanus de turbiado . Conradus de camegnono . Gotfredus de pallatio . Obertus de Gambara . Inverardus faba . Guilielmus de pallatio . bonaventura medicus . Mayfredus prandonum . Azo de pallatio . Johannes oriane . bonacursus de tanketino . Rambaldus Vgonum . brixianus de lavello longo . Albertus bruxadus . petrus occanonum . Guilielmus de

calino . Pax de manervio . Rizardus de rodingo . Sckitha de confanonerius . Gualfredus de bocca de leporibus . bergamaschus de manduchasenis . petraccus de la nuce . petrus vilani . Albertanus . Ottebonus de retholdisco . Attolinus de turbiado . tetotius de tetociis . brancallius de pontecarali . Vrso de salodo . Guilielmus truffi . Ranzerius de porta . Archidiaconus sicasol . Accatatus de capite pontis . et Romaninus de Sancto gervasio .

Ego Arivabenus Girolodi notar . Interfui et iussu predicto potest . hanc cartam Scripsi .

25° In Xpi nomine . Die lune quinto exeunte mense Aprili . In pallatio novo comunis brixie . In presentia infrascriptorum testium . Ibi in presenti . Coram domino Jacobo pellucco iudice domini pagani de Lature potestat . Brixie . Stephanus filius quondam gratiadei tonsi . fuit confessus ac manifestus se solutum esse . a domino Gaytano de gaytanis massario comunis brixie . vice et nomine comunis brixie de septuaginta quinque libr . denar . bonor . imper . de precio venditionis quam fecerant iam dicte potestatis . vice et nomine comunis brixie de terreno cum domo et edificio super habente . quod et quam habebat infra confines territorii ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum . secundum quod continetur in quadam carta atestata illius facta per me Arivabenum notar . et confinate in illa carta et renunciando ille stephaninus venditor exceptioni non numerate et non accepte pecunie . et non soluti precii .

Actum est hoc . Anno domini . Millesimo cc . xxvii . Indict . xv . Interfuere Bonomus de porticu . et federicus de porta . et Marchesius buchus . et Oprandus de Manervio . et Bonaventura circuli not . et Laurentius de goiono notar . et Anselmus nazari . et Johannes de Savallo notar . et Bonaventura bonoy . notar . test . Rogatis .

Ego Arivabenus Girolodi not . interfui et Rogat . hanc cartam scribere et plura alia uno tenore et me subscripsi .

XLV.

Foglio 60.

Epistola missa per dom. Gregorium Papam Rectoribus Lombardie occasione concordie facte inter ipsum et dominum Federicum Imperatorem ⁽¹⁾.

Gregorius episcopus servus servorum dei . Dilectis filiis Rectoribus societatis lombardie . Salutem . et apostolicam benedictionem . Magnifica vestre devotionis obsequia que in personis et rebus ecclesie

(1) Questa lettera del papa Gregorio e le due susseguenti sono i primi documenti riguardanti la *Seconda Lega Lombarda* , gli altri dodici sono a fol. 291 a 301. Di tutti vedi la Prefazione.

romane impedistis tempore opportuno iugiter pre oculis habentes meritis eorum non possumus oblivisci . Sed de retributione condigna et superhabundanti non defuimus cogitare . debitores nos merito reputantes ad omnia que vobis procurare possumus pro futura . Absit enim ecclesia romana ingratitude arguatur que semper affluens gratia gratiosis merita supplicum consuevit premiis largioribus superare . Sane cum karissimus in Christo filius noster F. (*Federicus*) romanorum imperator illustris semper augustus et rex sicilie . Viam pacis eligens tutiorem se humiliaret in tantum quod mandatum ecclesie rediens reverenter meruit a vinculo excommunicationis absolvi . Forma pacis inter nos et ipsum mediantibus principibus Alamanie nec non venerabili fratre nostro Brixiensi episcopo qui vobis et pro vobis astitit fideliter et prudenter tractata prius et multiplici munimine roborata vobis et parti vestre sufficienter est cautum quod nullatenus vos offendet . sed remisit expresse si eum forsitan offendistis . Quare non expedit ut ex inde ullatenus dubitetis . cum nec leviter possetis offendi quin graviter nos reputaremus offensos . Ideoque universitatem vestram rogamus monemus hortamur attente per apostolica narrantes quatenus in ecclesie romane inflexibiles devotione persistentes fide que per dilectionem operatur beneplacitis nostris obsequi studeatis . certi omnimodis et securi quod gratia vobis intendentes vicissitudine respondere vos dignis prosequamur retributionibus gratiarum . Et ecce ad maiorem cautelam tenores litterarum continentium cautionem vobis sub bulla nostra duximus destinandos qui sunt tales . Federicus dei gratia romanorum imperator semper augustus jerusalem et sicilie rex per presens scriptum notum facimus universis . quod nos remittimus omnem offensam et penam theotonicis lombardis et hominibus regni generaliter et galicis et omnibus aliis qui ecclesie contra nos adhererunt . et per thomasium comitem aceracum dilectum fidelem nostrum facimus in anima nostra iurari . Quod predictis nullo tempore offendemus vel faciemus offendi pro eo quod romane ecclesie contra nos orta discordia adhererunt et quod pacem ecclesie et eis observabimus . Remittimus etiam sententias constitutiones et bamna si qua per nos vel per alios lata vel edita sunt occasione huiusmodi contra eos promittimus etiam quod terras ecclesie in ducatu seu alio patrimonio ecclesie non invademus nec devastabimus per nos vel per alios . Ad cuius rei evidentiam presens scriptum fieri et bulla aurea tipario nostre maiestatis impressa iussimus communiri .

Tenor aliarum litterarum.

In nomine domini Amen . Bertholdus aquileiensis patriarcha eberardus archiepiscopus Salzeburgensis . Siffredus episcopus Ransponensis . liupoldus austrie atque Scirie ⁽¹⁾ . Bernardus Karinthie otto meranie du-

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Syrie* (ma si deve dire *Styrie*).

ces dei gratia princeps imperii. per presens scriptum notum fieri volumus universis. quod dominus imperator remittit omnem offensam et penam theotonicis lombardis tuscis et hominibus de regno Siciliae generaliter et galicis et omnibus aliis qui ecclesie contra eum adheserunt sed pacem eis et ecclesie observabit. Remittit et dominus imperator sententias constitutiones et bamna si qua per eum vel per alios lata vel edita sunt occasione huiusmodi contra eos. promittit insuper quod terras ecclesie in ducatu et marchia seu alio patrimonio ecclesie non invadit neque vastabit per se vel per alios sicut in scriptis ab eodem domino imperatore super predictis omnibus factis et bullis aureis impressit et tipariis maiestatis sue communis plenarie continetur. Nos autem tactis sacrosanctis evangelis juramus procurare bona fide quod predictus dominus imperator predicta servabit et contra ea non veniet. Alioquin nisi infra tres menses in regno scilicet infra quattuor in ytaliam infra quinque extra ytaliā duxerint emandanda potenter ac patenter ad requisitionem ecclesie assistemus ei contra eundem dominum imperatorem donec satisfecerit.

Tenor aliarum litterarum.

Nos. igitur. dei gratia sabinensis episcopus. et th..... eadem gratia tituli sancte sabine presbiter cardinalis apostolice sedis legati auctoritate domini pape. precipimus domino imperatori quod a die absolutionis usque ad acto menses caveat ecclesie bona fide per fideiussores ydoneos et juratos principes comites et barones theutonie et comunia civitatum lombardie tuscie et marchie. Romagnole et earundem provinciarum marchiones comites et barones quos ecclesia nominabit que ad requisitionem ecclesie teneantur assistere ecclesie contra illum donec satisfaciatur. si mandata ecclesie non servaverit vel pacem fregerit seu terram ecclesie vel eorum terras quas ecclesia tenet ad manus suas vel personas eorum ceperit occuparit seu devastarit. et infra tres menses si fuerint in regno si in ytaliam infra quattuor. si autem extra ytaliā infra quinque ea non duxerint emandanda et super hec dabunt ecclesie cartas suo sigillo munitas. Iniungimus quoque ei quod infra. xv. dies certum nuntium mittat ad curiam qui recipiat nomina illorum quorum fideiussionem requirit ecclesia. Hec autem supradicta mandamus ei omnibus cautionibus in sua integritate manentibus olim prescriptis pro negotio sancte terre ut pro illo satis faciat secundum quod ecclesia ordinabit. Si quod autem a nobis per occupationem vel per incuriam est omissum de his que mandare debuimus domino papa reservetur.

Datum Anagnie vi Idus Octobr. pontificatus. . . nostri anno quarto.

XLVI.

Contractus emptionum factarum per comune brixie de edificiis et turris in quibus sunt constructe porticus broletti comunis brixie.

(1232).

Foglio 61.

In xpi nomine. die sabbati. septimo. Intrante februar. In pallatio parvo novo comuni brixie. Presentibus domino iohanne de porta, et domino Martino tonsi clerico canonice⁽¹⁾. et bonacurso poche. et omnebono filio Montenarii de Adro et Lafranco notar. de urceis testibus Rogatis. Ibi dominus donpermartinus presbyter ecclesie sancti Augustini civitatis brixie. et dominus Iacobus de vgonibus clericus dicte ecclesie et nomine dicte ecclesie fecerunt datam venditionis in dominum Obertum surdum de placentia potest. brixie recipientem nomine et vice comunis brixie. de una tabula et dimidia minus duabus uncis. et quatuor pontis ad proprium et francum et mundum alodium. que terra erat iuris iam dicte ecclesie. et que terra iacet in contrata porte civitat. brixie. cui Coher. A mane et meridie et sero comune brixie. A monte ecclesia sancti Augustini. Videlicet pro pretio quod dicent et arbitrabuntur dominus petrus vilani. et dominus Ramerius de porta. inter predictos clericos nomine dicte ecclesie. et dictum dominum obertum potest. comunis brixie. nomine ipsius comunis, qui ibi erant presentes et susceperunt illud arbitrium seu arbitratum. Et promiserunt inter se vicissim dicte parte. Videlicet predicti clerici nomine dicte ecclesie. et dictus dominus obertus potest. comunis brixie. nomine ipsius comunis penam decem libr. imper. stipulatione promissam. qua soluta pacto manente rato. quod habebunt ratum per se. et quod facient habere ratum dicti clerici domin. episcopum brixiens. et capitulum et canonicos brixie et dominus obertus faciet iam dictum comune ratum habere omni tempore. totum id quod ipsi arbitri. seu arbitratores dicent vel arbitrabuntur tam super precio venditionis quam super aliis rebus. et conditionibus occasione illius venditionis. Quam autem venditionem superius nominatam et venditam. una cum accessionibus et ingressionibus cum finibus et terminis superioribus et inferioribus suis in integrum. et cum omni iure et rationibus et actionibus. ac usibus ad eam venditionem pertinentibus predicto domino Oberto potestate nomine brixie comunis pro precio quod dicent et arbitrabuntur dicti arbitri. vendiderunt cesserunt tradiderunt contulerunt et mancipaverunt. et per presentem cartam venditionis in eundem dominum Obertum nomine dicti comunis habendum confirmaverunt. nulli alii venditam donatam alienatam obnoxiatam vel traditam

(1) Nel Codice n. 1 è scritto *Canonicos Brixianensis*.

nisi eidem potest. nomine comunis brixie. faciendum ex ea deinceps ipse potestate. et sui successores et comune brixie et cui dederint supra dictam terram in qua terra erat positum campanile dicte ecclesie⁽¹⁾ et eam venditionem cum omni honore tempore cum ratione ab omni persona defendere et guarentare. quod si defendere. et guarentare non potuerint. aut per aliquod ingenium substrahere que fierint. vel si apparuerint ullum datum factum seu quodlibet scriptum. quod exeunde in alteram partem fecissent ut dedissent. et eam non expedierint. tunc ipsam venditionem eis in duplum restituere stipulatione promiserunt. sicut propter fuerint meliorata vel valuerint sub estimatione honorum hominum in consimili loco. Et pro evictione illius emptionis dicti venditoris suo nomine et nomine dicte ecclesie. Renunciando omnibus statutis comunis brixie factis vel futuris et omni legum auxilio. et specialiter nove constitutionis et epistole divi adriani. Ita quod quilibet illorum personaliter teneatur in solidum. et pro omnibus supradictis et infrascriptis attendendis et observandis. obligaverunt omnia bona dicte ecclesie. et sua bona pignori dicto domino Oberto potest. nomine comune brixie. et se possessores de ipsis bonis constituerunt nomine comunis brixie. Preterea dicti venditores dederunt cesserunt et mandaverunt nomine dicte ecclesie predicto domine Oberto potest. nomine comunis brixie. omne ius omnesque rationes et actiones reales et personales utiles et directas sibi competentes vel competituras in supra dicta venditione, et contra omne personam que vellet comune brixie impedire, vel contra quam comune seu illi qui essent pro comuni vellent agere seu causari aliquo modo. Et constituerunt se possessores de ipsa venditione nomine dicti domini Oberti potest. et nomine comunis brixie et se possessores de ipsis bonis constituerunt nomine comunis brixie. Preterea dicti venditores dederunt cesserunt et mandaverunt nomine dicte ecclesie predicto domino Oberto potest. nomine comunis brixie omne ius. omnesque rationes et actiones reales et personales utiles et directas sibi competentes vel competituras insuper dicta venditione. et contra omnem personam que vellet comune brixie impedire. vel contra quam comune seu illi qui essent pro comuni vellent agere seu causari aliquo modo. Et statuerunt se possessores de ipsa venditione nomine dicti domini Oberti potest. et nomine comunis brixie. Atque in continenti ipse dominus Obertus potest. nomine comunis brixie interdixit eisdem venditoribus. ne de cetero possiderent quia per se nomine comunis possidere volebat. Insuper dictus dominus obertus potest. nomine comunis brixie stipullante promisit solvere et dare dictis fratribus nomine predictae ecclesie illam quantitatem pecunie quam dicent et arbitrabuntur predicti domini Petrus et Rauzerius pro precio dicte venditionis. sub pena stipulatione promissa dupli dampni. Et ad hoc obligavit predictis clericis nomine dicte ecclesie bona

comunis brixie pignori. et se possessorem de ipsis bonis constituit nomine dicte ecclesie. Item eodem die iuxta ecclesiam sancti augustini civitatis brixie. Presentibus Ranzerio de porta. et domino Martino tonsi clerico canonice brixie. et petro pezocho. bono-curso pocche. omnebono filio Montenarii de Adro. et Lafranco notar. de vrceis. testibus Rogatis. Ibi dom. donpermartinus presbiter dicte ecclesie sancti augustini. et dominus Iacobus de vgonibus clericus iam dicte ecclesie. nomine ipsius ecclesie et confratrum illius ecclesie. ad corroborationem dicte venditionis dederunt et tradiderunt tenutam et corporalem possessionem per terram et lapides campanile et domum ipsius ecclesie. et per ipsam terram et lapides dicte venditionis de tota ipsa venditione domino iohanni de porta nuntio potest. et comunis brixie specialiter ad hoc constituto ut ibi dicebatur. Vnde ipse dominus iohannes nomine comunis brixie et dicte potestatis apprehendit et accepit tenutam et possessionem corporalem de iam dicta venditione. interdicendo predictis clericis supra dicte ecclesie ne de cetero possiderent. quia per se possidere volebat nomine comunis brixie. Preterea die martis. x. Infrante februar. in pallatio parvo comunis brixie. presentibus domino palladino de [salodo et domino Martino tonsi clerico canonice brixensis et dom. Oprando privardo. et domino odoracampo de calcaria testib. Rogatis. Ibi dominus Petrus vilani. et dominus Raucerius de porta. ab infrascriptis partibus electi arbitri seu arbitratores. scilicet a domino oberto surdo potest. brixie nomine comunis brixie ex una parte. et domino donpermartino presbytero ecclesie sancti Augustini. civitatis brixie. et domino Iacobo de vgonibus. clerico eiusdem ecclesie. nomine illius ecclesie. et confratrum eiusdem. ex altera. prout ipse partes ibidem asserebant. dixerunt. Laudaverunt. arbitrati fuerunt. et concorditer. perceperunt dicto domino oberto potest. brixie. ut nomine comunis brixie det et solvat dictis clericis. Octo librar. imper. pro estimatione campanile dicte ecclesie. et viginti libr. imper. pro estimatione terre nuper eidem potest. per ipsos clericos vendite. ipsis clericis et eorum successoribus nomine iam dicte ecclesie habentibus virtutem et potestatem eundi et redeundi in ipsam ecclesiam. et de ipsa ecclesia. per scaletam parvam per quam itur in ecclesia a meridie parte. dum tamen remaneat tantum spacium terre vacuum per quod iri et rediri possit. et quod stillicidia ecclesie predictae. et domum illius ecclesie que sunt a meridie parte possint et debeant pluere super terra comunis que remaneret vacua.

Anno domini. Millesimo. cc. trigesimo secundo Indict. v.

Ego Otto de Leno. domini Ottonis imperat. notarius. tunc temporis existens notarius dicti domini Oberti potest. et comunis brixie. Interfui et Rogatus scripsi.

(1) Campanile ora distrutto.

XLVI. bis.

1232. x. martii.

Fog. 62 verso.

In Xpi nomine die Mercurii. x. intrante. Martio. super terra et muro pallatij comunis brixie. que terra et murus sunt a monte parte pallatii. inter illos de ecclesia sancti augustini. et domum montenarium d' Adro. Presentibus domino iohanne bucce. et domino bonaventura medico. et dom. iohanne de porta. et dom. Artusio de Guthezolo. et domino constantino de cemma. et Girardo bibulci notar. et Amadeo kegini notar. et magistro homedeo de muro test. Rogatis. Ibi dominus Bigurris de la porta iudex et assessor domini Oberti surdi potest. brixie. nomine comunis brixie presentibus domino dompermartino presbytero dicte ecclesie sancti augustini. et predicto domino montenario d' adro. fecit poni et murari. tres lapides magnos in muro pallatii. qui est a monte parte inter predictam ecclesiam sancti augustini et iam dictum domum montenarium. pro confinibus inter terra comunis brixie et ecclesie predicte. et dicti domini montenarii. et pretendunt duo ex dictis lapidibus usque ad murum domus predicti domini montenarii. et alius lapis protendit usque ad terram ecclesie sancti augustini. versus curtem domum illius ecclesie. Ita quod ipsi lapides comprehendunt et confinant et terminant terra comunis brixie que remanet vacua pro quodam ingressu inter murum pallatii et ecclesiam et domos et terram ecclesie iam dicte. et domum supradicti domini montenarii. terra comunis que remanet vacua a mane parte inter murum pallatii. et murum domus prefati domini montenarii. est per mensuram unus pes. et dimidium. et tertia pars unius uncie. Illa vero terra comunis que remanet vacua inter murum pallatii et murum domus supradicti domini montenarii a sero parte ipsius domus est unus pes. et una uncia. Terra autem comunis que remanet vacua A monte parte inter murum pallatii. et illos de ecclesia sancti augustini. a mane parte est unius pes. et una uncia. et quarta pars alterius uncie. Illa terra que remanet vacua inter murum pallatii. et illos de ecclesia sancti augustini versus domos illius ecclesie. A sero parte. est unus pes. et una uncia. et due partes alterius uncie. secundum quod dixit Garefa de porta nova mensurator presentibus supradictis dominus bonaventura medico. et iohanne de porta tunc superstantibus⁽¹⁾ laborerii palatiorum comunis brixie. Ad hec vero dictus dominus montenarius d' adro. Ibidem incontinenti presentibus. iam dictis testibus confessus et protestatus fuit se non habere aliquam servitutem. nec aliquid ius extra murum domus sue aliquo modo. neque domum suam

(1) Di questi misuratori e soprastanti alla fabbrica del Broletto, vedi la nota n. 6, col. 25 del documento X.

nec murum ipsius domus habere. nec ullo modo habere debere prospectum. nec aliquam servitutem nec aliquod ius servitutis versus terram et murum pallatii comunis brixie. Item die Mercurii vii. Intrante aprili. In curia ecclesie sancti augustini iuxta truynam ecclesie. presentibus domino Rancerio de porta. et iohanne eius filio. dom. bonaventura medico. dom. Ottobono de retholdesco. dom. Zanono de Lonado. Oberto de lecco. dom. brixiano liazarri. domino. Iacobo arigacii. dom. Guidone vilane. dom. albertono Lavagno. Iohanne arici cerute notar. de manervio. et iacobo prandi notar. test. R. Ibi coram domino dompermartino presbytero ecclesie dicte sancti augustini nomine illius ecclesie et domino Girardo de sarturano iudice et assessore dom. Oberti surdi potest. brixie nomine et vice comunis brixie. Garefa portanove dixit et protestatus fuit quod mensuraverat terra comunis brixie. que remanet vacua pro quodum ingressu. inter pallatium novum comunis brixie. et predictam ecclesiam. scilicet a monte parte pallatii et a meridie. parte illius ecclesie. super qua terra positi et murati sunt. quatuor lapides magni in muro ipsius pallatii. et protendunt usque ad murum iam dicte ecclesie. ita quod capita lapidum iunguntur cum muro iam dicte ecclesie. et sunt illi lapides comunis brixie. et terra illa que remanet vacua in capite a sero parte. ubi est unus ex dictis. quatuor lapidibus est. xviii uncie. et dimidie. ample et magne. Et in medio iuxta predictam lapidem est similiter. xviii. uncie et dimidie. magne et ample. Item in medio ubi est unus ex dictis. quatuor lapidibus positus iuxta ostium parvum illius ecclesie a meridie parte est xiiij. uncie terra comunis que remanet vacua. A mane parte. scilicet in cantono muri ecclesie supradicte qui coniungitur cum muro trune ipsius ecclesie. et ubi positus est quartus lapis. est terra comunis que remanet vacua. xiiij. uncie. et dicti. quatuor lapides positi fuerunt vel etiam plures pro terminis et finibus terre comunis cognite et terminate. seu in posterum cognoscende a terra predicte ecclesie in concordia et de comunius sensu consensu expresso dicti domini dompermartini pro supra dicta ecclesia et predicti domini girardi pro comuni brixie. Hoc acto inter eos quod stillicidia ecclesie dicte debeant pluiere super terra comunis vacua remanentem ut continetur in contractu facto. per ottonem de leno notar. et prefati Lapidem a modo remaneant pro finibus et terminis inter comune brixie. et dictam ecclesiam sicut sunt positi. terminantes terra comunis. a terra ecclesie prelibate.

Anno domini Millesimo. cc. xxxii. Indict. quinta.

Ego Otto de Leno, domini Ottonis Imper. notar. Interfui tunc temporis existens. not. dicti domini Oberti Surdi potest. et comunis brixie. R. scripsi.

XLVII.

1227. 1° februarii.

Foglio 63.

In Xpi nomine Die Lune primo intrante mense februar. In contione brixie. In publico consilio ibi in platea contionis campane sonitu more solito congregato et celebrato. Ibi in continenti Iohannes filius quondam Girardi Scacerii fecit cartam venditionis ad proprium et mundum alodium. domino Pagano de lature. potest. brixie. recipienti nomine et vice nomine comunis brixie. confirmando etiam primam venditionem ab eo factam domino Rambertino ramberti tunc potest. brixie. recipienti tunc vice et nomine comunis brixie. et omne datum inde ei factum. scilicet de una petia de terra cum casa. et edificio super habente iuris ipsius iohannis que jacet in quadra porte civitatis brixie infra territorium ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum. et curia seu platea illius pallatii. cui coherebat. A mane ingressus. A meridie heredes quondam girardi coradi A sero via. A monte heredes quondam besodie. et de toto eo integrum quod habuit vel habebat vel habet aut tenuit vel ei pertinebat in dicto territorio predicti pallatii novi et curie illius et infra hos confines. scilicet. a fonte methali superius sicuti vadit via versus fistulam greppam usque ad domum domini marchesii de carzia. et ab ipsa domo dicti domini Marchesii de carzia versus mane recta linea usque ad viam que vadit ad crucem. et ab eo confine inferius sicuti vadit illa via que venit a cruce versus meridiem usque ad stratam methali. et ab illa via que vadit ad crucem. sicuti vadit strata methali que vadit a meridie parte dicti pallatii novi versus sero usque ad fontem methali. et de omni iure et actione quod vel quam habebat vel tenuit aut ei pertinebat infra predictos confines. tam in terreno quam edificiis et lapidibus. et lignis. sive in edificiis positis sive dirutis et hoc fecit ille iohannes venditor. precio quinquaginta quinque. librar. denar. bon. imperial. quos fuit confessus ac manifestus se habuisse et recepisse a comunis brixie. et renuntiando exceptioni non numerate et non accepte pecunie et non soluti precii. et fuit confessus ille iohannes venditor quod comune brixie habet possessionem de infrascripta venditione sua bona et spontanea voluntate. et renuntiando se posse dicere quod sit deceptus ultra dimidiam iusti precii et renuntiando omni deceptioni et iuri. ita quod non possit contra predicta venire aliquo modo vel aliqua occasione. et promisit ille iohannes venditor pro se et suis heredibus predicto domino pagano. potest. brixie. stipullati vice et nomine comunis brixie. et cui comuni brixie dedit defendere et guarentare eis predictam venditionem ut superius legitur. ab omni persona sicut propter fuerit meliorata. aut valuerit sub extimatione in consimili loco. sub pena dupli totius damni quod comuni brixie

accideret com stipulatione promissa. Insuper iuravit predictos iohannes ad sancta dei evangelia omnia predicta firma et rata habere imperpetuum. adiciendo in eodem sacramento quod faciet uxorem suam si quam habet. renunciando. omni iuri suo. quod habet vel habere posset in ista venditione. infra octo dies in laude sapientis viri. presente nuntio comunis ita quod de hoc fiat publicum instrumentum.

Actum est hoc. Anno. domini. Millesimo. cc. xxvii. Indictione xv. Interfuerunt dom. Iacobus pelluccus et dom. Maffeus de curtenova iudices predictae potestatis. et dom. bertramus de camarario. et dom. Aricus de lature milites eiusdem potestatis. et dom. Gaytanus gaytani massarius comunis brixie. et dom. iohannes de turbiado. et dom. bonfatus de bornado. et dom. iohannes patari. et dom. Girardus brucella. et dom. Obizinus de pontecarali. et dom. Guilielmus burlandi. et dom. bonapax de vchezonibus de yse. consules iustitie brixie. et infrascripti notati pro testibus. qui erant his omnibus tunc per plateam contionis. scilicet. Oddo advocatus. Stephanus de turbiado. Conradus de camegnono. Gotfredus de pallatio. Obertus de gambara Inverardus faba. Guilielmus de pallatio. bonaventura medicus. Mayfredus prandonum. Azo de pallatio. iohannes oriane. bonacursus de tanketino. Rambaldus vgonum. brixianus de lavello longo. Albertus bruxiadus. Petrus occanonum. Guilielmus de calino. Pax de manervio. Rizardus de rodingo. Sckitha confanonerius. Gualfredus de bocca de leporibus. bergemaschus de manduchasenis. Pethraccus de lanuce. Petrus vilani. Albertanus. Ottebonus de retholdisco. Attolinus de turbiado. tetotius de tetotiis. brancallius de potecarali. Vrso de salodo. Guilielmus trussi. Ranzerius de porta. Archidiaconus sicasol. Accatatus de capite pontis. et Romaninus de sancto gervasio.

Ego Arivabenus giroldi notarius. Interfui et iussu predictae potestatis hanc cartam scripsi.

In Xpi nomine. Die dominico. v. exeunte mense aprilis. In pallatio novo comunis brixie. In presentia infrascriptorum testium. Ibi in presenti. coram domino iacobo pellucco iudice domini pagani de Lature potest. brixie. iohannes filius quondam Girardi scacerii fuit confessus ac manifestus se habuisse et recepisse et solutum esse de quinquaginta quinque libr. denar. bon. imper. a comunis brixie hoc modo. Videlicet. a domino Gaytano de gaytanis. presente nunc massario comunis brixie. vice et nomine comunis brixie. quadraginta sex. libr. imper. et alias novem libr. imper. receperat antea dudum a comunis brixie. nominati pro precio venditionis terre et domus et edificii super eam. quod et quam endiderat comuni brixie. et infra confines ubi pallatium novum comunis brixie est factum et edificatum. et curia seu platea secundum quod continetur in cartam venditionis facta a me arivabeno notar. et renuntiando exceptioni non numerate et non accepte pecunie. et non soluti precii.

Actum est hoc. Anno domini. Millesimo. cc. xxvii. Indiction. xv. Interfuerunt dominus Lafrancus de Salis. et dom. Oprandus de sancto gervasio. et dom. Conradus de concesio. et de dom. federicus de porta. et dom. iohannes Sorozolus, et dom. federicus domini berardi. et dom. bergemaschus de porta. et bona-ventura bonoy notar. et iohannes arnoesii notar. et domin. Vgo. et dom. burgerius de lavello longo testes Rogati.

Ego Arivabenus predictus Girolodi notar. Interfui et Rog. plura instrumenta uno tenore conficere hanc cartam scripsi.

XLVIII.

... nono martio.

Foglio 64.

*Designatio et Manifestatio facta de pothero⁽¹⁾ et fictis
que et quod comune brixie habet
in terra et territorio de pontevico.*

Infrascripti de potevico. scilicet. Albertus cagatus et bellentius. et iohannes de chani. et Petrus de boveso. et Gavazius. et qui duo petrus et gavazius sunt gastaldiones⁽²⁾ comunis brixie. die jovis nono exeunt. marcio. sub domo quadam mercati de pontevico. Iuraverunt ad dei evangelia quod bona fide et sine fraude dicent. et manifestabunt totum pothere comuni brixie pertinens quod iacet in loco et pertinentia pontevici et quoslibet redditus et a quo debenter. et quod et quantum. et quibus terminis. et omnes honores et iurisdictiones et tolloneos et pontaticos et quaslibet alias exationes pertinentes comuni et occupationes et usurpationes factas de pothero comunis. et a quibus facte sunt. et quod bona fide dabunt operam quod dominus bergemaschus de manduchasenis. et dominus bonacursus de tanketinis ambaxatores comunis brixie. et quibus a potestate comunis brixie comissum erat inquirere predicta omnia. debeant servare sacramentum suum. quod sacramentum erat inquirendi omnia predicta. Quod autem sacramentum fecerunt presentibus domino arico de porzano et domino oldo de brayda testibus.

In primis Manifestaverunt quod Gubertinus de Alfianello filius quondam Ottonis guberti et odolinus eius fratre delinent petiam unam de terra aratoria.

(1) Questo è il primo documento del Codice, in cui è scritta la parola *Potheris* nel senso espresso nella Prefazione, cioè quello di *Podere*, proprietà del comune.

(2) L'istituzione dei Gastaldi, il prof. Schuppper ed il conte Porro-Lambertenghi opinano che risalga al tempo in cui venne dai Longobardi imposto ai Romani il tributo del terzo delle loro derrate. Gli *hospites* Longobardi di Paolo Diacono altro non furono che i Gastaldi, quelli cioè incaricati alla riscossione delle rendite. il Crescenzo — De Agricult. Lib. 1, Cap. 7 li tiene per Custodi del Podere = qui vulgo *Castaldio* nominatur.

que iacet ubi dicitur ad montem pellatum et que dicitur esse duo plodia. et de qua tercium reddebatur et quam occupaverunt duo anni sunt. A mane coheret illi terre taxoni A merid. . . . . a sero et monte via.

Confessus fuit dictus Gubertinus tempore quo erat ultra mare quod comune brixie habuit dirittum dicte terre in uno anno.

Item ultra ollium in cantonatha detinent petiam unam terre aratorie dominus Oldus de brayda et filii berini. et iohannes arditus de rubecco. et quam usurpaverunt sex anni sunt et plus. et que consueverat reddere. v. sold. imper. comuni brixie pro ficto. et que esse potest unum plodium⁽¹⁾ et dimidium. A mane petri piliparii et participum eius. A meridie dictus iohannis arditi. A sero dicti oldi. A monte filiorum berini et predicti oldi.

Et predicti gastaldiones comunis brixie et non alii predicti manifestaverunt petiam unam terre aratorie. que iacet ad roveras moronorum. quam detinet Girardinus filius Widonis botti. et que esse potest unum plodium et dimidium. et de qua consueverat comune brixie habere tercium ususfructus. et quod tercium sibi gastaldonibus comunis datum fuit per duos annos a parte illius girardini. et quam terram tenuit usurpatam per tres annos. A mane coheret et A monte via. A sero domini Algisi A monte. . .

Et dominus bergemaschus et dom. Bonacursus predicti sacramento perceperunt. vice potest. et comunis brixie. iam dicto girardino. qui ibi iuravit attendere eorum precepta ne de cetero impediat comune brixie de predicta terra. scilicet quiete permittat comune possidere illam. Salvo eo si de hinc ad xv. dies ostenderit terram illam suum feudum esse a comuni brixie. presentibus dominus Vghezono clerico de pontecarali. et retholdo clerico de pellatis. et aliis. die martis. iij exeunt. marcio in castro de pontevico⁽²⁾.

Et item designaverunt concorditer petiam unam terre aratorie quam tenet Riboldus oprandi de vitosa ad fictum. de qua solvit unam somam milii comuni brixie. que iacet in runco carezono. et que potest esse unum plodium et dimidium. et quod fictum solvitur in festo sancti michaelis. A mane coher. teneatur a comuni brixie. A meridie alberti rustici. A sero curtexani. A monte via.

Et item albertus Rustici tenet aliam petiam ibi iuxta illam. A monte parte de qua reddit fictum in dicto festo unam somam milliic omuni brixie. et que esse potest unum plodium et dimidium. A mane coher. dicta petia terre. A monte Alberti rustici. A sero riboldi oprandi. A monte via.

Et item bonsegnorus qui dicitur balzanus tenet aliam petiam que iacet in eodem vocabulo ad fictum octo quartarum milii. et quod fictum solvitur in

(1) Il Pio Bresciano corrisponde a cento tavole, cioè ari 32, metri quadrati 3925.

(2) Pontevico è sulla sinistra dell'Ollio, dove comincia ad essere navigabile: è cinto di mura e possiede un Castello, che in altri tempi fu assai forte e sostenne parecchi assedii.

eodem termino . et que potest esse duo plodia aut plus . A mane gavazus . A merid . alberti rustici similiter . A monte via .

Et Raynoldus rainerii . reddit fictum comuni brixie unam somam milii de petia una terre que iacet ad carubium⁽¹⁾ de pellatis . et quod fictum redditur in predicto termino . et que esse potest unum plodium et dimidium aut plus . A mane draconis . A merid . plebis . A sero via . A monte similiter .

Et daidatus reddit unam somam milii pro ficto de duabus peciis que iacent in surano . inter quas vadit una via in monte . et merid . et quod fictum redditur in eodem termino . et que esse potest unum plodium aut plus . A mane brixianus retholdi . A sero gaforii obizonis . A monte plebis .

Et zanebonus de Walpertis reddit tres quartas milii pro ficto in eodem termino . de petia una terre que iacet in monte caurello . et que esse potest medium plodium A mane coheret . . . . A merid . andree de setmezio . A sero brixiani retholdi . A monte iacobi dothi .

Et Oprandus pellatus . vii . quartas milii . pro ficto unius petie terreque iacet ad spinum martellum . et que esse potest unum plodium et dimidium et quod fictum redditur in predicto termino . A mane girardi ramosii . A merid . domini rapini trinche . A sero strata . A monte dothi .

Et heredes cazoli . reddit . vii . quartas milii eodem termino . pro ficto plurium peciarum terre que sunt de sorte pellatorum . et que iacet in diversis contratis quarum coherentias ignorant .

Et girardus ramusii . dat . iij . quartas milii de petia una terre que iacet ad sortem bernardorum que esse potest media bibulca . et redditur fictum in eodem termino . A mane et aliarum partium tenet jdem Girardus .

Et dominus Oldus de brayda . tenet unam petie terre . que iacet in cantonatha ultra ollium . de qua reddit fictum unam somam milii in eodem termino . et que esse potest duo plodia et dimidium et plus . A mane filius caritatis . A monte similiter . A sero regona de monesterolo . A merid . dicti oldi .

Et filii zilii barachi . xviii . . . . milii pro ficto unius petie terre que iacet ad spinum martellum in eodem termino . et que esse potest quatuor plodia . A mane Inverardi . A merid . brixiani retholdi . A monte filiorum mantuani . A sero via .

Et Albertus cargatus tenet unam petia que potest esse unum plodium et dimidium . et de qua redditur fietum octo quartas milii in eodem termino . que iacet ad perum . A mane filii gaiuti . A merid . Alberti bugie . A sero similiter . A monte Rapini trenche .

Et Andrea Montenarius reddit . xi . quartas milii in eodem termino . et x . quartas siliginis in sancto filastrio . de petia una de terra que esse potest tria plodia . et iacet in selvolta . A mane heredum Oldi musse . A meridie athicheriorum . A sero iohannis maltalenti .

(1) I Carubii erano i quadrivii delle vie e delle strade nelle campagne e delle contrade nelle città.

Et Redulfi tenent tres petias terre de quibus reddunt . xviii . quartas milii in festo sancti michaelis una quarum iacet ad braydas . A sero via . A monte heredis iohannis rustici . et alia iacet in eadem contrata cuius nesciunt coherentias . tercia iacet ad costam lagoratorum et est vithata . A mane . . . . . A monte domini taxoni . A sero Armegnachi . et que tres petie possunt esse duo plodia et dimidium .

Et Guilielmus rustici tenet unam petiam que iacet in costa lagoratorum de qua solvit sex quartas siliginis in sancto filastro . et que esse potest unum plodium et una quarta . A mane heredum quondam girardi rustici . A meridie dicti Guilielmi . A sero strata . A monte armignachi .

Et heredes alberti ferarii tenet unam petiam . que iacet in selvolta . et de qua reddunt sex quartas frumenti in sancto michaeli . et que esse potest unum plodium . A mane via . A meridie similiter . A sero similiter via . A monte heredum quondam Widonis busche .

Et cularsus sex quartas milii et . vi . quartas siliginis pro tribus petiis terre . due quarum iacent ad crucem et alia iacet in sabloneriis . scilicet milium reddit in sancto Michaeli . et siliginem in sancto filastro . et que esse possunt tria plodia minus quarta una . coheret . uni illarum de cruce . A mane constancii . A merid . dicti cularsii . A sero via . A monte reschi . alteri . A meridie illius cularsii . A sero heredum mantuani ottelli . A monte domini iohannis frasse . Alteri que iacet in sablonariis . A mane martini cularsii . A sero luschi . A monte comunis brixie .

Et iohannes talamacii . tenet unam petiam . que esse potest duo plodia et una quarta de qua reddit novem quartas milii . in festo sancti michaelis et que iacet in via de senica A mane . . . . . A sero domini algisii . A meridie heredum iohannis comitis . A monte via .

Et girardus iunii tenet una petiam que iacet ad carubium achuzie . et que esse potest . tres . quarte plodie . et reddit duas quartas milii . in sancto Michaeli . et duas siliginis in sancto filastro . cui A mane coheret via . A monte similiter . A meridie Pax de mayfredonibus . A sero similiter .

Et desbrigatus tenet duas petias terre que iacet scilicet . una ad achivolum et alia ad crucem . de quibus reddit duas somas milii in sancto michaeli . et que esse potest tria plodia . illi que iacet . adachiolum . A mane via . A meridie Guilielmi rustici A sero via . A monte Vchezonis de sturzafollo . illi que iacet ad crucem . A mane via . A meridie similiter . A sero iohannis comitis .

Et Petrus de boveso tenet duas petias . una iacet in petascuso . et alia ad lamas . de quibus reddit unam somam milii . et que esse possunt unum plodium . et tres quarte . A mane coheret . illi de lamis rinum . A meridie oprandi pellatorum A sero rapini trenche . A monte heredum transmundi . Alteri de petascusio . A mane riboldi oprandi . A monte similiter . A sero via . A monte heredum quondam alberti ferararii (sic) .

Et Imbertus gavazius . tenet unam petiam que iacet ad gazium . de qua reddit quatuor quartas milii in sancto michaele . et que esse potest . unum plodium et dimidium . A monte via . A mane inverardi de ariprandis . A sero dicti gavasii ⁽¹⁾ .

Et Girardus venture tenet unam petiam que est in costa de strono . de qua reddit duas quartas frumenti . et potest esse unum plodium et plus . A mane via . A meridie . similiter . A sero stronum .

Et Passarellus tenet unam petiam terre que iacet ad fornacem seu ad stronum . de qua reddit duas quartas milii . et que est de sorte pellatorum . et que esse potest unum plodium aut plus . A mane via . A monte . . . . . A sero oprandi pellatorum .

Et dixerunt predicti designatores . quod illi quibus pothere illius loci pontisvici datum fuit in impignoratione a comuni brixie . qui nunc habent . et olim habuerunt fecerunt predictas locationes ad predictas quantitates solvendas omni anno . pro melioratione maioris redditus . et de quibus reddebatur tercium et quartum . et specialiter dixerunt dicti gastaldiones comunis brixie . quod fictum supra dictum est maioris quantitatis . quam erat tercium et quartum .

Et item descignaverunt has petias terre que reddunt tercium et quartum et medium .

Et Albertus donelle tenet unam petie terre que iacet ad ospitale de qua reddit tercium de medietate . et de alia medietate medium . et que esse potest duo plodia et dimid . cui coheret . A sero strata . A monte ospitalis .

Et brixianus de vallibus tenet unam petiam que iacet de supramontem cavurellum . que esse potest duo plodia et medium aut plus . de qua dat tercium . A mane bomartini . A merid . via .

Et Walperti tenet unam petiam que iacet ad mosam . de qua dat medium . et que est unum plodium et dimidium . A mane . . . . . A monte et A sero via .

Et Iohannes donelle tenet petiam que iacet ad hospitale . et que dicitur esse duo plodia et dimidium . et de medietate cuius reddit medium . et de alia medietate tercium . A mane tenetur per comune brixie . A meridie heredum quondam frassabuilli strata . A monte hospitalis .

Et Iohannes tenet unam petiam que iacet prope strata in capo de oricis . et que potest esse tria plodia . de qua reddit medium pro medietate . et de alia medietate tercium . A mane coheret martini cularsi . A meridie iohannis et Lafranci bigne . A sero comunis . A monte filiorum holdi .

Et Lambardus de vithosa tenet petiam unam que iacet ad albaram . de qua reddit tercium . A mane girardus bigne . A meridie fossatum . A sero et A monte ospitalis . que est unum plodium .

Et Item Lambardus tenet aliam petiam in valle bulgarono de qua reddit tercioium . et que esse potest unum plodium et una quarta . A mane . . . . . A meridie . . . . . A sero rinum . A monte tenet dominus Aricus de baxano .

(1) Nel cod. n. 1 questa designazione di Imbertus Gavazius fu aggiunta in margine da altra mano.

Et iacobus gisilberti de vithosa tenet . unam petiam terre que dicitur esse quatuor plodia aut plus in campo bulgarellorum . et de qua reddit medium . A mane via . A merid . arici piceni qui tenet a comuni Brixie . A sero filiorum acerbi . A monte ogèrrii de nuvolinis .

Et filii acerbi de vithosa tenent unam petiam de qua dant tercium que iacet in eodem vocabulo . A monte comunis brixie . A merid . filiorum acerbi . A sero strata . et que esse potest duo plodia .

Et Aricus pizeni in campo bulgarello tenet unam petiam que potest esse ^{iiii^{or}} plodia . aut plus de qua reddit medium frugum . A mane via . A merid . filiorum iohannis uldecani . A sero griffonis de busca . A monte comunis brixie .

Et Iohannes dechani tenet unam petiam que iacet in eodem vocabulo que esse potest . viii . plodia aut plus de qua dat tercium . A mane via . A meridie Wifredi pezeni . A monte comunis brixie .

Et Item idem iohannes tenet unam petiam que iacet ad stratam a sero parte . et que dicitur esse tria plodia aut plus . et reddit tercium . A mane strata . A merid . petri de boveso . A monte via

Et Item idem Iohannes tenet unam petiam in eadem contrata et que esse potest quinque plodia aut plus et dat tercium . A mane petri de boveso . A merid . constancii de rustico . A sero iohannis de lungina .

Et Lambardus de vithosa tenet unam petiam que iacet de supra butrium . et que potest esse duo plodia de qua dat tercium . A mane . . . . . a meridie martini cularsi . A sero strata . A monte domini brixiani retholdi .

Et item manifestaverunt et specialiter oprandus iunii qui iuravit similiter descignando ut alii predicti iuraverunt . dicentes quod ipse oprandus iunii tenet sortem unam cum fratribus . eius a comuni brixie . de qua dat quartum . et xii . sold . imper . pro ficto omni anno et nominatim dat illos . xii . sold . imper . pro duobus pastis quos consueverat dare duobus hominibus nuntiis comunis brixie omni anno de pane et vino . et carnibus et pro scuffiis lectorum . et pro iii . sold . imper . quos similiter dare consueverat pro ficto tantum . et quod comune brixie dabat ei . et uni alteri cum eo duos pastos omni anno de pane vino et caseo . scilicet illi qui habent inpegnorationem a comuni concordaverit cum eo et fratribus dandi dictos . xii . sold . imper . omni anno . remittentes illos duos pastos quos dabat comune eis de pane et vino et caseo .

Hee sunt terre illius . scilicet . sedimen unum . A mane heredum girardi algisii . A meridie dicti oprandi et fratrum ejus . et iostachi de faltosa . A sero via . quod est unum plodium . Item una petia de terra que iacet ad campum ecclesie . et que est duo plodia et dimidium . A mane ecclesie sancte marie . et alberti peterboni . A merid . rinum . A sero peterbusii et ecclesie sancte marie . A monte via . Et petia una que est duo plodia . que iacet ad zerrum . A mane ecclesie sante marie et peterbusii A merid .

albertini ferarii qui tenet pro comuni . etheredis nigri moscardi . A sero alberti peterboni . A monte ecclesie sancte marie . Et petia una que iacet ad clausos marchesios que est unum plodium . A mane bernardi tonsi . A meridie Guilielmi de algisiis . A sero albertini ferarii tenentis pro comuni . Et petia una que iacet ad cunas et que est duo plodia . A mane constancii de rusticis . A monte girardi ferarii tenentis pro comuni et via . A sero iohannis donelle . A monte pellatorum . Et petia una que iacet ad dossum bone facii et que est tria plodia . A mane peterbusii . A merid . plebis et peterbusii . A sero via . A monte heredum quondam teutaldi imie . Et petia una apud stratam que est medium plodium . A mane iohannis frassi . A merid . heredes aripolti . A sero strata . Et petia una que iacet in eadem contrata . et est medium plodium . A mane alberti bogie A meridie similiter . A sero filii teutaldi iurie . A monte iohannis frasse . Et petia una que iacet ad achoiolum campane unam plodium et una quarta . A mane heredis petri botti . A meridie via . A sero heredum codefuge . Et petia una que iacet in malcurathecha que est unum plodium , et dimidium . A mane heredum quondam nigri moscardi . A meridie similiter . A sero et A monte via . Et una petia in eadem contrata . que est unum plodium et dimidium . A mane de setemediis . A merid . herduum girardi iohannis rustici . A sero filii nigri moscardi . A monte similiter . Et petia una que iacet ad eram veterem que est medium plodium . A mane et A medie Taxoni . A sero via . A monte girardi ferarii . Et clausus unus vithatus qui iacet ad paternum sancte marie . qui est unum plodium de quo datus tercium frugum . A mane iostachini de fantusa . A meridie Guilmini de algisiis . A sero heredum nigri moscardi . A monte peterbusii . Item petia una terre que iacet ad campum malum . et que est unum plodium et dimidium . A mane Alberti rustici . Alberti ferarii tenentis pro comuni . A sero girardi ferarii . A monte via . Et petia una que iacet ad mosam que est honetha et prathiva . et que est unum plodium et dimidium . A mane iohannes de nuvolinis . A meridie brixianus retholdi . A sero bruncii tenentis pro comuni . A monte similiter . Et petia una ad runcum de patrengo . et que est . viij . plodia . A mane Arici de baxiano . A meridie botalli . A sero iohannis de nuvolinis . et mazuchellorum . A monte algisii de patrengo . Item tenet unam petiam que iacet ad franzonum , que est unum plodium et dimidium . que fuit de sorte quam consueverat tenere scorcinus a comuni brixie . A mane rubei vilane . A meridie otte de lamperga . A sero dicti oprandi filii iohannis donelle . A monte heredis zambelli bertrami . Et petia una que iacet ad mosam que est unum plodium . et que fuit de sorte de illa . A mane rapini robe . A meridie vegii de lampertis . A sero ottolini riboldi . Et petia una de eadem sorte que iacet ad costas de ulino et que est prativa et buschiva . et que est unum plodium et dimidium . A mane otte de lamperga . A meridie albertini ferarii . A sero mayfredi

tenzonenti . Et petia una in sablonaria de eadem sorte que est tres quarta plodii . A mane otte lamperge . A monte ospitalis . A sero via de quibus . iij . petiis que fuerunt de sorte dicti scorcini dat quartum . et duos soldos imper . annuatim pro ficto .

Et Item manifestaverunt et specialiter dictus petrus de boveso , quod ipse petrus tenet sortem unam de qua dat quartum . et x . sold . imper . et nominatim illos x . sold . imper . pro duobus pastis quos consueverat dare comuni . et pro scuffiis lectorum illius sortis pro uno plumatio . et pro xxvii . denar . quos consueverat dare comuni omni anno et hoc quidem scilicet . x . sold . imper . ex locatione eorum qui impignoratione a comuni brixie habent , in qua sorte sunt iste terre . scilicet in sablonaria . duo plodia et una quarta terre . A mane via . A meridie martini cularsi . A sero comunis brixie . A monte giroldi iohannis orlandi . Et petia una que iacet ultra ollium que dicitur esse iij . plodia . A mane sturnelli . A meridie bulde ferri . A sero heredum girardi de algisiis . Et petia una in salvolta que est tria plodia . A mane perle . A meridie brixiani retholdi . A sero riboldi oprandi . Et petia una in capite de salvolta que est iij . plodia . A mane strata . A merid . ospitalis . A sero heredum girardi iohannis rustici . Et petia una que iacet ad crucem . que est duo plodia et dimid . A mane bosonis . A merid . athelardi a sero reschi . A monte via . Et petia una terre que iacet ad vithosam et que est v . plodia . A mane strata . A meridie filiorum acerbi de Vithosa . A sero de canorum . A monte similiter . Et petia una que est tria plodia et iacet in eadem contrata . A mane iohannis de cani . A merid . similiter . A monte via . et dicunt quod dictus petrus antiquitus et eius predecessores tenuerunt dictam sortem ad quartum reddendum . Item dat . xii . imper . pro ficto unius lame que firmat ad campum lacus .

Et Item dixerunt et manifestaverunt quod otta uxor iacobi . et que dicitur lamperche tenet quartam partem unius sortis de qua dat quartum . et . iij . sold . imper . minus ij . denar . pro scuffio lectorum et pastis et qui pasti erant duo de tota sorte . et comune dabat pro tota illa sorte duos pastos . que quarta fuit antiquitus ipsius otte et antecessores eius quam tenebant a comuni brixie . petie terre hec sunt . scilicet . petia una que iacet ad rinum marconum . et que est unum plodium et tres quarte . A mane heredis quondam cassagneche . A merid . scanoni a sero et a monte . Ruvilus fluit . Et petia una que iacet ad costas de ulmo . et que esse potest unum plodium . A mane Alberti ferrarii . A merid . luschi aripandi . A sero oprandi iunii . A monte via . Et petia una que iacet in sablonaria , et que est duo plodia et una quarta . A mane via . A merid . girardi ferarii . a sero ospitalis . A monte petrochi de salatis . Et petia una que iacet in eadem contrata . que est medium plodium . A mane via . A merid . dicti petrochi . A sero ospitalis . A monte brixiani retholdi .

Et petia una que iacet ad casanum que est unum plodium et dimid . A mane iostachi de faltusa . A merid . luschi de aripandis . A sero heredum nezii . A monte via . Et alia petia que iacet ad rinum d'al-fianello . que est unum plodium . A mane columbi bernardi amezi . A merid . girardi ferarii . A sero Rivolus de alfianello . Et petia una que iacet in fran-zono . et que est unum plodium et dimid . A mane Albertini ferarii . A merid . iohannis talamacii . a sero similiter . Et petia una que iacet ad crucem . et que est medium plodium . A mane ottonis salati . A merid . zaneboni de Walpertis . A sero via . A monte Inverardi de aripandus .

Et Item manifestaverunt et specialiter albertinus ruinus qui iuravit similiter manifestandi pothere comunis et alia omnia ut alii predicti iuraverunt . quod ipse albertinus tenet sortem unam a comuni brixie de qua dat quartum . et . xii . sold . imper pro scuffo illius sortis et pro lectis . et pro pastis duobus . qui dabantur duabus personis pro comuni brixie . et tribus sold . imper . qui similiter solvebantur comuni omni anno scilicet : ex locatione eorum qui olim habebant impegnorationem a comuni brixie * dantur . xii sold . imper . pro predictis scuffis et pastis . et tribus sold . remissis pastis qui dabantur ei a comuni brixie . * ⁽¹⁾ terre sortis hee sunt . scilicet . una petie terre sedimate que iacet ad paternum grassum . et que est medium plodium . A mane via . A merid . petrochi salati . A sero albertini fararii . A monte ottolli riboldi . Et petia una que iacet ad mosam que est duo plodia . A mane oprandi iunii . A monte girardi ferardi (*sic*) ferarii? . A sero et a monte via . Et petia una que iacet in eodem vocabulo . et que est medium plodium . A mane giroldi iohannis urlandi . A merid . rapini trenche . A sero frogerii de rusticis . Et petia una que iacet in sablonaria . et est que unum plodium et tres quarte . A mane ottolli riboldi . A meridie jacobi gisilberti . A sero heredum Alberti ferrarii . A monte via . Et petia una que iacet in eadem contrata que est unum plodium et dimidium . A mane ospitalis . A merid . dom . inverardi . A sero et a monte via . Et petia una que iacet ad raram que est unum plodium . A mane petrochi de salatis . A merid . heredum Alberti ferrarii . A sero et monte nezorum . Et petia una que iacet ad grimoncellum que est iij . plodia . minus quarta una . A mane rivolus . A merid . guilielmi rustici . A sero via . A monte ottelli * de salatis . Et petia una que iacet ad domos de buscho que est unum plodium . A mane ottelli * ⁽²⁾ riboldi salati . A merid . via . A sero heredis girardi buili . A monte brixiani retholdi . Et petia una que iacet in eodem vocabulo que est unum plodium et dimidium . A mane luschi de aripandis . A merid . brixiani retholdi . A sero Ughezoni strechafolli . A monte giroldi iohannis orlandi . Et petia una que iacet ad carpenum . que est quinque plodia . A mane rivolus de alfianello . A

(1) Ciò che si legge tra i due * nel Cod. n. 1 fu aggiunto da altra mano.

(2) Idem, idem.

merid . martini Wigie . et via . A sero ottolli riboldi . Et petia una que iacet in camporellis . que est tria plodia . A mane via . A meridie Alberici rezadi . A sero moreschi . A monte petrocchi de salatis . Et petia una que iacet ultra rivolum de alfianello . et que est unum plodium et dimidium . A mane iohannis symeonis . A monte jacobi . A sero rivolus predictus . A monte via . Et petia una ad runcos de curia . que est tria plodia . A mane salatorum . A merid .

Item manifestaverunt et spetialiter petroccus et otto fratres filij quondam riboldi salati iuraverunt similiter manifestandi pothere comunis et alia omnia ut predicti iuraverunt quod ipsi fratres tenent sortem unam de qua consueverat dare quartum comuni brixie . et lectum unum cum sorte ruynorum et unum pullum meierolum et unum spicharorum unam porcellam annuatim cum ipsis ruinis . et de qua sorte modo dant annuatim sex somas grani . scilicet tres milii . et tres siliginis . ex locatione eorum qui olim habuerunt impegnorationem a comuni brixie . et nominatim dant granum illud pro quarto et pro scuffis lecti et meieroli et spicharoli terre sortis . Hee sunt scilicet sedimen unum cum vitibus . quod iacet in paterno grasso . quod est tres partes unius plodii . A mane via . A merid . dom . Episcopi . A sero Albertini ferarii . Et petia una que iacet in felechero que est unum plodium aut plus . A mane oprandi iunii . A merid . alberti peterboni . A sero otte lamperche . Et petia una que iacet in valgathono . que est medium plodium . A mane heredis beccarii . A monte obizonum . A sero dom . taxoni . Et petia una ad mosam que est medium plodium . A mane dictorum ruinorum . A merid . similiter . A sero filiorum lanzii de brayda . Item in sablonaria una petia que est vi . plodia . A mane via . A merid . dom . taxoni et brixiani . A sero ruinorum . Et petia unam que iacet ad runcum de grumunzello que est duo plodia et dimid . A mane fluit rivulus . A mont . ruinorum . A sero via . Et petia una que iacet ad domos buscorum que est una bibulca ⁽¹⁾ . A mane dom . brixiani . A merid . via . A sero ruinorum . Et . petia una que iacet ad carpenum . que una est bibulca . A mane comunis brixie . A merid . heredis beccarii . A sero filii vilane . Item petia una que iacet in runchis de sancto gervasio . que est unum plodium et dimidium . A mane . . . A merid . et A sero via . * Item in eodem loco una petia que est unum plodium et dimid . A merid . et A sero via . * Item petia una que iacet in camporellis que est duo plodia et dimid . A mane via . A merid . ruinorum . A sero moreschi maltaloni . Et petia una que iacet in sablonaria que est tria plodia . A mane via . A merid . otte Lamperche . A sero via . Et petia

(1) Bibulca (in dialetto bresciano Biolca) = lugero. Misura antica di terreno coltivato di piedi 240 in lunghezza ed in larghezza di piedi 229. Il piede bresciano secondo la Metrologia di Angelo Martini (Torino 1883, pag. 101, è di 12 oncie, cioè di metri 0.475467 per cui, il lugero corrisponde a metri quadrati 124,24,75.

(2) Nel Cod. n. 1, ciò che si legge tra i due * fu aggiunto in interlinea da altra mano.

una que iacet ad raram . que est unum plodium et dimid . A mane via . A merid . heredis alberti ferrarii . A sero ruinorum . Et petia una que iacet ad costas que est duo plodia . A mane via . A merid . rapini franchi . A sero ospitalis et otte lamperche . Et petia una que iacet ad mosam . que est tres partes unius plodii . A mane via . A merid . plebis . A sero similiter . A monte desbrigati et olivierii .

Item manifestaverunt has petias de quibus datur tercium et quartum . et medium .

Et Iacobus gisalberti tenet una petia terra que iacet ad butrium . que potest esse unum plodium et dimidium de medietate dat medium , et alia medietate tercium A mane . . . . A merid . Wifredi pizeni . A sero strata .

Et Aricus pizeni tenet petiam unam in eadem contrata de medietate dat medium . et alia medietate tercium . et que est 111j . plodia . A mane via . A sero comunis brixie . A monte tenet ugolinus suzonis .

Et Albertus donelle tenet una petia in eadem contrata . que fuit de sorte trabache . et que est duo plodia . A mane .

Item tenet idem albertus una petia que iacet ad spinum martellum . que est unum plodium et dimid . A mane heredum alberti de cecholis . A merid . Orlandi gaiuti . A sero ecclesie plebis . de medietate dat medium et de medietate dat tercium .

Et lafrancus cazoli et petrus de boveso tenet una petia que iacet ad spinum martellum . que est octo plodia et de qua dant medium frugum . A mane via A merid . constancii rustici et a sero strata . A monte plebis .

Et girardinus fasoli tenet petiam unam vitum . que iacet apud stratam . que est tres quarte unius plodii , de qua dat medium vini . A mane Rusticorum . A merid . bassi . A sero strata .

Et Brixianus bellafaremi tenet unam petiam que iacet iuxta canedum donechum . et que dicitur esse duo plodia . de qua dat medium . A mane petri mercati . A merid . heredis Alberti ferrarii . A sero similiter . A monte iohannis frasse .

Et Otto marinus tenet unam petiam que iacet in mancastrata , que est vithata . et campiva et que dicitur esse duo plodia . de qua dat medium A mane via . a sero similiter .

Et Peterbellus de villa . tenet unam petiam in runco carezono . que est vi . plodia aut plus de qua datur tercium . A mane athelardi . A mer . via . A sero via .

Et Brixianus de vallibus . Gaforus de obizonibus . iohannes gandulfi . zanebonus gandulfi Walperti petribellus de villa . Rapinus robe . Vitalis morini . Albertinus ruinus . heredes mantuani otelli . Vgo beloti Sinegogus . petrus de boveso . Delaytus baraccus . tenent petiam unam terre aratorie . de qua datur pro parte medium . et pro quadam alia parte medium , et pro parte tercium . et que esse potest xxx . plodia aut plus . A mane coheret rinum et via . A merid . via . A sero similiter . A monte similiter .

Et Veculus de Wulpertis . tenet unam petiam que est medium plodium . de qua reddit medium pro medietate . et pro alia medietate tercium . A mane filiorum taiacanis . A merid . frassiorum . A sero ospitalis .

Et Iohannes talamacii tenet unam petiam que iacet in sablonera . que est tria plodia aut plus de qua dat medium . A mane petri de boveso . A merid . luschi de aripandis . A sero dom . rampini . A monte iohannis talamacii tenet .

Et Iohannes talamatii et fratrum tenent unam petiam qui iacet ad paternum . de qua dant medium et est decem plodia . aut plus . A mane . . . . A merid . heredis alberti lanzi . A sero via . A monte via .

Et boso tenet unam petiam que iacet ultra rivolum de alfianello . que est . vi . plodia de medietate dat medium . et de alia medietate tercium . A mane sechalini de alfianello . A merid . heredis guberti . A sero rivolus . A monte . . . .

Et Anselmus coxe tenet unam petiam quia iacet ad noxetum que est unum plodium . de medietate dat medium . et de alia medietate tercium . A monte fluit rivolus . A merid . arnulfi .

Et item ipse anselmus tenet aliam petiam que iacet ad patrengum . et que dicitur esse . xii . plodia . et de qua dat medium . A mane heredum Lanzii de brayda . A merid . via . A sero similiter .

Et Sechalinus tenet ad fornacem alfianelli unam petiam que dicitur esse duo plodia et dimid . de qua dat tercium . A mane heredum bernardi . A merid . via . A sero mandricola fluit .

Et cantator de patrengo tenet petiam unam que iacet in runcallia . que dicitur esse tres quarte plodii . de qua dat tercium . A mane . . . . A merid . via . A sero Oliverii .

Et Iohannes de Cham tenet unam petiam . de qua dat tercium . et est per mesuram unum plodium et dimid . aut plus que iacet iuxta crucem . A mane plebis . A merid . via . A sero girardi bigne .

Et Item idem iohannes tenet aliam petiam que iacet ad via de asinariis que est duo plodia aut plus . de qua tercium . A mane via . A merid . dothonis belloy . A sero iohannis donelle . A monte via .

Et item tenet aliam petiam in eadem contrata . que est medium plodium . aut plus . et de qua datum tercium . A mane Vchezonis zindafolti . A merid . dothonis belloy . A sero via . A monte via .

Et Item tenet aliam petiam que iacet ad gavatos que est unum plodium . de qua dat tercium . A mane via . A merid . illorum de sancto gervasio . A sero comunis brixie . A monte iacobi gisalberti .

Et Domafollus de vithosa tenet unam petiam que iacet ad viam asinarii . que est tria plodia de qua dat tercium . A mane Walpertonum . A merid . et A sero via . A monte ecclesia de Vithosa .

Item tenet aliam petiam ad viam asinariorum que est 111j . plodia de qua dat quartum . A mane comunis . A merid . fossatum . A sero hominum de sancto gervasio .

Et aricus pizeni tenet unam petiam que iacet

prope buschum aldricorum . que est duo plodia de qua dat tercium . A monte fossatum . A merid . similiter .

Et Obertus boldi tenet petiam unam in eadem contrata . que est duo plodia . de qua dat terium .
A mane   A monte   A sero .

Et Girardus junii tenet unam petiam que iacet ad buschum de patrengo que est unum plodium et dimid . de medietate dat medium . et de alia medietate tercium . A merid . via .

Item petiam unam que iacet in eodem loco que est tria plodia de qua dat tercium . A mane francisci de Aripandis . A merid . . . . . A sero de juniis . A monte . . . . .

Et Item tenet lambardus de vithusa unam petiam que iacet prope ospitale . que est tres partes unius plodii . de qua dat tercium . A mane martini cularsi . A merid . alberti bigne . A sero comunis . A monte . . . . .

Item designaverunt hec prata de quibus solvitur fictum ex locatione eorum qui habent . et habuere olim impignorationem comunis.

Et heredes domini Jacobi de pontecarali , tenet pratum unum de quo reddunt . v . sold . imper . que iacet ad fontem . et que esse potest unum plodium . et una quarta . A mane Girolodi iohannis urlandi . A merid . . . . . A sero stronum . A monte heredis bonazoli .

Et Wala ed andrea montenarius tenet unum pratum . que iacet post castrum . de quo redditur fictum scilicet . xviii . sol . imper . quod est duo plodia et mid . vel plus . A mane comunis . A merid . girardi frassaboli et desbrigati . A sero stronum . et ollium .

Et Wala montenarius . tenet unam petiam terre sedimate et vithate que esse potest unum plodium et dimid . aut plus de qua reddit fictum . xviii sold . imper . ex locatione eorum que habent in pignorationem a comuni . de qua reddebatur medium . A mane Inverardi et rapini . A merid . castrum veteris . A sero comunis . A monte girolodi .

Item omnes predicti et girardus ferarius sacramento astrictus manifestandi et dicendi ut alii predicti iuraverunt . dixerunt et manifestaverunt quod ipse girardus et albertus eius fratres tenent sortem unam de qua dant quartum . et xii sol . imper . pro ficto pro scufiis et tribus sold . imper . quos consueverat solvere pro ficto . et pro duobus pastis quos faciebant comuni brixie . remissis pastis duobus . ipsis fratribus quos comune brixie eis faciebat et nominatim illud fictum xii . solid . imper . ex locatione eorum qui habent in pegnoratione a comunis brizie . terre autem sortis hee sunt . scilicet . Sedimen unum que iacet in loco pratum de sancta maria . que est una quarta plodii . A mane filiorum iunii . A merid . et A monte similiter . A sero via . Et petia una terre que iacet ibi prope que est unum plodium et una quarta . de qua dat tercium specialiter . Ideo que fuit vithata . coheret ei . A mane via . A

merid . arnulfi filii girardi de algisiis . A sero acursi de mayfredonibus et pacis . A monte via . Et petia una que iacet in contrata eadem . que est unum plodium . A mane arnulfi girardi algisiis . et gratiadei de paterno . A merid . illius arnulfi . A sero filiorum iunii . A monte jostachi de faltosa . Et petia una que iacet ad campum malum que est tria plodia . A mane alberti rustici . A merid . Acursus de Mayfredono . A sero rivulus marconus . A monte via . Et petia una que iacet ad eram veterem que est unum plodium et dimid . A mane heredis quondam iohannis rustici . A merid . francisci de aripandis . A sero . . . . . A monte filii dothonis ramosii .

Item petia una terre que iacet in eodem vocabulo . que est duo plodia aut plus . A mane gaforii . A merid . taxoni et brixiani . A sero via . A monte taxoni . Item petia una que iacet ad mosam . que est duo plodia . A mane heredis quondam iohannis rustici . A merid . rivulus marconus . A sero via . A monte filii pichardi . Et petia una que iacet ad runcalliam que est unum plodium et una quarta . A mane filii de alfini de alfianello . A merid . iohannis valverde a monte via . Et petia una que iacet in eadem contrata que est tres partes unius plodii . A mane rebulli girardi de algisiis . A merid . via . A sero gracij valverde . Et petia una que iacet ad runcum de patrengo que est unum plodium et medium . A mane girardi iunii tenentis a comuni brixie . A merid . via . A monte rubei de faltosa . Et petia una que iacet in eodem loco que est tria plodia . A mane Arnulfi girardi de algisiis . A merid . Alberti petroboni . A sero heredis orlisis . A monte filiorum acerbi de vithosa . Et petia una que iacet ad vithosam que est duo plodia . A mane rivulus marconus . A merid . Wifredi pizeni . A sero heredum petri zoccaro . Et petia una que iacet ad clausum marchesium . que est duo plodia . A mane girardi iunii . A merid . berartli de mayfredonibus . A sero via . Et petia una que iacet iuxta ecclesiam sancte marie . que est unum plodium . A mane filii nigri moscardi . A merid . rivulus marconus . A sero filiorum Ottonis de muntano . Et petia una que iacet in campania que est unum plodium . A mane constancii de rusticis . A merid . via . A sero girardi junii .

Item tenet hanc sortem . de qua dant . v . sold . imper . pro ficto comuni brixie . et quartum domino taxono et brixiano de retholdo . terre sortis sunt hee scilicet . una petia iacet in sablonaria . que est iiii . plodia . A mane rapini et via . A merid . girardi Widonis botti . A sero via . Et petia una que iacet ad domos buschi . que est unum plodium et dimid . A mane hominum de alfianello . A merid . tenet albertus zanoni . A sero domine biatricis de mayfredonibus . A mont . tenetur a comuni brixie . Et petia una que iacet ad costas de ulmo . que est unum plodium . A mane otte iacobi de lampergha . A merid . albertis Symeonis . A sero filiorum orlicis . A monte bonacursus de meroa . Et petia una que iacet ibi prope . que est unum plodium . A mane et A monte via . A merid . filiorum orlicis . Et pe-

tia una que iacet ad rivulum de alfianello que est tres quarte plodii . A mane girardi veroni de alfianello . A merid . rivulus de Alfianello . A sero similiter . Et petia una que iacet ad franzonum que est duo plodia . A mane via . A merid . domine beatrix de mayfredonibus . A sero dicti Alberti fratris girardi . A monte rubei de vilanis . Et petia una que iacet ad achoiolum que est unum plodium et medium . A mane via . A merid . via . A sero dicti alberti . Et petia una que iacet ad pirum busium que est unum plodium . A monte via . A merid . Algisii de patrengo . A sero heredis girardi de boteso . A monte similiter . Et petia una qua iacet ad eras veteres . que est unum plodium et dimid . A mane Withetti haimati Widonis cafagnete . A merid . domini taxoni . A sero via . Et petia una que iacet ad mosam que est tres quarte plodij . A mane Weculi de Walpertis . A merid . via . A sero alberti cargati . A monte Alberti peterboni . Et petia una que iacet in tegeto et que est una bibulca . A mane desbrigati . A merid . plebis . A sero via . A monte petri piliparii .

Et Gavazius gastaldio comunis dat . vii : sold . imper . pro ficto unius prati quod iacet ultra ollium apud binas ex locatione eorum qui habuerit impignoratione . A monte ollium et via . A merid . franci .

Et coqui comunis brixie tenet unum pratum que est dominicale comunis quod iacet de subtus plebis de quo reddunt medium . A mane canethum donicum . A merid . constancii et marchioni . A sero ollium via . A monte canetum . Et qui coqui sunt heredes alberici coqui .

Et desbrigatus et brixianus de vallibus tenent unam petiam prathivam . que iacet ad domum de busco de quo reddunt fictum . xviii . sold . imper . ex locatione pretintorum qui habent et habuerint impignorationem a comuni brixie . A mane riboldi oprandi . A sero illius riboldi et Anselmi donewie . A monte alberti symeonis .

Et Gratus dom . Algisii de fontana tenet unum pratum quod iacet ad fontem de rivatho . de quo solvit . vi . sold . imper . ficti . ex locatione eorum qui habent impignoratione a comuni . A mane rapini trenche . A merid . A sero heredis iacobi clare . A monte fontana . que est unum plodium et dimid . aut plus .

Et heredes urlandi nigre de patrengo . tenet in runcalia duas petias . una quarum est duo plodia . et alia tria plodia . et de quibus dat tercium et nesciunt coherentias .

Et Raimundus de villa . tenet unum plodium et medium aut plus quod iacet ad rinum . coheret A sero rinum . A monte A merid . de qua reddit tercium .

Et Item idem raimundus . unum plodium et medium quod iacet prope braydam eius in runcallia . de qua dat tercium . A monte via . A sero hominum de alfianello .

Et Otto rustechi tenet unum sedimen quod iacet ad batbonum de quo dat fictum . v quarte frumenti .

Et Albertus eius frater tenet unum sedimen continuum cum predicto sedimine . de quo dat . iii . sold imper . pro ficto . coheret illis duobus sediminibus . A mane alberti gaiuti . A merid . heredis iohannis comitis . A sero burli . A monte via .

Et pandossus tenet unum clausum in mancastrata qui est tres partes unius plodii . de quo dat medium . A mane heredum lafranci ardizoni . A merid . anselmi donne Wie . A sero brixiani retholdi .

(1) Et Item manifestaverunt . quod comuni brixie pertinet medietas pontatici pontis ollii et medietas de vois molendinorum et aque ollii . et medietas de malchis bestiarum . et nominatim quod comuni dantur soldor . imper . vii . annuatim pro ficto . vii . molendinorum que sunt in ollio . scilicet xii . imper . de singulo molendino illorum vii . et quod comuni pertinet investitura illorum molendinorum quin venduntur et specialiter quod malche debent stare per totum martium et aprillem et madium .

Item dixerunt quod comuni brixie pertinet medietas honoris castri . et medietas de fictis . Scilicet de castro et suburbio . et specialiter infra hos confines . scilicet . in suburbio . A merid . parte strate . que vadit per medium suburbium inferius et in sero et in mane usque viam que est per medium porte castri . Item a porta castri et a via que vadit in merid . ab illa porta in mane usque ad aliam portam suburbii que est a mane parte ut capit via que vadit per medium suburbii in monte usque ad fossata . Item a dicta porta castri ut vadit in monte per medium castri totum in mane usque ad fossatum . Item medietas castris veteris a monte parte .

Item heredes mantoani ottelli . et heredes farii faciunt ambaxatas comuni . scilicet . brixiam et alibi ubique et si exirent de pontevico pro faciendis ambaxatis debent ire ad expensas comunis pro quibus ambaxatis tenent feudum a comuni brixie quod feudum est in curia pontevici .

Et heredes albrighetti cochi . debent esse coqui comunis brixie in terra pontisvici quam ambaxatores comunis veniunt pontevicum . pro quo tenet feudum a comuni brixie in curte pontevici .

Et Item medietas honoris piscationis ollii et lacus . et venationis . et oxellationis in curte de pontevico .

Et balzanus dat tres sold . imper . pro ficto lame canethi donechi . A mane illi lame . coheret delaythi filii barachi . A merid . comunis pontevici . A sero similiter . A monte griffi de busca .

Et Item manifestaverunt et specialiter dominus rapinus filius quondam domini trenche . qui iuravit similiter manifestandi pothere et honores comunis ut alii predicti iuraverunt . quod ipse rampinus

(1) In margine è scritto in diversa calligrafia la seguente nota :

Quod pars est comunitatis brixie qui de presenti est pro dimidio eius quare expresse patet quod antiquitus erat pars super olium . Item medietas duorum molendinorum et medietas pastavoli per menses marci aprilis et madii etc.

sortem unam tenet antiquitus a comuni brixie ad fictum omni anno solvendum . xiiii . sold . imper . et vasallus est insuper comunis pro illa sorte . hee sunt terre illius sortis . scilicet petia una terre que iacet ad regonam presbiterorum que esse potest duo plodia et dimidium . A mane heredum qdm. girardi rustici . A merid . lame ser ottonis . A sero plebis . Et petia una que iacet in eadem contrata que est unum plodium et dimidium . A mane via . A merid . filiorum pizoli . A sero Walpertonum . Et petia una que iacet ad bathonum que esse potest . v . plodia . A mane Walpertonum . A merid . dicti rapini . et via . A sero riboldi oprandi . et dicti rapini . A monte dicti riboldi . Et petia una que iacet ad clausum zucadossi . que est xii . plodia . A mane iacobi dothonis ramosii . A merid . dicti iacobi . A monte . . . . . A sero dothonis zucadossi . Et petia una que iacet ad spinum martellum . que potest esse sex plodia . A mane strata . A merid . tenet desbrigatus . A sero iohannis Wischardi . A monte gresselli . Et petia una que iacet ibi prope illam que est duo plodia et dimid . A mane heredis frassabuili . A merid . bummartini . A sero strata . Et petia una que iacet ad lamas que esse potest duo plodia et dimid . A mane via . A merid . iohannis ferarii . A sero filiorum taiacanis . Et petia una que iacet in sablonaria que esse potest iiii . plodia . A mane comunis . A merid . filiorum caritatis . A sero via et ferariorum . Et petia una que iacet ad rinum de alfianello . que esse potest duo plodia aut plus . A mane . . . . . A sero rinum . A monte . . . . . Et petia una que iacet in mancastrata que esse potest unum plodium et quarta una . A mane oprandi pellati et comunis . A Merid . petri de boveso . A sero brixiani de retholdo . Item petia una que iacet ad crucem que est unum plodium . A mane heredis mantuani . A merid . strata . A sero similiter .

Et Item manifestaverunt et specialiter girardus filius qdm. nigri moscardi . qui similiter iuravit manifestare pothere et honores comunis brixie . quod ipse girardus tenet mediam sortem de qua dat annuatim comunis brixie . tres sold . et mez . imper . pro ficto . et de qua medietate sortis . et de alia medietate tenebatur comuni brixie runcinus unus . . . . . terre illius medie sortis . hee sunt . scilicet . una petia terre in malcurathecha . que est unum plodium et tres partes unius plodii . A mane oprandi iunii . A merid . rainundi boneldi . A sero zanetti recordantie . Et petia una que iacet in eadem contrata . que est unum plodium et una quarta . A mane alberti symeonis . A meridie dicti oprandi iunii . A sero girardi iunii . A monte acursi de mayfredonibus . Et petia una que iacet in runchis de regiis . que est unum plodium et medium . A mane rebuffi filii girardi d'algisiis . A merid . iohannis iunii . A sero filii martini teutonici . A monte rivulus marconus . Et petia una que iacet ad campum ecclesie que est unum plodium . A mane ec-

clesie sancte marie . A merid . rivulus marconus . A sero albertum ferarii . A monte oprandi iunii . Et petia una que iacet prope villam . que est duo plodia . A mane oprandi iunii . A merid . otte iacobi et filii mayfredi de mayfredonibus . A sero bernardi tonsi . A monte peterbusii . Et sedimen unum cum vitibus quod est una bibulca . A mane via . A merid . berardi fratris pacis de mayfredonibus . A sero peterbusii . A monte similiter . Item ad runcos duo plodia . A mane iohannis de faltosa et alberti ferarii . A merid . frogerii rusticis . et alberti rustici . A sero peterbusii . Et de qua medietate sortis dat ipse girardus quartum filium domini aquilicis et domino dothoni zucadossi et iohanni frasse .

Et item manifestaverunt . et specialiter petrus de ariprandis que similiter iuravit designare pothere comunis brixie . quod ipse petrus tenet aliam medietatem dicte sortis . de qua dat iij . sold . et med . imper . annuatim dicto comuni brixie pro ficto ; et tenet in feudo ab illo comuni quartum de terris aratoriis e tertium vini . et nominatim solvit dictos iij . sold . et med . pro cavalatico . terre vero hee sunt scilicet . una petia que iacet ad runcos de patrengo que est duo plodia . A mane . . . . . A merid . ecclesie sancte marie . A monte alberti petriboni . Et petia una que iacet ad paternum de sancta maria . tria plodia . A mane via . A merid . . . . . A sero ecclesia sancte marie . A monte . . . . . Et petia una que iacet a sero parte ecclesie sancte marie . que est duo plodia . A mane filiorum iunii . A merid . ecclesie sancte marie . A sero similiter . A monte via . Et petia una que iacet in campania que est quatuor plodia . et dimid . A mane alberti petroboni . A merid . dicti petri de ariprandis . A monte via . Et unum plodium et dimid prati . quod iacet ad campum lacus . A mane girardus de algisiis . A merid . filiorum iunii . A sero ariprandorum . A monte similiter . Et de qua media sorte ipse petrus habebat tres pastos in anno . quem laborabatur per colonos . scilicet . unum ad grossos et unum ad menutos et unum ad vindemiam duabus personis . et quam mediam sortem modo tenet ad suum donicale .

Et Ottonellus herede mantoani . et Sardus iuraverunt ad dei evangelia designandi totum pothere quod ipse ottonellus et Sardus predictus tenent in feudo a comuni brixie pro ambaxatis . In primis designaverunt petiam unam terre que iacet ad crucem . A mane martini cularsi . A merid . via . A sero riboldi oprandi . et que esse potest tria plodia . Et petiam unam que iacet ad senterium . a mane martini cularsi . A merid . domini petrucii . A sero via . et que potest esse unum plodium et dimid . Et petiam unam que iacet ad montem cavrellum . A mane comunis . A merid . via . A sero dothi zucadossi . et que est unum plodium . Et petiam unam que iacet in sablonaria . A mane pittochi . A merid . alberti zanoni . A sero rinum . et

que est duo plodia . Et petiam unam que iacet da patrengum . A mane et merid . et sero de mayfredonibus . A monte via . et que esse potest duo plodia et dimidium .

Et Lafrancus cazoli et dotho belloy . juraverunt designare tutum illud potherie . que tenet a comuni brixie . et eorum particeps . In primis designaverunt in mancastrata . unam petiam que potest esse tres partes unius plodii . A mane rapini . A merid . filiorum lafranci vilani . A monte brixiani retholdi . Item ad stronum duo plodia . A mane via . A merid . alberti et ottonis de rusticis . A sero domini algisii . Item in eodem loco . unam bibulcam . A mane cingoni . A merid . ospitalis . A sero filiorum lafranci vilani . et sunt predictae terre in portionem dicti lafranci cazoli fratrum . et de quibus dant . vii . quartar . milii . ut super designatum est per alios . et xii . denar . annuatim .

Item in mancastrata una petia que potest esse tres partes unius plodii . A mane brixiani retholdi . A monte heredum girardi rustici . A sero morandi de rusticis . Item ad stronum tres quartas plodii . A mane filii girardi pellati . A sero et monte via . Item ad vithosam ad viam de asinariis iiii . plodia . A mane ogerii de vithosa . A merid . fossatum . Item ad spinum martellum , tria plodia . A mane filiorum taiacanus . A merid . girardi ramusii . A sero strata .

De quibus dat dictus dotho quartum et xii imper . comuni brixie .

Item ad mancastrata unum plodium et dimidium . A mane petri de boveso . A merid . similiter . A sero morandi rustici . Item ad stronum unum plodium . A mane gratius algisii . A monte via . A merid . zanoni cazoli . Item ad stronum unum plodium . A mane via . A merid . heredum buffagii . A monte heredum cocti . Item ad stronum unum plodium . A mane zanoni cazoli . A merid . ospitalis . A sero via . Et quas terras filii quondam lafranci vilani . et scamonus . et oprandus pellatus de quibus dant quartum .

Item dixerunt dicti gastaldiones quod infrascripti⁽¹⁾ homines solvunt comuni brixie . hoc fictum . scilicet .

Et Gabazius . xii . denar . pro sedimine suo .

Et Item idem gabazius . viii . denar . de orto uno .

Et Magister davagius . iiii . sold . imper . pro uno sedimine quod iacet ad plebem .

Et rapinus robe . ii . sold . imper . de uno sedimine .

Et heredes redulfi comitis . xii . imper . de uno sedimine .

Et Johannes capitaneus . xii . denar . de uno sedimine .

Et Gaforus . xii . denar . pro una lama .

Et Item idem . iiii . denar . pro sedimine castri .

(1) Ex hac scriptura comprehenditur quod tota terra pontis vici tenet obligati comunitati brixie . Nota scritta in margine di diversa calligrafia .

Et Lafrancinus cazoli . ii . denar . pro terra de tegedo .

Et Artemannus iiii . denar . pro uno sedimine .

Et Dotho bellous . xvi . imper . pro duobus sediminibus .

Et Scamonus . i . denar . et . i . mathagiam pro sua portione unius sortis .

Et rubeus buffagii . v . mathagias pro sua portione unius sediminis .

Et Oldus de brayda . xii denar . pro . i . sedimine .

Et Item idem . vi . denar . pro terris .

Et Lafrancus dom . oldi . i . denar . pro carubio .

Et girardus ramusii . iiii . imper . pro terra de selvolta .

Et heredes trasmundi . iiii . imper . pro terra de gazio .

Et item . vi . imper . pro uno sedimine .

Et filii taiacanis . iiii . imper . pro gazio .

Et Item . ii . imper . pro vite carubii .

Et Item . viii . imper . pro vitibus de costa .

Et Item . ii . denar . pro uno sedimine .

Et Item . vii . imp . pro alio sedimine .

Et dominus Aripandus . ii . imper . pro . i . domo castri .

Et dominus Inverardus . i . imper . pro lama de taseris .

Et dominus franciscus . i . imp . pro lama de taseris .

Et filii berini iiii . imper . pro sedimine et vitibus .

Et trucardus . xviii . denar . pro uno sedimine .

Et zerbinus . xviii . imper . pro uno sedimine .

Et Uxor girardi frassaboili . viii . denar .

Et ospitale . xviii . imp . pro uno sedimine .

Et item ii . sold . imper . pro terra sortis trabache .

Et Item ii . sold . imper . pro terra que fuit scorcini .

Et Item xii . imper . pro terra turselli .

Et heredes frassaboili pro terra de rino gacii . xii . denar .

Et Bellentius . vii . sold . imper . pro vitibus et terra et sedimine .

Et Vasutti . vii . imp . pro tegeto .

Et girardinus et petrus tuscanus . xiii . den . pro sediminibus suis .

Et ramundus de gambara . vi . imper .

Et filii petri botti . vi . imper . pro sedimine suo .

Et marchionus . xii . imper . pro uno sedimine .

Et Andriolus . xii . imper . pro uno sedimine .

Et Perla . xv . imp . pro uno sedimine .

Et Maria mancafusi . v . denar . pro uno sedimine .

Et Pax ferarius . xxviii . imper .

Et filius gaiute . xii . imper .

Et Item cum participibus suis . x . imper . pro uno prato .

Et Anselmus dome Wie . xxvii . imper . pro uno sedimine .

Et Riboldus oprandi . xii . imper . pro terra salvote .

Et Item . vi . imper . pro sedimine plebis .

Et Desbrigatus . xii . imper . pro uno sedimine .
 Et Zambellus dechani . xiiii . imper . pro . i . sedimine .
 Et Oliverus . vi . imper . pro terra salvolte .
 Et Bonacursus de meroa . xii . imp . pro terra salvolte .
 Et Item . v . imper . pro uno sedimine .
 Et Heredes alberti ferarii . xii . imper . pro terra salvolte .
 Et Albertus rustici . viii . imp . pro terra salvolte .
 Et Otto rustici . viii . imper . pro terra salvolte .
 Et Bruntius . iiii . imper . pro terra salvolte .
 Et Item . iiii . imper . pro terra de tegedo .
 Et Item . xx . imper . pro lama de lamosa .
 Et Perla . iiii . imper . pro terra de salvolta .
 Et Jacobus Ugonis ramusii . viii . imp . pro duobus petiis terre de salvolta .
 Et Heredes neble . xvi . imp . pro terra salvolta .
 Et Foiata de brixia . iiii . sold . imp . pro terra salvolta .
 Et Imia bosonis . iiii . denar . imper . pro terra salvolta .
 Et Item . viii . imper . pro terra de fornace .
 Et Monechinus . iiii . denar . pro terra salvolta .
 Et Casala . iiii . imper . pro terra de salvolta .
 Et domafollus de vithosa . v . mezanos pro terra salvolta .
 Et albertus reccus . iiii . imper . pro terra salvolta .
 Et filius maltalenti . vii . imper . pro terra salvolte ⁽¹⁾ .
 Et heredes petri zoccari . v . mezanos pro terra de salvolta .
 Et heredes domini giroldi de pontecarali . xii . imp . pro terra de salvolta .
 Et donna iacoba . xii . imper . pro terra de salvolta .
 Et heredes qdm dom . iacobi de athicherii . xii . imp . pro terra de salvolta .
 Et Item habet comune brixie decimam terrarum de salvolta .
 Et Johannes dechani . iiii . imper . pro terra buschi sancte marie .
 Et Ogerius de vithosa . v . mezanos pro terra de gavato .
 Et albericus rechi . v . imp . pro uno sedimine inferiori .
 Et filie rainerii . viii . imper . pro sedimine inferiori .
 Et Ottonus de pusio . iiii . imper . pro sedimine inferiori .
 Et Bernardus pulsi . iiii . denar . pro sedimine uno .
 Et Zanellus . pulsi . iiii . imp . pro sedimine uno .
 Et Bernardus Badeali . xii . imp . pro sedimine ⁽²⁾ .
 Et melius . xii . imper . pro sedimine .
 Et cicerinus . iiii . imp . pro uno sedimine .

(1) Questo è aggiunto in margine dal medesimo amanuense .

(2) Questo esiste solamente nel Cod. n. 1 .

Et dominus taxonus . v . sold . imp . pro sedimine et terra selvolta ⁽¹⁾ .
 Et niger . xviii . imp . pro sedimine .
 Et marcus . xii . imp . et mezan . pro uno sedimine .
 Et verrus . xii . imper . et mez . pro uno sedimine .
 Et Veronensis . vi . imper . pro uno sedimine .
 Et filii ardizionis flure . xi . imper . pro . ii . sediminibus .
 Et Anselmus coxe . v . imper . pro uno sedimine .
 Et iohannes morarii . iiii . imper . pro sedimine castri .
 Et montani pro duobus sediminibus . xviii . imper . et mez .
 Et dominus morandus . iiii . imp . pro sedimine castri .
 Et gratius de mayfredonibus cum fratribus et participibus . ii . sold . imper . pro sedimine inferiori .
 Et Item . vi . imper . et mez . pro sedimine superiori .
 Et oricus dosius . xxiiii . imper . pro sedimine inferiori .
 Et oddo tonse . viii . imper . pro sedimine inferiori .
 Et heredes oldeprandi . iiii . imp . pro sedimine castri .
 Et mazolus . ii . imper . pro sedimine .
 Et illi de gambara . v . imper . pro sedimine salvali .
 Et Dalfinus . iiii . denar . de clauso de tegedo .
 Et Item vii . methagias pro sedimine castri .
 Et Item iiii . imper . pro sedimine castri veteris .
 Et dominus Wielnus tignosus . x . imper . pro duobus sediminibus castri .
 Et maza de bonis . iiii . imp . pro sedimine castri .
 Et boso . iiii . imper . pro sedimine castri cum fratribus .
 Et burlus . iiii . imper . pro sedimine castri .
 Et Item . vi . imper . pro terra sabloni .
 Et curtexanus . v . mezanos pro sedimine castri .
 Et presbiter ecclesie de patrengo . iiii . imp . pro sedimine .
 Et albericus scorzinus . iiii . imp . pro uno sedimine .
 Et Item . ii . imper . pro . gunselmo .
 Et catena . xxviii . imp . pro sedimine .
 Et oliverius . v . imp . pro sedimine castri cum fratre suo .
 Et iohannes talamacius et filius capre . v . imp . pro sedimine .
 Et petrarius clericus . iiii . imp . pro sedimine .
 Et Wiscarda et Wielmus rustici . v . imp . pro sedimine .
 Et Item Wielmus . viii . imp . pro terra de tegedo .
 Et petrus piliparius et filii taiacanis . vii . imper . pro uno sedim .

(1) Si trova scritto *selvolta* e *salvolta* .

Et conradus de pulpenaziis . viii . imp . pro terra salvolte et tegedi.

Et filius mercati . viiij . imp . et mez . pro sediminibus et terra de tegedo.

Et niger de villafura . iii . imper . pro sedimine.

Et heredes gardi . viiij . imper . pro sedimine inferiori.

Et pretrobellus de villa . xii . imper . pro lama runchi arzoni.

Et albertus cecholis sive heredes eius . xii . imp . pro sedimine.

Et dotho zuccadossi . xii . imper . pro sedimine.

Et delaytus zilii barachi . xi . imp . pro sedimine et terra de fornace.

Et Walperti . x . imper . pro sedimine castri.

Et Imia bosonis . iiii . imp . pro sedimine.

Et heredes trappe . vi . imper . pro duob . sediminibus.

Et gambarina . xi . imper . pro sedimine.

Et humiliati . xviii . imper . et dimid . pro sediminibus.

Et filii iunii . iiii . imper . pro sediminibus.

Et illi de macholda . iiii . imper . pro sedimine.

Et dominus mantuani ottelli . v . imper .

Et Bernardus tonsus . iii . pro sedimine.

Et Item ipse bernardus cum herede martini teutonici . v . mez . pro terra gunselmi.

Et filius ottonis tardini . ii . imper . pro terra gunselmi.

Et girardus veroni de alfianello . xii . imp . pro sedimine.

Et bontempus cum sociis, unam quartam culmam frumentum pro terra de alfianello.

Et heredes vacherii . ii . imper . pro terra gunselmi.

Et heredes bernardi de alfianello . xx . imper . pro terris.

Et ecclesia de salvagnano . vi . imper . pro terra.

Et petrus tuscani . v . imp . pro uno ortalo.

Et oddo pauli et socius . v . imper . minus . i . methagia pro uno orto.

Et Laurentius . v . imp . pro uno orto.

Et otto rustici . viii . imp . et dimid . pro ii . sediminibus.

Et Bundacius . viiij . imp . pro sedimine inferiori.

Et Item . v . imper . pro sedimine castri.

Et cugie . iiii . imper . pro sedimine inferiori.

Et heredes frassabuili . xl . imper . de uno sedimine et uno orto.

Et albertus rustici . vi . imper . pro sedimine inferiori.

Et Item . i . imper . pro sedimine castri.

Et Item albertus rustici cum participibus . vii . mezanis pro sedimine turris.

Et Item ipse albertus . v . imper . pro sedimine castri.

Et berta jacobi beccarii . xviii . imper . pro sedimine mercati.

Et Item albertus rustici cum participibus . iii . imper . pro sedimine.

Et domin . Algisius de patrengo . xii . den . pro uno sedimine inferiori.

Et Item . xii . imper . pro alio sedimine inferiori.

Et Item x . imper . pro duobus sediminibus qui fuerunt iohannis de lunghena.

Et Item . v . imper . pro alio sedimine castri.

Et item . v . mez . pro alio sedimine quod fuit strupafollis.

Et item . v . mez . pro sedimine ducalis.

Et iohannes comitis . v . imper . pro sedimine castri.

Et Constancius . v . imper . pro duobus sediminibus.

Et Item . v . mathagias pro alio sedimine.

Et Armengacius de rusticis . v . mathagias pro sediminibus.

Et Frogerius de rusticis . v . mathagias pro sedimine.

Et Bruntius . v . mathagias pro sedimine.

Et bonsegnorus et ugo bellotti . iiii . imp . pro busco de taferis.

Et Item ugo bellotti . iiii . imper . pro . ii . sediminibus.

Et Albertus Oddonis cose . iiii . imper . pro sedimine.

Et riboldus oprandi . v . mezan . pro domo castri que fuit iohannis rustici.

Et Ughezonus de struvafollo . iiii . imp . pro domo bomartini.

Et bomartinus . ii . imper . pro uno orto.

Et Zanebellus . v . imper . pro uno orto.

Et Item iii . imper . pro domo castri.

Et gaydonus . vii . mathagias pro domo castri.

Et Urlandus gaiutus . v . sold . imper . et mez . pro duobus sediminibus.

Et Andrea septemmezii . iii . den . pro domo castri.

Et Symplius . viii . mez . pro domo castri.

Et dominus iohannes frasse . xxvii . imper . pro sediminibus.

Et vegius . ii . denar . pro domo castri.

Et oprandus pellatus . ii . imper . pro terra spini martelli.

Et zaninus recordantie . ii . imp . pro terra spini martelli.

Et girolodus iohannis orlandi . vii . sold . imp . pro sediminibus superioribus et inferioribus et pro molino et busco de patrengo.

Et plebs iiii . imper . pro terra.

Et Zanebellus de adro . xxviii . imper . pro uno sedimine castri veteris que est ortale.

Et Frassapallea . iii . denar . pro sedimine castri veteris.

Et iohannes spende . iii . denar.

Et heredes cachintorti . iii . imper .

Et bonacursus de yse . et rubeus bigne . v . imper . pro sedimine.

Et iohannes de paono . v . imper . pro uno ortalo.

Et iohannes tonse . iiii . imper . pro uno ortalo.

Et dalfinus . vii . mathagias pro sedimine domus.

Et heredes iohannis rustici . xviii . imper . pro sedimine castri veteris.

Et brixianus retholdi . xii . denar . pro terra de salvolta.

Et Item . viiij . imper . pro tribus sediminibus.

Et Item xxiiij . imper . pro sedimine inferiori.

Et Item debet . xxvi . imper . pro sedimine raghagii.

Et Item hec sunt terre sortis que sunt illorum de yssio de qua respondebant et dabant fictum comuni scilicet . x . sold . imper . pro scullio sortis . et de qua sorte heredes qdm iacobi de pontecarali tenet medietatem . et de qua medietate nichil datur comuni brixie . scilicet de alia medietate solvitur fictum et tercium et quartum. Videlicet . una petia que iacet ad fontaninos . et que dicitur esse . vi . plodia . A mane via . A sero stronum . A monte illi de busca . Et petia una qua iacet in campo malo . que dicitur esse . iiii . plodia aut plus . A mane plebis . A merid . brixiani retholdi . A sero similiter . A monte via . Et petia una ad montem cauurellum . que est unum plodium aut plus . A mane brixiani retholdi . A merid . via . A sero via.

Et petia una in eadem contrata qua tenet albertus rustici . A mane   A merid.

Et petia una quam tenet albertinus odonis cose. In eadem contrata . que est unum plodium aut plus A mane   A merid.   Et petia una quam tenet riboldus . et que est unum plodium . A mane   A merid .   A sero.

Et Item Ugo bellotti et bonsegnorus eius frater tenent unam petiam que iacet ad taseras et que est vi . plodia. A mane brixiani retholdi et ospitalis. A merid . illorum de busca . A sero et a monte ospitalis et de qua dat tercium.

Et Petrus de boveso unam petiam in eadem contrata que est unum plodium et dimid . de qua dat tercium . A mane bellotorum . A merid . ospitalis . A sero illorum de busca . A monte via.

Et Ugo bellotti unam petiam que est medium plodium in eadem contrata . A mane petri de boveso . A merid . similiter . A mane via . et de qua dat tercium.

Et Bulzanus unam petiam super fontem ad runcum oldezorum, que est duo plodia . de qua dat tercium . A mane funtana . A merid . griffonis de busca . A sero scanoni . A monte via.

Et ospitale habet quinque plodia de sorte que fuit scorzini . de quibus quinque plodiis dat quartum.

Et brixianus domini retholdi similiter sacramento astrictus descignandi potherere comunis brixie descignavit et manifestavit se tenere has petias terre de quibus dat . x . sold . imper . pro ficto comuni brixie pro medietate quarti . quod quartum est comune domini episcopi et comunis . et aliam medietatem tenet a domino episcopo ad fictum . xii . imper . scilicet in primis unam petiam que iacet ad campum malum . et que est viii plodia aut plus . A mane plebis . A merid . scanoni . A sero via comunis . A monte comunis . Et petia una que iacet ad lammas que potest esse unum plodium et tres partes alterius

plodii . A mane via . A merid . muntanorum, et iohannini comitis. Et petia una que iacet in malcurathea . que potest esse tria plodia aut plus . A mane A merid .   A sero.

Et petia una qua iacet ad scruzgattam que est quinque plodia aut plus . A mane via . A merid . iohannis donelle . A monte iacobi ramosii . Et petia una in eadem contrata que est tria plodia . A mane comunis . A merid . similiter . A sero strata .

Et petia una que iacet ad strathellam de vithosa que est tria plodia aut plus . A mane ogerii de vithosa . A merid . strathella.

Et iacobus gisalberti et albertus domini iohannis donelle similiter sacramento astricti descignandi potherere comunis brixie descignaverunt se et participes suos tenere sortem unam a comuni brixie que dicitur sors lanbardorum . de qua dant . xi . sold . imper . pro sediminibus . et . vii . somas et dimid . grani . pro tertia parte milii et tertia parte frumentum et tertia siliginis .   terre vero sortis hee sunt . scilicet .

unum plodium et dimid . de sediminibus que iacet in vithosa . A mane girardi bigne . A merid . Acerborum A sero dom . arici de baxano . A monte via .

Et petia una que iacet ad sanctum brancatum que est quinque plodia aut plus . A mane via . A sero via . A monte dom . arici de baxano . Et petia una que iacet ibi prope . que est quatuor plodia . A mane et a sero via . Et petia una que iacet ad campum mutti . que est tria plodia . A mane illorum de monte rotundo . A sero Acerborum . Et petia una que iacet ad buscum de patrengo . et est duo plodia . A mane de chanorum . A merid . dom . arici de baxano . A sero via . Et petia una que iacet in lungara . et est duo plodia et dimidium . A mane heredes iacobi syli . A sero ecclesia de vithosa . Item una petia in cararola que est medium plodium . A mane bignarum . A merid . rinum . Item ultra ollium medium plodium lame . A mane comunis . A merid . ariprandorum . Item ad rivathum una petia que est unum plodium et dimid . A mane heredis qdm . alberti ferrarii . A merid . illorum de tothagio.

Item predicti iacobus et albertus manifestaverunt quod capitanei de baxano . scilicet dominus Aricus et dom . Lafrancus tenent a comuni brixie sortem unam que est comunis brixie . et de qua dant . x . libr . imper . in decem annis illis qui habent impenorationem a comuni .   terre vero

sortis . hee sunt scilicet . Sedimina que sunt unum plodium et dimid . A mane dictorum lambardorum . A merid . filii iohannis rumani . A sero et a monte via . Et petia una que iacet in sancto bracatho que est viii . plodia et plus . A mane et a sero via . A monte girardi bigne . Et petia una que iacet in strinaceppo que est iiii . plodia . A mane hominum de sancto gervasio . A merid . domafollorum . A monte via . Et petia una ad buschum de patrengo que est vii . plodia . A mane   A monte de chanorum et Lambardorum . A sero via . Et petia una ad val-

lem bulgaronum que est tria plodia . A mane girardi bigne . A monte via . Et petia una in calcarola que est unum plodium . A mane illorum de domofollo . A merid . serorinum . Item una petia in lungara que est duo plodia et dimid . A mane filii bendiani . A merid . Lambardorum . A sero heredum qdm iacobi syli . Et petia una ultra ollium que est unum plodium . A mane comunis . A merid . similiter . A sero buschi de ariprandis . Et petia una que est post castrum vetus que est tres quarte plodi . A mane . . . . A merid . . . . Item ad rivathum una petia que est unum plodium et dimid . A mane heredis alberti ferarii . A monte Lambardorum . A sero rapini .

Et eredes qdm alberici coqui tenent infrascriptas terras in feudo a comuni brixie pro quo feudo debent esse coqui comunis brixie in terra pontevici . Nomina illorum heredum hee sunt . Albericus et iohannes et acursus et girardus fratres filii qdm taciacanensis . et petrinus filius transmundi et mayfredinus . et ardenkinus eius fratres . et agnes uxor curtexani . et maria eius mater . terre sunt hee . Scilicet petia una que iacet ad spinum martellum et est sex plodia . A mane via . A merid . delaythi musche . A sero constacii de rusticis . A monte comunis . Item in eadem contrata una petia que est tria plodia . A mane heredes mantoani ottelli . A merid . rapini . A sero dicti heredes . A monte jnverardi . Item petia una que iacet ad guntortum que est tria plodia et dimid . A mane canedum . A merid . similiter . A sero comunis . Item in runco carezono . una petia que est unum plodium et dimid . A mane filii gracii algisii . A merid . illorum de busca . A sero similiter . Item alia petia ibi prope . que est tria plodia et dimid . A mane ospitalis . A merid . via . A sero Imie bosonis . In eadem contrata duo plodia et dimid . A mane riboldi oprandorum . A merid . via . A sero via . A monte similiter . Item ad braydam presbiterorum una petia que est tria plodia . A mane ospitalis . A merid . et sero et monte plebis . Item una petia que iacet ibi prope que est unum plodium et dimid . A mane ogerii de vithosa . A merid . Albertini ottonis cose . A sero via . A monte plebis . Item unum plodium et dimid . in bathoo . A mane via . A merid . iohannis frassie . A monte via . Item una petia que iacet ad ramum lacus que est duo plodia et dimid . A mane luschi de ariprandis . A merid . filiorum iohannis ramosii . A sero comunis de pontevico .

Et testes . Girolodus cose et petrus piliparius de pontevico die martis quarto exeunte mense marcii . in loco pontevici . dominus perghemaschus de manduchasensis . et dominus bonacursus tanketini vice potest . et comunis brixie . sacramento preceperunt . domin . oldo de brayda qui confessus fuit se iurasse attendere eorum precepta . ne de cetero impediatur comune brixie de ea parte terre quam habent et quam usurpaverat ipse et filii berini . et iohannes ar-

ditus de rubecco ut superius in principio designatum est et scriptum et que legitur esse unum plodium et dimid . et quod quiete permittat comune brixie possidere illam .

Deus in nomine tuo salvum me fac et in virtute tua iudicha me Deus exaudi orationem⁽¹⁾

XLIX.

Designatio et manifestatio facta de pothero . quod comune brixie habet in terra et pertinentiis de Retholdescho .

In Retholdischo . Juraverunt isti ad Dei evangelia designandi totum potherum quod comune brixie habet in loco et pertinentia de retholdischo . et omnes rationes exactiones comunis et totas terras usurpatas . et detensas que sunt comunis brixie et iurisdictiones et honores comunis . videlicet . Zanebonus olive . Lafrancus monaci . Girardus Widerti . Urlandinus andree landi . Uchezonus rivane . Petrus Wazonis . Et dixerunt et manifestaverunt quod petrus quinte . et filius berte girarde tenent unam petiam terre que iacet in braydis . et que potest esse circa tres bibulcas . et que dabat tercium comuni brixie . A mane ecclesie de retholdischo . A merid . comitis Walfredi . A sero ottonis marini . A monte iacobi de baxano .

Et otto goyzororum et jmelda peterboni . et filii et Monechinus tenent III . bibulcas que iacent . ubi dicitur bononia . et que reddunt comuni tercium . A mane via . A merid . eccles . sancti petri . A sero filiorum zuchi .

Et Item in eadem contrata tenent rethuldeschus berte girardi et rayneri sane . v . bibulcas que dabant tercium vitum et quartum terre . A mane via cerri . A merid . lafranci pluive et orlandi . A sero orlandini et berardi zanoni . A monte via .

Et filii Ugonis contardi . et filii gandulfi . tenent v . bibulcas que iacet de subtus levata que reddebant quartum . A mane . . . . A merid . fratheboldorum . A sero . . . . A monte .

Et filius manzucci de biatis et albertus de nebbis tenent III . bibulcas de subtus levata in campis de sateco . que dabant quartum . A monte zeneratum . A mane via . . . .

Et Albertus de cazolo et filius tenent . x . bibulcas in runchis de imbatutha que dabant quartum . A mane . . . . A monte ecclesia de retholdescho . A sero de quibus terris illi qui habent impegnoracionem a comuni habent redditum .

Et bernardus spala . et tonsus vulpis consueverant tenere pratum unum que est circa duas bibulcas quod iacet ultra curvolum . et de quo dabant comuni brixie . VIII . sold . imper . in omni anno . A

(1) Questa nota manca nel Cod. N. 1.

mane castaldorum . A monte curvolum . A sero comitum . A monte curvolum.

Et quod autem predictum modo tenet dominus bonifacius comes de sancto martino . et tenuit per pluries annos de quo non dat aliquid comuni brixie . de aliis vero predictis terris habet . comune brixie redditum . Et illi qui habent illas impenationem affictaverunt illas de quibus habent certam quantitatem in anno.

Et Item designaverunt quod dictus zanebonus olive tenet sortem unam terrarum que est comunis brixie terre sortis hee sunt . scilicet . petia una que iacet ad runcum fossati alti . et est due bibulce . et tertia pars alterius de qua dabant . ii . sold . imper . et duos capones fictum comuni cum casamento uno quod tenet similiter a comuni brixie cui petie coheret . A mane comunis brixie . A meridie filiorum Wizoli calvi . A sero similiter . A monte fossatum . coheret casamento . A mane comunis . A sero via quod est terra casamenti . iii . bibulcas de qua dabat tertium . Item petia una que est una bibulca que iacet in campo longo . de qua dat tertium . A mane via . A merid . comunis . A sero ecclesia de retholdescho.

Item una bibulca et dimid . que iacet ad viam plebis . de qua dabat quartum . A mane via . A merid . monachorum sancti salvatoris : A sero comitis martini . Et una bibulca . que iacet in compesanis de qua dabat quartum . A mane comitum . A merid . comitum . A sero filiorum iohannis siccavini . A monte filiorum busche . Item una bibulca super via de campo longo . de qua dabat fictum cum dicto casamento . et dicta priori petia . ii sold . imper . comuni . A mane via . A merid . monasterii aque nigre . A monte fossatum . Et duo bibulche parum minus in sbrancatorio de quibus dat quartum . A mane iohannis fini . A meridie via . A sero.

Et in eadem contrata due bibulce de quibus dat quartum . A mane via . A merid . ogeri et fratrum . A sero filii ogerii sine ala . Et item in zumenteno . iii . bibulcas de quibus dat quartum . A mane via . A merid . curtesorum . A monte gogorum . A sero tethuldorum . Et in eadem contrata media bibulca de qua dat quartum . A mane comunis . A merid . via . A sero comunis . A monte iacobi de baxano . Et ad arzenum . vi . bibulcas et dimid . de quibus dat quartum . A mane zilii ribaldi et fratrum . A merid . comunis . A sero filiorum zanoni gumberti . Et item una canevelta in castro qua tenet cum monechino particeps suo . de qua reddebat dictum fictum cum casamento . A mane stevanorum . A sero comitum et de quibus predictis terris redditur illis que habent in pignorationem a comuni.

Et Item delaytus filius urlandi pygite de rethuldesco sacramento astrictus eodem modo designandi . dixit quod ipse et fratres sui . tenent unam petiam terre aratorie que est novem bibulce . et iacet in casalo tathono . et quam dicit se et fratres tenere in feudo a domino dorca de mantua : scilicet : ipse et dicti designatores dixerunt se nescire illam terram esse de venditione comitum de lomello.

Et Item dictus zanebonus dixit et manifestavit . et alii predicti affirmaverunt quod monechinus [marascotti servus filiorum domini pizii . et domini Walfredi tenent hanc sortem a comuni brixie . . . . terre sortis hee sunt ; scilicet . casamentum unum cum terra que est continua cum casamento . et que est tres bibulchas et de quo casamento reddebat . ii . sold . imper . comuni brixie . et duos capones . et de terra reddebat tertium . A mane super totum . Coheret . iacobi de baxano . A merid . via . A sero comunis brixie . A monte comitum.

Et Item in campo longo una bibulca et xxvi . tabul . de qua dabat tertium . A mane via . A meridie illorum persici baccarri . A sero ecclesie . Et ad secundum zennonem una bibulca de qua dabat quartum . A mane alexandrorum . A merid . ecclesie sancti zenonis . A sero comitum de sancto martino . A monte similiter.

Et Item in eadem contrata una bibulca de qua dabat quartum . A mane comitum de sancto martino . A monte senterium mantuanum . A sero ribaldi de baxano . Et in eadem contrata una bibulca de qua dabat quartum . A mane filiorum comitis alberti . A merid . comitis martini . A sero Ugolini dundedei.

Et In runco in casa pethono . due bibulce et tertia alterius . de quibus reddebat fictum predictum cum casamento . A mane comitis Vizoli . A monte fossatum . A merid . filiorum Vizoli calvi . A sero comunis brixie . Et item super ripam fossati alti cum bibulca de qua dabat fictum predictum cum casamento predicto . A mane comunis . A merid . monasterium de aqua nigra . A sero filiorum comitis narisii.

Et Item in zumenteno . iii . bibulce de quibus dabat quartum . A mane via . A merid . comitum de sancto martino . A sero via . A monte brachetti et iohannis ferrarii . Et in eadem contrata . media bibulca de qua dabat quartum . A mane via . A merid . et sero via . Et in arzeno . vi . bibulce et med . de quibus dabat quartum . A mane zilii ribaldi serre . A mer . via . A sero . . . . A monte comunis brixie : scilicet dictum se et ipsum monechinum solvere certam quantitatem grani de illis sortibus ; illis quem habent impenationem a comuni brixie scilicet . ipse zanebonus . novem sexter . frumentum , et monechinus octo sexter . et dimid . frumentum et ipsi ambo comitum . iii . sold . imper . et iii . capones omni anno.

Et Bertolottus gossii . sacramento astrictus eodem modo designandi dicit se credere quod andrionus eius frater et pizo eius barbanus . tenent duas petias terre per feudum a comuni brixie honorifice que sunt circa duas bibulcas que iacet de subtus levata uni Cohret . A mane via . A merid . filii iacobi de Wastavilla . A sero tartarum . A monte Martini zanoni . Alteri . A mane filii titeboni . A merid . via . A sero . . . . A monte illud de boninsegna eius frater sacramento astrictus affirmavit.

Et Wielmus gobi . similiter astrictus descignandi dixit se et conradum et fratrem suum tenere per feudum a comuni brixie de venditione comitis de Lomello medietate unius petie terre clausive que iacet ad marianam . ubi dicitur ad crucem . et aliam medietatem tenent de visano cui coheret . A mane et merid . via . Item dixit se et fratrem suum tenere in feudo similiter a comuni unam petiam terre . que est decem . tabul . de predicta venditione comitis . cui coheret . A mane et sero via . in qua petia dict . se habere casamentum . et cum curtivo .

Et Ribaldinus filius qdm iohannis sicavini eodem modo astrictus sacramento descignandi dixit et confessus fuit . que ipse et fratres sui . et nepote sui debent comuni brixie omni anno unum mezanum nomine ficti pro una bibulca terre quam tenet . que iacet ad bolognam . A mane via . A meridie filii petri romane . A monte dictarum ribaldini et fratrum .

Et martinus reffutata eodem modo astrictus descignandi sacramento dixit se fratrem suum debere comuni brixie omni anno unum mezanum nomine ficti pro una bibulca pratum parum minus que iacet ad bononiam . A mane via . A merid . ribaldini sicavini et fratrum . A sero similiter . A monte ugezonis rivane .

Et iohannes de montenariis similiter sacramento astrictus descignandi pothere comunis dixit se tenere quartam partem unius . bibulca terre a comuni brixie . ad quartum reddendum que iacet in curte mariane . ubi dicitur ad honetam . A mane gandulfi sarasini et fratrum . A merid . alberti algisii . A sero bufati de belinis . A monte de Alberti algisii .

Et carbonus notarius sacramento astrictus descignandi pothere comunis . dixit quod berardus et Vifredinus et benevegnutus fratres sui tenent terra in ranchis suncini in feudo a domino dorca de civitate mantue . scilicet nescit terram illam fuisse de venditione comitum de lomello . Que autem terra iacet prope levatam que continetur in duabus petiis . una quarum coheret . A mane levata . A monte hominum de gazolto . A sero et monte oberti baccarii . Alteri . A mane dicti oberti . A merid . . . . . A sero que due petie sunt circa 111 . bibulcas .

Et Dominus enricus qdm domini azoni comitis . sacramento dixit quod in terris comitatus . comites de sancto martino et filii comitis Vgonis dividit omnes honores . pro medietate sunt comitum de sancto martino et pro alia medietate filiorum comitis Vgonis . scilicet . dixit se audisse dici quod comites de sancto martino detinent rationem comunis brixie illorum honorum .

Et Dominus egidius domini ribaldi de retholdisco designat se tenere hoc feudum a comuni brixie et comittibus hoc feudum . scilicet . unam petiam terre que fuit de montenariis de retholdisco que est una bibulca et dimid . parum vel minus et est in clauso qui fuit de montenariis .

L.

Designatio pothere quod comune brixie habet in terra et territorio buzolani.

Et Dominus Girardus Kinammi ⁽¹⁾ et bernoccus et Ambrosius de zanedonibus et Albertus rugini de ardris et iohannes de monteclaro gastaldio monasterii de aqua nigra . et Riboldus maiacapa et Andrea honorate . Iuraverunt ad Dei evangelia designandi pothere . et rationes omnes comunis brixie ut alii predicti de pontevico iuraverunt . Dixerunt concorditer quod comites de Lomello habebant olim albergariam unam . scilicet . tribus militibus et scutiferis in prandio et cena et equis in quatuor sortibus monasterii de aqua nigra in pertinentia de buzolano . et erat unaqueque sors de xxxvi bibulcis . et quam albergariam comites vendiderunt pro duabus partibus comuni brixie et pro tercia parte comitibus de moso filiis comitis Vgonis . et dicunt quod comune brixie de illis quatuor sortibus dedit quartam partem territorii hominibus de canedo . quin canedum edificatum fuit . et specialiter Riboldus dicit quod qdm dominus albertus comes de casali alto et qdm dominus martinus de manervio tunc consules comunis brixie venerunt buzolani . et quod albergaria illa fuit eis facta pro comuni brixie ab illis qui tenebant sortes illas .

Nomina eorum qui debent facere albergaria hee sunt . scilicet : Accarinus et dominus Girardus predictus . et iohannes predictus gastaldio et albertinus turchi . Otto de azolis . et peterzulus eius frater . iohannes taynoldus . delaytus et zanebonus et otto linus fratres . orlandinus meiarius . zaninus eius frater peterzulus zardi . moscarolus . filii synelli . bergunzinus bachuli . Rogerinus et ratta . et Vgolinus fratres omnes de buzolano . Item albertinus filius girardi de caballis de montelfa . et frater . et Vgo iohannis ricardi . et lafrancus et iacobus fratres . Item pachaninus et bernardus filii oberti de tegetibus . ziliolus symeonis . iohannes minalis de canetho . Item filio luziane . et filii manuche . et lafrancinus sponse .

Et Item dixerunt quod comune brixie habet in terra illa toloneum strate . scilicet . xii . denar . de plaustro salis . et ii . sold . imper . de plaustro rosii . et de plaustro olei . et de plaustro piscium . et de plaustro Bambucii ⁽²⁾ . et 111 . imper . de soma equi . et duos imper . de soma asini .

Et Item Die martis . xii . intrante aprile sub porticu ecclesie sancti benedicti de buzolano dominus perchemaschus dicendo et percipiendo pro se et domino Bonacurso vice potestas et comunis brixie sacramento precepit predictis accarino . et domino girardo domini Kinammi . et iohanni gastaldioni dicti monasterii . et de aymundo synelli . et albertino turchi . et petro azole . et petro sardi . et delaytho de bogettis per sacramentum qui ibi iuraverunt attendere eorum precepta . preter delaythum ut de cetero

(1) Nel Cod. n. 1 è *Ginammi*.

(2) Nel Cod. n. 1 leggesi *Bambacii*.

pro eorum portione debeant facere dictam albergariam pro duabus partibus comuni brixie . quin a comuni brixie seu missis comunis eis requisitum fuerit . et de ipsa albergaria pro duabus partibus nemini alteri respondere debeant . presentibus domino Walfredo filio dom . Walfredi comitis . et domino bernardo de buzolano . et lafranco alberti Wazonis de eodem loco testib . rogatis.

LI.

Designatio potheri quod comune brixie habet in loco et territorio de Moso.

Isti iuraverunt de moso designandi in omnibus ut predicti iuraverunt: scilicet: Albertus apulie vgo de cathegnano . Vcholinus rachazani consules illius loci et dominus invernicius et Wielmus frezalozius gastaldiones comunis brixie . dominus fantebonus . Boso more . pinus rubey . petrum invernicium qui non iuravit . designaverunt enim hoc feudum teneri a comuni brixie per istos homines . scilicet: Waldus de tuschis tenet unum casamentum quod iacet in suburbio mosi . cui coheret . A mane filiorum quondam domini Wifredi comitis . A merid . rogerii de bachattis . A sero rialus.

Item tenet petiam unam vitum que potest esse media bibulca que iacet in canevo . A mane Albertis berlendis . A sero domini gabriellis . A monte via.

Et dictus albertus apulie tenet petiam unam nemoris que iacet ubi dicitur ad pizagios que potest esse circa bibulcam unam . et que data fuit in cambio sub integrationibus brixie . que fuit qdm melchette . et cui ipse dedit unam petiam prati in cambio illius que erat de illo feudo cui nemori coheret . A mane cavallini . A merid . boninsegne . A sero segnorini . et quod feudum fuit pachani de fotricati soceri ipsius alberti.

Et Rogerius de bachattis tenet similiter in feudo unum casamentum . quod iacet in eodem suburbio . A mane milchinorum . A merid . taroni . A sero rialum . A monte dicti Waldi . Item tenet unam bibulcam terre que iacet ultra ollium . A mane via . A merid . mazoli . A sero comunis brixie . A monte Wilfredi comitis.

Et dictus dominus fantebonus tenet similiter in feudo a comuni petiam unam aratoriam . que est circa tres partes unius bibulca que iacet ultra ollium . A mane filiorum qdm dom . azonis comitis . A monte via . A merid . ognabeni bocchi.

Et Item dixerunt et manifestaverunt quod qdm Albertus oldi . Vendidit infrascriptas terras domino Walfredo . et qdam domino azoni comitibus; quas tenebat pro duabus partibus in feudo a comuni brixie . et pro tertia parte ab ipsis comitibus . Una quarum iacet ad runcos et que est due bibulce . minus quarta una . et que vendita fuit dicto domino

Walfredo . A mane et a monte . dicti fanteboni . A sero via de medio . Item vendidit eidem Walfredo aliam petiam que iacet ibi iuxta predictam terram et que est circa duas bibulcas . A mane via . A meridie et a sero Alberti Apulie . Item vendidit eidem aliam petiam que iacet ad Lazarellum . que potest esse tres partes unius bibulca . A mane via . A meridie similiter . A sero comunis brixie . Item eidem domino Walfredo vendidit aliam petiam que iacet ad pratellos et que est una bibul . et dimid . A mane domini enrici comitis . A sero via . A monte Vgonis Lafranci . Item vendidit eidem casamentum unum que iacet ad albaram . A mane Vgonis Lafranci . A monte Alberti pullie . A sero fossatum comunis . Item duas bibulcas inter vites et terra aratoria . que iacet in machoneso et que vites et terra iacet in quatuor locis . et que esse potest circa duas bibulcas una quarum coheret . A mane moscardorum . A sero comunis brixie . A monte via . Alteri . A mane domini Walfredi . A sero balduini . Alteri . A mane Acheni . A sero filiorum domini benvegnuti . Alteri . coheret . A mane filiorum botuncurcesii . A sero Alberii berlende . A merid . dicti dom . Walfredi . Item vendidit eidem unam que iacet ad coazam que potest esse tres partes unius bibulcas . A mane domini Segnorini . A merid . melchettorum . A monte comunis brixie . Item vendidit eidem unam bibulcam ad calcariam . A mane . . . . . A sero domini Wizoli . A monte duchalum . Item vendidit idem albertus dicto quondam azonis comiti . petiam unam que iacet ad brechuntiam et que potest esse viii . bibulcas . A mane et a sero filiorum dicti quondam dom . azonis comitis . A mane et a monte dicti fanteboni . Item vendidit eidem petiam unam que iacet ad tartarum que potest esse bibulca . A mane via . A merid . rogerii de bachattis . A sero domini zilii comitis . A monte siniliter . Item vendidit eidem petiam unam que iacet ad fossatholdum que esse potest . v . plodia . A mane et a merid . dom . Wifredi de sancto martino . A monte dom . Walfredi.

Et Item dictus albertus vendidit alberto berlende unum casamentum que tenebat in feudo a comuni brixie per duabus partibus . A mane via . A sero . . . . . A merid . fossatum novum comunis . A merid . A sero fossatum vetus . Et item vendidit domino Walfredo comiti predicto caneavam unam de castro . A mane coheret illi bosonis zanebelli . A monte via . A sero domini Azeboni . Item Idem Albertus vendit quondam domino pizoni comiti petiam unam que est circa tres bibulcas quam tenebat similiter in feudo per duabus partibus a comuni brixie . A mane filiorum comitis Vgonis . A meridie . . . . . a sero . . . . . A monte via et que iacet ad sarzenotholam.

Et Albertus quaterpanis qui eodem modo iuravit ut alii predicti iuraverunt dixit et alii predicti illud idem affirmaverunt quod ipse et quondam sylus eius patruus vendiderunt domino Walfredo predicto comiti . petiam unam que est . v . bibulcas vel circa . et

quam tenebant pro duabus partibus a comuni brixie in feudo et pro tertia a comitibus . A mane Vgonis de cathegnano . A merid . malawiscarum ⁽¹⁾ . A sero filiorum melchette . A monte malawiscarum . Item vendiderunt eidem . petiam unam que est circa . vi . bibul . que iacet ultra turnalpassios . A mane filiorum beveguti . A merid . strata . A sero via . Item vendiderunt una petiam terram aratoriam et canedum que est circa duas bibul . que iacet ad gleram . A mane via . A merid . Vgonis de cathegnano . A sero Vgonis lafranci . Item unam petiam que est media bib . que iacet in eodem loco . A mane et A monte pini rubei . A sero Vgonis cathegnani . Item unam petiam que est media . bibul . in eodem loco . A mane dicti pini . A merid . zacheni boninsegne . A monte dicti pini . Item vendiderunt circa duas bib . eidem dom . Walfredo que iacet ad momeliam . A mane iohannis de albertebellis . A merid . dicti dom . Walfredi . A sero dom . Wiffredi de sancto martino . Item vendiderunt eidem unam bibul . et media parti que iacet ad runcos . A mane domini segnorini . A merid . corentum . A sero Lafranci de salis . Item unam petiam que est circa unam bibulcam et mediam vendiderunt eidem . que iacet in campo a verto . A mane *filiorum zacheni* . A merid ⁽²⁾ . filiorum dom . Wiffredi . A sero monasterii d'aqua nigra . Item unam bibulcam et mediam que iacet ad sulchellum cui coheret . A mane pizoni . A merid . filiorum comitis Vgonis a monte mutti de calino . Item vendiderunt terram cum casamento de supra eidem domino Walfredo que iacet in burgo mosi . A mane pini rubei . A merid . comitis arici . A sero et a monte via . Item vendiderunt eidem unam canevam in castro . A mane ripa fossati . A monte ecclesia de moso . et quod totum erat feudum eorum pro duabus partibus a comuni brixie et pro tertia a comitibus .

Et petrus lafranci de tuschis eodem modo astrictus sacramento dixit et manifestavit et predicti omnes affirmaverunt ita esse quod quondam Lafrancus pater suus vendidit quondam azoni comiti has petias terre quas tenebat pro duabus partibus a comuni brixie in feudo et pro tertia a comitibus ; scilicet unam bibulcam et mediam que iacet ad tartarum . A mane strata . A Monte oterici . A sero malawiscarum . et petiam unam que iacet in eadem contrata que est una bibulca et dimid . A mane via . A sero malawiscarum . Item mediam bibulcam que iacet ad cambonellos . A mane filiorum domini picii . A merid . . . . . A sero Alberti tusche . A monte via . Et petia una que iacet ad gazium que est media bibulca . A mane filiorum domini bernardi . A monte strata . A sero alberti tusche . Item unam petiam prati que est quarta pars unius bibulce que iacet ad runcos aput momeliam . A mane filiorum comitis azonis . A sero similiter . A monte domini segnorini . Item unam petiam ultra ollium , que iacet ad sulchellos . et que est una bibulca parum minus . A

(1) Nel Cod. n. 1 *Malawiscarum*

(2) Le parole in corsivo furono aggiunte nel margine.

mane domini Raymundi . A sero filiorum condam mallawische . Item una petia in castro que est minus de tabula una . A mane . . . . . A sero

Item vendidit circa mediam bibulcam azebono filio comitis . Wielmi que iacet ad canethum de subtus levata . A mane comunis de moso . A merid . bartolomei . A sero comitis wizoli . A monte comunis brixie . Item vendidit idem lafrancus domino condam pizio comiti has terras quas ipse tenebat in feudo a comuni brixie . pro duabus partibus . et a comitibus pro tertia parte . una quarum iacet ubi dicitur ad gazium et est una bibulca . A mane filiorum quondam domini pizii de eodem feudo . A merid . similiter . A sero filiorum condam dom . azonis de eodem feudo . alia iacet in eadem contrata que est una bibulca . A mane duchalum . A merid . Alberti belende . A sero filiorum domini pizii de hoc feudo . A monte similiter . Item una petia que est circa media bibulca que iacet in canidulo . A monte filiorum dom . Pizij . A merid . similiter . A sero comitis gabrielis . Item dixerunt omnes predicti qui iuraverunt has terras et manifestaverunt detentas et occupatas esse per hos homines . Et dominus Raymundus comes detinet . petiam unam que est circa media bibulca . que iacet ad noxiolam . A mane domini Wiffredi comitis . A sero via . A merid . via . Item tenet unam petiam de subtus levata que est una bibulca . A mane dicti domini raymundi . A monte similiter . A sero levata .

Et Dominus enricus detinet unam petiam que est viii . bibulce et plus que iacet ad calcariam . A mane ipsi domini enrici . A merid . similiter . A sero comunis A monte filiorum domini Wiffredi pedis sapientis .

Et Bonapax e fratres filii condam domini Wiffredi comitis Wielmi detinent unam petiam que iacet ad calcariam et est una bibulca et plus . A mane dicti domini enrici . A merid . ipsorum fratrum . A sero similiter . Item ad mortarium de sallexetis . unam petiam que est circa una bibulca . A mane dictorum fratrum . A merid . similiter . A monte comunis brixie . Item una petia que est prativa et iacet ad runcum et est unum plodium et dimidium et quam ei vendidit Albertus oldi que erat eius feudum pro duabus partibus a comuni brixie . A mane et merid . et sero filiorum condam domini azonis comitis .

E filii condam melchette detinent unam petiam que iacet ad cochozolum et que est quatuor bibulce . A mane strata . A monte via . A merid . filiorum melchette . et de qua terra otto filius melchette confessus fuit et dixit illam esse tantum . iii . bibulce vel circa .

Et filii domini pizii detinent unum voum molendini et quod tenet per eos suzo eorum servus ad fictum .

Et item dixerunt quod nova pars honorum de moso est comunis brixie . qui honores sunt caratura mercati . et rivaticum . et pontaticum . et bamaticum . et quam novam partem possident . et detinent filii condam domini azonis comitis . et filii comitis alberti . et dom . vvido domini azonis de casalolto . et dominus Wiffredus de sancto martino . et dominus martinus comes .

Et ottolinus filius domini melchette . produxit instrumentum et commutationis facte per ingrossatores comunis brixie continens quod dedit cum fratribus nuntio comunis petiam unam terre in commutatione que iacet ad landreschum . A mane comunis brixie . A merid . illius ottolini et fratrum . et que est tres bibulce et medie . et quam tenent pozius filius Vchetti et filius fini addrittum .⁽¹⁾ et quod ipse recepit dictas tres bibulce aut iii . designationis facte in commutatione illius .

Et albertus filius alberti tusche qui similiter iurav . designare dixit et manifestavit patrem suum predictum vendidisse infrascriptas petias terre quas tenebat in feudo pro duabus partibus a comuni brixie . scilicet . domino condam pizio et condam domino azoni comitibus . In primis hee fuere vendite . domino pizio . scilicet . una petia que iacet ad fratalongam et est tres bibulce . A mane via . A merid . comitis azonis . A sero gandulfi azonis . Item una bibulca que iacet ad gazium . A merid . Alberti Belerte .⁽²⁾ A mane duchalum . A sero via . Item una petia vitum que iacet in camedulo que est minus unius bibulca . A mane Alberti belende . A merid . Valdi . A sero domini gabrielis comitis . Item media bibulca que iacet ad runchellos . A mane dictorum filiorum domini pizii . A monte via .

Et item sunt vendite dicto condam domini azoni . scilicet . una petia prativa que est minus unius bibulca que iacet ad sulchellum . A mane comitis raymundi . A sero via . A merid . comunis brixie . Item una petia de prato que est quarta pars unius bibulca que iacet ad runcos . A mane segnorini . A merid . similiter . A sero filiorum comitis pizii . Item una petia in castro . A mane riolum . A monte ecclesie de moso . Item unum casamentum quod iacet ad portam de brotheziam . A mane filiorum condam domini Wiffredi pedis sapientis . A meridie Valdi . A sero rialum et via .

Et dominus Segnorinus detinet peliam unam terre que est media bibulca et est prativa . et iacet de subtus levata . et quam dictus condam albertus cuschia vendidit domino azebono comiti . et erat de feudo quod tenebat ipse condam albertus pro duabus partibus a comuni brixie . A mane comunis de moso . A meridie filiorum domini pizii . A sero comitis Wizoli .

Et item manifestaverunt dicti gastaldiones . et alii affirmaverunt ita esse verum . quod albertus pugie tenet unum casamentum ad fictum a comunis brixie . de quo dat annuatim comuni tres soldorum imper . a mane domini Walfredi . A merid . via . A sero alberti zonzoli .

Et item filius iacobini magri tenet unum casamentum ad fictum . xii . imper . a comuni brixie . quod iacet in ripa ollii . A mane via . A meridie similiter . A sero fossatum comunis .

Et Albertus cusche tenet unum casamentum ultra ollium a comuni brixie ad fictum omni anno sol-

vendum . xxx . imper . et unum caponem . A mane comunis brixie . A merid . fossatum . A sero via .

Et iohannes berte begii tenet unum casamentum a comuni brixie ad fictum iii . sold . imper . et unius caponis omni anno solvendum quod iacet ultra ollium . A mane comunis brixie . A merid . similiter . A sero filiorum dom . pizii . A monte via .

Et heredes condam guscelmerii . tenet aliud casamentum a comuni brixie quod iacet ultra ollium ad fictum . xxx . imper . A mane et merid . et sero comunis brixie .

Et heredes petrini tenet aliud casamentum a comuni brixie quod iacet ultra ollium . de quo solvit xxx . imper . et duos capones pro ficto . A mane comitis cabrielis . A merid . et sero comunis brixie .

Et item Invernicii tenet unum casamentum a comuni brixie quod iacet in suburbio mosii de quo dant fictum ii . sold . imper . A mane comitis Walfredi . A merid . via . A sero . . . . .

Et dominus raymundus comes tenet terciam partem unius casamenti a comuni brixie ad fictum xii denar . A mane via . A monte similiter . A merid . bernardi bunsignorii .

Et ognabenus bochi tenet aliud casamentum a comuni brixie quod iacet in ripa ollii . de quo reddit fictum ii . sold . imper . A mane dom . Walfredi . A merid . dom . Azonis comitis Wielmi .

Et Vitalis de medolis tenet aliud casamentum de quo dat comuni brixie xii . denar . pro ficto . A mane filii tori . A merid . olleum . A sero dom . azeboni . quod casamentum modo tenet filii domini condam azeboni et reddunt comuni illud fictum .

Et maiavacca tenet aliud casamentum a comuni de quo dat . xv . imper . et duos capones pro ficto . A mane filiorum Wiffredi turchi . A merid . comitis zilii .

Et quod fictum totum solvunt in octava . sancti martini . et tenet predicti dicta casamenta antiquitus .

Et filii domini beveguti de bonsignoro tenet unum voum molendini antiquitus a comuni brixie ad fictum omni anno solvendum . xii . imper .

Et Item dixerunt castaldiones et alii affirmaverunt ita esse quod infrascripti homines tenet infrascriptas petias terre de quibus redditus ut infra legitur comuni brixie . et que terre sunt comunis brixie .

Et venturinus et bellinus filii condam blanci tenent iij bibulcas terre ad carobiolum de quibus dant quartum . A mane cantoni . A merid . comunis brixie . A sero via .

Et Boso zenebelli elice . ii bibulce que iacent ad runcos scottis ultra ollium que dat tercium . A mane tarroni . A merid . comunis brixie . A sero via .

Et Wiffredus Wiscardi de cambonegio cum Lafrancino nepote suo . unam bibulcam et dimid . que iacet ad vo de stagna et reddit tercium . A mane roberti . A merid . ecclesie de gambonellis . A monte via .

Et Vgollottus . iii . petias terre que sunt iij^{or} bibulce . et . xxv . tab . que reddunt quartum . una iacet ad albaram . alia ad canedum de subtus levata . alia ad coazam .

(1) Nel Cod. N. 1 *addrittum* .

(2) In entrambi i Codici si legge *Belerte e Belende* .

Et pizeninus . lxxx . tab . terre que iacet ad tartarum . et que reddit quartum . A mane duchalum . A sero ipsius pizenini . A monte via .

Et Albertus cuscha . iii . bibul . terre que iacent ad runcos scotorum et reddit medium . A mane via . A merid comitis Wizoli . A sero via .

Et pizonus duas petias jacentes in lazarello . et sunt due bibul . et med . et reddunt tercium uni coheret . A mane comitis Wizoli . A merid . fanteboni .

Et Zaninus fini unam bibulcam . que iacet in sorderolis et reddit quartum .

Et Wizardus de marinis de sancto salvatore i . bibulca que iacet ad felicas et reddit quartum .

Et Zanebonus et Wielmus scacaboni . viii . bibul . que iacet in vii . petiis . due iacet ad lungaras . et due ad ficos . et due in castelecule et una in tezolis et reddunt quartum .

Et lafrancus maiavacca vi . bibulc . terre que iacent in tribus petiis . due in casteluculo . una in campo aperto . viii . quarum a mane filiorum domini pizii . A merid . comitis Azonis . Alteri . A mane comitis Walfredi . A merid . vethelli que reddunt medium .

Et ognabenus magistelli . ii . petias terre una iacet in lazarello . A mane cavallini . A merid . via . et alia iacet in rivera de rino . que ambe sunt . una bibulca et lxxvi tabul . et reddunt tercium . A mane ille de rivera via . A sero rinum .

Et zinus . ii . bibulcas que iacent ad fontanam fornini . et reddunt tercium . A mane domini azeboni . A merid . via . A sero filiorum domini pizii .

Et pozus de martinus de santo salvatore ii . bibul . et xx . tabul . que iacent ad felas et reddunt quartum .

Et martinus de martinis . iii . bibulca terre que iacent in duabus petiis . una iacet in campo . et alia ad conas et reddunt quartum .

Et gandulfus de martinis . unam bibulcam . et lxx tabul . que iacent ad felos . et reddunt quartum .

Et petrus capezoli . unam bibulcam que iacet ad runcas scottorum et reddit medium . A mane via . A merid . valdi . A sero similiter . A monte tarroni .

Et dom . baldoinus ⁽¹⁾ novem bibulcas terre ad runcos scottorum ultra ollium . et reddunt medium . A mane levata . A merid . filiorum domini pizii . A sero via .

Et albertus cuscha . iii . bibulcas terre que iacent ultra ollium penes pontem ollii . et reddunt medium . A mane baldoini . A meridie et A sero similiter .

Et Quaterpanis . unam bibulcam que iacet ad runcos . et reddit medium . A mane tarroni . A sero ecclesie de moso .

E Waldus . iii . bibulcas terre que iacent ad runcos de scottis . et reddunt medium . A mane . et a sero via . A monte comunis brixie .

Et monacus . viii bibulcas et mediam terre que iacent ad tezolas et reddit quartum . A mane via . A sero comitis Walfredi . A monte canedum .

Et Walfredus frezalosi . unam petiam ad runcos citra ollium . et reddit medium . A mane comitis Walfredi . A meridie ecclesie de moso .

Et Wido poterzoni de calvitono ii . bibulcas et mediam terre . que iacet in prato de loiolo et reddit medium . A mane levata . A sero via .

Et Marchesius adami de calvatono ii . bibulcas et reddit medium . A mane levata . A sero via . que iacet in eadem contrata .

Et boso delamora . x . bibulcas terre aratorie iacentis ad carobiolum . et ad fontanam fornigi . et ad pomoldolum . illa de carobiolo reddit quartum . coheret . A mane . et a sero comunis brixie . illa de fontana reddit tercium . A mane comitis martini . A monte via . A sero tartarum . illa de poinoldo reddit quartam . A mane fanteboni . A merid . comunis . A sero pedis sapientis . A monte via .

Et lafrancus Wielmi tenet duas petias ultra ollium que dant tercium . uni illarum . A mane domini Walfredi . A sero filiorum domini pizii . Alteri . A mane filiorum domini pizii . A sero iohannis baptiste begii

Et filius cinixelli i . petiam . que iacet ad voum maius et dabat medium . A mane cite vegie . A meridie via .

Et Roxelli de sancto salvatore unam petiam que iacet ad sanctum salvatorem et de qua dabat quartum .

Et albericus figii plures petias de quibus consueverat dare medium . s . de illis que sunt ultra ollium et de illis qui sunt citra ollium tercium .

Et item idem Albericus tenet unum pratum quod est una bibulca quod iacet ad suchellos . et de quo consueverat dare medium . A mane comitis martini . A merid . domini raymundi .

Et petrus cilibelli unam petiam que est media bibulca . de qua dabat medium . que iacet ad pumarolam . A mane filiorum azonis de gambonellis . A merid . asenelli .

Et filii tarrini tenent unam petiam vitum et terre campive . que est . iii bibulcas . et iacet super levatam de qua dant tercium comunis brixie . A mane levata . A merid . via . A sero comunis brixie .

Et Boso more unam petiam vithatam in eadem contrata . de qua dat tercium . A mane comunis brixie . A meridie via . A sero Buffalore . A monte roberti . et est circa unam bibulcam et mediam .

Et item ipse Boso apud tartarum unam petiam vitum que est tercia pars unius bibulca de qua dat tercium . A mane comitis martini . A merid . tartarum .

Et Zinus unam petiam vitum que est media bibulca . que iacet in fontana de fornellis de qua dat tercium . A mane domini azeboni illius Zini . A sero filiorum dom . pizii .

Et albertus pugie unam bibulcam vitis in canevo de qua dat tercium . A mane romei . A meridie via .

Et sozinus unam bibulcam vitum et terre de qua dat tercium que iacet ad fontanam . A mane via . A merid . filiorum dom . pedis sapientis .

(1) Nel Cod. n. 1 si legge *Baldonus* e *Baldoni*.

Et ottolinus filius domini melchette . produxit instrumentum et commutationis facte per ingrossatores comunis brixie continens quod dedit cum fratribus nuntio comunis petiam unam terre in commutatione que iacet ad landreschum . A mane comunis brixie . A merid . illius ottolini et fratrum . et que est tres bibulce et medie . et quam tenent pozius filius Vchetti et filius fini addrittum .⁽¹⁾ et quod ipse recepit dictas tres bibulce aut *iii* . designationis facte in commutatione illius .

Et albertus filius alberti tusche qui similiter iurav . designare dixit et manifestavit patrem suum predictum vendidisse infrascriptas petias terre quas tenebat in feudo pro duabus partibus a comuni brixie . scilicet . domino condam pizio et condam domino azoni comitibus . In primis hee fuere vendite . domino pizio . scilicet . una petia que iacet ad fratalongam et est tres bibulce . A mane via . A merid . comitis azonis . A sero gandulfi azonis . Item una bibulca que iacet ad gazium . A merid . Alberti Belerte .⁽²⁾ A mane duchalum . A sero via . Item una petia vitum que iacet in camedulo que est minus unius bibulca . A mane Alberti belende . A merid . Valdi . A sero domini gabrielis comitis . Item media bibulca que iacet ad runchellos . A mane dictorum filiorum domini pizii . A monte via .

Et item sunt vendite dicto condam domini azoni . scilicet . una petia prativa que est minus unius bibulca que iacet ad sulchellum . A mane comitis raymundi . A sero via . A merid . comunis brixie . Item una petia de prato que est quarta pars unius bibulca que iacet ad runcos . A mane segnorini . A merid . similiter . A sero filiorum comitis pizii . Item una petia in castro . A mane riolum . A monte ecclesie de moso . Item unum casamentum quod iacet ad portam de brotheziam . A mane filiorum condam domini Wifredi pedis sapientis . A meridie Valdi . A sero rialum et via .

Et dominus Segnorinus detinet petiam unam terre que est media bibulca et est prativa . et iacet de subtus levata . et quam dictus condam albertus cuschacha vendidit domino azebono comiti . et erat de feudo quod tenebat ipse condam albertus pro duabus partibus a comuni brixie . A mane comunis de moso . A meridie filiorum domini pizii . A sero comitis Wizoli .

Et item manifestaverunt dicti gastaldiones . et alii affirmaverunt ita esse verum . quod albertus pugie tenet unum casamentum ad fictum a comunis brixie . de quo dat annuatim comuni tres soldorum imper . a mane domini Walfredi . A merid . via . A sero alberti zonzoli .

Et item filius iacobini magri tenet unum casamentum ad fictum . *xii* . imper . a comuni brixie . quod iacet in ripa ollii . A mane via . A meridie similiter . A sero fossatum comunis .

Et Albertus cusche tenet unum casamentum ultra ollium a comuni brixie ad fictum omni anno sol-

vendum . *xxx* . imper . et unum caponem . A mane comunis brixie . A merid . fossatum . A sero via .

Et iohannes berte begii tenet unum casamentum a comuni brixie ad fictum *iii* . sold . imper . et unius caponis omni anno solvendum quod iacet ultra ollium . A mane comunis brixie . A merid . similiter . A sero filiorum dom . pizii . A monte via .

Et heredes condam guscelnerii . tenet aliud casamentum a comuni brixie quod iacet ultra ollium ad fictum . *xxx* . imper . A mane et merid . et sero comunis brixie .

Et heredes petrini tenet aliud casamentum a comuni brixie quod iacet ultra ollium . de quo solvit *xxx* . imper . et duos capones pro ficto . A mane comitis cabrielis . A merid . et sero comunis brixie .

Et item Invernicii tenet unum casamentum a comuni brixie quod iacet in suburbio mosii de quo dant fictum *ii* . sold . imper . A mane comitis Walfredi . A merid . via . A sero . . . . .

Et dominus raymundus comes tenet terciam partem unius casamenti a comuni brixie ad fictum *xii* . denar . A mane via . A monte similiter . A merid . bernardi bunsignorii .

Et ognabenus bochi tenet aliud casamentum a comuni brixie quod iacet in ripa ollii . de quo reddit fictum *ii* . sold . imper . A mane dom . Walfredi . A merid . dom . Azonis comitis Wielmi .

Et Vitalis de medolis tenet aliud casamentum de quo dat comuni brixie *xii* . denar . pro ficto . A mane filii tori . A merid . olleum . A sero dom . azeboni . quod casamentum modo tenet filii domini condam azeboni et reddunt comuni illud fictum .

Et maiavacca tenet aliud casamentum a comuni de quo dat . *xv* . imper . et duos capones pro ficto . A mane filiorum Wifredi turchi . A merid . comitis zilii .

Et quod fictum totum solvunt in octava . sancti martini . et tenet predicti dicta casamenta antiquitus .

Et filii domini beveguti de bonsignoro tenet unum voum molendini antiquitus a comuni brixie ad fictum omni anno solvendum . *xii* . imper .

Et Item dixerunt castaldiones et alii affirmaverunt ita esse quod infrascripti homines tenet infrascriptas petias terre de quibus redditus ut infra legitur comuni brixie . et que terre sunt comunis brixie .

Et venturinus et bellinus filii condam blanci tenent *iii* bibulcas terre ad carobiolum de quibus dant quartum . A mane cantoni . A merid . comunis brixie . A sero via .

Et Boso zenebelli elice . *ii* bibulce que iacent ad runcos scottis ultra ollium que dat tercium . A mane tarroni . A merid . comunis brixie . A sero via .

Et Wifredus Wiscardi de cambonegio cum Lafrancino nepote suo . unam bibulcam et dimid . que iacet ad vo de stagna et reddit tercium . A mane roberti . A merid . ecclesie de gambonellis . A monte via .

Et Vgollottus . *iii* . petias terre que sunt *iii*^{or} bibulce . et . *xxv* . tab . que reddunt quartum . una iacet ad albaram . alia ad canedum de subtus levata . alia ad coazam .

(1) Nel Cod. N. 1 *addrittum*.

(2) In entrambi i Codici si legge *Belerte e Belende*.

Et pizeninus . lxxx . tab . terre que iacet ad tartarum . et que reddit quartum . A mane duchalum . A sero ipsius pizenini . A monte via .

Et Albertus cuscha . iii . bibul . terre que iacent ad runcos scottorum et reddit medium . A mane via . A merid comitis Wizoli . A sero via .

Et pizonus duas petias jacentes in lazarello . et sunt due bibul . et med . et reddunt tercium uni coheret . A mane comitis Wizoli . A merid . fanteboni .

Et Zaninus fini unam bibulcam . que iacet in sorderolis et reddit quartum .

Et Wizardus de marinis de sancto salvatore i . bibulca que iacet ad felicas et reddit quartum .

Et Zanebonus et Wielmus scacaboni . viii . bibul . que iacet in vii . petiis . due iacet ad lungaras . et due ad ficos . et due in castelecule et una in tezolis et reddunt quartum .

Et lafrancus maiavacca vi . bibulc . terre que jacent in tribus petiis . due in casteluculo . una in campo aperto . viii . quarum a mane filiorum domini pizii . A merid . comitis Azonis . Alteri . A mane comitis Walfredi . A merid . vethelli que reddunt medium .

Et ognabenus magistelli . ii . petias terre una iacet in lazarello . A mane cavallini . A merid . via . et alia iacet in rivera de rino . que ambe sunt . una bibulca et lxxvi tabul . et reddunt tercium . A mane ille de rivera via . A sero rinum .

Et zinus . ii . bibulcas que iacent ad fontanam fornini . et reddunt tercium . A mane domini azeboni . A merid . via . A sero filiorum domini pizii .

Et pozus de martinus de santo salvatore ii . bibul . et xx . tabul . que iacent ad felas et reddunt quartum .

Et martinus de martinis . iii . bibulca terre que iacent in duabus petiis . una iacet in campo . et alia ad conas et reddunt quartum .

Et gandulfus de martinis . unam bibulcam . et lxx tabul . que iacent ad felos . et reddunt quartum .

Et petrus capezoli . unam bibulcam que iacet ad runcas scottorum et reddit medium . A mane via . A merid . valdi . A sero similiter . A monte tarroni .

Et dom . baldoinus ⁽¹⁾ novem bibulcas terre ad runcos scottorum ultra ollium . et reddunt medium . A mane levata . A merid . filiorum domini pizii . A sero via .

Et albertus cuscha . iii . bibulcas terre que iacent ultra ollium penes pontem ollii . et reddunt medium . A mane baldoini . A meridie et A sero similiter .

Et Quaterpanis . unam bibulcam que iacet ad runcos . et reddit medium . A mane tarroni . A sero ecclesie de moso .

E Waldus . iii . bibulcas terre que iacent ad runcos de scottis . et reddunt medium . A mane . et a sero via . A monte comunis brixie .

Et monacus . viii bibulcas et mediam terre que iacent ad tezolas et reddit quartum . A mane via . A sero comitis Walfredi . A monte canedum .

Et Walfredus frezalosi . unam petiam ad runcos citra ollium . et reddit medium . A mane comitis Walfredi . A meridie ecclesie de moso .

Et Wido poterzoni de calvitono ii . bibulcas et mediam terre . que iacet in prato de loiolo et reddit medium . A mane levata . A sero via .

Et Marchesius adami de calvatono ii . bibulcas et reddit medium . A mane levata . A sero via . que iacet in eadem contrata .

Et boso delamora . x . bibulcas terre aratorie iacentis ad carobiolum . et ad fontanam fornigi . et ad pomoldolum . illa de carobiolo reddit quartum . coheret . A mane . et a sero comunis brixie . illa de fontana reddit tercium . A mane comitis martini . A monte via . A sero tartarum . illa de pomoldo reddit quartam . A mane fanteboni . A merid . comunis . A sero pedis sapientis . A monte via .

Et lafrancus Wielmi tenet duas petias ultra ollium que dant tercium . uni illarum . A mane domini Walfredi . A sero filiorum domini pizii . Alteri . A mane filiorum domini pizii . A sero iohannis baptiste begii

Et filius cinixelli i . petiam . que iacet ad voum maius et dabat medium . A mane cite vegie . A meridie via .

Et Roxelli de sancto salvatore unam petiam que iacet ad sanctum salvatorem et de qua dabat quartum .

Et albericus figii plures petias de quibus consueverat dare medium . s . de illis que sunt ultra ollium et de illis qui sunt citra ollium tercium .

Et item idem Albericus tenet unum pratum quod est una bibulca quod iacet ad suchellos . et de quo consueverat dare medium . A mane comitis martini . A merid . domini raymundi .

Et petrus cilibelli unam petiam que est media bibulca . de qua dabat medium . que iacet ad pumarolam . A mane filiorum azonis de gambonellis . A merid . asenelli .

Et filii tarrini tenent unam petiam vitum et terre campive . que est . iii bibulcas . et iacet super levatam de qua dant tercium comunis brixie . A mane levata . A merid . via . A sero comunis brixie .

Et Boso more unam petiam vithatam in eadem contrata . de qua dat tercium . A mane comunis brixie . A meridie via . A sero Buffalore . A monte roberti . et est circa unam bibulcam et mediam .

Et item ipse Boso apud tartarum unam petiam vitum que est tercia pars unius bibulca de qua dat tercium . A mane comitis martini . A merid . tartarum .

Et Zinus unam petiam vitum que est media bibulca . que iacet in fontana de fornellis de qua dat tercium . A mane domini azeboni illius Zini . A sero filiorum dom . pizii .

Et albertus pugie unam bibulcam vitis in canevolo de qua dat tercium . A mane romey . A meridie via .

Et sozinus unam bibulcam vitum et terre de qua dat tercium que iacet ad fontanam . A mane via . A merid . filiorum dom . pedis sapientis .

(1) Nel Cod. n. 1 si legge *Baldonus* e *Baldoni*.

Et girardus catarrus terciam partem unius bibulca . vitis que iacet ad montatam de qua dat tercium . A mane via . A monte comunis brixie.

Et filii iacobini magistrelli mediam bibulcam vitis . que iacet ad mathoneschum . de qua dat tercium . A mane comitis Walfredi . A monte via.

Et Invernicius tenet mediam bibulcam terre aratorie . que iacet ad levatam de qua dat tercium . A mane levata . A merid . monaci strate.

Et albertus pugie III . bibulcas terre aratorie . que iacet ad furcas . de qua dat tercium . A mane levata . A monte via . A sero domini azeboni.

Et Item ipse Albertus unam bibulcam et mediam que iacet ad canedulum . de qua dat tercium . A mane romei . A monte via . A meridie comunis brixie.

Et petrus daimundi tenet unam petiam terre ad carobiolum . que est III . bibulcas . de qua dat quartum . A mane filiorum comitis pizii . A merid . filiorum bochi . A monte via.

Et Wielmus frazaloffus unam bibulcam ad pumodolum de qua dat quartum . A mane fanteboni A sero domini pedis sapientis . A monte comunis.

Et filii Walpredi frazalous . unam petiam que iacet in eodem vocabulo . et est . III . bibulcas . de qua dat quartum . A mane . . . . . A merid . via . A sero mutti de calinis.

Et Item tenet dictus Wielmus unum pratum que iacet prope levatam ollium et una bibulca . de quo dat tercium . A mane levata . A sero filiorum moscardi.

Et Item invernicius unam petiam que est quarta pars unius bibulca . que iacet ad runcos de qua consueverit dare medium . A mane Segnorini . A sero ecclesie de gambanellis.

Et Die mercurii . XII . intrante aprili sub domo mercati de moso . presentibus domino egidio comite de marcaria . et alberto pugie . et fantebono de moso testes . dominus perchemaschus et dominus bonacursus sacramento preceperunt . domino enrico et domino raymundo filiis quondam domini Azonis comitis . et domino azebono comiti . et ottoni filio condam dom . melchette . et dom . segnorino de moso . qui ibi iuravere attendere omnia precepta potestat . comunis brixie . et ipsorum dominorum perchemaschi et domini bonacursi . ut de hinc ad sequentem diem post octava pasce resurrectionis domini debeant ire brixiam . coram potest . brixie parati attendere eius precepta . de omnibus predicti terris quas detinent . Item eodem die et loco . presentibus . domino enrico et domino raymundo . predictis test . preceperunt per sacramentum alberto berlande de moso . qui iuravit attendere eorum precepta . et potest . comunis ut ad eundem terminum vadant brixiam coram potest . attendere eius precepta de predicta terra quam tenet.

Die eodem in domo domini Walfredi comitis in loco marcarie . presentibus vitale flathono mistrale . et iohanino filio domini condam iohannis sallarii . ipsi dominus perchemaschus et dominus bonacursus sacramento preceperunt dicto domino Walfredo comiti . qui ibi iuravit attendere precepta potest . brixie .

et eorum precepta . ut de hinc ad predictum terminum debeat ire brixiam coram potest . comunis paratus attendere eius precepta de terris predictis quas detinet.

Die Veneris . XIII . Intrante aprili in loco mariane . presentibus domino bonacurso de mariana et petro bonicii . et Vachetto testes . dominus perchemaschus . et dominus bonacursus sacramento preceperunt domino oberto filio condam domini pizonis comitis . qui iuravit eorum precepta et precepta potestatis comunis brixie pro se et faciendi venire fratres suos dominum Wizardum et raynaldum attendere precepta potestatis brixie . ut in eodem termino sequentis diei post octava pasce veniat et faciat illos fratres suos ire ante potest . brixie paratos attendere eius precepta.

LII.

Designatio potheri quod habet comune brixie in loco et territorio de mariana de feudis et vasallis et fictis.

Isti de Mariana . Juraverunt ad Dei evangelia designandi totum potherum . quod comune brixie habet in loco et pertinentia de mariana . et totum illud potherum quod occupatum est et detentum pertinens ad comune et homines et iurisdictiones et rationes et exationes omnes comunis . scilicet . dominus speronus . et Bovo gastaldio comunis . et iohannes piteschi . petrus boncius . Albertus Vgonis Imelde . cavalierius ornasii . Martinus meioli et Lampertus Vgonis Imelde . zilius Zanoni . Albertus algizii.

Et dixerunt et manifestaverunt . quod Wiffredus vachi homo de macinata domini Bonifacii comitis de sancto martino detinet petiam unam terre aratorie . que iacet ultra corvulum et est circa tres bibulcas que est comunis brixie . A mane via . A sero comunis . A monte comitum.

Et Albertus de bundus tenet duas bibulcas terre in feudo a filiis comitis Alberti de casaroto que iacent ad tumbam . et quas dalfinus et nichollettus homines de macinata comitum de lomello tenebant in feudo ab illis comitibus et tenuerent illi servi per xx . annos post venditionem factam a comitibus de lomello . A mane comunis brixie . A sero ecclesie de mariana . A monte filiorum redulfi redotti.

Et Item dicunt quod comites de lomello tenebant regonam post castrum illius loci et spigolos que sunt circa castrum et quam regonam cum spigolis ingazabant . et que regona est circa novem bibulcas . et quam regonam cum spigolis erat ad donicale illorum comitum . et quam regonam detinet dominus jacobus condam domini Vgonis de salis . pro tercia parte . et filii oldi de mariana pro alia tercia.

Item Iacobus produxit sententiam absolutionis de tertia parte regone et spigolorum.

Et Item bellinus lamberti tenet in feudo a domino zanebono fulchi unum sedimen quod iacet ad farvessam iuxta casamentum boni. et quod sedimen filius rezolini dedit domino bonacurso. et quod sedimen tenebat fulco ricardi in feudo a comitibus de lomello. A mane coheret illi bovonis. A merid. dom. iacobi de salis. A sero rutti. A monte via.

Et Iohannes abbatis detinet unam petiolam terre que potest esse media bibulca vel circa et que iacet ad tartarellum. et quam fulco ricardi tenebat in feudo a comitibus de lomello et comuni brixie. et quam filius rozolini⁽¹⁾ habiaticus illius fulconis dedit domino bonacurso. et dom. bonacursus dedit illam domino Wifredo comiti de moso. et dominus Wifredus vendidit illam dicto iohanni abbatis. A mane illi terre coheret pugisiorum. A merid. mayfredi fratarri. A monte Vgolini rutti.

Et Michael ville tenet unam petiam vithe que est circa mediam bibulcam. et iacet ad tartarellum. et de qua dat drittum domino bonacurso Mariane. et quam vendidit ei filius rozolini habiaticus fulconis ricardi atti. qui fulco tenebat illam in feudo a comuni brixie et comitibus. A mane Vgolini rutti. A sero via.

Item detinet dominus iacobus de salis unum casamentum quod iacet. A monte parte castris de mariana. et quod habet occupatum ipse dominus iacobus. et quod casamentum comites de lomello tenebant et possidebant. et vendiderunt comuni brixie. A mane coheret illi casamento dicti domini iacobi. A merid. tartarum. A sero illius domini iacobi. A monte similiter.

Et omnes predicti concorditer dixerunt quod comites de lomello vendiderunt comuni brixie duas partes potheri sui de mariana de dominicalibus et vasallis et honoribus. Et filiis comitis Ugonis vendiderunt terciam partem de domenicalibus. et vasallis et honoribus. Et qui vasalli mundum divisa sunt inter comune brixie et filios comitis Vgonis. et quod comites de lomello erant universales domini illius loci de mariana. de honoribus illius terre.

Iste sunt terre que sunt ad dominicale comunis brixie de quibus comune habet redditum.

Et Bovo gastaldio comunis tenet ad turbam quinque bibulcas. de quibus dat tercium. A mane speroni. A merid. comitum. A sero albertini bondiei. Item ad tezolam circa quinque bibulcas in duabus petiis. de quibus dat quartum. uni. A mane monasterii de aquanigra. A sero comitum. A meridie similiter. alteri A mane zilii zaroni. A merid. monasterii predicti et comunis. A monte comitum. Item ad sanctum dominum unam bibulcam de qua dat tercium. A mane via. A merid. filiorum oldi. A sero similiter.

Et Item ad runcos. xxviii. bibulcas tenent ipse

bovo. et dominus Albertus. et fulchettus gumerii. et cicha filii ottonis posegii. et faxolus. Albertus Widonis. sarasini. Ottolinus Widonis. fabenus. zanelus. Landini. sardus. ventura zanatti. de quibus dant medium. A mane coheret ecclesie de mariana. A merid. comitum. A sero dom. iacobi de salis. A monte domini bonacursi.

Et baruchelli tenent ad tascheras duas bibulcas in duabus petiis de quibus dat tercium. A mane uni coheret dicte ecclesie. A sero comitum. Alteri. A mane vardi. A sero illorum baruchellorum. A monte comitum.

Et Iohannes piteschi tenet unam bibulcam vitum. de quibus dat tercium. que iacet ad tombam. A mane sarasinorum. A sero bovonis. A merid. comunis. A monte comunis.

Et habiatici culdere et filius tenent unam petiam que potest esse circa vii. bibulcas et que est vitata et aratoria. de quibus dant tercium. A mane comitum et domini iacobi de salis. A merid. redulfi. A sero comunis. A monte via. Item ad inscutam. iii. bibulcas de quibus dat tercium. A mane a sero . . . . .

Et filii gavuzii ad runcos de tavolario circa viii. bibulcas de quibus dat tercium. A mane dominorum de mariana. A merid. via. A sero monasterii de aquanigra. A monte comitum.

Et grimoldus de teziis in eodem vocabulo tenet novem bibulcas de quibus dat tercium. A mane filiorum oldonis. A merid. comitum. A sero Abbatis de aquanigra. A monte ecclesia de mariana.

Et filii azonis comitis tenent ad tezolas duas petias. una est quique bibulcas aut plus. A mane fulconis de casali mauro. A monte similiter. A meridie filiorum mazali. Alteri. A mane via. A merid. pine. A sero via. A monte Wazetti tassi. et de quibus dant tercium.

Et ugo culdere et ventura Zanotti tenent. iiii. bibulcas in eodem loco. de quibus dant tercium. A mane A merid. A sero via. A monte filiorum levalochi.

Et mayfredinus de scarati ad runcos tavolarii. unam petiam que est circa duas bibulcas et dimid. de quibus dat tercium. A mane domini cabrielis et dom. ottolini. A merid. comitum. A sero Abbatis aquenigre.

Et filii belletisii tenent ad fratamlungam vi. bibulcas de quibus dat quartum. A mane via. A merid. ecclesie et bundii. A sero filiorum ugonis Lafranci. et filiorum dom. oldi.

Et Zanettus schenus. iiii. bibulcas ad seratos de quibus dat quartum. A mane dom. iacobi. A monte similiter.

Et Vgolinus azonis comitis ad pratum oportum circa v. bibulcas de quibus dat quartum. A mane via. A merid. tartarellum de gazio. A sero comunis.

Et Item tenet ad viam de mosa unam bibulcam et dimid. de qua dat tercium. A mane dom. iacobi de salis. A merid. via. A monte iohannini nicolosii per filios oldi. A sero via.

(1) In ambidue i Codici si legge *Resolini* e *Rozolini*.

Et item unam petiam vitum ad tartarellum . de qua dat tercium . A mane via . A sero via . A merid . dom . bonacursi . A monte . Albertini algisii.

Et Item unam petiam que est circa media bibulca de qua dat tercium . A mane et monte via . A sero pogesiorum.

Et Item ad serratos seu prathopertos . unam petiam terre aratorie et vithate que est circa iij . bibulcas et de qua dat quartum . A mane zanni abbatis . A merid . A sero via.

Et albertus Vgonis jmelde . iij . bibulcas de quibus dat quartum . A mane comuni brixie . A merid . saxoli . A sero filiorum Alberti biatricis . A monte via, et que iacet ad scovatam.

Et petrus de betrisiis et participes circa iij . bibulcas de quibus dat medium . a mane dom . bonacursi . A merid . via . A sero domini gabrielis . A monte tartarum . que iacet ad scovatam.

Et speronus unam bibulcam . que iacet ad scovatam . de parte illius . dat . iij . imper . et quartum est feudum illius speroni a quodam milite de mantua . et pro parte dat tercium.

Et fulchettus gumerii in eadem contrata unam bibulcam . de qua dat medium . A mane cabriellus . A monte tartarum.

Et Item unam bibulcam inter terram et vineam que iacet ad scovatam . de qua dat tercium . A mane filii alberici de tomati . A merid . via A monte domini iacobi de salis.

Et pogesii unam bibulcam et dimidiam . in eadem contrata de quibus dat quartum . A mane speroni . A merid . filiorum redulfini Withotti . A sero via . A monte comunis.

Et filii Girardi ade tenent ad runcos de gosenago . iij . bibulcas de quibus dat tercium . A mane et monte comitum.

Et Item ad casacornutam . duas bibulcas de quibus dat tercium . A mane et A monte via . A sero comitum.

Et filii caunzii tenent in eadem contrata unam bibulcam . et plus de qua dat tercium . A monte via . A merid . comunis.

Et Item filii girardi ade ultra corvulum . iij . bibulcas et plus de qua dat tercium . A mane via . A merid . comunis . A monte via.

Et filii rubei de capella . duas bibulcas ad runcos zemolini de quibus dat quartum . A mane comitum . A merid . similiter . A monte comunis.

Et Johannes de aquanigra . duas bibulcas et media ad partexellas . A mane comitum . A merid . similiter . A sero de quibus dat quartum.

Et albertus de gazolo et filius et cognatus eius tenent x . bibulcas que iacent ad runcos de sancto zenescio . de quibus dant tercium . A mane A sero.

Et Robertus fratres bovonis duas bibulcas que iacent ad tumbam . A mane speroni . A merid . Alberti sarasini . A sero comunis . A monte speroni de quibus dat tercium.

Et Albertus sarasini et cichae tenent v . bibulcas

que iacent ad ulmum de quibus dant tercium . A mane teste . A merid . via comunis . A sero ecclesie de mariana . A monte filiorum ugonis.

Et filii vilichardi et pirolus et petrus wie . v . bibulcas ad frattamlungam de quibus dant tercium . A mane A merid . duchalum . A sero via . A monte filiorum greppi.

Et petrus wie cum aliis suis particibus . unam bibulcam in eadem contrata que reddit quartum . A mane . . . . . A merid . comunis . A sero comunis . A monte . . . . .

Et filius dothe et petrus wie . sex bibulcas in eadem contrata . de quibus reddunt quartum . A mane Vgolini rutti . A merid . et sero via.

Et zampugnus duas bibulcas que jacent in sallario de quibus datur quartum . A mane via . A merid . vgolini rutti . A sero . . . . . A monte . . . . .

Et Vgo Azonis comitis . unam bibulcam ad salarium . que reddit de partem tercium . et pro parte quartum . A mane tartarum . A merid . via . A sero filiorum domini pizii . A monte . . . . .

Et Buccalatha et johannes fratres unam bibulcam . in sallario de qua dat tercium . A mane via . A merid . ipsorum buccalathe et fratris . A monte via.

Et Johannes abbatis ad frattamlungam circa duas bibulcas . de qua dat quartum . A mane comunis . A merid . tartarum de gazio . A monte via.

Et filii greppi abbatis ad pratos opertos . unam bibulcam de qua dat quartum . A mane via . A merid . johannis abbatis . A monte via.

Et zanettus schenus et filii . v . bibulcas ad tezolas de quibus dant tercium . A mane et monte monasterii de aquanigra . A sero via . A merid . alberti vgonis jmelde . et infra has coherentias et est modica terra illius alberti vgonis jmelde.

Et Beroldelus (1) et frater ad tezolas . vi bibulcas de quibus dant tercium et que sunt terre aratorie et vites . A mane via . A merid . . . . . A sero monasterii de aquanigra . A monte zilii zanoni.

Et Joannus nicholay ad scovatam duas bibulcas de quibus dant tercium . A mane speroni . A merid . comunis . A monte Walfredi comitis.

Et Item ad tartarellum duos partes unius bibulca . de quibus dant tercium . A mane via . A merid . . . . . A sero domine saliche . A monte bosonis macagni.

Et Zanonus ad frattamlungam unam bibulcam . de qua dat tercium . A mane pogasiorum a merid . via a sero similiter.

Et Gandulfus roberticii . media bibulca ad scovatam . de qua dat tercium . A mane dom . Jacobi de salis . A merid . avocatorum . A sero comunis.

Et filii fanteboni in eadem contrata . mediam bibulcam de qua dat tercium . A mane comunis . A merid . avocatorum . A sero vberti girardi.

Et Magister tacca ad scovatam . unam petiam que est iij . bibulcas de quibus dant tercium . A mane namfarri . A merid . roberticiorum . A sero namfarri.

(1) Nel Cod. n. 1 è *Boldelus*.

Et unam bibulcam ad tartarellum de qua dat tercium . A mane via . A merid . ecclesie . de mariana . A sero pugesiorum.

Et Sallatinus mediam bibulcam vitis ad faruessam de qua dat tercium . A mane . via . A merid . similiter . A sero filiorum domini pizii . A monte comunis brixie.

Et Lafrancus et Zoecus fratres tenent duas bibulcas de terra et vitibus . que iacent ad ulmum de qua dant tercium . A mane scheni . A merid . via . A sero teste . A monte filii Zachareli.

Et Vbertus girardi tenet unam bibulcam que iacet ad clausum gastoldonorum . A mane domini bonacursi . A merid . et sero e monte domini iacobi de salis.

Et Bellica de Wastapane et participes eius . unam bibulcam ad tartarellum . A mane rubertiziorum . A merid . et sero via . A monte . . . .

Et Isti vero dant fictum antiquitus in castro et suburbio de canevis et casamentis et sediminibus . In primis in castro:

Et Vgolinus caldere . vi denar . de caneua castri . A mane bertolotti . Vchezonis . A sero via . A monte zanini alberti wie.

Et Zanellus landini . xii . denar . de caneua castri . A mane magistri domini . A sero bellini.

Et vitalis zuchi . iij . denar . de caneua castri . A mane manni . A merid . via . A sero advocatorum . A monte mayfredi fratarri.

Et pasqualis frogerii et allamannus . xi denar . de caneua castri . A mane via . A merid vgolini rutti . a sero robertoziorum.

Et testa iiii . imper . de caneua . A mane bosonis macagni . A merid . ugonis culdere . A sero filii Wielmi pachani.

Et petrus bonizius cum nepote . vi . imper . et duos capones de una caneua . A mane murus castri . A monte domini iacobi de salis . A sero filiorum domini pizii.

Et Martinus meioli vi . imper . de caneua castri . A mane murus castri . A merid . comunis . A sero dom . iacobi de salis.

Et buschettus iij . imper . de caneua una . A mane filiorum domini montenarii . A merid . cavalieri urlasii . A sero via . A monte coche.

Et Zaninus alberti wie . et ziliolus buchetti . xii . imper . de una caneua . A mane murus castri . A merid . illius zilioli . A sero speroni.

Et bovo iij . imper . de caneua una . A mane illius bovonis . A merid . murus castri . A sero filii damotti ⁽¹⁾ de sarasino.

Et Widonus ferarius dat comuni omni anno in octava . sancti martini . unum pullum . et unam fugatiam . et unam bazetam vini . et iii . imper . nomine ficti.

Et vgo bastonarius et raymundus sine ala . dant omni anno in eodem temp . unum pullum . et unam

fugatiam . et vi . imper . et unam bacetam vini pro ficto.

Et dominus vittus et dominus zilius de casaroto dant unum sterolom milii . ad sterolum vetus.

Et Infrascripti solvunt fictum de casamentis et sediminibus suburbii.

Et martinus meioli et ottolinus eius nepos et fratres illius ottolini . xxx imper . et duos capones scilicet de domo una . A mane via . A merid . filiorum dom . pizii . A sero fossatum castri . A monte domus comunis et comitum et comunis brizie . et de duabus partibus illius domus comunis . A mane via . A merid . comunis brixie . A sero fossatum castri . A monte via.

Et Johaninus nicolay . xvi . imper . et duos partes duorum caponum de domo una et uno sedimine . A mane fossatum castri . A monte gandulfi clare . A sero tartarum.

Et Monechinus tres mezanos proficto.

Et Robertus prati vi . imper . omni anno.

Et Martinus refutati et fratres . unum mezanum.

Et Filius iohannis siccavini . unum mezanum

Et Fulchettus gumerii . ii . sold . imper . et duos capones de uno casamento et sedimine . A mane tartarum . A merid . via . A sero megnoni.

Et Beroldellus . xvi . imper . et duos capones de casamento et sedimine . A mane domini iacobi de salis . A merid . comunis brixie . A sero via . A monte ecclesia de marianna.

Et Ventura de culderiis et Wielminus . ii sold . imper . et duos capones de uno casamento et sedimine . A mane dom . iacobi de salis . A merid . tartarorum . A sero via . A monte comunis.

Et Magister tacca . xx . imper . et duos capones . de uno casamento et sedimine . A mane martinelli besse . A merid . comunis . A sero namfarri.

Et Vgolinus azonis . xiiij . imper . et duos capones de uno casamento et uno sedimine . A mane domini iacobi de salis . A merid . similiter . A sero filiorum domini pizii.

Et Sallatinus . v . sold . imper . et duos capones de uno casamento et uno sedimine . A mane via . A merid . via . A sero filiorum dom . pizii.

Et Bovo . xii . imper . de casamento et sedimine . A mane ecclesia de mariana . A merid . domini iacobi de salis . A sero illius bovi . A monte via.

Et Bundii dant comuni brixie . unum pullum et unam fugatiam . et unam bazetam vini . et vi imper . et unum sterolum antiquum milii omni anno in octava sancti martini nomine ficti.

Et filii mazali totidem in eodem termino pro ficto.

Et Bonisommi in eodem termino totidem . et duos capones . et unam fuchatiam de amescero (*mistura*).

Et infrascripti sunt vasalli comunis brixie . pro duabus partibus . et pro tercia parte filiorum comitis Ugonis de infrascriptis terris quas tenebant in feudo a comitibus de lomello . Videlicet.

Et Bovo pallotti tenet unam petiam que est circa tres bibulcas que iacent apud viam de casalba . A mane Vachetti ottonis buzii . A merid . de otricis . A sero roberti fratris sui.

(1) Nel Cod. n. 1 è *Daniotti*.

Et Item ad casalbam . vi . bibulcas . A mane via de casalba . A merid . monasterii de aquanigra . A sero dicti roberti.

Et Item ad sanctum dominum . duas partes unius bibulce minus vi . brachiis . A mane cosini . A merid . gandulfi domine clare . A sero via de casalba.

Et Item ad ulmum unam bibulcam et dimid . A mane ecclesia de mariana . A merid . iohannis Alberti Wie . A sero domini iacobi.

Et Item medietatem casamenti unius . A mane comunis . A merid . domini iacobi de salis . A sero ecclesie . A monte similiter et quod potest esse circa mediam bibulcam.

Et Item dixit ipsa bovo sacramento astrictus designandi totum feudum quod tenet de venditione comitum de lomello . qui pro predicto sacramento dixit et manifestavit dictum feudum . et dixit se et robertum et albertinum fratres suos tenere de illo feudo . unam petiam terre aratorie et vitate . que iacet ad fervessam . et que est circa tres bibulcas . A mane via de casalba . A merid . tochi de odricis . A sero fluit fervessa . A monte domini ottolini.

Et Item unam caneavam in castro . A mane iacobi de salis . A merid . comunis . A sero domini iacobi de salis . A monte via . que caneva est bovi pro duabus partibus et dicti roberti fratris sui pro tercia parte . Item unam bibulcam ad tumbam . de qua recordavit se ad designandum.

Et albertinus pallotti qui est vasallus sacramento astrictus . dixit se tenere ad sanctum dominum in feudo terciam partem et unam perticam plus unius bibulce . A mane petri bonizii . A merid . Alberti de sarasinis . A sero boveti eius fratris . A monte Burdechinorum.

Et Robertus pallotti . sacramento astrictus . eodem modo dixit . se tenere in feudo . unam petiam que est circa tres bibulcas . ad viam de casalba . A mane bovonis fratris sui . A sero similiter . A meridie otricorum . A monte domini ottolini . Item ad casalbam unam petiam que est tres bibulcas . A mane dicti bovonis . A merid . et sero monasterium de aquanigra . A monte mayfredi de molino . Item in eadem contrata unam bibulcam vel circa . A mane riboldi de bonicis . A merid . et sero teste . A monte filiorum Albertini batacii . Item unam bibulcam et mediam ad ulmum . A mane dicti bovonis . A monte filii buldani . Item unum casamentum quod iacet in ripa farvesse cum sedimine . quod est media bibulca . A mane via de casalba . A merid . filiorum Vgonis lafranci . A sero farvesse . A monte domini bonacursi.

Et Bellevogie de lampertis que est vasallus eodem modo astrictus designandi . dixit se tenere unam petiam ad scovatam que est circa ii . bibulcas . A mane tartarum . A merid . bonacursi domini . A mane domini cabriellis at domini fulconis de casali inauero . Item in eadem contrata . que est una bibulca et media . A mane comunis brixie et domini bonacursi . A merid . comunis . A sero strata . Item unam petiam ad tartarellum que est una bibulca aut plus

vel minus . A mane gastoldorum . A merid . domini bonacursi . A sero ugolini musse . A monte domini Oldi . Item in eadem contrata unam petiam que est circa tres partes unius bibulce . A mane martini meioli . A merid . via . A sero via . Item una petia que est . xxxiii tabul . que iacet in burgo . A mane tartarum . A merid . Vbertini zanoni . A sero ipsius belavogie.

Et Arimundus que est vasallus eodem modo astrictus designandi . dixit se tenere unum casamentum cum sedimine . quod est circa xvi . tabul . A mane via . A merid . pasqualini eius nepotis . A sero tartarum . A monte via . Item in castro unam caneavam que est una tabul . et iiij pedes . A mane bovonis pallotti . A merid . ecclesie . A sero via . A monte domini iacobi.

Et Pasqualus arimundorum que est vasallus similiter astrictus dixit se et petrum fratrem suum tenere in feudo unum casamentum cum sedimine . quod est circa . xvi tabul . A mane via . A merid (1). Albertini algisii . A sero tartarum . A monte arimundi . Item in castro i . tab . et iiij . pedes . A mane bovouis pallotti . A merid . eccles . A sero via . A monte dom . iacobi.

Et deghelvardus de arimundis que est wasallus sacramento astrictus designandi dixit se tenere in feudo i . casamentum cum sedimine quod est circa xvi tabul . A mane via . A merid . domini iacobi (2). A sero tartarum . A monte filiorum Algisii . Item unam petia que est circa ii . bibulcas et dimid . que iacet in runchis . A mane ecclesie . A merid . via . A sero comunis.

Et Ottolinus filius Widonis de sarasino . qui est vasallus . et sacramento astrictus dixit se tenere in feudo . xv . tab . terre et casamenti . A mane filiorum lafranci clerici . A merid . via . A sero tartarum . A monte castrum domini . Item unam petiam que est media bibulca ad cambonellum . A mane fratris sui . A merid . alberti algisii . A sero alberti fratris sui . Item unam petiam que est in eadem contrata que est media bibulca . A mane Lafrancini nepotis sui . A merid . alberti algisii . A sero tartarum . Item ad tumbam unam bibulcam parum plus vel minus que nob . s . d vili et . d.

Et Lafrancus zanebelli Widonis sarisini qui est vasallus . et sacramento astrictus dixit se tenere in feudo unum casamentum quod est . xv . tabul . A mane ottonis eius patrui . A merid . alberti algisii . A sero tartarorum . Item mediam bibulcam vel circa ad scovatam . A mane domini . A merid . via . A sero domini iacobi . A monte ecclesie . Item ad cambonagium . i . peciam que est media bibulca parum plus . A mane via . A merid . Alberti algisii . A sero ottolini Widonis sarasini . Item mediam bibulcam ad solarium . A monte via . . . . . A sero . . . . .

Et Albertus Vidonis sarasini eodem modo sacramento astrictus . dixit se tenere in feudo . xv . tabul .

(1) Il seguito è scritto in margine da diversa mano e posteriormente. Nel Cod. N. 1, è scritto di seguito.

(2) Qui termina l'aggiunta scritta in margine.

casamenti . A mane filiorum Vgonis lafranci . A merid . castelli . A sero habioticorum paci . A monte alberti algisii . et ottonis fratris sui . Item ad gambonellum circa media bibulca . A mane filiorum blanci . A meridie ottonis fratris sui . A sero Alberti algisii . A monte domini * Item in eadem contrata circa media bibulca . A mane filiorum blanci . A merid . ottonis fratris sui . A sero alberti algisii . A monte domini et alberti * Item circa media bibulca in eadem contrata . A mane Alberti algisii . A merid . Alberti clare . A sero alberti algisii . A monte lafranci eius nepotis . Item i . bibulcam in eodem vocabulo . A mane domini alberti . A merid . lafranci stabilite . A sero alberti algisii . et donini .

Et Dominus qui est vasallus . sacramento astrictus . dixit se tenere . xviii . tab . de casamento . A mane filiorum iohannis lafranci . A merid . filiorum Ugonis . A sero ottolini vidonis . Item unam caneavam in castro comunem cum fratre alberto suo . A mane filiorum alberti ottonis buzii . A merid . comunis . A sero raymundi inverardi . A monte zanelle . Item in campo de camponegio . i . pecia que est tertia pars unius bibulce . A mane alberti algisii * a merid . similiter . A sero similiter . Item in eadem contrata tres partes unius bibulce . A mane alberti algisii . A merid . alberti Widonis . A sero alberti algisii . Item in eadem contrata tres partes unius bibulce . A mane stabitelli * . A merid . alberti vidonis . A sero alberti algisii . A monte alberti vidonis . Item quartam partem unius plodii que iacet in eadem contrata . A mane Alberti vidonis . A merid . tartarellum . A sero Alberti algisii . Item in scovatam quartam partem unius bibulce et iij . tabul . A mane ecclesie de mariana . A merid . alberti algisii . A sero via . Item clausum solarii med . bibulca . A mane via . A merid . zilli ribaldi . A sero et monte belinorum . Item ad gambonellum quartam partem unius bibulce alberti algisii . et merid . ottolini vidonis .

Et Albertus clare qui est vasallus et sacramento astrictus manifestavit se tenere in feudo xvii . tab . et med . vel circa de casamento . A mane donini fratris . A merid . Lafranci quinzane . A sero tartarorum . Item ad scovatam . xviii . tab . vel circa alberti algisii . A merid . via . A sero dom . iacobi de salis . Item ad gambonellos . i . petia que est tres parte unius bibulce . A mane alberti algisii . A merid . similiter . In eadem contrata tres partes unius bibulce vel circa que iacet in eadem contrata . A mane filii stabitelli . A merid . Alberti widonis . Item in eadem contrata unius de quarterio uno unius bibulce . A mane filii stabitelli . A merid . tartarorum . Item in eodem vocabulo quartam partem unius bibulce . A mane Alberti algisii . A merid . ottolini vidonis . A sero Alberti algisii .

Et Vachettus buzii similiter astrictus descignandi . dixit se tenere in feudo duas bibulcas . et unum tercium terre que iacet ad ulmum . A mane Alberti

algisii . A merid . ottreticorum . A sero bononis pallotti . A monte Ottolini domini mayfredi .

Et Albertus algisii . sacramento astrictus manifestandi . dixit se et fratres suos tenere iacobinum et lafrancinum in feudo . scilicet unum casamentum in castro . quod est circa unam tabulam et dimid . A mane comunis . A merid . via . A sero murus castri . Item in sabilbio unum casamentum que est circa xxvi . tab . A mane Alberti Widonis . A merid . Abiaticorum de paziis . A sero Lafrancini quinzane . Item unum casamentum que potest esse vii . tabul . A mane Lafrancini quinzane . A merid . similiter . A sero tartarum . Item ad ulmum iij . bibulc . minus xxx . tabul . A mane ecclesie et Vachetti . A merid . dom . iacobi . filii alberti de bundiis . A sero habiaticorum paziis . Item ad ulmum unam petiam que est . ii . bibulc . et tertia pars alterius . A mane mayfredi fraterri . A merid . ottreticorum . A sero Vachetti buccii . A monte dom . ottonis . Item ad scovatam . i . petia que est tres partes unius bibulce . A mane redulfi gavazii . A merid . via . A sero Alberti clare . Ad gambonellum . i . petia . que est xxxviii . tabul . A mane ecclesie . A merid . lafrancini quinzane . A sero filiorum oldi . Item ad gambonellum unam bibulcam et med . A mane via . A sero alberti et domini . Item in eadem contrata med . bibulca . A mane ecclesie . A monte Alberti vidonis . Item in eadem contrata med . bibul . a mane via . A merid . Alberti clare . A sero ugolini rutti . Item in eadem contrata unam bibulcam et dimid . A mane Alberti vidovis et ottolini . A sero unum fossatum . Item in eadem contrata . ii . bibulcas . A mane dicti alberti algisii . A sero tartarum . et alberti clare . Item in eadem contrata ii . bibulc . A mane alberti vidonis . A merid . similiter . A sero tartarum . Item in eadem contrata . v . tab . A mane filii stabitelli . A sero tartarum . Ad solarium med . bibulc . A mane via . A sero baufadi de bellinis . Item ad tumbam minus unius bibulce parum de qua recordavit se ad signandum domino Wielmo socio .

Et Redulfus cavacii eodem modo sacramento astrictus descignandi . dixit se et filios ysabelle habet unam caneavam in castro . A mane via . A merid . dom . iacobi . A sero comunis . Item ipse redulfus . med . bibulca . in suburbio cum casamento . A mane iohannis de salis . A merid . tartarorum . A sero filiorum ysabelle . Et duas bibulcas et terciam partem alterius ad curtexellas . A mane mayfredi franti . A merid . rubeorum . A sero filiorum ysabelle . A monte filiorum ottonis de bundiis . Item med . bibulca . ad tezolas . A mane Retholdorum . A merid . similiter . A monte filiorum ysabelle .

Et petrus domini sacramento astrictus descignandi . dixit se tenere in feudo tres tab . et media . de casamento in suburbio . A mane gandulfi clare . A sero tartarorum .

Et Delaytus gratia dei cavacii eodem modo astrictus descignandi dixit se tenere circa xv . tab . de casamento in suburbio . A mane comunis brixie . A merid . via . A sero ysabelle filii . Item xxxiii . tab . prati que iacet inter ambos tartaros . A mane

(1) Ciò che trovasi fra i due * nel Cod. n. 1 è scritto in margine dal medesimo amanuense.

iacobi de salis . A merid . tartarorum . A sero filiorum ysabelle . Duas bibulcas in salario . A mane iacobi de salis . A merid . comunis de retholdisco .

Et Item dixit quod filii ysabelle tenent de illo feudo . scilicet . unum casamentum quod est . xv . tab . A mane dicti delayti . A merid . via . Item xxxiii . tab . prati in suburbio . A mane dicti delayti . A merid . tartarum . A sero zanebelli . Item media bibulca in suburbio . A mane redulfi . A merid . tartarorum . A sero via . Item duas bibulcas ad curtice-las . A mane redulfi . A merid . rubeorum . A sero buciorum . Item ad tezolas tres partes unius bibulc . A mane retholdorum . A sero similiter . Item in solario . iii . bibulcas . A mane dicti delayti et fratris . A sero domini . cabriellis . A monte tartarorum .

Et zanebellus cavacii sacramento astrictus eodem modo dixit se tenere in feudo circa v . tabul . in pulloseno in suburbio . A mane filiorum ysabelle . A merid . tartarum . A sero tartarum . Item in solario . i . bibulcam . et xiiii . tabul . A mane dom . iacobi de salis . A meridie . delaythi eius fratris . A sero filiorum . ysabelle .

Et dom . bonacursus et dom . zanebonus et dom . cabriel . et dom . otto de mariana dixerunt et manifestaverunt se et illos de domo sua . tenere in feudo terciam partem honorum de mariana pro duabus partibus a comuni brixie . et pro tercia parte a filiis comitis ugonis et totum territorium quod ipsi quatuor . scilicet . dom . bonacursus et domin . zanebonus : et dom . cabriel habent et tenent . in pertinentia de mariana . et pro eis tenetur in feudo pro duabus partibus a comuni brixie . et pro tercia a dictis filiis comitis ugonis . preter . xvii . bibulcis . terre et nemoris que iacent in contrata ubi dicitur raschore que sunt alodium dicti domini bonacursi . et octo bibulce terre et nemoris jacentes ad tartarellum que sunt similiter eius alodium . et preter v . bibulcis . vel circa que iacent in contrata sancti domini . quas tenent ipse dominus bonacursus in feudo a monasterio de aqua nigra . et preter xii . bibulcis terre que non sunt illius feudi comunis et comitum que jacent in sbracatorio . et preter unum casamentum in quo stat vgolinus de othericis . quod iacet prope furesam . quod idem dominus bonacursus tenet a dicto monasterio in feudo . et preter unum pratum quod iacet de supra suburbio mariane apud tartarum . quod dictus dominus zanebonus tenet ad livellum a dicto monasterio . et preter iii . bibulcis . terre que sunt in clauso suo de ulmo . et que sunt alodium ipsius . et preter xxiiii . bib . terre et nemoris que iacent ad runchos inter marianam et mosum . que sunt alodium dicti domini cabrielis et preter . vi . bib . que iacent ad sbracatorium que sunt ipsius cabrielis .

Et item manifestaverunt quod predicti dominus bonacursus et domin . cabriel et domin . otto quod tercia pars honorum de mothelfa est feudum ipsorum et aliorum de domo sua et non domini zaneboni . sed tercia pars a comitibus . et due partes a

comuni brixie . Item territorium totum quod ipsi dominus bonacursus . et dom . cabriel . et domin . otto habent in pertinentia de mothelfa est suum feudum . tercia a comitibus . et due partes a comuni brixie . preter tria casamenta que sunt in suburbio mothelfe que sunt ipsius domini bonacursi . unum quorum tenet in feudo a monasterio de aqua nigra . aliud ad livellum ab heredibus ayroldi de caravazio . aliud est suum alodium . Item manifestaverunt quod ipsi et alii de domo sua . et preter octo bibulc . quas domin . zanebonus tenet a filiis dom . vgonis comitis . que non sunt de venditione comitum de lomello . et que octo bibulcis . tenentur ab eo in feudo . Qui habent territorium in pertinentia ramethelli superioris tenent in feudo terciam partem honorum illius terre a comuni brixie . pro duabus partibus . et a comitibus pro tercia parte . et se et illos de domo sua . qui habent illi territorium illud pro medietate in feudo et pro alia medietate est alodium eorum . scilicet pro duabus partibus a comuni . et pro tercia a comitibus . et dixerunt feudum illud quod tenent a comuni et a comitibus fuit de venditione facta a comitibus de lomello . et de quo feudo dicunt se et illos de domo sua debere habere unum solum dominum . Item exceptavit dominus bonacursus unum sedimen quod iacet in suburbio et petiam unam terre que iacet ad tartarellum quod et que emit a filio tozalini ticardi attonis . et quod in feudo a filiis comitis vgonis

Et Item dixit dom . zanebonus se tenere in feudo xl . bibulc . terre in una pecia que iacet ad gazoltum in mantuana . cui coheret . A mane laezolum . A merid . dom . ottonis de mariana . A sero levata . A monte . Item . v . bibulc . in mantuana ad gazolum . que tenentur ab eo in feudum . Item . viii . bibulc . inter pratum et terras in pertinentia de moso . Item . iii . bibul . inter rinum de moso . Item habent vasallos in terra Mosi qui tenent ab eo in feudo comunis et comitum . Item habent vasallos ad casazoltum de eodem feudo .

Et Item dominus gabriel manifestavit se tenere in feudo . iii . bibulc . prati in rino de moso . et habet vasallos ad gambonellum de eodem feudo . Item habet in comuni cum domino ottone particeps suo . xxxiii bibul . in pertinentia sarasini . Item habent vasallos ad retholdischum de eodem feudo .

Et Exceptavit dom . otto . xxiiii . bib . terre inter terra et nemus ad runcos quas dicit esse suum alodium et v . bibul . que iacent ad vo . que non sunt illius feudi . et . vi . bibulc . terre que iacent ad sanctum dominum . quas tenet in feudo a monasterio de aqua nigra . et . x . bib . terre ad sbracatorium que non sunt illius feudi comitum et comunis .

Et Item ipse dominus otto manifestavit se tenere . xi . bib . in una pecia ad gazoltum in mantuana que sunt feudi comunis et comitum . A mane et merid . lasonum . A sero ferariorum de gazolto . Item habet vasallos ad mosum de eodem feudo .

Et Item dom . cabriel manifestavit se tenere in

pertinentia ad rethuldisco circa xiiii. bibulcas terre de predicta venditione comitum de lomello.

Et Gandulfus clare sacramento astrictus dixit se tenere in feudo . scilicet . vii . tabul . et dimid . in casamento . A mane domini . A sero tartarum . A merid . alberti ome . A monte comunis . Item med . bibulc . terre in contrata solarii . A mane.... A sero....

Et martinus de vo . sacramento astrictus eodem modo designandi dixit se et pellardum et iohannem fratres suos . et graciolum . et girardinum filios condam domini consanguineos suos tenere in feudo . scilicet . iii . bidulc . terre aratorie . que iacent ad sanctum gazianum . A mane domini orici de baxano . A merid . filiorum ugonis lafranci . A sero via . et unam bibulcam terre prative . que iacet prope suburbium . A mane pine . A meridie dom . bonacursij . A sero ecclesie de mariana .

Et petrus filius ugonis lafranci . eodem modo sacramento astrictus dixit se et columbum consanguineum suum tenere in feudo circa xxv tab . terre de casamento . A mane via . A merid . magistri castelli . A sero sarasinorum . A monte via . Item medietatem unius molendini quod iacet in suburbio mariane . A mane via . A merid . bellevogie . A sero barichellorum⁽¹⁾ . A monte gambarellorum . Item iij . bibulc . vel circa que iacent ad curvulum . Item ad tumbam i . bibulca parum plus vel minus que fuit designata per illos de mariana . qui fecerunt partes vasallorum . A mane ecclesie sancti firmi . A merid corvulum . A sero et monte comunis brixie . et quas iii . bibulcis abstulit eis . et modo detinent dominus bunacursus de sancto martino .

Et Lampertus Vgonis jmelde sacramento dixit se tenere in feudo cum fratre zilio . s . lx . tab . de casamento . A dom . cabrielis et dom . bonacursi . A merid . Ecclesie . A sero filiorum Oldi . A monte strata .

Et Item lampertus ugonis imelde sacramentum dixit . quod fuit in pallatio comunis brixie . ubi domini de Sacca . pecierunt investituram feudi domino Lafranco de capite pontis et dom . martino petenilupi consulibus maioribus brixie . et qui tunc consules nomine comunis investiverunt eos de suo feudo .

Et gubertus et albertinus de bundiis et vgolinus filius quondam fulconis pacii Sacramento astricti designandi et dicendi veritatem dixerunt et manifestaverunt se et participes suos tenere in feudo a dom . alexandris de mantua in pertinentia de mariana et specialiter duos masios terre ad rationem xxxvi . plod . per masium . sed nesciunt firmiter quod feudum illud sit alodium vel feudum ipsorum dominorum verum tamen dixerunt se habere auditum quod tenent in feudo a comuni brixie illud feudum .

Et dom . Jacobus de salis . sacramento astrictus dicendi veritatem . dixit se tenere in feudo a comuni brixie tantum terciam partem de eo toto . quod ipse habet in loco et pertinentia de mariana . expecto quod dixit se olim tenuisse sedimen unum a comuni brixie ad livellum ad fictum solvendum . vi . sold .

imper . omni anno et quod sedimen dixit se recepisse in comutatione a comuni brixie . et quod ipse dedit comuni in comutatione illius aliud sedimen . quod tenet iohannes schenus . et hoc fuit tempore pothestarie domini narisii et dom . alberti comitum et dom . iacobi de pontis⁽¹⁾ et dixit quod dicit episcopus brixie tempore sue potestarie illam comutationem et affirmavit .

Et dom . bonacursus de mariana et girardus budhini⁽²⁾ et vgozonus urlandi de eodem loco . dixerunt et manifestaverunt totum id quod illi de sacca habent in pertinentia de mariana . et gazolo vel alibi in brixiana et quod ab eis tenetur est de venditione facta comuni brixie . et filiis comitis ugonis a comitibus de lomello . et totum id quod domini alexandri et illi de in uriaco . et Kezii de mantua habent in mariana tenent a dictis dominis de sacca in feudo . et quod feudum est totum de illa venditione comitum de lomello .

Et Lafrancus orici dixit se audisse ab ipso contra orico patre suo . quod dicti domini de sacca tenebant ab illis comitibus de lomello . xxxvi masios . Inter crucem de gazolo et levatam in feudo .

Et dom . perchemaschus et dom . bonacursus perceperunt dom . jacobus de salis et dom . bonacurso de mariana ut debeant esse coram potest . brizie . die lune sequenti post octavam pasce pro predictis terris quas tenent pertinentes comuni brixie et quas occupaverunt .

Et dominus raymundus et brixianus filius condam bosonis de gazolo . sacramento designandi et dicendi veritatem dixerunt et manifestaverunt se . et illos de domo sua tenere feudum a dominis de sacca in pertinentia de mariana et casaroto . et credunt quod illi domini de sacca tenent illud feudum a comuni brixie . et a filiis comitis vgonis . specialiter dominus raymundus dixit quod audivit dom . condam siccardum de sacca in loco gazoli dicentem quod ibat brixiam ad requirendum investituram feudi a comuni brixie . et dom . brixianus dixit a dicto condam bosone patre suo . quod illi de sacca tenebant feudum a comuni brixie . et a filiis comitis Ugonis . et hoc totum de venditione facta comuni brixie a filiis comitis Vgonis a comitibus de lomello .

Et dom . perchemaschus . et dom . bonacursus . sacramento preceperunt martino de gazolo qui iurare . precepta potest . brixie . et eorum precepta actenus iuraverunt . ut de hinc a die lune . post octav . pasce maioris vadat eorum potest . brixie paratus attendere eius precepta nominatim pro investitura in eum et zanebellum fratrem suum facta a domino bonifacio comite de sancto martino . de x . bibulcas terre . in tribus petiis terre per feudum que iacent in pertinentia de mariana . et de qua investitura producebat instrumentum publicum . et confessus fuit se et fratrem suum dedisse ipsi bonifacio . xx . soldor . imper . pro investitura .

Et Ugo musse de mariana tenet hoc feudum sci-

(1) Nel Cod. n. 1 *Baruchellorum*.

(1) De pontecarali 1311 . 1312 (1300? narisius).

(2) Cod. n. 1 *Budechini*.

licet . terciam partem a comitibus . et duas partes a comuni brixie . videlicet unam petiam terre ad tartarellum . que est due bibulce et xvii . tab . parum plus vel minus . A mane dictus vgo et A sero gambatalli (1).

Et Mayfredus fratarus de mariana qui moratur canedi . tenet a comitibus et a comuni brixie . duas bibulcas terre aratorie . et terciam partem de quadam alia bibulca . que iacet in brayda que fuit de pallicos . duas parte a comuni et terciam a comitibus . A mane via . A sero algisii . A merid . otherici . A monte otto de mariana .

Et Hoc est feudum quod dominus vbertus dom . oldi de mariana tenet a comuni brixie per feudum et a comitibus Vgonis in loco et territorio de motholfa . In primis ad spesezolas . vi . bibul . minus una quarta de bibulc . coheret a mane flumen palpiciis (2) . A monte rinus cervore . Item ad albaretum . i . bib . et . ii . tab . A mane via . A merid . illi de caravazio . Ad capum onete . i . bib . et . l . ii . tab . A mane de via de gazolo . A merid . monasterium de aqua nigra . A sero dom . bonacursus . ad honestas . i . bibulc . et . xliii . tab . A mane domin . cabrielis . A merid . ecclesia sancti michaelis . Item ad honestas . l . xvii . tab . A mane . et merid . et sero . dom . abbas . In sorbera . i . bibul . et dimid . et xxxi . tab . A monte via . A sero iohannes minalli . et savellus eius fratre . Ad terminum i . bib . A mane monasterium . A merid . bozius de buzolano . A sero via . et prope clausum muti bernardi . xxvi . tab . terre . A mane et monte via . A merid . dictus mutus . Et ad costas rixoli . xx . tab . A sero costa rixoli . A monte dom . bonacursus . Ad rixolum unam bibulc . et dimid . A mane Vgo ricardorum . A sero via . Ad regonam med . bibulc . A mane flumen clisis . A sero palpiciis . Supra lama spini . i . bib . et . l . xvi . tab . A mane dom . boxadrus de salis . A sero dominus ottolinus de mariana . In roncadicis l . tab . A mane dom . otto de mariana . A monte dom . rosinus de caravazio . Item xiii . tab . et dim . de sedimine . A mane dom . rufinus . A sero Lama vicinorum .

Et In Xristi nomine . Hoc est feudum quod gasyus et rainoldus de buzolano . tenent a domino Wielman de mariana . et a domino uberto in curte et territorio mothelfe . salva ratione aliorum dominorum . In primis in albare . ii . bib . de terra aratoria . A sero dom . Wielmus de mariana . A mane domin . bonacursus de mariana . Item ad valles aribertis . i . prati de terra aratoria . A mane iohannes belcarii . A sero monasterium de aquanigra . Item ad furras i . prati de terra aratoria . A mane via de comuni . A merid . mutus bernardus . Item ad stratham . unam prati de terra iuxta clausum diane . A mane boxus . A sero strata . Item ad terminum mothelfe i . prati de terra . A mane monasterii de

aquanigra a sero strata . Item ad lacum de mezane (1) . in media bibulca terre et est in curte canedi . A merid . Lama comunis . A sero Anebonus liverii . Item . vii . tab . de sedimine in runcharezo (2) . A merid . et A monte domini Wielmi de mariana . salva veritate quam ipsam sit plus vel minus sit .

Et Hoc est feudum quod dominus ubertus domine dulcie de casali mauro tenet a comuni brixie per feudum in curia et territorio mariane . Videlicet ad scovatam . bib . in duabus peciis terre . coheret uni peciis . A mane et A sero dom . fulcus . A merid . alterius via . A monte filii montenarii . Item ad tartarellum . xxxvii . tab . et dim . A mane dom . fulcus . A sero via ad sbragathorum . viii . bibulc . in quatuor peciis . coheret . prime a merid . filii vgonis lafranci . A monte dom . Vittus de casali alto . et A monte . secunde domin . ottolinus . A merid . vittus . et A mane . tercie est monasterium . et A monte . quarte pecia est gezus de publica . A mane cavalerus ornasii . de dictis octo bibulc . est quarta pars dom . vberti . Item ad solerum xxv . tab . A mane via . Item unum casamentum in burgo quod est . xvi . tab . A sero dom . fulcus . A mane via . Item viii . tab . de casamento . A mane dom . bonacursus . A monte via . Item in casamentis . x . tab . A mane dom . vgo de mariana . A sero dom . Wielmus . Item tercia pars unius caneve in castello iuxta portam . A merid . dom . fulcus . A sero dom . cabriel . Item tercia pars unius caneve in castello iuxta portam . A monte via . A sero dom . vgo de mariana . Item ibi prope media unius caneve . A mane murus . A merid . comunis brixie . Item quarta pars minus caneve quam tenet bonusdies . A merid . et A mane via . Item tercia pars unius casamenti . A mane sero porta . A monte stellatum . A sero murus . Item in burgo in casamentis . xiii . tab . A mane vialus . A sero via comunis . Item iii . tab . in alio loco . A mane ecclesie mariane . A merid . dom . ottolinus . In alio loco . vii . tab . A mane tartarus . A merid . dom . Walfredus comes . Item ad regonam . xvii . tab . A mane tartarus . A merid . dom . vgo . Item ad solerum xvi . tab . A mane via . A merid . dom . zanebonus . Item ad tartarellum . xvii . tab . et dimid . A monte bonacursus . A . sero tartarellum . Item ad scovatam . lx . tab . A mane tartarus . A merid . eccles . mariane . Item ad pratellos . xv . tab . A mane dom . iohannes de raveris . A merid . Lafrancus cavacii . Item ad tumbam xxii . tab . A mane et merid . testa . Item lx . tab . in casamento in burgo . A monte cavagnole . A merid . dom . vgo . A sero unum viale . Item ad crucem . i . bib . et dimid . A mane et merid . dom . iacobus de salis . A sero dom . oricus . Item ad tumbam . viii . bib . A mane via . Item ad favessam . A merid . domin . ugo de oricus . Item in ipsa hora petit comuni brixie . i . bibul . sui feudi quam iniuste tenet ei . et supradictum feudum tenet pro comuni brixie . et a comitibus de moso scil . duas partes a comuni et terciam a comitibus .

(1) Nel Cod. n. 1 *Gambaralli*.

(2) Nel Cod. n. 1 *Panipicta*.

(1) Cod. n. 1 *Mecane*.

(2) Cod. n. 1 *Runcathezo*.

In Xpi nomine . Hoc est feudum quod dominus iacobus de salis . tenet a comuni brixie in burgo et territorio mariane . Videlicet . unum casamentum in quo stat pina ad vo . i bibulc . et vii . tabul . et dimid . A sero via . A merid . Item i . petia que est quinque bibulc . et tabul . viii . que iacet prope pine casamentam . A mane vithonus ferarius . A merid . via . Item casamentum quo stat cukerla in burgo mariane . Item casamentum quo manet alber-tus vie . media bibulca . A merid . filii domini pi-zonis . A sero via . Item unum casamentum quo stat roberturius cum prato . quod ipse roberticus tenet ad palancas . i . bibulc . et xviii . tabul . A mane casamenti sponus . A monte via . A mane prati orici baxani . A sero via . Et cum casamentum quo stant allesius et capelli . ii . bib . A mane filii comitis Wif-fredi de moso . A sero paxettus montenarii . Item bibul . tres ad cortolfum quam tenet pina . A mane Lafrancus Wielmi . A sero rubus cimalerbe et tres bibulcas ad vandum in tribus petias quas tenet pina . A mane prime martinus maioli . A monte via . et A merid . secunde dominus iohannes de salis . A sero via . et a monte . et a mane . Alterius tercię monaste-rium de aquanigra . Item casamentum quo habitat filius alberti abbatis . xxii . tabul . A sero comunis brixie a Monte via . Item casamentum quo stat ha-biaticus gumerii . media bibulca . A merid via . A mane dom . bonacursus et pratum quod ipse tenet iuxta palancas . med . bibulc . A mane via . A monte tartara . Item casamentum quod tenet habiaticus petri dothe . xxxiii . tab . et med . A monte via . A merid . tartara . Item casamentum quod tenent pagesii . xx . tab . A merid . via et A mane via . Item casamen-tum quod tenent filius alberti abbatis . quod est prope casamentum de pogesiis . et pratum quod ipse tenet iuxta palancas . i . bibulca et xii . tab . A me-rid . casamenti est . via . A monte gobi de rethul-disco . et A sero prati . via . A mane dom . iacobus . Item casamentum quod tenet ubertus girardi cum prato quod tenet iuxta palancas . est . ii . bibulc . et xxxviii . tabul . A merid . casamenti via . A monte dom . iacobus . et a monte prati est tartarum . A mane dom . bonacursus . Item casamentum quo stat habiaticus fostini . xxiii . tab . A sero via . A monte via . Item casamentum unum quo tenent filii abrivati et iohannis eius fratris . xxxviii . tab . A monte fos-satum comunis . A mane pax de gandulfis . Item ca-samentum quod stat filius Widonis pastorie . xvi . tab . A sero via . A merid . dom . fulcus de casali mauro . Item casamentum quod tenent filius Algisii et robertinus covili . i . bibulc . A merid . tartarum . et A monte tartar . Item casamentum quod tenent filii bertolomei stevani . i . bib . A monte bruxadi . A sero tartar . Item salexettum quod tenet zanetus schenus . xxiii . tab . et med . A merid . tartar . A monte ber-tolameis . Item casamentum filiorum casini . med . bibulc . A mane zampognus . A monte bruxadi . Item casamentum quod tenet stevanus filius bertolameis . i . bib . et iii . tabul . A monte bruxadi . et A sero tartarum . Item clausum quod tenet lafrancus wielmi

in cortolfam iii . bib . et xx . tab . A merid . via . A sero redulfi cavacii . Item ibi prope ii . bibulc . et xiii . tab . quas tenet zanus alberti vie . A mane via . A monte dom . Wifredus comitis ugonis . Item . i . pec . ad tumbam que est . ii . bib . et iiii . et . tab . et dimid . A mane via . A monte boso de molino . Item i . petiam iacentem ad fossatum sancti petri . iii . bibulcas et xxxvii . tab . et dimid . A mane fossatum sancti petri . A monte via . Item ibi prope . i . pecia que est iii . bibulc . et xxviii . tabul . A mane et A monte fossatum sancti petri . Item ibi prope . i . pecia que est ii . bibul . et xxxvi . tab . A merid . fossatum sancti petri . A monte senterium mantua-num . Item ibi prope . i . pecia que est . ii . bibulc . A mane fossatum sanctum petrum . A sero borde-chini . Item ad clausus ulmi . i . pecia que est . iiii . bibulc . A merid . filii dom . pizonis . A mane via . Item . i . pecia ad viam ulmi que est i . bib . et xii . tab . A monte via ulmi . A merid . filii damotti . Item ibi prope i . pecia que est iii . bib . et xxxiii . tabul . A mane filius algisii . A merid . filius pazi . Item ibi prope . i . pecia . que est due bibulc . A mane pazi et a sero bundii . Item i . pecia prati ad fau-resam que est xxvii . tab . A monte et A sero filii girardi . Item i . pecia . que est . ii . bibul . jaucente ad tumbam . A sero via . A monte filii montenarii . Item ad tumbam i . pet . que est . i bib . A mane uber-tus girardus . A monte bruxadi de casali alto . Item i . pecia que est lxxx . et viii . tab . A monte sente-rium mantuanum . A merid . Bruxadi . ad tumbam iacent . Item ad tumbam unam peciam que est xxxviii . tab . A merid filii richelde . vithotti . A monte fantus mortus . Item ad tumbam . i . pecia que est i . bibul . et i . tabul . A mane ubertus girardi . A monte oricus seroldi . Item ad tumbam i . pecia que est . iiii . bibul . et lxiii . tabul . A mane bruxadus . A sero fauressa . Item ibi prope . i . petia que est xliii . tab . A monte fantus mortus . A mane bruxadi . Item ad tumbam . i . pecia que est . xxxvi . tabul . A mane via . A monte bruxadi . Item ibi prope i . pecia que est lxxviii . tab . A sero fauressa . A monte bruxadi . Item in brolo i . petia que est i . bibul . A merid . cavalerius ornasii . A sero fauressa . Item ibi prope i . petia que est i . bibul . A sero fauressa . A monte cavalerius ornasii . Ibi prope i . petia que est xliii . tab . A monte cavalerius ornasii . A merid . ottolinus domine ragine . Item . i . petia . que est i . bibulca et . xv . tab . in brolo . A mane via casable . A merid . petrus bonizi . Item ad scovatam . i . petiam que est lxi . tabul . A merid . pax de gandulfis . A mane dominus . oricus de baxano . Item ibi prope . i . peciam que est . i . bibul . et xvii . tabul . A mane ubertus girardi . A monte via . Item ad scovatam i . peciam que est xliii . tab . A monte oricus *prooldi* . A sero via . Item ad albarellum i . peciam que est . i . bibulcam et vii . tabul . A monte via . A mane iohan-nes nicholay . Item ad tartarellum i . bibul . A monte via . A sero via . et est feudum naparii cum illa de preonio . Item ad braydam preonii . i . pecia que est iii . bibul . A sero dom . zanebonus . A monte dom .

bonacursus . Item ad scovatam III . bib . A sero spe-
ronus . A monte via . Item ad solerum . I . bibul .
prati . A monte tartarum . A merid . via . Item ad
carnale . XLIII . tabul . A monte tartarum . A merid .
via . Item ad solarium XLV . tab . . . . . Item in so-
lero . I . bibulc . et XVIII . tab . A sero strathella . A
merid . filii Lafranci clerici . Item in solero LXXVI .
tab . et dimid . A merid . via . A monte filii cavazii .
Item in illa . hora . I . bibul . et XLI . tabul . A me-
rid . via . A sero filii girardi cavazii . Item in clausis
de rethuldisco . I . bib . et dimid . A sero bellini . A
monte saretini de mariana . Item ad fratham longam .
I . bib . et XLIII . tab . A merid . via . A monte redul-
fus . cavazii . Item in prathaperto III . bibulc . A me-
rid . tartarellus . A monte via . Item in prathaperto
in quatuor locis . III . bibulc . et LXXVII . tabul . A
mane unius via . et A merid . tartarellus et A mane
altarum . via . et A merid . tartarellus . Item . in
prathapertis . III . bibul . et XLIII . tabul . A merid .
tartarellus . A monte gobbi de rethuldesco . Item in
prathaperto . II . bibul . et X . tabul . A mane via . A
monte dom . jacobus . Item ad fratham longam novem
bibul . A merid . via . A mane filii dom . pizii . Item
ad olmesinum in tribus locis . II . bibul . et XXXI . tabul .
A merid . via A monte bonacursus dominus . Item
ad viam mosi LXXX . tab . A mane et monte via . Item
ad tartarellum . LX . tab . A merid via gazii . A sero
filii lafranci clerici . Item in illa hora . I . bibulca . et
XXXIII . tabul . A mane bodechini . A monte filii dom .
saliche . Item ad tartarellum . XLVII . tab . A merid .
boso mazagni . A mane via . Item in illa hora . I . bib .
et XXI . tab . A mane tartarellus . A sero presbiteri .
Item ad prata ysole . II . bibul . et XXXIII . tab . a
mane dominus . Bonacursus . et a monte idem . Item
pratium unum ad prata ysole . II . bibul . et XV . tab .
A mane dom . bonacursus . A monte tartarum . Item
ad tartarellum quinque bibulcis . A meridie . via . A
sero gastaldini . Item in campo longo in duabus petiis .
II . bibul . et dimid . A mane unius via . A meridie .
presbiter et A merid . alterius via . et A monte spe-
ronus . Item in illa hora . III . bibul . et XXXI . tabul . A
merid . presbiteri . Item ibi prope III . ibi . LXXIII .
tab . A mane illi de camporezio . Item ibi ad resche-
ras . III . bibul . et LXXV . tabul . A merid . bonapas . A
mane filii dom . pizonis . Item in illa hora . VII . bi-
bulc . A monte Lamperti . A merid . tornapas . Item
ibi prope . III . bib . et XXVIII . tab . A monte lamperti .
A sero tornapas . Item ultra turnapassum V . bib
et dimid . A mane tornapas . A sero baruchelli . Item
ibi prope . I . bib . et VI . tab . A mane presbiteri .
A sero viazola . Item ad buscum de rascheris . I .
bib . et XLVII . tab . A sero tornapas . A merid . vi-
zulus comes . Item ad buscum de rascheris . XX .
bib . et dimid . A sero tornapas . A monte dom .
zanebonus . Item iuxta albaram poltenerii . III . bib .
et LXXVI . tab . Item in spinethulo III . bib . et XLVIII .
tab . A sero et monte via . Item in rascheris . XIII .
bib . nemoris . A merid . comunis brixie . A monte
dom . zanebonus . Item districtum de XXV . tab . de
terra quas tenent belerisi de mariana in curte . et

terratorio de mariana . Item et districtum de tribus
bibulcis . quas tenet iohannes de nathalis . Item di-
strictum de VI bib . quas tenet nafarius . Item et
districtum unius casamenti et unius prathelli quod
tenent filius Abbatis et de VI . bibul . terre arator .
Item districtum de novem bibul . terre quas tenent
poiesii ad scovatam . Item et districtum de VI . bib .
quas tenent filii piccozii . Item districtum de XV .
bib . quas tenebat ricardus vivoldi . Item et distric-
tum de VIII . bib . quas tenebat ubertus chiselberti .
Item et districtum de VII . bibul . quas tenebat ro-
bertus anselde . Item districtum unius bibul . quam
tenebat meiolus . Item et districtum II . bib . quas
tenebat lafrancus clericus . Item districtus unius sor-
tis quam tenet ugo caldere . Item et districtum
unius casamenti quod tenent filii ottonis de casalis .
Item districtum unius sortis . quam tenent ugolinus
de casali et bonifacius eius frater . Item et districtum
duorum casamentorum in burgo . et duorum in ca-
stro . que tenet filii andree et ruttus . Item et di-
strictum de V . bib . quas tenebat cagarabia de re-
thuldisco . Item tertia pars castelli de mariana et
tercia pars regone retro castellum . Item negrum
seccavini . quod iacet ad fossatum oltum XVI bib .
A monte via . A sero monasterium aquanigre . Item
in sbracatherio II . bib . quas dom . bonifacius et dom .
iacobus de sancto martino impediunt et faciunt stare
vastam et vegram . A merid . et A mane via .

Et hoc est feudum vasallorum tenentium ac dom .
iacobo de dicto suo feudo comunis . Videlicet ca-
staldoni tenent in curia mariane . LXXX . tab . Item
girardus daniotti tenet in curia mariane XXXIII .
bib . parum plus vel minus . videlicet ad ulmum
VIII . bib . A mane monasterium aquenigre . A
merid . bovettus ⁽¹⁾ palotti . et ibi prope in dicta hora .
III . bib . A mane via . A sero ecclesia mariane .
Et in illa eadem hora . III . bib . A mane bovet-
tus paloti . A sero via . Item ad brolum . I . bib . A
monte dom . vittus ⁽²⁾ . A sero cavalerus ornasii . Item
ad fauressam . V . bib . A mane fauressa . A merid . via .
Item in brachathoro . VIII . bib . A mane via et A
monte via . Item ad tumbam III . bib . A mane via .
A monte petrus Wulpis . Item Vbertinus Widonis
pasterne ad tartarellum med . bibulca . A merid .
dom . bonacursus . A mane nasellus bordechini . Item
Albertinus filius brixiani petrafolli . med . bibul . ca-
samenti . A mane dom . fulcus . A monte via nova .
Withonus ferarius ad vaudum ⁽³⁾ media . bib . A me-
rid . via . A mane faccus de gavacius . Item ibi prope .
I . bib . A monte via . A merid . filii dom . pizanis . Item
dom . zilius azzuffi et dom . vittus et bellottus eius
nepos I . bib . de casamento in burgo mariane ad
fauressam . A mane via . A sero tenetur per dom .
jacobum de salis . Item . II . bib . et med . ibi prope
cum uno salexeto . A sero salexeti tartari . A mane
dom . iacobus et a sero alterius ipsi tenitores tenent

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Bonettus* (e pare più giusto)

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *Guido*.

(3) Nel Cod. n. 1 è scritto *Vandum*.

per monasterium aque nigre . A mane viale . Item . v . bib . ad casablam . A sero via . A monte iacobus . Item ad casablam . iii . bib . A mane viazulus . A sero via . Item ibi prope A sero parte vie . i . bib . A mane via . A sero tenet dom . zilius arzuoli pro monasterio . Item ad brolum . vi . bib . A mane dom . iacobus dictus . A sero fauressa . Item ad Ulmum . iii . bib . A monte via . A merid . salattus . Item ibi prope ad fossatum sanpetrum . ii . bib . A sero fossatum dictum A monte . . . . Item Vgolinus rutti ad vallem . vi . bib . in una pecia . A mane fossatum drochonale⁽¹⁾ . A merid . via . Item ad per bellum . iii . bib . A mane mayfredus fratarus . A merid zonobium aque nigre . Item ad curtulfum ii . bib . A mane et merid . via . Item ad sanctum casanum . i . bib . A mane et merid . monasterium aque nigre . Item ad fratam longam . vi . bib . A mane mayfredus fratarus . A sero via . Item ad seratos . i . bib . A mane filii oldi . A merid . tartarellus . Item ibi prope i . bib . A mane saraxinus . A merid . prefatus tartarellus . Item ad tartarellum . i . bib . A mane iohannes Abbati . A sero via . Item ibi prope xxv . tabul . A mane ecclesia mariane A sero via . Item martinus meioli . et ottolinus eius nepos ad ulmum iii . bib . et med . in una pecia . A mane dictus dom . iacobus . A merid . ecclesia mariane . A monte fossatum sancti petri . Item ibi prope una pecia que est iii . bib . et xxv . A mane filii dom . iohannis de salis . A merid . pina . Item lafrancus girardi⁽²⁾ de cavazo ad ysolam . med . bib . A monte . A merid . tartarum . Item ad vadum . i . bib . et dim . A mane Withonus ferarius . A merid . via .

Et hoc salva veritate pluris vel minus remota omni⁽³⁾ fraude.

Et Hoc est feudum quod tenent dom . cabriel et dom . petrus condam dom . ribaldi de mariana pro comunis brixie et comitibus in curte mariane . In primis i . pecia terre ad runcos gasevatici que sunt xxviii . bib . coheret a mane via . A monte . fossatum altus . Item ad prathellos . i . bib . et dimid . A merid . comune brixie . A sero dom . fulcus . Item ambuzo . ii . bib . coheret ei . A mane via . A merid . filii condam gavacii . Item ad sanctum dominum . xx . bib . coheret ei . A mane via . A merid . filii odonis Item ad clausum palenearum . v . bib . coheret ei A mane et merid . via . Item ad fornacem iii . bib . A mane et A sero via . Item ibi prope ii . bib . et dimid . coheret A mane Gandulfi A merid . dom . iacobus de salis . Item ad scovatam i . bib . A mane bellevegus . A merid . via . Item ad pratum pertum . i . bibul . coheret . A mane condam viazola . A merid . tartarellus . Item ad solerum i . bib . et dim . coheret ei A mane via . A merid . bosus macagni . In eadem contrata iii . bib . et med . A mane habiat . caramici . A merid . dom . fulcus . Item ibi prope .

med . bib . coheret A mane dom . zanebonus A mane viazola . Item ad cornalem quarta pars unius rote molini . Item ad ysolam . i . bib . et med . prati . coheret ei . A mane et merid . tartarus . Item ad reganam med . bib . prati . coheret A mane tartarus . A merid . dom . otto . Item in burgo mariane xlv . tab . coheret A mane dom . bonacursus . A merid . lampertus Item in vialo bundiorum med . bib . coheret A mane vialus . A merid . et A sero tartarus . Item . lxxv . tab . A mane vialus . A monte tartarus Item . in vialo de burdiginis . xlviii . tab . coheret ei . A mane bordiginis . A merid . dom . attolinus Item ibi prope med . bib . coheret ei . A mane vialus . A sero duchallum . Item in casa cornuta . i . bib . A mane gandulfus clare . A sero via . Item in eadem hora iii . bib . et med . et A mane et A sero via . A monte saracini . Item in burgo . i . casamentum quod est xx . tab . A mane fossatus A merid . via . Item ibi prope aliud casamentum quod est . vi . tab . A monte via . A merid . tartarus . Item ibi prope ultra tartarum ii . bib . A monte tartarus . A meridie . gandulfi . Item ad brathexallas . i . bib . et . xxv . tab . A merid . comune brixie . A sero dominus fulco . Item in castro mariane in canevis . videlicet iuxta turrin in caneva que est una bibula . A monte murus illius castri . A sero dom . zanebonus . Item ibi prope alia caneva . que est . ii . tab . A mane dom . fulco . A sero dom . bonacursus . Item ibi prope med . tab . A mane dom . fulco . A sero dom . bonacursus . Item ibi prope ii . tab . A mane dom . zanebonus . A sero via . Item . i . tab . ibi in eodem castro . A mane comune brixie . A sero via . Item ibi prope med . tab . A mane et A merid . via . Item in curte mariane ad curtexellas . i . pecia que est lx . tab . A mane iohannes Orbi . A sero buzii . Item ad tartarellum . i . pecia terre que est xl . tab . A mane dom . bonacursus . A merid . tartarellus . Item ad fornacem i . p . que est . med . bib . A mane vetulus rubeorum . A sero dom . iacobus de salis . Item ad petrolum . i . pec . que est . xxv . tab . A mane redulfus cavazii . A merid . via . Et omnia superius dicta sunt facta bona fide et sine fraude sine mensuratione practice . salva ratione pluris si in aliquo tempore plus reperietur . i . pecia ad montem aliam .

Et Hoc est illud feudum quod tenetur pro predictis dominis . et quod est in vasallis in curte mariane . In primis iohannes novus i . pecia . que est . iii . bib . A mane et A monte via et iacet ad fratam longam . Item ad scovatam med . bib . A mane et A sero comune brixie . et vetulus alesii tenet eam . Item albertus clare ad casam cornutam i . pecia que est . i . bib . A mane burdiginis . A merid . dicti dom . Item ad sanctum casianum med . bib . A mane cavalierius ornasii . A sero filii condam spichè . Item gandulfus clare i . bib . ad casam cornutam . A mane rubertus ravesii A merid . via . Item magister dominus med . . . . . ad sanctum casianum . A mane dictus cavalierius . A sero filii condam cavazii . Item filii condam bernardi spalle de sancto firmo . i .

(1) Nel Cod. n. 1 leggesi *de rochonale*.

(2) Nel Cod. n. 1 leggesi *quondam Girardi*.

(3) Nel Cod. n. 1 leggesi *omni causa et fraude*.

peciam ad casam cornutam que est . i . bib . A monte et sero via . Item ottolinus de saraxinus et lafrancus quinzane . i . pec . ad sanctum cassianum que est . i . bib . A mane oma . A merid . filii condam cavacii . Item in casa cornuta . ii . bib . et xxxiii . tab . A monte et mane via . Item vivianus petrofolli cum nepote eius . i . bib . ad tumbam A mane levaloci . A sero unfredus condam alberti de vulpis . Item landus bellonus de sancto petro . ad tartarum med . unius molini ad cornalem . Item media bib . prati ad solerum . A mane comites . A sero comunis brixie . Item stevanus condam bartolomei . i . pec . que est . bib . i . ad casalem . A monte via . A sero dom . ottolinus . Item in curte mosi Wifredus Wiscardi et ottolinus stabitelli . et robertus alcherii et albertus mauri de cambonellis . i . pec . que iacet ad sorbanam et que est . i . bib . A mane comes Walfredus . A merid . melketa . Item ad clausellum . med . bib . A mane Wifredus benedicti . A sero idem robertus . Item . i . pecia in clauso tussi . que tria casamenta et vidata A . mane et merid . via . Item in castro mosi unum sedimen . quod est xx . brachia in longitudine et x . in latitudine A mane via . A sero albertus blende . Item ad riun mosi . i . pecia que est ii . bib . A mane filii comitis Wifredi . A merid . filii melchete . Item in eadem hora . i . bib . A mane filii comitis azonis . A sero filii comitis pizonis . Et hoc feudum est inter totum parum plus aut minus.

Et hoc est feudum quod taionus et vetulus et iohannes orbi . tenent pro domino cabriele et pro dom . petro in curte et territorio de mariane ad curtexellas . i . pec . coheret ei . A mane mayfredus fratarus . A merid . via . Item ad tartarellum . i . pecia A mane et A monte via . Item ibi prope ii . peciis . A mane dom . cabriel . A merid . tartarellus . Item in eadem contrata . i . pecia . A mane filii pastorie . A meridie . tartarellus . Item ad guadum gazii . i . pecia . A mane via . A merid . tartarellus . Item a pratum pertum . i . pecia . A mane dom . iacobus de salis . A merid . tartarus . Item ibi prope . i . pecia A mane iohannes Abbatis . A merid . dictus dom . iacobus . Item ibi prope . i . pecia A mane dom cabriel . A merid . tartarus . Item ad perolum . i . pecia . A mane redulfus cavacii . A merid . via . Item ad fornacem . i . petia A mane gastaldoni . A merid . via . Item ibi prope . i . petia . A mane domin . iacobus de salis . A merid . filii ugonis lafranci . Item in burgo in casamentis . i . pecia A mane et merid . dom . iacobus de salis . A sero via . hec est summa de predictis peciis xii . bib . minus una quarta aut parum plus aut parum minus.

Et feudum quod tenet albertus capis a dom . cabriele . primo Scilicet . ad manicam . i . bib . parum plus vel parum minus . A mane illi de caravazio . A monte via . Item ad portam gariultim . med . bib . A mane heredes condam resulii A sero dom . bonacursus de mariana .

Et feudum quod tenet malanox de ricardis a do-

mino cabriele . primo scilicet . ad lamam dominici . i . bib . A mane villam de mothelfa . A sero comune de mothelfa .

Et feudum quod tenet zanebonus oliverii a dom . cabriele . primo . Scilicet . ad camaronum med . bib . A mane lama comunis mothelfe . A sero lafrancus de vilana . Item in albaretum xxvi . tabule . terre . A mane idem zanebonus . A sero monasterium aque nigre .

Et feudum quod tenet iacobus de ricardis cum ugone eius fratre a dom . cabriele primo S . ad stratam . bibul . i . A mane monasterium . A sero strata . Item in regona cum zanebono oliverii . vii . perticas . A mane idein predicti . A monte ecclesia de villa .

Et Item feudum quod tenent malanox et zanebonus oliverii . et de lacorta . a dom . cabriele primo S . ad clesum mortuum . i . bil et mez . A monte flumen palpiciis . A merid . dom . cabriel .

Et Item feudum quod tenent iacobus et ugo atque lafrancus et zilius fratres et zanebonus oliverii . a dom . cabriele ad honetam . ii . bibulcas . A mane . et A sero heredes condam resulii .

Et Item feudum quod malanox et iacobus cum ugone eius fratre et albertus capis tenent a dom . cabriele ad lamam de spino . i . bib . et dimid . A sero via . A monte heredes condam resulii .

Et Item idem predicti et Lafrancus et zilius ad parcuruolum . iii . bib . A . mane lombardus oddonis . A sero heredes resulii .

Et Item tenet malanox media bib . prope fratam comunis mothelfe . A mane via . A sero heredes condam resuli . Item xx . tab . casamenti . A mane quondam dugale comunis mothelfe . A sero via .

Et Item albertus capis pro feudo similiter tenet ab ipso domino cabriele . xx . tab . A mane dugale predictum . A sero via .

Et dominus Walfredus . sacramento astrictus comes de marcaria designandi pothoris comunis brixie . manifestavit et dixit quod bathasuffle . et illi de sichefredo de asula . erant vasalli ipsius domini Walfredi et nepotum suorum de feudo quod tenebant ab eis in pertinentia asole . sine feudo . quod tenebant a comitibus de lomello . et de quo feudo exemptione ab illis comitibus de lomello sunt vasalli ipsius dom . Walfredi et nepotum et quorundam aliorum de domo sua . verum tamen nescit se tenere unum feudum ab alio . Item dixit quod dominus condam wazo albrichoni . et illi de domo sua . qui dicuntur vazoni erant vasalli comitum de lomello de eo toto quod habebant et tenebant in pertinentia casalis rumani et curte . Item dixit quod dom . de sacca tenebant in feudo a comitibus de lomello id totum quod ab illis dominis de sacca tenetur et tenebatur in mariana . et gazolo . et marcaria . et sancto petro de tartaro . ut audivit a dom . siccardo . et dom . vielmo . pagani de sacca . Item audivit dom . vazonem albrichoni predictum confitentem quod tenebat in feudo a comitibus de lomello . id quod tenebat in pertinentia casalis rumani . Item audivit

dom . brixianum confanonerium et dom . condem enricum eius barbanum . dicentes quod tenebant in feudo a comitib . de lomello honores de rivoltella . Item dixit condem arlotti et obizones de mantua . tenebant in feudo a comitibus de lomello . a menareschis in territorio mantuane id totum quod habebant in loco illo . et in contrata illa in curte asole . Item audivit dom . condem bocacium de manervio et dom . otebellum de pontecaralli confitentes . quod illi et alii domus sue tenebant in feudo . a comitibus de lomello totum id . quod habebant in pertinentia offlache .

Et isti debent facere partes feudi inter comune et comites .

In Asola zilius sartor et richelbonus fornerius et consilium et vizolus ambrosii .

In mariana Albertinus algisii . et speronus bonacursus de mariana . bovo palotti .

In moso . seignorinus et invernizius .

In rethuldisco . carbonus et Wielmus gobbi .

Et Isti debent appellari . qui debeant designare feudum comune comitum et comunis brixie . Scilicet . illi de pallatio . illi de rivoltella . illi de manervio . illi de pontecarali S . rubei et jacobus dom . ugonis . dom . fulcus juravit designare .

Et dom . redulfus sacramento precepit dom . bonacurso de mariana . et dom . jacobus de salis et dom . fulconi de casali mauro die jovis . viii . intrante . junio . ut hinc ad diem dominicum proxime venturum ad xv . dies debeant designare in scriptis . totum feudum quod tenent et per eos tenetur in feudo ubicumque . sit que fuit comitum de lomello cum coherent iis . et finibus et vocabulis . et quantitatem cuiuslibet pecie . et in quibus pertinentiis terrarum .

Die sequenti veneris . juravit dom . cabriel de mariana et bonamicus filius . dom . uberti dulcie de casali mauro . designandi suum feudum in eadem terra .

Et Iuravit dom . oddolinus de mariana die jovis xx . intrante iunio designandi in scriptis suum feudum in eodem terra .

Et Descriptio feudi dom . cabrielis de Mariana quod tenet a comuni brixie in loco vel territorio mothelfe . primo . i . bib . sediminis et prati plus vel minus . A mane . Monasterium A sero fratta comunis mothelfe pertic . una prati ibi prope . A mane dominus guipertus de caravacio . A sero fratta . Ad regonellam . v . pertic . terre arator . et prati ac saleceti . A mane flumen clesis . A sero fratta . ultraclesum . bib . i . glere ab omni latere illi de caravazio . Ad clausum v . bib . plus vel minus . A monte via . A merid . monasterium ad onetam . i . bib . vinearum et terra aratoria . A mane illi de caravazio . A sero eccles . mothelfe . ad presam . iii . bib . inter nemus et terra aratoria A mane dom . rofinus . A sero comune mothelfe . Ad lamam de spino . i . bib . A mane via . A sero dom . bonacursus . Item ibi prope iii . bib . nemoris et terre ara-

torie . A mane flumen palpiciis . A sero dom . bonacursus . med . bib . nemoris ibi prope . A monte dom . otto de mariana . A merid . dom . bonacursus ad onetam . iii . bib . aratoria et nemoris . A monte via . A merid . ecclesia ad stazanum . i . bib . A sero ubertus dulcie de casali mauro . A mane ecclesia . ibi prope . i . bib . A monte et a merid . rainaldus . Item med . bib . A mane ecclesia . A merid . rainaldus . In sorbera . i . bib . et . dimid . A monte et merid . comune mothelfe ad tasarias v . perticas . A mane comune mothelfe . A sero Wido de martinis . In selvatena . v . bib . A sero monasterium . A mane dominus Wielmus ad gazolum med . bib . A monte . dom . bonacursus . A med . otto de mariana . Ad gayfam . med . bib . comune mothelfe . A sero et A mane Wiscardus de bergunziis . ibi prope i . bib . A mane ecclesie . A sero via . ibi prope . i . bib . A sero via . A monte ecclesia mothelfe ad valles i . bib . A mane zanebonus de bulsa . A sero johannes valencie .

Et hec est terra heredum condem domini Ribaldi de mariana quam habent in territorio ramathelli superioris quam tenet in feudo honorifice pro comuni brixie et pro comitibus . In priinis in suburbio dicti loci unum sedimen que est per mensuram iustam . viii . tabule . A mane fossatum comunis . A sero dominus ribaldus de butizolis in alio loco in suburbio . duo sedimini que sunt xxiii . tab . et dimid . et iii . pedes . A merid . via . A monte othecherius ferarius . Item in alio loco in suburbio i . sedim . que est xi . tab . et i . quarterium . A mane dom . ribaldus malcignus . A sero dom . ribaldus de butizolis . In alio loco in suburbio . sedimen que est . xxv . tab . A merid . dom . algisius de vixano . A monte via . Item in suburbio i . sedimen que est . x . tab . A mane dom . bonacursus de mariana . A monte via . Item ad sedimen de cavucio . i . peciam vithata et prativa que est xxx . tab . A mane Walterius de malagio . A sero domna Ita . Et in strata i . pecia . aratoria que est media bibulca et iii . quarte . i . tab . A merid . via . A monte dom . bonacursus . Item in strata i . pecia prativa que est med . bibul . et ii . tab . A mane heredes dom . gratiadei de buthezolis . A sero comunis ad pesinam . i . pec . prativa que est . xiiii . tab . A mane dom . bonacursus de mariana . A sero fratta . Et ibi prope i . pec . prativa que est . xvi . tab . et med . et iii . pedes et med . A mane heredes dom . gratiadei A sero dom . murratoris . Et in prelionerum . i . pec . prativa que est med . bibulca et ii . tab . A mane via . A sero heredes drochi . In porta quatuor . i . pec . aratoria que est med . bibulca . et . x . tab . et med . minus . A mane via . A sero heredes mutti boldi . Et ibi prope . i . pec . que est una bibulca . A mane via . A sero heredes tezoli . Et ibi prope i . pec . que est . media bibulca . et vi . tabul . et med . A merid . heredes dom . taroni . A monte dom . tezoli . Et in eadem hora . i . pecia . in parte aratoria et in parte prativa que est media bibulca et xi . tab . et medietas unius . A mane

tezoli . A sero heredes dom . fedria . Et ibi prope 1 .
 pecia . que est . xxxiii . tab . A mane heredes dom .
 taroni . A monte heredes muratoris . Et ibi prope 1 .
 1 . pecia que est med . bib . et x . tab . A mane he-
 redes dom . taroni . A sero heredes dom . Widonis .
 Item in eadem hora . 1 . pecia . que est . xxi . tab . et
 dimid . A mane heredes domini Taroni A sero via
 et est super totum illa de porta iii bib . xi . tab .
 minus . Et ad regonellam . 1 . pecia prativa que est
 due bibulcas . xii . tab . et med . minus . A mane he-
 redes dom . Oldefredi A sero heredes dom . obi-
 zonis de gambara . Et ad pratum cantoni . 1 . pecia .
 que est xxxvii . tab . et med . A mane heredes anne .
 A sero heredes quondam Oldefredi . In carezetulo .
 1 . petia prativa et aratoria que est media bibulca
 v . tab . minus . A mane dom . fulco de mariana A
 sero dom . Abbas sancti faustini . Et ibi prope 1 .
 pecia . prativa . que est xxvi . tab . et quarta pars al-
 terius . A mane dictus dom . fulco . A sero fossatum
 vicinorum . Et ibi prope 1 . pecia . aratoria de qua
 muttus habebat redditum que est media bib . et ii .
 tab . et med . A mane dictus fulco . A sero fossatum
 predictum Et in lantaneto 1 . pet . vithata que est 1 .
 bib . et med . et ii . tab . A merid . via A monte
 anne . de ramethello inferius . Et ad sanctum Vigi-
 lium . 1 . pecia . aratoria . de qua muttus habebat red-
 ditum que est xxxiii . tab . A merid . dom . obizonis
 de gambara . A monte via . Ibi prope 1 . pecia . de
 illa que fuit mutti que est xii . tab . et med . et
 quarta pars alterius . terre A mane et A sero dicti
 dom . Obizonis de gambara . Et ibi prope 1 . pecia
 de illa que fuit mutti que est . med . bib . et viii .
 tab . et med . A mane via . A sero heredes dicti
 dom . Obizonis . Et ad gazium 1 . pet . arator que
 est . med . bib . et viii . tab . et med . A mane dic-
 tus dom . abbas . A sero heredes domine libere . Et
 ibi prope 1 . pet . que est . med . bib . et v . tab . A
 mane via . A sero heredes domine ite . Et in ead .
 ora . 1 . pet . que est med . bib . et x . tab . A mane
 flumen clesis . A sero dom . bonacursus de mariana .
 Et ibi prope 1 . pet . aratoria et boschiua que est
 iii . bibulc . et xviii . tab . et tres partes alterius tab .
 A merid . dictus dom . bonacursus . A monte here-
 des dicti dom . muratoris . Et in eadem hora . 1 .
 pet . que est . med . bib . et xvii . tab . A merid .
 dictus bonacursus . A monte heredes condam mal-
 cingi . Et in Lantaneto 1 . pet . vithata que est med .
 bib . et xxxv . tab . et med . A mane dictus abbas .
 A sero heredes dicti domini obizonis de gambara .
 Et in mirabello 1 . pecia . que fuit mutti . et que est
 med . bib . et xxvii . tab . et med . A mane obizo
 gambare A sero folcolinus . Et In glera interius 1 .
 pecia . que est med . bib . et xii . tab . et med . mi-
 nus . A monte ecclesia . A sero heredes de bernardis .
 Et in plaziis 1 . pecia . que est . 1 . bib . et x . tab . A
 merid . dom . valdimarus . A monte heredes condam
 Lafranci alberti . Et Ibi prope 1 . pec . que est med .
 bib . et xxii . tab . A merid . Wido . vixani . A
 monte Wido domine Otte . Et ibi prope . . . . .
 1 . pecia . que est ii . bib . et xxiii . tab . et med . A

merid . heres caudam mazuchi . A monte dictus ful-
 colipus . Et post castrum . 1 . pecia . prativa que est
 media . . . . . et xx . tab . A mane dellus de flesso .
 A sero ramethellus . Et ad malsana . 1 . pet . aratoria
 que est xiiii . tab . et quart . A mane dictus abbas .
 A sero via . Et in plienoro 1 . pet . prativa que est
 media bibulca et xxxi . tab . A merid . dictus domi-
 nus fulco . A monte heredes dom . martini bulizo-
 lis . Et ibi prope . 1 . pet . que est xxii . tab . et
 tres partes alterius tab . A merid . heredes dom .
 muratoris a sero dictus abbas . Et in eadem hora 1 .
 pecia . aratoria . que est . med . bibul . et xiii . tab .
 et dimid . A merid . hered . dom . muratoris . A monte
 via .

Et ibi prope 1 . pecia . que est xxviii . tab . A merid .
 heredes mazuchelli . A monte via . Et in mirabello
 1 . pecia . que est xxv . tab . A mane herogii . A sero
 heredes dicti . obizonis de gambara . Et in campo
 malo . 1 . pecia . que est . xv . tab . med . bib . et xxviii .
 tab . et med . A merid . heredes Oldefredi . Et in
 pravonero 1 . pecia . que est . xxxii . tab . A mane bo-
 nacursus de mariana . A sero richelminus . Et in
 campo malo 1 . pecia . que est media bibulca viii . tab .
 et minus . A mane heredes dom . Ite . A sero dom .
 Widonis de ramethello . In eadem hora 1 . petia
 terre . . . . . vii . tab . et minus . A merid .
 heredes mazoli . A monte heredes dom . federici . Et
 in ripa ceca 1 . pecia . que est . xii . tab . et med . et
 1 . pes . A merid . heredes dom . federici . A monte
 heredes dom . ottonis mariane . Et ibi prope 1 . pecia .
 que est iii . tab . A merid . heredes dom . federici . A
 monte dicti dom . Ottonis . Et ad glerolas 1 . pet .
 que est med . bibulca . et viii . tab . et med . minus .
 A merid . heredes dom . ribaldi de budizolis . A
 monte heredes mazuchelli . In eadem hora . 1 . pecia .
 que est xxiiii . tab . et med . A mane dictus dom .
 Abbas A sero heredes dom . martini de budizolis .
 Et ad fornacem veterem 1 . pecia . aratoria que est
 xxvii . tab . et med . et fuit de illa mutti . A mane he-
 redes dom . oldefredi . A sero heredes dom . obizo-
 nis de gambara . Et in rumesterum 1 . pec . que est .
 xxxv . tab . et med . A mane petrus de flesso . A sero
 heredes dom . ribaldi di budizolis . Et in eadem hora
 1 . pecia . que est . xviii . tab . et tres partes alterius
 tab . A mane discatus de flesso . A sero via et fuit
 de illa muti . Et ibi prope 1 . pec . que est xxxviii .
 tab . A mane heredes mutti boldi . A sero dom .
 aynardus . Et adhelmos 1 . petia . que fuit de illa
 mutti que est xxvii . tab . et tres partes alterius tab .
 a merid . via . A monte ecclesia . Et in eadem hora
 1 . pecia . que est med . bibulca . viii . tab . et partes
 tres alterius tabula minus . A mane via . A sero he-
 redes dom . ottonis mariane . Et in casuciis 1 . pecia .
 que est xviii . tab . et 1 . quarta . A mane via . A
 sero illi de vixano . Et ibi prope 1 . pecia . que est
 xxxiii . tab . et tres quart . alterius tab . A mane via .
 A sero Lamma de preiohannis . Et superius Lanne
 de ranchis 1 . pecia . que est media bibulca et xiiii .
 tab . A mane dom . Bonacursus suprascriptus A
 sero dom . ottonis mariane . Et In ranchis 1 . pecia .

que est . xiiii . tab . et med . A mane et sero suprascript . dom . otto . Et ibi prope . i . pecia . que est xxxv . tab . et . i . pes . et med . A mane dictus dom . otto . A sero via . Et in eadem hora . i . pecia . que est . xxvii . tab . et med . A mane dom . obizo de gambara . A sero illi de vixano . Et in schenovo . i . pec . que est . xxxvi . tab . A merid . fulcolinus . A monte heredes dom . federici . et est de illa que reddit mutto . Et ibi prope . i . pet . que est . xxviii . tab . et med . A merid . dictus fulcolinus . A monte palpez . Et in eadem hora . i . pec . que est . med . bib . et . ii . tab . et med . A mane dictus fulcolinus . A sero jacobus de baxano . Et ibi prope . i . pec . que est . xviii . tab . et med . A merid . via . A monte heredes condam domini Widonis . In eadem hora . i . pet . que fuit de illa mutti que est . xxvi . tab . supradict . heredes est . A mane dom . muratoris . A sero via . Et in aqua sparta . i . pet . que est . med . bibulca que est . xi . tab . A mane heredes condam dom . redulfi . A sero via . Et in eadem . i . pec . que est med . bibulc . et . iii . tab . et med . A mane fossatum vicinorum . A sero via . Et in runchagia . i . pec . que est med . bib . vii . tab . et med . minus . A mane dictus bonacursus . et A sero . Et ibi prope . i . pecia . que est . xxviii . tab . et med . A mane ecclesia . A sero dictus bonacursus et est de illa mutti . Et in eadem hora . i . pec . que est . xviii . tab . et med . et est vithata . A mane Wido otte . A sero Walterius malagni . Et ibi prope . i . pec . arator . que est . xxx . tab . A merid . heredes dicti domini federici . A sero . heredes montenarii . Et in eadem hora . i . pecia . que est . xxvi . tab . et med . A monte et merid heredes dicti montenarii . Et in stafolo . i . pet . vithata que est . xxi . tab . A mane supradictus Wido dom . otte . A sero filii condam Widonis . Et ibi prope . i . pet . arator . que est . x . tab . A mane Wido . A sero zamboldus . Et in eadem hora . i . pec . vithata que est . xiii . tab . et med . A mane et sero filii girolodi de carnevalo . Et in prato grando . i . pec . que est med . bibulc . A mane Wichmus dom . libere . A sero dictus dom . abbas . Et in stafolo . i . pec . arat . que est . iii . bib . et viii . tab . et med . A mane ecclesia . A sero fulcolinus . Et in campagnola . i . pec . arat . que est med . bib . A mane dictus fulcolinus . A sero Ecclesia . Et in Stefanego . i . pec . que est . xxv . tab . A mane heredes riboldi montescelli . A sero suprascriptus dom . bonacursus . Et ad coazam . i . pet . que est . xxv . tab . A mane dom . Abbas . A sero supradict . heredes dom . obizonis . Et ibi prope . pec . boschiva . que est med . bibulc . A mane heredes supradicti dom . Widonis . A sero dictus bonacursus . Et ad soltellum . med . bib . in duobus locis coheret . viii . A mane herogii . A sero dictus dominus obizo . alteri . A mane heredes dom . obizoni . A sero heredes dom . Widonis . Et ultra fossatum soltelli . med . bib . A mane dict . dom . obizo et A sero . Et a sera parte selvelli . i . pec . que est . xxv . tab . A mane fulcolinus . A sero heredes riboldi montescelli . Et in pizolbono . i . pec . prativa que est . xxv . tab . A mane richelmus oldefredi . A sero heredes dom . federici . Et ad fontanella . i . pec . prativa que est

xxv . tab . A mane jacobus baxani . A sero fossatum vicinorum . Et ibi prope . i . pec . arator . que est med . bib . A mane abbas A sero herogii . Et in gazola . i . pec . que est med . bib . xii . tab . et med . minus . A mane palpex . A monte via . Et ibi prope . i . pec . prativa que est med . bib . A merid . dom . aynardus . A monte heredes dicti dom . Widonis . Et in eadem hora . i . pec . aratoria que est . xxv . tab . A mane heredes dom . oldefredi . A sero heredes dom . libere . Et ad selvellum . i . pec . aratoria que est med . bib . A merid . heredes dom . ribaldi de buthezolis . A monte dom . algisius de vixano . Et in eadem hora . i . pec . que est . ii . bibulc . et . i . quarta . A mane bevochinus . A sero heredes tezoli . Et ad clausum potti . i . pec . que est . xiii . tab . A mane heredes dom . ottonis de mariana . A sero via . Et ad pesinam . i . pec . prativa que est . xii . tab . et med . A mane dictus dom . folcolinus . A sero ramethellum . Et existis supradictis terris non habeo nisi districtum et quartum tenetur proxime in feudo scilicet . de . xx . bibulcis .

Et hec est terra quam dom . fulco de casali mauro sive de mariana solebat tenere in feudo honorifico pro comitibus de Lomello . In territorio . et curte ramethelli superioris .

In primis in aqua sparta . i . pec . prativa que est . xxxiii . tab . A mane fratta . A sero et merid . heredes dom . martini de buthezolis . Item in alia pecia . xii . tab . prati A mane heredes dom . gratiadei . Item in alia pec . i . bib . et med . prati . A monte et sero heredes dicti gratiadei . A merid . zamboldus . Item in aquasparta . i . pecia prati . que . est . xxv . ii . tabul . et med . A monte et sero zamboldus . Et Item ad pratum ballesterium . i . pecia aratoria que est . xviii . tab . et med . A sero via . A monte regogius . Et ad terminum . i . pec . que est . xlii . tab . et med . A mane et sero via . Et Item in ponticello . i . pec . que est med . bibul . et . v . tab .⁽¹⁾ A mane via . Et in rumester . i . pec . que est . xxviii . tab . et med . A mane fossatum vicinorum . A sero dom . martinus . Et Item ad fornacem . i . pec . que est . xxviii . tab . et med . A mane via . A merid . gratiadei . Et post castellum . i . pec . que est . xliii . tab . et med . A mane et merid . Abbas sancti faustini . In prevonero . i . pec . que est . xii . tab . et med . A mane dominus martinus . et A sero dom . bonacursus de mariana . Et in campo malo med . bibulc . et . iii . tab . et med . A mane gratiadeus . A merid . via . Et Item in prevonerio . i . pec . que est . xxxiiij . tab . A meridie . via . A mane dominus martinus . Et item in stafolo . i . bib . et . xxii . tab . et med . A sero via . Item in scenovo . i . bib . et med . et . xv . tab . A sero palpex . A merid . heredes spinelli . Et in runcho . med . bib . et . xi . tab . et med . A sero via . A monte illi de vixano . Et ad spinatam . xxv . tab . A mane et monte via . Item in galosa . xxv . tab . e med . A merid . heredes dom . scazati . Item in alia pec . viii . tab . et med . Item de suptus palpiciis med . bib . A monte palpex . A sero via . Et in eadem hora . i . pec . que est . xviii . tab . A merid . via . Et Item in campagnola . i . pec . que est .

(1) Lo stampato in corsivo fu aggiunto in margine.

xxii. tab. A sero dom. algisius de vixano. Item ad runcum rizardi i. pec. que est med. bib. et xxvii. tab. A mane dom. martinus. A sero dom. scazatus. Et ad clausum campagnola i. pec. prati que est. xviii. tab. A mane palpex. Et de terra aratoria xxxvi. tab. et med. Et ad pontem palpiciis. xiii. tab. et med. Item in campagnola x. tab. A monte ospinellus. Et ad tornaturas. xi. tab. A monte zamholdus. Item ad coazam de nemore. xxxvii. tab. et med. A sero heredes dom. ottonis de mariana. A monte heredes multi. Et ad opolum med. bib. prati. A merid. heredes bernardi azonis. Et Item in prato grando i. pecia. prati que est xxviii. tab. A monte palpex. Item ad nidum corvi i. pec. prati que est xxx. tab. et med. A merid. palpex. A sero dom. abbas. Et item in alia p. xvii. tab. A sero dom. Algisius. Item ad nidum corvi med. bib. prati et iii. tab. et med. A mane via. Item in carexedulo. med. bib. et xxviii. tab. et med. A mane petrus de flesso. Item in stafolo. med. bib. A merid. via. Item in scenovo. i. bib. et xviii. tab. A mane heredes domini Widonis flordebelle. A merid. dom. Abbas. Item in alia pec. xlv. tab. A sero spinellus. Item in runco med. bib. et xi. tab. et med. A sero via. A merid. petrus de flesso. Et Item in vofredo. med. bib. et. xxi. tab. A monte dom. Wido. A merid. clesum. Item in prevonero. xxviii. tab. et med. A mane dom. algisius. Et item ad spinatam. xxv. tab. A sero tezolus. A monte via. Item ad clausum stafoli. x. tab. A monte via. Item in alia pecia. xii. tab. A merid. dorma Ita. Et ad lamam pesosi. xxvi. tab. et med. A mane heredes mutti. A sero dom. otto. Et in galosa xxxv. tab. A monte heredes rubei. Item ad aquetellam. med. bib. et xiii. tab. A mane fossatam vicinorum. A sero miralus. Item in lacaneto. xxvi. tab. et med. A monte gratiadeus. A mane dom. Abbas. Et in prato benzono. med. bib. et ii. tab. A mane heredes dom. Widonis. ramathelli. Item in campagnola xii. tab. et med. A monte Walterus. Item de subtus palpiciis xviii. tab. A sero heredes vitalis de ramethello. Item in alia pet. xx. tab. A mane ospinellus. Item in precharussa. xxxvi. tab. A monte dom. Abbas. Et item in campagnola med. bib. et vi. tab. et med. A sero dom. algisius de vixano. Item in alia. pec. xv. tab. A merid. et mane heredes spitelli. Item in campagnola x. tab. A merid. Wiscardus. Item in alia. pec. xi. tab. et med. A merid. ecclesia ramethelli. Item supra novalem i. bib. et v. tab. A med. novalis. A monte pasqualis. Et ad tornaturas. xi. tab. A sero corvionus. Et a pertice xvii. tab. A sero via. Et ad soltellum. xxiii. tab. A merid. via. Et Item in alia pec. xviii. tab. A sero dictus dom. Wido flordebelle. Item in ripaceca. i. pec. que est. iii. bib. et med. A monte via. A merid. heredes dicti dom. ottonis mariane. Item alia coaza med. bib. et xxx. tab. A merid. via. A monte Wido ramethelli. Item in alia pec. xvii. tab. A monte via. Et in prato grando. A sero fossatum. vii. tab. A monte dom. abbas ⁽¹⁾. Et Item ad boscellum. xlvii.

(1) Tutto lo stampato in corsivo è aggiunto in margine.

tab. et med. A mane dom. bonacursus. Et subtus sancti vigili. xxxi. tab. A mane et merid. illi de anna. Item ad opolum due bib. et iii. tab. A mane palpex. A merid. Ospinellus. Item in allodio rozono. xxv. tab. A mane et A monte Lazarus. Et ad soltellum. xvi. tab. A merid. Wiscardus ricii. Et ad vallem inue. i. pec. prati que est. xxxi. tab. et med. A mane palpex. Et ultra fossatum. med. bibul. et xxv. tab. A mane tezolus. A sero via. Et ad nidum corvii i. pec. prati que est. xlvii. tab. et med. A sero palpex. Et in scenono xxii. A monte algisius. A mane tezolus. Item in alia pec. xxxvii. tab. et med. A sero rubeus. A merid. via. Et ad nidum corvii med. bib. prati. et iii. tab. et med. A sero palpex. Item in scenono i. pec. aratoria que est. xxvi. tab. A monte Algisius. A merid. dom. oldefredus. Item in alia pet. xxxiii. tab. A mane rubeus. Et Item in scenono xxxvi. tab. A mane dictus bonacursus. A monte supradict. Wido. fordebelle. Item in vofredo med. bib. et xxv. tab. A sero et monte supradict. dom. Wido. Et in alia pecia xxii. tab. A monte clesum. Item in mirabello xlv. tab. A mane dom. ribaldus de mariana. In prevonero xlviii. tab. prati. A sero Walterius. A monte heredes dom. ribaldi mariane. Item in prato bezono. xlii. tab. A sero conversus. A mane dom. Wido de ramethello. Item ad boxellum. xv. tab. A merid. gratiadeus. Item de subtus sancti vigili. xxxi. tab. A mane illi de anne. Et in regonella med. bibulca prati. A merid. ramethellum. Item ad spinatam xxv. tab. A mane via. In clauso stafoli x. tab. A sero lazarus. Et Item ad lamam pelosi xliiii. tab. ⁽¹⁾ A mane petrus de flesso. A sero jacobus. Item in stafolo xxxviii. tab. A meridie. via. Et subtus palpiciis xxv. tab. A mane stevanoni. In pratarusa. xxxvi. tab. A sero ferettus. Et in campagnola xxi. tab. et med. A merid. dom. Abbas. In ronco ricardo med. bib. et xxvi. tab. A mane dom. martinus. A sero dom. de scazatus. Et ad clausum campagnole. xv. tab. A sero via. Item de prato xi. tab. et med. Item de terra cum prato xlv. tab. A mane palpex. A sero via. Et Item ad pontem palpiciis xviii. tab. A mane et merid. rubeus. Item in corviono med. bib. A sero corvionus. A mane ecclesia ramethelli. Et ad pipilendam. xxx. tab. A sero ribaldus mariane. Item in alia pec. xi. tab. et med. A mane in orlanus. Et Item ad perticas xvi. tab. et med. A monte via. Item in alia pec. xliii. tab. et med. A mane rubeus de montizello. Item subtus coaze med. bib. et. xlviii. tab. A merid. via. A monte Wido ramethelli. Et Item in alia pet. xvii. tab. A monte via. Et Item ad soltellum med. bib. et xxxv. tab. A monte dom. martinus. A merid. heredes dom. taroni.

Et Item A sero fossati. vii. tab. A monte dominus abbas. Item in scenono. xxviii. A mane ecclesia ramethelli. A monte via. Et Item ad corbellum med. bib. et iii. tab. A merid. via. Et Item in scenono xxx. tabule. A mane tezolus. A merid. dominus algisius. Et ad opolum media bib. et xviii.

(1) Lo stampato in corsivo fu aggiunto in margine.

tab. a sero Lazari . A monte dom . otto . Item ad runcam premoronum med . bibulca domina ita . A mane . Item ad opolum media bibulca prati . A monte ecclesia . Et in prato grando xxviii . tab . prati . A mane palpiciis . Et ad nidum corvii . xxviii . tab . prati . A mane dom . abbas . A monte dom . drocus . Item in alia pec . xvii . tab . A mane abbas . Item ad nidum corvii . xxviii . tab . prati . A sero palpe . Et in scenono med . bib . A sero niger . In carexetulo med . bib . et xl . tab . A sero dom . ribaldus . et sero via . Et Item in alia pec . xlv . tab . A sero tezolus . A merid . dom . taronus . Et Item in gradono i . bibul . et xxxviii . tab . A mane via . Et item in stafolo . med . bib . et xli . tab . A sero via . Et ad lammam musce . i . bib . A mane sevellus . A sero dom . ribaldus . Et Item ad runcum ricardum med . bib . et xxi . tab . A mane dom . otto . A sero tezolus . Item in campagnolo . ii . bib . et xxxvi . tab . Et item in runcaia xlvi . tab . A mane fossatum . A sero heredes dom tarroni . Et Item in prato rubeorum . med . bib . prati et xxxviii . tab . A mane . et sero heredes dom . ottonis de butizolis . Item ad runcum ricardum . xxxv . tab . de prato et buscho . A monte . et sero dom . otto . Item in campagnola . i . bib . de nemore et de prato . et xxi . tab . A monte palpe . Item in porta . iii . med . bib . et ii . tab . et med . de prato . A mane dom . otto . Et item intus corvioni xxxi . tab . et med . de nemore . A sero tezolus . Et in bragida santi viti . med . bib . et xxi . et med . A mane heredes bernardi . Et ad fossatum soltelli med . bib . et . xxvi . tab . et med . A monte et sero fossatum . Item ad nidum corvii . med . bib . prati et . xviii . tab . et med . A mane et monte dom . abbas . Item ad aquetellam med . bib . et xiii . tab . A mane dom . sczatus . A sero ribaldus . Item in mirabello . xxxviii . tab . A mane cerutus . A merid . illi de Anna . Item in lantanedo . xxv . tab . et med . A merid . et sero wido ramethelli . Item in prato bezono med . bib . et xlv . tab . A monte spinellus . Et ad boxellum xxxvii . tab . et med . A merid . filii Widonis . A mane illi de mariana . Item in alia pec . xx . tab . A merid . gratiadeus Et subtus sancti vilii . med . bib . et . xii . tab . A sero spinellus . Et in ysolella i . bib . filii Widonis de ramethello . A monte pagani . In regonella xxviii . tab . prati . A sero dom . ribaldus . Item in campagnola . med . bib . et . xx . tab . A monte Walterius . A sero Wido de ramethello . Item in alia pec . xxvi . tab . et med . A sero lazari . Item in alia pec . xx . tab . A mane domna Ita . Item in campagnola . xiii . tab . et med . A merid . presbiter . Item in alia pet . xxi . tab . et med . A mane Wielmus . A sero mayfredus . Item ad pipelendam . xxx . tab . A mane via . Item in runco super lammam . i . bib . et med . A mane dom . otto . Et in rumestero . xlvi . tab . A sero via . A monte dom . martinus . Et post castellum . x . tab . prati . In campo malo . xxxii . tab . et med . de vineis . A monte via . Item in mirabello . i . bib . et med . et xxxv . tab . A sero gratiadeus . A merid . via . Item in vithesto vi . tab . et med . A mane via . Item in prevonero xlvii . tab . et med . prati a mane dom . martinus . Et ad re-

gonellam . med . bib . prati . A sero dom . otto . Item in pizelbono . xi . tab . A sero et monte dom . de sczatus . Item ad nidum corvi xxxii . tab . prati . A merid . et a sero palpiciis . Item in alia petia . i . bib . prati . A mane daminus ribaldus . Item subtus gazoli . xliii . tab . et med . A monte et sero dom . otto . Item in scenono xxxvii . tab . et med . A mane et monte dom . Algisus de vixano . Item in runco . med . bib . et xxxv . tab . A mane spinellus . Item de supra lammam xliii . tab . A mane et monte ramathellus . Et in alia pec . med . bib . et xv . tab . A sero bonacursus . A mane ospinellus . Item ad pratum balasteri i . bib . prati . et xxxiii . tab . A mane muttus . Item at lammam vithetti . xiii . tab . A sero ritius . Item in vithetto . xx . tab . A monte et mane via . Item ad campum molini media bib . et vii . tab . et med . A monte via . Item ad campum frogerii . xxxviii . tab . A monte via . Item ad pratum opoli . xviii . tab . A sero ramethellum . Item in mirabello xxxiii . tab . et med . A merid . berogius . Item in glera i . bib . et xxv . tab . et dimid . A merid . heredes oldefredi . Item in glerolis . med . bib . et xxi . tab . A monte Clesum . Item in spexis xliiii . tab . de buscho . A monte berogius . A merid . niger . Item in runco ricardi . i . bib . et xliii . tab . cum prato . A mane palpiciis . A sero dom . otto . Item in alia petia iii . bib . et med . A mane archus de vixano . A sero et merid . Lafrancus de blanco . Item ad coazam . ii . bib . et med . de nemore . Item in alia pec . xii . tab . et med . Item in vofredo . med . bib . et xxi . tab . A mane dom . ribaldus . Item in prevonero med . bib . et xii . tab . A monte via . In campomalo . xlvi . tab . et med . A mane oldefredus . Item in mirabello . xxvii . tab . et med . A monte via . Et post castellum i . bib . et . xliii . tab . A mane via . Et at roncagiam i . bib . et ii . tab . et med . A monte via . juxta viam flessi . xli . tab . A mane via . In galosa . xliii . tab . et med . A mane . algisius . Item in alia pec . xxxi . tab . et med . A sero tezolus . Item de subtus palpiciis xvii . tab . et med . A merid . via . Item ad fontanellam med . bib . prati et xv . tab . A sero corvionus . Item in alia pec . xliiii . tab . A merid . via . Item ad soltellum i . bib . A sero fossatum . Item in scenono med . bib . prati . ei v . tab . A sero palpe . Item in alia pec . xxxviii . tab . de prato . A merid . via . A monte Wido ramethelli . Item ad opolum xxx . tab . et med . A mane palpe . Item ad roverum med . bib . et iii . tab . A monte et mane presbiteri . Item ad regonellam med . bibulc . A merid . ramethellum . Item in Stafolo med . bibulc . et xxviii . tab . A sero via . Item in alia pec . med . bib . et xi . tab . et med . A sero via . Item ad gazium in roncaia i . bib . et med . et . ii . tab . et med . A monte via . Item ad fratam deficiis . xxx . tab . A mane rubeus . Item in alia pet . xxv . tab . A mane malviginus . Item in dicta fratta deficiis . xxxvii . tab . a sero via . Item in eodem loco xxvi . tab . et med . A sero rubeus . A merid . stevanoni . Item quodam sedimen in suburbio dicti ramethelli que est med . bib . parum plus minus . A monte et mane via . Item in suburbio aliud sedimen que est med . bib . A merid . dom . abbas

A sero heredes dom. toroni. Item in burgo aliud sedimen. quod est unum quarterium bib. A mane heredes dom. Widonis de ramethello. A merid. heredes dom. taroni. Item aliud sedimen in burgo quod est xiii. tab. et med. A mane dom. cabriel de mariana. A monte via. Item in dicto burgo aliud sedimen que est med. bib. A sero via. A mane fratta. cond. comunis et de isto sedimine cum xxxv. bib. supradictis terris. nunc. habet dom. fulco nisi destrictum seu teneatur pro eo in feudo. Item de multis aliis supradictis terris prenomatis non habet dictus nisi locationem.

Et Hic infra continetur. totum illud quod tenet dom. fulco de casali mauro a comuni brixie designatum. bona fide et sine fraude In territoris mariane. et buscho. primo i. bib. casamenti ad viam novam. A monte via. A sero dom. jacobus de salis. Item aliud casamentum in ipso burgo xxx tab. A merid. dom. zanebonus dom. fulchi. A sero dom. ottolinus. Item. xii tab. unius casamenti in ipso burgo. A sero et monte via. A mane dom. bonacursus. Item in ipso burgo prope plateam x. tab. casamenti. A sero platea. A monte via. Item in castro mariane in uno loco iii. tab. prope portam. Item in alio loco i. tab. A sero via. A monte dom. ubertus. in alio loco i. tab. A monte bellevegius. et sero via. Item habet in ipso castro. xii. partem. i. tab. Item ad rancos bosbiati. xxxvi. bib. A mane corvulus A sero via in una pec. Item ad zanolinum ultra corvulum. xxv. plod. in una pec. inter quod tenetur pro eo. et quod ipse tenet A mane zanolinus. A merid. corvulus. Item ad levatam xvi. bib. in. i. pec. quod tenetur ab eo in feudo et quod ipso tenet. A sero ipsa levata. A merid. stratola mantue. Item ad turbam dimedium. juger. terre aratorie. et vineate. A sero via casabelle. A merid. sarasini. Item in eadem hora i. bib. et med. terre aratorie. A mane dom. bonacursus. A meridie. viazola. Item ad texolas. iii. bibul. terre aratorie. A mane via. A merid. brixiani. Item in eadem hora med. bib. terre aratorie. A mane zanninus de lasora. A merid. comune brixie. Item ibi prope i. bib. terre arator. A mane et sero via. Item ibi prope i. bib. terre arator. A mane via. A sero petrus de retoldo. Item ibi prope alia bibulc. terre aratorie A mane via A merid. paci. Item in eadem hora ii. bib. terre aratorie. A mane et sero via. Item ad tezolas ii. bib. terre. A mane via. A monte follus. A merid. tinizoni. Item ad scovatam iii. bib. terre aratorie. A mane viazolum. Item in eadem hora. xv. tab. terre salizeti. A merid. et monte tartarus. Item ibi prope dimid. bib. prati. A merid. presbiteri. A mane tartarus. Item ibi prope dimid. bib. terre arator. a merid. presbiteri a mane tartarus. Et ad tartarellum iii. bibulc. terre aratorie. A sero tartarellus. A mane via. Item ibi prope. iii. bib. terre arator. et vineate. A sero dom. Wielmus. A mane zilius partacius. Item ad tezolas. i. bib. terre aratorie. A mane et merid. nazellus de bordiginis. Item la-

franco de mazalo de loco asule. tenet pro predicto dom. folcone. in curte azule xxv. bib. terre in feudo scutiferi. Et item tomasius et frater eius ribaldinus tenet pro dicto dom. fulcone has terras in curte retholdeschi. i. pec. in campo lungo que est i. bib. vel parum plus. A mane dom. arigettus. A sero ugo linus galicie. Et item alia petia in dicto loco. ii. bib. et plus. A mane dom. otto marini. A sero Wielmus Wercii. Et Item tercia pet. in eodem loco i. bib. A mane dom. jacobus baxani. A sero heredes osberti. Et Item iii. pet. iacet ibi prope minus unius bibulc. A mane ambrosius de redoldis. Et sexta pet. ibi prope med. bibulc. A mane dictus jacobus. A sero zenobium. Et vii. pet. albertinus scamettus tenet a dicto. dom. i. bib. de casamento que jacet in burgo dicti retholdeschi. A sero et monte via Item secunda pet. jacet in campolungo. A sero et monte et merid. via. et est. i. bib. Et Item iii. petia in eadem hora. ii. bib. A sero Redulfi. A mane dictus fulco. Et Item iii. pet. in eadem hora iii. bib. A mane otto mariti. A sero heredes osberti. Et Item. v. pet. jacet ad viam novam. i. bib. A sero via. A mane filii bonini Et sexta pet. jacet ad sanctum casianum. iii. bib. A mane retholdi. A sero zenobium. Et vii. pet. ibi prope i. bib. A merid. ambrosius retholdi. A mane axandri. Et Item iordanus roberti tenet. i. bib. ad conam barexorum. A merid. comes filippus. A monte dictus iordanus. Item casamentum et pratum quod fuit valdi. Et hoc feudum quod tenet obizinus et ottonellus de bellinis per dom. fulconem. Videlicet. i. pet. terre arator. que dicimus esse iii. bib. parum plus vel minus. et iacet subtus levatam in clauso dicti obizini et ottonelli. Iusta tartarum rarem. A mane filii comitis pizonis. Et hoc est illud feudum quod martinus et bonfadus de bellinis tenet per domin. fulconem. Scilicet. i. pet. terre arator. que iacet subtus levatam ad runcos. In curte mosi et debet esse iii. bib. sive plus minusve sit. A mane fossatum de libathutha. A merid. via. A sero zilius ribaldi. Et est hoc feudum quod tenet. filii domini ugonis gandulfi de bellinis. per dom. fulconem. Scil. med. bib. terre arat. in curte mosi iuxtastratellam. A merid. cazarinus. A monte martinus de bellinis. Et item med. bib. in runcis de libathutha. A monte filii comitis Azonis de moso. A mane albertus de gazolo. et hoc est illud feudum quod tenet Wielmus et conradus de gobis de rethuldisco. per dictum dom. fulconem scil. i. pet. terre in burgo rethuldisco que dicitur esse i. bib. et quarta. parum plus vel minus. A mane via campilongi. A merid. comes Wizardus. A sero Lafrancus monachi. A monte casalottum frixonius. Et est illud feudum quod egidius dom. ribali de sera et eius nepotes tenent per dictum dom. fulconem scil. i. p. terre aratorie. que iacet subtus levatam. in roncibus de libathutha. et est. iii. bib. et plus. A mane galini. A merid. via. A sero dictus dom. fulco. Et hoc est feudum quod tenet ugo a dicto domino. scilicet. prima pet. iacet ad fossatholtum. A mane dictum fossatholtum. et est. ii. bib. et med. Et secunda iacet ad tumbam et est

11 bib. A mane filii ottonis levaloche. et a sero filii Albrici de inverno. Item Wielmus et ialdinus et michael de ugizione mariane tenet in feudo a dicto domino. scilicet. 1. bib. et med. parum plus minusve sit. et iacet in territorio mariane ad tartarellum. A monte via. A sero comes Walfredus et Ubertus dulcie. Et hoc est illud feudum quod gandulfus clare tenet a predicto dom. fulcone in curte retholdeschi scilicet. ad vagrum 1. pet. terre parum plus vel minus unius bib. A merid. dominus. A monte dom. iacobus de salis. Et hoc est illud quod tenet dominus de mariana pro dicto domino. s. Videlicet in curte retholdeschi ad vagrum goffi. 1. bib. A merid. filii Algisii. A mane senterum.

Item in castro retholdeschi. 1. canevam. Item in curte mariane ad spinetulum. 1. bib. A monte via. A sero filii brixiani. petri folli. Item ad sanctum danium. med. bib. A monte via. A merid. bruxati de casali alto. Et Item illud quod tenet albertus qui dicitur oma ad dicto domino. f. in curte retholdeschi. 1. bib. ad vagrum goffi. A mane senterius. A monte dom. iacobus de salis. Item ad sanctum danium med. bib. A monte via. A merid. dicti bruxati. Et hoc est illud feudum quod tenet filii algisii de mariana pro dicto domino fulcone videlicet in curte retholdeschi. 1. pet. que est tres partes unius bib. A mane et merid. martinus de belinis. et iacet a sera parte burgi retholdeschi. Item ad vegrum goffi 111. A mane senterius. A monte gandulfus clare. Item in curte mariane ad spinedulum. 1. bib. A mane Wacettus tassi. A merid. zeneranum. Et Item ibi prope. 1. bib. A mane et merid. via. Item ad vallem. xxv. tab. A monte via. A mane gavacii. Item ad casalinam. 1. p. que est xxv. tab. A mane illi de malino. A sero via. Item ibi prope. 1. pet. que est. 1. x. tab. A mane et merid. ecclesia mariane. Item ad curtexellas med. bib. A mane fossatum sancti petri. A monte lafrancus quinzane. Item ad vagrum goffi. med. bib. A mane senterum. Et hoc est illud quod tenet lafrancus quinzane a dicto domino. f. videlicet in castro retholdeschi 1. canevam que tenet tres artilos. Item in curte mariane ad cortexellas 1. pet. quo est 1. bib. A mane fossatum sancti petri. A merid. via. Item de supra sancti casiani. 1. bib. A mane ottolinus vitti. A merid. spigi. Item ad spinetulum. 1. x. tab. A merid. zeneranum. A sero vivianus petri folli. Et item hoc est illud feudum quod alberti vitti tenet pro dicto domino f. videlicet in curte retholdeschi. et vagrum goffi. 1. pet. que est. 1. bib. et unum terzerum. A monte ecclesia mariane. A mane limitem. Item ad clausum zanebelli sinege. 1. tab. A sero filii algisii. Item in curte mariane ad curtexellas. 1. pet. que est med. bibulc. A monte ecclesia de mariana. A sero Lafrancus quinzane.

Et isti Infrascripti iuraverunt ad sancta dei evangelia dicere et designare totum illud pothorum quod est vel fuit dom. fulconis quod de casali mauro et patris sui. vel avi. vel besavi quod tenuit vel tenet a comuni brixie. In primis Wiscardus petri ber-

gonzi. Dicit sacramento quod ad spezesolas sunt. xxv. bib. terre aratorie et prative quas credunt esse dom. fulconis de mariana. et audivit a multis. et ibi sui participes *habuerunt suam partem et habent*. Videlicet alias xxv. bib. a mane dominus *Guilmus de mariana suas participes* ⁽¹⁾ A monte et sero Rinus de cerevis. Item zanebonus oliveti dicit sacramento quod hoc similiter audivit et credit esse verum quod dicit Wiscardus. Et Item malanottus sacramento dicit quod ipse audivit quod infrascript. xxv. bib. terre fuerunt dom. fulconis et credit esse. Scilicet dom. de salis habuerunt pignori et tenent. Item iohannes valence sacramento hoc firmat quod infrascripte xxv bib. fuerunt dom. fulconis S. dom. de salis habuerunt eas in pignore et eas tenent. Et item iohannes airroldi benedicti de berlenda et iohannes auoldi, et iohannes marchesii et iacobus de ricardis sacramento dicunt quod audierunt dicere et credunt quod dicit Wiscardus petri. quod infrascripte xxv bib. fuerunt. dom. fulconis et suorum antecessorum et quod illi de salis habuerunt et tenuerunt et tenent in pignore et fama est et publicum per terram vestram de mothelfa. Et Item Wido de mothelfa sacramento dicit quod emisset partim de ea que habebant illi dom. de salis nisi esset hoc fama videlicet quod habebant in pignore a dom. fulcone et ab antecessoribus suis. Et Item iohannes marchesii dicit sacramento quod tenet a dom. ottone de salis ad stratam. med. bib. terre Withate. A mane via. et sero filii petri magistri.

Et Item dicit quod malanottus et ottonus roffi tenent prope illam. med. bib. A mane via. Et Item dicit quod ad gazolum sunt 111. bib. terre prative boschive et aratorie. A monte gazolum. A merid. dom. Wielmus particeps dom. fulconis. Item ad stratam 11. bib. terre aratorie et vithate. A mane monasterium aque nigre. A monte dom. Otto particeps dom. Fulconis. Item Wido de mothelfa dicit quod ad lamam spini. sunt 111. bib. aratorie prative. A monte dom. cabriel. et dom. bonacursus participes dicti dom. fulconis. A merid. monasterium. Item ad lectum porcariorum 1. bib. et med. aratoria. A monte palpes. A mane dominus. cabriel. Item ad pratazium. 1. bib. arator. A monte dom. cabriel. A mane bonacursus. Et Item prope stratam 1. bib. et med. aratoria. A mane fratta. A merid. dom. bonacursus. Item ad boscellum cabasorum. 111. bib. arator. et boschiva. A mane et merid. via. Item ad percorvolum 1. bib. et med. arator. A merid. dom. Wielmus. A monte via. Item ad rivetam 11. bib. arator. et mane et sero via. Item ad percorvolum 1. bib. et med. arat. et prativa. A merid. Wado et zanus. A sero dom. otto de mariana. Item adventum med. bib. boschiva. A monte monasterium. A merid. dom. otto. Item ad lamam spini. 1. x. tab. terre buschive. A merid. et sero dom. bonacursus. Et Item ad costam. 1. quart. buschive. A mane et sero dom. vielmus. Item extra gazolum 1. bib. arator.

(1) Lo stampato in corsivo è scritto in margine da altra mano. Nel cod. n. 1 è nel testo.

A monte dom. obertus . A mane via . Item ad onetam . l . tab . A mane via . A monte dom . Wielmus . Et Item prope illam ad onetam . l . tab . A mane dom . Ubertus . A monte via . Item in vithescetum med . bibul . vidata . A mane via . A merid . dom . Wielmus . Item prope illam med . bib . arator . A merid . dom . Wielmus . A sero fossa comunis . Item ad vallem . iii . pertic . aratorie . A mane et merid . monasterium . A sero Albertus zanobonum . Item ad taseras . i . bib . et med . aratoria . A sero dom . Wielmus et A monte . Item ad manicam . iii . bib . aratorie . A merid . comites . A mane dom . bonacursus . Item in burgo . xxv . tab . sedim . A mane et merid . dom . bonacursus . Item in burgo xx tab sedimin . . . A sero strata . A mane viale . Et Item in burgo . xxx . tab . sedim . A mane lamma comunis . A merid . dom . Wielmus . Item in burgo . iii . tab . sedim . A mane dom . Wielmus . A monte via . Item in sorbera . i . bib . aratorie . A mane et monte dom . bonacursus . Item ad claranum . i . bib . Arator . A sero claranum . A monte dom . bonacursus .

Et dicit dominus . otto de Mariana se tenere cum fratribus inscriptam terram in feudo pro comuni brixie et pro comitibus loco ramethelli superius . prima pecia iacet in burgo est est casamenta . que et . i . bib . minus . iii . tab . A mane daniotti . A sero fratta . Item aliud casamentum quod est xii . tab . A mane ramethellus . A merid . vitalis rici . Item aliud casamentum quod est xxxviii . tab . A mane via . A merid . bernardi . Item in curte in territorio dicti loci . i . pet . prati quod est xxv . tab . et iacet ad pratum magnum . A mane dom . bonacursus . A merid . ramethellus . Item post castellum . i . pec . que est . i . bib . et med . A monte dom . Johannes Vixardi . A sero dictus ramethellus . Item viii partes unius vasi mulini quod est in ramethelli . Item ad preganerum . i . bib . A mane dom . bonacursus . A sero dom . Gabriel de mariana . Item ad lantanerum . i . pet . qua est . lxxv . tab . A mane dom galzerius de calchera . A sero Wercius de mariana . Item ad mirabellum . i . pet . que est med . bib . A mane moia . A monte dictus dom . cabriel . Item ad gardenalum . i . pet . que est i bib . et med . A mane dictus dom . galcerus . A sero zenobium sancti faustini . Item in casamenti . i . pet . que est . xxv . tab . A mane via . A sero dictus dom . galcerus . Item ibi prope lxxv . tab . A mane dagimpoldus . A sero dom . bonacursus de mariana . Item ad moias . vi . tab . a mane moia . A sero Oliverius blancius . Item ad gle-ram in territorio . i . pet . que est xxxvii . tab . A mane ecclesia sancti vilii . A sero bernardi . Item ibi prope . i . bib . A monte ecclesia sancti Laurentii . A merid . dom . Waldemar de butezolis . Item ad campum malum . i . pet . qua est . xii . tab . A mane ecclesia sancti Laurentii . A sero dictus oliverus . Item ad vallem ragini . i . pet . que est . i . bib . et xiii . tab . A mane et merid . iohannes de vixano . Item ad rivam cecam . i . petia . que est vi . bibul . et med . A mane dictus dom . cabriel . A monte dom .

fulcus de casali mauro . Item ibi prope . xii . tab . A mane jacobus dom . muratoris . A monte dictus dom . galcerus . Item in rumesestario . i . pet . que est . xxv . tab . A meridie . dictus dom . gabriel . A monte dom . mayfredus temonis . Item ibi prope xxv . tab . A mane et merid . dictus dom . mayfredus . Item adhuc in rumesstios . med . bib . A mane via . A sero dictus dom . bonacursus . Item ad cerexani . i . pet . que est xxxvii . tab . A mane Wido mazuche . A sero dictus dom . bonacursus . Item ibi prope . xii . tab . A mane et meridie . tezoli . Item ad lammam runcorum . i . petiam . que est lxxv . tab . A mane dictus dom . cabriel . A sero dictus dom . fulcus . Item ibi prope unam petiam . que est . lxxv . tabul . A mane filius Laurentii camphovis de calvixano . A sero dictus dom . fulcus . Item ibi prope . i . petiam que est xii . tab . A mane et sero dictus dom . cabriel . Item ad runcos xxx . tab . A monte dictus dom . bonacursus . A mane filius dicti laurentii . Item in eadem hora . i . pet . quo est . i . bib . A mane iohannes berogi . A merid . dom . iohannes vixani . Item ad nespolum . l . tab . A mane dictus dom . cabriel . A sero dictus dominus bonacursus . Item in eadem hora . i . pet . que est xii . tab . A mane via . A merid . dom . botarus de vixano . Item in casucio . med . bib . A mane filii condam strazaburgi . Item ad pratum magnum . xii . tab . A mane dictus dom . iohannes . A sero bernardi . Item ad poxanam . i . petiam . que est . ii . bib . et med . A mane filii dom . muratori . A sero dictus carnislevanum . Item ad vadum brachi . i . bib . A mane dragapoldus . A sero palpes . Item ad opolum med . bib . A mane dom . galcerus . A sero dictus dom . fulcus . Item ad scenonos . lx . tab . A mane fossatus . A sero delaydus mantue . Item ad nidum corvi . med . bib . A mane et merid . filii dom . martini de buthezolis . Item bragia sancti viti . xxv . tab . A mane dictum monasterium . A sero fossatus . Item ultra fossatum soltelli . xxv . tab . A mane Lafrancus pasquali . A sero ecclesia sancti laurentii . Item in stevanengis med . A mane dictus . dom . fulcus . A sero riboldus de montexellis . Item ibi prope xxv . tab . A merid . Roncator . A sero dom . galcerus . Item in eadem hora . i . bib . A mane dictum monasterium . A monte filii mutti . Item ad soltellum . xii . tab . A mane dictum monasterium . A sero dictus dom . cabriel . Item in runcaia . med . bib . A monte dictum monasterium . A sero filippus corvioni . Item in eadem hora . iii . bib . A mane dictum monasterium . A sero dom . bonacursus . Item ad sevellum . ii . bibul . et lxxv . tab . A mane filii dom . taroni . A monte dictum monasterium . Item ad pratum de virato . ii . bibul . et med . A mane dictus dom . fulcus . A sero novalus . Item in fratta burgi . i . petiam . que est media bibulca . A mane mayfredus buschi . A sero dictus dom . cabriel . Item ad grimonem de subtus sancti vilii . xxv . tabul . A sero via et hoc omnia superius dicta salva ratione plus et quod non sit eis aliquid preiudicium .

It Xpi nomine hoc est feudum et potherum. quod tenet dom . otto de mariana cum fratribus a comuni civitatis brixie . et a filiis comitis ugonis in feudum in loco mothelfe . In primis . In burgo mothelfe med . bib . casamenti . A mane filius martini . A meridie . uido martini . A sero et monte abbas aqua nigre . Item in illo loco . 1 bib . casamenti . A mane clesum . A merid . dom . bonacursus . A sero dom . Wielmus . Item ad presam . 1 bib . A mane strata . A sero via . Item ad vegrum . 1 bib . et med . A mane via . A sero dom . bonacursus . Item ad gazolum . 11 . bib . et LXXVII . tab . A mane dom . cabriel . A merid . monasterii . Item ad onetam 11 . bibul et VIII . tabul . A mane monasterii . A monte dom . montanarius 1 Item ad nemus sorbarie . VII . bib . et XLV . tab . A mane dom . Wielmus . A sero monasterii . Item ad loco domarum . 1 . bib et tab . V . A mane lacus communis mothelfe . A merid . et sero dom . bonacursus . Item ad riveram bib . 1111 . et tab . LIII . malanotti . A merid . eccles . de mothelfa . A sero via . Item ad laverum . 111 . bib et XVI . tab . A mane dom . bonacursus . A merid . via . monasterii . A sero . Item ad boschellum et rixolo LIII . tab . A mane via . A merid . ottonis rophi . Item ad pratum ruxoli . 1 bib . A mane aqua cui dicitur rixolum . A merid dom . bonacursus . A sero via . Item ad valles . med . bib . A mane dom . cabriel . A merid . iohannes valenze . Item med . bib . prope viam comunis . A mane via nova . A merid . gratius de martha . Item ad stazanum med . bib . A monte gratius de martha . A sero via . Item iohannes de martino et filii girardi ottonis de coiallo et otto roffi de mothelfa Wadum guadam molini et molinareza mothelfe

Et hoc est feudum et potherum quod tenet et possidet dom . otto de mariana cum fratribus a comuni . Civitat . brixie et a filiis comitis ugonis in feudo . et quod ipse dom . otto designat eis . per sacramentum . In Primis . In loco mariane feudum in quo ipsi fratres habitant quod potest esse medium . plodium . Item 1 . ortum que est quarta pars unius bibulc . A mane filii oldi . A merid . ecclesia . A monte dom . bonacursus . Item 1 . bib . prati . A sero et monte ecclesia de mariana . A merid . filii oldi . Item 1 . quart . unius bib . in burgo mariane . A mane et merid . via . A sero dom . iacobus de salis . Item 1 quart . alterius bib . in burgo . A mane et sero et monte via . Item . 1 . casamentum quod tenetur ab eis in feudo in ipso burgo . A mane et merid . via . A monte dom . bonacursus . et quod potest esse quart . 1 . bib . Item in ipso burgo aliud sedimen . quod tenetur ab eis in feudo et mane designatum . A merid . dom . fulco . A monte via . et quod est . V . pars unius bib . vel circa . Item aliud casamentum in ipso burgo quod tenetur ab eis in feudo cum uno prato quod potest esse tres partes unius bibulca . A mane aqua cui dicitur fravessa . A merid . via . et a sero . Item in castro 1 . casamentum . A mane via . A merid . et sero et monte dominus iacobus . Item aliud casamentum .

A mane Gabriel . A merid . dom . bonacursus . A monte via . Item in duobus locis de quibus habent VI . partem et quod habent comuniter cum suis parzonavolis in ipso castro . Item in castro 1 . casamentum quod tenetur ab eis in feudo . A mane gandulfi . A sero via . In clausis in contrata ulmi 1 . pet . terre pro parte arator . et parte vithate qua potest esse XXIII . bib . A mane sallattus de sarasino . A merid . comites et comune . A sero fauresse . Item 1111 . bib . prati quod iacet in contrata casalis . A mane buscho mancagni . A merid . cavagnola . A monte albertus de salis . Item ad contratam tartarelli . 1111 . bib . A mane gastaldoni . A merid . ugolinus musse . A sero michael de villa . Item in contrata casalis 1 . bib . campiva . A mane iacobus de salis . a sero via . A monte ottolinus frater . Item in eadem contrata alia petia campiva a mane cabriel . A monte via . Item in contrata ubi dicitur de corviolo X . bib . terre . campive et vithat . A mane corviolus . A merid . via . A monte comune et comites . Item in contrata . gaxoldi . XXXVI . bib . campive . A mane et merid . aqua laxoni . A monte iohannes ferarius . Item in contrata regone . med . bib . prati . A mane tartarus . A merid . dominus bonacursus . A sero comites . Item in contrata ubi dicitur ad bragatorum . 1 . bib . et med . campiva . A mane et meridie dominus Wido de casalotto . A sero et A monte via . Item ad voum 1 . bib . terre campive que tenetur ab eis in feudo . A mane ottolinus suazii . A merid . iohannes de salis . A sero designator . in contrata casali 11 . bib . et med . que tenetur ab eis in feudo . et est arator . A mane filii dom . alberti de salis . A sero et merid . via . A monte ottolinus fraterus . Item ad scovatam 1 bib . campiva . A mane belivoius . A merid . dom . fulco de casali mauro . A sero oricus de baxano . et que tenetur ab eis in feudo . Item 1 rota molini que tenetur ab eis in feudo . et quod est apud casamentum in quo habitant ipsi fratres in aqua tartarri . Item in contrata tartarelli 1 . bib . terre campive que tenetur ab eis in feudo . A mane via . A merid . martinus meioli . A sero ugolinus . Item in eadem contrata 1 . bib . campiva que tenetur ab eis in feudo . A mane dom . bonacursus . A merid . gastaldoni . A sero ugolinus . Item ad partexellas in donicale . 1 bib . et XXV . tab . versus comunis brixie . A sero dom . fulco de casali mauro . Item in solero 1 . pet . que est med . bib . A mane et sero via . Item ad senterum mantuanum 1 . bib . et med . campiva et que tenetur ab eis in feudo filii condam alberti bartolomei . A monte limitum mantuanum . A sero dom . iacobus de salis . Item ad spinetulum 1 . bib . et med . A mane et merid . via .

Et quod feudum infrascriptum . tenetur per dominum zanebonum . et dom . cabrielem de mariana in feudum ut sacramento dixit dominus zilius Azzuffi .

Et Item hoc feudum S . non fuit descriptum cuius sit . aut quas teneat illud . prima pet . ad salices longas que est prativa et aratoria et est . 111 . bib . et med . A mane via . A merid . iudices casalotti .

A sero tartarus A monte bertarus et gironus de villa . Item ad selvellas 1 . pet . aratoria et buschiva que est v . bib . et med . A mane dictus gironus . A merid . iudices . A sero via . A monte bruxati . Item ad roncacium 1 . pet . que est iii . bib . A mane fossatus . A merid . filius bozardi . A sero dictus bertarus . A monte filii bruxati . Item ad pexam magnam 1 . pet . aratoria que est iii . bib . A mane Anselmus de ysola . A merid . predicti iudices . A sero predictus bertarus . A monte dom . ottebellus de pontecarali . Item ad Fauressam . . . 1 . pet . aratoria que est iii . bib . A mane fauressa . A merid . predictus gironus . A sero prefatus bertarus . A monte predicti filii bruxadi . Item ad gambinam 1 . pet . arat . et boschiva que est iii . bib . et med . A mane egidius arzuffi . A merid . otto molendini de gazolo . A sero via . A monte daniottus et omnes pecie iacent in curte et territorio seracini .

Nota. — In questo documento e nei due precedenti sono descritti i Poderi acquistati dal Comune di Brescia dai Conti di Lomello fin dal 1174 e 1180; in essi si riscontrano moltissimi nomi di quei Feudatari dell'Impero, i quali saranno tutti descritti nell'Indice Onomastico. Oltre i nomi di persona ve ne sono altrettanti di luogo ripetuti sovente, ma con differente ortografia sì nell'uno che nell'altre Codici; p. e.: Folcone - Fulcone, Retholdeso - Rethuldisco, Libathuta - Libathata, Vagrum - Vogrum - Vegrum, Vitesceto - Vitexeto, Martha - Marta, ecc. ecc. Di queste variazioni abbiamo conservate quelle scritte nei Codici, ed accennato il fatto per togliere l'opinione che sia o errore di trascrizione ovvero errore di stampa.

LIII.

Designatio potheri quod comune brixia habet in loco et territorio de Asula.

In Asula . Isti consules comunis illius loci . scilicet Albertus trabucchi . Albertus codepullus . Wizolus Ambrosii graciadeus de gisoldis . Iohannes umboni . rizius et Vicini illius terre . scilicet Zilius sartor Vgo rune . Lafrancus de molonis . Ambrosius ruzeni . Fallavus . riboldus landi Iohannis daymundia . dicherius omnes iuraverunt ad dei evangelia dicendi et manifestandi totum potherum comunis brixie . occupatum et omnes rationes et iurisdictiones comunis brixie usurpatas seu occupatas in ipso loco et curte et pertinentia de asula . Et qui omnes concorditer dixerunt et affirmaverunt id totum quod designatum fuerat olim in pothestaria domini Rambertini ex inquisitione iude facta per dominum perchemaschum de manduchasinis et dominum bonacursum tanchetini occupatum et usurpatum esse, et ita detineri ut reperitur scriptum et illa designatione adiecentes hoc quia dixerunt quod dominus Zilbertus comes tenet unam peciam terre que iacet in zetrecha et quam consueverat tenere tomathus et eius filii . que terra fuit de feudo comitum de lomello .

Et Item tenet dominus Ribaldus mauri unam petiam terre que iacet ubi dicitur ad onetham . et quod fuit de eodem feudo comitum de lomello .

Et Item tenet dictus dominus Zilbertus comes unam petiam terre prati que iacet ad spissas et que

fuit rubei de bathasufflis et que fuit de feudo dictorum comitum de lomello . cui coheret . A mane aricus bugius . A sero domini rambaldi mauri .

Et Aricus de semenellis et dominus Albertus Alene similiter sacramento astrici (*astricti*) manifestandi veritatem de occupationibus, terrarum comunis dixerunt quod dominus Zilbertus comes tenet unam petiam prati que iacet ad spissas et que superius designata est affirmantes dicta predictorum .

Et Item dictus aricus et ziliolus de semenellis confessi fuerunt quod dant ii . sold . imper . cum suis participibus pro servicio feudi sui quod fuit comitum de lomello . s . xii . denar . comunis brixie et xii . denar domino Walfredo et filius domini pizii .

El Item Ziliolus et bonacursus predicti dixerunt quod acursus filius frasalemi et Lafrancinus boxelli clauserunt viam unam que vadit ad terram comunis brixie qua ipsi ziliolus et bonacursus tenent que est de dominicale comunis .

Et Item dixerunt quod degoldeus de bregunziis fecit fossatum unum super terra comunis inter se et illa terra comunis brixie . ubi dicitur ad casallettum .

LIV.

Designatio potheri de moso.

In moso . Consules . scilicet . Albertus pugie et pizo . et conversus et invernizus castaldio comunis et vicini . s . Ugo Lafranci et Rogerius de bachattis et boninsegna de vo . et bosmoie . iuraverunt ad dei evangelia dicendi et manifestandi occupationes factas de pothero et rationibus et iurisdictionibus comunis brixie in loco et curte et pertinentia de moso . qui vero concorditer dixerunt et affirmaverunt ita esse per omnia occupatum et taliter detineri ut continetur in designatione facta occupationum terrarum comunis brixie tempore pothestaria domini rambertini ex inquisitione domini perchemaschi et domini bonacursi tanchetini .

Adiecentes ipsi dominus Wizardus filius condam domini pizii occupavit et detinet petiam unam terre que iacet in rivera de vino . et quam consueverat tenere ognabenus iacobini magistrelli ad drictum a comuni brixie que est de dominicale comunis brixie . cui coheret . A mane via . A merid . ipse dominus Wizardus . A monte et sero similiter et quo potest esse circa unam bibulcam e dimidie . et que terra est arratoria . et prativa .

LV.

Designatio potheri de Retholdesco.

In Rethuldesco . consules . scilicet Obertus bocacii . berardus persici . Item vicini . Videlicet . Vchezonus rivane . Venturinus Vgonis . fretheboldi .

oricus fuldionus . Lafrancinus filiis lafranci monachi . eodem modo sacramento astricti designandi et manifestandi bona fide . et sine fraude omnes occupationes et usurpationes factas de pothero . et rationibus et iurisdictionibus comunis brixie in loco et pertinentia de rethuldesco . et qui concorditer dixerunt et affirmaverunt ita occupatum esse et taliter detineri . prout continetur in designatione facta occupationum terrarum comunis brixie . tempore potheri domini rambertini ex inquisitione domini perchemaschi et domini bonacursi de tanchetino .

Adiecentes vero et dicentes et specialiter oricus et lafrancus dicentes quod audierunt pizonem albertoni quod oricus de baxano et frater eius tenebatur in feudo a comuni brixie unam petiam terre de subtus levata que potest esse circa unum plodium cui coheret . A mane bonatorum . A sero domini Walfredi comitis et que terra non fuerat designata in predicta designatione .

LVI.

Designatio potheri de mariana.

In mariana . Consules . scilicet . ascherus et iohannes nicholai bonevogius riboldi . Lamberti et bovo pallotti castaldio comunis brixie . et vicini s . verzius martinus meioli . cavallerus ornasii Albertus cicha . Albertus manfarri . qui similiter iuraverunt designandi occupationes potheri comunis brixie in illo loco et pertinentia de mariana . et qui concorditer affirmaverunt ita ocupatum esse per omnia de pothero comunis brixie prout continetur in designatione facta de occupationibus potheri comunis brixie tempore pothestaria domini rambertini ex inquisitione predictorum .

Adiecentes itaque quod dominus iacobus de salis tenet et possidet terras quas condam Vgo guberti rutti consueverat tenere a comuni brixie in feudo et que fuerat de venditione comitum de lomello . et que Vgo non reliquit heredes descendentes ex eo . Una quarum iacet ad solerum . cui A mane et sero et monte via . A merid . ecclesie de mariana . alia iacet ad tartarellum . A mane et sero via . A monte dominus bonacursus . A merid . fratarri . Alia vero iacet in burgo mariane . et est casamentiva . A mane et sero via . A merid . dominus iacobus predictus . A monte bellini de lampertis .

Item tenebat dictus condam vgo unam petiam ad solerum . A mane via . A merid . ecclesia de mariana . A sero .

Item tenet sive detinet dictus dominus iacobus inter spigolos castri terra de casamento quam iohannes nicholay consueverat tenere a comuni brixie cum alia terra continua ibi cum illa quam ipse iohannes tenet a comuni brixie . et quam terram ipse iacobus abstulit illi iohanni .

Item dixerunt quod condam abtrazatus ⁽¹⁾ qui tenebat a comuni brixie et a comitibus in feudo has terras vendidit eas condam domino narisio comiti . una vero iacet ad scovatam . A mane heredum domini pizii . A sero comunis brixie . A monte via et medietas unius casamenti . in burgo mariane . A mane heredum dom . pizii . a monte via . et quam tenet . Wercius filius domini montenari per illos filios domini narisii . Item pecia una prati in ripa tartarii . quam tenent filii pistoris . A mane tartarrum . A sero et monte . et merid . domini iacobi de salis .

Et Item dixerunt quod condam uldevrandus frater dicti condam rabrazati ⁽²⁾ vendidit condam dom . pizio comiti unam peciam terre . que iacet ad scovatam . A mane et monte via . et merid . comunis brixie . et medietatem casamenti quod iacet in burgo mariane . A mane et merid . via A sero medietas eiusdem sediminis que vendita fuit domino narisio ut supra legitur . Item peciam unam terre que iacet supra ripa tornalpassi que est circa v . bibulcas . A mane tornalpassum . A sero via . Item ad solerum unam peciam que est circa . viii . bibulcas . A mane illorum de rivaltella . A sero filiorum dicti domini pizii . Item unam peciam que est circa tres bibulcas que iacet supra ripa de tornalpasso . A mane baruchellorum . A monte domini iacobi de salis . et que terre fuerunt de venditione comitum de lomello quas ipse oldevrandus tenebat ab illis in feudo .

Et item dixerunt quod dom . oricus condam dom . oldi vendidit de feudo quod fuit comitum de lomello . domino Walfredo comiti de mariana . S . unum casamentum in contrata pontis michaelis in quo stat iohannes novus . A mane filiorum redulfi vithotti . A sero domini ottolini de mariana . Item una pecia que iacet ad tartarellum , que est circa ii . bibulcas . A mane filii alberti Vghezonis . A sero et monte via . Item unam peciam ad scovatam . A mane . fulchi de casali mauro . A sero via . Item unam peciam in eadem contrata . A mane Albertus zicha . A sero verzii filii dom . montanarii . Item unam petiam in sbacatorio . A mane cavallerii ornasii . A sero illorum Alberti biatricis . et que est circa . vii . bibulcas .

Et item dixerunt quod dominus Walfredus comes tenet unam peciam . que iacet ad scovatam que potest esse tercia pars duarum bibulc . cui coheret A mane speroni . A sero domini iacobi de salis . A merid . comuni brixie . Item terciam partem unius peciam que iacet ad tartarellum . cui coheret . A mane via . A sero dom . sallice . et que due pecie sunt de dominicali comunis brixie .

Et Item dixerunt quod dictus condam oldevrandus vendidit feudum dicto condam domino pizio quod tenebatur per illum oldevrandum quod feudum tenebatur ab eo boninsegna et iohannes filii redulfi Wilthotti . et quod feudum fuit de venditione comit . de Lomello .

Ea Item Alcherus naufarus martinus meioli . io-

(1) Nel cod. n. 1 è scritto *trabasatus*.

(2) Nel cod. n. 1 è scritto *rabrachazati*.

hannes nicholay . bellevogius . bovo pallotti . ciga et cavallerius dixerunt in concordia quod dom . fulcus de mariana vendidit comiti pizo . vi . bibulcas terre sedimate parum plus vel minus et unum molinum et vadit via per medium dicte terre . coheret a mane comunis brixie . et monasterium aquenigre . A merid . et sero ecclesia mariane . A monte dictum monasterium.

Et que autem designatio data fuit in scriptis domino gaytanino . ex quo venit cum domino lafranco patarri de comitatu.

Et in Christi nomine . Isti sunt illi qui sunt vasalli comunes . s . comunis et comitum ugonum . s . partibus comunis et sol . ii . partibus comunis et terciam comitum exemptionem comitum de Lomello.

Et qui non inveniebantur scripti . s . tamen dominus albertus filius domini iacobi de baxano . et Wielmus gobbi de retholdesco qui fuerunt astricti designare omnes illos esset vasallos quod scirent et invenire possent sacramento inde astrictos.

Et in primis quod dixerunt que et manifestaverunt se credere et audivisse dici . quod dominus oricus de baxano et dom . ribaldum eius fratrem sunt vasalli . Item dom . iacobum de baxano similiter pro emptione comitum de lomello quod dom . iacobus . (1) . casamentum in burgo de retholdesco . cui coheret A mane fossatum comunis A merid . et A sero via.

Et Item dixerunt se nescire quantitem feudi domini orici et dom . Ribaldi infrascriptorum.

LVII.

Designatio potheri de Asula et feudorum et vasallorum.

In Asula . Dom . lafrancus Alene . dom . Albertus eius frater . dom . Vgo ruine . dom . azo Iohannis Widonis . Albertus codepullus . dom . zilius sarzinator de azola . sacramentum astricti dicere et manifestare pothero comunis brixie quod habet et ei pertinet in loco et pertinentia de asola et terras usurpatas et omnes rationes comunis brixie.

In primis quidem dixerunt quod infrascripte terre occupate sunt per infrascriptas personas et specialiter dom . Ugo ruine . et albertus alene dicunt quod heredes qdam dom . azonis et heredes qdam dom . Alberti comitis de casalolto detinent duas bibulc . terre arator . que continentur in brayda comunis brixie . A merid . parte . et a sero usque ad confinia hominum de flesso . et quas duas bibulcas . vido crispine et fratres consueverant tenere a comuni brixie et de quibus ipsi dederunt ipsis . Vgoni et albertoni tunc castaldionibus comunis brixie drictum , et que dicta brayda iacet in magazano.

Item omnes predicti concorditer dixerunt et cre-

(1) Nel cod. n. 1 è scritto *unum* casamentum.

diderunt quod hec terre occupate sunt in loco asule de feudo vasallorum . sed nesciunt se tenere feudum vasallorum comunis brixie a feudo aliorum vasallorum et aliorum dominorum.

A comite vizolo de sarasino occupate sunt iste terre de feudis illorum de bathasoffis . s . in cazabella duas bibulcas sive plus quod illi de mayna de casali mauro emerunt postea a dicto comiti . coheret . a mane tenet dom . vizolus de ambrosio . A merid . branchellus . Item in eadem contrata . vi . bibulc . terre glerive sive plus . A mane clesis . A sero filii zilii de ancera . Item in castro asule . unum . sedimen et unam tabul . in quo habitat portenarius . quo sedimen est comune asule dat omni anno ii sold . imper . ipsi comiti Wizolo ut dixit zilius sutor.

Et comes Walfredus de eodem feudo unum sedimen que est in lacu . et est xxv . tab . coheret . A mane via . et . v . bib . sive plus terre iacentes ad saccas et pignolas que fuere de feudo rubei . qui Wido floriane dicitur et fuit filius Widonis liazarri de bathasoffa , et . v . bibulc . sive plus ad capellam iuxta braydam comunis brixie que fuerunt da feudo rubei et duchi . et iii . bibulc . terre in gazola de feudo illorum Sichfredo . A mane et sero via.

Item idem comes duas bibulc . sive plus de feudo illorum de bathasoffis in cazolo . coheret . A mane albertus gabia . A monte via . A sero filius domini.

Isti sunt homines de Asola qui tenent de feudis illorum da bathasoffis . s . ziliolus franzeschi . tenet iii . bib . in cazabella . terre aratorie et glerive . A mane currit clesis que habet instrumenta continentia hoc esse de feudo comunis brixie.

Et Rumanus de rustico . tenet duas bibulcas in sethathitiis de qua rubeus de floriana investivit eum per feudum . A mane adicherius ferarius . Et qui debet nominare in eodem terminum coram potest . sacramento astrictus veniendi . Et filii tempore unum sedimen quod fuit de feudo duchi . A mane via . A monte vilani rothelle.

Et dothus de collo . xxv . tab . terre in volta que fuere de feudo rubei . A mane tenent filii domini carogi.

Et Warinus de raviziis . i . sedimen que est xxv . tab . quod fuere de feudo dicti rubei . quod iacet in burgo asule . A merid . filii tempi de bonizonibus . A sero barba de salis.

Et debet venire brixiam coram potest . sequenti die post octavam pasce.

Et Visus bellexorum . i . sedimen . quod est . xxv . tab . in burgo de ultra clesim quod fuit dicti rubei quod ipse visus et nepotes eius tenent nomine comitis Walfredi A mane clesis . Et filii Wifredi sichifredi . vii . tab . in burgo de lacu que fuerunt de feudo dicti rubei . et Duchi . A monte via.

Et zilius sutor unam bibulcam et xxv . tab . terra in regona que fuit de feudo dicti rubei . A mane via qui iuravit nominare.

Et niger de bellinca et bonacursus de iudeis unam bibulcam et l . tab . in gazolo que fuit de feudo dicti rubei . coheret A mane plebs de Asola.

Et niger debet venire brixiam coram potest. sequenti die post octavam pasce.

Et Iohannes de daymundo III. bib. ad sacolas. et ad pugnolas. in quatuor peciis. de quibus dicit idem iohannes dictum rubeum investisse eum per feudum honorifice. qui etiam idem iohannes dicebat se fore vasallum cum omnes personas comunis brixie de duabus partibus et filiorum comitis ugonis de tercia de alio suo feudo quod ab ipso comuni tenet. et ab ipsis comitibus. qui etiam dixit idem iohannes se postea fuisse investitum per feudum de illis tribus bibule. a comite Wizolo de saracino.

Et Item reperitur scriptum in libro quod dominus benvegnutus pregnache. et dom. azo de pallatio inquisitores potheri comunis brixie fecerunt fieri quod dom. niger de bellica confessus fuit se tenere VII. bibulc. terre et plus per feudum a comite Wizolo de saraxino et a comite martini de sancto martino quod fuit de illis de bathasoflis.

Et Preceperunt ei ut veniant coram potest eodem terminum.

Et item de feudum bathasoflis Wiscardus de marciis habet. XXV. tab. in prathachero ⁽¹⁾ que sunt dicti rubei. A mane Vgo arlotti.

Et Item Idem Wiscardus. LXXV. tab. in prathachero de feudo duchi. A mane teneat filii bogi.

Et Martinus de maynetto. I. bibulc. et dimid. de terra et plus ad salvellum de feudo duchi. A mane ubertus medicus.

Et Filii menabovis. I. plod. ad saccolas de feudo duchi. coheret a mane filii teutaldi de clara.

Et Item ipsi filii menabovis LXXV. tab. de feudo dicti duchi. coheret a mane fossatum.

Et Isti sunt homines de asula qui tenent de feudo filiorum Wilfredi sichefredi.

Et Dom. zilius sutor duas bibulc. ad voltam. coheret a mane comes albertus. A merid. clesus mortuus.

Et De feudo zilioli fili qdm marante tenet Vgo raymundi I. bibulc. ad gambinatas de qua investitus est a comite martino de sancto martino per feudum. coheret. A sero gabinus.

Et filii roberti de pummo. dimid. bibulc. a dominicum bathazonum de dicto feudo quam dictus robertus tenet per alodium. A mane via. Et preceptum factum est dando filio roberti per sacramentum ut sit coram potestate. in eodem tempore cum rationibus suis.

Et Vgolinus morenchi in eadem hora. dimid. bibulc. de eodem feudo quam tenet per feudum de casali alto a comite alberto. coheret. A mane filius forlende.

Et Item martinus masarius de eodem feudo. VIII. tab. per alodium ad clusam. A merid. illius de dotho. Et filius illius martini iuravit. facere venire ipsum in eodem tempore coram potest.

Et comes martinus et filii dicti zilioli marante. duas bibulcas de eodem feudo per alodium in clauso

que fuit dicte marante. coheret A mane via publica. quam tenet ugo canevarii faraguti.

Et iurav. raymundinus filius zilioli ad esse coram pot. in eodem tempore.

Et albertus savina. I. tab. de eodem feudo ad lamma per medium clausum illorum de spazafurno quam dicit et clamat esse suum feudum a comite martino.

Et preceptum factum est barifaldo filio alberti. ut veniat in eodem tempore coram potestate qui iuravit

Et reperitur scriptum in libro dictorum dom. azonis. dom. benvegnuti quod otto mayne de casali mauro et uldefredus eius frater dixerunt comitem Wizolum de saraxino vendidisse sibi terra per alodium que est in cazabella iuxta branchellos que fuit de feudo duchi de bathasoflis. et est. III. bibulc. et XLII. tab. precio. XXVIII. libr. imper. de mezanis sicut ipsi fratres dicebant.

Et item reperitur scriptum in isto libro quod qdam lafrancus filius robertis roberti de pomo de asola. iurav. stare precepto dom. azonis et dom. benvegnuti de media bibulca terre ad runcum bathazonum qui fuit eis designata per alodium et quam dicebat tenere in feudo a filiis dothonis daymundi.

Et Item reperitur scriptum quod Wido filius menabovis iuravit et dixit terram quam ipse et frater eius tenent I. bibulc. parum plus vel minus se et ipsum fratrem suum tenere eam per feudum a comite alberto de casali alto. et dixit eam fuisse de feudo illorum de bathasoflis. que iacet in duabus peciis ad casalas. coheret via. A mane ipsi fratres. A monte martinus de ventolana tenet de feudo quod fuit duchi A monte via. A sero dicti fratres. Alteri coheret A mane zilius de clara. A merid. Lafrancus baschera. A sero et A monte tenet Lafrancinus dandi et fuit de feudo patris duchi. Item dicit dictus wido se et fratres suos investitos fuisse per feudum a rubeo de floriana de tribus bibul. terre in gazolo quam ipse rubeus refutavit comiti wizolo de saraxino qui postea investivit dictos fratres per feudum de ea terra quam ab eo tenent. coheret. A mane albertus gabia. A merid. comunis brixie. A sero filius maxonerii. A monte via. Et dominus perchemaschus et dom. bonaccursus sacramento preceperit. Alberto et Widoni menabovis quo iuravit attendere preceptum potest. brixie. coram sequenti die post octava pasce sint brixie coram potestate predictis terris de quibus investiti sunt.

Et Item reperitur scriptum quod bonaccursus de iudicis de asola manifestavit se tenere de feudo illorum de bathasoflis tres bib. et XXV. tab. quarum una bibulca invenitur in designatione facta de feudo Widonis liazarri de bathasoflis. s. illa de gazolo. cui coheret. A mane plebs de asula. que bibulca dicebatur in carta illius bonaccursii teneri a comite alberto de casali alto. alie due et XXV. tab. jacent ad livellum et non invenitur in cartam comunis brixie. cui coheret a mane et merid. quedam viazola a sero Vgolinus de morengo.

Et Item dictus bonaccursus dictum Widonem re-

(1) In ambidue i codici è *Pravachero*.

futasse postea totum dictum feudum comiti Walfredo et ipsum comitem eum bonacursum postea investisse de eo feudo.

Et preceperunt bonacurso et fratri suo et alberto eius fratr. ut ad sint coram potestate predicto termino per sacramentum qui iuraverant stare eorum precepto.

Et dom. perchemascus et dom. bonacursus sacramento precepit alberto fratri bonacursi predicti qui est consors dictarum terrarum qui iuraverunt attendere preceptum potestat. et comunis brixie. ut predicto die lune post octav. pasce sint ante potest. brixie pro predictis terris.

Et Vgo raymundi dicit quod comes martinus investivit eum per feudum de med. bibulca terre et iacet in gambinata. A merid. magistri raymundi. A monte comune brixie. A sero aqua gabini. et que terre fuit de feudo filii marante. et que terra modo tenetur a comuni de asola ex venditione dicti comitis martini.

Et item reperitur scriptum in libro predictorum quod azonus filius cordis leoni tenet una bibulca terre de feudo illorum de bathasoflis a comite Wizolo de saraxino. et iacet in gazolo. coheret a mane filii domini. A merid. via. A monte plebs de asola. quam rubeus de floriana ei refutavit comiti. Wizolo de saraxino et ipse comes postea investivit corleonem patrem dicti azonis.

Et item reperitur scriptum in eodem libro quod filii qdam maxonerii tenet a comite Walfredo per feudum duas bibulcas et dimid. sive plus de feudo quod fuit duchi de bathasofla in tribus peciis terre. due quarum jacent ad pugnolas et tertia jacet in ardis. prime pecie coheret. A monte carminella. A merid. via. secunda pecie coheret A mane et merid. comes azo de casalotto. A sero filii comitis predicti. tercie coheret. A mane via. A merid. filii. ravicie.

Et girardus et fratre debent venire coram potestate in eodem termino filii dicti maxonerii.

Et Aricus lafranci bulle. bonacursus arici bulle de asola. Sacramento astricti dixerunt et manifestaverunt quod ipsi tenebat pecie terre aratoria. que duo plodia aut plus. et jacet ad regonellam a comuni brixie in feudo et quam terram dicunt dictum Vizolum comitem de saraxino abstulisse eis. et quam ipse comes detinet. A mane et sero et monte filiorum comitis ugonis. qui emerunt a monasterio de aqua nigra.

Et zilius particeps dictorum arici et bonacursi sacrament. astrictus.

Et Item reperitur scriptum in dicto libro quod zilius de asola dixit quod barberius de asola tenet unum scalexetum quod fuit de feudo rubei de floriana et de eius participibus et iacet post castrum asole. A mane clesis. A sero via. Item dicit quod bibulcus et filius tenent 1. bibul. terre que fuit de feudo pagani arlotti exauditu. sive a quo vel quibus. tenent ignorat et iacet post castrum. A sero parte coheret. A mane dicti dom. zilii. A sero Wizolinus ambrosii. Et constat quod dictus barberius

tenet ad livellum a iohannes filio alberti arlotti de bathasofla qui tenent terram quam que iacet post castrum in feudo in instrumento publico.

Et dictum est quod ipse barberius tenet illam terram a comite tebaldo ad livellum.

Et omnes designatores dixerunt quod qdam dom. azo de salis consueverat dare comuni brixie omni anno 1111. somas ordeï de rota una molendini quam tenebat in gabino in quo loco roado non est molendinum.

Et Item manifestaverunt et dixerunt quod due partes. sexte partis curature et bancatici mercato et honorum castri et aque de asola sunt comunis brixie ex emptione facta a comitibus de lomello. sed dictum est quod comites filii comitis Walfredi in se recipiunt et tenent totum honorem castri.

Et Item dixerunt omnes quod bathasofle et heredes qdam Wifredi sichfredi et bonagens et nepotes tenebant feudum a comuni brixie et a filiis comitis ugonis et ab heredibus quondam comitis Wifredis de sancto martino in pertinentia de asula. sed nesciunt se cernere unum feudum ab aliis.

Et dom. perchemaschus et dom. bona p. per sacramentum zilio sutori de azola qui iuravit attendere eius p. ut sequenti die post octava pasce ad sit brixie coram potestate pro obligatione et intercessione hominis de mantua qui debebat lansare audatoria muri castri de canedo. et proterea quam superius in loco ysole.

Et Item preceperunt per sacramentum domino zilberto filio domini Wizoli de saraxino qui iuravit parabola illius dom. Wizoli. attendere eorum precepta et potestate ut ad sit brixie in illo termino pro omnibus predictis in terra asola et alibi ut supra legitur in libro coram potestate.

Et hec sunt terre que sunt a donicale comunis brixie de quibus comune habet redditum in pertinentia asule.

Et Vgo ysimberti tenet. 1. bibulc. et xxv. tab. in selevata.

Et menabos 111. bib. in magazano in duabus locis. et de 1. bib. in regona.

Et bonacursus bulla. vi. bib. de duabus peciis in magazano et de duabus peciis ad matallum et de una pecia in cereda.

Et bonoldus de dompnis. 1. bib. et xxx. tab. in gozolo.

Et azo de agnenis med. bib. qua iacet in via volungi.

Et bellottus caleffi 11. bib. in magazano.

Et Aricus bulla. Ambrosius. et ziliolus de bullis xx111. bib.

Et Anzelertus Albertus et orlandus wielmi in ronolinis et in sellia duce in tribus locis.

Et Ryboldus teyce. v. bibulc. in magazano.

Et Lafrancinus et ugolinus de boldis 11. bib. et 111. tab. in duobus locis in rodexeno.

Et Lafrancinus Wide 11. bibul. ad runcos frattallathe.

Et Iohannes batagius et filii pellice de m. bibule .
minus xviii. tab. in gazolo.

Et filii iohannis de bardivo lv. tab. in gazolo.

Et Vbertus feragni iii. bib. in fratalata.

Et girardus fariolus iii. bib. in fratalata.

Et Vbertinus martini. ii. bib. in duobus locis ad
ceresiam et ad pinam.

Et Lanzonus unam peciam in squatrodo.

Et Iohannes ysemberti. ii. bib. in sevello.

Et trumanus. v. bib. in fratalata in duobus locis.

Et Albertus Wielmi ii. bib. in fratalata.

Et temporalis unam sortem.

Et dulzanus. iii. bib. ad runcos fratalathe.

Et Albertus gabia. vii. bib. in uno loco in fratala-
ta et in alio in gazolo.

Et ysaccus i. bib. et xv. tab. in gazolo.

Et Acorinus obizoni iii. bib. et xxv. tab. in
gazoneculo.

Et Vgolinus macarce et omnebonus i. bibule . in
gazoneculo.

Et Item Vgolinus et ognabenus iii. bib. et xli. .
tab. in fratalata.

Et Gandulfus bone i. bib. et . xli. . tab. in ga-
zoneculo.

Et yemma de ziliolo iii. bib. in sevello.

Et Vbertus pasce cum fratre et cum nepotibus i.
bib. et med. in sevello.

Et riboldus Lafranci de Alberto habet in ma-
gazano.

Et Ottolinus codepini iii. bib. et quarta in se-
vello.

Et zilius martini xv. bib. ad ceresiam.

Et Vgolinus morengi. i. bib. et med. ad ceresiam.

Et netevoxius zeneri i. bib. et . xxxviii. . bib. in
compto vathero.

Et ziliolus pethrachi ii. bib. et med. in ma-
gazano.

Et plevanius. i. bib. et xvi. tab. ad plebum.

Et Lombardus lafranconi iii. bib. in fratalata.

Et Albertus butori. i. bib. et . ii. . tab. in gazolo.

Et Iacobinus lafranci de strata. xv. tab. in gazolo.

Et Martinus alberti riboldi iii. bib. minus. x. tab.
in puglis.

Et dom. Vgo rune. ii. bib. in fratalata.

Et albertus pademegius ii. bib. ad plebem.

Et Item Vgo rune ii. bib. in pravachero. et v. bib.
et med. in magazzino.

Et Item Vgo rune i. bib. et dimid. in regona.

Et Vgo succus iii. bib. in regona.

Et Vgo petenarius ad possas duas bibulcas A mane
filiorum alberti marci. A sero filiorum comitis Azonis
de moso et dom. Vizoli.

Et in Asula invenitur xiiii.

LVIII.

Isti sunt vasalli comunes filiorum comitis Vgonis
et comunis brixie ex venditione comitum de lo-
mello.

Dotho et sizardus filii qdam lafranci pistoris sa-
cramento astricti dixerunt et manifestaverunt se
tenere cum alberto fratre suo hoc feudum. scilicet .
i. pecia in squadredo. que est una bibulca et dimidia
A mane rubei musoni. A sero iohannis de aqua. A
merid. similiter. A monte palpes. Item in gazolo. iii.
bib. minoris. A mane comitum de sancto martino
A merid. comitis nigri. A monte comunis brixie. A
sero similiter. In eadem contrata. ii. bib. et dimid.
A monte comunis brixie. A merid. comitis tealdi.
et a sero et monte via. Item in runchemalo. iii. bib.
A mane tenent gabie. A merid. strata. A sero fi-
liorum ottonis vallerii. A monte dom. egidii sar-
torii. Item in eadem contrata. i. bib. A mane co-
mitis azeboni. A merid. via. A sero mirudorum. A
monte gavazoli. Item in eadem contrata. i. bib. et
dimid. A mane alberti rubei. A merid. fossatum.
A sero similiter. A monte comitis azeboni. Item in
acona. med. bib. A mane filiorum mauri malenot-
tis. A merid. via. A sero comitis tealdi. A monte
canevorum. Item in clausis i. bib. vinearum. A mane
filiorum mauri malenottis. A merid. via. A sero
similiter. A monte filiorum curlimani. Item in eadem
contrata. i. quartam A mane fratta. A sero Wel-
forum. A monte alberti rubei. Item in campagnola.
i. bib. A mane agnelli. A monte via. A merid.
filiorum malenottis. Item in eadem loco. med. bib.
A mane bergunziorum. A merid. fossatum. A sero
scurtamaiorum. Item in argonellam de curte ade-
lardi med. bib. A mane comitum. A merid. si-
militer. A sero via. Item in campagnola med. bib.
supra stratam magnam. A mane azeboni. A merid.
via. A sero via. A monte bertolotti zili. Item xi.
tab. ad clausuram. A mane azonis bretti. A merid.
filiorum turnelmanni. A sero filiorum egidii bergunzii
Item in clausum xxviii tab. A mane filiarum ugonis
scartamale. A sero nigri de belinca. A monte via.
A merid. aliotorum. Item in gremono. xxv. tab. A
mane tole. A monte similiter. A merid. zili sartoris.
Item ad voltam iii. bib. in duabus pec. uni a mane
sechatoris. A merid. aqua fluit. alteri A mane bia-
torum. A merid. comitis alberti. A sero filiorum
ambrosii gisolfi. Item unum casamentum in suburbio
asole. A monte via. A merid. via. A sero gabinum.

Et Iohannes ottebelli tenet a fallano in feudo
unam quartam de casamento. que est in lacu. et
qui fallanus tenet in feudo illam quartam a comite
vizolo. et que quarta fuit duchi de bathasofis qui
erat vasallo comunis brixie. et comitum filiorum
comitis ugonis. A mane comitis zili. A sero barbe
de salis.

Et test. raymundi filii zilioli marante.

Et zilius clare sacramento astrictus dicit quod ipse fuit de designatoribus qui fuerunt astricti designare pothero comunis brixie in asula et pertinentia tempore quo obizo de flessio pro comuni brixie mensuravit . et scripsit pothor . illud et eo tempore dictus qdam maranta . avus dicti raymondini designavit per sacramentum quod ipse maranta tenebat a comuni brixie in feudo duas partes duarum bibulcarum terre que sunt in clauso qui fuit illius marante . et tertia tenebat a comitibus filiis qdam comitis ugonis . A mane via A merid . rialum unum aque . A sero trabucchi . A monte agnelli .

Et ugo canevarii . sacramento astrictus dicit quod comune de asula vendidit sibi terre medietatem dicti clausi per alodium qui fuit dicti marante . et quod clausum comes martinus et comes bonifacius de sancto martino vendiderunt illi comuni de asula qui recepti sunt die lune . xiiij . exeunt . aprili .

Et Wielmus pilatti et gratius verzii et bertolottus eorum nepos . s . l . tab . prati in pravachero . A mane lanzonus . A monte palpex . Item in ceretho . i . plod . terre vithate parum plus vel minus terre aratorie . A mane filii pilizoni de orlando . A monte martinus bruzellus . In eadem hora . i . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane filii pilizoni de orlando . A merid . Albertinus sacte . Item in cona ristolis cum lecto cone ii . plod . parum plus vel minus terre arator . A mane filii ottonis de tason . A merid . burgum casali rumani . Item ad lurguras i . tab . parum plus vel minus terre arator . A mane dictus Wielmus . A monte baccus . Item consueverant (*habere*) unum plodium terre arator . que comune brixie abstulit eis ad ponendum in casamentis burgi casali rumani . Item in surbera i . plod . terra arator . quam dictum comune dedit hominibus de canedo . Item ii plod . terre arator . iacent . in ronza-chegam et quam dictum comune dedit hominibus de canedo . Summe huius tocus feudi est . viii . bibulc . lib . plod . cum illo toto predicto quod dictum comune abstulit eis salvo in omnibus et per omnia si plus vel minus invenietur .

Et hoc est feudum illorum de pertraverso . s . Walfredi et zilii et filiorum bosonis eorum fratris .

Et In regona . i . plod . terre parum plus vel minus . A mane filii pilizoni de orlando . A . merid . filii qdm dom . alberti de salis . In pravathero . xxv . tab . terre prative . A mane bertolottus Wercii . A merid . palpex . Item in casalecho . i . plodium . terre aratorie parum plus vel minus . A mane Adegerius ferarius . A monte via que vadit ad volungum . Item in eadem hora . i . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane dictus zilius . A merid . albertus ricardi . Item in braydis prope rinum casalis rumani . i . plod . et xvi . tab . A mane filii pilizoni de urlando . A sero dictus rinus . Item in conarestolis . i . plod . terre aratorie parum plus vel minus . A sero girardus . A merid . conarestolis . Item in campagnola de villa . l . tab . terre aratorie . A mane albertus retardi . A merid . via . que vadit ad volungum . Item solebant habere ipsi fratres . iiii . plod .

terre aratorie jacentis in sorbera . quam comune brixie abstulit eis . et dedit hominibus de canedo . Summa prediti feudi cum illo quod comune abstulit eis . est . x . plod . viii . tab . minus salvo si plus vel minus unquam inveniretur .

Et hoc est feudum quod raymundus filius qdam dom . pilixoni orlandi de asula . et ottolinus eius consanguineus germanus tenent a comuni brixie . In primis in nemore concessi . i . pecia aratoria A monte comes zilius . A merid . filii qdam domini narisii . Item i . pecia terre que iacet in valle sancti petri . A sero via . A mane filii lafrancu secchi . Item ibi prope i . pecia terre aratorie . A mane ecclesie scti petri . Item in vethexellis . i . pecia terre A mane via de lacona . A monte via de flessio . Item ibi prope i . pecia A merid . et mane via . Item in costa de onela . i . pecia A mane comes albertus . A sero via . Item ibi prope i . pecia terre a mane martinus petri armanni . A sero via . Item in regona . i . pecia terre . A mane comunis brixie . A sero Walfredus et zilius de pertraversis . Item i . casamentum in burgo vile . A monte vialis . A merid . zannus tempore . Item extra burgum i . pecia terre A monte comes zilius . A sero Iohannes alberti orlandi . Item in furno i . pecia terre aratorie . A monte viam furni . A merid . ugo markesii . Item in cetheca i . pecia terre . A mane dom . maurus . A sero raymundi . Item in surbera i . pecia terre A mane filius calvi . A sero filii temporali . supra scripture pecie terre sunt aratorie et designatus hoc salva illa terra quam comune brixie abstulit eis pro comuni de canedo . Summa pecie terre sunt xiii . plod . et x . tab . et de quibus . v . plod . sunt supradicti ottolini et x . tab . et alia sunt dicti raymundini .

Et Iacobus filius qdm dom iohannis dothonis de asula tenet hoc feudum . Videlicet . v . bib . et lxxvi . tab . parum plus vel minus in territoriiis et pertinentiis asule ad cerexam terre arrabilis . cui coheret A mane Burnengi de casali mauro et filii comitis pizonis . A mane albertus caroni de casali mauro . A sero martinus de andreis de dicto casali mauro . A monte dicti burnengi de casali mauro . et mayfredini rotholdi de eodem loco .

Et Item que cognovit et sensit de dimid . bibul . terre quam tenent filii qdm morengi martini clare de asula et pertinentiis asule . in hora que dicitur runcus bathazonus dixit quod duo instrumenta ei lata fuere ad legendum unum factum a benedicto notarius asule de quadam investitione facta a ziliolo qdm marante . in ipso morengo ad ii . denar . fictum . in qua legebatur quod ipse ziliolus tenebat a comuni brixie . alterum factum a dom . consilio notarius . de investitione facta de ipsa terra honorifice per feudum ab uno comitum sancti martini in ipso morengo .

Et item adhecherius ferarius de asula designat hoc feudum . In primis in pravachera i . pecia terre prative minus unius plodii . A mane comune brixie . A merid . iohannes alberti orlandi . A sero heredes iohannis avunde . In campagnola i . bibulc . aratoria martinus pethathi . A mane . A monte via .

Et ad conam restolum . i . bib . et dimid . inter conam et terram et de qua comune brixie abstulit ei . i . bib . coheret . A mane lombardus Waxonum . In surbera . minus unius bib . quam comune brixie ei abstulit . A mane filii pilizoni . A monte fossatum camissole .

Et ad cerveras . i . pecia A mane heredes bonigenti . A monte viazola . salva eo si plus reperitur de illo feudo . Summa iii . bibulcas .

Et feudum quod iohannis alberti orlandi de azula tenet . scilicet in pravachero . i . bibulc . terre prative . A mane palpes . A sero filii iohannis avunde . In sorbera i . bibulc . arator . A mane markesius netevosi . a sero cona . Item in ceretha . i . bib . arat . A mane via . A monte barberius ad villam capranorum apud pontem . med . bibulc . arator . A mane Wielmi pillatti . A monte via . et hanc designationem facit salva illa terra quam comune brixie abstulit dicto iohanni et illam dedit comuni de canedo et de quam mundum est solutus . et hanc designationem fecit salvo eo quod si plus de illo feudo reperitur . Summa iii . bibulc . et dimid .

Et Azo iohannis Widonis et bozerinus de asola soliti erant tenere hoc feudum a comitibus de lomello . scilicet . iii . bib . de terra aratoria iacent . in campanea cui A mane gratius avorce et ambrosius ruzeni A sero via . Item iii . bib . in cazabella inter terram aratoriam et glerivam . A mane gratius et eius fratres benvegnutus avorce . A sero vizolus ambrosii . Item in valasco iii . bib . terre arator et vithat . A mane et merid . et monte via . A sero otto boldoni . Item in runcum bathazonum . i . bib . et dimid . terre arat . A monte tethici . A merid . roberti . et ibi prope . i . cantonum boschi . A mane iohannes daymundi a sero iacobinus filius zaneboni dothonis et est . xxxi . tab . Item i . bib . et dimid . terre arator . et vithat . in reschis . A mane via A sero idem dom azo . Item ad lammam . i . cantonus de terra aratoria partim et partim est *sallicium* . et est med . bibule (parum plus vel minus . A mane devesalvus . A sero clesis . Item i bib . prati in pravachero . A mane lanzonus . A sero gratius avorce . Item ad lamam med . bib . de terra arator . A monte comes egidius . A merid . Ambrosius ruzeni . Item i . quartam de terra aratoria et buschiva . que iacet . ad costam . A merid . quedam viazola . A monte ipse dom . azo . Item ad caminellam . iii . bibule de terra arator . quam filius qdm maranta vendidit ipsi dom . azonis qui erat ejus consors et erat ipsa terra seu patrimoni . A monte tenet inverardus malanocti per ipsum ambrosium . A sero ecclesia sancti eusebii . Item unum casamentum in burgo azole et est . xxxi . tabule parum plus vel minus . A mane Lafrancus mazalus . A sero zilie . Item i . quart . de terra aratoria iacentem ad costam . A mane et sero filii qdm comitis pizonis .

Summae Infrascriptarum peciarum de terra est . xx . bibulc . et xii . tab . eo salvo si plus reperi possit .

Et gratius zilii avorce pro se et fratre suo benvegnuto . iii . bib . de terra aratoria que iacet in campanea . A mane ambrosius ruzeni . A sero strata .

Item in pravachero . i . bib . prati . A mane azo iohannis Widonis . A sero comunis brixie . Item ibi prope . iii . bib . de prato . A mane et monte palpes . A merid . ecclesia ville . Item ibi prope . i . prati quod tenebant in feudum illi de bathasoflis ab egidio avorce . A monte dictum comunem . A merid . sero viscardus de manziis . Item in casabella . iii . bib . de terra aratoria et buschiva . A mane ziliolus franceschi . A sero suprascript . dom . azo . Item in flessezolo . i . bib . de terra . buschiva et aratoria . A mane illi de litfredis . A sero vizolus Ambrosii . Item ad costam med . bib . de buschi . et gleriva . A mane et merid . ipse dom . azo . Item in runchis bathazonum . i . bib . et med . arat . et vineate . A monte et merid . ruberti . Item ad apuliam . i . bib . vitum . A monte dictus Ambrosius . A merid . via . Item ibi prope i . bib . et dim . que fuit marante sui consortis et que est vineata et aratoria . et feudum patrimonii . A mane richelbonus not . A sero filius griffi . Item med . bibul . de terra iacent . ad solvellis . A mane et a sero suprascript . gratius . Item ad runchellos de castro novo . i . bib . et med . de terra arat . A monte via et similiter . a sero . A mane fossatum vesineublum . Item in valarsco . tres partes unius bib . vineate et aratorie . A sero fossatum vicinorum . A mane filius iohannis boni dothonum . Item in campagnola iii . partes i . bib . aratoria .

Summa Infrascriptorum peciarum de terra est xx . bibulc . eo salvo si plus reperi possit .

Et Raymundinus filius qdm . zilioli marante pro se et fratre suo ugolino designat in infrascriptas pecias de terra quas ipsi in feudo tenent et quas eorum patre solitus erat in feudo tenere a comitibus de lomello . i . pec . de terra arat . iacent . ad pignolas . cui . A merid . via . A monte eccles . sancte margarite de castro novo . Item ad runcos bathazonum . i . bib . vinearum . A mane trabuccus . A sero fuga . Item in flossezolum . lx . tab . de terra aratoria . et buschiva . A merid . ziliolus . A monte gratius zilii avorce . Item ad runcum bathazonum . xx . tab . buschive . A mane feracuti . A sero iohannes daymundi . Item in carzabella ⁽¹⁾ . i . cantonum de terra aratoria . A mane clesis . A sero iohannes homo boni ⁽²⁾ qdam .

Et Item designat Infrascriptis peciis de terra quas eius pater iniuste alienavit . et quas eius avus olim in feudum solitus erat tenere ab ipsis comitibus et una ipsi fratres per comune brixie sunt investiti de suo recto feudo . scilicet . ii . bib . de terra aratoria iacentis inter clausum quod fuit marante et in qua nunc sunt illi de feracutis ⁽³⁾ . A mane et sero ugo de canebario . Item et alias plures pecies de quibus nunc non est memoria . ubi iaceant . et hoc eo salvo in quantum de ea potest reperiri .

Et Iohannes de ramethello procurat . zilioli filii qdm lafranci de serkis . i . casamentum quod tenet ipse ziliolus in feudo onorevolo a comuni brixie . A mane vialis . A sero ugo de sechis . Summa suprascripti omnium terrarum dicti raymundini . v . bib .

⁽¹⁾ Nel Cod. n. 1 *Cazabella*.

⁽²⁾ Nel Cod. n. 1 *condam omneboni*.

⁽³⁾ Nel Cod. n. 1 *ferragutis*.

Et feudum filiorum dothi daymundi de asola scilicet. Una bibul. in roncho bathazono. A monte benvegnutus de zilio de ore. A mane fossatum unum vicinee. A sero strata. Item unam peciam terre que est . i . bib . parum plus vel minus in eodem loco . et ista duo angula sunt . ii . bib . cui coheret . A mane fossatum vicinee . A sero egidii raymundelli . A merid . benvegnutus egidii oree . Item in pugia . media bibulca cui coheret iohannes daymundi . A mane et sero filii ugonis bonoldi . Item in glera donecha . i . bibulca cui coheret . A monte dominus visolus ambrosii . A merid . comes niger . A sero dom . iohannes daymundi . Item in squafredo . i . quarta cui coheret A monte et mane avi . A sero filii petri ravize . Item in eodem loco alia quarta cui coheret a mane comes egidius . A sero via . A meridie ugo raymundi .

Et Item illi qui dividunt secum habent vii . bibulcas .

Et Item roberti roberti in runco bathazono tenent med . bibulca a filiis qdm dothi per feudumque fuit filii marante qui dividit secum . cui coheret . A mane strata . A meridie roberti . A sero iacobinus iohannis dothi .

Et martinus masarius tenet viii . tabulas in clusa a filiis dothi in feudum cui coheret ipse martinus undique . et que viii . tab . fuerunt de pothero filii marante qui divisit secum . Item una quarta bibulca in burgo asole parum plus vel minus in castro veteri . cui coheret . A monte et merid . gambinus . a sero strata et istud est feudum filiorum dothi daymundi de asula . salva ratione si inveniretur plus . Summa est . v . bibulc . unius . xvii . tab .

Hoc est feudum lafranci de mazolo , quod vgo boninsegne designat . In primis ad pugnolas . viii . plodia terre aratorie parum plus vel minus . A monte et sero via . Item ad ceresiam *III . plodia terre aratorie parum plus vel minus . A monte et a sero via* ⁽¹⁾ . Item in lacu frigido . i . plod . terre aratorie et glerive et posticie . A mane clesis . A sero girardus et ⁽²⁾ dominis . Summa hoc predicti feudi est . xii . plod . salvo si plus vel minus unique inveniretur .

Et Riboldus lafranci de laudo designat suum feudum . s . xii . plod . parum plus vel minus in una pecia terra aratorie et vineate iacentes ad gambinatas . A mane tenet Withonus et ipse riboldus . A merid . quedam fossatum vicinale excepto dimidio plod . quod est ex illis xii . plod . quod tenet a comuni asole . Item . i . plod . et dimid . terre aratorie et vineate iacentis ad pivam . A mane albertinus alegre . A merid . iacobus borlege . A sero iohannes de daymundo . sive alie ad sint coheret . Item . i . plod . et dimid . in eadem hora terre aratorie et vineate . A mane martinus carvasalli . A merid . albertus scanabechi . A sero raymundus stambuchi . A monte comunis brixie . Item in campagnola . i . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane via . A meridie et monte vgo canevarii . A sero iohannes marchesii . Item in eadem

hora . ii . plod . parum plus vel minus terre aratorie et vineate . A mane ipsorum duorum plodia raymundus Wiscardi . A sero via . A monte fossatum vicinale . Item in eadem hora . dimid . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane iohannes marchesii . A mane et sero via . A monte *pigordus* ⁽¹⁾ . Item in roseris . i . plod . terre aratorie . A mane et merid . roberti . A monte via . Item . i . plod . et dimid . terre aratorie iacentis ad matallum . A mane quoddam fossatum vicinale . A merid . gratiadeus gisoldi . A monte segator . et idem fossatum . Item et dimid . plod . terre aratorie et posticie iacentis ad lammam a mane quedam viazola . A merid . heredes sertarini . A monte heredes codeferri . Item ad *vòltam* ⁽²⁾ pothafice duos partes . i . plod . a mane et monte comes tebaldus . et . merid . maranta *ceffori* ⁽³⁾ . A sero via . Item . xiii . tab . in solvellis terre aratorie . A mane via . A merid . vgo de dominicis . A sero machatha . A monte iohannes de daymundo . Item in pezamezanis . xi . plod . terre arator . A merid . quoddam fossatum vicinale . A sero via . sive alie ad sint coheret . Item . iii . plod . ad gonellam terre aratorie . A mane via . A merid . comunis asole . Item . i . casamentum in quo habitat ipse ribaldus est . xx . tab . A mane comes wido . A merid . raymundus de salis et a sero et monte gambinus . Item . i . tab . casamenti in castello . A mane albertus codepullus . A merid . Aliottus . A sero iohannes omenboni . A monte via . Item . i . plod . parum plus vel minus terre aratorie et vineate . iacentis ad loveram . A mane heredes iohannis de martino . A merid . quoddam fossatum vicinale . A sero heredes dicti iohannes de martino . Summa huius feudi designati et super totum . xxxvi . plod . et lxxx . tab . salvo plus vel minus invenirent . Item v . in sorberis in duobus locis extra hanc summam . que v . plod . vel si plus esset comune brixie dedit comuni de canedo .

Et Vgolinus habiaticus ferzillii de borgudio pro se et pro fratribus designat suum feudum . s . dimid . plod . terre aratorie et posticie . iacentis ad braydas veteres . A mane iohannes omneboni . A merid . adthicherius ferarius . A sero Idem iohannis . A monte similiter .

Et hoc est feudum quod filii ambrosii de gisoldo designant quod feudum inferius scriptum predictus dom . ambrosius eorum pater et eius antecessores tenebant a comitibus de lomello . In primis itaque designant in castro asule . i . tab . et quartam partem alterius tabul . casamenti . A mane coradinus calvi de casali romano . A sero ipsi filii dom . ambrosii . Item in eodem castro dimid . bibul . A mane quedam viazola . A merid . et monte comites de sancto martino . Item in burgo azule in coaza . i . casamentum . cum terra aratoria prativa et gleriva . que est octo plod . parum plus vel minus . A mane bellini de retholdesco et girardus *paterne* et plus alii . A sero via , et Vbertinus busca zerri et cognoscus alto iocche . et idem

(1) In questo Codice il corsivo fu aggiunto nel margine, nel Cod . n . 1 è nel testo .

(2) Nel Cod . n . 1 *de dominis* .

(1) Nel Cod . n . 1 *Pigurdus* .

(2) Nel Cod . n . 1 *volutam pothafice* .

(3) Nel Cod . n . 1 *Cefora* .

fili dicti domini ambrosii et comes Wido . de casali alto et dominus zilianus . A merid . dom . lafrancus de salis . Item ad certiera . x . plod . terre prative et buschive parum plus vel minus . A mane ipsi filii dicti dom . ambrosii . A sero comune asole . A monte ecclesia ville . Item in selvello ursii viii . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane ipsi filii dom . ambrosii . A merid . illi de manzolis . A sero anselmus bellexorum . Item ad matallum iiii . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane albertus alene . A merid . adam pizoli . A monte gratius Werzii . Item ad pertegadum . iiii . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane quodam fossatum vicinale . A merid . ambrosius ruzeni . A monte dominus wizolus ambrosii . Item in pravachero ⁽¹⁾ i . plod . terre prative parum plus vel minus . A monte orlandi de villa . A merid . comune brixie . A monte plebs asule . Item . i . casamentum ultra clesim , que est . i . plod . et vi . tabule minus . A mane et merid . via . A sero pigozus . Item in vilasco . i . plod . et dimid . parum plus vel minus terre aratorie . A mane jacobus borlenge . A merid . via . A sero gambinus . Item ii . plod . terre aratorie et vineate iacentis ad pralongum . A mane fornerus . A merid . asulella . A sero zilius nivolone et roberti . Item ad ronzolinos ii . plod . terre aratorie parum plus vel minus . A mane albertus Wielmi . A merid . albertus de codepullus . A sero raymundinus Wiscardi . Item ad moditium Wiscardi in alpasent . i . plod . terre aratorie . A mane tonapaicus ⁽²⁾ . A merid . albertus canerus . A sero raymundinus Wischardi . Item in eadem hora . i . plod . terre aratorie . A mane gabii . A merid . albertus buttori . A sero plebs . In rodexeno ii . plod . et xxv . tab . minus terre aratorie . A mane vgo linus ottolane . A merid . ecclesia sancti eusebii . A sero via . Item in ceredo i . plod . et . xxv . tab . minus terre aratorie a mazitonus . A monte filii gisle vitalis . A sero fossatum vicinale . Item in eadem hora i . plod . minus xxv . tab . terre aratorie . A monte pigordus . A merid . carminelli . A sero illi de meliis . Item in cortabono i . plod . et dimid . terre aratorie . A mane mazirinus . A merid . via . A sero dom . fasianus . Item ad intrambas aquas i . tab . terre aratorie . A mane ecclesia sancti eusebii . A sero vgo de mazziis . A monte via . Item in ardis . xxv . tab . terre aratorie parum plus vel minus . A mane aythonus . A merid . ribaldus de aqua . A sero via . Item pratis de tinacio . xxv . tab . salietti et prati . A mane carminella . A mane richelbonus notarius . A merid . filii vitalis . Item in gleris . xxv . tab . terre aratorie . A mane agnellus . A merid . trumannus de rusticis . A sero Albertus codepullus . Item in burgo fure porte xx . tab . casamenti . A mane et merid . filii qdm . alberti de gambara . A sero rethenginus , et filii rabotti . Item ad pingiam . i . plod . terre . A mane filius salvebechi . A merid . et a monte fossatum vicinale . Item in casali scentro . lv . tab . terre aratorie . A mane via publica . A merid . quedam viazola . A sero do-

mini . A monte trezus . Item ad gambinatas . xxx . tab . de terra aratoria . A mane filii zilioli de anzolo . A merid . consciolus de batolis ⁽¹⁾ . A sero filii alberti de lafranco doneberte . Item . xviii . tab . terre aratorie et vineate iacentis ad pingiam . A mane morcellus albertus pandemeli . A merid . et sero . Item ad castellarum i . plod . terre aratorie . A mane quodam fossatum vicinale . A merid . trabucchus . A sero gambinus . Item ad socolas i . plod . et dimid . terre aratorie . A merid . comes niger . A monte quodam viazola . Item . i . plod . terre aratorie ad gambinatas . A mane martinus maserius . A merid . filius giselberti . A sero filii comitis narisii . A monte gambinus . Item ad pugiam . i . plod . terre aratorie et vineate . A merid . raymundinus stambocchi et eius consortes . A sero comes vizolus . Item ad pugnolas . i . plod . et iiii . tab . terre aratorie . A sero gambinus . A monte culxellus . Item . i . plod . ad selvellum parum plus vel minus terre vithate . A mane gazius barberius . A merid . illi de robertis . A sero quodam viazola . Item in *athenechio* l . tab . terre aratorie parum plus vel minus . A mane iravatus . A merid . vbertus martini . A sero quoddam fossatum vicinale . Item in eadem hora tantum pratum quod est xxv . tab . parum plus vel minus . A mane gambinus . A merid . filii sertarini . A sero vgo de manziis . Item ad gambinatas . viii . tab . terre aratorie . A mane filii carvasalli . A sero riboldus landi . A monte pigordus . Item in vilasco . lxxv . tab . terre aratorie . A mane via . A merid . heredes bonapacis vgonis de markeso . A sero heredes girardi de Wifredo rubeo . Item ad puigiam . i . plod . et xxv . tab . terre aratorie . A mane comes vizolus . A merid . quoddam viazola . A sero via publica . A monte vgo canevarii .

Item designatum feudum quod habent in territorii et laboratis casalis romani . In primis v . plod . ad selvellum . A mane navonus . A merid . dom . aynardus de carzacho . A sero rinus . Item ad onetas . v . plod . inter terra et lammam . A mane albertinus merlus . A merid . dictus dom . aynardus . A monte similiter . Item ad ronzachegam . iiii . plod . et dimid . terre aratorie . A mane et sero dictus dominus aynardus . A merid . heredes oraboni . Item in clauso magno . i . plod . terre aratorie . A mane et merid . et sero dictus dom . aynardus . Item in eadem hora . i . plod . et dimid . terre vineate . A mane et merid . dictus dom . aynardus . A sero et monte via .

Itque in casemalo . i . plod . terre aratorie . A mane heredes bonamici . A merid . et sero dictus dom . aynardus . Item in eadem . (*hora*) lxxv . tab . terre aratorie . A mane vgo ferrarius . A merid . heredes oraboni . A sero orlandus de gletolis . Item in eadem hora . lxxv . tab . terre aratorie . A mane niger bosie . A merid . filii floris . A sero avogadrus . Item in vithetum . i . plodium et dimid . terre aratorie . A mane via . A merid . delaeytus merlus . A sero heredes oraboni . Item in eadem hora . lxxv . tabul . terre aratorie . A mane via . A merid . vgo ferrarius . Item in

(1) Nel Cod. n. 1 *Guizolus ambrosii. Item in pravathero.*

(2) Nel Cod. n. 1 *Tonapascus.*

(1) Nel Cod. n. 1 *Buttolis.*

brolo . lv . tab . terre aratorie . A mane caurioli . A merid . filius donasibilie omedei . A sero Avogadrus . Item in burgo novo casali romani . xxxvii . tab . et dimid . cum illa que accepta fuit ad faciendum strattelle caneti quod vadit per medium illius terre . A mane via . A merid . filii girardi rezii . A sero navonus . Item in eodem burgo . i . plod . et dim . terre que capta fuit in faciendum stratale et in habitationibus . et in loco cerviane ⁽¹⁾ . A mane filius calvi . A merid . idem . A sero ambrosius oraboni . Item . i . plod . et dim . terre aratorie iacentis ad sevellum ⁽²⁾ . A mane filius calvi . A merid . *albertus merlus* . A sero rinus . Item in eadem hora . lxxv . tab . A mane stratale . A merid . filius calvi . A sero bonesolus . Item . i . plod . et dimid . terre vineate iacentis ad valles . A mane via . A merid . quedam viazola . A sero avogadrus . Item . xxv . tab . prati iacentis ad rinum . A mane filii botti casalis romani . A sero benvegnutus conradi . Item ad conas . i . plod . terre vineate . A sero filius conradi caurioli . A mane filius calvi et eius consanguinei . Item ad pratacia . lxxv . tab . prati . A mane vgo ferarius . A merid . niger bosie . A sero rinus . Idem ad casamenta . xlvii . tab . terre prative . A mane filii doneymelde oraboni . A merid . via . A sero filii ottonis vizii . Item in eadem hora . l . tab . terre aratorie . A mane filius girardi rizii . A sero et monte dominus aynardus de carzago . Item ibi ubi dicitur crema . l . tab . prati . A mane rinus . A merid . niger . A sero filii oddonis rizii . Item ad sevellum . vi . tab . minoris quod solebat esse xxxvii . tab . et dimid . sed accepte fuerunt ad faciendum stratale et ad ponendum in lecto cerviane et in habitationibus burgi xxxi . tab . et dimid . A mane via . A merid . bonesolus . A sero navonus . Item . i . plod . et dimid . terre aratorie iacentis ad conas . A merid . via . A sero filii comitis azonis . A monte adam pizoli .

Summa istarum terrarum secundum rationem bona fide tractam est lxxxxvii . plod . salva veritate et ultra hanc summam de predicto feudo designate et date fuere hominibus de canedo in sorbera . viii . plod . in una pecia tertia pars extimationis unius pecie terre remansit in comuni brixie .

Et hanc vero designationem de suo feudo faciunt dicti qdm . dom . ambrosii de gisoldo filii bona fide *secundum* per se et per alias personas invenire et cognoscere potuerunt . salvo in primis honore communis brixie et comitum in hoc feudo partem habentium et eo etiam salvo si per ignorantiam aliquid designavissent quod designare non deberent et si aliquid per ablutionem ad designandum relinquissent .

In xpi nomine . Ego bonagens de ser Welfo designo et hoc scripto illud feudum totum quod tenet a comuni brixie . s . iiii . bibulce . terre aratorie in sorbera in duobus locis . uni a sero viazola . A mane laguzolus de curtisiis . A monte Wiscardus de marchis . Alteri pecia . A merid . viazola . A sero fossatum

vicinorum . Item ad cerveras . ii . bib . terre arator . et prative . A merid . viazola . A monte rixolus . Item ad furnum . i . bib . et . dimid . terre aratorie et prative . A monte ugo azonis ruine . A merid . viazola . Item in burgo ville . xxii . tabul . casamenti . A sero via . A merid . omedeus de magatis . A monte albertinus satte . Item . in gazolo . ii . bib . terre arator . A meridie . via . a sero via . Item ad bredas . i . bibul . terre glerive . A merid . zilius sartor . A mane clesis . Summa quarum pecie terre cum casamento est . x . bibul . et dimid . et . xxii . tab . et hoc dico bona fide et sine fraude et dolo . salvo si plus vel minus aliquo tempore inveniretur quod eo teneor designare .

In Xpi nomine . Nos filii qdam gufredi de sigifredo designamus illud totum feudum quod tenemus a comuni brizie . scilicet . ad bredas veteras . iiii . bib . terre aratorie . A monte comes Wafredus . A merid . ribaldus ser mauri . Item in sorbera . ii . bibul . terre vithate . A mane albertonellus et rebuffus . A sero lafrancus gisoldi . Item inter voltam . ii . bibul . terre aratorie . A mane rixolus et albertus giverii . A monte de collo . A sero via . Item ad burgum ville . xxi . tab . parum plus seu minus terre aratorie . A merid . via . A mane dominus Azo brettocovis .

Summa quarum pecie terre cum casamento . xi . bibul . et . xxi . tab . et hoc dicimus bona fide et sine fraude et dolo . salvo si plus minusve aliquo tempore inveniretur tenemur designare .

In Xpi nomine hoc est feudum quod ambrosius qdm dom . ruzeni de daymundo asole a comuni brixie per se tenet .

In campanea prati siloni . iiii . bib . parum plus seu minus terre aratorie . A monte via . A sero ser azo Widoni et gratius avorce . A merid . albertinus scanabecho . Item in squatedro . i . bib . et . xi . tab . terre aratorie . A mane et sero et monte lanzonus . Item in eadem hora . iiii . partes . i . bib . terre aratorie . A meridie ecclesia sancti petri ⁽¹⁾ . A sero viazola . A monte vgo de raymundo . Item in cazabella . terciam partem . ii . bibul . terre glerive . A monte et merid . et sero Wizolinus ambrosii . Item ad ronchos selvelli . iiii . bibul terre aratorie . A sero dothus de daymundo . A mane jacobus dothonis . A merid . homines de casali mauro . Item in runco bathazono . ii . bibul . terre aratorie . A merid . via . A mane feracuti . A sero fossatum vicinorum . A monte filii qdm morengi . Item ad sacolas . iiii . partes . i . prati bibul . A mane gambinus . A merid . trabuccus . A sero Vbertus de martino . Item in eadem hora . dimid . bibul . terre aratorie . A sero potestas . A monte pigordus . A mane trabuccus . Item in eadem hora . i . bib . terre aratorie . A monte idem ambrosius . A mane via . A merid . idem ambrosius et petrus de cugis . Item in pecamezaniis . i . bib . terre aratorie . A mane via . A monte albertus guieriis . A sero zannus de daymundo . Item in eadem hora . ii . bibul . et dimid . terre ara-

(1) Nel Cod. n. 1 *et lecto Cerviane*.

(2) Nel Cod. n. 1 *ad Salvellum*.

(1) *Oratorium dict. S. Petri in caelo aureo*.

torie . A mane carminella . A merid . mazironus . A sero inverardus de malanocte . Item in campagnola de pugia . ii . bib . terre arator . et vineate . A sero et merid . via . A mane ziliolus de nuvolona . A monte xannus de daymundo et ribaldus de lando . Item ad pugiam . i . bib . et dimid . terre arator . A monte albertus codepullus . A sero albertinus scanabechi . A merid . fossatum vicinorum . A mane panismillii . Item in eadem hora . lxxv . tab . terre vineate . A mane filii qdm . quinzani de stambucco . et comune brixie . A monte filii ymelde gufredi rubei . A sero fossatum vicinorum . Item in campagnola . i . bib . terre aratorie et vineate . A mane vbertus de martino . A monte pizeninus qdm . ottonis de alberico . A sero filii qdm retholdi . A merid . illi de gufredo rubeo . Item ad bredam . ii . bib . terre vineate . A mane via . A monte filius qdm . zaneboni dothonis . A sero pigordus . Item in casale sentro . lx . tabule terre vineate . A mane delaydus buchetanis . A merid . aydencius . A sero filius qdm girardi de bunsigio . Item in sevellis . xxxiii . tab . terre aratorie . A monte ser zannus de daymundo . A sero via . A mane baldonus de boldano . Item ad lammam . i . bib . terre arator . A sero dethatus et clesis . A monte ser axo widonis . A merid . lafrancus de mazalo et filii qdm . zilioli de anzolo . A mane idem ambrosius ruzeni .

Et Item hoc est illud quod habet aquisitum cum suis consortibus . s . ad otho de daymundo . iii . bibul . terre aratorie ad runcos solvelli ⁽¹⁾ . A mane idem ambrosius . A sero et a monte via . Item in pocamezanis . i . bib . et dim . terre aratorie . A mane carminella . A merid . Idem Ambrosius . A sero filii martini de malanocte . Item in campanea . Item in campanea dictam de prato fylono . i . bib . et dimid . Item a filio qdm marante in pertegnato . ii . bib . et dimid . terre aratorie et vineate . A merid . et monte filii de ser tarino ⁽²⁾ . A sero via . Item in eadem hora terre aratorie . i . bib . et dimid . vineate . A merid . filii qdm ser tarini . A mane filii qdm . giselbertini . A sero comes tebaldus . Item ad coazam . lxxv . tab . terre aratorie . A mane et sero ferraguti . A monte filii qdm . morengi . Item a filiis qdm . dom . zilii avorce ad rupatorem lxxxx . tab . terre aratorie . A monte et sero filii qdam zaneboni dothonis . A mane via . Item tenet ipse ambrosius . xxxiiii . tab . unius casamenti ad burgum supr . A monte gabinellus . A sero ser zannus de daymundo . A mane zuchellus .

Summa quarum terrarum super totum est quod casamento . xxxviii . bibulc . et lxxvii . tab . et hoc dico bona fide et sine fraude et dolo . Salvo si plus vel minus aliquo tempore inveniretur quod eo teneor designare .

Et hoc est feudum illorum de bulla de villa carpriorum . s . bonacursi bulle et arici magazani ambrosini et martini filiorum qdam lafranci bulle et zilioli et lafrancini suorum nepotum . filiorum qdam . alberti bulle eorum fratres . et tonsi atque barducii filiorum qdam doddi de thomathello bulli . quod feu-

dum ipsi omnes tenent et eorum antecessores olim tenuerunt a comitibus de lomello in curte asule . In primis in campanea de ramethello lxxv . tab . terre aratorie . A merid . quoddam fossatum vicinale . A monte bellini de retholdesco . Item in eadem campanea . i . plod . plus vel minus parum . A mane tenet cognossus . A sero ognabenus calieri de ramethello . Item alavithes . iii . plod . plus vel minus parum in una pecia . Amane tenet Vgo soczus ⁽¹⁾ . A sero dominus zilius sutor . Item in campanea ad viam cavam . iii . plod . plus . vel minus parum . A mane cavallerus mussi . A sero strata . Item ad regonellam . ii . plod . terra quorum comes Wizolus habet *nob . abalatam* per vi ⁽²⁾ . A mane dominus montanerus de mariana . A merid . filii comitis pizonis . A sero ipse comes Wizolus . A monte dominus Lafrancus et dominus inverardus de salis . Item ad anetam petrum . i . plod . et dimid . terre . A mane tenet orlandus athoni ⁽³⁾ . A sero via . Item ad taurinas dimid . plod . A mane Walfredus pertraversi . A merid . via . Item in campanea de valfeutero . iii . plod . A mane albertinus de agnella . A merid . via . Item in eadem hora . i . plod . A mane via . A merid . filii alberti de Warnerio . Item ibi in eadem hora . dimid . plod . A mane ribaldus ser mori . A sero via . Item in spexas et valfeurorum . i . plod . et dimid . A mane filii qdam rubei de ardracto . A sero tenet dictus ambrosinus bulla . Item in vafrero . lxxv . tab . A mane filii sartarini . A sero cavalotus mussi . Item ibi prope in via de flesso . dimid . plod . A monte tenet filius lafranci de seccho . A merid . ipsa via de flesso . Item ad nucem de campagna dimid . plod . A mane dictus bonacursus bulla . A sero dominus Wizolus de ambrosio . Item in coretha . i . plod . et dimid . A mane fossatum vicinale . A sero dominus lafrancus alerie . Item in eadem hora xxv . tab . vinearum . A merid . ribaldus ser mori . A sero filii comitis narisii . Item in villa caprariorum xxv . tab . sediminis . A mane filii comitis . azonis de moso . A merid . viale quod vadit ad molendinos dom . lafranci . et dom . inverardi de salis . A sero filius temporalis . A monte comunis brixie .

Summa omnia predictarum terrarum est secundum rationem tractam . xxii . plod . de quo feudo extra hanc summam designate et fuerunt date in sorbera . ii . plod . hominibus de canedo duabus plodiis et peciis pro servicio cuius feudi super totum cum ea que data est hominibus de canedo . et cum illa quam comes Wizolus habet illi prenominati de villa reddunt annuatim ii . sold . imper . comuni brixie . et comitibus . sicut eorum antecessores consueverant reddere de comitibus de lomello . Hanc vero designationem faciunt ipsi prenominati bona fide salvo honore dominorum secundum quod ipsi per se cognoscere potuerunt . salva veritate sita plus vel minus quam dictum est inveniat et si quod per ignorantiam vel oblivionem dictum vel relictum sit .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Sevelli*

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *Tarini*.

(1) Nel Cod. n. 1 *Soczus*.

(2) *nob . abalatam* (forse *nobis*?). Nel Cod. n. 1 *ablatam*, p. vi.

(3) Nel Cod. n. 1 *Cithoni*.

Item recordati sunt de xxv . tab . ex eodem feudo que iacent in valfeureto . A mane via . A monte Ambrosius .

Et hoc feudum quod filii qdam obizonis designant . scilicet . aldella uginus et acorinus de zochella filius ottelli et drocinus . In primis vero . 1 . plod . in campagnola curtis adhelardi parum plus vel minus terre aratorie . A mane via comunis . A monte niger bellacosse . et filii comitis azonis de moso . Item dimid . et x . tab . parum plus vel minus terre aratorie iacentis ad rechonam curtis adhelardi . A mane asolela . A meridie . filii comitis pizonis . A monte Agnellus . Item unum . plodium . et dimid . terre aratorie et posticie iacentis . in lacu frigido . A mane ziliolus francetsci . A meridie . filii ugonis bonoldi . et zanebonus mense . A sero cremosiani . A monte bacalius et frater . Item 1 . plod . parum plus vel minus terre aratorie . iacentis . in caretha . A mane filii petri de armanno . A sero filii ambrosii de gisoldo . Item unum . plodium . et dimid . terre aratorie et vineate iacentis rothexerio . A mane petrus pallazoni . A monte aidonus . A sero orlandinus ravenne . A monte quadam viazola . Item 1 . plod . et xxv . tabule . terre vineate iacentis ad viam baruniz . A mane gabii . A monte via . A sero iaverardus martini et baccalius . A monte cremosiani . Item plodium . 1 . et xxv . tabule . et 111 . tabule . in eadem hora terre aratorie . A mane agnellus . A merid . via . sive alie sint coherentie . Item 111 . plod . et dim . parum plus vel minus terre aratorie et vineate iacentis ad sevelungum . A mane filii cremosiani . A merid . via . A sero dominus . albertus guigerii . Item 11 . plod . terre aratorie et vineate parum plus seu parum minus iacentis in congnolo ⁽¹⁾ . A mane ugo partenerus . A meridie . via . A sero iohannis avunde . Item unum plod . et dimid . parum plus seu minus terre aratorie et vineate iacentis in Tanchemalo . A mane valvasor bruxadi . A merid . quoddam fossatum vicinale . Item unum . plod . et xxv . tabul . parum plus vel minus in eadem hora terre aratorie . A mane forragini et vgo canevalis . A merid . fossatum vicinale . Item in eadem hora dimid . plod . parum minus terre aratorie . A mane filii cremosiani . A meridie . comes zilius . A sero iohannes omneboni . A monte danieli . Item . 111 . quarterios unius plod . in rocis orlandi . A sero filii eiusdem cremosiani . A monte bovollus . Item . xv . tab . parum plus vel minus terre aratorie iacentis ad dorsum de eris . A mane filii cremosiani . A monte via publica . A sero lombardus de scarzamanticis . Item . unum . plodium . 1 . quart . minus prati iacentis . in cigoquera . A mane trumancius de rusticis et boccalius . A meridie . fossatum comunis . A sero gambinus . A monte filii cremosiani . Item . xv . tab . in eadem hora prati parum plus vel minus . A mane niger belincase . A merid . filii cremosiani . A sero ziliolus burbe . A monte zarinus ferve . Item . xxviii . tabul . parum plus vel minus prati iacentis . in prato rotondo . A mane azo

bericius . A merid . orlandus pasqualium . A monte quoddam viazola . Item xii . tab . ad sevellongum terre vineate parum plus vel minus . A mane filii cremosiani . A meridie . et sero domini . A monte via . Item . unum . quartum . casamenti . in quo habitant heredes obezzoni parum plus vel minus iacentis in porta fura . A mane barba . et filii domini Alberti de salis . A merid . filii cremosiani . A sero bonacursus videorum et fratres . A monte idem bonacursus . Item vi . tabul . casamenti in eadem hora . A mane azo brotti . A merid . gambinius . A sero filii Johannis avunde . A monte via .

Summa hius predicti feudi filiorum obizonis et filii ottelli et drocivi est xviii . plod . et unius quarterius salva ratione si plus seu minus inveniretur .

Et pingettus et albertinus fratres filii qdam ambrosii de iordano designant suum feudum . In primis 111 . plod . parum plus vel minus terre aratorie . et vidate iacentis ad pugiam . A mane ysolela . A merid . filii rambotti . A sero comunis brixie . A monte comes tebaldus . Item 111 . plod . terre aratorie . iacentis in selva dosso . A mane gratius avoree ⁽¹⁾ . A merid . quoddam fossatum vicinale . A sero varinus ravicia . A monte raimundus viscardi de raynero .

Summa huius feudi est super totum vii . plod . parum plus vel minus .

Et Johannes de daymundo designat suum feudum . In primis . 1 . plod . et . 111 . tab . ad carminellam terre aratorie parum plus vel minus . A mane ambrosius riceni . A monte dom . Albertus guigerii . A merid . vgo de dominicis . A sero quoddam fossatum vicinale . Item in eadem hora . 1 . plod . et xx . tab . parum plus vel minus terre aratorie . A mane fossatum caminelle . A merid . iaverardus martini . A sero *Ugozus martini* ⁽²⁾ . Item ad punam 1 . plod . et xx . tab . terre aratorie . A mane filii iohannis ugozonis . A monte filii Vgonis bovoldi . A sero fornerus . Item in campagnola . 11 . plod . et dimid . terre aratorie et vineate parum plus vel minus . A mane riboldus landi . A merid . iacobus berlinge . A sero via et monte idem iohannes . Item in selvellis xliiii . tab . parum plus vel minus terre aratorie . A mane boldanius de boldanis . A merid . ambrosius riceni . A sero et monte via . Item in eodem hora xxviii . tab . parum plus vel parum minus . A mane vgo montenare . A merid . similiter . A sero via . A monte Azo widonis . Item in runcho bathaono . 1 . plod . et dimid . terre aratorie vineate et boschive . A mane via . A merid . et monte idem iohannes . A sero heredes zamboni de dotho . Item in eadem hora 1 . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane quoddam viazola . A merid . iravatus et feracuti . A monte fossatum comunis . Item in campagnola xxv . tab . parum plus vel minus terre aratorie . A mane via . A merid . heredes gufredi rubei . A sero Vbertus montenarii . A monte albertus dothe . Item in roseris . 1 . tabul . parum plus vel minus terre ara-

(1) Questo nome si trova sovente scritto *Avorce* ed anche *Avorve* in entrambi i Codici.

(2) Questo nome esiste soltanto nel Cod. n. 1.

(1) Nel Cod. n. 1 *Corognolo*.

torie . A mane comes wizolus . A merid . filii comitis alberti et comes Wido . A sero via . A monte ubertus martini . Item in squadreto . i . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane quedam viazola . A merid . vgo raymundi . A sero boldanius de buldanis . A monte via . Item ad gleram unecham . xxx . tabul . parum plus . vel minus terre glerive . A mane filii dothi . de daimundo . A merid . comes nigri . A monte dominus Wizolus . Item casamentum in quo ipse iohannes habitat que est xxxiiii . tab . et iacet illud casamentum ad burgum de supra . A mane zuchellus . A merid . avostus de robertis . A sero via . A monte via . Item a puigiam . l . tab . terre aratorie . A merid . quoddam fossatum vicinale . A sero albertus scanabecchi . A monte martinus carnasalli . Item in campagnola . unum . plod . terre aratorie parum plus vel minus . A mane idem iohannes . A sero filii retholdi . A meridie . heredes . guifredi rubei . A monte piceninus ottonis albrici . Item in runcho bathazono⁽¹⁾ . l . tab . prati parum plus vel minus . A mane ferracuti et habiatichi marante . A merid . gabinus . A sero comes tebaldus . A monte filii sertarini et famesga et ferracuti .

Item designat feudum quod habet et tenet ab ipso comuni . s . ex feudo dothi eius fratris . et ex feudo marante eius consortis . s . i . plod . ex illo dothi parum plus vel minus terre aratorie et i . plod . feudi ipsius marante terre aratorie in una pecia . jacent . ad runcos castri novi . A mane quoddam fossatum . A merid . moroellus . A sero quoddam via . Item ad selvellum . i . plod . et . x . tab . ex feudo ipsius marante terre aratorie vineate et boschive . A mane via . A merid . roberti . A sero heredes zaneboni de dotho . A monte idem iohannes . Item in eadem hora l . tab . parum plus vel minus terre aratorie . vineate . et boschive . A mane via . A merid . idem iohannes . A sero azo de Widone . A monte Ambrosius ruzeni . et istas l . tab . habet . ipse iohannes ex feudo bocerini eius consortis . Item in predicto runcho castri novi i . plodio ex feudo marante eius consortis . A mane raymundus stambochi . A merid . et A sero quoddam fossatum vicinale . A monte Vgozus martini de malanocte . Et hoc superscriptum feudum . xx . parte predictorum suorum consortium . habuit ipse iohannes causa . refutationis et emptionis .

Summa feudi designati dicti iohannus de aymundo est super totum cum illo quod fuit consortium suorum xviii . plod . et lxxv . tab . salvo si plus vel minus inveneretur .

Lafrancinus baldus . et girandinus filii quondam cremosiani . designant suum feudum . In primis . iii . plod . et dimid . terre arat . et vineate jacentis ad selvelungum . A mane quedam viazola . A merid . via publica . A sero diucinus et baldella . A monte dulcetis de dulcanis et bonacursus iudeorum et fratres . Item . i . plod . minus parum vel plus terre vineate iacentis ad viam barunz . A mane heredes palde⁽²⁾ . A

(1) Nel Cod. n. 1 *Bazono*. Dovrebbe dire *Bathazono*, come si legge in altri luoghi.

(2) Nel Cod. n. 1 è *Patre*.

merid . filii obizoni . A sero filii iohannis pellice . A monte via . Item a rothexenum . i . plod . parum plus vel minus terre aratorie . A mane plebs . A merid . via . A sero ecclesia sancti eusebii . A monte zanebonus de boldis et nepotes . Item . i . plod . et . x . tab . parum plus vel minus terre aratorie iacentis in eadem hora . A mane comes tebaldus . A merid . bestosus . A sero et monte aydonus . Item lx . tab . terre aratorie parum plus vel minus iacentis in eadem hora . A mane et merid . Idem lafrancinus . A sero bestosus . A monte comes tebaldus . Item ii . plod . et i . quart . minus terre aratorie iacentis ad torna-pascum . A mane topascus . A merid . wizolus loderengi . A sero Albertus cainerius . A monte bocalius et fratres . Item xliiii . tabule ad runchum malum terre aratorie parum plus vel minus . A mane et merid . comes zilius de marcharia . Item ad mantoa-num . i . et . x . tab . minus parum plus vel minus . terre aratorie . A mane fratres rivelli . A merid . quoddam fossatum vicinale . A sero ecclesia sancti laurentii . A monte quedam viazola . Item ad campagium xlii . tab . terre aratorie parum plus seu parum minus . A mane et sero martinus acerbi . A merid . lafrancinus iohannis atti . A monte quedam viazola . Item in eadem hora i . tab . parum plus vel minus terre aratorie . A mane niger belincase . A merid . et sero piligerdus . et fratres . A monte via . Item ii . plod . et dimid . in lacu frigido . A mane drocinus . A merid . zanebonus mense . A sero gabii . A monte comes zilius et bacalius . Item in ronchis orlandis i . plod . i . quart . minus . A mane et monte drocinus . A merid . lombardus de lafrancinibus . A sero quoddam fossatum vicinale . Item ad heras xl . tabule parum plus vel minus terre aratorie . A mane quedam viazola . A merid . filius vilani rothele . A sero drocinus . A monte via publica . Item in ceretha i . plod . i . quart . minus parum plus seu parum minus . A mane filius petri de Armanno . A merid . filii pilizoni barilis . A sero filium ambrosii de gisoldo . A monte drucinus et nepotes . Item in cengolo l . tab . terre vineate parum plus vel minus . A mane vgo petenerus . A merid . drocinus . A sero filii obizoni . A monte filii comitis vgonis . Item ad sevelungum . xii . tab . terre vineate parum plus vel minus . A mane lombardus de lafrancinibus . A merid . bonoldus de dominis . A sero drocinus et filii obizoni . A monte via . Item in volta i . plod . et dimid . parum plus seu parum minus terre arator . et glerive . A mane riboldus mauri . A sero illi de vacalibus . A monte clesis mortuus . Item in duobus locis in cicognera de prato tantum quod potest esse parum plus vel minus . A mane unius prati dom . belclarus de calcinado et gabii . A merid . drocinus et zochela . A sero gabinius . A monte heredes patoe . Item in eadem hora vi . tab . salitti . parum plus . vel minus . A mane baldella . A merid . quoddam fossatum comunis . A sero gabinius . A monte zochella . Item in prato rotondo . xviii . tab . prati terre parum plus vel minus . A mane dom . azo bretti . A merid . orlandus pasqualium . A sero filii comitis

alberti de casali alto . A monte quedam via . Item xviii . tab . casamenti in quo ipsi fratres habitant . A mane et monte filii obizoni . A merid via . A sero illi de iudeis . et iacet hoc casamentum in porta fura . Item in eadem hora ibi prope . vi . tab . casamenti . parum plus vel minus . A mane dominus azo bretti . A merid . gabinius . A sero filii iohannis avunde . A monte via comunis . Item in castello i . tab . casamenti parum plus vel minus . A mane guizolus . A merid . et a sero via . A monte albertinus docthe .

Summa huius feudi lafrancini et baldi et girardini fratrum filiorum quondam dicti cremosiani pevirate et est super totum xviii . plod . viii . tab . minus salvis rationibus si plus vel minus inveniretur .

Et hoc est feudum quod dominus vizolus de ambrosio designat . In primis itaque designat in casabella xxxv . plod . terre aratorie et glerive quam terram clisis divisit . et remansit de illa terra aratoria et gleriva . v . plod . A mane parte illius clisis . A merid . illorum . v . plodiorum tenet ambrosius ruzeni . A sero currit clisis . A monte idem dom . vizolus . Item a sero parte illius clisis . iii . plod . et dimid . parum plus vel minus terre aratorie et glerive . A merid . comes niger . et heredes horieboni et lafrancus baschera . A monte ambrosius ruceni . Item in eadem hora xxxiii . plod . et dimid . A mane domin . azo de vidone . A merid . et a monte dom . vizolus . A sero via . Item a sero parte illius vie in predicta hora ii . plod . terre aratorie . A merid . dom . lafrancus de salis . A sero idem dom . lafrancus et filii zillii de streva . A monte illi de mainis de casali mauro . Item i . plod . post castrum terre aratorie . parum plus vel minus . A mane petrus de engis . A merid . dom . azo brotti . A sero illi de iudeis . A monte dom . zilianus . Item i . casamentum in spaldo quod est . viii . tab . parum plus . vel minus . A mane et a monte idem domin . wizolus . A sero et merid . comune asole .

Summa huius designati feudi est . xxxvi . plod . et novem tab . et fecit idem dom . wizolus predictam designationem bona fide sine fraude . salvo si plus vel minus inveniretur .

E lafrancus mosini de casali mauro sacrament . astrictus designandi suum feudum . dixit et designavit se tenere hoc feudum a comuni brixie et comitibus quod fuit de comitibus de lomello . s . unam peciam terre campive que iacet inter curiam de casali mauro et curiam de asula . et que est . bib . et xx . tab . A mane roselli de burnengis de casali mauro . et fratres eius . A merid . filiorum . qdm . iohannis dothonis de asula . A sero martini vacre de casali mauro . A monte quorundam de casali mauro . Item . vi . bib . in curia de asula . sed nescit coherentias .

Ed dom . redulfus index dom . ramberti . potest . brixie vice potest . comuuis brixie sacramento precepit dom . iacobo filio qdm vgonis de salis . qui confessus fuit se iurasse attendere precepta . potest . ut de hinc ad viii . dies dimittat comuni brixie quod designatum est cum tenere in mariana quod occupaverat et dimittat quiete comuni illud casamentum te-

nere et possidere . et ne de cetero comune inde impediat . salvo eo si interim ostendere rationem qua debeat absolvi . die martis secundo intrante madio .

Et item precepit per sacramentum . dom . Widonio de casaroto . et dom . antonio filio domini qdm alberti de casaroto quo consuevere se iurasse attendere preceptis potestatis ut ad eundem terminum dimittant comuni brixie duas bib . terre quorum continent in pertinentia de asula que continentur in brayda comunis brixie . A merid . parte ut continetur in designatione et quod preceptum factum est domino antonio pro se et fratribus permittant comuni brixie illas duas bibulcas possidere nisi interim ostendere et contra die eodem .

Et item precepit die eodem per sacramentum Raymundino filio zilioli . quo confessus fuit se iurasse attendere precepta potestatis . ut de hinc ad xv . dies dimittat comuni brixie totum feudum quod designavit se tenere et patrem et avum tenuisse a comuni brixie in pertinentia de asola et permittat comune brixie quiete possidere nisi interim ostendere . illud suum feudum esse a comuni brixie .

Et Die eodem idem dom . redulfus sacramento precepit girardino filio martini massarii de asula quo confessus fuit se iurasse attendere precepta potestatis . ut hodie ad viii . dies dimittat comuni brixie . et permittat comune quiete possidere viii . tab . que designate (sunt) que ad clusam . salvo eo si interim ostendere rationem qua debeat absolvi .

Et die sabbati . xiii . intrante madio in refretorio canonicorum brixie . dictus dominus redulfus . vice potestatis . et comunis brixie . Sacramento precepit domino bonifacio comiti de sancto martino . qui ibi precepta potest . iuravit attendere ut dimittat comuni brixie libere illas tres bibul . terre quas detinet (*guifredus vacchi eius homo in loco mariane ultra convolum et quas ipse dominus bonifacius delinet*)⁽¹⁾ et iii . bibul . similiter que iacent ad corvolum in eadem pertinentia mariane . quas occupaverat idem dom . bonifacius et quas abstulerat petro filio ugonis lafranci . et columbo eius consanguineo . et dimittat similiter comuni brixie pratum unum quod est circa ii . bibulc . que iacent in rethuldisco quas detinet et occupaverat . et quas consueverat tenere berardus spalla . et tonsus vulpis et iacent ultra corvolum . et totum aliud quod tenet comunis brixie comuni dimittat . et faciat dictum Wifredum . et omnes alias qui per eum tenent dimittere comuni brixie . ad totum quod est comunis . Et ne de cetero comune brixie inde impediat per se nec per suos heredes . et hoc factum est salvo eo quod comune brixie ei dicere et precipere voluerit super feudo dominorum de sacca et hoc actum presentibus domino widono comite de casaroto⁽²⁾ et domino lafranco de salis . et domino conrado de ugonibus dominoque bonacurso de carpene-dulo . et dom . archidiacono siccasolis . et dom . perchemasco de manduchasenis et dom . bonacurso tanketini test . R . An . dom . m . cc . xxiii . Indictione . xl .

(1) Il corsivo fu aggiunto in margine: nel Cod. n. 1 è nel testo.

(2) Qui dovrebbe dire: *Comite de Casalotto*.

Et dom . Redulfus predictus vice potest . et comunis brixie sacramento precepit domino azebono comiti de moso . quo confessus fuit se iurasse attendere precepta potest . ut debeat dimittere comuni brixie libere et quiete mediam bibulcam terre . que iacet ad canethum de subtus levata . et faciat segnorinum de moso illam dimittere comuni sine inquietatione . et ne de cetero impediatur . inde comune brixie . coheret illi . A mane comune de moso . A merid . bertolamei . A sero cap . vizoli . A monte comunis brixie . que iacet in pertinentia de moso .

In Asula.

In Xpi nomine ego vgo de dominicis et nepotes mei filii qdam widonis mei fratris . et alii mei consortes in hoc scripto designamus illud feudum quod tenemus a domino Vberto de dulcia de casali mauro et a suis consortibus . videlicet in territoriis et pertinentiis asule . primo in squadretho xv . tab . terre aratorie . A mane ecclesia ville caprariorum . A merid . vgo de donna montenara . A sero lanzonus . A monte comes zilius . In eadem prope wadum galli . i . bibulca et xvi . tab . terre arator . A mane palpex . A merid . lafrancus mazali . A sero dictus lanzonus . A monte palpex . Item ad horam pothafice xlv . tab . terre aratorie . A mane azolinus surdi . A merid . quoddam viazola . A sero lafrancus mazali . Item in rothesino terciam partem bibulcam terre aratorie . A mane zanebonus de boldis . A merid . Albertus canerus . A sero Ecclesia sancti eusebii . A monte raynoldus de guiscardis de rayneriis . Item in eadem hora i . bib . et xxvi . tab . terre aratorie . A mane lafrancus mazali . A merid . uxor qdm riboldi pincelli . A sero dictus lafrancus mazali . A monte vgo de montenere . Item in eadem hora lxxx . tab . terre aratorie . A mane dom . azo Widonis . A merid . filii *Widonis* . alberti widonis . A monte albertus caput pulli . In asenedio terciam partem i . bib . terre aratorie . A merid . dom . trabuccus . et wido domini carini . A monte lafrancus mazali (Item in eadem hora lxxvi . tab . terre aratorie . A monte et merid . lafrancus mazali.)⁽¹⁾ Item in runcho bathazono . lxxx . tab . terre arator . A mane lafrancus mazali . A merid . idem . A sero piceninus ottonis albrici . A monte via . Item in eadem hora lxxvi . tab . terre arator . a monte et merid . Lafrancus mazalis . Item in campagnola lxxvi . tab . terre aratorie . A mane zannus garatiris . A sero piceninus ottonis albrici . Item in selvellis prope burgum lxxvii . tab . terre aratorie . A mane fossatum comunis . A merid . lafrancus mazalis . A sero gambinus . A monte riboldi landi et magatha . Idem in runcho bathazono quartam partem minus bibul . prati . Jacobinus qdm zaneboni dothi a mane . a merid . gabinus . A sero vgolinus bozoni . A monte lafrancus mazali . Item ad braydam xiiii . tab . prati . A mane pigordus . A sero lafrancus mazali . A monte gabinus . Item in eadem hora lxxviii . tab . prati . A

mane inverardus malenocis . A merid . Ambrosius receni . A sero zaninus surdus . A monte codepullus . Item in burgo de salvellis . xxx . tab . casamenti . A mane et sero lafrancus mazali . Item in castello nostro asule . dimid . tabul . casamenti . A mane rivalis castelli . A sero via . Item in vilasco . terre aratorie et vineate xxxiii . tab . A merid . federicus comitis narisii . A monte vgo ferarie . A sero consilius de botolis .

Summa huius designationis est . viii . bibulc . et lxxii . tab . salvo si plus vel minus reperiretur quam designationem fecimus bona fide remoto omni dolo et fraude . Salva in omnibus veritate et de quibus vasalis est tercia pars domini Vberti et due partes domini Wielmi .

In Asula.

In Xpi nomine nos pillizoni de azula et albertinus de dachia nepos nostris et vgo de gisla frera . et Vgolinus de bocio nepos nostris designamus in hoc scripto terram que continetur in carta nostra investiture . quam oldi de mariana olim fecerunt mensuris antecessoribus . s . aliquantulum sediminis in castello asule iuxta domum comitis wizoli . A mane coheret ipsam domus . A sero via . Item prope burgum asule iuxta fossatum clausi donechi i . pecia terre et vitis . A mane tenent stadones . A merid . dictum fossatum donechi . A sero dominus montenerus de mariana . A monte iohannes domini homeboni . et tenet ipse iohannes domini homeboni predictam peciam terre et vitis . Item in trabgalinis . i . pec . terre quam tenet moroellus . A mane heredes alberti de lafranco doneberte . A merid . dictus moroellus . A sero idem . A monte pandemegius et martinus maserius . Item ad carminellam i . peciam terre . A mane fossatum vicinale . A merid . caminellam . A sero filius pome de plebe . Item in runchis de castello novo . i . peciam terre . A mane tenet elzanella . A merid . viazola . A sero comune brixie . et est tota predicta terra v . bib . plus vel minus parum . Verumtamen in dicta nostra carta continetur . i . pec . terre quam totam clisis dirruit . ita quod de ea nichil remansit .

In xpi nomine breve recordationis feudi quod guiscardus . et lafrancinus eius nepos . et ottolinus . et girardus filii rusulii . et tentaldus de gibelinis tenent ab illis de domino oldo de mariana . In primo teutaldus . xviii . tab . casamenti in burgo mothelfis . A sero via . A mane Lamma comunis . ad portam garaierti⁽¹⁾ media bibulc . terre aratorie . A mane et merid . via . Item in sorbera media bib . plus minusve quod sit . A merid . heredes qdm rusulii . A monte domini de caravazio . secundo ottolinus dictus cum fratre suo . xviii . tab . casamenti in burgo mothelfis . A mane lamma . A sero via . alaidoni mineis . i . bib . et med . terre aratorie . A sero lamma . A monte malanox . Ad camatorium med . bib . A mane et sero vilanis . Ad honetam . iii . perticas vinearum . A me-

(1) Ciò che è tra parentesi in questo Codice è posposto.

(1) Nel Cod. n. 1 *Garagerti*.

rid . via . A sero dom . montenarius . Ibi prope . med . bib . terre . A merid . via et a mane dom . cabriel . Ad percorvolum . ii . bib . et med . A mane malanorum . A sero via . Ad boscallum . med . bib . A mane malanorum . A monte via . tercio guiscardus . A sero monasterium . Item . dom . ubertus de casalimauro . iii . tabulas casamenti in burgo mothelfis . A merid . via . A sero dom . garibertus . Ad stratam . i . pertica vinearum . A mane strata . A sero ecclesia Mothelfa . Ad stazanum . iii . tab . plus vel minus ab uno latem decembris dictus .

De suprascriptis vasallis est quarta pars domini Vberti . et tres partes domini Wielmi filii domini orici .

In Asula.

Et vobis dominis s . Vberto dom . dulce et Wielmo dom . orici . Ego dominus raymundus pilizoni orlandi de villa caprariorum asule pro me et fratre meo . et meis consortibus . s . bonacurso et ottolino fratribus filiis qdm lafranci orlandi . hoc feudum designo . Videlicet . ii . bib . terre minus i . quarta . parum plus vel minus iacentis ad cerveras in territorio asule . in duobus locis . prime pecie . A mane palpes . et A monte et sero ipsi domini . Alie pecie . A merid . ipsi domini . A monte homines de mothelfis . quod feudum est quarta pars domini Vberti et tres partes dom . guielmi .

LIX.

—
1228
—

In Ramethello (1).

Et Item feudum designatum in Ramethello de superiori . Et donna . . . . uxor quondam domini de scazati filii quondam dom . Wiscardi de flessio produxit instrumentum publicum conscriptum ab artusio de ramethello notar . continens hoc modo . In xpi nomine die veneris x . intrante mense augusti in loco ramethelli superiori sub portici ecclesie sancti laurentii dicti loci . presentibus Walterio qdm regogii et alberto qui dicitur besticlus et insegnato ferario dicti loci . et oberto qdm caligarii de loco ramethelli superioris testib . rogat . Ibique in presentia dom . galzerius de pontecarali tunc potest . comunis . brixie . ut ipse dicebat . et ut continebatur in quodam breve sigillato . fecit ibi iurare . Widonem visiani et mantuanum qdm . bricii et lafranconum et gandulfum qdm . bernardi azonis . et boalinum raymundinum qdm riboldi montisceli predicti loci designandi illud potherum totum sine fraude . et feudum quod dominus Wiscardus de flessio et doin . oldus et dom . de scazatus sui filii . et eorum homines tenuerunt . et debent tenere honorifice per feudum a comuni brixie et tenetur . quod potherum et feudum . iacet in loco . et curte . et territorio de ramethello superiori ut in-

(1) Questo Comune si divide in *Remedello sopra* e *Remedello sotto* entrambi del circondario di Brescia , mandamento di Montechiaro sul Chiese . Probabilmente gli deriva il nome da *Rus Metelli* .

ferius continetur . In primis dicti designatores sacramento facto comuniter ? ab eis et in concordio prout ipsi dicebant . designavere has pecias terre infrascriptas esse de illo feudo . s . i . pec . terre ad almathellam . et est circa iii . plod . coheret ei . A mane dominus iacobus de bassano . A sero dominus cabriellus de buthezolis . A monte filii qdm bivulci bocet dicti loci . Item ad clausum casarii quod dicebatur de caretto circa iii . plod . A monte via . A sero et merid . monasterium sancti faustini . civitat . brixie . Item ad stratam de runchis iii . plod . A monte heredes quondam domini . Widonis de ramethello . A sero filii qdm martini de buthezolis . Item ad campum aquetelle . ii . plod . A mane heredes quondam bivulci⁽¹⁾ licet . A merid . filii qdm lafranci de visano . Item ad nidum corvi . ii . plod . terre prative . A mane heredes qdm dom . mayfredi de mariana et a monte . Item in rivaschetha . i . plod . et dimid . et plus . A mane dominus valdinorus de buthezolis . A monte dictum monasterium . Item ad spisas circa tria plodia . A merid . heredes qdm dom . tezoli de ramethello . A sero flumen palpiciis . Item ad regonam . media bibulca et plus . A monte via . A mane predictum monasterium . Item ad funtanam de pastro . i . pec . sediminis . A mane et merid . via . Item ad zonas circa i . plod . et med . A mane heredes qdm dom . mayfredi de mariana . A sero strata comunis . Item in porta quando . i . plod . et med . a mane et merid . heredes qdm dom . Vidonis de ramethello . Et istud feudum capit in summa circa xxv . plodia . Salva veritate . secundum quod dicti designatores confessi fuere ibi et dixerunt .

Actum est hoc . A sero dominice nativitatis . m . cc . xviii . Indict . vii .

Ego Acursius de remethello et ceter .

LX.

—
1240
—

*Venditio facta per comune Brixie
comuni et hominibus de Asula.*

In xpi nomine die Mercurii nono intrante mense madii . In pallatio novo maiori comunis brixie . presentibus dom . lodoyco et jacobino dom . alberti de bonizetis iudicibus infrascripte potestatis . et Raynerio et girardo militibus eiusdem potestatis et Gualkerio de bononia notarius . et johanne de savallo . et girardo privardo . et Guielmo de carpenedulo⁽²⁾ et iacobo de calcinario⁽³⁾ . et petro traperethellis omnibus notar .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *buulci* .

(2) *Carpenedolo* , comune di Lombardia , provincia di Brescia , dalla quale dista 16 kil . , circondario di Castiglione delle Stiviere , mandamento di Montechiaro sul Chiese . Fu di spettanza dei conti di Montechiaro , e fu parecchie volte teatro di battaglie . Nel 1237 fu preso da Federico II , e nel 1420 quivi dal Carmagnola furono vinti Pandolfo Malatesta e il Migliorato .

(3) *Calcinato* . L'origine di questo borgo sembra assai remota , poichè consta che nell'813 seguiva un cambio di proprietà , per il quale l'abbazia di Nonantola cedeva alle monache di S. Salvatore le terre

test. Rog. Ibi in presenti Dom. Faber domini Bonefacii Guidonis Guiscardi potest. comunis brixie. In publico generali consilio comunis brixie ad sonum campane more solito congregato. nomine et vice ipsius comunis et de voluntate ipsius consilii. fecit datum venditionis nomine ad ⁽¹⁾ mundum et francum et expeditum alodium. Ita quod infrascriptis terris nulla decima prestetur in pacem feragutum. In ottonellum de zanebono de Lamesa. Raymundinum dom. ynverardi martini. et doxellum qdm. guifredi lafranci donaberte. omnes de asola syndicos. et procuratores. et actores comunis. et universitatis de asula ut continetur in quodam publico instrumento facto per albertum de bonoldis de asula not. sub. m. cc. xl. Indictione tertia decima. die lune vii. intrante madio. Ad omnia que continentur in hoc contractu. recipienda. facienda. et complenda. Recipientes nomine et vice comunis de asula et universitatis de omnibus infrascriptis peciis terre. Facientibus in castro et intra castrum sive intra fossata castri illius. precio centum sex. libr. imper. et decem sold. imper. et unius mezan. Quod precium stipulatione promiserunt ipsi syndici nomine. et vice comunis et universitatis asule dare. et solvere suprascripto domino Fabro potest. comunis brixie. recipienti nomine comunis brixie. et per eum ipsi comuni hinc ad sanctum michaellem proximum venturum. exceptis. quinquaginta libr. imper. quas dictus dom. potest. de voluntate eiusdem generalis consilii comunis brixie et secundum formam statuti comunis brixie. Inde facti dimisit et remisit eiusdem sindicis recipientibus vice. et nomine dicti comunis. Expendendas in levamento turris porte castri de asula. quas quinquaginta libr. impr. suprascripti syndaci nomine comunis stipulatione promiserunt suprascripto Fabro potest. recipienti nomine et vice comunis brixie. quod infra tres menses ex quo potest. qui nunc vel propter erit denuntiaverit eis vel ipsi comuni. expendent in laborerio et levamento ipsius turris. obligando per se personaliter et principaliter et bona sua et ipsum comune et universitatem asule et singulares personas continentes in instrumento suprascripto. sindicatus et procurationis et bona ipsius comunis. et ipsarum singularium personarum ad totum dictum precium solvendum per terminos constitutos a potestate. Renunciante omni auxilio legum et nove constitutioni. et epistole divi adriani et statutis comunis brixie nunc factis vel in futuro fient. Ita quod quilibet eorum sindicorum. et singularium personarum continentium in dicto instrumento sindicatus in solidum teneatur. et conveniri possit. dando dictus dom. faber potest. nomine brixie comunis. et cedendo. et mandando suprascriptis sindicis recipientibus vice. et nomine comunis de asula. et per eos dicto comuni et universitate de asula. omne ius omnesque

actiones et ratione utiles et directas reales et personales quod et quas dictum comune brixie habet vel sibi pertinet. in infrascriptis peciis terre. tali modo suprascriptus dominus faber potest. fecit hunc datum nomine ipsius comunis brixie suprascriptis sindicis. et per eos dicto comuni et universitati de asula ut eas habeant et teneant. et ex eis iure proprietario quicquid voluerint faciant sine contradictione comunis brixie dividendo et assignando inter homines ipsius universitatis de asula prememoratos terras infrascriptas. Eo salvo quod nec sit licitum ipsi comuni et universitati de asula. nec alicui persone de dicta universitate ullo tempore facere datum de ipsis terris venditionis nomine seu donationes inter vivos vel causa mortis vel legati causa vel instituendo heredem vel permutando vel aliquo alio modo per quem terre ipse exeant vel exire debeant de dominio ipsius universitatis de asula vel singularium personarum ipsius universitatis. promittens dictus dom. faber potest. nomine dicti comunis brixie de voluntate eiusdem generalis consilii stipulatione prememoratis sindicis recipientibus vice et nomine dicti comunis. et universitatis de asula. et per eos dicto comuni. et universitati de asula infrascriptas pecias terre defendere et guarentare ab omni contradicente persona de iure et vi et de violentia ad proprias expensas comunis brixie. et imponere silentium cuilibet conquerenti. Que pecie terre hec sunt. In xpi nomine hoc est extimum factum per dom. Nantelmum de bagnolo ⁽¹⁾ iudicem et dominum forninum de pallatio et dom. brixianum robolotti. et scaiolam inciguerum. de toto terreno quod est in castro asule. et quod non est convicinarum asule quod terrenum designatum fuit. et mensuratum per dictos dominos et per guifredum marcium. et iohannem fornarium et duxellum qdm. lanzoni et ugonem modii. qui iuraverunt. et astricti fuerunt in presentia predictorum dominorum et per dominum philippum de Vgonibus. potestatis asule facere predictam designationem. In primis designaverunt in castro et terralio castri de asula una pecia terre que fuit comitis narisii. et que est per mensuram quadraginta tabul. et dimid. cui coheret ei. A mane et monte fossatum castri. A sero dom. comitis Guidonis. et guisolis ambrosii. et comunis Asule. A merid. comunis Asule et heredum comitis zilii. extimata quadraginta lib. imper. et dimid. Et Item unam peciam terre in castro predicto que est comitis Guidonis et heredis comitis alberti. et est per mensuram v. tab. minus i. quartario tabule coheret ei. A mane heredes comitis narisii. A sero. et monte comune asule. A merid. Guizolus ambrosii extimata mii. libr. imper. et xv. sold. imper. Et item

di Calcinato, Castiglione e Montecucolo. Al placito imperiale tenuto da Arrigo e Corrado nella corte di Botticino nell'anno 1032 trovati che vi assisteva un tal Leone di Calcinato. Nel 1167 era compreso tra le vastissime proprietà dei conti di Montechiaro. Calcinato è distante da Brescia 11 kilom.

(1) Nel Cod. n. 1 ad proprium mundum.

(1) *Bagnolo Mella*, circondario di Brescia, dalla quale dista 12 kilom. e $\frac{1}{2}$. Il suo castello venne restaurato nel 900. Sul principio del XII secolo lo presidiava Obertino da Oriano; ma ucciso a tradimento da' suoi vassalli, veniva il castello consegnato ad Ardicio, il quale lo cedeva al Valvassore, cui era stato spogliato dal vescovo Arimanno. Nel 1106 Oprando Brusato, comandante il presidio di Bagnolo, sconfiggeva le truppe milanesi condotte da Sinibaldo. Nello statuto del 1249 sono indicate strade selciate ed è fatto cenno del divieto di condurre le acque per le vie di Bagnolo, Quinzano, ecc.; fuori che per canali coperti.

tres quartironos tabule que fuere comitis narisii coheret ei . A sero biatus . A merid . via . A mane heredes trabucchi . A monte bonoldi . extimata xv . sold . imper . Item mediam tabulam terre heredes qdm calvi de casali romano . coheret ei . A mane heredes qdm dom . raymundi de salis . A sero et a merid . ghisoldi extimata x . sold . imper . Item i . pecia terre que est i . tab . et est ecclesie sancti vilii de ramethello super qua est una domus murata coheret . A mane gisoldi . A monte via . A sero Guifredus marcius . A merid . filii pigocii extimata ipsa domus cum terreno sex . libr . imper . Item in terallio quod a sero parte castri . i . pecie terre que fuit comitis azeboni et est per mensuram i . tab . et tres quartar . tabule . A mane dom . Wisolus ambrosii . A sero fossatum castri . extimata xxxv . sold . imper . Item in terallio quod est a merid . parte castri i . tab . et iiii . unzas terre medietas cuius est comitis Guidonis . et alia medietas fuit filiorum comitis pizonis . coheret . A mane filii vgonis rine . A merid . fossatum castri extimata xxiii . sold . imper . et iiii . imper . Item in terallio a sero parte castri mediam tabulam terre et iiii . unzas filiorum comitis alberti . coheret . A monte graionus . A sero fossatum . extimata xiii . sold . imper . et iiii . imper . Item in eodem terallio . i . tabul . et tres unzas terre filiorum comitis alberti . coheret . A mane pax de feragutis . A monte melii . extimata xxii . sold . imper . et vi . imper . Item in terallio a merid . parte castri . i . quart . tabule terre filiorum comitis zilii . A sero et merid . comune de asula . A monte erat via . Extimata v . sold . imper . Item ii . tab . terre minus viii . unzas que est de garagiis de casali romano coheret . A mane canerii . A monte bertella . A merid . via . extimate xxxiii . sold . imper . et iiii . imper . Item ii . terre et x . unzas que fuit de caneriis qui sunt servi filiorum comitis Azonis de moso . coheret . A mane filii comitis azonis . A sero carogii . extimate xlvi . sold . imper . et . iiii . imper . Item ii . tabul . et ii . unzas terre que sunt filiorum comitis azonis de moso . A sero canerii . A mane et merid . via . extim . xli . sold . imper . et viii . imper . Item xxii . unzas terre que fuit comitis nantelmi . coheret . A mane filii comitis azonis . A sero bertella . A monte comes guido . extim . xvi . sold . imper . Item xx . unzas terre que fuere comitis Guidonis . coheret . A mane comes lantelmus . A monte filii dom . raymundi de salis . A sero gisoldi . extim . xvi . sold . imper . et viii . imper . Item iii . tab . et iii . unzas terre que sunt comitis zilberti . coheret . A mane comune de asula . A merid . via . A sero uberzoni extim . iii . libr . imper . et ii . sol . imper . et dimid . Item i . tab . terre que fuit comitis zilberti . A monte via . A sero filii de vesalvi . A mane comune de asula . extim . xx . sold . imper . Item iiii . tab . terre minus viii . unzas que est heredes comitis zilii . A mane et sero comune de asula . extim . iii . libr . imper . et xiii . sold . imper . et iiii . imper . Item i . tab . terre minus ii . unzas que fuit heredes comitis tebaldi . A mane et sero comune de asula . A monte heredes comitis zilii . extim . xviii . sold . imper . et . iiii .

imper . Item xvi . unzas terre que est dominorum de guydo mantuano . A mane et sero comune de asula . A monte heredes comitis tebaldi . A merid . bergunzii . extim . xiii . sold . imper . et iiii imper . Item i . tab . et ii . unzas terre suprascriptor . dominor . de Guydo⁽¹⁾ . A mane et sero comune de Asula . A monte bergunzii . A merid . zufredus de salis . extim . xxi . sold . imper . et viii . imper . Item ii . tab . et x . unzas terre que fuit heredes qdm azabonis⁽²⁾ de moso . coheret . A mane comune azule . A sero codepalis . extim . xlviii . sold . imper . et viii denar . Item xviii . unzas terre que fuit goldi qui est servus filiorum comitis pizonis . coheret . A mane comune de asula . A sero heredes dom . Lafranci de salis . extim . xv . sold . imper . Item mediam tabulam terre que est heredes ambrosii oraboni de casali romano . coheret . A mane et merid . comune de asula . A sero heredes dom . lafranci extim . x . sold . imper . Item iii . quartar . tab . terre que fuit comitis federici . coheret . A mane carogii de casali romano . extim . xv . sold . imper . Item i . tab . terre de carogiis de casali romano . coheret a sero fera-guti . A mane albertus civette . et rotradi . extim . xx . sold . imper . Item mediam tabulam terre que heredes dom . montenarii de mariana . coheret a mane et a sero comune de asula extim . x . sold . imper . Item i . peciam terre que est sub terallio que est a mane parte castri . que dicitur esse . vi . tab . et est heredis comitis zilii . A mane fossatum castri . A merid . et A sero comune de asula . extim . sex libr . imper . Item mediam tabulam terre que est mazalorum . coheret a merid . heredes montenarii de mariana . A mane et sero comune de asula . extim . x . sold . imper . Item i . pec . terre que est dom . iacobi de salis coheret . A mane otto mussi . A monte comune de Asula . extim . xx . sold . imper . Item i . pec . terre que subterallio quod est a mane parte castri et est fratrum ecclesie sancti resceni et dicitur esse per mensuram iii . tab . et iii . quart . tab . coheret . A sero comune brixie . A mane teralium castri . extimata iii . libr . et xv sold . imper . Infrascripti homines designaverunt se habere terra in castro asule de qua reddunt illis hominibus . qui non sunt convicini de asula .

In primis zanebonus mese dixit se tenere ad fictum iuris locat:onis perpetue ii . tab . terre in castro de asula . Ab heredibus comitis pizonis et comitis Gualfredi . reddendo annuatim vii . mathalias ficti . cui coheret . A mane comune de asula . A merid . heredes tarlemanni . extimat . iiii . sold . imper . et i . mezan . Item ser otto mussi dixit se tenere mediam tabulam . et iiii . unzas terre suprascripto modo . A filio qdm . comitis alberti . reddendo annuatim . viii . asses . coheret . A mane et sero comune de asula . A merid . idem otto . extim . iii . sold . imper . et iii . mezan . Item filii bervardi dicunt se tenere mediam tabul . terre et iiii . unzas eodem modo . et ab eisdem dom . et ad eundem fictum . coheret . A mane et a sero comune asule . extim . iii . soldor .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Gaydo*, ma non è il suo vero nome (Goito).

(2) Nel Cod. n. 1 *Azbonis de mosono*.

imper . et iii . mezan . Item bonacursus iudeorum pro se et fratre suo iohanne et nepotibus suis dicit se tenere i . tab . terre ad fictum omni anno solvendam v . imper . dom . de guydo . coheret . A merid . dom . zufredus de salis . A monte albertus et sui nepotes de ser zilio bergunzii . extim . vi . sold . imper . et iii . imper . Item lafrancus carzulus dicit se tenere ad livellum i . tab . et i . unziam ab . heredibus comitis azeboni de moso . reddendo annuatim ii . sold . imper . coheret ei . A merid . Guilmus pizoli . A monte heredes turlemanni et dictus lafrancus extim . xxx . sold . imper . Item lafrancus girardi paterne dicit se tenere i . tab . et med . terre in feudum a comuni brixie . et ad fictum reddendum iii . imper . annuatim comuni brixie . et que terra est inter in valem castri apud portam coheret ei . A mane via . A monte pizolus mense . extim xlv . imper . Infrascripti homines dicunt se habere terrenum in castro asule quod tenent in feudum ab illis qui non sunt convicini asule . In primis albertus squassus dicit se tenere in feudum . i . tab . terre minus . i . unziam a comite guidone . et ab heredibus comitis alberti . A mane ecclesia sancti Vilii . A merid . Raymerii . extim . per suprascriptos dominos otum ius dominorum viii . sold . imper . et vii . imper . Albertus acerbi pro se et suis parzonavolis dicit se tenere in feudum med . tab . terre et unum pedem et medium terre ad heredibus comitis zilii . coheret . v mane comune de asula . A monte heredes ambrosii ruceni . extim . vi . sold . imper . et iii . denar . Item duxellus lanzoni med . tab . terre minus i . unziam in feudum ab heredibus comitis alberti et a comite Guidone . coheret . A merid . heredes comitis zilii . A sero via . Extim . ius dominorum iii . sold . imper . et vii . imper . Item zanebonus belavithe dicit se tenere in feudum i . tab . terre minus ii . unzias ab heredibus comitis alberti . et a comite Guidone coheret . A monte . et sero via . A merid . dosellus extim . ius dominorum . viii . sold . imper . et ii . imper . Item Guifredus mese dicit se tenere in feudum . i . tab . terre minus i . unziam . a dom . arico dom . oberti de bellinis de retholdisco . coheret a mane otto mussii . A sero cavalierius extim . viii . imper . et vii . imper . Item zanebonus de lamesa dicit se tenere in feudum i . tabul . et vi . unzias terre ab heredibus comitis zilii . Extim . ius dominorum xii . sold . imper . et dimid . A mane comune de Asula . Item paganus et Albertus de ghizoldis dicunt se tenere in feudum xvi . unzias terre ab heredibus comitis alberti et a comite Guidone . coheret . A monte via . A sero conversi de sancto villio . Extim . ius dominorum vi . sold . imper . et viii . imper . Item iacobus vitalium pro se et eius omnibus parzonavolis dicit se tenere cum eis in feudum unam tabul . terre ab ecclesia sancti eusebii . coheret . A mane feraguti . A merid . filiorum comitis alberti . extim . ius dominorum . x . sold . imper . Item bonettus de siccis dicit se tenere in feudum mediam tabul . terre et iii . unzias ab heredibus comitis alberti . et comite Guidone . coheret . A monte heredes ambrosii gisoldi . A merid . dom .

nicholaus et dom . gufreus de salis . extim . ius dominorum . vi . sold . imp . et iii . imp . Item rothenghinus filius qdm . iohannis roberghe . dicit se tenere in feudum i . tab . et iii . unzias terre a bellinis de retholdisco . coheret . A monte ed merid . via . A mane filius martini massarii . extimat . ius dominorum . vi . sold . imp . et viii . denar . Item raymundus ser guiscardi raynerii dicit se tenere in feudum tres partes unius tab . terre a domino bonacurso de mariana . coheret . A merid . strata . A sero illi de rambotto . extimat . ius dom . vii . sold . imper . et dim . Item bottus zilii . bellexorum dicit se tenere in feudum mediam tab . terre ab ugone carnevale coheret . A sero gravonus . A mane acursus de ferangis . extimat . ius dominorum . v . sold . imper . Item acursius oberti ferandi dicit se tenere in feudum i . tabul . terre ab heredibus comitis alberti et comitis Guidonis . coheret . A mane iohannes Umboni . A merid . via extimat . ius dominorum . x . sol . imper . Item dicit dictus acursus se tenere in feudum a predictis dominis . med . tab . terre . coheret . A mane zannus roberghe . A sero via . extimat . ius dominorum . v . sold . imper . Item zufredus pro se et heredibus qdm . domini lafranci de salis dicit se tenere in feudum a predictis dom . xv . unzias terre . coheret . A monte comune de asula . A merid . bonettus de siccis . extim . ius dominorum . vi . sold . imper . et iii . den . Item heredes zilii berguncii . dictum se tenere in feudum ii . tab . terre minus iii . unzias a comite zilberto et eius parzonavolis . coheret . A monte via . A sero Guifredus marante extim . ius . dominorum . xviii . sold . imper . et iii . imper . Item magister ruzeninus dicit se tenere in feudum . i . tab . et ii . unzias terre ab heredibus dom . oldi de mariana . et ab heredibus dom . gandulfi de mariana . A merid . illi lafranci de mazalis . A sero via comunis . et a monte illi alberti Guidonis . extim . ius dominorum x . sold . imper . et x . denar . Item otto mussi dicit se tenere i . tabul . et viii . unzias terre in feudum a filiis ugonis uldefredi . coheret . A mane dothoni a merid . ostagius de bonoldis . A sero mussoni . extim . ius domin . xiii . sold . imper . et iii . imper . Item . Idem otto dicit se tenere . vi . unzias terre in feudum ab eisdem dom . coheret a merid . donna otta uxor gervoni . A monte aynardus bevardi et fratre extim . ius domin . xxx . imper . Item rothenghinus de rayneriis pro se et petrus rambotti pro se et fratre azolino dicunt se tenere in feudum iii . partes unius tab . terre a domino bonacurso et ab heredibus domini oldi de mariana . A sero dom . inverardus malanotti . et dom . bonacursus iudeorum . A merid . via . castri . A mane raymundus ser Guiscardi . extim . ius dominorum . vii . sold . imp . et dimid . Item bonaventura qdm cavalerii mussi dicit se tenere in feudum i . tab . et med . terre a bellinis de retholdesco . A mane Guifredus musoni mense natales . extim . ius domin . xv . sold . imper . Item gratius avere dicit se tenere in feudum ii . tab . terre minus *iiii . unzias a comite Widone et ab heredibus*⁽¹⁾ comi-

(1) Lo scritto in corsivo nel Cod. n. 2 fu aggiunto sul margine nel Cod. n. 1 è al suo posto.

tis alberti. A mane Vgo modii. A sero illi de trabuccho. A monte albertus zaroni. A merid. filii ambrosii ruzeni. extim. ius domin. xviii. sold. imper. et viii. Item filii vgonis bonoldi dicunt se tenere in feudum med. tab. terre a filiis qdm alberti malinpermessethe que terra est sub teralio castri coheret. A mane via. A merid. hered. comitis alberti. extim. ius dominor. v. sold. imper. Item zufredus de salis dicit se tenere cum fratre suo bellando. med. tab. terre in feudum a comite Guidone et ab. hered. comitis alberti coheret. A merid. baldinus. A sero via. Extimat. ius dominor. v. sold. imper. Et gisoldus de ghisoldis dicit se tenere in feudum i. tab. terre in castro ab heredibus qdm martini de rivalta. coheret. A mane heredes qdam dom. Inverardi de salis. A sero fratres ipsius gisoldi. extimat. ius dominorum. x. sold. imper.

Summa omnium summarum. centum sex. librarum. imper. et x. soldorum. imper. et i. mezan.

Anno domini Millesimo. cc. xl. Indictione terciadecima unde plura instrumenta uno tenore R. fieri per me Guifredum notar.

Ego Guifredus de capriolo sacri pallatii notar. his interfui et Rog. et iussu suprascript. dom. fabri potest. de voluntate totius generalis consilii comunis brixie hanc cartam scripsi.

LXI.

1240, 6 febraio

Item alia venditio facta per comune Brixie comuni et hominibus de asula.

In xpi nomine sancte et individue trinitatis Amen. Anno Dominice nativitatis m. cc. xl. Indictione terciadecima. Die iovis vi. intrante septembri. in publico et generali consilio comunis brixie. ad sonum campane more solito congregato in pallatio maiori eiusdem comunis. Dominus faber dom. bonefacii guidonis guiscardi de bononia potest. comunis brixie. nomine et vice ipsius comunis de voluntate et consensu ipsius consilii. fecit datum venditionis nomine ad mundum francum purum et expeditum alodium in ottonellum de mesa syndicum et procuratorem ad hoc constitutum comunis et universitatis asule. ut continetur in quodam publico instrumento ab alberto de bonoldis de asula notar. facto sub predicto Millesimo a me notar. viso et lecto nomine et vice ipsius comunis et universitatis recipientem, et per eum in ipsum comune et universitatem. nominatim de omnibus terris et possessionibus actionibus et rationibus ac iure cum omnibus honoribus districtu iurisdictionibus condiciis et capite curtis tam in aquis et molendinorum vasis quam extra ubicumque sint. que olim fuerunt comitum infrascriptorum proditorum comunis brixie. et que publicate. et publicata sunt comuni brixie propter prodictiones eorum. Que vero sunt in circa et intra circum asule. tam in sedimi-

nibus quam in viis. et platea mercati. et teraliis. et fossatis ipsius circe. Videlicet de terris et possessionibus que fuerunt olim comitis zilberti et omni eo integraliter quod ad eum pertinuit ut superius dictum est infra predicta confinia. et que fuerunt olim comitis nigri. et de omni eo integraliter quod ad ipsum pertinuit ut superius dictum est infra dicta confinia. Item et que fuerunt olim filiorum qdm comitis pizonis et heredum qdm alberti de rotardo servorum suorum et de omni eo integraliter quod ad eos pertinuit ut superius continetur infra dicta confinia. Item et que fuerunt comitis federici filii qdam comitis narisii et alberti pigordi qdam servi sui. et de omni eo integraliter quod ad ipsos pertinuit ut superius continetur infra dicta confinia. Item et que olim fuerunt filiorum qdam comitis azeboni et de omni eo integraliter quod ad ipsos pertinuit prout superius continetur infra dicta confinia. Item et que olim fuerunt comitis tebaldi et de omni eo integraliter quod ad ipsum pertinuit ut superius continetur infra dicta confinia⁽¹⁾. Item et que olim fuerunt comitis Guielmi. et fratrem suorum et de omni eo integraliter quod ad ipsos pertinuit infra dicta confinia prout superius continetur. Item et que olim fuerunt filiorum et heredum qdam comitis azonis de moso. et de omni eo integraliter quod ad ipsas pertinuit. infra predicta confinia prout superius continetur. Et hoc certo precio de super toto cc. lxii. librar. imper. et xvi. imper. ad rationem v. sold. imper. pro qualibet tab. quod precium dictus syndicus solvere promisit nomine comunis et universitatis asule dicto domino fabro potest. comunis brixie nomine ipsius comunis stipulanti de hinc ad sedecim proximos futuros continuos annos. Videlicet quartam partem ipsius precii in omni quarto anno in fine cuiuslibet quarti anni. secundum formam statuti comunis brixie. obligando ad hoc dictus syndicus omnia bona ipsius comunis asule et singularem personarum continentium in instrumento predicti sindicatus. Tali modo fecit dictus potest. predictum datum nomine comunis brixie in predictum syndicum vice predicti comunis et universitatis asule recipientem et per eum in ipsum comune et universitatem ut predicta habeat teneat et possideat dicta universitas et comune et ex eis quicquid voluerit dicti universitas et comune faciat sine aliqua contradictione comunis brixie et alicuius et cuiuslibet persone dando dividendo et assignando inter homines ipsius universitatis asule dictas terras et possessiones et plateas et vias et mercato constituendo prout melius et utilius videbitur comuni asule. Eo salvo quod non sit licitum ipsi comuni et universitati de asula nec alicui de ipsa universitate ullo tempore facere datum ipsis terris et de omnibus supradictis nomine venditionis seu donationis nomine inter vivos. vel causa mortis sive causa legati. vel instituendo heredem vel permutando sive aliquo alio modo per quem ipse terre et iura exeant vel exire debeant de dominio ipsius universitatis de asula vel singu-

(1) Quest'ultimo periodo nel Cod. n. 1 è ripetuto sul margine da altra mano.

quartam partem in omni quarto anno . in fine cuiuslibet quarti anni.

Item predictus potestas nomine comunis brixie de voluntate et consensu dicti consilii generalis fecit datum venditionis nomine ad mundum francum et expeditum alodium in dictum syndicum nomine et vice ipsius comunis et universitatis asule recipientem et per eum in ipsum comune et universitatem de omnibus aliis terris et possessionibus integraliter hominum convicinorum asule tam cataniorum in ipsa terra habitantium quam aliorum hominum illius loci . quas ipsi habent et ad ipsos pertinent infra predicta confinia . cum omnibus . actionibus . rationibus ac iure eis aliquatenus pretinentibus . Et hoc certo et finito precio Milless . cc . xlii . libr . et vi . sold . imper . et x . imper . quod precium promisit dictus syndicus nomine comunis et universitatis asule solvere et dare comuni brixie . vel aliis personis que placuerint ipsi comuni brixie per sedecim proximos futuros continuos annos . Scilicet quartam partem in omni quarto anno in fine cuiuslibet quarti anni . Tali quidem modo quod comune predictum et universitas asule et homines ipsius universitatis habeant perpetualiter et teneant ac possideant omnes integraliter comprehensa sunt in hoc presenti instrumento . Et ex ipsis quicquid ei placuerit iure proprietario faciat dictum comune et universitas asule cum omnibus actionibus et rationibus ac iure . Ita libere et absolute ut predictum est et ita etiam quod de ipsis terris in hoc instrumentum continentibus nulla decima prestetur alicui persone . Que vero data et omnia supradicta promisit dictus potestas nomine comunis brixie de voluntate etiam et consensu dicti consilii generalis dicto sindico recipienti et stipullanti nomine comunis et universitatis asule et per eum ipsi comuni et universitati asule defendere et guarentare ab omni contradictione persona . tam de iure . quam de vi et de violentia . et imponere silentium cuilibet conquerenti ad proprias expensas ipsius comunis brixie . Et salvo quod si aliqua quantitas predictarum terrarum esset feudum quod precium ipsius quantitatis . terre ponatur in emptione terre que sit extra circum asule . loco illius quantitatis terra que erat feudum . vel ille qui erat vasallus de ipsa terra inter circum . assignet de suo proprio quod habet extra circum tantam quantitatem terre que bene valeat tantum quantum valebat illa quantitas terre de circa que erat feudum . Et hoc omnia fiant ad arbitrium presentis potestatis brixie . vel qui erit pro temporibus . si inde contententia (sic) ⁽¹⁾ aliqua oriretur . Que omnes suprascripte terre voluntate predicti potest . et consilii generalis brixie mensurate fuerit per dom . bonfatum . de mercato ad hoc per dictum potestat . ellectum . et estimate per dominos Lantellum de bagnolo iudice . et stephanum forninum de pallatio . et brixianum robolotti et magistrum albertum scaiolam inzegnerium ad hoc iuxta formam generalis consilii pro comuni brixie constitutos .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *contentio*.

Hiis vero predictis omnibus interfuerunt dom . lodovicus et dom . jacominus iudices predicti potest . brixie . et domin . raynerius de castro sancti petri miles eiusdem potestat . et comes Guido de casali alto . et martinus Vgonum et videstus de pallatio et ottonis dom . Loderengi de martinengo ycelinus de ponte Fulcogius de calcaria iudex . piurdus de nuce iudex . Grantiadeus pellarius iudex . brixianus Liazarri iudex . et lafrancus occanonus et Gualconus guaserlande . et facinus petri molinarii . Lafrancus occanonus omnes notar . atque crescimbenus filius qdm Abriami . et Aleduxius precones et militi allii teste Rogati .

Ego Nicolaus asulensis sacri pallat . notar . omnibus predictis interfui et rogatus ac verbo predicti potestatis predicti consilii generalis plura instrumenta in uno tenore Scripsi

LXIII.

1238 , 14 giugno.

Consilium factum per comune brixie super facto et hominibus de asula et de pueris de asula qui fuerunt de urbati.

In nomine domini nostri Jhesu Xpi . Anno ab eius nativitatis Millesimo ducentesimo trigesimo octavo . Indictione xi . Die Lune quartodecimo intrante junio factum est consilium generale ad sonum campane in pallatio maiori comuni brixie more solito congregatum . in quo consilio dominus obertus de iniquitate de placentia potestas comunis brixie proposuit quod homines de asula petunt pro comuni asule ut quinquaginta milites sibi dentur pro comuni brixie qui debeant morari ibi per unum mensem ad offensionem inimicorum . et suam ⁽¹⁾ et amicorum defensionem . et ut totius possint suas blavas colligere . et quod cuilibet ipsorum dabitur singulis diebus . Item petunt pro ipso comuni quod per comune brixie fiat et statuatur ita quod nullus habeat in illo castro nisi comune brixie vel per comune brixie . Item petiit et proposuit sub libertate danda ab isto comuni hominibus et comuni asule . qualis et quomodo . Item quod virtus et potestas sibi detur ut possit mittere de hominibus brixie et brixiane quot et quos voluerit extra districtum brixie ad quas partes ipse voluerit lecto ibi capitulo statuti in quo continetur quod potestas non possit mittere extra districtum brixie aliquem occasionem rixe vel mesclantie nisi illum qui in dicta rixa vel mesclantia percussisset vel interfecisset . vel aliter vulnerasset aliquem . in quo caso potest . possit si sibi placuerit transmittere percussorem vel interfectorem . dummodo non mittat eum in illam terram unde est ipsa potestas . Item potestas petiit consilium quod habeat facere

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *suorum*.

super pueris de asula nuper de orbatis. Scilicet Bonafide filio iacobi dothonis. et Delayto filio girardi trabuki. Super quibus omnibus potestas petiit consilium districte per sacramentum precipiens et ceter.

Dominus iacobus de bagocio causidicus consuluit quod potest. habeat plenam virtutem mittendi asulam dictas quinquaginta milites secundum quod ipsa potestas proposuit. Item consulit quod per potest. et per comune brixie fiat hominibus de asula id quod petant ut superius continetur. Item consuluit quod per potestas et per comune brixie potestas habeat plenam virtutem per potestatem mittendi de hominibus brixie et brixiane ad quas partes ipse voluerit extra nostrum districtum. et debet ei parabolam absolutionis capituli supradicti. Et pax buccadelepore dixit quod satisfiat per potest. et per istud consilium hominibus et comuni de asula de eo quod superius continetur. et quod dictis quinquaginta militibus dentur pro isto comuni pro uno quoque xx. imper. pro quolibet die. Item quod potest. inquirat veraciter et non credat cuilibet loquenti. et si est qui fecerit vel tractaverit vel qui faciat vel tractet cum aliqua persona. vel civitas. vel terra quod sit dampnum vel dedecus vel esse possit huius civitas. quod in avero et personis puniantur ad voluntatem potestatis sed potest. ob hoc neminem debeat relegare.

Et Imbertus lovatellus (1) dixit quod potestas non debeat nunc mittere de hac civitate aliquem vel de episcopatu sed teneat eos hic et defendant se et hanc civitat. et nostros amicos super facto asule dixit quod fiat eis totum quod petunt et superius continetur. sed dixit quod extimatio fiat de eo quod comes zilbertus habeat in illo castro et idem de aliis qui habent in illo castro et ita solvantur quod bene sint satisfacti. Et zanebonus priazonus dixit quod potestas habeat usque ad xxxij. homines ad suum consilium cum quibus tractet supradictis propositionibus. et cum quibus tractet supradictis capitulis. et id quod ipsi in hoc viderint et tractaverint reducat ad consilium generale. et id quod illud consilium ordinaverit potestas debeat observare.

Et dominus iohannes de porta dixit quod sibi placet et consulit quod libertas detur hominibus et comuni de asula sicut esterna die dictum fuit in consilio. Item quod totum id quod est in castro asule in terra et sedumine sive in sediminibus et in domibus potestas faciat vendi comuni asule ad iustam estimationem et quod xviii. imper. dentur militibus qui illuc debent ire pro quolibet die. Super facto vero de hominibus mittendis. extra districtum brixie concordat cum domino pace buccadelepore. Et dominus Raymundus de vgonibus dixit quod per potestas. et comune huius civitatis fiat ita quod comuni asule vendatur iusto precio totum id quod est in castro asule quod non est hominum de asula. et quod libertas detur eis sicut est uni de quadris civitatis brixie.

Et Zufredus cagnolus dixit quod super facto loci asule et hominum illius terre. potestas voluntate con-

sili huius civitat. det pueris qui nuper sunt de orbati vel patribus eorum in feudum de pothero communis brixie quod ipsum comune habet in territorio asule tantum quod valeat ducentas librar. imper. Item quod per comune brixie ematur totum id quod habeant in castro asule homines qui non sunt de terra asule convicini. et solutio de hoc fiat per istud comune comiti zilberto et filiis. et aliis hominibus qui non sunt convicini asule de eo quod habeant in illo castro. et istud comune teneatur totum quod dictum est libere vendere dicto comuni asule pro quinquaginta librar. (imper. minus quam emptum sit pro et isto comuni et comune asule ponat l.) (1) libr. in levamento turri illius castri.

Et Federicus de lavello longo concordat cum zufredo predicto in omnibus capitulis preter in libertate perpetuo danda hominibus et comuni de asula. super qua dixit quod detur eis tantum ad xv. annos.

Et dom. Martinus de manervio super facto hominum et comunis de asula concordat quod libertas eis dentur tantum quantum perseveraverint in eo quod ostendunt voluntatem de honore et bono huius comunis. Et dominus Inverardus faba dixit quod centum milites per potest. et per istud comune mitantur asulanis et cuilibet ipsorum dentur duos soldos imper. pro quolibet die. Super aliis factis omnibus hominum de asula concordat cum zufredo cagnolo. Et dom. graciadeus robertorum causidicus dixit quod libertas detur comuni de asula talis quam habeant comunia sancti georgii et pontevici ipsis stantibus ad servitium et honorem comunis brixie.

Et dom. Ardezonus de pontecarali dixit quod libertas detur in perpetuum hominibus et comuni asule. et fiat eis secundum consilium domini iacobi de bagocio in tantum plus quantum eis melius fieri potest. Et dom. lafranco de lavello longo dixit quod potestas. et comune faciat et sumat ultionem quamcumque poterit. de eo quod factum est pueris de asula quibus nuper eruti sunt oculi. Item dixit quod terra asule sit libera. Et in reformatione huius consilii facta divisione placuit fere toto consilio quod comune et homines de asula perpetuo sint liberi sicut unum de quarteriis huius civitatis brixie ipsis tenentibus fidem comuni brixie. Item placuit toto consilio quod tota terra et domus que sunt in castro asule emanentur a comuni brixie. ab illis qui non sunt de convicinis illius terre asule. et comune brixie solvat eis precium. et potestas et comune brixie compellat ad hanc venditionem faciendam. et per comune brixie vendatur pro ea libere comuni asule secundum dictum dom. zulfredi cagnoli quod dictum scriptum est superius in isto consilio. Ibi fuere dom. Gulielmus de fontana et dom. Jacobus ingeleski et dom. Guilielmus de curte maiori. iudices dicte potestatis. et dom. petrachus advocatus eius miles. et per anusius notarius de leno eius scriba et plures alii testibus Rogati.

Ego Walconus de Waserlanda imperiali auctoritate notar. et predicti potestatis scriba specialis ad pre-

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Lovatellus*.

(1) Lo stampato tra parentesi fu aggiunto da altra mano in interlinea.

larium personarum ipsius universitatis dicta potest . brixie nomine comunis brixie dante cedente et mandante dicto sindico nomine comunis et universitatis asule recipienti . et per eum ipsi comuni . et universitati omne ius omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales . constituendo ipsum syndicum et per eum comune dictum et universitatem asule procuratorem et dominum ut iurem propriam . promittens idem potest . nomine et vice comunis brixie de voluntate et consensu eiusdem generalis consilii dicto sindico nomine dicte universitatis et comunis stipulanti defendere et guarentare ipsi comuni et universitati predictum datum et omnia supradicta ab omni contradicente persona de iure et de vi et de violentia . et imponere silentium cuilibet conquirenti . ad proprias expensas ipsius comunis brixie . terre vero predictae de quibus factum est dictum ut superius sunt hee . videlicet . XLVIII . tab . de terra que fuit comitis zilberti . A mane terrenum quod fuit comitis federici . A merid . fossatum castri asule . Item . XX . tab . et VIII . pedes de terra que fuit eiusdem comitis . A merid . choeret quedam viazola . A sero terrenum quod fuit illorum de caneriis . Item . XXII . tab . et dimid . de terre que fuit eiusdem comitis . A mane et monte via . Item . XXVIII . tabul . XV . pedes de terra que fuit eiusdem comitis . A mane Agnellus . A monte via . Item . XII . tab . de terra que fuit eiusdem comitis . A mane et merid . et a sero heredes qdam lafranci de salis . Item . XXIII . tab . et dimid . de terra eiusdem comitis . A sero terrenum quod fuit qdam comitis oberti . A monte via . Item . XV . tab . et dim . de terre que fuit eiusdem comitis . A mane rannius Gambini . A merid . Advocatus de canedo . Item . LXVII . tab . de terra eiusdem comitis . A mane terrenum quod fuit eiusdem comitis . A monte terrenum quod fuit comitis nigri . que predicta terra olim comitis zilberti de supra dato est duo plodia . et XL . tab . et I . pes . et precium de super toto ipsius terre est LX . libr . et V . sold . imper . Item de terra que fuit comitis nigri . XXII . tab . et III . pedes . A merid . terrenum quod fuit comitis zilberti . A monte terrenum quod fuit filiorum quondam alberti rotardo . Item . VII . tab . de terra que fuit eiusdem comitis . A merid . terrenum quod similiter fuit comitis zilberti . A monte terrenum quod fuit filiorum qdm . dicti alberti de rotardo . Item . XVIII . tab . minus III . pedib . que fuit eiusdem comitis nigri . A mane heredes qdm . girardi groli . A sero rodengin de rayneriis . que terre ipsius comitis nigri de supra toto est XLVIII . tab . et unus pes . Et precium ipsius terre de supra toto est XII . libr . imper . et V . imper . Item . X . tabul . et III . pedes et III . unezias de terra que fuit comitis qdam oberti . A mane lafrancus cazzolus . A monte quodam viale . Item . X . tab . de terra que fuit eiusdem comitis oberti . A merid . gambinus . A sero via . Item . I . tab . de terra que fuit comitis raynaldi et III . pedes . A mane . . . . . Item . XXXI . tab . de terra que fuit eiusdem comitis raynaldi . A mane johannes frasacellus . A monte via . Item . XXXI . tab . terra que fuit eiusdem comiti raynaldi . A sero iohannes fras-

sacellus . A monte via . Item . XV . tab . minus III . pedibus de terre que sunt de dicti comitis Oberti . A mane gambinus . A sero via . Item . LXXX . tab . de terra que fuit eiusdem comitis oberti . A mane gambinus . et iacobus de boldanis . A sero heredes qdam Guiscardi martii . Item . V . tab . de terra filiorum qdam alberti de rotardo servorum ipsorum comitis raynaldi et oberti . A merid . terrenum quod fuit comitis nigri . A monte terrenum quod fuit eorundem filiorum qdm alberti de rotardo . Item . dimid . tab . de terra que fuit eorundem servorum . A sero terrenum quod fuit comitis nigri . A mane terrenum quod fuit illorum de caneris . Item . XXXVII . tab . de terra que fuit dicti comitis oberti . A sero et A monte via . A mane terrenum quod fuit comitis zilberti . Et est tota predicta terra dictorum comitum raynaldi et oberti et predictorum suorum servorum . Duo plod . et LXXXVII . tab . et II . pedes et III . unzas . Et precium ipsius terre de super toto est LXXX . libr . et VII . sold . imper . et VIII . imper . Item . II . tab . et dimid . de terra que fuit raymundi comitis qdm comitis azonis de moso . A mane ziliolus nobilis . A merid . via . Item . VIII . tab . et II . pedes de terra que fuit eiusdem comitis . A mane . . . . . Item . LXI . tab . de terra que fuit eiusdem comiti raymundi et dom . arici fratris sui . A sero cobellus . A merid . illi de gisoldis . Item . XXIII . tabul . et III . pedes de terra que fuit caneriorum servorum ipsorum fratrum . A merid . via . A monte consiolus de botulus . Item . VIII . pedes de terra que fuit eorundem servorum . A mane via . A monte terra que fuit eorundem servorum A mane via . A monte terra que fuit eorundem servorum que toto predicta terra est . LXXXVI . tabul . et VIII . pedes . Et precium ipsius terre de super toto est XXIII . libr . et III . sold . imper . et VIII . imper . Item unum plodium de terra que fuit comitis federici filii quondam comitis narisii cui coheret . A mane et monte quedam viazola . A sero terrenum quod fuit comitis zilberti . Item . XIII . tab . de terra que fuit alberti pigordi servi eiusdem comitis . A mane via . A sero gambinus . precium cuius predictae terre super toto est XXVIII . libr . et dimid . imperial . Item . XVI . tab . minus III . pedibus de terra que fuit filiorum qdam comitis azeboni de moso . A merid . gambinus . A sero Albertus qdam guifredi . Item . VI . tab . et II . pedes de terra que fuit eorundem filiorum comitis azeboni . A mane filii qdm imie galle . A sero filii quondam grandi de gisoldo . Item . XII . tab . de terra eorundem . A merid . quedam viazola . A sero terra que fuit comitis Guelmi et fratrum . precium cuius predictae terre de super toto est VIII . libr . et dimid . imper . Item . I . plod . et LXXX . tab . et unus pes de terra que fuit comitis tebaldi . A mane agnellus . A sero via et illi de alenis . Item . XV . tab . de terra que fuit eiusdem comitis . A sero et monte quedam viazola . precium cuius predicta de super toto est LI . libr . imper . et V . sold . imper . et V . imper . Item . XII . tab . de terra que fuit comitis Guelmi de moso et fratrum eius . A mane terrenum quod fuit filiorum qdm comitis azeboni . A sero spexatus qdam monteneri . precium cuius terre est tres libr . imper .

LXII.

—
1240
—*Item de alia venditione facta eodem
modo comuni de asula.*

Item dictus potestas nomine comunis brixie voluntate etiam et consensu dicti consilii generalis fecit datum venditionis nomine in dictum syndicum recipientem vice et nomine comunis et universitatis asule et per eum in ipsum comune et universitatem ad mundum francum et expeditum alodium de omnibus infrascriptis terris et possessionibus heredum qdm comitis alberti et comitis Guidoni de casali alto et heredum qdm comitis egidii de marcharia. et de omnibus honoribus et districtu iurisdictionibus condiciis et capite curtis tam in aquis et molendinorum vasis quam extra ubi cumque sint. cum omnibus actionibus et rationibus ac iure ipsis comitibus pertinentibus in circa et intra circum asule tam in sediminibus et viis quam in platea mercati et terraliis et fossatis ipsius cirche. exceptis sediminibus que assignata sunt inter dictam circum pro suis habitationibus. comiti guidoni et comiti Antonio de casali alto et comiti phylippo de marcharia et nepotibus eius filiis qdm. comitis azonis fratris sui. Et hoc certo precio. c. lxxxviii. libr. imper. et iii. sold. imper. et imper. excepta et detracta de dicto precio ea quantitate precii qua extimata sunt sedimina dictis comitibus assignata. quod vero precium promisit dictus syndicus nomine comunis et universitatis de asula dare et solvere comuni brixie vel illis personis que placuerit ipsi comuni brixie per sedecim proximos futuros continuos annos. scilicet quartam partem in omni quarto anno. in fine cuiuslibet quarti anni. Terre vero predictorum comitum sunt hec. primum xxviii. tab. et viii. pedes de terra comitis Guidonis. A mane . . . . . Item xl. tab. de terra eiusdem comitis. A mane heredes qdm mauri rune. A sero Agnellus. Item xxx. tab. et v. pedes de terra eiusdem comitis. A mane lafrancus boldanus. A sero maiolus frere. Item xxvi. tab. de terra ipsius comitis Guidonis A mane . . . . . Item. xlviii. tab. et dimid. de terra eiusdem comitis. A mane heredes quondam comitis egidii de marcharia. A sero comune brixie. precium predictae terre comitis Guidonis de super toto est. lxxvi. libr. et vii. sold. imper. et iii. imper. Item v. tab. et unus pes et dimid. de terra heredem qdm comitis alberti de casali alto. A mane . . . . . Item iii. tab. et dimid. de terra eorundem heredum. A sero lafrancus girardi paterne. A merid. terrenum quod fuit macagri de alfanello. Item iii. tab. de terra eorundem. A merid. via . . . . . Item xvii. tab. et dimid. de eorundem heredum. A mane comune brixie. A sero illi de salis precium cuius terre predictorum heredum de super toto est xvi. libr. et xviii. sold. imper. et vii. imper. et dimid.

Item xxi. tabul. de terra heredum qdm. comitis egidii predicti. A sero terrenum quod fuit comitis zilberti. A monte via. Item lxxviii. tab. de terra eorundem heredum. A sero quedam viazola. A monte bonoldus de bonoldis. Item lv. tab. et viii. pedes de terra ipsorum heredum que est in parte filiorum qdm. comitis azonis tantum. A sero comes Guido. A monte via. Item lxxviii. tab. de terra comitis phylippi predicti. A mane via. A sero nepotes eius predicti. precium de super toto est cuius predictae terre ipsorum heredum est c. vi. libr. et vii. sold. imper. et iii. imper.

Item eodem modo fecit datum predictus potest. de voluntate predicti consilii generalis comunis brixie in dictum syndicum recipientem vice et nomine comunis et universitatis asule ad mundum francum et expeditum alodium de omnibus infrascriptis terris que sunt infra predicta confinia. Videlicet de viii. tab. et viii. pedib. terre que est comunis brixie. A mane . . . . . Item de v. tab. minus uno pede et dimid. de terra eiusdem comunis brixie. A merid. via. A sero heredes qdm. cremoxani. precium cuius terre dicti comunis brixie de super toto est iii. libr. et viii. solid. et iii. imper. Item de lxxxi. tabul. de terra heredum. qdm. com. alberti celsi de salis. A merid. via a sero heredes qdm dom. raymundi de salis. precium cuius terre de super toto est lvi. et xiii. sold. imper. Item de xiiij. tab. et iii. pedibus de terra heredum qdm barbe de salis. A merid. et sero via. A monte gabinus. precium cuius terre de super toto est. xi. libr. et xiiij. sold. imper. Item de xxxv. tab. de terra filiorum qdm consilii de asula. A sero dominus Guizolus ambrosii. A monte via. precium cuius terre de super toto est viii. libr. et xv. sold. imper. Item de xxviii. tab. et diuid. de terra advocati de canedo. A mane via. A monte terrenum quod fuit comitis zilberti. precium cuius terre de super toto est vi. libr. et viii. sold. imper. et iii. imper. Item de xiii. tab. et iii. pedibus de terra heredum qdm ser vgonis dom. bretti de asula. A mane . . . . . Item de lvi. tab. de terra eorundem heredum. A mane Guifredinus M. A monte heredes dqn zillii sartoris. precium cuius terre de super toto est. x. libr. et xvi. sold. imper. et iii. imper. Item de xxv. tab. minus ii. pedibus de terra raynoldi malamuse de mothelfa. A mane heredes qdm dominorum lafranci et inverardi de salis. A sero fathinus boldrici. precium cuius terre est. v. libr. imper. minus octo imper. Item de vi. tab. et viii. pedib. de terra heredis qdm zaneboni bulse de mothelfa. coheret ei A mane . . . . .⁽¹⁾ precium cuius terre est xxvii. sold. imper. Et hoc certo et finito precio de super toto c. libr. imper. et xiiij. imper. quod precium promisit dictus syndicus nomine et vice comunis et universitatis asule solvere et dare comuni brixie vel aliis personis que placuerint comuni brixie per sedecim proximos continuos annos. Videlicet

(1) Le linee punteggiate indicano le mancanze nel Codice.

sens omnibus his interfui et iussi ipsius potestatis mihi in consilio publice facto hanc cartam de libro consilio extraxi et in publicam formam redegi. me quoque subscripsi

LXIV.

(1220, 27 maggio).

Privilegium et immunitas castri de castrezago.

In Xristi nomine die mercurii quinto exeunte madio. in pallatio maiori comunis civitatis brixie. in publico consilio campana pulsata et congregato dominus Obertus de Gambara. potest. comunis brixie. presentibus Riprandino de verona et Rogerio de Withottis de pergamo suis iudicibus ipsis et consulentibus et affirmantibus de voluntate et parabola et confirmatione totius consilii ibi ob hanc causam convocati et congregati. a quo consilio inde pecierat parabolam diligenter inquirendo ab eo sit congruum erat comuni brixie ad infrascriptam libertatem faciendam et prestandam approbantibus et consulentibus omnibus de consulibus omnibus de consilio una voce et nomine comunis brixie. A frankitavit castrum de castrezago et omnes in eo nunc vel propter habitantes cum tota sua curia. quod castrum nuper edificatum est in loco campestri a meridiei parte loci de cocalio atque concessit et dedit omnibus ibi habitantibus. tam presentibus quam futuris plenam et integram libertatem seu immunitatem. Ita ut de cetero sint liberi et immunes ab omni dathia et omnibus exactionibus et scuphyis et honeribus civilibus. sicuti cives brixie. Nec in perpetuum teneantur solvere dathiam. nec fodrum. nec facere scuphia civitatis. nec subire honera civilia. nisi quando civitatis hoc fecerit. Sed sic semper absoluti tali. gaudeant privilegio. hoc quidem facta sunt istis de consilio presentibus videlicet. stephano de turbiado. Marchesio de carzia. Novello de mercato. Johanne de bajamundi. Marchesio occanono. Iohanne de porta. Rachazano confanonerio. Aripando faba. bonacurso de cazago. Inverardo de salis. lafranco de salis. lafranco buzii. *Stefano rozonis. Girolodo de pontecarali. Lafranco de porta. Rogerio de porta* ⁽¹⁾. Federico de porta. Rancerio de porta. Ursone de salodo. Petro vilani. Ogerio de claris. Iohanne de turbiado. Iohanne bucke. Anselmo de porta. Gratiadeo caza lustria. Gezone de turbiado. Stephano bocardo. Plevano de martinengo. *Arigo de Martinengo. Bertolono de Martinengo*. petro de codeballa de martinengo. Teutaldo de pontecarali. Goyzone de pontecarali. Alvernazio de pontecarali. Galcerio de calcaria. Bonaventura bampafoiata. Oprando de manervio. Iohanne Wiscardi. Pelegriano et Bergamasco de man-

(1) I nomi in corsivo furono aggiunti sul margine. Nel Codice n. 1 sono nel testo, ed in questo Codice sono pure notati Arigo e Bertolono da Martinengo, i quali mancano nel Cod. n. 9.

duchassenis. Berardo ocki et aliis quam pluribus. ibi in ipso consilio congregatis. Una plura instrumenta uno tenore rogata sunt fieri. Actum est hoc. Anno domini Millesimo cc. xx. Indictione viii.

Ego Abbas de ello domini Ottonis imperat. notar. his interfui et verbo supradicte potestat. hoc instrumentum Scripsi.

LXV.

1248, 12 dicembre

Privilegium et Immunitas concessa hominibus de montegio his qui sunt in curia sive in curte eius.

In Xpi nomine. Ego Azzo de pirovano potestas comunis brixie. Cognoscens ex officio super eo quod dominus Egidius de bagnolo syndicus et procurator Vniversitatis terre de montegio et curia dicte terre ut continetur in quodam publico instrumento confecto per pacem arlotti de yseo notarius. una die dominico. xii. exeunte decembri sub m. cc. xlviii. Indictione vi. In qua terra et curte sunt darsum et janicum. Corna et bobianum nomine dicte universitatis et dictarum vicinarum dicit et petit predictas terras esse liberas et francas ab omnibus oneribus et scuphiis que non faciunt alie terre brixiane que sunt libere et france et sicut unum de quarteriis civitatis brixie. et dictas terras fore excusandas ab aliis oneribus et scuphiis que facient alie terre brixiane que non sunt libere et france visis testibus productis nomine dictarum terrarum per iam dictum syndicum et instrumentis et aliis rationibus. et etiam visis testibus receptis ex officio pro comuni brixie per dominum bentotum de subinago iudicem suprascripte. potest. contra predictum syndicum et dictam universitatem. et auditis allegationibus pro comuni brixie factis per dominum piurdum de lanuce iudicem. et dominum bonaventuram muscam qui fuerint constituti pro comuni brixie ad alegandas ratione comunis brixie et ad faciendum inquire contra dictum syndicum et universitatem ut continetur in quadam reformatione consilii inde facti per infrascriptum potestatem. et scripta per crescimbenuum dulcii notar. Una die veneris. xiii. Intrante augusto et facta etiam exclamatione per civitatem si quis vellet contradicere contra prenomiatum syndicum et universitatem quod ad certum terminum veniret. Et super hiis habito sapientum consilio videlicet dominorum gracii de yseo et petri galli iudicum et Conradi de abbis et Aventurati de sancto gervasio laycorum qui supradicti sapientes habuerunt de predictis consilium a dominis zanono de lonato et bonincuntro de calvisano iudicibus pro nuntio dictam terram de montegio et curiam seu curtem eius in qua sunt predictae terre sint liberam et francam sicut est unum de quarteriis civitatis brixie. et eam non debere aliqua onera subire que non subeunt alie terre france brixiane.

Lata est hec sententie in scriptis in pallatio maiori comunis brixie una die sabbati quarto exeunte augusto. Interfuere ibi dominus bonifacius de salis. Gabriel trionus. mayfredus canis miles predicte potestat. Galetha de pallatio. Grassus domini ingelfredi grumethello. henricus golta. Redulfus domini girardi de redulfi de disenzano. pax de manerva. atque lafrancus maricius notar. test. Rogat.

Anno domini Millesimo. cc. quadragesimo nono Indictione septima.

Ego Zufredus de Vrgnano sacri pallatii notar. huic late sententie in scriptis interfui, et de privata forma in publica redegei et verbo infrascripti domini azonis de pirovano potestatis perpetuavi et me quoque subscripsi.

LXVI.

1249, 12 luglio.

Privilegium et immunitas concessa Iohanni et teutaldo filiis donne saporite et teutaldo pagnono omnibus de Montegio.

In Xpi. nomine Die mercurii. xi. exeunte julio. in pallatio maiori comunis brixie presentibus domino ottone de pirovano milite. potest. et domino Coduro de gaytanis et domino Gratiano schellino et paxeto domini ottonis de gaytanis et Arivabeno de navis. atque Aymerico de porto notar. et aliis pluribus testib. Rogat.

Ibi dominus Azzo de pirovano potestas comunis brixie habens in hoc auctoritatem. et ex deliberatione consiliorum generalium comunis brixie reformationum specialiter super hoc pro comuni et nomine comunis brixie. Concessit dedit contulit et firmavit plenam et liberam et generalem imunitatem Iohanni et teutaldo fratribus filiis done saporite et teutaldo pagnono omnibus de montegio et omnibus suis heredibus. ex eis descendentes ut pro remuneratione magni et Laudabilis servicii per eos facti et colati comuni brixie ad recuperandum arcem et locum de montegio et reducendum in fortiam potest. comunis brixie omnino sint immunes et excusati tam ipsi quam heredes eorum descendentes ex eis de cetero ius perpetuum ab omnibus fodris et dathiis et mutuis et aliis scuphiis et honeribus. ubicumque habitaverint. exceptis exercitibus et cavelcatis seu andatis que fierent pro comuni brixie omni alia exceptione remota. hec autem fecit dictus dominus Azzo potest. brixienensis exequendo et executioni mandando consilia generalia comunis brixie super hoc specialiter reformata et reformationes consiliorum ipsorum unum quorum consiliorum factum fuit. Una die lune xii. Intrante iulio super maiori pallatio comunis brixie ad sonum campane more solito congregatum in reformatione cuius consilii parato facto per dominum Bontotum de subinago iudicem et assessorem predicti domini azonis de pirovano potestat. comunis brixie. placuit quasi toti consilio. quod predictis iohanni et teu-

taldo fratribus filiis predicte done saporite et teutaldo pagnono de montegio pro remuneratione magni et laudabilis servicii per eos facti et collati comuni brixie ad recuperandum arcem et locum de montegio et reducendum in fortiam potest. et comunis brixie. Concedatur et detur atque firmiter auctoritate presentis consilii pro comuni brixie ut omnino sint immunes et excusati de cetero imperpetuum ab omnibus fodris et dathiis et mutuis et aliis scuphiis et oneribus ubicumque abiterint. exceptis exercitibus et cavelcatis seu andatis que fierent pro comuni brixie et ad hoc consilium fuerunt presentes dom. Buscus pavarus. et Leonardus perdepetus iudices potest. otto de pirovano. Mayfredus canis milites potest. Bertolameus omezolus. crescimbenus dulcii. iohannes sassus. Aymericus de porta. iohannes pederocca (1) omnes notar. potestatis. Et bugantius preco comunis brixie et torellus trumbator et alii multi testes. Aliud vero consilium factum fuit per predictum dominum Azzonem de pirovano potest. comunis brixie una die mercurii. xi. exeunte julio super pallatio maiori comunis brixie campane sonitu et voce preconia more solito congregatum.

In reformatione cuius consilii partito facto per ipsum potest. placuit toti consilio (2) discrepante quod sicut iohanni et teutaldo fratribus filiis done saporite et teutaldo pagnono de montegio fuit alias concessa et data seu collata et firmata Immunitas per consilium generale comunis brixie ita in omnibus et per omnia concedatur et detur et conferratur atque firmetur suis heredibus. ex eis descendentes de cetero imperpetuum per auctoritatem presentis consilii pro comuni et nomine comunis brixie et ad hoc interfuere presentes domini Bontotus de subinago iudex. et assessor ipsius potest. Mayfredus canis. otto de pirovano milites. potest. crescimbenus dulcii. Bertolameus omezolus. iohannes pedezocca. Aymericus de porta omnes notar. potest. et bangatius preco comunis brixie et multi alii test.

Anno Domini Millesimo cc. quadragesimo nono. Indictione septima.

Ego Zufredus de vrgnano Sacripalatii notar. interfui et verbo et auctoritate et iussu predicti potest. hanc cartam Rogavi. Scripsi.

LXVII.

1246, 5 maggio.

De immunitatibus et libertatibus pro comuni brixie variis temporibus concessis.

Immunitates concessae Infrascriptis hominibus qui venerunt de alienis terris habitare brixie secundum formam statuti.

Magister Martinus murader goffus qui fuit de cumis produxit quoddam instrumentum immunitatis

(1) Pedrocchi, famiglia patrizia bresciana estinta.

(2) Cod. n. 1 Consilio nemine discrepante.

factum tempore domini Burri de burris olim potest . brixie current . millesimo cc . xliiii . Indictione iiii . die martis v . intrante marcio . continens inter cetera . sicut dominus petrus de Alzare iudex et assessor . predicti domini Burri pronunciaverat de consilium sapientum quod ipse magister martinus qui legitime probaverat quod a sex annis infra venerat Brixiam ad habitandum habere debeat immunitatem et esse immunis secundum formam statuti comunis brixie pro ipsis sex annis precedentibus et pro quatuor aliis secuturis . ita quod immunitas decem annis duret et valeat secundum formam statuti comunis brixie.

Vgebonus ferarius de mantua fuit investitus de immunitate usque ad decem annos completos secundum formam statuti comunis brixie per dominum Rogerium de leuco iudicem et assessorem domini Azonis de pirovano hunc potestat . brixie . ut continetur in quodam publico instrumento per bonacursum de tetociis . notar . currente Millesimo . cc . xxxviii . Indict . xii . die dominico . xii . exeunte Iunio .

Teutaldus . Martinus . Albertinus fratres filii condam socii de taieto de plebe de vallasina districtus Mediolani . habuerunt beneficium immunitatis secundum formam statuti comunis brixie . quam eis concessit dominus Burrus de burris tunc potestas brixie currente . m . cc . xli . Indict . iij . die Mercurii . xvi . Intrante Madio usque ad x . annos ut continetur in quodam publico instrumento inde facto per Robertum de robertis notar .

Lambertinus barbarius cui fuit de gutho (sic) ⁽¹⁾ de episcopatu Mantue habet immunitatem a comuni brixie quam dom . ventura passarinus iudex et assessor domini canzarini d'axandris tunc potest . comunis brixie . et pro comuni brixie . concessit secundum formam statuti comunis brixie factis de forensibus venientibus brixie ad abitandum a die Veneris . v . intrante aprili . currente m . cc . xlvii . Indictione quinta usque ad x . annos . secundum formam statuti ut continetur in quodam publico instrumento per bonifacium petri munarii notar . facto .

Et Marcius de galbiado de episcopatu Mediolani habet immunitatem a comuni brixie . secundum formam statuti comunis brixie . facti de forensibus venientibus brixiam ad habitandum quam ei concessit pro comuni brixie rogerius de leuco iudex et assessor domini azini de pirovano tunc potest . comunis brixie a die lune . ii . exeunte augusti . currente . m . cc . xxxviii . Indictione xii . usque ad . x . annos ut continetur in quodam publico instrumento per iohannem iacobi notar . facto .

Et Marchesius avuclarius de mediolano qui fuit de Martexana habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de

forensibus . venientibus brixiam ad habitandum quam ei concessit dominus Rapinus sironus iudex et assessor dom . iacobi de terciago potest . comunis brixie ad x . annos . s . a die lune primo intrante augusti . currente m . cc . xliii . Indict . secunda usque ad viii . annos et viii . menses . proximos sequentes et per unum annum et iiii . menses de tempore precedenti quia sic habitationem inceperat facere in civitate brixie ut continetur in quodam publico instrumento per hericum malclavelli notar . facto .

Et Confortinus filius alberti pestalii de Cluxono . Petercinus frater eius . habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam . ad habitandum quam dominus Albertus de saletto iudex et assessor domini Carzarini d'axandri tunc potest . brixie concessit et dedit ei ad x . annos . s . a die mercurii xliii . exeunte aprili currente . m . cc . xlv . Indict . v . usque ad prescriptum spacium decem annorum ut continetur in quodam publico instrumento per iohanninum de robertis notar . facto .

Et Petrus filius iacobi ferarii de mandello de comitatu mediolani habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facto de forensibus venientibus brixiam ad habitandum . quam dominus lafrancus ramfus iudex et assessor domini azonis de pirovano tunc potest . brixie nomine comunis brixie dedit et attribuit ad x . annos . s . a die martis xii . intrante aprili currente . m . cc . xxxviii . indict . xii . usque ad predictum spacium . x . annorum ut continetur in quodam publico instrumento per ottonem de leno natarius facto .

Et Meiorus de xona episcopatu verone habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam ad habitandum . quam immunitatem ei attribuit et dedit ex consilio sapientum dominus albertus domini Greci iudex et assessor domini Castellani de callaris tunc potest . brixie valituram ab inicio potestarie domini azini de pirovano qui fuerat potest . brixie usque ad x . annos sequentes ab inicio ipsius regiminis ut continetur in quodam publico instrumento facto per bonifacium petri munarii . notar . Dominus Azinus de pirovano fuit potest . brixie currente . m . cc . xxxviii . Indict . xii .

Et Vgolinus qui dicitur veronensis de illasio habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie . facti de forensibus venientibus brixiam ad habitandum quam immunitatem dominus dondedeus de guastalla iudex et assessor potestas dom . carzarini de axandris tunc potest . brixie pronunciavit ipsum vgolinum debere habere per x . annos . s . a die Veneris vii . exeunte aprili currente . m . cc . xlviii . indict . vi . quo facta fuit ante scripta pronuntiatio ad novem annos et per unum annum de tempore precedenti . quia dictus iudex cognovit ipsum Vgo-

(1) Forse Goitho — Goito.

linum venisse . brixiam . ad habitandum ad dictum tempus ut in istrumento ante scripte pronuntiationis perpetuate per amadeum Kigini notar . continetur .

Et Iacobus olim civis verone habet immunitatem pro comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam ad habitandum quam immunitatem concessit ei dominus Iulianus de bucamaioribus iudex et assessor domini Carzarini de axandris tunc potestat . brixie nomine comunis brixie ad x . annos . s . a die veneris vii . exeunte aprili currente m . cc . xlviii . Indict . vi . usque ad spacium x . annor . ut continetur in quodam publico istrumento per nicholaum de azulā notar . facto .

Et Iohannes de cremma qui erat habitator crenime habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam . ad habitandum . quam immunitatem dominus albertus de saletio iudex et assessor domini carzarini de axandris tunc potest . brixie concessit ei nomine comunis brixie ad x . annos . s . a die mercurii . xii . exeunte Martio currente . m . cc . xlvii . Indictione v . usque ad spacium x . annorum ut continetur in quodam publico istrumento per iohaninum de robertis notar . facto .

Et Donella de Verona que moratur in quarter . sancti Stephani in contrata sentine fuit absoluta per dominum petrum de alzate iudicem et assessor domini Burri de burris tunc potest . brixie ab omnibus dathis et schuphiis secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus venientibus brixiam ad habitandum que ab solutio data fuit die mercurii iiii . exeunte martio . currente . m . cc . xlvii . Indictione quarta . sibi usque ad . x . annos a dicto die mercurii valitura . ut continetur in quodam publico istrumento per Guilmum condam domini torisendi notar . sub millesimo facto .

Et floravancius filius ser mayfredi notar . de verona habet immunitatem pro comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus venientibus brixiam ad habitandum qua immunitatem concessit ei dominus lodoicus iudex . et . assessor . domini fabri domini bonifacii Guidonis Wizardi tunc potest . brixie nomine comunis brixie . ad . x . annos . s . a die iovis iiii . exeunte martio . currente . m . cc . xl . Indictione xiiii . usque ad spacium x . annorum ut continetur in quodam publico istrumento per petrum condam traprethellis notar . facto .

Et Delacurra de cluxono qui fuit de episcopatu pergami habet immunitatem pro comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam . ad habitandum . quam immunitatem concessit ei dominus ventura passarinus iudex et assessor dom . Carzarini d'axandris tunc potest . brixie . pro comuni brixie ad . x . annos se-

cundum formam statuti comunis brixie . s . a die veneris . xiiii . intrante decembri . currente m . cc . xlvii . Indict . iiii . usque ad spacium decem annorum . ut continetur in quodam publico istrumento per nicholaum de Asula notar . facto .

Et Albertinus condam Guifredi de monte de plebe de aiete comitatus mediolani habet immunitatem pro comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus venientibus brixiam . ad habitandum . quam immunitatem dominus lafrancus ramfus iudex et assessor domini azini de pirovano tunc potest . brixie . concessit et attribuit ei ad x . annos nomine comunis brixie secundum formam statuti ipsius comunis . s . a die martis . quinto exeunte decembri . currente m . cc . xl . indict . xiii . usque ad spacium . x . annorum , ut continetur in quodam publico istrumento per ottonem de Leno notar . facto .

Et Loterius cui dicitur patarinus et Arditus frater eius de mediolano causa immunitatis decem annorum de qua loquitur statutum factum de forensibus . venientibus brixiam ad habitandum promiserunt . et satisdederunt domino petro de alcate iudici et assessor dom . Burri de burris tunc potest . brixie . morari brixiam . et servire comuni brixie secundum formam statuti predicti . et hoc factum fuit . die veneris . vi . exeunte februar . currente . m . cc . xlvii . Indictione . iiii . ut continetur in quodam publico istrumento per Guilmum condam tirisendi notar . facto .

LXVIII.

1222

Privilegium et immunitates concessa iohanni et paulo fratribus de iudicibus de sixano ⁽¹⁾ occasionis pontis superioris de Lamella.

Iohannes de iudicibus de sixano et Paulus frater eius pro se suisque heredibus . fuerunt investiti de immunitate ita quod ipsi fratres et sui heredes non deberent post tempus investiture solvere fodrum vel dathium . civitatis brixie . nec hostum facere nec alia onera sed ab illis omnibus deberent ex tunc immunes existere . quam investituram dominus Ardericus de salis tunc consul civitatis brixie de consensu dominorum comitis azonis et lafranci de boxadro et Gerardi de bagnolo atque brigaguerre sociorum . et de consensu . et voluntate sapientum consilii qui convenerant ad consilium campane fecit in predictos secundum prescriptum modum tali tamen conditione quod ipsi duo fratres et sui heredes debent retinere pontem lapideum superiorem super flumen melle et preparare ita ut homines per eum comode predictum flumen transire valerent . et eis sic retinentibus pontem semper immunes esse debent . secundum prescripturam formam . sed si pon-

(1) Devesi dire *Azzano Mella*, circondario di Brescia, dalla quale dista 13 kilom.

tem non retinerent secundum prescriptum modum nichil eis prodesse predicta concessio et remissio. nec propter hoc exigere debent pontaticum a quoque homine nisi forte quis amore dei aliquid eis largiri vellet et hoc immunitas data fuit et investitura facta secundum prescriptum modum sub. Millesimo centesimo septuagesimo quarto. Indictione vii. et de predictis albertus de capriano fecit publicum instrumentum. sicut de his omnibus apparet per exemplum predicti instrumenti investiture authenticatum verbo domini Lafranci de pontecarali tunc potest. brixie per de lacurum de castello et de laytum de tenesi et tridentum et iacobum de lapsina notarios. sub. m. cc. xxii. indict. decima.

LXIX.

1248, 28 agosto.

Privilegium et Immunitas concessa his qui sunt de casali de bassis.

Arcimbaldus filius condam brixiani de bassis. benvenutus frater ipsius arcimbaldus. debellus Et Marchesius fratres filii condam dom. lafranci de bassis. heredes condam aquistabeni de bassis.

Qui omnes dicuntur de casali de bassis sunt immunes et in libro notari debent in quo scribuntur immunes tamquam homines qui non debent solvere mutuum sive fodrum seu dathiam in civitatis brixie nec solvere consueverunt. ut continetur in quadam sententia lata per dominum julianum dom. buccamajoris de consilio sapientum tunc Judicem et assessorem domini Carzarini d'axandris potest. brixie. currente. m. cc. xlviii. Indictione sexta die sabbati tercio. iii. exeunte augusti. quam sententiam. Nicolaus de caligariis perpetuavit. et predictam immunitatem habuisse dicuntur a comuni brixie propter quandam possessionem quam habuit vel accepit eis commune brixie qua appellabatur campus bassus in qua possessione facta fuerunt fossata civitatis brixie comunis.

LXX.

Privilegium et immunitas concessa comuni et hominibus de turbolis. occasione pontis melle. In strata de urceis.

Comunes ac homines de turbolis fuerunt investiti licentia et parabola consilii generalis comunis brixie congregati in pallatio novo comunis brixie campane pulsatione more solito per dominum proinum de inchoardis tunc potest. brixie. nomine comunis brixie de libertate secundum formam statuti subscripti Gerardo merono et zoanne filio dothonis consulibus comunis de turbolis. et iohanne qui fuit de herbusco

et iohanne castegna convicinis suis nuntiis et procuratoribus sindicis et actoribus comunis de turbolis recipientibus suo nomine et vice illius comunis et eorum omnium quorum erant procuratores ad id constituti et aliorum omnium vicinorum tunc in eadem terra habitantium et nomine heredum ac successorum suorum libertatem illam. forma vero ipsius statuti talis est. Ordinamus quod comune de turbolis cogatur facere pontem super mellam ad stratam de urceis infra duos annos proximos. et deinde in antea in perpetuum tenere illum pontem et aquam melle subtus pontem. et comune brixie debet remittere comuni de turbolis et omnibus nunc habitantibus cum ipso et suis heredibus et successoribus. omnes dathias et omnia scuphia per xx. annos proximos. et a viginti annis in antea imperpetuum sit ita liberum quem ad modum castrum de urceis. et quilibet possit illuc ire ad habitandum a viginti annis in antea. et predictum pontem faciant ita bonum ut est pons de sancto iacobo de mella et secundum ante scripti statuti formam prememoratus potest. nomine ac vice comunis brixie de voluntate etiam et assensu consilii ante dicti. comunis brixie. eidem comuni de turbolis et hominibus illius terre omnes dathias remisit omniaque scuphia et predicta libertas data fuit secundum ante dictam formam quia facta fuit ibidem securitas nomine comunis de turbolis quod per comunes de turbolis predictis pons fieret et teneretur et aqua melle teneretur subtus pontem secundum continentiam ante dicti statuti comunis brixie. Nomina illorum quorum predicti fuerunt procuratores sunt hec. Albertus anzelonorum. jacobinus et zoaninus et trucarinus filii sui. Albertus beccus et zoaninus et salvodeus et bonaventura filii sui et nepotes sui. Scilicet. Benevegnutus et martinellus et bellafant. Mazettus bellatantis at anomatus eius frater et secilia soror eorum. et zoaninus filius dicti magetti. Gerardus meronus et oprandus et boso filii sui Albericus de hori.

LXXI.

1249, 2 marzo.

Immunitates concesse infrascriptis hominibus secundum formam statuti Ideo quia venerunt habitare brixie.

Et Pollinus de sarnico districtus pergami habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus. venientibus brixiam ad habitandum. que immunitas data fuit per dominum bontotum de subinago iudicem et assessorem domini Azonis de pirovano, potestat brixie die martis. ij. intrante martio. sub. m. cc. xlviii. Indictiones. vii. valitura a predicto die martis usque ad decem annos ut continetur in quodam instrumento per venturam de asula notar. facto.

Et scuthettus filius domini ottonis de banca qui fuit de cumis habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam ad habitandum . que immunitas data fuit per dominum bontotum de subiuago iudicem et assessorem domini Azonis de pirovano . potestas . brixie . die mercurii . x . intrante martio . sub . m . cc . xlviii . Indictione septima et valere debet a predicto die mercurii usque ad x . annos ut continetur in quodam publico instrumento per venturam de asola notar . facto .

Et Bellottus zambeius de burgo ville de ripa abdue districtus pergami habet immunitatem a comuni brixia secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus venientibus brixiam . ad habitandum . que immunitas data fuit per dominum bontotum de subinago iudicem . et assessorem domini Azonis de pirovano . potest . brixie . die veneris . iiii . exeunte februar . sub . m . cc . xlviii . Indictione VII . et valere debet a predicto die veneris usque ad x . annos . ut continetur in quodam publico instrumento per venturam de Asula notar . facto .

Et Jacobinus filius Alberti foleti de morisiis de marliano comitatus mediolani habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti forensibus . venientibus brixiam ad habitandum . que immunitas data fuit per dominum bontotum de subinago iudicem et assessorem domini azonis de pirovano potest . brixie . die martis . xv . intrante iunio . Sub m . cc . xlviii . Indictione vii . et valere debet a predicta die martis usque ad x . annos completos ut continetur in quodam publico instrumento per venturam de asula notar . facto .

Et Ottolinus condam bernardi de Verona qui moratur in contrata pedrioli habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti forensibus venientibus brixiam ad habitandum . que immunitas data fuit per dominum Julianum de buccamajori iudicem et assessorem domini carzarini de axandris potest brixie . die iiii . exeunte aprili sub . m . cc . xlviii . Indictione vi . et valere debet a predicto die lune . usque ad octo annos completos quia duo anni de ipsa immunitate que spacium . x . annorum ante predictum die lune precesserant . unde tantum . viii . anni computandi post ipsum diem hunc remanserunt . ut continetur in quodam publico instrumento per venturam de asula notar . facto .

Et gratiadeus belline de sarnico de episcopatu pergami habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam ad habitandum que immunitas data fuit per dominum bontotum de subinago iudicem et assessorem domini Azonis de pirovano . potest . tunc brixie die martis viii . exeunte augusti currente . m . cc . xlviii . Indictione vii . et valere debet a

predicto die martis usque ad x . annos . completos ut continetur in quodam publico instrumento per zufriedum de orgnano . notar . facto .

Et Ottolinus cervatus qui fuit de suncino habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam . ad habitandum que immunitas data fuit per dominum bontotum de subinago iudicem et assessorem domini azonis de pirovano tunc potest . brixie die veneris . v . exeunte augusti currente . m . cc . xlviii . Indictione vii . Et valere debet a predicto die veneris usque ad x . annos completos ut continetur in quodam publico instrumento per venturam de asula notar . facto .

Et Niger Lafrancus de sarnico . et Bonaventura tebaldi de sarnico districtus pergami habent immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus . venientibus brixiam ad habitandum que immunitas data fuit per dominum bontotum de subinago iudicem et assessorem domini Azonis de pirovano potestas brixie . die Jovis . vi . intrante augusti currente . m . cc . lvi . Indictione vii . et valere debet a predicto die iovis usque ad decem annos completos . ut continetur in duobus publicis instrumentis per venturam de asula . notar . factis (sic) .

Et Anno domini Millesimo . cc . xlii . Indictione prima die lune vii . exeunte octubri pronunciatum fuit in hunc modum . Ego Albertus domini Greci iudex et assessor domini castellani de caffaris potestas brixie . Cognoscens super eo quod magister bonifacius marescalcus equorum qui fuit de palusco petit pronunciari se habitorem brixie et habere privilegium quod datur forensibus . habitantibus in civitate per statutum comunis brixie videlicet quod habeat libertatem et immunitate per x . annos ut in statuto super hoc facto continetur unde nisis test . ab ipso magistro productis de habitatione civitatis . et super habito consilio sapientum pronuntio et decerno ipsum habitare et abitorem esse civitatis brixie . cum familia sua secundum formam statuti et ipsum debere habere privilegia et immunitates per statutum concessas forensibus habitantibus in civitate cum familia .

Et Albertinus filius carnevalis qui dicebatur buccadebos qui fuit de verona habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus venientibus brixiam ad habitandum que immunitas data fuit per dominum Julianum de buccamajori iudicem et assessorem domini Carzarini de Axandris tunc potest . Brixie . die veneris . xiii . intrante decembri currente . m . cc . xlvii . Indictione v . et valere debet a predicto die veneris usque ad x . annos completos . ut continetur in quodam publico instrumento per gerardum tathonum notar . facto .

Et Antonius de Bononia habet immunitatem a comuni brixie secundum formam statuti comunis brixie facti de forensibus venientibus brixiam ad habitandum que immunitas data fuit per dominum Julianum de buccamaioribus iudicem et assessorem domini carzarini de axandris potest. brixie dies iovis. viii. exeunte aprili m. cc. xlviii. Indictione. vi. et valere debet a predicto die iovis usque ad. x. annos completos ut continetur in quodam publico instrumento per venturam de Asula notar. facto.

LXXII.

1220, 26 maggio.

*De immunitate et libertate concessa comuni
et hominibus castri de Villafranca.*

In nomine sancte et individue trinitatis. Anno domini. Millesimo. cc. xx. Indictione octava. Die mercurii quinto exeunte Madio. In civitate brixie. In palatio maiori comunis eiusdem civitatis. In publico consilio campana sonato et congregato. dominus oberthus de gambara. potest. comunis brixie. Presentibus riprandino de Verona. et Rogerio Withottis de pergamo iudicibus suis et ipsis ei consulentibus et affirmantibus de voluntate et parabola et confirmatione totius consilii. ibi ob hanc causam congregati et convocati. a quo consilio inde pecierat parabolam. diligenter inquirendo ab eo. Si congruum erat comuni brixie ab infrascriptam libertatem faciendam et prestandam aprobantibus et consulentibus omnibus de consilio una voce. vice et nomine comunis brixie afrankitavit castrum de villa franca et omnes in eo nunc vel pro tempore habitantes cum tota sua curia. quod castrum nuper est edificatum in loco campestri a meridiei parte loci de claris. loco ubi dicitur in campaneae sancte marie. et quod castrum est iuris domini lafranci et domini imberti ac domini girolodi et dom. iohannis atque domini petri fratrum filiorum condam dom. adam masperoni de claris. Et dom. Joannis et dom. petri ed domini iacobi fratrum filiorum. condam domini covati de Claris. et dom. lafranci bampafoiate atque concessit et dedit supradictis dominis et omnibus ibi habitantibus. tam presentibus quam futuris. plenam et integram libertatem seu immunitatem. ita ut de cetero sint liberi et immunes ab omni dathia et hominibus exationibus et scuphiis et honeribus civilibus. sicuti cives brixie. nec imperpetuum teneantur solvere dathia nec fodrum. nec facere scuphia civitatis. nec subire onera civilia nisi quando civitas hoc fecerit. sed sic semper absoluti tali gaudeant privilegio. hoc quidem facta sunt istis de consilio presentibus. videlicet Stefano de turbiado. marchesio de carzia. Novello de mercato. iohanne baiamundi. marchesio occanono. iohannes de porta. Rachazano confanonerio. Aripando faba. Bonacurso de cazago. Inverardo de salis. Lafranco de

salis. Lafranco buzti. federico de porta. Vrsone de salodo. petro vilani. ogerio de claris. iohanne de turbiado. Johanne bucce. Anselmo de porta. Gratiadeo cazalustria. Gezone de turbiado. Stephano buccardo. Plevano de Martinengo. Bertolotto de martinengo. Petro codeballa de martinengo. Teutaldo de pontecaralli. Goyzone de pontecaralli. Alvernazio de pontecaralli. Galcerio de calcaria. Bonaventura bampafoiate. oprando de manervio. Johanne Wiscardi. Pellegrino de manduchasenis. Berchemasco de Manducasenis. Berardo ocki. et quam pluribus aliis de consilio unde plura instrumenta in uno tenore rogata sunt confici.

Ego Abbas de Ello domini ottonis imperator. notarius his interfui et verbo supradicti domini oberti de gambara brixiens. potest. hoc instrumentum scripsi.

LXXIII.

*Designatio facta de terris comunis brixie
in loco et territorio de mariana.*

In MARIANA. In Xpi. nomine. Nos lambertus Ugonis Imelde et zilius zanoni. Consules comunis de mariana. Et bono pallotti gastoldus comunis brixie et petro bonizzo. et zanonus piteski. et albertus Vgonis Imelde et Martinus meioli. et Vgo lafranci et albertus alkisii et Vbertinus ottonis bozii. et rodulfus garacini et petrus omneboni. et Vgo urnasii et gandulfus raverius. et speronus convicini illius terre da mariana.

In primis iuramus bona fide et sine fraude. designare omnes terras comunis brixie detentas et usurpatas in dicto loco et territorio de mariana. in castro et extra castrum et ubicumque fuerit in eius territorio. Remoto odio et amore. precio et precibus. et attendere omnia precepta potest. brixie et suorum nuntiorum scilicet dom. Azonis de pallatio et dom. Benevenuti pregnache.

In primis sacramento designaverunt iohannes pitescki et ugo urnasii. et albertus Vgonis ymelde et girardus burdini. et Vghezonus urlandi. et zilius zanoni Consules de Mariana. quod viderunt. Regenam de post castrum illius loci. teneri per comites de lomello. et spigolas qui sunt circa castrum. Ita quod dicti comites de lomello ingazabant illam. et incidebant de ea sicuti de sua re donec vendiderunt eam comuni brixie. que regena. potest esse circa. viii. bibulcas. et illud idem dicunt de spigolis. ut dictum habent de regena.

Et Item designaverunt omnes infrascripti preter zilium zanoni quoddam sedimen quod iacet ad favressam. iuxta casamentum bovi a sero parte. Et Item ad tartarellum. duas petias terre. que potest esse unum plodium vel circa. una quarum est vidata et alia aratoria. coheret. vidate. A mane comune

brixie . A sero tenet Ugolinus rutti pro comuni brixie in feudum . Aratoria . coheret . A mane via de moso et puesii . A merid . Presbiteri .

Et Item quoddam casamentum designaverunt omnes . xv . homines de mariana quod iacet iuxta castrum mariane . A mane parte quod usurpatum habet dominus jacobus de salis . et quod casamentum dicunt comites de lomello habere et tenere et vendisse illud comuni brixie .

Et Item iohannes piteski designavit . vi . bibulcas terre ad corvolum quam tenebat periculum a comuni brixie et dicit se fuisse cum dicto periculo ad volungum . ubi petiit investituram cuidam consuli brixie . et a dicit idem iohannes audivisse dici filium periculi vendidisse illas . vi . bibulcas filiis condam comitis pitii postea .

Et item Vgo lafranci . designavit . iiii . bibulcas terre iacentes ad prata corvoli . quas tenebat per comites de lomello donec eas vendiderunt comuni brixie . et postea eas tenuit a comuni brixie semper in feudum usque ad proximum mensem madii preteritum quos eas abstulit sibi dominus bonifatius de santo martino et omnes suprascripti homines dicunt et affirmant illud quod dictum habet dictus Vgo .

Et Item designaverunt . omnes predicti . xxvi . bibulcas terre iacentes in tevolario⁽¹⁾ et curvolo in pluribus locis quas usurpavit dictus comes Bonifacius .

Et Item designaverunt . duo plodia . terre aratorie que iacent ad tombam . quam habet comes albertus de casalotto et quam cepit . et que fuit comitum de lomello . cui petia terre coheret . A mane comune brixie . A sero ecclesia de mariana . A monte filii redulfi redotti . et quam tenebat uldewrandus de mariana .

In Marianna .

In Xpi . nomine Die jovis . xv . intrante . mense octubris in loco mariane prope ecclesiam de predicto loco mariane . In presentia domini manzonis de pontecaralo et domini uberti de petenalupo et domini manfredi de mariana . et domini mantovani de eodem loco . et aliorum plurium testium . Pallotus de mariana et iohannes lambertus vilici comunis brixie et Bordiginus de bornis . et arimundus de arimundis de predicto loco mariane . Iuraverunt designare et manifestare terras et rationes et condicia comunis brixie . quas et que predictum comune habet vel habere debet in loco seu territorio mariane . quot et quante ipse sint et ubicumque iaceant .

Et designaverunt in castro Mariane unum sedimen quod tenent Riboldus et robertus de lampertis . et est . xiiii . pedes et novem untias . Coheret ei . A mane dominus . A sero filii condam delfini . et reddunt . xii . denar . fictum .

Et Item designaverunt aliud sedimen in predicto castro quod tenent filii condam ribaldi andrie et est . viii . pedes et . iiii . untias . A mane dom . manfredus . A merid . Albertus andrie et reddunt . x . imper . fictum .

Et Item in alio sedimine quod tenet iohannes lampertus . viii . pedes . A mane filius condam dom . Vgonis de salis . A sero tancredus . et reddit . iiii . imper . ficti .

Et Item aliud sedimen quod tenet Guido saraxini . et est . x . pedes et . vi . untias . A sero bozo gazoli . A mane filius quondam dom . Vgonis de salis . et reddit . x . imper . fictum .

Et Item aliud sedimen quod tenet frogerius de casalo quod est una tabula . A mane et a sero predictus iacheminus . et reddit . xi . imper . fictum .

Et Item aliud sedimen quod tenet iohannes bonus de lito . quod est . x . pedes . A merid . vgo ornasii . et reddit . iiii . imper . fictum .

Et Item aliud quod tenet Albertus de bonizonis cum nepotibus suis in predicto castro . et est . xiiii . pedes et . iiii . untias . A merid . jnvernus . A mane predictus jacheminus . et reddit . sex . imper . et duos capones fictum .

Et Item aliud quod tenet gandulfus de brixia in predicto castro . et est . viii . pedes et dimid . A monte ripaldus de Lampertis . A mane fossatum castelli et reddit . v . imper . fictum .

Et Item otto portenarius tenet in predicto castro . x . pedes . A mane fossatum . A sero iohannes ferrarius . Et reddit . viii . imper . fictum .

Et Item designaverunt aliud sedimen quod tenent filii bonesummi . quod est . viii . pedes et dimid . A mane predictus jacheminus de salis . A sero iohannes gandulfi .

Et Item designaverunt in predicto castro . ii . imper . ficti . quod fictum debet reddere Vgo ornasii .

Et Item jnvernus reddit . ii . imper ficti in predicto castro .

Et Item designaverunt unum sedimen in prenominato castello quod tenent filii coldere . quod est . vii . pedes et medium . A monte paxetus . A mane innopii .

Et Item designaverunt in spoldo mariane unum sedimen quod tenet meiulus et est . ii . tabul . et viii . pedes . A mane via . A sero fossatum castelli et reddit . xxx . imper . et duos capones fictum .

Et Item designaverunt unum sedimen cum spigolo uno . In donicato quod est super totum . liii . tabul . A mane . et A sero jacheminus filius condam dom . vgonis de salis . quod sedimen tenet robertus de lampertis et reddit . vi . sold . ficti .

Et Item unum sedimen quod tenent filii condam nicholai . et quod est . xxxvi . tabul . A mane filii condam saraxini . A sero tartarum et reddit . xxiiii . imper . et duos capones fictum . de quibus est tertia pars comitum . et duas partes comunis brixie .

Et Item designaverunt sedimen unum cum clauso uno quod tenet salatinus filius condam saraxini . et quod est unum plodium . et . lxxviii . tabul . A mane via . A sero comes pitius . et reddit de clauso tercium et de sedimine . iv . sold . et . ii . capones fictum .

Et Item pratum unum . quod est . i . plod . et . xxxiiii . tabul . A mane via . A sero predictus comes pitius .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *revolario*.

Et Item designaverunt unum sedimen quod tenet gumerius. et est .xviij. tabul. A sero via. A mane tartarus. et reddit .xxiij. imper. et ii. capones ficti.

Et Item designaverunt unum aliud sedimen quod tenet lafrancus cotius. et est .xvi. tabul. et media. A mane filius condam domini vgonis de salis. A merid. tartarus. A sero via. et reddit .xiii. imper. et duos capones fictum.

Et Item aliud sedimen quod tenent filii coldere. quod est .xlviij. tabul. A mane via. A sero filius condam vgonis de salis. A merid. tartarus et reddunt .xxx. imper. et ii. capones fictum cum caneva castelli.

Et Item unum illud sedimen quod tenet tignosius de pigoziis. et quod est .xlviij. tabul. A mane presbiteri. A sero fossatum comunis. et reddit .xviii. imper. et ii. capones fictum.

Et Item designaverunt in uno alio sedimine quod tenet azzo comitis. et quod est .xxv. tabul. A mane. et A merid. Iacheminus filius condam domini Vgonis de salis. et reddit .xiiij. imper. et duos capones fictum.

Et Item designaverunt unum sedimen quod tenet pallottus. et quod est .xxvii. tabul. A mane presbiteri. A sero predictus pallottus. et reddit .xii. imper. fictum comuni brixie.

Et summa predictorum sediminum burgi et castri de predicto loco mariane. est super totum sex. plodium. iij. tabul. minus.

Et Item designaverunt de terra aratoria petiam unam quam tenet Guido saraxini et iacet ad fratham longam. et est .ii. plodia. et iij. tabul. minus A Monte et A merid. via. A mane bordenginus et Reddit quartum.

Et Item designaverunt in regona de castello. petiam unam quam tenet robertus et iohannes de lampertis et pallottus. et est .ii. plod. A mane filii condam domini Oldonis. A merid. et a sero filius domini vgonis de salis. et reddunt .iiii. soldor. fictum.

Et Item designaverunt petiam unam de terra aratoria. que iacet ad runcos de rascheriis et quam tenet cotius. et est .iii. plodia. A mane presbiteri. A monte ribaldus de lampertis. et reddit medium.

Et Item pogesii tenent ad predictos runcos .iii. plod. A mane presbiteri. A monte cocius tenet a predicto comuni. et reddit medium.

Et Wibertus iohannis raynerii tenet ad predictos runcos .iii. plod. A monte. et a mane comune et reddit medium.

Et bovetus palotti tenet de predictis runcis .ii. plod. A mane via. A monte comune. et reddit medium.

Et Robertus de lampertis tenet ad predictos runcos .iii. plod. A mane et a sero. comune brixie et reddit medium.

Et filii coldere tenent de predictis runchis .iii. plodia. A sero. et A mane. predictum comune. et reddit medium. Item palottus tenet ad predictos runchos .i. plod. A mane et A sero predictae coherentie et reddit medium.

Et Item Guido saraxini tenet ad predictos runchos .iii. plod. A mane et A sero comune et reddit medium.

Et Item filii berta bellerisii tenent ac predictos runchos .ii. plod. A mane et A sero comune et reddit medium.

Et Item filii Isemberti de cortathelardo tenent ad predictos runchos. petiam unam que est .vi. plod. A mane comune. A sero filius condam dom. Vgonis de salis. et reddit medium.

Et iste petie de predictis runchis sunt super totum. xxviii. plodia et reddunt medium.

Et Item designaverunt tenutam baruchelli. quam tenet a comuni brixie. scilicet. peciam mane de vineis que iacet in rascariis. et est .lvii. tabul. A mane. via. A sero lampertus. et reddit tercium.

Et Item una alia petia de terra aratoria in supradicta contrata. .i. plod. et xxviii. tabul. A sero filii condam dalfini. A mane presbiteri et reddit quartum.

Et Item designaverunt clausum unum quod tenent filii bellerisii et quod iacet ad scovatam. et est .ii. plodia et .lxxvii. tabul. A mane tartarus. A sero fratta. A merid. iohannes lampertus. et reddit medium.

Et Item una alia petia tenet Vigilardus ad scovatam. .i. plod. A mane tartarus. A merid. dominus ribaldus de mariana. et reddit medium.

Et Item designaverunt tenutam filiorum coldere quam tenent a jam dicto comuni. s. petiam unam que iacet ad scovatam. et est .i. plod. et xxxiii. tabul. A mane via. A merid. filii condam delfini et reddunt tercium quartum.

Et Item tenent ad predictam scovatam. .ii. plod. et .lxxiii. tabul. A merid. filii dalfini. A monte jacheminus de salis et reddunt tercium quartum.

Et Item tenent aliam petiam ad predictam scovatam que est .v. plod. et .lvii. tabul. de terra aratoria a sero filii condam domini Vgonis de salis. A mane et A meridie filii condam dalfini et reddunt tercium quartum. et bassa pastum unum de vineis.

Et Item filii coldere tenent petiam unam que iacet in solario et est .ii. plod. et .lxxvii. tabul. A mane sorzethivola. A merid. poiesii. et reddunt tercium quartum.

Et Item Albertus raverius tenet petiam unam de vineis que iacet ad scovatam et est .i. plod. A mane A sero comune. et reddit tercium et pastum.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet ginnerius que iacet ad scovatam. et est .i. plod. et .xxviii. tabul. de vineis. A monte comes gualfredus A mane Ardoinus et reddit tercium et pastum duobus hominibus.

Et Item designaverunt tenutam filiorum nicholai. s. petiam unam de terra aratoria que iacet ad scovatam. et est .i. plod. et xxxii. tabul. A mane via. A monte speronus et reddit tercium.

Et Item tenent aliam petiam que iacet ad tartarellum. et est .lxxxv. tabul. de vineis. et reddit tercium et pastum. A mane via. A sero tancredus.

Et Item designaverunt tenutam azolini-comitis. s.

petiam unam que iacet ad tartarellum et est LXXXX. tabul. A mane et A sero via reddunt tercium quartum. Ista de tartarello. et de illa de tezolis sex stera frumenti.

Et Item tenet predictus azolinus petiam unam que iacet ad scovatam. et est unum plodium et x. tabul. A mane filius condam dom. Vgonis de salis. A sero via. de vineis pastum. et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet predictus azolinus et iacet ad scovatam. et est LIII. tabul. A sero et A mane via. et reddit quartum. s. sextar. frumenti.

Et Item tenet predictus azolinus et alexius petiam unam que iacet ad fratham longam. et est. III. plod. III. tabul. minus. A sero. et A mane via et reddunt tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet tignosius pigotii et que iacet ad scovatam. et est LXXXIII. tabul. A mane via. A sero Vilegardus et reddit tercium et pastum.

Et Item Vilegardus tenet petiam unam que iacet ad fratham longam. et est II. plod. et VI. tabul. A mane comune et merid. gambarelli. et reddit tercium.

Et Item filii bellerisii tenent ad fratham longam petiam unam que est. III. plod. et VI. tab. minus A mane fossatam vicinorum et a sero et A mane comune. et reddit tercium quartum.

Et Item tignosius tenet petiam unam qua iacet ad cornalem. et est II. plod. et LXXX. tabul. A mane et a sero. filius condam vgonis et reddit III. sextar. frumenti.

Et Item cotius tenet petiam unam qua iacet ad fornacem. et est LXXVIII. tabul. de vineis. A sero via. A mane pogesii. et reddit tercium et pastum duobus hominibus.

Et Item cotius tenet petiam unam de terra aratoria que iacet ad scovatam. et est I. plod. et LIII. tabul. A merid. martinus advocatus. et reddit. II. sextar. milii et I. sextar. frumenti.

Et Item cotius tenet ad cornalem XXXIII. tab. de vineis. A sero via. et reddit cum sedimine. III. imper. fictum.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet figetus de gambonelio et zanebonus et filius condam azolini. que iacet ad fratham longam. et est. VI. plod. V. tab. minus A monte dominus ribaldus. A sero via. et reddit tercium quartum.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet borellus et iohannes piteschi. que iacet ad tombam. et est. II. plod. V. tab. minus de vineis. A mane Guido saraxini. A merid. via. A sero Pallotus et reddit tercium et pastum et duo sextero frumenti.

Et Item designaverunt petiam unam de terra aratoria. quam tenet pallotus. que iacet ad tumbam. et est. VI. plod. et LVIII. tabul. A sero filii condam dalfini. et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam de vineis quam tenet iohannes lampertus que iacet ad tumbam et est. I. plod. et III. tabul. A mane via. A monte dominus ribaldus. et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam de terra aratoria quam tenet Guido saraxini. cum nepotibus suis. que iacet ad tombam. et est. V. plod. III. tabul. minus. A sero presbiteri. A monte Ardoynus et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet osmundus que iacet ad ulmum. et est. II. plod. et XVIII. tabul. A merid. ribaldus. A mane via. et reddit. III. sextar. frumenti.

Et Item salatinus filius condam saraxini. tenet petiam unam de terra aratoria que iacet ad ulmum et. est. I. plod. et LX. tabul. A sero et A monte via. et reddit. quartum.

Et Item predictus salatinus tenet unam aliam petiam in tezolis et est. III. plod. e L. tabul. A mane filii gafari. A sero Abbas. et reddit quartum.

Et Item tenet predictus salatinus in tezolis petiam unam de terra aratoria. et de vineis que est super totum novem plod. et LXVII. tabul. A mane via A sero abbas. et reddit de terra aratoria quartum. et de vineis tercium et pastum.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet Gulielminus de Gafaro que iacet in tezolis. et est. III. plod. et LXXII. tabul. A sero filii condam Vgonis ymelde. A merid. gambarelli et reddit tercium quartum.

Et Item designaverunt petiam unam de prato et de terra aratoria. quam tenet oldevrandus. et iacet in solario. et est. I. plod. et XLVIII. tabul. A merid via. A monte tartarus et reddit quartum de terra aratoria. et de prato. XXXII. imper. fictum.

Et Item designaverunt petiam unam de terra aratoria quam tenent filii coldere. et que iacet in tezolis. et est. III. plod. XLV. tabul. A mane martinus grola. A sero via. A merid. gasmerius. et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet azolinus comitis et que erat in tezolis. et est III. plod. A mane et A sero via A merid. gasmerius et reddit tercium.

Et Item predictus azolinus tenet in tezolis. VII. plod. et XIII. tab. A mane via. a sero savazius et reddit. X. sextar frumenti.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet azolinus de la capella et que iacet ad runcos zemolini et est. LX. tabul. A mane via. A monte Anselmus et reddit tercium.

Et Item iohannes burlandi de la capella tenet ad predictos runcos. II. plod. et LXXXVIII. tabul. A mane et A merid. via. et reddit tercium.

Et Item albertus orlandi et zanonus tenent ad runcos de corvolo. III. plod. et LXVI. tabul. A Mane et A monte via. et reddit tercium.

Et Item albertus valerius de sancto firmo tenet ad runcos zemolini. I. plod. et LXXXVI. tabul. A mane filii condam dalfini. A sero rambotius et reddit tercium.

Et Item iam dicti designatores designaverunt petiam unam quam tenet iohannes orbus ad runcos partexelle. et est illa petia. II. plod. et VII. tab. A mane comes Vgo. A sero folchettus. et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam de prato quam tenet bernardus spalla de sancto firmo cum fratre suo . et iacet ad pratos de corvolo . et est . III . plod . v . tabul . minus . A mane ardoynus A sero comes pitius . et reddit . vi . sold . et III . imper . fictum .

Et Item iohannes lampertus tenet ad predictos runcos . LXX tabul . A mane comes pitius . A monte comune et reddit tercium .

Et Item designaverunt ad runcos tavolarii petiam unam quam tenet ribaldus panis peratus de mariana . et est . III . plodia A monte et A sero via . et reddit tercium .

Et Item zarlus panis perati . tenet ad predictos runcos tavolerii . II . plod . et LXXVI . tab . A Mane dominus Manfredus . a sero fossatum vicinorum . et reddit tercium .

Et Item vagus tenet ad predictos runcos petiam unam que est III . plod . A sero fossatum vicinorum A mane dominus manfredus . et reddit tercium .

Et Item ad runchos de inxutha . VIII . plodia .

Et Item Guibertus de inopia tenet ad predictos runcos . II . plodia et LXXXV . tabul . a sero fossatum vicinorum . A mane dominus manfredus . et reddit tercium .

Et Zambellus bonizonum tenet ad predictos runcos tavolarii . petiam unam que est . II . plod . et LXXXI tabul . a sero fossatum vicinorum . A mane dominus ribaldus . et reddit tercium .

Et Item Guido Saraxini . tenet III . plod . II . tabul . minus . A sero fossatum vicinorum . A mane dominus ribaldus et reddit tercium .

Et Item coradinus et Albertinus tenet . III . plod . et XXVI . tabul . A mane dom . ribaldus . A sero fossatum . et reddunt tercium .

Et Item offredus de mopia tenet ad predictos runcos tavolarii petiam unam que est . II . plod . et LXVIII . tabul . A mane dominus ribaldus . A sero fossatum . et reddit tercium .

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet cotius in casa cornuta . et est . II . plod . et LXXVIII . tabul . A monte via . A sero comes Guilmus et reddit tercium .

Et Item Girardus de sancto firmo tenet petiam unam in casa cornuta . que est III . plod . et XVII . tabul . A merid . via . A sero comes Vgo . et reddit tercium .

Et Item redulfinus tenet petiam unam ad zeneranum que est I . plod . A mane zeneranus et reddit tercium .

Et iam dicte petie de donicato comunis brixie . In loco et in castro seu in territorio mariane sunt super totum centum LXXXVIII . plod . et LVI . tabul .

Et Item jam dicti designatores et designaverunt petiam unam terra . de qua filius condam domini Vgonis de salis habet districtum . et quartum est comunis brixie . et quam tenet pogesii . et que iacet ad scovatum et est unum plodium . et LXVI tabul . A mane comunis . A sero et A merid . filius condam redulfini .

Et Item unam petiam quam tenent filii condam ricardi de vivoldo ad scovatum . III . plod . et LX . tabul . A mane comune . A monte via .

Et Item unam aliam petiam quam tenet albertinus abbatis que iacet ad pratum opertum et est . LXXXVI . tabul . A Mane et A sero via .

Et Item unam aliam petiam quam tenet iohannes de platena ad scovatum . I . plod . et XLVII . tabul . A sero via . A monte robertutius .

Et Item albertinus abbatis tenet ad pratum opertum . plod . et XIII . tabul .

Et filii condam ricardi de vivoldo ad predictum III . plod . et XX . tabul . A merid . tartarus . A monte via .

Et Item Albertus Abbatis in predicto prato . I . plod . et XXXI . tabul . A mane via .

Et Item filii ricardi in ipso prato . II . plod . et LII . tabul .

Et Item in una alia petia . II . plod . et XL . tabul . A monte Albertus abbatis .

Et Item bellerisii tenent ad fratam longam VIII . plod . et V . tabul .

Et Item filii condam ricardi tenent ad tartarellum . LXXII . tab . A mane bonacursus .

Et Iste petie de quibus filius condam vgonis de salis habet districtum . et quartum est comunis brixie sunt super totum . XXVIII . plod . et II . tabul . et sic capit super totum . CC . XVIII . plodia et LVIII . tab .

Et Item designaverunt et manifestaverunt predictum comune habere . et debere habere in Sorte filiorum bruxati de casaloldo . unum sextarium parvum mili pro brenno .

Et Item in sorte filii Alberti bartolomei de mantua . I . sextar . milii similiter pro brenno .

Et In tenuta iohannis ferrarii . III . imper . et unum pullum et unam fugatiam pro brenno .

Et Item designaverunt et manifestaverunt in tenuta mazali cimalerba . VI . imper . et duo . sextara milii ad parum sextar . et unum pullum et unam fugatiam et unam bacetam vini .

Et in tenuta oberti seccavini unum pullum et unam fugatiam et VI . imper .

Et In tenuta ospinelli . III . mezal .

Et In tenuta uxoris desfithati . III . mezal .

Et In tenuta de dampertis . VI . imper .

Et In tenuta iohannis secavini et uxoris refutati . I . imper . et II . terzarolos vini .

Et In tenuta filii zanonis de laurentio de rethol-desco duos terzarolos vini .

Et In tenuta de bonesommis . II . sextar . milii ad sextar . parvum . et VI . imper . et unum pullum et unam fugatiam et unam bacetam vini .

Et In tenuta pazeti bondierum . VI . imper . et II . sterola milii et unum pullum et unam fugatiam et unam bacetam vini . et hoc pro predicto brenno .

Et Item otto bandierum cum suis fratribus . VI . imper . de arunama . s . de feudo filiorum bosonis .

Et Item ecclesia de gazolo VI . imper . ficti .

Et Item Albertus et zanonus III . imper .

Et Item iohannes orbus . II . imper .

Et iam dicti designatores designaverunt predictum comune habere et debere habere . in prenominato loco mariane . XLIII . sold . imper . et v . danar . fictum imper . et xx capones secund . predict . conditionibus de predicto brenno .

LXXIV.

In Mariana. Designatio feudi quod tenetur a comuni brixie in loco et territorio de mariana.

In hoc est feudum vasallorum de mariana qui iuraverunt designare et manifestare suum feudum quod tenent a comuni brixie inscriptum Scilicet .

Et Dominus filius condam gandulfi saraxini de predicto loco mariane designavit et manifestavit suum feudum inscriptum per sacramentum quod est . III . plod . et LVII . tabul .

Et Item raspegoldus designavit . II . plod . et xx . tabul .

Et Item cavatius et camicus cum nepotibus suis designaverunt et manifestaverunt de suo feudo inscriptum XIII . plodia .

Et rebrazatus designavit per sacramentum de suo feudo . XIII . plod . et XVIII . tabul .

Et Item Vbertinus zanoni designavit de suo feudo I . sedimen quod est . XVI . tabul .

Et Item filii condam lafranci clerici . designaverunt et manifestaverunt per sacramentum inscriptum suum feudum . quod est super totum XXII . plod . et LXXII . tabul .

Et Item Albertinus filius condam gandulfi de saraxino designavit de suo feudo III . plodia et XLVIII . tab .

Et Item gubertus ruptus designavit et manifestavit de suo feudo inscriptum per sacramentum . V . plod . et LXXVIII . tab .

Et otto botii et algisius et manfredus fratarini . designaverunt per sacramentum et manifestaverunt inscriptum suum feudum quod est . x . plodia .

Et Item filii condam vgonis imelde designaverunt unum sedimen . inscriptum de suo feudo . quod est LXXII . tabul .

Et Item algisius designavit et manifestavit de suo feudo . VIII . plodia et quinquaginta tabul .

Et Item Ribaldus Lampertus designavit et manifestavit suum feudum quod est . VII . plodia . et XXXVII . tabul .

Et Item Raynerius cum nepote suo designaverunt suum feudum quod est . III . plodia .

Et Item Guido saraxini de mariana designavit et manifestavit suum feudum inscriptum quod est super totum . V . plodia et XXXIII . tabul .

Et summa predictorum feudorum designatum inscriptum per sacramentum in loco seu territorio Mariane est super totum . centum unum plodium et LXXXIII . tabul .

LXXV.

In Mosio Designatio facta terrarum et rationum et conditionum et que habet comune brixie in loco et territorio mosj .

In Xpi . nomine die jovis . VI . intrante mense juli . In loco mosii . In sedimine pagani sfurigati quod tenet a comuni brixie . In presentia diaconi Ricardi et moscardi de predono et iohannis de volmaro . et invernici . et petri cisii ministralis comunis brixie et aliorum pluribus testib .

Et Ragazanus turchi qui tunc erat consul de predicto loco mosii . et paganus sfurigati vilicus comunis brixie . et Albertus Aldonis . jacobus magistri molendini . bosetus de mora et figetus de cambonegio . Iuraverunt ad sancta evangelia designare et manifestare terras et rationes et conditia comunis brixie . quas et que predictum comunem habet vel habere debet imprenominato loco seu in territorio mosi . Quod et quante ipse sint et unicumque jaceant .

Et designaverunt in castro mosi in uno sedimine novem pedes quod tenuerunt scanchaboconi . coheret ei . A mane via . A sero comes pitius .

Et Item designaverunt in predicto castro unum sedimen quod tenet ottericus de cambonello quod est . XVIII . pedes . A mane dom . mazoronus . A sero comes azo . comes albertus . et reddit . XII . imper . fictum .

Et Item Guizardus de paramano tenet in ipso castro . XII . pedes . A mane via . A sero Bernardus de bonsignoris . et reddit . VI . imper . fictum .

Et Item figetus de cambonellis . tenet . XI . pedes . A sero albertus aldonis qui tenet pro predicto comuni .

Et Item . . . . . Ottonis tenet in ipso castro . XIII . pedes . A mane bonsegnori . A sero comes girardus . et reddit . XVIII . imper . fictum .

Et designaverunt unum vasum molendini . quod tenet benvegnutus bonsignorii in flumine olei in bina molendinorum mosii et reddit de eo . XII . imper . fictum .

Et Item quoddam olim Wasum quod tenet filius lafranci de Guiscardo in predicta bina . et reddit de ipso Waso . XII . imper . fictum .

Et Item aliud Wasum quod tenet fantebonus . et reddit XV . imper . fictum .

Et Item designaverunt in burgo predicti loci . Vnum sedimen quod tenet Guizardus de paramano et quod est . XXXVIII . tabul . A monte comes Albertus . A mane comes azo . de casalolto . et moscardus et reddit de eo . XVIII . imper . fictum .

Et Item in uno alio sedimine XXVIII . tabul . quod tenet albertus tarini . A mane moscardus . A sero filius garatti . et reddit . XII . imper . fictum .

Et Item uno in alio sedimine quod tenet maia vacca . XVIII . tabul . et dimid . A mane comes Welfus a sero comes albertus . (1).

(1) Questo scritto in corsivo fu aggiunto in margine da altra mano; nel Cod. n. 1 è nel testo.

Et Item in uno alio quod tenet octo gariboldi .
 III . tabul . et III . pedes et dimid . A monte comes
 albertus A merid . predictus otto et reddit . XII . imper .
 fictum .

Et Item in uno alio quod tenet paganus sfurigatti
 VII . tabul . et dimid . A mane et merid . Via . A
 sero Albertus tentorius et reddit . III . sold . et dimid .
 fictum .

Et Item in uno alio quod tenet otto bozius . II .
 tabul . et III . pedes . A mane via . A sero marchesius
 tinelli . et reddit . XII . imper . fictum .

Et Item designaverunt . J . sedimen quod tenet
 invernitus . et est . X . tabul . A mane comes Gual-
 fredus . A sero abbas de aqua nigra et reddit . XXX
 imper . fictum pro dicto comuni brixie .

Et Item unum sedimen quod tenet iacobus ma-
 gistri de molino quod est . XIII . tabul . et medium
 pedem . A mane . et A sero fossatum comunis . A
 merid . via .

Et summa predictorum sediminum burgi et castri
 est super totum unum plodium . et XXXI . tabul . in
 prefato loco mosii .

Et Item predictus iacobus magistri de molino
 tenet ad runcos petiam unam goretti que est . XXXVIII .
 tabul . A monte bonsegnorii . A merid . ecclesia . de
 cambonelio .

Et Item ad predictos runcos petiam unam prati
 quod . est II . plod . et LX . tabul . A monte ragazanus
 turchi . A merid . bernardus .

Et Item manifestaverunt in lama de rino . II . plod .
 de caneto .

Et Item in regona ultra plium . I . plod . et dimid .
 de subtus Levate . de caneto . unde predictus iacobus
 reddit de predicto sedimine . et de jam dictis petiis .
 XVII . imper . fictum .

Et Item predictus iacobus tenet ad predictos run-
 cos de terra aratoria . II . plod . et XXV . tabul . A
 mane comes Gualfredus . A sero ecclesia mosi . et
 reddit de illa petia medium .

Et Item in una alia petia . II . plod . et VI . A mane
 otto zilli et reddit medium .

Et Item in lazarelo . LXXXIII . tab . A monte mut-
 tus A merid . via et Reddit tercium .

Et Item in una alia petia LXVI . tabul . a sero
 bernardus bonsegnorii . et reddit tercium .

Et Item in magonesco . XXXVIII . tabul . de vineis .
 A mane albertus oldonis . et reddit tercium .

Et Item in rivariis de terra aratoria XXVIII . tabul .
 A sero rinos et reddit quartum .

Et Item ad gazium unum plodium et LXIII . tabul .
 A mane et A sero abiatici scatie . A monte via et
 reddit quartum .

Et ad clausum de angoldo . III . plod . et LXII . tabul .
 A monte via et reddit quartum .

Et ad ranchellum Guiscardi de tartaro II . plodia
 et XII . tabul . A sero et A mane bonsegnorij et reddit
 quartum .

Et Item predictus iacobus tenet petiam unam
 ad tartarum et est LXXX . tabul . A mane othericus .
 A sero bonsegnorii et reddit quartum .

Et Item ad brolum unum plodium . A mane comes
 azo de casalto . et reddit quartum .

Et iam dicte petie predicti iacobi sunt super ter-
 cium XXIII . plodia et XXX . tabul . unde reddit pre-
 dictum redditum et fictum in super unum pastum
 annuatim uno homini de duabus carnibus .

Et Item designaverunt clausum unum . quod tenet
 Guizardus toscus ad Wadum stanghe . et est . II . plodia
 et dimid . inter vineam et terram aratoriam . A mane
 iohannes scazie . A sero ecclesia cambonellii et reddit
 tercium et quartum .

Et Item designaverunt pratum . unum albrici al-
 brigoni ad runcos ultra corentem . et est LXXII .
 tabul . A mane comes guelfus .

Et Item predictus albritius tenet ad Wadum ba-
 gnatorem de salexeto . LXXXX . tabul . et I . plod . et LX
 tabul . de caneto . A sero filii Alberti teubaldi . et
 reddit de predictis petiis II . sold . fictum .

Et Item tenet ad albarum de terra aratoria . LXVI .
 tabul . iuxta fossatum comunis . A sero comes Gual-
 fredus et reddit tercium .

Et iste petie predicti albrici sunt super totum
 III . plodia et LXXXVIII . tabul .

Et Item filius lafranci contisse tenet ad Wadum
 bagnatorii . I . plod . et XX . tabul . minus de salexeto et
 reddit tercium .

Et Item de caneto . I . plod . et XX . tabul . A mane
 otto bozius . A sero benvegnutus bonsegnorii .

Et Item Ugolottus tenet ad campum malum . II .
 plod . et XXXVII . tabul . A mane comes azo . de casa-
 lto . A sero blancus et reddit quartum .

Et Item designaverunt tenutam blancii de cambone-
 lio . scilicet petiam unam . que iacet ad cambonegium .
 et est LXXX . tabul . A mane via . et reddit tercium .

Et ad carobiolum . III . plod . et VIII . tabul . A mane
 abbas de aqua nigra . A monte via et reddit quartum .

Et Item designaverunt tenutam figetti de cambo-
 nelio . s . petiam unam que iacet ad clausum cambo-
 negii . et est . II . plod . et XXXV . tabul . A merid . leca-
 paiarius et reddit tercium et quartum .

Et Item tenet petiam unam ultra tartarum et
 est . LXXVII . tabul . A mane marchesius tinelli et reddit
 tercium .

Et Item in una alia petia in carobilo (sic) . I . plod .
 et XIII . tabul . A sero et A mane via et reddit quartum .

Et Item in una alia petia . I . plod . et LV . tabul . et
 Abbas aqua nigre . et reddit quartum .

Et Item in una alia petia . III . plod . et III . tabul .
 A merid . via et reddit quartum .

Et Item in una alia petia LXXXX . tabul . A mane
 bernardus bonsegnorii . et reddit quartum .

Et Item tenet ad levatam unum plod . et LXXXII .
 tab . a mane via levata et reddit quartum .

Et Iste petia figetti sunt super totum . XI . plod .
 et LV . tab . de quibus reddit tercium et quartum et
 XXI . imper . ficti et unum pastum annuatim uni homini
 de duabus carnibus pro iam dicto comuni .

Et Item iohannes pentitus tenet in carobiolo III .
 plod . a mane comes gualfredus . A monte via et reddit
 quartum .

Et Maximi tenet in carobiolo. iij. plod. et. xii. tab. A merid. scovagalli. A monte via. et reddit quartum.

Et Item designaverunt tenutam boseti de mora In carobiolo. iij. plod. et lxxxvi. tabul. A monte via. A merid. scovagalli et Reddit quartum.

Et Item ad fontanam fornigium. lxxxx. tab. de vineis. et de terra aratoria. i. plod. et lv. tab. A monte via. A sero et A mane tartarus et reddit tercium.

Et Item ad levatam de vineis. i. plod. et lxiiij. tabul. A mane via. A sero comes Albertus et reddit tercium.

Et Item in pomondolo ⁽¹⁾. iij. plod. et lx. tabul. A sero comes Guielmus et Reddit quartum.

Et iste predice boseti sunt super totum. xii. plod. et lv. tabul. de quibus. reddit predictum redditum.

Et Item designaverunt unam petiam quam tenet zinus ad fontanam fornigium et est. ii. plod. et lxx. tab. A mane comes Guielmus et reddit tercium.

Et Item designaverunt tenutam pagani de sfurigato. s. in pomondolo de terra aratoria. iij. plod. et lxxv. tabul. A mane comes Guielmus et reddit quartum.

Et Item ad levatam. iij. plod. xii. tabul. minus. A mane et monte strata. et reddit tercium.

Et Item in una alia petia in cane volo. ii. plod. et xii. tabul. de terra aratoria. et de vineis. unum plod. unde reddit super totum tercium. A mane cerutus. A sero comes pitius.

Et Item ad clausum ruffi. i. plod. et xl. tab. de vineis. et reddit tercium. A mane. et A merid. via.

Et Item petiam unam prati ad mortarium. lxiii. tabul. et reddit vi. imper. fictum.

Et iste petie pagani sunt super totum. xii. plod. et lxxviii. tabul.

Et Item designaverunt ad levatam clausum unum quod tenet zanonus tarini et est. ii. plod. et lxxx. tab. A mane levata. A merid. via et reddit tercium.

Et Item ad levatam de vineis lxxi. tabul. quam tenet invernitius unde reddit tercium. A monte comes Azo.

Et Item ad fontanam clausum unum quod tenet burlandus. unum plodium et lx. tabul. et reddit medium. A sero marchesius tinelli.

Et Item ad calcariam de terra aratoria petiam unam quam tenet Zanebellus de olita et est. iij. plod. et xxvi. tab. A mane otto bozius. A sero comes Guielmus unde reddit quartum.

Et Item ad runcos inxuthe quos tenent filii condam coldere de mariana. v. plod. et xxviii. tabul. A mane via. et reddit tercium.

Et Item in una alia petia quam tenent filii bel-lericis. iij. plod. et xlvi. tabul. A sero ribaldus de mariana et reddit tercium.

Et Item designaverunt ad fontanam oppoli de prato. unam petiam quod tenent ugo raynelde. et Lafrancus fracazani de aqua nigra. quod est. i. plod. et xxxi. tabul. et reddit. vi. imper. fictum.

Et Item ibi tenent de terra aratoria xlvi. tabul. A mane bonsignorii. et reddit quartum.

Et Item tenent de prato ad fontanam oppoli i. plod. et x. tabul. A mane et A sero Spathefrede. et reddit. vi. imper. fictum.

Et Item designaverunt tenutam quam tenent scancaboconi ad longoras de terra aratoria. i. plod. et lxxv. tabul. A monte filii garibaldi. et reddit quartum.

Et Item in una alia petia i. plod. et xxviii. tabul. A monte abbas et reddit quartum.

Et Item in Landrisco. i. plod. et xxxiii. tabul. A mane. et A sero pizabrina. et reddit quartum.

Et Item ad ficos. i. plod. et xxv. tabul. A merid. via. et reddit quartum.

Et Item in una alia petia lxxxiiij. tabul. A mane abbas. A sero via. et reddit quartum.

Et item ad fontanam ficorum. iij. plod. et iiii. tab. A mane pizabrina. et reddit quartum

Et Item ad clausellum abbatis. lxxviii. tab. A monte. et A merid. Abbas. et reddit tercium.

Et Item ad clausum castelluchi de terra aratoria i. plod. et viii. tabul. A monte comes guelfus. et reddit tercium.

Et Item ad coram de prato. ii. plod. et xxvii. tab. A sero polcardi. et reddit. xii. imper. fictum.

Et sunt super totum. xiiii. plod. et lxi. tabul.

Et Item designaverunt boschellum unum iuxta fossatum burgi quod tenet bogus et est lviii. tabul. A mane comes azo de casaloto et reddit. vi. imper. fictum.

Et Item designaverunt tenutam Ugheti de martino Scilicet ad felicas. ii. plod. et xlviii. tabul. A mane comes pitius et reddit quartum.

Et Item una alia petia ibi. i. plod. et lxxx. tabul. A monte. et A mane comes pitius. et reddit quartum.

Et Item in una alia petia. ii. plod. et xx. tabul. A mane via. et reddit quartum.

Et Iste petia Ugheti sunt. vi. plod. et xlviii. tabule.

Et Item designaverunt tenutam bondierum ad comes barioli. ii. plod. et lii. tabule, A sero filii turchi. et reddit quartum.

Et Item ad clausuram clerolis ii. plodia et xxiii. tab. A mane abbas. et Reddit quartum.

Et Item una alia petia. l. plod. et i. tabul. a sero via. et reddit quartum.

Et Item ad dossas gambinorum unam petiam quam tenet mantellus de sancto salvatore. ii. plod. et xxviii. tabule A mane et A sero Abbas et reddit quartum.

Et Item in campo malo tenet ziliolus martinorum lxxxiiij. tab. A mane girardus arimundi et reddit quartum.

Et Item designaverunt tenutam petri polcardi in landrisco. iij. plod. et lvi. tabule. A sero bizabrina ⁽¹⁾. et reddit quartum

Et In tezoli. ii. plod. A mane Abbas. et reddit quartum.

Et Item una allia petia iij. plod. et xx. tabule. A sero caramosi. A mane viazola et reddit quartum.

(1) Nel Cod. n. 1 *Pomondulo*.

(1) Nel Cod. n. 1 *Pizabrina*.

Et Item designaverunt tenutam maiavacce ad castellucolum. i. plod. et LXIII. tabul. A monte abbas et reddit quartum. Item in alia petia ii. plodia et LXII. tab. A sero pizabrina. et reddit tercium.

Et Item in rivo ad clausum brusapole. iii. plod. de caneto. A mane comes Walfredus et a sero comes girardus.

Et Item designaverunt in campagnola in duabus petiis. iii. plod. et LXII. tab. quas tenent filii falconi de retholdesco. A monte via. A sero baldoyni et reddit quartum.

Et Iste petie sunt A monte parte olei.

Et Item designaverunt in regona mosi que est ultra oleum. A merid. parte olii. petiam unam quod est prope allodia platine. et ii. plod. et L. tab. A monte rubeus otteboni. A merid. predicta allodia.

Et Item in una alia petia ibi prope. v. plodia. et xxvii. tabul. A monte comes Gualfredus.

Et Item ibi prope. ii. plod. et LXXV. tab. A mane diaconus ricardi.

Et Item ad loiolum petiam unam de terra aratoria que est. x. plod. A sero via. A monte comes pitius.

Et Item ad runcos scotorum de terra aratoria xii. plod. A sero via. A merid. comes pitius.

Et Item in una alia petia ad predictos runcos viii. plod. et LXXXII. tab. A merid. comes azo. A sero via. A monte levata.

Et Item designaverunt de subtus levata de prato. LXVI. tab. A monte odelberti. A sero gardenali.

Et Item ad sochellum⁽¹⁾. i. plod. et xxxiii. tab. de prato. A mane comes gerardus de sancto martino. A sero via.

Et Item in una alia petia. ii. plod. LVI. tab. A mane sansummi. A sero via.

Et Item ad solchellum. i. plod. et LXII. tabul. de prato. A mane ottobocius. A sero comes azo.

Et Item ad predictum solchellum. ii. plod. et lxxxiii. tab. A mane levata. A merid. abbas.

Et Item designaverunt ad pomarolam petiam unam prati. in prato maiavacce. i. plod. et xxxii. tab. A mane ottobocius. A merid. comes pitius.

Et Item in una alia petia. unam petiam prati. que est. ii. plod. et vi. tab. A mane diaconus ricardi. A sero comes sancti martini.

Et Item ad fogarolum designaverunt de terra aratoria. i. plod. et iii. tab. a mane comes pitius.

Et Item in predicto loco fogaroli i. plod. et iii. tab. A mane comes gualfredus.

Et Item ad pratum lomelli designaverunt de prato iii. plod. et LXX. tab. A mane comes Vgo.

Et Item ad casamentum nathagelle. in terra aratoria et pratum. ii. plod. et XL. tab. A sero comes guelmus.

Et Item in sediminibus condam paganelli et alberti crusche de terra aratoria. i. plod. et LXXVIII. tab. A mane lafrancus albertoni. A sero comes pitius.

Et iam dicte petie que sunt ultra oleum debent reddere medium.

Et hoc prenomiatum potherum comunis brixie de donicato in curia mosi est super totum cc. xxiii. plodia. et xxv. tab.

Et Moneginus debet per solvere et dare fictum omni anno. excepto ficto caponum et denariorum et Amey. viii. sexter. frumenti ad sexter. brixie de sorte que sunt gafari fide. pro eo coradus de gobis.

Et zanebonus de oliva debet dare omni anno ficti nomine viii. sexter. frumenti ad dictum sexter. de sorte que sunt de inverno obligat. pignori omnia sua bona.

Et Ribaldus de goycis debet dare unum sexter. frumenti de tercia parte. iii. bibulcarum terre iacent. in vitheto bononie.

Et Petrus Walfredus zuchi debet dare ii. sexter. frumenti de una bibulca et dimid. iacente in braydis.

Et Imelda petriboni debet dare iii. minas frumenti. de tercia parte iii. bibulcas iacentis in vitheto bononie.

Et Iohannes girardi debet dare v. quartas frumenti de quarte parte v. bibulcas terre iacentis in burgo de brago.

Et berta girardi debet dare. iii. sext. et minam frumenti de tribus partibus. v. bibulcas terre iacentis in campo de bragato. et de i. bibul. et dimid. iacente in braydis.

Et Iohannes aque nigre. ii. sexter. ad sexter. brix. milii. et medium sexter. frumenti.

Et Ugo conradi et conradus filius gandulfi de bellinis. iii. sexter. ad sexter. brix. de. v. bibulce terre iacentis ad boscum fretheboldorum.

Et bocalata. duas quartas de uno pauco terre iacente in solero.

Et Item albertus de cazolo de gazoldo. et gafforus eius filius. et cognatus eius. v. sexter. brix. de. x. bibulcas terra iacentis ad runcos de sancto zenescio.

LXXVI.

1220?

Designatio feudi quod tenetur a comuni brixie in moso.

Inedito (1).

IN MOSO. Hoc est feudum vasallorum de loco mosii. qui iuraverunt designare et manifestare suum feudum. quod tenet a comuni brixie inscriptum. scilicet.

Et silus et Albertinus de brenderiis de predicto loco mosii. designaverunt et manifestaverunt inscriptum suum feudum per sacramentum quod est super totum. xxxiii. plod. et LXXXIII. tab.

Et Item albertinus aldonis designavit et manifestavit de suo feudo per sacramentum inscriptum super totum xxvii. plod. et LVII. tabul.

Et Item ramenghinus designavit et manifestavit de suo feudo petiam unam de vineis que est quinquaginta tabul.

(1) Dal docum. XLVI fino al presente LXXVI sono tutti inediti, tranne il 44 e 45 publ. nel mio Regesto edito 1878 ecc.

(1) In ambedue i Codici si trova *Sochellum* e *Solchellum*.

Et Item Iohannes scazie et girardinus designaverunt suum feudum ad pontem dragonum quod est vii. plodia.

Et Item predictus albertus aldonis designavit suum feudum quod vendidit comiti azoni. et quod est super totum. x. plodia et liii. tabule.

Et Item Albertus crusche designavit et manifestavit de suo feudo ultra olium. ii. plodia de prato.

Et feudum quod vendidit predictus albertinus crusche comiti azonis est super totum. vii. plodia et viginti tabule.

Et Item lafrancus crusche designavit et manifestavit quod tenebat adhuc de suo feudo v. plodia et lxii. tabul. in predictibus locis.

Et Item de feudo vendito quod vendidit comiti azoni. iij. plodia et lvii. tabul.

Et Item dorcus crusche designavit. et per sacramentum manifestavit. quod tenebat adhuc de suo feudo comiti pitio. xii. plod. de terra aratoria. et de vineis ii. plod. et de prato unum plodium.

Et paganus et jacobus designatores comunis brixie. designaverunt et manifestaverunt sortem unam per sacramentum. quam tenet filii guazonis rotarii per invasionem. et que sors est super totum xiii. plod. et. xii. tab. in vasate.

Et Item iam dicti designatores manifestaverunt unum feudum in burgo mosii in quo desczatus burni habitat. et petiam unam de terra. i. plod. et xii. tab. quam iohannes de burno iniuste possidet et per invasionem.

Et Item ad sanctum andream. vii. plod. quam benvegnutus iniuste possidet.

Et Item muttus bonsignorii tenet pizalos per asamentum lx. tabul.

Et summa predictorum feudorum designatorum inscriptum per sacramentum. est super totum in curia mosii. centum quadraginta plodia.

LXXVII.

—
1220?
—

*Item designatio terrarum potheri
que et quod sunt et usurpatum in moso.*

Inedito.

In MOSIO. In Xpi nomine. Infrascripti homines de Moso iuraverunt bona fide et sine fraude designare omnes terras et potherum comunis brixie. detentas et usurpatas vel usurpatum in loco et territorio de Mosio. Remoto odio et amore. precio et precibus et attendere precepta potest. brixie et domini azonis de pallazo et domini benvegnuti pregnache.

In primis fantebonus scazie et bontempus girardi arimonti. Consules comunis de Moso. Et Gualfredus frezalosus gastaldus comunis brixie. et Ugolinus lafranci. et dom. melegetta de moso. et pinus rubei et rogerus bruni et albertus tinctor et Ugo de cathegnano. consules de moso. et dominus segnarinus. et albertus oldi. et albertinus. ....

Et predictus obertus oldi sacramento dicit se tenere feudum a comuni brixie at a comitibus: Scilicet duas partes a comuni. et terciā a dictis comitibus. quod feudum vendidit comiti azoni de moso. iam sunt xv. anni vel circa. quod feudum iacet in territorio et curte de moso. Prima petia dicti feudi iacet ad bregontiam et est. viii. bibul. coheret ei A mane filii zilii teutaldi. A merid. via. A monte dom. segnorinus et fantebonus. Secunda petia iacet ad tartarum. coheret A mane via. et tartarum. A merid. Rogerius asinelli. A monte filii comitis azonis. et que est una bibulca. Item una bibulca ad masonescum. coheret. A mane dictus comes. A sero filius moscardi. A merid. filii domini benvenuti.

Et Item. v. bibul. ultra fossatum oltum ad regonam salva ratione plus vel minus que venit filius comitis azonis ab uno anno infra. coheret A mane comes azo blethonus de casalto. A mane via. A monte Monasterium de aqua nigra.

Et Item unum sedimen iuxta fossatum burgi. coheret. A merid. et A monte fossatum burgi.

Et Item iij. bibulc. iacent. iuxta domos retholdesci in curia de moso. quas habent filii comitis pitii. coheret. A monte via. A mane et sero filii comitis. Ugonis. et qua terra vendidit eis. iam sunt. xvi. anno. et plus de ipso feudo.

Et Item vendidit ii. bibul. comiti Walfredo que iacet ad regonam de runchis. coheret A merid. filii bernardi bonsegnorii. A monte ecclesia. de moso.

Et Item ibi propre ultra viam. ii. plod. coheret. A mane. et A monte fatebonus.

Et Item ibi prope ad lazarellum minus i. plod. coheret. A mane via. A sero comunis brixie.

Et Item ibi prope unam bibulcam et dimid. ad prathellos coheret petrus siribelli. A mane comes azo de moso. A meridie cabriel de belforto.

Et Item ad albaram a capite burgi i. plod. parum minus coheret. A sero fossatum comunis illius loci. A mane Ugo lafranci. A merid. via.

Et Item medietas unius bibulc. que iacet ad mathonescum. coheret A mene comes azo. A sero filii domini benevegnuti bensegnori.

Et Item ibi prope i. bibulc. et dimid. inter vites et terra aratoria. coheret a sero presbiteri. A mane Albertus berlende.

Et Item ibi prope ultra viam caneti. med. bibulca. coheret. A sero comune brixie. A mane filii moscardi.

Et Item bibulc. iij. ad buscos de albarellis ultra turnapassos. coheret a sero parte filii comitis Ugonis. A monte heredes malavvische.

Et Item ad coazam. i. bibulc. parum minus. coheret dominus melgeta de moso. A mane Ugo de cathegnano.

Et Item ibi prope i. bibulcam vel circa coheret A sero ugo de cathegnano. A mane dominus segnorinus.

Et Item ad calcariam unam bibulcam. vel circa. coheret. A mane bontempus. A sero dom. Wizolus comes de saraxino.

Et Item unum casamentum in castro mosi coheret A mane comune brixie. A sero filii rubei. A monte via. Et hoc totum habet comes gualfredus emptum a dicto alberto. iam sunt. x. anni salva veritate plus.

Et Item dicit se vendidisse dicto comiti gualfredo. i. plod. prati parum plus vel minus. coheret A sero comes azo. et A mane similiter quod erat de predicto feudo.

Et Item vendidit unam petiam vitum in magazinum comiti Walfredo. coheret heredes bonincortesii. A sero albertus berlende.

Et Item in duobus locis duos petias in ponticulo de moso. coheret. A mane via. et quam vendidit fontebono.

Et Item albertus quaterpanes que fuit de macinata comitum de lamello. sacramento dicit se tenere feudum a comuni brixie scilicet duas partes a comuni brixie. et terciam partem a comitibus. quod feudum vendidit comiti gualfredo. iam sunt novem anni vel circa. Et quod iacet in territorio de moso. de quo feudo. Scilus patruus dicti alberti. habebat tantum quantum. hic test. habebat et quam suam partem vendidit dicto comuni.

In primis vendiderunt ipsi comiti Wifredo. vi. bibulc. iacentis ad gazium. coheret. A monte via. A merid Ugo de cathegnano.

Et Item ad albaras. iij. bibulc. terre aratorie et ii. bibulc. nemoris salva ratione plus vel minus coheret. A monte albertus oldi. A merid. dugalus comunis.

Et Item ad gloriam. i. bibulc. et dimid. intervites et terra aratoria. et. i. bibulc. et dimid. caneti. coheret presbiteri de moso. A merid. ugo de cathegnano.

Et Item ad palludem i. bibulc. in duobus locis. coher. A monte pinus. et filii rubei. A merid. navigatora.

Et Item ad runcos unum pratum. ii. bibulc. iuxta mamaleam. coheret A monte mamalea. A merid. predictus dominus gualfredus.

Et Item ad runcos ubi dicitur ad curentos. i. bibulc. ad dimid. prati coheret. A merid. corentius. A monte aqua mamalee.

Et Item ad salcellum ultra ollium. i. plod. prati. parum plus vel minus. coheret. A merid. filii comitis ugonis. A monte filii calini.

Et Item in campo aperto. i. bibulc. coheret. A merid. bellotti de cremona. A monte oleum.

Et Item unum casamentum in burgo mosi. coheret A sero. et A monte via. A merid martinus astulfi.

Et Item in castro i. casamentum. coheret. A monte eccles. mosii. A merid. Lafrancus albertoni. A mane fossatum castelli. Et hoc totum feudum vendiderunt dictus Albertus. et eius patruus comiti gualfredo.

Et Iterum omnes suprascripti de moso qui iuraverunt dicere veritatem illud idem dicunt. et affirmant ut predicti duo de moso dixerunt et sacramento firmaverunt.

In Xpi nomine. Hec sunt terre de donegalo que sunt detente vel usucapte per infrascriptos homines in loco et territorio de moso et que sunt comunis brixie.

In primis dominus melgeta de moso usucep. iiii. bibulc. et plus iacentes ad cogozolum. coher. A mane et A monte via. A merid. dictus dominus melgeta quam confessus fuit se usucepisse eam.

Et Item dominus guifredus pes sapientis. ii. bibulc. et dimid. que iacet ad calcariam et filii comitis azonis. i. bibulc. et dimid. in dicto loco. coheret. A sero. et A merid. domin. henricus filius comitis azonis.

Et Item dictus dominus guifredus. i. salexetum iacentem ad fontem mortarii. quod est medium plodium. coheret. A monte comune brixie. A mane dictus dominus guifredus.

Et Item ad binam unum vasum molendini detentum a filiis comitis pitii. coheret A merid. dictus dom. guifredus et quod tenebat Ugolinus lafranci a comuni brixie. et dabat. xii. imper. comuni brixie fictum.

Et Item socinus bocki. i. sedimen quod dabat fictum. iiii. imper. comuni brixie. et jacet prope coram. coher. A monte via. A sero fossatum comunis mosi.

Et Item otto bellini de retholdesco. ii. bibulc. vitum. iacentis de subtus levata. et que terra sunt de sorte maiavacce.

Et Item heredes pagani. iiii. bibulc. prati jacent. in rino. coheret A mane pinus. A sero dictus melgeta. et A monte. et circa v. annos est quod eam retinuit.

Et Item comes albertus et comes azo de casalolto. et dominus guifredus et dom. martinus. et filii comitis azonis de moso pro emptione quam fecerunt a comite bonefacio sancti martini. tenent et ceperunt iurisdictionem comunis brixie. scilicet in pontatico et in rivatico. et bantatico et in coretura et in omnibus honoribus quos habebat comune brixie in dicto loco.

Et Item filii comitis azoni habent unum casamentum in burgo mosi quod fuit de emptione quam fecerunt a comite bonefacio et de quo dant. xii. imper. fictum comuni brixie. et quod casamentum aquisivit comes bonefacius ab ottone bozii.

Et Nota quod otto buzius tenebat domum a comuni brixie in feudum. et aperta est in comuni propter venditionem quam fecit in comitem bonefatium.

Et omnes suprascripti de moso dixere sacramento novinam partem honorem illius terre fore comunis brixie. Omnes supra scripti dicunt et credunt omnia suprascripta esse vera. ut dictum est de donegalo comunis brixie.

Et Predictus crusca de moso sacramento dicit se tenuisse feudum a comuni brixie una cum eius participibus in loco mosi. Scilicet. a comuni brixie duas partes et tertiam a comitibus de comitatu. quod feudum vendiderunt tres partes comiti pitio. et quartam comiti azoni de moso.

In primi XII . bibulce que iacent de supra tartarellum prope clausos sibhati . coheret . A mane via . A sero malavische.

Et Item II . bibul . ibi iuxta gambonellos . coheret A mane filius Alkiroli A monte via.

Et Item VIII . bibul . ad crucem de goldorum . VII . quarum vendiderunt dom . pitio et I . comit . Azoni . coheret . A sero . et A monte via.

Et Item . II . bibul . qua iacet ad tartarellum . coheret . A monte via . A sero filii alberti teutaldi et eam vendiderunt dicto comite pizio.

Et Item in caneolum I . bibul . et dimid . vitum . coheret . A sero dom . cabriel belforto . A monte Ugo Lazaronos . vendidit dicto condam comite . pitio.

Et Item . II bibul . et plus iacent . ad mamaleam prati . coheret A monte mamalea . A sero dom . Lafrancus de salis . vendidit comite . pitio.

Et Item unum quartum unius bibulce . iacent . ibi prope . coheret A monte mamalea . A mane filii Ugonis bovonis . vendidit eidem comiti.

Et Item ultra mamalleam mediam bibulce . coheret A mane filii comitis azonis . A sero martinus astulfi . vendidit eidem comiti.

Et Item ultra olium ad levatam unam bibulce . et dimid . coheret A monte dom . Segnorinus . A mane comune de Moso . vendidit dicto segnorino et domino condam comiti pitio.

Et Item unum casamentum . medietat . cuius Albertus patruus istius designatoris vendidit comiti azoni et medietatem retinuit in se . et quod iacet in burgo de moso ad boaretiam . coheret A mane dom . guifredus pes sapientis . A sero via.

Et Item omnes suprascripti credunt ita esse verum ut dixit dictus crusca.

LXXVIII.

—
1220?
—

Designatio terrarum et rationum et conditionum quas et que habet vel habere debet comune brixie in Retholdesco.

Inedito.

In RETHOLDESCO. In Xpi nomine die Veneris . VIII . exeunte mense julii . In presentia testium . Palotus de Mariana . et gafarus de retholdesco . vilici comunis brixie et zanebonus olive de predicto loco retholdeschi . juraverunt ad sancta dei evangelia designare et manifestare terras et rationes et condicia comunis brixie . quas et que habet vel habere debet in predicto loco retholdeschi quod et quante ipse sint et ubicumque jaceant.

Et designaverunt et manifestaverunt sortem unam quam tenet predictus gafarus ad predicto comuni . scilicet . In una petia de terra aratoria que iacet in contrata sancti Zenonis et est LXXXVII . tab . A mane Albertus Alexandri . A merid . ecclesie sancti zenonis et reddit quartum . Item in alia petia . ibi prope . I . plod . et XXXIII . tab . et reddit quartum . A monte via.

Et Item in una alia petia . LXXXVI . tabul . A sero et A mane comites de sancto martino . A monte Iohannes de salis et reddit quartum.

Et Item petiam unam Nemoris que jacet ad fosatholtum . et est II . plod . et XXXI . tabul . A monte fosatholtum . A meridie comes narisius et reddit fictum.

Et Item in una alia petia de nemore ad sanctum firmum . I . plod . et XVII . tabul . A monte abbas A sero comes narisius et reddit fictum.

Et Item de terra aratoria petiam unam que jacet in casa cornuta . et est . I . plod . et II . tabul . A mane iohannes de salis et reddit quartum.

Et Item in una alia petia in zumegnano . IIII . plod . et XXIII . tab . A monte frogerii . A sero . et A mane via et reddit quartum.

Et item in una alia petia ibi . XLV . tab . de terra aratoria . A merid . comites sancti martini . A mane via et R . quartum.

Et Item in una alia petia que iacet ad arzenum . VII . plod II . tab . minus . A merid . senterum mantuanum . A sero saraxini de mariana . et reddit quartum.

Et Item designaverunt petiam unam de vineis que iacet in campo longo . et est I . plodium . et XXX . tabul . A sero presbiteri de retholdesco . A mane via et R . tercium.

Et Item predictus gafarius tenet feudum unum cum clauso uno . quod est III . plod . et XIII . tabul . minus . A merid . via . A mane comes guelfus et Redd . tercium et fictum.

Et iste petie de predicta sorte predicti gafari . sunt super totum . XXIII . plod . et LI . tabul . unde predictus gafarus reddit predictum redditum et fictum XXIII . imper . et unum amixerum prenominato comunis brixie.

Et Item jam dicti designatores designaverunt tenutam unam quam tenet zanebonus olive . S . petiam unam de terra aratoria . que iacet in contrata sancti zenonis . et est . I . plod . et XLIII . tabul . A mane via . A sero abbas . et reddit quartum.

Et Item una alia petia in compensanis . I . plod . et XII . tab . A mane comes pitius et Reddit quartum.

Et Item predictus zanebonus . tenet de nemore ad fossatholtum II . plod . et XXXI . tab . A mane guizolus de calvo . et reddit fictum.

Et Item in una alia petia de nemore ad sanctum firmum . unum plodium et XVII . tab . A mane via . et reddit fictum.

Et Item predictus zanebonus . tenet ad strathellam . II . plod . de terra aratoria . A mane frogerii . A merid . via . et reddit quartum.

Et Item tenet de predicta sorte in causa cornuta . I . plod . et II . tabul . A mane Iohannes de salis et reddit quartum.

Et Item in zumentetho XLV . tab . A merid . comites sancti martini . et reddit quartum.

Et Item in zumentetho . III . plod . et XL . tabul . A monte filii guiberti gobi et reddit quartum.

Et Item predictus zanebonus tenet petiam unam que iacet ad arzenum et est vii . plod . A mane filii condam ribaldi sere . et reddit quartum.

Et Item in campo longo . de vineis i . plodium . et iiii . tabul . A monte . et A mane via . et reddit tercium.

Et Item predictus zanebonus tenet sedimen unum cum clauso uno . iiii . plod . et xiiii . tabul . minus . A merid . et A sero via . et reddit tercium . et fictum.

Et iste petie iam dicte sortis zaneboni sunt super totum . xxiiii . plod . et vii . tab . de quibus reddit predictum redditum et fictum . xxiiii . imper . et unum amixerum iam dicto comuni brixie.

Et Item jam designatores designaverunt caneavam unam in castro retholdeschi quam tenet Lafrancus andriani . et reddit . vi . denar . imper . fictum.

Et Item aliam caneavam in predicto castro quam tenet predictus zanebonus et gafarus.

Et Item jam dicti designatores designaverunt et manifestaverunt in donicato petiam unam de terra aratoria . que iacet in contrata de campo de bragato . et est illa petia v . plod . A mane et A monte via . A sero Andria de Lando . et quam tenet Guidonus rivane et zucho petri andrie . unde reddunt quartum.

Et Item designaverunt aliam petiam de vineis que iacet in vitheto bononie et est . iiii . plod . et lxxviii . tab . A mane . et A monte via . A sero Adriani . et quam tenent gafarus et guifredinus goyzonis et petrus malebrance . Unde reddunt tercium.

Et Item tebalдинus de castelluculo et dayramundinus contisse . tenent clausum unum de vineis et de terra aratoria . que iacet in braydis . et est . iiii . plod . et lxx . tabul . A monte comes guelfus . A mane via . et reddit de vineis tercium . de terra aratoria quartum.

Et Item designaverunt iam dicto designatores de donicato petiam unam quam tenent Ugo et gandulfus bellinorum et iacet ac nemorem bonizonum et est . v . plod . et vi . tab . A merid . via et reddunt quartum.

Et Item designaverunt de donicato ad runcos fossatholti quam tenent regonus et oprandus et bertarinus filii guidonis surdi . de loco sancti zeneschi et est illa petia novem plod . et xxxiii . tabul . A mane sine ratione . A sero filii condam ribaldi sere . A monte fossatholtum et reddunt quartum.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenent descazatus nebli et gosius de abedellis de casatico . et iacet in almaresco . et est . iiii . plod . et xx . tab . A monte zeneranus . A mane via . et reddunt quartum.

Et Iste petie de predictis fortibus et de iam dicto donicato in loco seu in territorio retholdeschi sunt super totum . lxxviii . plodia et lxxvi . tabul . unde iam dicti homines reddunt predictum redditum . et fictum iam dicto comuni brixie.

LXXIX.

—
1220?
—

Item designatio feudi quod tenetur a comuni brixie in retholdesco.

Inedito.

In RETHOLDESCO . Hoc est feudum vasallorum de retholdesco . quod tenet a comuni brixie in predicto loco retholdeschi . designatum inscriptum per sacramentum . Scilicet filii condam Uberti de baxano designaverunt et manifestaverunt de suo feudo ad crucem . ii . plod . et i . tabul . et i . sedimen in spoldo quod est xii . tabul.

Et Item Albertus et oldebertus bellinorum designaverunt ad clausum onete i . plod.

Et Otto et filii condam conradi bellinorum manifestaverunt inscriptum de suo feudo ultra curvolum . vi . plodia.

Et Item otto bellinorum iii . plodia et i . tabul . ad tartarum.

Et Item filii condam Albertonis de Uboldis . ii . plod . et xii . tabul.

Et Item filii condam ribaldi sere designaverunt inscriptum de suo feudo . vii . plod . et iiii . tabul.

Et Item oricus de baxano designavit et per sacramentum manifestavit inscriptum suum feudum quod est super totum xiiii . plodia et lxxxvi . tabul.

Et suum predictorum feudorum est . lxx . plodia et xix . tabul . de quibus feudis est tertia pars comitum.

LXXX.

—
1220?
—

Inquisitio facta de terris usurpatis comuni brixie in retholdesco.

Inedito.

In RETHOLDESCO . In Xpi nomine . Infrascripti homines de retholdesco . Iuraverunt bona fide et sine fraude designare omnes terras comunis brixie detentas et usurpatas in loco et territorio de retholdesco . Remoto odio et amore . precio et precibus et attendere precepta potest . brixie et dom . azonis de pallazo et dom . benvenuti pregnache . Scilicet.

Et Lafrancus Monaci . et dom . iacobus de baxano . Consules illius terre . et otto bellini . et girardus notar . et andrea laudi gastoldus comunis brixie . et zanebonus olive.

In primis dixerunt sacramento et manifestaverunt se . nescire aliquod fore detentum seu usurpatum de pothero . et terris comunis brixie in dicto loco de retholdesco.

Et Ribaldinus et Martinus et ardoynus et frogorius filii condam iohannis siccavini de retholdesco iuraverunt stare precepto domini azonis de pallazo et dom . benvegnuti pregnache et eis manifestare veritate de eo quod eis dicent . et designare terras

comunis brixie detentas et usurpatas in dicto loco . si sciverint aliquod usucepisse de illa terra comunis brixie in dicto loco.

Et eodem modo iuravit Martinus refutati dicere veritatem ut est supra.

Et omnes predicti . iij . fratres confessi fuere se debere comuni brixie . una cum cognata sua . i . mez . ficti annuatim . pro . i . bibulc . terre iacenti ad bolungam in loco de retholdesco . coheret ei . A mane via . A merid . filii petri bolunge.

Et Item dictus martinus refutati pro se et fratre suo . confessus fuit se debere comuni brixie . i . mez . ficti annuatim pro . i . biculc . parum minus iacenti in retholdesco . coheret ei . A mane via . A merid . filii petri romane.

Et Item infrascripti homines de rotholdesco iuraverunt stare precepto potest . brixie et dom . azonis de pallazo et dom . benvegnuti pregnache . et manifestare eis veritatem de eo quod eis dicent . Scilicet Et obertus bacari et ottolinus tothesche et foiata orlandi oberti peyte . et Lafranchinus iohannis peyte et andrea gosii . et bernardus oberti gobbi et boninsegna gosii . et bocalatha . et petrus eius fratre et . iohannes albertoni.

Et predictus bernardus oberti gobbi de retholdesco sacramento astrictus dicere veritatem de pothero sive terra comunis brixie detentum sive usurpatum in loco territoria retholdeschi . dicit se tenere feudum in dicto loco una cum conrado et guilielmo fratribus et cum filiis benki eius nepotibus ab illis de casanova . scil . dicit se tenere modo a domino gualfredo comite et nepotibus . scil . domino raynoldo et fratribus filius condam comitis pitii dictum feudum . Ideo quia dictus comes gualfredus et filii condam comitis pitii . emerint illud feudum ab illis de casanova . Scilic . dicit se audivisse . dicit modo quod illud feudum tenebatur pro comuni brixie.

Et Item dicit quod conradus et guielmus eius frater in castro spoldi retholdeschi unum casamentum in feudum a comuni brixie.

Et Item dicit quod tenent feudum in loco mariane a filius condam domini Wale . et domini lafranci de vixano . quod tenetur a comuni brixie.

Et Item dicit quod gafarus orlandi saraxini tenebat unam sortem a comuni brixie in dicto loco retholdeschi ad redditum . et ille gafarus decessit et reliquit unum filius cuius hic testis erat curator . et eo mortuo . scilicet illo gafaro . Moneghinus homo de macinata filiorum comitis pitii . et comitis gualfredi . accepit in uxorem illam mulierem que fuerat dicti caffari uxor . et totum illud potherum . et sortem . illam abstulit ipso pupillo . quod sortem habet et tenet modo et eam laborat.

Et Andreonus gosii de Retholdesco sacramento astrictus dicere veritatem . si sit aliquam usurpasse aliquod de pothero sive terra comunis brixie in dicto loco . dicit se nescire aliquem detinuisse seu usucepisse de pothero . sive terra comunis brixie . scilicet dicit se tenere in feudum a comuni brixie . una cum pizone albertoni eius patruo . ii . bibul . in dicto loco terre.

Et Iohannis Albertoni eodem modo astrictus dicere veritatem . sacramento dicit se nescire aliquem tenuisse seu usurpasse aliquid de pothero . vel terra comunis brixie.

Et Item dicit quod pizo tenet . i . bibulc . in feudum honorifice a comuni brixie et andrionus eius nepos tenet unam aliam bibulcam in feudum honorifice a comuni brixie.

Et bertolottus gosii eodem modo astrictus sacramento . ut dictum est . dicere veritatem dicit se numquam vidisse . nec scire aliquem usurpasse seu invasionem fecisse aliquid de pothero aut terra comunis brixie . sed . dicit quod Andrionus eius frater et pizo eius patruus . tenent duas bibulcas terre per feudum honorifice a comuni brixie.

Et Boninsegna astrictus eodem modo ut dictum est dicere veritatem . dicit se nescire aliquem usurpasse vel invasionem fecisse de terra sive pothero comunis brixie . sed dicit quod duo sui participes tenent duas bibulcas terre in feudum honorifice a domino Gualfredo comite . et filiis comitis pizii . et dicit quod illi domini de casanova . dederunt illas duas bibulcas comiti Gualfredo et nepotibus eius . sed qualiter ipse comes et eius nepotes habuerunt eas dicit se nescire.

Et Ottolinus tothesche eodem modo astrictus sacramento dicere veritatem . dicit se nescire quod aliquis usucepisse vel detinuisse aliquid de pothero sive terra comunis brixie . nec de ea invasionem fecisse

Et Lafrancus filius iohannis pite . eodem modo ut dictum est super astrictus sacramento dicere veritatem . dicit se nescire aliquem usucepisse aut invasionem fecisse de pothero . sive de terra comunis brixie aliquo modo . sed dicit se tenere una cum suis participibus : unam petiam terre que est novem bibulc . in feudum honorifice ad orca de civitat . mantua.

Et foiata eodem modo astrictus sacramento dicit se nescire aliquem usurpasse seu invasionem fecisse de pothero sive terra comunis brixie sed dicit se tenere novem bibulc . una cum lafranco iohannis pyte in feudum honorifice a domino de orca de mantua.

Et Ubertus bacari eodem modo astrictus . dicit se nescire aliquem usucepisse vel detinuisse sive invasionem fecisse de pothero vel terra comunis brixie aliquo modo.

Et Bocalatha astrictus sacramento eodem modo dicit se nescire quod aliquis homo usucepisse vel invasionem fecisset aliquo modo de pothero sive terra comunis brixie . quod et quam habet in loco retholdeschi.

Et Petrus illius loci eodem modo astrictus sacramento dicit se nescire aliquem usucepisse vel detinuisse . aut invasionem fecisse de pothero et terra comunis brixie.

Et Ugolinus filius Oberti ambrosii astrictus sacramento eodem modo dicit se nescire aliquem usucepisse vel detinuisse seu invasionem fecisse de pothero et terra comunis brixie . quod et quam habet in predicto loco.

Et Bernardus persici astrictus eodem modo dicit se nescire aliquem tenere malo ordine sive usucepisse aut invasionem fecisse de pothero et terra comunis brixie . quod et quam habet in dicto loco.

Et Carbonus notar . sacramento eodem modo astrictus dicit se nescire aliquem usucepisse seu invasionem fecisse de pothero et terra comunis brixie sed dicit quod berardus et Wifredinus et benvegnutus tenent terram in runchis sonzini in feudum a dom . de orca de civitatis mantue.

Et Moneghinus homo de macinata filiorum comitis pizii . sacramento astrictus eodem modo dicit . se tenere per rationes uxoris sue sortem unam que sors tenetur pro comuni brixie et iam sunt x . anni . quod eam tenet et dicit se dedisse per totum tempus quod tenuit redditum obizoni de flesso . et Lafranco de bregonado s . eius nuntiis et dicit quod illa sors zaneboni tenetur pro comuni brixie . Item interrogatus si sit aliquem usucepisse seu invasionem fecisse de pothero . et terra comunis brixie . Respondit non aliquo modo.

LXXXI.

—
1220?

*Designatio terre invasiata comunis brixie
in turricella.*

Inedito.

In TURRECELLA. Hec est terra invasata de feudo illorum de turexella. Redoldus de monteclaro tenet de illa terra ad runcos . iiii . plod.

Et Item filii condam Redulfi atteboni ad runcos . xii . plod.

Et Item filii condam bacari novem plod . et xxxii . tabul.

Et Item Lafrancus piocius cum nepote suo . vi . plod . et lxxxii . tabul.

Et Item Iohannes et Orlandus Pyte . viii . plod . et xxxviii . tabul.

Et Invernus . viii . plod . et lxxxviii . tab.

Et Item in una alia petia cum gafaro ii . plod . et xii . tab.

Et Iste petie predictae invasionis de iam dicto feudo dominorum de turrexella sunt super totum . lii . plod . et xxxviii . tab . et que iacet ad predictos runcos soncinorum.

Et Item manifestaverunt pratum unum emptum de illo feudo quod tenet otto bellinorum.

Et Item ecclesia de retholdesco tenet pratum unum ultra tartarum de illo feudo.

LXXXII.

—
1220?

*Designatio feudi dominorum de Casanova
in Casanova.*

Inedito.

In CASANOVA. Hoc est feudum dominorum de casanova designatum et manifestatum inscriptum

Mon. Hist. Patr. XIX.

Oricus de baxano tenet de illo feudo ad viam campi longi . i . plod . et lii . tabul.

Et ad conam de bondii . iiii . plod . xxxiiij . tab . et caneavam unam in castro retholdeschi.

Et mussus tenet de predicto feudo vi . plod . iuxta tartatarum.

Et Item gosius tenet de predicto feudo cum suis parzonavolis in pluribus locis . quod est totum . xlii . plod . et caneavam unam in castro retholdeschi.

Et Item Girardus et baldoynus manifestaverunt se tenere in pluribus locis de illo feudo dominorum de casanova in burgo et territorio retholdeschi . et est super totum . liiii . plod . et lxxx tabul . et caneavam unam in castro retholdeschi.

Et Item filii Uberti de baxano tenent de predicto feudo in pluribus locis . xxvi . plod . et xxv . tab . et caneavam unam in castro retholdesco.

Et Item predictus Ubertus tenet de ipso feudo in zenerano . ii . plod . et in aliis duobus locis . i . plod .

Et hoc suprascriptum feudum illorum de casanova est super totum c . xvi . plod . et xxxi . tab.

Et Item feudum de donicato predictorum dominorum de casanova quod fuit designatum inscriptum tenet adam de daymbertis in casalo tethono vi . plod .

Et montenarius tenet in eodem loco v . plodia.

Et Item girardus et bernardus et filius brubandi tenent vii . plod.

Et Item predictus girardus unum plodium.

Et Item filii condam iohannis bonissime tenent ad zeneratum de ipso feudo v . plod.

Et gorga et filii tenent de ipso feudo ii . plod . de vineis.

Et Item filii moietti unum plodium.

Et Item gosius unum plodium et i . tabul.

Et Mussus unum plodium.

Et filius iohannis ravacolli tenet de ipso feudo l . tab.

Et Item bellinus ferarius ii . plod . et l . tab.

Et Item baldoynus iii . plod.

Et Item filii redoldi de vexino unum plodium et l . tabul.

Et Item filius condam zilii de gualla de ipso feudo unum plod . et l . tabul . et unam caneavam in castro retholdeschi.

Et Andria de goldo unam caneavam.

Et Ugo conradi unam caneavam in castro retholdeschi.

Et Lafrancus malebrance unum sedimen in burgo.

Et Item filii scararumei tenent de illo feudo unum sedimen in predicto burgo retholdeschi.

Et Iste petie que dicuntur de donicato sunt super totum . xl . plod.

Et predictum feudum predictorum vasallorum et de illis de casanova et de donicato predictorum dominorum de casanova . habet emptum comes Gualfredus duas partes feudi . Et has designationes et manifestationes fuerunt date . et facte per sacramentum inscriptum.

LXXXIII.

—
1220?
—

Inquisitiones et manifestationes terrarum et condiciorum que et quas comune brixie habet in loco et terra de Asula.

Inedito.

In ASULA. In Xpi nomine. Die dominico primo intrante novembri. In loco Asule sub particu martini scanagalli. In presentia azonis de Rina et bibulci enghe et azonis de raynoldo atque iohannis caprarii de villa. et aliorum plurimum testium.

Et Ambrosius girolodi et albertus de lena. Vilici comunis brixie. et Uberzonus Ugonis petroni. et zilius martini de teutaldo. et temporalis de villa. iuraverunt designare et manifestare terras et rationes et condicia comunis brixie quas et que predictum comune habet vel habere debet in predicto loco asule et in territorio. quot et quante ipse sint. et ubicumque iaceant.

Et designaverunt et manifestaverunt in castro azule unum sedimen quod tenent filii condam Ugizonis de clarilia. quod est. xi. pedes et. ii. uncias. A mane dom. lafrancus de salis. et reddit. xiiii. imper. fictum.

Et Item designaverunt unum sedimen in spoldo quod tenet martinus forbitorus. quod est. iiii. tab. et v. pedes. A monte. et A sero via. A mane fossatum comunis. et reddit xxviii. imper. ficti.

Et Item aliud sedimen comunis quod est. viii. tab. A mane ecclesia. A merid. fossatum vicinorum et est in spoldo.

Et Item aliud sedimen. quod tenent filii condam marchesii. ii. tab. et v. pedes. A mane via. A sero fossatum castelli. et Reddit. xii. imper. fictum.

Et Item designaverunt unum sedimen in burgo asule. quod tenet ambrosius ferarius. xvi. pedes. et iii. untias. A monte gambinus. A mane lafrancus de dona berta. et reddit viii. imper. fictum.

Et Item aliud sedimen. quod tenet albertus rabis. xiiii. tab. A merid. via. A monte dom. azo de salis. et reddit xviii. imper. fictum.

Et Item designaverunt ad villam unum aliud sedimen. quod tenet teutaldus ritius. quod est. xxv. tab. et dimid. A mane comes pitius. A sero comune. et reddit. xii. imper. et ii. capones ficti.

Et Item aliud sedimen quod tenet tomothellus et est. xlviii. tab. A merid. pilizonus. A monte comune. et reddit. xii. imper. et ii. capones ficti.

Et Item aliud sedimen. quod tenet Vgo bulle cum nepotibus et est. xxviii. A sero ienuarius. A monte via. et reddunt xii. imp. et ii. capones ficti.

Et Item tenet in alio sedimine xiiii. tab. A merid. polizonus. A monte ienuarius et reddunt viii. imper. et unum caponem ficti.

Et Item azolinus de aghino. tenet aliud sedimen. quod est xxii. A sero via et reddit. xiiii. imper. et duos campanes ficti.

Et Item aliud sedimen. quod tenet Ribaldus mosi. et est xxii. tabule. A sero via. A mane Pilizonus. et reddit xii. imper. et ii. capones ficti.

Et summa predictorum sediminum est. c. lxxxx. tabulas.

Et Item designaverunt petiam unam de terra aratoria que iacet in regona asule et est. xxxvi. tabul. et quam tenet Ubertus enghe. A mane via. A sero zilius bregonzii. et reddit medium de blada. et tercium de lino.

Et in predicta regona petiam unam quam tenet menabovus et est. i. plod. et xxxvi. tabul. A mane via. A merid. ienuarius et reddit medium

Et Item Ugo sechi tenet in predicta regona iii. plod. iiii. tab. minus. A monte caragius. A merid. otto de gallo. et reddit medium.

Et Item iohannes caleffi tenet i. plod. iiii. tabul. minus. A monte via. A sero comes ugo et reddit medium.

Et Item Ugo sechi. tenet aliam petiam. xxxii. tab. A mane ienuarius. A merid. comes albertus et reddit medium.

Et Item filii condam iohannis de caleffo. tenent in predicta regona xxiii. tab. A monte Pilizonus A mane comes albertus. et reddit medium.

Et Iste petie de predicta regona sunt vi. plod. et. xx. tabul.

Et Item designaverunt tenutam temporalis de Lavilla quam ipse temporalis tenet a comuni brixie scilicet. petiam unam que iacet ad fontanam ville. que est. xxxv. tabul. A mane. et A monte bretus. et reddit quartum.

Et Item predictus temporalis tenet clausum unum quod iacet ad cervarias. et est. iiii. plod. et liii. tab. A monte filius condam gurzoli. A sero via. et reddit quartum de terra aratoria. de vineis tercium

Et Item tenet de nemore lxxxvii. tab. A mane boianus.

Et Item in segathitiis tenet predictus temporalis. xxxvii. tab. A mane via. A sero filii condam barilis et reddit quartum.

Et Item in alia petia in segathitiis. lxxxviii. tab. A monte Lafrancus alene. A merid. bellexorii. et reddit quartum.

Et Item in convertitiis. ii. plod. et v. tab. minus A mane ziliolus de flesso. A sero iohannes avonde et reddit quartum.

Et Item in alia petia xlv. tab. A merid. via A mane bornengus. et Reddit quartum.

Et Item de prato ibi unum plod. et. v. tabul. A monte cornentum. et reddit fictum cum sorte.

Et Item tenet petiam unam de terra aratoria. que est unum plod. et xxxvi. tab. A mane iohannes caballus. A sero et monte via. et reddit quartum.

Et item in stezano petiam unam que est lxxxviii. tab. A monte filii gibellini. A sero vexosii et reddit quartum.

Et Item tenet in stazano i. plod. et xxx. tab. A monte et merid. filii condam martini de mothelfa et reddit quartum.

Et Item in vallo in gezeni . ii . plod . et xxxii . tab . A mane via . et reddit quartum.

Et Item in alia petia unum plod . et xxi tab . A sero ziliolus de flesso . A mane filius ottonis raynerii . et reddit quartum.

Et Item in alia petia . xx . tabul . A mane guido vitalis . A sero via . et reddit quartum.

Et Item in alia petia lvii . tab . A mane iohannes avunde . A sero notevox . et Reddit quartum.

Et Item temporalis tenet petiam unam que iacet ad ronaticam et est . i . plod . et lv . tab . A mane et A monte merli de casalo romano . et reddit quartum.

Et Item in alia petia que iacet ad sorbariam iii plod . et xxxii . tab . A sero fossatum vicinorum . A mane et A monte arimondi et Red . quart.

Et Item in alia petia i . plod . et lxx . tab . A mane Ambrosius gisoldi A sero notevos et reddit quartum.

Et Item tenet petiam unam que iacet ad redoldum vicum . et est . i . plod . et xlvi . tabul . A mane ziliolus de flesso . A sero Ambrosius girolldi et reddit quartum.

Et Item in una alia petia lxxvii . tab . A mane Ambrosius ferarius . A monte fossatum vicinorum et reddit quartum.

Et Item in alia petia de vineis . xl . tab . A mane susalla . A sero ziliolus de flesso . et reddit tercium.

Et Item in alia petia ad redoldum vicum . lxxiii . tab . A mente bertolottus caleffi . A merid . iohannis caleffi et reddit quartum.

At Item tenet aliam petiam que iacet in albaretolo et est i . plod . et xl . tab . A meridie ziliolus de flesso . A mane et sero Albertus . gallis et reddit . quartum.

Et Item in una alia petia ad redoldum vicum . i . plod . et xv . tabul . A mane et A merid . domin . azo de salis . A sero albertus de Lena et reddit . quartum.

Et Item predictus temporalis ad braydas petiam unam . que est . i . plod . et xiiij . tab . A merid . filii girardi de guarino . A mane et A monte filii barilis et redd . quartum.

Et Item ad ceretam i . plod . et xi . tab . A merid filii caleffi . A mane otto de natalis et reddit quartum . alberto de Lena et azoni de rina de ista petia.

Et Item tenet in alia petia lxxviii . tabul . unde reddit quartum ambrosio girolldi . A sero Pilizonus.

Et iam dicte petie de predicta sorte temporalis sunt super totum . xxxiv . plod . et xxxii . tab . unde predictus temporalis reddit iam dicto comuni brixie predictum redditum et xviii . imper . fictum . et duos pastos et duos capones.

Et Item designaverunt tenutam Ugonis bulle quam tenet cum nepotibus suis . scilicet petiam unam que iacet ad matallum et est . iii . plod . et iii . tab . A merid . via A sero armannus . et reddit tercium.

Et Item in alia petia . v . plod . et lxii . tab . A mane filius condam guizoli . A sero fossatum vicinorum . et reddit tercium.

Et item designaverunt petiam unam quam tenent illi de gabo et filii condam guilielmi de desenzano

et iacet in pravacario et est . ii . plod . et lxxvii . tab . A mane et A monte comune . A sero bathasofle ⁽¹⁾.

Et Item designaverunt petiam unam de prato in pravacario quod est v . plod . et lxi . tab . de donicato . A mane palpitii . A merid . bathasofle.

Et Item in alia petia de prato lxxvii . tab . A sero plebs de Asula . A merid . palpicias.

Et Item ad pofas petiam unam de prato quod tenet Ugo portenarius . et est . ii . plod . et xxviii . tab . A mane filii condam marchesii . A sero comes azo . et reddit medium.

Et Item filii caprarii tenent petiam unam de terra aratoria . que iacet ad fossatum termini et est lxxviii . tabul . A mane fossatum . A sero filii condam barilis . et Reddit . tercium.

Item tenent in campo bramoso peciam unam que est . i . plod . et xxv . tab . A mane et a sero via . A monte dom . Azo de salis . et reddit quartum.

Item filii condam barilis tenent ad braydas . lxxviii . tab . A mane susalla . A sero filii botti . et reddunt tercium.

Et Item designaverunt in magazano petiam unam quam tenent filii condam crespine . et est iij . plod . et xxiiii . tabul . A mane bellexoni . A sero monasterium de leno et reddit . tercium.

Et Item in predicto magazano tenet Lafranco bellexoni cum fratre suo vi . plod . et xlviii . tab . A mane comes girardus et reddit . tercium.

Et Item boso caligarius tenet in predicto magazano iii . plod . et lv . tab . A mane comes girardus . A sero monasterium de Leno . et reddit tercium.

Et Item dominicus et riboldus de riboldis tenent in predicto magazano petiam unam que est x . plod . et lxxv . tab . A mane comes girardus A sero monasterium de leno . et reddit tercium.

Et Item bulla et Lafrancus semerellis cum suis tenent in predicto magazano xviii . plod . et lxxii . tab . A mane comes Girardus A sero monastero de Leno . et Reddit . tercium.

Et Item menaboves tenet in predicta hora magazani . iii . plod . et lx . tab . A mane . bellexonii . A sero predictum monasterium de Leno . et redd . tercium.

Et iste petie predicti magazani sunt super totum xlviii . plod . et xxxiiij . tab . et redd . tercium.

Et designaverunt tenutam martini de clara . scilicet . petiam unam que iacet ad ceresiam . et est . vii . plod . et iii . tab . A mane bathasofle . et Reddit medium.

Et Item tenet predictus martinus in vilassco . unum plod . et xxxii . tab . A sero gambinus . A mane comes narisius . et Redd . de illa tercium.

Et Item tenet petiam unam de prato que iacet in flesezolo et est xxi . tab . A merid . morengius . A monte oldebertus de bellinis . et reddit medium.

Et Item predictus martinus tenet petiam unam que iacet ad ceresiam . et est unum plodium et xliij . tab . A mane comes zilius . A merid . via . et reddit tercium.

(1) Lo scritto in corsivo manca in questo Codice n. 2.

Et Item predictus martinus tenet ad ceresiam . vi plod . et xlii . tab . A monte Ubertus de datha A sero via . A merid . comes narisius . et reddit de illa petia tercium.

Et Item in alia petia que iacet ad runcos bathazonum . i . plod . A mane filii condam zilii de gallo . A monte plebs de asula . et reddit tercium.

Et Item tenet de prato . xv . tab . que iacet in sacolis . A mane tarinus . A sero et A merid . filii condam zilii . et reddit . iii . imper . fict.

Et Item predictus martinus tenet petiam unam que iacet in sevelongo et est . lxxiii . tab . A monte ecclesia sancti eusebii . A mane Albertus riboldi . et reddit tercium.

Et summa tenute iam dicti martini de clara est super totum . xviii . plod . et xix tab.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet Vgo cremoxani . et que iacet ad ceresam et est . xlii . tab . A sero et A merid . via . et reddit tercium.

Et Item albertus liarde tenet petiam unam que iacet ad ceresiam et est xl . tab . A mane et A merid . via . et reddit tercium.

Et Item predictus albertus tenet ad runcos selvelli lxxviii . tabul . A mane comes guelinus . A sero filii condam Lafranci de casalo mauro . et reddit medium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenent filii condam vitalis Andree . et que iacet in pugnolis et est . i . plod . et lxxvi tabul . A sero fossatum vicinorum . A mane spazafurnus et reddit tercium.

Et Item petiam unam quam tenet spazafurnus et iacet in pignolis et est . ii . plod . et xxiii . tabul . A sero fossatum vicinorum A monte via et redd . tercium.

Et Item in clauso uno quod tenet petrus cabalus et quod iacet ad puiam . i . plod . et xlvi . tab . A mane filius iordani a sero filii azonis stambuchi et reddit tercium.

Et Item in clauso quod tenet filius bazole . xli . tabul . et iacet ad puiam . A mane via . A sero martinus tentaldis de clara . et reddit tercium.

Et Item designaverunt clausum unum de vineis quod tenent filii condam anzoli et iacet ad plebem et est ii . plod . et xxii . tab . minus . A mane brettus . A merid . asollella . A sero Inverardus . et reddit tercium.

Et Item designaverunt clausum unum de vineis quod tenent filii malfatorus et iacet ad plebem quod est i . plod . et xlvi tab . A mane asollella . A merid . dom . brettus . et reddunt tercium.

Et Item designaverunt petiam unam de prato quod iacet in cigognera . et quod tenet dulcettus . et est ii . plod . et lxx . tab . A mane comes zilii . A sero gambinus . et reddit de ipso prato quinque soldor . fictum.

Et Item designaverunt salexetum unum quod tenet guifredus sigifredi . et iacet in spinetholo et quod est xxxvi . tabul . A mane gambinus A sero filii condam marchesii . et reddit medium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenent

filii drubandi de aqua nigra et que iacet in sevexello et est . vi . plod . iii . tab . minus . A sero sanctus iustus et via . A mane via . et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet ottolinus capitis asini . et que iacet in sevexello . et est unum plod . et lxxv . tab . A monte sanctus . iustus et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam in predicto loco sevexelli quam tenent isti de sancto iusto . et est unum plodium et lxx . tab . A mane et merid . via . et Redd . tercium.

Et Item designaverunt et manifestaverunt petiam unam quam tenent filii condam Guielmi de mariana et que iacet in gazio vetulo . et est unum plod . et xxxv . tab . A mane Ubertus Sassi . et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet oberzonus . et que iacet ad gazium vetulum . et est iii . plod . et lxx . tab . A monte Ubertus sassi . et Redd . tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet botilia . et iacet ad predictum gazium . et est unum plod . et xli tabul . A sero via . et reddit tercium.

Et Item designaverunt aliam petiam ad predictum gazium quam tenent filii jsemberti . et est i . plod . et xxxv tabul . A mane Ubertus sassus . A sero via et redd . tercium.

Et Iste petie de gazio vetulo sunt . vii . plod . et lxxvi . tab.

Et Item designaverunt petiam unam que iacet in selvadus et quam tenet guielmus de malanocte et est . iii . plod . et lxxxiii . tab . A mane via . A sero Lafrancus Lombardi . et redd . tercium.

Et Item predictus guielmus tenet in ronzolinis ii . plod . et xxxvi tab . A mane Albertus caput pulli A merid . martinus malanottis . et reddit tercium.

Et Item in alia petia xxxvi . tab . A monte et A sero inverardus . et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenent bocalius et filius pelitie et iacet in gazolo et est ii . plod . et lxxiii . tab . A mane domin . brettus . et redd . tercium

Et Item una alia petia quam tenet harattus et est i . plod . et lii . tab . A monte bathasofle et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet martinus de boldo et iacet ad rotexenum et est i . plod . et xl . tab . A monte filius condam zilii de avorea . A merid . via . et reddit . tercium.

Et Item peditus martinus tenet petiam unam que iacet in gazolo . et est . lxxiii . tab . A monte barattus . A sero via . et reddit tercium.

Et Item petia i . quam . tenet Lafrancus de tardino . et iacet in gazolo . et est lv tab . A mane barattus et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet Albertinus gabii et iacet in gazolo . et est iii . plod . et iii . tab . A monte via . A mane bathasofle . et reddit tercium.

Et Item in gazolo tenet martinus bocabatha i .

plod . et xx . tab . A mane bathasofle . A sero guifredus sigefredi . et reddit tercium.

Et Item in alia petia ad predictum gazolum petiam unam quam tenet crevelatus que est XLVIII . tabul . A mane via . A sero guifredus sigefredi . et reddit tercium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet pelosus in predicto gazio . et est LXV . tabul . A mane bathasofle A merid . via . et reddit . tercium.

Et iste petie que sunt suprascripte de gazio vetulo sunt super totum XVIII . plodia et LXXXVI . tab . et reddit . tercium.

Et Item jam dicti designatores designaverunt petiam unam quam tenent filii condam formarii et que iacet ad runcos frata longa vel de frata lata . et est illa petia . III . plod . III . tab . minus . A mane Albertus caput pulli . A monte filii condam lafranconi et reddit medium.

Et designaverunt ad predictas runco de frata longa petiam unam quam tenet martinus de guitha et est I . plod . et LXXX . tab . A mane et A sero comune et reddit medium.

Et Item in alia petia quam tenet ziliolus vitalis que est plod . et LXII . tab . A mane caput pulli . A sero comune et reddit medium.

Et Item martinus texethorus tenet petiam unam ad predictos runcos . que est LXX . tab . A mane Albertus caput pulli . A sero comune et reddit medium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet feragnus ad predictos runcos . et est I . plod . et LX . tabul . A mane et A sero et A merid . predictum comune et reddit de illa petia medium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet predictus martinus texethorus ad predictos runcos ad fratalata et que est LXXXVII . tab . A mane et A monte comune brixie et reddit medium.

Et Item designaverunt aliam petiam quam tenet albertus gabius ad iam dictos runcos . et que est . II . plod . II . tab . minus . A mane A merid . comune et reddit medium.

Et Item designaverunt aliam petiam quam tenet filii condam iohannis de rustico et que iacet ad predictos runcos de fratalata seu de fratalonga . et est LXXX . tab . A mane Albertus caput pulli . A sero comune . et reddit medium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet ambrosius gabius que iacet ad predictos runcos et est LXXX . tab . A mane et A sero comune . et reddit medium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet mandutius et que iacet ad predictos runcos de fratalata seu fratalonga et que est . II . plod . et VII . tab . A mane filius Odelberti . A mane pistorii . et reddit . med.

Et Item designaverunt petiam unam ad predictos runcos quam tenet filii condam lafranconi que est . III . plod . et XX . tabul . A mane filii condam pistorii . A sero via . et reddit medium.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenent

filii quodam marcarie ad predictos runcos . et est . III . pl . et XLII . tab . A mane comune . et reddit medium.

Et Item designaverunt petiam unam ad predictos runcos quam tenent filii condam lafranconi et que est LXXXVIII . tab . A mane . et A merid . comune . et reddit medium.

Et Item predictus Oberzonus tenet petiam unam ad predictos runcos de fratalata que est II . plod . A monte . A merid . comune a sero fratalata . et reddit medium.

Et Item feragnus . tenet petiam unam quam tenent filii condam iohannis de rustico ad predictos runcos et que est . III . plod . et XX . tab . A monte abbas de aqua nigra . A merid . comune et reddit . medium.

Et Item in alia petia tenet predictus feragnus . V . plod . et . III . tab . A monte abbas de aqua nigra . A sero boso de capriana . et R . med.

Et Item designaverunt petiam unam quam tenet albertinus de butorto ad predictos runcos de fratalata et est . I . plod . et LII . tab . A sero comune et reddit medium.

Et iste petie de predictis runcis de fratalata sunt super totum XXXIII . plod . et LXIII . tab . et reddunt predictum medium.

Et suprascripte petie que sunt de donicato comunis brixie . In loco seu in territorio asule sunt super totum CCXVI . plod . et LXIII . tabul.

Et Item iam dicti designatores designaverunt et manifestaverunt predictum comune brixie habere et debere habere . VI . soldor . fict . in sedimine quod tenet moscardus in spoldo.

Et Item manifestaverunt predictum comune debere habere duas partes de III . somis grani de molen-dino dom . azonis de salis . quod est ad canales.

Et Item manifestaverunt predictum comune debere habere in sorte illorum de gambo duas partes unius sextert . milii . et unius ordeï . et unius caponi pro brenno.

Et Item in sorte benedicti marchesii duas partes unius steroli inter milium et ordeum et unius caponi similiter pro brenno.

Et Item manifestaverunt predictum comune habere super totum . XXV . soldorum . et III . imperial . fict . et XI . capones in loco azule . et II . pastos in sorte temporalis.

LXXXIV.

1220?

Designatio facta de feudis et vasallis . que et quos habet in loco de asula comune brixie.

Inedito.

In ASULA. In xpi nomine . Hoc est feudum vasallorum comunis brixie designatum per sacramentum . scilicet in curte Asule.

Et lafrancus domini obizonis designavit et manifestavit de suo feudo . unum plodium et L . tabul . et iacet in sevoxello.

Et Item iohannes doti designavit et manifestavit de suo feudo ad ceresiam . v . plod . et LXVI . tabul.

Et Item Guifredus sigifredi et bona gens guelfi designaverunt et manifestaverunt de suo feudo super totum . XXI . plod . et LXXVII . tabul.

Et Item Lafrancus de laudo designavit et manifestavit de suo feudo.

Et Item ad gambinatam . x . plod.

Et Item ad petiam mezanam . viiiij . plod.

Et Item in sorbera . iii . plod . in una petia.

Et Item in una alia petia in sorbera . ii . plod.

Et Item ad metallum . i . plod . et . l . tabul.

Et Item ad regonellam . iii . plod.

Et Item ad voltam quinquaginta tabul.

Et Item ad selvellum unum plod.

Et manifestavit et designavit ad pinam . i . plodium . et . l . tabul.

Et Item in alia petia ad puiam . i . plodium . et . l . tabul.

Et Item in campagnola . ii . plod.

Et Item in alia petia . i . plod.

Et Item in alia petia xxxiii . tabul.

Et Item in territorio curte adelardi . i . plod.

Et Item in selvelle . xvi . tab.

Et Item designavit et manifestavit unum sedimen in quo habitat quod est . xvii . tabul.

Et Item ad lamam . xvi . tab.

Et Item designavit et manifestavit in castro Asule de predicto suo feudo . unam tabul.

Et hoc feudum predicti lafranci de lando est super totum xxxviii . plod . et vii . tab . minus.

Et Hoc est feudum doti daymundo quod designavit per sacramentum.

Et Item ad runcos castelli novi . i . plod .

Et Item ad runcos bathazoni . i . plod.

Et Item ad predictos runcos bathazoni . i . plod.

Et Item in alia petia . i . plod . et . l . tabul.

Et Item ad puiam unum plodium.

Et Item in selvello designavit et manifestavit . iii . plod . et . i . tab.

Et Item ad gleram donicam . i . plod.

Et Item in squadredolo . vi . tab.

Et Item ad puiam . xxv . tab.

Et Iste petie prenominati doti de suprascripto feudo sunt super totum . x . plod . et xxxi . tabul.

Et Item iohannes de daymundo designavit et manifestavit de suo feudo petiam unam que iacet ad carminellam . et est unum plodium et . iii . tabul.

Et Item in una alia petia ad carminellam . i . pl . et . xx . tab.

Et Item ad puiam . ii . plod.

Et Item in runco bathazono . i . plod.

Et Item in alia petia in predicto runco . i . plod.

Et Item in squadredolo . i . plod.

Et Item ad glerolam donicam . xxv . tabul.

Et Item in campagnola . ii . plod . et . xxv . tabul.

Et Item in selvelle . i . tabul.

Et Item in alia petia in selvelle . xxv . tab.

Et Item unum sedimen in quo habitat . quod est xxxiiii . tab.

Et Iste petie prediet iohannis de dayamundo de predicto feudo sunt super totum . x . plod . et . lxxxiii . tabul.

Et Item buzerinus designavit et manifestavit de suo feudo.

Et Item in cazabella . iii . plod.

Et Item in prevacario . i . plod . et . l . tabul.

Et Item in campanea . iii . plod . et . l . tabul.

Et Item in contrata apicati . iii . plod.

Et Item in runco badazono . l . tab.

Et Item in alia petia in runco bathazono . i . plod.

Et Item predictus buzerinus designavit et manifestavit in runco badazono ⁽¹⁾ . xxv . tab.

Et Item in flossecolo . i . plod.

Et Item ad pertegatum . xiii . tab.

Et Item designavit et manifestavit unum sedimen in quo habitat . et quod est . xxxi . tab.

Et summa feudi buzerini est . xiiii . plod . xviii . tab.

Et Item Azo iohannis de guidone et gratiolus designaverunt et manifestaverunt suum feudum inscriptum per sacramentum quod tenent a iam dicto comuni brixie . In loco seu territorio Asule et quod est super totum . xxiii . plod . et . lxxvii . tabul.

Et Item ziliolus filius condam marante designavit et manifestavit suum feudum inscriptum per sacramentum quod tenet a comuni brixie in prenominato loco seu territorio asule . Et est super totum xxxiii . plod . et . xxxviii . tab.

Et Item nicola de daymundo designavit et manifestavit suum feudum inscriptum . quod est super totum . xi . plod . et . lxxxiii . tab.

Et Rucenus de daymundis designavit et manifestavit per sacramentum suum feudum inscriptum quod tenet a iam dicto comuni brixie . et quod est super totum . xiii . plod . et . li . tabul.

Et Item Ambrosius ferarius manifestavit et designavit suum feudum per sacramentum inscriptum . Et boso per traversii similiter . quod feudum est super totum . x . plod . et . lxxix . tab.

Et Item *coraogius* pro se et pro nepote suo designavit et manifestavit de suo feudo et quod iacet in sacolis . et quod est . xvi . plod . et . xxx . tab .

Et Item lafrancus de mazalo cum fratre suo et cum aliis suis parzonavolis designaverunt et manifestaverunt suum feudum per sacramentum . quod est super totum xii . plod.

Et Item dominus zilius bregunzii designavit de feudo suo ad braydas . l . tab.

Et blonda et pilizonus et albertus orlandi de villa caprarium designaverunt et manifestaverunt inscriptum suum feudum per sacramentum quod est totum xxii . plod . et . lxxviii . tabul.

Et cremosianus de peurata designavit suum feudum inscriptum per sacramentum et manifestavit quod est super totum . xvii . plod . et . lxxxviii . tab.

Et Item Martinus forbitorus designavit et manifestavit feudum guizolini filii condam guizolini am-

(1) Questo nome si trova scritto *Bathazono*, *Bataxono* *Batacono* .

brozii . quod feudum iacet in cazabella et est xxxv . plod . et duos pastos unius casamenti quod est in spoldo.

Et Item guielminus filius alberti de pilato et albertinus filius condam mutti designaverunt et manifestaverunt suum feudum per sacramentum quod est . vii . plod.

Et feudum filiorum iohannis de rustico et filiorum martini gabie est designatum in glere . ii . plodia.

Et Item albertus filius somenelli et Vgo bulle et tomathellus de villa caprariorum designaverunt et manifestaverunt de suo feudo . xx . plod . et . v . tab.

Et Item oberzonus et ottellus et drucinus de loco Asule designaverunt et manifestaverunt de suo feudo . xviii . plod . et liiii . tab.

Et Item lafrancus pistor . designavit de suo feudo xvi . plod . et lxxiii . tabul.

Et Item feudum guidonis filii liazarri de bathasofla est super totum . xxiii . plod . et xvii . tab.

Et Item ducus filius condam alberti arlotti designavit de suo feudo . xiii . plod . et xvii . tabul.

Et summa predictorum feudorum designatum in scriptum per sacramentum in loco seu in territorio asule est super totum . quatuor centum duo plodia et xxx . tab.

LXXXV.

—
1220?
—

Item designatio terrarum que fuerunt usurpate in Asula.

Inedito.

In ASULA. In Xpi nomine consilium et Richelbonus notarius et zilianus domini mauri . et Ambrosius ruzeni consules comunis asule et Vgo de runa gastaldus comunis brixie . et azo guidonis . et albertus alene et zilius clare . et iohannes dayamundi et ancellerius et temporalis martinus alberti de riboldo . Et ambrosius bulla . Et albertus gabia vicini illius comunis de asula . Iuraverunt bona fide et sine fraude . designare et manifestare omnes terras . et potheris comunis brixie . detentas et usurpatas et alienatas aliquo modo in toto loco et territorio asule . et insuper attendente omnia precepta potest . brixie . et domini azonis de pallazo et domini benvegnuti pregnache . Et Bonagens guelfi eodem modo iuravit.

Et Hec infrascripta terra est comunis brixie de donegalo detenta et usurpata in loco asule per infrascriptas persouas.

Et dominus Vgo ruine iuravit . dicit ii . bib . sive . parum plus vel minus esse in magazano de quibus ipse solebat colligere et habere redditus pro illis . qui habebant res comunis brixie in pignore . et dicit plus x . annos esse . quod comes guizolus de sancto martino occupavit . illas . ii . bibulcas et eos violenter tenuit ab illo tempore infra . s ; dicit comitem azonem et comitem albertum de casalolto pro ea emisisse illas ii . bibulc . cum omni eo quod ipse comes guizolus habebat in loco et territorio asule . que

due bibulcas iacet in brayda comunis brixie . que est in magazano . A merid . parte dicte brayde et A sero . ita quod A sero porrigatur usque ad confinia hominum de flesso . et dicit quod vgo crespine solebat illam terram tenere pro comuni brixie . et redditum ei dare de ea.

Et Item dicit . ii . bibulc . esse ad pugnolas plus vel minus parum quas filii condam spazafori tenere solebant pro comuni brixie . de qua ipse vgo colligebat et habebat redditum pro illis . qui habebat res comunis in pignore . quam comes guizolus de saraxino occupavit . A . ii . annis infra . et eam tenet . coheret A sero fossatum visinantie . A monte una strathella.

Et zilius clare iurar . tenere se semper ivisse cum illis qui mensurabant terras comunis brixie iam sunt transacti . xx . anni . vel circa et dicit dictam terram de pugnolis et de magazano fuisse designatam mensuratoribus comunis brixie et mensuratam et scriptam pro comuni brixie . et dicit girardum de crespina illam terram de magazano designasse ipsis mensuratoribus pro comuni brixie . et filios spazafori illam de pignolis ipsis designatoribus dicentibus se tenere dictas terras pro comuni brixie.

Et Albertus alene iuravit dicit se cum domino Ambrosio gioldi fuisse gastaldo comunis brixie plus iii . annis . et eo tempore dicit se et dictum ambrosium fecisse designari et mensurari omnes terras comune brixie quas habet in curte asule . et dicit tunc dictas ii . bibulc . de magazana . et illas duas bibulcas de pignolis fuisse eis designatas pro comuni brixie et eas mensurari fecerant . et eas habuerunt et tenuerunt quiete pro comuni colligendo annuatim redditum de eis toto tempore sue gastaldie.

Et martinus alberti riboldi iuravit tenere . et dicit se vidisse filios spazafurni tenentes dictam terram de pignolis nomine comunis brixie ad redditum dandum comuni brixie de ea.

Et hoc sunt ea que occupata sunt in loco asule de feudis vasallorum comunis brixie.

In primis a comite guizolo de saraxino occupate sunt iste terre de feudis illorum de bathasoflis . scilicet . in cazabella . ii . bibulc . sive plus quam illi de mayna de casali mauro emerunt postea a dicto comite . coheret . A mane tenet dominus gurzolus de ambrosius . A merid . branchellus.

Et Item in eadem contrata . vi . bibulcas terre glerive sive plus . A mane clesis . A sero filii zilii de avorea.

Et Item in castro azule unum sedimen in quo habitat portenarius . et est . i . tabul.

Et Item comes gualfredus de eodem feudo unum sedimen quod est in lacu . et est xxv . tabul . coheret A mane via . Et v . bib . sive plus terre iacent . ad saccas et pugnolas que fuere de feudo rubei . qui et guido de floriana dicitur et fuit filius Widonis leazarri de bathasofla . Et v . plod . sive plus ad capellam iuxta braydam comunis brixie . que fuere de feudo rubei et duchi . Et . iii . bibulc . terre in gazolo de feudo illorum de sigefredo coheret . A merid . et A sero via.

Et Item Idem comes . ii . bibulcas sive plus de feudo illorum de bathasofflis in gazolo . coheret . A mane Albertus gabia . A merid . via . A sero filii domini . et hoc dictum est de illis duabus bibulcas in gazolo . per albertum gabiam et iohannem dayamundi et azonem Widonis.

Et Isti sunt illi homines de asula qui tenent de feudis de bathasofflis . S. zilius franceski qui tenet iii . bibulc . in cazabella . terre aratorie et glerive . A mane currit clesis quam dicit ipse zilius ducum de bathasofflis refutasse comiti Walfredo et ipsum comitem investivisse ipsum zilium de ea terra.

Et Item trummanus de rustico tenet ii . bibulc . in segathitiis de qua rubeus de floriana investivit eum per feudum . coheret A mane athegherius ferrarius.

Et Item filii tempore unum sedimen quod fuit de feudo dicti duchi . A mane via.

Et Item dothus de collo . xxv . tab . terre in volta que fuere de feudo rubei . A mane tenent filii domini carogi.

Et Item iohannes ottebelli unum sedimen quod est . xxv . tab . que fuere de feudo dicti rubei quod iacet in burgo Asule . A merid . filii tempi de bonizonibus . A sero barnaba de salis.

Et Item visus bellexorum unum sedimen quod est . xxv . tab . in burgo de ultra clesim quod fuit dicti rubei quod ipse visus et nepotes eius tenent nomine comitis gualfredi . A mane clesis.

Et Item filii Wifredi sichefredi vii . tab . in burgo de lacu . que fuere de feudo dicti rubei et duchi . coheret . A merid . via.

Et Item zilius sutor . i . bibul . et xxv . tab . in regona que fuit de feudo dicti rubei coheret . A mane via.

Et . Item niger de belinca et bonacursus de iudeis i . bibulc . et i . tabul . in gazolo que fuit de feudo dicti rubei . coheret A merid . plebs de asula.

Et Item confitetur dictus niger se tenere . vii . bibulc . et plus terre per feudum a comite guizolo de saraxino . et a comite martino de sancto martino . quod fuit de illis de bathasofflis.

Et Item iohannes de daymundo iii . bibulc . ad sacolas et ad pugnolas in iii . petias de quibus dicit ipse iohannes dictum rubeum investivisse eum per feudum honorifice qui etiam iohannes dicebat de fore vasallum contra omnes personas comunis brixie de duabus partibus . et filiorum comitis ugonis de terci . de alio suo feudo . quod ab ipso comuni tenet et ab ipsis comitibus . qui etiam dixit idem iohannes se postea fuisse investitum per feudum de illis tribus bibulcas a comite Wizolo de saraxino.

Et Item de feudo bathasofflorum Wiscardus de martiis . habet xxv . tab . in prevacario que terra fuit dicti rubei . A mane ugo arlotti.

Et Item Idem Wiscardus . tab . in prevacario de feudo duchi . A merid . tenent filii bogi.

Et Item martinus de maynetto . i . bibulc . et dimid . terre et plus ad selvellum de feudo duchi . coheret A mane Ubertus medicus.

Et Item filii menabovis . i . plod . ad sacculas de feudo duchi . coheret A mane tenent filii teutaldi de clara.

Et Item filii menabovis . lxxv . tab . de feudo dicti duchi . coheret A merid . fossatum.

Et Isti sunt homines de asula qui tenent de feudo filiorum Wifredi sichefredi . Scilicet . dominus zilius sutor . ii . bibulc . ad voltam . coheret . A merid . comes albertus . A mane clesus mortuus.

Et dominus ambrosius giroidi . olim gastaldus comunis brixie cum alberto de Alena dicit cum eodem alberto concorditer.

Et lafrancus filius roberti de pomo de Asula . iuravit stare precepto domini azonis de pallazo et domini benvegnuti de mede . i . bibulc . terre iacente ad runcos bathazonum . et que fuit eis designata per allodium . et quam dicebat tenere in feudum a filiis dothonis de daymundo.

Et Item de feudo zilioli filii condam marante . tenet Vgo raymundi . i . bibulc . ad gambinatas de qua investitus est a comite martino de sancto martino per feudum . coheret A sero gambinus.

Et Item Robertus de pomo dimid . bibulc . ad runcum bathazonum de dicto feudo quam dictus robertus tenet per allodium . coheret . A mane via.

Et Item Ugolinus morenchi in eadem hora dimid . bibulc . de eodem feudo quam tenet per feudum a comite alberto de casali alto . coheret . A monte filius ferlende.

Et Item martinus massarius de eodem feudo . viii . tab . per allodium ad clusam . coheret A merid . illi de dotho.

Et Item comes martinus et filii zilioli dicti marante ii . bibulcas de eodem feudo per allodium in clauso qui fuit dicti marante . coheret a mane via publica.

Et Item Albertus savina . i . tabul . de eodem feudo ad lamam per medium clausum illorum de spazaforno . quam dicit et clamat esse feudum suum a comite martino.

Et Item otto mayne de casali mauro et oldefredus frater eius iuraverunt stare precepto domini azonis de pallazo et domini benvenuti pregnache . et manifestare eis veritatem de omni eo . unde eos fratres interrogaverint.

Et Item gisla uxor condam alberici de gibbo de casali mauro . similiter modo iuravit.

Et Item interrogati dicti fratres dixerunt comitem Wizolum de saraxino vendidisse sibi terram per allodium que est in cazabella . iuxta brachellos que fuit de feudo duchi de bathasofflis . et est iii . bibulc . et xlii . tab . precio . xviii . librar . mezan . sicut ipsi fratres dicebant.

Et Wido filius menabovis de azula iuravit astrictus dicit terram quam ipse et fratre tenent . i . bibulc . parum plus vel minus et dicit se et fratrem suum tenere eam per feudum a comite alberto de casali alto . et dicit eam fuisse de feudis illorum de bathasofflis . que iacet in duabus petiis ad sacolas . coheret uni a mane ipsi fratres . A merid . martinus de

vido lana tenet de feudo quod fuit duchi. A monte via. A sero dicti fratres. Alteri. coheret. A mane zilius de clara. et A merid. A sero Lanfrancus baschera. A monte tenet Lanfrancus dondi et fuit de feudo pacis duchi.

Et Item dicit dictus Wido se et fratres suos investitos fuisse per feudum a rubeo de floriana de. m. bib. terre in gazolo quam ipse rubeus tunc dicebat esse de feudo quod tenebat a comuni brixie. quam ipse rubeus refutavit comiti Wizolo de saraxino qui pro ea investivit dictos fratres per feudum de ea terra quam ab eo tenent. coheret. A mane albertus. gabia. A meridie comune brixie. A sero filii maxonerii. A monte via.

Et Item filii condam maxonerii tenent a comite Walfredo per feudum. n. bibulc. et dimid. sive plus de feudo quod fuit duchi de batasofla in tribus petiis. due quarum iacent ad pugnolas et tertia iacet in ardis. prime petie coheret. A mane carminella. et A merid. via. secunde coheret A mane et A merid. comes azo de casali alto. A sero filii comitis pizzii. terciie coheret a mane via. A merid. filii ravitie.

Et Ugo raymundi iuravit stare et attendere precepta domini azonis et domini benevenuti de eo quod clamat a comite martino per feudum quod fuit de feudo filii marante. et est media bibulca. et iacet in gambinata coheret. A merid. magister raymundus. A mane comune brixie. A sero aqua gambini.

Et Wiscardus de merciis de azula iuravit stare precepto domini azonis de pallazo et domini benevenuti pregnache queritur ei preceptum ut in proximo die luni post. octav. pasce eat brixiam ante eos qui dicit se tenere duas bibulcas et plus de feudo illorum de bathasoflis de quo dicit se investitum fore a baruero et orico de casali mauro quibus rubeus et doccus paganus de arlotto omnes consortes refutaverat.

Et non invenitur in cartis comunis brixie designatio facta de feudo pagani condam de arlotto qui habebat quartam partem feudi illorum de bathasoflis de asula. cuius heres est quidam nicola qui moratur cremone in burgo sancti guielmi extra portam.

Et Bonacursus iudeis de asula iuravit attendere precepta domini azonis de pallazo et domini benevenuti pregnache. qui eis manifestavit se tenere de feudo illorum de bathasoflis. m. bibul. et xxv. tab. quarum una bibul. invenitur in designatione facta de feudo Widonis leaxari de bathasoflis. s. illa de gazolo cui coheret. A merid. plebs de asula. que bibulca dicebatur in carta ipsius bonacursi teneri a comite alberti de casali alto. Alie due et xxv. tab. iacent ad selvellum et non invenitur in cartis comunis brixie. Que due bibul. et xxv. tab. dicuntur esse in carta bonacursi de feudo quod tenetur a comuni brixie. cui coheret. A mane. et A merid. quadam viazola. A sero Ugolinus de marengo.

Et Item dicit dictus bonacursus dictum guidonem refutasse postea totum dictum feudum comiti gualfredo et ipsum comitem eius bonacursum pro ea investivisse de eo feudo.

Mon. Hist. Patr. XIX.

Et Item invenitur vero quod lanzonus tenet unam petiam terra jacente in squadretho que est media bibulca. A monte filii comitis Azonis. et ab omnibus aliis partibus habet idem lanzonus.

In Asula.

Et Baldella bonaiuncta. Et Bonacursus de iudeis. Et Anceletus et Albertus orlandus filii condam guielmi malanoctis qui tenuere per xl. annos.

Et bagotius et filius pellicie. Et ysaac. Et Majolus. Et trimanus. Et Albertinus butorti.

Et Ubertus feragni. Riboldus filius condam lafranci tardini.

Et Ugo siccus quod tenuit per xl. annos.

Et Ambrosius de bullis. Et Maguzanus. Et Riboldus teze. Et Guido et Albertus menabovis fratres. Et Zilius martini clare. Et Ubertus eius frater. Et Gratus calefi. Et Azo baccus. Et Ymelda de bullis. Et temporalis ville. Et bonacursus de bullis. Et Ribaldinus lafranci alberti. Et Lanzonus.

Et Petrus de begnis. Et Romanus. Et martinus Ottolane. Et Acerbinus. Et Ugo portenarius. Et muttus.

Et belosi⁽¹⁾. Et filii martini de boldo. Et iohannes Isemberti. Et ottolinus codasini. Et filii uberti de sasso.

Et gemma et Ugo isemberti. Et plevanus et ottolinus de sancto eusebio. Et martinus Alberti riboldi.

Et bonoldus panis de milio qui non dedit redditum n. bibulc. milii.

LXXXVI.

(1009, Giugno)

Instrumentum cuiusdam venditionis facte per pasqualem et Rozam jugales de paterno⁽²⁾.

Inedito.

In xpi nomine inricusq. adri. regi⁽³⁾. Hic in italia anno eius festo⁽⁴⁾ mense junii. Indictione septima.

Constat nos pasqualus filius condam petrini⁽⁵⁾. et Roça filia condam leoni. iugalibus de loco paterno. qui professa sum ego ipsa roça ex natione mea. lege vivere Romana. set nunc pro ipso viro meo.

(1) Nel Cod. n. 1 Pelloi.

(2) L'Odorici, nel vol. V, pag. 25 delle Storie Bresciane, pubblicò un brano di questo documento dicendo d'averlo trascritto da una miscellanea del Biemmi, posseduta dal nob. Clemente Di-Rosa (ora nella Collezione di manoscritti di Storia Bresciana donati dal nob. Clemente suddetto alla Queriniana segnata n° 21). L'Odorici si lagna della *mala trascrizione* del Biemmi e di non aver dato intiero l'importante documento. Che che ne dica l'Odorici il Biemmi copiò esattamente quel frammento, e fece speciale annotazione dicendolo tolto dal Liber Potheris a pag. 160: quindi l'Odorici poteva rivolgersi alla fonte e darci il documento nella sua integrità, tanto più trattandosi di far parte del suo Codice Diplomatico Bresciano, laddove il Biemmi raccoglieva quel brano a tutt'altro scopo. Se così avesse fatto non avrebbe taciato il Biemmi della mala trascrizione essendo quell'Atto scorettissimo, come di leggeri potrà scorgere il Lettore dalle note appostevi.

Il documento dunque è inedito, e quantunque non sia espresso l'anno in cui fu scritto, l'anno sesto del regno di Enrico e l'indizione vii, indicano che fu esteso nel 1009.

(3) Correggasi: *inricus gratia dei rex.*

(4) Correggasi: *sesto.*

(5) Correggasi: *petroni.*

lege vivere uideorum⁽¹⁾ longobardorum . ipso namque iugale meo mihi consentiente et subter confirmante . et iuxta⁽²⁾ lege ipsi pasquali viri meo una cum noticia . de propinquieribus parentibus meis quas⁽³⁾ femine . Id sunt Andrea et petro germanis meis quorum nomina subter leguntur . In quibus eorum⁽⁴⁾ presentia vel testium certam facio professionem et manifestationem quod nullam me pati violentiam ab ipso pasquale viro meo nec a quem p⁽⁵⁾ hominein patior nisi mea bona et spontanea voluntate . accepisse mihi sicuti ex⁽⁶⁾ in presentia testium manifesti sumus quod pariter insimul . quod accepimus ad vos gauso et iohannes germanis . filii⁽⁷⁾ condem ardeverti de loco aricho arientum denarios bonos libras . octo de moneta papia habente pro unaquaque libra denarii ducenti quadraginta finitum precium per quartam portionem de cunctis casis⁽⁸⁾ ex⁽⁹⁾ omnibus rebus territoriis illis iuri nostris qui supra⁽¹⁰⁾ iugalibus quam habere visi sumus in locis et fundis laurenciatica . casamale . casale rumani . clariano . statiano . curticella . civvignola . caneto . ulmeneto . vulungo . malesi grummo . sorbaria . Modica vel in eorum pertinentiis . ut dictum est de predictis rebus tam casis abitationibus quamque aliis edificiis . curtis . ortis . aris⁽¹¹⁾ clausuris vineis campis pratis pascuis silvis roboris ac stellaris ripisorum pineis⁽¹²⁾ ac palutibus coltis et incoltis divisis et indivisis . saletis aticiis (*sic*) usibus aquarum . aquarumque ductibus cum omnibus iuris adiacentiis et pertinentiis ad eandem quartam portionem omnia in integrum et sunt causis⁽¹³⁾ rebus ipsi inter sedimina et terris ubi vites estant seu terris aratorii atque gerbis et pratis seu silvis qui ad ipsam quartam portionem pertinentem super totis . in simul . per mensura iuxta iugies legiptime undecim et si amplius denariis⁽¹⁴⁾ quorum supra iugalibus iuris rebus ad ipsam quartam portionem plus inventum fuerit in predictis locis et fundis . laurenciatica casamale . casale rumani . clariano statiano curticella . civvignola . caneto ulmeneto vaulungo . malesi grummo surbaria . modicha vel in eorum pertinentiis . quam ut supra mensura legitur⁽¹⁵⁾ in presente maneant et inditio⁽¹⁶⁾ pro eodem precio que autem nostris⁽¹⁷⁾ causis⁽¹⁸⁾ et rebus qualibet⁽¹⁹⁾ suprascritis⁽²⁰⁾ legitur cum superio-

(1) Leggasi: *videor*.

(2) Nel ms.: *iusta*, coll's corretta in *x*.

(3) *qui supra*.

(4) *in quorum*, ovvero: *in corum*.

(5) Compasi: *ab quempiam hominem*.

(6) Leggasi *et*.

(7) Il Codice ha *gr. filii ms*; ma sopra il *gr* ed il *ms* sta ripetuto il segno indicante che devono trasportarsi quelle voci l'una al posto dell'altra, *gr ms filii*, quindi si leggerà *germanis filii*.

(8) Pare che qui, come in seguito, l'amanuense intendesse *causis*. Scrive infatti *caus*.

(9) *et*.

(10) Qui nella pergamena ci sono alcuni segni per se illegibili, ma che accennano alle abbreviazioni di: *qui supra*.

(11) Forse: *arcis*.

(12) Leggasi: *silvis roboreis ac stellareis ripis rupinis*.

(13) Leggasi: *casis*.

(14) Leggasi: *de suprascriptis*.

(15) Nel Codice è scritto *msrl*.

(16) Cioè: *maneant vinditione*.

(17) Forse: *suprascriptis*.

(18) Cioè: *casis*.

(19) Cioè: *qualiter*.

(20) Cioè: *supra*.

ribus et inferioribus . seu confinibus terminibus et ingresoratas⁽¹⁾ et accessionibus suarum in integrum a presenti die in integrum . qui supra gausoni et iohannes germanis emptoris nostris⁽²⁾ uestrisque heredibus seu cui vos dederitis maneat et persistat potestatem iure proprietario habendum et faciendum et inde⁽³⁾ quicquid volueritis pro nostro⁽⁴⁾ precio sine omni nostra qui supra iugalibus heredibus nostris contradictione quidem et spondimus atque promittimus nos qui fr⁽⁵⁾ pasquale et Rocia iugalibus una cum nostris heredibus . vobis qui supra gausoni et iohanni germanis emptoris nostris⁽⁶⁾ vestrisque heredibus . seu cui vos dederitis nostris⁽⁷⁾ casis⁽⁸⁾ omnibus rebus . in territoriis sicut supra legitur . in integrum ab omni homine contradicente iustale⁽⁹⁾ defensare et quod si minime defendere non potuerimus . aut si contra accral⁽¹⁰⁾ . per quodvis genium⁽¹¹⁾ agere vel inrumpere quod sierimus⁽¹²⁾ . tunc in duplum vobis casis⁽¹³⁾ et rebus territoriis restituamus sub estimatione in eas de⁽¹⁴⁾ locis melioratis quam in tempore fuerit aut valuerit et nec mihi qui supra roçani liceat ullo tempore nolle quod voluissent⁽¹⁵⁾ . sed quod ad me hoc semel factum vel quod scriptum superius iurandum inviolabiliter conservare promitto cum stipulatione subnixa quod ab⁽¹⁶⁾ omnia sicut⁽¹⁷⁾ inter nobis convenit . Actum in loco aqualunga feliciter.

Signum † † manibus uestrorum⁽¹⁸⁾ pasquali et roçani iugalibus quod hanc cartulam . Indictione⁽¹⁹⁾ fieri rogaverunt et ipse pasquale ad eandem conius sua consensi .

Signum † † Andrei . et petri germani eide predictae rozani quod⁽²⁰⁾ eam interrogaverunt et in ac cartula vinditione ad confirmandam⁽²¹⁾ manum posuit⁽²²⁾ ut supra.

Signum † † Martini et iohanni isti⁽²³⁾ viventes lege romana testibus.

Signum † † † manibus andrei et dagiberti seu athinoti unientes⁽²⁴⁾ longobardorum testibus.

(S. F.). Daybertus⁽²⁵⁾ notarius . sacri pallatii scripsi post tradita complevit et dedit⁽²⁶⁾.

(1) Cioè: *ingressoras*.

(2) Cioè: *suprascriptis*.

(3) Cioè: *faciendum exinde*.

(4) Leggasi: *suprascripto*.

(5) Cioè: *supra*.

(6) Cioè: *suprascriptis*.

(7) Cioè: *suprascriptis*.

(8) Il ms. ha: *cāsis*.

(9) Cioè: *iusta legem*.

(10) Cioè: *cartula*.

(11) *ingenium*.

(12) Cioè: *inrumpere querierimus*.

(13) Il ms. ha: *cāsis*.

(14) Cioè: *in eadem*.

(15) Cioè: *voluissim*.

(16) Cioè: *quia*.

(17) Cioè: *sic*.

(18) Cioè: *suprascriptorum*.

(19) Cioè: *vinditione*.

(20) *qui*.

(21) Cioè: *confirmandum*.

(22) Cioè: *posuerunt*.

(23) Forse: *suprascripti*. È chiaro che l'abbreviazione: *est* poteva essere variamente interpretata da un inesperto copista.

(24) Supplicasi: *viventes lege*.

(25) Forse: *Dagibertus*.

(26) Corr. *complevi et dedi*.

LXXXVII.

—
1225
—

Inedito.

Liber rerum comunis brixie contra tenentes et possidentes comunia factus tempore potest. domini Bonifatii Vidonis vizardi. sub. Millesimo. cc. xx. quinto. Indictione xiii.

Inquisitiones et pronunciationes facte de quibusdam terris vithexe:ti que fuerunt occupate.

In xpi nomine Wielmus de pallatio et iacobus de monteclaro causidicus. et Redulfus de cazago constituti et ordinati per dominum bonifacium vidonis vizardi potest. comunis brixie ad faciendum expediri comunia tempore sue potestatis. pronuntiamus infrascriptas terras et res esse comunis brixie. Et precipimus infrascriptis hominibus et personis omnibus ne de cetero se intromittant de infrascriptis terris et rebus. Sed eas quiete dimittant comuni brixie. Et que terre et res fuerunt vindicate esse comunis brixie. tempore potestarie domini Lotherenghi de martinengo olim potest. comunis. brixie (1).

In vetheseto (2).

Et Albertus brayde unum plodium et dimid. terre que est a sero parte clausi sui. quia nos cognovimus dominum lafrancum de porta emisse a comuni brixie hanc terram ut continetur in quodam publico instrumento confecto a iohanne notario.

Et Montenarius de nuvolinis et socii et participes eius. unum plodium superfluum in venditione eis facta de xiiii. plodiis. et lvii. tab. terre. quod plodium terminatum est a sero parte. et est terra aratoria.

Et Patricus patrici unum plodium et xxxii. tab. terre superfluas in venditione ei facta de sex plodiis. et xxv. tab. terre que iacet ad vergnanum quod plodium et xxxii. tab. terminate sunt a sero parte et est terra aratoria.

Et dominus Federicus de porta. duo plodia. et xxxvii. tabule terre que iacet in verguagno. A mane coheret via. et a sero comunis que est aratoria. et tota iudicata est comuni.

Et Imbertus patrici. Gaforus de cazago albricus de civethino. et Montenarius de nivolinis. et bellonatus stopellus. et Lafrancus osmerini. lxxxii. tabul. terre de illis. quatuor plodiis et lxxxii. tabul. que habebant superflua in venditione eis facta de tribus petiis terre una ad mensuram de xl. plodia et lxxxix tabul. alia ad mensuram de xviii. plod. et xvii. tab. alia vero ad mensuram de sex plodiis. et lxxxvi. tab. et que iiii. plod. et lxxxii. tab. ter-

(1) Lothar. Martin. fu podestà di Brescia nel 1214, 1216 e nel 1218, 1214 et 1216 et 1218.

(2) I *Vitexeti* o *Vitesseti* del Comune di Brescia erano terreni, secondo l'ab. Zamboni, lungo il Mella, e veramente appaiono descritti come vicini al fiume che lor faceva confine.

minata sunt. A monte parte. A mane tenet vielmus ministralis. A monte ecclesia sancti iacobi de mella. A meridie remanet infrascriptis emptoribus. que terra est aratoria et boskiva. et que iiii. plodia infrascripta cognovimus per cartam atestatam factam a petro Blancostati notar. Bonnum cigadam emisse a comuni brixie.

Et martinus de turre una petia terre aratoria. et lame per mensuram. i. plod. et. xxx. tab. cui coheret A mane terra vendita domino vielmo truffi et sociis. A merid. idem vielmus. A sero dictus martinus. A monte bonifacius pethrachi.

Et Girolodus filius zupe unam petiam terre aratoriam. que iacet inter stratam turbulascam et viam que vadit unsadum prope terram quam tenebant vetotus et obizo maco que est per mensuram unum. plod. minus xiiii. tabul.

Et Petrus brognolus et montenarius de nuvolinis. duo plodia et iiii. tabul. superflua a venditione eis facta eorum nomine. et nomine sociorum et participum suorum que duo plodia et iiii. tabul. terminata unt in petia una terre. cui coheret. A mane comunis. A merid. brayda malaviske. A sero et A monte strata. que petia est de venditione illa que vendita fuit de xxxvi. plod. et dimid. et est terra illa aratoria.

Et comune de flumicello. xxv. tab. superfluas. in venditione facta ipsi comuni. de xxxiii. plod. terre. que xxv. tab. terminate sunt. A mane parte iusta caput inferius. et est terra aratoria.

Et Heres stefani belintisini. xvi. tab. superflue in venditione ei facta de duobus plodii terre que xvi. tab. terminate sunt a sero parte apud via. et est aratoria terra illa.

Et domino Millo domini Alberti de Ugonibus med. plod. terre aratorie. A Mane parte vie prope terram suam quod med. plod. assignatum et terminatum est a sero parte terre quam habebant filii condam alexandri de flumicello superfluam et quod med. plod. tenebant ipsi filii alexandri.

Et Ribaldus maroane et Martinus regum et iohannes favanegra et Amichettus et omnebonus fratres sybonenorum de flumicello lxiii. tabul. arator. quas tenebant ultra terram quam bonifacius pethracki eis locaverat et quam emerat a comuni brixie. per mensuram sex. plod. et sunt ille lxiii. et dimid. terminate et asignate. A mane parte illius terre.

Et dominus gratiadeus lugari tenebat terram aratoriam. de comuni per mensuram. duo plod. et vii. tab. que est a sero parte melle de qua terra ipse emerat sub extinatoribus comunis brixie. unum plodium et vii. tab. tamquam de bonis sancti iacobi ecclesie de mella. qui dicebat quod ogerius coxe qui locaverat illam terram emptam fecerat per mensuram de uno plod. sine eius parabola. et quam totam. scilicet duo plodia et vii. tab. debet dimittere et restituere comuni.

Et Girardinus de privardis. iiii. plod. et. xxxv. tab. arator. de comuni que iacet a sero parte melle A monte parte pontis sancti iacobi prope aquam munarie ubi dicitur ad margnanum de qua terra

emerat petrus de cazago ab extimatoribus comunis brixie . duo plod . et xiii . tab . terram quam de bonis ecclesie sancti iacobi de mella et quam terram emptam postea vendidit dicto girardino . et quam terram totam scilicet tria plodia . et xxxv . tab . debet girardinus restituere comuni brixie.

Et filius condam lafranci rofini de flumicello . unum plodium et xviii . tab . terre que iacet a sero parte melle . A monte parte dicti pontis sancti iacobi ubi dicitur ad margnanum.

Et Girardus sarasini et iohannes rofini de flumicello duo plod . terre minus quinque tabule que iacet ad brethellam a sero parte melle . cui coheret A mane et A merid . Mella . A sero Albertus carentani et via.

Et Arivabenus notar . lxxx . tab . terre superfluas que terminate sunt A mane parte terre sue quam emit a comuni ad mensuram trium plod.

Et Vesinus mestralis tenet per dominum iacobum confanonerium et dominum bernardum fabam a strata superiori usque ad stratam inferiorem que vadit ad campum bassum et sicut capit viam que est prope sepem ecclesie sancti iacobi in sero usque ad lectum melle et est per mensuram duo plod . et lxxviii . tabul . et que terra appellatur de mezulis.

Et Heredes condam runcabuschi tenent duo plodia et iiii . tabul . terre apud braydam malavische quam terram pronuntiamus esse comunis brixie . et precipimus ymie uxori . condam runcabuschi que iuravit pro filiis suis nostra attendere precepta ne de cetero intromittere . debeat pro se nec intromittere permittat filios suos de infrascripta terra . scilicet eam terram quiete permittat comuni brixie.

LXXXVIII.

—
1225
—

Inquisitiones et pronunciationes facte de terris de monte denno (1).

Inedito.

Et Infra in MONTEDENNO. Et samuel filius condam domini gandulfi maltriti iii . plodia plus in venditione facta ipsi gandulfo . de lxxvi . plod . terre que iii . plodia terminata sunt . A merid . parte que est terra buschiva et iacet supra monasterium sancte euphemie.

Et Heredes condam domini mussii de pallazo unum plodium . et lx . tabul . plus in venditione facta ipsi condam musso de decem plodiis et xxxiii . tabul . terre quod plodium et lx . tabul . terre terminate sunt . A monte parte . et est terra buschiva et quam terram emitt monasterium sancte euphemie ab heredibus condam predicti musii que iacet ad poffas iudeorum.

(1) Il Monte Denno, ora detto Monte della Maddalena, che sovrasta alla città di Brescia, è uno dei più elevati fra quelli di secondo ordine nella provincia, inalzandosi 704 metri sopra il piano della città: si eleva al di sopra delle deliziose colline che circondano Brescia da nord-est a nord-ovest.

Et lafrancus de tabernariis et patrichellus patrici . xxviii . tabul . superfluas. In venditione facta eis de vii . plodia et lxxviii tab . terre . que xxviii . tab . terminate sunt . A monte parte prathelli prope senterium et est terra boschiva . et iacet in costa de tavaretha.

Et iohannes de taiergna duo plod . superflua in venditione ei facta de vi . plod . terre . et que duo plodia terminata sunt . A monte parte . et est terra buschiva . et iacet supra costam de costadono.

Et iohannes trefolius . xviii . tab . plus in venditione ei facta de xiii . plod . et xviii . tab . terre et que xviii . tab . terminate sunt . A mane et A monte parte . et est terra buschiva . et iacet de subtus de corsinis.

Et crescentinus alkeriorum . lx . tab . superfluas in venditione facta de vii . plodia terre . et que lx . tab . terminate sunt . A monte parte et sunt vidate et buschive . et que terra iacet in costa dono.

Et iohannes roberti chithazius . girardus de cassellis lafrancus de temolinis . Lafrancus filius condam rozonis fioalarii . xxxiii . tab . plus de illis . lxxxv . tab . plus habentes in venditione eis facta de xi . plod . et xxvii . tab . et que lxxxv . tab . terminate sunt A monte parte . et est terra buschiva et iacet in ponichis quia cognovimus chitasium emisse xxx . tab . terre de infrascriptis lxxxv . tab . per cartam atestatam . factam ab ysacho notar . et cognovimus . per cartam atestatam . a iohanne aricazii . notar . ipsum iohannem debere habere xxii . tab .

Et Albertinus filius condam girardi de caselis . xxxiiii . tab . plus in venditione facta ipsi girardo de tribus plodii . et lxxvi . tab . terre . que xxxiii . tab . terminate sunt . A mane et merid . parte . et est terra buschiva que iacet supra dossum de corsinis.

Et Girardus cigalla . iiii . tabul . plus in venditione ei facta de xviii . tab . que iiii . tab . terminate sunt . A merid . et A sero parte . et iacet terra illa de subtus de croxica.

Et Petia una terre remanet in comuni per mensuram xli . tab . que iacet de subtus croxica . Inter clausum hockinteste et clausum cesarie condam domini petri de calcaria . A monte coheret heredes condam olberti oculi bovis sicuti terminate sunt ille . xli . tabul .

Et Giselbertus porcellus . xxxvi . tab . terre runchive et xvi . tab . terre boschive que iacent in poffa de sub castello . A mane tenet filius saletti . A merid . tenet idem giselbertus . A monte et sero comunis . que tab . indicate sunt comuni . et dicebat ipse giselbertus se tenere terram illam ab albrico de civethino.

Et filius saleti x . tab . terre boschive que iacet ibi prope dictam terram quam tenet giselbertus et quam terram dicebat se tenere ab alberico de civethino . et est iudicata comuni . coher . ei A mane idem albericus et socii . et A merid . similiter . A monte comune . A sero tenet dictus giselbertus.

Et Anselmus oculus bovis . conversus tabernarius . Jacobus de la nuce . Albericus de civethino . patricus patrici . stephanus belintesini . bertramus cotti . Iohannes notar . de botesino . Iohannes fretholdi . bonacossa de bagnolo . iohannes baiamundi . iohan-

nes trucii. petraccus de la nuce. med. plod. minus. xx. tab. de infrascript. iiii. plod. que habebant plus in venditione eis facta de xxvi. plod. et dimid. terre detracto med. plodio. pro viis novis que quatuor plodia terminate sunt A merid. parte terra boschiva. et runcata que iacet in costa spissa. et cognovimus Guilelmum acursi emisse. iiii. plod. illorum. quatuor plodiorum et xx. tab. et facto pronuntiamus. medium plodium. minus. xx. tab. esse comunis brixie.

Et filii giroldi carioni. xxi. tabule plus in venditionem ei facta ipsi giroldo de ii. plodia terre in costa de ravaretha et sunt terminate ipse xxi. tab. A monte parte et est boschiva.

Et heredes condam ogerii bastardi. petiam unam terre que est per mensuram. lx. tab. in costa spissa que est. runcata et boschiva. et est A mane parte clausi sui.

Et dominus michel de tabernariis. xviii. tab. plus in venditione ei facta. de vi. plod. terre in ravaretha. et que xviii. tab. terminate sunt. A merid. parte et est terra runchiva. et vidata. et quas xviii. tab. terre. ipse michel refutavit. supradictis officialibus. nomine supradicti comunis recipientibus.

Et temarinus. viii. tabul. terre vidate. quas heredes quandam olberti oculis bovis occupaverant comuni brixie. A sero parte clausi sui. que iacet de subtus croxica. et que viii. tab. terminate sunt. a sero parte clausi et quas viii. tab. ipse temorinus dicebat se tenere.

Et Petrus filius condam alberti gatti petiam unam terre que iacet in costa de calcaria que est per mensuram xviii. tab. et que terra est terminata. cui coheret A mane antiqui. A merid. berardus de anzonna. A monte antiqui. A sero via. et est terra runcata.

Et heredes condam baruchelli unam petiam terre boschive que iacet ubi dicitur in costa dono. et que est per mensuram. x. plod. et dimid. A mane emptores de costa retunda. A merid. brixianus berzarde. A sero via. A monte delaydus de botesino. et que est terra boschiva.

Et Lafrancus bonserii sex. tab. terre de comuni A mane et monte parte clausi sui versus viam que iacet in valle debe et sunt ille sex. tab. terminate. A monte parte.

Et Presbiter de pulledramis viii. tab. terre de comuni terre vidate. A mane parte clausi sui versus viam que vadit in vallem debé et que viii. tab. terminate sunt a mane parte.

Et dulcius notar. presam de comuni sicut capit ab uno termino ad alium in affiliatione unus quorum A sero parte et alius a mane. A monte parte clausi sui apud tesam a dosso de paracullis quam pressam fecerat. condam gratiadeus crivellarius qui tenebat tunc dictum clausum.

Et zufredus Arduyni de bagnolo. iiii. tab. A merid. parte clausi sui qui iacet apud tesam ad ossum de bonacullis.

Et Sebastianus mazochi. x. tab. terre cum ravaria A monte parte clausi sui que iacet ad planam et terminate sunt ille. x. tabul. computata ravaria. A mane

parte clausi sui. scilicet a parte clausi usque ad illud ambrosii dotted. et est terra vidata.

Et Lafrancus osmerini. una tabula et dimid. terre de comuni quam occupaverat ambrosius dotted. A monte parte clausi sui. que iacet illi prope planam et est terminata illa tabul. et dimid. A monte parte scilicet a termino posito inter illum clausum et clausum sabati mazochi versus illum clausum ambrosii qui lafrancus infrascriptus tenet modo istam terram.

Et Ariprandus oculis bovis. vii. tab. terre. A monte parte clausi sui quod iacet ad planam. et que vii. tabul. terminate sunt A monte parte.

Et Monasterium sancti faustini. vii. tab. terre aratorie. A meridie parte campi et illius monasterii versus montem qui iacet ad colognolas. et que vii. tab. terminate sunt. A merid. parte et quem campum tenet albertus grassy de pedriolo.

Et Patricus patrici sive filii eius. xvii. tab. terre comunis. A merid. parte clausi sui versus montem qui iacet ad colognolas. et que xvii. tab. terminate sunt A merid. parte.

Et petia una terre pertinet comuni que iacet ad colognolas per mensuram xlvi. tabul. cui coheret A mane et A merid. et sero comune. A monte via quam terram solebat tenere condam piliparius et quam modo tenebat vandulus de bornado.

Et gayfaxanus xvii. tab. terre. A merid. parte clausi sui que iacet ad colognolas versus montem. et que xvii. tabul. terminate sunt a merid. parte.

Et Vandulus de bornado petiam unam terre arator. de comuni que est per mensuram lxx. tabul. que iacet ad colognolas cui coheret. A mane comune. A merid. via. A sero clausus gayfaxani. A monte via. que terminata est versus divisum.

Et Morlanus de pedriolo xxx. tab. terre de comuni arator. que iacet ubi dicitur in costa de quintasio. cui coheret. A mane via. A sero tenet Idem morlanus.

Et Lafrancinus carentane debet expedire comune a termino posito a monte parte campi sui usque ad terminum que est A merid. parte. qui est extra septem. et iacet campus ille in aiono.

Et designatum est quod pertinet ad comune pratum de runco quod est apud montepianum. scilicet usque ad flumen et usque ad pratum heredum condam domini mayfredi advocati. A merid. coheret ipsorum heredum et in mane per totum versus montem.

Et filii raynerii sobricati debent remove septem unam et preceptum est sacramento eis ut removeant sepe illam quam habent super comune ibi prope terminum castanee cruce signatum. que vadit in sero a mane iuxta montem montepiani.

Et gracionus de fontana debet remove unam septem parvam spiccam quam habet supra comune qui est apud terminum prope clausum suum.

(1) Nel Cod. n. 1 sta nel testo, ed in questo fu aggiunto posteriormente sul margine.

Questo monte denominato *Palòs* in dialetto è nella valle Trompia; confina a monte coi comuni di Sarezzo o di Lumezzane, a mattina col comune di Caino, a mezzodì con quelli di Bovezzo e di Nave, ed a sera con quelli di Concesio e di Carnina.

Et teutaldus bella femine de montepiano debet remove septem unam parvam quam habet super comune . que est iuxta terminum qui est prope clausum quem ipse tenet.

LXXXIX.

—
1225
—

*Inquisitiones et pronuntiationes facte de terris
et possessionibus de pallozio ⁽¹⁾.*

Inedito.

In PALLOZIO. Et comune de carsina unam petiam montis boschivam et quam habebat iugazatam que est inter terminum baioni et terminum beyte versus mane usque ad vallem carsine et usque ad terminum illius vallis.

Et Girardus manie de costoro petiam unam terre vidate et boschive quam tenebat ad livellum a filius domini archiepiscopi que iacet prope terram vidatam quam tenet salvodeus et vitalis et iohannes fratres de cothalaza ad livellum a domino petro de carcia inter terminum baioni corni et illum terminum vallis de costorio in contrata perethelli.

Et filii condam lafranci de picigo . unum campum que iacet ibi prope dictam petiam terre vidate quam tenebant a monasterio sancte julie.

Et teutaldus aliotti . unam petiam terre campive que iacet in voo de saiollis quam tenebant a domino marchesio de carzia.

Et Lafrancinus boveti de mansiono unam petiam terre campive et boschive que iacet ad carpenum quam tenebat per dominum marium de pallazio vel filios domini archiepiscopi.

Et Vezatus de cothalaza et salvodeus illius loci petiam unam terre ranchive que iacet apud faedum quam tenebant a filius taxoni de coriacha.

Et Item dictus Lafrancinus boveti petiam unam terre campive que iacet ad runcum bornengum quam tenebat per dominum marium de pallatio.

Et domofollus albertoni de costorio unam petiam terre boschive que iacet in granzono quam tenebat a domino oprando prandonum.

Et filii floris de costorio unam petiam terre boschive que iacet in ranzono quam tenebant a prandonibus.

Et bellebonus carnevalis de costorio et participes eius unam petiam terre campive que iacet in ranzono per dom . prandum prandonum.

Et Iohannes dom . bertolotti de runcullo de navis . petiam unam de terre runcate Infra terminum qui est in fundo vallis et infra terminum qui est in angulo sesse . iuxta costam sesse . versus dossum de druzagho.

Et bonzoannus de tavernolis . Alberici gezonis peciam unam terre vidate et runcate infra terminum qui est apud clausum suum veterem a superiori parte . et infra terminum qui est a capite inferiori

illius clausi et sicut capit dictus terminus superior versus terminum qui est apud terram runcatam iohannis domini bertolotti qui dicitur esse in cantono runki illorum de tavernolis et infra terminum qui est in valpozollo in sero et versus montem.

Et carlinus polixende de navis . peciam unam terre arator . infra predictos terminos de valpozollo de dosso de scuthezolis quam tenet a domino Raymundo Vgonum et domino tosabecco.

Et Albertus ciprianus unam peciam terre runcate infra predictas confines . scilicet infra terminum del valpozollo et terminum qui est in dosso de scuthezollis.

Et Ugo donicane de navis una peciam terre runcate infra terminum predictum de valpozollo et terminum qui est in dosso de scuthezollis quam occupaverat favalus de navis.

Et Girardus rubeus de navis . unam peciam terre runcate quam iacet infra predictos terminos de valpozollo et terminum qui est in dosso de scuthezollis.

Et Girardus gezonis unam peciam terre arator . infra terminum qui est ad voum moronum et infra terminum fixum in picesega.

Et marcius belesini de navis . unam peciam terre aratorie infra predictum terminum de picesega et infra terminum qui est iuxta viam de curtinis.

Et Pizenonus de super a pilis sancti faustini maioris tenet unam petiam terre quam occupaverat sabatinus valtem de buezio qui est infra terminum qui est ad frontalle de voltis de palozio . A monte et A mane parte . termini quam tenebat a filiis condam domini cavelcaselle et dom . Iacobo de pallazio.

Et dom . Rambaldus Ugonum . peciam unam vidate et arator . quam petebat pro se dominus Raymundus Ugonum que iacet inter terminum qui est apud albarethum et illum terminum qui est in picesega ad voum moronum . cui coheret . A mane tenetur per ipsos dominos . A merid . via . A sero filiorum condam marchesii cipriani . et ottonelli de cariolis . A monte comunis que potest esse . x . plod . et plus.

Et comune de navis totum id quod petebatur per dominum oddonem advocatum . potest . illius terre nomine illius comunis quod est infra hos confines . scilicet ab aqua que dicitur lestria infra parte usque in grazago . sicuti trahunt termini positi pro comuni brixie et usque in cortinis et a termino cortinarum usque sub punta usugi . ad terminum ibi positum inter illos de navis et illos de concessio . et usque in cervasio . et usque ad forcellam sicuti trahunt termini qui sunt inter illos de navis . et de concessio . et de lumexanis . et usque ad predictam lestriam propter runcos gazia divissa que sunt infra hos confines.

Et comune de cothalasia et costorio et coriaga . tres pecias terre boschive quas petebat . una quarum iacet ubi dicitur in faysollo apud terminum ibi positum . Alie due petie . iacent infra montem una ubi dicitur ad ugallum alia in squathredo.

Et dominus brixianus de lavello longo hanc terram quam petebat pro se et fratribus suis et aliis domini qui habent partem in buezio . que iacet infra hos

confines. scilicet a dosso azeniche versus mane usque ad vallem aque et usque ad culmum quod est inter illos de buezio et illos de navis et usque ad dossum opolli. qui est inter illud de artegnato et illos de navis et illos de buezio preter in his tribus locis. scilicet. manzenigha et costalatha et poffis quam tria loca ita remanent ut soluta sunt.

Et Nos guielmus de pallazio. et jacobus de monteclaro causidicus et Rodulfus de cazago supradicti constituti super faciendo expediri comunia ut superius dictum est pronuntiamus omnes infrascriptas terras et res esse comunis brixie. et precipimus omnibus infrascriptis tenentibus infrascriptas terras et res ne de cetero se intromittant de eis. sed eas quiete dimittant comuni brixie. que etiam infrascripte terre et res indicate fuerunt esse comuni brixie. et hoc dicimus salvo eo si reperiatur aliquem vel aliquos emisse de infrascriptis terris et rebus. a tempore potest. domini lotherenghi de martinengo infra a comuni brixie. quod non sit ei vel eis aliquod preiudicium.

Et Item pronuntiamus omnes infrascriptas terras et res esse comunis brixie. et precipimus omnibus tenentibus infrascriptas terras et res ne de cetero se intromittant de eis. sed eas quiete dimittant comuni brixie. Item.

XC.

—
1225
—

In pontevico ⁽¹⁾.

Inedito.

In PONTEVICO. Et Gubertinus ⁽²⁾ de alfianello filius condam ottonis guberti et oldoinus ⁽³⁾ cuius frater. peciam unam terre arator. que iacet ubi dicitur ad montem pellatum. et que dicitur esse duo plodia et de qua tercium reddebatur. et quam ipsi occupaverunt duo anni sunt. coheret ei A mane taxoni A merid. . . . . A sero. et A monte via.

Et Oldus de brayda et filii berenni ⁽⁴⁾ et iohannes arditus de rubecco detinent. unam peciam terre aratorie ultra oleum in cantonatho et quam usurpaverunt sex anni sunt et plus. et que consueverat reddere quinque soldor. imper. comunis brixie pro ficto. et que potest esse unum plodium et dimid. A mane petri pilipari et participum eius. A merid. dicti iohannis ardit. A sero dicti oldi. A monte filiorum berenni et predicti oldi.

Et Heredes condam iacobi de pontecarali mediam sortem sive medietatem terrarum sortis que fuit

(1) *Pontevico* è capoluogo di una grossa borgata sulla strada postale che da Brescia conduce a Cremona, presso la riva sinistra dell'Oglio. Ha una popolazione di 3343 abitanti: è cinta di mura ed ha un castello, il quale era molto forte. Pontevico è terra molto antica: il *Pontis Vicus* palesa la sua origine latino-italica. Della sua origine, de' suoi primi abitatori e delle sue vicende storiche, si hanno importanti notizie nella *Storia di Pontevico del Sac. Prof. Angelo Berenzi* Cremona, tip. I. tit. Manini 1888, in-8°.

(2) Nel Codice n. 1 è *Gilbertinus*.

(3) Nel Cod. n. 1 è scritto *Oddolinus*.

(4) Nel Cod. n. 1 è sempre *Benni*.

illorum de usso. scilicet unam peciam que iacet ad fontaninos et que dicitur esse sex. plod. A mane via. A sero stronum. A monte illi de buscha. et peciam unam que iacet in campo malo que dicitur esse iii. plodia aut plus. A mane plebis A merid. brixiani retholdi. A sero similiter A monte via. et peciam unam ad montem caurellum que est unum plodium aut plus. A mane brixiani retholdi. A merid. et A sero via. et peciam unam in eadem contrata quam tenet albertus rustici A mane. . . . . A merid. . . . .

Item unam peciam terre quam tenet albertinus oddonis cosse in eadem contrata. et que est unum plodium aut plus A mane. . . . . A merid. . . . .

Item petiam unam quam tenet riboldus que est unum plodium. A mane. . . . . A merid. . . . .

XCI.

—
1225
—

Item in moso.

Inedito.

In MOSO. Et Albertus berlende de moso unum casamentum quod emit ab alberto oldi quod tenebat in feudum a comuni brixie dictus albertus oldi pro duabus partibus. A mane via. A sero fossatum vetus. A merid. fossatum novum comunis.

Et heredes condam comitis pizii. peciam unam que est circa tres bibulcas. quam albertus oldi vendidit infrascripto comiti pizio. quam dictus albertus tenebat in feudum pro duabus partibus a comuni brixie quas duas partes dictus albertus vendidit ipsi comiti. et pronunciatum est illas duas partes illius pecia terre esse comunis brixie. cui A mane coheret filiorum comitis Vgonis. A merid. . . . . A sero. . . . . A monte via.

Et dominus Azo comes duas partes infrascriptarum pectiarum terre quas lafrancus de cuskis vendidit condam domino Azoni comiti quas dictus lafrancus tenebat pro duabus partibus. a comuni brixie in feudo. et pro tercia a comitibus. scilicet. unam bibulcam et dimid que iacet ad tartarum A mane strata. A merid. Otherici. A sero malaviscarum. Item petiam unam. iacet in eadem contrata que est. i. bibul. et dimid. A mane via. A sero malaviscarum. Item mediam bibulc. que iacet ad gambonellos A mane filiorum condam dom. pizii. A merid. . . . . A sero alberti cuske. A monte via. Et peciam unam que iacet ad gazium que est mediam bibulc. A mane filiorum dom. bernardi. A merid. strata. A sero Albertus cuske. Item unam peciam prati que est quarta pars unius bibulc. que iacet ad runcos apud momeliam A mane filiorum comitis azonis. A sero similiter. A monte dom. segnorini. Item. i. peciam ultra oleum que iacet ad suchellos et que est una bibulca parum

minus . A mane domini raymundi . A sero filiorum condam malavische . Item unam peciam . In castro que est minus de tabula una . A mane . . . . . A sero . . . . . pronunciatum est duas partes infrascriptarum terrarum esse comunis brixie . Item duas partes infrascriptarum petiarum terre quas infrascriptus Lafrancus de cuskis vendidit dom . pizio comiti . et quas terre ipse Lafrancus tenebat in feudo a comuni brixie pro duabus partibus . et a comitibus pro tertia parte . unarum quarum iacet ubi dicitur ad gazium . et est una bibulca . A mane filiorum condam domini pizii de eodem feudo . et A merid . similiter . A sero filiorum condam dom . azonis de eodem feudo . Alia iacet in eadem contrata que est una bibulca . A mane dugallum . A merid . alberti berlende . A sero et monte filiorum domini pizii de hoc feudo . Item unam peciam que est circa mediam bibulcam que iacet in canidollo . A merid . et A mane filiorum domini pizii . A sero comitis cabrielli de belforto . et pronunciatum est per nos infrascriptos officiales duas partes infrascriptarum peciarum terre quas dictus azo comes tenebat ut superius dictum est esse comunis brixie . et precipimus heredibus infrascripti comitis pizii ne de cetero intromittant se de duabus partibus infrascriptarum peciarum terre : sed eas duas partes quiete dimittant comuni brixie .

Et dominus Raymundus comes unam peciam que est circa mediam bibulcam . que iacet ad nosiclam . A mane dom . Wifredi comitis . A sero et A merid . via . Item unam peciam de subtus levatam que est una bibulca . A mane et A merid . dom . dicti raymundi . A sero levata . et pronunciatum est has pecias terre esse comunis brixie .

Et dominus Azebonus filius dom . guielmi comitis . circa mediam bibulcam que iacet ad canedum de subtus levatam . A mane comunis de mosso . A merid . bertolameum . A sero comitis guizoli . A monte comunis brixie . et pronunciatum est hanc terra esse comunis brixie .

Et dominus henricus comes unam peciam que est una bibulca et plus . que iacet ad calcariam . A mane et merid . ipse henricus . A sero comune . A monte filiorum domini Wifredi pedis sapientis quam terram pronunciatum est esse comunis brixie . et quam terram refutavit dictus dominus henricus infrascript . dominis officialibus nomine comunis brixie recipientibus .

Et bonapax et fratres filii condam domini guifredi comitis guielmi . . . . . peciam que iacet ad calcariam . et est una bibulca et plus . A mane dicti dom . henrici . A merid . et sero ipsorum fratrum . quam peciam terre pronunciatum est esse comune brixie .

Et filii domini comitis pizii unum vnum molendini quod tenet per eos sozo servus eorum ad fictum quod pronunciatum est esse comunis brixie .

Et pronunciatum est quod nona par honorum de moso est comunis brixie . qui honores sunt curature mercati et ravaticum et pontaticum et bancaticum . et quam nonam partem possident et detinent filii

condam comitis Azonis . et filii comitis Alberti . et dom . Vido . dom . Azonis de casalolto et dom . guifredus de sancto martino . et dom . martinus comes .

Et Heredes comitis pizii . unam peciam que iacet ad fratalongam . et est tres bibulcas . A mane via . A merid . filii comitis azoni . A sero gandulfus azonis . . . . . bibulca . que iacet ad gazium . A mane dugalum . A merid . Albertus berlende . A sero via . Item petiam unam vitum que iacet in cagnedullo minus unius bibulca . A mane Albertus berlende . A merid . Valdu . A sero dom . cabriellus comes . Item mediam bibulcam . que iacet ad runchethellos . A mane filii dicti domini pizii . A monte via quas pecias terre alberto cuske vendidit comiti pizio . et pronunciatum est duas partes infrascriptarum terrarum esse comunis brixie .

Et dominus henricus filius condam domini comitis azonis unam peciam prativam que est minus unius bibulca . que iacet ad sulchellum . A mane comes raymundus . A sero via . A merid . comune brixie . Item unam peciam prati . que est quarta pars unius bibulca . que iacet ad runcos . A mane et A merid . segnorinus . A sero filii comitis pizii . Item unam peciam in castro . A mane riallum . A monte ecclesie de moso pronunciatum est hac pecias terre albertus cuske vendidit condam ipsi azoni .

Et dom . Segnorinus petiam unam terre que est media bibulca . et est prativa . et quam Albertus cuske vendidit dom . Azebono comiti . et erat de feudo quod tenebat ipse albertus pro duabus partibus a comuni brixie . A mane comune de moso . A merid . filii dom . pizii . A sero comes guizolus . et pronuntiamus duas partes ipsius terre esse comunis brixie .

XCII.

1225

Item de eodem in retholdesco.

Inedito.

In RETHOLDESCO . Et dominus Bonifacius comes de sancto martino . unum pratum quod bernardus spala et tonsus vulpis consueverant tenere quod est circa duas bibulcas quod iacet ultra corvolum et de quo dabatur viii . soldor . imper . ficti comuni brixie omni anno . A mane astaldi . A merid . corvuli . A sero comites . A monte corvolinum quod pronuntiamus esse comunis brixie .

XCIII.

1225

Item de eodem in Mariana.

In MARIANA . Et bovo gastaldus comunis sacramento dixit quod hic Wifredus reliquit terra comuni . Wifredus vacki . homo de macinata domini

bonifacii comitis de sancto martino . peciam unam terre aratorie que iacet ultra corvillum et est circa tres bibulcas . que est comunis brixie . A mane via . A merid . comune . A monte comites . A sero . . . . . quam terram pronunciamus esse comunis brixie .

Et belinus lamperti tenet in feudo a domino zanebono fulcki unum sedimen quod iacet ad faversarum iuxta casamentum bovi . et quod sedimen tenebat fulco ricardi in feudo a comitibus de Lomello . A mane bovo . A merid . iacobus de salis . A sero rutti . A monte via . quod pronunciamus esse comunis brixie .

Et Iohannes abbatis unam peciolam terre que potest esse media bibulca vel circa que iacet ad tartarellum . et quam fulco ricardi tenebat in feudo a comitibus de lomello et comuni brixie . A mane illi terre pugissiorum . A merid . mayfredi patari . A monte Ugolini rutti quod iohannes tenet per dominum bonacursum de mariana . et pronuntiamus duas partes predictae terre esse comunis brixie .

Et Michaelis ville . unam peciam terre vidate que est circa media bibulca . et iacet ad tartarellum . et de qua dat drictum domino bonacurso de marana . et quam filius rozolini et vendidit habiaticus fulconis ricardi Atti . qui fulco tenebat eam a comuni brixie in feudo et a comitibus . A mane comunis brixie . A merid Ugolini rutti . A sero via . et pronunciamus duas partes illius terre esse comunis brixie .

Et dominus iacobus de salis unum casamentum quod iacet A monte parte castri de mariana quod habet occupatum Idem dominus iacobus . et quod casamentum comites de lomello tenebant possidebant et vendiderunt comuni brixie . A mane illi casamento dicti dom . iacobi . A merid . tartarus A sero illius domin . iacobi . Et pronunciatum est illud casamentum esse comunis brixie . Salvo omne iure istius dom . iacobi si quod melioramentum fecisset infrascripto casamento nec sit et aliquod prejudicium .

Et Bonifacius comes de sancto martino . . . bibulca . vel circa que iacent ad corvillum quas columbus et petrus ugonis tenebant et quas abstulit eis . A mane ecclesia sancti firmi . A merid . corvulum . A sero . et A monte comunis brixie . et pronuntiamus totam terram illam esse comunis brixie .

Et Martinus de gazolo . et zanebellus eius frater . x . bibulca . terre in feudo a domin . Bonifacio . comite de sancto martino . que iacet in tribus peciis terre in pertinentia de Mariana . pronunciamus predicta terras totam esse comunis brixie .

XCIII.

—
1225
—

Item de eodem in Asula.

Inedito.

In ASULA. Et heredes condam domini Azonis et heredes condam dom . Alberti de casaloito . duas bibulcas . terre aratorie que continetur in Brayda comunis brixie . A merid . parte et A sero usque ad

confinia hominum de flesso . et quas duas bibulcas . Vido crespine et fratres consueverant tenere a comuni brixie . et de quibus dederunt gastaldionibus comunis brixie derictum . et que dicta brayda iacet in machazana et pronunciamus infrascriptas terras esse comunis brixie .

Et Iohannes daymundi tres bibulcas ad sacollas et ad pignollas in quatuor peciis de quibus dicit idem iohannes rubeum floriani investisse eum per feudum honorifice qui etiam idem iohannes dicebat se fore vasallum contra omnes personas comunis brixie de duabus partibus et filiorum comitis Ugonis de tercia . de alio suo feudo quod ab ipso comite tenet qui etiam dicit idem iohannes se postea fuisse investitum de illius tribus bibulc . a comite wizolo de sarasino . pronunciamus duas partes illius terre esse comunis brixie .

Et Wido filius menobovis dixit quod terra quam ipse et frater eius tenent unam bibulca parum plus vel minus se et ipsum fratrem tenere eam per feudum a comite alberto de casalotto et dixit eam fuisse de feudo illorum de bathasuffis que iacet in duabus peciis ad casellas . A mane uni ipsi fratres . A merid . martinus de ventullana de feudo qui fuit duchi . A monte via . A sero dicti fratres . Alteri coheret a mane zilius clare . A merid . lafrancus baskera . A sero et monte tenet lafrancus dondi . et pronunciamus duas partes infrascripte terre esse comunis brixie .

Et Ugo Raymundi dicit quod comes martinus investivit eum per feudum de media bibulca terre et iacet in gambinata . A merid . maystri raymundi . A monte comunis brixie . A sero aqua gabini . et que terra fuit filii marante que terra modo tenetur a comuni de asula . ex venditione dicti comitis martini . pronunciamus illam terram esse comunis brixie pro duabus partibus .

Et Azolinus cordelionis . unam bibulcam terre de feudo illorum de bathasuffis quam tenet a comite vizolo de sarasino et iacet in gazolo . A mane filii domini . A merid . via . A monte plebs de asula . quam rubeus de floriana reffutavit comiti guizolo . et ipse comes pro ei investivit corleonem patrem dicti azonis quam pronunciamus esse comunis brixie .

Et Aricus et Ziliolus de seminellis confessi et manifesti fuerunt quod dant ii . Soldor . imper . cum suis participibus pro servicio feudi sui quod fuit comitum de lomello . scilicet . xii . imper . comuni brixie . et xii . imper . domino gualfredo et filiis domini pizii . unde pronunciamus duas partes infrascripti ficti esse comunis brixie .

Et Wizardus filius condam domini pizii petiam unam terre que iacet in rivera de rino . et quam consueverat tenere omnebonus jacobini maystrali ad drictum a comuni brixie que est de dominicale comunis brixie . coheret ei A mane via . A merid . idem dominus Wizardus et A monte et A sero . idem Wizardus et que potest esse circa unam bibulcam . et dimidiam et que terra est aratoria et prativa et quam pronunciamus esse comunis brixie .

XCV.

—
1225
—*Item de eodem in Mariana.*

Inedito.

Item in MARIANA. Et dominus iacobus de salis tenet et possidet terras quas condam vgo guberti ruti consueverat tenere a comuni brixie in feudo et que fuerunt de venditione comitum de lomello . et qui vgo non reliquit heredes descendentes ab eo . una quarum iacet ad sulerum . coheret A mane et A sero via . A merid . ecclesia de mariana . Alia iacet ad tartarellum . A mane et A sero via . A monte dom . bonacursus . A merid . stratari . Alia iacet in burgo mariane . A mane et sero via et est casamentiva . A merid . predictus dominus iacobus . A monte belinus de lampertis . et quas terras omnes cum casamento pronunciamus esse comunis brixie .

Et heredes comitis Narisii unam peciam terre ad scovatam . A mane heredes domini pizii . A sero comunis brixie . A monte via . Et medietatem unius casamenti in burgo mariane . A mane heredes dom . pizii . A merid . via quam tenet vercius filius domini montenarii per filios dom . Narisii . Item petiam unam prati in ripa tartari quam tenent filii pistoris . A mane tartarum . A sero et monte et merid . jacobi de salis quas terras cum casamento condam dominus Narisius emit arabrazato . qui tenebat eas in feudo a comuni brixie et a comitibus . pronunciamus duas partes infrascriptarum peciarum terre et duas partes medietatis illius casamenti esse comunis brixie .

Et heredes comitis pizii . unam petiam terre quod iacet ad scovatam . A mane et monte via . A merid . comunis brixie . Et medietatem casamenti que iacet in burgo mariane . A mane et merid . via . A sero medietas casamenti eiusdem sediminis que vendita fuit comiti Narisio prout supra legitur . Item petiam terre que iacet ad solerum que est circa . viii . bibulc . A mane illorum de rivoltella A sero filiorum dicti dom . pizii . Item unam petiam terre que iacet supra ripam tornalpassi . que est circa . v . bibulcas . A mane tornalpassum . A sero via . Item unam petiam que est circa tres bibulc . que iacet supra ripam de tornalpasso . A mane barickellorum . A monte dicti dom . jacobi et que terre fuerint de venditione comitum de lomello . quas uldevrandus tenebat ab ipsis in feudo qui Uldevrandus vendidit infrascriptas terras cum casamento condam comiti pizio . et pronunciamus esse comunis brixie .

Et heredes condam dom . pizii . feudum quod uldevrandus vendidit condam pizio patri suo quod tenebatur predictum uldevrandum . et quod feudum tenebant ab eo boninsegna et iohannes filii redulfi vitoti . Et quod feudum fuit de venditione comitum de lomello quod pronunciamus esse comunis brixie .

XCVI.

—
1226, 8 intr. iunio.
—*Item de eodem in Asula.*

Inedito.

Item in ASULA . Et Trumanus rustici . duas bibulcas in segaticis de qua rubeus de floriana Investivit eum per feudum . A Mane Adhegherius ferarius et pronunciamus esse comunis brixie . pronunciamus est ex consilio sapientum iohannes . . . bosonis rusticorum de asula esse in possessione de una bibulca et dimid . infrascripte terre salvo iure pertinentie comunis brixie .

Et filius tempore . unum sedimen quod fuit de feudo duchi . A merid . via . A mane vilanus tutielle . et pronunciamus illud sedimen esse comunis .

Et Dotho de collo . sex tabul . de illis . xxv tab . quas tenebat in volta . que xxv tab . terre fuere de feudo rubei . A mane filii dom . carogi . quas sex . tab . terra pronunciamus esse comunis brixie . salva omnem rationem comunis illarum xviii . tabul .

Et Bonacursus de zuthegis et niger belincay l . tabul . in gazolo . quas fuerunt de feudo rubei . A merid . plebs de Asula . quas l . tab . pronunciamus esse comunis brixie .

Et filii menabovis . lxxv . tab . de feudo dicti duchi . coheret . A mane fossatum . et pronunciamus ipsam terram esse comunis brixie .

Et Ugolinus morengi in contrata ubi dicitur ad runcum bathazolum . mediam bibulcam quam tenet per feudum a comite alberto de casalolto de eodem feudo . coheret A mane . filius ferlende . pronunciamus ipsam esse comunis brixie .

Et bibulcus et filius tenent una bibulca terre que fuit de feudo pagani Arloti exauditum et iacet post castrum a sero parte . coheret . A mane dicti zilii . A sero vizolinus ambrosii quam terram pronunciamus esse comunis brixie . et ideo nos dominus Albertus de lavello longo . et dom . bonacursus tanghetini . positi in eodem officio in sequenti anno ex consilio sapientum pronunciamus dictam terram cum fructibus in preceptis a tempore infrascripte pronunciationis esse comunis brixie . restituendam non obstante instrumento quod producit per infrascriptum bibulcum sive per bonifacium petracchi eius defensorem .

Et Item pronunciamus terram partem unius regone et spigolorum que regona est post castrum de mariana . et que regona potest esse circa novem bibulcas . esse comunis brixie .

Et Dominus guielmus de pallatio . et iacobus de monteclaro . et Redulfus de cazago constituti ad faciendum expediri comunia ut superius dictum est dixerunt et preceptum die lune nono intrante iunio . Bontempo barzio pilipario sacramento ut proximo die sabati debeat auferre et expedire omnes sepes .

et laborerium novum quod et quas fecerat post castrum apud pusterlam . A natale proximo preterito infra sub pena xx . libr . imper . et quod hodie per totum diem fecerit securitatem de centum soldor . imper . massario comunis . Item die veneris quarto exeunte iunio . sacramento preceperunt Infrascripto bontempo barzio . et sub pena . xx . libr . imper . quod hodie per totum diem precepisse debeat auferre sepes et laborerium infrascriptum . Et precipimus sacramento mortathelle eius iuratori precise quod faciet eum attendere totum hoc vel per se attendat .

Et Item infrascripti domini preceperunt sacramento Witali ferario de roade die dominico . octo . Intrante iunio . ne de hinc ad an . novum proximum faciat aliquod edificium occasione faciendi rotam unam de amullare in fundo fossati ubi iam fecerat nisi esset verbum . potest . brixie et quam remove rat precepto infrascriptorum dominorum .

Et Item infrascripti Domini Die jovis quinto exeunte . iunio . sacramento preceperunt lafranco tavano et girardino de herbusco ferarius quadre arcus quod cras per totum diem debeant auferre et expedire totum laborerium novum quod fecerant vel edificare fecerant fieri in fundo fossati . a natale proximo preterito infra . et specialiter . Rotam illam quam edificaverant in fundo fossati . Et quod cras per totum diem fecerint securitatem unam centum soldor . imper . Massario comunis brixie . et hoc totum attendant . sub pena . xx . libr . imper . secundum quod preceptum est eis

XCVII.

1226, 12 intr. iunio

Designatio et manifestatio potheri quod habet comune brixie in loco et territorio de casaloldo.

Inedito.

In xpi . nomine . In terra de casalolto . Isti sunt consules de casalolto . scilicet . dom . totheschus Boninsegna . Isti sunt vicini eorum . scilicet . dom . Lafrancus judicum et Johannes gandulfi marini . Maynettus dom . Arip randi . Alchisius zavus . Mostardus de castro veteri . Ysaac cui dicitur suzulus petrus romagne . Iohannes aque nigre . negrardus iohannes magistri . omnes isti iuraverunt ad dei evangelia dicendi et manifestandi totum pothorum quod comune brixie consueverat habere in terra de casalolto et omnes rationes et honores et jurisdictiones et vasallos et omnes terras usurpatas ed occupatas in ipso loco et pertinentia de casalolto . Et qui omnes concorditer dixerunt et affirmaverunt quod comune brixie consueverat habere in terra de casalolto unum confanonum annuatim in festo sancti faustini quem dabat comune casaloldi comuni brixie

pro castro novo . quod stratum fuit et pro mercato quod erat apud castrum illud . quod castrum et mercatum comune de casaloldo tenebat in feudo a comuni brixie . et franchitatem illius burgi occasione illius confanoni . et turrin unam que erat in castro novo infrascripto .

Et Item dicunt quod comune brixie consueverat habere in terra de casalolto . unum tectum molini cum tribus rotis et Wasum et unum hospicium quod erat apud molendinum . sed dicunt quod comune brixie vendidit comuni de casalolto . molinum et hospicium illud .

Item unam petiam terre arator . que tempore destructionis erat casamenta que iacet in burgo destructo de casalolto . A mane parte Wasi molini . quam terram comune de casalolto tenebat in feudo a comuni brixie . quam occupaverat ventura de brayda quem vendidit comiti martino per allodium et nunc dictus comes martinus possidet et tenet terram illam .

Iam dictus comes martinus tenet unam petiam . terre arator . que consueverat esse casamenta . Iacente in eadem contrata quam erat de feudo . quod comune de casalolto tenebat in feudo a comuni brixie .

Et Item unam petiam terre arator . jacente A monte parte mercati burgi novi destructi . A mane tartari quam tenet dictus comes martinus . quam consueverat tenere comune de casalolto a comuni brixie in feudo .

Et Item dicunt quod filii comitis alberti de casalolto occupavere unam petiam terre arator . in qua consueverat esse mercatum et domos in quibus consueverat fieri mercatum . quam terram comune de casalolto consueverat tenere in feudo a comuni brixie .

Et dominus Albertus de lavello longo et dominus bonacursus tancketini die veneris xii . intrante iunio . sacramento preceperunt comiti antonio et comiti baldoyno qui iuravere pro se et comite berardo fratribus ne se de cetero intromittant de infrascripta terra sed quiete dimittant comuni brixie . et sub illo banno quod eis vellet auferre pot . brixie .

Et Item dicunt et affirmant quod universitas comunis de casalolto de castro novo erant vasalli honorifice comunis brixie pro infrascriptis terris et rebus . salvo eo quod si quo tempore inveniretur habere aliquam rationem vel ius in terra de casalolto . quod non sit aliquid preiudicium comuni brixie neque illi de casalolto .

XCVIII.

1226 13 intr. iunio.

Item de eodem in Mariana.

Inedito.

In TERRA MARIANA . Et dominus Bonacursus tancketini . et dom . Albertus de lavello longo qui sunt constituti ad faciendum expediri comunia . et qui sunt inquisitores de pothero de comitatu tempore pote-

stare domini Lambertini de Lambertis ⁽¹⁾ potestat. comunis brixie. sacramento preceperunt belino de lampertis de mariana quod ne se decetero intromittant de uno casamento sive sedimine quod tenebat in feudo a domino zanebono fulchi. quod iacet ad faversatum. quod sedimen tenebat fulco ricardi in feudo a comitibus de Lomello. sed quiete dimittat comuni brixie. quod pronunciatum est esse comunis brixie. et quod det et designet. xx. imper. et duos capones massario comunis brixie. de huic ad x. dies. quas denar. et capones confessus fuit se habuisse pro ficto illius sediminis de proximo preterito anno.

Et dominus bonacursus tancketini et dom. Albertus de lavello longo. sacramento preceperunt dom. jacobus de salis qui ibi iurare ne se de cetero intromittat de infrascriptis terris et rebus. sed quiete dimittat comuni brixie. et quod det terciam partem de omnibus frugibus istius terre. massario comunis brixie. hec sunt terre quas condam Ugo rutti consueverat tenere in feudo a comuni brixie. que fuere de venditione comitum de lomello una que iacet ad solem. coheret. A mane et sero et monte via. Alia iacet ad tartarellum. A mane et sero via. Alia iacet in burgo mariane et casamentiva. A merid. predictus dominus iacobus. A monte bellinus de lampertis.

Et confitetur bovo pallotti quod dominus jacobus de salis solvit ei annuatim. vi. sold. imper. pro ficto casamento quod iacet. A monte castri de mariana quod pronunciatum fuit comuni brixie. et ipse dominus jacobus confessus fuit illud casamentum debere esse comunis brixie.

Et dominus bonacursus tanckettini. et dominus Albertus de lavello longo sacramento preceperunt iohanni abbati. ne se de cetero intromittat de duabus partibus. medie bibulce terre iacentis ad tartarellum sine verbo potest. brixie. coheret A mane pugisiorum et quod det tres quartas filiginis. ad x. dies massario comunis brixie et terciam partem de duabus partibus de fabo quod est nunc in terra illa.

Et confitetur bovo pallotti gastoldus de mariana. quod Wifredus vachi dat ei quartum de terra que iacet ultra corvolum. que pronunciata fuit comuni brixie.

Et dominus bonacursus tancketini et dom. Albertus de lavello longo. sacramento preceperunt michaeli ville ne se de cetero intromittat de duabus partibus med. bibulc. terre jacente ad tartarellum. et quod det massario comunis brixie. unam quartam et dimid. frumenti. huic ad x. dies. quod granum confessus fuit se habuisse in illa terra in preterito anno.

Et dom. Albertus de lavello longo et dominus Bonacursus tancketini sacramento preceperunt pasquali de robertis ne se de cetero intromittat de una bibulca terre jacente supra ripam turnalpassi. sine verbo potest. que terra pronunciata fuit comuni brixie. quam terram occupaverat heredes condam comitis

pizii. et quod det duas partes unius sextarii milii massario comunis brixie. hinc ad decem dies vel iuxtam estimationem.

Et Infrascripti dom. sacramento preceperunt Verzio de mariana ne se de cetero intromittat de una petia terre jacente ad scovatam. A mane heredum comitis pizii. et de medietate cuius casamenti jacente in burgo de mariana. scilicet. de duabus partibus sive verbo potest. brixie. et quod det massario comunis brixie. hinc ad x. dies vi. sold. imper. pro estimatione vini quod fuit in terra infrascripta pro parte comunis brixie.

Et dominus bonacursus tancketini et domin. Albertus de lavello longo. sacramento preceperunt pro martino de cazolo. quod ne decetero se intromittat. de. x. bibulc. terre quas tenebat in feudo a comite bonifacio. que iacent in pertinentia de mariana. que est pronunciata esse comunis brixie et preceperunt ei quod de huic ad x. dies det et designet massario comunis brixie terciam partem de tota spelta et de toto frumento quod est in illa terra. que terra fuit de feudo illorum de sacha.

Que infrascripta precepta facta fuerunt die Veneris. xii. intrante junio.

Et dominus bonacursus tanckettini et dom. Albertus de lavello longo sacramento preceperunt comiti antonio de baldoyno fratribus filiis comitis Alberti de casalto recipientibus pro se et dom. berardo eorum fratre ne se de cetero intromittat de una bibulca terre aratorie que continetur in brayda comunis brixie in territorio de asula. A merid. parte et sero usque ad confinia hominum de flesso et que brayda iacet in machazano. sed quiete dimittat comuni brixie. et quod det et designet tercia frugibus ipsius terre massario comunis brixie vel iustam estimationem de hinc ad x. dies.

Quod preceptum factum fuit dies jovis. xi. Intrante junio.

Et dom. Bonacursus tancketini et dominus Albertus de lavello longo sacramento preceperunt domino jacobus de salis quod de hinc ad x. dies restituit comuni brixie. lx. tabule terre regone que est post castrum de mariana. que lx. tabule terre desunt ad suplendum iii. bibulcas quas debet habere comune brixie. et comites longi. que terra invenitur in libro comunis *brixie* debere esse tota viii. bibulcas salvo quod si infra hunc terminum aliquam rationem vellet ostendere de hoc.

Quod preceptum factum fuit. Die Veneris xii intrante junio.

Et dictus Albertus de Lavello longo et dominus bonacursus tancketini. die veneris. xii. intrante junio. sacramento preceperunt zanello landini de mariana ne se de cetero intromittat de infrascriptis terris. scilicet. de una pecia terre jacente ad turnalpassum. A mane turnapassum. A sero via. et de iii. bibulcas terre aratorie jacentis ad solem. A mane illorum de rivoltella. A sero filiorum comitis pizii. sed quiete dimittat comune brixie. quam terram ipse tenebat a filius condam comitis pizii. que

(1) Lambertinus de Lambertis di Bologna fu Podestà di Brescia nel 1236, il che risulta chiaramente da documento CVI di questo Codice.

est pronunciata esse comunis brixie . et quod de hinc ad . x . dies dederit massario comunis brixie unam somnam spelte vel iustam estimationem et medium sextar . ciserole . nec intromittat de illa terra absque verbo potestat . brixie.

Et Item preceperunt eodem modo peccoto de mariana ne se intromittat de tribus bibulce . terre jacentis supra ripam de turnapasso quam tenebat a filius comitis pizii . A mane barichellorum . et quod det quatuor mazios panici masario comunis brixie . hinc ad . x . dies vel iustam estimationem.

Et Item preceperunt ziliolo filius pistoris quod dimittat petiam unam prati jacente in ripa tartari . A mane tartarum quam tenebat a Vercio de mariana ut dicebat . sed quiete dimittat comuni brixie die infrascripto.

Et dominus Bonacursus tancketini et dominus albertus de lavello longo sacramento preceperunt domino segnorino de moso ne se de cetero intromittat de duabus partibus medie bibulce prati . A mane comune de moso . A merid . filii domini pizii . et quod det et designet massario comunis brixie terciam partem de frugibus illius prati . scilicet duabus partibus hinc ad . x . dies vel iustam estimationem die sabati . xiiii . intr . iunio .

Et Item infrascripti domini preceperunt comiti raymundo e comiti enrico filio condam comitis azonis de moso et comitis zilberto et comiti filippo filio condam comitis Vgonis et comiti Vberto et comiti Raynaldo condam comitis pizii et comiti Walfredo de marcharia quod sint in die martis proximo brixie . ad recuperandam partem de divisionem vasallorum comitum inter comune brixie et comites infrascriptos cum suis participibus . qui dominus Walfredus constituit et ordinavit dominum Vbertum condam comitis pizii suum nuntium ad recipiendam illam partem die sabati . xiii . intrante junio fuit hoc sub porticu de moso . test . dominus bonacursus de mariana . et comes Zilbertus.

XCIX.

1226 , 13 intrante iunio.

Designatio feudi illorum de Saccha. Et Descriptio feudi illorum De Saccha.

Inedito.

In primis quidem dominus brixianus filius domini bovonis de gazolo sacramento astrictus dicere et manifestare totum potherum quod tenet ab illis de saccha . vel qui fuissent de feudo illorum de saccha quod feudum fuit ex emptione comitum de lomello . Qui dixit se tenere undecios bibulcos terre aratorie et dimid . in territorio de mariana . in duabus petiis . Una quarum jacet ad casablum coheret . A merid . et monte martinatius . Alia vero jacet ad curtexellas . A mane martinatius . A sero strathella una cum domino raymundo de gazolo.

Item Martinus de gazolo eodem modo astrictus dicit se tenere . x . bibulcas terre arator . in pertinentiis de mariana quem fuit de feudo illorum de saccha quam dicebat se tenere a comite bonifacio .

Item martinus bellini et lafrancus bellini de retholdesco sacramento astricti dicere et manifestare totum poterum . quod sint se tenere vel aliquem alium vel alios qui esset illorum de saccha . scilicet de feudo quod fuit comitum de lomello.

Et in primis quidem dixerunt et manifestaverunt se cum suis participibus tenere in feudo de illo pothero . ab illis de saccha xxxvi . plod . terra vidata et aratoria adjecentia in territorio de mariana . scilicet . vi . plodia vel circa supra ripam tartari . A mane tartari . Item duobus bibulcas in eadem contrata ultra tartarum . A mane via . A sero tartari . Alia vero tota iacet in territorio de retholdesco . apud stratam de retholdesco ubi dicitur levata . A mane tenetur per alsandros qui alsandri de mantua tenet per illos de saccha . A sero comitis de sancto martino.

Et Item dicunt et affirmant quod vegnutus et Lafrancinus fratres zani lafranci et badocus et literius cum suis participibus de retholdesco ut fama est in terra de retholdesco tenent ab alsandris de mantua unum masium terre in territorio de retholdesco apud illam de bellinis . A mane via . A sero bellini . A monte levata et est xxxvi . plodia . Qui alsandri tenent per illos de saccha.

Et Item dicunt quod antelmus dorche dixit sibi per plures vices et fama est de hoc in terra de retholdesco se tenere mazium unum terre in feudo ab illis de saccha in territorio in retholdesco quod fuit potherum comitum de lomello.

Et Item inventum est infrascriptas terras et res esse de feudo illorum de saccha ex designatione data per bovonem pallotti gastoldionem comunis brixie et dominum Walfredum confirmata . ut dictus bovo infrascriptis dominis dixit et designavit . ac infrascriptas personas . eas in feudo tenere pro dominis de saccha in territorio et pertinentiis de mariana . videlicet . quod ugo de burdinis tenet cum suis participibus unam peciam iacentem ad casablum que est quique bibulces . A monte et mane via . Item ad curtexellas unam peciam que est vi . bibulce . A mane et merid . via . Item ibi prope unam peciam que est decem et novem bibulces . A mane filii citoni . A monte et sero via . Item ad fathressam unam bibulcam A mane dominus kabriel de mariana . A se fathressam . Item ad tezolas . vii . bibulce . A mane via . A monte saraxenis . Item ad curtulfum . vii . bibulce A mane et monte via . Item ibi prope tres bibulce . A mane filii comitis pizii . A sero via . Item ad fossatum sancti petri unam bibulcam . A monte et sero zenobium aque nigre . Item ad ulmum tres bibulce A mane dominus jacobus de salis . A monte dictum monasterium . Item ibi prope . iij . bibulce A monte ferarii . A merid . via . Item in eadem contrata unam bibulcam et di-

midiam . A monte dominus zanebonus . A mane naufarus . Item ad sanctum petrum . v . bibul . A monte et meridie via . Item ad casam cornutam . viii . bibulcas A mane via . A sero comune brixie . Item ad tezolas unam bibulcam et dimidiam . A mane et sero via .

Et Item dixit quod Vbertus girardi cum suis participibus tenent pro Alsandris de mantua qui alsandri tenent pro illis de saccha in territorio mariane . Videlicet ad sanctum petrum . tres bibulcas . A monte via . A mane tartarus . Item ibi prope unam petiam que est . xii . bibulcas . A merid . et sero via . Item ad sanctum cassianum tres bibulcas . A merid . spiche A sero via . Item ad bragatorium sex . bibulcas . A monte filii domini vldonis . A merid . limitem mantuane .

Et Item gastaldiones de mariana tenet pro domino segalino et a suis particibus de feudo illorum de saccha in curte mariane videlicet . ad contursum unam bibulcam et dimidiam . A mane via . A sero dom . iacobus de salis

Et Item ad ulmum unam bibulcam et dimidiam . A mane Lafranci . A sero alberti . Item ad tumbam duas bibulcas . A mane speronus . A sero toccus de othericis . Item in eadem contrata mediam bibulcam . A mane speronus . A merid . via . Item ibi prope . xxxii . tabul . A mane fontus mortivis . A sero obertus girardi . Item ad tumbam unam bibulcam A mane via . A sero fontus mortivis .

Et Item hoc est feudum quod tenet bonusdies de mariana ab alsandris de mantua de pothero . illorum de sacca . In primis unam petiam ad fauressam penes buschum abbatis . que est due bibulce . A mane et merid . via . Item ibi prope aliam petiam que est viii . bibulce . A mane et sero et merid . via . Item ad casalbam . viii . bibul . A mane et sero via . Item in eadem hora . vii . bibulcas et dimid . A mane fossatum sancti petri . A sero zenobium aque nigre . Item ad curtesellas . x . bibulcas A mane dictum fossatum . A sero borni . Item ad tezolas tres bibulcas . A mane dictum fossatum . A sero bordigini . Item iii . bibulcas et dimid . ibi prope . A mane dictum zenobium . A sero via . Item ad senterum mantuanum tres bibulcas . A mane et sero via . Item ad ulmum tres bibulcas et dimid . A mane via . A sero filii algisii . Item in eadem hora tres bibulcas . A mane et sero dominus iacobus de salis . Item in eadem hora tres bibulcas et med . A mane dictus iacobus . A sero gastaldiones . Item ad sanctum petrum mantuanum unam bibulcam et med . A sero dicto Zenobium . Item unam bibulcam et mediam . In burgo mariane et est casamentum . A mane via . A sero tartarus .

Et Item filii mazali tenent a dominis Alsandris mantue . xvi . bibulce jacentis ad braydam gozonem . A monte et sero via . Et iii . bibulcas et dimid . ad braydam malam . A mane filii condam gavuzii . A merid . via . Item ad ulmum duas bibulcas . A mane naufarus A sero dom . zanebonus . Item ad prathellos . unam bibulcam . A mane vgo de caldera . A sero otto savazii . Item in eadem hora unam bibulcam .

A mane ipse otto . A sero iohannes novus . Item ad rotam mediam bibulcam . A monte et sero via . Item duas bibulcas . et est casamentum intus . A mane Vazettus tassi . A merid . via . Item ad ulmum . vii . tabul . A mane boscus . A sero bertolottus .

Et Item quod iohannes gaffari . tenet tres bibulcas . A merid . saracinus . A sero via .

Et Item quod magistrellus et viella tenent vi . bibulcas ad tartarum . A mane filius viligardi a sero tartarellus . Item ad fornasium unam bibulcam . A mane via . A sero speronus . Item unam bibulcam ad soletum parum plus vel minus .

Et Item quod martinus beffe tenet unum casamentum . A infrascript . dominis in burgo mariane . A mane et merid . via Item quod filii roberti tenent pro infrascript . dominis xviii . bibulcas .

Et Item quod filii pizole tenet pro lafranco gezonis de mantua et fratrum eius ab illo feudo de saccha novem bibulce . ad casablum parum plus vel minus . A mane et sero via .

Et Item quod filii condam alberti ugozonis de mariana tenent . viii . bibulcas in eadem hora parum plus vel minus . sed tantum unam bibulcam tenent pro eis in feudo et aliam in ficto . A mane askerus . A sero bordiginis . A merid . testa

C.

1226, 13 intr. iunio.

In moso.

Inedito.

In MOSO . Et Dominus bonacursus tancketini . et dominus albertus de lavello longo sacramento preceperunt guelmo condam comitis Wifredi comitis Wielmi ne de cetero se intromittat de una petia terre que est una bibulca vel plus jacente ad calcariam . sed quiete dimittat comuni brixie . et quod det terciam partem de frugibus illius terre massario comunis brixie hinc ad x . dies de proximo preterito anno et de presente .

In moso.

1226, 13 intr. iunio.

Inedito.

In MOSO . E dom . bonacursus tancketini et dom . Albertus de lavello longo sacramento preceperunt domino raymundi . et dom . enrico fratribus . et filiis condam comitis azonis de moso quod ne se . de cetero intromittant . de infrascriptis petiis terre et rebus . sine verbo potest . brixie scilicet . de una bibulca terre et dimidia jacente ad tartarum . A mane strata . A merid . hotherici . et de una bibulca et dimid .

in eadem contrata A mane via . A sero maladisca-
rum . et de media bibulca ad gambonellos . Et me-
dia bibulca jacente ad gazium . A mane filiorum
domini bernardi . A merid . strata . de una petia
prati . qua est quarta pars unius bibulca . que iacet
ad runchos apud momeliam . Item de una bibulca
parum plus vel minus que iacet ultra oleum ad sul-
chellos . A mane dom . raymundi . et de una petia
in castro que est minus de tabula una.

Et item preceperunt eodem modo comiti ray-
mundo infrascripto de una petia terra que est circa
mediam bibulcam jacentem ad nosiclam . A mane
dom . Wifredi comitis . A sero et merid . via . Item
de una bibulca que est de subtus levata . A mane
et merid . dicti dom . raymundi . sed pro duabus par-
tibus debent dimittere.

Et Item preceperunt eodem modo dom . enrico
comiti infrascripto de una petia qua est bibulca ja-
cente . et plus ad calcariam . A mane et merid .
ipse dom . enricus . . . . et de una pecia prativa
que minus unius bibulce jacente ad soclelum . A mane
comes raymundus A sero via . Et de quarta pars
unius bibulce prati jacente ad runcos A mane et
merid . dom . segnorinus de una petiola jacente in
castro . A mane rialum . A monte ecclesia de moso.

Qui infrascripti . s . dom . bonacursus et dom .
Albertus preceperunt eis raymundo et enrico quod
de hinc ad x . dies dederint et designaverint mas-
ario comunis brixie terciam partem de omnibus fru-
gibus . infrascriptarum peciarum terrarum vel iustam
emptionem a tempore infra quo fuere pronunciate
esse comunis brixie . preter de peciis primitus scriptis
de quibus debent dare tantum tercium de duabus
partibus.

Que precepta omnia facta fuere infrascriptis ho-
minibus de moso . Die sabati . xiii . Intrante junio.

CI.

1226 ?

In Asula.

Inedito.

IN ASULA. Item sacramento preceperunt Ugu-
zoni alberti berlende . ne de cetero se intromittat de
uno casamento pro duabus partibus . A mane via . A
sero fossatum vetus.

Et dom . bonacursus tancketini et dom . albertus
de lavello longo . sacramento preceperunt trumanno
rustichi de Asula . ne se de cetero se intromittat . de .
ii . bibul . terre jacentis in segatiens . sed quiete dimit-
tat comuni brixie . A mane Athicherus ferarius.

Et pronunciatum est ex consilio sapientum ioha-
ninum condam bosonis de rustechis de asula esse in
possessione . unius bibulce . et dimid . terre infrascripte
salvo iure pertinente comunis brixie.

Et suprascripti domini preceperunt bonacurso de

Mon. Hist. Patr. XIX.

iudeis et nigro de belinca ne se de cetero intromit-
tant . de . l . tabule terre jacentis in gazolo . A merid .
plebs de asula qui dixerunt quod in hoc anno non
fuit aliquid in illa terra.

Et domin . bonacursus tancketini . et dom . Alber-
tus de lavello longo . sacramento preceperunt io-
hanni daymundi de asula ne se de cetero intro-
mittat de duabus partibus de tribus bibulcas terre
iacentis ad scolas et ad pignolas . in . iiii . peciis . sed
quiete dimittat comui brixie.

Que precepta omnia facta fuere suprascriptis de
asula . die sabati . xiii . intrante junio.

Et dominus bonacursus tancketini et dom . alber-
tus de lavello longo sacramento preceperunt Vi-
doni filio menabovis de asula ut se de cetero non
intromittat de duabus partibus unius bibulce . et de
xxxii . tabul . terre A mane fossatum . sed quiete di-
mittat comuni brixie . coheret a mane unius terris
de illa bibulca et quod suam partem de fabo quod
nunc est intus massario comunis brixie . vel iustam
estimationem die suprascripto.

Et Item Sacramento preceperunt Vgoni raymundi
eodem modo ne se de cetero intromittat de duabus
partibus medie bibulce terre iacent . in gambinata . A
merid . magistri raymundi . A monte comune brixie .
sed quiete dimittat comuni brixie suam partem de
faxolis qui sunt intus vel iustam estimationem infra
x . dies quos habebit die suprascripto.

Et dominus alberto de lavello longo sacramento
precepit dothoni de collo eodem modo de vi . tabule
terre . A mane filii carogi . sed quiete dimittat co-
muni brixie.

Et Item eodem modo preceperunt johanni tem-
pore ne se de cetero intromittat de uno sedimine .
A mane vilani rothele . A merid . via . sed a decem
diebus in antea absque verbo potest . brixie die su-
prascripto.

CII.

1226, 13 giugno

In pontevico.

Inedito.

IN PONTEVICO die dominico . xiiii . intrante
junio.

Et dom . bonacursus tancketini . Et dom . Albertus
de lavello longo sacramento preceperunt gubertino
de alfianello ne se de cetero intromittat de duobus
plodiis terre aratorie que iacent in contrata ubi di-
citur ad montem pellatum . A mane taxoni . et sero
et monte via . sine verbo potest . brixie . sed quiete
dimittat comuni.

Et dom . bonacursus tancketini et dom . albertus
de lavello longo . sacramento preceperunt oldo de
brayda . ne se de cetero intromittat de uno plodio
et dimid . terre arator . jacente ultra oleum in can-
thonato quam occupaverat ipse . una cum filius be-

rini. et iohanne ardito de rubecco. sed quiete dimittat comuni brixie. coher. a mane petri piliparii et participium eius. A merid. dicti iohannis arditi. A sero dicti oldi et quod det massario comunis brixie suam partem de omnibus bona fide rationabiliter. secundum quod confert hinc ad x. dies. . . . . die suprascripto.

Et dominus albertus de lavello longo. et dominus bonacursus tancketini sacramento preceperunt alberto rustechi de pontevico ne se de cetero. intromittat de una petia terre iacente in contrata ubi dicitur ad montem caruellum. que fuit de sorte illorum de usio quam occupaverant heredes condam in iacobi de potecarali. sed quiete dimittat. comuni brixie sine verbo potestatis brixie. et quod det et designet masario comunis brixie. hinc ad. x. dies partem de omnibus frugibus. ipsius terre. de proximo preterito anno et de presente secundum quod confert bona fide. . . . . die suprascripto.

Et dominus albertus de lavello longo et dominus bonacursus tancketini sacramento preceperunt albertino oddonis cosse ne se de cetero intromittat de uno plodio terre iacente in contrata ubi dicitur apud montem caurellum. sed quiete dimittat comuni brixie. quam terram fuit de sorte illorum de usio. Et quod det massario comunis brixie hinc ad x. dies. xl. coves de siligine nomine quarti illius terre vel iustam estimationem. quas confessus fuit se habuisse in illa terra . . . . die suprascripto.

Et dominus bonacursus tancketini et dom. albertus de lavello longo sacramento preceperunt riboldo de pontevico ne se de cetero intromittat de uno plodio terre quod fuit de sorte illorum de ysio sine verbo potest. brixie. et quod det de hinc ad. x. dies masario comunis brixie. xl. coves siliginis pro quarta illius terre vel iustam estimationem. quas confessus fuit se habuisse in illa terra. . . . . die suprascripto.

Et dominus bonacursus tancketini et domin. albertus de lavello longo. preceperunt comiti Raynaldo et comiti uberto filiis condam comitis pizonis. ut sint in die martis proximo anno potest. brixie sub hanno. x. libr. imper. et tantum ut vellet eis auferre potest nec recedant sine verbo potestat. vel suprascript. dominorum factum fuit preceptum die sabati. xlii. intrante junio.

Et dominus albertus de lavello longo et dom. bonacursus tancketini sacramento preceperunt domino oberto et domino Raynaldo fratribus filiis comitis pizii et domino. . . . ne se de cetero intromittat de infrascriptis terris et rebus sine verbo potest. scilicet de tribus bibulcas terre quas albertus oldi vendidit suprascripto comiti pizio. quas dictus albertus tenebat in feudum pro duabus partibus a comuni brixie. que due partes pronunciate sunt esse comunis brixie cui coheret. A mane filiorum comitis Vgonis. A monte via. Nec de duobus partibus se intromittant de infrascriptis terris et rebus. sed quiete dimittat comuni brixie. videlicet. de una petia terre que iacet ubi dicitur ad gazium. et est una bibulca.

A mane filiorum condam domini pizii de feudo comitum de lomello. A merid. similiter. A sero filiorum condam dom. azonis. Alia iacet in eadem contrata que est una bibulca. A mane dugalum. A merid. Albertus berlende. A monte et sero filiorum domini pizii. Nec de una petia iacente in canidulo que est circa mediam bibulcam. A merid. et mane domini pizii. A sero comitis cabriellis de belforto. et pronunciatum est esse comunis brixie. Nec de uno vo molendini quod tenet per eos suzo servus eorum ad fictum. Nec de una petia terre que iacet ad fratam longam et est. iii. bibulcas. A mane via. A merid. filii comitis azonis. A sero gandulfus azonis. Nec de una bibulca que iacet ad gazium. A mane dugalum. A merid. albertus berlende. A sero via. Nec de una petia vitum que iacet in canedulo. que est minus unius bibulce. A mane Albertus berlende. A merid. Valdu. A sero dominus cabriellis comes. Nec de media bibulca que iacet ad runchethellos. A mane filii dicti domini pizii. A monte via. Videlicet. ne se intromittant de duobus partibus suprascriptarum petiarum terre que due partes pronunciate sunt esse comunis brixie.

Et Item nec se intromittant de infrascriptis terris et rebus. Videlicet de quadam petia terre que iacet ad scovatam. A mane et monte via. A merid. comunis brixie. nec de medietate casamenti quod iacet in burgo mariane. A mane et merid. via. Nec de una petia que iacet supra ripam turnalpassi. que est circa. v. bibulcas. A mane turnalpassum. A sero via. Item nec de una petia iacente ad solerum que est circa. viii. bibulcas. A mane illorum de rivoltella. A sero filiorum suprascripti domini pizii. Nec de una petia que est circa. iii. bibulcas que iacet super ripam turnalpassi. A mane baricalorum et que terre fuerunt de venditione comitum de lomello. et sunt pronunciate esse comunis brixie. Item nec de feudo quod uldevrandus condam vendidit comiti pizio. quod feudum tenebatur a dicto Uldewrando per boninsegnam et johannem redulfi vitotti quod feudum fuit de venditione comitum de lomello. quod feudum pronunciatum est esse comunis brixie.

CIII.

1226?

In vithexetho de preceptis factis pro possessionibus et terris occupatis dimittendis comunis brixie.

Inedito.

In VITHESETHO ⁽¹⁾. Et dominus albertus de lavello longo et dom. bonacursus tancketini. sacramento preceperunt johanni filio fabri. ne se de cetero intromittat de uno plodio et xxxii. tabul. terre quas occupaverant patrus eius in venditione ei

(1) I Viteseti o Vitexeti del Comune di Brescia erano terreni, secondo l'ab. Zamboni, lungo il Mella, e veramente appaiono descritti, come vicini al fiume che loro faceva confine.

facta de sex plodiis et xxv. tabul. terre. que iacet in vergnano que terminata fuit a sero parte. et est aratoria.

Et dominus Albertus de lavello longo. et dominus bonacursus tancketini sacramento preceperunt domino fedrico de porta. ne se de cetero intromittat absque verbo potest. de duobus plodiis et xxxvii. tab. terre jacenti in vergnano. A mane via. A sero comunis brixie. et est aratoria.

Et dominus albertus de lavello longo et dominus bonacursus tancketini sacramento preceperunt domino montenariorum de nuvolinis. ne se de cetero intromittat absque verbo potest. de uno plodio terre aratorie de superfluo de venditione ei facta et sociis suis de xiiii. plodiis et lvii. tabulis.

Et dominus Albertus de lavello longo et dom. bonacursus tancketini sacramento preceperunt Imberto patrici. et dom. alberico de civethino et heredi condam domini bellinati stopelli et lafranco osmerini et albertono tathono curatori heredes quondam gaffori de cazago. ne se de cetero intromittant de lxxx. tabul. terre de illis iii. plodiis et lxxx. tabulis terre quas habebant superfluas in venditione eis facta de tribus petiis terre. et sunt terminata. A monte parte.

Et dominus albertus de lavello longo et dom. bonacursus tancketini sacramento preceperunt girardo privardo. ne se de cetero intromittat de tribus plodiis terre et xxv. tab. terra aratoria de comuni que iacet parte mella ⁽¹⁾. A monte parte pontis sancti iacobi.

Et dominus albertus de lavello longo et dom. bonacursus tancketini sacramento preceperunt montenariorum de nuvolinis et juseppino filio condam petri brognoli. ne se de cetero intromittant de duobus plodiis et iii. tab. terre quod habebant superfluum ex venditione eis facta et sociorum suorum. A mane comunis brixie. A merid. brayda malavisie. A sero et monte. strata. que fuerat de venditione xxxvii. plod. et dimid.

Et dominus albertus de lavello longo et dom. bonacursus tancketini sacramento preceperunt martino belini. ne se de cetero intromittat de xvi. tab. terre quas habuerat condam stephanus eius fratre super venditione ei facta de duobus plodiis terre. que xvi. tabul. terminata sunt a sero parte.

Et dominus Albertus de lavello longo et dom. bonacursus tancketini sacramento preceperunt martino de la turre ne se de cetero intromittat de uno plodio terre et xxx. tab. lame. A mane terra vendita domino guielmo truffi et socus. A sero dictus martinus. A monte bonifacius petrachi.

Et dominus albertus de lavello longo et dominus bonacursus tancketini sacramento preceperunt girardo de marinis et pizevato consulibus de flumicello nomine ipsius comunis. ne se de cetero intro-

mittat de xxv. tab. terre quas habebat superfluas in venditione facta ipsi comuni de xxxiii. plodiis terre. que xxv. tabul. terminata sunt. A mane parte iuxta caput inferius.

Et Item preceperunt sacramento girardo saraxini et iohanni roffini de flumicello ne se de cetero intromittant de duobus plodiis terre minus. v. tabul. que iacent ad rethellam. A sero parte melle. A mane. merid. mella. A sero albertus carentani.

Et Item preceperunt eodem modo. Arivabeno notar. ne se de cetero intromittat. de lxxx. tab. terre quas habebat superfluas in venditione ei facta de tribus plodiis terre que lxxx. tabul. sunt terminate. A mane parte terre sue.

Et dominus albertus de lavello longo et dominus bonacursus tancketini sacramento preceperunt ymie uxori condam runcabuschi. que jurat. pro filius eius ne se de cetero intromittat nec intromittere permittat heredem runcabuschi de duobus plodiis et iii. tab. terre apud braydam malavisie. sed quiete permittat comuni brixie.

Et dominus Albertus de lavello longo et dom. Bonacursus tancketini sacramento preceperunt jacomino filio ribaldi mariane. et iohanni fave nigre et brixiano filio amicheti siboninorum et martino regum de flumicello. qui jurav. eorum mandata. ne se de cetero intromittant de lxiii. tabul. et dimid. terre aratorie quas tenebant ultra terram eis venditam per bonifacium petrachi. et sunt ille lxiii. tab. et dimid. terre assignate et terminate a mane parte illius terre.

Et dom. Albertus de lavello longo. et dom. bonacursus tancketini sacramento preceperunt iohannino filio condam Lafranci ruffi de flumicello qui jurav. suo stare mandato. ne se de cetero intromittat de uno plodio et xviii. terre que iacet A sero parte melle. A monte parte pontis sancti iacobi ubi dicitur ad margnanum.

Et dom. albertus de lavello longo et dom. bonacursus tancketini preceperunt dom. milloni dom. alberti Vgonum. ne se de cetero intromittat de medio plodio assignatum et terminatum est a sero parte terre quam habebant filii condam alexandri de flumicello superfluum et quod mediam plodiam filii condam Alexandri tenebant.

Et Item preceperunt vesinello mistrali. ne se de cetero intromittat de terra quam partem eius tenebat per domin. iacobum confanonerium et dom. bernardum fabam. A strata superiori usque ad stratum inferiorem. que vadit ad campum bassum et sicut capit via que est prope ecclesiam sancti iacobi in sero. usque ad lectum melle. et est per mensuram duorum plodiorum et lxxviii. tab. et que terra appellatur de mezulis.

Et Item suprascripti domini preceperunt. scilicet. dom. Albertus de lavello et dom. bonacursus omnibus suprascriptis personis. ne se de cetero intromittant de infrascriptis terris et rebus. Sed eos quiete dimittant comunis brixie. et quod dent omnes fruges eorum massario comunis brixie. de hinc ad

(1) Mella, fiume della provincia di Brescia. Nasce sul monte Maniva all'altezza di due mila metri circa sul livello del mare: corre da borea a ostro lambendo Brescia e dopo un corso di 96 chilometri si versa nell'Oglio ad Ostiano.

proximum festum sancti petri junii . Videlicet medium vel tercium vel quartum . secundum quod terra portare potest producto eorum a tempore infra quo pronunciatum est illas terras et res esse comunis Brixie.

CIV.

1226.

Et Item de eodem in Montedenno ⁽¹⁾.

Inedito.

In MONTEDENNO. Et dominus albertus de la-vello longo et dom. bonacursus tancketini sacramento preceperunt filio saleti. ne se de cetero intromittat. de x. tab. terre secundum verbo potest. brixie. sed quiete dimittat comuni brixie. et est terra boschiva. et est ibi prope terram quam gisalbertus purzellus tenet. A monte comune. A sero dictus giselbertus.

Et Item preceperunt sacramento Gaytanino filio condam anselmi oculis bovis. et conversio tabernario. et domino petracho de lanuce. qui juraverunt. pro se et pro domino iacobo eius fratre et alberico et de civethino. et iohanni filio patrici. qui juraverunt pro patrico eius patre. et martino belentesini. et heredi condam stephani belentesini et lafrancino filio condam iohannis notar. de botesino. et Vgoni filio condam bonacosse de bagnolo. et ziliolo filio dom. iohannis baiamundi et jacobo fratri condam iohannis truzii et heredi ipsius iohannis. . . . ne se de cetero intromittant de med. plod. terre minus. xx. tab. de illis. . . . plodiis terre que habebant plus in venditione eis facta de xxvi. plodiis terre et dimid. que quatuor plodia terminata sunt. A merid. parte que jacet in costa spega.

Et Item preceperunt girardo vathega ⁽²⁾ quod dimittat similiter si habet qui girardus emerat novit. a dom. martino pellati. qui martinus emerat a bertramo salvo eo. quod non sit ei aliquod preiudicium si habet ius contra damnum a quo emerat. dicens se nescire habere de terra suprascripta si habet vel inveniretur se habere paratus erat eam dimittere ad voluntatem comunis brixie.

Et Item preceperunt iohanni roberti. et githazio. et albertino de casellis. et lafrancino de temolinis qui iurar. pro se et heredi condam lafranci yzonis fiolarii cuius curator est ut dicebat. ne se de cetero intromittant de xxxiii. tab. terre de illis lxxxv. tab. terre quas habebant plus in venditione eis facta de x. plodiis. et xxvii. tab. que lxxxv. tab. terminate fuere. A monte parte. et est terra buschiva et iacet in poniclis. sed quiete dimittant comuni brixie.

(1) Montedenno e Monte Digno = Monte Degno, volgarmente detto Monte della Maddalena per una chiesa alla santa di tal nome consacrata. S'innalza a m. 875 a N-E di Brescia. Nel saggio topografico statistico-medico della Provincia di Brescia di W. Menis, vol. II, p. 145 Brescia, Minerva 1837, in-8) leggesi una descrizione del Monte della Maddalena, interessantissima per le scienze fisiche e naturali.

(2) Nel Cod. n. 1 *Nathega*.

Et Item preceperunt michaeli tabernario qui iuravit pro se et lafranco tabernariorum et iohanni patrici qui iuravit pro patre suo. ne se de cetero intromittant nec ipsos intromittere dimittant. de xxviii. tabul. quas habebant superfluas de venditione eis facta. de vii. plodiis et lxxxiiii. tab. que xxviii. tab. sunt A monte parte prope senterum prathelli. et est terra boschiva et iacet in costa de tavarella.

Et Item preceperunt iohanni taiergne ne se de cetero intromittat de duobus plodiis terre quam habebat superfluam in venditione ei facta de vi. plodiis terre. que duo plodia terminata sunt. A monte parte. et est terra buschiva. et iacet supra costam de costadono.

Et Item preceperunt belintende tutrici filiorum condam girolldi carioni ne se de cetero intromittat. nec dictos heredes intromittere dimittat de xxi. tab. terre in costa de tavaretha. et sunt terminate ipse. xxi. tabul. A monte. parte. et est terra buschiva.

Et Item preceperunt Arcilo notar. ne se intromittat filio condam ogerii bastardi de una petia terre que est per mensuram ix. tab. in costa spessa que est runcata et buschiva. et est a mane parte clausi sui.

Et Item preceperunt sacramento domino michaeli de tabernariis. ne se de cetero intromittat de xviii. tab. plus habentibus in venditione ei facta de sex. plod. terre in tavaretha. que xviii. tab. terminate sunt. A mane parte. et est terra runchiva et vidata.

Et Item sacramento preceperunt girardo filio condam presbiteri de poledramis ne se de cetero intromittat de novem tabul. terre de comuni vidate. A mane parte clausi sui versus viam que vadit in vallem de bee et que novem tabulis terminate sunt. A mane parte.

Et Item preceperunt sacramento lafranco osmerino ne se intromittat de una tabula et dimid. de comuni quam occupaverat ambrosius dotti. A monte parte clausi sui que iacet ibi prope planam. et est terminata illa tabula et dimid. A mane parte. sed a termino posito inter illum clausum sabbati mazocki versus illum clausum Ambrosii. qui lafrancus tenet modo terram suprascriptam.

Et Item preceperunt iohanni patrici. ne se intromittat. xvii. tab. terre de comuni. A merid. parte clausi sui versus montem. que iacet ad colognolas. et que. xvii. tab. terminate sunt. A merid. parte.

Et Item sacramento preceperunt Wandulo de bornado. ne se de cetero intromittat de lxx. tab. terre que iacet ad colognolas. cui coheret. A mane comunis. A merid. via. A sero clausas gayfaxani. A monte via. que terminata est versus divisim.

Et Item preceperunt morlano de pedriolo ne se de cetero intromittat sine verbo potest. de xxx. tab. terre arator. de comuni que iacet ubi dicitur costa quintasii. coheret A mane via. A monte comunis. A sero tenet item morlanus.

Et Item sacramento preceperunt . samuello filio condam dom . gandulfi maltriti ne se de cetero intromittat de tribus plodiis terre que habebat plus in venditione condam facta ipso domino Gandulfo de LXVI . plodiis terre . que tria plodia terminata sunt . A mane parte . et est terra buschiva . et iacet super monasterium sancte Eufemie.

Et Item preceperunt heredi condam domini ribaldi de pallatio que est heredes condam dom . mussi de pallatio ut confitebatur ex successione ne se de cetero intromittat de uno plodio et LX . tab . terre plus in venditione facta condam ipsi mussio . de X . plodiis terre et XXXIII . tabul . terre et iacet ad poffas judeorum.

Et Item preceperunt sacramento crescimbene filio dulzii notar . qui iuravit nomine ipsius patris sui . ne se de cetero intromittat . de pressa quam fecerat condam gratiadeus crivellarius qui tenebat tunc dictam presam quam nunc dictus dulzius tenet . sicuti capit ab uno termino ad alium in affilatione . unus quorum est a sero parte . et alius . A mane A monte . parte clausi sui . apud tesam a dosso de baiaculis.

Et Item preceperunt Gayfaxano de pedriolo ne se de cetero intromittat de XVII . tab . terre A merid . parte clausi sui . qui iacet ad collognolas.

Et Item preceperunt lafranco filio condam gratiani de fontana . ut debeat remove sepem unam parvam siccam que est apud terminum prope clausum suum.

Et Item preceperunt teutaldo bellafemine de montepiano ut debeat remove sepem unam siccam parvam quo est prope clausum suum quem ipse tenet.

Et Item preceperunt dom . iohanni trefollio . ne se de cetero intromittat . de XVIII . tabul . quas habebat plus in venditione ei facta de XIII . plod . et XVIII . tabul . terre . que XVIII . tab . terre terminate sunt . A mane et monte parte . et est terra buschiva de subtus de gorsinis.

Et Item preceperunt . albertino filio condam girardi de caesellis . ne se de cetero intromittat . de triginta quatuor tab . terre quas habebat plus in venditione facta ipsi girardo . de tribus plodiis et LXVI . tabul . terra que XXXIII . tabul . terra terminate sunt . A mane et mer . parte . et est terra buschiva que iacet supra dossum de corsinis.

Et Item preceperunt . ne se de cetero intromittat de VIII . tab . terre vidate quas heredes condam osberti oculis bovis occupaverunt comuni brixie . A sero parte clausi sui que iacet de subtus de crosicla.

Et Item preceperunt zufredino filio condam sabati mazocki ne se intromittat de . X . tab . terre cum ravaria quas condam dictus sabatus occupaverat . A monte parte clausi sui . que iacet ad planam.

Et item sacramento preceperunt aliprando oculdebo ne se de cetero intromittat . de . VII . tab . terre . A monte parte clausi sui . que iacet ad planam . et que VII . tab . terminate sunt . A monte parte.

Et Item preceperunt Wandulo ne se de cetero

intromittat . de XLVII . tab . terre que iacet ad collognolas . A merid . et A mane et a sero comune brixie . A monte via . quam terram consueverat tenere cum pilipariis.

Et Item preceperunt sacramento zufredo condam domini ardoini . ne se de cetero intromittat de tribus tab . terre . A monte parte clausi sui . qui iacet apud tessam ad dossum de paiaullis . sed quiete dimittat comuni brixie . eo zufredo dicente et respondente quod illas tres tab . terre non habebat in totum nec in partem quod sciret vel crederet . et si reperiretur illas habere vel tenere . dictus zufredus dixit se velle illas tres tab . terre dimittere ad voluntatem comunis brixie . et quocumque tempore sibi notum factum fuerit eas pro derelictis dimittet comuni brixie.

Et Item preceperunt vithoto filio condam Raynerii subricati ne se de cetero intermittat de sepe una que est super comuni . sed illam debeat remove . que est ibi prope terminum castanee crucis signate que vadit in sero et mane iuxta montem montispiani.

Et Item preceperunt crescentino alkeriorum ne se de cetero intromittat . de LX . tab . terre plus in venditione ei facta . de VII . plodiis terre quas . LX . tab . sunt terminate . A monte parte . et sunt vidate et buschive . et que terra iacet in costadono.

CV.

1226.

Item de eodem in pallodio.

Inedito.

In PALODIO. Item preceperunt Dom . Albertus de Lavello longo . et dom . Bonacursus tanketini . Martino de caulis . et alberto ferrario consulibus de carsina et vicinis illius terre ibi congregatis . ne se de cetero intromittant de una petia montis nomine illius comunis buschiva quam dictum comunem habebat ingazatam . que est inter terminum baioni et terminum beyte versus mane . usque ad vallem carsine . et usque ad terminum illius vallis . silicet ne dictum comune neque aliqua persona pro ipso comuni neque divisim de cetero se intromittat . neque aliquam personam illius loci intromittere permittant de suprascripta petia terre . sed eam quiete dimittat comuni brixie . neque dampnum fraudolosum in suprascripta petia terre pro comuni vel divisim faciant nec facere dimittant . Et insuper suprascripti domini . s . dom . Albertus de lavello longo et dom . bonacursus tanketini eligerunt duos custoditores illius locis . videlicet Bevegnutum de sefultis et bellomum tonse . qui ibi ad sanctam dei Evangeliam iuraverunt bona fide custodire et salvare dicta petia terre . et designare illos et accusare quos invenerint dare dampnum in ea . potest . comunis brixie vel suis nuntiis . Infra decem dies dum illos invenerint.

Et Item preceperunt girardo manie qui iuravit pro se et filiis suis . ne se de cetero intromittat .

neque dictos filios intromittere dimittat de una petia vidata et buschiva quam tenebat ad livellum a filiis dom. archiepiscopi de pallatio que iacet prope terram vidatam quam tenent salvodeus et iohannes vitalis fratres de cothelaza a dom. petro de garzia. Inter terminum baioni corni et illum terminum vallis de costoro in contrata perethelli.

Et Item preceperunt beveguto filio condam lafranci de pizigo. ne se de cetero intromittat de uno campo qui iacet ibi prope dictam petiam terre vidate quam tenebant a monasterio sanctae julie.

Et Item preceperunt teutaldo aloti ne se de cetero intromittat de una petia terre campive que iacet in voo de saiolis quam tenebat per dom. marchesium carzie.

Et Item preceperunt lafrancino boveti de masono. ne se de cetero intromittat de una petia terre campive et buschive. que iacet ad carpenum quam tenebat per dom. marium de pallatio. et filios dom. archiepiscopi.

Et Item preceperunt vezato de cothalaza et salvudeo illius loci. ne se de cetero intromittant de una petia terre runchive que iacet apud faedum quam tenebant a filiis taxoni de coriaga.

Et Item preceperunt lafrancino boveti superscripto. ne se de cetero intromittat de una petia terre campiva quam iacet ad runchum burnegum quam tenebat per dom. marium de pallatio.

Et Item preceperunt domafollo albertoni de costorio. ne se de cetero intromittat de una petia terre buschive. que iacet in ranzono. quam tenebat a dom. prando prandorum.

Et Item preceperunt ravanino floris de costoro qui iuravit pro se et fratribus suis. ne se de cetero intromittat. neque dictos fratres intromittere dimittat de petia una terre que iacet in ranzono quam tenebat a prandonibus.

Et Item preceperunt bellebono carnevalis de costorio. qui iuravit pro se et fratre suo ne se de cetero intromittat. neque dictum fratrem suum intromittere dimittat de petia una terre campive que iacet in ranzono quam tenebat per dominum prandum prandonum.

Et Item preceperunt iohanni dom. bertolotti de runcullo de navis ne se de cetero intromittat de una petia terre runcate infra terminum qui est in fundo vallis. et infra terminum qui est in fundo sesse versus dossum de drezago.

Et Item preceperunt bonzanno de tavernolis albrici chezonis de navis. ne se de cetero intromittat de una petia terre vidate et runcate infra terminum. qui est apud clausum suum veterem a superiori parte et infra terminum qui est a capite inferioris illius clausi. et sicut capit dictus terminus superior versus terminum qui est apud terra runcata iohannis domini bertolotti. qui dicitur esse in cantono ricki illorum de tavernolis. et infra terminum illorum qui est in valpuzono ⁽¹⁾. in sero versus montem.

(1) Nel Cod. n. 1 è sempre scritto *Valpusollo*.

Et Item preceperunt carlino polixende de navis ne se de cetero intromittat de una petia terre aratorie. infra predictos terminos de valpuzollo et dosso de sattheocolis quam tenet a dom. Raymundo Vgonum et dom. tosabecco.

Et Item preceperunt alberto cipriano de navis. ne se de cetero intromittat de una petia terre runcate infra predictos confines scilicet infra terminum de Valpuzolo et terminum qui est in dosso de schuthezolis.

Et Item preceperunt vgoni donicane ne se de cetero intromittat de una petia terre runcate. infra terminum superscriptum de valpuzolo et terminum qui est in dosso de schuthezolis quam occupaverat favallus de navis.

Et item preceperunt ottolino filio girardi rubei de navis. qui iuravit nomine patris sui ne se de cetero intromittat de una petia terra runcata que iacet infra predictos terminos de valpuzolo et terminum que est in dosso de schuthizolis.

Et Item preceperunt Gezoni filio blandini de navis ne se de cetero intromittat de una petia terre aratoria infra terminum qui est ad novum moronum. et infra terminum fixum in pizesecha. et quod det tertiam partem duorum sextar. ordeï massario communis brixie ad proximum festum sancti petri junii vel justam estimationem. quod confessus fuit se habuisse in ipsa terra.

Et Item preceperunt Mario bellesini de navis ne se de cetero intromittat de una petia terre aratorie infra predictum terminum de pizesecha et infra terminum qui est iuxta viam de curtinis.

Et Item dom. rambaldus vgonum. refutavit superscriptis dominis vice et nomine comunis brixie. scilicet. domino Alberto de lavello longo. et dom. bonacurso tancettini recipientibus vice et nomine comunis brixie. coram dom. Azolini iudice dom. Rambertini ramberti potest. comunis brixie. unam petiam terre vidate et aratorie quam petebat per se. et dom. Raymundum vgonum. que iacet inter terminum qui est apud albarethum et illud terminum qui est in pizesecha ⁽¹⁾ ad voum moronum. A mane tenetur per ipsos dominos. A merid. via. A sero filiorum Marchesii cipriani et ottonelli cariole. A monte comunis. que potest esse x. plodia et plus.

Et Item superscripti dom. vice et nomine comunis brixie introierunt in tenutam et possessionem de superscripta terra in presentia caspoline consulis de navis et Raynerii illius loci et carlini polixende illius loci et lafranci algisii curadri et aliorum plurium ibi congregati.

Et Item preceperunt sacramento et sub banno centum librar. imper. Vgoni de donicana et paci de scasati. et caspolino. et lafrancino trunconi consulis comunis de navis. nomine ipsius comunis. et consilio ibi congregato. ne se de cetero intromittant nec dampnum dent aliquod fraudulosum. de toto

(1) Si trova questo nome sì nell'uno che nell'altro Codice scritto *Pizesecha* o *Pizesega* o *Pizega*.

illo quod petebatur pro comunis de navis . per dom. oddonem advocatum . potest . illius terre . nomine illius comunis quod est infra hos confines scilicet . ab aqua dicitur lestria . A sero parte usque in grazago . sicuti trahunt termini positi pro comuni brixie et usque in cortinis . et a termino cortinarum usque sub ponte usei . ad terminum ibi positum inter illos de navis et illos de concesio . et usque in cervacio . et usque ad forcellam . sicuti trahunt termini qui sunt inter illos de navis . et illos de lumexanis . et usque ad suprascriptam lestriam . preter runchos et . . . . que sunt inter hos confines .

Et isti sunt illi qui iuravere custodire suprascriptam terram bona fide sine fraude . et designare illum vel illos qui darent aliquod dampnum fraudulentum in infrascripta terra . potest comunis brixie sive eius nuntio infra . x . dies quo eos invenirent .

Et Item sacramento preceperunt vezato et teutaldo de mansiono consulibus de costorio et de coriaga . et de cothalacia . in publico consilio illius terre ibi congregate . ne de ceteros nec non toti viciniori illius terre ibi congregate . ne de cetero se intromittant neque aliquem ex vicinis suis intromittere faciant vel dimittant de tribus petiis terre boschive una quarum iacet ubi dicitur in farzollo apud terminum ibi positum . Alie due petie iacent infra montem . una ubi dicitur ad ugallum . Alia in squadreto . et ne dent aliquod dampnum fraudulentum in dictis petiis terre neque dare permittant sub pena centum librar . imper . et posuerunt custodes qui iuravere custodire et salvare dictas petias terre . et accusare omnes quos invenerint dare dampnum in dicta terra et eos designare potest . vel eius nuntiis . qui vero custodes sunt isti . videlicet lafrancus bonetti et lafrancus cigala .

Et Item precepit filifelo qui iuravit verbo domini brixiani de lavello longo . qui dominus brixianus ibi presens erat et dicebat dictus solifelus se nuntium esse fratrem eius domini fedrici et domini zilioli quos promiserat ibi facere attendere suprascriptorum dominorum precepta . ne de cetero suprascripti fratres dom . brixianus et dom . Fedricus et dom . zilius intromittant se de terra quam petebat pro se dictus dominus brixianus de lavello longo . et fratres sui . et alii dom . qui habebant partem in buezio que iacet infra hos confines . scilicet . a dosso ansenige versus mane usque ad vallem aque . et usque ad culmen que est inter illos de buezio . et illos de navis . et usque ad dossum opoli qui est inter illos de artignado . et illos de navis . et illos de buezio . preter in his tribus locis scilicet in manzenicha et costalata et poffis . Que tria loca ita remanent ut solita sunt .

Et Item preceperunt iohanni vellachere consuli de Buezio nomine ipsius comunis et viciniori illius terre ibi congregate . ne se de cetero intromittat de suprascripta terra quam petebat suprascriptus dominus brixianus et vice sui et fratrum eius et per dom . habentes parte in buezio nec dent aliquod dampnum nec dare permittat fraudulentum in suprascripta terra

sub pena . c . libr . imper . Et positi fuere in ipsa custodia ad custodiendum suprascriptam terram gilbertus fragerii et iohannes carnevalis de buezio qui iuraverunt designare illum vel illos qui darent dampnum fraudulentum in suprascripta terra . infra x . dies masario comunis brixie vel potest vel eius nuntio sive nuntiis .

Et dominus Albertus de lavello longo . et dom. bonacursus tanckettini nomine comunis brixie introierunt in tenutam et possessionem de una petia terre vidate salvuldei de cothalasia et que solebat esse runcata . que iacet apud faethum .

Item preceperunt suprascripti domini bonacursus et dom . Albertus omnibus suprascriptis personis que continentur in hoc libro . ne de cetero se intromittant de omnibus suprascriptis terris et rebus . sed eas quiete dimittant comunis brixie . et quod de hinc ad proximum festum sancti petri junii solvant et dent masario comuni brixie tercium vel medium vel quartum frugum suprascriptarum terrarum secundum quod terra portare potest totius temporis preteriti . a tempore infra quo pronunciatum est illas terras et res esse comunis brixie .

CVI.

1226 , 18 giugno.

Divisio in Vasallorum facta inter comune brixie et comites Ugones comitatus . et qui vasalli fuerunt ex emptione facta a comitibus de lomello.

Inedito.

In Xpi nomine die dominico tercio exeunte junio . In pallatio novo comunis brixie . presentibus . domino azolino et dom . tomasino de bononia causidicis dom . Lambertini Lambertorum de bononia potest . comunis brixie . et dom . aspectato . atque dom . bertoldo de bononia eius militibus . et dom . guielmo de pallatio masario et domino galzerio de calcaria et dom . mauro de lanuce . et domino obizone mesacanina et dom . samuelo maltrito et dom girardo ballio . atque domino belloto . . . . consulibus iustitie testibus . Ibi in presentiarum dom . albertus de Lavello longo et dominus bonacursus tancketini constituti et ordinati a comuni brixie . Ad divisionem vasallorum faciendam quos vasallos comune brixie . habebat comunes cum comitibus ugonibus comitatus . Qui vasalli fuerunt ex emptione comitum de Lomello coram dom . Lambertino suprascripto potest . comunis brixie . In publico consilio . solito more congregato cum campana sonato ad eiusdem potest . et predicti consilii . verbo et consensu . ipsis quidem comitibus ugonibus per suprascriptos dominos Albertum et bonacursum ad divisionem ipsorum vasallorum convocatos et legiptime citatos . fecerunt divisionem ipsorum vasallorum persortes ibi projaectas . et de quibus vasallis comune brixie debet habere duas partes . et

comites Vgones tertiam partem. Et hec est pars vasallorum qui evenerunt comuni brixie per sortem pro una parte de illis duabus partibus quas debet habere comune brixie. In primis quidem dom. fulco de casali mauro cum suo feudo. dom. bonacursus de mariana cum suo feudo. dom. zanebonus filius quondam domini falconis de mariana cum suo feudo. filii dom. federici de rivaltella cum suis feudis. Dom. zilius de rivaltella Dom. Roſinus et filii dom. cabrielis de rivaltella cum suo feudo. Bono palotti de mariana cum suo feudo. Robertus palotti cum suo feudo. Rodulfus cavazii cum suo feudo. *Petrus donini cum suo feudo Delaydus cavazie cum suo feudo* ⁽¹⁾. filii ysabelle cum suo feudo. Vgo musse cum suo feudo. dom. Waldus de cuschis de moso cum suo feudo. dom. ribaldus et dom. hotericus fratres de retholdisco de baxano cum suis feudis. filii quondam dom. ambrosii de gisoldo cum suo feudo. Raymundus et frater condam pilizoni orlandi et ottolinus eorum germanus de asula cum suis feudis. Walfredus et zilius fratres pertraversio et filii bosonis eorum nepotes cum suis feudis. Guielmus pilati de asula cum suo feudo. Lafrancus mazali de asula et sui consortes cum suis feudis. bathasufle de asula cum suis feudis. Item hec est pars vasallorum qui evenerunt comuni brixie pro secunda parte de illis duabus partibus quas debebat habere comune brixie.

Et In primis quidem dominus cabriellis de mariana et petrus eius frater cum suis feudis ottolinus de mariana cum suis fratribus cum suis feudis. Illi de sacca cum suis feudis in mariana. In gazolo in sancto petro ad tartarum. et in mantuana. et in marcara et ubicumque in alio loco inveniretur ipsos detinere sive habere de feudo emptionis feudi de lomello dominus brixianus vexillifer cum suo feudo. Vazoni de cremona cum suis feudis. Videlicet et specialiter cum illo de casali rumano. Illi dom. de vixano cum suis feudis. Videlicet filii dom. Valle. et filii dom. alchisii. et filii dom. Lafranci. Vilielmus filius condam dom. orici de mariana cum suo feudo. Obertus dom. dulcie de casali mauro cum suo feudo. Ugo quondam dom. Oldi de mariana cum suo feudo. degelvardus de arimundis cum suo feudo. Ottolinus filius Widonis de saraxino cum suo feudo. Lafrancus vidonis zanebelli cum suo feudo. Gandulfus clare cum suo feudo. martinus de voo cum suo feudo. Petrus filius ugonis Lafranci et columbus eius germanus cum suis feudis. mayfredus fratarus de mariana cum suo feudo. Rogerius bagata de moso cum suo feudo. Ambrosius ruzeni de Asula cum suo feudo. Riboldus Lafranci landi cum suo feudo. Illi de bulla de villa caprariorum de asula. Videlicet bonacursus et aricus et machazanus ambrosius et martinus filii condam lafranci bulle atque ziliolus et lafrancinus eius nepotes filii condam alberti bulle. et tonsus et baldricus filii tomathelle bulle cum suis omnibus feudis. de quo feudo solvunt annuatim fictum. 11. sold. imper. ut diceba-

tur. scilic. de xxii. plodiis terre et uno quarterio. Jacobus zani dothonis cum suo feudo. zanus alberti orlandi cum suo feudo. sizardus et dotho fratres et albertus eorum frater. filii condam lafranci pistoris cum suis feudis. Lafrancus moxini de casali mauro cum suo feudo. feudum filiorum dothonis de daymundo cum ipsis filiis suis dothonis. Andriottus et pizolus de retholdesco cum suis feudis. Guielmus gobbi et conradus eius frater. cum suis feudis. dom. zilius dom. ribaldi cum suo feudo.

Hec autem pars vasallorum. qui evenent comitibus Vgonibus est pro sorte pro tertia parte in eorum parte. In primis quidem dom. jacobus de sallis. cum suo feudo. dom. verzius de gambara. et omnes illi de domo sua qui apparent quod tenerent vel haberent de feudo quod fuit de emptione comitum de lomello. Illi ugonis boniti ⁽¹⁾ de mantua cum suis feudis. dom. jacobus dom. sagie de mantua cum suo feudo. quod tenet in mariana vel in aliquo loco ubi haberet vel detineret. de feudo quod tenet exemptione comitum de lomello. bellavogie de lampertis cum suis feudis. Arimundus cum suo feudo. Paschalis arimundorum cum suo feudo. Albertus vidonis. de saraxino cum suo feudo. dominus cum suo feudo. Albertus clare cum suo feudo. Vachetus bozum cum suo feudo. Albertus algisii cum suis fratribus. Videlicet. jacobinum et Lafrancinum cum suis feudis. dom. Jacobus de baxano cum suo feudo. et specialiter cum uno casamento jacente in retholdesco ad crucem de via. Filii zili de avorea de asula cum suis feudis. Filii condam alberzoni cum suis feudis. Johannes de aymundo cum suo feudo. Lafrancinus et baldus et girardinus fratres filii condam cremosiani cum suis feudis. bonagens de velfo cum suo feudo. filii Wifredi de sichefretho cum suis feudis. Athicherus ferarius cum suo feudo. Filii mozii cum suis feudis. zilius condam lafranci sechi cum suo feudo. Pinchettus et albertinus filii qdam ambrosii rodani cum suis feudis. totum feudum qdam marante. quodeumque sit et inveniri possit. Albertus ampalle de moso cum suo feudo. dom. fontebonus cum suo feudo. Salvo eo si quo tempore reperiretur aliquem vasallum vel aliquos vasallos esset vel essent comunes communis brixie et comitum suprascriptorum exemptione. comitum de lomello quod debeant sortiri pro duabus partibus comuni brixie. et pro tertia parte. comitibus quod non sit aliquid preiudicium comuni brixie nec comitibus.

Anno domini Millesimo. cc. xx sexto. Indictione xiii.

Ego Vguzio petri venetie sacri pallatii notar. affui e rogavi. verbo suprascripti consilii et dicte potest. plura conficere instrumenta uno tenore hoc scripsi.

(1) In ambidue i Codici questo nome lascia dubbia la interpretazione.

(1) Lo stampato in corsivo esiste solamente nel Codice n. 1.

CVII.

1227, 9 maggio.

Inquisitio facta de pothero quod comune brixie habet in comitatu et de ratione quam habet illud comune in ponte de moso.

Inedito.

LIBER inquisitionis facte de pothero quod comune brixie habet in comitatu. Et de ratione quam illud comune habet in ponte Mosi. per dom. tomasium de pontecarali. et dom. petrum occanonum electos super hoc a domino pagano de Lature potest. comunis brixie. m. cc. xxvii. Indictione quindecima.

CONSULES DE ASULA. videlicet. dom. Lombardus vicarius potest. comunis Asule. et dom. Zilius sartor. et dom. johannes Marchesii qui juravit una precepta domini tomasii de pontecarali et dom. petri occanonum electorum ad dictum officium. et dom. Ambrosius ruzeni et dom. Wielmus pellati et dom. ugo rune. dom. vizolus. dom. Lafrancus de molinis. et dom. albertus elene vicini illius terre qui in presenti die dominico viii. intrante madio precepta omnia suprascriptorum dominorum juravere. Quibus predicti dom. tomasius et petrus sacramento quo juraverant preceperunt ut dicerent et manifestarent totum pothorum comunis brixie occupatum et omnes rationes et jurisdictiones comunis brixie usurpatas seu occupatas et in ipso loco et curte de asula.

Et Incontinenti Vgo rune dixit sacramento se fuisse ubi officiales brixie de quibus recordatur preceperunt per sacramentum viso balexoni de asula qui sua iuraverat precepta quod de duobus partibus ficti casamenti sui quo stabat responderet comuni brixie de cetero quod fictum intendit esse novem sold. imper.

Et Lafrancus de molinis suprascriptus dixit sacramento quo juraverat. quod filii dodj de asula sunt deliberati de feudo quod tenebat a comuni brixie de quo feudo non tenet aliquid.

CVIII.

1227, 10 maggio

Refutatio facta per comitem Bonefa⁽¹⁾ sancti martinj.

Inedito.

Refutatio facta per comitem Bonefa sancti Martini.

Die lune. x. intrante madio. In marcaria super lobia dom. Walfredi comitis. In presentia dom. Henrici. et dom. Raymundi filiorum comitis azonis. et dom. Wiscardi dom. pizij comitis. Ibi comes Bonefacius de sancto martino refutavit in manu do-

(1) Bonefa, cioè Bonifacio conte di San Martino.

mini tomasii de pontecarali et dom. petri occanonum. Vice dom. pagani de lature potest. comunis brixie. recipientes omnes terras. que pronunciate erant esse comunis brixie. per dom. guilielmum de pallatio et dom. jacobum de monteclaro. et dom. redulfum de cazago tunc constitutos a comuni brixie super faciendo expediri comunia secundum quod continebatur illarum pronuntiationum. qui comes bonifacius condempnatus erat in quam pluribus locis. videlicet. de prato uno quod bernardus spalla et tonsus Wulpis consueverat retinere. quod est circa duas bibulcas quod iacet corvolum in territorio retholdescij et de quo dabant. viii. sold. imper. ficti comuni brixie omni anno. A mane astaldi. A merid. corvoli. A sero comites. A monte corvolinum. et quas columbus et petrus ugonis tenebant et quas abstulit eis. A mane ecclesia sancti firmi. A merid. corvolum. A sero et a monte comunis brixie.

CIX.

1227, 8 maggio.

Item de eodem in Asula.

Inedito.

In ASULA. Die Dominico. Novem intrante madio. In domo alerii. In presentia domini Wizoli Ambroxii et dom. zilii sartoris. Ibi dom. tomasius de ponte carali. et dom. petrus pocapallia. vice comunis brixie per sacramentum preceperunt. arico et zilio et bonacurso bulle de asula. ut cras ad xv. dies solvant massario comunis brixie. xii. imper. ficti retenti per annum unum de feudo eorum. Et ut de cetero dent et solvant comuni brixie annuatim duos. sold. imper. pro ficto illius feudi pro eo quod feudum illum perventi comuni brixie cum partes facte fuere vasallorum inter comune et comites.

Et eodem die et loco. In presentia alarii et martini de adro. Ibi dominus tomasius et dom. petrus occanonum vice comunis. per sacramento precepit alberto vgonis bregonzii. Misso comitis tebaldi quo juravit ut cras ad xv. dies det comuni et solvat viii. sold. imper. de ficto detento temporis preteriti et de quodam casamento visi belexoris de asula et suorum nepotum. quod dicitur esse feudum comunis brixie. quod iacet in burgo ultra pontem elisis. A sero Wizolus Ambrosii. atque via. et prece ei similiter ne amplius inquietet comune brixie nec tenentes casamentum illud.

Et eodem die et loco. t. Martinus de adro et oricus. massarius comunis brixie. suprascripti domini per sacramentum preceperunt dom. Alario procuratore et misso bibulci cognati sui. qui juravit in presentia. pro eo ut restituat vel restitui faciat dictum suum cognatum comuni brixie unam bibulcam terre que fuit de feudo pagani arlotti cum fructibus inde perceptis. a tempore pronuntiationis. infra facte

eam esse comunis brixie . et secundum quod iam dictus bibulcus de hoc preceptum . habuit a domino alberto de lavello longo et dom . bonacurso tancketini positi termini in eodem officio . Et salvo quod ipse bibulcus vel eius procurat . alarius possit si quod jus habet super hoc inducere et producere sub potest . brixie . ideo quia dicebat per ignorantiam dictam pronunciati actionem factam esse.

CX.

1227, 9 maggio.

Item de eodem in moso.

Inedito.

In MOSO. Die dominico . viii . intrante madio.

Guilmus consul et castaldus de frassalosis. Ugo brolerius consul similiter . Et jnvernicius domafolli gastaldus . juraverunt attendere precepta domini tomasii de ponte et dom . petri occanonum electorum a comuni brixie . ad inquirendum et inveniendum pothor . et honores et jurisdictiones quod et quas comune brixie habet in terra infrascripta de moso et eius curte . et specialiter super rationem quam habet illud comune . In ponte mosi . Illud idem juravere signorinus bonsignuri . Ugo Lazonus boso maure monacus de strata et girardus belisie et oldefredus de cathegnano . Qui omnes sacramento quo juraverant concorditer dixerunt et affirmaverunt . Id totum quod designatum fuerat olim in pothestaria domini rambertini ex inquisitione inde facta . per dom . perchemaschum de manduchasinis . et dom . bonacursum tancketini . Item affirmaverunt et dixerunt se audisse quod dom . melcheta olim habuit a comuni brixie . In pignus pothor . quod comune brixie habet in moso . et specialiter rationem pontis de moso et quod rationem dicti comunis de pothoro . illo colligebat tunc . Item dixerunt se audisse dici quod filii comitis azonis . s . henricus et raymundus colligunt et habent rationem quam comune brixie habet in ponte mosi .

Et Walcus de cuskis de moso . sacramento quo juraverat precept . suprascriptorum dominorum affirmavit et dixit ita esse verum . ut continetur in libro pronuntiationum factarum olim per dom . jacobum judicem de monteclaro et sociorum super venditione terrarum facta per Lafrancum de cuskis . condam patrem eius in domin . azonem comitem et dominum pizium comitem.

Et Albertus oldi de moso . juravit precept . dominorum suprascriptorum designandi feudum quod ipse et cum patre eius tenebat . a comuni brixie . et a comitibus quod feudum nondum reperitur partitum.

Et Invernicius suprascriptus sacramento dicit quod nona pars honorum de moso est comunis brixie . qui honores sunt curatura mercati et rivaticum et pontaticum et bancaticum et quam nonam partem possident et detinent filii condam domini azonis co-

mitis et filii comitis alberti et dom . Wido dom . azonis de casalolto et dom . Wifredus de sancto martino et dom . martinus comes . et ipsemet dicit quod per plures ante collegit rationem illam pro comuni brixie . quiete et si non contradicunt.

Et Albertus figii de gambonellis sacramento inde astrictus dicit se iam pro comuni brixie accepisse et colligisse cnraturam mercati de moso . sed nescit pro qua quantitate partis . quam comune brixie haberet . et dicit quod de rivatico et pontatico seu bancatico nunquam se intromisit.

Et die Lune . x . intrante madio . In Marcaria . super Lobia dom . Walfredi comitis . In presentia dom . bonifacii comitis de sancto martino et dom . vizardi comitis . Ibi comes henricus et raymundus filii quondam comitis azonis de moso . Refutaverunt in manu dom . tomasii de ponte et petri occanonum . vice dom . pagani de Lature potest . comunis brixie recepienter . et dom . jacobum de monteclaris . et dom . Redulfini de cazago tunc constitutos a comuni brixie superfaciendo expediri . comunia . secundum quod continebatur in libro illarum pronuntiationum . qui comites condemnati erant in pluribus locis . videlicet . de una petia terra que est circa mediam bibulcam . que iacet ad nosiclam . A mane domini Wifredi comitis . A sero et merid . via . et de una petia subtus levatam que est una bibulca et plus que iacet ad calcariam de dicto territorio . A mane et merid . ipse dictus henricus . A sero comune . A monte filiorum domini Wifredi pedesapientis . et de una petia prativa que est minus unius bibulca que iacet ad solollellum . A mane comes Raymundus . A sero via . A merid . comune brixie . et de quarta parte unius bibulca prati iacent . ad runchos . A mane et A merid . signorinus . A sero filii comitis pizii . et de una pezola in castro mosi . A mane rialum . A Monte ecclesia de moso . Item de duabus infrascriptarum peciarum terre quas lafrancus de cuskis vendidit . condam dom . azonis comitis quas dictus lafrancus tenebat pro duabus partibus a comuni brixie in feudo pro tertia a comitibus . scilicet de una bibulca et dimid . que iacet ad tartarum de territorio mosi . A mane strata . A merid . otherici . A sero malaviscarum . et de una petia que iacet in eadem contrata que est una bibulca et dimid . A mane via . A sero malaviscarum . et de media bibulca que iacet ad gambonellos . A mane filiorum dom . pizii . A merid . et sero alberti cuske . A monte via . et de una pecia que iacet ad gazium . que est media bibulca . A mane filiorum domini bernardi . A merid . strata . A sero Alberti cuske . et de una petia prati que est quarta pars unius bibulca . et iacet ad runcos apud momaliam . A mane et A sero filiorum dom . azonis . A monte dom . signorinij .

Et de una petia ultra olium que iacet ad suchellum que est una bibulca parum minus . A mane dom . raymundi . A sero filiorum condam malaviske . et de una petia in castro mosi . que minus . viii . tab.

CXI.

1227, 10 e 12 maggio.

Item de eodem in Retholdesco.

Inedito.

In RETOLDESCO hii sunt vasalli qui pervenerunt comuni Brixie.

Et Dominus oricus et Ribaldus fratres . juravere designandi totam illam terram quas tenent de feudo illo in omni loco quo essent . quod fuit comitum de lomello . quibus terminus est datus . x . dierum facere hoc die lune . x . Intrante madio juraverit hii omnes designandi.

Et Conradus gobi eodem modo juravit designare.

Et Zilius dom . Ribaldi eodem modo juravit designare.

Et Andrius eundem juramentum fecit designare.

Et Martinus belini . iuravit . totum feudum quod tenebat in somptis dare comuni brixie et designare ad quindecim dies.

Et Ottonellus belini de consortibus suprascripti martini ejusdem fecit sacramentum .

Et Oricus de bellinis eodem modo juravit . designare suum feudum.

CXII.

1227, 10, 11 e 12 maggio.

Et Item de eodem in Mariana.

Inedito.

Et bovo paloti gastaldus in illa terra pro comuni brixie . juravit precepta domini tomasii et dom . petri occanonum . de his omnibus unde eum appellaverint de eo quod comune brixie habet ad petendum seu dicendum in terra illa occasione pother . quod habet comune illud.

Et Namfarus sacramento inde astrictus affirmat totum quod id olim dixit et manifestavit super occupationibus et usurpationibus factis in loco mariane . sub domino bonacurso tancketini . et dom . perchemasco tunc officialibus comunis brixie.

Et Zilius pistor sacramento astrictus . dicit quod bonacursus de mariana habet presam factam unius tabule terre vel circa apud molendinum domini iacobi de salis . que est comunis brixie . que fuit rebrazati et oldevrandini.

Et Idem affirmat bonfatus . et bovo paloti.

Et die martis xi . intrante mad . in mariana sub porticu ecclesie In presentia martini maioli Lamperti Vgonis ymelde . et ottolini raymundi de ipso loco.

Et iacobus dom . vgonis de salis refutavit domino tomasio de ponte . et dom . petro occanonum vice

comunis brixie recipientibus casamentum quod iacet a monte parte castri mariane et quod habebat occupatum . A mane illi casamento dicti iacobi . A merid . tartarum . A sero similiter . dicti iacobi . secundum quod pronunciatum erat olim per domin . iacobum de monteclaro . et dom . Guilelmum de pallatio . et dom . redulfum de cazago tunc ordinatos a comuni brixie . In potestaria domini bonifacii vidonis vizardi ad faciendum pronuntiationes et condemnationes . de terris et rebus occupatis et usurpatis comunis brixie . salvo omni iure ipsius si quod melioratum fecisset infrascripto casamento non sit ei aliquod preiudicium . secundum quod in libro predictorum dominorum super prout illa continebatur.

Et Item refutavit similiter terras quas condam ugo guberti rutti consueverat tenere a comuni brixie in feudo et que fuere de venditione comitum de lomello . et qui vgo non reliquit heredes descendentes ab eo . una quarum iacet ad solerum . in territorio mariane . A mane . et A sero . et A monte via A merid . ecclesia de mariana . Alia jacet ad tartarellum . A monte et sero via . A monte dom . bonacursus et A merid . fratari . Alia jacet in burgo mariane . A merid . et sero via . A monte dom . iacobus . A merid . belinus de Lampertis . que similiter pronunciate erant per predictos officiales ut eas dimitteret comuni brixie . ut supra . Et salvo si quo tempore reperiretur ipsum . iam aliquod ius habere in dictis terris quod non esset ei prejudicium refutatio si inventum fuerit quod habuisset districtum et locationem ante quam comune brixie terram hanc a comitibus de lomello.

Et eodem modo et . loco . test . gratiadeus de sulfrino . boso magni . et ottolinus Arimundi et quam alii de mariana prenominati . dom . tomasius et dom . petrus . vice comunis locaverunt suprascripto iacobo quandam petiam terre . jacente in burgo mariane . que solita erat esse casamentiva . A merid . predictus iacobus . A monte et sero via . ad fictum reddendum masario comunis brixie annuatim in octava . sancti martini . iii . sold . imper . et duos capones donec fuerit voluntas comunis.

Et die mercurii . xii . intrante madio . In mariana . test . bovo palotti . et zannus redulfi dom . tomasius et dom . petrus occanonum . vice comunis brixie . locaverunt veratio domini Montenarii de mariana duas partes unius sedimine . jacentis in mariana . et quod tenet se cum sedimine dicti verzii quod adquisierat ab heredibus comitis narisii . quod fuit de feudo comitum lomelli . de quo due partes pertinent comuni . A monte conductor . A sero via ad fictum reddendum omni anno in sancto martino . ii . sold . imper . donec comuni brixie placuerit.

Et Eodem die in mariana . In presentia Wercii de mariana et bovi pallotti suprascripti dom . tomasius et dom . petrus occanonum vice comunis brixie locaverunt domine Rose uxori condam paxetti de mariana quandam petiam terre partim clausivam et partim aratoriam . jacentem ad scovatum . A mane .

fili dom . pizii . A Monte via ad tercium reddendum gastaldo de mariana pro comuni donec comuni brixie placuerit.

Et eodem die et loco test . bovo pallotti et atelminus vgonis musse . Ibi predicti domini vice comunis brixie locavere martino de gazolo . illas x . bibulcas terre quas consueverat tenere in feudum a comite bonifacio . et que fuit de feudo illorum de sacca . et que jacet in territorio mariane ad casablam ad tercium reddendum . donec comuni brixie placuerit . coheret uni earum . A merid . via . A mane ecclesia de casaroto . coheret alteri A merid . filii bosonis de gazolo . A mane ecclesia dicta . A sero heredes bruxadi de casali alto.

Et eodem die et loco . In presentia montanarii de mariana et benvenuti clerici ecclesie mariane . Ibi dom . tomasius et dom . petrus occanonum . vice comunis brixie preceperunt dom . iacobo de salis ut ad x . dies det et solvat masario comunis brixie xl . imper . ficti detenti per annos duos de quadam peciola terre casamentiva que jacet in burgo fauresse apud ecclesiam de mariana . cui A sero via . A mane com . brixie . et quatuor capones . ut det similiter massario dicto . duo . sexter . milice vel tantum quantum venditur in terra mariane . videlicet . viii . sold . imp . pro ficto detento unius anni de quadam petia terre jacente ad tartarellum . cui A Mane via . A sero comunis brixie.

Et die mercurii . xii . intrante mad . in presentia martini clerici de mariana et bovi pallotti . Ibi dom . tomasius de ponte et dom . petrus occanonum . vice comunis brixie sacramento preceperunt martino de gazolo . ne de cetero se intromittat de illis . x . bibulcas terre quas consueverat tenere in feudum a comite bonifacio . que iacent in pertinentia . que est pronunt . esse comunis brixie et unde olim iam preceptum habuit a domino alberto de lavello longo . dom . bonacurso tankettini . et que terra fuit de feudo illorum de sacca . et preceperunt ne amplius eam laboret sine eorum verbo.

Et eodem die et loco testib . iacobus de salis . et bovo pallotti . predicti domini per sacramentum preceperunt dom . bonacurso de mariana . ne amplius se intromittat de quadam peciola prati que dicitur esse xi . tab . que iacet apud vasum molendini domini iacobi de salis super ripam quam consueverat tenere ziliolus pistoris sine verbo comunis . sed quiete eam dimittat comuni A mane dictus bonacursus . A merid . dictum vasum.

Et die jovis . xiii . intrante madio . In mariana test . namfarus et graciolus pistoris . dominus tomasius et dominus petrus occanonum . vice comunis brixie locavere ziliolo pistoris . xi . tab . terre vel circa . unius pratexelli comunis brixie . jacent . iuxta vasum molendini novi dom . iacobi de salis . A monte dom . bonacursus de mariana . A merid . dictum vasum . A sero dictus iacobus ad fictum reddendum masario comunis brixie . In octava sancti martini . v . imper . donec placuerit comuni brixie.

CXIII.

1232? 8 e 9 maggio.

Et R. de preceptis factis vasallis comunis brixie . quos illud comune habet in comitatu.

Inedito.

Liber preceptorum factorum infrascriptis personis qui vasalli sunt comunis brixie per dom . tomasium de pontecarali . et dom . petrum bocapaliam electos a comuni brixie super hoc ut feudum totum quod tenent a comuni Brixie.

Et die sabbati . viii . intrante madio . In loco asule ad hospicium alarii hospitatoris . test . zilius sartor et iohannes marchesii consules asule . Ibi prenominati electi per sacramentum preceperunt dom . Riboldo Landi de asula quo iuravit eorum precepta . ut altera die sequenti . ad xv . dies designet domino pagano de lature potest . comunis brixie vel suis officialibus . totum feudum quod tenet in asula et alibi pro comuni brixie . Salvo quantitate terrarum cum coherentis et si aliquod dimiserit ad designandum . totum illum perdet quod non designasset.

Et eodem die et loco et test . Idem preceperunt fecerunt . iacobo dothonis de asula.

Et eodem die et loco . test . alarius martinus de adro . magister.

Et Idem preceperunt fizardo pistori de asula . reci . per se et albertum et dothonem fratres eius.

Et eodem die et loco inpresentia . alarii et Walfredi pertraversi . Idem preceperunt lafranco et girardo filiis dom . ambroxii de gisoldis de asula.

Et eodem die et loco test . alarius et dom . vizoilus ambroxii . Illud Idem sacramento preceperunt guielmo pilatti pro se et suis de domo.

Et eodem die et loco infrascriptorum presentia illud idem preceperunt per se et suis de domo.

Et eodem die et loco test . alarius et zilius sartor . Idem preceptum est raymundo filio condam pilizoni de asula per se et suos de domo sua.

Et eodem die et loco test . Alarius et suprascriptus raymundus . Idem preceptum factum est bonazunte fratri zani alberti de asula.

Et die dominico nono intrante madio . In hospicio alarii t . alarius et albertus tumlemanni . dom . tomasius sacramento precepit bonacurso de videis de asula quo iuravit . ut hodie ad xv . dies designet comuni brixie totum quod a comuni brixie . et comitibus tenebat in feudum quod nondum paratum est.

CXIV.

Designatio vasallorum quos comune brixie habet in moso.

Inedito.

In MOSO . Descriptio vasallorum comunis qui iurav . designare feudum quod tenent a comuni brixie .

Et Waldus de chuschis jurav. designandi feudum quod tenebat a comuni brixie.

Et Heredes Rogerii de Bachatis illud Idem juraverunt.

CXV.

..... 11 maggio.

Designatio vasallorum quos habet comune Brixie in mariana.

In MARIANA. Hii sunt vasalli qui pervenerunt comuni brixie et qui juraverunt. feudum designare die martis xi. Intra madio quibus terminus est datus. xv. dierum.

Bovo palotti.

Zanebonus domini fulconis.

Gandulfus clare.

Redulfus gavazii.

Petrus vgonis lafranci.

Albertinus de Lanfrankis.

Petrus donini.

Ottolinus filius vidonis de saraxino.

Robertus palotti.

Lafrancinus zanebelli de saraxino.

Ugo musse.

Filii ysabelle.

Desaydus gavazii.

Peraldus de voo loco martini de voo fratris sui.

Bonamicus et Petrus eius frater.

Dom. bonacursus de mariana cui terminus. est datus ad octava sancti petri de junio.

Dom. fulco de casali mauro sive mariana affirmat et consentit. et firmum habet designationem sui feudi olim factam.

Sub domino Bonacurso tancketini et dom. pergemasco in potestaria prima dom. Rambertini quemadmodum scriptum reperitur in illorum libro de descriptionibus feudorum.

Et dom. Cabrielis de mariana eodem modo affirmat eius designationem sui feudi quemadmodum dictus fulco.

CXVI.

1232, 10 ex. junii.

Designationes potheri de pallozio⁽¹⁾. et termini ibi positi. quod potherum pertinere debet a comune brixie. et testes super hoc recepti.

Inedito.

In nomine Xpi. Conradus de bagnolo. Cabriel de Grumethello. Albertus occanonum Johannes de

(1) Di questo monte, proprietà del Comune di Brescia, vedi la nota nella colonna 366. In questo documento sono descritti i confini colla massima esattezza, non che il collaudo e la stima dei danni.

turbiado. Lafrancus de salis. Girardus de buziis. Lafrancus bassus de pontecarali. Bonifacii de claris. Ugo cariola. Brixianus flumiane. Millo streve. Azeboninus de pallatio. Pregnachinus de pregnachis. Bonacursus de porta. Guielmus burlandi. Gratius de yse. Jacobus de cazago. Bonapax de castello. Wido ballius. et Lafrancus de ochis. Electi superstantes montis pallozii. et ad determinandum id quod est de monte pallozii. et ad comune brixie pertinet et pertinere debet. per dominum Obertum surdum potestatis. comunis brixie. sub. Millesimo. cc. trigesimo secundo. Indictione quinta.

Ita dixerunt. Videlicet. quod a termino furcelle ad equerii lapideo cruce signato qui est positus apud faum cruce signatam. et qui est inter navas et Lumexanas. et ab illo termino usque ad vallem de fraginis. et de inde per viam que potest. equitari. et que consueta est usque ad terminum qui est positus prope aquam bregobie. et qui est cruce signatus. et qui est in campo de runcono. et ab illo termino usque ad portas de lunexanis.

Item a portis de Lumexanis usque ad terminum pozoli sive lovere cruce signatum. et ab illo termino pozoli sive lovere. usque ad faum cruce signatam. qui est in sumitate vallagre. sicuti vadit vallis vallagre.

Et ab illa fao cruce signata que est in sumitate montis vallagre usque ad cerrum cruce signatum qui est sub pratis kelfi. et ab illo cerro usque ad terminum vallis morcurii cruce signatum. et faum cruce signatam. que est iuxta dictum terminum et iuxta quandam semitam. qui terminus lapideus est signatus. et est positus apud trozium ipsius vallis. et in sponda vallis morcurii. que est a merid. parte et que vallis est sub pratis kelfi. et predicta faus signata cruce est in alia sponda predicta vallis. A monte parte. et que semita vadit per montem baioni usque ad crucem de baiono.

Et ab illo termino vallis morcurii. et fao usque ad terminum cruce signatum qui est in semita. que semita vadit iuxta nemus sive gazium quod dicitur esse dominorum prandorum. et que semita dicitur de palude et grumono. et que semita punctat et ponit caput ad grumonum A merid. et ad paludem. A mane parte. ita quod grumonum remanet A merid. parte. et palus A mane parte et que semita predicta punctat ad gazia sive nemora que dicuntur esse dominorum prandonum. et qui terminus positus est sub contratam baxoni et ab illo termino qui est in predicta semita ad terminos lapideos baite cruce signatos. qui sunt apud truzium iuxta viam bayte. quorum unus est a sero semite bayte et alius vero A mane et monte parte. et ab illis duobus terminis usque ad alium terminum lapideum cruce signatum qui lapis saxeus et est in capite cereti de carsina. et ab illo termino usque ad alium terminum saxeum et cruce signatum qui est positus in valle carsine. in medio triginalium. et ab illo termino usque ad alium terminum lapideum cruce signatum. qui est positus iuxta fontem de costa fayzoli et de lovera.

Et ab illo termino usque ad terminum selle buffle qui est cruce signatum . que sella est in monte cornu de dosso cothalaze . et qui mons cornu est inter sellam buffle et sellam fayzoli . et ab illo termino fayzoli usque ad alium terminum cruce signatum qui est in via cornu . Item ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est ad vaonum cornu . et ab illo termino usque ad alium terminum qui est in valle costori in contrata paretelli . Item ab alio termino usque ad alium qui est in carpeno . et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum . qui est ad trepetellum . et a trepetello usque alium terminum cruce signatum qui est iuxta summitatem vallis . que dividit septem costas . agaziis illorum dominorum de concesio et ab illa valle versus mane usque ad terminum cruce signatum qui est iuxta lectum aque . et qui est positus in carubio de capite Wulpis et ab illo termino usque ad viam ruptam ad terminum ibi positum cruce signatum . Item ab illo termino vie rupte usque ad terminum positum in costa yscledi et cruce signatum . et ab illo termino usque ad terminum cruce signatum super castegnetum vallis cunke . et ab illo termino usque ad terminum cruce signatum positum in fine predictae vallis iuxta punctam ubi dicitur anzenichi . qui terminus est positus in clauso quod tenet subitellus filius quondam girardi otte de puteo de artegnado ab heredibus quandam plenerii de pandecampo et qui est prope quandam lapideum saxeum per mensuram trium brachiorum et plus . et est A sero parte puncte montis anzeniche . Item ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est iuxta pedem montis Anzeniche in mediatura montis Anzeniche . in quadam sepe miletti et aprilis fratrum et filiorum quandam aprilis de artegnado . *A merid . iacobus albergorum de artegnado* ⁽¹⁾ et ab illo termino usque ad alium terminum signatum cruce qui est fixus in capite montis . Anzeniche . A merid . est quedam semita per quam vadunt a buezio . Artegnadum . A sero quandam dicti fratres milettus et aprilis et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est fixus ad prathellam in capite montis anzeniche iuxta vallem cui coheret . A merid . ecclesia de buezio . Et ab illo termino versus montem usque ad alium terminum crucem signatum qui est in angulo gazii illorum de buezio . Et ab illo termine versus mane usque ad illum terminum cruce signatum . qui est apud sumitate illius gazii . Item ab illo termino usque ad illos terminos cruce signatos . qui sunt positi in sumitate prefacti gazii usque ad vallem de buezio . Postea revolvitur per fundum vallis usque ad alium terminum cruce signatum qui est in plano vallis de buezio . iuxta viam . et que vallis dicitur esse vallis de plaustis . cui termino coheret . A merid . via . et clausum dom . giroldi advocati . et ab illo termino versus mane usque ad alium terminum fruntalium cruce signatum . qui est fixus iuxta semitam que ascendit pallozium . co-

(1) Lo scritto in corsivo fu aggiunto nel margine posteriormente.

heret ei . A mane quedam ager heredum quondam dom . petri vexilliferi . et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est fixus in contrata de cortinis qui . in sumitate cortinarum : iuxta viam de cortinis cui termino coheret . A sero et merid . et mane via . A monte costalunga . et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est fixus in contrata de albaretho cui termino coheret . A sero via . que ascendit in pallozium ubi dicitur cerethinum . A mane Lafrancus curather et eius particeps . et a termino de albaretho usque ad terminum cruce signatum qui est fixus ad voum maroanum . et ab illo termino qui est ad voum maroanum usque ad illum terminum cruce signatum . qui est positus ad angulum sethoni . qui angulus est A mane parte zovethelli montis . et qui terminus fixus est . A merid . dicti cinguli et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum . qui est in dosso sesse . et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est in dosso grazachi . et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum . qui est in dosso de scitizolis ⁽¹⁾ . cui termino coheret a monte et a mane et a sero via . A merid . petrus ciprianus tenet . a dominis canonicis brixie . et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum et fixum in valpozolo . Item ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum et positum in eodem valpozolo super quodam dosso . Item ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est in eodem valpozolo . Item ab illo termino voluitur versus dossum sesse usque ad alium terminum qui est in cantono illorum de tavernolis . Item ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum . qui est fixus in cantono illorum de tavernolis . Item ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum . qui est in eodem valpozolo et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est in monticulo maiori . Item ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum in eodem monticulo maiori . et ab illo termino revolvitur ad alium terminum cruce signatum . qui est in fundo vallis . et ab illo termino revolvitur . versus costam sesse . ad alium terminum cruce signatum qui est iuxta castagnedum quod fuit quondam dom . Vi-thotti de pontecarali et modo est illorum de casina de navis et ab illo termino usque ad duos terminos cruce signatos qui sunt fixi in musnello . et ab eis terminis . usque ad alium terminum cruce signatum qui est in sethono . et ab illo termino redit ad alium terminum cruce signatum . qui est in ficarola . Iterum per mediam vallem ficarole . vadit et redit . usque ad alium terminum cruce signatum positum in fundo eiusdem vallis iuxta monticulum . Postea ascendit ad illum terminum qui est in monticulo . et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est in capite runcorum qui fuere illorum de casalunga . et ab illo termino usque alium terminum cruce signatum qui est in cantono predictorum run-

(1) Nel Cod. n. 1 è Scivizolis.

corum . Item ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum . qui est iuxta dossolum . Item ab eo termino usque ad alium cruce signatum qui est apud viam iuxta gazium qui fuit condam dom . Vithotti de pontecarali . et ab illo termino usque ad alium terminum cruce signatum qui est apud dictum gazium ab inferiori parte plazole . Item ab illo termino de sub plazole usque ad illum terminum qui est de subtus novale . Item ab illo termino de sub novale usque ad illum terminum cruce signatum qui est ad dossum ville . et ab illo termino redit ad terminum qui est iuxta coronam et ab illo termino cruce signato usque ad lestriam . et deinde sicut vadit Lestrie usque ad ortum lestrie et ab ortum lestrie usque ad terminum furcelle predicta cruce signatum . qui est inter navas et lumexanas . Item a termino fixo et cruce signato qui est prope domum que fuit quondam albertacii . et a trozio qui est per medium illum terminum usque ad zugnonum . et ad culmen priegni infra sicut vadit via et trahunt pendule priegni usque ad alium terminum cruce signatum qui est in capite valcunske . et ab eo termino usque ad alium terminum qui est in capite pontis antiqui de villa .

Et designaverunt et determinaverunt et laudaverunt id totum quod continetur infra supradictos omnes confines et terminos scriptos esse de monte pallozii . et ad comune brizie pertinere et detentum et boscatum per homines et comune brixie . Excepto zugnono et excepto gazio castenearum detento per dominos et homines de lumexanis . et illud gazium non sit vetitum nec contradictum alicui excepto ligno castenearum , et hoc totum etiam fuit determinatum et designatum . quod continetur infra supradictos confines et terminos esse de monte pallozii . et ad eodem brixie pertinere preter exceptata predicta zugnonum et gazium predicto modo tempore consulatus quondam dominor . Iohannis calapini et lafranci bucarle et sociorum quandum consulum maiorum comunis brixie . prout apparebat in scriptura facta per manum degolsalvi speronerii quondam notar . predictorum consulum maior comunis brixie prout confitebatur . Excepta una petia terre quam tenet in ranzono . Mania . intra dictos confines et terminos . Ideo quia invenerunt tam ipsam maniam quam actores suos tenuisse et possedisse eam per trigintos annos et plus . Ante tempus determinationis et designationis quondam domini iohannis calapini et domini lafranci bucarle et eorum sociorum quondam consulum maiorum comunis brixie . quam petiam terre nec absolverunt nec condempnaverunt et excepta terra quam tenebant et habebant cavelcassella et fratres de pallatio in pizesecha . intra predictos confines et terminos . Ideo quia invenerunt eos tenuisse et habuisse per trigiuta annos et plus ante predictum tempus .

Et omnia suprascripta determinaverunt ex consilio Bonfati filii quondam mayfredi de moscolinis

et iohannis blanci barberii et alberti strie et martino de cimolino . et Gaforini ministralis et jordani foiate et ottolini ragni et faustini tignosii . et lafranci frasalaste . et nigri de cavodaro . et mazzoni de gariantis et girardini osmerini . atque belleboni cagnoli omnium brixie civium .

Et sabati gastoldi . et martini bau . et jacobi tonsi et savarelli cui dicitur baldus et Gratiadei lungi omnium de Lumexanis .

Et bonacursi cui dicitur Runzonus . et alberti bicholi⁽¹⁾ consulum comunis de serezio et iohannes eius filii et alberti ginnani et Widoti de carzio et curtii de platea omnium de serezio .

Et sabati filii quondam ottonis albarine de priengno et Graciosi filii qdam conradi gilbertorum eiusdem loci et barilis filii quam bernardi de cogozio omnium de priengno .

Et iohannes passoni consulis comunis de cothalazia et galicioli filii qdam zubelli de cogozio . et girardi roze omnium de cothalazia .

Et Ganducii de Artegnado . et benvegnuti filii iohannis pizoli et iohannis savarizii et girardi athelberge . et alberti caponi et teutaldi viride . et Riboldi filii qdam savarisii de gavazanis et iohannis gambacii eiusdem loci et martini lafranci . et martini alberti et dayberti de artegnado et teutaldi filii qdam iohannis pizoli et brixiani botazoli de gavazzanis . omnium de concesio . et de gavazanis et de artegnado .

Et dominici Alene et iohannis gavaze omnium de buezio .

Et jacobi de casina massarii comunis de navis et carli pollexende et menezati montenarii et gerardi gethi . et iohannis ficie . et girardi de gazio et jacobi botti . et petri de lungiolo . et armanni donine et petri ragazani . omnium de navis .

Et sabatus Gastoldus consul comunis de lumexanis de capella . iuravit testatur dicit quod auditur dici quod terminus lapis qui est in campo de runcono prope aquam faythane sive bregobie . A merid . fuit positus predictum baiamundum manducasinum pro comuni brixie . et credit que sit terminus positus pro comuni brixie . et qui terminus signatus est modo cruce per dominum milonem streve et socios suprascriptos .

Et martinus bau astrictus per sacramentum ab illis . viginti qui super sunt divisioni pallozii . dicit per sacramentum quod vidit quod dictus terminus positus fuit ibi in campo de runchono pro comuni brixie .

Et Jacobus tonsi de plubecco . qui astrictus est per sacramentum per suprascriptos viginti dicit . iuravit quod viginti anni sunt quod vidit ponere dictum terminum per eos qui determinabant pallozium . et non cognovit eos preter girardum de lacasina et iohannem de butecino . pro comuni brixie .

Et Savarellus cui dicitur baldus de montegnano de capella de Lumexanis . iuravit testatur dicit quod vidit ponere dictum terminum per supstantes co-

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Picholli*.

munis brixie qui dividebant montem pallozii . et qui erant octo et plus . inter quos erat girardus de Lacasina . Alios vero non cognovit . et dicit quod hoc fuit . xxx . anni sunt et terminus positus fuit pro comuni brixie .

Et Gratiadeus lungus de Lumexanis juravit testatur dicit quod vidit qdam dom . albertonum sethesiam et socios qui prefuerunt ad divisionem pallozii . posuisse dictum terminum de campo runchono pro comuni brixie .

Et insuper albertus stria et iohannes blancus barberius et jordanus foiata et martino de cimolino et girardus osmerinus et faustinus tignosius et otolinus ragnus et bonfatus de moscolinis omnes de brixia civitate . et qui iuraverunt designare montem pallozii . et illud quod pertinet et pertinere debet ad montem pallozii de comuni brixie . juraver . testantur quod semper viderunt dictum terminum esse positum pro comuni brixie .

Et Albertus ginammi , et Widottus de carsio . et curtus de platea . et bicholus de pothiolo qui moratur serezii juramento testantur . dicunt quod filii qdam alberti bondiei de serezio . tenent et possident . Unam petiam terre prative . Coheret A mane selvole . A sero monte bregobia . et est intus fratas de lumexanis . et dicunt quod pertinet a comune brixie . et est de tali iure et ratione quemadmodum selvole sunt . et dicunt quod ex ea terra redditur fictum dominis Ugonibus .

Et bonacursus qui dicitur runzonus consul communis de serezio . juravit testatur dicit quod pratum quod iacet ad casolas prope loveram pater suus tenebat et possidebat . eo tempore quo dominus petrus vilani causidicus erat constitutus ad divisionem pallozii . et etiam precipit alberto quondam patri suo . ut ne se intromitteret de cetero de dicto prato . et dicit quod zannus filius Widotti de carsio tenuit et possedit dictum pratum sex . anni . et plus sunt . deducta quarta parte dom . Raymundi Vgonum . quam dicit ad eum dom . raymundum pertinere . et dicit quod postea suus . neque ipsemet tenuisset dictum pratum preceptum sibi factum predictum dom . petrum vilani .

Et inventa est quedam faus cruce signata apud trozium quod descendit a pratis de Kelfo . et que in sumitate vallogre . cui coheret . A monte valagre . A merid . zugnonus mons . A mane pratum de Kelfo . A sero zugnonus . Et insuper dictus bonacursus qui dicitur runzonus et sabathinus de lature filius abatisse et iohannes Landrona et albertus bitholi omnes de serezio dixerunt et albertus ginammi et Widottis de carsio . et iohannes bigolus omnes de sarezo dixerunt quod dominus petrus vilani . qui cognovit pro comuni brixie ad designandum pallozium fecit signare dictam faum pro comuni brixie .

Et curtus et Galerius et iohannes bicholus omnes de serezio . Juraver . testantur et dicunt quod usque ad dossum valagre . A termino de pozolo . dom . petrus villani qui erat superstans pro comuni brixie ad determinandum confines pallozii . posuit terminos

et dicunt quod homines de brixia veniunt buscare in illo monte sine contradictione et dicant quod audiverunt dici quod dom . petrus Villani predictus precepit hominibus qui detinebant prata que erat ultra bregobiam versus dictum montem ne impedirent . et dicunt quod filius iohannis bicholi detinuit quodam pratum infra illos confines a prefato precepto facto infra per quatuor annos . et quod pratum interdictum erat dicto iohanni ne intromittere et quod est apud portas de Lumexanis . Item dicunt quod preceptum fuit qdam mauro tinellorum de serezio predictum dom . petrum . ut ne impediret comune brixie de quodam prato quod est ultra terminum de pozollo sive lovaria versus selvolas .

Et albertinus filius iohannis bicholi confitetur se tenuisse dictum pratum per unum annum tantum et dicit quod non stetit cum patre suo iohanne . xviii . anni sunt et plus .

Et Widottus de carsio qui moratur serezii iuravit . testatur dicit quod quidam suus filius belxanus tenuit et possedit unam petiam terre prativam . coheret . A sero bregobia . A mane selvola petrigenium et eam conduit a dom . Raymundo Vgonum ad livellum et ex qua debebat facere instrumentum investiture . pro xii . imper . iohannes de savallo notar . sed nondum illud fecit . Item dicit quod dom . petrus Vilani . qui constitutus erat pro comuni brixie ad faciendum divisionem montis pallozii precepit sibi Widotto ut ne inquietaret nec impediret comune brixie de dicta petia terre prative . et ab eo tempore infra non tenuit dictam petiam terre . sed dictus filius suus belzannus eam tenuit et possedit ut dictum est . Interrogatus si dictus belzannus filius suus moratur secum . respondit sic . Item dicit quod sechator tinellorum de serezio tenet una petia terre prative . A sero bregobia . A mane mons selvolarum . Item dictus Widottus dicit quod vidit semper homines de brixia buscare in monte selvolarum ante designationem montis pallotii . et prius designationem domini petri villani illud idem dicunt iohannes bigolus et Galerius de cunzamalís et albertus ginammi et curtus de platea et iohannes de landrona . Item dicunt quod dominus petrus villani qui inquirebat rationem comunis brixie de monte pallozii et selvollarum fecit ponere terminos in monte predicto . Vbi sunt modo et eos fecit et afirmavit ibi ubi qdam dom . Lafrancus boccabarla tunc consul major brixie fecerat ponere illos terminos in dicto monte pro comuni brixie . Item dicunt quod audiverunt dici quod qdam martinus de bregobia tenebat montem de pendolis ad terminum positum ad campum de cruce . cui coheret . a merid . parte fons de priengno . A mane strata pro comuni brixie et pro quo monte sibi tuto a comuni brixie manutenebat pontem de bregobia . et etiam ex ea de causa non debebatolvere dathiam . et dicunt quod ab eo tempore infra posita fuit dathia ipsi martino pro comuni brixie . et ipse reliquit dictum montem . et deinde homines de brixia et de aliis locis brixiane . usi sunt buscare in eo monte de pendulis . et dicunt quod sedecim anni

sunt quod dictus pons non fuit aptatus predictus martinum nec per filios.

Et Barilus de priengno iuravit testatur dicit quod asinarii et homines de brixia sunt usi buscare in baiono monte iuxta vallem morcurii in faedo et etiam acoplare asinos suos quos conducebant.

Et Sabatinus de priengno . iuravit testatur dicit per omnia ut dictus barilus dixit.

Et Sabatus filius ottonis de albarina de priengno et Gratiolus filius qdam conradi gilbertorum eiusdem loci . et barilus filius qdam bernardi de cogocio omnes sunt de priengno et iuraverunt omnia precepta illorum viginti . qui determinabant montem pallozii et etiam posuerunt terminum unum cruce signatum concorditer . ad determinandum montem pallozii in capite pontis veteris de priengno . presentibus dom . girardo buzii . Conrado de bagnolo . Johanne de turbiado . Gracio de yse causidicis . Vgone cariola . Alberto occanono . Milone Streve . Lafrancus ochi . Lafranco basso de pontecarali . et Bonacursus de porta qui determinabant montem pallozii pro comuni brixie . et eorum determinatorum preceptis . Item dicti de priengno . Juraver . testantur et dicunt sicuti protendit a dicto termino versus montem pallozii in mane parte . sicuti potest videri versus mane et merid . est dominorum prandonum . et a monte parte dicti termini versus montes est comunis brixie . et ad comune brixie pertinet . Item posuerunt alium terminum cruce signatum in capite vallis zignaske apud bustonum . A merid . fundus illius vallis . A mane costa que dicitur esse dominorum prandonum . A sero nemus pendezie comunis brixie . Item dicunt iuraver . quod pendezie nemoris sunt comunis brixie et pertinent ad comune brixie . Item dicunt . iurav . quod a termino posito apud stratam de bregobia . qui est apud fontem in capite clausi albertaciorum de bregobia usque ad terminum cruce signatum qui est in capite vallis zignaske est comunis brixie . et ad comune brixie pertinet .

Et Benvegnutus sefultorum de carsina et bellomus filius qdam Gastoldi eiusdem loci iuraverunt omnia precepta dominorum viginti . qui presunt ad determinationem montis pallozii pro comuni brixie die jovis . xiiii . exeunte . Iunio .

Et Item supradicti benvegnutus et bellomus confitentur homines civitatis brixie quandocumque voluerint buscare et uti quadam petia terre buschiva et ingazata que est inter terminum baioni et terminum bayte versus mane usque ad vallem carsine et usque ad terminum illius vallis . et quod comune de carsina et homines illius terre sunt usi predicta pecia terre buschando et operando ad suam utilitatem . et quod prohibuerunt aliis hominibus aliarum terrarum uti predicta terra buschiva . et etiam non debent buschare . et uti predicta petia terre buschive et non habent jus utendi hoc .

Et Item dictus bellomus iuravit testatur dicit quod tenuit et possedit partem dicte terre divisim ubi dicitur in costa de flesso . interrogatus de quantitate reddit unum plodium et dimid . et non duo plodia

ut credit . Item dicit quod benvegnutus sefultorum tenet et possedit quandam petiam terre buschivam in contrata de lapratha ubi dicitur ad displosolum de quantitate nescit . Item dicit quod ottonellus sefultorum et filii qdam burse de caulis et albertinus greppus et albertinus duxius . et albertus sefultus . et anselmus sefultus et eius filii . et martinus de caulis notar . et petrus Wuaie et martinus ferarius et bonfatus muriagus de Lumexanis . et zuchellus et heredes qdam martini musii et heredes faustini et iohannis benedicti . et brixianus et marchesius benedicti . et iohannes filius rubei et consanguinee sue . et iohannes greppi omnes de carsina tenent et possident de dicta terra . de quantitate nescit .

Et belomus filius qdam gastoldi de carsina iuravit testatur quod eadem contrata de qua facit mentionem ut dictum est . scilicet de terra buschiva ingazata que est inter terminum bayona et bayte versus mane usque ad vallem carsine . et usque ad terminum illius vallis . et alii de quibus fecit mentionem erat infra dictos terminos ⁽¹⁾ .

Et benvegnutus sefultorum iuravit testatur dicit quod petie due terre quas tenet infra dictos terminos et prout dixit superius sunt duo plod . minus unum quartironum de aliis vero hominibus . illud idem dicit quemadmodum bellonius predictus dixit qui habent infra dictos confines et terminos .

Et ottonellus sefultorum iuravit testatur dicit quod habet unum plodium et dimid . terre in dicta contrata infra dictos confines . Interrogatus de quantitate terre aliorum hominum qui habent infra dictos confines respondit se nescire .

Et Walfredus et allamannus filii qdam burse de caulis iuraver . testantur dicunt quod minus sex annorum est quod tenent et possident suam terram quam habent infra dictos confines et terminos . Interrogati de quantitate illius sue terre et aliorum hominum de carsina qui habent infra illos dictos confines . responderunt se nescire . Interrogati de tempore quo homines illius terre habent et diviserunt terram dictam quam habent infra dictos terminos responderunt quod circa sex annos sunt .

Et Joannes passonus consul comunis de cothallazia et galiciolus ⁽²⁾ filius qdam zubelli de cogozio et girardus rozie . vicini eiusdem comunis . iuraverunt omnia precepta illorum . xx . qui determinabant montem pallozii et pro comunis brixie et manifestandi veritatem de hoc unde interrogarent eos iuraver . testantur et sic determinant . scilicet A termino fayzoli usque ad terminum buffe . qui est lapideus et ab illo termino usque ad terminum lapideum cruce signatum qui est ad viam cornu . et ab illo termino usque ad terminum lapideum signatum cruce qui est ad vaonum de cornu . et ab illo termino usque ad terminum lapideum qui est fixus ad locum qui dicitur in carpeno . et ab illo termino usque ad terminum qui est fixus ad trepetallum .

(1) Nel Cod. n. 1 la continuazione si legge al fol. d'iiii perchè fu spostato un quaderno, forse nel rilegare il Codice.

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *Graziolus*.

Et Item designant hoc modo. In primis Girardum maniam de Costoro tenere unam petiam terre vidate citra confines. Item designant salvodeum de cothalazia filium qdam petri pecii et merlum ejus fratrem. tenere intra confines unam petiam terre vidate et campive. Item filios qdam lafranci pezechi tenere unam petiam terre vidate intra confines. Item delaydum filium qdam martini de lodrino. cui dicitur sgrinza. tenere unam petiam terre vidate intra confines. Item dictum salvodeum tenere una petiam terre vidatam intra confines. Item petrum filium qdam vezati de cothalazia. tenere unam petiam terre campivam et prativam cum domo una intra confines. Item filios qdam Laurentii de costoro tenere unam petiam terre non laboratam intra confines. Item girardum maniam tenere unam petiam terre non laboratam intra confines. Item girardum pezechi unam peciam terre non laboratam tenere intra confines. Item Mollam filium qdam aliotti de mansiono unam petiam terre non laboratam tenere intra confines. Item bonetam uxorem qdam bonetti de coriacha unam petiam terre non laboratam tenere intra confines. Item filios qdam omneboni de costorio unam petiam nemoris intra confines. Item girardum maniam tenere unam petiam terre vidate et prative cum domo super habente intra confines. Item dictos filios qdam omneboni de costorio duas petias terre non laboratas intra confines. Item filios qdam carnevalis de costorio una petiam terre non laboratam intra confines. Item dictam peram unam petiam terre non laboratam intra confines. Item Vuardum filium qdam omneboni de costorio tenere unam petiam terre vidatam intra confines.

Et Vitalis qdam marchesii de priengno consul communis de concessio et iohannes filius savarisii consul comunis de gavazanis et riboldus eius frater. et brixianus botazolus et girardus athelberge et ganducius et daybertus et martinus filius qdam alberti maure et martinus lafranci de gavazanis et albertus caponi de concessio et teutaldus viride eiusdem loci iuraverunt precepta omnia illorum viginti qui determinabant montem Palloxii.

(Nel Cod. n. 1 segue la intestazione in carattere più recente, xvi sec. che trascrivo, la quale non esiste nel Cod. n. 2, proseguendo in questo il documento senz'altro.

Testes assumpti super facto quod homines de Brixia sunt soliti accipere est lignis montis Pallotii ad libitum.

Et Albertus caponi de concessio et teutaldus viride eiusdem loci iuraverunt testantur qui asinarii de Brixia sunt usi buscare. A lecto aque que currit per lectum mathrie et a sumitate vallis qui dividit septem costas versus mane in monte pallozii. Item dicunt quod jacobus laurentii de coriacha detinet unam petiam terre vidathe in avertura citra confines et quam conducit a dominis de concessio omnibus. et est per mensuram duo plodia et reddit ex ea ipsis dominis. xii. imper. pro quolibet plo-

dio. et ipsi dom. tenentur defendere ei dictam terram ab omnibus personis excepto a comuni brixie. Item dicunt quod citra tres annos vel quatuor annos plantavit dictas vineas. Item dicunt quod teutaldus selafine et teutaldus viride et filii. et falcus bagocii et Anselmus gone et salvodeus homezoli omnis de concessio conducunt a dominis omnibus de concessio. unam petiam terre campive que solita erat esse buschiva et segablata in casolis citra confines in monte pallozii ad fictum reddendum xx. soldor. imperial. annuatim. et ipsi dom. tenentur defendere ipsis conductoribus ab omni persona excepto a comuni brixie. Item dicunt quod homines de brixia soliti erant buscare in ea sine contradictione et modo buscant in dicta contrata quando volunt. Item albertus caponi iuravit testatur quod homines de brixia sunt usi buscare in matrio. et septem costis et pallozio quando volunt sine contradictione. et illud idem dicit iuravit teutaldus viride de concessio.

Et faustinus tignosius asinarius iuravit testatur et dicit quod buscavit et usus buscare. et alii homines de brixia usi sunt buscare quando volunt in monte de cornexello et de cauda Wulpis et ad marmorum et per totum montem pallozii et deinde ad lumexanas. A xxx. annis infra. et etiam a xx. annis infra. et dicit quod vidit alios asinarios brixie similiter facere sine contradictione. et illud Idem dicit iuravit Johannes blanchus barberius per omnia et adiungit quod etiam homines de brixia adiungit quod etiam homines de brixia veniebant buscare in ipsis locis sine contradictione. et similiter in costa que dicitur de buezio. et de anzenicha.

Et Ottolinus ragnus asinarius iuravit testatur per omnia. ut dicti faustinus. et iohannes blancus barberius.

Et Riboldus filius qdam savarisii de gavazanis iuravit testatur illud idem quod supradicti asinarii fecerunt.

Et Johannes gambacius de gavazanis iuravit testatur et dicit quod recordatur quod termini fuerunt pro comuni brixie positi in monte pallozii. quorum unus fuit positus ad viam ruptam. et ad caudam Wulpis. Item dicit quod vidit homines de brixia buscare in monte pallozii a dictis terminis versus montem. et auferre de lignis nemorum illius montis.

Et martinus lafranci de gavazanis iuravit testatur dicit quod vadit determinare montem pallozii dom. lafrancum de pontecarali cui dicebatur buccabarba pro comunis brixie. et dicit quod viginti anni sunt et plus quod hoc fuit. unus quorum fuit positus in capite code Wulpis. et aliud ad viam ruptam. et alius in sella de ceretho. qui dicitur in seletho. quem dicit esse modo. et dicit quod ante determinationem illius montis utebantur homines de brixia. buscare et accipere de lignis sine contradictione. et ab ea determinatione infra vidit similiter ubi et buscare ultra dictos terminos homines de brixia. et accipere de lignis. sed dicit quod quandoque pignorabantur a custodiis dominorum de

concesio . et dicit quod comune de brixia fecit de rumpere et incidere montem cornexelli de tempore non recordatur . et dicit quod memoria sua est a quadraginta annorum et plus.

Et martinus alberti maure et daybertus de artegnado juraverunt testantur dicunt quod audierunt dici quod qdam dom . lafrancus boccabarla determinavit montem pallozii et specialiter montem de cornexello . quem montem cornexelli comune brixie abstulit in se . et deinde post parum tempus domini de concesio detinuerunt dictum nemus cornexelli . et dicit daybertus quod vidit terminos quos posuit qdam dictus dom . lafrancus boccabarla pro comuni quorum unus erat ad viam ruptam . et alius in sella de nascletho . et alius in dosso de anzeniga . et dicunt quod viderunt homines de brixia buscare citra illos terminos et auferre de lignis illorum nemorum sine contradictione preter in cornexello.

Et Teutaldus filius qdam iohannis pizoli de gavazanis . iuravit testatur dicit quod vidit buscare montem pallozii homines de brixia et auferre de lignis sine contradictione . et dicit quod vidit terminos positos pro comuni in monte pallozii . Unus quorum erat ad viam ruptam . et alius ad caput code Wulpis et alius in anzeniga qui termini erant signati crucibus et dicit quod vidit diruptum et devastatum nemus de cornexello pro comuni brixie . et ex lignis illius nemoris accipiebant omnes qui accipere ex illis volebant . et dicit quod memoria sua est . xl . annorum et plus . Item dicit quod conduit in simul cum teutaldo viride et filiis et falco bagocii . et anselmo gone . et salvodeo homezolo unam petiam terre campive in casolis . que solita est esse boschiiva et segablata citra confines montis pallozii . ad fictum reddendum . xx . sold . imper . annuatim dom . omnibus de concesio et ipsi tenentur defendere et warentare eis ab omni persona excepto comuni brixie.

Et Brixianus botazolus de gavazanis iurav . testatur dicit quod homines de brixia sunt usi buscare et tollere ligna nemorum de pallozio sine contradictione a carobio coadebulpi in susum . Item dicit quod vidit quod quidam terminus erat positus in dicto carobio . qui determinabat montem pallozii . et qui terminus erat prope aquam ruine . Item dicit quod ipsi terminabant montem pallozii fecerunt incidere nemus quod erat in cornexello pro comuni brixie . et dicit quod circa xxx . annos est quod fuit hoc parum plus vel minus . Item dicit quod quadraginta anni sunt vel circa quod dom . de concesio ceperunt detinere dictum nemus de cornexello . et ante illud tempus homines de brixia utebantur buscare in eo nemore de cornexello et modo utuntur buscare in eo homines de brixia sed si dom . de concesio invenerunt homines de brixia buscare in eo nemore auferunt eis pignora . Item dicit quod non fuit ibi ubi dicti domini de concesio abstulissent alicui pignus pro dicto nemore quod incidissent.

Et Girardus adthelberge de gavazanis iuravit testatur . dicit quod vidit homines de brixia venire

ad buscandum nemora pallozii et tollere ligna eorum nemorum sine contradictione a carobio coadevulpis in susum et dicit quod audivit dici quod quidam terminus erat positus in dicto carobio . qui determinabat montem pallozii . et qui terminus erat prope aquam ruine et dicit quod vidit quod homines de artegnado accipiebant de lignis nemoris spesse de cornexello . Item dicit quod audivit dicere quod qdam dominus Lafrancus boccabarla fecit determinare montem pallozii pro comuni brixie . in quo montem est cornexellus usque ad viam ruptam . Item dicit quod viginti anni sunt parum plus vel minus quod audivit hoc dici.

Et Johannes savarisii de gavazanis iuravit testatur dicit quod a memoriam suam que est viginti annorum et plus . vidit homines de brixia buscare in montem pallozii a carobio coadebulpo in mane et tollere de lignis nemorum illius montis sine contradictione preter in nemore de cornexello in quo dicit quod domini de concesio faciunt pignorare illos qui buscant in eo nemore de cornexello . Item dicit quod dom . de concesio a duabus annis infra locaverunt nemus coadebulpo ganducio de artegnado et iudici eiusdem loci ad fictum . m . soldor . imper . prout audivit dici a festo nativitatis domini . nostri ihesu Xpi . infra . Item dicit quod non affuit ibi ubi dicti domini de concesio pignorassent homines qui buscarent nemus de cornexello . Item dicit quod audivit dici . quod terminus erat fixus in carobio de coadebulpo qui determinabat montem pallozii.

Et benvegnutus filius qdam iohannis pizoli de routinis de concesio iuravit testatur . dicit quod a memoria sua que est viginti annorum . infra . vidit homines de brixia venire ad buscandum in monte pallozii . sicut protendit a carubio coadebulpo versus mane . Et dicit quod dominus conradus de concesio ordinavit se testem custodem nemoris cornexelli . in eo invenit quendam hominem buscare . cui abstulit quoddam pignus quod ei postea restituit ex precepto dicti domini conradi.

Et Ganducius de artegnado . iuravit testatur . dicit quod domini de concesio locaverunt sibi quoddam nemus quod dicitur coadevulpis⁽¹⁾ ad certum fictum . m . soldor . imper . annuatim et dicit quod promiserunt sibi defendere et varentare dictum nemus ab omni persona excepto comuni brixie . Item dicit quod audivit dici . quod dom . lafrancus boccabarla pro comunis brixie fecit determinare montem pallozii . et specialiter in coadebulpo et in via rupta quem terminum positum in via rupta vidit . Item vidit deruptum et devastatum nemus de cornexello pro comuni brixie . Item dicit se recordare quod quidam dominus narisius fuit potestas partis populi brixie . et illius populi . Item dicit quod non sunt adhuc triginta anni quod nemus de cornexello fuit deruptum et devastatum pro comuni brixie.

Et dominicus alene . et iohannes carnevalis . et sabathinus vualtum et iohannes gavazia omnes de

(1) Questo nome in ambidue i Codici è scritto *Codevulpis*, *Coadevulpis*, *Coadebulpis*.

buezio . juraverunt attendere et observare omnia precepta illorum viginti . qui determinabant montem palloxii . pro comuni brixie .

Et Preceptum fuit dictis dominico et iohanni gava-
cie die lune . x . exeunte junio ut essent . autem pre-
sentiam illorum viginti qui determinabant montem
pallozii pro comuni brixie .

Item dicit dominicus alene . dicit per sacramentum
quod zesta de buezio detinet unam petiam terre
vidate in valle de buezio cum terminos et confines .
et que petia terre fuit . et que terra incepta fuit ad
laborandum a duabus annis infra . Item dicit ipse-
met dominicus quod detinet unam petiam terre vi-
date citra confines et quam dicit se plantasse a
xvi . annis infra . Item dicti dominicus et iohannes
gavazia confitentur et juraverunt testantur . quod
terra que est a sero parte terre quam detinet io-
hannes gavazia predictus citra confines versus sero
usque ad dossum vallis de buezio est comunis
brixie . et etiam quod homines de [brixia sunt usi
buscare in monte qui est supra buezium et supra
montem de quo fecit devellum . comune de monte
piano . cum comuni de navis et supra montem qui
est supra navas infra confines .

Et iacobus de casina massarius comunis de navis
et iohannes bos . carlus pollexende menacattus mon-
tenarii . girardus gethus . Johannes ficie . girardus de
gazio . iacobus bottus . petrus de longiolo . Arman-
nus donine . et petrus rachazani . omnes de navis .
et juraverunt omnia precepta illorum viginti . qui
determinabant montem pallozii . et etiam omnes iu-
ramento testantur . illud idem per omnia ut supra
dicti dominicus et iohannes gavacia fecerunt .

Et Item supradictus iacobus bottus de navis ita
designat per sacramentum . In primis Lafrancum de
gazio de buezio et girardus eius fratrem detinere
unam petiam terre campivam citra confines et dom .
giberum de navis detinere unam petiam terre vidate
et campive citra confines et lafrancum coratrum . et
eius participes detinere unam petiam terre campivam
citra confines .

Et Aymericus filius mortathelle de serezio juravit
precepta omnia illorum viginti . qui determinabant
pallozium pro comuni brixie . Ita designat per sa-
cramentum . In primis teboldum filium qdam azo-
nis de Landrona . tenere unam petiam terre prativa
a bontempo ottini de serexio . A mane selvole .
A sero brechobia . citra confines . et dicit quod ter-
minus qui est ad loveram positus est pro comuni
brixie . Item dicit quod vithottus de carzio qui stat
serezii detinet unam petiam terre prative coheret
se brechobia . A mane selvole . citra confines . Item
dicit quod secator tinellorum de serezio detinet
unam petiam terre prative . A sero brechobia . A
mane selvole . citra confines . Item dicit quod alber-
tinus filius bicoli de serezio detinet unam petiam
terre prative . A sero brechobia . a mane selvole citra
confines .

Et Dechosalvus speronarius notar . juravit testatur
et dicit quod fuit ad designationem montis pallozii

tempore consulatus . dominor . lafranci buccabarle de
pontecarali . et Milonis de sancto gervasio qdam
consulum major comunis . et eorum sociorum . et
ex illa designationem scripsit quandam cartam non
attestatam sua propria manu . quam cartam die lune
vii intrante junio designavit dominis conrado de ba-
gnolo et iohanni de turbiado causidicis . et eorum
sociis . qui constituti fuerunt per dom . obertum po-
test . brixie . super inquisitione montis pallozii . Et
dicit quod aliam scripturam non fecit ut sciat ut
recordetur . et quod dicta carta fuisset lecta in con-
tione brixie non recordatur .

Et Bonifacius pethracki . notar . juravit testatur di-
cit quod nihil scit de designatione montis pallozii .
nec etiam fuit ad aliquam inquisitionem sive de de-
signatione montis pallozii . sed dicit se credere quod
vidit instrumentum unum publicum confectum per
manum decholsalvi notar . apud comune brixie . in
quo continebatur de facto pallozii . sed quid conti-
neretur in illo instrumento nescit .

Et Graciadeus taiardi notar . juravit testatur dicit
quod tempore pothestarie dom . lotherengi qdam
potest . comunis brixie . cum dom . petro villani et
alberticulo et bergamascho de manducasinis con-
stitutis ab ipsa potestaria ad terminanda comunia
brixie et procedentibus ipsis de illo officio jverunt
pallozium et terminaverunt illum montem pallozii .
secundum terminos et confines eis designatos . a
quibusdam hominibus . et intelligit quod vidit cartam
attestatam continentem confines et terminos pallozii
que fuit eis data a camera comunis et credit quod
consequabantur et tenebant tenorem illius carte su-
per inquisitione finium montis pallozii . Item dicit
quod fuit dictum per predictos officiales quod illi qui
possidebant et tenebant infra dictos confines . debe-
rent probare super eo quod volebant et multi de
illis produxerunt testes . quos ipse gratiadeus scri-
psit . et illis apertis et lectis . predicti officiales . et alii
sapientes . in presentia dicti domini lotherengi et eius
iudicium . super hoc iudicaverunt . et quibusdam illo-
rum qui probaverunt dimissum fuit et quidam ipso-
rum condempnati fuerunt dimittere comuni . et dicit
specialiter quod dimissum fuit dominis de concessio
et multis aliis non recordatur .

Et Girardus osmerinus juravit testatur . dicit per
omnia ut dictus gratiadeus dixerat et testificatus fuit
preter quod dicit quod non fuit ad condempnationem
seu absolutionem aliquam factam de dicto monte
pallozii . Interrogatus si sciret quis habeat aliquam
scripturam montis pallozii respondit se nescire . pre-
ter dictum gratiadeum quem dicit habere scripturas
dicti montis .

Et dom . Alberticulus iudicis . iurare testatur . dicit
quod fuit cum dom . petro villani . et qdam berge-
masco de mandugasinis ad terminandum montem
pallozii pro comuni brixie . In tempore pothestarie
domini Lotherengi de martinengo qdam potest . co-
munis brixie . et dicit quod fecerunt determinare
dictum montem sicut trahit et tendit a portis de
lumexanis . usque ad navas et dicit quod fecerunt

determinare montem cornexelli de concessio . sicuti fecit qdm domin . iohannes callapini determinare.

Et Arivabenus giroldi notar . iuravit testatur dicit quod de facto pallozii nihil scit nisi quod audivit dicit quod pallozium erat comunis brixie et nescit confines pallozii quod numquam illos confines quod sciat . Verumtamen dicit quod vidit in quodam libro scripto per manus graciadei taiardi notar . sub dom . petro villani causidici et oddone advocato ut credit de illis dominis . in quo scriptum erat exemplum unum cuiusdam carte atestate sicuti confines pallozii erant facti et designati . in quodam consulatum dom . Lafranci boccabarle de pontecarali et sociorum . et dicit quod quinque anni sunt quod non vidit dictum librum.

Et dom . bellebonus cagnolus . iuravit testatur . dicit quod fuit ad ponendos terminos montis pallotii . et dicit quod girardus osmerinus dixit sibi quod habebat quendam librum in quo scripti erant termini positi montis pallozii.

Et Item supradicti de navis . videlicet . iacobus de casina de navis massarius comunis de navis . et eius socii tali modo designant . In primis unam petiam terre vidathe que iacet in skitizolos et quam detinet ugo donicane de navis citra confines . Item unam petiam terre in eadem contrata quam detinet girardus rubeus de navis citra confines . Item unam petiam terre campive in eadem contrata quam conducit carlinus pollizende de navis a domino raymundo citra confines . Item unam petiam terre vidate ad valpozolum . quam detinet bonzanus alberici de vestino qui dicitur de tavernolis citra confines . Item unam petiam terre vidathe et busckive in eadem contrata . et quam detinet heredes qdm dom . iohannis bertolotti de navis cui dicitur ardizonus citra confines . Item unam petiam terre vidathe et busckive in eadem contrata et quam detinet iohannes boycolinis de navis citra confines . Item unam petiam terre vidathe et castegnate quam detinet Ventura de casina de navis in contrata de bestino citra confines . et hanc designationem fecerunt per sacramentum et insuper iuraverunt testantur quod dicte vinee ventem de casina sicut trahit a piro magna . que in eo clauso est ellevata sunt a viginti annis infra vel circa.

Item inventum est . quod milettus et arma fratres et filii qdam aprilis de artegato detinent unam petiam terre vidathe . in capite montis anzeniche citra confines.

Et Die martis . quinto exeunte julio . In platea contionis brixie ad arengum cum campanis et trumbis pulsatum et congregatum . omnia suprascripta per singula lecta et recitata in dicto contioni per benvegnotum de turre notar . suprascriptorum electorum comunis brixie tempore pothestarie dom . oberti surdi de placentia potest . brixie . Dictus dom . oberus surrexit et contionando dixit et pronunciavit et laudavit et confirmavit omnia suprascripta et firma esse . preterea vero dixit et precepit et interdixit sacramento cuilibet habenti seu tenenti de suprascriptis

signatis comuni nec de cetero impediat comune brixie nec de predictis se intromittat aliquo modo . presentibus domino oberto cano et Wifredo de capriolo et dom . azebono de pallazio . et dom . cazoyno de concessio . et dom . graciadeo pellario . et dom . iacobo de pallatio et azone de plevediciis et ogerius dom . ficie . Unde plura instrumenta rogata sunt fieri predictam potestatem per notarios suos.

CXVII.

1239 . xiii . intr . augusto.

Liber de terris extimatis et acceptis pro comuni brixie occasione ampliamenti cirche brixie et occasione strate que est extra circham brixie . et occasione strate magne que est intus circham.

Inedito.

Liber de terris extimatis . et acceptis pro comuni brixie . et de domibus et edifiis ablatis et destructis sive destruendis occasione . ad ampliamenti circule brixie . et occasione strate que est extra circham et circulam dictam et que strata ampla est . xviii . brachia et occasione strate magne intus . que debet esse ampla et expedita per totum . xlv . brachia . et iuxta omnes portas debet esse quinquaginta brachia expedita . quas terras dom . Albericus de gambara . Aricus gola . Albertus de mayrano . Amadeus de porta matulfi . Suprantes comunis brixie laborerii ad ampliamenti dicte circule fecerunt mensurari per brixianum bassi . et iohannem bosellum mensuratores eorum pro comuni brixie . et que terre extimate sunt . secundum estimum et modum quod estimate fuerunt terre . ubi constructum fuit fossatum circule . quas extinaverant dom . albertanus de pluveciis et dominus bonioanes de calcaria et socii . qui fuerant constituti olim ad hoc pro comuni brixie . et quas domos et edificia . que debent fieri destructa . suprascripti domini suprantes fecerunt videri et extimari per magistros murandum de runco . et lafrancum de asula magistros manere et per magistros girardum bethoschi et laurentium magistros muri . sacramento astrictos per predictos dominos suprantes faciendi illud extimum bona fide et sine fraude . De quo extimo terrarum et domorum et edificiorum ablatarum infrascriptis personis pro suprascriptis causis . Iam dicti dom . suprantes debent facere . fieri cartas . per notar . suos . scilicet Zutredum prandi et bonaytha de barba rubeis notariis illius personis quibus ablata et destructe sunt . secundum reformationem comunis consilii brixie facti super hoc per dominum Azinum de pirovano potestatis comunis brixie . quod consilium factum fuit . die sabbati . xiii . Intrante augusto.

Currente Millesimo . cc . xxx nono Indictione duodecima.

Hee sunt terre que sunt . A sero parte portenove de lipilis Faustini ⁽¹⁾ . et A mane parte fluminis . quod vadit ad ponticellum .

In primis .

Terra ortiva . Monasterii sancti faustini ⁽²⁾ que ablata est ipsi Monasterio pro suprascriptis causis est . xxxiij . tab . scilicet xii tabul . et dimid . pro cavamento ad ampliamenti circule et . vii . tabul . et dimid . pro strata extra . et xiiij . tab . pro strata magna intus . et terra tota extimata est . xvii . libr . imper . ad rationem L . libr . imper . pro quolibet plodium . et x . soldor . imper . pro qualibet tabula terre . et de x . imper . pes . et de duobus . et dimid . unz .

Et terra ortiva et duorum ingressorum Monasterii sancte julie ⁽³⁾ que ablata est ipsi monasterio . A mane parte dicti fluminis pro suprascriptis causis . est . lxi . tab . et xi . pedes . scilicet . iii . tab . et iii . pedes de ingressis pro cavamento ad ampliamenti circule . et xviii . tabul . et iii . pedes pro strata extra . et xl . tab . et . xij . pedes pro strata magna intus . que terra tota extimata est xxx . libr . imper . et xviii . sold . imper . et ii . imper . ad rationem de L . libr . imper . plodium . et de x . sold . imper . tabul .

Item terra tiburche que est ortiva quam tenet a suprascripto monasterio sancte julie . A mane parte dicti fluminis . que ablata est ei causa cavamenti ad ampliamenti suprascripti est . xv . tab . et vii . pedes et dimid . et que terra estimata est . vii . libr . imper . et xvi . sold . imper . et iii . imper . ad rationem de L . libr . imper . plodium et de x . sold . imper . tab . terre .

Et item terra heredes qdam alberti filii dom . petri gisie . quam tenebat a suprascripto monasterio sancte julie . A mane dicti fluminis . que ablata est eidem eredi causa dicti cavamenti ad ampliamenti est xiii . tab . et iii . pedes . et que terra estimata est sex . libr . imper . et xii . sold . imper . et iiij . imper . ad idem de L . libr . imper . plodium et de x . sold . imper . tabula terre .

Et Item terra ortiva de stropalasina . quam tenet a dicto monasterio sancte julie . A mane parte dicti fluminis . que ablata est ei circa strate magne intus est xvii . tabul . et viii . pedes et que terra estimata est . viii . libr . imper . et xvi . sold . imper . et . viii . imper . ad rationem de L . libr . imper . plodium et de x . sold . imper . tabul . terre .

Flumen quod vadit ad ponticellum .

(1) Porta nuova delle Pile, e prese il nome di S. Faustino per la vicinanza alla chiesa dei Ss. Faustino e Giovita, e forse anche perchè questi santi erano tenuti protettori della città anche prima dell'assedio posto alla città da Nicolò Piccinino nel 1438. La porta antica venne distrutta e rinnovata nel 1818 e detta Porta Montana. Nel 1880 si demolì anche per allargare il passaggio, ed ora (1891) fu surrogata con altra di stile medioevale col nome di Porta Trento.

(2) Di questo Monastero si è tenuto parola nella colonna 143.

(3) Questo monastero costruito da Desiderio, re de' Longobardi, ebbe diverse denominazioni: di S. Maria, di S. Salvatore e da ultimo di S. Giulia, che conservò fino alla soppressione avvenuta nel 1797. Ora il monastero è ridotto a caserma e nella chiesa fu collocato il Museo dell'era cristiana.

Et item terra ortiva et duorum ingressorum que est suprascripti monasterii sancte julie a sero parte dicti fluminis versus stratam sancti eustachii . que ablata est ipsi monasterii pro suprascriptis causis . est . lxxxxiii . tabul . et . x . pedes et iii . unz . scilicet . xxv . tab . et dimid . et iii . unz . pro cavamento ad ampliamenti circule . et xv . tab . et iii . pedes . pro strata extra . et liii . tab . et i . pes . pro strata magna intus . et que terra tota extimata est . xlii . libr . imper . et iii . sold . imper . et viii . imper . ad rationem de xlv . libr . imper . plodium . et de viii . sold . imper . tab . et de viii . imper . pes . et de ii . imper . unz . tres .

Et Item terra prativa quam dom . brixianus de Flumiana tenet a suprascripto monasterio sancte julie que est ei ablata pro illis causis . est . xlv . tab . et . viii . pedes . Scilicet . xxviii . tab . et . ii . pedes . pro cavamento suprascripti ad ampliamenti . et xvii . tab . et dimid . pro strata extra . et est tota a sero parte supradict . fluminis . versus stratam sancti eustacchii . et que est extimata tota . xxi . libr . imper . ad rationem xlv . libr . imper . plod . et de viii . sold . imper . tabul . terre .

Item terra prativa quam dom . iohannes filius qdam iacobi fanzoni de cazio tenebat a suprascripto monasterio sancte julie a sero parte supradicti fluminis . versus stratam sancti eustachii . que est ei ablata causa strate magne intus . est xxxviii . tab . et viii . pedes . et dimid . et que extimata est xvii . librar . imper . et viii . soldor . et iii . imper . et med . ad rationem de xlv . libr . imper . plodium et de viii . soldor . tabul . terre .

Strata sancti eustachii⁽¹⁾ . Via serata sive tresenda que est a monte parte domorum .

Item terra prativa . bonaventure qdam dom . Roberti de osmerinis quam ipse tenebat a domino Mayfredo prandonum . et fratribus in feudum . A sero parte strati sancti eustachii . que est ei ablata pro supradictis causis . est . lxxxvii . tab . et viii . pedes et dimid . scilicet xxiii . tab . et vi . pedes et dimid . pro cavamento dicti ad ampliamenti . et xiii . tab . et dimid . pro strata extra . et i . tab . et . viii . pedes pro strata magna intus . et que terra tota extimata est xxxviii . libr . imper . et dimid . et iii . . . mez . ad rationem de xlv libr . imper . plodium et de viii soldor . imper . tabul . terre et de viii . imper . pro quolibet pede . et quam terram ipse bonaventura emerat a suprascripto Roberto . qdam patre suo prout continetur in una carta facta a bonfatio scovioni notar .

Et Item terra aratoria dom . petri gisle que est eius alodium . A sero parte dicte strate sancti eustachii que est ei ablata pro suprascriptis causis . est .

(1) S. Eustachio, frazione suburbana aggregata al Comune di Brescia.

xlviij . tab . et sex . pedes et dimid . scilicet pro cavamento dicti ad ampliamenti . xliij . tab . et sex pedes . et dimid . et pro strata extra . viii . tab . et pro strata magna intus . xliij . tab . et que terra tota extimata est . xx . libr . imper . et x . imper . et mez . ad rationem de xlv . libr . imper . plodio . et de viii . sold . imper . tabule terre .

Et Item terra martini masere . aratoria et prativa in duabus petiis quam tenet in feudum a dom . abiatco prandonum . que est ei ablata pro dictis causis . est . xxxv . tab . et . v . pedes et dimid . scilicet . pro cavamento suprascripti ad ampliamenti dicte circule . xxii . tabule . et xi . pedes et pro strata extra xii . tabule . et vi . pedes et dimid . et que terra tota extimata est xviij . libr . imper . et xliij . soldor . imper . et vii . imper . ad rationem de l . libr . imper . plodium . et x . soldor . imper . tab . terre . et que terra est versus montem et versus sero . ab illa terra que est a capite sero vie serate . que est A monte parte domorum .

Et Item terra prativa bergamini notar . quam tenet in feudum a suprascripto dom . habiatco que ablata est ei . pro illis causis . est xliij . tab . et . viii . pedes . scilicet pro cavamento dicti ad ampliamenti . xv . tab . et vii . pedes et dimid . et pro strata extra . viii . tab . et i . pedes et dimid . et que terra tota extimata est . xii . libr . imper . et vii . sold . imper . et dimid . ad rationem de l . libr . imper . plodium . et de x . soldor . imper . tab . terre . et est iuxta illam martini masere .

Et Item terra quam tenet bonfantinus sartor de comezano a dom . prandonum . que est ei ablata pro illis causis . est . xliij . tab . et iii . pedes et viii . unz . scilicet pro cavamento supradicti ad ampliamenti . viii . tab . et iii . pedes et pro strata extra . v . tab . et viii . unz . et que terra tota extimata . vi . libr . imper . et . xliij . sold . imper . et iii . mez . ad rationem de l . libr . imper . plodium et de x . sold . imper . tabule terre .

Et Item terra dominorum Rubei . et Zilioli vel dom . ottonis de prandonibus . quam tenent in feudum a dom . episcopo brixie . que est eis ablata predictis causis . viii . tabul . est et i . pes . scilicet pro cavamento supradicti ad ampliamenti . v . tab . et viii . pedes . et pro strata extra iii . tab . et v . pedes et que terra tota extimata est . iii . libr . et dimid . imper . et x . imper . ad rationem de i . libr . imper . plodium . et de x . sold . imper . tabul . terre . et est ad cantonum circule versus sero .

Item terra dominorum girardi . et zilioli de prandonibus . quam tenent in feudum a dom . episcopo et que est a monte parte strate albare prope portam . que ablata est eis occasione strate magne intus . tantum est unum plodium et una tabula . et vii . pedes extimata l . libr . imper . plodium . et de x . soldor . imper . pro qualibet tab . terre .

Item terra dominorum girardi rubei et zilioli de prandonibus quam tenent in feudum a dom . episcopo de brixie . que est eis ablata . A merid . parte cantoni circule . versus portam albare pro dictis causis est unum plodium et lxxvi . tab . et . xi . pedes et dimid . scilicet pro cavamento supradict . ad ampliamenti lxxxviii . tab . et ii . pedes et dimid . et pro strata extra . i . viii . tab . et pro strata magna intus . xxviii . tab . et viii . pedes . et que terra tota extimata est . lxxxviii . libr . imper . et viii . sold . imper . et vii . imper . ad rationem de l . libr . imper . plodium . et de x . sold . imper . tab . terre .

Et supra quam terram strate intus A monte parte strate albare prope portam sunt due domus .

Et henvenuti et albertini filiorum qdam . iohannis blance de sissano quas tenent a dom . girardo de prandonibus . dampnum quarum domorum extimatum est xvii . libr . imper . et xliij . soldor . imper .

Item alia domus prope illas que est supradicti dom . girardi . dampnum cuius domus extimatum est . xxii . soldor . imper .

Item alia prope illam dom . girardi quam tenet ab eo iohannes goyci de sissano dampnum cuius domus est extimatus . xxii . sold . imper .

Item alia domus prope illam dicti iohannis quam tenent heredes qdam cizeris de sissano a suprascripto domino girardo dampnum cuius domus est extimatum . xv . libr . imper . et v . sold . imper . et que omnes suprascripte domus sunt suprascriptam terram strate intus .

Et Item terra pizolboni filii qdam ade ottebelli beccarii quam tenet in feudum a dom . abiatco prandonum . A monte parte suprascriptarum domorum que est ei ablata tantum occasione strate magne intus est xliij . tab . et iii . pedes et que extimata est xi . libr . imper . et xliij . sold . imper . et iii . imper . ad rationem de l . libr . plodium et de x . sold . imper . tabule terre .

Et Item terra delaydi qdam ottebelli quam tenet in feudum a suprascripto domino abiatco . que est a monte parte suprascriptarum . domorum . que est ei ablata tantum occasione strate magne intus . est . xxviii . tab . et dimid . et que extimata est . xliij . libr . imper . et v . sold . imper . ad rationem de l . libr . imper . plodium et de . x . sold . imper . tabule terre .

Item viii . unz . de terra iuxta illam quam tenet a dom . episcopo per breve . que ablata est ei tantum . causa strate magne intus . extimata . vii . imper . et dimid . ad rationem de v . mezan . iii . unz .

Strata . Albare .

Et terra domini Ribaldi bethuschi . que est a monte parte strate albare . que ablata est ei tantum occasione strate magne intus est unum plodium . et xxii . tab . et ii . pedes et que terra extimata est

LXXIII . libr . imper . et VI sold . imper . ad rationem de LX . libr . imper . plodium et de XII . sold . imper . pro tabula.

Et supra quam terra est una domus iacobi verzilie de flumicello . quam tenet a dicto dom . ribaldo dampnum cuius domus est extimatum XL . sold . imper .

Et Item una alia domus heredum qdam girardi et alberti de maritis de flumicello dampnum . cuius domus est extimatum . XVII . libr . imper . et II . sold . imper . et dimid . et quam tenet a suprascripto dom . ribaldo .

Et Item una alia domus graciani mariti de flumicello quam tenet a suprascripto dom . ribaldo . dampnum . cuius domus est extimatum . XLII . libr . imper . et II . sold . imper . et dimi .

Item terra heredis quondam dom . arlotti pulmoni que ablata est . ei tantum occasione strate magne intus est . LXXXVI . tab . et VI . pedes et dimid . et que terra extimata est LVII . libr . imper . et XVIII . sold . imper . et dimid . ad rationem de LX libr . imper . pro quolibet plodium et XII . soldor . imper . pro qualibet tabula.

Et supra quam terra est una domus Lafranci majole . quam tenet a suprascripta herede dampnum cuius domus est extimatum . XL . libr . imper .

Et Item una alia domus bonincuntri de cazago quam tenet a suprascripta herede . dampnum cuius domus extimatum est . XI . libr . imper . et V . sold . imper .

Item dampnum medietatis unius sui muri . que est a mane dicte domus est extimatum tres libr . imper .

Item una alia domus pacis filii dom . raymundi de claris . dampnum cuius domus extimatum est . X . libr . imper . et quam domus tenet a suprascripta herede .

Item una alia domus Amadei gigini notar . quam tenet a suprascripta herede . dampnum cuius domus extimatum est . XVIII . libr . imper .

Et Item terra bomtempi de cremegnanis supra quam terram est una domus . quam terram . et quam domum a suprascripta herede et que ablata est ei tantum occasione strate magne intus . est una tab . et III . pedes et tres unz . et que terra extimata est . XVI . sold . imper . et III . imper . ad rationem XII . sold . imp . tabula . et dampnum suprascripte domus extimatum est . XX . sold . imper .

Et Item terra grandi boncalzarii . notar . et alberti eius fratris . que ablata est eis occasione strate magne intus tantum . est . III . tabule et IIII . pedes . et que terra extimata est . XL . sold . imper . ad rationem de XII sold . tabula .

Et Item terra iustachi bampafiate que ablata est ei occasione strate magne intus tantum . est . IIII . tab . et III . pedes . et que terra extimata . est . LI . sold . imper . ad rationem de XII . sold . imper . pro tabula .

Et item terra nicole . qdam gracii cuzche . que ablata est ei tantum occasione strate magne intus . est II . tab . et III . pedes . et mez . et que terra extimata est . XXVII . sold . imper . et dimid . ad rationem de LX . librar . plodium et XII . sold . imper . tabula .

Et Item terram quam albertus uldeprandi tenet ad livellum . ab herede qdam dom . arlotti pulmoni que ablata est ei occasione tantum strate magne intus est II . tabule . et VIII . unz . et que terra estimata est XXIII . soldor . imper . et VIII . imper . ad rationem de XII . sold . imper . tabula .

Et Item terram quam tenet lafrancus puni ad livellum a suprascripta herede que ablata est ei tantum occasione strate magne intus . est I . tab . et VIII . pedes . et que terra extimata est . XX . sold . imper . ad rationem de XII . sold . imper . tabula .

Et Item terra iohannis dom . lafranci bampafiate . que est prope illam superius a strata sancti iohannis sive sancti luce que ablata est ei tantum occasione strate magne intus . est . VIII . tabule . et III . pedes . et que terra extimata est V . libr . imper . et XI . sold . imper . ad rationem de XII . sold . imper . tabula .

Et Item terra dom . ariprandi fabe . vel nepotum filiorum qdam dom . berardi . cum eius fratris que est a porta albare ; usque ad portam sancti iohannis seu sancti luce que est eis ablata occasione tantum cavamenti ad amplamenti circule brixie . et strate de foris . est . I . plodium et XIII . tabule . et que extimata est LXVIII . librar . imper . et VIII . sold . imper . ad rationem de LX . librar . imper . pro quolibet plodio . et XII . sold . imper . pro qualibet tabula . et de qua terra juere in cavamento ad amplamenti . XXXIII . tabule . et VIII . pedes et in strata extra LXXX . tabule . et III . pedes .

Strata sancti iohannis et sancti Luce.

Et Item terra dom . framundi bocadeleporis et nepotum eius filiorum qdam fratris eius dom . Walfredi . que est a merid . parte dicte strate . que ablata est eis . pro suprascriptis causis est duo plodia et LXXXIII . tab . et dim . scilicet pro cavamento dicti ad amplamenti . LXXXVIII . tabule . et . VIII . pedes . et pro strata extra . est . LVIII . tabule . et II . pedes . et pro strata magna intus . unum plodium et XXVI . tabule . et VII . pedes . Et que terra tota extimata est . Centum . LVI . librar . imper . et VIII . soldor . et dimid . imper . ad rationem de . LV . librar . imp . plodium . et de XI . soldor . imper . tabula . Et supra quam terram . A merid . parte dicte strate prope portam intus circule sunt quatuor domus . scilicet una domus suprascripti dom . framundi et nepotum dampnum cuius domus extimatum est . XXXVI . librar . imper . et dimid .

Item alia domus Maffee uxoris qdam iohani spiafrugi de cazacho . dampnum cuius domus extimatum est XX . sold . imper .

Item una alia damus omneboni de flumicello quam tenet a predicto dampnum cuius domus est . extimatum . xv . libr . imper .

Item una alia domus . iohannis salarii . quam tenet a predicto dom . dampnum cuius domus extimatum est . xiiii . libr . imper .

Et Item terra monasterii sancti gosmei ⁽¹⁾ . que est A monte parte strate de campobasso . que ablata est ipsi monasterio . tantum occasione strate magne intus . est . li . tabule . et . viii . pedes . et que terra . extimata est . xxviii . librar . imper . et viii . soldor . imper . et iii . imper . ad rationem de . lv . librar . imper . plodium . et de . xi . sold . imper . tabula .

Strata campdebassi.

Et Item terra prativa suprascripti monasterii sancti gosmei . que est A merid . parte terre strate campdebassi . que ablata est ipsi monasterio pro suprascriptis . causis . est unum plodium et xxxviii . tab . scilicet . pro cavamento suprascripti ad amplamenti circule . xlii . tab . et iii . pedes et dimid . et pro strata extra . xxv . tab . et i . pes et dimid . et pro strata magna intus . lxx . tab . et . vii . pedes et que tota terra extimata est . lxxxviii . libr . imper . et xiiii . sold . imper . ad rationem de . lxx . libr . imper . plodio et de . xiii . sold . imper . pro qualibet tabula terre .

Item terra heredum dom . Lafranci de Lodrino que ablata est eis . pro suprascriptis . causis est . lxxxv . tab . et pes octo . scilicet . xxvii . tab . et dimid . pro cavamento suprascripti . ad amplamenti . et . xvi . tab . et vii . pedes pro strata extra . et pro strata magna intus . li . tab . et vii . pedes . Et que tota terra extimata est . xliii . libr . imper . et xii . imper . ad rationem de . xlv . libr . imper . plodium et de . viii . sold . imper . tab . terre .

Et Item terra ecclesie sancte marie de templo ⁽²⁾ que ablata est ipsi ecclesia sive mansionis de templo pro suprascriptis causis . est . iiij . plodia et xxvii . tab . et viii . pedes . Scilicet pro cavamento infra-scripto . ad amplamenti circule unum plodium et xxvii . tab . et iii . pedes et dimid . cum illis duabus tab . et dimid . terre quam tenebat dom . calura de bethuschis ab ipsa ecclesia . et pro strata extra . lxxiii . tab . et x . de pedes et dimid . et pro strata magna intus est duo plodia et xxv . tab . et dimid . Et que tota terra extimata est . Centum . xlviii . libr . imper . et xiii . sold . imper . et . viii . imper . ad rationem de . xxxv . libr . imper . plodium et de . vii . sold . imper . tab .

Et supra quam terram strate . intus sunt vi . domus . Scilicet una domus bellavithe uxoris qdam alberti salvatici quam tenet albert . ab illis dominis de templo sco sancte marie dampnum cuius domus extimata est . vii . libr . imper .

Et Item una alia domus lazarini et albrici de

(1) Di questo monastero vedi la nota alla colonna 135.

(2) Santa Maria de Templo o della Manzione, già Commenda dell'Ordine di S Giovanni di Gerasalemme, ora di proprietà privata.

cagacis de turbolis . quam tenebant a predictis dominis dampnum cuius domus extimatum est . i . sold . imper .

Et Item una alia domus iohannis de carubio quam tenebat a predictis dominis dampnum cuius domus extimatum est . iii . libr . imper . et xv . sold . imper ⁽¹⁾ .

Et Item una alia domus sine uxoris qdam Venturini gratii . quam tenebat a suprascriptis dominis . dampnum cuius domus extimatum est . iii . libr . imper . et xv . sold . imper .

Et Item una alia domus vithalini tintoris qui fuit de navis cum uno torculari quam tenebat a predictis dominis . dampnum cuius domus est torcularis . extimatum est . xxxvi . libr . imper . et . vi . sold . imper .

Et Item una alia domus honore qdam saginballi quam tenebat ab ipsis domin . dampnum cuius domus extimatum est . iii . libr . imper .

Et Item terra dom . Brixiani de cizago que ablata est ei pro suprascriptis . causis est . lxxxvi . tab et . viii . pedes . scilicet pro cavamento ad amplamenti circule . xli . tab . et tres pedes . et pro strata extra . et xviii . tab . et iii . pedes . et pro strata magna intus . xxxi . tab . et . iii . pedes . et que terra tota extimata est . xli . libr . imper . et . v . sold . imper . et viii . imper . ad rationem de . xlv . libr . plodium et de . viii . sold . imper . tabula .

Strata sancti nazarii.

Et Item terra heredum qdam dom . petri de calzavegis que est a mane parte strate sancti nazarii . que ablata est eis pro suprascriptis . causis est . lviij . tab . et vii . pedes scilic . pro cavamento ad amplamenti et strata extra xxxvi . tab . et dimid . de qua tenebant orsettus mulinarius et plettus et obertinus bellacre . xiii . tab . extra portam sancti nazarii iuxta viam et que erat a casata et thotheschinus de bragida tenebant . xxiii . tab . et dimid . supra quam erat . una domus extra portam iuxta dictam viam . Et pro strata magna intus . xxiii . tab . et . i . pes . de qua tenebant dunzelina et spatharius . xi . pedes que tota terra extimata est . xxxv . libr . imper . et xv . sold . imper . ad rationem de . lx . libr . imper . plodium et de . xii . sold . imper . tabula terre .

Et supra quam terra dictarum heredum qdam dom . petri de calzavegis . sunt x . domus que tenebant ab eis . scilicet . una domus graciadei et angini filiorum bonnomy belloti . quam tenent ab illis heredibus dampnum cuius domus extimatum est . iii . libr . imp .

Et Item una alia domus quam tenent benaduxius et altanasius filii qdam petri vachi de curtexellis . dampnum cuius domus est . xii . libr . imper . extimatum .

Item una alia domus quam tenent iohanninus et venturinus filii qdam lafranci de aqua . dampnum cuius domus extimatum est . v . libr . imper .

(1) La continuazione nel Cod. n. 1 trovasi a fol. cLviij.

Item una alia domus quam tenet zilielmus filius azonis de paterno. dampnum cuius domus extimatum est. xxxv. sold. imper.

Item una alia domus quam tenet iohaninus filius qdam petri grossi. dampnum cuius domus extimatum est. iiii. libr. imper. et dimid.

Item una alia domus quam tenet aymelina uxor qdam petherboni. valtherii de cluzanis. A lazaro de capriolo. qui lazarus tenebat a dictis heredibus. dampnum cuius domus extimatum est. xlv. sold. imper.

Item una alia domus quam tenebat iacobus salvi de unsado de ultra mella. dampnum cuius domus extimatum est. xlvi. sold. imper.

Item una alia domus quam tenet heredes girardi baiardi. qui sunt de mayrano. dampnum cuius domus extimatum est xl. sold. imper.

Item una alia domus quam tenet albericus cerexola dampnum cuius domus estimatum est. xxxviii. sold. imper.

Item una alia domus quam tenet stephanus virzeline de navis. dampnum cuius domus extimatum est iiii. libr. imper. et xiiii. sold. imper. que omnes infrascripte decem domus sunt supra terram dictam strate magne intus.

Et Item terra Aymerici maynetti. quam tenet ab heredibus qdam dom. petri de calzavegis que ablata est ei pro suprascript. causis est unum plodium et xviii. iab. et. x. pedes et dimid. scilicet. pro cavamento ad amplamenti dicti. et pro strata extra xlv. tab. et. viii. pedes. et pro strata magna intus. lxxii. tab. et ii. pedes et dimid. et qua tota terra extimata est. lxxi. libr. imper. et vi. sold. imper. et dimid. ad rationem de lx. libr. et pro quolibet plodio. et de xii. sold. imper. pro qualibet tabula.

Et supra quam terram sunt. iiii. domus. scilicet. una domus teutaldi mace de mayrano quam tenet a predicto Aymerico. dampnum cuius extimatum est xv. sold. imper.

Item una alia domus quam tenet vithalis spatharius qui fuit de senica. a prefato aymerico dampnum cuius domus extimatum est. v. libr. et ii. sold. imper.

Item una alia domus quam plasma uxor qdam Iohannis munarii tenet a predicto aymerico. dampnum cuius domus extimatum est l. soldor. imper.

Item terra dom. albrici de gambara et humiliatorum de domo eius. que terra est. A mane parte strata de sancto nazario usque ad viam de alberticulis. et humiliatis de sancto laurentio. que terra est eis ablata. pro suprascriptis. causis est. ii. plodia et iiii. tab. et iii. pedes cum medietate dicte vie pro cavamento suprascriptis. ad amplamenti et pro strata extra. unum plodium et l. tab. et iiii. pedes et de qua terra tenebat aymericus maynetti. a dicto dom. albrico xxi. tab. et iiii. pedes et pro strata magna intus. li. tab. et xi. pedes de qua suprascript. aymericus tenebat a predicto dom. alberico xxxiiii. tab. et iiii. pedes in duobus locis. S. xviii. tab. in

una parte. et xvi. tab. et iiii. pedes in altera. Et dom. iohannes de aguzanis similiter tenebat de illa dom. albrico. xvii. tab. et. vii. pedes. in duabus partibus. S. xi. tab. et. iiii. pedes. in una parte. et in alia parte. vi. tab. et. iiii. pedes. quam ipse dom. iohannes de aguzanis vendiderat dom. iohanni bucce. et que tota terra extimata. C. xxii. libr. imper. et xi. sold. imp. ad rationem de lx. libr. imper. plodium et de xii. sold. imper. tabula terre.

Item terra suprascripti. dom. Albrici et humiliatorum de domo eius. que est ei ablata tantum occasione strate magne intus. A sero via ipsorum dominorum de alberticulis. est. lxxii. tab. et. xi. pedes et dimid. cum medietate de sua parte. de duabus viis. et de qua terra tenebant suprascript. Aymericus ab ipso dom. albrico. xv. tab. et dom. iohannes de aguzanis. iiii. tab. et que terra tota extimata est xxxvii. libr. imper. et xv. sold. et dim. imper. ad rationem de lx. libr. imper. pro quolibet plodio. et xii. sold. pro qualibet tabula terre.

Et Item terram filiorum qdam domini alberticuli de medietate tresande seu vie. que est sua et humiliatorum sancti laurentii que eis ablata est pro suprascriptis. causis. est ii. tab. et viii. pedes et iiii. unz. S. una tab. et ii. pedes pro cavamento ad amplamenti et pro strata extra. et pro strata magna intus. xviii. pedes et iiii. unz. et que terra extimata est. xxxii. sold. imper. et iiii. imper. ad rationem de xxii. sold. imper. tabula.

Et Item terra domini lafranci de pallazo que est ortiva. et de sua parte vie que est iuxta illam terram quam emit ab herede quondam venture de sancta julia que ablata est ei tantum occasione strate magne intus. est vii. tab. et xviii. pedes et iii. unz. Et que terra extimata est iiii. libr. imper. et xiii. sold. imp. et iii. imper. ad rationem de lx. libr. imper. plodio et xii. sold. imper. pro qualibet tabula.

Et Item terra heredis qdam venture de sancta julia. que est ortiva et cum sua parte de viazolis comunis eius et aymerici maynetti. est. x. tab. et viii. pedes. et. i. nuz. et dimid. S. ortiva que non erat comunis. viii. tabule et iiii. pedes et dimid. et illa de viazolis. i. tabule. et iiii. pedes et vii. unz. et dimid. et que terra tota extimata est. vi. lib. imper. et. viii. sold. imper. et iii. mez. ad rationem de lx. libr. imper. plodium et de xii. soldor. imper. tab. et xii. imper. pro quolibet pede. et denar. i. imper. unz.

Et qua terra est ei ablata tantum occasione strate magne intus.

Item terra aymerici maynetti. de sua parte de dictis viazolis comunis eius et suprascript. heredes est una tab. et iiii. pedes. et vii. unz. et dimid. que est ei ablata tantum occasione strate magne intus. et que terra extimata est. xvi. sold. imper. et. vii. imper. et dimid. ad rationem de xii. sold. imper. pro qualibet tabula. et de xii. imper. pes. et denar. i. imp. pro qualibet unzia. et est a sero parte vie humiliatorum de sancto laurentio et de alberticulis.

Via humiliatorum sancti Laurentii ⁽¹⁾
et de alberticulis.

Et Item terra heredum qdam Guelmi bottoli de pallazo . que est a mane parte suprascripte . vie versus carziam que ablata est eis tantum occasione strate magne intus est . vi . tab . et iiii . pedes . et dimid . et que extimata est . iii . libr . imper . et iii . sold . imper . et viii . imper . ad rationem de x . sold . imper . tabula terre .

Item terra heredum qdam dom . Widonis de pallazo que ablata est eis tantum occasione strate intus magne est . una tab . et xi . pedes et iii . unz . de qua terra maphezolus barberius tenebat ab eis unam tab . et que terra tota extimata est . xviii . sold . imper . et . iii . imper . et dimid . ad rationem de x . sold . imper . pro qualibet tabula .

Item terra bonapacis qdam dom . Ribaldi de pallazo que ablata est ei occasione tantum strate magne intus est . tres pedes et que terra extimata est . . xxx . imper . ad rationem de x . sold . imper . tabula terre .

Et Item terra dom . fornini de pallazo ortiva que ablata est ei . tantum occasione strate magne intus est . una tabula . que extimata est . x . sold . imper .

Et Item terra dom . iohannis ortiva qdam dom . Kigincheli que ablata est ei tantum pro strata magna intus . est una tabula et dimid . et . vii . pedes et que extimata est . xv . sold . imper . e x . imper . ad rationem de x . sold . imper . tabula terre .

Et Item terra ortiva venture de bagnolo . quam tenet a jostacho gilingij . est una tab . et med . pes cum paululo unius viazole . que terra ablata est ei tantum occasione strate magne intus . et que terra extimata est x . sold . imper . et . v . imper . quod precium debet recipere dictus ventura . verbo suprascripti . iostachi . salvo ficto suo quod ei reddebat .

Et Item terra ortiva ventura angnelle . quam tenet a dom . canonicis . que ablata est ei tantum occasione strate magne intus est . vi . pedes et que extimata est . v . sold . imper . ad rationem de x . sold . imper . tabula .

Et supra quam terram est una domus ipsius venture dampnum unius partis illius domus que debet destrui . occasione dicte strate magne extimata est . xiiii . sold . imper .

(1) Dagli Statuti del XII secolo si apprende che l'Ordine degli Umiliati era tenuto in grande riputazione, per cui eran loro affidati importanti ufficii: uno di essi era preposto al sale, un altro alle gabelle, un terzo era massario, e quando la città riuniva l'esercito, due andavano al campo come ufficiali pagatori. Soppresso quest'Ordine, le loro case di S. Lorenzo passarono alle monache di S. Urbano, indi all'Ospital Grande di Brescia, e oggidì appartengono a privati.

Et Item terra dominor . canonicorum brixie de una viazola que est a monte parte brolii bonacii de pallazo . que ablata est eis . tantum occasione strate magne intus est . ii . tab . et vii . pedes et dimid . cum v . brachiis unius orti et que extimata est xxvi . sold . imper . et . iiii . imper . ad rationem de x . sold . imper . tabula .

Et Item terra bonacis de pallazio que ablata est ei tantum occasione strate magne intus . et est a sero parte strata carzie de sancto laurentio . est unum plodium . et xxxviii . tab . et . vii . pedes et viii . unz . et que extimata est lxviii . lib . imper . et xvi . sold . imper . et . v . imper . et dimid . ad rationem de l . libr . imper . plodium . et de x . sold . imper . pro qualibet tabula .

Et supra quam terram est una domus eius dampnum cuius domus est extimatum viii . libr . imper . et dimid .

Et Item terra dom . iohannis bocce que ablata est ei occasione tantum pro cavamento ad ampliamenti circule et pro parte strate de foris est unum plodium . et tres tabul . et dimid . et que extimata est li . libr . imper . et xv . sold . imper . ad rationem de l . libr . imp . plodium et de x . sold . imp . tabula .

Et Item terra dom . Lafranci de pallazo que est extra portam circule iuxta stratam carzie de sancto laurentio . a sero parte . que ablata est ei tantum occasione pro parte strata de foris est . xxxvii . tab . et viii . pedes et dimid . et que extimata est . xviii . libr . imper . et xvii . sold . imper . et i . imper . ad rationem de l . libr . imp . plodium et de x . sold . imp . tabula terre .

Et supra quam terram est una domus dirupta ipsius dom . lafranci dampnum cuius domus extimatum est . v . libr . imper . et dimid .

Carzia de sancto Laurentio.

Et terra domini bonapacis de castro . que est a mane parte carzie . que ablata est ei pro suprascriptis . causis est . xlvii . tab . et viii . pedes . et iiii unz . S . pro cavamento ad ampliamenti . et pro strata extra xliii . tabule et i . pes et iiii . unz . et pro strata magna intus iiii . tab . et viii . pedes . et que extimata est . xxviii . libr . imper . et xiii . sold . imp . et iiii . imper . ad rationem de i . x . libr . imp . plodium . et de xii . sold . imper . pro qualibet tab . cum sua parte vie que erat comunis eiusdem dom . bonapacis . et dom . albrici de gambara . que erat a mane parte domus domini alberici .

Et Item terra dom . alberici de gambara et humiliatorum de domo eius . que est a mane parte carzie de sancto Laurentio et que ablata est eis pro suprascriptis . causis est unum plodium et iii . tab . et v . pedes et viii . unz . cum via que ibat per pratum domini bonapacis de castro . et cum sua parte

de una alia via que erat comunis suprascript . humiliatorum et dom . bonapacis de castro . A monte parte domus predicti dom . alberici et ipsorum humiliatorum . que est prope circum . S . pro cavamento ad amplamenti circule . et pro strata extra xxxiii . tab . et . vi . pedes et viii . unz . et pro strata magna intus lxx . tab . minus uno pede . et que extimata est . lxii . libr . imp . et xx . imper . ad rationem de lx . libr . imper . plodium . et de xii . sold . imp . pro qualibet tabula terre .

Et supra quam terram strata intus . est una domus suprascript . alberici et suprascriptor . humiliatorum dampnum cuius domus extimatum est . xxxi . libr . et dim . imper .

Et Item terra ortiva dom . Acursi dom . vicemanni de puteo quam tenet gonzanus ab eo . est una tab . et mez . pes . que ablata est ei tantum occasione strata magne intus . et que terra extimata est . xii . sold . imper . et dimid .

Et Item terra prati seu bragide dom . episcopi brixie de brethabolda que ablata est ei pro suprascriptis . causis est duo plodia et lxxxxv . tab . et iii . pedes et dimid . S . unum plodium et xlvi . tab . et viii . pedes . pro cavamento ad amplamenti . et pro strata magna intus . unum plodium et xlviii . tab . et viii . pedes . et dimid . et que terra tota extimata est C . xlvii . libr . imper . et xiii . sold . imp . et . viii . imper . ad rationem de l . libr . imper . plodium . et de x . sold . imper . quo qualibet tab . terre

Et Item terra dom . iacobi talocii que est sua propria . que ablata est ei . tantum pro cavamento ad amplamenti . et pro strata extra . est ii . tab . et iii . pedes . Item terra quam ipse dom . iacobus . tenet iuxta illam a dominis canonicis brixie . est xi . tab . et iii . pedes . que ablata est ei eadem causa . et que tota extimata est . vi . libr . imper . et xvi . sold . imper . et viii . imper . ad rationem de x . sold . imper . tabula .

Et Item terra iacobi gorgoli . quam tenet a dominis canonicis brixie . que ablata est ei tantum pro cavamento ad amplamenti . et pro strata extra est . x . tab . et viii . pedes et viii . unz . et que extimata est v . libr . imper . et vii . sold . imper . et iii . imper . ad rationem de x . sold . imper . pro qualibet tabula .

Et Item terra domini federici qdam dom . bonomi de porticu . quam tenet a dominis canonicis brixie . que ablata est ei tantum pro cavamento ad amplamenti dicte circule . et pro strata extra est viii . tab . et viii . pedes . et que extimata est . iii . libr . imper . et vi . sold . imper . et viii . imper . ad rationem de x . sold . imper . pro qualibet tab . terre .

Et Item terra ortiva bonaventure de bornado . quam tenet a dominis canonicis brixie . que ablata est ei . tantum occasione pro cavamento ad amplamenti

menti circule . et pro strata extra . est . vi . tab . et que extimata est . iii . libr . imper . ad rationem de x . sold . imper . pro qualibet tab .

Et Item terra dom . vincenti . et dom arichetti filiorum dom . jacobi de salis quam tenebant Wido de contegnacha et heredes qdam lafranci de contegnacha . et martinus raugonus . et morbius merzader . et petercinus qdam Guielmi augusti . a suprascriptis . dominis . que ablata est eis tantum occasione magne intus strate . est . xlii . tab . et viii . pedes que extimata est xxi . libr . imp . et vii . sold . imper . et dimid . ad rationem de l . libr . per plodium . et de x . sold . imp . pro tabula .

Et supra quam terram sunt iii . domus et una teies sive tezia . S . una domus Widonis de contegnaga dampnum cuius domus extimatum est . iii . libr . imper . et dimid .

Et Item una tezia heredis qdam lafranci de contegnaga . dampnum cuius tezie extimatum est . v . sold . imper .

Et una alia domus martini rangoni suprascripti dampnum cuius domus extimatum est . x . sold . imper .

Et una alia domus supradicti . morbioli merzadri dampnum cuius domus est extimatum iii . libr . imper .

Et una alia domus petercini filii qdam Wielm augusti suprascripti . dampnum . cuius domus extimatum . xxviii . libr . imper . et iii . sold . imp . quas suprascripti . tenebant a iam dictis dominis . A sero parte strate alexandri .

Strata sancti alexandri.

Et terra dom . bucii de buciis que est a mane parte strate sancti alexandri iuxta aliam stratam que ablata est ei tantum occasione strate magne intus est . xlvii . tab . et que extimata est . xxv . libr . imp . et xvii . sold . imp . ad rationem de lv . libr . imper . plodium et de xi . sold . imp . pro qualibet tabula .

Et super quam terram sunt . v . domus scilicet . una domus dicti dom . buzii . dampnum cuius domus est extimatum xl . sold . imper .

Et una alia domus bonaventure bono . dampnum cuius domus extimatum est . v . libr . imper .

Et una alia domus mariani beccarii . dampnum cuius domus extimatum est lv . sold . imper .

Et una alia domus benvegnute uxoris qdam gaforti michare . dampnum cujus domus extimatum est iii . libr . imper . et xxvii . sold . imper .

Et una alia domus martinelli filii qdam alberti nove qui fuit de casevico . dampnum cuius . domus extimatum est . xliii . sold . imp .

Et Item terra petrini filii qdam iohannis zoti qui fuit de bagnolo que ablata est ei tantum occasione strate magne intus est . x . tab . et . viii . pedes que extimata est . v . libr . imper . et xvii . sold . imper . et iii . imper . ad rationem de lv . libr . imper . pro qualibet plodio . et de xi . sold . imp . pro qualibet tabula .

Et supra quam terram est una domus ipsius petrini . dampnum cuius domus extimatum est . III . libr . imper . et v . sold . imper .

Et Item de terra domini petri Raynoldi que est a sero parte sanctorum faustini et iovite que ablata est ei tantum occasione strate magne intus . XL . tab . et que extimata est . XVII . libr . imp . plodium . et VIII . sold . imp . tabula .

Et supra quam terram est una domus quam tenet iacobus Ayvane de sancto zenone a suprascripto dom . petro . dampnum cuius domus extimatum est . VII . libr . imper .

Et Item terra dominorum federici et brixiani et zilioli de lavello longo . que attingit a strata sancti alexandri versus mane usque ad stratam sanctorum faustini et iovite . que ablata est ei tantum occasione cavamenti ad amplamenti circule et strate de foris . est LXXX . tab . et que extimata est super totum . XL . libr . imper . et II . sold . scilicet . LI . tab . A sero parte secundum quod confinat terra petri raynoldi . ad rationem de LV . libr . imper . plodium . et de XI . soldor . imper . tab . et XXXVIII . tab . versus mane sicuti comprehendit illa terra dicti petri raynoldi intus circum usque ad stratam sanctorum faustini et iovitte . ad rationem de XLV . libr . imper . plodium . et de VIII . imper . tab . terre .

Strata Sanctorum faustini et iovitte .

Item terra ecclesia sanctorum faustini et iovitte que est a mane parte strate suprascripte que ablata est ipsi ecclesie pro suprascriptis causis . est duo plodia et LXXVIII . tabul . et XI . pedes . et que extimata est . Centum . XXXVIII . libr . imper . et VIII . sold . imper . et II . imper . ad rationem de L . libr . imper . plodium . et de X . sold . imper . tab . de qua terra ivit in cavamento ad ampliandi circule et in strata extra unum plodium et LXXX . et VI . tab . et III . pedes et pro strata magna intus . LXXXII . tab . et VII . pedes .

Et de qua terra tenebant a dicta ecclesia otto de homezolis . XLV . tab . et III . peds et dimid .

Et heredes qdam petri imblavati III . tab . et III . pedes .

Et heredes quondam Inzelerius sacchi . VIII . tab .

E dominus otto de pasturellis . XL . tab . et X . pedes .

Et zilius squadarze

Et bartholameus auguste	$\left\{ \begin{array}{l} \text{XIII . tab . et dimid . et} \\ \text{II . pedes et dimid .} \end{array} \right.$
Et musonus de brachis	
Et Johanninus cargavitis	

Item terra heredes qdam dom . conradi de ronchegnano que est ei ablata tantum occasione strate magne intus est LXVIII . tab . et III . pedes et que terra est estimata . XXXIII . libr . et XIII . sold . imper . et III . imper . ad rationem de L . libr . imper . plodium . et de X . sold . imper . tab . terre .

Et item terra domini bonifacij qdam domine ce-

rute que ablata est ei tantum et occasione strate magne intus est . XXXIII . tab . et XI . pedes . et que extimata est . XVI . libr . et XVIII . sold . imper . et II . imper . ad rationem de L . libr . imper . plodium . et de X . sold . imper . tab . terre .

Garzia . Et via a sero broli . Domini episcopi .

Item terra broli domini episcopi brixie que ablata est ei pro suprascriptis . est III . plodia . et XLVI . tab . scilicet . pro cavamento ad amplamenti circule et pro strata extra . II . plodia . et XVI . tab . et pro strata magna intus . II . plodia . et que terra tota estimata est . CLXXXVIII . libr . imper . et III . sold . imp . ad rationem de XLV . libr . imper . plodium . et de XIII . sold . imper . tab . terre .

Et Item terra prativa domini pexoni de orianis que est iuxta navilium a sero parte . et iuxta flumen carzie quod est a monte parte broli domini episcopi que est ei ablata pro suprascriptis . causis et unum plodium et LXII . tab . et XI . pedes scilicet . pro cavamento ad amplamenti circule et pro strata extra . LXVIII . tab . et III . pedes et pro strata magna intus LXXXIII . tab . et VII . pedes . et que terra tota extimata est . LXXXI . libr . et VIII . sold . imper . et II . imper . ad rationem de L . libr . imp . plodium . et de X . sol . imper . pro qualibet tabul . et de X . imp . pro quolibet pede .

Et supra quam terram est unum molendinum eiusdem domini pexoni quod est ei ablatum eadem causam . dampnum cujus extimatum est . XV . libr . imper . et dimid .

Et Die mercurii . VII . Intrante setembr . sub portici domus domini Alberici de gambara que est apud circum civitatis brixie . Presentibus brixiano bassi notar . et iohanne boxello de suburbio sancti laurentii . et lafranco de signa ministralis . et mediacapa serviente presbiterorum brixie . et Girardum rubii ministralis comunis brixie et zufredo prandi notar . qui similiter inde rogatus est carta testib . Rogat . Ibique dom . Albericus de gambara . Aricus golta . Albertus de mayrano . et Amadeus de porta matulfi superstantes . et dom . laborerii ad amplamenti circule brixie . de voluntate . et licentia comunis et consilii brixie . per dom . Azinum de pirovano potest . comunis brixie super hoc facti pronuntiaverunt laudaverunt et dixerunt secundum modum et formam dicti comunis consilii inde facti . quod pro comuni brixie solvatur totum suprascriptum precium omnibus suprascriptis . Scilicet . cuilibet secundum quod assignatum et scriptum est ei . pro dampno de suprascriptis . terris et domibus et hedificiis et pro suprascriptis . causis . eo salvo quod illud precium non solvatur pro comuni brixie alicui de fictalibus vel vasallis cui scriptum est de illa terra vel domo vel hedificio quam tenet ab aliquo de suprascriptis dominis nisi primo concorde fuerunt ipse cum ipso domino de ipso precio habendo . Si vero discordes

fuerint detur et destribuatur illud precium inter eos secundum quod ratio iubet. Et eodem modo eo salvo quod illud precium non solvatur a comuni brixie alicui domino cui scriptum est de illa terra vel de illa re que tenetur ab eo ab aliquo de suprascriptis nisi primo concordēs fuerint cum illo qui tenet illam terram vel rem de ipso precio habendo. Si vero discordēs fuerint, detur et distribuatur inter eos secundum quod suprascriptum est. Item eo salvo quod illud precium non solvatur a comuni brixie alicui de suprascriptis cui scriptum est de aliqua domo vel hedificio vel de illa terra que est sub domo vel hedificio, supra quam terram constructa est domus vel hedificium donec quod domus illa non fuerit dirupta et destructa et illud hedificium similiter pro suprascripta causa strate, et de suprascriptis rebus et de precio sive estimo suprascripto et pro suprascriptis causis. Rogati sunt zu. prandi. et bonaytha. notar. facere cartam cuilibet de suprascriptis qui debet recipere a comuni de eo quod suprascriptum est. recipere debet vel suprascriptum. est. verbo et jussu suprascriptorum dominor. superstantes exceptis malesartibus quibus de dictis rebus aliquid pertinet. Et salvo eo quod si eratum esset in nomine alicuius de suprascriptis sive de aliis quibus pertineret vel pertinere deberet aliquid de suprascriptis rebus. quod possit mutari et iungi sicuti debet esse et cetera.

CXVIII.

Liber de extimationibus terrarum que sunt inter circham civitatis brixie secundum extimationes ipse terre debeat dari et vendi prout inferius continetur.

Inedito.

In primis a flumine versus mane usque ad fossatum vetus. civitat. Extimaverunt dicti superstantes cirche quodlibet plodium terre. quinquaginta libr. imp. et quamlibet tabulam terre decem sold. imper.

Item a flumine versus sero usque ad stratam sancti jostachi. Extimaverant dicti superstantes unum quodque plodium terre quadraginta libr. imper. et quinque et unam quamquam tabulam terre viii. sold. imper.

Item a strata sancti jostachii versus sero usque ad caput via clause quam viam est iuxta domos a monte parte ipsorum domum. et ab illa strata clausa versus montem usque ad stratam teralii fossati cirche. extimatum quilibet plodium terre. xlv. librar. imper. et quamlibet tabulam terre. viii. soldor. imper.

Item a dicta strata clausa. scilicet. a capite vie clause que est a monte parte dictarum domuum versus sero et versus montem usque ad stratam teralii cirche. extimatum pro quolibet plodium terre. l. libr. imper. et unamquamque tabula. x. sold. imper.

Item a sepe prati de occanonibus versus mane sicuti trahunt orti. extimatum supradicti superstantes circule. quodlibet plodium terre septuaginta libr. imper. et quamlibet tabulam terre. xiiii. sold. imper.

Item a predicta sepe de occanonibus versus sero usque ad viazola que est inter pratum heredum qdam dom. berardi madii domum heredum qdam pannarii frigidi. Extimatum unum quodque plodium terre. Sexaginta libr. imper. et unamquamque tabulam terre xii. sold. imper.

Item a viazola predicta que est inter pratum heredum qdam. dom. berardi madii versus sero usque ad stratam teralii. circule. Extimatum. Sexaginta librar. imper. quodlibet plodium terre. et quamlibet tabulam terre. xii. sold. imper.

Come sopra duplicato.

Item a viazola que est inter ortos domini Ariprandi fabe versus mane usque ad brolos domorum pallate que viazola est iuxta domum pinctoris. Extimatum unumquodque plodium terre. Septuagint quinque libr. imper. et quamlibet tabulam. xv. sold. imper.

Item a predicta viazola que est inter ortos domini Ariprandi fabe versus sero usque ad pontem lapideum qua transit per stratam campibassi. Extimatum quodlibet plodium terre. Septuaginta libr. imper et quamlibet tab. xiiii. sold. imper.

Item a predicto ponte ladideo versus sero usque ad stratam teralii circule. Extimatum unumquodque plodium terre quinquagintaquinque libr. imper. et quelibet tabula terre. xi. sold. imper.

Item a strata campi bassi infra versus meridiem usque ad terram et de ipsa terra domini brixiani qdam domini tinatii et gentilielis. Extimatum quodlibet plodium terre. Sexagintaquinque libr. imper. et quelibet tab. xiii. sold. imper.

Item a predicta terra dom. brixiani qdam. dom. tinatii usque ad sanctum nazarium per ortos. Extimatum predicti superstantes circule unumquodque plodium terre. Sexaginta libr. imper. et unamquamque tabulam terre. xii. sold. imper.

Item de prato dom. abatisse Monasterii sancti Gosmei. Extimat quodlibet plodium terre. Sexagintaquinque libr. imper. et quamlibet tabulam terre xiii. sold. imper.

Item de prato domini Lafranci de lodrino. Extimatum unumquodque plodium. Quadraginta quinque libr. imper. et unamquamque tabulam terre novem. sold. imper.

Item de terra illorum sancte Marie de templo . Extimatum quodlibet plodium terre trigintaquinque librar . imper . et quamlibet tabul . vii . soldor . imper .

Item de terra dom . brixiani de cizagho . Extimat . unumquodque plodium terre . Quadragintaquinque libr . imper . et unamquamque tabulam terre novem sold . imper .

Item a strata burgi sancti Nazarii versus mane usque ad viam de Alberticulis et humiliatis sancti Laurentii sicut vadit vie undique . Extimatum quodlibet plodium terre Sexaginta librar . imper . et quamlibet tabulam terre . xii . sold . imper .

Item a dicta via de alberticulis et humiliatis versus mane usque ad stratam burgi sancti Laurentii sicut vadunt vie undique . Extimatum unumquodque plodium terre . Quinquaginta libr . imper . et unamquamque tabulam terre x . sold . imper .

Item A via que vadit a sancto laurentio ad stratam sancti Nazarii versus montem usque ad viam . domus dom . bellotti cigamice sicut vadit via illa usque ad stratam burgi Sancti Nazarii . Extimatum . Septuaginta libr . imper . quodlibet plodium terre et quamlibet tabulam . quatuordecim sold . imper .

Item a predicta via dom . bellotti cigamice que via est a monte parte domus eiusdem dom . bellotti versus civitate . usque ad fossatum civitat . inter flumen Carzie et stratam burgi sancti nazarii . Extimatum predicti superstantes circule unumquodque plodium terre Septuaginta libr . imper . et unamquamque tabul . terre . xiii . sold . imp .

Item a flumine Carzie versus mane usque ad terram seu pratum filii qdam domini Alberti belfantis de ugonibus . Extimatum quodlibet plodium terre sexaginta libr . imper . et quamlibet tab . terre . xii . sold . imp .

Item a predicta terra seu prato filii suprascripti dom . alberti belfantis versus mane usque ad stratam sancti alexandri . Extimatum unumquodque plodium terre . Octuaginta libr . imper . et unamquamque tabul . terre xvi . sold . imper .

Item de terra bragide bolde Episcopatus brixiens . Extimatum quodlibet plodium terre . Quinquaginta libr . imper . et quamlibet tabulam terre x sold . imper .

Item de terre petri Raynoldi . Extimatum unumquodque plodium terre . quadraginta quinque libr . imp . et unamquamque tabulam terre . viii . sold . imper .

Item de alia terra que est a sero parte terre predicti petri Raynoldi usque ad stratam sancti

alexandri . Extimatum quodlibet plodium terre . Quinquaginta libr . imper . et quamlibet tabulam . xi sold . imper .

Item a predicta terra petri Raynoldi versus montem inter stratam sancti alexandri et stratam sancti faustini . usque ad tresandam que est iuxta domum de alventis . Extimatum unumquodque plodium terre . Sexaginta libr . imper . et unamquamque tabulam terre xii . sold . imper .

Item a flumine Garzie versus montem usque ad stratam vie nove fossati civitat . brixie inter stratam sancti alexandri . et stratam sancti faustini jovitte ⁽¹⁾ . Extimatum quodlibet plodium octuaginta libr . imper . et quamlibet tabulam terre xvi . sold . imper .

Item a strata sancti faustini jovitte versus mane et versus montem usque ad pratum dom . Arici de lavello longo . et usque ad viam prati broli que est a sero parte . predicti superstantes circule . Extimatum quodlibet plodium terre . Quinquaginta libr . imper . et quamlibet tabulam terre . x . sold . imper .

Item a clauso dom . Bonifacii domine cerute versus sero usque ad stratam sancti faustini jovitte et versus montem usque ad flumen Carzie . Extimatum quodlibet plodium Sexaginta libr . imper . et quamlibet tabulam . xii . sold . imper .

Item a flumine Carzie versus montem usque ad stratam sancti petri marcellini ⁽²⁾ et a strata burghi porta matulfi versus mane usque ad pratum dom . Cabriellis trioni . Extimatum Sexaginta libr . imper . unumquodque plodium terre . et tab . xii . sold . imper .

Item de prato dom . Cabriellis trioni et ab illo prato versus mane sicut vadit via sancti petri marcellini . Extimatum unumquodque plodium terre . Quinquaginta libr . imper . et quamlibet . tabul . terre x . sold . imper .

Item de prato broli . brixiens . episcopatus . Extimatum dicti superstantes circule quodlibet plodium terre . Quinquaginta libr . imper . et quamlibet tab . viii . sold . imper .

Item a strata suburbii porta matulfi versus mane usque ad fossatum Navilii . et a fossato civitat . versus meridiem usque ad viazolan sancti petri marcellini . que viazola est a monte parte domus eiusdem ecclesie . Extimatum unumquodque plodium terre . Septuaginta libr . imper . et unamquamque tabulam terre quatuordecim sold . imper .

(1) Questa chiesa si appellava *Sancti Faustini ad sanguinem*, ora Sant'Afra. Qui avevano monastero i Canonici Regolari Lateranesi.

(2) Chiesa e monastero governato dai Canonici Regolari di S. Agostino; poscia dalle monache del medesimo Ordine, indi dai Cappuccini.

Item a predicta viazola que est a mane parte dicte domus ecclesie sancti petri marcellini . et a strata per quam itur monteclarum usque ad fossatum navilii . Extimatum quodlibet plodium terre Quadraginta libr . imper . et quamlibet tabulam viij . sold . imper .

Item a fossato navilii versus mane usque ad stratum sancti mathei et versus montem usque ad stratum que vadit a meridie parte ecclesie sancti salvatoris ⁽¹⁾ . predicti superstantes circule . Extimatum quodlibet plodium terre sexaginta libr . imper . et unamquamque tabulam terre . xii . sold . imper .

Item a strata sancti Mathei versus mane usque ad locum illum per quam vadit aqua que fluit de domibus ecclesie sancti salvatoris . et versus montem usque ad stratam sancti salvatoris . Extimatum unumquodque plodium terre . Sexaginta libr . imper . et unamquamque tabulam terre xii . sold . imper .

Item a dicto loco per quem fluit aqua versus montem usque ad stratam de Arcubuffono ⁽²⁾ et usque ad stratam ecclesie sancti salvatoris versus sero usque ad fossatum turlunge . Extimatum quodlibet plodium terre . Sexaginta libr . imper . et quamlibet tab . xii . sold . imper .

Item inter stratam que vadit a monte parte ecclesie sancti salvatoris . et stratam illam que a meridie parte illius ecclesie sancti salvatoris versus sero usque ad fossatum . Extimatum unumquodque plodium terre Septuaginta libr . imper . et unamquamque tabulam terre xiiij . sold . imper .

Item a strata de arcubuffono versus montem . et ab illa strata superius versus civitatem . Extimatum prefati superstantes circule quodlibet plodium . Quinquaginta libr . imper . et quamlibet tabul . terre . x . sold . imper .

CXIX.

—
1237.
—

De terris et domibus et rebus aliis ablatis et destructis pro fossato et terralio cirche civitatis brixie . primo constructe . et pro via que est intra circum iuxta terralium . et extimatione predictarum terrarum et domorum et rerum aliarum .

Inedito.

Liber de terris et domibus et rebus aliis ablatis et destructis infrascriptis hominibus et ecclesiis pro fossato et terralio . civitat . brixie cirche . et pro via

(1) Da non confondersi col S. Salvatore e S. Giulia Longobarda. Questa chiesa era fuori delle mura verso porta Torrelunga sulla via di Rebuffono o Arbuffono: avevano monastero i Canonici Regolari Lateranesi, trasferiti nella chiesa e monasterio di S. Faustino *ad sanguinem*, dopo l'allargamento della città.

(2) Ora detta di Rebuffone, la di cui etimologia è disputata tra cronisti, nè è ben definita.

que est intra circum iuxta illum terralium et de extimatione ipsarum terrarum et domorum et rerum prout inferius per ordinem continetur . et que circa primo constructa et facta fuit tempore dom . guifredi de pirovano tunc potestat . comunis brixie per dominos Albertanum de plevethitiis . et bonzo annum de calcaria . et gratiadeum de robertis . et ogerum de nuvolinis causidicos . et albertum occanonum . benvegnutum bellini de porta . botaianum cariolani . gezonem de Aricis . Jacobum de buthezolis . Petrum covatum de claris . Caracattum balium . petrum capitisponsis . berardum stopellum . gregorium Incini . stephanum tascam . Monacum de gusago . Johannem domini jacobi de cazago . Ambrosium de burnado . benedictum ferrarium . Ysaccum qdam dom . botillie de ponte carali . Cremasum sicasolem . Obizonem de grumethello . Iohannem pedezoccam et ingelfredum gallum superstantes cirche predictae . Et per dominum bernardum de quinzano . et Magistrum ambrosium de mediolano Inzignerios . et per brixianum bassi notar . et iohannem bosellum agrimensores . atque per iohannem cariboni . et ottonem de Leno notar . Anno Domini m . cc . trigesimo septimo . Indiction . decima .

Terra ortiva stropalisini filii qdam Amici rozii quam tenet ad livellum A monasterio sancti faustini . est tres . tab . et unus pes . In qua mensura sunt decem pedes et iiij . unzie . quam terram tenet ad livellum A monasterio sancte julie . Extimatum . xxx . sold . et . x . imper . Terra monasterii sancte julie . extimatum viij . sold . et . vii . imper . que est x . pedes et iiij . uncie .

Terra monasterii sancti faustini est . ii . tab . et ii . pedes et viii . uncie . Extimatum xxii . sold . et ii . imper .

Terra ortiva gracia andree quam tenet ad livellum a monasterio sancti faustini est quinque tabul . et . viii . pedus . Extimatum quinquaginta . vi . soldor . et viii . imper .

Terra ortiva bartolamei ulzapedis quam tenet ad livellum . A monasterio sancti faustini est . iiij . tab . et dimid . minus duobus unciis . Extimatum quadraginta quatuor sold . imper . et viii . imper . et dimid .

Terra ortiva bonincuntri zuche quam tenet ad livellum monasterio sancti faustini est due tab . et sex . pedes et dimid . Extimatum xxv . sold . imper . et v . imper .

Et via que est posita intra terram supradicti bonincuntri . cum terram predicti bartolamei ulzapedis . et que via est monasterii sancti faustini est viginti unus pes . extimatum . xlii . sold . imper . et dimid .

Item terra ortiva supradicti stropalasini qdam Amici rozii . quam tenet a livello a monasterio sancte julie est . xiiii . tab . et x . pedes et dimid . in qua mensura est quedam via per quam itur ad ipsam terram ortivam . que via . est xviii . pedes et dimid . et in qua terra sunt due *clothere* posite pro pannis tendendis quam ipse stropalasinus locaverat oprando de lemeneno ad duos annos extimatum . vii . libr . et viii . sold . imper . et viii . imper .

Item extimatam dampnum *clotherarum* quadraginta sold. imper.

Item terra predicta stropalasini. quam terram tenet ad livellum a monasterio sancte julie et que terra est A mane parte et merid. parte molendini eiusdem stropalasini. quod molendinum tenet ab illo monasterio. et in qua terra est una domus murata cum una *siradecha* de *cratibus* a merid. parte et quam terram et domum ipse stropalasinus locaverat ad fictum reddendum ei omni anno. ad viginti novem annos albertino filio qdam boveti de capriolo. est per *mensuram*. vii. tab. et. xxi. uncia. Extimatum tres libr. imper. et xxi. sold. et dimid. absque domo. Item extimatum dampnum domus *siradeche* iii. libr. imper. et dimid. Et Item viii. sold. imper. pro portatura et dampno cupporum. vii. libr. et viii. sold. et dimid. Et Item extimatum dampnum domus molendini dicti monasterii. et stropalasini rozii. xiii. libr. — xxi. libr. Et Item extimatum dampnum molendini et rehedificationis ipsius molendini lxxxvi. libr. c. viginti novem libr.

Item terra ortiva predicti stropalasini quam tenet ad livellum a monasterio sancte julie. et quam ipse stropalasinus locaverat gaforino filio qdam omneboni de hono ad livellum renovandum. In capite quorumlibet. xxxviii. annorum. est vii. tab. et vii. pedes. Extimatum tres. libr. imper. et xv. sold. et x. imper.

Item terra ortiva dicti stropalasini quam tenet ad livellum a monasterio sancte julie et quam idem stropalasinus locaverat bonapacis filio qdam petri giroldi ad livellum renovandum. In capite quorumlibet. xxviii. annorum. est. vi. tab. et unus pes. Extimatum tres. libr. imper. et x. soldor. imper.

Item terra ortiva supradicti stropalasini quam tenet ad livellum a monasterio sancte julie. et quam ipse stropalasinus locaverat arivabeno de Navis. ad livellum renovandum. In capite quorumlibet viginti novem annorum est. quatuor tab. Extimatum quadraginta soldor. imper.

Item terra ortiva supradicti stropalasini. quam tenet a monasterio sancte julie. et quam ipse stropalasinus locaverat lafranco lupo ad livellum renovandum in capite quorumlibet xx. annor. est tres tabul. Extimatum xxx. sold. imper.

Item terra ortiva jam dicti stropalasini. quam tenet ad livellum. monasterio sancte julie. et quam locaverat iohannino filio qdam petri capalunge ad livellum. renovandum in quibuslibet xxxviii. annis est tres tab. Extimatum xxx. sold. imper.

Item terra ortiva predicti stropalasini. quam tenet ad livellum a monasterio sancte julie. et quam locaverat cremone filio qdam vesini becarii. et fratribus eius ad livellum renovandum in capite quorumlibet xxviii. annorum. est quatuor tabul. et quinque pedes. Extimatum quadraginta quatuor soldor. et ii. imper.

Et terra Monasterii sancte julie in qua est una domus murata a tribus partibus. et quam tenet

albertinus filius qdam boveti de capriolo ad livellum ab eodem monasterio. est vi. pedes et quinque uncie. Extimatum v. sold. imper. et iii. imper. absque domo. Et item extimatum dampnum domus quinquaginta soldorum imper. Et item. v. sold. imper. pro dampno cupporum et pro portatura. iii. libr. et. xxx. imper.

Et via que est. A monte. parte predictorum ortorum qui tenentur a suprascripto Stropalasino. et per quam itur ad molendinum. et ad ortos. et que est monasterii sancte julie. est. vii. tabul. et vii. pedes et dimid. extimatum tres libr. imper. et. xvi. sold. et iii. imper.

Et terra ortiva Lafranci filii qdam Valle iohannis quam tenet a tiburga filia qdam iohannis pizole ad livellum renovandum in capite quorumlibet xxviii. annis et quam terram ipsa tiburga tenet ad livellum a monasterio sancte julie. est. viii. pedes. Extimatum vii. sold. et dimid.

Et terra ortiva iohannis pauli paravelli. quam tenet a richelbono oculi de ponticello ad livellum renovandum in capite quorumlibet xxviii. annorum. et quam terram ipse richelbonus tenet ad livellum a monasterio sancte julie. est. vii. pedes et vii. uncie. Extimatum. vi. sold. et iii. imper.

Et terra ortiva heredum qdam delaydi alberti de claris. quam tenet ad livellum renovandum in quibuslibet. xxviii. annis. A tiburga filia qdam iohannis pizole. et quam terram ipsa tiburga tenet ad livellum a monasterio sancte julie. est xi. pedes et. iiii. uncie. Extimatum viii. sold. imper. et. v. imper.

Et terra ortiva Rubei pauli. quam tenet a predicta tiburga ad livellum renovandum in capite quorumlibet xxviii. annorum. et quam terram illa tiburga tenet ad livellum a monasterio sancte julie. est. una tabul. Extimatum x. sold. imper.

Et terra ortiva iacobi domande quam tenet ab heredibus qdam. dom. Alberti gisle. et quam terram ipsi heredes tenent ad livellum. A monasterio sancte julie. est undecim pedes. Extimatum viii. sold. imper. et ii. imp.

Et terra heredum qdam. dom. alberti. gisle. super quam terram est quedam pars unius domus murate. et quam ipsi heredes tenent ad livellum a monasterio sancte julie. est xxvii. pedes. Extim. xxii. sold. imper. et dimid. Et Item Extimatum dampnum domus iii. libr. imper.

Et Item viii. sold. imper. pro portatura et dampno cupporum. vi. librar. et xviii. sold. imper.

Et via que est a sero parte aque flumini. et que via est monasterii sancte julie. est tres tabul. et tres pedes. Extimatum xxviii. sold. et iii. imp.

Et via que est a sero parte aque fluminis. et que via est monasterii sancte julie. est tres tabulas et tres pedes. Extimatum xxviii. sol. et iii. imper.

Et terra ortiva Lafrancini filii qdam Wielmi de saiano. quam tenet a martino Vie. ad livellum renovandum in capite quorumlibet xxviii. annorum. et quam terram ipse martinus tenet ad livellum a monasterio sancte julie. et in qua terra sunt octo

gambe vitum . scilicet . sclava et una luiana .⁽¹⁾ est x . tab . et xi . pedes . Extimatum . iiii . libr . imper . et xviii . sold . et tres imper .

Et terra ortiva raymundini gambare . quam tenet A martino Vie . et quam ipse Martinus tenet ad livellum a monasterio sancte julie est . v . tab . et . x . pedes . in qua terra sunt . vi . gambe vitum . videlicet . quinque luiane . et una sclava . extimatum quinquaginta duos sold . imper . et dimid .

Et terra ortiva raymundini Warcii . quam tenet a martino Vie . et quam ipse Martinus tenet ad livellum monasterio sancte julie . est . ii . tab . et duo pedes . et dimid . extimatum xviii . sold . et x . imper . et dimid .

Et terra ortiva gracii de cobiado . quam tenet a martino Vie . et quam ille martinus tenet ad livellum a monasterio sancte julie . est . tab . ii . extimat . xviii . sold . sold . imp .

Et via que est intus ortum gracii de cobiado et ortum dom . Aldicis uxoris qdam . dom . gratiadei crivelarii . et que vadit versus mane et versus sero cum una alia via . que vadit versus meridiem . et que via est monasterium sancte julie . est . quinque tab . et v . pedes . extimat . quadraginta octo . sold . et . viii . imper .

Et terra ortiva dom . Alcidis uxoris qdam dom . gratiadei crivelarii . quam tenet a monasterio sancte julie . est . xx uncie . et quam tenet ad livellum extimat . xv . imper .

Et terra ortiva Acursi vethelle . quam tenet a monaster . sancte julie ad livellum . est . v . tab . extimat . xlv . sold . imper .

Et terra ortiva Armani Sartoris . quam tenet ad livellum a monast . ste . julie . est . due tab . et . x . pedes . extim . xxv . sold . imper . et dimid .

Et terra ortiva Montenarii trevallii . quam tenet ad livellum a monast . ste julie . est due tab . et xviii . pedes . extim . xxiii . sold . imp . et viii . imper .

Et terra ortiva martini Vie . quam tenet a monast . ste julie . est . x . tab . et tres pedes et dim . extim . iiii . libr . et . xii . sold . et vii . imper . et dimid .

Et terra ortiva iohannis pexoni . quam tenet ad livellum a monast . ste . julie . est . tres tab . et xi . pedes . extimat . xxxv . sold . imper . et iii . imper .

Et terra prativa dom . brixiani flumiane quam tenet ad livellum a monast . ste . julie est . xxviii . tab . extim . xii . libr . imper . et xii . sold .

Et terra ortiva Anselmi de pontolio . quam tenet ad livellum a monast . ste julie . est . iii . tab . et iiii . pedes . et in qua terra est una arbor pomorum . et una gamba de vitis . et una arbor de brunis . extimat . xxx . sol . imper .

Et terra ortiva heredum qdam venture ferrarii . quam tenet ad livellum a monast . ste . julie . est . iii . tab . et . iiii . pedes . extimat . xxx . sold . imp .

⁽¹⁾ *Sclava et Luiana* = Schiava e Lugliatica , qualità di uve notissime . In dialetto bresciano *Sciaèta* e *Agliana* , quest'ultima perchè matura nel mese di luglio .

Et terra ortiva petri duulati notar . quam tenet A monast . ste . julie ad livellum est . duo pedes et dimid . in qua terra sunt due gambe vitum . et due arbores de ceresis . et due arbores de persicis . extimat . xxii . imper . et dim .

Et terra prativa johannis Acazii . quam tenet ad livellum a monast . ste julie . est xxx . tab . et . xi . pedes . extim . xiii . libr . imp . et xviii . sold . et iii . imper .

Tota supradicta terra iacet in brayda de Aguzanis . monaster . sancte . iulie .

Et terra campiva heredum qdam roberti de usmerynis . quam tenet in feudo a dom . prandonibus . est lxiii . tab . et viii . pedes et dimid . extimat . xxv . libr . et xviii . sold . et iiii . imper . quod precium debet pervenire in domnam tutabonam uxorem qdam dicti Roberti verbo . et consensu expresso filiorum dicti roberti .

Et terra campiva petri gisle . est . xxxi . tab . et dimid . et quam tenet ad livellum a dom . episcopo brixienis . extimat . xii . libr . imp . et xii . sold . imp .

Et terra ortiva delayti otebelli becarii . que est campiva . et quam terram tenet in feudum a dom . prandonibus est xxvii . tab . et viii . pedes . extimat . xi . libr . et ii . sold .

Et terra campiva iacobi masarie . quam tenet in feudum a dom . prandonibus . est viii . tab . et . i . pes . extimat . iii . libr . imper . et iiii . sold . et . viii . imper .

Et terra pergamini notar . quam tenet in feudum a dom . prandonibus et que terra est prativa . est quinque tab . et tres pedes . extimat . quadraginta duo sold . imper .

Et terra campiva pizolboni becarii . quam tenet in feudum a dom . prandonibus est . xxviii . tab . et iiii . pedes et dimid . Item terra campiva dicti pizolboni ⁽¹⁾ quam tenet in feudum a predictis dominis est . xviii . pedes et dimid . extim . xii . libr . imper . et . xi . sold . imp . et iii . imper .

Et terra prativa bonfathini de comezano . quam terram tenet in feudum a dom . prandonibus est . xxvi . tab . et . v . pedes . extim . xiii . libr . imper . et iiii . sold . ii . imp .

Et terra prativa heredum qdam . otebelli beccarii . quam terram tenet in feudum a dom . prandonibus et . viii . tab . et iiii . pedes . extim . iiii . libr . imp . et iii . sold . imp . et iiii . imper .

Et terra prativa dom . girardi qdam abiatici dom . girardi scotati de prandonibus . est unum plodium et xxxv . tab . et xi . pedes . extim . sexaginta septem libr . imper . et xviii . sold . et ii . imper .

Et terra prativa dicti dom . girardi . et dom . egidii de prandonibus . que terra est comunis eorundem dominorum . est x . tab . et tres pedes quam terram tenet gattus ab illis dominis usque ad x . annos ad fictum . extimat . v . libr . imper . et xxx . imper .

Et terra bonfati galiotti de flumicello . quam terram tenet ad rectum livellum a domino girardo abiatico

⁽¹⁾ In entrambl i Codici è scritto *Pizolboni* e *Piselboni* .

qdam dom. girardi scotati de prandonibus . et supra quam terram est quodam domus murata . est . x . tab . extimat . v . libr . imper . absque domo . Item extim . dampnum domus xvi . libr . imper . Item . xxxii . sold . imper . pro portatura et damno cupporum . xxvi . libr . et viii . sold . imper .

Et terra heredum qdam iohannis galiotti de flumicello . quam terram tenent ad livellum a dom . girardo qdm . abiatico dom . girardi scotati de prandonibus et super quam terram sunt dom . due parietes muri . videlicet . ante et recto . et una columna muri in medio ipsarum parietarum muri . est quinque tab . extimat . quinquaginta sold . imper . absque hedificiis . Item extimat . dampnum duarum parietarum et unius columnae muri quadraginta novem sold . imper .

Et Item quatuor sold . imper . et xi . imper . pro dampno portature .

Et terra girardi de moruntis de flumicello . quam terram tenet ad livellum a supradicto girardo . est . v . tab . extim . quadraginta sold . imper . super qua terra supradicta sunt pilastra muri . Item extim . dampnum pilastrorum v . sold . imper . Item vi . imper . pro portatura viii . soldor . et iii . imper .

Et terra brixiani de moruntis de flumicello . quam tenet ad livellum a predicto dom . girardo est . vi . tab . extim . septuaginta sold . imper .

Et Item terra dicti dom . girardi *qdam dom . girardi*⁽¹⁾ scotati . et quam terram tenebat ad livellum ab eodem dom . girardo est . iii . tab . et ii . pedes et dimid . filius ugonis de camegnono extimat . xxxii . sold . et i . imper .

Et Item terra dicti domini girardi que remanserat extra terminos terre Allivellate iuxta stratam est . xiiii . pedes . extimat . xi . sold . imper . et viii . imper .

Supradicta terra iacet in brayda cesorina de prandonibus .

Et terra Martini derasii ferarii . quam tenet ad livellum a dom . Aripando faba super qua terra est quedam domus murata . est iii . tab . et dimid . pes . extimat . xliii . soldor . imper . et v . imper . et dimid . absque domo .

Solutus est dominus Ribaldus . de mandato et voluntate infrascripti Martini ut continetur in carta una confecta a benvenuto qdam iohannis oxelle notar . de iii . libr . et xiii . sold . imper . et dimid . in denariis per dom . lambertinum boyzonem exatorem dathie et *ad thevacie* . xv . exeunte . ianuar .

Item terra Martini derasii ferarii . quam tenet ad livellum a dom . ribaldo qdm dom . iohannis bethusci et supra quam terram est una domus murata . est viii . tab . et dimid . extim . iii . libr . imper . et xiii . sold . et dimid .

Item extimat . dampnum predictarum duarum domorum . xvii . libr . et . xi . soldor . imper .

Et Item xxxv . sold . imper . et i . den . xxviii . libr . et xviii . sold . et . iii . mez .

(1) Le parole in carattere corsivo nel Cod. n. 1 furono aggiunte in interlinea.

Et terra prativa dom . Aripandi fabe est septuaginta novem tab . et iii . pedes extim . quadraginta tres libr . imper . et xi . sold . et viii . imper .

Et Item terra dicti dom . Aripandi fabe . in qua terra sunt orti quam plures . et domus terranee cum assidibus . est . xii . tab . extimat . vi . libr . et . xii . sold . absque domo .

Et Item extimat . dampnum domus . i . sold . imper . Et Item . v . sold . imper . pro portatura et dampno cupporum quod precium dicunt filii qdm dom . berardi fabe debere pervenire in eos . et ad se pertinere iii . libr . et xxx . imper .

Et terra bontempi celine de paterno quam tenet ad livellum a dom . Aripando faba et super qua terra est quedam domus cum assidibus . est . v . tab . extim . quinquagintaquinque soldor . absque domo .

Item extimat . dampnum domus . xl . sold . imper . pro portatura et dampno cupporum iii . libr . et . vi . sold .

Et terra heredis qdam girardi . qdam Widonis zilii de celatica quam ipse girardus tenebat ad livellum a predicto dom . Aripando faba . super qua terra sunt domus cum assidibus . est . viii . tab . extim . iii . libr . et . viii . sold . absque domo . Et Item extimat . dampnum domus iii . libr . imper . Item . vi . sold . imper . pro portatura et dampno cupporum . iii . libr . et xviii . soldor .

Et terra girardi filii qdam petri mathei de pontolio . quam tenet ab heredibus . qdam Arlotti pulmonis . et supra quam terram est una domus murata scilicet ante et per medium . est . iii . tab . minus dimid . pede extimat . xxxii . sold . imper . et . vi . imper . et dimid . absque domo . Et Item extimat . dampnum domus tres libr . imper . et . viii . sold . imper . Item . vi . sold . imper . et x . imper . v . libr . et . xi . sold . et iii . imper .

Et terra gisle et benethige filiarum qdam alberti de nuvolinis quam tenet ad livellum ab heredibus qdam arlotti pulmonis . supra quam terram est una domus murata ante et per medium est . iii . tab . minus dimidio pede extim . xxxii . sold . imper . et vi . imper . et dimid . absque domo . Et Item extim . dampnum domus iii . libr . imp . et xii . sold . imper . Et Item vii . sold . imper . et . ii . imper . pro portatura et dampno cupporum . v . libr . xviii . sold . et . iii . imper .

Et terra Agnetis uxoris iohannis de roado . quam terram tenet ad livellum ab heredibus qdam Arlotti pulmonis . supra quam terram est una domus murata est iii . tab . ante et retro et per medium . extimatum . xliiii . sold . imper . absque domo . Et Item extimat . dampnum domus iii . libr . imper . et . xv . sold . imper . Item viii . sold . imper . et dimid . pro portatura et dampno cupporum . vii . libr . et xv . sold . et . viii . imper .

Et terra heredum petri nigri de casalibus . quam terram tenet ad livellum ab heredibus qdam arlotti pulmonis . supra qua terra est una domus murata est . iii . tab . extimat . xliiii . sold . imper . absque domo . Item extim . dampnum domus . v . libr . imper . et

iiii . imper . et dimid . Item x . sold . imper . pro portatura et dampno cupporum . viii . libr . et v . sold . et vii . imper . et dimid .

Et terra prativa qdm . Arlotti pulmonis . est sexaginta tab . et unus pes et dimid . extim . trigintatres libr . et xvi . imper . et dim .

Et terra prativa girardi mariti de flumicello . quam tenet ad livellum a dom . Ribaldo qdm dom . iohannis de bethusscis est octuaginta tres tab . extim . xlv . libr . imper . et tredecim sold .

Solutus est dom . Ribaldus mandato et voluntate istius iohanini ut continetur in una carta confecta a benvenuto qdm iohannis oxelle notar . de iiii . libr . imper . et dimid . xiii . sold . et dimid . In denariis per dom . rambertinum boyzonum exatorem dathie xv . exeunte ianuar .

Et terra iohanini savie de flumicello quam terram tenet ad livellum a dom . Ribaldo supradicto . est . viii . tab . et dimid . extim . iiii . libr . et . xiii . sold . imper . et dimid .

Solutus est . dom . Ribaldus voluntate istorum iohannis et bonomini . ut continetur in carta facta a suprascripto benvenuto notar . In denariis de toto per dom . calzaneiam de Lodrino exactor . dathie . xv . exeunte ianuar .

Et terra iohannis rosini et bonomini eius nepotis de flumicello . quam tenent a supradicto dom . Ribaldo ad livellum . est . xvii . tab . extim . viii . libr . et . vii . sold . imper .

Solutus est dom . Ribaldus de consensu et voluntate istorum girardini . et benvenuti ut continetur in carta atestata confecta a benvenuto qdam iohannis oxelle notar . In denariis de toto per dom . calzaveiam de lodrino exatorem dathie . xv . exeunte ianuar .

Et terra girardi et benvenuti de grundis quam tenent ad livellum a dom . Ribaldo qdm . domini iohannis bethussci est . x . tab . et iii . pedes et dimid . Et terra supradicta est inter stratum, porte ponticelli et stratam porte sancti iohannis .

Et terra omneboni notar . de flumicello . quam tenet ad livellum a dom . framundo bocadelepore . et ab heredibus qdm . dom . Walfredi bocadelepore . est xvii . pedes . extim . xiiii . soldor . et ii . imper . absque domo .

Et terra bonincuntri homedei de colognis . quam tenet ad livellum a dicto dom . framundo et a supradictis heredibus est . vii . tab . et dimid . supra qua terra est una domus murata . extimat . iii . libr . imper . et xv sold . imper . absque domo . Item extimat . dampnum domus . xi . libr . imper . et xv . sold . imper . et dimid . Item xxiii . sold . imper . et dimid . pro dampno cupporum et pro portatura materie domus .

Et terra gratii . not . de brogonado et alberti eius fratris . quam tenet ad livellum a predictis dom . framundo et heredibus est . vi . tab . super qua terra est una domus murata . extimat . iii . libr . imper . absque domo . Item extimat . dampnum domus xv . libr . imper . et dimid . Item xxxi sold . imper . pro portatura et dampno cupporum xxv . libr . et xi . sold . et dimid .

Et terra bovi bibulci de Longena quam tenet ad livellum a supradicto dom . framundo et heredibus est viii . tab . et i . pes . super qua terra est una domus murata . Extim . iiii . libr . imper . et x . imper . absque domo . Et Item extimum dampnum domus x . libr . imper . Et Item . xx . sold . imper . pro portatura et dampno cupporum xvi . libr . et dimid .

Et terra bontempi de cremegnanis . quam tenet ad livellum ad predictis dominis et super qua terra est una domus murata . iiii . libr . imper . et xvii . sold . imper . Item viii . sold . imp . et . x . sold . imper . et dimid . pro portatura et dampno cupporum viii . libr . et tres imper .

Et terra marchesii pezoli de camegnono . quam tenet ad livellum a iam dictis dominis supra quam terram est una domus murata est . iiii . tab . extimat . xl . sold . absque domo . Et Item extimat . dampnum domus . iii . libr . imper . et dimid . Et Item vii . sold . imper . pro portatura et dampno cupporum . v . libr . et . xv . sold . et dimid .

Et terra dicti dom . frammundi et predictorum heredum super qua terra est una domus cum asseribus est . iii . tab . et iiij . pedes et dimid . extim . xxxvii . sold . imper . et xi imper . absque domo .

Et Item extimat . dampnum domus xxx . sold . imper . Item . iii . sold . pro portatura et dampno cupporum xlviii . sold . et dimid .

Et terra heredum qdam iohannis ronci de novolinis quam tenent a livellum a supra dictis dom . framundo et heredibus super qua terra est una domus cum assidibus est xvii . pedes . extim . xiiii . sold . et ii . imper . absque domo . Item extimat dampnum domus xxx . soldor . imper . Item tres sold . imper . pro portatura et dampno cupporum xviij . sold . et dimid .

Et terra prativa pro parte et aratoria pro parte predictorum domini framundi et heredum . qdm dom . Walfredi bucadelepore . est unum plodium et octuaginta quatuor . tab . et . v . pedes . Extim . nonaginta duos libr . et iiii . sold . et ii . imp . Et terra predicta est inter strata porta sancti Iohannis et stratam porte campibassi .

Et terra prativa Monasterii sancti gosmei . est nonaginta septem tab . extim . quinquaginta octo libr . et dimid . imper .

Solutus est de toto . S . de xxviii . libr . imper . et xii . sold . imper . In denariis per dom . calzaveiam de lodrino exatorem dathie et dath . xv . exeunte ianuar .

Et terra prativa domini lafranci de lodrino . est sexaginta tres tab . et vii . pedes . extim . xxviii . libr . et xii . sold . et iii . imper .

Et terra campiva sancte marie templi . est duo plodia et xxv . tab . et unus pes . extim . septuaginta octo libr . et . xv . sold . et . vii . imper .

Solutus est de toto . In compensatione totidem in comuni de Rudiano pro parte dathie sive adevacie ipsi comuni imposite . secundo intrante februario .

Et terra campiva dom . brixiani de cizago . est unum plodium et una tab . et dimid .

Et terra iohannis cagacii et albrici eius fratris de ponte nalondi de turbolis. quam terram tenent ad livellum. ab ecclesia sancte Marie templi. est. xiii. pedes super qua terra est una domus cum assidibus. extimat. viii. sold. et viii. imper. absque domo. Item extim. dampnum domus L. sold. imper. c. iiii. libr. et ii. sold. et dimid.

Et terra heredum qdm. Alberti salvatici burgi sancti Nazarii. quam tenent ad livellum ab ecclesia sancte Marie templi est. vi. tab. et duo pedes et dim. super quam terram est una domus cum assidibus.

Et Item terra supra dictarum heredum. quam tenent ad livellum ab ecclesia predicta est. xxv. pedes. Extim. tres libr. imper. et xiiii. imper. et dimid. absque domo. Et Item extim. dampnum domus. iii. libr. c. iiii. libr. et xviii. sold.

Et De hoc extimo fuerunt compensate. iiii. libr. imper. In solutione duorum bannorum datorum venturino filio qdm. dicti Alberti tempore pothestarie domini pagani de preda sancta. (1) ut in libro bannorum continebatur. unum quorum bannorum erat de c. sold. mez. et aliud lx. sold. mez. quam compensationem fecit dominus dalfinus mernate iudex et assessor. domini Guifredi de pirovano potest. brixie. (2) ex precepto illius potestatis. Ego otto de Leno ex precepto dicti dom. Guifredi potest. et dom. dalfini supradicti scripsi. quod preceptum fecit ipse dominus dalfinus mihi ottoni. die lune iii. exeunte setembri pre. Antelmo bocadeleporis et Andrea de botesino. et jacoboz kizola et bonefacio filio uldefredi de sisano. not. test. R. m. cc. xxxvii. Indict. x.

Et terra predictae ecclesie sancte marie templi super. quam terram est una domus cum assidibus est. v. tabul. et v. pedes. extimat. xlviii. soldor. imper. et viii. imper. absque domo. Item extim. dampnum domus iii. librar. et xiiii. soldor. et iii. imper. c. v. librar. et xi. soldor. et iii. imper. et dimid.

Solutus est xviii. sold. imper. et unum imper. In compensatione totidem in omne bonum de minervio de parte adevasie ei impositae. In potestaria dom. Oberti (3) de mense novembri.

Et terra Lafrancini buzorri burgi sancti nazarii. quam terram tenet ad livellum a supradicta ecclesia sancte marie templi. et super qua terra est una domus cum assidibus. est. iii. tab. et iii. pedes et dimid. extimat. xxx. sold. et iii. imper. et dimid. absque domo. Item extim. dampnum domus iii. libr. et xiiii. sold. et iii. imper. c. v. libr. et xi. sold. et iii. imper. et dimid.

Et terra Morandi filii qdm. Imberti maginoni quam terram tenet a supradicta ecclesia ste marie templi. supra quam terram est una domus cum assidibus. et in qua terra sunt xiiii. gambe vitum

et una arbor pomorum. est. viii. tab. et iii. pedes. extimat. iii. libr. imp. et. xv. sold. absque domo. Et Item extimat. dampnum domus. l. sold. imp. et c. iiii. libr. et ii. sold. et dimid.

Et Terra johanini filii qdm moretti munarii. quam terram tenet ab ecclesia ste marie templi. ad livellum. super qua terra est una domus cum assidibus. et una arbor de brunis. est. iii. tab. et iii. pedes. extim. xxx. sold. imper. absque domo. Et Item extimat. dampnum domus l. sold. imper. ciii. libr. et ii. sold. et dimid.

Et Terra domini de laturri qdm. dom. iohannis bethussci. quam terram tenet a supradicta ecclesia ste marie templi. supra quam terram est una domus cum assidibus. est ii. tab. et ii. pedes extimant. xviii. sold. et dimid. Item extimat. dampnum domus l. sold. imper. iii. libr. et ii. sold. et dimid.

Et terra predicta. est inter stratam campibassi. et stratam burgi sancti nazarii.

Et Terra heredum qdm alberti paduani de castionello. quam tenet ad livellum a dom. petro calzavelie. super qua terra est una domus cum una pariete muri ante in certis vero locis est cum assidibus et similiter est in eadem terra una arbor de prunis. est. iii. tab. et iii. pedes. extimat. xxviii. sold. et iii. imper. absque domo. Et Item extimat. dampnum domus iii. libr. et v. sold. imper. cvii. libr. et iii. imper.

Et Terra iacobini salvi de unsado de ultra meliam quam tenet ad livellum. a dom. petro calzavelie. est. xxi. uncias. extim. xvi. imper.

Et terra ravioli de casali de roveredo. quam tenet ad livellum a domino petro calzavelie. est v. pedes et in ipsa terra est quedam arbor de prunis. extim. xlv. imper.

Et Terra alberti ceresie de herbusco. quam tenet ad livellum a dom. petro calzavelie. est xi. pedes et dimid. extimat. viii. sold. et vii. imper. et dimid.

Et Terra Vitalis spartharii filii qdm. ottonis de mayrano. quam tenet ad livellum a dom. johanne filio dom. petri calzavelie super qua terra est una domus cum una pariete muri. ante incentis (sic, in certis?) autem locis est de assidibus est. iii. tab. et i. pes. extim. xxvii. sold. et viii. imp. absque domo. Item extimat. dampnum domus iii. libr. imper. et v. sold. imper. Et vii. libr. et iii. imper.

Et terra gunzani sartoris. quam tenet ad livellum a dom. petro calzavelie. super qua terra est una domus murata cum una pariete muri ante. est iii. tab. et dimid. pes extim. xxvii. sold. imper. et iii. imper. et dimid. absque domo. Item extimat. dampnum domus iii. libr. imp. et v. sold. imper. cvii. libr. et iii. imper.

Et Terra martini de navis. quam tenet ad livellum a dom. petro calzavelie super qua terra est una domus murata est. iii. pes. extimat. xxxvi. sold. imper. absque domo. Item extimat. dampnum domus. x. libr. imper. cxvi. libr. et dimid.

Et terra Alberti stravolti quam tenet ad livellum

(1) *Paganus de Petra sancta* fu podestà di Brescia nel 1234: vedi il docum. CXXXIII, fol. 235.

(2) *Guifredus de Pirovano* fu podestà di Brescia nel 1237 a 1238.

(3) *Oberti de Iniquitate* fu podestà di Brescia nel 1238.

a dom . petro calzavelie super qua terra est una domus cum asseribus . est .iiii. tab . minus duobus pedibus extim . xxxiiij . sold . et dimid . absque domo . Item extim . dampnum domus .xlviij . sold . imper . .iii . libr . et .xvii . sold . et .v . imper .

Et Terra stephani dunzeline de navis . quam tenet ad livellum a dom . petro calzavelie super qua terra est una domus cum una pariete muri ante incentis locis et cum assidibus . est .ii . tab . minus dimid . pede . extimat . .xvii . sold . imper . et .vii . imper . et .dimid . absque domo . Item extimat . dampnum domus .xxxiii . imper . et dimid . .liij . sold . et dimid .

Et Terra heredum qdam iohannis royni . quam tenet ad livellum a dom . petro calzavelie . super qua terra est una domus cum una pariete muri ante et cum assidibus . in aliis locis . est .ii . tab . minus dimid . pede . extimat . .xvii . sold . imper . et .vii . imper . et dimid . absque domo . Item extim . dampnum domus . xxxvi . sold . imper . .li . sold . et .v . imper .

Et Terra heredis qdam bellaviti pontollii . quam tenet ad livellum ab aymerico qdam maynetti becarii . et ipse Aymericus tenet eam ad livellum a dom . burgessio dom . petri calzavelie . super qua terra est una domus cum asseribus . est .xvii . pedes extim . .xii . sold . imper . et .viij . imper . absque domo . Et Item extimat . dampnum domus .xxx . sold . imper . et .xlviij . sold . et dimid .

Et terra ortiva iohannini de laqua . quam tenet ad livellum ab aymerico qdam maynetti becarii . qui tenet eam ad livellum a domino burgessio dom . petri calzavelie . est duo pedes . extimat . .xviii . imper .

Et terra ortiva petri grossi . quam tenet ad livellum a supradicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a predicto dom . burgessio . est . xxv . pedes . extimat . .xviii . sold . imper . et .viij . imp .

Et terra ortiva petroboni Walterii de cluzanis qui tenet eam ad livellum a dicto aymerico . et qua tenet eam ad livellum a prefato domino burgessio . est . .iii . tab . extim . .xviii . sold . imper .

Et terra ortiva benvegnute de unsado quam tenet ad livellum a predicto Aymerico qui tenet eam ad livellum a predicto dom . burgessio . est . .iii . tab . extim . .xvii . sold .

Et terra ortiva Alberti ceresole . quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a prefato dom . burgessio . est . .iii . tab . extimat . .xxvii . sold . imper .

Et terra ortiva vitalis spatharii . quam tenet ad livellum a supradicto qui tenet eam ad livellum a prefato dom . burgessio . est . .ii . tab . extim . .xviii . sold . imper .

Et terra ortiva aymerici de pasirano . qui tenet ad livellum a predicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a iam dicto burgessio . est . .vii . tab . extim . .iii . imper . et .iii . soldor .

Et terra prativa Aymerici qdm . manetti becarii . qui tenet eam ad livellum a supradicto dom . burgessio . est . x . tab . extimat . .iiii . libr . et dimid .

Item via que est intus ortos . et que est predicti aymerici maynetti quam tenet ad livellum a dicto dom . burgessio et per quam viam itur ad dictam terram prativam eiusdem aymerici . est . .ii . tabul . viii . pedes . extim . .xxiiij . sold . et .viij . imper .

Et terra ortiva bellandi de claris quam tenet ad livellum a supradicto aymerico maynetti . qui tenet eam ad livellum a dicto dom . burgessio . est . .xvi . pedes et dimid . extim . .xii . sold . imper . et .iiii . den . et dimid .

Et terra ortiva teutaldi de navis . qui tenet eam ad livellum a predicto aymerico maynetti qui tenet eam ad livellum a dicto dom . burgessio . est .ii . pedes et dimid . extim . .xxii . imper . et dimid .

Et terra ortiva mafezoli petri de claris . quam tenet ad livellum a predicto aymerico qui tenet eam ad livellum a supradicto dom . burgessio . est . .ii . tab . extim . .xviii . sold . imper .

Et terra ortiva petri de claris . quam tenet ad livellum a predicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a predicto dom . burgessio . est . .iii . tab . extim . .xvii . sold . imp .

Et terra ortiva delaydi capre . quam tenet ad livellum a predicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a predicto dom . burgessio . est . .iii . tab . extim . .xxvii . sold . imper .

Et terra ortiva panis paste . quam tenet ad livellum a dicto aymerico qui tenet eam ad livellum a predicto dom . burgessio . est . .iii . tab . extim . .xxviii . imper .

Et terra ortiva facci pistoris quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a predicta dom . burgessio . est .iii . tab . extim . .xxvii sold imper .

Et terra ortiva iohannis calarsi quam tenet ad livellum a supradicto aymerico qui tenet eam ad livellum a dicto dom . burgessio . est . .v . tab . et .iii . pedes . extimat . .xlviij . sold . et .iii . imper .

Et terra ortiva heredum qdam petri ancillie . quam tenet ad livellum a dicto aymerico maynetti . qui tenet eam ad livellum a dicto dom . bergessio . est . .xxxv . pedes . extim . .xxvi . sold . imp . et .iii . imp .

Et terra ortiva zulfredi fratris pelexelle . quam tenet ad livellum a predicto aymerico . qui tenet eam a predicto dom . burgessio . est . .viii . pedes . extimat . .vi sold . imper . et . .viii . imper .

Et terra ortiva ottonis munarii quam tenet ad livellum a suprad . dom . aymerico . qui tenet eam a dom . burgessio . est . .iii . pedes . extim . .xxvii . imper .

Et via que est inter ortos . et que via est dom . burgessii predicti . et heredum qdm . dom . albericulis et heredum qdm . dom . benvegnuti calzaveglie est . .iii . tab . et .iiii . pedes . extim . .xxx . sold . imper .

Et terra ortiva Lafranci de capriano . et filiorum qui sunt munarii . quam tenet ad livellum ab aymerico qdm . maynetti . qui tenet eam ad livellum a dicto dom . burgessio . est . tres tab . extimat . .xxvii . sold . imper .

Et terra ortiva martini pesse quam tenet ad livellum a prefato aymerico maynetti . qui tenet eam ad livellum a supradicto dom. burgesio . est . II . tab . extim . XVIII . sold . imper .

Et terra ortiva heredum qdm . Lafranci munarii quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a supradicto domino burgesio . II . tab . extim . XVIII . sold . imper .

Et terra ortiva teste . filii iacobi pistoris . quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui eam tenet a memorato dom. burgesio . est . II . tab . extim . XVIII . sold . imper .

Et terra ortiva oprandi de urado . quam tenet a livello a supradicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a prefato dom . burgesio . est . III . tab . extim . XXXVI . sold . imper .

Et terra ortiva girardi buardi . quam tenet ad livellum a predicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a prefato dom . burgesio . est . III . tab . extim . XXVII . sold . imper .

Et terra ortiva iohannis Winelde . quam tenet ad livellum a supradicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a dicto domino burgesio . est . II . tab . extim . XVIII . sold . imper .

Et terra ortiva navasci bubulci . quam tenet ad livellum a predicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a supradicto burgesio . est . II . tab . et VII . pedes et dimid . extimat . XXI . sold . impet . VII . imp . et dim .

Et terra ortiva romagne uxoris obizonis de calvizano qui tenet ad livellum a predicto Aymerico qui tenet eam ad livellum a dicto dom . burgesio . est dimid . tabul . extim . III . sold . et dimid .

Et terra ortiva Robastrate sancte agathe . quam tenet ad livellum a predicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a dicto dom . burgesio et ab humiliatis sancti Laurentii est . VII . pedes . extimat . V . sold . imper . et III . imper .

Et terra ortiva malfantini . quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui tenet eam a supradictis dom . burgesio et humiliatis . est . V . tab . minus duobus pedibus extim . XLIII . sold . imper . et dimid .

Et terra ortiva dom . Gratiadei de garbagnado . quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui tenet eam a supradictis humiliatis et dom . burgesio . est . III . tab . et . I . pes . extim . XXXV sold . imp . et . VIII . denar .

Et terra ortiva dom . pendochi de virola . quam tenet ad livellum a supradicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a dictis humiliatis et dom . burgesio . est . III . tab . extim . XXXVI . sold . imper .

Et terra ortiva dom . Gracii de cazago . quam tenet ad livellum a dicto aymerico qui tenet eam ad livellum a dictis humiliatis et dom . burgesio . est . III . tab . et unus pes . et dimid . Extimat . XXXVII . sold . imper . et III . mez .

Et via que est intus ortos dictos quos dictus aymericus tenet ad livellum ab humiliatis supradictis . et que via est propria ipsorum humiliatorum et XXXIII . pedes et dimid . et quam viam dictus ayme-

ricus dicit se tenere ad livellum . extim . XXV . sold . et x . imper . et dimid .

Et terra ortiva petri martegnage . quam tenet ad livellum a dicto aymerico qui tenet eam ad livellum ab humiliatis predictis . est . III . tab . et XVIII . pedes . extim . XXXII . sold . imp . et VIII . et dimid .

Et terra ortiva jostachini arici quam tenet ad livellum a predicto aymerico . qui tenet eam ad livellum ab humiliatis supradictis . est . III . tab . extim . XXVII . sold . imper .

Et terra ortiva dom . Rizardi de fogolinis . quam tenet ad livellum a supradicto Aymerico . qui tenet eam ad livellum a predictis humiliatis . est . III . tab . extim . XXXVI . sold . imper .

Et terra ortiva hered . qdm . Wielmi contesse . quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a predictis humiliatis . est . III . tab . extim . XXVII . sold . imper .

Et terra kironi . quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui tenet eam ad humiliatis supradictis ad livellum . est . III . tab . extim . XXVII . sold . imper .

Et terra ortiva baylandi . quam tenet ad livellum a dicto aymerico . qui tenet eam ad livellum a dictis humiliatis . est . I . tab . et . I . pes et dimid . extim . x . sold . imper . et III . mez .

Solutus est dominus Albericus de gambara nomine humiliatorum de toto . in compensatione totidem . In heredem qdm dom . benvenuti de calzaveis de dathiis ipsi posita III . Intrante februar .

Et Terra campiva humiliatorum sti Laurentii . Extimat . unum plodium et septuaginta octo tabule et tres pedes .

Solutus est dom . Albericus nomine humiliatorum de XVII . sold . imper . et III . imper . pro medietate istius debiti in compensatione debiti totidem in dicto herede pro iam dicta causa . III . intrante februar .

Et via que est comunis dictorum humiliatorum et heredum adm . dom . Alberticuli iudicis est . III . tab . et . x . pedes . extim . XXXIII . sold . imp . et dimid .

Et terra campiva dom . iohannis bucce et sedimen tenens cum ipsa terra campiva . in quo sedimine est quedam domus murata . et una porta murata . et una arbor mororum . est unum plodium et viginti tabule et novem pedes . extimat . quadraginta octo libr . imper . et sex . sold . Extimat . dampnum domus et porte VIII . librar . imper .

Et terra ortiva penne de lumezanis . quam tenet ad livellum a dom . bonacio de pallazo . est . x . tab . extim . III . libr . imper .

Et terra ortiva alberti buthezolis . quam tenet a dicto bonacio ad livellum . est . V . tab . minus duobus pedibus . extim . XXXVIII . sold . et VIII . imper .

Et terra bertrami zerlitoris . quam tenet ad livellum a predicto dom . bonazio est . tres tab . et II . pedes que terra est ortiva . extim . XXV . sold . imper . et III . imper .

Et terra ortiva baruzii ministralis . quam tenet ad livellum a prefato dom . bonazio est . III . tab . I . pes et dimid . extim . XXV . sold . imper .

Et terra ortiva petri gambarii quam tenet ad livellum a prefato dom. bonazio . est . ii . tab . et iii . pedes . extim xviii . sold . imper . et viii . imper .

Et terra ortiva girardi et adeami munariorum quam tenet ad livellum a supradicto dom. bonazio . est . viii . tab . et quinque pedes . extim . lviii . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva mayfredini de crema quam tenet ad livellum a dicto bonazio . est . tres tab . extim . xxiii . sold . imper .

Et terra ortiva rexani curteducis quam tenet ad livellum a supradicto dom. bonazio . est . iii . tab . et duo pedes . extim . xxv . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva zerbotti . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est . due tab . extim . xvi . sold . imper .

Et terra ortiva dom. oprandi bapstuppe . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est . iii . tab . extim . xxiii . sold . imp .

Et terra ortiva bonconsegii . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est tres . tab . et dimidius pes . extim . xxiii . sold . imp . et iii . imper .

Et terra ortiva pizii de gavarado . quam tenet ad livellum a supradicto dom. bonazio . est due tab . et x . pedes et dimid . extim . xxiii . sold . imp .

Et terra ortiva mezaroli . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est ii . tab . et v . pedes . et dimid . extimat . xviii . sold . imper . et viii . imper .

Et terra ortiva garbasini . ministralis . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est . xxviii . pedes . extim . xviii . sold . imper . et . viii . imper .

Et terra ortiva martini faustine . quam tenet ad livellum a supradicto dom. bonazio . est . xxvii . pedes et dimid . extim . xviii . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva cognati garbasini qui moratur porta nove . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est viginti septem pedes et dimid . extim . xviii sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva dominici asinari . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est . ii . tab . extim . xvi . S . I .

Et terra ortiva roselli de frogeriis . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est due tab . extim . xvi sold . imper .

Et terra heredum qdm . aposacii speciarii quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est . ii . tab . extimat . xvi . sold . imper .

Et tota supradicta terra est inter stratam burgi sancti nazarii . et stratam burgi sancti Laurentii .

Et terra ortiva Arici savie . quam tenet ad livellum a dicto dom. bonazio . est vi . tab . et . v . pedes et dimid . extim . li . sold . imper . et viii . imper .

Et terra ortiva dicti dom. bonazii de pallazo . est . viii . tab . et dimid . extim . iii . libr . et viii . sold . imp .

Solutus est dom. Albericus humiliatus nomine humiliatorum de xxxvi . sold . imp . et iii . imper . pro medietate istius debiti . In compensatione totidem . In heredem qdm . dom. benvenuti de calzaveis de dathiis ei imposita iii . intrante februar .

Et terra que est a monte parte molendini dom. bonapacis de castello et humiliatorum sancti laurentii . per quam terram dicit dom. bonapax se debere habere viam ad pratum suum et in eadem terra dicit dom. bonapax esse viam communem ipsius et humiliatorum . per quam viam debet esse aditus et regressus ad molendinum comune illorum . est vi . tab . et dimidius pes . extim . iii . libr . imp . et xii . sold . imp . et dim .

Dominus bonapax dicit totum precium debere in eum pervenire . cum terra pertineat ad eum ut in quodam instrumento apertius continetur producto coram dominis . die iovis . iii . intrante februar .

Et terra super qua est molendinum . quod est comune dom. bonapacis de castello et humiliatorum sancti laurentii . est . xx . pedes extim . xv . sold . imper . absque molendino . Et item extimat . dampnum ipsius molendini et frugum eius ckl . libr . imper . si destruetur .

Et Item terra dicti dom. bonapacis de castello que est sua propria . est xxii . tab . et dimid . pes . In qua mensura est posita terra prativa . et sua pars unius vie que vadit versus mane . et versus sero . et cuiusdam alterius vie . que vadit versus montem . et versus meridiem . que pars viarum est dimidia dom. bonapacis . extim . xiii . libr . imper . et iv . sold . imp . et mez .

Solutus est dom. Albericus de gambara nomine humiliatorum de xxvi . libr . et v . sold . et iii imper . pro parte istarum . xlvii . libr . et xiii . sold . imper . in compensatione totidem . In heredem qdm . dom. benvenuti de calzaveis de dathiis ipsi heredi posita iii . intrante february .

Et Item terra que est propria predictorum humiliatorum est septuaginta novem tab . et dimid . In qua mensura est posita terra sua prativa et sua pars unius vie . que vadit versus mane . et versus sero . et cuiusdam alterius vie que vadit versus montem et versus meridiem . que pars viarum est dimidia ipsorum humiliatorum pars extim . xlvii . libr . imp . et iii . sold . imper .

Et terra prativa dom. episcopi brixienensis . que jacet in bragida boidu . est duo plodia . est vii . tab . extim . nonaginta tres libr . imper . et iii . sold .

Et Item dimidia pars vie que est comunis dicti dom. episcopi et dom. iacobi talocii . que vadit versus mane et versus sero . est xxviii . pedes . extim . xxi . sold . et viii . imper .

Et via dom. iacobi talocii . que est inter pratum dicti dom. episcopi . et domum iacobi corzoli . que vadit versus merid . et versus montem . et dimidia pars cuiusdam alterius vie . que est comunis ipsius dom. iacobi . et dom. episcopi brixienensis . que via vadit versus mane . et versus sero . est xxxii . pedes et dimidius . Extim . xxiii . sold . et iii . imper . et dimid .

Et terra iacobi corgoli super qua terra est una domus murata quam terram tenet ad livellum a canonicis brixienis . est . II . tab . et unus . pes . extimat . xx . sold . imper . et . x . imper . absque domo .

Et Item extim . dampnum domus . xxxiiii . libr . imp . l . libr . imper .

Et terra dom . iacobi talocii . quam tenet ad livellum a canonicis brixienis . super quam terram est una domus murata . est . III . tab . et . v . pedes . extim . xxxiiii . sold . et . II . imper . Item extim . dampnum domus . viii . libr . imper . et xiiii . libr . et xvii . sold . imper .

Et terra dom . bonnomi de porticu . quam tenet ad livellum a canonicis brixienis . super qua terra est una domus murata . a monte parte et cum columpnis lapideis a meridie parte est viii . tab . et x . pedes . extim . III . libr . et xviii . sold . et III . imper . Item extimat . dampnum . domus . viii . libr . imper . et . xiii . libr . et III . sold . imp .

Et terra ortiva heredum qdm dom . bonacursi de cazago . est . xiii . tab . et dimid . extim . vi . libr . imper . et xv . sold .

Et terra lafranci et guidonis de contegnaga . quam tenet ad livellum a dom . iacobo de salis . est . x . tab . et vii . pedes et dimid . extimat . v . libr . et vi . sold . et III . imper .

Et terra lafranci de contegnaga . quam tenet ad livellum a supradicto domino iacobo de salis . super qua terra est una domus cum asscribus . est . tres tab . et viii . pedes . extim . xxxvii . sold . et mez . imper . Item . extimat . dampnum duarum domuum III . imper . et xv . sold . imper . vii . libr . et xvi . sold . et viii . imper .

Et terra guidonis de contegnaga . quam tenet ad livellum a supradicto dom . iacobo de salis . super qua terra est una domus cum asscribus . est . tres tab . et viii . pedes . extimat . xxxvii . soldor . et dimid . Item extimat . dampnum domus l . soldor . imper . III . libr . et II . soldor . imper .

Et terra martini rangoni quam tenet ad livellum a supradicto dom . iacobo de salis . est . v . pedes . extim . III . sold . et II . imper .

Et terra zagie . quam tenet ad livellum a supradicto dom . iacobo de salis . est III . tab . et III . pedes super qua terra est quedam domus cum asscribus . extim . xliii . sold . et III . imper . Item extimat . dampnum domus . xl . sold . imper . et . III . libr . et vi . sold .

Et terra predicta est inter stratam sancti laurentii . et stratam sancti alexandri .

Et via dom . Girardi buzii . que est inter domum dom . iohannis zori et domum alberici spice . est octo pedes . extimat . vi . soldor . imper . et . viii . imper .

Et terra dom . iohannis zori de bagnolo quam tenet ad livellum a dom . girardo buzii super qua terra est una domus cum asscribus . est . III tabul . et dimid . extim . xxxv . sold . imper . absque domo . Item extimat . dampnum domus l . sold . imper . III . libr . et II . sold . et dimid .

Et terra heredum qdm . bevilci de hospitali quam tenet ad livellum a dicto dom . girardo buzii . est III . tab . super qua terra est una domus coppata et palliata cum gratibus . extim . xl . sold . imper . absque domo . Item extimat . dampnum domus . xxxv . sold . imper . lvii . sold . et III . imper . et dimid .

Et terra ottonis qui consueverat morari cum illis de sancto ambrosio quam tenet ad livellum a predicto dom . girardo buzii . super qua terra est una domus cum asscribus . est III . tab . extim . xl . sold . imper . absque domo . Item extimat . dampnum domus . quadraginta sold . imper . III . libr . et vi . sold .

Et Terra ortiva Arici pallazoli . quam tenet ad livellum a domino girardo buzii . est II . tab . et viii . pedes . extim . xxvi . sold . et viii . imper .

Et terra omneboni de cocallio que terra est ortiva . quam tenet ad livellum a dom . girardo buzii . est . II . tab . et viii . pedes . extim . xxvi . soldor . et viii . imper .

Et Terra ortiva bonfati matalli . quam tenet ad livellum a predict . dom . girardo buzii . est due tab . et dimid . extim . xxv . sold . imper .

Et terra ortiva Wercii bubulci . quam tenet ad livellum a predicto dom . girardo buzii . est III . tab . et . II . pedes . extim . xli . sold . et viii . imper .

Et Terra campiva dom . petri Raynoldi . est vii . tab . et xi . pedes . extim . III . libr . et III . soldor . et III . imper .

Et Terra campiva heredum qdm . dom . alberti de lavello longo . super qua terra sunt quatuor parietes muri veteris . est octuaginta quinque tab . et octo pedes et dimid . extimat xxxiiii . libr . et v . sold . et viii . imper . Item extimat . dampnum parietum muri quinque libr . imper . viii . et v . sold .

Terra supradicta est inter stratum sancti alexandri . et stratam sancti faustini et iovitte .

Et terra heredum qdm . Inzelerii sacchi quam tenent ad livellum ab ecclesia scti faustini iovitte est quadragintadue tab . super quam terra est quedam domus murata . extimat . xvi libr . imper . et xvi sold . absque domo . Item extim . dampnum domus III . libr . imper . et vi sold . imper . et vi . libr . et vi . imper .

Et Terra ortiva Rubei et iohannis de bragis . et gracioli filii . qdm . gisulfi de casali mauro . quam tenet ad livellum ab ecclesia scti faustini iovitte . est . x . tab . et vii . pedes . et dimid . extim . III . libr . imper . et v . sold . imper .

Et Terra ortiva beatrix teutaldi imblati (sic)⁽¹⁾ et iohannis auguste . quam tenent ad livellum a supradicta ecclesia scti faustini iovitte . est vi . tab . et viii . pedes . extim . quadraginta III . sol .

Et Terra ortiva pioli interbelle quam tenet ad livellum a predicta ecclesia faustini iovitte . est . viii . tab . et III . pedes . extim . III . libr . et vi . sold .

Et terra ortiva dom . egidii scuatharce quam a supradicta ecclesia sancti faustini et iovitte tenet ad livellum . est : viii tab . et III . pedes . extim . III . libr . imper . et vi . sold .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Imblavati* ed è il vero nome.

Et Terra ortiva et prativa cum quadam via que vadit ad pratum scti faustini et iovitte. et que terra et via est propria ipsius ecclesie est nonaginta sex tab . extim . xxxviii . libr . imper . et viii . sold.

Et Terra prativa dom. conradi de ronche gnano est septuaginta tab . extim xxviii . libr . imper.

Et Terra dom. nicolaj de sacchis. quam tenet ad livellum ab ecclesia scti faustini iovitte. super qua terra est una domus murata et in eadem terra similiter. sunt. xlviij gambe vitum . et v . arbores de prunis et due arbores de amigdalibus . est . iiii . tab . et tres pedes . extim . v . libr . imper . et xiiii . sold . Item extimat . dampnum domus vii . libr . et dimid . xii . libr . et vii . sold . et dimid .

Et Terra supradicta est inter stratam sancti faustini iovitte et stratam que est a sero parte prati broli dom . episc . brixienis.

Et Terra prativa broli de episcopi brixienis . est . ii . plodia et octuaginta vii . tab . et dimid . extim . cxv . libr . imper.

Et terra prativa dom . pexoni de orianis est . lxxxiiii . tab . et x pedes . extim xxiii . libr . et xviii . sold . et viii imper.

Et Hec est terra prativa infirmorum sancti mathei⁽¹⁾. que est inter fossatum navigii et stratam que vadit a sero parte ecclesie sancti mathei . est unum plodium et xxi . tab . et iii . pedes . extim . sexaginta libr . imp . et xii . sold . et dimid .

Et terra prativa infirmorum sancti mathei . et terra illa super qua est quedam teges⁽²⁾ . et quedam domus murata ipsorum infirmorum et quedam paries muri a monte parte tegetis . et quedam paries muri a sero parte illius tegetis . In qua pariete est quedam porta murata . est unum plodium et xli . tab . extim . octuaginta quatuor libr . imper . et xii . sold . Et Item extimat . dampnum teietis et parietum muri . et porte muri . xxii . libr . imp . xxxvii libr . et vi . sold.

Et Terra prativa heredum qdm dom. brixiani de oddonibus . est . xvi . tab . et . v . pedes . extim . viii . libr . imper et xvii . sold .

Et Terra dom. iohannis taiergne quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti salvatoris est . iii . pedes . extim . iii . sold . imper.

Et Terra campiva et prativa dom. ugonis de alcheriis est . xxxiiij . tab . extim . xiii . libr . imper . et iii . sold.

Et Terra benetini de mercato novo. que terra est pro parte vidata . et quam terram tenet ad livellum a dom . pace de gaitanis . et dom . girardo valeriani est . xxxvii . tab . et viii . pedes . extim . xv . libr . imper . et ii . sold .

Et Terra supradicti benetini quam tenet a supradicto dom . pace et fratre et girardo valeriani et super quam est una armandola est . iiii . tab . et . iiii . pedes extim . xxiiij . sold . imp . et viii . imper.

Et Terra ortiva armengarde filie qdm marsilii de serlis . quam tenet ad livellum a supradictis gaytanis . est . iii . tab . extim . xxiiij . sold . imp.

(1) Ospizio dei leprosi.

(2) Teges = capanna con tetto di stuoia o paglia.

Et Terra stephanini filii qdm carboni de cemmo super qua est una domus murata in parte . et quam tenet ad livellum a gaytanis . est . viii . tab . extim . iii . libr . imp . et iiii . sold . Item extimat . dampnum domus supradicta stephani . iii . libr . imper . Item vi . sold . imper . iiii . libr . et xviiij . sold.

Et Terra ymelde uxoris manere de bagnolo quam tenet a supradicto benetino . et ipse benetinus tenet eam a domino pace de gaytanis et fratre et girardo Valeriani est . xviii . tab . et supra quam est una domus cum uno muro a mane extimat . vii . libr . et iiii . sold . imper . Item extimat . dampnum xxx . sold . imper . xlviiij . libr . et dimid .

Et Terra supradicta est inter stratam sancti mathei et stratam arbuffoni.

Et terra iohannis marsilii quam tenet ad livellum a dom . Lafranco patari . et super quam est una domus murata . est . xiii . tab . et viii . pedes extim . v . libr . et dimid . absque domo . Item extimat . dampnum xiiii . libr . imper . Item . xxviii . sold . imper . xxii . libr . et ii . sold .

Et Terra Venturini barcii . quam tenet ab heredibus qdm dom . stabitini robertorum . est xi . tab . super quam est una domus murata . Estimat . iiii . libr . imp . et viii . sold . absque domo . Item extimat . dampnum domus . xv . libr . imper . xxx . sold . imper . xxiiii . libr . et . xv . sold .

Et Terre ecclesie Sancti Salvatoris est . xxi . tab . extim . viii . libr . imper . et . viii . sold .

CXX.

—
1237.
—

Liber de terris et domibus que ceciderunt in viis et tresandis que sunt intra circham civitatis brixie . et que estimate sunt prout inferius continetur.

Inedito.

In Xpi nomine. Hec sunt terre et domus et res que ceciderunt in viis et tresandis que sunt intra circham civitatis brixie . et que sunt estimate prout inferius scriptum est . per dominos Albertanum causidicum de plevethiciis et Albertum occanonum . Gratiadeum de robertis . Ingelfredum gallum . Iohannem pedezoccam . cremasum seccasolem . ysaccum qdm dom . bottilie de pontecaralis . oglerium causidicum de nubolinis . benvegnutum belloni de porta . botaianum cariolam . Gezzonem de Aricis . Iacobum de buthezolis . petrum cavatum de claris . caracattum ballium . petrum capitis pontis . berardum stopellum . Gregorium Incini . Bonzoannum de calcaria . Stefanum tascam . Monachum de guxago . Iohannem dom . jacobi de lazago . Ambrosium de bornado . et benedictum ferarium . superstantes cirche . civitatis brixie tempore dom . Guifredi de pirovano . potest . brixie . Anno domini millesimo . ducentesimo . trigessimo . septimo . indictione decima .

Hec est terra vie per medium pontem fluminis . a via nova fossati antiqui civitatis usque ad circum .

Terra ortiva bonaventure divicie pomelli . quam tenet ad livellum a monasterio scti faustini . est . III . tab . et III . pedes . extim . xxxii . sol . imper . et dimid .

Item terra ortiva ipsius bonaventure . quam tenet ad livellum a monasterio scte iulie . est III . tab . extim . xxx . sold . imper .

Terra ortiva brixiani robolotti . quam tenet ad livellum a monasterio ste . iulie . est xxvi . pedes . et dimid . extim . xxxii . sold . imper . et i . imper .

Terra ruffi ferarii de brogonado . que est terra ortiva . et quam tenet ad livellum a monasterio ste . iulie . est . xiii . pedes et dimid . extim . xi . sold . imper . et III . imper .

Terra ortiva martini tozii . quam tenet ad livellum a monasterio ste . iulie . est . xvi . pedes et viii . unzie . extim . xiii . sold . imper . et x . imper . et dimid .

Terra vie ortorum que est monasterii ste iulie est III . pedes . et iiii . unzie . extim . xxiii . imper . et dimid .

Terra ortiva iohannis textoris de calmo . quam tenet ad livellum a monasterio ste iulie . est . viii . pedes et III . unzie . extim . vii . sold . imper . et viii . imper . et dimid .

Terra ortiva heredum qdm . amadei prandi quam tenet ad livellum a dicto monasterio . est . xiiii . pedes extim . xi . sold . imper . et . viii . imper .

Summa precii terrarum predictarum est sex . libr . imper . et xi . sold . imper . et xi . imper . et dimid .

Terra ortiva Girolodi piliparii . quam tenet ad livellum a monasterio sancte iulie est . xiii . pedes .

Terra ortiva caroli caligarii . quam tenet ad livellum a dicto monasterio . est quinque pedes et dimid . estimat . lv . imper .

Hec terre sunt a parte fluminis . plodium estimat . xlv . libr . tabul . viii . sold . imper .

Terra ortiva crossi de cazago . quam tenet ad livellum a suprascripto monasterio . est . tres tab . et dimid . pes . estim . xxvii . sold . imper . et III . imp . et dimid .

Terra ortiva peterbelli tresaude . quam tenet ad livellum a dicto monasterio . est . xxiii . pedes et dimid . extimat . xxvii . sold . imp . et vii . imper . et dimid .

Terra ortiva qdm . iohannis fathige . quam tenet ad livellum a prefato monasterio . est . xiii . pedes . et III . unzie . estim . x . sold . imper .

Terra ortiva dom . petri gisle . quam tenet ad livellum a suprascript . monasterio est quinque tab . et viii . pedes et dimid . computata in eadem mensura terra illa que cadit in via illa que vadit versus meridiem et montem ante domum martini Wie . estim . xii . sold . imper . et III . mez .

Terra ortiva heredum qdm . Lafranci de credario quam tenet ad livellum a dicto monasterio . est II . tab . et v . pedes estimat . xxi . sold . imper . et viii . imper .

Terra ortiva Ardrici de monterotundo . quam tenet ad livellum a suprascript . monasterio . est xviii . pedes et dimid . estimat . xiii . sold . imper . et vii . imper . et dimid .

Terra ortiva heredum qdm . iacobi de homis . quam tenet ad livellum a predicto monasterio . est xvi . pedes et dimid . estim . xii . sold . imper . et III . imper . et dimid .

Terra ortiva iacobi conzavie . quam tenet ad livellum a dicto monasterio . est II . tab . et III . pedes . estimat . xx . sold . imper . et III . imper .

Terra aqueductus dicti monasterii . qui aqueductus est inter ortos . est . III . pedes et dimid . estimat . III . sold . imper . et III . imper . et dimid .

Terra ortiva iacobi schivavini . quam tenet ad livellum a predicto monasterio . est . v . pedes . estimat . III . sold . imper . et viii . imper .

Terra ortiva blanci de sibianis . quam tenet ad livellum a suprascript . monasterio . est III . tab . estim . xxxvi . sold . imper .

Terra ortiva zufredi notar . de orgnano . quam tenet ad livellum a dicto monasterio . est II . tab . et v . pedes . estim . xxi . sold . imper . et viii . imper .

Hec terre infrascripte sunt a sero parte strate sancti iostachii . plodium . extimat . xlv . libr . tab . viii . sold . imper .

Terra prativa filiorum qdm . dom . Gratiadei de prandonibus quam terram habet in pignore lafrancinus de osmerinis . est . xvi . tab . minus III . pedibus . extimat . vii . libr . imper . et xv . imp .

Summa precii suprascripte terre . est . xix . libr . imper . et xviii . sold . imper . et dimid .

Terra prathiva filiorum qdm . dom . zustamundi de prandonibus . quam tenet ad livellum gattus . est . xviii . tab . estim . viii . libr . imper . et xi . sold . imper .

Terra prathiva habiaticorum qdm . dom . girardi scotati de prandonibus . quam tenet gattus ab ugolino pasturello . est . x . tab . et x . pedes et dimid . estimat . III . libr . imper . et xvii . sold . imp . et x . imp . et dimid .

Terra vie que vadit iuxta domum martini Wie a strata albare usque ad circham . plodium estimat . xlv . libr . tab . viii . sold . imper .

Terra magistri calapini . quam tenet ad livellum a bonfato de labene . est duo pedes et III . unzie estimat . xxi . imper .

Terra brixiani flumiane . quam tenet ad livellum a suprascripto bonfato . est III . pedes et III . unzie estimat . xxviii . imper . et i . meth .

Terre heredis qdm . girardi de cazago . quam tenet ad livellum a dicto bonfato . est vi . pedes . estimat . III . sold . imp . et dimid .

Terra galdi de arcu . quam tenet ad livellum a predicto bonfato . est xv . pedes . estimat . xv . sold . imper . et III . imper .

Terra girardi de belladone . quam tenet ad livellum a predicto bonfato est . vii . pedes . estim . v . sold . imper . et III . imper .

Terra dom . Imberti patrici . quam tenet ad livellum a dom . grandeo de brogonado . est III . pedes . estim . III . sold . imper .

Terra ortiva dom . angnelli de brogonado . quam tenet ad livellum a dom . iohanne de yse . est . III . pedes et dimid . estim . xxi . imper . et dimid .

Terra ortiva dom. iohannis fratris suprascript. dom. angnelli. quam tenet ad livellum a suprascripto dom. iohanne de yse. est. viii. pedes et viii. unzie. estim. vi. sold. imper. et dimid. et iii. meth.

Et terra dom. gratiadei fratris dicti dom. angnelli. quam tenet ad livellum a prefato dom. iohanne de yse. est. vi. pedes. estim. iii. sold. imper. et dimid.

Summa predictarum terrarum est. xv. libr. imper. et dimid. et viii. imper.

Summa predict. domorum est xxviii. libr. et v. sold. imper.

Terra ortiva carnevalis fratris bonzoanni piliparii de brogonado. quam tenet ad livellum monasterio sancte iulie. est. xxxii. pedes. estim. xxiii. sold. imper.

Terra heredum qdm girardi resii. quam tenet ad livellum a dicto monasterio est. xi. pedes. Estimatum viii. sold. imper. et iii. imper.

Terra ortiva filiorum qdm girardi lanzoni. quam tenet ad livellum a dicto monasterio est. xi. pedes. estimat. viii. sold. imper. et iii. imp.

Terra ortiva Rambaldini pezapanis. quam tenet ad livellum a dicto monasterio. est xvi. pedes et viii. unzie. estim. xii. sold. imper. et dimid.

Terra ortiva petri boccavellie. quam tenet ad livellum a dicto monasterio. est xi. pedes. estimat. viii. sold. imper. et iii. imper.

Terra ortiva filiorum qdm iohannis ampolle. quam tenet ad livellum a dicto monasterio. est una tab. extim. viii. sold. imper.

Terra ortiva bonfathini teutonici. quam tenet ad livellum a suprascripto monasterio. est una tab. estim. viii. sold. imper.

Terra ortiva becchethelli. quam tenet ad livellum a suprascripto monasterio. est xiiii. pedes. estim. x. sold. imper. et dem.

Terra ortiva carafemine uxoris qdm petri de roado. quam tenet ad livellum a predicto monasterio est. xx. pedes. estim. xv. sold. imper.

Terra ortiva martini Wie. quam tenet ad livellum a dicto monasterio. est. x. pedes. estimat. vi. sold. imper. et dimid.

Dampnum domus et muri eiusdem domus et porte et hedificiorum dicti martini Wie. que hedificata sunt in angulo domus et porte est. xxx. sold. imper.

Summa precii terrar. est v. libr. et xii. sold. imper. et iii. imper.

Summa precii domorum est. xxx. sold. imp.

Hec est terra vie que vadit per pratum de occanonibus et domum dom. stephanie uxoris qdm. dom. dondedei cariole. plodium extimatum lxx. libr. tab. xiiii. sold. imper.

Terra domine stephanie uxoris qdm. dom. dondedei cariole. quam tenet ad livellum a dom. prandonibus. super qua terra est una domus murata. est. xvii. pedes et una unzia. estimat. xviii. sold. imper. et xi. imp. dampnum domus est. xx. libr. imper.

Item terra dicte dom. stephanie. que est iuxta dictam domum. et quam tenet ad livellum a dictis dominis prandonibus est. xv. pedes et viii. unzie. estimat. xviii. sold. imper. et iii. imper. et dimid.

Terra vie prandonum. que est inter terram dicte domine stephanie et terram alberti de bagnolo. est iii. pedes et viii. unzie. estimat. v. sold. imper. et vi. imper. et dimid.

Terra alberti de bagnolo. quam tenet ad livellum ab abiaticis qdm. dom. girardi scotati de prandonibus. est xvii. pedes. extim. xx. sold. imper. et viii. imper.

Terra vie dom. gratiadei et heredum qdm dom. iohannis de occanonibus. per quam viam itur ad pratum eorumdem est. viii. tab. et unus pes extim. iii. libr. imper. et xvii. sold. imper. plodium estimat. lx. libr. tab. xii. sold. imper. dampnum porte que est in dicta via. est. xxv. sold. imper.

Terra ortiva gaymarii de porta. quam tenet ad livellum a filiis dom. iohannis bethuschi est. vii. pedes. estimat. vii. sold. imper.

Terra ortiva plubelle uxoris qdm. brage. quam tenet ad livellum ab abiaticis qdm. dom. girardi scotati de prandonibus. est unus pes et dimid. estimat. xxi. imper. plodium estimat. lxx. libr. tab. xiii. sold. imper.

Item terra heredum qdm dom. iohannis occanonum super qua est una domus murata. est sex pedes et dimid. estimat. vi. sold. imper. absque domo dampnum domus estimat. est vii. libr. imper. plodium estimat. ix. libr. tab. xii. sold. imper.

Item terra ortiva heredum qdm. dicti dom. iohannis occanonum est. xv. tab. et vii. pedes et dimid. estimat. viii. libr. imper. et vii. sold. imper. et dimid.

Terra aquaductus qui aquaductus vadit per pratum de occanonibus iuxta domum dom. stephanie uxoris qdm. dom. dondedei cariole. est iij. tab. et viii. pedes. extim. lvi. sold. imper.

Terra ortiva iustacchi Lardaroli. quam tenet ad livellum ab abiaticis qdm. dom. girardi scotati. est. viii. unzie. estim. viii. imper. et una meth. plodium extim. lxx. libr. tab. xiii. sold. imper.

Summa precii terre est. xxi. libr. imper. et xi. imper. et i. meth.

Summa precii domorum est. xxviii. libr. et v. sold. imper.

Terra ortiva Lafranci de comezano. quam tenet ad livellum ab abiaticis qdm. dom. girardi scotati est. vii. pedes et iii. unzie extim. viii. sold. imper. et vi. imper. et dimid.

Terra ortiva alberti clermondie magistri manere. quam tenet ad livellum ab abiaticis qdm. dom. girardi scotati. est unus pes. et viii. unzie. estimat. ii. sold. imper. et i. meth.

Terra ortiva iohannis de crema de navis. quam tenet ad livellum ab abiaticis qdm. dom. girardi scotati. est iii. pedes. extim. iij. sold. et viii. imper.

Terra ortiva mabilie uxoris qdm. dom. iohannis abbatis. quam tenet ad livellum a predictis abiaticis dom. girardi scotati. est iii. pedes estimat. iij. sold. imper. et viii. imper.

Terra ortiva benvegnuti capelli. quam tenet ad livellum a supradict. dominis. est. v. pedes. extim. v. sold. et x. imper.

Terra ortiva bonamice uxoris qdm. petri pezugi. quam tenet ad livellum a predictis dominis. est. v. pedes. extim. v. sold. imp. et x. imp.

Terra ortiva benvegnute uxoris qdm. iohannis troppi. quam tenet ad livellum a predictis dominis est. iiii. pedes et dimid. extim. v. sold. imper. et iii. imper.

Terra ortiva bonebelli barbaris. quam tenet ad livellum a supradict. dominis. est. iiii. pedes et dimid. extimat. v. sold. et iii. imper.

Terra ortiva cosmi caligarii de portagalìa. quam tenet ad livellum a predictis dominis est. iiii. pedes estim. iiii. sold. imper. et viii. imper.

Terra ortiva bergamaschi tabernarii. quam tenet ad livellum a dictis dominis est. iiii. pedes estimat. iiii. sold. imper. et viii. imper.

Terra ortiva vesini pistoris quam tenet ad livellum a infrascript. dominis. est. iiii. pedes estimat. iiii. sold. imp. et viii. imper.

Terra ortiva marie franture. quam tenet ad livellum ad dom. prandonibus. est iii. pedes et dimid. estim. iiii. sold. imp. et i. imp.

Terra ortiva dom. mayfredi prandonum. est una tabula et tres pedes. estim. xvii. sold. imp. et dimid.

Hee terre infrascripte sunt a sero parte sepi de occanonibus. sicuti vadit illa sepi versus merid. plodium estimat. lx. libr. tab. xii. sold. imper.

Terra prativa iohannis filii qdm. iacobi pecore. est xxii. tab. et ii. pedes. estim. xiiii. libr. imper. et vi. sold. imper.

Terra ortiva benvegnuti not. de laturre. est iiii. tab. estimat. xlvi. sold. imper.

Summa precii terrarum est. xviii. libr. et xi. sold. imper. et viii. imper. et i. meth.

Et terra ortiva alberti ferrarii de curticellis campibassi. quam tenet ad livellum a iohanne filio qdm. iacobi pecore est. xxii. pedes. estimat. xxvii. sold. imper.

Et terra ortiva ongherini⁽¹⁾ filii qdm. iacobi zoppi de cosirano. quam tenet ad livellum a predicto iohanne filio qdm. iacobi pecore est. xxvii. pedes. estimatum xxvii. sold. imper.

Et terra heredum qdm. miole super quam terra est quidam paries muri. et quam terram tenet ad livellum a suprascripto iohanne filio qdm. dicti iacobi est. xvii. pedes. estimatum. xvii. sold. imper.

Dampnum parietis muri et cuiusdam parte que est in ipso muro. est. iiii. libr. imper.

Et terra ongherini filii qdm. iacobi zoppi de cosirano. quam terram tenet ad livellum a suprascripto iohanne filio qdm. iacobi predicti pecore super qua terra est una domus murata. est vi. tab. et v. pedes. estimat. iii. libr. imper. et xvii. sold. imp. dampnum domus estimatum est. lxxiii. libr. imp.

Et hec est terra vie que vadit per domum morandi de runco. a strata albare usque ad circham. plodium estimat. xlv. libr. tab. viii. sold. imper.

Et terra domine tutabone uxoris qdm. dom. roberti de osmerinis. est. iiii. tab. estim. xxxvi. sold. imper.

Et terra dom. petri Gisle. est iiii. tab. et iii. pedes. estim. xxxviii. sold. imper. et viii. imp.

Et terra vie que est inter terram dictorum dom. petri et dom. tutabone. et pratum dom. episcopi brixienis. quod tenet gattus ad livellum ab eadem dom. episcopo. est. i. tab. estim. viii. sold. imper.

Et terra prathiva de lacurri gatti. quam tenet ad livellum a domino episcopo brixienis. est vi. tab. et i. pes et dimid. estim. lv. sold. imper. et iii. mezan.

Et terra prathiva dicti lacurri gatti. quam tenet ad livellum a filiis qdm. dom. zustamundi prandorum. est xiii. tab. et vii. pedes et dim. extim. vi. libr. imper. et ii. sold. et vii. imper. et dimid.

Et terra campiva buffalore. quam tenet in feudum ab heredibus qdm. dom. prandi prandonum. est xv. tab. et i. pes. et dimid. estim. vi. imper. et xvi. sold. imper. et iii. mez.

Summa predicta terra xxvii. libr. et v. sold. imperial. et iii. mezz.

Summa predicta domor. est. lxxviii. librar. imper.

Et terra Richelde filie quond. gracii de Oteldis de flumicello. que terra est a monte parte eiusdem Richelde quam tenet ad livellum ab abiaticis qdam. dom. girardi scotati. est. i. tab. extimat. viii. sold. imper.

Et terra dicte Richelde super qua terra est quedam pars cuiusdam domus murate. et quam terram tenet ad livellum a dictis dominis. est. viii. pedes et dimid. estim. vii. sold. imper. et iii. mez. dampnum domus estim. est. vii. libr. imper. et xi. sold. imper.

Et terra magistri morandi de runco. super qua terra est una domus murata. et quam terram tenet ad livellum ab abiaticis qdm. dom. girardi scotati est iii. tab. et dimid. estim. xxxi. sold. imp. et dimid. Dampnum domus estim. est. xxxiii. libr. imper. et dimid.

Et Item terra dicti magistri morandi. in qua terra est una gamba luiane et vi. gambe sclavarum et una arbor mori⁽¹⁾ et unus pes de prunis et quam terram tenet ad livellum a dictis dominis. est. iii. tab. et vii. pes et dimid. estim. xxxii. sold. imper. et vii. imp. et dimid.

Et terra vie que vadit per domos iohanini de monticello de rodingo. et salvetti bontempi de camegnono et prevosti de canova usque ad stratam sancti iohannis per dom. lafranci spezabandi. plodium extim. lx. libr. tab. xii. sold. imper.

Et terre prevosti de canova. super qua terra est quedam pars unius domus murate quam terram tenet ad livellum ab heredibus qdm. monachi de musschis est. xvii. pedes estimat. xvii. sold. imper. dampnum domus estim. est. xxiii. libr. imper. et xv. sold. imper.

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Ogerini*.

(1) *Arbor mori* o gelso.

Et Item terra dicti prevosti . que est iuxta suprascriptam domum et quam tenet ad livellum a suprascriptis heredibus est xx . pedes extimat . xx . sold . imper .

Et terra heredum qdm salvetti bontempi de camegnono . quam tenet ad livellum ab heredibus predictis super qua terra est una domus murata est xxiii . pedes extim . xxiii . sold . imper . dampnum domus estim . est . x . libr . imper .

Et Item terra dictorum heredum qdm supradicti salvetti . que terram est iuxtam predictam domum et quam tenet ad livellum a prefatis heredibus super qua terra est una gamba luiane est xxvii . pedes . estimat . xxvii . sold . imper .

Et terra Iohannini filii qdm petri monticelli de rodingo . quam terram tenet ad livellum a predictis heredibus . super qua terra est quedam pars unius domus murate . est . xiiij . pedes . estim . xiiij . sold . imper . dampnum domus estim . est . viiij libr . imper . et vi . sold . imper .

Et Item terra predicti iohannini que est iuxtam dictam domum . et quam terram tenet ad livellum a suprascriptis heredibus . est . xvi . pedes estimat . xii . sold . imper .

Summa terre . est viiij libr . imper . et summa domor . est . lxxx . libr . imper . et ii . sold . imper .

Et terra ortiva heredum qdm . zuffredi et petri de domanis . quam tenent ad livellum a benedicto corgulo . et qui benedictus tenet eam ad livellum ab heredibus qdm monachi de musschis . est . iii . tab . et vii . pedes et dimid . estim . xliii . sold . imp . et dimid .

Et terra ortiva bontempi mazucchelli quam tenet ad livellum a predictis heredibus . est . ii . tab . estim . xxiiij . imper .

Et terra ortiva alberti de calino quam tenet ad livellum a suprascriptis heredibus est . iii . tab . estim . xxxvi . sold . imper .

Et terra ortiva gisle de unsado . quam tenet ad livellum a predictis heredibus . est xvii . pedes et vii . unzie et dimid . estim . xvii . sold . imper . et vii . imper . et dimid .

Et terra ortiva heredum qdm iacobi dothi quam tenent ad livellum a suprascriptis heredibus est xvii . pedes . et vii . unzas . et dimid . estimat . xvii . sold . imper . et xii . imper . et dimid .

Et terra ortiva alberti porcelage . quam tenet ad livellum a predictis heredibus . est . xxi . pedes estim . xxi sold . imper .

Et terra ortiva heredum quondam monachi de musschis est . xxvii . pedes et tres unzas . estimata xxvii . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva jostacchi cagnoli quam tenet ad livellum a suprascriptis heredum monachi de musschis est . ii . tabule et viiij . unzas . estimata . xxiiij . soldor . imper . et viiij . imper .

Et terra ortiva brixiani sachelli quam tenet ad livellum a predictis heredibus . est xxviij . pedes . et iii . unzas . estimata . xxviij . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva magistri morandi de runco . quam tenet ad livellum a predictis heredibus . est . iii . tab . et iii . pedes et dimid . estim . xl . sold . imper . et dimid .

Et terra prativa heredum quondam monachi de musschis . est . xii . tab . et iii . pedes et dimid . computata in mensura terra illa que cadit in via que vadit per domum girardi prelioni . Estimata . vii . libr . imper . et viii . sold . imper . et dimid .

Et terra ortiva iohannis Keze⁽¹⁾ tornitoris . quam tenet ad livellum ad dom . manuele madii . est . xxvii . pedes estimata xxvii . sold . imper .

Summa terre . est . xxii . libr . imper . et vii . sold . imper . et v . imper .

Et terra ortiva Amadei Kigini⁽²⁾ notar . quam tenet ad livellum a domino manuele madii . est ii . tab . et viiij . unzas . estim . xxiiij . sold . imper . et viiij . imper .

Et terra ortiva Garuyni muradri . quam tenet ad livellum a predicto dom . manuele . est xiii . pedes et dimid . estimata xiii . sold . imper . et dim .

Et terra ortiva miseroli ministralis . quam tenet ad livellum a predicto dom . manuele . est xvi . pedes et iii . unzas . estim . xvi . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva bontempi muradri . quam tenet ad livellum a dicto dom . manuele . est . xvi . pedes et iii . unzas . estim . xvi . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva lovati de passirano . quam tenet ad livellum a iacobo calcabo . qui iacobus tenet eam ad livellum a iacobo calcabo qui iacobus tenet eam ad livellum a suprascripto dom . manuele . est . xi . pedes et iii . unzas estim . xi . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva mizardi . quam tenet ad livellum a predicto dom . manuele . est . xi . pedes et iii . unzas estim . xi . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva girardi de casceviso . quam tenet ad livellum dicto dom . manuele . est . xv . pedes . estimata xv . sold . imper .

Et terra ortiva Raymundi de claris quam tenet ad livellum a predicto dom . manuele . est . xxiii . pedes et iii . unzas . estimata xxiii . sold . imper . et iii . imper .

Et terra ortiva girardo de camegnono . quam tenet ad livellum a dom . manuele supradicto . est una tab . estim . xii . sold . imper .

Et terra ortiva dom . manuelis de madio . est una tabula . et viiij . unzas estimata xii . sold . imper . et viiij . imper .

Et terra ortiva Gracii et alberti fratrum de brogonado . quam tenent ad livellum a dicto dom . manuele . est una tab . et viiij unzas . estim . xii . sold . imp . et viiij . imper .

Et terra ortiva credentie caligarii . quam tenet ad livellum a dom . manuele supradicto est xv . pedes et viiij . unzas . estim . xv . sold . imper . et viiij . imper .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Kece*.

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *Chigini*.

Et terra ortiva Richetti et zanni fratrum habitatorum burgi sancti iohannis quam tenent ad livellum a dom. manuel predicto. est. xv. pedes. estimat. xv. sold. imper.

Summa terre est novem libr. imper. et xviii. sold. imper. et viii. imper.

Et terra ortiva heredum qdm giselberti pistoris quam tenet ad livellum a dom. manuele de madio. est. xxii. ped. et dimid. estim. xxii. sold. imper. et dimid.

Et terra ortiva heredum qdm. januarii frigidi de cazago. quam tenent ad livellum a predicto dom. manuele. est. xxiii. pedes et iii. unzas estim. xxiii. sold. imper. et iii. imper.

Et terra prathiva petercini zuccharelli⁽¹⁾ de calino quam tenet ad livellum a lafranco spezabando. qui lafrancus tenet eam ad livellum a filiis qdm dom. berardi madii. est. vii. tab. et iii. pedes et dimid. estim. iii. libr. imper. et viii. imper. et dimid.

Et terra lafranci spezabandi. que terra est A monte parte domus eius. et in qua terra sunt due gambe vitum bazalonge. et quam terram tenet ad livellum ab heredibus qdm oprandi musche. similiter sunt in eadem terra due arbores de prunis. et arbor una amigdalarum. est. xxiii. pedes. estim. xxiii. sold. imper.

Et Item dicti lafranci spezabandi. super qua terra est quedam pars unius domus murate. et quam terram tenet ad livellum a supradictis heredibus qdm oprandi musche. est. xiiii. pedes. estim. xiiii. sold. imper. dampnum domus estimatum. est. xvii. libr. imper.

Et terra heredum qdm iohannis de antegnado super qua terra est una domus murata et quam terram tenent heredibus qdm oprandi musche ad livellum. est. iii. tab. et dimid. pes. extimat. xxxvi. sold. imper. et dimid. dampnum domus estim. est. xxxiii. libr. imper.

Et Item terra dictarum heredum. que terra est a monte parte dicte domus. et in qua terra sunt iii. arbores de prunis et due gambe vitum. et una arbor pomi. et quam terram tenent ad livellum a predictis heredibus quondam dicti oprandi. est. xxxiii. pedes. estim. xxxiii. sold. imper.

Et terra alberti ceserini de claris. super qua terra est quedam pars unius domus murata et quam terram tenent ab heredibus quondam oprandi musche est. xi. pedes et iii. unzas estimata. xi. sold. imper. et iii. imper. dampnum domus estimat. est. xviii. libr. imper.

Et Item terra dicti alberti ceserini qui est a monte parte dicte domus. et quam tenet ad livellum a predictis heredibus oprandi musche. est. viii. pedes estimat. viii. sold. imper.

Summa terre est xiii. libr. imper. et ii. sold. imper. summa domus? est. lxviii. libr. imper.

Et hec est terra via que vadit per domum girardi prelioni. plodium extimat. lxx. libr. tab. xiiii. sold. imper.

Et terra delaidi⁽¹⁾ rassche. super qua terra est una domus murata quam tenet ad livellum ab abiaticis qdm. dom. girardi scotati est. xv. pedes minus tribus unzas. estim. xvii. sold. imper. et iii. mezan. dampnum domus estimat. est. xx. libr. imper. et vii. sold. imper. et dimid.

Et terra ortiva supradicti delaidi fratris mussche quam tenent ad livellum ab abiaticis dicti dom. girardi scotati. est. xxii. pedes estimat. xxv. sold. imper. et. viii. imper.

Et terra gerardi preliani. super qua terra est una domus murata. quam tenet ad livellum a filiis qdm domini gratiadei prandonum. est. xiii. pedes. et. viii. unziis. estim. xvii. sold. imper. et ii. imper. et dimid. dampnum domus estim. est. xii. libr. imper.

Et terra salvodei pastrocchi mistralis. super qua est una domus murata. quam terra tenet ad livellum a dom. mayfredo prandonum. est. xiii. pedes et viii. unziis estimata. xvii. sold. imper. et ii. denar. et dimid. dampnum domus. xxii. libr. imper. et iii. sold. imper.

Et terra ortiva super montis de bacchis. quam tenet ad livellum a dom. mayfredo prandonum est. xviii. pedes et dimid. extim. xxi. sold. imper. et vii. imper.

Et terra ortiva petri de arbusscho. quam tenet ad livellum a dom. mayfredo prandonum. est. una tab. extim. xiii. sold. imper.

Et terre vie que vadit versus sero per mediam domum girardi prelioni que est inter ortos et quam terram consueverat fluere aqua canal. est. vii. tab. minus uno pede. estim. iii. libr. imper. et xvi. sold. imp. et. x. denar.

Et terra ortiva sozcini ferrarii. quam tenet ad livellum ab abiaticis qdm dicti dom. girardi scotati. est. dimidia tabula. estim. vii. sold. imper.

Et terra ortiva suzcini ferrarii quam tenet ad livellum a predictis abiaticis. est. v. pedes. estimat. v. sold. et. x. imper.

Et terra ortiva Wercii granaroli quam tenet ad livellum a predictis abiaticis est. xii. pedes et dimid. estimat. xiii. sold. imper. et. vii. denar.

Et terra ortiva petercini granaroli de herbuscho quam tenet ad livellum a predictis abiaticis. est. xvi. pedes et dimid. estim. xviii. sold. imper. et iii. den.

Et terra abiaticorum qdm. dom. girardi scotati est. due tabule. et. iii. pedes. estim. xxii. sold. imp. et viii. denar.

Et terra ortiva marie franture de portagallia quam tenet ad livellum a dictis abiaticis dom. girardi scotati. est. v. tab. et. xi. pedes. estim. xiii. libr. imper. et ii. sold. imp. et. x. imper.

Summa terre est xviii. libr. imp. et. xi. sold. imp. et. viii. den. et. dim.

Summa domor. est. viii. libr. imp. et. dimid. et. vi. imper.

Hee terre sunt a sero parte sepi de occanonibus plodium. estimat. lx. libr. imper. tab. xii. sold. imper.

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Zuccabelli*.

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Delaidi fratres*.

Et terra prativa dom. Graciadei et heredum qdm dom. johannis de occanonibus est xxij tab. et duo pedes et iij. unzas. estimat. xiiii. libr. et dim. et iij. den.

Et terra ortiva pergamini nepotis petri spigole quam tenet ad livellum ab heredibus qdm monachi mussche est iij. tab. et viii. pedes et. iij. unzas. estim. lvi. sold. imper. et iij. imper.

Et terra campiva et prativa heredum monachi mussche est. vii. tab. et vii. pedes. estimat. iiii. libr. imper. et xi. sold. imper.

Solutus est dominus manuellus de madio de xi. sold. et dimid. In comuni de burno. secundum formam consilii per dom. iohannem ricchi et socum exactores dathii. In quarterio sancti faustini de infrascripta terra prativa.

Et terra prativa heredum qdm dom. berardi madii. est. xi. pedes. et dimid. estim. xi. sold. imp. et dimid.

Et terra prativa heredum qdm dom. Arlotti pulmoni. est x. tab. et dimid. estim. vi. libr. imp. et vi. sold. imper.

Et terra prativa dom. Ribaldi qdm dom. iohannis betusschi. est. xxv. pedes et dimid. estim. xxv. sold. et dimid. Et Solutus est de toto per dom. Rambertum boyzonum exator. dathii xiii. exeunte januar.

Hec est terra vie que vadit per tresandam et domum petri bavonis versus meridiem usque ad stratam campibassi. plod. extimat. lxx. libr. tab. xiiij. sold. imper.

Et terra petri super qua terra est quedam pars unius domus murate et quam tenet ad livellum a dom. berardo madii. est. xxii. pedes et dimid. estimat. xxvi. sold. imper. et iij. imper. dampnum domum estimat. est. xxi. libr. imper. et iij. sold. imper. et dimid.

Et Item terra dicti petri bovonis que terra est iuxta dictam domum. et quam terram tenet ad livellum a predicto domino berardo. est. vi. pedes et. iij. unzas. estim. vii. sold. imper. et iij. imper. et dimid.

Summa terre est. xxxi. libr. imper. et xiiii. sold. imper. et i. mezan.

Summa denar. est. xx. libr. imper. et iij. sold. imp. et dimid.

Et terra ortiva Graccii not. de brogognado quam tenet ad livellum a dom. berardo madii est. v. pedes. est. v. sold. imper. et x. denar.

Et terra ortiva benvegnuti boccaleporis. quam tenet ad livellum a suprascripto domino berardino est. x. pedes et x. unzas. estimat. xii. sold. imper. et vii. imper. et dimid.

Et terra ortiva Antelmi boccaleporis quam tenet ad livellum a dicto dom. berardino. est x. pedes extim. xi. sold. imp. et viij. denar.

Et terra ortiva alberti manducavilani. quam tenet ad livellum a dicto dom. berardino. est. x. pedes et dimid. estim. xii. sold. imp. et iij. imper.

Et terra ortiva petri sabbei. quam tenet ad livellum a suprad. dom. berardino. est. vii. pedes dimid. estim. viii. sold. imper. et viij. denar.

Et terra ortiva gioldi de cocallio. quam tenet ad livellum a dicto dom. bernardino. est. vii. pedes et iij. unzas. estim. viii. sold. imp. et vi. imp. et dimid.

Et terra ortiva heredum qdm alberti suspensi quam tenet ad livellum a prefato dom. berardino est. iij. pedes. et viiiij. unzas. estim. iiii. sold. imper. et. iij. denar.

Et terra ortiva heredum alberti de la costa. quam tenet ad livellum a dicto dom. berardino. est. vi. pedes et. viii. unzas. estim. vii. sold. imper. et viiiij. denar.

Et terra ortiva domini berardi madii est dimidia tabula extimata vii. sold. imper.

Et terra ortiva occhi. quam tenet ad livellum a suprascript. dom. berardino. est iij. pedes estim. iij. sold. imp. et viii. denar.

Et terra ortiva dom. benvegnuti bellini. quam tenet ad livellum a dicto dom. berardino. est. v. pedes estim. v. sold. imper. et. viii. imper.

Et terra ortiva que est a merid. parte orti domini benvegnuti bellini. et que terra tenetur ad livellum a suprascript. dom. berardino. est. ii. pedes. estim. xxviii. imp.

Et terra ortiva illorum de costis. quam tenent ad livellum a dicto domino berardino. est iij. pedes et dimid. estim. iij. sold. imper. et i. denar.

Summa terre est iij. libr. imper. et xv. sold. imp. et vii. denar.

Et terra ortiva heredum qdm lafranci de occhis. quam tenet ad livellum a predicto dom. berardino est unius pes. et ii. unzas. estim. xvi. imper.

Et terra ortiva Antelmi boccaleporis quam tenet ad livellum a suprascript. dom. berardino. est iij. pedes et dimid. estim. iiii. sold. imper. et i. denar.

Et terra ortiva heredum qdm. Lafranci samaritane. quam tenet ad livellum a suprascript. dom. berardino est. mez. tab. estimat. vii. sold. imper.

Et terra ortiva dom. brixiani de seriado. quam tenet a dicto dom. berardino. est. vii. pedes et viii. unzas. estim. viii. sold. imper. et xi. denar.

Et terra ortiva dominorum dom. petri et stephani bampafoiate. quam tenent ad livellum a predicto dom. berardino. est viiiij. pedes. estim. x. sold. et dimid.

Et terra ortiva heredum qdm dom. Laurentii de lodrino. quam tenent ad livellum a predicto domino berardino. est i. tab. estimat. xiiij. sold. imper.

Et terra ortiva donesmani de Withonibus. quam tenet ad livellum a suprascript. dom. berardino est. xiiii. pedes et dimid. estimat. xv. sold. imper. et viiiij. denar.

Et terra ortiva stancharii de phuvethiciis. quam tenet ad livellum a predicto dom. berardino est xi. pedes. estim. xii. sold. et x. denar.

Et terra ortiva iohannis spartharii. quam tenet ad livellum a predicto domino berardino est ii. tab. et v. pedes estim. xxxiii. sold. imper. et x. denar.

Et terra heredum qdm lambertini malsanini quam tenet ad livellum a suprascript. dom. berardino est. i. tab. et. iii. pedes. estim. xvii. sold. et dim.

Et terra ortiva acebini malsanini quam tenet ad livellum a suprascript. dom. berardino est. xv. pedes. estim. xvii. sold. imper. et dimid.

Et terra ortiva iohannis de Rodo. quam tenet ad livellum a dicto dom. berardino est. i. tab. et vii. pedes estim. xxi. sold. imper. et. ii. den.

Summa terre est viii. libr. imper. et v. sold. imper. et. v. denar.

Et terra ortiva lafranci de frontegnano. quam tenet ad livellum a dicto domino berardino. est. xx. pedes. estim. xxi. sold. imp. et iii. denar.

Et terra ortiva dom. petri de claris. super qua est una arbor de prunis. quam terram tenet ad livellum a dicto berardino est. ii. tab. et. iii. pedes. estim. xxxiii. sold. imp. et dimid.

Et terra ortiva comitis barberii. quam tenet ad livellum a predicto domino berardino. est viii. pedes et iii. unzas estimat. viii. sold. imper. et viii. denar. et dimid.

Et terra ortiva iacobi confanoni. quam tenet ad livellum a suprascript. dom. berardino est. viii. pedes et dimid. estim. viii. sold. imper. et xi. denar.

Et terra ortiva filiorum iacobi munarii. quam tenet ad livellum a suprascript. berardino. est ii. tab. et iii. pedes estim. xxxi. sold. imper. et dimid.

Hec est terra vie que vadit per tresandam et domum martini lisignoli tabernarii plodium extimat. lxxv. libr. tab. xv. sold. imper.

Et terra martini lisignoli albergatoris. super qua terra est quedam pars unius domus murate et quam tenet ad livellum a dom. framundo et ab heredibus qdm dom. Wolfredi buccadeleporis. est iii. tab. et xi. pedes. estimat. lviii. sold. imper. et viii. imper. Dampnum domus est. liii. libr. imper. et viii. imp.

Item terra dicti martini lisignoli. que terra est a merid. parte dicte domus. et quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti iohannis de foris est. una tab. et iii. pedes extimat. viginti sold. imper.

Et terra ortiva hospitalis sancti iohannis de foris est ii. tab. et v. pedes et dim. estim. xxxvi. sold. imp. et x. denar. et dimid.

Summa terra est. xi libr. imper. et xviii. imper. Summa domus est. xliii. imper.

Et terra ortiva Arici salomonis. quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti iohannis de foris. est. ii. tab. et i. pes. estim. xxi. sold. imper. et iii. denar.

Et terra ortiva petrini de comezano. quam tenet ad livellum a predicta ecclesia sancti iohannis de foris est. xi. pedes et dimid. estim. xiiij. sold. imp. et iii. den. et dimid.

Et terra ortiva heredum qdm dom. ognerii ficie. quam terra tenet ad livellum a supradicta ecclesia S. iohan. de foris. est. xxv. pedes estim. xxxi sold. et iii. imper.

Et terra ortiva petri donaiche. quam tenet ad

livellum ab heredibus qdm dom. ognerii ficie. est. xvii. pedes et iii. unzas. estim. xii. sold. imper. et xi. denari.

Et terra ortiva faxanini de Comezano. quam tenet ad livellum a suprascript. heredibus et. xx. pedes estim. xxv. sold. imp.

Et terra ortiva dom. Girolodi de claris quam tenet ad livellum a predictis heredibus. est. xiv. pedes. estim. xvii. sold. imper. et dimid.

Et terra ortiva dictorum heredum est. xvii. pedes et. iii. unzas. estim. xxi. sold. imper. et xi. imper.

Et terra ortiva Wardavace. quam tenet ad livellum ab heredibus suprascript. dom. ognerii est. xvii. pedes estimat. xxi. sold. imper. et viii. denar.

Et terra ortiva uxoris donelle (*donelle uxoris*) qdm scarlatte. de garbagnado. quam tenet ad livellum a predictis heredibus. est. xiiii. pedes. estim. xvii. sold. imp. et dimid.

Et terra ortiva albrici de hello. quam tenet ad livellum a suprascript. heredibus. est. xxv. estim. xxx. sold. imp. et xv. denar.

Et Item terra dicti albrici de ello. quam tenet ad livellum a predictis heredibus super qua terra est una domus murata. est. xxv. pedes estim. xxx sold. imper. et xv. denar. dampnum domus estimatum est xii. libr. imper. et. xvi. sold. imper.

Summa terre est xiii. libr. imper. et viii. soldor. imp. et xi. denar.

Summa domus est. xii. libr. imp. et. xvi sold. imp.

Hec est terra vie que vadit a sero parte domus qdm brixiani munarii. plodium extimat. lxxv. libr. tab. xiii. sold. imper.

Et terra ortiva dom. Lafranci de claris. quam terram tenet ad livellum a monasterio sancti gosmei. est. v. tab. estim. iii. libr. imper. minus. v. sold.

Et terra ortiva bonierbe de albara. quam tenet ad livellum a suprascript. monasterio est. ii. tab. et ii. pedes. estim. xli. sold. imp. et ii. denar.

Et terra ortiva Girardi de maclo. quam tenet ad livellum a monasterio supradicto. est. ii. tab. et dim. estimat. xxxii. sold. imper. et dimid.

Et terra ortiva heredum qdm. Wastacomitis. quam tenet ad livellum a dicto monasterio. est. due tab. et dimid. estimat. xxxii. et dimid.

Et terra vie monasterii predicti. que via est inter ortos. est. viii. pedes estimat. novem sold. imp. et viii. den.

Et terra ortiva Amici nasdecagne de urceis. quam tenet ad livellum a dicto monasterio. est ii. tab. et viii. pedes estimat. xxxiii. sold. imper. et. viii. denar.

Et terre ortive dom. agnetis uxoris qdm novelli de mercato. est i. tab. et ix. pedes quam tenet ad livellum a monasterio sancti gosmei. estimat. xxi. sold. imper. et viii. denar.

Et terra ortiva bonefatii. est. i. tab. et ii. pedes estim. xiiij. sold. imper. plodium estim. lx. libr. tab. xii. sold. imper.

Et terra ortiva venture de furno notar . quam tenet ad livellum a bonifatio panzono . est .iii . tab . estimat . xxxvii . solid . imper .

Et terra ortiva Lafranci paliani . quam tenet ad livellum ab heredibus quondam gratiadei de bulgaro est . v . pedes . et . iii . unzas . estim . v . sold . imp . et . iii . imper .

Et terra filiorum qdm . uberti paliani . quam tenet ad livellum a predictis heredibus . est . v . pedes et . iii . unzas . estim . v . sold . imper . et . iii . imper .

Et terra heredum qdm . dom . grandei de bulgaro est .iii . tab . et viii . pedes est . xlv . sold . imper .

Et terra vie dictorum heredum . que via est inter ortos . est . i . tab . estim . xii . sold . imper .

Summa terre . est . xvii . libr . imper . et . xv . sold . imper . et . x . denar .

Et terra ortiva lazari qui moratur iuxta domum lafranci panicie . quam tenet ad livellum ab heredibus qdm dom . gratiadei de bulgaro . est . viii . pedes estimat . viii . solid . imper .

Et terra ortiva bondiei de ognado . quam tenet ad livellum a predictis heredibus . est . ii . tab . estim . xxiii . sold . imp .

Et terra ortiva Gislandi zerlitoris de herbusco . quam tenet ad livellum a suprascript . heredibus est . ii . tab . estim . xxiii . solid . imper .

Et terra brixiani de leno . quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti iohannis baptiste . est . ii . tab . et . x . pedes . estim . xxxiii . solid . imper .

Solutus est dominus lafrancus de pallazzo et dom . iacobus de monte rotondo vice et nomine ecclesie sancti iohannis et nomine brixiani suprascript . de toto . Ideo quia datum est eis in solum totide in comune de aquanigra .

Et terra ortiva monete de camegnono . quam tenet ad livellum a dicta ecclesia sancti iohannis . est . i . tab . et . v . pedes . estim . xvii . solid . imper .

Solutus est dom . Lafrancus supradictus et dom . iacobus de monte rotondo nomine et vice ecclesie sancti iohannis . et nomine dicti monete . Ideo quia datum est eis in solum totide . In comune de aquanigra .

Et terra vie ecclesie sancti iohannis baptiste que via est inter ortos . est . i . tab . estim . xii . solid . imper . Solutus est dominus lafrancus et dictus dom . iacobus eodem modo et ordine ut supra legitur in comune de aquanigra .

Et terra ortiva otte uxoris pellavesini mestralis quam tenet ad livellum a dicta ecclesia sancti iohannis . est . ii . tab . et viii . pedes estim . xxxii . solid . imper . Solutus est domin . Lafrancus et dom . iacobus de toto eodem modo et ordine ut supra legitur . In comune de aquanigra .

Et terra ortiva girardi manere . quam tenet ad livellum a predicta ecclesia sancti iohannis . est . iii . tab . estimat . xxxvi . sold . imp . Solutus est dictus dom . Lafrancus et dom . iacobus de toto eodem modo et ordine ut supra legitur in comune de aquanigra .

Et terra Lafranci artesini . quam tenet ad livellum a supradicta ecclesia sancti iohannis est . xiii

pedes et dimid . estimat . xiii solid . imper et dimid . Solutus est domin . Lanfrancus et dom . iacobus de toto eodem modo et ordine ut supra legitur in comune de aquanigra .

Et terra ortiva otteboni de manervio . quam tenet ab . ecclesia sancti nazarii . est . una tab . et iii . pedes . estim . xv . solid . imper .

Et terra ortiva Ruzenini quam tenet ab ecclesia sancti nazarii . est due tab . et vii . pedes estim . xxi . solid . imper .

Et terra ortiva teutaldini de bornato et martini froscacii qui tenent ad livellum a dicta ecclesia sancti nazarii . est . iii . tab . estim . xxxvi . solid . imper .

Summa est xiii . libr . imper . et . ii . solid . imp . et dimid .

Et terra omneboni ulciasini . quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti nazarii . est . xix . pedes . estim . xix . sold .

Et terra iordane uxoris qdm bozei de serezio quam tenet ad livellum a dicta ecclesia sancti nazarii . est . xvi . pedes et dimid . estim . xvi . sold . et dimid . imper .

Et terra heredum qdm iohannis botti . quam tenet ad livellum a dicta ecclesia . est . i . tab . et iii . pedes . et dimid . estim . xv . solid . et dimid .

Et terra ortiva malgarite filie qdm girardi de saiano . quam tenet ad livellum a predicta ecclesia est . iii . tab . et . i . pes . computata in mensura terra illa que est in via que vadit a monte parte ecclesie sancti celsi . estim . xxxvi . solid . imper .

Solutus est de toto in compensatione totide . in comuni de barbaricha per dom . calzaveiam de lodrino . exactores dathii . xvi intrante . madio . et que margarita erat cum prescripte ecclesie confratribus . ut apparebat per publicum instrumentum confectum per bonizanum de azano notar .

Et terra ortiva heredum qdm iohannis anni . quam tenet a dicta ecclesia ad livellum . est . xx . pedes computata ipsa terra que vadit a monte parte ecclesie sancti celsi . In ea mensura estim . xx . solid . imper .

CXXI.

1246.

Inedito.

Hec est terra . vie que vadit a sero parte domus qdm brixiani munarii . infrascripte terre et domus et res . ceciderunt in capite vie que protendit a strata campibassi versus meridiem usque ad stratam que est a merid . parte ecclesie sancte marie mansionis templi . que via est continuata et directa noviter usque in stratam porte ecclesie sancti nazarii civitatis brixie . secundum formam statuti comunis brixie inde facti . dampna quarum domnum fuerunt estimata per magistrum girardum muradrum bethuschi et magnarinum magistrum manere . sacramento ex hoc adstrictos . per dom . venturam de passaris .

Iudicem et assessorem domini Carzarini de alexandris⁽¹⁾ . potest . comunis brixie . Extimationem quorum dampnorum ipsi magistri girardus et mangnarinus fecerunt sacramento presentibus dom . Ionatha de calcaria et domino fratre Gratio Anne . et dom . Amato cagnolo procuratoribus comunis brixie . Anno Domini millesimo cc . quadragesimo sexto . Indictione quarta .

CXXII.

1249 . 4 exeunte marcio.

Inedito.

Preterea dicta dampna item similiter fuerunt estimata per supradictos magistros girardum et mangnarinum sacramento inde astrictos . per dom . albertum de plevethiciis et per dominum bonzoannum de calcaria . et per dom . Gezzonem de Aricis et per dom . Ingelfredum gallum . electos ad videndum dicta dampna . et ad faciendum ipsa dampna estimari . per Azzonem de pirovano potest . comunis brixie . xxxi . libr . et v . solid . imp . Scilicet dampnum terrarum Infrascriptarum fuit extimatum et form . iii . libr . et vii . solid . imp . et iii . imper . et i . math . ad rationem illius extimi . confecti per supradictos dom . albertum . et bonzoannum et Gezzonem et Ingelfredum et per eorum socios qui designaverunt et fieri fecerunt stratas et vias intra circum civitatis brixie . videlicet ad rationem ipsius extimi facti in contrata . in qua est facta dicta strata . Et que terre fuerunt mesurate per bosonem notar . de quinzanello et per iohannem boxellum ex precepto dom . bontoti de subinago iudicis dom . azonis de pirovano potestas . brixie⁽²⁾ . die dominico iii . exeunte marcio . Anno Domini millesimo . cc . xlviii . Indict . vii .

Et terra petri et alberti heredum qdm ventare et martini de axendis . quam tenent ad livellum ab ecclesia sancte marie mansionis templi . est iii . tab . et vi . pedes et dimid . estimat . xxxi . solid . imp . et viii . imper . et dimid .

Et terra bonafemine filie pacis zubiane quam terram tenebat ad livellum a supradicta ecclesia sancte marie templi . est . viii . pedes . estim . iii . solid . imper . et . viii . imper .

Et terra iohannis qdm . Rokerii de brandico . quam terram tenebat ad livellum a predicta ecclesia sancte marie templi . est i . tab . et i . pes . et dimid . estim . vii . solid . imp . et x . imper . et dimid .

Summa predictarum est . xliii . solid . imp . et iii . imper .

Et terra lazarini cagacii . quam terram tenebat ad livellum a predicta ecclesia sancte marie templi . est . super quam terra est quedam pars cuiusdam sundethe de asseribus unius sue domus est . xiii .

pedes . et dimid . estimat . vii . solid . imper . et x . imper . dampnum sundethe estimatum est . xv . sold . imper .

Et terra Aymerici mayetti nomine filiorum suorum et abiaticorum qdm . Ricardi de bornado cui successerunt quam terram qdm ipse Ricardus tenebat ad livellum a dicta ecclesia sancte marie . et super qua terra est medietas unius domus murate . est . ii . tab . et iii . pedes . estim . xv . solid . imper . et viii . imper . absque dampno domus . dampnum medietas domus est estimat . xii . libr . et dim . imper .

Et terra peterinii filii qdm . iohannis baiardi . quam terram tenet ad livellum a memorata eccles . sancte marie . et super quam terram est tertia pars medietatis unius domus murate . est . v . pedes . et iii . unzas . estim . iii . solid . imper . et iii . meth . dampnum domus est estimat . quinque libr . imper .

Et terre berlende uxoris qdm benvenuti muioli . quam terram tenet ad livellum a predicta ecclesia sancte marie . et super quam terram sunt due partes medietatis unius domus murate . est . x . pedes et dimid . estimat . vi . solid . imper . et iii . mezzan . dampnum dictarum duarum partium medietatis predictae domus . est estimat . xi . libr . imper .

Et terra iohannini filii qdm . iacobi sagimbaffi quam terram tenebat ad livellum a iam dicta ecclesia sancte marie templi . et super qua terra est unius pilastrellus muri cuiusdam sue domus murate de asseribus et de lignis . est . viii . pedes et dimid . estimat . v . solid . imper . et vi . imper . et dimid . dampnum domus et pilastrelli eiusdem domus est estimat . xi . sold . imp .

Et terra supradicte ecclesie sancte marie templi . que terra cadit in fossato quod vadit ad transversum dicte strate . alveus cuius fossati est ipsius ecclesie est . viii . pedes estim . iii . solid . imper . et viii . denar .

Summa precii terrarum est . xliii . sold . imp . et i . meth .

Summa precii dampni domorum . est . xxxi . libr . et v . solid . imper .

Et terra vie que vadit a monte parte ecclesie sancti celsi . plodium estimat . lx . libr . tab . xii . sold . imper .

Et terra ortiva heredum qdm . iacobi panizani quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti nazarii est . v . tab . et dim . estim . iii . libr . imper . et . vi . solid . imper .

Et terra ortiva petri bescosini . quam tenet ad livellum a dicta ecclesia sancti nazarii . est . xxi . pedes estimat . xxi . solid . imper .

Et terra vie ecclesie sancti nazarii que est inter ortos . est . viii . pedes . estim . viii . solid . imper .

Et terra campiva ecclesie sancti marie templi est . i . plod . et . vii . tab . et iii . pedes et dimid . computata . in eadem mensura terra illa que cadit in via que vadit a sero domus qdm . brixiani munarii . et terra illa que cadit in via que vadit per pratum monasterii sancti gosmei . plod . estim . xxxv . libr . tab . vii . sold . imper .

(1) Carzarini de Alexandris fu podestà di Brescia nel 1247 e 1250, e trovati sempre scritti Carzarini de Axandris.

(2) Azo de Pirovano fu podestà di Brescia anche nel 1239 e nel 1253.

Summa est l. libr. imper. et ii. imper. in hac summa computatis. illis. xl. libr. et vi. sol. imp. et ii. denar. estim. terre proprie ecclesie sancte marie templi.

Et Item terra ecclesie sancte marie templi. que terra cadit in via illa que vadit a merid. parte ipsius ecclesie est. viii. tab. minus uno pede. Estimata est tota terra supradicta ecclesie predictae sancte marie templi. xl. libr. imper. et. vi. sold. imper. et. ii. denar.

Et Hec est terra vie que vadit a strata campibassi versus meridiem per pratum monasterii sancti gosmei usque ad viam mansionis templi. plod. estim. lxxv. libr. tab. xiii. sold. imper.

Et terra prativa monasterii sancti gosmei est. lxxviii. tab. et dimid. In eadem mensura computata terra illa que cadit in via. que vadit per domum domini brixiani tinazii. estim. li. libr. imper. et xiii. solid. imper. et dimid.

Et terra dom. brixiani de lizago est. xviii. tab. et iiii. pedes computata in ipsa mensura terra illa que cadit in via que vadit a merid. parte ecclesie sancte marie templi. estim. viii. libr. imper. et v. solid. imper. plod. estim. xlv. libr. tab. viii. sold. imper.

Solutus est de toto in compensatione totide communis de rudiano. per dom. calzaveiam pro parte dath. et a dath. positus per comune brixie ipsi comuni de rudiano.

Et Hec est terra vie que vadit a strata sancti nazarii. a meridie parte sancte marie templi usque ad circum. plod. estimat. xxxv. libr. tab. vii. solid. imper.

Et terra ortiva heredum qdm lafranci boni. quam tenet ad livellum ab ecclesia sancte marie templi est. ii. pedes et iiii. unzas. estim. xvii. solid. imper.

Et terra martini de navis quam tenet ad livellum ab ecclesia sancte marie templi. est. vi. pedes et viii. unzas estim. iiii. solid. imper.

Et terra ortiva bocacii filii qdm. iohannis de unsado quam tenet ad livellum ab ecclesia supradicta sancte marie templi. est. ii. tab. estimat. xiii. sold. imper.

Summa precium terrarum est. lx. libr. imper. et xvii. sold. imper. et xi. denar. absque estimat. illius terre sancte marie templi.

Et terra filiorum carecose biate quam tenet ad livellum ab ecclesia sancte marie templi. est. vi. tab. et vii. pedes estim. xlv. sold. imper. et i. denar.

Et terra de Axendis quam tenent ad livellum a supradicta ecclesia sancte marie. est. xxi. pedes. estimat. xii. sold. imper. et iii. denar.

Et terra Aymerici de passirano. In qua terra est aqueductus. quam terram tenet ad livellum ab ecclesia supradicta sancte marie. est. iii. pedes et vii. unzas estimat. xxv. imper.

Dampnum domus estimatum est xxx. sold. imper.

Et terra ecclesie sancte marie templi super qua terra est quedam plantata de sallicibus. et que est

a monte parte domus dicti Aymerici de passirano et domus teutaldi de navis. est. iiii. pedes estim. xxviii. imper.

Et terra Richelde uxoris qdm gracii pellati. super qua terra est quedam pars unius domus murate est. iiii. pedes et dimid. quam terram tenet ad livellum ab ecclesia suprad. sancte marie. estim. xxiij. sold. imp. et dimid. absque domo. Dampnum domus estimatum est quadraginta soldor. imper.

Et terra teutaldi de navis super qua terra est una domus murata quam terram tenet ad livellum ab ecclesia supradicta sancte marie. est. i. tab. et viii. pedes. estimat. xi. sold. et viii. imper. Dampnum domus estimat. est. xiii. libr. imper.

Et terra mathei ferrarii de claris. quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti nazarii. est. i. tab. et ii. pedes. super quam terra est quedam pars unius domus murate estimat. xviii. sold. imper. et ii. imper.

Et Item terra dicti mathei quam tenet ad livellum a suprad. ecclesia sancte marie templi super qua terra est quedam pars unius domus murata. est una tab. minus uno pede. estim. vi. sold. imper. Dampnum dictorum duarum partium domus murate predictae. estimat. de super toto xviii. libr. imper.

Summa terre est iiii. libr. imper. et dimid. et vii. den. et dimid.

Summa domus est xxxvi. libr. imper.

Et hec est terra vie que vadit per domos domini brixiani tinacii. plodium estimat. lxxv. libr. tab. xiii. sold. imper.

Et terra prativa domini brixiani tinacii. est. xxv. tab. et iii. pedes. computata in eadem mensura terra ista que cadit in via que vadit iuxta domus qdm. brixiani munnarii. estim. xxii. librar. imp. et xviii. sold. imper. et iii. denar.

Et Item terra dom. brixiani que terra est a sero parte domum eiusdem brixiani sicut trahit murus que est inter ipsum dominum brixianum et iohannem filium qdm. iacobi pecore. est. iii. tab. et viii. pedes et. iiii. unzas. estimat. xlviii. sold. imp. et i. denar.

Et Item terra supradict. dom. brixiani. super qua terra sunt plures domus murate est. viii. tab. et iii. pedes et dimid. estim. vi. libr. imper. et viii. imper. et dimid.

Summa estimi terre de super toto. est. xxxi. libr. imper. et viii. sold. imp. et iii. mez. dampnum domorum dicti domini brixiani estimat. est nonaginta novem libr. imper.

Et terra iohannis qdm. iacobi pecore. est. x. pedes. estimat. x. sold. imper. et x. imper.

Solutus de toto in denariis per dom. Calzaveiam de ludrino. dies iovis xii. exeunte ianuarii.

Et Item terra dicti iohannis qdm. iacobi pecore super qua est murus ipsius iohannis. qui est inter illum iohannem et dom. brixianum tinacii. est. iii. pedes. et viii. unzas. estimat. iii. sold. imper. et viii. imper. et dimid. Dampnum muri. estim. est. v. libr. imper.

Summa terre est . xxxii . libr . imper . et ii . sold . imp . et viii . den .

Summa domus est . c . iiii . libr . et xii . sold . imper . et dimid .

Et hec est terra vie que vadit per tresandam de sunzino usque ad circam . plodium estimat . vii . libr . tab . xiiii . sold . imper .

Et terra petri mignocche . quam tenet ad livellum a dom . frederico preazzono . super qua terra est quedam domus pro parte murata . et pro parte de parietibus asserum et gratum . est una tab . et iii . pedes . estimat . xvii . sold . imper . et dimid . Dampnum domus estimat . est . vii . libr . imper . et v . sold . imper .

Et Item terra ortiva supradicti petri mignocche . quam tenet ad livellum a dicto dom . frederico . et que est a merid . parte dicte domus . est . vi . pedes et dimid . estim . vii . sol . imp . et vii . denar .

Et terra vie que est inter domum dicti petri mignocche . et domum daymberti filii bondiei de daymbertis . et que via est domini brixiani tinazii . prout dicitur est . iii . tab . et viii . pedes . estimat . li . solid . imp . et iii . denar .

Et terra daymberti filii qdm bondiei de daymbertis . quam tenet ad livellum a domino brixiano tinazii . super qua terra est quedam pars unius domus de assidibus . est . vii . pedes . et dimid . estim . viii . sold . imper . et viii . denar . absque domo .

Et Item terra ortiva dicti daymberti . que est a merid . parte dicte domus . et quam tenet ad livellum a predicto domino brixiano tinacii . est quinque pedes et dimid . estimat . vi . sold . imper . et . v . denar .

Et item terra dicti daymberti quam tenet ad livellum a supradicto domino brixiano tinacii . super qua terra est una domus de asseribus est . x . pedes et viii . unzas . estim . xii . sold . imper . et v . denar . Dampnum duarum domuum predictarum dicti daymberti . est . xlv . sold . imper .

Et terra ortiva Lafranci de barbarico quam tenet ad livellum a predicto dom . brixiano tinacii est . i . tab . et iii . pedes . estimat . xvii . sold . imper . et dimid .

Et terra ortiva alberti recordi . quam tenet ad livellum a domino bonifatio preazono . est iii . tab . et ii . pedes . estim . xiiii . sold . imper . et iii . denar .

Et terra ortiva iacobi contradei . quam tenet ad livellum a dicto dom . bonifatio . est xxviii . pedes et viii . unzas . estimat . xxxiii . sold . imper . et vi . denar . et dimid .

Summa terra est . viii . libr . et xviii . sold . imp . et iii . denar .

Summa domuum est . viii . libr . imper . et dimid .

Et terra ortiva girardi valeri . quam tenet ad livellum a dom . brixiano tinacii . est unus pes et iii . unzas . estimat . xxii . sold . imper . et dimid .

Et terra vie dom . bonifatii preazoni . que est inter ortos . est . viii . pedes estimat . x . soldor . imper .

Et terra ortiva lafranci zucchoyi . burgi santi nazarii . quam tenet ad livellum a dom . bonifatio preazono . est . ii . tab . et xi . pedes . est . xl . sold . imper . et x . denar .

Et terra ortiva iohannis medici filii qdm . comitis de pluvethiciis quam tenet ad livellum a dicto dom . bonifacio . est . i . pedes . et iii . unzas . estim . xviii . denar . et dimid .

Et terra ortiva magistri gallii de offlaga notar . quam tenet ad livellum a predicto domino bonifatio est una tabula . et v . pedes . estimat . xviii . solid . imper . et x . den .

Et terra vie supradicti dom . bonifatii que est inter dictos ortos est . iii . pedes et iii . unzas . quam viam dicit dom . Wielmus dom . vgonis de pallazzo ad se pertinere . estimat . iii . sold . imper . et xi . denar . et dimid .

Et terra ortiva magistri Widonis de comezano . quam tenet ad livellum a predicto dom . bonifatio . est . i . tab . et iii . pedes et dimid . estim . xviii . sold . imper . et i . denar .

Et terra ortiva dicti dom . bonifatii preazoni est . xx . pedes et dimid . estim . xxiii . sold . imper . et xi . denar .

Et terra ortiva dom . Guielmi dom . vgonis de pallazzo . super quam terra sunt due parietes muri . est viii . tab . et iii . pedes estim . vi . libr . imper . et viii . sold . imper . et dimid . absque muro .

Dampnum muri estimatum . est . xxxv . sold . imper . Solutus est de toto in denar . per dom . Rambertinum iii . intr . februar .

Et Item terra dicti dom . Guielmi . super quam terra est quedam domus coppata clausa pro parte de quadrellis et pro parte de muro cementato de terra est x . pedes estimat . xi . sold . imper . et viii . imper . Dampnum domus estimatum . est . xlv . sold . imper .

Et Item dampnum domus obizoni de manervio estim . est . xxv . sold . imper . et quam domum ipse obizo tenet ad livellum a dicto domino Guielmo de pallazzo .

Summa terre est . xiii . libr . imper . et ii . sold . imp . et iii . den . et dimid .

Summa domus est . v . libr . imper . v . sold . imper .

Et terra dom . federici dom . berardi donaycarde super qua terra est quedam paries muri et quedam porticus copata . est . xi . tab . estim . vi . libr . imp . et xii . sold . imper . Dampnum muri et porticus estimatum est . v . libr . imper . plodium . estim . lx . libr . tab . xii . sold . imper .

Et terra ortiva dominice uxoris qdm . iohannis de cayno . quam tenet ad livellum ab aymerico maynetti et qui aymericus tenet eam ad livellum a dom . burgessio calzavelle . est . xxi . pes et dimid . estim . xxi . sold . imp . et dimid .

Et terra vineata aymerici maynetti . quam tenet ad livellum ab humiliatis sancti laurentii . est duo pedes estimat . ii . sold . imper .

Et terra vineata et ortiva dicti aymerici maynetti quam tenet ad livellum a dom . burgessio calzavellie est . xlii . pedes et dimid . estim . xlii . sold . imper . et dimid .

Et terra ortiva manzi ceruti . quam tenet ad livellum ab aymerico maynetti . que aymericus tenet

eam ad livellum a domino burgesio supradicto. est. xviiiij. pedes estim. xviii. sold. imper.

Et terra ortiva petri tartuge quam tenet ad livellum a predicto aymerico. qui aymericus tenet eam ad livellum a dom. burgesio supradicto. est. xxvii. pedes estimat. xxvii. sold. imper.

Et terra ortiva venturini de trenzano. quam tenet ad livellum a dicto aymerico. qui aymericus tenet eam ad livellum a supradicto dom. burgesio. est. xxvii. pedes. Estimat. xxvii. sold. imper.

Et terra ortiva benvegnuti oxelle. quam tenet ad livellum a supradicto aymerico. qui similiter tenet eam ad livellum a predicto dom. burgesio. est. xv. pedes. et dimid. estimat. xv. sold. imper. et dimid.

Et terra ortiva Rizardi de fogolinis quam tenet ad livellum a supradicto aymerico. qui aymericus tenet eam ad livellum a prefato dom. burgesio. est. xvi. pedes. estim. xvi. sold. imper.

Et terra ortiva heredum qdm Wagine quam tenet ad livellum ab aymerico. qui aymericus tenet eam ad livellum a prefato dom. burgesio. est. ii. tab. estim. xxiiii. sold. imper.

Summa terrar. est. xv. libr. imper. et xvi. sold. imp. et dimid.

Summa dom. est. vi. libr. imper.

Et terra ortiva marchesi quallie. et fratris quam tenent ad livellum ab aymerico maynetti. qui tenet eam ad livellum a dom. burgesio calzavelli. est. xxiiii. pedes estimat. xxiiii. sold. imper.

Et terra ortiva marchesi vavasis. quam tenet ad livellum a dicto aymerico. qui aymericus tenet eam ad livellum a predicto dom. burgesio est. xx. pedes estimat. xx. sold. imper.

Et terra aymerici predicti. quam tenet ad livellum a supradicto dom. burgesio. est. xii. pedes et viiiij. unzas. estim. xii. sold. imper. et viiiij. imper.

Et terra ortiva iohannis barbarice. quam tenet ad livellum a predicto aymerico. qui tenet eam ad livellum a prefato dom. burgesio. est. xv. pedes. estimat. xiiii. sold. imper.

Et terra pacis zubiane. quam tenet ad livellum ab heredibus qdm. dom. Alduyni de ugonibus super qua terra sunt due domus murate. est. ii. tab. et viii. pedes estim. xxxvii. sold. imp. et iiij. den. absque domibus. dampnum dictarum duarum domuum. estimat. est. viginti libr. imper.

Et terra vie dicti aymerici que est inter ortos et quam terram tenet ad livellum a dicto dom. burgesio. est. v. pedes et viii. unzas. estim. v. sold. imper. et viii. denar.

Et Item terra humiliatorum sancti laurentii. ii. tab. et i. pes. estimat. xxv. sold. imper.

Solutus dominus albericus de gambara humiliatus de toto in compensatione totide in heredem qdm. dom. benvegnuti de calzaveis de dathii sibi posito nomine humiliatorum istorum iiij. Intrante februar.

Summa terre est v. libr. imp. et xvii. denar.

Et hec est terra vie que vadit per domum pacis zubiane. et domum brixiani de contignaca. plod. extimat. lxx. libr. tabul. xiiii. sold. imper.

Et terra brixiani de contignaca quam tenet ad livellum ab heredibus qdm. dom. balduyni de ugonibus. super qua terra sunt due domus. scilicet una de muro. et de asseribus et una murata. est una tab. et iii. pedes. estimat. xviii. sold. imper. et et viii denar. absque domibus. Dampnum dictarum domorum est estimat. xviii. libr. imper. et xiii. sold. imper. et dimid.

Et terra ortiva bonelli de azano. quam tenet ad livellum ab heredibus dicti balduyni. in qua terra sunt due gambe vitum et due arbores amigdalorum et una arbor fici. est una tab. et viiiij. pedes. estimat. xxiiii. sold. imper. et dimid.

Et terra vie que est a sero parte domus bonacursi pistoris. est dimid. tab. estimat. vii. sold. imper.

Et terra heredum qdm. bonacursi pistoris super qua terra est una domus murata. est due tab. estimat. xxviii. sold. imper. absque domo. Dampnum domus estimatum est. xx. libr. imper. et vii. sold. imper.

Et terra gratiadei glotharii. quam tenet ad livellum ab heredibus qdm. dom. balduyni de vgonibus. In qua sunt due arbores amigdalorum et due arbores de prunis. est una tab. et iiij. pedes et dimid. estimat. xviiiij. sold. imper. et iii. imper.

Et terra Lafrancini filii qdm. iohannis tonsi. super qua terra est una domus de assidibus. et quam terram tenet ad livellum ab heredibus supradictis. est. vii. pedes estim. viii. sold. imper. et ii. denar. dampnum domus estimatum. est. iii. libr. imper. et v. sold. imper.

Et terra ortiva dicti Lafrancini. quam tenet ad livellum a supradictis heredibus. super qua terra est una arbor amigdalorum. est. xxv. pedes. estimat. xvii. sold. imper. et dimid.

Summa terre est. viii. libr. imper. et v. imper.

Summa domorum est. lxxii. libr. imper. et v. sold. imper. et dimid.

Et terra vie que est inter ortos gratiadei glotharii et Lafranci filii qdm iohannis tonsi et petri de frontegnano. et michaelis de azano. est. dimid. tab. estimat. vii. sold. imper.

Et terra ortiva magistri petri de frontignano quam tenet ab heredibus qdm. dom. balduyni de vgonibus est. ii. tab. et viii. pedes. In qua terra est una arbor amigdalorum et una arbor de prunis. estim. xxxvii. sold. imp. et iiij. denar.

Et terra michaelis de azano. quam tenet ad livellum ab heredibus supradicti dom. balduyni. est iiij. pedes. estim. iii. sold. imper. et viii. denar.

Et terra ortiva iohannis bothrelli quam tenet ad livellum ab heredibus qdm. dom. obizonis de trescorio. est. viiiij. pedes et dimid. estimat. xi. sold. imper. et i. denar.

Et terra ortiva bartholamei scl. notar. quam tenet ad livellum ab heredibus qdm. benedicti de burnado. super qua terra sunt tres arbores de prunis et una arbor amigdalorum. est. ii. tab. et iii. pedes estim. xxii. sold. imp. et viii. denar.

Et terra ortiva dom. Guelmi et dom. ognerii de concesio. est. vi. pedes estim. vii. sold. imper.

Et terra ortiva omneboni nozie qdm. iohannis gratiadei . est . III . pedes et dimid . estim . III . sold . imp . et I . denar .

Et terra iohannis cluzane . In qua terra est quedam fovea est . XXV . pedes et dimid . estimat . XXVII . sold . imper . et VIII . denar .

Et terra textarii qdm . gratiadei conradi et iohannis conradi . est due tab . et III . pedes . estimat . XXXII . sold . imper . et VIII . denar .

Et terra ortiva pauli de lomello . est . III . tab . et III . pedes estimat . LV . sold . imper . et dimid .

Et terra ortiva dom . oprandi de sancto gervasio . In qua sunt IX . pedes amigdalarum . est . XII . tab . et duo pedes et III . unziae . estim . VIII . libr . imp . et dimid . et VII . denar . et dimid .

Solutus est de toto ideo quia datum est ei in solutum totidem in comune de buarno per dom . Rambertinum boyzoni exactor dathii . et a dathii in quarterio sancti iohannis . III . Intrante madio .

Summa terra est . XVIII . libr . imper . et II . sold . imper . et III . denar . et dimid .

Et terra de branchis quam tenet ad livellum a canonicis brixienis . super qua terra est una teges cum III . columnis lapidum et tribus columnis lignarum . est . V . tab . estim . III . libr . imper . et dimid . absque tegete . Dampnum tegetis estimatum est III . libr . imper .

Et terra domini Guielmi bottoli de pallatio est III . pedes . estim . XL . sold . imper . plodium . estim . L . lib . et tab . X . sold .

Et terra iohannis rotegi . quam tenet ad livellum a dicto dom . bonapace de pallazzo . est dimid . pes . super qua sunt due arbores amigdalarum . et una gamba vitum . est . III . tab . estimat . XL . sold . imper .

Et terra heredis qdm . sacci de formignano . quam tenet ad livellum a dicto bonapace de pallazzo . In qua sunt due arbores de prunis . et III . arbore de amigdalarum . et super qua terra est unus tezolus est . III . tab . estimat . XL . sold . imper . Dampnum tezoli estimatum xxx . sold . imper . Et de istis LXX . sold . imper . habet dom . bonapax . L . sold . et heredes habet XVII . sold . imper . qui XVII . sold . imper . dom . bonapax concessit heredibus ex pacto ut continetur in carta . per bonifacium bartholamei quondam alberti scl . notar .

Et terra Ambrosii de suraga . quam tenet ad livellum a dicto dom . bonapace de pallazzo . est . dimid . pes . estimat . V . imper .

Et terra ortiva heredum qdm . alberti aurioni . quam tenet ad livellum a dicto dom . bonapace . est . III . tab . et dimid . estimat . XLV . sold . imper .

Et terra ortiva heredum qdm . iohannis beltropi quam tenet ad livellum a dicto dom . bonapace . est III . tab . et I . pes et dimid . estimat . XXXI . sold . imper . et III . denar .

Et terra ortiva petri caligarii . quam tenet ad livellum a suprascripto dom . bonapace . est . XXXIII . pedes . estimat . XXVII . imper . et VII . denar .

Et terra ortiva sybone de comezano . quam tenet ad livellum a dicto dom . bonapace . est . III . tab . estimat . XXX . sold . imper .

Et terra ortiva Laurentii boxelli . quam tenet ad livellum a dicto dom . bonapace est . III . tab . estim . XXX . sold . imper .

Summa terre . est . XVII . libr . imper . et XVIII . sold . et III . denar .

Summa domuum . est . V . libr . imper . et dimid .

Et terra ortiva balduyni iacobi merzoni quam tenet ad livellum a supradicto dom . bonapace de pallazzo . est III . tab . estim . XXX . sold . imper .

Et terra ortiva heredum qdm . bonfati curadri . quam tenet ad livellum a dicto dom . bonapace . In qua sunt duo pedes amigdalarum . est . III . tab . estim . XXX . sold . imp .

Et terra ortiva dom . Redulfi filii qdm . dom . alghissi de pallazzo . dom . biatte . quam tenet ad livellum a dom . bonefacio de pallazzo . est XX . pedes estim . XVI . sold . et VIII . denar .

Et terra ortiva bartholomei baxadonne . quam tenet ad livellum a supradicto dom . bonefacio de pallazzo . est . XXXII . pedes estim . XXVI . sold . imper . et VIII . denar .

Et terra via que est dom . bonefacii de pallazzo et que vie est inter ortos . est . VIII . pedes estim . VII . sold . imp . et dim .

Et terra dicti dom . bonefacii de pallazzo . est . I . tab . et II . pedes estim . XI . sold . et VIII . denar .

Et Hec est terra vie que vadit a domo lafranci de conthegnacha versus mane usque ad domum iohannis ottebelli . plodium estim . LXX . libr . tab . XIII . sold . imp .

Et terre bonaventure cornicle . quam tenet ad livellum ab ecclesia sancte agathe . est . II . pedes et III . unzias . estimat . XXVIII . imper .

Et terra ortiva scabelli . quam tenet ad livellum a supradicta ecclesia sancte agathe . est duo pedes et III . unzias estimat . XXXI . imper . et dimid .

Summa precii terrarum est . VI . libr . et VII . sold . imp . et . V . denar . et dimid .

Et terra ortiva scabelli et bonaventure cornicle quam emerant a iohannino scarzoaldi de quinzanello pront ipse iohanninus asserebat . et quam tenent ad livellum ab ecclesia sancte agathe . est III . pedes . estimat . III . sold . imper . et VIII . denar .

Et terra dom . prevosti capitis pontis . est . VII . pedes estimat . VIII . sold . imper . et II . denar .

Solutus est de toto . In denar . per dominum Rambertinum boyzonum . penultim . exeunte ianuar .

Et terra vie que est inter ortum dicti dom . prevosti et ortum Rezonis nichole est . II . pedes que est comunis eorum . estim . XXVIII . imper .

Soluti sunt ambo de toto in denar . per domin . Rambertinum boyzonum exactor . dathii penult . ianuar .

Et terra ortiva dom . Rezonis nichole est . VIII . pedes . estim . VIII . sold . imper . et III . imp .

Solutus de toto in denar . per dom . rambertinum pro comuni penultim . exeunte ianuar .

Et terra vie que est inter ortum dom . kezonis nicole et ortum dom . girardi . extim . XXXV . imper .

Et terra ortiva dom. girardi allamanni est. x. pedes extim. xi. sold. imper. et. viii. denar.

Et terra ortiva heredum qdm dom. iacobi caligarii est una tab. et unus pes. extim. xv. sold. imper. et ii. denar.

Et terra ortiva iohannis bothrelli. quam tenet ad livellum ab heredibus qdm dom. obizonis de tresorio. est. x. pedes extim. xii. sold. imper. et x. denar.

Et Hec est terra vie que vadit a domo lafranci de contignacha versus mane. usque ad domum iohannis ottebelli secundum formam et tenorem consilii generalis comunis brixie. Inde facti per dom. Azonem de pirovano. tunc temporis potest. comunis brixie. In secundo regimine ipsius dom. Azonis Anno dom. m. cc. xlviii. indict. vii.

Et terra heredum qdm dom. iacobi de pallazzo. est. viii. pedes. estim. x. sold. imp. et dimid.

Et terra heredum qdm. ayardi. est. x. pedes et ii. unzas. estim. xi. sold. imper. et x. denar.

Et terra egidii de trezano. est. ii. tab. et iii. unzas et dim. estim. xxvii. sold. imp. et. v. imper.

Et marus dicti dom. Egidii qui cadit in via predicta. et qui murus est. xii. puncta. et qui murus est super terra eiusdem dom. egidii. estimatum est dampnum muri. ix. libr. imper.

Et terra bartolomei scti notar. est. v. pedes et dimid. estimat. v. sold. imper. et v. imper.

Summa terre est.

Summa dom. est.

Hec est terra vie. que vadit iuxta domum fratrum predicatorum.

Et terra domini Acuri Wizemanni de puteo. quam tenet in feudum a dom. Raymundo Ugonum. et a nepotibus eius. et que terra est in capite vie. que est prope domum iohannis porcaccii. est viii. pedes. et iii. unzas. estim. viii. sold. imp.

Et terra ortiva bonacursi de casali alto. quam tenet ad livellum a domino acurso dom. vicemanni de puteo. est. viii. pedes estim. viii. sold. imper.

Et terra ortiva alberti de casali alto. quam tenet ad livellum a suprascripto dom. Acurso. est vii. pedes. estim. vii. sold. imper.

Et terra ortiva albertoni de fero. quam tenet ad livellum a dicto dom. Acurso. est. v. pedes. estimata. v. sold. imper.

Et terra ortiva heredum qdm geste. quam tenet ad livellum a predicto domino Acurso. est. iii. pedes. estim. iii. soldor. imper.

Et terra ortiva calvi. quam tenet ad livellum a suprascripto dom. Acurso. est. i. tab. estimat. xii. sold. imp.

Et terra ortiva Gonzani sarteris. quam tenet ad livellum a predicto dom. Acurso. est. xi. pedes. estim. xi. sold. imper.

Et terra prativa dom. episcop. brixien. que terra iacet in bragida bolda. est duo pedes. estim. xx. imper.

Et terra prativa humiliatorum sancti laurentii. est. una tab. estim. xii. sold. imper.

Solutus est de Albricus de gambara nuntius humiliatorum de toto in compensatione totide in herede qdm dom. benvenuti de calzaveis de dathii ipsi imposita iii. intrante februar.

Et terra vie que est inter pratum dom. episcopi brixien. et pratum humiliatorum usque ad portam dom. Wizemanni de puteo. que est a merid. parte sediminis iohannis porcaccii que via est comunis humiliatorum sancti laurentii et dom. bonapacis de castello. est. x. tabul. estimat. vi. libr. imper.

Summa terre est. viiii. libr. imper. et. viii. sold. imper. et xi. denar.

Hec est terra vie. que vadit per domum dom. obizonis ugonum. a mane parte domus wianesii filii qdm. dom. alberti belfantis. usque ad circham. plodium. estim. lxxx. libr. imper. tab. xvi. soldor. imper.

Et terra domini Obizonis de vgonibus super qua terra est una domus de asseribus. est xi. pedes. estimat. xiiii. sold. imper. et. viii. denar. absque domo dampnum domus estim. tres libr. imper. et v. sold. imper.

Et terra prativa dicti dom. Obizonis in qua sunt tres arbores pironum. est. xxxiii. tab. extim. xxvi. libr. imper. et xiiii. sold. imp. et v. pedes et dimid. estimat. xii. denar.

Et terra prativa Wianesii filii qdm. dom. alberti belfantis de vgonibus est. xi. tab. et viii. pedes et dimid. estim. viii. libr. imper. et vii. sold. imper. et xiiii. denar.

Et terra prativa domini episcopi brixien. que iacet in brayda bolda. est. viiii. tab. et. ix. pedes. estim. xii. libr. imper. et. xvii. sold. imper. et dimid. plodium. estimat. l. libr. tab. x. sold. imper. et dimid.

Hec est terra vie que vadit per domum heredum qdm venturinis spiche. plodium estim. lxxx. libr. tab. xvi. sold. imper.

Et terra heredum qdm venturini spice super qua terra est quedam pars unius domus. quam terram tenent ad livellum a dom. petro calzavellie. est. xviii. pedes et dimid. estimat. xxvi. sold. imper. dampnum domus estimat. est. xxiii. libr. imper.

Et terra ortiva dictorum heredum que est a merid. parte dicte domus. in qua terra est una arbor mori et tres arbores de prunis et una arbor pomi et quam terram tenent ad livellum a dicto dom. petro. est. ii. tab. et iii. pedes. estim. xxxvii. sold. imper. et iii. imper.

Et terra ortiva petri merzadri de porta. quam terram tenet ad livellum a suprascripto dom. petro. est. viii. pedes. estim. xii. sold. imp.

Et terra ortiva girardi de navis qui moratur in quadra sancti alexandri. quam tenet ad livellum a predicto dom. petro. est. vi. pedes et dim. estim. viii. sold. imper. et. viii. denar.

Et terra ortiva domini bonapacis sagingrue (sic) Saginguerre? quam tenet ad livellum a suprascripto dom. petro. et v. pedes. estim. vi. sold. imper. et viii. denar.

Summa terre est . XLVI . libr . et . VI . sold . imper . et dim .

Summa precii domorum est . XXVI . libr . et V . sold .

Et terra ortiva mayfredi de monteclaro . quam tenet ad livellum a suprascript . dom . petro calzavellie . est . x . pedes . et dimid . estim . XIII . sold . imper .

Et terra ortiva frogerii amblatorii . quam tenet ad livellum a supradict . dom . petro . est . x . pedes . estim . XIII . sold . imper . et III . denar .

Et terra vie que est inter ortum frogerii amblatorii . et ortum moxoli sellarii . que est dom . petri calzavellie . est duo pedes . et dimid . estim . III . sold . imper . et III . denar .

Et terra ortiva moxoli sellarii . quam tenet ad livellum a dicto dom . petro . est . XIII . pedes estimat . XVII . sold . imper . et III . denar .

Et terra prativa dom . petri calzavellie . est . VII . tab . estim . V . libr . imper . et XII . sold . imper .

Et terra ortiva salagi mistralis . quam tenet ad livellum a predicto dom . petro . est . VIII . pedes . et dimid . estim . XI . sold . imper . et III . imper .

Et terra lafranci de contignacha . quam tenet ad livellum a dicto dom . petro calzavellie . est . III . tab . et . V . pedes . estim . LIII . sold . imper . et . VIII . den .

Et terra ortiva dom . obizonis de orgnano . quam tenet ad livellum a dicto dom . petro . est . XI . pedes . estim . XIII . sold . imper . et . VII . denar .

Et terra ortiva dicti dom . obizonis de orgnano . quam tenet ad livellum a bendiadeo . de porticu . est . XVIII . pedes . estim . XXV . sold . imper . et . III . denar .

Et terra ortiva mutti albergatoris . quam tenet ad livellum a dom . iacobo de salis . est . XVIII . pedes et dimid . estim . XXVI . sold . et dimid .

Et terra ortiva Guielmi augusti . quam tenet ad livellum a dom . iacobo de salis . est . I . tab . et . VIII . pedes . estim . XXVIII . sold . imper .

Et terra heredum qdam bonacursi de cazago . est . XI . pedes . estim . XIII . sold . imper . et VIII . denar .

Et terra prativa dom . episcopi brixien . que iacet in bragida bolda . est . x . tab . et . VIII . pedes . estimat . LVI . sold . imper . et VIII . denar . plodium estimatum est . L . libr . tab . x . sold . imper .

Summa terre est VIII . libr . imper . et dimid . et XVI . imper .

Et terra dom . bonnomi de porticu . quam tenet ad livellum a dom . petro calzavellie . est . unus pes . et . VIII . unzas . estim . XXVIII . imper . plodium estim . LXXX . libr . tab . XVI . sold . imper .

Et terra ortiva girardi goxatti . quam tenet ad livellum a supradicto dom . petro . est . III . pedes . estim . III . sold . imp .

Et terra gabelli de pozzano . quam tenet ad livellum a supradict . dom . petro . est . unus pes . et una unzia . estim . XVII . imper . et . I . meth .

Et terra zanoni de sancto zenone de treguntio . quam tenet ad livellum a dicto dom . petro . est

unus pes . et una unzia . estim . XVII . imp . et I . math .

Et terra obizelli de ysolella . quam tenet ad livellum a dict . dom . petro . est . duo pedes . estim . XXXII . imp .

Et terra alberti butavilani . quam tenet ad livellum a dicto dom . petro . est . III . pedes . estim . III . sold . imper .

Et terra kizole barberii . quam tenet ad livellum a dicto dom . petro . est . III . pedes et dimid . estim . III . sold . imp . et VIII . denar .

Et terra dom . ottonis . et dom . Lafranci galli . quam tenent ad livellum a dicto dom . petro . est . duo pedes et dimid . estim . XL . imper .

Hec est terra vie que vadit a strata sancti faustini iovitte per terram dom . Arici de lavello longo versus mane usque ad pratum broli . plodium estimatum LX . libr . tab . XII . sold . imp .

Et terra baffaloni . quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti faustini et iovitte . in qua terra est una gamba vitum . et due arbores de prunis et III . tab . et VIII . pedes estim . LVII . sold . imper .

Et terra bertrami de serlis . quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti faustini iovitte . est . III . tab . et . x . pedes et dim . estimat . XL . sold . et dim . imper .

Summa terra est . VI . libr . imper . et . VII . sold . et III . den . et dimid .

Et terra dom . ottonis homezoli . quam tenet ad livellum ab ecclesia sancti faustini et iovitte in qua sunt due gambe vitum . est . XIII . tab . et . XVIII . pedes . estim . VIII . libr . imper . et . V . sold . imper .

Et terra prativa et ortiva dom . Arici de lavello longo . est . XXXIII . tab . estim . XX . libr . et VIII . sold . imper

Et terra dom . bonefacii donne cerute que est a monte parte domus sue . est . duo pedes estimat . II . sold . imper .

Et terra prativa dom . episc . brixien . que terra est in prato broli . est . XLVII . tab . et VIII . pedes . computata in eadem mensura terra illa que cadit in via que vadit per pratum dom . girardi advocati et dom . gabrielis trioni . estim . XXI . libr . imper . et VIII . sold . imper . et . VIII . denar . plodium estim . XLV . libr . tab . VIII . sold . imper .

Hec est terra vie que vadit per pratum dom . girardi advocati et dom . Gabrielis trioni . usque ad fossatum antiquum civitatis . plodium estimat L . libr . tab . x . sold . imper .

Et terra dom . girardi advocati . in qua terra est aqueductus . est XXV . pedes . estimat . XII . sold . imp . et dimid .

Et terra prativa et ortiva dom . girardi . advocati . est . x . tab . et tres pedes . estim . quinque libr . imper . et II . sol . imp . et dimid .

Et terra ortiva dom . gabrielis trioni . est . x . tab . et tres pedes estimat . quinque libr . imper . et II . sold . imp . et dimid .

Et terra heredum qdm . iohannis Gorzoni de mayrano . est . XXVIII . tab . et . x . pedes et dimid .

estimat . xxii . libr . imp . et . iiii . sold . et . iii . den .
plodium estim . lxx . libr . tab . xiiij . sold . imper .

Summa terre est lxxxii . libr . et . vi . sold . et dimid .

Hec est via que vadit per pratum dom . lafranci patari et pratum ecclesie sancti floriani . Plodium estim . lxx . libr . tab . xiiij . sold . imper .

Et terra ottonis samani quam tenet ad livellum a dom . lafranco patari super qua terra est quedam pars unius domus murate . est . v . pedes . estim . v sold . imper . et x . denar . dampnum domum estimatum est . viiiij . libr . imper .

Item terra dicti ottonis samani que est a monte parte dicte domus . quam terram tenet ad livellum a supradicto dom . lafranco patari . est . iiii . pedes et dimid . estim . v . sold . imper . et iii . denar .

Et terra ortiva petri veytecanis . quam tenet ad livellum a supradicto dom . lafranco . est . dimid . tabul . estim . vii . sold . imper .

Et terra ortiva iohannis zoppi . quam tenet ad livellum a predicto dom . lafranco . est dimid . tab . estim . vii . sold . imper .

Et terra heredum qdm girardi musebulpi de butesino . quam tenet ad livellum a supra dicto dom . lafranco est . v . pedes et dimid . estim . vi . sold . et v . denar .

Et terra zilii de scovolo quam tenet ad livellum a dicto dom . lafranco est . v . pedes et dimid . estimat . vi . sold . imper . et . v . denar .

Et terra ortiva Gallimarii bibulci . quam tenet ad livellum a dicto lafranco . est . xiiii . pedes et viiiij . unzas . estim . xvi . sold . et i . mez .

Et terra ortiva cicii . quam tenet ad livellum a supradicto dom . lafranco . est . vii . pedes . estim . viii . sold . imp . et ii . dan .

Et terra heredum qdm petri Grossi . quam tenet ad livellum a dicto dom . lafranco . est . vii . pedes et dimid . estimat . viii . sold . imper . et viii . denar .

Et terra iohannis manie . quam tenet ad livellum a supradicto dom . lafranco . est . x . pedes . estim . xi . sold . imper . et . viii . denar .

Et terra heredum qdm petri de bagolino . quam tenet ad livellum a dicto dom . lafranco . est . vii . pedes et dim . estim . viii . sold . imper . et viii . denar .

Et terra heredum qdm iannarii Waldi . quam tenet ad livellum a supradicto dom . Lafranco . est due tab . minus viii . unzas . estim . xx . sold . imper . et iii . mez .

Summa terre est . v . libr . imper . et xviii . sold . imper .

Summa domus est . viiiij . libr . imper .

Et terra prativa dom . Lafranci patari est . viii . tab . et . iii . pedes et dimid . estim . v . libr . imper . et . xvi . sold . imper . et i . denar .

Et terra ecclesie sancti Floriani pro parte prativa . et pro parte vineata . et pro parte campiva . est . xvi . tab . et . x . pedes . estim . xi . libr . imper . et xiiii . sold . imper . et viii . denar .

Hec est terra tresande que vadit per terram dom . lafranci patari et dom . girardi advocati . Plodium estimat . lxx . libr . tab . xiiii . sold . imp .

Et terra dom . Lafranci patari est . iiii . pedes et tres unzie . estim . iiii . sold . imper . et xi . denar . et dimid .

Et terra dom . lafranci patari quam tenet ad livellum a dom . girardo avvocato . est . iii . tab . estim . xlii . sold . imper .

Et terra fozze cavatoris . quam tenet ad livellum a dom . lafranco patari . qui dom . lafrancus tenet eam ad livellum a predicto dom . girardo avvocato . est . v . tab . estim . iii . libr . imper . et dimid .

Summa terra . est . xxiii . libr . et viii . sold . imper . et viii . denar . et dimid .

Hec est terra tresande que vadit a mane parte domus gratiadei not . de cazago . plodium estim . lxx . libr . tab . xiiii . sold . imper .

Et terra ortiva Alberti canavarii de cerexolis quam tenet ad livellum a dom . Arico de Lavello longo . est . viii . pedes estim . x . sold . et . dimid .

Et terra ortiva malrethondi . quam tenet ad livellum a dicto dom . Arico est . xx . pedes et dim . estim . xx . sold . imper . et . xi . imper .

Et terre vie dom . Arici de Lavello longo que est inter ortos . est . iiii . pedes . estim . iiii . sold . imper . et . viii . denar .

Et terra ortiva Guidonis pistoris quam tenet ad livellum a dicto dom . Arico . est . xxix . pedes . estimat . xxxiii . sold . imp . et x . denar .

Et terra prativa dom . Arici de lavello longo est . iii . tab . estim . xlii . sold . imper .

Et terra ortiva belletreze . quam . tenet ad livellum a dicto dom . Lafranco patari . est . xvi . pedes estimat . xviii . sold . imper . et viii . denar .

Et terra ortiva Guielmi crassi . quam tenet ad livellum ad dicto dom . Lafranco patari . est . dim . tabul . estim . vii . sold . imper .

Et terra ortiva pascelcorporis . quam tenet ad livellum adicto dom . lafranco est . iii . pedes et iii . unze . estimat . iii . sold . imper . et . x . denar . et dimid .

Et terra heredum qdm iohannis delayti quam tenet ad livellum a predicto dom . lafranco est . dim . tabul . estimat . vii . sold . imper .

Summa terre est . vii . libr . imper . et xi . sold . imp . et . v . denar . et dimid .

Summa summarum precii terrarum est . d . cc . xliii . libr . imp . et xiii . s . imp .

Summa summarum precii domorum est . d . c . lvi . libr . imper et xi . sold . imper .

Summa omnium summarum est . m . c . c . c . libr . imper . et iiii . sold . imper .

CXXIII.

1237 . 1249.

Liber de viis factis et designatis in circha . civitatis brixie per dominos Albertanum de pluveciciis et Bonzoannum de calcaria et socios electos ad hoc pro comuni brixie tempore domini Guifredi de pirovano potest . brixie . curente . m . cc . xxxvii . Indictione decima . Que quidem vie terminate fuerunt per dominos Albericum de gambara et Amadeum orlandi et socios ad hoc pro comuni brixie . secundum formam statuti inde facti electos tempore secundi regiminis . Videlicet dom . Fabri de bononia potest . brixie . currente . m . cc . xlviii . Indictione septima . in quibus viis positi sunt termini et fixi secundum quod per ordinem inferius continetur . et sunt omnes infrascripti termini fixi supra terram comunis brixie .

Inedito.

Prime vie que est a superiori parte cirche inter portam veterem ponticelli et portam novam pile a strata veteri porte albare supra . et vadit a strata antiqua fossati veteris civitatis versus sero . usque ad circum . et que via est ampla brachia xviii . positus est primus terminus a montium parte apud ortum heredis qdm petri montanarie . Et a meridie parte alius terminus apud ortum bonaventure divicie . Item duo alii termini positi sunt in eadem via . videlicet . unus a monte parte apud ortum desiderati de verona . et alius a merid . apud ortum uxoris de provallio . Qui distant a primis terminis per xxv . perticas . Item tercii termini sunt ultra flumen . scilicet unus a monte parte apud ortum pavioli calligarii . et alius a merid . apud ortum heredis cazachini . Qui distant a secundis per vi . perticas et dimid . et iii . unzas . Item quarti termini sunt positi . videlicet . unus a monte parte apud ortum girardi Gisle . et alius a merid . apud ortum fathichini . Qui distant a terciis per xviii . perticas . Item quinti termini positi sunt . videlicet . unus a monte parte apud ortum brixiani flumane . Et alius a merid . apud ortum bemvenuti broche . Et distant a quartis per xxiii . perticas et dimid . Item sexti termini positi sunt . videlicet . unus a monte parte apud ortum Garorii de civethino . Et alius a merid . parte apud terram heredis qdm petri zucoi . et distant a primis videlicet . ille qui est a merid . per iii . perticas et iii . pedes et dimid . Et ille qui est a monte per iii . perticas et iii . pedes et dimid . Item septimi termini sunt fixi . videlicet . unus a monte parte apud ortum bondiei de drubecco . Et alius a merid . apud ortum lisenoli textoris . Et terminant isti duo termini hanc stratam et aliam viam que vadit a monte in meridie . Et distant a sextis terminis per xxiii . perticas et iii . pedes . Item octavi

termini sunt fixi . videlicet unus a monte . parte apud ortum heredis qdm benaducis de turbiado . Et alius a merid . apud ortum iacobi tresoldi . Qui distant a septimis per xviii . brachia et terminant hanc viam et aliam novam que descendit . A monte . in meridiem . Item noni termini sunt videlicet . unus a monte . parte apud terminum prandonum . Et alius a merid . apud ortum bartholamei gambazie . et distant ab octavis per xxiii . perticas .

Secunde vie que facit crucem cum predictam . Et dirigit a mont . in meridiem . que est ampla xviii . brach . Positus est primus terminus a mane apud angulum orti Gasorii de civethino . et a sero parte alius terminus apud angulum orti heredis benaducis de grezanis . Item secundi termini sunt fixi . videlicet . unus a mane parte apud ortum bondiei de drubecco . Et alius a sero parte apud angulum orti heredis supradicti benaducis de grezanis . Qui distant a primis terminis per xi . perticas et dimid . Item tercii termini sunt . scilicet . unus a mane parte apud angulum orti lisenoli textoris et alius a sero parte apud angulum orti iacobi tresoldi . et sunt iuxta crucem viarum . Et distant a secundis terminis per xviii . brachia sicut est amplitudo viarum . Item quarti termini positi sunt . scilicet unus a mane parte apud ortum zilii de brogonado . Et alius a sero parte apud ortum bedoini . Qui distant a terciis terminis per xxvi . perticas et dimid . Item quinti termini positi sunt in angulis ubi finitur via . scil . unus a mane parte apud murum domus iohannis de lamella . Et alius a sero parte apud murum domus castelli de guxiago . Et distant a quartis terminis per xxxi . perticas .

Hee sunt vie terminate a porta veteris civitat . de ponticello usque ad portam veterem sancti iohannis . et ab eis usque ad portas cirche . scilicet . usque ad portam de Albara . et portam novam sancti iohannis sicut claudunt ambe veteris strate .

Prime vie que dirigit inde a strata antiqua fossati veteris civitatis versus sero usque ad circum . et que via est ampla per xviii . brachia . fixus est terminus primus . A monte parte apud angulum boccetti de sunzia . Et alius terminus positus est a merid . apud angulum orti patrocci mistralis . Item secundi termini positi sunt in eadem via . videlicet . unus a monte parte apud ortum patraci ministralis . Et alius a merid . parte ortu gerardi perloni . Qui distant a primis . terminis . per xxviii . perticas et . ii . pedes . Item tercii termini sunt erecti iuxta crucem viarum . videlicet unus a monte parte apud angulum orti morandi de runco . et alius est contra a merid . parte iuxta angulum orti bonapacis fassie . Qui distant a secundis terminis per xxiii . perticas et ii . pedes . Item quarti termini positi sunt duo similiter iuxta crucem videlicet . unus a monte parte vie apud angulum orti iohannis belladeschi . Et alius a merid . parte iuxta angulum orti Gualfredi travalii . Qui distant a terciis terminis per xviii . brach-

chia . sicut est ampla via . Item quinti termini positi sunt duo iuxta aliam crucem viarum . scilicet . unus a monte parte vie apud angulum orti brixiani sachelli . Et alius a merid . parte apud angulum orti iohannis napparii . qui distant a quartis terminis per xxv . perticas . Item sexti termini positi sunt similiter iuxta crucem . videlicet . unus a monte parte apud angulum orti sabbei albertoni . Et alius a merid . parte apud angulum orti manuelli madii . Qui distant a quintis per xviii . braccia . Item septimi termini positi sunt in fines istius vie . s . quorum unus est a monte parte in angulo orti lafranci de calino . Et alius a merid . parte in angulo terre manuelli madii . Qui distant a sextis terminis per xxvii . perticas et dimid .

Secunde vie que facit crucem in medio cum predicta via que est ampla xviii . brach . et tendit a monte in meridiem a strata veteri porte albare . usque ad stratam veterem porte sancti iohannis . positus est terminus a monte parte . apud angulum orti iohannis ferrarii de bagnolo . Et a sero parte positus est terminus similiter apud angulum orti girardi pistoris . Item secundi termini positi sunt in angulo iuxta crucem viarum quorum unus positus est a mane parte apud ortum morandi de runco . Et alius a sero parte apud ortum iohannis belladeschi . Qui distant a primis terminis per xlvi . perticas et iii . pedes . Item tercii termini fixi sunt similiter iuxta crucem viarum s . in angulo ortorum unus a mane parte apud terram bonapacis fassie . Et alius a sero parte apud terram Walfredi travallii . Qui distant a secundis terminis per xviii . brach . sicut est amplitudo vie . Item quarti termini positi sunt in eadem via unus a mane parte apud ortum alberti de subinado . Et alius a sero parte apud ortum iohannis subtilis . Qui distant a terciis terminis per xxviii . perticas . Item quinti termini positi sunt in angulo iuxta stratam veterem porte sancti iohannis . quorum unus positus est a mane parte apud angulum terre dulzani de pallazolo . Et alius a sero parte apud angulum terre bonaventure suznasii . Qui distant a quartis terminis per xxxi . perticas et dimid . et hic finitur hec via s . in veteri strata .

Tercie vie que facit crucem in medio cum predicta prima . que dirigit similiter a monte in meridiem . ampla per xviii . brach . positus est terminus unus a mane parte apud angulum orti cattaterre Mistralis . et alius a sero parte apud angulum orti iohannis orbi . Item secundi termini positi sunt . videlicet unus a mane parte apud ortum brixiani flumine . Et alius a sero parte apud ortum martini tignosii de sunza . Qui distant a primis terminis per xxiiii . perticas et dimid . Item tercii terminis positi sunt iuxta crucem viarum . videlicet unus a mane parte apud angulum orti brixiani sachelli . Et alius a sero parte apud angulum orti sabbei albertoni . Qui distant a secundis . per xv . perticas . et iii . pedes . Item quarti termini positi sunt similiter iuxta crucem . quorum unus positus est a mane parte apud angulum orti iohannis napparii . Et alius a sero

parte apud angulum orti manuelli madii . Qui distant a terciis terminis per xviii . brach . sicuti est amplitudo viarum . Item quinti termini positi sunt in eadem via . scilicet . unus a mane parte apud ortum iohannis de brogonado . Et alius a sero parte apud ortum iohannis surinati . qui distant a quarti per xxxi . perticas . et ii . pedes . Item sexti termini positi sunt apud angulos iuxta stratam veterem parte sancti iohannis . Videlicet . unus A mane parte apud angulum terre petri de paterno . Et alius a sero parte apud angulum terre alberti humiliati . Qui distant a quintis terminis . per xxiii . perticas .

Hee sunt vie terminate a porta veteri sancti Iohannis usque ad portam veterem campi bassi . et ab eis versus sero usque ad portas cirche . scilicet . portam cirche campi bassi et portam cirche sancti iohannis sicut claudunt ambe veteres strate .

Prime vie que descendit a monte in meridiem a strata veteri parte sancti iohannis . usque ad stratam veterem parte campi bassi . que est ampla xviii . braccia . Positi sunt termini in via iuxta crucem . Videlicet . unus a mane parte apud angulum terre zaffari de cocallio . Et unus a sero parte apud angulum terre attolini de cocallio . Item secundi termini positi sunt in via iuxta crucem veteris strate campibassi . videlicet . unus a mane parte apud angulum orti leonini filii qdm moierole . Et alius a sero parte apud angulum orti onsathini de onsado . Qui distant a primis terminis per l . perticas . et ii . pedes .

Secunde vie que descendit similiter a monte in meridiem ampla xvii . brachia positi sunt duo termini in via iuxta crucem de veteri strata sancti iohannis . Videlicet unus a mane parte apud angulum orti petri ragni . Et alius a sero parte iuxta angulum orti bertonii de paterno . Item secundi termini positi sunt . videlicet . unus a mane parte apud ortum americi Guitoni . Et alius a sero parte apud ortum iohannis martini . Qui distant a primis per xxvii . perticas et iii . pedes . Item positi sunt tercii termini iuxta crucem veteris strate campi bassi . quorum unus est a mane parte apud angulum orti berardi madii . Et alius a sero parte apud angulum orti millonis streve . Qui distant a secundis terminis per xxvii . perticas .

Hee sunt vie terminate per angulum et voltam cirche usque ad portam circe campibassi a porta veteri campi bassi usque ad portam veterem sancte agathe . et usque ad portum cirche sancti Nazarii sicut claudunt veteres strate .

Prime vie que dirigit versus sero a strata antiqua fossati veteris civitatis usque ad circum que via est ampla xviii . braccia . Positus est terminus primus a monte parte apud angulum orti iohannis pecore . Et alius a merid . parte apud ortum brixiani tinacii . Item secundi termini positi sunt . videlicet . unus a

monte parte apud ortum graciadei de cazago . Et alius est contra a merid . apud ortum brixiani tinacii . Qui distant a primis terminis per **xxiiij . perticas et duos pedes** . Item tercii termini sunt apud angulos crucis viarum . unus a monte parte apud ortum amadei kiccini . Et alius a merid . parte apud ortum brixiani tinacii . Qui distant a secundis terminis per **xxvi . perticas et dimid** . Item quarti termini positi sunt similiter iuxta crucem viarum . unus a monte parte apud ortum venture de casalibus . Et alius a merid . parte apud ortum martini suznasii . Qui distant a terciis per **iii . perticas** . Item quinti termini positi sunt apud angulos iuxta aliam crucem viarum scilicet . unus a monte parte apud ortum vitalis tinctoris . Et alius a merid . parte apud ortum Guielmi de mercato . Qui distant a quartis per **xxxiii . perticas et dimid** . Item sexti termini positi sunt in angulis iuxta crucem eadem . scilicet . unus a monte parte apud ortum domine abbatisse sancti gosmei . Et alius a meridie parte apud angulum orti trussi battatoris . Qui distant a quintis terminis per **xiii . brachia** sicut est ibi amplitudo vie . Item septimi termini positi sunt in angulis exitus huius vie scilicet . unus a mane parte apud ortum secundi de bagnolo . Et alius a merid . apud ortum alberici de capriano . Qui distant a sextis terminis per **xxiii . perticas et ii . pedes et dimid** .

Secunde vie que ducit a strata antiqua porte sancti nazarii versus sero usque ad circum in principio cuius est puteus unus . qui est ampla . **xviii . brach** . positi sunt duo termini primi . videlicet . unus a monte parte apud ortum lafranci de barbaricha . Et alius a merid . parte ecclesie sancti celsi . Item secundi termini fixi sunt equaliter in angulis crucis viarum scilicet . unus a monte parte apud ortum mizardi . Et alius a merid . ortum zanoni bibulci . qui distant a primis terminis per **xiii . perticas** . Item tercii termini sunt positi similiter in aliis angulis crucis . videlicet . unus a monte parte apud ortum lafranci de codeponte . Et alius a merid . apud ortum petri kizole . qui distant a secundis per **iii . perticas** .

Item quarti termini sunt erecti apud angulos crucis secunde . scilicet . unus a monte parte apud ortum alberti coste . Et alius a merid . apud ortum Guielmi de bulgaro . Qui distant a terciis terminis per **xxx . perticas . et . iii . pedes** . Item quinti termini sunt ibi iuxta crucem . videlicet unus a monte parte apud angulum orti calzavellie de lodrino . Et alius a merid . apud ortum rubei maurizoli . Qui distant a quartis terminis per **xviii . brachia** . Item sexti termini sunt positi in fine exitus istius vie . scilicet . unus a monte parte apud ortum iohannis pecore . Et alius a merid . apud ortum uxoris rochi . Qui distant a quintis terminis per **xxii . perticas** .

Et tertie vie que vergit a predicta strata veteri porte sancti nazarii a mane in sero usque ad circum ampla **xviii . brach** . positi sunt duo termini . primi videlicet . unus a monte parte apud ortum ma-

fei de claris . Et alius a meridie apud angulum terre teutaldi de navis . Item secundi termini positi sunt apud angulum crucis viarum . videlicet . unus a monte parte iuxta plateam templi . Et alius a meridie apud terram alexendi . Qui distant a primis terminis per **xvii . perticas et iii . pedes** . Item tercii termini sunt locati in angulis iuxta crucem viarum . unus a monte parte apud terram iannarii pistoris . Et alius a meridie apud terram alexendi . Qui distant a secundis terminis per **iii . perticas** sicuti ad est amplitudo viarum . Item quarti termini sunt fixi . unus a monte parte apud ortum sugnini de quinzanello bibulci . Et alius a meridie . in exitu eius vie . apud angulum ortum teutaldi maze . Qui distant a terciis terminis per **xvi . perticas et dimid** .

Quarte vie que tendit a monte in meridiem a strata veteri campi bassi . usque ad stratam veterem sancti nazarii . que est ampla **xviii . brachia** . positi sunt termini primi . videlicet unus a mane parte apud angulum orti brixiani de solto . Et alius a sero parte apud angulum orti alberici de hello . apud stratam veterem campi bassi . Item secundi termini sunt positi iuxta crucem viarum . videlicet . unus a mane parte apud angulum orti amadei kiccini . Et unus a sero parte apud angulum orti venture de casalibus . Qui distant a primis terminis per **xxxxiii . perticas et iii . pes** . Item tercii termini positi sunt similiter iuxta angulos predictae crucis . unus a mane parte apud ortum brixiani tinacii . Et alius a sero parte apud ortum martini suznasii . Qui distant a secundis terminis per **iii . perticas** quantum est ampla via . Item quarti termini fixi sunt in ipsa via . unus a mane parte apud ortum suzzonis piliparii . Et alius a sero parte apud ortum domini conradi de concesio . Qui distant a terciis terminis per **xxxi . perticas** . Item quinti termini positi sunt iuxta crucem vie . unus a mane parte apud angulum orti mizardi . Et alius a sero parte apud angulum orti lafranci de codeponte . Qui distant a quartis terminis per **xxv . perticas et ii . pedes** . Item sexti termini positi sunt similiter iuxta crucem . videlicet . unus a mane parte apud ortum zanoni bibulci . Et alius a sero apud ortum petri kizole . Qui distant a quintis terminis per **iii . perticas** . Item septimi termini positi sunt iuxta aliam crucem unus a mane parte apud angulum platee sancti templi . Et alius a sero apud angulum orti ianuarii pistoris . Qui distant a sextis terminis per **xli . perticas et i . pedem** . Item octavi termini positi similiter iuxta crucem eandem unus a mane parte apud angulum orti alexendi . Et alius a sero . apud angulum orti eiusdem alexendi . Qui distant a septimis terminis per **iii . perticas** . Item nonus terminus positus est ibi a sero parte apud ortum . Qui distant ab octavis terminis per **xviii . perticas et ii . pedes** .

Item decimi termini positi sunt in angulis exitus huius vie apud stratam veterem sancti nazarii .

Quinte vie que tendit a monte in meridiem a strata veteri similiter campi bassi . usque ad viam que circuit intra circum . et que est ampla **xviii . brachia** .

positi sunt termini primi . videlicet . unus a mane parte apud angulum orti bernardi de rotingo . Et alius a sero apud angulum orti abbatisse sancti gosmei . Item secundi sunt fixi apud angulum crucis vie . unus a mane parte apud ortum vitalis tinctoris . Et alius a sero apud ortum predicte domine abbatisse . Qui distant a primis terminis per XXI . perticas et dimid . Item tercii termini positi sunt similiter iuxta angulos eiusdem crucis . scilicet . unus a mane parte apud angulum orti rovelini de mercato . Et alius a sero apud angulum orti trussi battatoris . Qui distant a secundis per XVIII . perticas . Item quarti termini positi sunt iuxta angulos inferioris crucis unus a mane parte apud angulum orti alberti coste . Et alius a sero apud angulum orti calzavellie de Lodrino . Qui distant a terciis terminis per LVIII . perticas et V . pedes . Item quinti termini qui positi sunt similiter iuxta ipsam crucem . unus a mane parte apud angulum orti Guielmi de bulgaro . Et alius a sero apud angulum orti rubei maurizoli . qui distant a quartis per XVIII . braccia . Item sexti termini positi sunt in angulis exitus huius vie quarum unus est a mane parte apud ortum brixiani de zizago . Et alius a sero infra angulum orti catanii de laoro . Qui distant a quintis terminis per XXVIII . perticas .

Item hee sunt vie terminate a porta veteri sancte Agathe . usque ad portam pile de turzanis . et ab eis versus meridiem usque ad portam sancti nazarii et usque ad pilam cirche sancti Laurentii sicut descendunt . et claudunt ambe veteres strate .

Prime vie que incipit a strata fossati veteris civitatis . et descendit in meridiem versus circum et que est via vetus usque ad primam crucem est ampla XVII . braccia . positi sunt duo termini apud angulos crucis in via . videlicet . unus a mane parte apud ortum fratris delaiti . Et alius a sero apud angulum orti in segnati mistralis . Item secundi termini positi sunt unus a mane parte apud ortum balduini de maclo . Et alius a sero apud ortum stancharii valarii . Qui distant a primis terminis XVIII . perticas . Item tercii termini positi sunt iuxta angulos crucis secunde . unus a mane parte apud ortum dom . Guielmi de pallatio . Et alius a sero apud ortum dicti domini guielmi . Qui distant a secundis terminis per XVII . pertic . Item quarti termini positi sunt similiter apud crucem . unus a mane parte apud ortum heredis qdm federici . Et alius a sero parte apud ortum heredis ipsius domini federici donnaycarde . Qui distant a terciis terminis per XX . braccia . Item quinti termini positi sunt in angulis exitus huius vie . unus a mane parte apud ortum crescentii de boldenicha . Et alius a sero apud ortum alberti de la porta . Qui distant a quartis terminis per XXXVIII . perticas et III . pedes .

Secunde vie que incipit similiter a strata fossati veteris civitat . et descendit in meridiem versus circum et que est ampla XVIII . braccia . positi sunt primi duo termini . videlicet unus a mane parte apud

murum petri acerbi ferrarii . Et alius a sero apud terram heredis margotini . et sunt prope stratam veteris fossati . Item secundi termini positi sunt inferius iuxta triangulum vie . unus a mane parte apud ortum zilii de trenzano . Et alius a sero apud angulum . . . . . Qui distant a primis per XVII . pertic . Item tercii termini positi sunt in via unus a mane parte apud angulum orti domini Conradi de concesio . Et alius a sero apud ortum martini iohannis andree . Qui distant a secundis terminis . per XVIII . braccia et dimid . Et transit ab ea versus mane tresanda vetus . Item quarti termini positi sunt infra iuxta angulos crucis viarum . unus a mane parte apud ortum michael de blanchis . Et alius a sero apud ortum heredis dom . iacobo de pallatio . Qui distant a terciis per XXIII . pertic . et II . pedes . Item quinti termini positi sunt similiter iuxta crucem . unus a mane parte apud ortum domini bonapacis de pallatio . Et alius a sero apud ortum heredis dom . Guielmi bottoli . Qui distant a quartis per XVI . brach . Et ab ea transit via vetus usque ad stratam sancti nazarii . Item sexti termini positi sunt ibi unus a mane parte apud terram domini furnini de pallazo . Et alius a sero apud ortum dom . bonapacis de pallazo . Qui distant a quintis terminis per XXI . pert . Item VII . termini positi sunt in angulo exitus huius vie . quorum unus positus a mane parte apud terram predicti fornini . Et alius a sero in angulo terre qdm . dom . bonapacis . Qui distant a sextis terminis per XXIII . pertic . et unum pedem .

Et terre vie sive tresande partim veteri et partim nove venienti a strata sancti nazarii versus mane usque ad predictam viam novam a qua descendit in veterem viam dirigentem usque ad stratam carzie . positi sunt in medio apud viam a monte . parte termini duo . videlicet . unus apud ortum anselmi xandi . Et alius apud ortum alberti amorelli . Qui distant inter se per tres perticas et III . pedes . Item positus alius terminus iuxta triangulum a s . . . . . apud terram . Qui distant a secundo de predictis duobus terminis per tres perticas .

Et hee sunt vie terminate a porta veteri pile de turzanis usque ad portam veterem de sancto alexandro et ab eis versus meridiem usque ad portam dicte de portanova . et porta pile sancti Laurentii sicut clauduntur carzia et ambe veteris strate .

Prime vie que incipit a veteri strata que transit de subtus a sediminibus humiliatorum . que via nova dirigit a monte . in merid . et est ampla tamen XV . brach . positi sunt termini primi in introitu vie unus a mane parte apud angulum orti monaci de guxiago . Et alius a sero apud angulum orti zenere . Item secundi termini positi sunt in eadem via . unus a mane parte apud ortum Robertini de robertis et alius a sero apud ortum mayfredi caligarii . Qui distant a primis terminis per XVII . perticas . et I . pedem . Item tercii termini positi sunt . unus a mane parte apud ortum mesaccinine . Et alius a sero apud ortum brune

de cocallio. Qui distant a secundis per xxxii. pertic. Item quarti termini positi sunt in angulis exitus istius vie. unus a mane parte apud ortum muttonis albergoris. Et alius a sero apud ortum martini de contegnacha. Qui distant a terciis terminis pe. . . .

Secunde vie que incipit a supradicta veteri strata. et dirigit a monte in merid. et que est ampla xviii. brach. positi sunt duo termini in introitu vie. videlicet. unus a mane parte apud ortum vianesii de ugonibus. Et alius a sero apud ortum humiliatorum de pontevico. Item secundi termini sunt positi. unus a mane parte apud ortum polletti de virola. Et alius a sero parte apud terram dictorum humiliatorum. Qui distant a primis terminis per xxxiiii. perticas. Item tercii termini positi sunt in angulis exitus huius vie. unus a mane parte apud terram domini episcopi. Et alius a sero apud ortum domini lamberti boizonum. Qui distant a secundis terminis per xxx. perticas et dimid.

Hee sunt vie terminate a porta matulfo usque ad navilium. et a navilio usque ad portam circe de strata porta matulfi sicut claudunt navilium et strata porta matulfi.

Prime vie que dirigit a monte in meridiem a veteri strata fossati veteris civitat. usque ad stratam terrallii circe et que est ampla. . . . . Positi sunt duo termini primi. videlicet unus a mane parte apud ortum gorzoni. Et alius a sero apud eiusdem gorzoni. Item secundi termini sunt positi unus a mane parte apud terram gorzoni. Et alius a sero apud ortum gorzoni. Qui distant a primis per xx. perticas et ii. pedes. Item tercii termini positi sunt unus a mane parte apud terram gorzoni. Et alius a sero in angulo apud terram gorzoni. Qui distant a secundis terminis per xvi. pertic. et ii. pedes. Item quarti termini positi sunt fixi in ea. unus a mane parte apud terram Girardi advocati. Et alius in angulo apud terram trioni. Qui distant a terciis terminis per v. perticas et iii. pedes. Item quinti termini sunt fixi in via. unus a mane parte apud terram domini trioni. Et alius a sero apud terram dicti domini trioni. Qui distant a quartis per xviii. perticas. Item sexti termini fixi sunt in angulis exitus huius vie. unus a mane parte apud terram domini episcopi. Et alius a sero apud terram domini episcopi. Qui distant a quintis per lvii. perticas et i. pedem.

Secunde vie que dirigit a mane in sero. a via predicta usque ad stratam veterem porte matulfi. et que est ampla. . . . . positi sunt termini in capite vie. Videlicet unus a monte parte apud terram domini episcopi. et alius a merid. apud terram dom. episcopi. Qui distant a primis per xi. perticas et dimid. Item tercii termini positi sunt ibi. unus a monte parte apud terram dom. henrici de lavello longo. Et alius a merid. apud ortum dom. bonifacii ceruthe. Qui distant a secundis terminis per v. perticas. Item quarti termini positi sunt apud angulos

exitus huius vie. unus a monte parte apud terram ecclesie sancti faustini et iovitte. Et alius a merid. apud angulum terre brixiani de cāy (cany). Qui distant a terciis terminis per lxxiii. perticas et dimid.

Hee sunt vie terminate a porta veteri sancti andree usque ad portam arbuffoni sicut claudunt ambe veteres strate que se coniungunt intus ad portam predictam arbuffoni.

Prime vie que dirigit a monte in meridiem a strata veteri burgi novi. usque ad veterem stratam burgi sancti mathei que est ampla. . . . . positus est unus terminus a mane parte apud angulum terre sancti floriani. Et a sero positus est terminus apud ortum imblavati. Item secundi termini positi sunt unus a mane parte apud terram sancti floriani. Et alius a sero apud ortum dom. Lafranci de pataris. Qui distant a primis per xxv. perticas et iii. pedes. Item tercii termini positi sunt inferius iuxta stratam veterem in exitu huius vie. unus a mane parte apud terram brixiani de carpenedulo. Et alius a sero apud ortum symani. Qui distant a secundis terminis per xxxi. pertic. et dimid.

Hee sunt amplitudines interioris et exterioris strate circe. Amplitudo terralii. et amplitudo fossati. et quadrorum inter portas. et termini positi per illas stratas. Intus et extra. sicut circumdant terrallium et fossatum que fuerunt designate mensurate et terminate per dominum Albericum de gambara et dominum henricum goltam et fratrem Adeum et fratrem albertum de mayrano super hoc electi et constituti temporis domini Oberti iniquitatis potest. comunis brixie et domini azini de pirovano eiusdem comunis similiter potestatis m. cc. xxxviii. et sub m. cc. xxxviii. Indictione xii.

In primis fuit amplitudo strate exterioris cirche et que est terminata ex parte exterioris super comuni et diviso xviii. brach.

Amplitudo fossati fuit quinquaginta brachiorum.

Amplitudo terralii fuit similiter quinquaginta brachiorum.

Amplitudo strate interioris circueuntis iuxta terrallium intra circum terminate a parte interiori sunt quadragintaquinque brachia ultra mensuram terralii. Et per medias portas interius cum quadris terminatis occasione spaciorum et amplitudinum inter portas predictae cirche. fuit amplitudo quinquaginta brachia. Et sunt infrascripti termini fixi communiter super diviso. et comuni. ad differentiam terminorum aliarum stratarum et viarum cirche.

Et hec strata que circuit.

Hee sunt vie apud terrallium intra circum cui sunt fixi termini tamen ab interiori parte et sunt per medietatem super comuni et diviso cum quadris qui sunt terminati similiter apud ipsam stratam intra portas circe occasione spacii amplioris et incipit a porta nova circe que est iuxta pilam sancti faustini.

Primus terminus positus est a sero parte in angulo quadri primi designati inter portam novam

cirche que est apud pillam sancti faustini maioris apud ortum iacobi suznasii. quod quadrum est apud stratam veterem parte predictæ. Item secundus terminus positus est supra. a meridie parte strate cirche. apud angulum orti brixiani zucco. ubi incipit strata cirche. Qui distant a primo termino per v. brachch. Item tercius terminus positus est a merid. parte strate apud ortum lancii. Qui distat a secundo termino per xxv. perticas. Item quartus terminus positus est a merid. parte strate in angulo quadri parte sancti eustachii. apud ortum aiolfi. qui distat a tercio per xl. perticas. Item quintus terminus quadri positus est a mane parte apud ortum brixiani. Qui distat a quarto per v. brachch. Item sextus terminus quadri positus est a sero parte apud ortum gafforii de civethino. Et est in distantia strata vetus. Item vii. terminus positus est a merid. apud ortum gafforii de civethino. Qui distat a sexto quadri per v. brachch. Item octavus terminus positus est a merid. in angulo orti gafforii de civethino et terminat etiam aliam viam tendentem in meridiem. Qui distat a septimo per xx. perticas. Item nonus terminus positus est in angulo a merid. parte apud terram heredis benaducis de grezanis. qui distat ab octavo in amplitudine vie. Item decimus terminus est a merid. parte apud terram prandonum. Qui distat a precedenti per xx. perticas. Item xi. est a merid. parte apud terram prandonum. Qui distat a x. per ii. perticas et dimid. Item xii. est a mane parte apud terram prandonum. Qui distat ab xi. per iii. pert. et dimid. Item xiii. est a mane parte in angulo terre prandonum iuxta viam que ducit contra mane. Qui distat a xii. per vii. pertic. et v. pedes. Item xiiii. est a mane parte in angulo terre bartholomei gambazie. Qui distat a xiii. in amplitudine vie. Item xv. est a mane parte in angulo quadri strate veteris porte albare apud domum ceseris de sovgnis. Qui distat a xiiii. per xlii. pertic. et dimid. Item xvi. terminus est a monte parte in angulo quadri apud domum predicti ceseris. Qui distat a xv. per v. brachch.

A porta albare usque ad portam cirche sancti iohannis primus terminus positus a merid. parte in angulo quadri predictæ porte albare. apud terram graciani mariti. Qui distat a predicto termino in amplitudine strate veteris. Item secundus terminus positus est supra a mane parte eiusdem strate cirche apud terram predicti graciani. Qui distat a primo quadri per v. brachch. Item tercius terminus positus est a mane parte apud ortum gafforii de cellatica. Qui distat a secundo per xxxiii. pertic. Item quartus terminus positus est a mane parte. in angulo orti Lafranci de calino. Qui distat a tercio per xvii. pertic. Item quintus terminus positus est a mane parte in angulo orti manuhelli madii. Qui distat a quarto quantum est amplitudo vie que dirigit contra mane. Item sextus terminus positus est a mane apud ortum alberti manduca villanij. Qui distat a quinto per xviii. pertic. et iii. pedes. Item septimus terminus positus est a mane parte apud ortum oprandi bon-

calzarii. Qui distat a sexto per xviii. pertic. Item octavus terminus positus est a mane parte in angulo quadri porte sancti iohannis apud terram amadei kiki. Qui distat a vii. per xi. pertic. et i. pedem. Item nonus terminus positus a monte parte in alio angulo eiusdem quadri apud terram predicti amadei. Qui distat ab octavo per v. brachchia.

A porta cirche sancti iohannis usque ad portam campibassi. positus est terminus primus sub veteri strata in angulo quadri ipsius porte. a merid. parte apud terram framundi boccadeleporis. Item secundus terminus positus est supra a mane parte ipsius strate cirche. apud terram eiusdem framundi. Qui distant a primo per v. brachch. Item tercius terminus positus est a mane parte apud ortum bonapacis boccadeleporis. Qui distat a secundo per xxviii. pertic. Item quartus terminus positus est a mane parte apud ortum bovi de paterno. Qui distat a tercio per xii. pertic. Item quintus terminus positus est a mane parte in principio quadri apud terram domine abbatisse sancti gosmei. Qui distat a quarto per xxii. pertic. et ii. pedes. Item sextus terminus positus est a monte parte in angulo quadri apud terram dicte domine abbatisse. Qui distat a quinto per v. brachchia.

Item a Porta cirche campibassi usque ad portam cirche sancti nazarii positus est terminus primus sub strata veteri in angulo quadri a merid. parte apud ortum domine flamiane. Item secundus terminus positus est supra prope stratam a merid. parte apud ortum eiusdem flaviane⁽¹⁾. Qui distat a primo quadri per v. brachch. Item tercius terminus positus est a mane parte apud ortum secundi de bagnolo. et terminat etiam aliam viam que dirigit contra mane. Qui distat a secundo per xv. pertic. Item quartus terminus positus est in angulo. A mane parte apud ortum alberici de capriano. Qui distat a tercio in amplitudine vie. Item quintus terminus positus est a mane parte apud ortum stephani caligarii. Qui distat a quarto per xv. perticas. Item sextus terminus positus est a mane parte apud ortum barucii ministralis. Qui distat a quinto per xxx. perticas. Item septimus terminus positus (est) a mane parte in angulo orti iohannis pecore. Qui distat a sexto per . . . Item octavus terminus positus a mane parte in angulo orti uxoris rocchi. Qui distat a vii. in amplitudine vie dirigentis contra mane. Item nonus terminus positus est a mane parte in angulo volte cirche apud terram mansionis. Que distat ab octava per xiii. perticas et dimid. Item decimus terminus positus est a monte parte apud ortum iohannis de camegnono. Qui distat a nono per xv. perticas. et ii. pedes. Item xi. positus est a monte parte apud terram iohannis predicti. Qui distat a x. per viii. pertic. et ii. pedes. Item xii. positus est a monte parte in angulo vie dirigentis versus montes apud ortum catanii de loaro. Qui distat ab xi. per . . . Item xiii. positus est a secundo angulo vie di-

(1) In ambidue i codici è scritto *Flamiane* e *Flaviane*.

rigentis versus mane a monte parte apud terram brixiani de cizago . Qui distat a xii . per xxx . pertic . Item xiiii . positus est in tertio angulo viarum apud ortum teutaldi maze . Qui distat a precedenti per iii . pertic . Item xv . terminus positus est a monte parte apud portam circe sancti nazarii prope terram . . . . Qui distat a precedenti per . . .

A Porta circe sancti nazarii usque ad pilam circe sancti laurentii positus est terminus primus a mane parte in angulo quadri ultra stratam veterem apud ortum de la salvis filie girardi de saiano . Item secundus terminus positus est supra a monte parte apud terram eiusdem de la salvis . Qui distat a primo quadri per v . brach . Item tercius terminus positus est a monte parte apud ortum iacobi de unsado . Qui distat a secundo per xv . pertic . Item quartus positus est a monte parte apud terram fratris alberici de gambara . Qui distant a precedenti per xiii . pertic . et i . pedem . Item quintus terminus positus est in angulo orti a monte parte apud ortum alberti de la porta . Et terminat aliam viam que dirigit versus montes . Qui distat a precedenti per xxxi . perticas et ii . pedes . Item sextus terminus positus est a monte parte in angulo terre crescentii de boldenicha . Qui distant a precedenti per xvii . brach . Item septimus terminus positus est a monte parte apud terram viviani de pallazo . Qui distat a precedenti per xxxii . pertic . et dimid . Item octavus est a monte parte apud angulum orti qdm . domini bonapacis . et terminat hanc stratam . et aliam viam que dirigit contra montes . Qui distant a precedenti per xxvi . perticas et iii . pedes . Item nonus terminus est a monte parte in angulo terre furnini de pallazo . Qui distat ab octavo per iii . pertic . Item decimus terminus est a monte parte positus prope portam . apud ortum oliverii . Qui distat a precedenti per xxxiii . pertic . et ii . pedes . Item xi . terminus est in angulo quadri quod est inter portam circe sancti Laurentii a sero parte apud ortum dicti oliverii .

A porta pile sancti Laurentii usque ad stratam de portanova circe civitatis positi sunt termini per eandem stratam . Primus est in angulo quadri inter portam pile sancti Laurentii . a monte parte apud ortum fratrum predicatorum . Item secundus est supra in principio subsequentium terminorum . apud ortum venture de asula . Qui distat a porta per xxxiiii . pertic . Quadruplex vero predictum est v . brachiorum . Item tercius terminus est in angulo vie dirigentis versus montes apud terram dom . Lamberti boizonum . Qui distat a secundo per xxx . pertic . et ii . pedes . Item quartus terminus est in angulo similiter predictae vie apud terram domini episcopi . Qui distat a tercio per iii . pertic . Item quintus terminus positus est similiter . in angulo alterius vie . dirigentis in montes . apud terram martini de contegnacha . Qui distat a quarto per xxxiii . pertic . et iii . pedes . Item sextus terminus positus est similiter in angulo ipsius vie . a monte parte predictae strate circe apud terram heredis muttonis alberga-

toris . Qui distat a quinto per xv . brach . Item septimus terminus quadri positus est a sero parte apud terram Guielme . Qui distat a precedenti per xv . pertic . et v . pedes . Item octavus terminus positus est a sero parte quadri in angulo terre predictae Guielme .

A Porta circe de portanova usque ad portam circe porte matulfi . Positus est primus terminus quadri inter portam in angulo orti petri de pontecarali . Item secundus terminus quadri a strate positus est supra apud ortum ipsius petri . Qui distat a primo per v . brach . Item tercius terminus positus est a monte parte strate apud terram petenalupi . Qui distat a secundo per xviii . pertic . et dimid . Item quartus terminus positus est in angulo quadri sequentis apud terram martini malvezati . Qui distat a tercio per xviii . perticas . Item quintus terminus positus est in angulo quadri similiter a sero parte apud terram martini predicti .

Et a Porta circe de porta matulfo usque ad portam sancti mathei positi sunt termini in eadem strata . primus terminus positus est in angulo quadri sequentis a monte parte apud ortum heredis petri imblavati . Qui distat a primis per quadruplex v . brach . Item tercius terminus est a monte parte apud terram conversarum de sancta iulia . Qui distat a tercio per xxxvi . pertic . et iii . pedes . Item quartus terminus positus est a monte parte apud ortum bonifacii perlati . Qui distat a tercio per xlv . pertic . et v . pedes . Item quintus terminus positus est a monte parte apud terram domini episcopi . Qui distat a quarto per . . . . Item vi . terminus positus est a monte parte apud terram dom . episcopi . Qui distat a quinto . . . . et terminat aliam viam tendentem versus montes . Item vii . terminus positus est in secundo angulo eiusdem vie . a monte parte strate circe apud ortum domini episcopi . Qui distat a precedenti per xviii . brach . Item viii . terminus positus est a monte parte apud ortum domini episcopi . Qui distat a precedenti per lviii . pertic . et dimid . Item viii . terminus positus est a monte parte apud terram dom . episcopi . Qui distat ab octavo per xxxii . pertic . Item x . terminus positus est a monte parte apud terra dom . pexoni . Qui distat a nono per viii . pertic . Item xi . terminus positus est a monte parte apud terram ecclesie sancti mathei . Qui distat a precedenti per xxvii . pertic . et iii . pedes et est prope navilium . Item xii . terminus a sero parte eiusdem strate apud ortum Lazari . Qui distat a precedenti per . . . . Item xiii . positus est prope portam sancti mathei . a sero parte strate in angulo quadri apud ortum iohannis madonne . Qui distat a precedenti per xviii . perticas . Item xiiii . terminus positus est in angulo quadri a sero parte apud ortum eiusdem iohannis madonne . Qui distat a precedenti per v . brach .

A porta sancti mathei usque ad portam arbufoni . positi sunt termini a sero parte strate interioris circe . primus positus est a mane parte in angulo quadri apud ortum iohanni turselli . Item

secundus positus est supra a sero parte in angulo ipsius quadri apud ortum dicti turselli. Qui distat a primo per v. brachia. Item tercius terminus positus est apud ortum lingue. Qui distat a precedenti per xxxiii. perticas et dimid. Item quartus positus est a sero parte apud terram . . . . . Qui distat a precedenti per xx. pertic. Item quintus terminus et ultimus positus est a sero parte apud ortum iohannis de goiono. Qui distat a precedenti per xvi. pertic. et i. pedem. Et inde tendit mensura xviii. pertic. et v. pedes usque ad terminum sancti salvatoris.

Hee sunt coherentie .et distantie terminorum strate exterioris a terralio et fossato circe civitatis brixie . Incipientes a strata arbuffoni et ascendentis extra terralium et fossatum circumdando civitatis brixie . usque ad stratam pile sancti faustini maioris . et sunt termini positi tam ab exteriori parte predictae strate .

Primus terminus positus est apud stratam veterem arbuffoni in principio istius nove strate circumeuntis fossatum. A mane parte apud terram qdm girardi vallariani. Item secundus terminus positus est apud terram infirmorum sancti mathei. Qui terminus distat a primo per l. perticas et est in angulo prope stratam veterem sancti mathei. Item tercius terminus positus est ibi ultra stratam sancti mathei similiter. apud stratam dictorum infirmorum. Qui distat a precedenti per v. perticas. Item alius terminus positus est apud terram domini pexonis de orianis. Qui distat a precedenti per xxxviii. pertic. et iii. pedes. Item alius terminus positus est a sero parte navilii. In angulo terre dicti domini pexonii. Qui distat a precedenti quantum est amplitudo navilii. Item alius terminus positus est apud brolum dom. episcopi. Qui distant a precedenti per xxx. pertic. Item alius terminus positus est apud terram ecclesie sancti faustini et iovitte. Qui distat a prefixo per lxxxv. pertic. Item alius terminus positus est in angulo terre domini ottonis barallie de pasturellis. Qui distat a precedenti per Lxxxvi. pertic. Item positus est alius terminus ultra stratam porte matulfi apud terram illorum de lavello longo. Qui distat a precedenti per iiii. pertic. et ii. pedes. Item alius terminus positus est apud terram iacobi de Corguli. Qui distat a precedenti per xliii. pertic. Item alius terminus positus est apud terram domini episcopi. Qui distat a precedenti per lxi. pertic. Item alius terminus positus est apud terram domini bonapacis de castello. Qui distat a precedenti per xlviii. pertic. Item alius terminus positus est apud terram dom. Lafranci de pallazo. Qui distat a precedenti viii. pertic. Item alius terminus positus est apud terram iohannis ysachi. Qui distat a precedenti per xxxviii. pertic. Item alius terminus positus est apud terram ferrarii de castro novo. Qui distat a precedenti per . c. xxxiii. pertic. et dimid. Item alius terminus positus est apud terram totheschini

de brayda. Qui distat a precedenti per viii. pertic. et ii. pedes. Item alius terminus positus est a mane parte apud stratam sancti nazarii. Qui distat a precedenti per xi. pertic. Item alius terminus positus a sero parte predictae strate. Qui distat a precedenti per v. pertic. Item alius terminus positus est apud terram dom. brixiani de zizago. Qui distat a precedenti per iii. pertic. Item alius terminus positus est apud terram confratrum mansionis. Qui distat a predicto per xxxvi. pertic. Item alius terminus positus est similiter apud terram dictorum confratrum. Qui distat a predicto per xl. pertic. Item alius terminus positus est in cantono bagnoli apud terram dictorum confratrum. Qui distat a precedenti per xi. pertic. Item alius terminus positus est a monte parte strate campi bassi. apud terram dom. framundi. Qui distat a precedenti per c. xv. pertic. et dimid. Item alius terminus positus est apud stratam sancti iohannis et apud terram dom. framundi predicti. Qui distat a precedenti per lxxvii. pertic. et dimid. Item alius terminus positus est iuxta dictam stratam. Videlicet apud terram girardi magelli. Qui distat a predicto termino per iii. pertic. et ii. pedes. Item alius terminus positus est a monte parte strate albare apud terram domini ottonis de salis. Qui distat a precedenti per c. vi. pertic. et dimid. Item alius terminus positus est in volta apud terram prandonum. Que distat a prefixo per lxxiii. pertic. et iii. pedes. Item alius terminus positus est in ipsa volta apud terram dominorum prandonum. Qui distat a termino prefixo per vi. pertic. et ii. pedes. Item in ipsa volta positus est alius terminus apud terram predictorum prandonum. Qui distat a precedenti termini per v. pertic. et dimid. Item alius terminus positus est apud terram dictorum prandonum. Qui distat a predicto termino per ii. pertic. et ii. pedes. Item alius terminus positus est apud terram petri gisle. Qui distat a precedenti per iii. pertic. Item alius terminus positus est apud stratam veterem sancti faustini maioris. qui distat a precedenti per c. lxxiii. pertic. et dimid.

Summa multiplicamenti perticas que sunt incurrunr a strata arbuffoni usque ad stratam pile sancti faustini maioris videlicet .strate que circuit extra fossatum circe est m. ccc. lxx. perticas et xiiii. pedes (1).

(1) Canneto sulla sinistra dell'Oglio, distante 47 chilom. da Brescia e 31 tanto da Cremona quanto da Mantova a cui ora appartiene; circondario di Castiglione delle Stiviere; capo di mandamento. Ha una popolazione di 3186 abitanti.

Ribellatisi, nel 1905, gli abitanti alla podestà dei Bresciani, questi espugnarono il luogo e distrussero le sue fortificazioni. Ai 5 di novembre 1917 il Comune ed il Consiglio di Brescia decisero, sotto il Podestà Lotterengo Martinengo, di riedificare il castello ed infeudarlo agli abitanti del paese stesso (V. il documento XIII in questo stesso volume). L'anno dopo 1918, coll'attuale documento, si descrivono le terre vendute. Nel 1965 il castello fu di nuovo distrutto da Oberto Pallavicino e cessò di appartenere al Comune di Brescia. Ricostruito e fortificato dai Gonzaga fu per lungo tempo un punto di militare importanza.

CXXIV.

1218 . Ind. VI

*Liber terrarum de emptione castri sancti zenesij .
sive canedi* ⁽¹⁾.

(Inedito).

Millesimo Ducentesimo . Decimo octavo Indict .
Sexta .

Liber terrarum de emptione castri sancti zenesii tempore domini Lotherengi de martinengo . potestatis . comunis civitatis brixie . Omnes Infrascripte terre sunt a sero parte clarani .

Hee sunt ille terre domini Delayti filii qdm . dom . Anselmi de carzago . In primis . una petia que est . II . plodia et XLVIII . tab . precio L . sold . minus v . mezan .

Alia est LXXXVII . tab . precio decem septem sold . et III . denar .

Alia septuagintaquinque tab . novem . sold . et III . denar . et dimid .

Alia illius dom . Anselmi et zilioli . est III . plod . et LXXV . tab . precio LIII . sold .

Alia illorum est unum plodium . quindecim sold .

Alia illius est bonacursi zilii . Martini . III . plod . et L . tab . XXXV . sold .

Alia duo plod . et VIII . tab . XXI . sold .

Alia LXXXI . tab . vegra . III . sold .

Alia vegra . II . plod . et XL . tab . XII . sold .

Alia vegra LIII . tab . II . sold . et VIII . denar .

Alia vegra unum plodium v . sold .

Summa illorum est . XII . libr . et II . denar .

Hee sunt terre infrascripte dom . aynardi de buzolano qui moratur Carzago .

Prima est LIII . tab . x . sold . et dimid .

Alia . LXX . tab . XIII . sold .

Alia II . plod . et XL . tab . XLVIII . sold .

Alia unum plodium et XXVI . tab . XXV . sold . et II . denar .

Alia quindecim tabul . tres sold .

Alia LXI . tab . XII . sold . et II . imper .

Alia unum plodium et XX . tab . XII . sold .

Alia I . plod . et XXXIII . tab . XIII . sold . et III . denar .

Alia I . plod . et LXVI . tabul . XVIII . sold . et x . denar . et med .

Alia I . plod . et LXIII . tab . XVIII . sold . et VIII . denar . et dimid .

Alia I . plod . et dimid . XVIII . sold .

Alia III . plod . et LXIII . tab . LV . sold . et VIII . denar . et dimid .

Alia II . plod . et dimid . XXXVII . sold . et dimid .

Alia I . plod . et dimid . XXXII . sold . et dimid .

Alia II . plod minus v . tab . XXXIX sold . et III . denar .

Alia XXXI . tab . et dimid . III . sold . et dimid .

Alia XXX . tab . III sold . et III . denar .

Alia LV . tab . v . sold . et dimid .

Alia I . plod . et XVIII . tab . XI . sold . et IX . denar .

Alia XXI . tabul . XXV . denar .

Alia I . plod . et XV . tabul . XI . soldor . et dimid .

Alia I . plodium et XL . tab . XIII . soldor .

Alia I . plod . minus v . tab . IX . sold . et dimid .

Alia II . plod . et dimid . XXV . sold .

Alia I . plod . et dimid . XV . sold .

Alia I . plod . et XXXVII . tabul . XIII . sold . et VIII . denar .

Alia LXXV . tab . XI . sold . et III . denar .

Alia III . plod . et XLVIII . tabul . XXXV . soldor . minus III . denar .

Alia I . plod . et LXX . tab . XVII . sold .

Alia LX . tab . x . sold . et dimid .

Alia I . plod . XV . sold .

Alia x plodia quinquaginta soldorum .

Alia I . plod . decem sold .

Alia LXVI . tab . VI . sold . et VII . denar .

Alia I . plod . et LVIII . tab . XV . sold . et XV . denar

Alia vegra . LXVI . tabule III . sold . et IX . denar .

Alia LV . tab . vegra . XXXIII . e denar .

Alia vegra II . plod . et dimid . XII . sold . et dimid .

Alia LX . tabul . vegra . XXXVI . denar .

Alia vegra . III . plod . et dimid . XVII . sold . et dimid .

Alia I . plod . vegra . v sold .

Alia vegra . I . plod . v . sold .

Alia vegra . III . plod . minus XIV . tabul . XIV . soldor . et IX . denar .

Alia IV . plod . et LVII . tabul . XXII . soldor . et x . denar . que est vegra .

Alia III . plod . et LXX . tabul . vegra . XVIII . soldor . et dimid .

Alia III . plod . XV . sold . que est vegra .

Alia II . plod . et LX . tab . vegra . XIV . sold .

Alia vegra . II . plod . et XXV . tabul . XI . soldor . et III . denar .

Alia vegra totit . et totidem precii .

Alia II . plod . et XX . tab . XI . sold . qui est vegra .

Alia vegra . II . plod . et XXXV . tab . XI . sold . et IX . denar .

Alia vegra . I . plod . et LVIII . tab . VII . sold . et x denar .

Alia IV . plod . vegra . XX . sold .

Alia I . plod . et LXX . tab . VII . sold . et dimid . quem est vegra .

Alia vegra . I . plod . et LXXVIII . tab . VIII . sold . et x . denar .

Alia IV . plod . et LXVI . tab . XXIII . sold . et III . denar .

Alia vegra . I . plod . et XXVI . tab . VI sold . et III . denar .

Alia vegra . II . plod . et XL . tab . XII . sold .

Alia vegra XXV . tab . XLV . denar .

Alia vegra . I . plod . v . sold .

Alia vegra . II . plod . et VIII . tab . x . sold . et v . denar .

Alia vegra . L . tabul . c . II . sold . et dimid .

Alia v . plod . minus . x . tab . XLIX soldor .

(1) È un casale lontano circa 9 chilometri da Casalmaggiore

Alia LIII. tab. v. sold. et III. denar.
 Alia I. plod. et dimid. xv. sold.
 Alia III. plod. xxx. sold.
 Alia VII. plod. III. libr. et dimid.
 Alia II. plod. et xx. tab. XXII. sold.
 Alia IIII. plod. et. LXX. tab. XLVII. sold.
 Alia II. plod. et LXX. tab. XXVII. sold.
 Alia III. plod. minus x. tab. XXIIX. sold.
 Alia v. plod. et x. tab. LI. sold.
 Alia VIII. plod. IV. libr. et. dimid.
 Alia VI. plod. III. libr.
 Alia I. plod. et LXX. tab. XVII. sold.
 Alia I. plod. x. sold.
 Alia IV. plod. et. XXXVIII. tab. LXIII. sold. et VIII. denar.
 Alia XIII. plod. et dimid. VI. libr. et xv. sold.
 Alia II. plod. XXII. tab. LV. sold. et dimid.
 Alia II. plod. et LVII. tab. III. libr. et IV. sold. et III. denar.
 Alia LXVII. tab. XVI. sold. et. IX. denar.
 Alia XLIX. tab. VII. sold. et IV. denar.
 Alia LXXX. tab. IX. sold. quam dom. Federicus Buzolam contradicit.
 Alia I. plod. x. sold.
 Alia XXXIII. tab. III. sold. et III. denar.
 Alia VI. tab. et dimid. VII. denar. et dimid.
 Alia III. plod. et xx. tab. XXXII. sold.
 Alia. XXXIII. tab. III. sold. et dimid.
 Alia I. plod. x. sold.
 Alia. LXX. tab. VII. sold.
 Alia XXI. tab. XXV. denar.
 Summa est. LXXXX. et una libr. et XII. sold. et VII. denar.
 Iterum infrascripte terre sunt dom. Delaythi filii qdm. dom. Anselmi de Carzago.
 Alia vegra. LXX. tab. III. sold.
 Alia vegra. I. plod. et LXXV. tabul. VIII. soldor. et VIII. denar.
 Alia vegra. II. plod. x. sold.
 Alia III. plod. et dimid. XXXV. sold.
 Alia III. plod. et XXV. tab. XXXII. sold. et dimid.
 Alia II. plod. minus VIII. tab. XIX. sold. et II. denar.
 Alia illius et Biathi merli. LXXXVI. tab. IX. sold. et VII. den.
 Alia similiter illorum. VIII. tab. IX. denar.
 Alia illorum similiter I. plod. et XVIII. tab. XI. sold. et VIII. denar.
 Alia I. plod. et LVII. tab. XV. sold. et VII. denar.
 Alia XLIII. tab. IV. sold. et III. denar.
 Alia LX. tab. x. sold. et dimid.
 Alia III. plod. et XVII. tab. XXXI. sold. et VIII. denar.
 Alia LXXV. tab. XV. sold.
 Alia II. plod. et XL. tab. XXIV. sold.
 Alia I. plod. et XLVI. tab. XIV. sold. et XII. denar.
 Alia XXXVIII. tab. VII. sold. et dimid.
 Alia II. plod. et IIII. tab. XX. sold. et IIII. denar.
 Summa est XIII. libr. et XII. sold. et x. denar.

Hee sunt terre dom. Nicoli de Carzago.
 Prima LXX. tab. XIV. sold.
 Alia II. plod. et XL. tab. XXXVI. sold.
 Alia illius et dom. Pagani LIII. tab. x. sold. et dimid.
 Alia LX. tab. VI. sold.
 Alia LV. tab. v. sold. et dimid.
 Alia I. plod. et LXIII. tab. XIX. sold. et. III. denar.
 Alia LXXXI. tab. VIII. sold.
 Alia LXV. tab. IX. sold. et IX. denar.
 Alia LXV. tab. v. sold. et dimid.
 Alia I. plod. minus v. tab. IX. sold. et dimid.
 Alia II. plod. et dimid. XXV. sold.
 Alia LV. tab. v. sold. et dimid.
 Alia unum plodium et LXVIII. tab. XVI. soldor. et VIII. denar.
 Alia nonaginta. tab. IX. sold. et dimid.
 Alia III. plod. minus x. tab. XXIIX. sold.
 Alia II. plod. xx. sold.
 Alia LV. tab. XXXIII. denar. que est vegra.
 Alia vegra. LX. tab. III. sold.
 Alia vegra. I. plod. v. sold.
 Alia vegra. LXV. tab. III. sold. et III. denar.
 Alia totid. et totid. precio.
 Alia II. plod. x. sold. que est vegra.
 Alia vegra. I. plod. LXXXV. tabul. IX. sold. et III. denar.
 Alia. vegra I. plod. LXVI. tabul. VIII. sold. et III. denar.
 Alia I. plod. et LXV. tab. que est vegra. VIII. sold. et III. denar.
 Alia II. plod. et XXV. tab. XI. sold. et III. denar.
 Alia III. plod. et LV. tab. XVII. sold. et IX. denar.
 Alia II. plod. et XXV. tabul. XI. soldor. et III. denar.
 Alia II. plod. et II. tab. x. sold. imper. et III. denar.
 Alia II. plod. et II. tab. x. sold. imper. et I. denar.
 Alia LXXXVIII. tabul. IV. sold. et IV. denar.
 Alia LIV. tabul. XXXIII. denar.
 Alia LXXX. tabul. IIII. soldor. et dimid.
 Alia LXXV. tabul. III. soldor. et VIII. imper.
 Alia I. plod. quinque sold.
 Alia I. plod. et IV. tab. v. sold. et III. denar.
 Alia I. plod. minus VII. tabul. v. sold. minus IV. denar.
 Alia LII. tabul. v. et II. denar.
 Alia IV. plod. et dimid. XXXII. sold. et dimid. Et omnes predicte sunt vegre usque ad alias vegras.
 Alia I. plod. x. sold.
 Alia illius et fratris. LX. tab. VII. sold.
 Alia VII. plod. et XXVIII. tabul. buschiva et extimata est pro quolibet plodio decem sold. et capit tres libr. et XII. sold. et VIII. denar.
 Alia buschiva VII. plod. III. libr. et dimid.
 Alia XXV. tab. buschiva II. sold. et dimid.
 Alia I. plod. minus x. tab. XIII. sold. et dimid.
 Summae est xxx. libr. et XIV. sold. et. II. denar.

Hee sunt terre dom. Pagani de Carzago.
 Prima. 1. plod. et XL. tab. XXIV. sold.
 Alia 1. plod. et XXVI. tab. XXV. sold.
 Alia XVI. tab. XXXVIII. denar.
 Alia LXI. tab. XI. sold. et II. denar.
 Alia LX. tab. VI. sold.
 Alia 1. plod. et LXII. tab. XVIII. sold.
 Alia LXX. tab. X. sold. et dimid.
 Alia X. tab. XVIII. denar.
 Alia XXI. tab. XXV. denar.
 Alia XLIV. tab. IV. sold. et IV. denar.
 Alia II. plod. minus. XII. tab. XIX. sold. minus II. denar.
 Alia II. plod. et XXVIII. tab. XXV. sold. et III. denar.
 Alia 1. plod. decem. sold.
 Alia III. plod. et LX. tab. XXXVI. denar.
 Alia vegra. LXXVII. tab. XLVI. denar.
 Alia vegra. 1. plod. X. sold.
 Alia vegra. 1. plod. et LXXX. tab. IX. sold.
 Alia 1. plod. vegra. V. sold.
 Alia vegra. 1. plod. LXXXV. tab. VIII. sold. et III. denar.
 Alia vegra. LXVI. tab. XXXIX. denar.
 Alia vegra. 1. plod. et LVIII. tab. VII. sold. et IX. denar.
 Alia 1. plod. et X. tab. V. sold. et dimid. vegra.
 Alia 1. plod. et XII. tab. V. sold. et VII. denar.
 Alia LXXXIX. tab. IV. sold. et IV. denar.
 Alia LXXXIV. tab. vegra. IV. sold. et II. denar.
 Alia vegra. 1. plod. et dimid. VII. sold. et dimid.
 Alia 1. plod. et IV. tab. V. sold. et II. denar.
 Alia vegra. II. plod. et LXXXII. tab. IX. sold.
 Alia L. tab. vegra. II. sold. et dimid.
 Alia XC. tab. vegra. IV. sold. et dimid.
 Alia IV. lod. et LXX. tab. XLVII. sold.
 Alia XVI. plod. et LXXX. tab. VIII. librar. et VIII. sold.
 Alia 1. plod. decem. sold.
 Alia III. plod. et XXV. tab. XXXII. sold. et mez.
 Alia 1. plod. et LX. tab. XVI. sold.
 Alia 1. plod. et LXX. tab. XVII. sold.
 Alia IV. plod. et LX. tab. XLVI. sold.
 Alia II. plod. et LXXX. tab. XXVIII. sold. et II. denar.
 Alia XXX. tab. II. sold. et dimid.
 Alia 1. plod. XX. sold.
 Alia 1. plod. et dimid. XV. sold.
 Alia III. plod. et LXXVIII. tab. XXXVI. sold. et VIII. denar.
 Alia illius dom. Nicoli Carzagi. 1. plod. et XXIV. tab. XII. sold. et IV. denar.
 Summa est. XXXVI. librar. et XXV. den.
 Hec est Widonis clerici LXXVII. tab. vidata VII. sold. et VII. denar.
 Hee terre infrascripte sunt domini Guelmi de Buzolano.
 Prima petia est. LXXXVII. tabul. VIII. soldor. et VIII. denar.
 Alia II. plod. et dimid. XXV. sold.
 Alia XXXVI. tab. III. sold. et VII. denar.

Alia II. plod. et LXV. tab. XXXI. sold. et dimid.
 Alia LXXXVII. tab. XII. sold. et dimid.
 Alia 1. plod. minus VIII. tab. IX. sold.
 Alia 1. plod. minus VIII. tab. IX. sold.
 Alia XL. tab. VI. sold.
 Alia II. plod. et XIII. tab. XXI. sold.
 Alia II. plod. et XXV. tab. XLV. sold. et X. denar.
 Alia vegra. 1. plod. V. sold.
 Alia LXXXVII. tab. XLVI. denar. vegra.
 Alia LII. tab. V. sold. et II. denar.
 Alia XLV. tab. IV. sold. et dimid.
 Alia 1. plod. et XII. tab. XI. sold. et II. denar.
 Alia 1. plod. et LVII. tab. XV. sold. et VIII. denar.
 Alia 1. plod. et XXXII. tab. XVI. sold. et IV. denar.
 Alia 1. plod. XIX. tab. XI. sold. et IX. denar.
 Alia illius et dom. bonacursi et dom. Orici de Carzago X. plod. L. sold.
 Alia 1. plod. X. sold. Et johannes alberti eam petit.
 Summa XV. libr. et VI. sold. et VIII. denar.
 Hec est Campioni LXXVI. tab. VII. sol. et VII. denar.
 Hee terre infrascripte sunt dom. Frederici. de buzolano.
 Prima petia est LXXXVII. tab. XVII. sold. et IV. denar.
 Alia unum plodium. X. soldor.
 Alia 1. plod. et XXX. tab. XIII. soldor. imper.
 Alia L. tab. VI. soldor.
 Alia LX. tab. XI. sold. et dimid.
 Alia II. plod. et XX. tab. XXII. sold.
 Alia 1. plod. X. sold.
 Alia 1. plod. vegra V. sold.
 Alia II. plod. et XXV. tabul. vegra XI. soldor. et III. denar.
 Alia vegra. 1. plod. et XX. tab. VI. sold.
 Alia 1. plod. et LXX. tab. VIII. sold. et dimid. vegra.
 Alia LXXI. tab. vegra III. sold. et dimid.
 Alia vegra. XXIII. tab. II. sold. et V. denar.
 Alia vegra. XXXI. tab. XIII. denar.
 Alia vegra. 1. plod. et. XLIII. tabul. VII. soldor. et II. denar.
 Alia III. plod. et XXV. tab. XXXII. sold. et dimid.
 Alia illius et dom. bonvecini XXII. tab. XIII. sold.
 Alia illius et dom. bernardi. 1. plod. et XX. tab. que est vegra cum alia petia superius. VI. sold.
 Alia LVI. tab. V. sold. et dimid.
 Alia XXXIX. tab. IV. sold.
 Alia 1. plod. et. LXV. tab. XVI. sold. et dimid.
 Alia 1. plod. X. sold.
 Alia LXX. tab. VII. sold.
 Alia LXVIII. tab. VI. sold. et VIII. denar.
 Alia XXIII. tabul. et dimid. III. sold. et dimid.
 Alia 1. plod. et XX. tab. XII. sold.
 Summa XII. libr. et. XX. denar. Et in illa summa sunt duodecim soldor. de una petia A mane clarani.

Hee terre infrascripte sunt dom. Egidii Martini de carzago.

Prima petia est. LXXV. tab. xv. sold.

Alia totidem ix. sold.

Alia illius et jacobii eius fratris. XLIII. tab. vi. sold. et dimid.

Alia vegra XXII. tab. XIII. denar.

Alia vegra LXXXI. tab. iv. sold.

Alia LXX. tab. III. sold. vegra.

Alia illius et dicti fratris sui II. plod. minus. VIII. tab. XVIII. sold.

Alia illorum I. plod. et XVII. tab. XI. sold. et VIII. denar.

Alia I. plod. decem sold.

Alia LXXIX. tab. XVI. sold. et iv. denar.

Alia LVIII. tab. VIII. sold. et dim.

Alia illorum fratrum xc. tab. ix. sold.

Summa quinque Librar. et XIII. sold. et I. denar.

Hee terre infrascripte sunt domini Balduyni de carzago.

Prima petia est unum plodium. viginti sold.

Alia LX. tab. VI. sold.

Alia II. plod. XX. sold.

Alia I. plod. et LXXX. tab. vegra IX. sold.

Alia IV. plod. et dimid. vegra. XXII. sold. et dimid.

Alia I. plod. et. xv. tab. v. sold. et ix. denar.

Alia I. plod. et XLVIII. tab. VIII. sold. et III. denar. vegra.

Alia VI. plod. et dimid. LXV. sold.

Alia II. plod. minus VIII. tab. XIX. sold.

Summa. VIII. Libr. et. xv. sold. et dimid.

Hee sunt terre infrascripte domini Alghisii dom. Guiscardi de Buzolano.

Prima petia est unum plodium et LX. tab. XVI. sold.

Alia I. plod. XXXV. tab. XIII. sold. et dimid.

Alia I. plod. XXVI. tab. XV. sold. et. II. denar.

Alia I. plod. minus. VI. tab. x. sold. et dimid.

Alia I. plod. et dimid. XXII. sold. et dimid.

Alia I. plod. et dimid. xv. sold.

Alia I. plod. XVIII. tab. XI. sold. et. VIII. denar.

Alia I. XXX. tab. vegra. IV. sold.

Alia IV. plod. et med. vegra. XXII. sold. et. dimid.

Alia vegra. LV. tab. XXVIII. denar.

Alia I. plod. LXX. tab. vegra. VIII. sold. et dimid.

Alia LXXVIII. tab. VI. sold. et. VIII. denar.

Alia LX. tabule. VI. sold.

Alia II. plod. et XII. tab. XXI. sold. et II. denar.

Alia I. plod. et LV. tab. tab. XV. sold. et dimid.

Alia I. plod. et XII. tab. XI. sold. et II. denar.

Alia I. plod. et LVII. tab. xv. sold. et VII. denar.

Alia XLIII. tab. IV. sold. et III. denar.

Alia I. plod. et III. tab. x. sold. et III. denar.

Alia LXVII. tab. VI. sold. et VII. denar.

Alia I. plod. et LIII. tab. XXX. sold. et dimid.

Alia LIV. tab. x. sold. et. VIII. denar.

Alia XLII. tab. prativa. VIII. sold. et IV. denar.

Alia LXXVI. tab. VII. sold. et dimid.

Alia II. plod. minus. VII. tab. XX. sold. et VIII. denar.

Summa xv. Libr. et. XVII. sol.

Hec est Iohannis beccharij de buzolano II. plodia minus. x. tab. XIX. sold. de qua ipse reddit quartum monasterio Aquenigre.

Hec est Iohannis pedecani LXXV. tab. VII. sold. et dimid.

Hee terre infrascripte sunt Gandufini de Aricis de carzago.

Prima petia est unum plodium et XXIV. tab. XII. sold. et. III. denar.

Alia II. plod. et XXV. tab. XXII. sold. et dimid.

Alia LXXIII. tab. XII. sold. et III. denar.

Summa est XLVII. sold. et I. denar.

Hec est Iohannis Armanni I. plod. et dim. xv. sold.

Hee terre infrascripte sunt Bonacursi teyzonis de carzago.

Prima petia est. IV. plod. et LXX. tab. LVIII. sold.

Alia I. plod. et. XX. tab. XII. sold.

Alia II. plodia et LXX. tab. XXVII. sold.

Alia IV. plod. III. libr.

Alia I. plod. x. sold.

Alia II. plod. et. XVII. tabul. vegra. x. soldor. et. VIII. denar.

Alia III. plod. et. LXXXIV. tab. vegra. XXIV. sold.

Alia LXXXVIII. tab. VIII. sold. et. VIII. denar.

Alia II. plod. et. x. tab. XLII. sold.

Alia I. plod. et. XXI. tab. XVIII. sold.

Alia XCIII. tab. IX. sold. et. III. denar.

Alia II. plod. et. I. tab. XX. sold. et. I. denar.

Alia XLVII. tab. IV. sold. et VII. denar.

Summa est xv. libr. et IV. sold. et III. denar.

Hee terre infrascripte sunt Iohannis Fronzatoris.

Prima petia est I. plod. x. sold.

Alia I. plod. et LXXV. tab. XVII. sold. et dimid.

Summa est XXVII. sold. et dimid.

Hee terre infrascripte sunt Iohannis lafranci Arbrici de Carzago.

Prima petia est I. plod. et. XX. tab. XII. sold.

Alia II. plod. et. LXV. tab. XXXI. sold. et dimid.

Alia I. plod. et v. tab. XII. sold. et dimid.

Alia XLVII. tab. XVII. sold.

Alia unum plod. x. sold.

Alia totidem et totidem de precio.

Alia XLI. tab. IV. sold.

Alia I. plod. minus. IV. tab. IX. sold. et. VIII. denar.

Alia I. plod. et. XXIII. tab. XII. sold. et III. denar.

Summa est quinque libr. et VIII. sold. minus II. denar.

Hee terre infrascripte sunt. Iohannis dom. anselmi de carzago.

Prima petia est 1. plod. XII. soldor.
 Alia LX. tab. VI. sold.
 Alia 1. plod. et XII. tab. XI. sold. et II. denar.
 Summa est XXVIII. sold. et II. denar.

Hec est Johannis Wazonis cum domino habraam
 XX. tab. II. sold.

Hee terre infrascripte sunt Johannis Ayroldi et
 nepotis.

Prima petia est. II. plod. minus V. tab. XIX. sold.
 Alia illorum. XII. tab. III. sold.

Alia IV. plod. et LXXXII. tab. XLVIII. sold. et II.
 denar.

Alia 1. plod. et XIV. tab. XI. sold. IV. den. quam
 tenet ad quartum a monasterio.

Alia 1. plod. minus VI. tab. IX. sold. et dimid.
 quam tenet ad quartum a monasterio.

Alia 1. plod. et dimid. XV. sold.

Alia XC. tab. IX. sold.

Alia XXXIV. tab. III. sold. et IV. denar.

Alia 1. plod. minus VI. tab. IX. sold. et V.
 denar.

Summa est. VI. Libr. et. VIII. sold. et VIII. denar.
 cum III. Libr. et VIII. sold. et dimid. de VI. petie
 terre a mane clarani.

Hee terre infrascripte sunt Johannis melloni.

Prima petia est. 1. plod. et XXXVIII. tab. vegra VI.
 sold. et VIII. denar.

Alia V. plod. et XXVIII. tab. LII. sold. et VIII.
 denar. quam tenet in feudo a comitibus ugonibus
 Wielmo et brachio.

Summa est LVIII. sold. et. III. denar.

Hec est Johannis Wazonis. XL. tab. III. sold.

Hee terre infrascripte sunt dom. Johannis.

Prima petia est 1. plod. vegra. V. sold.

Alia II. plod. et XXV. tab. XXXII. sold. et. dimid.

Summa est XXXVII. sold. et. dimid.

Hee terre infrascripte sunt Johannis Valenze de
 mothelfa.

Prima petia est. IV. plod. et. XXX. tab. XLIII.
 sold.

Alia LXXXV. tab. VIII. sold. et. dimid. quam. tenet
 ad quartum a Monasterio.

Alia XLIV. tab. III. sold. et. III. denar.

Alia XXXI. tab. XXXVII. denar.

Summa est. LVIII. sold. minus 1. denar.

Hec terra infrascripta est iohannis et Scelini de
 fotanella. videlicet. duo plod. et LXXV. tab. XXVII.
 sold. et dimid.

Hec est Iohannis martini LXVI. tab. VI. sol. et.
 VII. den.

Hec est iohannis magistri martini. scilicet duo.
 plod. et LXVI. tab. XXVI. sold. et. VII. denar.

Summa est III. libr. et VIII. denar. cum XXXIII. sold.
 et duo denar. de duo. petia. que sunt a mane cla-
 rorum.

Hec est iohannis equorum. 1. plod. et XIII. tab.
 XI. sold. et III. den.

Hee terre infrascripte sunt iohannis Raynoldi.

Prima petia est II plod. et LXVII. tab. XXXVIII.
 sold.

Alia XXXI. tab. IV. sold. et. VII. denar.

Alia LXXVII. tab. XI. sold. et III. denar.

Alia LXXXIX. tab. XIII. sold. et. III. denar.

Hee terre infrascripte sunt Iohannis Martini de
 motelpha.

Prima 1. plod. et LXVIII. tabul. XLVI. soldor. et.
 VIII. denar.

Alia XLVIII. tab. IV. sold. et. VIII. denar.

Summa est. XXXI. sold. et. IV. denar. cum XVI. sold.
 de una petia a mane clarani.

Hee terre infrascripte sunt dom. Lafranci bovonis
 de carzago.

Prima petia est. VI. plod. minus. X. tab. III. libr
 et XI. sold.

Alia III. plod. XXXVI. sold.

Alia 1. plod. et. V. tab. XII. sold. et dimid.

Alia XLVII. tab. VII. sold.

Alia LV. tab. VIII. sold. et. III. denar.

Alia 1. plod. et LIII. tab. XXII. sold. et VIII.
 denar.

Alia X. tab. XVIII. denar.

Alia XXXI. tab. et dimid. IV. sold. et med.

Alia LXXII. tab. X. sold. et IX. denar.

Alia II. plod. et XXX. tab. XXVIII. sold. et. dimid.

Alia LXXX. tab. VIII. sold.

Alia unum plodium decem sold.

Alia II. plod. et VIII. tab. XX. sol. et VIII. denar.

Alia LXX. tab. VII. sold.

Alia LXXXIV. tab. VIII. sold. et IV. denar.

Alia LII. tab. V. sold. et. II. den. quam belliocus
 tenet in feudo ab eo.

Alia totidem vidata V. sold. et. II. denar.

Alia LXXVI. tab. XLV. denar. vegra.

Alia LXXXIV. tab. IV. sold. et II. denar.

Alia XC. tab. IV. sold. et med. vegra.

Alia LVII. tab. X. sold. et. VII. denar.

Alia VI. plod. et LXXV. tab. LXII. sold. et med.

Alia IV. plod. et med. XLV. sold.

Alia III. plod. et. XXV. tab. XXXII. sold. et med.

Alia LXXIV. tab. VII. sold. et. III. denar.

Alia 1. plod. et LX. tabul. XVI. sold.

Alia LXII. tab. IV. sold. et med.

Alia II. plod. et LXXIX. tab. XXVII. sold. et. VIII.
 denar.

Alia XC. tab. XVIII. sold.

Summa est. XXV. Libr. et. II. sold.

Hec est Lafranci de Asula XXXIII. tabul. III. soldor.
 et III. denar.

Hee terre infrascripte sunt Lafranci Oraboni

Prima petia est LXII. tab. novem sold. et III.
 denar.

Alia med. plod. V. sold.

Alia 1. plod. et X. tabul. XI. sold.

Hee sunt Lafranci Oraboni de casali Rumano .
 Prima est tria plodia minus viii . tab . xxi . sold .
 Alia unum plodium et . viii . tab . xi . sold . et viii .
 denar .
 Summa xl . sold . et viii . denar .

Hee sunt Lafranci ottonis de pergamo .
 Prima est iii . plod . et xii . tab . xxxi . sold . et ii .
 denar .

Alia xlv . tab . iv . sold . et dimid .
 Alia xl . tab . vi . sold .
 Alia ix . plod . et xx . tab . sex . libr . et . xviii . sold .
 Et Guiehmus buzolani et Guiehmus carzagi . petunt
 rationem . inter . vi . plod .
 Alia xxxviii . tab . et med . iii . sol . et . viii . denar .
 Alia i . plod . et xli . tab . xxi . sold . et i . denar .
 Alia ii . plod . et . xx . tab . xxii . sold .
 Summa xi . Libr . et . v . sold . et . v . denar .

Hee sunt Lafranci sansoni .
 Prima xlviii . tab . est . iv . sold . et viii . denar .
 Alia xxix . tab . xxxiii . denar .
 Summa vii . sold . et . v . denar . cum iii . sold . et .
 viii . denar . de una petia a mane clarorum .

Hec est Lafranci golie . lv . tab . v . sold . et
 dimid .

Hec est Lafranci molini scilicet . unum plodium et
 lv . tab . xv . sold . et dimid .

Hee sunt Lafranci Roboratorij .
 Prima est . xlv . tab . iv . sold . et dimid . quam te-
 net in feudo a filiis comitis Pisonis .

Alia xiv . tabul . xvi . denar . quam tenet in feudo a
 comite .

Alia i . plod . et . xxxvi . tab . xiii . sold . et med .
 Alia xxxv . tab . iii . sold . et med .
 Hec est Lafranci egidii et Alberti eius fratris .
 xl . tab . viii . sold .

Hee sunt Lafranci carisini .
 Prima xi . plod . est . et xxxii . tab . xxxiv . sold . et
 viii . den .

Hec est Lafranci Obizonis de Asula scil . xxxix .
 tab . iii . sold . et . ix . denar .

Alia est . l . tab . v . sold .
 Alia lxxx . tab . viii . sold . et . i . denar .

Hee sunt Lafranci Alene de Asola .
 Prima est iii . plod . et xxx . tab . xxiii . sold . et
 iii . denar .

Hec est Lafranci obizonis . scilicet . i . plod . et
 xxxix . tab . xiii . sold . et . ix . denar .

Alia i . plod . et xxxv . tab . xiii . sold . et dimid .
 Summa xxvii . sold . et iii . denar . cum xiii . sold .
 et viii . denar . de precio unius petie a mane clarorum .

Hee sunt Lafranci bellexori asole .
 Prima lxxiii . tab . x . sold . et ix . denar .
 Alia xxx . tab . iv . sold . et dimid .
 Alia xxvii . tab . iii . sold . et iv . denar .
 Alia lxiii . tab . xii . sold . et dimid .
 Summa xxxi . sold . et i . denar .

Hec est Lafranci Iohannis Rizardi . scilicet i . plod .
 et lxx . tab . xv . sold . et ix . denar .

Hec est Lafranci gosse . scilicet . lxxix . tab . vii .
 sold . et ix . denar .

Alia est . xli . tab . iv . sold .
 Hee sunt Lafranci egidii de clerolis .
 Prima est . lxii . tab . et med . vi . sold . et iii .
 denar .

Alia iv . tab . v . sold . et . iii . denar .
 Alia i . plod . et lxi . tab . xxxviii . sold .
 Alia unum . . . . et x . tab . xxii sold .
 Summa iii . libr . et xi . sold . et dimid .

Alia xxxiv . tab . xxviii . sold . et dimid .
 Alia i . plod . et lxxxv . tab . cum alberto eius
 frater . xviii . sold . et dimid .

Alia illius alberti eius fratris lxxxvi . tabul . viii .
 soldor . et vii . denar .

Alia ii . plod . minus vi . tab . xxxix . sold .
 Alia i . plod . et liv . tab . xxxviii . sold . et dimid .
 Alia xlv . tab . vi . sold . et . ix . denar .
 Alia i . plod . et xxix . tab . cum fratre xix .
 sold .

Alia lxxv . tab . xi . sold . et . iii . denar .
 Alia i . plod . et . xx . tab . xviii . sold .
 Summa xii . Libr . et xvii . denar .

Hec est Lafranci campioni lxxxvii . tab . viii . sold .
 et viii . denar .

Hec est Lafranci anneno et zilioli de buzolano
 ii . plod . et xii . tab . xxi . sold . et ii . denar .

Hec est Ambrosini et Lafranci Ymelde de casali
 Rumano lxxiv . tab . xi . sold . et iv . denar .

Hee sunt Lafranci Olde de buldamis de asula .
 Prima ii . plod . et vi . tab . xx . sold . et dimid .
 Alia ii . plod . et dimid . xxv . sold .
 Summa lv . sold . (sic) et dim . xx . sold . et mez .
 de precio unius petia a monte clarani .

Hec est Lafranci stevanni et Raymundi i . plod .
 et xlix . tab . xiv . sold . et ix . denar .

Hec est Lafranci Vilane lxxii . tab . vii . sol . et ii .
 denar . quam ad quartum a monte .

Hee sunt Lafranci sansonni predict . et andree
 honorate .

Prima est xlii . tab . v . sold . et ii . denar .
 Alia i . plod . minus iii . tab . v . sold . minus iii .
 denar .

Hee infrascripte sunt domini venture de carzago .
 Prima est xlvii . tab . vii . sold .

Alia iii . plod . et dimid . xxv . sold . (sic) .
 Alia i . plod . et xx . tab . xii . sold .

Alia vegra xliv . tab . xxvi . denar .
 Alia xxx . tab . xviii . denar .

Summa iv . libr . minus xiv . denar . cum xviii . den .
 de precio unius petia a monte clarani .

Hee sunt Iohannis alkisii .
 Prima est . lxxvi . tab . vii . sold . et . vii . den .
 Alia i . plod . x . sold .

Alia XLII. tab. IV. sold. et II. denar.

Alia III. plod. et XXXVIII. tab. XXXIII. sold. et VIII. denar.

Summa LV. sold. et V. denar. cum precio VII. sold. et VII. denar. de una petia a monte clarani.

Hec sunt Iohannis Bellotti I. plod. minus X. tab. IX. sold.

Hee sunt bonvicini de buzolano.

Prima LII. tab. est. V. sold. et II. denar.

Alia XLVII. tab. IV. sold. et VII. denar.

Alia med. plod. V. sol.

Alia LV. tab. VIII. (sic) sold. et III. den.

Alia XLVIII. tab. IV. sold. et VIII. denar.

Alia LXVI. tab. VI. sold. et VII. denar.

Alia LXX. tab. X. sold. et med.

Alia XLIV. tab. IV. sold. et IV. denar.

Summa XLVIII. sold. et I. denar.

Hee sunt dom. venture scopardi.

Prima est. LXXII. tab. VII. sold. et II. denar.

Alia II. plod. et. XXV. tab. XXVII. sold. et dimid.

Summa XXXIII. sold. et. VIII. denar.

Hee sunt bonacursi dragoni.

Prima est III. plod. XXX. sold. et est sui pheudi.

Alia. XV. tab. et XVIII. denar.

Alia I. plod. et mez. VII. sold. et dimid. vigra.

Alia I. plod. et XXXV. tab. XIII. sold. et dimid.

Alia II. plod. et XXV. tab. XXII. sold. et dim.

Alia I. plod. decem sold.

Alia II. plod. XX. sold. sui pheudi quam tenet a Lafranco bovono.

Alia XXV. tab. XXV. denar. vigra.

Alia II. plod. et. LXIII. tab. vigra XIII. sold.

Alia IV. plod. et LXVII. tab. et tenet istam ab illo Lafranco per pheudum. XII. sold. et dimid. et est vigrum.

Alia XXI. tab. et est vigra et II. plod. similiter vigra XI. sold.

Alia III. plod. et XXX. tab. vigra XVI. sold. et dimid.

Alia III. plod. XXX. sold.

Alia II. plod. et X. tab. XXI. sold.

Summa XI. libr. et XIV. sold. et V. denar.

Hee infrascripte ecclesie de carzago.

Prima est VIII. plod. IV. libr. et mez.

Alia II. plod. et LXV. tab. XXVI. sold. et mez.

Alia unum plod. decem sold.

Alia III. plod. XXX. sold.

Alia vigra LI. tab. II. sold. et dimid.

Alia II. plod. et LX. tab. vigra XIII. sold.

Alia vigra I. plod. V. sold.

Alia vigra IV. plod. et XXX. tab. XXI. sold. et mez.

Alia I. plod. et LXVI. tab. XVI. sold. et VII. den.

Alia V. plod. et XXXIX. tab. LIV. sold. et IX. den.

Alia III. plod. XXX sold.

Alia VI. plod. LXIX. tab. III. libr. et VI. sold. et IX. denar.

Alia I. plod. et XX. tab. XII. sold.

Summa XVIII. libr. et VII. sold. et. VII. denar.

Mon. Hist. Patr. XIX.

Hee sunt filiorum qdm dom. mayfredi de buzolano.

Prima octuaginta septem tab. XVII. sold. et III. denar.

Alia II. plod. et XVII. tab. XXI. sold. et. VII. den.

Alia I. plod. et XII. tab. XI. sold. et II. den.

Alia I. plod. et XX. tab. XII. sold.

Alia XLIII. tab. IV. sold. et III. denar.

Alia I. plod. XLIII. tab. XVI. sold. et III. den.

Alia LXX. tab. VII. sold.

Summa III. libr. et. IX. sold. et VII. den. cum XX. sold. et mez. de II. petie terre que sunt a mahe clarani.

Hee sunt martini Lafranci de carzago.

Prima tria plodia et mez. XXXV. sold.

Alia I. plod. vigra V. sold.

Summa XL. sold.

Hee sunt dom. Ugonis de teizonibus carzagi.

Prima est. I. plod. X. sold.

Alia I. plod. et. LXX. tab. XVII. sold.

Summa XXVII. sold.

Hee sunt Widonis de carzago.

Prima est XC. tab. XIII. sold. et dimid.

Alia nonaginta tab. IX. sold.

Alia LXXXVII. tab. VIII. sold. et VII. denar.

Alia LXXXI. tab. VIII. sold. et I. den.

Alia I. plod. et. XLVIII. tab. XXI. sold. et mez.

Alia decem tab. II. sold.

Summa III. libr. et mez. et VIII. denar.

Hee sunt Bernardi de Buzolano.

Prima est LXXX. tab. XII. sold.

Alia I. plod. et XVI. tab. XI. sol. et. VII. denar.

Alia XXIV. tab. vigra XIV. denar.

Alia vigra XXXI. tab. XXVIII. denar.

Alia I. plod. et XL. tab. XIV. sold.

Alia med. plod. V. sold.

Alia I. plod. et V. tab. X. sold. et mez.

Alia I. plod. LXII. tab. XV. sold. et VII. den.

Alia LXX. tab. VII. sold.

Alia I. plod. et XXXIV. tab. XIII. sold. et. IV. denar.

Alia illius nigri buzolani II. plod. et mez. XXV. sold.

Summa quinque libr. et XVI. sold. et. VIII. den.

Hee sunt dom. oprandi dom. Guiscardi de buzolano.

Prima est I. plod. et mez. XVIII. sold.

Alia LXXXV. tab. XII. sold. et IX. denar.

Alia II. plod. et XVII. tab. XXI. sold. et. VII. denar.

Alia LXV. tab. VI. sold. et mez.

Alia LXXIV. tabul. VII. sold. et. IV. denar.

Alia LXVII. tab. XIII. sold. et III. denar.

Alia I. plod. et XXXV. tab. XIII. sold. et. dim.

Alia I. plod. et XXII. tab. XII. sold. et II. den.

Alia XLIII. tab. IV. sold. et III. den.

Alia LXXII . tab . vigra IV . sold . et mez .
Summa V . libr . et XIII . sold . minus I . denar .
cum XVI . sold . et . V . denar . de pretio duarum
petie terre a mane clarani .

Hee sunt teyzonis de carzago .
Prima unum plodium X . sold .
Alia unum plod . similiter X . sold .
Alia vigra I . plod . et X . tab . V . sold . et mez .
Alia vigra II . plod . et LXII . tab . XIII . sold .
Alia III . plod . et LXXXVI . tab . vigra XXXIV . sold . et
III . den .
Alia LXXII . tab . vigra III . sold . et . VII . den .
Alia II . plod . et LV . tab . vigra XII . sold . et IX . den .
Alia vigra . III . plod . et XXX . tab . XVI . sold . et
mez .
Alia illius et vgonis carzagi XII . plod . et LXV . tab .
XXXVII . sol . et mez .
Summa VI . libr . et XIII . sol . et I . den .

Hee sunt oberti de carzago .
Prima est LXXX . tab . IX . sold .
Alia LX . tab . VI . sold .
Alia LXVI . tab . VI . sold . et VII . den .
Alia XXXVII . tab . III . sold . et VII . den .
Alia II . plod . et med . XXV . sold .
Alia II . plod . et VIII . tab . XX . sold . et VIII . den .
Alia I . plod . et XL . tab . XIV . sold .
Alia XXIV . tab . vigra . XIV . den .
Alia I . plod . et XXIII . tab . VI . sol . et I . den .
Alia vigra XXXI . tab . XVIII . den .
Alia vidata LXXII . tab . VII . sold . et II . den .
Alia I . plod . et XII . tab . XI . sold . et II . den .
Alia III . plod . et XXV . tab . XXXII . sold . et mez .
Alia I . plod . et XLIII . tab . XIV . sold . et III . den .
Alia XLII . tab . VII . sold . et VII . den .
Alia vigra unum plod . V . sold .
Alia XXXVIII . tab . et mez . III . sold . et VIII . den .
Alia LXXX . et una tab . IX . sold . et I . den .
Alia LXX . tab . VII . sol . et II . den .
Summa VIII . libr . XVI . sold . et IV . den .

Hee sunt dom . Ottonelli de buzolano .
Prima est II . plod . et XXXV . tab . XXIII . sold . et mez .
Alia III . plod . minus VII . tab . XLIV . sold .
Alia IV . plod . et . XLV . sold .
Alia vigra med . plod . II . sold . et mez .
Alia vigra I . plod . V . sold .
Alia I . plod . et . VI . tab . XV . sold . et X . den .
Alia LVIII . tab . VIII . sold . et mez .
Alia I . plod . et XXX . tab . XIII . sold .
Alia XLIV . tab . IV . sold . et III . den .
Alia XXV . tab . II . sold . et mez .
Alia tria plodia . XXX . sold .
Alia XXXV . tab . III . sold . et mez .
Summa VIII . libr . et XVII . sold . et VII . denar .

Hee sunt Guielmi dom . scopardi .
Prima est . I . plod . et XV . tab . XI . sold . et mez .
Alia I . plod . et XXX . tab . XI . sold .

Alia LXXXV . tab . VIII . sold . et mez .
Alia I . plod . minus tab . VIII . sold . VII . mez .
Alia I . plod . et LXX . tab . VIII . sol . mez . quam
Lafrancus bovonis dicit suam fore et est vigra .
Alia I . plod . et LXXVIII . tab . vigra . VIII . sold . et
IV . den .
Alia vigra . XXX . tab . VII . denar .
Alia vigra LXXI . tab . III . sold . et mez .
Alia II . plod . et LII . tab . XXV . sold . et II . denar .
Alia septem plod . III . libr . et mez .
Alia I . plod . et XXIII . tab . XII . sold . et II . denar .
Alia unum plodium decem . sold .
Alia quinque plodia et XX . tab . LII . sold .
Summa XI . libr . et . XI . sold . et V . denar .

Hee sunt Guielmi Pilati .
Prima est LXVIII . tab . VI . sold et VIII . denar .
Alia tria plodia et LVIII . tab . XXXV . sold . et VIII .
den .
Summa est XLII . sold . et . III . denar . cum precio
unius petia clararum quod precium fuit XXXV . sold .
et VIII . den .

Hee sunt dom . Guielmi de Montexello .
Prima est . I . plod . et XXVII . tab .
Alia illius et zilii et ymelde de montexello I . plod .
et LX . tab . XXIV . sold .
Alia illius et heredis Lafranci et Lafranci de mon-
ticello III . plod . III . libr .
Alia LXIV . tab . VI . sold . et III . denar .
Alia med . plod . V . sold .
Alia II . plod . et X . tab . XXI . sold .
Alia XXX . tab . XVI . sold .
Alia LII . X . sold . et III . denar .
Alia XLV . tab . IX . sold .
Alia I . plod . et XVI . tab . XII . sold . et IV . denar .
Alia XL . tab . VIII . sold .
Alia I . plod . XV . sold .
Summa XI . libr . et VIII . denar .

Hee sunt Guielmi homedei .
Prima est XVI . tab . XIX . denar .
Alia quinque tab . et med . VI . denar .
Alia LII . tab . et med . III . sold .
Summa quindecim sold .

Hee sunt berte tabernarie de carzago .
Prima est LXVI . tab . VIII . sold . et X . den .
Alia LXXXV . tab . XI . solid . et III . den .
Summa viginti solid . et I . denar .

Hee sunt obizonis notar .
Prima est LXXVIII . tab . XI . sold . et IX . denar .
Alia III . plod . et LVII . tab . XXXV . sold . et VII . den .
Alia II . plod . et XL . tab . XIII . sold .
Alia III . plod . et LXXIII . tab . XXXVII . sold . et
III . den .

* Summa quinque libr . minus . XVI . denar . (1).

(1) Nel Cod. n. 9 mancano le quattro linee segnate con *.

* Hee sunt omenboni de carzago.
 * Prima est vigintiquatuor tab. iii. solid. et dimid.
 * Alia lxxv. tab. xi. solid. et iii. den.
 Summa quatuordecim solid. et viii. den.

Hec est Aymonis et heredis zafarij.
 Prima est xlvi. tab. vii. sold. et iii. denar.
 Hec est Aymonis.
 Prima est xlii. tab. xiii. sold.
 Hee sunt roberti merli.
 Prima est xxxi. tab. et. iii. sold. et mez.
 Alia unum plod. et xviii. tab. xi. sold. et viii. den.
 Alia illius Alberti merli i. plod. et xviii. tab. xi. sold. et viii. den.
 Alia unum plod. et xx. tab. xii. sold.
 Summa xl. sold. minus ii. denar. cum xii. sold. de precio unius pecia. A mane clarorum.

Hec est Ottonis raxoni.
 Prima est lvii. tab. vi. sold. et viii. den.
 Hec sunt Guiscardi bernardi.
 Prima est. xviii. tab. v. sold. et mez.
 Alia xxxv. tab. vii. sold.
 Alia xxviii. tab. et mez. iii. sold. et. ii. denar.
 Alia xxvi. tab. iii. sold.
 Alia xxviii. tab. tab. iii. sold. et ii. den.
 Summa xxiv. sold. et x. denar.

Hee sunt Wiscardi de Marciis de asola.
 Prima est lx. tab. quinque sold.
 Alia ii. plod. et x. tab. xxi. sold.
 Alia ii. plod. et xxv. tab. xxii. sold. et mez.
 Alia iii. plod. et xxxvi. tab. xxxiii. sold. et vii. denar.
 Alia lviii. tab. v. sold. et ix. denar.
 Alia xxix. tab. xxxiv. denar.
 Alia duo plodia viginti sold.
 Summa quinque libr. et mez. et vii. denar.

Hee sunt Wiscardi bretti.
 Prima est septuaginta vi. tab. vii. sold. et vii. den.
 Alia xxiii. tab. iii. sold. et mez.
 Alia lx. tab. et mez. xii. sold. et i. den.
 Summa viginti iii. sold. et. ii. denar.

Hec est Orlandi de glerolis.
 Prima est i. plod. et lv. tab. xv. sold. et mez.
 Hee sunt Wiscardi policie.
 Prima et i. plod. x. sold. quam tenet in pseudo a filiis qdm dom. pizonis.
 Alia xix. tab. xiii. denar.
 Alia. quinquaginta et viii. tab. v. sold. et viii. denar.
 Summa xvii. sold. et. viii. denar.

Hec est Wiscardi olive.
 Prima est vii. tab. viii. denar.
 Hec est Wiscardi de zanedonibus.

Prima est octuaginta iii. tab. viii. sold. et iii. denar.

Hee sunt Januarii grimoldi.
 Prima est xix. tab. xlv. den.
 Alia xxxii. tab. vi. sold. et. iii. denar.
 Alia xvii. tab. et mez. xlv. denar.
 Summa est. xiii. sol. et. iii. denar.

Hee sunt egidii minali de carisino.
 Prima est xxvii. tab. iii. sold. et iii. denar.
 Alia xlviii. tab. et mez. ix. sold.
 Alia xxv. tab. v. sold.
 Alia lxxii. tab. xiii. sold. et iii. denar.
 Alia xl. tab. vi. sold.
 Summa xxxvii. sold. et viii. den.

Hec est albertoni scande.
 Prima est i. plod. et lxx. tab. xxxiii. sold.
 Hee sunt bonafidis de malsignato.
 Prima est lxi. tab. et med. xii. sold. et. iii. den.
 Alia xxxi. tab. et. med. vi. sold. et iii. denar.
 Summa xlviii. sold. et med.

Hec est baldelle.
 Scilicet xxxv. tab. vii. sold.
 Alia xxviii. tab. iii. sold.
 Hee sunt Lafranci sansonni.
 Prima est lxxiv. tab. xiv. sold. et viii. denar.
 Alia quinquaginta tab. v. sold.
 Alia xxvi. tab. xxxi. denar.
 Alia xvi. tab. duo. sold.
 Alia octuaginta tab. et mez. viii. sold.
 Summa et. xxxii. sold. et iii. denar.

Hee sunt bernardi constanti.
 Prima est xlv. tab. ix. sold. et. ii. den.
 Alia octuagintaquinque tab. xvii. sold.
 Alia xlv. tab. viii. sold.
 Alia ii. plod. et. xxviii. tab. xxiii. sol.
 Alia due tab. iii. denar.
 Alia illius et zuliani i. plod. et lxxii. tab. xvii. sold. et ii. den. quam tenent in pseudo a domino bonacurso mariane.
 Summa iii. libr. et xiv. sold. et viii. denar.

Hee sunt tocii de buzolano.
 Prima est xxv. tab. et v. sold.
 Alia tres tab. et mez. vii. denar.
 Alia xxviii. tab. v. sold. et mez.
 Alia decem tab. xii. denar.
 Alia quindecim tab. xviii. denar.
 Summa xiii. sold. et vii. denar.

Hee sunt lafranci pasarini buzolani.
 Prima est xvi. tab. iii. sold. et ii. denar.
 Alia xlix. tab. et mez. xiv. sold.
 Alia xxxi. tab. v. sold.
 Summa viginti duo sold. et ii. denar.

Hec est pagani de batoculis.
 Prima xxv . tab . v . sold.
 Hec est Richelde Guielmi caballi.
 Prima est xiiii . tab . et iiii . sold . Reg.
 Hee sunt sichardi.
 Prima est . ii . plod . minus i . tab . iiii . libr . minus iiii . denar . Reg.
 Alia i . plod . minus xi . tab . viii . sold . minus iiii . den .
 Alia lviii . tab . v . sol . et viii . den.
 Alia lxviii . tab . x . sold . (sic).
 Alia lxx . tab . vii . sold.
 Summa iiii . libr . xi . sold . et ii . denar.

Hee sunt Johannis dulceboni.
 Prima est lxxvi . tab . et mez . xx . sold . Reg.
 Alia quinquaginta tab . vi . sold.
 Alia xxxiii . tab . et mez . iiii . sold . et ix . denar.
 Summa . xxx . sold . et ix . denar.

Hec est filiorum vilani.
 Prima est i . plod . et iiii . tab . xx . solid .
 Hec imblavata est uxoris conradi bonsignori.
 Prima est xlii . tab . et mez . xiii . sold . et mez .
 Hee sunt alberti pomi.
 Prima est lxv . tab . xv . sold.
 Alia quinquaginta due tab . v . sol . et ii . denar .
 Alia quatuor tab . et mez . viii . denar.
 Alia xcix . tab . ix . sold.
 Summa viginti viii . sold . et x . denar.

Hee sunt imboltathi.
 Prima est lxxvi . tab . et mez . xxv . sold . et iiii . den .
 Alia xxxii . tab . vi . sold .
 Alia vi . tab . xii . denar .
 Summa viginti duo sold . et iiii . denar.

Hec ecclesie sancti Michaelis de buzolano.
 Prima est xlii . tab . xii . sold . et mez .
 Alia lxxxvi . tab . xvii . sold.
 Alia unum plodium minus iiii . tab . xixx . sold .
 Omnes suprascripte sunt inter regonellam.
 Summa iiii . libr . minus xviii . denar.

Hee sunt capelli ramethelli.
 Prima est quinquaginta una tab . vi . sold.
 Alia xlviii . tab . decem . sold.
 Alia xxxix . tab . viii . sold.
 Alia xvi . tab . et med . iiii . sold . Reg .
 Alia x . tab . ii . sold .
 Summa est xxx . et i . sold .

Hee sunt borle petrachi buzolani.
 Prima est xli . tab . viii . sold . et ii . denar .
 Alia xxvi . tab . v . sold .
 Summa xiii . sold . et ii . denar .

Hee sunt conradi Morini.
 Prima est xlvi . tab . viii . sold . et iv . den .
 Alia xxxii . tab . vi . sold . et iv . den .
 Summa xv . sold . et viii . denar .

Hee sunt ambrosini belezoni ordanj.
 Prima est duo plod . minus iv . tab . xx . sold .
 Alia xxxi . tab . iiii . sold .
 Summa xiii . sold .

Hee sunt bazete.
 Prima est xxxvii . tab . iiii . sold . et viii . den .
 Alia lxvi . tab . vi . sold . et vii . den .
 Summa decem sold . et iiii . denar .

Hee sunt porzelli.
 Prima est xxxi . tab . viii . sold .
 Alia xxx . tab . iiii . sold .
 Alia xxvii . tab . iiii . sold . et viii . den .
 Alia lx . tab . et mez . vi . sold . quam tenet ad quartum . A monte suprascripto .
 Alia illius et morenzoli lviii . tab . vi . sold . minus iiii . den . quam tenet ad quartum . A monte suprascripto .
 Alia quinquaginta due tab . v . sold . et ii . denar .
 Summa xxxi . sold . vii . denar .

Hec est Martini yinne xv . tab . xviii . denar .
 Hee sunt bregunzini iohannis hau .
 Prima est xxv . tab . xxx . denar . quam tenet ad quartum . A monte Aquenigre .
 Alia i . plod . et xx . tab . xii . sold .
 Alia i . plod . et lxiii . tab . xvi . sold . et iiii . den .
 Alia lviii . tab . v . sold . et viii . denar .
 Alia quindecim tab . xviii . denar .
 Alia lxii . tab . vi . sold . et ii . den . quam tenet ad quartum ab ipso monte .
 Alia xix . tab . et mez . duo sold .
 Alia i . plod . minus iiii . tab . x . sold . quam tenet ad quartum . A monte .
 Summa quinquaginta sex . sold . et ii . denar .

Hee sunt alkiroli beroldi.
 Prima est xliii . tab . iiii . sold . et iiii . denar .
 Alia lxxix . tab . et mez . viii . sold .
 Alia unum plod . minus ii . tab . x . sold .
 Alia quinque sold . eme .
 Summa xxvii . sold . et . ix . den .

Hee sunt Lafranci bernardi balacurtelli.
 Prima est i . plod . et xiii . tab . xi . sold . iiii . denar . quam tenet ad quartum A monte .
 Alia xxxiii . tab . iiii . sold .
 Alia i . plod . et xxvii . tab . xii . sold . et vii . denar . de quo precio bonafide filius manuge debet habere tercium .
 Alia illorum lxxxx . tab . ix . sold . quam tenet A monte et de qua reddunt quartum plebi .
 Alia lxxi . tab . xiv . sold . de qua reddit quartum bellexoribus .
 Summa quadraginta novem sold . et x . denar .

Hee sunt turchi.
 Prima est i . plod . minus v . tab . x . sold .
 Alia xxxiii . tab . iiii . sold . et ii . den .

Alia 1. plod. et LXIV. tab. xxxiv. sold. et mez.
Alia xxviii. tab. v. sold. quam tenet ad quartum
ab ottone anselmo.

Alia novem tab. xiii. denar.

Alia 1. plod. et xxv. tab. xii. sold. et mez.
quam tenet in pheudo a dom. bonacurso mariane
et de qua reddit quartum plebi.

Alia sexaginta sex. tab. vii. sold.

Summa iii. libr. et iii. sold. et v. denar.

Hec est Martini berte Moze. 1. plod. et ii. tab.
xx. sold.

Hee sunt Martini Girardi Guitardi.

Prima est xlii. tab. et mez. viii. sold.

Hee sunt alberici dom. Mazoroni de salis.

Prima est lxxviii. tab. vii. sold.

Hee sunt Rogerini oberti arlotti.

Prima est lxvi. tab. vi. sold. et vii. denar.

Hee sunt Rogerini savazoli.

Prima est xxxi. tab. et mez. iii. sold.

Alia lviii. tab. v. sold. et viii. denar.

Summa viii. sold. et viii. denar.

Hee sunt dom. Alkisii de buzolano.

Prima est lxxv. tab. xv. sold.

Alia xlii. tab. vi. sold.

Alia quinquaginta tab. vii. sold. et mez.

Summa viginti octo sold. et mez.

Hee sunt dom. Oprandi de buzolano.

Prima est lxiii. tab. vi. sold. et iii. denar.

Alia xxxviii. tab. et mez. iii. sold.

Alia xxxv. tab. iii. sold.

Summa xiiii. sold. et iii. denar.

Hee sunt filiorum iohannis zercamundi.

Prima est 1. plod. et xv. tab. xi. sold. et mez.
quam tenet in pheudo a comite Walfredo.

Alia xliiii. tab. iv. sold. et dimid.

Alia 1. plod. et li. tab. xv. sold. quam tenet
in pheudo a comitibus longis.

Summa triginta unus sold.

Hee sunt filiorum Marchesii orelle.

Prima est lxiii. tab. vi. sold. et mez. quam te-
net in pheudo a dom. orico mariane. et de qua
reddit quartum ecclesie sive plebi.

Hee sunt dom. Gabrieli Mariane.

Prima est. lxxxviii. tab. xv. sold.

Alia lxxiv. tabul. vii. sold. et iii. denar.

Summa viginti duo sold. et iii. denar.

Hee sunt gambette.

Prima est triginta tab. iii. sold.

Alia 1. plod. et xvi. tab. xi. sold. et vii. denar.

Alia lxxxv. tab. xix. sold.

Summa xxxiii. sold. et vii. denar.

Hee sunt delayti boietti.

Prima est. 1. plod. et xiii. tab. xi. sold. et iv.
denar.

Alia lxxxvii. tab. xiv. sold.

Summa xxvi. sold. et iii. denar.

Hee sunt Cazadei.

Prima est xlv. tab. iii. sold. et mez.

Alia xxvii. tab. et mez. iii. sold.

Summa est octo sold. et mez.

Hee sunt Alberti Argente.

Prima est xlii. tab. vii. sold. minus iii. denar.

Alia xxvi. tab. ii. sold. et mez.

Alia 1. plod. et xlv. tab. xiv. sold. et mez.

Summa xxiv. sold. minus iii. denar.

Hee sunt Salexini grumi.

Prima est. iii. tab. et mez. viii. denar.

Alia xvii. tab. et mez. xxx. denar.

Summa xxxviii. denar.

Hee sunt Alberti de Lanza.

Prima est. xlv. tab. iv. sold. et mez.

Alia quinquaginta una tab. x. sold.

Alia lxx. tab. x. sold. et mez.

Alia lv. tab. v. sold. et mez.

Summa triginta sold. et mez.

Hee sunt gasii Lafranci Lanze.

Prima est. xx. tab. iii. sold.

Alia lxx. tab. x. sold. et mez.

Summa xii. sold. et mez.

Hee sunt filii carisini.

Prima est 1. plod. et ix. tab. et mez. xi. sold.
quam tenet a dom. bonacurso de mariana per
pheudum scutiferris.

Hec est botacii ottolini tanbelle.

Prima est lxxii. sold. et ii. denar.

Hee sunt Alberti Maiatozii.

Prima est viginti vi. tab. v. sold.

Hec est Vgolini marie salkonis.

Prima est lxxxiii. tab. viii. sold. et. iii. den.

Hee sunt Lanzolini.

Prima est xix. tab. xxiii. denar.

Alia quam ipse laborat ad roverxellam xxx. tab
iii. sol.

Alia liv. tab. v. sold. et iv. denar.

Summa xi. sold. et i. denar.

Hee sunt pastelli.

Prima est. 1. plod. et li. tab. xv. sold.

Alia lxxvi. tab. et mez. ix. sold.

Alia xli. tab. iii. sold.

Alia xix. tab. ii. sold. et Archipresbiter dicit esse
suam.

Summa triginta sold.

Hec est Ayroldi.

Prima est xviii. tab. iii. sold.

Hec est iohannis bellotti.

Prima est li. tab. x. sold.

Hec est iohannis Raynoldi.

Prima est quinque plodia et lvii. tab. xvi. sold.

Hec est Bernardini Guberti.

Prima est 1 . plod . et . xi . tab . et mez . xi . sold .
 quam tenet et ad quartum pro illo monte .
 Hee sunt Widonis de tambella .
 Prima est xvi . tab . iii . sold .
 Alia 1 . plod . et xxxvi . tab . xxvii . sold .
 Alia xxxi . tab . et mez . vi . sold .
 Summa triginta sex . sold .

Hee sunt veratini .
 Prima est liii . tab . vi . sold . et mez . quam tenet
 in pheudo a dom . orico mariane et de qua reddit
 quartum plebi .
 Alia xxxvi . tab . et mez . iv . sold .
 Summa decem sold . et mez .

Hec est Alkisii de tambella .
 Prima est xvi . tab . iii . sold .
 Hanc tenet surdellus a monte v . plod . et xxxv .
 tab . xiv . sold .
 Hee sunt montis aque nigre .
 Prima est xxv . tab . ii . sold . et mez .
 Alia lvi . tab . vi . sol . et vii . denar .
 Alia lvii . tab . vii . sold . et viii . den . quam petrus
 buzolani azole tenet ad quartum .
 Alia 1 . plod . et x . tab . xi . sold . quam ipse petrus
 tenet ad quartum .
 Alia lxxxvii . tab . viii . sold . et viii . den . quam ipse
 petrus tenet ad quartum .
 Alia iii . plod . et xv . tab . xxxi . sold . et mez .
 Alia 1 . plod . et xl . tab . xiv . sold .
 Alia 1 . plod . et lxv . tab . xvi . sold . et mez .
 Alia xxxix . tab . iv . sold . minus ii . den .
 Alia lvi . tab . v . sold . et vii . den .
 Alia xxxvi . tab . iii . sold . et vii . den .
 Alia xxxi . tab . iii . sold . et i . den .
 Alia xxv . tab . ii . sold . et mez .
 Alia lxiii . tab . vi . sold . et . iii . den .
 Alia xviii . tab . xxi . den .
 Alia lxii . tab . vi . sold .
 Summa quinque libr . et xi . sold .

Hee sunt pilizoni .
 Prima est tria plodia et lx . tab . xxxvi . sold .
 Alia quinquaginta tab . v . sold . et mez .
 Alia quinquaginta tab . et 1 . plod . xlv . sold .
 Alia unum plodium et lix . tab . xv . sold . et x .
 den .
 Alia unum plodium et xxiii . tab . xii . sold . et iii .
 den .
 Alia xxvi . tab . xxxi . denar .
 Summa iii . libr . et vii . sold . et ii . denar .

Hee sunt dom . Bonvicini .
 Prima est xxxvii . tab . iv . sold .
 Hee sunt Alberici Seitoni .
 Prima est lxiii . tab . vi . sold . et iii . denar .
 Hee sunt dom . Wercii de gambara .
 Prima est 1 . plod . et xix . tab . xi . sold . et x .
 den .
 Alia lxxvi . tab . vii . sold . et vii . den .

Alia 1 . plod . et lxxxii . tab . xvii . sold . et ii . den .
 Alia quinquaginta due tab . v . sold . et ii . den .
 Alia lvi . tab . v . sold . et vii . denar .
 Alia sexaginta sex tabul . vi . sol . et vii . denar .
 Summa lv . sold . minus 1 . denar .

Hec est Iohannis patri Armanni .
 Prima est 1 . plod . minus vi . tab . ix . sold . et
 vii . den .
 Hee sunt iacobi iohannis ricardi .
 Prima est 1 . plod . et xxx . tab . xiii . sold .
 Alia illius et Lafranci vi . plod . et xvi . tab . xi .
 sold . et vii . den .
 Alia 1 . plod . et xx . tab . xii . sold .
 Summa lii . sold . et vii . denar .

Hec est iacobi zaneboni .
 Scilicet triginta sex . tab . xliii . denar .
 Hec est dom . Orici mariane .
 Scilicet xxvii . tab . ii . sold . et viii . denar .
 Hec est Ugonis stevanni .
 Scilicet quinquaginta quatuor tab . v . sold . iv .
 denar .
 Hec est . marie Ugonis .
 Scilicet triginta sex . tab . xliii . den .
 Hec est oberti nigri . iii . xlix . tab . iv . sold . et x .
 den .

Hec est ymole galli . scil . xci . tab . ix . sold . et i .
 den .
 Hec est . Lama de Motelfa scil . ii . plod . xx . sold .
 Hec est Widonis blende . scil . lxxx . tab . viii . sold .
 pro monte .

Hec est Widonis de motelfa scil . lxxx . tab . viii .
 sold . et i . denar .
 Hec est Widonis blanci scil . viginti tab . ii . sold .
 Hec est filii iohannis richardi de mothelfa . scilicet
 1 . plod . et xxvi . tab . xii . sold . et vii . denar .
 Hec est plebis de buzolano . scil . v . plod . ibi ubi
 burgus est edificatus l . sold .

Hec est Bernoci scil . ii . plod . habet in burgo
 minus v . tabul . xxv . sold . minus v . denar .
 Hec est Delaydi megnotti de mothelfa scilic . v .
 plod . et v . tab . l . sold . et mez .
 Summa terrarum A mane parte clarani .

Ascendit sexcentis viginti quatuor librar . et vi .
 sold . et vii . denar .

Hec est Delaydi Mignotti de mothelfa scilicet v .
 plod . et v . tab . l . sold . et mez .

Omnes infrascripte petie de terra sunt A mane
 parte clarani de emptione factis ad castrum sancti
 zenesii tempore potest . dom . Loderenghi de marti-
 nengo .

Hee infrascripte sunt dom . bonacursi Mariane .
 Prima petia est septuaginta tab . vii . sold .
 Alia 1 . plod . et lxxxiv . tab . xvii . sold . et iv .
 denar .

Alia xxxiii . tab . iii . sold . et iii . den .
 Alia xl . tab . viii . sold . de qua reddit bellexori-
 bus de asula quartum
 Alia de illa conditione xxi . tab . v . sold . et ii . den .

Alia xxxxyi. tab. viii. sold. et. vii. den.
 Alia ii. plod. xx. sold.
 Alia i. plod. et. xxiv. tab. xii. sold. et. iv. den.
 Alia decem tab. xii. denar.
 Alia xl. tab. x. sold.
 Alia lxxx. tab. viii. sold.
 Alia duo plod. et xv. tab. xxi. sold. et mez.
 Summa vi. libr. et viginti sex. denar.

Hec est Albertini obizonis botacii scilicet. xxx. tab. in duobus locis inter regonellam vii. sold.
 Hee sunt nasoni pistoris.
 Prima est lxxvii. tab. xiii. sold. et. iiii. denar.
 Alia lxxx. tab. xvi. sold.
 Alia xxvi. tab. vii. sold. et ii. denar.
 Alia xc. tab. xiii. sold. (sic) et mez.
 Alia unum plod. et lxviii. tab. xiii. sold. ?
 Summa iii. libr. et. iii. sold.
 Hee sunt plebis de buzolano.
 Prima est. xviii. tab. iii. sold. et mez.
 Alia lviii. tab. xi. sold. et mez. pro ecclesia iii. zenisii.
 Alia ii. plod. et lxix. tab. pro illa ecclesia l. sold.
 Alia pro illa ecclesia. lxxxvii. tab. et mez. xvii. sold. et mez.
 Alia pro ecclesia i. plod. et xxvi. tab. xxv. sold. et mez.
 Alia xxv. tab. et mez. iii. sold. pro illa ecclesia.
 Alia xvi. tab. et mez. iii. sold. et mez. pro illa ecclesia.
 Alia i. plod. et xxix. tab. xxvi. sold. pro illa ecclesia.
 Alia xxxix. tab. viii. sold. pro illa ecclesia.
 Alia xxv. tab. v. sol. pro ecclesia.
 Alia xli. tab. viii. sold.
 Alia i. plod. et xl. tab. xxi. sold.
 Alia i. plod. et lxxxvii. tab. xvii. sold. et viii. denar.
 Alia unum plod. decem sold.
 Alia ii. plod. et xliiii. tab. xxiii. sold. et mez.
 Alia iii. plod. et viii. tab. xxx. sold. et viii. denar.
 Alia tria plodia xxx. sold.
 Alia ii. plodia et xxvi. tab. xxxiii. sold.
 Alia unum plod. et. xviii. tab. sold. pro illa ecclesia.
 Alia iii. tab. et mez. viii. denar.
 Alia xlv. tab. et mez. vii. sold.
 Alia duo. plod. et due tab. xx. sol.
 Alia iii. plodia et iiii. tab. l. sold. Re. pro predicta. ecclesia inter regonellam.
 Alia i. plod. et lx. tab. et mez. xliii. sold. pro illa ecclesia inter regonellam.
 Alia lv. tab. in illo loco. xvi. sold. pro illa ecclesia.
 Alia lvii. tab. in illo loco xvii. sold. pro illa ecclesia.
 Alia viginti tab. iii. sold.
 Alia i. plod. minus vi. tab. xx. sold.
 Alia lxxxii. tab. viii. sold. et. ii. denar.
 Summa xxvi. Libr. et. xiii. sold. et iii. denar.

Hee sunt comitis Walfredi.
 Prima est iiii. plod. minus. vi. tab. xix. sold.
 Alia xxxviii. tab. vii. sold. et mez.
 Alia med. plod. x. sold.
 Alia xviii. tab. iii. sold. et mez.
 Alia i. plod. et. xiii. tab. xxii. sold.
 Alia lii. tab. x. sold.
 Alia lx. tab. xii. sold.
 Alia lxxxviii. tab. xvii. sold. et mez.
 Alia lxxxvi. tab. xvi. sold.
 Alia unum plod. et xlvii. tab. xxvi. sold. et iiii. denar.
 Alia lxi. tab. vi. sold.
 Alia lviii. tab. v. sold. et. ii. denar.
 Alia xxx. tab. iii. sold.
 Alia xix. tab. ii. sold.
 Alia quinquaginta tab. x. sold.
 Alia i. plod. et. xiiii. tab. xi. sold. et. iiii. denar.
 Alia xxx. tab. vi. sold.
 Alia viginti tab. viii. sold.
 Alia lxxxi. tab. viii. sold.
 Alia i. plod. et. vi. tab. x. sold.
 Alia unum plod. minus i. tab. xxx. sold.
 Alia xxxiii. tab. vii. sold.
 Alia quinquaginta tres tab. viii. sold.
 Alia lx. tab. ix. sold.
 Alia xxxvi. tab. iiii. sold. et. iiii. denar.
 Alia xli. tab. vii. sold.
 Alia lxxvii. tab. xi. sold. et. iii. denar.
 Alia xxxv. tab. v. sold.
 Alia i. plod. et. lxx. tab. xvii. sold.
 Alia ii. plod. et lxxxiii. tab. xxviii. sold. et. iii. denar.
 Alia xxxii. tab. xxxviii. denar.
 Alia lxv. tab. vi. sold. et mez.
 Alia iii. plod. et. xv. tab. xxxii. sold.
 Alia xliiii. tab. et mez. iiii. sold. et mez.
 Alia ii. plod. et xliiii. tab. xxv. sold.
 Alia xxi. tab. et mez. ii. sold.
 Alia i. plod. et viii. tab. et mez. xi. sold.
 Alia xvi. tab. et mez. xx. denar.
 Alia xlviii. tab. v. sold.
 Alia lxxv. tab. viii. sold.
 Alia lxx. tab. et mez. x. sold. et. mez.
 Alia xlvi. tab. vii. sold.
 Alia lviii. tab. v. sold. et. ix. denar.
 Summa viginti tres Libr. et. iii. sold.

Hee sunt zaneboni Spicardi.
 Alia illius de alberti eius fratris lxxxiii. tab. ix. sold.
 Alia illorum de spicardis i. plod. et. xxx. tab. xiii. sold.
 Alia lxxxiii. tab. viii. sold. et. iii. denar.
 Alia filiarum Spicardi i. plod. et. iii. tab. xx. sold. et mez. Regon ?
 Alia lxvi. tab. et mez. vii. sold.
 Alia xix. tab. ii. sold.
 Summa sexaginta unus sold. et v. denar.

Hee sunt Zaneboni Oliverii

Prima est .ii. plod . et . xxxi . tab . xxiii . sold . et
i . denar . quam . tenet ad quartum A monte su-
prascripte .

Alia ii . plod . et . xx . tab . xxii . sold .

Alia unum plod . et viginti sex . tab . xi . sold . et
vii . den .

Alia unum plod . et xxv . tab . xii . sold . et mez .

Alia unum plod . et . lx . tab . xvi . sold .

Alia iii . plod . et . lxxxiii . tab . xlviii . sold . et . iii .
denar .

Alia duo . plod . xx . sold .

Alia i . plod . et mez . xv . sold . quam tenet ad
quartum a filio comit . narisii .

Summa viii . Libr . et . viiii . sold . et dimid .

Hee sunt zanini marchesii de cavagis .

Prima est lxvii . tab . vi . sold . et . viii . denar .

Alia sexaginta tab . sex . sold .

Summa xii . sold . et . viii . denar .

Hee sunt zaneboni Borse .

Prima est . xxxvi . tab . xliii . denar . pro monte
dicto .

Alia xxiii . tab . xxvii . denar . pro illo monte .

Alia xiii . tab . xv . denar . pro illo monte .

Summa vii . sold . et i . denar .

Hee sunt Zanebelli regenzi .

Prima est triginta tab . iii . sold .

Alia li . tab . v . sold . et i . denar .

Alia i . plod . et viii . tab . x . sold . et ix . denar .

Alia illius et Alberti eius fratris ii . plod . et . xvi . tab .
xxi . sold . et . vii . denar . quam ipsi tenent in pheudo
a dom . bonacurso mariane .

Alia i . plod . et xv . tab . xi . sold . et mez .

Summa lii . sold . minus i . denar .

Hee sunt Alescii bonsignori .

Prima est . xvi . tab . et mez . iii . sold . et . ii .
denar .

Alia xxvi . tab . et mez . v . sold . et iii . denar

Alia quinque tab . xii . denar .

Alia illius et petri eius nepotis xviii . tab . iii .
sold .

Alia xiii . tab . ii . sold . et mez .

Alia xii . tab . xviii . denar .

Alia undecim tab . xii . denar .

Alia xi . tab . xiii . den .

Alia duodecim tab . xiiii . denar .

Summa viginti sold . et . viii . denar .

Hee sunt zaneboni bernardi guilielmi .

Prima est i . plod . lxv . tab . xxiii . sold .

Alia undecim tab . xxvi . denar .

Summa xxvi . sold . et ii . denar .

Hee sunt ottonis Paslasinus .

Prima est . xiii . tab . xv . denar .

Alia totidem et totidem pretio .

Alia lix . tab . v . sold . et . x . denar .

Alia xxvii . tab . et mez . viii . sold . Re ?

Alia i . plod . et . minus viii . tab . xviii . sold .
minus iii . den . Re .

Summa xlviii . sold . et i . denar .

Hee sunt ottonis pome de casali Rumano .

Prima est . i . plod . et . et . xv . tab . xi . sold .
et mez .

Alia i . plod . et . xii . tab . xi . sold . et . ii . denar .

Summa xxii . sold . et . viii . denar .

Hec est ottonis fornarii .

Prima est ii . plod . et liii . tab . xxv . sold . et . iii .
denar .

Hec est . ii . ottonis mariane .

Prima est xxix . tab . xxxiii . denar .

Hec est otte Arckatorij .

Prima est . xvii . tab . et mez . iii . sold . et . v . den .

Hec est orlandi ottoni .

Prima est . i . plod . et . vi . tab . x . sold . et mez .
qaam tenet in pheudo a comitibus .

Hee est oddolini mothelfe .

Prima est xlix . tab . iii . sold . et x . denar .

Hee sunt ottonis roffo mothelfe .

Prima est . iii . plodia xl . sold .

Alia i . plod . et . vi . tab . x . sold . et . vii . den

Alia xlv . tab . iii . sold . et mez .

Alia xxxviii . tab . iii . sold . et . viiii . denar .

Alia vigintiduo tab . xxvii . denar .

Alia xiiii . tab . xxviii . denar .

Alia lxxii . tab . vii . sold . et ii . denar .

Summa iii . Libr . xi . sol . et vii . denar .

Hec est orlandi meiarii .

Prima est lxxi . tab . xiiii . sold . et . ii . denar .

Hee sunt Ospinelli de carzato .

Prima est lxii . tab . vi . sold . et ii . denar .

Alia lxxxviii . tab . vii . sold . et . viiii . denar .

Summa xvi . sold . minus . iii . denar .

Hec est oberti Rubei scilicet unum plod . x . sold .

Hee sunt ottonis camorij .

Prima est . xlviii . tab . iii . sold .

Alia i . plod . et . vi . tab . xxi . sold .

Summa vigintiquinque sold .

Hec est obertini petri Rubei scil . i . plod . et
xlvi . tab . vii . sold . et . vii . denar .

Hec est ottonis pennacii scil . lxxv . tab . xiii . sold .

Hec est filii oberti savazii .

Prima est lxxxix . tab . viii . sold . quam tenet ad
quartum . A monte .

Hee sunt bellexorum de Asola .

Prima est . lxiii . tab . x . sold .

Alia xxxix . tab . iii . sold .

Alia xxxvi . tab . iii . sold . et . vii . denar .

Alia ii . plod . et . xii . tab . xx . sold .

Alia lxxii . tab . vii . sold .

Alia i . plod . et . xl . tab . xiiii . sold .

Summa lviii . sold . et vii . denar .

Hec est zilioli de bellexoribus .
 Prima est LXVI . tab . VI . sold . et VII . denar .
 Hec est zilioli de bellexoribus .
 Prima est LXVI . tab . VI . sold . et VII . denar .
 Hec est Armagni .
 Prima est I . plod . et XLVI . tab . XIII . sold . et VII . den .
 Hec est martini petri armagni . scilicet II . plod . et XXV . tab . XXII . sold . et mez .
 Hec est airodi de aldricis .
 Prima est LIII . tab . X . sold .
 Hec est dom II . blandine scilicet . XIII . tab . XVI . denar .
 Hee sunt dom . fulconis . mariane .
 Prima est LXXVII . tab . et mez . VIII . sold .
 Alia XXXI . tab . III . sold .
 Alia octuaginta tab . VIII . sold .
 Summa viginti duo sold .
 Hee sunt abraam de gambara .
 Prima est unum plod . et decem tab . XI . sold .
 Alia I . plod . et LVII . tab . XV . sold . et VIII . denar .
 Alia LXVIII . tab . VIII . sold . et IX . denar .
 Alia LXXX . tab . VIII . sold . quam tenet brixianus filius . petherboni .
 Alia XXXII . tab . III . sold . et II . denar .
 Alia tria plod . et triginta una tab . XXXIII . sold . et I . denar .
 Alia unum plod . et XL . tab . XIII . sold .
 Alia LXXXII . tab . VIII . sold . et II . denar .
 Summa quinque libr . minus II . denar .
 Hec est Ugonis pilatti scil . I . plod . XII . tab . XI . sold et II . den .
 Hec est Redulfi filii Lafranci mathalie .
 Prima est unum plod . et XXVI . tab . XII . sold . et II . denar .
 Hec est petri martini Arimanni scilicet II . plod . et mez . XXV . sold .
 Hee sunt alberti Alene .
 Prima est I . plod . et XLII . tab . XIII . sold . et II . denar .
 Alia I . plod . et LXIII . tab . XVI . sold . et III . denar .
 Alia LXVI . tab . sold . VI . et VII . denar .
 Summa triginta septem sold .
 Hec est mazoli nigri . scil . unum plod . X . sold .
 Hec est alberti bochi . scil . LXXXVIII . tab . VIII . minus . I . denar .
 Hec est alberti boldraci scilic . unum plod . X . sold .
 Hee sunt Raymundi natalis .
 Prima est unum plod . minus X . tab . IX . sold .
 Alia quinquaginta tres tab . V . sold . et XIII . denar .
 Alia II . plod . et XXV . tab . XXII . sold . et mez .
 Alia quinquaginta tres tab . V . sold . et III . denar .
 Summa quadraginta duo sold .
 Hec est brogne . scilicet nonaginta tab . VIII . sold .
 Hee sunt Raymundi ottonis raynerii .

Prima est I . plod . et XX . tab . XII sold .
 Alia XLIII . tab . III . sold . et III . denar .
 Summa sedecim sold . et III . denar .
 Hec est Moschazani scilicet . XLVII . tab . V . sold . et VIII . denar .
 Hec est Raymundi stevanni scil . LXXXII . tab . VIII . sold . et II . denar .
 Hec est Walfredi pertraversi . scilic . unum plodium et XLIII . tab . XIII . sold . et III . denar .
 Hec est Walfredi scilicet quinquaginta due tab . V . sold . et II . denar .
 Hec est Oberti filii brixiani . scil . XL . tab . III . sold .
 Hec est filii brixiani . scilic . octuaginta octo tab . VIII . sold et VIII . denar .
 Hec est homedei botti scil . quadraginta due tab . III sold . et II . denar .
 Hec est asole scilic . duo plod . et mez . XXV . sold .
 Hee sunt ramaldi mothelfe .
 Prima est . I . plod . et XII . tab . XI . sold . et II . denar .
 Alia LX . tab . sex . sold . et I . den .
 Alia I . plod . et XXXVII . tab . XII . sold . et II . denar .
 Alia I . plod et LXXXII . tab . XVIII . sold . et II . denar .
 Alia II . plod . viginti sold .
 Alia duo plod . et XXIII . tab . XXII sold . et III . denar .
 Alia XII . plod . VI . Libr .
 Alia VI . plod . III . Libr .
 Alia sex plod . minus VI . tab . tres Libr . minus VII . denar .
 Alia quinque plod . quinquaginta sold .
 Alia LXXII . tab . VII . sold . et II . denar .
 Summa XVIII . Libr . et VII . sold .
 Hee sunt ecclesie de villa .
 Prima est VII . plodia et XL . tab . XIII . sold .
 Alia XXX . tab . XIII . sold .
 Alia unum plod . et XL . tab . XIII . sold .
 Alia de carpariis nonaginta tab . VIII . sold .
 Summa quadraginta sold .
 Hec est presbiteris de villa scilicet in duobus locis LXXX . tab . VIII . sold .
 Hee sunt filii ferri armanni .
 Prima est I . plod . et XXXIII . tab . XIII . sold . et III . denar .
 Alia I . plod . X . sold .
 Summa XXIII . sold . imper . et III . denar .
 Hec est filii Armanni .
 Prima in duobus locis est LX . sex tab . VI . sold . et VII . den .
 Hec est formigie mothelfe . scilicet unum plod . X . sold . quam tenet a monte ad quartum .
 Hec est bonagente scil . unum plod . et XXXIII . tab . XIII . sold . et III . den .
 Hec sunt dom . Azeboni comitis .
 Prima est XLIII . tab . III . sold . et III . den .

Alia 1 . plod . et xxxvii . tab . xiii . sold . et viii . denar .

Alia 1 . plod . x . sold .

Alia lxxiiii . tab . vii . sold . et iiii . denar .

Alia totidem in omnibus .

Alia lxxv . tab . vii . sold . et med .

Alia 1 . plod . et lviii . tab . xv . sold . et viiii . denar .

Summa iii . libr . et v . sold . et iiii . denar .

Hec est Ambrosii bochi .

Prima est 1 . plod . et xxvi . tab . vii . sold . et vii . denar .

Hee sunt Alberti regenti .

Prima est 1 . plod . et viii . tab . x . sold . et ix . denar .

Alia novem tab . x . denar .

Summa undecimi sold . et vii . denar .

Hee sunt arigerii ferarii .

Prima est lxxviii . tab . viii . sold . minus 1 . denar .

Alia lxxvi . tab . viii . sold . et vii . denar .

Alia 1 . plod . minus x . tab . viiii . sold .

Alia ii . plod . minus xv . tab . xviii . sold . et med .

Alia xlviii . tab . xlvii . denar .

Summa xlvii . sold . et vii . den .

Hec est Azolini gisolfi . scil . 1 . plod . et xx . tab . xii . sold .

Hec est Alckerini ferarii . scil . vinginti tres tab . xvii . denar .

Hec est Azonis . scil . quinquaginta due tab . v . sold . et ii . denar .

Hec est unius mulieris mothelfe nomen cuius ignoro scil . xxviii . tab . xxxiiii . denar .

Hee sunt mori de rina . scil . nonaginta v . tab . viiii . sold . et mez .

Alia xcv . tab . viiii . sold . et mez .

Summe xviii . sold .

Hee sunt ottonis bellini .

Prima est unum plod . x . sold .

Alia 1 . plod . et xxxv . tab . xiii . sold . et mez .

Summa xxiii . et mez .

Hee sunt recinverati clerici mothelfe .

Scilicet . iiii . plod . et xxxiii . tab . de qua reddit quartum montem et est livellus xliii . sold . et iii . denar .

Hec est martini petrachi scil . unum plod . et xiii . tab . xi . sold . et iii . denar .

Hec est sapielli . scil . novem tab . x . denar .

Hec est Martini berte Alene . scil . xl . tab . iiii . sold .

Hec est Martini guxoli . scil . xlv . tab . iiii . solid . et mez .

Hec est Mutonis bernardi . scil . xlv . tab . v . sold . et vii . den .

Hee sunt Bertolotti caleffi .

Prima est vidata 1 . plod . et xxv . tab . xiii . solid . et mez .

Alia 1 . plod . et lxx . tab . xvii . sold .

Summa triginta solid . et mez .

Hee sunt Bertolotti pizoli . scil . 1 . plod . et lv . tab . xv . sold . et mez .

Alia lxvi . tab . vi . solid . et vii . denar .

Summa viginti duo solid . et 1 . denar .

Hec est Vastapanis . scil . unum plod . et l . tab . xv . solid .

Hec est benvenuti conradi caprioli . scilicet . xxx . tab . iii . solid . quam dicit gracios suam fore .

Hee sunt dom . Martini Rivalte .

Prima est lx . tab . vi . solid .

Alia duo plod . et lxxx . tab . xxviii . solid .

Summa triginta quatuor solid .

Hec est filii semenelli . scilicet . lxxx . tab . viii . solid .

Hec est tonsi boldrici . scil . lxii . tab . vi . solid et . ii . den .

Hec . est ambrosii burgi et egidii .

Prima est . ii . plod . minus viiii . tab . xx . solid . minus x . denar .

Hec est segatorii .

Prima est lxxii . tab . vii . solid . et ii . denar .

Alia xxxviii . tab . xlv . denar .

Alia viginti octo tab . xxxiiii . den .

Summa xiii . solid . et mez .

Hee sunt Widonis Cavalli .

Prima xxvii . tab . xxxii . denar .

Alia 1 . plod . minus ii . tab . x . solid . minus . ii denar .

Alia octuaginta . tab . viii . solid .

Summa viginti solid . et mez .

Hee sunt gracii vercii . scil . unum plod . et vi . tab . x . s . et vii . den .

Alia unum plod . et mez . xv . solid .

Summa xxxviii . solid . et viiii . denar .

Hec est Azzoni et Zanini savie et blave .

Prima est quinquaginta due tab . v . solid . et ii . den .

Hee sunt lumbardini mothelfe .

Prima est xlviii . tab . lviii . denar .

Alia quinquaginta tab . v . solid .

Summa x . solid . minus . ii . denar .

Hec est gariberti . scil . 1 . plod . et xlv . tab . xiii . solid . et vii . den .

Hec est alberti cazonis mothelfe .

Prima est lxxxii . tab . cum l . tab . que sunt scripture super nomen suum viii . solid . et ii . den .

Hec est Lafranci ymelde . scil . liiii . tab . v . solid . et iii . den .

Hec est dom . montenarii mariane .

Prima est i . plod . et xv . tab . xi . solid . et mez .
 Hee sunt ecclesie de mothelfa .
 Prima est xiiii . tab . xvi . den .
 Alia illius et delacora ii . plod . et xxxvi . tab .
 xxiii . solid . et vii . den .
 Summa viginti quinque solid . minus i . den .

Hee sunt Mazore .
 Prima est lxi . tab . vi . solid . et i . denar .
 Alia xxxiii . tab . iii . solid . et iii . den .
 Summa novem solid . et iii . denar .

Hee sunt cazaverte et crinoxani mothelfe .
 Prima est xlviii . tab . et lviii . den .
 Hec est vgonis et jacobi iohannis Ricardi .
 Prima est xxxii . tab . xxxviii . denar .
 Hec est dom . boxadri de salis . scil . quinquaginta
 tab . v . solid .
 Hee sunt dom . meliorati de salis .
 Prima xxx . tab . iii . solid .
 Alia viginti tres tab . xxvii . denar .
 Alia quinquaginta tab . v . solid .
 Summa decem solid . et ii . den .

Hee sunt tinege et Guiscardi fratrem .
 Prima est ii . plod . et . xlvii . tab . xiiii . solid .
 et vii den .
 Alia i . plod . et xlviii . tab . xiiii . solid . et x . den .
 Summa viginti viii . solid . et mez .

Hec est filiorum Ardengi glerole . scil . lxxviii . tab .
 vi . s . et viiii . den .
 Hee sunt dom . redulfi mariane .
 Prima est xxvi . tab . xxxi . denar .
 Alia i . plod . et lviii . tab . xv . solid . et viiii . den .
 Alia xlvi . tab . iii . solid . et vii . denar .
 Summa viginti tres solid . minus i . denar .

Hee sunt filiorum egidii de glerola de casali
 rumano .
 Prima est iii . plod . et xiiii . tab . xi . solid . et
 iii . den .
 Alia ii . plod . et xxviii . tab . xxii . sold . et viiii .
 denar .
 Summa triginta quatuor solid . et i . denar .

Hec est teutaldi chabellini scil . xlv . tab . iii .
 solid . et mez .
 Hee sunt Ambrosii oraboni et filii ymelde .
 Prima est i . plod . et xxxiiii . tab . xiii . sold . et
 iii . den .
 Alia solomodo illius ambrosii xvii . tab . xx . den .
 Alia ipsorum duorum lxiiii . tab . vi . solid . et iii .
 den .
 Summa quindecim solid .

Hee sunt nigri bosie scil . vigintidue tab . xxvi . den .
 Alia i . plod . et xxvii . tab . xii . solid . et viii .
 den .
 Summa quindecim solid . minus ii . den .

Mon. Hist. Patr. XIX.

Hee sunt malanocte mothelfe .
 Prima est xxxviii . tab . xlvii . den .
 Alia l . tab . solid . v .
 Alia i . plodio et l . tab . xv . solid .
 Summa xxiiii . solid . minus ii . denar .

Hee est malanocte et Zaneboni . scil . tria plodia
 et xxiiii . tab . xxxii . solid . et iii . den . quam te-
 nent ad quartum et fictum a filiis comitis narisii .
 Hee sunt dom . Rosini de caravazio .
 Prima est xcii . tab . viiii . solid . et ii . den .
 Alia xxviii . tab . et xxxiii . denar .
 Summa duodecim solid . minus i . denar .

Hee sunt dom . anselmi egidii . scil . xxx . tab . iii .
 solid . quam gracios dicit suam fore .
 Alia lviii . tab . v . solid . et ix . den .
 Summa octo solid . et ix . den .

Hee sunt nicholi botti scil . xviii . tab . xxi . denar .
 Alia lii . tab . v . solid . et ii . denar .
 Alia illius et benvenuti lxxxvi . tab . viii . solid .
 et vii . denar . quam gracios de advocatis dicit suam
 esse .
 Summa quindecim solid . et mez .

Hee sunt gracii vircij de camiretis .
 Prima i . plod . et xxxii . tab . xiii . solid . et ii . den .
 Hee sunt roberti merli .
 Prima est xl . tab . iii . solid .
 Hec est petri pilizoni Asule scil . ii . plod . et lviii .
 tab . terra in duobus locis xxv . sold . et ix . denar .
 Hee sunt delayti merli .
 Prima est xl . tab . iii . solid .
 Alia iii . plod . xl . solid .
 Summa xliiii . solid .

Hec est alberti cavalli .
 Prima est unum plod . et xv . tab . xi . solid .
 et mez .
 Hec est Ambrosii gisulfi de asula .
 Prima decem plod . quinque libr .
 Hee sunt dom . Advocati .
 Prima est quinque plod . l . solid .
 Alia i . plod . et liiii . tab . quam ipse advocatus et
 gracios dicunt suam esse xv . sold . et iii . denar .
 Summa tres libr . et v . solid . et iii . denar .

Hec est gracii de Advocatis .
 Prima est quinque plod . et xxxii . tab . liiii . solid .
 et ii . den .
 Hec est vberti rubei scilic . xxxiiii . tab . xl . den .
 Hee sunt Gracii mariane .
 Prima est i . plod . et lxii . tab . xvi . solid . et ii .
 denar .
 Alia lvi . tab . vi . solid . minus v . denar .
 Summa xxii . solid . minus iii . den .

Hec est Gracii marte . scil . i . tab . v . sold .
 Hec est Widonis martini scil . i . plod . x . solid .

Hee sunt natalis de asula.
 Prima est .ii. plod . et mez . xxv . solid .
 Alia i . plod . et xxxvii . tab . xiii . solid . et . iii . den .
 Alia i . plod . minus vi . tab . xi . solid . minus v . den .
 Alia xxviii . tab . xxxiiii . denar .
 Summa l . solid . minus iii . denar .

Hec est cimbrili bolse mothelfe . scil . i . plod . x . solid .

Hee sunt ecclesie de casali rumano .
 Prima est lxxvii . tab . xi . solid . et mez .
 Alia xlviii . tab . viii . solid . et mez .
 Alia ii . plod . et xiiii . tab . lvi . solid .
 Alia ii . tab . ii . denar .
 Summa iii . libr . et xvii . solid . et ii . den .

Hee sunt bonacursi egidij martini .
 Prima est ii . plodia et xxx . tab . xxiii . solid .
 Alia tria plodia et lx . tab . in simul cum domino delayto que est vigra xviii . solid .
 Alia tria plodia minus x . tab . de qua honor et districtum est heredis dom . Anselmi xiii . solid . et mez .
 Summa quinquagintaquinque solid . et mez .

Hee sunt Bernardi medici de platina .
 Prima est i . plod . et xxxvii . tab . vi . solid . et mez .
 Alia xlvii . tab . xxviii . denar . vigra tota .
 Alia i . plod . et lxxviii . tab . vii . solid . et . viii . den .
 Alia lxxxvii . tab . viii . solid . et vii . den .
 Alia i . plod . et lxxvii . tab . xxvii . solid . et mez .
 que est pignus domini Widonis carzagi .
 Summa quinquaginta sex solid . et ii . denar .

Hec sunt vgonis rothogi .
 Prima est i . plod . minus v . tab . viii . sold . et iii . denar .
 Hec est alberici bononij vacce . scil . ii . plod . et xxviii . tab . xxii . solid . et viii . denar .
 Hee sunt dom . Ribaldi de glerola .
 Prima est i . plod . et lxxiiii . tab . xxvii . solid .
 Hee sunt petri civiane .
 Prima est tria plodia xxx . solid .
 Alia vii . plod . et x . tab . vigra xxxv . solid . et mez . et in ea petit dom . delaytus rationem .
 Alia i . plod . et xxx . tab . xiii . solid .
 Alia i . plod . et lxxviii . tab . xvii . solid . et viii . denar .
 Summa quinque libr . minus xlvi . denar .

Hee sunt dom . bernardi clerici de buzolano .
 Prima vigra est i . plod . et xxvi . tab . vi . solid . et iii . denar .
 Alia iii . plod . et mez . xxii . solid . et mez . vigra .
 Summa viginti viii . solid . et ix . denar .

Hee sunt dom . bonacursi de mariana .
 Prima est i . plod . minus ii . tab . x . solid . minus ii . denar . in qua bellexori habent quartum .
 Alia i . plod . et xliii . tab . de illa conditione xiii . solid . et iii . den .
 Alia lxx . tabul . de illa conditione x . solid . et mez .
 Alia i . plod . et lxii . tab . xxiiii . solid . et iii . denar . de illa conditione .
 Alia triginta sex . tab . vii . solid . de illa conditione .
 Alia unum plod . et . iii . tab . x . solid . et iii . denar .
 Alia i . plod . et xli . tab . xiiii . solid . et i . denar .
 Alia vigra et est subtus stemum . xv . solid .
 Summa quinque libr . et . v . solid . et iii . denar .

Hec est sonnace canedi . Prima est lxx . tab . xvi . solid .
 Hec est moscacini de buzolano .
 Prima est i . plod . et lxx . tab . xvi . solid .
 Alia xlvii . tab . iii . solid . et . vii . den .
 Summa viginti sold . et vii . denar .

Hec est dom . baldoini ramedelli . scil . lxxxviii . tab . vigra iii . solid . et iii . denar .
 Hec est . Widonis clerici scil . lxxii . tab . vigra iii . solid . et mez .
 Hec est Muscardi . scil . i . plod . et xiiii . tab . vigra . v . sol . et vii . den .

Hee sunt muscazani .
 Prima est lxxiii . tab . vi . sol . et iii . denar .
 Alia xl . tab . iii . solid .
 Summa decem solid . et iii . denar .

Hee sunt Widonis alferi .
 Prima est i . plod . vigra v . solid .
 Alia i . plod . et xxxiii . tab . xiii . solid . et iii . den .
 Summa xviii . solid . et iii . denar .

Hec est tanu rothogii de carzago .
 Prima est iii . plod . et lxx . tab . xlvii . sold . scil . quam tenet in feudo a petro evuane .
 Hee sunt nigri bosie .
 Prima i . plod . et xx . tab . xviii . solid .
 Alia i . plod . et mez . xv . solid .
 Alia ii . plod . l . solid .
 Alia i . plod . et lxxiiii . tab . xvii . solid . et iii . den .
 Alia xxv . tab . ii . solid . et mez .
 Alia tria plodia et . xii . tab . lxxviii . solid .
 Summa novem libr . et x . denar .

Hee sunt belzochi de carzago .
 Prima est liiii . tab . vigra xxxi . den . quam tenet in pheudo a lafranco bovonis .
 Alia tria plodia xxx . solid .
 Summa viginti tres solid . minus v . denar .

Hec est bonfati et obizonis filii qdm zanoni .
 Prima est i . plod . et v . tab . x . solid . et mez .
 Hec est Rustici Zaneboni .

Scilicet II. plod . et LXX . tab . XXVII . solid . quam
Lafrancus bovonis litigato .

Hee sunt lumbardi Wazonum .

Prima est tria plodia XXX . solid .

Alia octo tab . XII . denar .

Alia triginta sex tab . III . solid . et VIII . denar .

Alia LXXX . tab . XXIII . solid .

Alia XLII . tab . III . solid . et II . denar .

Summa tres libr . et XXXIII . denar .

Hec sunt fiboldi glerole et filiorum carogi .

Prima est II . plod . et triginta tab . XXIII . solid .

Alia quinque tabul . sex denar .

Summa viginti tres solid . et dimid .

Hee sunt Vgonis ferarii casali rumano .

Prima est II . plod . et LVI . tab . XXV . solid . et
VII . denar .

Alia unum plod . et LVI . tab . XV . sold . et VII .
den .

Alia tria plod . minus VII . tab . XXXI . solid . et
VIII . den . minus .

Alia quatuor plod . et quadraginta . tab . XLIII .
solid .

Summa VI . libr . minus III . solid . et mez .

Hee sunt alberti alkerii carzagi .

Prima est II . plod . et LXXI . tab . XXLI . solid . et
I . denar . quam tenet in pheudo a belio .

Alia unum plod . et XLVIII . tab . XVI . solid . et
VIII . denar .

Summa quadragintiduo solid . et IX . denar .

Hec est heredis chignelli de fontanella scilicet .
LXIII . tab . XXVI . solid . et III . denar .

Hec est filiorum carogii scilicet . LXXXIII . tab . VIII .
solid . et III . den .

Hee sunt ambrosii oraboni de casali rumano .

Prima est unum plod . et dimid . XV . solid .

Alia LXXVIII . tab . VII . solid . et VIII . denar . quam
reddit fictum unum denar . dom . gandulfo pontolij .

Alia petia triginta V . tab . III . solid . et mez .

Alia XVIII . tab . XX . denar .

Alia XLVIII . tab . III . solid . et IX . denar .

Alia II . plod . et XLIII . tab . XLVIII . solid . et mez .

Alia quinque solid . et III . denar . que est LIII .
tab .

Summa quatuor libr . et III . denar .

Hee sunt gracii advocatis .

Prima est nonaginta tab . VIII . solid .

Alia XLVIII . tab . V . solid . et VIII . denar .

Summa XIII . solid . et VIII . den .

Hee sunt calvi de riciis .

Prima est I . plod . et III . tab . X . solid . et III .
denar .

Alia XXXVII . tab . et mez . III . solid . et VII .
denar .

Summa XIII . solid . et XI . denar .

Hee sunt benvenuti conradi caprioli .

Prima est LXX . tab . et VII . solid .

Alia illius et urlandi de glerola et filii egidii . III .
plod . et XX . tab . XXXII . solidor .

Alia illius et urlandi II . plod . et LXX . tab . XXVII .
solid .

Alia una tab . et mez . unus denar . et mez .

Alia illorum orlandi et benvenuti XII . tab . XIII .
denar .

Alia LXXVIII . tab . XVIII . solid . et VIII . denar .

Alia illorum . XXXVI . tab . III . solid . et VII . den .

Alia L . tab . V . solid . et II . den .

Alia II . plod . minus VI . tab . iterum XXXVIII . solid .

Alia I . plod . XXV . solid .

Alia LXXV . tab . XI . sol . et III . den .

Alia I . plod . et XXX . tab . XVIII . sol . et mez .

Alia XLV . tab . VI . sol . et VIII . den .

Alia LXX . tab . X . sol . et mez .

Alia I . plod . et XX . tab . XVIII . sol .

Alia LXXIII . tab . VII . sol . et III . den .

Alia LI . tab . III . sol . et VII . den .

Alia XXXVIII . tab . III . sol . et X . den .

Alia LXXII . tab . VII . sol . et II . den .

Alia I . plod . et XXVII . tab . XII . sol . et VIII . den .

Alia XXXI . tab . XXXVII . den .

Summa XIII . libr . et XVII . sol . et VII . den . et
dimid .

Hee sunt orlandi de glerola .

Prima est I . plod . et XXXVII . tab . XIII . sol . et
VIII . den .

Alia illius et benvenuti conradi caprioli et lafranci
egidii III . plod . et X . tab . XXXI . sol .

Alia I . plod . et X . tab . XXVII . sol . et mez .

Alia I . plod . et XVI . tab . XI . sold . et VI . den .

Alia I . plod . minus sex . tab . XXXVIII . sol .

Alia I . plod . et LXXVIII . tab . XLIII . sold .

Alia in duobus locis II . plod . et LXXVII . tab .
LXXVIII . sol . et III . den .

Alia II . et III . tab . XL . sol . et VIII . den .

Alia LXXV . tab . XI . sold . et III . den .

Alia XLV . tab . VI . sol . et IX . den .

Alia quadraginta tab . VI . sold .

Summa quindecim libr . et VII . denar .

Hee sunt cibe de casali rumano .

Prima est XLV . tab . III . sol . et dimid .

Alia illius et nuvolini eius fratris LXXIII . tab . VII .
sol . et III . den .

Summa undecim sol . et X . den .

Hec est petri foli de casali rumano scilicet . I . plod .
et LXXVII . tab . XVII . sol . et VIII . den .

Hec est petri viviani scilicet . LXXII . tab . VII . sol .
et II . den .

Hec est petri lafri de montexello . scilicet . XXXVIII .
tab . VII . sol . et VIII . den .

Hec est facioli Vgonis ferarii scilicet . LXXII . tab .
VII . sol . et II . denar .

Hee sunt filiorum domini Uldrathi .

Hee sunt natalis de asula.

Prima est .ii. plod. et mez. xxv. solid.

Alia i. plod. et xxxvii. tab. xiii. solid. et .iii. den.

Alia i. plod. minus vi. tab. xi. solid. minus v. den.

Alia xxviii. tab. xxxiii. denar.

Summa l. solid. minus iii. denar.

Hec est cimbrili bolse mothelfe. scil. i. plod. x. solid.

Hee sunt ecclesie de casali rumano.

Prima est lxxvii. tab. xi. solid. et mez.

Alia xlviii. tab. viii. solid. et mez.

Alia ii. plod. et xiii. tab. lvi. solid.

Alia ii. tab. ii. denar.

Summa iii. libr. et xvii. solid. et ii. den.

Hee sunt bonacursi egidij martini.

Prima est ii. plodia et xxx. tab. xxiii. solid.

Alia tria plodia et lx. tab. in simul cum domino delayto que est vigra xviii. solid.

Alia tria plodia minus x. tab. de qua honor et districtum est heredis dom. Anselmi xiii. solid. et mez.

Summa quinquagintaquinque solid. et mez.

Hee sunt Bernardi medici de platina.

Prima est i. plod. et xxxvii. tab. vi. solid. et mez.

Alia xlvii. tab. xxviii. denar. vigra tota.

Alia i. plod. et lxxviii. tab. vii. solid. et .viii. den.

Alia lxxxvii. tab. viii. solid. et vii. den.

Alia i. plod. et lxxvii. tab. xxvii. solid. et mez.

que est pignus domini Widonis carzagi.

Summa quinquaginta sex solid. et ii. denar.

Hec sunt vgonis rothogi.

Prima est i. plod. minus v. tab. viii. sold. et iii. denar.

Hec est alberici bononij vacce. scil. ii. plod. et xxviii. tab. xxii. solid. et viii. denar.

Hee sunt dom. Ribaldi de glerola.

Prima est i. plod. et lxxiii. tab. xxvii. solid.

Hee sunt petri civiane.

Prima est tria plodia xxx. solid.

Alia vii. plod. et x. tab. vigra xxxv. solid. et mez. et in ea petit dom. delaytus rationem.

Alia i. plod. et xxx. tab. xiii. solid.

Alia i. plod. et lxxviii. tab. xvii. solid. et viii. denar.

Summa quinque libr. minus xlvi. denar.

Hee sunt dom. bernardi clerici de buzolano.

Prima vigra est i. plod. et xxvi. tab. vi. solid. et iii. denar.

Alia iii. plod. et mez. xxii. solid. et mez. vigra.

Summa viginti viii. solid. et ix. denar.

Hee sunt dom. bonacursi de mariana.

Prima est i. plod. minus ii. tab. x. solid. minus ii. denar. in qua bellexori habent quartum.

Alia i. plod. et xliiii. tab. de illa conditione xiii. solid. et iii. den.

Alia lxx. tabul. de illa conditione x. solid. et mez.

Alia i. plod. et lxii. tab. xxiii. solid. et iii. denar. de illa conditione.

Alia triginta sex. tab. vii. solid. de illa conditione.

Alia unum plod. et .iii. tab. x. solid. et iii. denar.

Alia i. plod. et xli. tab. xiii. solid. et i. denar.

Alia vigra et est subtus stemum. xv. solid.

Summa quinque libr. et .v. solid. et iii. denar.

Hec est sonnace canedi. Prima est lxx. tab. xvi. solid.

Hec est moscacini de buzolano.

Prima est i. plod. et lxx. tab. xvi. solid.

Alia xlv. tab. iii. solid. et .vii. den.

Summa viginti sold. et vii. denar.

Hec est dom. baldoini ramedelli. scil. lxxxviii. tab. vigra iii. solid. et iii. denar.

Hec est. Widonis clerici scil. lxxii. tab. vigra iii. solid. et mez.

Hec est Muscardi. scil. i. plod. et xiiii. tab. vigra. v. sol. et vii. den.

Hee sunt muscazani.

Prima est lxxiii. tab. vi. sol. et iii. denar.

Alia xl. tab. iii. solid.

Summa decem solid. et iii. denar.

Hee sunt Widonis alferi.

Prima est i. plod. vigra v. solid.

Alia i. plod. et xxxiii. tab. xiii. solid. et iii. den.

Summa xviii. solid. et iii. denar.

Hec est tanu rothogii de carzago.

Prima est iii. plod. et lxx. tab. xlvii. sold. scil. quam tenet in feudo a petro evuane.

Hee sunt nigri bosie.

Prima i. plod. et xx. tab. xviii. solid.

Alia i. plod. et mez. xv. solid.

Alia ii. plod. l. solid.

Alia i. plod. et lxxiiii. tab. xvii. solid. et iii. den.

Alia xxv. tab. ii. solid. et mez.

Alia tria plodia et .xii. tab. lxxviii. solid.

Summa novem libr. et x. denar.

Hee sunt belzochi de carzago.

Prima est liiii. tab. vigra xxxi. den. quam tenet in pheudo a lafranco bovonis.

Alia tria plodia xxx. solid.

Summa viginti tres solid. minus v. denar.

Hec est bonfati et obizonis filii qdm zanoni.

Prima est i. plod. et v. tab. x. solid. et mez.

Hec est Rustici Zaneboni.

Scilicet II. plod . et LXX. tab . XXVII. solid . quam
Lafrancus bovonis litigato .

Hee sunt lumbardi Wazonum .

Prima est tria plodia XXX. solid .

Alia octo tab . XII. denar .

Alia triginta sex tab . III. solid . et VIII. denar .

Alia LXXX. tab . XXIII. solid .

Alia XLII. tab . III. solid . et II. denar .

Summa tres libr . et XXXIII. denar .

Hec sunt fiboldi glerole et filiorum carogi .

Prima est II. plod . et triginta tab . XXIII. solid .

Alia quinque tabul . sex denar .

Summa viginti tres solid . et dimid .

Hee sunt Vgonis ferarii casali rumano .

Prima est II. plod . et LVI. tab . XXV. solid . et
VII. denar .

Alia unum plod . et LVI. tab . XV. sold . et VII.
den .

Alia tria plod . minus VII. tab . XXXI. solid . et
VIII. den . minus .

Alia quatuor plod . et quadraginta . tab . XLIII. solid .

Summa VI. libr . minus III. solid . et mez .

Hee sunt alberti alkerii carzagi .

Prima est II. plod . et LXXI. tab . XLII. solid . et
I. denar . quam tenet in pheudo a belio to .

Alia unum plod . et XLVIII. tab . XVI. solid . et
VIII. denar .

Summa quadragintiduo solid . et IX. denar .

Hec est heredis chignelli de fontanella scilic .
LXIII. tab . XXVI. solid . et III. denar .

Hec est filiorum carogii scil . LXXXIII. tab . VIII. solid . et III. den .

Hee sunt ambrosii oraboni de casali rumano .

Prima est unum plod . et dimid . XV. solid .

Alia LXXVIII. tab . VII. solid . et VIII. denar . quam
reddit fictum unum denar . dom . gandulfo pontolij .

Alia petia triginta V. tab . III. solid . et mez .

Alia XVIII. tab . XX. denar .

Alia XLVIII. tab . III. solid . et IX. denar .

Alia II. plod . et XLIII. tab . XLVIII. solid . et mez .

Alia quinque solid . et III. denar . que est LXIII.
tab .

Summa quatuor libr . et III. denar .

Hee sunt gracii advocatis .

Prima est nonaginta tab . VIII. solid .

Alia XLVIII. tab . V. solid . et VIII. denar .

Summa XIII. solid . et VIII. den .

Hee sunt calvi de riciis .

Prima est I. plod . et III. tab . X. solid . et III.
denar .

Alia XXXVII. tab . et mez . III. solid . et VII.
denar .

Summa XIII. solid . et XI. denar .

Hee sunt benvenuti conradi caprioli .

Prima est LXX. tab . et VII. solid .

Alia illius et urlandi de glerola et filii egidii . III.
plod . et XX. tab . XXXII. solidor .

Alia illius et urlandi II. plod . et LXX. tab . XXVII.
solid .

Alia una tab . et mez . unus denar . et mez .

Alia illorum orlandi et benvenuti XII. tab . XIII.
denar .

Alia LXXVIII. tab . XVIII. solid . et VIII. denar .

Alia illorum . XXXVI. tab . III. solid . et VII. den .

Alia L. tab . V. solid . et II. den .

Alia II. plod . minus VI. tab . iterum XXXVIII. solid .

Alia I. plod . XXV. solid .

Alia LXXV. tab . XI. sol . et III. den .

Alia I. plod . et XXX. tab . XVIII. sol . et mez .

Alia XLV. tab . VI. sol . et VIII. den .

Alia LXX. tab . X. sol . et mez .

Alia I. plod . et XX. tab . XVIII. sol .

Alia LXXXIII. tab . VII. sol . et III. den .

Alia LI. tab . III. sol . et VII. den .

Alia XXXVIII. tab . III. sol . et X. den .

Alia LXXII. tab . VII. sol . et II. den .

Alia I. plod . et XXVII. tab . XII. sol . et VIII. den .

Alia XXXI. tab . XXXVII. den .

Summa XIII. libr . et XVII. sol . et VII. den . et
dimid .

Hee sunt orlandi de glerola .

Prima est I. plod . et XXXVII. tab . XIII. sol . et
VIII. den .

Alia illius et benvenuti conradi caprioli et lafranci
egidii III. plod . et X. tab . XXXI. sol .

Alia I. plod . et X. tab . XXVII. sol . et mez .

Alia I. plod . et XVI. tab . XI. sold . et VI. den .

Alia I. plod . minus sex . tab . XXXVIII. sol .

Alia I. plod . et LXXVIII. tab . XLIII. sold .

Alia in duobus locis II. plod . et LXXVII. tab .
LXXVIII. sol . et III. den .

Alia II. et III. tab . XL. sol . et VIII. den .

Alia LXXV. tab . XI. sold . et III. den .

Alia XLV. tab . VI. sol . et IX. den .

Alia quadraginta tab . VI. sold .

Summa quindecim libr . et VII. denar .

Hee sunt cibe de casali rumano .

Prima est XLV. tab . III. sol . et dimid .

Alia illius et nuvolini eius fratris LXXIII. tab . VII.
sol . et III. den .

Summa undecim sol . et X. den .

Hec est petri foli de casali rumano scil . I. plod .
et LXXVII. tab . XVII. sol . et VIII. den .

Hec est petri viviani scil . LXXII. tab . VII. sol .
et II. den .

Hec est petri lafri de montexello . scil . XXXVIII.
tab . VII. sol . et VIII. den .

Hec est facioli Vgonis ferarii scil . LXXXII. tab .
VII. sol . et II. denar .

Hee sunt filiorum domini Uldrathi .

Prima est xii . tab . xiii . den .
 Alia xc . tab . viii . sol .
 Alia i . plod . et lv . tab . xxiii . sol . et iii . den .
 Summa trigintatres sol . et v . den .

Hec est filiorum qdm bosonis scil . l . tab . v . sol .
 Hec est heredis egidii ed Ardenghi et homedei
 de casali Rumano .
 Scilicet lxxv . tab . vi . sol . et dimid .
 Hee sunt dom . comitis Walfredi .
 Prima est liii . tab . v . sol . et iii . den .
 Alia xcii . tab . viii . sol . et ii . den .
 Alia ii . plod . et xvi . tab . xxi . sol . et vii . den .
 Alia lxxvii . tab . et dimid . vii . sold . et viii . den .
 Alia illius et filiorum dom . pizonis tria plodia
 xxx . sol .
 Alia i . plod . minus iii . tab . viii . sol . et mez .
 Alia xlv . tab . iii . sold . et mez .
 Alia i . plod . et lxxviii . tab . xvi . sol . et viiii .
 den .
 Alia lxii . tab . vi . sol . et ii . den .
 Alia unum plod . et dimid . xv . sold .
 Alia i . plod . et lxiii . tab . xvi . sol . et iii . den .
 Alia lxxv . tab . vi . sol . et dimid .
 Alia xlvi . tab . vi . sol . et vii . den .
 Alia lxii . tab . vi . sol . et ii . den .
 Alia lxxviii . tab . vi . sol . et viiii . den .
 Alia lii . tab . v . sol . et ii . den .
 Alia lxxxiii . tab . vii . sol . et iii . den .
 Alia xlv . tab . iii . sol . et dimid .
 Alia unum plod . et dimid . xv . sol .
 Alia sex plod et vi . tab . iii . libr . et vii . den .
 Alia quinque plod . et xiii . tab . iii . libr . minus
 xxxviii . den .
 Alia unum plod . et xlvii . tab . xxv . sol .
 Alia i . plod . xlviii . tab . xxii .
 Alia viginti tab . ii . sold .
 Summa xviii . libr . et vi . sol . et iii . den .

Hee sunt filiorum dom . pizonis .
 Prima est xci . tab . viiii . sol . et i . den .
 Alia lxxxiii . tab . viii . sol . et iii . den .
 Alia lxii . tab . vi . sol . et ii . den .
 Alia i . plod . minus v . tab . viiii . sol . et dimid .
 Alia illorum et dom . Walfredi ii . pl . et xx . tab .
 xxii . sol . et ii . den .
 Alia triginta tab . tres . sol .
 Alia lxxxiii . tab . vii . sold . et iii . den .
 Alia i . plod . et xiii . tab . xi . sol . et iii . den .
 Alia illius et dom . Walfredi nonaginta octo tab .
 viiii . sol . et ix . den .
 Alia duo plod . minus duabus tab . xx . sol . minus
 ii . den .
 Alia quadraginta sex . tab . iii . sol . et vii . den .
 Alia viginti quatuor tab . xxviii . den .
 Alia i . plod . et lv . tab . xv . sol . et dimid .
 Alia i . plod . et xxxiii . tab . xiii . sol . et iii . den .
 Alia i . plod . et xl . tab . xiii . sol .
 Alia i . plod . et viii . tab . et dimid . x . sol . et viii .
 denar .

Alia in tribus locis i . plod . et lxxiii . tab . xvii .
 sol . et . iii . den .
 Alia i . plod . et xiii . tab . xi . sol . et iii . den .
 Alia xlvii . tab . iii . sol . et viii . den .
 Alia xlv . tab . iii . sol . et dimid .
 Alia i . plod . lxxviii . tab . xvi . sol . et ii . den .
 Alia i . plod . et liiii . tab . xxv . sol . et ii . den .
 Alia i . plod . et xxvi . tab . xii . sol . et vii . den .
 Alia lxxii . tab . vii . sol . et ii . den .
 Alia tria plodia et lxx . tab . xxxvii . sol .
 Alia ii . plod . et lxxx . tab . xiii . sol .
 Alia nonaginta quinque tab . xiii . sold . et iii . den .
 Alia i . plod . et . xxvi . tab . xviii . sol . et x . den .
 Alia xxxv . tab . v . sol . et iii . den .
 Alia ii . plod . minus x . tab . xxxviii . sol .
 Alia unum plod . et dimid . xv . sol .
 Alia unum . plod . et xxiii . tab . xii . sol . et iii .
 den .
 Summa viginti due libr . et tres sol . et v . den .

Hee sunt montis aque nigre .
 Prima est . lxxx . tab . viii . sol .
 Alia lvi . tab . v . sol . et vii . den . quam tenet ad
 quartum filius Acarisii .
 Alia i . plod . et xx . tab . xii . sol .
 Summa xxv . solid . et vii . den .

Hec est bernardi guiberti .
 Scilicet lxxxviii . tab . viii . sold . et x . denar .
 Hec est bernardi lafranci alingarde .
 Scilicet ii . plod . et lx . tab . xxvi . sol .
 Hee sunt plebis buzolanis .
 Prima est vii . plod . minus xviii . tab . iii . libr .
 et viiii . sol . et iii . den .
 Alia xlv . tab . iii . sol . et dimid .
 Alia i . plod . et xxxvi . tab . xiii . sol . et vii .
 den .
 Alia i . plod . et xxxii . tab . xiii . sol . ii . den .
 Alia xxxv . tab . v . sol . et iii . den .
 Alia xxxiii . tab . v . sol .
 Alia xlvi . tab . vi . sol . et viiii . den .
 Alia v . plod . et lx . tab . iii . libr . et iii . sol .
 Alia lxxxiii . tab . xii . sol . et iii . den .
 Alia tria plodia et vii . tab . xxx . sold . et viii .
 den .
 Alia i . plod . et lxxx . tab . xviii . sol .
 Alia in duobus locis tria plodia et lxxxvi . tab .
 xxxviii . sol . et vii . den .
 Alia ii . plod . minus vi . tab . xix . sol . et v . den .
 Alia lii . tab . v . sol . et ii . den .
 Alia v . plod . et . xl . tab . liiii . sol .
 Alia i . plod . et ix . tab . x . sol . et x . den .
 Alia i . plod . et xxxiii . tab . xiii . sol . et . iii .
 den .
 Alia ii . plod . et xxx . tab . xxxiii . sold . et dimid .
 Alia i . plod . et . v . tab . xxvi . sol . et dimid .
 Alia iii . plod et lxxxii . tab . iii . libr . et xvi .
 sol . et iii . den .
 Alia duo plod . xl . sol .
 Alia unum plod . et lx . tab . xvi . sol .

Alia nonaginta tab. viii. sold. et i. den.
 Alia lxxxiii. tab. viii. sol. et den.
 Alia viginta una tab. xvi. den.
 Alia unum plod. minus iii. tab. x. sol. minus iii. denar.

Summa est. xxxii. libr. et ii. sol. et x. den.

Hee sunt borle petrachi mothelfe.
 Prima est lxx. tab. vii. sol.
 Alia borle i. plod. x. sol.
 Alia xxxvii. tab. et dimid. iii. sol. et viii. den.
 Alia nonaginta i. tab. viii. sol. et i. den. de qua ipse reddit quartum et fictum et decimam plebi de buzolano.

Alia unum plod. et xxxv. tab. xx. sol. et iii. denar. de illa conditione.

Alia i. plod. et lv. tab. xxiii. sold. de illa conditione.

Alia i. plod. et lxxii. tab. xxv. sol. et ix. den.
 Alia viginti noyem tab. xxxiiii. denar.
 Alia i. plod. et quatuor tab. xv. sol. et dimid. de qua reddit quartum bellexonibus.

Alia sexaginta tab. xii. sol. de qua reddit quartum ottoni mussi.

Alia lxxviii. tab. xvii. sol. et dimid. ad illum dom. de illa conditione.

Alia i. plod. et xx. tab. xviii. sol. de qua reddit quartum et fictum et decima plebi.

Alia quinquaginta tab. xviii. sold. de qua reddit quartum ottonis mussi.

Summa octo libr. et xiiii. solid. et x. den.

Hec est bernardi de glerolis. scilicet. i. plod. et x. tab. xvii. sol. et mez.

Hee sunt bernochi de buzolano.

Prima est unum plod. et xl. tab. xiiii. sol.

Alia ii. plod. et lv. tab. xxv. sol. et mez.

Alia illius et filiorum Vilani iv. plod. et x. tab. iv. libr. et ii. sol.

Summa sex. libr. et xviii. den.

Hee sunt bertrammi filii varnithi.

Prima est. xxii. tab. xxvii. sol.

Alia illius et berte Uberti et filiorum beroldi. lxxvi. tab. vii. sol. et vii. den.

Alia quinquaginta tres tab. v. sol. et iii. den.

Alia i. plod. et xl. tab. xxi. sold.

Alia i. plod. et vii. tab. xvi. solid.

Summa quinquaginta duo sol. et i. den.

Hee sunt bernardi lecacuki *.

Prima est lxxviii. tab. xv. sol. et dimid.

Alia xxxii. tab. iii. sol. et dimid.

Summa xx. solid.

Hec est bacete scil. unum plod. x. sol.

Hee sunt bonacursii et ottonis et anselmi de bellexoribus de azula.

Prima est v. plod. et. xiiii. tab. li. sol. et iii. imper.

Alia i. plod. et xxi. tab. xii. sol. et i. den.

Alia ii. plod. et lxxxv. tab. lvii. sold. et est scriptum solummodo ad anselmum.

Alia i. plod. et lxxx. tab. xviii. sol.

Alia i. plod. et xii. tab. xi. sol. et ii. imper. de illa tercius habet locationem.

Alia xxxv. tab. v. sol. et iii. mez.

Alia iii. plod. et xxvii. tab. et dimid. iii. libr. vii. sol. et iii. imp.

Summa xi. libr. et xxvi. imper *. (1)

Hee sunt buzii de buzolano.

Prima sexaginta tab. sex. sold.

Alia i. plod. et xxxvii. tab. xv. solid. et viii. den.

Alia lxxx. tab. xvi. sol. et ii. den.

Alia lxxxviii. tab. xvii. sol. et viii. den. de qua reddit quartum Anselmi bellexoni.

Alia trigintadue tab. iii. sol. et ii. den.

Summa quinquaginta octo solid. et viii. denar.

Hec est bellotti mothelfe scil. xl. tab. iii. sold.

Hee sunt buzolani strinaverti.

Prima est xl. tab. iii. solid.

Alia xlviii. tab. iii. sol. et x. denar.

Alia i. plod. et lviii. tab. xv. sol. et x. den.

Summa vigintitres sol. et octo den. (2)

Hec est buzolani et zanebelli scil. quinquaginta tab. x. sol.

Hee sunt bregunzini.

Prima est lv. tab. v. sol. et dimid.

Alia lxxxiiii. tab. viii. solid. et iii. den.

Alia i. plod. et xxxviii. tab. xiii. sol. et viiii. den. quam reddit ad quartum et fictum a mont.

Alia i. plod. minus x. tab. xiii. sol. et dimid.

Summa xxxvi. solid. et i. denar.

Hee sunt buzolani vilani.

Prima est sexaginta tab. vi. solid.

Alia liii. tab. iii. sol. et iii. den.

Alia i. plod. et xxxii. tab. xx. sol. minus iii. den.

Summa triginta unus solid. et vii. denar.

Hec est buzolani viviani scil. xlii. tab. l. denar.

Hee sunt bernardi gastoldi.

Prima est ii. plod. et lxxvii. tab. et est vigra sub stremo. x. sol. imper. de quolibet plodio xxvi. sol. et octo den. caput. sub illo stremo.

Hec est sausii. scil. iii. sol. et dimid. pro xxxv. tab.

Hee sunt baldelle.

Prima est lxxxvii. tab. xiii. solid.

Alia lxxiv. tab. xi. solid.

Alia nonagintadue viii. sol. et ii. den.

Summa triginta tres sol. et ii. den.

(1) Tutte le terre descritte tra i due * nel Cod. n. 2 sono aggiunte nel margine, laddove nel Cod. n. 1 sono al loro posto.

(2) Questa *summa* manca nel Cod. n. 2.

Hee sunt filiorum Manduge.

Prima est xxxi . tab . et dimid . vigra et est sub stremo x . sol . sub alio caput xviii . den .

Alia vigintatres tab . iiii . sol . et x . den .

Summa sex solid . et iiii . denar .

Hee sunt domini Gabrieli filii dom . Ribaldi Mariane .

Prima est lxii . tab . vii . sol . et ii . den .

Alia i . plod . et lxii . tab . xvi . sold . et ii . den .

Summa vigintitres solid . et iiii . denar .

Hec est Alberti pomi . scil . lxxiii . tab . vii . sold . et iii . den .

Hec est Alberti et fratr . scil . ii . plod . et novem tab . xx . sold . x . den .

Hee sunt pastelli blancorum .

Prima est octuaginta septem tab . xiii . sold .

Alia lxxiii . tab . xi . sold .

Alia nonagintadue tab . viii . sol . et ii . den .

Alia pastelli rothe sexagintasex tab . viii . sol . et ii . den . de qua reddit quartum Anselmi bellexori .

Alia lxiv . tab . vi . sol . et iv . den .

Alia illius et dom . fulchonis casalis rumani octuaginta quinque tab . viii . solid . et dimid

Alie dimid . plod . quinque solid .

Summa tres libr . et vi solid . et . ii . denar .

Hec est bertani de maiatozio in duobus locis .

Scilicet unum plod . et xiii . tab . xlvi . sol . et iii . den .

Hec est Albertoni petrachi . scil . viginti una tab . xxv . den .

Hec est Alberti lanze et nepotis . scil . xc . tab . ix . sol .

Hee sunt Albertoni aiuni .

Prima est octuaginta una tab . viii . sol . et i . den .

Alia in duobus locis ii . plod . minus vi . tab . xx . sol . minus vii . den .

Alia unum plod . et . xxvi . tab . xviii . sol . et x . den .

Alia octuaginta octo tab . viii . sold . et ix . den .

Summa quinquagintaquatuor solid . et iii . denar .

Hee sunt Albertini de burdis .

Prima unum plod . et xiii . tab . xi . sol . et iii . den .

Alia i . plod . et xlvii . tab . xiii . sold . et vii . den .

Alia lxy . tab . vi . sold . et dimid .

Summa xxxii . solid . et v . den .

Hee sunt Alberti arigente . scil . triginta quinque tab . vi . solid . et dimid .

Alia liii . tab . v . sol . et iii . den .

Alia i . plod . et xxiv . tab . xii . solid . et iv . denar .

Summa xxiii . et i . den .

Hee sunt girardi ginnami .

Prima est i . plod . et lvii . tab . xv . sol . et viii . den .

Alia lvi . tab . v . sol . et vii . den . de qua reddit quartum et fictum montis Aque nigre .

Alia unum plod . decem solid .

Alia lx . tab . ix . sol . de qua reddit quartum domino fulchoni mariane .

Alia xlvii . tab . ix . sol . et . viii . den .

Alia lxii . tab . vi sol . et . ii den . de qua reddit quartum mont .

Alia lxiv . tab . illius et dom . alberici de salis vi . sol . et iv . den .

Summa lvii . solid . et v . den .

Hee sunt girardi Ricii .

Prima est . lv . tab . v . sol . et dimid .

Alia ii . plod . et lxx . tab . xxvii . sold .

Alia unum plod . et lvi . tab . xxix . sol .

Summa tres libr . et xi . solid . et dimid .

Hee sunt Wiscardi zinedoni .

Prima est vigra sub stremo x . sol . et xliiii . tab . xvii . den .

Alia viginta una tab . xxv . den .

Alia lii . tab . vii . sol . et ix . den .

Summa decem sol . et xxv . den .

Hec est degoldini burgi scil . octuagintaquinque tab . viii . solid . et dimid .

Hee sunt Oddolini de zanebertis .

Prima est unum plod . et xxvii . tab . xii . sol . et viii . den .

Alia unum plod et ii . tab . x . sold . et ii . den .

Alia l . tab . et dimid . v . sol . et iii . den .

Alia lxxxviii . tab . viii . sol . et viiii . den .

Alia i . plod . et xxv . tab . xii . sold . et dimid .

Alia ii . plod et dimid . xxv . solid .

Alia nonagintaseptem tab . xv . sol . minus iiii . den .

Summa octo libr . et viii . solid . et v . denar .

Hee sunt Ottonis paslasinus .

Prima est xlviii . tab . iiii . solid . et x . den .

Alia xxviii . tab . xxxiii . denar .

Alia in duobus locis lxii . tab . xii . sol . et xii . den .

Alia octuaginta septem tab . sol . viii . et viii . den .

Alia similiter tot in omnibus .

Alia unum plod . et xxviii . tab . xii . sol . et x . den .

Alia tab . xxxvi . iii . solid . et vii . den .

Alia lviii . tab . et dimid . v . sol . et ix . den .

Alia triginta octo tab . xlvi . den .

Summa quinquaginta quinque solid . et dimid .

Hec est Alesii . scilicet . xxiii . tab . xxvii . denar .

Hee sunt ecclesie sancti benedicti de buzolano .

Prima est . ii . plod . et xxxii . tab . xxiii . sol . et ii . den .

Alia xxxvi . tab . iii . sol . et vii . den .

Alia xlviii . tab . iiii . sol . et viiii . den .

Alia xlvii . tab . iiii . sol . et viii . den .

Alia lviii . tab . v . sol . et viiii . den .

Alia xxvi . tab . xxxi . den .
 Alia in duobus locis unum plod . et xlv . tab . xiiii .
 sol . et dimid .
 Alia xxxiiii . tab . et dimid . xliiii . den .
 Summa tres libr . et tres sol . minus iii . den .

Hec est more de buzolano .
 Prima est liii . tab . v . sol . et iii . den .
 Hee sunt filiorum spigardi .
 Prima est triginta sex . tab . iii . sol . et vii . den .
 Alia unum plodium et xxx . tab . xiii . sol .
 Alia octuaginta quatuor tab . viii . sold . et iii .
 den .
 Summa xxv . sol . minus i . den .

Hee sunt heredis bernardi ballacurtelli .
 Prima est triginta v . tab . xlii . den . de qua reddit
 quartum ottoni mussi .
 Alia unum plodium et xiii . tab . xi . solid . et iii .
 den .
 Summa quindecim solid . minus iii . den .

Hee sunt zanebelli regenze et fratris .
 Prima est unum plod . et lviii . tab . xv . solid . et
 ix . denar .
 Alia lxvii . tab . decem solid .
 Alia i . plod . et . xxxiii . tab . xviii . sol . et viii .
 den . de qua reddit quartum .
 Alia xlv . tab . iii . sol . et dimid .
 Alia octuaginta tab . viii . sol .
 Summa lvii . solid . minus i . denar .

Hec est zanebelli regenze . scil . triginta vii . tab .
 v . sol . et dimid .
 Hee sunt Wiscardi olive .
 Prima est . xxxii . tab . xxxviii . denar .
 Alia lviii . tab . viii . solid . et vii . denar .
 Summa xii . solid . minus iii . denar .

Hee sunt ottolini mussi de Asula .
 Prima est ii . plod . et xxviii . tab . xxii . sol . et
 x . den .
 Alia tria plodia et xv . tab . iii . libr . et iii . solid .
 Alia unum plodium et lxxv . tab . xxxv . solid .
 Alia triginta v . tab . v . solid . et iii . den .
 Summa sex . libr . et vi . solid . et i . denar .

Hee sunt sybardi Buzolani .
 Prima est lii . tab . v . solid . et ii . den .
 Alia unum plod . et xv . tab . xi . solid . et dimid .
 Alia i . xvii . tab . x . solid .
 Alia xvi . tab . xviii . denar .
 Summa viginti octo . solid . et iii . den .

Hec est Wiscardi bretti scil . triginta viii . tab .
 xlv . den .
 Hec est filiorum patarini scil . trigintatres tab .
 xxxi . den .
 Hec sunt Andree honorate . scil . triginta viii .
 tab . xlv . den .

Alia unum plod . et lviii . tab . xxiii . solid . et ix .
 den .
 Alia xviii . tab . xiii . sol . et dimid .
 Alia unum et lx . tab . xxxii . solid .
 Summa tres libr . et iii . solid . et i . denar .

Hee sunt turgii .
 Prima est lxxxiii . tab . viii . solid . et iii . den . de
 qua reddit quartum bellexoribus .
 Alia trigintatres tab . v . solid .
 Alia xcii . tab . de suprascripta conditione xviii .
 solid . et iii . den .
 Alia quinquaginta tab . x . solid . de illa condi-
 tione .
 Alia triginta tab . quatuor . solid . et dimid . de
 illa condit .
 Alia lxii . tab . xii . sol . et iii . denar . de illa con-
 ditione .
 Summa quinquaginta octo sol . et v . den .

Hee sunt zanebelli et alberti daimundi filiorum
 boragii .
 Prima est lxxii . tab . vii . sol . et ii . den .
 Alia solummodo daimundi lxxv . tab . vii . solid . et
 dimid .
 Alia daimundi et Avostelli ii . plod . et xiiii . tab .
 xxi . sol . et iii . den . de qua reddit quartum dom .
 bonvicino et dom . molinario .
 Summa triginta sex . solid .

Hec est porcelli in tribus locis scil . i . plod . et
 xxvii . tab . xii . sol . et viii . den . de qua reddunt
 quartum monte .
 Hee sunt filie seytani et filii ottonis aiuni .
 Prima est lviii . tab . v . sol . et viii . den .
 Alia Albrici seytoni . xcvi . tab . viii . sol . et vii . den .
 Alia illius lxxxviii . tab . viii . solid . et viii . den .
 Summa viginti quatuor sold . minus i . den .

Hee sunt mazore .
 Prima est quinquaginta tab . v . sold .
 Alia xlii . tab . iii . sol . et ii . den .
 Alia xc . tab . viii . sol .
 Alia unum plod . et xliiii . tab . xii . sol . et iii . den .
 Alia lxiii . tab . vi . sol . et iii . den .
 Alia unum plod . et . xxii . tab . xii . sol . et ii . den .
 Alia i . xxvii . tab . xi . sol . et dimid .
 Alia lxv . tab . xiii . sol .
 Alia xxxvi . tab . v . sol . et iii . denar .
 Summa quatuor libr . et xi . denar .

Hec est zaneboni de bragagnis scil . viii . tab . et
 dimid . x . den .
 Hec est filiorum oberti arlotti in duobus locis .
 scilicet lxxxii . tab . viii . sol . et ii . den . de qua
 reddit quartum et fictum montis .
 Hee sunt zambonini de bogettis .
 Prima est sexagintaquinque tab . vi . sol . et dimid .
 Alia unum plodium et xx . tab . xii . sold .
 Summa decem et octo sold . et dimid .

Hee sunt zaneboni regonasci.
 Scilicet 1 . plod . et XLVIII . tab . XIII . sol . et VIII . den . de qua reddit quartum mont.
 Hec est zaneboni pigardi . scil . 1 . plod . et XLVIII . tab . XIII . sol . et VIII . den .
 Hee sunt Wiscardi pollicie.
 Prima est viginti due tab . XXVI . den .
 Alia LXII . tab . VI . sol . et II . den .
 Summa octo sol . et III . den .

Hec est Orlandi et alberti sentoni et ottonis Aiumi .
 Scilicet LXII . tab . V . sol . et III . den .
 Hec est albertini filii zanini curamundi .
 Scilicet II . plod . et XVI . tab . XXI . sol . et VII . den .
 Hee sunt dom . Mulinarii.
 Prima est XXVI . tab . XXXII . den .
 Alia XXXV . tab . et dim . XIII . den .
 Alia LVII . tab . V . sol . et VIII . den .
 Alia XXVIII . tab . III . sol . et XIII . den .
 Alia tria plodia et XXXII . tab . XLVIII . solid . et VIII . den .
 Alia LXIII . tab . X . sol . et VIII . den .
 Alia 1 . plod . minus VI . tab . XVIII . sold . et X . den .
 Alia LXXV . tab . VII . solid . et dimid .
 Alia in duobus locis LXXXVIII . tab . VIII . solid . et IX . denar .
 Summa quinque libr . et XI . solid . et IX . denar .

Hee sunt Lanzolini.
 Prima est septuaginta tab . VII . solid .
 Alia triginta quatuor tab . V . sol . Lanzolini Lafranci almengarde.
 Alia illius et bernardi Lafranci almengarde duo plod . vigintiquatuor tab . vigintiduo solid . et III . denar .
 Alia unum plodium et triginta tab . XIII . solid .
 Alia XLV . tab . novem solid .
 Alia XX . tab . III . solid .
 Summa tres libr . minus VIII . denar .

Hec est lombardini nepotis andrioli scil . XXVIII . tab . XXXIII . den .
 Hee sunt Rainolde.
 Prima est XXXI . tab . III . solid . et VII . den .
 Alia LXVII . tab . decem solid .
 Summa tredecim solid . et VII . den .

Hec est dom . fulckonis . scil . sexagintaquinque tab . VIII . sol . et VIII . denar .
 Hec est maroni et fratris scil . trigintaquatuor tab . V . solid .
 Hec est paganini Vberti . scil . septem plod . VII . libr . de qua reddit quartum et fictum montis de Aquanigra.
 Hee sunt navoni et fratrem suum.
 Prima est XLVIII . tab . III . solid . et VIII . den .
 Alia viginti una tab . XXV . den .
 Alia tres tab . novem den .
 Summa septem solid . et VII . denar .

Hec est filiorum botti de casali Rumano scilicet XLVI . tab . III . solid . et VII . den .
 Hee sunt gaforini de Asola et fratris.
 Prima est unum plod . et V . tab . X . solid . et dimid .
 Alia in duobus locis LXXV . tab . XI . sol . et III . den .
 Alia unum plod . et VII . tab . X . sol . et VIII . den .
 Summa trigintaduo solid . et VII . den .

Hee sunt nicoli de capriolo et Guelmi homedei de glerolis.
 Prima est unum plod . et triginta septem tab . XIII . solid . et VIII . den .
 Alia unum plod . XXV . solid .
 Summa triginta octo solid . et VIII . den .

Hec est nicoli de casali Rumano . scil . LXXIII . tab . VII . sol . et III . den .
 Hee sunt nicoli botti de casali mauro scil . 1 . plod . X . solid .
 Alia XII . tab . et dimid . XIII . denar .
 Summa undecim solid . et II . denar .

Hec est nicoli botti de casali Rumano . scil . XXXIX . tab . III . solid . et III . denar .
 Hee sunt Oddonis ricij.
 Prima est nonaginta et septem tab . novem solid . et VIII . den .
 Alia unum plod . et XLVIII . tab . XIII . sold . et VIII . denar .
 Summa viginti quatuor solid . et V . denar .

Hee sunt martini carzachi.
 Prima est unum plod . et LXIII . tab . XII . solid .
 Alia unum plod . et X . tab . XXVII . sold . et dimid .
 Summa tres libr . et VIII . solid . et dimid .

Hee sunt Anselmi Egidii de glerolis.
 Prima est unum plod . et XLII . tab . XXXVIII . solid .
 Alia unum plod . et LXV . tab . XII . solid . et III . den .
 Summa quatuor libr . minus VIII . denar .

Hec est Anselmi egidii de casali Rumano.
 Scilicet unum plod . et XVII . tab . XII . solid . et VIII . den .
 Hee sunt egidii de montexollo.
 Prima est octuaginta septem tab . VIII . solid . et VIII . den .
 Alia illius et petri II . plod . et dimid . XXV . solid .
 Alia illorum V . plod . et dimid . LV . solid . de qua reddit quartum et fictum Wifredo alene de Asola.
 Alia illorum in totidem omnibus et est de illa conditione et est pheudum illius petri.
 Alia unum plod . minus III . tab . XV . solid . minus VIII . denar .
 Summa septem libr . et XVIII . solid . et unus mez .

Hec est ottonis pome scil . XL . tab . et dimid . X . solid .
 Hec est ottonis taxoni scil . II . plod . et XXVII . tab . XVI . solid . et VIII . den .

Hec est gandulfi de pontolio. scil. 1. plod. et LXI. tab. XXXII. solid. et II. denar.

Hec est Richelde Taxoni.

Scilicet nonaginta tab. et fuit estimata illa xv. solid. et erat scripta sub stremo x. solid.

Hee sunt yruelde de montexello carzaghi.

Scilicet nonaginta tab. VIII. solid.

Alia unum plod. minus III. tab. XIII. sol. et III. den.

Summa viginti tres solid. et III. denar.

Hec est Martini ardengi. scil. XXVI. tab. XXXI. den.

Hee sunt Raimundi et inzelerii martini montixelli.

Prima est unum plod. et x. tab. XVI. solid. et dimid.

Alia sedecim tab. et dimid. XXVIII. den.

Summa XVIII. solid. minus 1. denar.

Hee sunt habiatice bernardi medici de platina.

Prima est duo plod. et VIII. tab. XX. sol. et x. den.

In qua Wido Lafranci buvonis petit rationem.

Alia XII. tab. v. sold. et. II. den.

Summa viginti sex. solid.

Hec est Acerbi bonfigi de carzago.

Scilicet 1. plod. et v. tab. x. sol. et dimid. et est obligata dom. bonacurso teizoni.

Hec est martini scole de carzago scil. LXV. tab. VI. sol. et mez.

Hec est brixiani ferarii de casali Rumano.

Scilicet 1. plod. et XVI. tab. XI. sol. et VII. den.

Hec est codepulli de asola scil. decem novem tab. XXII. den.

Hec est cali de casali Rumano scil. XXI. tab. XXV. den.

Hec est oddonis rois (sic) scil. 1. plod. et LXII. tab. XVI. sol. et II. den.

Hec est delayti merli de casali Rumano.

Scilicet octuaginta et octo tab. VIII. sol. et VIII. den.

Hec est dom. obixonis dom. martini Ramedelli.

Scilicet duo plod. et xxx. tab. xxx. solid.

Summa omnium summarum ascendit cccccc. Nonaginta et una libr. Imper. et decem et septem denar. compensatis in illa summa totum precium terrarum que sunt a sero clarani.

CXXV.

De constitutione sive constuctione Mercati Novi (1).

1173. 22 Februarii.

In nomine dei eterni. et ad honorem genitricis dei virginis marie omniumque sanctorum et ad statum brixie civitatis sublimandum quod nullo modo

(1) Pubblicato dall'Odorici nel tomo VI, pag. 92 delle sue Storie Bresciane, ma con tali omissioni e tali varianti, che può dirsi inedito.

ab antecessoribus illius rei publice atque gubernatoribus credimus fuisse cogitatum tam mirabiliter. Die sabbati secundo exeunte mense decembris edificatum fuit forum novum in hora sancti syrii⁽¹⁾. quod potius exigente veritate forum fortunatum deberet dici⁽²⁾. Aderico de salis. cicamica. odone avvocato. Gerardo de Bagnolo. iohanne pontecarali. Trento de mayrano. Rezone de turbiado. existentibus consulibus qui expellentes iniquitates per legitimos tramites statum civitatis. in melius reformaverunt. et omnes discordias totius episcopatus dei gratia preveniente et subsequente pene ad pacem reducere. et prefatum forum liberum ab omni curatione et toloneo decrevit. et ut nullum esset mercatum in brixienso episcopatu neque in civitate prefato die nisi in iam dicto loco ordinare. et ut nullus infra fori terminos et vie funem aut tortam sive domus cooperturam audeat habere.

Die iovis octavo exeunte mense februar. Presentia bonorum hominum e quibus nomina aliquorum eorum inferius apparebunt. bosus gaytani mensuravit predictum forum cum viis sibi pertinentibus et inventa fuit magnitudo eius trium plodia et XXXV. tab. Latitudo mercati a monte fuit XXI. perticar. et dimid. A sera LX. et VI. pertic. A meridie. XVIII. pertic. pes et dimidium minus. A mane LX. et VIII. pertic. Et latitudo vie que vadit per medium mercatum a sera inter domum Alfani et Amorellum gerardi fuit. XVI. pedum et dimid. Inter domum stopoloni et iohannem armelende introitu mercati. XXI. pedum et dimidium. A mane mercati inter ottonem aque nigre et alios⁽³⁾ bagnoli XXI. pedum et dimidium. Inter filios male amasati et abatissam XXII. ped. A monte mercati. inter gerardum porte sancti andree. et albertum bruzavilanum XXVIII. ped. inter Lafranci cuzole et filiorum obizonis mazi. XXIII. ped. Latitudo vie que est inter fenum gusiagi. et albertum braci. XII. ped. Inter domum filiorum gaytani et lafrancum tasini VIII. ped. et tercium pedis. Inter domum filiorum sechafeni de mercato et morescum calcarie ad introitum mercati. A merid. et A sero XXIII. ped. A meridie mercatum et A mane. Inter domum milonis lecci et filiorum iohannis sancti dalmatici. XV. ped. in ingressum mercati. Inter iohannem de crema. et adam de cremona. XV. ped. Inter domum lafranci de leone. et spicam de gaydo. XX. ped. et que venit a porta longe turris inter predictam domum spice. et adam pontecarali. XVIII. ped. Inter domum montenarii. casteioni. et domum roccii de lacarzacha. XI. ped.

Edificatum atque designatum fuit predictum forum Anno dominice incarnationis M. C. septuagesimo. tercio. Indictione VI. Die veneris. VII. exeunte mense februar. gerardus de bagnolo. et lafrancus bosadri consules civitatis brixie. precepere mihi al-

(1) Oratorium S. Syri cum beneficio clericali simplici in quo devotionis exercitia viri saeculares agunt (Cosi il FAINO, *Caelum Brix. Eccl.*, p. 170). Di questa chiesetta si conserva ancora il nome di un vicolo detto vicolo di S. Siro.

(2) Località attualmente detta *Giardini Pubblici*.

(3) Nel Cod. n. 1 è *illos*.

berto et auctoritatem prestitere ut ergo scriberem magnitudinem predicti mercati cum libertate nec non et latitudinem viarum pertinentium ad ipsum mercatum sicuti mensuratum fuerat altera die . facta sunt predicta vissio in jam dicto mercato. Anno dominice incarnationis . m . c . septuagesimo quarto indict . vii . Interfuere . iohannes pontecaralis et bregoionus et bellinus grioli . et Lafrancus tasini et bosius gaytani . et carenzonus . et iohannes armelende . et amorellus . et valerianus . et marchesius montiscleari . et odo salta in cathino . et florianus . et odo aque nigre . et iohannes de folia . et mayfredus iohanne . et madius de spera . et salathiel . et iohannes de cora . et iohannes sichendinus . et Vgo zacha .

Ego albertus de bagnolo . notar . interfui designationi . nec non et predicti mercati mensurationi . et iussu a consulibus hoc breve scripsi .

CXXVI.

*Investitura facta in magistratum
Girardum coxattum.*

1243 . 9 Ianuarii .

(Inedito).

In xpi nomine . Die veneris nono intrante Ianuarii . In pallatio . veteri habitationis potestatis . presentibus domino alberto domini Greci . et dom . alberto de Monticellis . Iudicibus domini Castellani de Caffaris ⁽¹⁾ potestatis comunis brixie . et domino bonapace Macedonii iudice . et johackino Gaita . notar . et bonincuntro de leno . notar . atque petro leones sescalco dicte potestatis . huius rei testibus rogatis . Ibidem dominus Castellanus de Caffaris de Mantua potestas comunis brixie . nomine et vice dicti comunis brixie . et pro ipso comunis brixie cum baculo quem in suis manibus tenebat . Investivit magistrum Lafrancum de cruce . et magistrum Girardum coxattum . ambos civitatis brixie inzignerios per feudum honorevolum secundum usum et bonam consuetudinem feudi honorevoli de toto potero et in territorio in integrum quod quondam albertus scaiola inzignerius a comuni brixie tenebat habebat et possidebat tempore quo serviebat comuni brixie . Scilicet dictum Lafrancum de medietate pro indiviso totius predicti potheri et territorii . et dictum Girardum coxattum de altera medietate pro indiviso . tam in vita eorum secundum formam statuti comunis brixie super hoc facti . Tenor cuius statuti talis est . Ordinant et statuunt Correctores quod potest . teneatur totum illud potherum quod qdm . magistrum scaiola tenebat in feudum a comuni brixie . dare medietatem magistro Girardo coxatto . et aliam medietatem magistro Lafranco de cruce . Tali modo

(1) Castellano Gaffari mantovano fu podestà di Brescia nel 1241, 1243 e 1245. Nella Cronaca Bresciana di S. Pietro in Oliveto, edita dal DONEDA, *Zecca di Brescia*, leggesi: MCCXLIII. Die Lune IIII. exeunte aprile potestas Brixie cum exercitu ivit ad obsidionem castri vintiagi (sic), Venzagi, et eum cepit.

quod ipsi habeant predictum potherum ad utilitatem eorum toto tempore vite sue . Ita quod heredes eorum nichil habeant . et hoc locum habeat donec ipsi servient comuni brixie . et nullo modo possint illud potherum vendere vel alienare . Ita quod ipse Lafrancus medietatem pro indiviso . et ipse Girardus alteram medietatem pro indiviso . habeant . teneant et possideant totius predicti potheri toto tempore vite sue secundum formam predicti statuti comunis brixie inde facti . dando ipse dominus Castellanus potestas comunis brixie . cedendo et mandando nomine ipsius comunis . suprascriptis Lafranco et Girardo omne jus omniaque jura et omnes rationes et actiones reales et personales utiles et directas in dicto pothero comunis brixie competentes et competituras . et que olim pertinebant aliquo modo vel aliquo iure dicto alberto scaiole tempore quo erat fidelis comunis brixie . Preterea dictus dominus Castellanus potestas . nomine et vice comunis brixie promisit per se et suos successores prescriptis magistris Lafranco et Girardo stipulantibus . suprascriptum feudum eis defendere et warentare ab omni persona . et tueri eos in possessione dicti potheri pro comuni brixie obligantes eis pignori omnia bona dicti comunis brixie . qui vero prenominati magistri Lafrancus et Girardus ibi iuraverunt ad sancti dei evangelia scripturis corporaliter tactis fidelitatem dicto domino Castellano . potest . comunis brixie . et comuni brixie . et per eum ipsi comuni brixie . et eius successoribus . contra quamlibet personam . et civitatem . et terram athicientes (sic) in sacramento predicto quod semper erunt fideles comunis brixie . et totum hoc quod eis per dictam (sic) potest . vel eius successorem pro comuni brixie sub debito fidelitatis comissum erint non revelabunt aliqui ad dampnum vel detrimentum comunis brixie . et si ab eis consilium petatum fuerit per potest . vel eius successorem comunis brixie vel auxilium . rectum et fidele secundum eorum puram conscienciam eis dabunt . et quod non erunt in consilio seu tractamento vel facto quod potest . seu eius successores et comune brixie amittant suum honorem vel rationem et specialiter castra terras et loca suas . et si cognoverint aliquem seu aliquos contra hoc facere bona fide prohibebunt et si prohibere non poterunt dicto potest . vel eius successoribus . et comuni brixie quam citius manifestabunt . et si aliquod in contrarium contingerit quod deus avertat bona fide dabunt operam efficacem cum toto eorum posse ad adjuvandum comune brixie recuperare illud . et si aliquod additum fuerit per ipsam (sic) potestatem aut eius successorem ad utilitatem et bonum statum et melioramentum comunis brixie de toto teneantur ex infrascripto sacramento . et ceter .

Anno domini . Millesimo . ducentesimo . quadragesimo . tertio . Indictione prima .

Ego Albertus de Fulconibus sacri pallatii notar . his affui . et . R . duo brevia in uno tenore conficere verbo . voluntate et iussu suprascripti domini Castellani potest . brixie . hoc scripsi .

CXXVII.

*De divisione facta inter predictos
Lafrancum de cruce et Girardum coxattum.*

1246 . 20 Maij.

(Inedito).

In Xpi nomine . Die dominico . v . exeunte . madio . In ecclesia sancti petri de dom . brixie presentis bonaventura notarius . filio qdm . delayti de bagnolo . et alberto rozi de Minervio . et jacobob leurratto Granarolo testibus R . Ibi facta divisione inter Lafrancum de cruce ex una parte . et magistrum girardum coxattum ex altera . de omnibus fictis que habent de pothero eis dato in feudum per comune brixie . et de omni jure et actione et ratione quod et quas habent in dicto pothero . afitato . et quilibet illorum habita sua parte . Hec est pars que pervenit dicto lafranco verbo et voluntate dicti magistri girardi . pervenerunt quidem dicto lafranco infrascripta ficta cum proprietate de quibus solvuntur ficta ista que ei anuatim debent solvi ut dicebant dicte partes . per infrascriptas personas . Videlicet per olbertum zalam vii . sold . et dimid . imper . de tribus plodiis terre . Item per Vgonem brogne vi . sold . imper . per duobus plodiis . et dimid . terre . Item per albertum de buarno viii . sold . imper . de iiii . plodiis terre . Item per conversum de cagnolis . et Arivabenum de navis . xiiii . sold . imper . de iiii . plodiis terre . Item bonapacem giroldi et iohannem de soyano . xiiii . sold . imper . de iiii . plodiis . Item per iohannem de burnado xxiii . sold . imp . de vi . plod . terre . Item per sainbenum ruxagatam . xviii . sold . imp . de vi . plod . terre . Item per Guilmum *tirisendi* xiiii . sold . imper . de quatuor plod . terre . Item per Martinum Forabuscum . xii . sold imper . de . iiii . plodiis terre . Item per iacobum de roado viii . sold . et iii . imper . de illis xx . sold . imper . quos ipsis Lafranco et girardo redere tenebatur . de v . plod . terre . jacobus predictus . Et predicto magistro girardo voluntate dicti lafranci ficta infrascripta in parte venerunt cum proprietatibus de quibus solvuntur infrascripta ficta . que debent ei solvi anuatim per infrascriptas personas ut dicebant . videlicet . per jacobum de roado predictum . x . sold . imper . et viii . imper . de illis xx . sold . imper . quos illis ambobus reddere tenebatur . de v . plod . terre predictis . Item per serotinum xvi . sold . imper . de iiii . plodiis terre . Item per benvegnutum de lacanale . xv . sold . imper . de v . plod . terre . Item per dom . egidium de bagnolo xvi . sold . imper . de iiii . plod . terre in una parte . Item per eundem dom . Egidium . xxii . sold . imper . de viii . plod . terre in alia parte . Item per iohannem de medolis viii . sold . imper . de ii . plod . Item per Guizardum parentatis viii . sold . imper . de duobus plodiis . Item per stancarium vii . sold . imper . de duobus plodiis . Item per illos de calcinato iii . sold .

imper . de i . plodio . Item per filium mazole . vii . sold . imper . de ii . plodiis . Item per Crescembenum frasalastam . vii . sold . imper . de ii . plod . Item per iohannem persenoldi . vii . sold . imper . de duobus plodiis . Item per martinum de sovignis . vii . sold . imper . de ii . plod . terre .

Quibus ita peractis dicte partes inter se ad invicem fecerunt finem et refutationem de predictis partibus et fictis secundum quod superius legitur . Ita quod una pars a modo non impediet alteram per se nec per interpositam personam . sed semper erunt tacite et contente dictis partibus et quod numquam contravenient sub pena x . libr . imper . stipulatione promissa . qua soluta ratio manente contractu . Dantes . Cedentes . Mandantes inter se ad invicem jus et actiones et rationes utiles et directas . reales et personales . quod et quas habent in dictis fictis et potheris . contra dictas personas et omnes alias . Ita quod utique illorum faciat de dicta sua parte quicquid voluerit sine alicuius contradictione et constituentibus inter se vicissim nuncios et procuratores ut jura propria in iudicium et extra . et promiserunt inter se stipulantibus . de evictione dictarum parcium terram (sic) pro eorum facto ab omnibus personis rationabiliter . sub pena duplicis dampni et dispendii cuilibet incurentis . obligando ad hec omnia sua bona pignore et utique confessus fuit partem alterius precario nomine pro altero possidere et vicissim possessiones interdixere dicendo quilibet se velle suam partem possidere a modo . preterea dicte partes fuere concordantes quod ficta que debent habere de temporibus preteritis a dictis personis comuniter . per eos debeant exigi et per medietatem inter eos dividi . unum plodium et dimidium . terre de dicto pothero . que non est afictata retinent in comuni concorditer dicti lafrancus et magister girardus .

Anno dom . Millesimo . cc . xlv . Indictione quarta . Plures cartas inde per me et jostacum Gatam R . sunt fieri .

Ego Guilmus de carpenedulo notarius sacri palatii his interfui et Rogat . scripsi .

In Xpi nomine die dominico xvi . intrante decembr . in caminata domus habitationis potestatis brixie . Presentibus dom . bonapace de castro Albertono sethesia et iohanne pecore atque crescimbeneo dulcii notar . test . R . Dom . Carzarinus de axandris potestas . (1) brixie dedit verbum mihi Venture de asola notar . infrascripto ad petitionem magistri gerardi coxatti perpetuandi quoddam capituli statuti ac reducendi in publicam formam cujus tenor talis est . Item quod potestas . teneatur manutenere datum factum pro comuni brixie in magistrum girardum coxattum de medietate et in magistrum lafrancum de cruce (2) de

(1) Carzarino de Axandri di Mantova fu podestà anche nel 1248 e nel 1250. Vedi il docum. LXIX e LXXII. Negli Statuti di Brescia del XIII secolo troviamo parecchi provvedimenti di questo podestà sul corso e sull'uso delle acque dei fiumi, dei torrenti e dei canali, sulle strade da selciarsi, su terrapieni da sgombrarsi e su tante altre cose che dinotano progresso di civiltà.

(2) De cruce manca nel Cod. n. 2, mentre esiste nel Cod. n. 1.

alia medietate totius illius potheri quod qdm. scaiola tenebat in feudum a comuni brixie. tali modo quod ipsi habeant predictum potherum toto tempore vite sue ad utilitatem eorum. Silicet. Heredes eorum nichil habeant. et hoc loco habeat donec servient comuni brixie. et nullo modo possint illud potherum vendere vel alienare. addunt correctores quod feudum datum in magistrum girardum coxattum valeat sibi et suis heredibus masculis ex se descendentibus.

Anno dom. Millesimo. Ducentesimo. Quadagesimo sexto. Indictione quarta.

Ego Ventura de asolo sacri pallatii. notarius. interfui et verbo predictae potestatis. ipsum capitulum sicut scriptum erat in statutis comunis brixie exemplavi. et perpetuavi nulla mutatione facta qua sententia varietur et me subscripsi.

CXXVIII (1).

1243 . 9 Gennaio

Investitura facta in magistrum lafrancum de cruce et magistrum girardum coxattum.

In Xpi. nomine. die. veneris. xii. Exeunte novembr. In camera in qua moratur dom. Guido de marany iudex potestatis et in ejus presentia. et dom. boniohannis de calcaria et bonaventure musca notar. testib. R. Ibi dom. faber quondam dom. bonifacii guidonis guiscardi. potestas (2). comunis brixie dedit verbum mihi infrascripto zufredo de urnano notar. ad petitionem magistri lafranci de cruce perpetuandi quedam capitula statuti ac reducendi in publicam formam. Tenor quorum talis est. Addunt correctores illi statuto quod sic incipit. Addunt correctores. quod feudum datum in magistrum girardum coxattum valeat sibi et suis heredibus masculis ex se descendentibus. quod idem observetur Lafranco de cruce de dato sibi facto pro comuni brixie. Currente Millesimo cc. xlviii. Indict. septima. Et tunc inceperunt valere in kalend. septembris sub eodem millesimo.

Anno dom. Millesimo cc. xlviii. Indict. septima. Ego zufredus de urnano nunc existens notar. dicte potestatis interfui et verbo predicti domini Fabri potestatis. perpetuavi et me quoque subscripsi.

(1) Questo documento che sta in ambidue i Codici è verbum ad verbum eguale al docum. CXXVI e perciò si è ritenuto inutile pubblicarlo. Siccome però questo ha un'appendice che manca al documento CXXVI così sotto questo N. CXXVIII mettesi l'appendice.

(2) Questo podestà era di Bologna, e nel 1235 fu pretore di Modena.

CXXIX.

1238 . 13 januarii

Confirmatio quod concessum fuit magistro scaiola.

(Inedito).

In Xpi. nomine. Die jovis. xiiii. Intrante januar. In pallatio Maioris comunis brixie. Presentibus domino bonapace iudice de Macedonio. et Ottone de leno. et Crescimbeno dulcii notariis. potestatis. testibus. R. Ibi dom. Azinus de pirovano (1) potestas comunis brixie de voluntate et consensu totius consilii generalis comunis brixie cum campana sonata more solito congregati. dedit mihi iohanni de crema notar. infrascripto et scribe dicte potestatis verbum et licentiam perpetuandi. et de privata forma in publicam reducendi nocionem. Infrascriptum statutum quod fuit lectum infrascripto consilio. die jovis infrascripto facto. quod erat in corpore statutorum insertum et scriptum et confirmatum tempore domini Oberti iniquitatis potestatis (2). comunis brixie de voluntate et consensu consilii generalis campane sonate. et illud idem statutum confirmatum est. tempore suprascripti dom. Azini de pirovano potest. comunis brixie. secundum quod consilium fuerat reformatum et scriptum per cresimbenum dulcii notar. dicte potestatis cuius tenor talis est. Placuit toto consilio quod instrumenta fiant magistro alberto scaiole de eo quod in statuto novo comunis brixie continetur super eo quod ei a comuni brixie est concessum. Tenor cuius talis est. Item statuunt correctores statutorum quod potestas. et comunis brixie teneatur manutenere et defendere magistro alberto scaiole suprascripto et eius heredibus id quod ei datum est et concessum per comune brixie et ex voluntate consilii generalis comunis brixie. et quod nullo tempore solvat fodrum neque dathium comuni brixie. et hoc propter defensionem. et honorem. et servicium per illum collata. et conferenda comuni brixie quod statutum factum fuit. In pothestaria suprascripti Domini oberti currente Millesimo cc. xxxviii. Indictione xi. et incepit valere in potestaria suprascripti domini Azini potest. comunis brixie currente Millesimo cc. xxx. none. Indictione duodecima.

(1) Azzino o Azzo o Azzone da Pirovano, antichissima e nobile famiglia milanese: fin dal 983 erano capitani e militi dell'Arcivescovo di Milano. Azzino nel 1243 fu podestà di Bologna e di Brescia nel 1249. Sotto la sua reggenza veniva conclusa, agli undici di maggio, un'alleanza tra Mantova, il Marchese d'Este e il patriarca d'Aquileia contro Eccellino da Romano.

(2) Oberto de Iniquitate di Piacenza podestà di Brescia. Nella *Chronica Placentina* leggesi: *Ubertus de Niquitate de placentinis erat potestas Brixie*. Nel numero dei valorosi bresciani deesi comprendere il piacentino Oberto, il quale reggeva il nostro popolo nell'assedio posto alla città dall'imperatore Federico II nel 1238. Fu egli anche pretore di Cremona nel 1239 e capitano e podestà nella sua patria nel 1250, eletto nei tumultuosi fatti di Piacenza, narrati nella Cronaca Piacentina di Giovanni Codagnello, edita in Parma da Pietro Fiaccadori 1859, pag. 193 a 208, an. 1250-1257.

Ego Iohannes cremensis sacri pallatii . notarius interfui et Rogat. scripsi verbo . et mandato predicti domini Azini potestatis . perpetuavi et me quoque subscripsi.

CXXX.

1247 . 6 augusti

Investitura facta in magistrum Albertum scaiolam.

(Inedito).

In Xpi . nomine Die Martis . vi . intrante augusti . In camera masarii que est in pallatio maiori comunis brixie . Presentibus dom . Ottonis de Pallazo . Mileto de lavello longo . lanfranco filio qdm domini iohannis de salis . bonifacio lecapesto . heldecarino de beldecaris . brixiano de seriado tunc notarius . masarii . et Crescimbene filio abriani precone comunis brixie atque aliis multis testib . Rog . Dom . Carzarinus de anxandris . potestas . brixie et autoritate consilii generalis comunis brixie super hoc specialiter reformati nomine ac vice comunis et pro ipso comuni . Investit magistrum albertum scaiolam inzignerium de lxxx . plod . terre comunis brixie iacentis in montedenno ubi dicitur costa longa . Scilicet de xx quinque plodiis . et lxxx . tabul . terre partim buschive . et partim vithate de avanzamentis que dicebantur teneri et usufructuari a pluribus . et de quibus videbatur quod occupatio facta foret secundum quod per mensuratores qui constituentur ad hoc . et cum coherentiis quas assignabunt ipsis avanzamentis determinatum fuerit . et de lxxx . plod . et xx . tabul . terre buschive intra istos confines sive coherencias posite a mane partim obertus zalla . et partim tesa pudossi a sero et A merid . partim via comunis et partim clausi a montibus comune brixie . salvo si alie forent coherencie . tali quidem modo . et ordine quod ipse magister albertus scaiola et eius heredes ab hac presenti hora in perpetuum habeant et teneant dictam terram in feudum honorificum et ex ea quicquid voluerint faciant secundum legem et usum honorifici feudi . et promisit ipse potestat . auctoritate predicti consilii vice ac nomine ipsius consilii . et comunis brixie pro se suisque successoribus eidem magistro alberto pro se suisque heredibus stipulanti dictam terram in perpetuum difendere et warentare sub pena dupli totius dampni et dispendii . cum solempni stipulatione promissa . Quibus ita peractis dictus magister albertus scaiola iuravit fidelitatem scripturis corporaliter . tactis dicto domino Carzarino potest . et per eum comuni brixie . in perpetuum tamquam vasallus domino prout mos et ius requirunt . et consequentur ipse potestas . recepit eum in osculo .

Anno domini . Millesimo . cc . xlvii . Indictione quinta .

Ego Ventura de Asula sacri pallacii notar . interfui et Rog . hoc instrumentum verbo potestatis ante scripto scripsi et interlineavi ut supra patet ubi notatum est a montibus comune brixie .

CXXXI.

1240 . 3 decembri

Extimatio molendinorum existentium in carzia que destructa sunt occasione clusarum.

(Inedito).

In Xpi nomine . Iohannes bucce . Lafrancus de claris . Guielmus de cazago . et girardus de taiergna . electi et astricti per sacramentum noviter factum a dom . fabro potest . comunis brixie ad extimanda dampna illorum quorum sunt molendina occasione clusarum que sunt in carzia . que debent destrui et auferri radicitus inter carciam . et civitatem secundum reformationem consilii inde facti .

In primis estimamus dampnum molendini dom . jacobii pesaroli de burnado . et sociorum Scilicet . dominorum Conradi et Gaxotti de concesio . et bertolotti de martinengo . et cemmi de salodo . quod molendinum est prope pontem sancte agathe propter clusam que debet destrui et extirpari penitus a ponte furo usque ad viii . brachia prope pontem sancte agathe . et que clusa nec alia debet amplius fieri . nec rehedicari . et quod illi quorum est molendinum credebant non posse habere molendinum sine clusa . et ideo volebant destruere . molendinum penitus sua voluntate secundum precepto . illud dampnum extimamus ccl . libr . reservato eis tecto molendini . Ita tamen quod non debeant habere nec facere extra murum tecti molendini . versus carziam aliquid quod impediatur cursum aque nec aditum nec reditum hominum vel equorum .

Item extimamus dampnum molendini domini Alberici de gambara . et domini bonapacis de castello . et sociorum . quod molendinum est iuxta pontem de turzanis propter clusam que debet destrui et extirpari a domo palis de sancta agatha usque ad pilam que clusa nec alia debet amplius fieri nec edificari . et quod illi quorum est molendinum credebant non posse habere molendinum amplius sine clusa . et idem volebant destruere molendinum penitus sua voluntate sine precepto . illud dampnum . extimamus c . librar . imper . reservato ejus tecto molendini . Ita tamen quod non debeant habere nec facere extra murum tecti molendini ⁽¹⁾ versus carciam aliquid quod impediatur cursum aque nec aditum nec reditum hominum vel equorum .

Item extimamus dampnum illorum quorum est molendinum domini alberici de gambara ministri humiliorum de sancto laurentio . quod molendinum est prope pontem de sancto laurentio propter clusam que est sub ponte de turzanis que debet destrui et extirpari penitus et propter arzenum quod vadit a ponte de turzanis usque ad molendinum quod debet

(1) Lo stampato in corsivo manca in questo Cod. mentre leggesi nel Cod. n. 1.

abasari seu deprimi et omnes arbores et pali estirpari et propter murum a molendino inferius usque ad murum curtivi predictorum et murum debet destrui et estirpari radicitus . que clusa non debet amplius fieri nec arzenum relevari nec arbores nec murus amplius rehedificari . illud dampnum extimamus . c . libr . imper .

Et Die . Lune III . intrante decembri in pallatio maiori comunis brixie . Presentibus domino Lethoyco iudice potestatis et domino bonapace macedonii caudico . et Lafranco occanono notar . et Aymerico fulcono et Girardo sirachi notar . Dom . Faber . dom . bonifacii Guidonis Guizardi de bononia potestas . comunis brixie . dedit mihi iohanni Gualandi notar . supradictam extimam . ad perpetuandum et de privata forma in publicam transformandam que confessus fuit facta esse eius precepto secundum reformationem generalis consilii inde facti et illud idem confessi fuere estimatores predicti . Anno domini . Millesimo CC . XL . Indictione XIII .

Ego iohannes de Gualando notar . sacri pallatii et suprascriptorum quatuor extimatorum affui et verbo et auctoritate dicte potestatis perpetuavi et publicavi homnes parabolas plura instrumenta uno tenore . scribere et hec scripsi .

CXXXII.

1249-1250 . 11 februarii

Statuta de concessione facta umiliatis de domo domini Alberici de gambara.

(Inedito).

In Xpi . nomine Die Veneris . XI . Intrante febr . in pallatio maioris comunis civitatis brixie . Presentibus Nicolaus de asola . et petro pellariorio notariis potestatis . Inverardo drucio . de gualardo . giroldi . Johanne de lastalla . Crescimbeno dulcii . omnibus notar . Bonaventura pezapanis . et ventura speciario de mercato novo et aliis pluribus testibus . Rogatis . Ibique dominus Guido de maranensibus iudex et assessor . dom . Fabri quondam domini bonifacii Guidonis Guizardi potestatis . comunis brixie . dedit attribuit mihi nicholao de roado infrascripto notar . verbum et auctoritatem publicandi et perpetuandi statuta infrascripta que posita et continuata erant in tercio libro corporis seu voluminis statutorum comunis brixie et que etiam lecta fuere ibidem coram ipso . et continebantur sub hac forma . In secunda potestaria dom . Carzarini Item statuunt et ordinant correctores quod pro comuni brixie attendatur et observetur consilium generale datum die mercurii . quinto intrante junio tempore dom . Carzarini potest . brixie . super facto carzie tam pro lecto carzie expediendo quam pro solutione facienda illis qui paterentur dampnum in terreno vel muro vel hedificiis

causa ampliandi vel meliorandi lectum carzie et pro aliis occasione dicte carzie faciendis . excepto de sacramento precise firmato de quo ordinant correctores quod potestas . futura non teneatur precise . Et quod modus superfacto carzie inventus per predictum consilium generale ponatur in statutis comunis brixie et pro statuto integraliter observetur . excepto quod potestates . non teneantur precise ubi dicit precise .

Tenor reformationis cuius consilii facti die mercurii quinto intrante junio talis est . In reformatione consilii facto partito per potestatem . placuit toti consilio nemine discrepante quod pons de arcu destruator et in ipso opere destruendi pontem et ampliandi lectum carzie ibi et faciendi quicquid necessarium est procedatur secundum formam statuti . Item quod pile qui sunt a superiori parte pontis de turzanis destruantur de super et minarentur usque ad prope archivolta . Item quod per humiliatos fiat unus murus a ponte de turzanis usque ad pontem inferiorem sancti laurentii a mane parte lecti carzie relicto uno vasio inter murum domum humiliatorum et murum qui de novo fieri debet per ipsos humiliatos de quatuor brachiis vel ad plus de quatuor brachiis et dimidio . per quod vasium aqua decurrat ad molendinum humiliatorum . et extra murum qui de novo fiet per humiliatos nullum terrenum relinquatur nec aliquod iter sive transitus . nec aliquid hedifitium nec aliquid aliud in qua vel super aquam . nisi tamen alveus carzie liber in totum et expeditus omnino . Et murus qui de novo fieri debet . Ita modicum ellevetur ultra aquam vasii reliquendi humiliatis . quod si aqua carzie multum exereverit per totum effundatur de supra murum . nec in muro edifitium vel aliquod contendens se extra murum versus lectum carzie fiat .

Addunt correctores illi statuto quod sic incipit . Item quod per humiliatos fiat unus murus et ceter . quod liceat domino alberico de gambara et eius collegio humiliatorum sancti laurentii levare murum sive spondam muri qui est in lecto carzie a sero parte domorum illorum humiliatorum tantum quantum capit locus neccessarius ad secreta negotia facienda dominarum suarum abitantium in illa religione .

Anno domini . Millesimo . CC . XLVIII . Indictione VII . et incepit valere in kalendis septembris eodem Millesimo . Actum est hoc . Anno domi . Millesimo . CC . L . Indictione octava .

Ego Nicholaus de roado notar . pro comuni brixie . electus et constitutus ad tenendum et conservandum librum statutorum comunis brixie iuxta formam statuti inde facti prescriptura statuta vidi et legi et jussu etiam auctoritate predicti domini Guidonis eadem transcripsi publicavi perpetuavi et me subscripsi .

CXXXIII.

1234

Cavethe de Rudiano (1).

(Inedito).

Item ordinant quod potestas teneatur inquirere cavethas Rudiani . et invenire id quod tenetur per eos a comuni brixie . et eo invento et requisito teneatur inde potestas facere consilium et secundum voluntatem consilii de hoc facere . et infra tres menses sui regiminis teneatur hoc facere .

In Xpi nomine . Hec sunt Cavethe (2) de Rudiano invente et requisite tempore potestarie domini Pagani de petra sancta (3) potestas comunis brixie . secundum formam statuti comunis brixie super hoc facti . sub Millesimo . cc . xxxiiii . Indict . septima .

Et Mompislerus de paterno qui moratur in loco Rudiani sacramento astrictus dicere et designare id totum quod tenet vel pro eo tenetur a comuni brixie de cavethis Rudiani . Dicit se habere terciam partem duarum cavetharum de rudiano . et terciam partem honoris earum duarum cavetharum . et quam terciam partem dicit se emisse a dom . Lafranco de oriano . et pro qua tercia parte illarum duarum cavetharum dicit se tenere et habere omnes infrascriptas pecias terre jacentes in territorio Rudiani . Prima quarum jacet ad portam A mane parte burgi de rudiano . Coheret ei a sero et a monte via . A merid . Albertus tuver . Et secunda jacet in Gazolo . coheret . A merid . Lafrancus andree . A mane fossatum quod vadit ad garbagnatum . A monte ecclesia de rudiano . Et item tercia petia jacet in capite prati in gazolo . coheret ei A monte bulbus de puteo . A sero via . Et quarta petia jacet in cazolo . A

(1) *Rudiano*. Ruder e copia di monete consolari ed imperiali attestano l'origine romana di Rudiano (*Rutiliano*). Nome glorioso ai Bresciani per la vittoria qui riportata sui Cremonesi il 7 luglio 1191. Giornata dalle cronache segnata col nome di Malamorte.

Conquistato dai Bresciani il Carroccio dei Cremonesi, fu tirato per le vie della nostra città in trionfo e poscia deposto nella Cattedrale di S. Pietro de Dom. Vedi retro i documenti XXIX dell'8 dicembre 1191 e XXX del 14 gennaio 1192, riguardanti la pace seguita coi Cremonesi.

L'Odorici descrisse la Battaglia di Rudiano (*Archivio storico Italiano*, t. III, par. 2^a N. S.).

(2) Nell'opera, *Il Comune di Chiari*, di Me G. B. Rota (ora Vescovo di Lodi) nella nota 1 a pag. 58, 59 si avverte, che nel ms. B dell'Archivio di Rudiano leggesi « le cavete sono fondi erranti situati « nel letto antico del fiume Oglio »

M^e inclinerebbe a ritenere questo nome corruzione di *Cavea*, e soggiunge « che la ripa molto elevata sulla quale sorge Rudiano « scende a modo di anfiteatro verso il fiume »

Altri documenti del 1254 e del 1286, riguardanti le Cavete di Rudiano, si trovano più avanti in questo codice, nei quali si parla del numero delle Cavete, del diritto della città sulle medesime e degli obblighi de' loro possessori verso il Comune di Brescia.

(3) Petrasancta, nobilissima famiglia milanese di cui si ha notizia fin dal 1154 e prese il nome dal sito detto Della Pietra Santa. Nel 1198 si trovano i Petrasancta tra quelli che erano del partito dei Nobili, cioè de' Capitani e de' Valvassori. Pagano nel 1230 fu podestà di Bologna, e nel 1232 eletto al governo di Genova, nonostante la contraria volontà dell'imperatore.

merid . via . A sero heredes Widonis Albertoni . Alia petia jacet in maren . A monte dicta ecclesia . a sero dom . oprandus de martinengo . Et item una petia ad stratam sancti martini (1) . A sero dominus Spalla de Martinengo . A monte strathella . A merid . bulpus de herbusco . Item una petie terre prative de carpeneam . A mane via . A sero olum . A monte heredes qdm domini alberti de paterno . Et item una petia terre que jacet ad cisternam . A sero filii pome . A mane bellonus . Et item una petia que jacet ad viam uradi . A sero via . A monte bullis . Et item una petia terre que jacet in carpeneda . A merid . filii pome . A sero via . Et item una petie terre que jacet ad viam de sancto firmo . A mane heredes zanni de garbagnado . A merid . ecclesia de Claris (2) . Item una petia que jacet ad stratam brixianam . A sero bocii . A monte supradicta strata . Item una petia terre que jacet ad dossos . A monte et merid . ecclesia de rudiano . A mane via . Item unum sedimen quod jacet ad castrum quod est novem tabule . Item unum sedimen in burgo prope fossatum .

Et Lafrancus Andree de rudiano sacramento astrictus designare id totum quod tenet et pro eo tenetur de cavethis rudiani a comuni brixie . dicit se habere mediam cavetham rudiani quam dicit se emisse a domino cavalcasole de pontollio . et honorem illius medie cavethe pro qua dicit se habere omnes infrascriptas petias terre . In primis quidem unam petiam terre sedimate que jacet in castello de rudiano . Et item unam petiam terre que jacet in nemoribus de sancta maria . coheret ei . A merid . dom . Ugo . A mane macaferrus . A monte heredes lotherengi de Martinengo . Et item unam petiam terre que jacet in gazolo . A mane via . A merid . heredes girardi de pontolio . A sero via . Et item unam petiam terre que jacet super ripis . A mane heredes qdm . dom . oprandi de martinengo . A sero similiter . A merid . via . Item unam aliam petiam terre que jacet in fruscheta . A mane Martinus de

(1) L'anno 825 presso l'oratorio di S. Martino di Rudiano, antica edicola dei pagani, si scoprì un sepolcreto contenente le ossa di quattro corpi, e sull'arca vi era scolpita l'epigrafe seguente (*GRADENIGO, Brix. Sac.*, pag. 177-78).

D . M .

AVR . VICTORIAE . AVR . VICTORINO .

SECUNDO . CALISTO . M . AVR . FILEN

TIVS . LIB . FECIT .

Le sigle D . M . furono interpretate dagli antiquari di quei giorni *Diis Martyribus*, per cui le ossa dei quattro corpi contenute nel sepolcreto furono ritenute ossa di martiri, e quindi locate sotto l'altare dell'Immacolata; ma per ordine del vescovo Ulderico, il quale interpretò meglio l'iscrizione *Diis Manibus*, due secoli dopo vennero inumate altrove (*ZACCARIA, Badia di Leno*, pag. 16).

Nel XVI secolo il Vescovo proibì al Comune la demolizione di questo oratorio, il quale dal FAINO, *Caelum Brix. Eccl.*, a pag. 288, è detto *Oratorium Campestre Sancti Martini*.

(2) La chiesa di Chiari. — L'indicazione più antica della parrocchia di Chiari trovasi nella Bolla di Eugenio III 9 settembre 1148 (*GRADENIGO, Brixia Sacra*, pag. 205) *Cappellam Sancti Faustini in castro Clare*. Il che trovasi confermato nella Bolla di Alessandro III, 10 agosto 1175 (*ROTA, Il Comune di Chiari*, pag. 177).

Il FAINO, *Coelum Brix. Eccles.*, pag. 272, afferma che l'antica chiesa parrocchiale di Chiari era quella di Santa Maria. — *Ecclesiam veterem S. Mariae Majoris, quae erat prisca Parochialis*.

lature . A sero savarisius de puteo . A monte heredes Gratiadei Lucari . Et item unam aliam petiam terre que iacet in busco brunono . A mane dictus savarisius . A monte illi de turbiato . A sero comes de logrado . A merid . heredes supradicti lotherengi .

Et Lantelmus burke de rudiano sacramento astrictus designare id totum quod ipse tenet a comuni brixie et pro eo tenetur de cavethis rudiani dicit se habere quartam partem unius cavethe de rudiano et honorem illius quarte . quam emit a busco de puteo . pro qua habet omnes infrascriptas petias terre . In primis quidem unam petiam terre que iacet ubi dicitur ad cesam lini . A meridie via . A sero heredes girardi de pontolio . A mane emptor . Et item ad ripam duo plodia . A merid . via . A sero ripa . Et item unum plodium . in prato sancti martini . A mane via . A merid . dom . petrus de turbiato . Et Item LXXV . tab . terre que iacet in fruschera . A mont . et mane petrus panizia . Item medium plodium in prato zenaro . A sero via . A monte pratum . Et Item dicit ipse lantelmus se emisse III . plodia terre a dom . oberto de brembio . et quam dicit fuisse de aquisto sancti martini . A mane Gandius . A monte via . Et item se emisse unum plodium . et dimid . terre a domino Vgolino de pompiano . A mane martinus . A sero heredes dom . lotherenghini .

Et Mazia clericus ecclesie sancte Marie de rudiano ⁽¹⁾ sacramento astrictus designare id totum quod ipsa ecclesia habet tenet et pro ea tenetur per cavetis de rudiano . dicit et designat ipsam ecclesiam habere unam cavetham rudiani et honorem illius pro qua cavetha dicta ecclesia tenet et habet omnes infrascriptas petias terre iacentes in territorio de rudiano . Videlicet unam petiam terre que iacet ad closettum . A mane venturinus andree . A merid . heredes Lotherengini . Et item unam petiam ad pratum Millinj . A mane dom . bonincunther de cocallio . A mont . heredes girardi de pontolio . Et Item unam petiam . A mane via . Et Item unam petiam ad Gazolum . A mane illi de paterno . Et Item unam petiam ad strathellam . A mane via . Et Item unam petiam terre in dicto loco . A merid . via . Et Item unam petiam terre in froschetha . A monte . heredes Wacii . Et Item unam petiam terre in pratis de ceris . A monte via . Et Item unam petiam ad viam sancti martini . A monte . et mane via . Et Item unam petiam ad viam cornelli . A mane heredes buie .

Et Dom . Vgolinus filius qdm . dom . monaci de Martinengo sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet et pro eo tenetur a comuni brixie pro cavethis de rudiano . dicit quod ipsi habet medietatem unius cavethe de rudiano pro avo suo . Et Item unam aliam cavetham quam emit a dom . Lotherenkino de martinengo . Et item unam aliam

cavetham quam emit ab heredibus dom . calapini . Et Item tres partes cuiusdam alterius cavethe quas emit a panizia . et que fuerit uldecheri de claris . et de quibus cavethis prefatus dom . Vgolinus dicit se habere honores . et de quibus cavethis dicit se habere infrascriptas . petias terre . et ficta . Videlicet . unam petiam terre in brayda . A mane via . A merid . illi de sancto Andrea . Et item unam petiam terre partim vidatam et partim prativam . que reddit fictum XXX . quartas millii . A mane via . A sero flumen . et merid . Vitalis de alchaldis . Item unam petiam terre que reddit fictum XII . quartas millii . A mane via . A merid . ottonellus . Et Item unam petiam terram que iacet ad gazolum . A mane via . A merid . heredes Guilonis de ponpiano . Et Item duo plodia terre ad froscheram . A monte lotherenghinus . Et Item unam petiam terre ad froscheram . A merid . via . Et Item unam petiam terre in caracoa . A merid . via . Et Item unum molinum ad portam . Et Item duo plod . terre que reddit fictum III . imper . A mane flumen . A sero via . Et Item unum . . . . . ad sanctam Mariam . A mane via . A sero olivum . Et Item unam petiam terre vidatam iacentem ad burgettum . A mont . fossatum . A sero via .

Et dom . bartholomeus de puteo qui moratur in loco herbuschi sacramento astrictus designare id totum quod habet de cavethis rudiani . dicit et designat se habere medietatem honorum unius cavethe rudiani . quam medietatem donna palmera uxor sua emit ab estimatoribus comunis brixie de bonis dom . alberti de cocallio . et de qua medietate illius cavethe dictus dom . bartholomeus dicit se habere omnes infrascriptas petias terre . videlicet . unam petiam terre que iacet ad stratam . cui coheret . A mane jacobus blanci . A sero Albertus barella . Et Item unam petiam terre iacentem ad froscheram . A mane via . Item unum sedimen in castro rudiani . et sunt omnes predictae petie terre in territorio rudiani .

Et Dom . bulpus de puteo sacramento astrictus designare id totum quod habet a comuni brixie de cavethis rudiani . et dicit et designat se et dom . conradum fratrem suum et dom . multonum nepotem habere honorem unius cavethe de rudiano . et pro illa cavetha habent omnes infrascriptas terras iacentes in loco et territorio de rudiano . quas partes eorum eis dimisit . In primis quidem duo plodia . terre . que iacet ad gazolum . A mane via . A merid . Albertus de cocallio . A monte gonselinus . Et Item . duo plod . terre . que iacet ad crevacorum . A mane oricus de caseivico . A sero conanonus . Et Item unum plodium terre que iacet ad cesam Attolini . A mane sancta maria de rudiano . A sero Martinus mine . A monte habiaticus Wazonis . Et Item duo plodia . terre que iacet ad stratam brixianam . A merid . girardus de claris . A monte Albericus de puteo . Item unum plodium terre de subtus stratam . A mane heredes aiulfi de cocallio a sero illi de paterno . A monte zorzius de mologno . Et item duo plodia . terre que

(1) La chiesa maggiore di Rudiano era dedicata alla Natività della B. V. Maria, ed era Rettoria parrocchiale. In Rudiano eravi altresì un Oratorium B. V. Mariae.

iacet de subtus froschetam . A mane . . . de paterno . A merid . heredes girardi de pontolio . A sero oricus de casevico . Et Item duo plodia . terre que iacet ad strathellam . A merid . et A sero Lafrancus andree . Et Item duo plod . terre que iacet ad viam de claris . A mane via . A merid . bellamicus . A mont . petherzanda . Et Item duo plodia terre que iacet ad roncaiam que reddit fictum vin . quartar . millii predictis dominis . Et Item duo plodia terre que iacet ad ulmesellum . A mane heredes Ognabeni ferarii . A merid . via . Et Item . vii . perticar . terre que iacet ad froschetam . A monte bartholomeus de claris . A merid . domin . bonincunter de cocallio . Et Item tria plodia plati ad lamas folie . Et Item duo plodia prati in pratis sancti martini . Et Item duo plod . buschi in buscho brunovo . Et Item unum sedimen in burgo et duo in castro .

Et Dominus Guielmus filius qdm dom . Ottonis de paratico sacramento astrictus designare id totum quod tenet de cavethis Rudiani . dicit et designat se habere unam cavetham in loco rudiani pro qua habet et tenet omnes infrascriptas petias terre iacentes in territorio rudiano . In curte de claris et cornigiani . In primis quidem unam petiam terre que est unum plod . prativa que iacet in curte rudiani ad runcum statarium . A mane Wasum molendini qui fuit qdm . domini oprandi . A merid . Zanebonus ab saloni . Et Item unam petiam terre aratorie ad crevacorum quam tenet Vitalis de alcardis pro . viii . quartas millii . A mane . zucca de gambaronibus . A merid . lantelminus burche . Et Item unam petiam terre que iacet ad strathellam que duo plodia . est . quam tenet ospinellus ad fictum pro . v . quartas millii cum duobus aliis plod . terre aratorie que iacet in dicta hora . cum supradictis duobus plodia . A mane savarisius de puteo . A merid . heredes qdm . portavelli . Et Item unam petiam terre aratorie ad zusternam quam erat solitus tenere mossolus pro tribus quartis millii . A mane heredes qdm . zanolini a merid . dom . Vgo de martinengo . Et Item duo plodia terre ad strathella brixiana . A mane iohannes tuiani . A monte strata . Et Item . duo plod . terre aratorie que iacet ad dossos . A mane martinus burge . A monte dom . bulpus de puteo . Et Item duo plodia terre aratorie que iacet in froschetham . A mane et A monte zuca . Et Item duo plod . in contrata ronchi stararii de terra aratoria . A mane heredes dom . girardi de pontolio . A sero via . Et Item duo plod . terre que iacet ad gazolum . A sero catanii de martinengo . A monte heredes dom . oprandi de martinengo . Et Item duo plod . terre ad argarum . A mane via . et monte dom . Vgo de martinengo . Item duo plod . terre aratorie ad viam de zurzis . Et Item unum sedimen in castro ⁽¹⁾ . A mane via . A sero murus castri . A monte heredes quondam domini alberti de paterno .

(1) Nel Castello fabricato e più validamente munito a difesa di confine nel 1144, ampliato nel 1192, intervennero ai 14 di gennaio 1192 Bresciani e Cremonesi per la pace stipulata dopo la battaglia di Rudiano.

Et Dominus iohannes qdm dom . Oberti de brenbio sacramento astrictus designare ad totum quod habet et tenet vel pro eo tenetur de cavethis rudiani a comuni brixie dicit se habere duo capita in loco rudiani et honores illorum pro quibus habet infrascriptas pecias terre . Videlicet . unam petiam terre que iacet ad viam de claris . A mane ianuarii . A sero gavazinus . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad viam roguste . A mane via . A sero ianuarii . A monte filii qdm salvatici . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad runcos sancte marie . A mane episcopatus brixie . a sero olium . et reddit fictum xvi . denar . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad lammas . A mane et A sero aqua . Et Item unam petiam terre sedimate que iacet in burgo rudiani . A mane et A sero via . Item unum sedimen in castro Rudiani .

Et Dom . Amatus de Daniottis clericus de herbusco sacramento astrictus designare id totum quod habet de cavethis rudiani . dicit et designat se habere in medietatem unius capitis de honoribus . et tensis . et octavam partem cuiusdam alterius capitis de honoribus et tensis . et quos honores . et ipsas tensas dicit se emisse a liono de puteo . et a bartholameo de claris . et ab oldekero et a iohanne filio predicti oldekero . et a iohanne luzie de loco rudiani . et de quibus dicit se habere iii . instrumenta . et pro medietate cuius capitis dicit se habere et tenere omnes infrascriptas petias terre iacentes in loco et pertinentia de Rudiano . In primis quidem unam petiam terre que iacet ad strathellam coheret ei . . . . heredes oprandi de pontolio . A merid . via . Item . unam petiam terre que iacet ad froschetham . A mane dom . bonicunter de cocallio . A monte via . Item unam petiam terre que iacet in eadem hora . A mane panizia . A sero ottonellus de natalibus . Et Item unam petiam terre que iacet ad zusternam . A mane iohannes bulle . A merid . dom . Ugo de martinengo . Et Item unam petiam terre . que iacet ad froschetham . A sero filius Ramosii . A monte iohannes bulle . Et Item . unam petiam terre que iacet ad ulmesellum . A merid . bele . A mane iohannes Lay . Et Item unam petiam que iacet in eadem hora . A monte dom . savarisius de puteo . A merid . via . Et Item unam petiam terre . que iacet in caracoa . A mane gnabenus buzii . A sero butesi . Et Item unam petiam terre que iacet ad stratam . A mane matheus viviani . A monte bellem . Et Item unam petiam terre . que iacet ad ulmesellum . A mane panizia . A monte via . Et Item unam petiam terre que iacet ad nusetam . A merid . iohannes basi . A monte fasani . Et Item unam petiam terre que iacet in agriolo . A mane via . A sero heredes berardi mathaschere . Et Item unam petiam terre ad viam garbagnati . A monte monspislerus . A sero camisia . Et Item unam petiam terre que iacet ad carpenetham . A mane . . . . A sero zuchella . gambaroni . Et Item unam petiam terre que iacet ad zusternam . A sero girardus treci . A monte . Acorinus . Et Item unam petiam terre que

iacet ad pratum sancti martini . A mane via . A sero flumen . Et Item unam petiam terre que iacet ad viam uradi . A sero via . A mane heredes lachi . Et Item unam petiam terre que iacet ad viam de claris . A mane cori . A monte lantelmus burcke .

Et Item unam petiam terre que iacet ad via . . . A sero via . A monte heredes viviani albrici . Et Item unam petiam terre ad stratam . A mane cigacius . A merid . vivianus . Et Item unam petiam terre que iacet in brayda . A mane ricus . Et Item unam petiam terre ad pratum sancti martini . A mane via . A sero flumen . Et Item unam petiam terre que iacet ad strathellam . A mane et A sero Martinus burghes . Et Item unam petiam terre que iacet . . . A mane et A sero ollium . Et Item unam petiam terre ad froschetam . A mane ottonellus . A sero Albertus ferrarii . Et Item unam petiam ad dossos A monte savarisius de puteo .

Et Dom . Antonius filius qdm dom . oprandi montenarii de rudiano sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet vel pro eo tenetur de cavethis Rudiani . dicit et designat se habere unam cavetham in loco rudiani . pro qua cavetha designat omnes infrascriptas petias terre . In primis unum sedimen in castro rudiani . Item unam petiam terre que iacet in gazolo . A sero dom . savarisius de puteo . A monte dom . monpislerus . Et Item unam aliam petiam terre aratorie iacentem in dicta contrata . ibi prope . A Monte heredes qdm dulcii de pontollio . A monte dictus dom . monpislerus . A merid . heredes qdm dom . girardi de pontolio . Et Item unam aliam petiam aratoriam que iacet ad dossos . A sero marcius rangonus . A mane zanebonus bogera . Et Item unam petiam iacentem ad froschettam . A merid . via . A sero botesinus . Et Item unam petiam terre que iacet in griolo . A merid . heredes qdm iohannis generi . A monte heredes petercani rivane . Et Item unam petiam terre que iacet ad viam de ligostam . A sero savarisius de puteo . A monte Laurentius bulla .

Dom . Ribaldus qui dicitur comes de logrado sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet a comuni brixie vel pro eo tenetur in loco et territorio Rudiani pro cavethis illius loci . dicit et designat . se habere unum campum in loco et territorio Rudiani . et de illo capite dicit habere fictum annuatim x . sextertii millii ad sextert . brixie minus unam quartam . vel unam quartam plus et . iii . sold . imper . et vii . denar . de denariis ex illis terris dicti capitis . ab illis hominibus qui tenet illas . et dicit se non habere cartam attestatam ex illo fictu nomina quorum hominum qui tenet illas terras dicit se nescire .

Et Dom . Oprandus filius qdm dom . caponini de comezano . sacramento astrictus designare id totum quod tenet et habet de cavethis Rudiani . dicit et designat se habere honorem et tensam et correcturam

de uno capite . et pro quo capite dicit se habere et possidere duas tabulas et dimidium sediminis in castro rudiani . A mane et merid . via . A sero dominus Albertus de cocallio . quod sedimen et dictum honorem et ipsam tensam et correcturam dictus dom . caponinus pater qdm prefati domini oprandi emit a dom . iacobo filio qdm . dom . oddonis de capriolo ut continetur in quodam instrumento confecto a petro notario . die mercurii . tercio intrante mense aprilis sub . millesimo cc . secundo . indictione quinta .

Et Brixianus filius qdm dom . saginverre de pompiano sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet de cavethis rudiani . dicit et designat se habere unum campum et dimid . de honoribus Rudiani et unum sedimen in castro rudiani . A mane et A monte murus castri .

Et Dom . Amatheus filius qdm Dom . alberti de paterno qui moratur in loco Rudiani sacramento astrictus dicere et designare id totum quod habet et tenet de cavethis rudiani . et pro quo capite tenet omnes infrascriptas petias terre jacentis in territorio de rudiano . In primis quidem unam petiam terre prativam et vidatam . que iacet ad carpenetham . A mane via . A merid . dom . monpislerus de paterno . Et Item unam petiam terre aratorie que iacet in *crevacoro* . A mane albertus qdm albrici . A sero boia . Et Item unam petiam terre arator . que iacet ad froschettam . A merid . falconerus . A mont . albertus ferarius . Et Item unam petiam terra arator . que iacet ad viam de aguzano . A monte . et A merid . fossatum .

Et Dom . Vgolinus filius qdam dom . Widonis qdm dom . ribaldi de pompiano pro se et dom . petro fratre suo sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet vel pro eis tenetur in toto loco et territorio et curia vel pertinentia rudiani . pro cavethis rudiani . dicit et designat se et prefatum dom . petrum fratrem suum habere unam cavetham rudiani pro qua habent infrascriptum potherum . quod totum potherum designatum fuit per antelmum burche . et per Widinum . et per petrum panizie . et per bonnomum . et per morum eiusdem loci . In primis quidem duo sedimina in castro rudiani . Et Item unam petiam terre que iacet in gazolo . A mane via . A monte bonincunter . Et Item unam petiam terre iacentem in eadem hora . A mane via . A merid . dom . Vgo de martinengo . Et Item unam petiam terre que iacet ad ripas . A monte fossatum . A sero dom . bonincunter de cocallio . Et Item unam petiam terre que iacet ad dossos . A mane dom . petrus de turbiado . A monte martinus de latere . Et Item unam petiam terre que iacet ad dossos . A mane heredes qdm dom . Lotherengi . A monte dom . savarisius . Et Item unam petiam terre a sero froscheta . A monte via . A mane dom . Amatus clericus . Et Item unam petiam terre que iacet ad cisternam . A mane Antelmus burke . A merid . heredes qdm . dom . lotherengi . Et Item unam petiam terre de supra

cisternam . A sero . et A monte iohannes de lodo . Et item unam petiam terre ad viam de *gnamis* (sic) . A sero via . A mane heredes bassi . Et Item unam petiam ad viam sancti martini . A monte via . A sero galuffa . Et Item unam petiam terre in bragida bulzana . A mane via . A sero girardus trecii . Et Item unam petiam terre apud viam sancti firmi . A monte via . A sero galuffa . Et Item unam petiam terre A mane sancti firmi . A monte via . A merid . dom . imbertus . Et Item unam petiam terre de supra strathellam . A monte et A sero dominus savarisius .

Et Dom . Mayfredus quondam dom . rodulfi dom . Inverardi de pompiano sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet vel pro eo tenetur in loco et territorio rudiani de cavethis rudiani . dicit et designat se habere unam cavetham rudiani . pro qua habet totum infrascriptum potherum . quod potherum designatum fuit per sacramentum per antelmum burke . et per Widonum . et per petrum paniziam . et *per marum* omnes de rudiano . In primis quidem in castro rudiani duo sedimina . Et Item unum sedimen in burgo rudiani . A mane terrallium . A sero via . Et Item duo plodia terre . A mane ripa . A merid . marianus . Et Item ad buscum sancti martini duo plodia de busco . Et item unam petiam terre apud fossatum burgi . A mane savarisius de puteo . A merid . Girardus trecii . Item unam petiam terre que iacet in eadem hora . A mane savarisius de puteo . A sero via . Et Item unam petiam terre que iacet ad stratam brixianam . A monte strata . A mane hedes burrelle . Et Item unam petiam terre de supra burgo . A mane heredes quondam dom . Widonis . A meridie januaris . Et Item unam petiam terre in runco cenato . A mane via . A merid . Albertus de sarasino . Et Item unam petiam terre que iacet ad carpenetam . A mane via . A monte heredes qdm dom . Loterenki . Et Item unam petiam que iacet in eadem hora . A mane via . A merid . Widonis . Et Item unam petiam terre que iacet in eadem hora . A mane et sero via . Et Item unam petiam terre que iacet ad vasos . A mane aqua . A merid . fossatum strate .

Et Albertus sarasini notarius . sacramento astrictus designare id totum quod habet . et tenet . vel pro eo tenetur de cavethis rudiani . dicit et designat se habere unum campum et tres partes alterius capitis de honoribus terre rudiani . pro quibus honoribus habet omnes infrascriptas petias terre . In primis quidem unam petiam terre que iacet in gazolo . A mane dom . Widonis de pompiano . A merid . heredum dom . oprandi de pontolio . Et Item unam petiam terre prativam que iacet in errolis . cui a mane . bucafolli de claris . A meridie . aqua de tribus partibus cuius redditur fictum xviii . imper . a bonetto bulla . Et Item unam petiam terre ad pratum cenatum cui A merid . Laurentii bulla . A sero via . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad sanctum

firmum . A mane heredum dom . Acursi de puteo . A merid . dom . episcopi . A sero dom . petri de turbiado . Et Item unam aliam petiam que iacet in eadem hora . cui coheret . A mane bartholomei de claris . A merid . via . A sero heredum dom . bertrami saginverre . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad viam sancti firmi . cui A merid . heredum Ambrosii pecherarii de garbagnado . A sero gislei de eodem loco . Et item unam petiam terre que iacet ad strathellam . A mane heredes quondam domini montenarii de pontolio . A merid . via . Et Item unam aliam petiam ibi prope in eadem contrata . A mane sancte marie de rudiano . A merid . dicta strathella . Et item unam petiam terre aratoriam ad pratum sancti martini . A mane via . A merid . dom . petri de turbiado et item ad strathellam . mez . plod . A mane heredum Alberti mafei . A meridie heredum dom . girardi de pontolio . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad zustrinam . A mane viam . A merid . heredum iohannis de garbagnado . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad noxettam . A merid . iohannis vitalis . A merid . monasterii sancti Laurentii . Et item unam aliam petiam terre prative que iacet in prato cenato . A mane et A merid . bartholamei de claris . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad viam garbagnati . A mane via . A sero ripa . Et item unam aliam petiam terre ad strathellam brixianam . A mane savarisius . A merid . via . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad froschettam . A mane froschetta . A monte via . Et in eadem contrata mezum plodium . A monte bulla . A merid . panizia . Et item unam aliam petiam terre que iacet in gazolo . sive ad runcum stararium cui . A merid . panizia . A mane heredum petroboni martelli . quibus istis tribus petias terrarum habebat constantinus de puteo quartam partem . Et item nonam partem unius petie terre pro indiviso iacentis in contrata sancti martini cui de super totum . A mane dom . alberti de cocallio . A merid . via . Et item unum sedimen in castro rudiani

Et Dom . martinus de laturre sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet . vel pro eo tenetur de cavethis rudiani . dicit et designat quod ipse habebat mediam cavetham rudiani . quam dedit in partem iohannino filio suo qui emancipavit eum . et continetur in quodam instrumento confecto a girardo teyce . notar . die iovis . quarto exeunte novembris sub . m . cc . xxxi . Indictione quarta . pro qua media cavetha ipse dominus martinus dicit dictum iohanninum filium suum habere totum infrascriptum potherum iacentes in loco rudiani . In primis unum sedimen in castro Rudiani . Et item unam petiam terre ad sanctum martinum cui coheret . A monte . et A sero via . Et item unam petiam terre prative in pratis sancti martini . cui coheret . A mane dom . bonincunter de cocallio . A sero martinus botesinus . Et item unam petiam prati ad buschum brutonum . A mane heredes lotherengi

de martinengo . A sero antelinus burke . Et item unam petiam terre ad viam sancti martini . cui A mane greppus markese . A sero via . Et item unam petiam ibi prope . cui A mane via . A sero bellemus . Et item unam petiam terre in froschetta . cui A mane zanellus de calcado . A sero savarisius de puteo . Et item unam petiam terre prope fossatum burgi . A mane greppus botaiani . A sero via . Et item unam petiam terre in busco sancte marie cui a mane flumen . A sero fontanelle . Et item unam petiam terre in hora sancti firmi . Et item unam petiam terre ad noxettam . Et item unum sedimen in burgo . A monte via . A sero andriolus berardi . Et item unam petiam terre que iacet apud burgum de rudiano . . . . . filius bonacose . A sero dominus Vgo de martinengo . A merid . iohannes de lacu .

Et Dom . petrus de turbiado sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet vel pro eo tenetur . in loco et territorio rudiani de cavethis rudiani . dicit et designat se habere unam cavetham rudiani quam dicit debere esse xxxvi . plodia . et de qua cavetham dicit se non habere cartam attestatam . et pro qua cavetha dicit se habere omnes infrascriptas petie terre iacentes in territorio rudiani . et de una parte illarum terrarum dicit se habere lv . quartas milii et v . sold . imper . et dimid . in denar . ficti et suam partem honorum illius loci . In primis quidem duo plodia terre que iacet ad cantarana . A mane via . A sero heredes . quondam dom . tancredi de puteo . Et item duo plodia terre que iacet ad cerrum petercanum . A mane heredes caponini . A sero heredes regolati de puteo . A monte via de garbagnado . Et item duo plodia . terre que iacet in vallis bletis . A mane via . A merid . heredes Alberti de cocallio . A sero heredes Widonis de pompiano . Et item duo plodia . terre que iacet ad strathellam . A mane ecclesia de rudiano . A merid . et A sero via . Et item duo plodia . terre que iacet de subtus strata brixiana . A monte beledonus de garbagnado . A sero via . A monte heredes dom . oprandi de martinengo . Item unum plod . terre que iacet A merid . parte strate brixiane . A mane illi de paterno . A merid . heredes alberici de puteo . A sero heredes castellani de pontolio . Item duo plodia . terre que iacet prope burgum . A mane parte heredes iohannis de turbiado . A merid . heredes alberici de claris . A monte heredes gratiadei de paterno . Et item duo plodia terre que iacet de supra stratam brixianam . A mane via de sancto martino . A merid . strata . A sero heredes girardi de pontolio . A monte heredes dom . monaci de martinengo . Et item duo plodia terre que iacet in bragida bulzana . A merid . heredes inverardi de pompiano . A sero heredes tancredi de puteo . Et item duo plodia terre que iacet A mane parte sancti firmi . A mane heredes tancredi de puteo . A merid . illi de paterno . A monte via . Et item medium plod . terre que iacet ad viam de claris . A mane heredes vitalis bulle . A sero pratarius . A monte heredes alberici de claro . Item unum plod . et dimid . terre .

A mane via de urado . A merid . inverardi de pompiano . Et item tria plodia . nemoris in carpeneda . A merid . sancte marie de rudiano . A sero et A monte illi de paterno . Et item unum plod . terre de supra burgum rudiani . A mane martinus gambaronus . A sero via de urado . Et item unum plodium terre que iacet de subtus ripam de cerrentina . A mane hedes domini confanoni de niardo . A merid . clarus lafranchi . Et Item unam petiam terre ad viam de urado A mane et A merid . vitalis bulle .

Et dominus Facinus de turbiado . . . . . et dom . Gioldus filius qdm dom lanteri de turbiado sacramento astricti designare id totum quod habent et tenent vel pro eis tenetur de cavethis rudiani dicunt et designant se habere unum caput et dimidium in loco rudiani pro quo habent omnes infrascriptas petias iacentes in loco et territorio Rudiani . In primis quidem unam petiam terre que iacet ad runcos sancte marie . coheret ei . A mane heredes qdam Lotherengi . A sero aqua que reddit fictum . xv . imper . Et item unam petiam terre iacentem in dicta contrata . A mane filii qdm Alberti mafei . A sero lafranci . et reddit fictum xi . imper . Et item unam aliam petiam terre que iacet in dicta contrata . A mane lafrancus andree . . . . omenbonum buzii . et reddit fictum xl . imper . Et Item unam petiam terre in dicta contrata . A mane aqua . A merid . maccaferrus ferarius et reddit fictum xxii . imper . Et item unam petiam terre ubi dicitur in pratis sancti martini . A mane dom . bonincunter de cocallio . A merid . ecclesia sancte marie de rudiano et reddit fictum viii . quartas milii . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad stratam brixianam . A mane filius beldoni . A sero ambrosius buzii . et reddit fictum viii . quartas milii . Et item unam petiam terre que iacet in dicta contrata . A merid . strata brixiana . A sero camisia . et reddit fictum iii . quartas milii . Et item unam aliam petiam terre que iacet ubi dicitur ad Vlmesellum . coheret ei . A monte filii quondam oberti bulle . A merid . petrus panizia . et reddit fictum iii . quartas milii . Et Item unam aliam petiam terre iacet ad viam de grammis . A mane et A merid . via que et reddit fictum tres quartas milii . Et item unam aliam petiam terre sedimate que iacet in burgo rudiani . A merid . et A mane via et reddit fictum x . imper . Et item unum sedimen in castro rudiani .

Et Dom . petrus abiaticus qdm dom . iohannis de trenzano pro se et domino Gezolino fratre suo . sacramento astrictus designare id totum quod ipsi habent et tenent vel pro eis tenetur in toto loco et territorio et curia de rudiano de cavethis rudiani et dicit et designat se et ipsum dominum kezolinum ⁽¹⁾ fratrem suum habere unam cavetham seu unum campum in loco rudiani . pro qua vel pro quo ipsi habent omnes infrascriptas . petias terre videlicet . unam petiam terre que iacet ad buscos sancte marie .

(1) In ambidue i Codici è scritto Gezolino e Kezolino , ma è il medesimo nome .

coheret ei A mane via . A sero Olum . Et item unam aliam petiam terre ubi dicitur ad dictos buscos . A mane aqua . A sero via . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad cantaranam . A mane via . A sero dom . episcopus . Et item unam aliam petiam terre ubi dicitur . A mane burgum . coheret ei . A sero via . A mane dom . savarisius de puteo . Et item aliam petiam terre que iacet ubi dicitur ad viam sancti martini . A mane dicta via . A sero gandinus . Et item unam petiam terre que iacet ubi dicitur ad dossos . A mane burkesii . A sero filii qdm . dom . omenbonum martelli . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad froschettam . A mane Albrichoni . A sero fulcerius daytonis . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad viam sancti martini . A mane dom . Spalla de martinengo . A sero dicta via . Et item unam aliam petiam terre ubi dicitur ad largarum . A mane dom . Vgo . A sero iohannes otte . Et item unam aliam petiam terre ubi dicitur ad viam de claris . A mane bonnomus gastoldi . A sero maurus . malgarite . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad stratam brixianam A mane . et A meridie dom . Lothengus de martinengo . Et item unum sedimen in burgo rudiani . A mane et A sero via . Et item unum sedimen in castro rudiani . A mane via . A sero murus castri .

Et Dom . Savarisius de puteo . sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet vel pro eo tenetur in toto loco et territorio de rudiano rudiani dicit et designat se habere de cavethis tria capita de honoribus rudiani pro quibus habet et tenet dictas infrascriptas petias terre . In primis quidem . unam petiam terre que iacet in curta rudiani ubi dicitur in carpeneda . A mane aqua . a sero via . Et item unam petiam terre que iacet in eadem contrata . quam tenent filii qdm zanoni . coheret ei A mane heredes qdm Widonis de pompiano . A sero filii ricii . Item unam petiam terre quam tenent bassi . A monte via . et A sero similiter via . Et item unam petiam terre . A monte laurentius . A mane filiorum oprandi de pontolio . Et item unam petiam terre que iacet ubi dicitur ulmus A merid . et A sero filii Oberti bulle . Et item unam petiam terre coheret ei . A merid heredes domini Lothengii . A monte iohannis vitalis . Et item unam petiam terre quam tenet reoldinus . A mane via . A merid . martinus de turre . Et item unam petiam terre que iacet ubi dicitur in froschetta . A mane via . A sero froschetta . Et Item unam petiam terre que iacet ad stratam brixianam . A mane panizia . A monte strata . Et Item unam petiam terre de subtus stratam . A sero Widonis forti . A merid . ecclesie sancte marie . Et Item unam petiam terre . quam tenet martinus rangonum . A sero Spalle A merid . filii qdm girardi de pontolio . Et item unam aliam petiam terre quam tenet bracha . coheret ei . A mane Lafrancus andree . A monte heredes Wazonis . Et item unam aliam petiam terre quam tenet Venturinus Andree . coheret . ei A meridie . strathella . A sero ecclesie

sancti . andree . Et item unam petiam terre que iacet ad viam de sancto martino . A mane via . A merid . heredes Lothenghini . Et item unam petiam terre que iacet in eadem contrata . A monte Tothurus . A sero omenbonum buzii . Et item unam petiam terre quam tenet ospinellus . A merid . filii rizii . A sero via . Et item unam petiam terre quam tenet tutherus ⁽¹⁾ . A merid . et a sero filii pome . Et Item unam petiam quam tenet Vitalis alcrande . A mane via . A sero aqua . Et Item unam aliam petiam terre quam tenet filii iohannis Januarii . A mane et A monte via . Et Item unam aliam petiam terre que iacet in gazolo . A mane ecclesia sancte marie . A sero heredes lothengii . Et item unam petiam terre quam tenet Schluzerus . A mane dom . Vgonis . A sero heredes Lothenghini . Et item unam petiam terre que iacet in ronchis . A merid . et A monte panizia . Et item unam petiam terre que iacet ibi prope quam tenent civethini . A sero via . A merid . omenbonum buzii .

Et Dominus bonincunter de cocallio pro se et dom . conradus filius qdm dom . lafranci de cocallio pro se et dom . bertholomeo fratre suo sacramento astricti designare totum id quod habent et tenent vel pro eis tenentur in toto loco et territorio de rudiano de cavethis rudiani . dicunt se habere unam cavetham rudiani de qua tres partes spectant et pertinent predicto domino bonincuntro . et quarta pars iam dicto dom . conrado . et prefato dom . bartholameo fratri suo . et pro qua cavetha ipsi habent omnes infrascriptas petras terre jacentis in territorio de rudiano . In primis quidem unam petiam terre quam tenet teutaldus filius picenelli de qua reddit fictum vi . sold . A mane via . A merid . Wido de lafranciis . et iacet in contrata ubi dicitur ad moscholun . Et item unam petiam terre que iacet ad sanctam mariam de busco . quam tenet panizia de qua reddit fictum . iii . sold . et i . denar . A merid . Ventura de cyvethinis . A monte via . Et Item unam petiam terre que iacet in runchis de qua reddunt ficti Rivani . xxii . imper . A sero olum . Et item unam petiam terre que iacet in dicta contrata . de qua reddunt fictum Stornelli et fratres . iii . soldor . imperial . A mane aqua . a sero via . Et Item duas . petias terre que in pratis sancti martini quas tenent Lafrancus de burga et nantelmus et de quibus reddunt eis fictum . v . imper . coheret . A sero olum . A merid . heredes dicti lafranci . coheret alii pet . A mane via A sero ecclesie sancte Marie de Rudiano . et de eo prato habent dicti domini . unum plaustrum fenum pro anno . Et Item petiam terre sedimate que iacet in burgo rudiani de qua reddit eis fictum zanebellus sigonum . iii . soldor . imperial . A mane via A sero terralium burgi de rudiano . Et item unam petiam terre que iacet apud fossatum burki . quam tenet boccettus filius qdam . bozonis de trezo . de qua reddit fictum vii . quartas milii . A mane bon-

(1) In entrambi i Codici è scritto *Tothurus* e *Tutherus*.

nomus gunselmi. A sero via. Et item unam aliam petiam terre que iacet ad zustrinam quam tenent ab eis filii qdm martini ugonis et de qua reddunt eis fictum *iiii*. quartas milii. A monte nantelmus de burga. A merid. belloninus caligarius. Et item unam petiam terre que iacet ad viam de claris. quam tenet gavacius de qua reddit fictum eis *viii*. quartas millii. A mane dicta via. A merid. illi de turbiado. Et item unam petiam terre que iacet ad campum furni quam tenet ab eis zanellus de capriana ad fictum. *iiii*. quartas milii. A merid. via. A sero filii qdm martini ugonis. Et item unam petiam terre que iacet ad ulmesellum quam tenet ab eis zanonus suscette. et de qua reddit ei fictum *iii*. quart. milii. A mane vulpus et conradus de puteo. A sero iohannes bulla. Et item unam petiam terre que iacet ad viam de grammis quam tenet ab eis bonnomus gastoldi. et de qua reddit fictum. *iiii*. quartas milii. A merid. dictus bonnomus. A monte heredes qdm oberti ardemanni. Et item unam petiam terre que iacet prope molendinum de porta. quam tenet ottonellus et reddit eis fictum ex illa. *ii*. quartas milii. A mane via. A merid. monasterium sancte euphemie. Et item unam petiam terre que iacet ad viam de claris. quam tenet iohannis vitalis et reddit eis fictum ex illa. *iiii*. quartas milii. A merid. omenbonum hozonis. A sero filii qdm martini ugonis. Et item unam petiam terre que iacet ad viam de urado. quam tenet bertramms bulla. et de qua reddit eis fictum *v*. quartas milii. A sero via. A merid. dom. monpiserus de paterno. Et item unam petiam terre quam tenet ab eis acordatus de acrimmanis que iacet ad viam de claris. et de qua reddit eis fictum *iii*. quartas milii. A monte dictus acordatus. A merid. bonnumus gastoldi. Et item unam petiam terre que iacet ad froschettam quam tenet ab eis Schluzerius. et de qua reddit eis fictum *ii*. quartas milii. A mane froschetta. A monte. dom. savarisius de puteo. Et item unam petiam terre que iacet in curte de rolis. A sero via de urado. A merid. galuffa. A monte iohannis bulla. Et item unam petiam terre aratorie que iacet in curte garbagnati. A mane nervus abiaticus qdm. inverardi. A merid. heredes qdm guielmi ariprandi. A sero filius qdm botrici. Et item unam petiam terre que iacet ad stratam brixianam. A mane domin. Spalla. A sero via. Et item unam petiam terre arator. que iacet ad gazolum. A monte. et A meridie. fossatum. Et item quamdam aliam petiam terre que iacet ad gazolum. A mane et a sero via. Et item quamdam aliam petiam terre que iacet in dicta contrata. A mane via. A merid. heredes qdm. domin. Widonis de pompiano. Et item unam aliam petiam terre arator. que iacet ad sanctum firmum. A sero goffus. Et item quatuor sedimina in burgo de rudiano quarum tenet dom. Vgo de martinengo. de quibus nesciunt coherent. Item de *xxxiii*. partibus honoris comunis rudiani. duas de honore cavetharum. Item unam petiam prati in froscheta. A monte conradus. et vulpus de puteo. A merid. dom. savarisius de puteo. Et item dom. bonincunter ha-

bet inter portam rudiani et flumen unam petiam terre cum uno vaso molini. A monte via. A merid. unum fossatum quod pontat in olio. Item unam domum in castro de rudiano. cum illo terrallio quod fuit designatum uni capiti. Et item dicunt dictus dom. bonincunter et prefatus dom. conradus quod emerunt a Lafranco qdm. dom. mayfredi de lo-grado solommodo honores unius cavethe. in quibus honoribus dederunt viginti. *ii*. soldor. imper. ipsi Lafranco.

Et Dominus pontoiolus filius qdm. dom. girardi de pontolio sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet vel pro eo tenetur de cavethis rudiani. dicit et designat se habere unam cavetham rudiani et tres partes cuiusdam altherius cavethe et honorem castri sicut pertinet pro parte pro quibus ipse habet et possidet omnes infrascriptas terras et ficta. videlicet. In primis unam petiam terre que iacet in curte de rolis. quam tenent heredes qdm oberti ardemanni ad fictum *iiii*. quartas milii. coheret ei. A mane heredes qdm. dicti oberti. A merid. bafforum. A sero via. Et item unam petiam terre arator. ad viam tardegustam in curte de rolis. A mane andriolus qdam. berardi mathasche. A merid. albertus qdam. alberici. A sero palma. Et item unam petiam terre arator. que iacet ad sanctum firmum. A sero dom. savarisius de puteo. A merid. heredes qdm. dom. alberti de paterno. et debet esse duo plodia. Et item ad froschettam duo plodia terre arator. A mane lafrancus. A merid. heredes qdm. Wuzonis andre. . . . de claro. A sero. et A monte panizia. Item unam petiam terre aratorie que est unum plod. et dimid. que iacet ad stratam brixianam. A mane dom. de turbiado. A merid. dicta strata. A sero capitani de martinengo. Item apud dictam stratam duo plod. terre arator. A mane heredes qdm. dom. Widonis de pompiano. A sero dom. petrus de turbiado. A monte dicta strata. Et item ad strathellam unum plodium et dimid. terre arator. A mane nantelnus burke. A merid. dicta strata. Item in crevacoro unum plodium et dimidium terre aratorie quam tenet martinus botesinus. pro *iiii*. quartas milii. et greppus marchesii *ii*. quart. a mane panizia. A merid. heredes qdm. dom. bomfati de pontolio. A sero dom. Lantelmus. Item ad runchum stararium unam petiam terre aratoria. . . . heredes qdm domini Lafranci de paratico. A merid. et A sero via. Et item unam petiam terre arator. apud burgum rudiani. A mane parte quam tenet ad fictum sternellus et marianus scaioni et nervus abiaticus et inverardi et pulicioni de garbagnado. et petrus filius Widonis forti dictus sternellus pro duabus quartas milii et alii pro. *iiii*. quartas milii. A mane via. A merid. burkesii. A sero botesinus qui tenet ad fictum ab heredibus qdm. dicti dom. bomfati. A monte dictus nantelmus de burgo. Et item unam petiam terre aratorie et prative que iacet apud sanctam mariam de busco. quam tenet dictus sternellus ad fictum *iiii*. quartas

milii . A mane heredes qdm dom . Lotheregi filii qdm . dom . ugonis de martinengo . A merid . heredes qdm . dicti dom . bomfati . A sero via . A monte heredes qdm . dom . iacobi folie de herbusco . Et Item unam petiam terre arator . que iacet in dicta contrata quam tenet Wido calxonus ad fictum 11 . quartas milii . A mane via . A merid . heredes qdm . dict . dom . iacobi . A monte . et A sero aqua . Et item unam petiam terre arator . que iacet ad runcum stararium . quam tenet sternellus et greppus marchesii pro XII . imper . A mane dom . vgo de martinengo . A merid . gandinus qndm . andree . de claro . A sero aqua olii . Et Item ad buscum millittum . unam petiam terre buschive et aratorie . quam tenet ad fictum obertus barella pro XV . imper . A mane aqua fluminis . A merid . bozius . A sero via . Et Item unam petiam terre prative que iacet in pratis sancti martini . A mane dom . martinus de Lattere . A merid . ospinellus . A sero via . A monte ecclesia sancte marie de rudiano . Et item unam petiam terre prative in dicta contrata . quam tenet ad fictum XXX . imper . Martinus botesinus . A mane dictus nantelmus . A merid . bonnomus gonselmi . A sero martinus de burga . Et item unum plodium et diuid . terre aratorie ad gazolum . A mane omenbonum bozonis . A merid . ecclesia sancte marie . Et item unam petiam terre sedimate quam tenet ad fictum XIII . imper . greppus markesii . que iacet in burgo rudiani . A merid . via . Et Item unam aliam partem dicti sediminis . quam tenet tarisius pro III . sold . A sero Ambrosius bozonis . A monte dictus panizia . . . . . Et quam cavetham dictus dominus pontoiolus dictum prefatum dom . girardum patrem suum habuisse de bonis orici de casevico .

Et Albertinus filius qdm . dom . bomfati de pontolio . sacramento astrictus designare id totum quod habet et tenet vel pro eo tenetur in toto loco et territorio et curia vel pertinentia de rudiano . pro cavethis rudiani . designat se et fratres suos habere quartam partem unius cavethe de rudiano . et quartam honorum illius cavetharum . et pro quarum parte illius suos habere illius cavethe dicit se et fratres . In primis quidem . unam petiam terre que iacet prope fossatum rudiani et que est una pertica et que reddit fictum 11 . quart . milii . coheret ei . A sero fossatum de rudiano . A mane pontolius filius qdm dom . girardi de pontolio . Et item unam . petiam terre que iacet ad stratam brixianam que est una pertica et reddit fictum unam quartam milii . A mane predictus pontolius . A merid . strata brixiana . Et item unam . petiam terre que iacet in eadem hora . et que est una pertica . et dat fictum unam quartam milii . A monte dicta strata . A mane et A sero predictus pontolius . Item unam aliam petiam terre que iacet in eadem hora . que est III . perticas . A merid . strata brixiana . A mane supradictus pontolius . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad strathellam et que est una pertica . et dat fictum 11 . imper . A mane predictus pontolius . A sero martinus burgezii .

Et item unam aliam petiam terre . que iacet ad strathellam et reddit fictum . unam quartam milii . A mane iam dictus pontolius . A merid . strathella . Et item unam petiam terre que iacet in crevacoro que est una pertica . et dat fictum unam quartam milii . A merid . predictus pontolius . A mane dom . Spalla de martinengo . Item unam petiam terre que iacet in runco sancte marie . que est 1 . pertica . et dimid . et dat fictum unam quartam milii . A monte predictus pontolius . A merid . heredes iohannis pizasegalii . Item unam petiam terre que iacet in pratis sancti martini et est . 1 . pert . et dat fictum V . imper . A mane antelmus burkesii . A merid . bonnomus de conselmis . Et item unam aliam petiam terre que iacet in runco sterario . et que est . 1 . pertica . A monte predictus pontoiolus . A merid . via . Item unam aliam petiam terre que iacet in froschetta . A merid . dictus pontoiolus . A mane zucca de gambarono . Et item unam petiam terre que iacet in hora sancti firini . que est . 1 . pertica . Item quadam aliam petiam terre que iacet in hora argari . et est 1 . pertica . Item quadam aliam petiam terre que iacet in nemore brunono et est 1 . pertica . et dat fictum 11 . imper . A sero superscriptus pontoiolus . A merid . gandinus . Item unum sedimen quod iacet in burgo rudiani . et est IIII . tabul . et dat fictum XII . imper . et 1 . caponem . coheret ei . A sero via comunis . A monte albertus ovetarii . Item quartam partem tense Rudiani .

Et Dominus Spalla de martinengo sacramento astrictus per Camisiam de Rudiano qui iuravit verbo ipsius domini Spalle presentis et supra eius . animam designare id totum quod ipse habet . et tenet vel pro eo tenetur de cavethis rudiani . dicit et designat ipse dom . Spalla se habere tres cavethas rudiani . et pro illis dicit et designat se habere omnes infrascriptas petias terre videlicet . unam petiam terre sedimate que iacet in burgo rudanii coheret ei . A mane via . A merid . fossatum castri . Item unam aliam petiam terre que iacet ubi dicitur ad froschettam . A mane filii qdm . Rici . A sero dom . iohannes de trenzano . Item quandam aliam petiam terre que iacet ubi dicitur ad noxettam . A merid . boni bulle . A sero iohannes critalles . Item unam aliam petiam terre que iacet ad dossos . A merid . dom . Savarisius de puteo . A sero filii quondam Berardi bespe . Et item unam aliam petiam terre que iacet ubi dicitur ad viam garbagnati . A mane filii qdm . loderengi . A sero Lafrancus Andreae . Et item quandam aliam petiam terre que iacet ad viam dictam . A merid . via . A sero buga . Et item unam aliam petiam terre que iacet ubi dicitur ad dossos . coheret ei . A mane martinus rangonus . A meridie filius qdm girardi de pontolio . Item unam aliam petiam terre que iacet ad viam sancti martini . A mane dominus petrus de turbiado . et . A merid . similiter . Item quandam aliam petiam terre que iacet ad lamas . A mane aqua . A merid . martinus de lature . Et item quandam aliam petiam terre que iacet ad runcos . A mane illi de

pontolio A merid. . . . turre. Item quamdam aliam petiam terre que iacet ad runcos ubi dicitur. A mane aqua. a merid. albertus turta. Et item quamdam aliam petiam terre que iacet ad runcos sancte marie. A mane aqua. A merid. filii qdam Lothereingi.

Et Dominus Amedeus de paterno qui moratur in loco rudiani sacramento astrictus. designare id totum quod dom. Uchezonus filius dom. Arici Martinengo habet et tenet vel pro eo tenetur in toto loco et territorio rudiani. de cavethis rudiani. dicit et designat quod dom. Vgutio habet unum campum tantum de honoribus rudiani. et quod campum dom. Amedeus dicit se vendidisse prefato domino Vgucioni.

Hee sunt cavethe de rudiano requisite et invente tempore pothestarie dom. pagani de petra sancta. potestatis. comunis brixie secundum formam statuti comunis brixie inde facti.

Et Dominus Monpislerus de paterno qui moratur in loco rudiani tertia pars duarum cavetharum.

Et Lafrancus andree de rudiano media cavetha.

Et Lantelmus burgo de rudiano. quarta pars unius cavethe.

Et Ecclesia sancte marie de rudiano una cavetha.

Et Dominus Vgolinus filius qdm dom. Monaci de martinengo tres cavethe et unus. quarterius.

Et Dominus bartholameus de puteo media cavetha de honoribus.

Et Dominus bulpus et dom. coradus eius frater et dominus multonus eorum nepos una. cavetha.

Et Dominus Guilmus filius qdm dom. ottonis de paratico una. cavetha.

Et Dominus iohannes qdm dom. oberti de brembio due cavethe.

Et Dominus Amatus de damiottis clericus de herbusco media cavetha. et octava pars cuiusdam alterius cavethe.

Et Antonius filius qdm oprandi Montenari de rudiano una. cavetha.

Et Dominus ribaldus qui dicitur comes de logrado. una. cavetha.

Et Dominus oprandus filius qdm dom. caponini de comezano una. cavetha de honoribus et tensa⁽¹⁾.

Et Dominus brixianus qdm dom. Sanginverre de pompiano. una. cavetha et dimidia. de honoribus rudiani.

Et Dominus Ametheus filius quondam dom. alberti de paterno. una. cavetha honoris rudiani.

Et Dom. Vgolinus et dom. petrus filii qdm dom. Widonis de pompiano. una. cavetha.

Et Dom. mayfredus quondam. dom. reduffi qdm dom. inverardi de pompiano una. cavetha.

Et Albertus Sarasini notarius. una cavetha et tres partes cuiusdam alterius cavethe.

(1) Questi ultimi due *Ribaldus* e *Oprandus* nel Cod. n. 1 sono stati aggiunti posteriormente da altra mano.

Et Johannes filius qdm dom. martini de laturre media cavetha.

Et heredes qdm dom. Lotherenghini de martinengo una. caveta et dimidia.

Et Dom. petrus de turbiado. una cavetha.

Et Dominus facinus filius qdm dom. Algisii de turbiado. et dominus. giroldinus filius. qdm dom. Lanterii de Turbiado una cavetha et dimidia.

Et Petrus et Gezo abiatici qdm dom. iohannis de trenzano. una cavetha.

Et Dom. Savarius de puteo tres cavethe de honoribus rudiani.

Et Dominus bonincunter de cocallio et Bertholomeus et dom. conradus eius nepotes una. cavetha quam cavetham predictus dom. bonincunter hodie habet totam et debet stare pro se. et eis ad rudianum.

Et Dominus pontoiolus filius qdm dom. girardi de pontollio. una. cavetha et tres partes cuiusdam alterius cavethe.

Et Dominus Albertinus et fratres filii qdm dom. bomfati de pontollio quarta pars unius cavethe.

Et Dominus Spalla de martinengo tres cavethe.

Et Dom. Vgucio filius qdm dom. Arici de martinengo. una. cavetha tamen de honoribus rudiani.

Summa est xxxiiii. cavethe cum sequenti designatione⁽¹⁾.

Et Dom. Dayre de calcaria tutor heredum qdm dom. lotherengi de martinengo. sacramento astrictus designare id totum quod ipsi heredes habent et tenent vel pro eis tenetur de cavethis rudiani. dicit et designat ipsos heredes habere unum campum et dimid. rudiani pro quo ipsi heredes habent et tenent totum infrascriptum potherum quod iacet in loco et territorio rudiani.

In primis quidem unam terre. partim vidatam et partim aratoriam. que iacet in curte de rolis. coheret ei. A mane heredes uberti. ardemanni. A merid. gavazius. A sero vitalis de alcardis.

Et item unam petiam terre. que est partim aratoriam et partim prativam que iacet in curte rudiani in hora ubi dicitur ad lavanderum. A mane iohannes de lodo. A merid. iohannes vitalis. A sero. et A monte Aqua. Et item unam petiam terre que est prative et buschive. que iacet ad carpenedam A mane via. A merid. dom. Spalla de martinengo. A sero bonettus bulla. A monte Wido ficullus. Et item unam petiam terre prative que iacet ad molinum. A mane Spalla et dom. Vgo. A merid. dicti domini. A sero iohannes pizasegal. Item unam petiam terre aratorie in contrata sancte marie. A mane aqua. A merid. et A sero via.

Item unam petiam terre buschive in roghiis. A mane flumen. A merid. Albertus tucherinus. Et Item unam petiam terre aratorie et prative ad molinum sancti martini. A monte via. A merid. scluzerius de

(1) Nel Cod. n. 1 tutta la linea fu aggiunta posteriormente da altra mano.

dothonibus . Et item unam petiam terre prative ad
buscum brunonum . A mane aqua . A merid . martinus
de laturre . A sero gandinus . Item unam petiam in
eadem hora . A mane aqua . A merid . Olum . A sero
heredum quondam dom . pedemolini de herbusco .
Et item unam petiam terre in eadem contrata . A
mane et A sero via . A merid . dom . Vgo Marti-
nengo . Item unam petiam terre aratoria que iacet
ad gazolum . A mane heredum quondam dom . bar-
delle de puteo . A merid . dom . Spalla de marti-
nengo . A sero via . Item unam petiam terre aratorie
que iacet ad dossos . A mane burgesius . A merid .
via . Item unam petiam terre que iacet in eadem
contrata . A merid . dom . Spalla . A sero uxor qdm .
Andree . A monte girardus de trezo . Et Item unam
petiam terre ad stratam sancti martini que est ara-
toria . A monte dicta strata . Item unam petiam terre
ad marnum . A mane . Lafrancus andreae de cla-
ris . A meridie illi de telgado . qui tenent a dom .
savarisio . Et item unam petiam terre apud sancti
Martini . A monte dictus dom . savarisius . A mane
via .

Item unam petiam terre apud sanctum martinum .
A mane via que vadit ad garbagnatum . A monte
Lafrancus burche . A mane vitalis de alckardis . Item
unam petiam terre apud campum bonsignori . A
mane gullethini . A meridie . camisia qui tenet a
dicto dom . Savarisio de puteo . Item unam petiam
terre aratorie . que iacet in eadem contrata . A mane
hedes quondam . berardelli . A merid . heredes qdm
Lafranci burke . A sero via . Et item unam petiam
terre aratorie que iacet ad stratam brixianam . A
mane filii qdm martini Vgonis . A merid . strata
brixiana . Item unam petiam terre ad viam de zu-
strina . A mane filii qdm . martini Vgonis . A merid .
girardus trezii . A monte dicti filii qdm . martini
Vgonis . Item unam petiam terre aratorie que iacet
ad Vlmesellum . A mane filii recolde . A merid .
boia . A sero iohannes Lodi . Item unam petiam
terre aratorie que iacet ad froschettam . A mane via .
A merid . dom . Vguccio de martinengo . A sero
dicta froschetta . Item unam petiam terre prative ad
buscum brunonum . A merid . et A mane aqua . Item
unam petiam terre aratorie ad strathellam . A mane
Vitalis de Alcardis . A merid . dicta Strathella . Item
unam . petiam terre aratorie in dicta contrata . A
monte dotus dothoni . A sero via . Item unam petiam
terre ortive in burgo Rudiani . A mane via . A merid .
dom . Spalla . Item unam petiam sediminis in burgo
rudiani . A mane filii quondam Uberti Ardemanni .
A sero via . Item unam petiam sediminis . A mane
gavacius . A sero et A monte via . Item unam pe-
tiam sediminis . A mane Ottonellus . A meridie . he-
redes dicti Oberti .

CXXXIV

I.

1219 . x . exeunt . decembri .

*Instrumenta et contractus facta et facti occasione
concordie facte in comune Brixie et dominum
matheum de Corrigia ⁽¹⁾ qui electus fuit po-
test . comunis Brixie .*

(Inedito).

In xpi . nomine . domini . Millesimo . cc . x . nono .
Die dominico . x . exeunte decembri . Indictione vii .
parme . In porticu domus vidolini denzioli ⁽²⁾ . In qua
domo dominus poncius amatus ⁽³⁾ . potestas . parme
habitat in ospicio , et presentis martello de curviaco .
Aycardo done azerbe . Guidone sanzanne . Guidone
testa . et domino Lorando ponzone ⁽⁴⁾ de cremona
potestatis . predicti milite . pro ipso Rolando bovis et
Rolandino zizavaca notar . et mazerio de monicha .
et bellacato notar . brixiens . et aliis pluribus testibus
rogatis . In presentia domini ponzi Amati potestatis .
comuni parme et domini lafranci de golferame ejus-
dem potestatis . iudicis . Dominus bonifacius prepositus
ecclesie . sancti salvatoris de brixia ⁽⁵⁾ . et presbiter
Gerardus ecclesie sancti andree de brixia ⁽⁶⁾ Am-
baxatores comunis brixie secundum quod impositum
erat eis ut dicebant a domino Raymundo de capi-
taneis . potestas pergami . et a domino lafranco de
salis . et a domino ranzerio de porta . et a domino
iacobo de monteclaro . consulibus comunis brixie .
nomine comunis brixie et ex parte ipsius comunis

(1) Matteo da Correggio di parte Guelfa , nobile famiglia antica di Parma . Nel 1196 e 1197 fu Podestà di Bologna dove si fece molto onore contro Marquardo capo della fazione imperiale in Romagna . Fu Podestà di Parma nel 1203 , di Pisa nel 1208 , di Cremona nel 1210 , di Bologna nel 1213 e nel 1216 di Modena e nel 1217 di Verona , eletto a Pavia nel medesimo anno . Nel 1219 fu uno dei legati di Parma a Federico II di Svevia per la conferma dei privilegi concessi alla città dopo la pace di Costanza . Eletto a Brescia nel 1220 , quando si presentò venne scacciato dal popolo . Nel 1245 , 1269 , 1270 lo fu di Mantova ; nel 1250 fu Podestà a Piacenza e nel 1258 e 1264 lo fu a Padova .

(2) Vidolino d'Enzoli , antica famiglia di Parma . Un Adengerio degli Enzoli fu Podestà di Cremona , succeduto a Guglielmo Rivola bergamasco nel 1279 .

(3) Ponzio Amato cremonese . Il Campo nella *Storia di Cremona* pone nell'anno 1217 un Ponzio Amato , ambasciatore ai Veronesi , il quale ottenne una confederazione per cinque anni , ed un Ponzio Amato Podestà di Milano nel 1277 , il quale combattendo valorosamente in una battaglia seguita fra i Torriani e Ottone Visconti , arcivescovo di Milano , rimase ucciso a Decimo sul territorio milanese .

(4) I Ponzoni , potente famiglia di Cremona , di fazione guelfa o dei Maltraversi .

(5) San Salvatore di Brescia da non confondersi colla chiesa e monastero fondati dal re Desiderio nel 760 . Questa chiesa coll'unito monastero de' Canonici Lateranesi era fuori di Porta Torrelunga nel Borgo nuovo , così chiamato a que' dì , presso la via di Arbuffone , dove trovasi tuttora una sorgente d'acqua . Dopo la distruzione avvenuta nel xv secolo , i Canonici coi loro diritti si ritirarono in Brescia nella chiesa di S. Afra .

(6) Chiesa di S. Andrea , antichissima , distrutta dopo l'assedio di Brescia del 1438 : i suoi diritti furono concentrati nella parrocchia di S. Agata . Era situata nell'attuale fossa dirimpetto al monumento eretto in memoria de' SS. MM. Faustino e Giovita . A questa chiesa apparteneva il prete Gerardo (e non Sivarado) come leggesi nel vol. V. delle *Storie Bresciane* a pag. 300 .

brixie . et predicti potestatis pergami dixerunt et denunciaverunt domino mafeo de corrigia presenti et eum deprecati fuerunt quod ipse cras deberet assumere iter cum ipsis ambaxatoribus . eundi ad regimen predictae civitatis brixie . Alioquin ipsi ambaxatores . eum amplius non expectaret . nec comune brixie sive homines brixenses ipsum amplius expectarent . cum non credat se amplius ipsi domino mafeo teneri . Immo aliam acciperent potestatem . sive rectorem . et insuper dixerunt predicti ambaxatores et addiderunt eidem domino mafeo quod expectarent eum usque ad diem martis proximum . si ipsa die martis suum iter vellet incipere ad predictum regimen eumdem . Quibus predictus dominus Mafeus . Respondit et dixit quod paratus erat arripere iter statim post festum nativitatis domini in die sancti stephani . esse in civitatis brixie . In die sancti iohannis proximum . et ab illa die in antea usque ad annum novum facere regimen illius civitatis brixie secundum quod electus fuit ab electoribus brixie . quod denunciatum fuit ei et comuni parme per ambaxatores brixie . et secundum quod comune parme eum dedit eis vel alium pro eo ad libitum ambaxatorum . et facere omnia que consueta sunt fieri per lombardiam . et per civitatis Lombardie . et per potestates electas in civitatis lombardie . et jurare . et observare secundum in statutis brixie continentur . et de hoc plures cartas . esse debent .

Ego Obizo ⁽¹⁾ not . sacri pallatii domini Guifredi comitis pallatii . interfui et hanc cartam Rogat . scripsi .

CXXXIV

2.

1220 . xiii . intr . febr .

(Inedito).

In nomine domini Millesimo . cc . xx . die jovis . xiiii . jntrante . februarii Indictione . viii . In presentia infrascriptorum testium . Dominus Niger Marianus ⁽²⁾ parme potestas . dedit parabolam et concessit domino mafeo de corrigia vel debeat et possit intromittere de ere hominum et comunis de brixia ubicumque invenerit in parma et districtu parme ut possit sibi satisfacere de feudo quod habere a comuni brixie pro electione potestatis . quam de eo fecerat ideo quia pro comune parme fecit requirere comuni brixie per ambaxatores et litteras ut dominum mafeum deberent recipere in potestaria . prout legerant vel feudum sibi deberent solve . et ipsi brixenses hoc facere noluere et de hab . . quod inde habuerint vel *xasurut* debeat stare ad voluntatem dicti potestatis .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Opizo*.

(2) Negro Mariani, non Negro Marchesio, come trovasi nel vol. V, pag. 301, delle *Storie Bresciane* dell'Odorici. Negro Mariani appartiene all'antica patrizia famiglia cremonese, e fu Podestà di Parma nel 1220 e di Piacenza nel 1223. V. *Avvò, Stor. di Parma*, pag. 101 e 338.

Actum parme februarii . in camara pallatio comunis constipulatione subnixa .

Ibi vero testes Rogati fuere dom . iohannes vacarius . et Gerardus de Albinis . et iohannes magistri Alberti . Guido testa et alii .

Ego Albertus sacri pallatio . notarius . interfui et hanc cartam Rogatus Scripsi .

CXXXIV

3.

1220 . xiv . intr . augusti .

(Inedito) (1).

Anno nativitatis domini Millesimo cc . xx . Indict . viii . die veneris . xiiii (xv) . intrante mensis augusti . In burgo sancti domini (sic) *donnini* . Mafeus de corrigia veniens ad presentiam domini conradi dei gratia metensis et spirensis episcopi imperialis aule cancellarii et totius italie legati . Conquestus est de comuni brixie petens ab ipso comuni quingentas . libr . imperial . pro salario ei promisso et constituto ab eodem comuni dicens quod concorditer electus fuit in brixensium potestatem et *providentia* ⁽³⁾ ipsius civitatis . juravit eum tenere in potestatem per annum presentem . et quod cum ambaxatores ipsius civitatis ipsam brixiam conduxissent prout ⁽³⁾ ipsius civitatis regimine faciendo . paratus fuit iurare regimen et facere per eum . non stetit . quin regimen fecit immo per homines ipsius civitatis . qui talem violentiam sustinuit in civitate . quod ibi esse non potuit . nec exercere officium potestatis . quoniam inobedientes erant ei homines civitatis nec eos compellere potuit ut sibi parerent . nec iurare voluerunt sequenciam ejus . ut mos est lombardie . et fuit hactenus civitatis ejusdem . quin imo ipso in ospicio domini episcopi comorante turre (sic) trahebant lapides super domum ibi erat et quod servientes eius graviter percusserunt . et quod eo sic morante in civitate . fecit vocari consilium et preconatores ipsius civitatis . requirendo ab eis vice comunis quod paratus erat iurare regimen et facere et ut facerent homines ipsius civitatis . presentes esse ad faciendum et recipiendum iuramentum ejusdem quod quidem facere noluerunt . quibus vero violentiis et de causis . oportuit eum exire de civitate . et cum expectaret ut concorditer restituerent eum in suo officio sicut credentia juramento tenebatur . alium videlicet obertum de gambara tertio die post recessum ejus in potestatem . et concorditer elegerunt . et iurare fecerunt et ideo dictus Mafeus dicebat quod per eos stent ⁽⁴⁾ quod ipsum officium pothestarie non potuit exercere . Quapropter dicebat quod feudum sibi constitutum et promissum ab ipso comuni ut supraditum est nichilominus integre habere debeat . Item petebat pro expensis factis in ipsa via . triginta libras . imper . quas dicebat id ipsum co-

(1) Pubblicato dal Dr. Jul. Ficker nel *Forschungen* , t. 4 , p. 2^a , pag. 314.

(2) Nel Cod. n. 1 *pro credencia* , ed è giusto.

(3) Nel medesimo *pro ipsius* .

(4) Nel medesimo leggesi *stetit* .

mune ei solvere similiter promississe ad hoc citato Uberto de gambara poteste ipsius civitatis ut pro ipso comune eidem mafeo responderet. et eo in presentia ipsius domini cancellarii cum ambaxatoribus ipsius civitatis. constituto sic respondit. quod sepe dictus matheus (sic) concorditer ab illis quibus data erat. potestaria eligendi. potestatem fuit concorditer electus et vocatus ad regimen civitatis ejusdem. Item quod tota credentia brixienensis juravit eum in potestate habere et tenere ac ei parere qui foret perforos ⁽¹⁾ electores qui eundem mafeum eligerunt. electus. antea etiam quam electio pronunciaverint. et quod pro comuni ipsius civitatis sepe fuerunt ad ipsum destinati et specialiter ad conducendum ipsum in civitate pro regimine faciendo. et quod ipse personaliter in civitatem ipsam venit et paratus fuit iurare regimen ipsius civitatis. et potestariam secundum quod supradictum est et facere Regimen ipsius civitatis. et quod ei constitutum fuit ab ipso comuni salarium quingentarum librarum imperial. pro feudo suo duorum judiciorum et assessorum ejus. et ab una parte civitatis. videlicet a parte superiori. violencia ei facta fuit malo ordine. et lapides de turribus ipsius parti proiecte fuerunt super domum ubi erat sicut supradictum est. scilicet dixit quod comuni displicuit et parti militum quod ipse recessit de civitate et de violencia ei facta. et quod parata fuit pars militum ipsum tenere in potestariam. et ei jurare quare dicebat quod pars ipsa que fecerat dictam violenciam ipsum salarium solvere debebat et non comune nec pars militum. Unde Gualfredus de toricella iudex regalis curie et domin. cancellarii constitutus ab ipso domino cancellario auctoritate legationis qua fungitur una cum sociis suis iudicibus curie ibi presentibus. videlicet ottone bottacio presbitero caccia et rofino de porta iohanne de regio. et de tesalvo boto ad ipsam causam audiendam et terminandam atque vice sua sententiam proferendam visis et auditis diligenter rationibus et allegationibus. *hinc inde* productis et deliberato consilio parabola etiam istorum sociorum ejus. et in presentia dicti domini Cancellarii et ejus mandato talem sententiam promulgavit. Videlicet quod condempnavit supradictum Ubertum. potestatem brixie nomine et vice comunis brixie. et ipsum comune dicta potestarie ibi presentialiter existente versus eundem matheum (sic) in quingentas. libr. imper. pro salario suo et iudicum suorum. ita quod usque ad duos menses proxim. ipsum salarium solvat. Ipso Matheo (sic) iurante quod per eum non stetit quod non juravit potestariam et quod non fecit regimen civitatis. Item condempnavit ipsam potest. nomine et vice ipsius comunis et ipsum comune in xx. libr. imperial. pro expensis. quas fecit in via quin ipse ivit brixiam facta taxatione et iuramento ei prestito quod tantum expendit in ipsam viam. Et ibidem in continenti dictus dominus cancellarius auctoritate legationis qua fungitur predicte potestarie ibi presenti nomine et vice

(1) Nel Cod. n. 1 leggesi *per ipsos*.

supradicti comunis in debito iuramenti fidelitatis (*precepit*) ut usque ad duos menses proxime predictas quingentas viginti lib. imper. eidem matheo (sic) solvat nisi quantum remanserit ejus parabola. predictus dominus cancellarius de predictis omnibus hanc carta fieri precepit. Interfuerunt de golferamus iudex cremonensis. Guido de sancto iohanne de parma Tisius de sancto petro. Bonifaccius de padua. et Azo guido de tusco ⁽¹⁾ de bononia et alii multi testibus * Interfui et mandato domini cancellarii hanc cartam scripsi * ⁽²⁾.

Ego lantelmus ferarius papiensis. Imperiale aule et regalis curie notarius. his interfui et mandato domini cancellarii hanc cartam Scripsi.

CXXXIV.

4.

1220, 17 settembre.

(Inedito).

Anno. nativitatis. dom. Millesimò. cc. xx. indict. octava. Die Martis. xv. kal. septembri. In burgo sancti domini (sic). Dominus Conradus dei gratia metensis et spirensis episcopus imperialis aule cancellarius et totius italie legatus sue legationis auctoritate percepit. Everardo fabe. potestatis Brixie in debito iuramenti fidelitatis et sub pena ducentum. marcarum argenti. quatinus usque ad terminum condempnationis versus Ubertum de gambara. potest. Brixien. nomine ipsius comunis pro matheo (sic) de corrigia. una cum ipso Uberto altera potestate. concordet et solvat eidem matheo pro salario suo et pro expensis quingentas viginti librar. imper. de quibus ipsum comune est condempnatum et si cum ipsam potestatem concordare nequiverit medietatem solvat pro parte sua. et inde dominus. cancellarius. hanc cartam iussit fieri. Interfuerunt dom. Ottobonus laudensis episcopus. Comes henricus de malta. Enverardus de lucri ⁽³⁾. Tisius de campo sancto petro. Talamacius testibus.

Ego lantelemus feriarus papiensis. imperialis. aule et regalis. curie notarius. Interfui et hanc iussu dom. Cancellarii scripsi.

CXXXIV.

5.

1220, 26 agosto

(Edito) (4).

Anno nativit. domini. Millo. ducentesimo. xx. Indictione octava. Die Mercurii septimo. kall. septembr. in pallatio comunis Mutine pleno consilio ibi

(1) Azoguido de Tusco fu eletto nel 1237, della parte dei nobili, capitano delle castella del contado di Bologna (GERARDUCCI, *Hist. di Bologna*, parte I, pag. 349).

(2) Lo scritto fra i due asterischi manca nel Cod. n. 1.

(3) Il Ficker, op. cit., scrive sempre *Lucri*; nei due Codici è sempre scritto *Lucri*.

(4) Pubbl. idem. Ivi, pag. 316.

colecto . dominus Conradus dei gratia metensis et spirensis episcopus imper . aule cancellarius et totius italie legatus auctoritate sue legationis precepit Gilio de donna Agnesia . potestati ⁽¹⁾ . et consilio ipsius civitatis vice totius comunis . In debito iuramenti fidelitatis . quatenus de cetero de appellationibus ipsius civitatis respondere debeant matheo de corrigia sicut concesse sunt ei per dominum regem . Ex inde predictus cancellarius hanc cartam fieri iussit . Interfuerunt dominus prepositus de tanna . Everardus de lutri . Ribaldus carus ⁽²⁾ de papia et Gualfredus de turricella et multi alii testes .

Ego lantelmus ferarius papiensis . imperialis . aule et regalis curie notarius . Interfui et hanc cartam de mandato domini . Cancellarii scripsi .

CXXXIV.

6.

1220, 13 settembre.

Edito (3).

Anno nativitatis domini . Millesimo . ducentesimo vigesimo Indict . octava . Die lune tertio decimo mensis septembris . In pallatio . dom . episcopi . Bononiensis . Dom . conradus dei gratia metensis et spirensis episcopus imperialis . aule cancellarius et totius italie legatus auctoritate sue legationis precepit Guilielmo de pusterna potestat ⁽⁴⁾ . bononie nomine et vice ipsius comunis in debito iuramenti fidelitatis quatenus de cetero ipsum comune respondere debeat matheo de corrigia de appellationibus ipsius civitatis secundum quod ei concesse ⁽⁵⁾ per dominum regem FR . predictus dom . cancellarius hanc (*cartam*) fieri iussit . Interfuerunt Everardus de lutri . Gualdus de turricella . Iohannes de regio . Giraldus de tebaldis iudex curie test .

Ego lantelmus ferarius papiensis imperialis . Aule et Regalis curie . notarius . Interfui et hanc cartam scripsi .

CXXXIV.

7.

1220, 27 ottobre.

Edito (6).

Anno nativitatis domini . Millesimo . ducentesimo . vigesimo . Indict . viii . Die Martis vi . kall . novembr .

(1) Giglio ossia Egidio di Donna Agnese, podestà di Modena nel 1220, che le vecchie storie modenesi lo chiamano figliuolo del fu Giberto Lombardo (AFFÒ, *Stor. di Parma*, vol. III, pag. 102).

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *canis*.

(3) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. c., t. 4, p. 2^a, pag. 318.

(4) Guglielmo Pusterla nobile milanese fuit vir tantae prudentiae, ut cum esset ignarus literarum, omnes Legistas disputando superaret. Nel 1193 governò Treviso; fu podestà di Alessandria nel 1198; lo fu di Treviso nel 1200; di Piacenza nel 1201; di Bologna nel 1203. Nel 1204 governò la sua patria Milano, e nel 1207 Vicenza, e di nuovo Bologna nel 1211. Nel 1218 reggeva Firenze, indi per la terza volta Bologna nel 1220, e Vercelli nel 1221. Egli fece parte dell'ambascieria costituita nel 1226 per conchiudere la Lega universale chiamata la Compagnia de' Lombardi.

(5) Nel Codice n. 1 è scritto *concessum*.

(6) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. c., t. 4, p. 2^a, pag. 320.

In burgo sancti domnini . Dom . conradus dei gratia metensis et spirensis episcopus imperialis . aule cancellarius . et totius italie legatus auctoritate sue legationis . posuit in banno imperii . et domini . regis potestem et comune et homines brixie nisi ad proximum festum sancte Marie candellarie solverint matheo de corrigia quingentas viginti libras . imperial . comune versus eum condempnatum de quo banno exire non debeant nec possint nisi prius solverint camare dom . regis . quingentas marcas argenti . predictus dom . cancellarius . hanc . cartam fieri iussit . Interfuerunt dom . jacobus episcopus Taurinensis magister Olricus protonotarius dom . cancellar . Guilmus de andito de plancentia . Iohannes Strusius de cremona et jacobus de habraam de parma testes .

Ego lantelmus ferarius papiens . imperialis . aule et regalis . curie notarius . Interfui et hanc cartam . Iussu dom . cancellarii . Scripsi .

CXXXIV.

8.

1221, 13 maggio.

Edito (1).

Fridericus dei gratia Romanor . Imperator semper augustus . et Rex scicilie . potestati consiliariis et comuni brixie . fidelibus suis gratiam suam et bonam voluntatem . Significante matheo de corrigia potest . papiensi . fidei nostro ad audientiam maiestatis nostre pervenit . quod vos quandam pecunie summam quam sibi debetis pro salario potestarie . civitatis vestre ad quam fuit concorditer evocatus eidem solvere denegatis . et licet venerabilis metensis et spirensis episcopus imperialis . aule cancellarius et totius italie legatus . ipsius mathei rationibus cognitis diligenter per sententiam vos ad solutionem ipsius pecunie condempnaret precipiendo vobis sub banno imperii ut infra certum terminum satisfaceretis eidem de pecunia memorata vos id causam efficere non curastis . Nos nolentes igitur predictum fidelem nostrum quem volumus et debemus in sua justitia confovere diutius suo jure fraudari . Universitati vestre sub pena quingentarum marcarum argenti districte precipiendo mandamus quatinus pecuniam in qua vos eidem matheo predictus cancellarius condemnavit sibi infra xxx dies prout susceptionem presentium omnia mora et occasione post posita persolvatis . Quod si facere negligeritis noveritis nos Resonato socio (*sic* Zacio?) et marco de salio (*sic* Fara?) fidelibus nostris dedisse nostris litteris in preceptis ut vos imperii banno subponat a quo extrahi nullo valeatis . nisi prius de cetero matheo fuerit de pecunia satisfactum . Datum messine . xiiii . maii nona indictione .

Ego michel sassi notarius . sacri pallatii . hoc breve exemplatus fui .

(1) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. c., t. 4, p. 2^a, pag. 329.

CXXXIV.

9.

1222, 26 gennajo.

(Inedito).

Anno nativitatis domini millesimo. ducentesimo vigesimo (sic)⁽¹⁾ indictione decima. die veneris quarto kall. febr. in papie. Rezonatus zacijs et marcus de fara cives papie cognoscentes ex delegatus imperialis. maiestatis super sententie. sive precepto domini cancellarii exsecunt mandato data sive contra civitatis. brixie de feudo domini mathei de corrigia eidem ab ipso comuni solvendo et super solvere ipsius feudi fieri facienda eidem imperiali que fungebantur auctoritatem constituerunt et fecerunt girardum erogum suum missum et nuntium specialem ad denunciandum pro ipsis ex parte ipsorum potest. sive consulibus vel rectoribus comunis civitatis eiusdem nomine comunis ipsius civitatis. ut de ipso feudo predicto domino matheo debeat facere plenam solutionem.

Interfuerunt jacobus zacijs petricinus pizollus et Guitotus de campesse testes.

Ego jacobus pocacarne imperialis. notar. interfui et hanc jussu istorum delegatorum scripsi.

CXXXIV.

10.

1222, 25 marzo.

(Inedito).

Anno dominice Incarnationis. Millesimo. ducentesimo vigesimo secundo. Ind. x. die sabbati septimo Kall. Aprilis. In papie. nos resonatus zacijs et marcus de fara. A domino Friderico dei gratia romam. Imper. et semper augusto. delegati amonizione faciendam potest. consiliaris comuni brixie. ut solverent domino matheo de corrigia certam pecunie quantitatem pro salario potest. civitatis ejusdem ad quam idem dominus matheus fuerat concorditer evocatus et de qua dominus cancellarius ipsos versus ipsum dominum matheum condemnauerant et ad supponendum eos banno imperial. si mandatum domini Imperatoris et eorum delegatorum monita negligerent ad imperatore. Eo quod mandatum imperiale nobis invictum ullomodo preterire non nec debemus. Volentes mandatum illud secundum quod suscepimus adimplere. pro eo quod dom. imperatoris mandatum et nostram ammonicionem quam super his eis facimus per litteras et nostrum nuntium specialem gerardum erogatus nomine neglexisti adimplere. Ideoque ipsam potestatem. et consiliarios et comune civitat. ejusdem auctoritate imperiali qua fungimus

(1) L'indizione decima indica che deve essere *vigesimo secundo*.

in hac parte in banno imperii subiicimus nisi usque ad triginta dies proximos prius presentatione litterarum quas eis mandavimus per girardum erogatus nostrum nuntium specialem eidem domino matheo satisfecerint de predicta pecunia quantitate. de quo banno nullatenus valeant exire nisi prius prefato domino Matheo solverint predicta. pecunia quantitate. et in hac cartam fieri jusserunt.

Interfuerunt Gualterius de castello et Henricus de gambolato et plures alii testib.

Ego jacobus pocacarne imperialis notarius. interfui et scripsi.

Ego oldoricus pastorinus sacri pallatii. hanc cartam Scripsi.

CXXXIV.

11.

1222. 25 marzo.

(Inedito).

Anno nativitatis Millesimo. cc. vigesimo secundo Indict. decima. Die sabbati vii. kall. aprilis. In papie. Nos resonatus zacijs et marcus de fara delegati domino frederico dei gratia romam. imper. et semper augusto ad ammonitione faciendam potest. consiliar. et comuni brixie ut solverent domino matheo de corrigia certam pecuniam quantitatem pro salario potestaria. ejusdem ad quam idem dominus matheus fuerat concorditer evocatus et de qua dominus Cancellarius ipsos versus predictum dominum condemnauerit et ad supponendum eis banno imperialis. si mandatum domini imperatoris et eorum delegatorum monita negligerent adimplere facimus et constituimus Girardum erogatus nostrum nuntium specialem. et ad presentandum. et porigendum infrascriptas litteras ipsis potest. consiliar. et comuni brixie ad ipsis delegatis destinatis. Quarum tenor talis est. Rezonatus zacijs Marcus de fara delegati a domino. F. (federicus) dei gratia Rom. Imper. et semper augusto admonitionem faciendam potest. consiliar. et comuni brixie. ut solverent domino matheo de corrigia certam pecuniam quantitatem pro salario. potest. civitat. ejusdem ad quam idem dominus Matheus fuerat concorditer evocatus. et de qua dominus cancellarius. ipsos versus ipsum dom. Matheum condemnauerat et ad supponendum eos banno imperiali si mandatum domini imperatoris et eorum delegatorum monita negligerent adimplere. Viris nobilibus. et discretis potest. consiliar. et comuni civitat. ejusdem. salutem. et omne bonum. Quam mandatum dom. imperatoris quam super his nobis iniunctum ullo preterire non possumus nec debemus volentes mandatum illud secundum quod suscepimus adimplere eo quod imperatoris mandatum et nostram ammonitionem. quam super his nobis facimus per literam et nostrum nuntium specialem girardum erogatus nomine neglexisti adimplere. ideoque discretionis vestre tenore present. prefato domino matheo satisfeceritis de pre-

dicta pecunia quantitate de quo banno nullatenus valeatis⁽¹⁾ nisi prius prefato domino solveritis predictam pecuniam quantitatē . et inde hanc cartam fieri preceperunt .

Interfuerunt Gualterius de castello henricus de gambolato et plures alii testes .

Ego jacobus pocacarne imperialis . notarius . interfui et hanc cartam Scripsi .

CXXXIV.

12.

1225 . 10 marzo,

(Inedito).

In X . nomine domini . Millesimo . cc . xxv . die lune . x . Intrante Marcio . Indict . xiii . In presentia testib . infrascriptorum . Dominus Matheus de corrigia de parma fecit finem et refutationem . et pactum de non petendo . Conrado tege notar . sindico et nuntio et procuratore . et auctori comunis brixie secundum quod continetur in carta . inde facta per petrum blancostati de brixia ibi visi et lecta . Recipienti pro ipso comuni nominati et specialiter de salario ei concesso sive promisso causa electionis de eo facte a comuni brixie . de potestat . illius comunis vel causa salarii quod iudices qui cum eo debebant esse in predicta potestate⁽²⁾ . eadem comuni dicere et petere et de omnibus expensis . et iniuriis et dampnis et banno sive pena imperiali quas posset ipse dominus matheus et predicti iudices eorum . vel alius qui cum eo esset posset dicere et petere eidem comuni pro ipso salario vel pro ipsa electione . vel causam illius electionis vel pro litibus factis ab eis occasione ipsius electionis et generaliter de omni eo integraliter quod predictus matheus et predicti iudices . et alii que fuerunt cum eo pro ipsa electione posset eidem comuni dicere et petere ex aliqua causa que excogitari possit . Ita quod hac clausula generalis per predictas specialis non restringatur promittentes per se et iudicibus suis et de societate sua eidem conrado sindico et pro comuni suo stipulationem quod in perpetuum per se vel suos heredes vel aliam personam non impediet et causabit vel alio modo iniuriam seu dampnum . faciet pro dicto comuni brixie . alicui singulari persona brixien- sis diocesis atque districtus pro predictis vel aliquo predictorum sub pena ducentorum marcharum argenti et dampnis et dispensis . totius in duplum . quod ipsi comuni brixie vel alicui de ejus districtus accederet . et si ita non attenderint vel in aliquo predictorum pro se vel aliud contraveniret ut tocien- s conmittatur pena quociens contra factum fuerit pacto semper manente rato prius pene solutionem . Insuper predictus dom . Matheus promisit ipsi sindico stipulationem nomine comunis sui quod conservabit dictum comune et qui-

libet de districtus⁽¹⁾ indem- pnam ab omni persona impedi- ente dictum comune vel aliquid de districtus pro predictis vel causa predictorum occasione dati vel cessionis . Inde facti ab eo et specialiter a iudicibus suis et ab omnibus . qui cum eo fuerint . absolute sine contradictione . Casando et anichilando omnem privilegium et instrumentum et sententiam et scriptum quocumque nomine censeatur quod et quam haberet apud se vel apud alium de predictis vel causa predictorum . Respondetur . productioni sive eorum iussu et ibidem infrascripta instrumenta eidem conrado sindico recipiendi . pro comuni suo reddit . scilicet quod instrumentum de litteris domini henrici imperator . representationis domino pacis de Manerva et domino Matheo de gambara tunc potest . comunis brixie . confectum⁽³⁾ A michaeli sassi notario . Item instrumentum sententie late per Gualfredum de turrice- lla . civem papiensis et socios iudices imperialis aule scripta per lantelmum ferrarium papiens . notarium . et de qua pluribus predictis a dicto notar . scriptis . Item instrumentum bamnis imperialis . scriptum per dictum lantelmum . Item quoddam instrumentum confectum a symone not . super eodem facto . Item aliud istrumentum confectum a jacobo pauca- carne notario . super eodem facto . Item aliud instru- mentum confectum ab henrigetto notar . castanee de promissione facta a domino Uberto de gambara et ipso domino matheo . Item aliud instrumentum de concessione facta ipsi dom . Matheo a domino nigro potestas . parmens . de intromissione bonorum homi- num brixie pro facto salarii sui . Item aliud instru- mentum factum a jacobo pocacarne notar . super ipsis factis . Item aliud instrumentum factum per oldericum pastorinum notar . Item quoddam privilegium domini conradi imperial . aule legati de eodem facto et insu- per idem dominus matheus pro his predictis et pacto inde iuncto pro eo a domino Guielmo comite papiens . potest . et domino bernardo de cornazano . et domino bernardo rolando rubei parmens . et domino Guidone de Regio cum domino bonifacio guidonis guizardi . brixien- s . potest . nomine dicti comunis brixie . con- fessus et manifestus fuit se fore solutum a comuni brixie de ccc . librar . de denariis . mezanorum brixien- sis . monete . R . excepta . non accepta . et numerate pecunie . nominati pro solutione illa quem ipse do- minus bonifatius pro comuni brixie fecerat ipso do- mino bernardo de cornazano⁽³⁾ . et domino bernardo rolandi rubei⁽⁴⁾ recipientis pro ipso domino matheo confirmans ipse dominus matheus ibi in presenti illud pactum et solutionem et promissionem . conrado sti- pulatione . pro comuni suo habenti illud pactum et solutionem dictam de cetero in perpetuum firmum et ratam habere sub pena superius nominata et scripta . Unde plures carte uno tenore esse debent .

(1) Nel Cod. n. 1 *districtus eius*.

(2) Questa parola manca nel Cod. n. 2.

(3) Cornazano Bernardo nob. di Parma governò Reggio nel 1216; Cremona nel 1218 e Modena nel 1227.

(4) Rossi Bernardo Rolando, nobile di Parma, fu podestà di Parma nel 1198; di Siena nel 1224; di Modena nel 1226; di Reggio nel 1227 e di Mantova nel 1238.

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *valleatis*.

(2) Nel Cod. n. 1 *possent eadem comuni*.

Actum . parme . februarii . super porticum domus dicti domini mathei de corrigia cum stipulatione subnixa . Ibi vero testes Rogatus fuere dominus bernardus de cornazano judex . dominus bernardus rolandi rubei de parma . jacobus crettorum de capite pontis . Gilius Ugonis luschi notarius . iohannes cagnola serviens comunis brixie et alii plures .

Ego Ugo qui Rizardus dicor notarius . dom . Ottonis imperat . interfui et hanc cartam rogatus scripsi ⁽¹⁾ .

CXXXV.

1225 . 10 ottobre.

Instrumentum cujusdam finis facte comunis brixie per quondam Uldratum qui fuit de curte nova civem Mediolani.

(Inedito).

Anno dominice Incarnat . millesimo . ducentesimo . vigesimo quinto . Die Veneris . x . die mensis octobris . Indictione xiiii⁽²⁾ . In presentia infradictorum notariorum et testium . Contentus et manifestus fuit Oldradus qui dicitur de curtenova civis mediolanensis quod chunradus calzonus qui recepit cartam unam a domino Bonifacio . potestate civitatis . brixie . et a comuni illius civitatis brixie de libris mille quingentis terciolis ad partem illius Oldrati ex mutuo non erat nuncius seu missus illius oldradi ad illam cartam recipiendam . et quod illas libras mille quingentas non dedit in toto vel in parte nec per se nec per ipsum churadum nec per alium illi comuni brixie nec alicui pro ipso comuni et ab ipsa obligatione fucta in manu dicti chunradi recipientis ad partem illius oldradi . comune illius civitatis . brixie et quemlibet qui in ea carta obligatum reperiretur absolvit et omne jus sibi partum (sic) vel aquisitum occasione illius carte seu illius obligationis remisit infradictis . jacobus et montenarius ad partem comunis brixie remisit . Qua propter ipse oldradus fecit finem et refutationem et pactum de non petendo et totius sui iuris remissionem in manibus iacobi de suncino consulum justitie civitatis brixie . et montenarii de nuvolinis missis et nunciis comunis brixie recipientium ad partem et utilitatem comunis brixie et cujuslibet singularis persone que in ipsa carta . seu pro predictis . dixit obligata . reperiretur de omni eo quod petere vel requirere possit ; aliquo modo occasione dicte carte qua recepit dictus chunradus vel occasione illius obligationis . Actum Mediolani . in pallatio veteri comunis . Mediol . present . Sigebaldo de laturre et Guidone pestagalla pro notariis .

Interfuerunt testes chunradus filius . quondam . girardi de cassate et Marcus filius quondam Ariberti dosdei et pinamot filius quondam contis de ramono omnes civis Mediolani .

(1) I dodici documenti surriferiti riguardanti la elezione del podestà sono più del solito scorretti, ma si è serbata l'identica dizione, come si è fatto con gli altri.

(2) Deve essere Indizione xiiii.

Ego predictus Sighebalus filius ser petri de laturre C. M. de contrata de quinque viis notarius . ac missus regis interfui et rogatus subscripsi .

Ego Guido filius ser marcus pestagalle de porte sancti Victoris ad cantum notarius . domini . O(Ottonis) imperator . interfui ut supra subscripsi .

Ego Lanterus filius quondam rogerus pizalli de contrata curteducis notarius . et missus domini Ottonis imperat . tradidi et scripsi .

CXXXVI.

1230 ?

Concordia facta inter comune Mediolani et Marchesium de monteferado ⁽¹⁾.

(Inedito).

In nomine domini . In primis dominus Marchio debet dare comuni M (Mediolani) omnia sua castra et villas et terras et jura et jurisdictiones que sua sunt vel habent vel ei pertinent aliquo modo . vel jure ubique et comune . Mediolanensem debet predicta omnia concedere in feudum legale ipsi marchioni . et ipse marchio debeat iurare fidelitatem comuni Mediolani de predictis omnibus rebus sicut vasallus domino . Item debet ipse marchio dare libras M . ter . in casamento uno in civitate M . et libr . x . milia in terris et possessionibus in iurisdictione sive destrictu . M . et quod debeat solvere fodrum comuni . M . de libris . xi milia quocienscumque cives . M . solvent . et que res debeant emi ab ipso marchione secundum voluntatem comunis . M . inter aduam et ticinum ubi voluerit comune . M . et secundum extimationem comunis M . et predicte emptiones precise et sine tenore fieri debeant de hinc ad sanctum petrum proximum venientem . Ita quod non possit remitti per comune . M . nec per consilium nec per arengum vel aliquo alio modo . et quod predicte res empte ut supra non possint vendi nec obligari . nec alienari nec alio modo invasari nec in feudum dari nec in his usui fructum nec usum nec fructum concedi per ipsum marchionem . nisi comuni . M . nec super his possessio concedi nec creditoribus dari insolutum nec quo ad proprietatem . nec quo ad fructus . nec aliquo modo extimari .

Et pro predictis . xi . milia . libr . dandis in predictis rebus emendis donec ad plenum solute fuerint predicte . libr . xi . milia deductis expensis debeat comune .

(1) Questo è il secondo documento che trovasi nel nostro Codice relativo alla seconda Lega Lombarda . Il primo fu pubblicato alla col . 157 e seg . ed è la lettera di papa Gregorio ai Rettori di Lombardia .

Intorno la data di questo documento vedi il Corio, *St. di Milano*, t. I, p. 414; il *Chronicon Astense* nel *R. I. S.* del Muratori, t. XI, col. 143; gli *Annales Mediolanenses*, pure nel *R. I. Script.*, t. XVI, col. 641; il GALVANEUS FLAMMA, *Hist. Mediol.* lvi, t. XVI, col. 671: così pure il Giuliani, il Sigonio ed altri, i quali tutti concordano a dire, che in quest'anno 1230 il Marchese di Monferrato giurò di essere obbediente alla volontà dei Milanesi, ovvero di stare di lì innanzi ai voleri del Comune di Milano. Di tutti questi documenti, riferibili alla 2ª Lega Lombarda, se ne parlerà diffusamente nella prefazione.

M. habere et tenere in ejus forcia et virtute castrum et dominium de clavaxio et pedagium et quod pedagium debeat colligi per missum marchionis presente et sciente et scribente nuncio comunis. M. et quolibet die dictum pedagium collectum ut supra deveniat permissum marchionis in ipsum missum comunis. M. et quod pedagium debeat colligi et portari et consignari in camera et forcia comunis. M. expensis ipsius pedagii et sine expensis comunis. M. quolibet mense donec predice. xi. milia. libr. fuerunt persolute et quod castrum et dominium debeat custodiri ad voluntatem comunis. M. expensis marchionis. Item quod parengate et fossata tam vetere quam nova et muri omnes tam veteres quam novi que et qui sunt circa burgum et clavaxii debeant penitus destrui et explanari et removeri per marchionem et ejus expensis. et sine expensis comunis M. Ita quod nullo tempore debeant refici vel relevari aliquo modo vel fieri sine voluntate comunis. M. et consilii congregati sine fraude ad sonum campane. In quo consilio adsint D. CC. homines quorum sex partis. sint in concordia interrogati de ore et hos singulariter. et predictis libr. xi. milia solutis et consignatis in forcia comunis M. ut superius. Tunc. burgum et dominium de clavaxio et pedagium deveniant in forciam marchionis jure feudi ut supra. ita quod forticie non debeant esse circa. burgum et dominium de clavaxio. Item de omni discordia et lite quam habet marchio vel habiturus est cum alexandrinis vel vercellensibus. vel taurinensibus stabit in legitimo dicto comunis. M. si comuni. M. placuerit se recipere se intromittere et promittere debet quod stabit per stacium (sic) unius mensis in civitate. M. quolibet anno si non remanserit per consilium comuni M. et promittere debet quod faciet per se et cum suis hominibus et forciis pacem et guerram omni tempore. undique et ubique per comuni. M. ad voluntatem comunis. M. et quod homines. M. et ejus destrictus possint ire et redire et stare per ejus terram et forcias secure cum personis et rebus et quod non permittet aliquem ire et redire per suam terram et forcias ad offensionem comunis. M. et amicorum ejus. Et insuper vetabit cuilibet ire et redire et stare per terram suam et forcias ejus et ex quo fuerit denunciatum ei vel publice dictum fuerit in burgo clavaxio. et comuni. M. debeat ei dimittere clavaxium ut supra dictum est. et alia castra et villas et terras occupata et occupatas per comuni. M. tempore obsidionis clavaxii per exercitum de clavaxio ita quod ea teneat per comuni. M. jure feudi ut supra dictum est. Item quod dictus marchio non possit nec debeat conveniri nec rationem facere sub comuni. M. occasione pecunie mutuo accepte a patre vel avo suo. Item teneatur dictus marchio dare operam bona fide omnibus in omnibus quibus posset quod omnes illi qui sunt capti per marchionem de salucia vel per ejus adiutores vel per aliquos de sua parte debeant de carceribus libere dimitti et relaxari nullo dato vel promisso seu remisso. Item quod marchio teneatur quod non possit nec debeat reci-

pere aliquem de civitate. M. vel ejus destrictus in vassallum nec aliquid in feudum dare vel concedere alicui de civitate M. vel ejus destrictus qui modo sunt vel de cetero erunt. et si contrafecerit id quod datum fuerit in feudum vel concessum deveniat in comuni. M. Item quod teneatur dictus marchio quod non recipiet nec capiet aliquam partem alicuius guerre vel discordie que esset in civitate M. vel ejus destrictus. Item jurabit quod non det nec dabit nec obligatus eis ad dandum aliquod alicui. nec remissit nec remittet aliquod alicui persone pro ista concordia facienda vel tractanda per se vel per suum missum. nec per aliquam submissam personam. et si contrafecerit vel sciret factum fuisse manifestabit in consilio comunis M. quam citius poterit. Item quod dabit per se et suos homines per ejus terram et forcias mercatum apertum de blava et victuabilibus comuni M. et omnibus civitatis M. et ejus destrictus sine aliquo vetito et hamno. et predicta omnia debeant attendi. et observari salvis omnibus concordis et promissionibus et sacramentis quibus tenetur comune. M. alicui universitati vel persona. Item dictus marchio per se et per suos homines debeat et teneatur facere pacem et remissionem et pactum de non petendo et non agendo comuni M. recipiendo ad suam partem et ad partem comunis vercellarum et comunis novarie et alexandrie et taurini et brixie et placentie et cari et omnium personarum civitatis M. et ejus destrictus predictarum civitatum. et eorum destrictus. et omnium aliarum personarum que fuerunt ad obsidionem clavaxii nominative de omnibus injuriis et offensionibus et dampnis et guastis datis seu modo illatis ipsi marchioni vel ejus hominibus in personis vel rebus aliquo modo. Item quod ipse marchio non offendet nec dampnum vel injuriam faciet nec suos homines facere permittet alicui universitati vel persone singulari que venissent tempore obsidionis clavaxii ad preceptum comunis Mediolani. sive que servitium vel adiutorium fecissent et prestitissent comuni Mediolani. et illis de sua parte et predictam et singulam debeat iurare attendere et observare dictus marchio et faciat iurare omnes suos homines attendere et observare secundum istas formas.

CXXXVII.

1227, nono januario.

Epistole misse a domino Honorio . papa . rectoribus Lombardie super tractatu concordie que fieri debeat inter dictum papam et lombardos et dominum federicum imperatorem de capitulis tractatis occasione dicte concordie faciende.

(Edito) (1).

Onorius episcopus servus servorum dei . Dilectis filiis Rectoribus Societatis Lombardie . Marchie . ac

(1) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, nel *Forschungen*, t. IV, p. 2^a pag. 358, e da Andrea Valentini nella illustrazione del *Liber Potheris*, pag. 56.

Romaniole . Salutem . et apostolicam benedictionem . Cum in forma concordie inter vos et Carissimum in Xpo filium nostrum Federicum Romanorum Imperat . illustrem semper augustum . et regem Scicilie per nos facte duxerimus statuendum . ut ad honorem dei omnipotentis et ecclesie ac ipsius Imperat . detis eidem Imperatori pro subsidio terre sancte in expensis vestris per biennium milites Quadrigentos transituros in ipsius Imperatoris . passagio . quod est statutum ab ipso et Romana ecclesia approbatum auctoritate presentium declaramus . ut si forte ipse quod absit non transierit Imperator transire non teaneantur milites supradicti . Nisi forsitan ipsum Imperatorem . propter necessitatem evidentem et manifestam et a sede apostolica approbatam contingeret non transire .

Datum . Laterani . Nono Januarii Pontificatus . nostri . Anno Undecimo ⁽¹⁾ .

(1) S. Ecc. Rev. Mons. Gio. Battista Rota, vescovo di Lodi, avendo scoperto nell'Archivio vescovile una pergamena, non solamente inedita, ma affatto sconosciuta, relativa alla seconda Lega Lombarda, la pubblicò il 7 gennaio 1893 nel giornale *Il Cittadino di Lodi*. Pel nesso storico e per l'importanza di questi rari documenti, dei quali il nostro Codice ne contiene buon numero, credo necessario di riprodurla qui in nota.

1227 quinque intr . m . novemb.

Si è conservata esattamente la grafia dell'originale.

(S. T.) *Anno ab incarnatione domini nostri Jesu Christi millesimo ducentesimo vigesimo septimo die veneris quinto intrante mense novembri indictione prima. In ciuitate brixie in quadam domo episcopatus brixie. In presentia anrici notarii de triuixio et symeonis notarii padue rogatorum testium. Johannes de melzo procurator communis laude et ad hoc specialiter missus porexit et dedit litteras a parte domini axonis de pironano pot. Laude et a parte communis Laude domini Jacobo de terzago et tomasio de pisolpilo anzianis rectorum societatis lombardie marchie et romanie tenor quarum hic est. Viris nobilibus et discretis dominis et amicis karissimis, rectoribus lombardie marchie ac romanie. Azo de pironano Laudensis et consilium civitatis eiusdem salutem cum plenitudine gaudiorum. Rem gravem immo gravissimam in intollerabilem vobis cogimus enarrare. Quod cum nos quandam tabellionem nostrum virum providum et fidelem nomine bastianum cursum polestati et communi placentie cum quodam servitore nostro direxissemus ad representandum litteras nostras eidem polestati et de ipsa representatione publicum faceret instrumentum . et cum prefatus servitor litteras ipsas ex parte nostra iudicis potestatis placentie obtulisset . idem iudex interrogavit eos unde erant . et ipsi responderunt quod erant de laude . et ipse statim litteras a se protiecit . et ipsis notario et procuratori maximum dedecus et improperium fecit . dicendo eis cito recedite de ante me ex quo estis de laude et alia iniuriosa verba dixit eisdem . dicendo nimis estis ausi quod venistis ante personam meam nisi cito recesseritis cito poteritis habere dampnum et dedecus . Verum quia nostris fuit postmodum auribus intimatum . quod placentini superbia elati non modica preceptum contempserunt stratam publicam et pontem unum in nostra iurisdictione fieri faciendo . volentes de hoc cognoscere veritatem si placentini tante essent presumptionis et audacie ad ipsum locum sompli alghisium leuem notarium providum et discretum et iohannem de melzo servitorem cum eo ad videndum si placentini contra preceptum vestrum veniebant scilicet stratam et pontem fieri faciebant . et quod de hoc idem notarius publicum faceret instrumentum destinavimus . qui notarius et servitor iuerunt ad ipsam stratam et inuenerunt homines placentinos qui ipsam stratam faciebant et pontem similiter . et dixerunt nunciis communis placentie quod ipsam stratam et pontem fieri faciebant . quod male faciebant quod contra preceptum vestrum veniebant . unde idem notarius de hoc fecit publicum instrumentum . Cum igitur excessus tales quod nobis inferunt placentini sint nobis et nostro communi gravissimi ultra sit credibile . prudentiam et dominationem vestram de qua spem gerimus . habundantem rogamus attente . quatinus cum tanto equo animo iniuriam tolerare non posimus . presentialiter ad partes nostras venire uellitis . et ipsos placentinos ab ipso laborerio facere abstinere . quod quidem si feceritis nobis erit gratissimum pariter et acceptum . Alioquin pro firmo noueritis*

Mon. Hist. Patr. XIX.

1231 . vi Idus octobris.

Epistola missa per dom . Gregorium Papam Rectoribus Lombardie occasione concordie facte inter ipsum et dom . Federicum imperatorem ⁽¹⁾ .

CXXXVIII.

1232 . xiii intr . mense madil.

Compromissum inter Legatos Civitatum Longobardarum et Hermannum Magistrum Ospitalis Sancte Mariae Theotonicorum in Jerusalem ex mandato Imper . Federici ad definiendas lites inter se vertentes sub Pontificatu Gregorii IX Pap . (f . 293 . XCCLVII) .

(Edito) ⁽²⁾ .

In nomine Ihu Xpi . amen . Anno eiusdem . Millo . cc . trigesimo secundo . Indictione . quinta . Die jovis tercio decimo intrante mense madii . temporibus dni Pape . G . (Gregorii) in civitate Padue apud episcopatum . In sala domus dni landulfi canonici paduani . presentibus testibus rogatis . Scilicet dno iacobo dei gratia episcopo paduano . Dno nicholao eadem gratia Regino episcopo . dno Jordano priore sci benedicti de padua . Magistro Raynaldo capellano dni Jacobi prenest . electi . magistro Egidio scriptore dni Pape . dno Oddone de fontana cive placentino . magistro gazolo de laudo . dno Allamanno de crescenzana iudicibus potestatis padue . et magistro cognoscente de florentia .

Cum ad postulationem Venerabilium Cardinalium . dominorum iacobi prenest . electi et Ottonis sci Nicolai in carcerem tullianum diacon . cardinal . sedis apostolice legatorum Magister hermannus hospitalis sancte marie theotonicorum in ierusalem nuncius et procurator dni Friderici dei gratia Romanorum imperator semper augustus procurator nomine pro ipso imperatore ex una parte et infrascripti rectores et Ambaxatores nomine infrascriptarum Civitatum et pro ipsis civitatibus et pro societate lombardie et marchie et romagne ex altera . essent in promptu comittendi et compromittendi in prefatos dnos legatos de discordia que inter imperatorem et societatem lombardie predictam verti videbatur . Scilicet . Et de satisfactione ydonea imperatori . prestanda in eo quod societas dicebatur curiam suam que ravenne indixerat impedisse . Et de securitate facienda et fir-

quod quidquid inter nos et ipsos contingere possit nullo modo substinebimus . que predicta instrumenta vobis transmittimus per presentium portitorem .

(S. T.) *Ego alghisius leuis notarius sacri pallatii interfui dationi predictae littere et rogatus hanc cartam scripsi .*

R.

(1) Già pubblicato a fol. 157 di questo Codice (docum. XLV) e pubblicato prima da A. Valentini, op. cit., pag. 57.

(2) Pubblicato dal medesimo A. Valentini, op. c., pag. 60.

manda eidem societate. Si imperator velit filio suo et principibus allamaniam venientibus ad ipsum a dicta societate liberum transitum exhibere. Et si inter imperatorem et memoratam societatem aliquid alii etiam articuli apparerent ex quibus posset discordia generari vel foveri concepta placet ut eodem modo et ordine sopiantur prefati legati in ipso compromisso scripto manu mei jacobini. not. Ita dixerunt et convenerunt dom. Guifredus de luzino potestas padue et suprascriptis rectoribus et ambaxatoribus. Scilicet pro inscriptis civitatibus. singulis. et pro ipsa societate universis recipientibus. Scilicet pro Mediolano dnis Rufino de mandello et lampognano marzelino. rectoribus. Guifredo de pusterla et henrico gambaro ambaxatoribus. Et pro Brixia dno Ognabeno de pesaziis iudici rectori. Et pro bonomia dnis Aymerico Arpinelli et Ursulino de Wisis rectoribus. Et pro placentia domino lafranco de landetto rectori. Et pro ferraria dominis Vidone Visdominorum et menaboi rectoribus. Et pro cumis petro de romano nuntio et procuratori ipsius comunis. Et pro Mantua dominis Ugizoni de avvocato et Martino de bonacorsis rectoribus. scilicet quod de isto ultimo articulo sic incipienti. Et si inter imperatorem et memoratam societatem aliqui alii etiam articulo apparerent ex quibus posset discordia generari vel foveri concepta placeat ut eodem modo et ordine sopiantur nihil possint idem legati nec romana ecclesia laudare diffinire aut terminare nisi de voluntate et consensu utriusque partis. Scilicet domini imperatoris et societatis prefate lombardie Marchie et Romagne. quamvis generaliter fiat compromissum super ipso articulo. Et hoc conveniunt prefati legati presente voluntate et consenciente predicto magistro hermanno nuncio et procuratori prelibati domini imperatoris.

Ego Jacobus. qdam gracioli civis bononie auctoritate Imperiali nunc rectorum notarius interfui et prefatorum legatorum mandato scripsi.

CXXXIX.

1232, die xiii intr. mense Madii.

*Aliud simile compromissum,
sed clarius et extensius exaratum.*

(Edito) (1).

In nomine domini Amen. Anno ejusdem Millo. cc. xxxii. Indictione. quinta. Die jovis. xiii. intrante. mense Madii. temporibus dni. Gregorii Pape. noni et serenissimi dni Frederici dei gratia romanor. imperatoris. ac semper augusti. ierusalem ac scicilie regis. In civitate. padue apud episcopatum in sala domus dni landulfi canonici padue. presentibus testibus. R. Scilicet dno Iacobo dei gratia epo pad.

(1) Pubblicata da A. Valentini, op. c., pag. 62.

dno Nicolao eadem gratia. epo. regino. dno jordano priore sci benedicti de padua. Magistro raynaldo cappellano. dni jacobini. prenest. electi cive placentie. Magistro egidio scriptore dni pp. cive romano dno Oddone de fontana cive placentie. Magistro cazolo de Laudo dno Allamanno de crescenzano iudice. potestatis. padue et magistro cognoscento de florentia.

Et ad honorem omnipotentis dei beatorumque. apostolorum. ejus petri et pauli et sanctissime matris nostre ecclesie dni PP. venerabilium dominorum cardinalis jacobini. prenestini. electi et Ottonis sci nicholai in carcere tulliano diaconi. cardinalis. apostolice sedis legatorum serenissimi dni Frederici dei gratia. Roman. imperator. semper augustus. ierusalem. ac sicilie regis. et societatis. Lombardie. Marchie et Romanie. Et cum venerabiles card. dni. jacobini prenestini electus. et Otto sci nicholay in carcere tullian. diacon. card. apostolice sedis legati sicut in sue legationis litteris plenius continetur. Jam dni requisissent quod dnus Fredericus dei gratia. romanor. imperator. ex una parte. et rectores et Ambaxatores infrascripti civitat. infrascriptarum societat. Lombard. Marchie et Romanie et ipse civitat. et societat. ex altera super discordia que inter dum imperatorem. predictum et ipsam Societatem. verti videbatur se committent et compromittent ipsum imperatorem. ex una parte et ipsi rectores et ambaxatores noie sue civitat. singuli et nomine societat. universi in ipsos dnos legatos secundum formam articulorum seu capitulorum inferius annotatam. nomina quorum rector. et ambaxat. et civitat. hec sunt. Et pro mediolano dni rufinus de mandello. lampugnanus marcellinus rectores. Guifredus de pusterla. henricus gambara. iudex Ambaxator. cois mediolani. Et pro brixia dnus ognabenus de pessaziis iudex rector. Et pro bononia dni Aymericus arpinelli legum dnus Ursolinus de visis rector. Et pro. placentia dns lafrancus de laudo rector. Et pro. Padua dus. Guifredus de lucino cumanus civis potest. padue. dni nicholaus mathei de flabiano. henricus de manfred. rector. Et pro feraria dni Guido visdominorum menaboi rector. Et pro. faventia dni girardus arcolani iudex. Guido de marzanis rector. Et pro. cumis de romano. nuncius et procurat. ipsius comunis de cumis. Et pro. Mantua dni Ugucio advocatus et Martinus de bonacorsis rect. qui ambo rectores. de mantua consenserunt et promiserunt in ante dictos dnos legatos secundum formam superius et inferius denotatam in omnibus et per omnia sequenti die Veneris immediate. xiiii. intrante. madio. In sala dni episcopi padue que versus meridie presentibus testibus rogatis. Scilicet. dno Nicholao episcopo. regino dno jordano priore sci benedicti de padua. Magistro raynaldo capellano. predicti dni electi egidii. magistro scriptore dni Pape. Magistro cognoscente de florentia. dno oddone de fontana de placent. suprascriptis. forma autem articulorum seu capitulorum hec est. Cum dus Fredericus imperator. gravissime (sic) a societate. lombardie. alibi scripta sunt capitula.

Venerabilis magister Hermanus hospital. sce marie teutonicorum . in Ierusalem nuncius et procurator serenissimi dni imperatoris . sicut in litteris imperialibus . bulla aurea bullatis sui mandati dignoscitur plenius contineri Ibidem visis et lectis . procuratorio nomine eiusdem dni imperator . et pro ipso imperat . ex una parte et suprascripti rectorib. et ambaxatorib. nomine dictarum civitatum . et pro suis civitat . ac pro ipsa societate ex altera sicut erant quilibet a suis civitat . super hec specialiter deputati ut ostendebant cuilibet civitat . rector . et Ambaxat . per publica instrumenta nomine sue civitate cujuslibet civitat . rector . et ambaxat . et noie societatis . predictae in simul universi . Ita tamen quod pro illis civitat . que licet sint ut fuerint de societate que huic tamen promisso vel compromisso non conveniunt cum eis nullatenus teneantur consenserunt et compromiserunt in prefatos dnos legatos . scilicet ipse magister hermannus pro parte imperatoris ex una parte et ipsi rectores et Ambaxatores ex altera sicut erant deputati a suis civitatibus per dicta publica instrumenta tamquam in iudicatos ordinarios vel arbitros seu arbitratores . sive amicales compositores sicut res melius valere poterit secundum formam et articulis suprascriptis super negotio memorato solempniter promittentes dnus legatus prefatis tam dictus dnus magister hermannus pro dno imperatore quam prefati rectores et Ambaxatores nomine suarum civitatum et societatis prefate et invicem inter se stare de predicto negotio eorum sive arbitrio . sive laudo sive amicali compositioni ordinationi . sive dicto mandato voluntati . sive preceptis in articulis suprascriptis et generaliter eorum omnimode ordinationi facte semel vel pluries presentibus partibus vel absentibus simul vel partes sicut eisdem legatis melius videbitur expedire salva semper substantia fore (sic) superius anotate . Item promiserunt eodem nomine . scilicet prefatus magister hermannus nomine dni imperatoris ex parte ipsius imperatoris . et pro ipso imperatore . et ipsi rectores et ambaxatores nomine societatis ipsis legatis pro se et romana ecclesia recipientibus penam xxiii . marcharum argenti pro qualibet parte si contra facerent aut venirent . quecumque . pars contra faceret vel veniret . quam etiam penam promiserunt pars parti vicissim stipulatione solempniter . scilicet ipse magister hermannus nomine imperat . et pro ipso imperat . et prefati rectores et ambaxatores nomine prescriptarum civitatum et societatis prefate . Ita quod quilibet civitas pro rata tenetur ad penam si dictus imperator pareret arbitrio et societas non pareret . Si autem una civitas tantum vel plures arbitrio non parerent illa vel ille que contra facerent tantummodo teneantur pro sua portione que contra facerent . Alie vero que servarent arbitrium nihil propter hoc onus omnes sustineant . Quod si idem imperator societatis . parentem arbitrio non pareret aut contra faceret vel veniret . promisit idem magister hermannus nomine imperatoris . et pro ipso imperatore . ipsis legatis et adverse parti dictam penam solvere ac prestare parti servanti penaque commissa exacta so-

luta vel non . servare arbitrium utraque pars nihilominus teneatur . Possint etiam idem legati et romana ecclesia dictus domin . imperat . et civitates ipsas et societatem per censuram ecclesiasticam compellere ad ipsum arbitrium observandum quoties a parte vel a partibus fuerit contra factum . Hoc autem promissum vel compromissum receperunt dicti legati nomine suo et nomine sce romane ecclesie . Ita quod si non posset per eos idem negocium terminari . Dns Papa cum suis fratribus sicut ei placuit de ipso disponereceptis et factis promissionibus ejusdem imperatoris dni Pape licet absentis sub eodem modo penis et formam que superius et inferius est notata . Insuper promiserunt utraque . pars legatis suo nomine et nomine romane . ecclesie recipientibus . et inter se vicissim servare dies et terminos sibi datos pro negotio pacis proseguendo et terminando usque ad finem negocii consumati sub pena arbitrio ipsorum . Eodem arbitrio romane . ecclesie imponenda . Item promiserunt utraque pars ipsis legatis suo nomine et romane ecclesie recipientibus et sibi vicissim per stipulationem servare omnia mandata que illis facient . scilicet utroque parti vel alteri in articulis suprascriptis et eorum accessoriis circa ipsos articulos occasione istius pacis proseguende firmande consumande . sive prohibendo ne aliquid fiat . sive precipiendo ut fiat quod ad pacis negotium viderint pertinere . et hec possint precipere . sive prohibere sub qua pena viderint expedire . reservata eisdem legatis et dno Pape potestate interpretandi Si aliquod dubium fuit ad suam voluntatem omnia supradicta . Hoc acto in ipso compromisso voluntate ipsorum legatorum et voluntate utriusque partis . scilicet quod ille civitates vel loca . castra . aut persone que sunt de societate . si voluerint admittantur et recipiantur ad simile promissum et compromissum in omnibus et per omnia hinc ad viii . dies post festum sci johannis de mense junii proximo venturo . Insuper prenominate magister . hermannus procuratorio nomine dni imperatoris et pro ipso dno imperat . promisit stipulatione solempni ipsis legatis suo nomine et nomine romane ecclesie . recipientibus et ipsis rectoribus et ambaxatoribus nomine dictarum civitatum et nomine societatis prefate lombardie marchie et romagne recipientibus sub dicta pena xxiii . marcharum argenti . quod dnus imperator . firmum et ratum habebit quicquid promissum est supra predictum . magistrum . hermannum et quod dnus imperator . faciet filium suum dnun henricum illustrem romanorum regem firmum et ratum habere quicquid supra per ipsum magistrum Hermannum promissum est in omnibus et per omnia sub dicta pena . Qua soluta vel contra prenominate omnia et singula in sua semper maneat firmitate .

CXL.

1232 ? x. die Madii.

Notificatio Mandati procuratori in praefato Hermannno ad stipulandum praedictum compromissum.

(Edito) (1).

Exemplum procuratoris Magistri Hermanni quod sic incipit Fredericus dei gratia. romanor. imperat. semper August. ierusalem et sicilie rex. per presentem scriptum notum facimus universis quod nos constituimus facimus et ordinamus dilectum nostrum fratrem hermannum hospitalis sce marie teutonicorum in ierusalem venerabilem magistr. nuncium et procuratorem in omnibus controversiis sive discordiis seu causis que vertuntur inter nos et civitates infrascriptas mediolanum. placentiam. brixiam. mantuam. paduam. ferariam. bononiam. faventiam. et partem ipsarum et earum complices et fautores et si que sunt alie civitates ejusdem partis dantes ei plenam et liberam potestatem et mandatum consentiendi et compromittendi de omnibus illis controversiis seu causis nomine et vice nostra in dilectos amicos nostros Jacob. Venerabilem electum prenest. et ottonem Sci Nicholai in carcere tulliano venerabiles Cardinales et diaconos apostolice sedis legatos tamquam in arbitros vel arbitratores seu amicabiles compositores et obligandi nos et ipsum pro nobis et eodem compromisso ipsius legatis et ecclesie romane et parti adverse ad penam vel penas aut sine pena. et ad recipiendas obligationes a parte adversa secundum ordinationem et modum et voluntatem per omnia Cardinalium predictorum. Nos enim firmiter compromittimus ratum et firmum habere. et facere haberi a karissimo filio nostro henrico illustri romanor. rege quicquid idem magister super promissis coram dictis legatis et cum ipsis duxerint facienda et promiserint nos facturos.

Datum apud portum Naone. x. die Madii. indict. quinta.

CXLI.

1233. xlv. m. Augusti.

Epistola Imp. Federici Gregorio Pape. quoad dictum compromissum nec non ad cogendas civitates federatas ad concordiam.

(Edito) (2).

Sanctissimo suo patri Gregorio dei gratia sacrosancte romane ecclesie. summo pontifici et universali

(1) Pubblicato da A. Valentini, op. cit., pag. 66.

(2) Pubblicato da A. Valentini, op. cit., pag. 67.

Pape. Fredericus eadem gratia romanorum semper augustus ierusalem et sicilie Rex. Salutem et obsequentia filiale. Et si debitum solvere et promissa complere sit omnibus debitoribus debitum et principium maxime principale. in his tamen preteritis promptius fidem debemus attendere. que illum plerumq. interveniente promittimus. qui illius auctoris fidei vicem gerit in quem nota perfidie non descendit. Recolentibus igitur nobis reverendissime pater nos per virum providum et experta nobis sinceritate fidelem. H. (*Hermannum*) magistrum domus sce marie teutonicorum in ierusalem ad hoc procuratorem nostrum specialiter ordinatum. de principum nostrorum consilio. Hn. (*Henrici*) etiam karissimi filii nostri illustris romanorum regis concurrente consensu compromisso facto solempniter promississe ratum habere. inviolabiliter observare. quicquid super infrascripta discordia que inter nos et aliquos de universitatibus lombardie in inimico pacis super seminante zizaniam vertebatur. quorum nomina in ipsius compromissi serie continentur. apostolice sedis provisio duceret providendum. Venerabilibus viris J. (*Jacobo*) prenest. electo et O. (*Ottone*) sci nicolay in carcere tulliano. diaconis et apostolice sedis legatis recipientibus pro se et nomine romane ecclesie. compromissum. procedente etiam prout per literas vestras accepimus super hoc paternitatis vestre decreto. tam sincero quam iusto fratrum vestrorum communicato consilio. Ut proinde universitates ipse ad honorem dei et ecclesie sancte et vestram. In quingentibus militibus teneantur expensis suis pro terre sancte subsidio per bienium exhibendis. Nos provisionem ipsam pro parte nostra et prefati Henrici Romanorum regis karissimi filii nostri ratam et firmam habemus. utpote qui pro firmo disponimus versus nostris viris et fratrum vestrorum dispositionibus filialiter obedire. Remittentes prout de providentia et ordinatione vestra processit universitatibus ipsis et locis super quibus apostolice sedis processit provisio. et quorum nomina in compromissi serie continentur. Nec non et marchioni montisferati qui infra statutum a partibus terminum compromississe probatur omnes injurias et offensiones quas contra nos. filium nostrum et principes comisisse videntur impediendo curiam nostram. hac ultima vice apud ravennam indictam principibus ad curiam ipsam venientibus injurias irrogando. pro nominato filio nostro ad nos venire volenti aditum precludendo. Eisdem etiam rancorem omnem et malivolentiam relaxamus universaliter singulos et singulariter universos in plenitudinem gratie nostre. et sepe dicti nostri filii recipimus eos restituentes in integrum. Bamnis omnibus et factis ob predictas offensas indictis in irritum revocatis. Si qua etiam per ipsos interim gesta sint debitum robur obtineant quod alias de jure obtinere deberent. Ad cuius autem rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes litteras patentes per manus Jacobi notarii fidelis nostri scribi jussimus. Maiestatis nostre tunc pario insignatas. Anno. mense et Indictione subscriptis.

Datum apud castrum iohannis . Millo. cc . trigesimo tercio quartodecimo mensis Augusti Indictione tercie feliciter.

Autenticum vero hujus exempli sigillo aureo bullatum. In se retinuit dns PP. dicendo se velle illud conservare .

CXLII.

—
1232?
—

*Petitiones factae ab Imperio Brixiensibus
et istorum responsiones.*

(Edito) (1).

Infrascripte sunt petitiones Imperii et Responsiones facte illis petitionibus;

Et prestabitur juramentum fidelitatis dno Imperatori sicut mos est;;

Et Huic sic Respondeatur quod brixiensibus hoc videtur conveniens secundum quod mox est prout in pace constantie continetur .

Et Renunciabitur juramentis si qua facta sunt in preiudicium honoris et juris dni imperatoris et imperii;

Et Respondeatur nullum tale juramentum factum esse. renuntietur tamen salvo quod non intelligatur quod societas lombardie marchie et romagne et pax constantie et sacramenta facta occasione ipsius pacis et societatis vel facta inter civitatem et civitatem facta sint in preiudicium honoris et juris imperii sive domini imperatoris:

Et Promittatur de parendo juri conquerentibus coram dno imperatore ac ejus vicariis seu legatis in lombardia:

Et Respondeatur quod hoc fieri non debet cum sit contra pacem constantie concessam et factam lombardis:

Et satisfiet de offensis et iniuriis vel stando mandatis et gratie dni imperatoris. vel parendo juri coram principibus italicis vel germanicis exclusis iis qui merito sunt suspecti. ita tamen quod curia non declinetur omnino:

Et Respondeatur quod nulle offense vel iniurie dno imperatori facte sunt. sed si quod diceretur esse factum. est factum in honorem romane ecclesie et in difensionem sui juris et non in iniuriam vel offensam dni imperatoris vel imperii. Et insuper consueverunt iniurie et offense remitti in pace ex gratia pro bono pacis . . . . . verum tamen quod deberet fieri de iniuriis et offensis fiat sub dom. papa. et ecclesia .

Et super regalibus fiat restitutio de manifestis. de dubiis stabitur juri coram principibus ut predictum est.

(1) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. cit., pag. 364 e da Andrea Valentini, op. cit., pag. 69.

Et Respondeatur quod de regalibus fiat secundum pacem constantie et privilegia concessa et non aliter.

Et Fiat restitutio noviter ablatorum adherentibus dno Imperatori .

Et Respondeatur quod illum fiat sine dampno et fructibus . et illum idem fiat de noviter ablati (civitibus) lombardie et sociis eorum et adherentibus eis a dno imperatore vel ab adherentibus ei :

Et videtur brixiensibus. quod infrascripta petant:

Et videtur quod dns Imperator remittat illis de societate lombardie . Marchie et Romagne . omnem rancorem et excessum et omnem iniuriam et offensam si quam vellet dicere sibi fuisse factam . et eos in plenitudine sue gratie recipiat . remittendo revocando et cassando omnes sententias et constitutiones et bamna data et lata contra illos de societate:

Et item quod dns imperator debeat confirmare et approbare pacem constancie et dictam societatem, et concedere ut ipsa societas possit renovari et augmentari per illos de societate .

Et item quod privilegium sive privilegia concessa et data et concessionis facte civitatibus burgis castris et locis que sunt vel erunt de societate predicta per ipsum et predecessores suos vel eorum nuntios. que tamen non sint contra pacem constancie . confirmantur . et specialiter privilegium sive privilegia concessa ecclesie et episcopo brixensi super appellationibus .

Et item quod dns imperator. non veniat cum exercitu per se vel per alium contra illos de societate predicta et quod teneatur facta concordia non capere partem . Item civitates lombardie Marchie et Romagne nec inter aliquam earum . nec inter aliquos de predictis civitatibus vel de aliqua earum:

Et item quod dns papa. provideat super cautionibus et securitatibus prestandis et faciendis de concordia attendenda et observanda et specialiter per sacramenta et provisiones et obligationes dni Imperatoris . et Archiepiscoporum et episcoporum et principum et baronum alamanie et per excommunicationem ecclesie ut ex tunc dns Imperator si contra faceret et contra facientes sint excommunicati . et si dns Imperator contra faceret per se vel alium contra predictam concordiam qd omnes qui ei tenerentur vinculo alicuius promissionis vel fidelitatis sint absoluti . et ei nullo modo teneantur.

CXL.

1232 ? x. die Madii.

Notificatio Mandati procuratori in praefato Hermannno ad stipulandum praedictum compromissum.

(Edito) (1).

Exemplum procuratoris Magistri Hermanni quod sic incipit Fredericus dei gratia romanor. imperat. semper August. ierusalem et sicilie rex. per presentem scriptum notum facimus universis quod nos constituimus facimus et ordinamus dilectum nostrum fratrem hermannum hospitalis sce marie teutonicorum in ierusalem venerabilem magistr. nuncium et procuratorem in omnibus controversiis sive discordiis seu causis que vertuntur inter nos et civitates infrascriptas mediolanum. placentiam. brixiam. mantuum. paduam. ferariam. bononiam. faventiam. et partem ipsarum et earum complices et fautores et si que sunt alie civitates ejusdem partis dantes ei plenam et liberam potestatem et mandatum consentiendi et compromittendi de omnibus illis controversiis seu causis nomine et vice nostra in dilectos amicos nostros Jacob. Venerabilem electum prenest. et ottonem Sci Nicholai in carcere tulliano venerabiles Cardinales et diaconos apostolice sedis legatos tamquam in arbitros vel arbitratores seu amicales compositores et obligandi nos et ipsum pro nobis et eodem compromisso ipsius legatis et ecclesie romane et parti adverse ad penam vel penas aut sine pena. et ad recipiendas obligationes a parte adversa secundum ordinationem et modum et voluntatem per omnia Cardinalium predictorum. Nos enim firmiter compromittimus ratum et firmum habere. et facere haberi a karissimo filio nostro henrico illustri romanor. rege quicquid idem magister super promissis coram dictis legatis et cum ipsis duxerint facienda et promiserint nos facturos.

Datum apud portum Naone. x. die Madii. indict. quinta.

CXLI.

1233. xiv. m. Augusti.

Epistola Imp. Federici Gregorio Pape. quoad dictum compromissum nec non ad cogendas civitates federatas ad concordiam.

(Edito) (2).

Sanctissimo suo patri Gregorio dei gratia sacrosancte romane ecclesie. summo pontifici et universali

(1) Pubblicato da A. Valentini, op. cit., pag. 66.

(2) Pubblicato da A. Valentini, op. cit., pag. 67.

Pape. Fredericus eadem gratia romanorum semper augustus ierusalem et sicilie Rex. Salutem et obsequentia filiale. Et si debitum solvere et promissa complere sit omnibus debitoribus debitum et principium maxime principale. in his tamen preteritis promptius fidem debemus attendere. que illum plerumq. interveniente promittimus. qui illius auctoris fidei vicein gerit in quem nota perfidie non descendit. Recolentibus igitur nobis reverendissime pater nos per virum providum et experta nobis sinceritate fidelem. H. (Hermannum) magistrum domus sce marie teutonicorum in ierusalem ad hoc procuratorem nostrum specialiter ordinatum. de principum nostrorum consilio. Hn. (Henrici) etiam karissimi filii nostri illustris romanorum regis concurrente consensu compromisso facto solempniter promississe ratum habere. inviolabiliter observare. quicquid super infrascripta discordia que inter nos et aliquos de universitatibus lombardie in inimico pacis super seminante zizaniam vertebatur. quorum nomina in ipsius compromissi serie continentur. apostolice sedis provisio duceret providendum. Venerabilibus viris J. (Jacobo) prenest. electo et O. (Ottone) sci nicolay in carcere tulliano. diaconis et apostolice sedis legatis recipientibus pro se et nomine romane ecclesie. compromissum. procedente etiam prout per literas vestras accepimus super hoc paternitatis vestre decreto. tam sincero quam iusto fratrum vestrorum communicato consilio. Ut proinde universitates ipse ad honorem dei et ecclesie sancte et vestram. In quingentibus militibus teneantur expensis suis pro terre sancte subsidio per bienium exhibendis. Nos provisionem ipsam pro parte nostra et prefati Henrici Romanorum regis karissimi filii nostri ratam et firmam habemus. utpote qui pro firmo disponimus versus nostris viris et fratrum vestrorum dispositionibus filialiter obedire. Remittentes prout de providentia et ordinatione vestra processit universitatibus ipsis et locis super quibus apostolice sedis processit provisio. et quorum nomina in compromissi serie continentur. Nec non et marchioni montisferati qui infra statutum a partibus terminum compromississe probatur omnes injurias et offensiones quas contra nos. filium nostrum et principes comisisse videntur impediendo curiam nostram. hac ultima vice apud ravennam indictam principibus ad curiam ipsam venientibus injurias irrogando. pro nominato filio nostro ad nos venire volenti aditum precludendo. Eisdem etiam rancorem omnem et malivolentiam relaxamus universaliter singulos et singulariter universos in plenitudinem gratie nostre. et sepe dicti nostri filii recipimus eos restituentes in integrum. Bamnis omnibus et factis ob predictas offensas indictis in irritum revocatis. Si qua etiam per ipsos interim gesta sint debitum robur obtineant quod alias de jure obtinere deberent. Ad cuius autem rei memoriam et perpetuam firmitatem presentes litteras patentes per manus Jacobi notarii fidelis nostri scribi jussimus. Maiestatis nostre tiario insignatas. Anno. mense et Indictione subscriptis.

Datum apud castrum iohannis . Millo . cc . trigesimo tercio quartodecimo mensis Augusti Indictione tercie feliciter .

Autenticum vero hujus exempli sigillo aureo bullatum . In se retinuit dns PP . dicendo se velle illud conservare .

CXLII.

—
1232?
—

*Petitiones factae ab Imperio Brixiensibus
et istorum responsiones.*

(Edito) (1).

Infrascripte sunt petitiones Imperii et Responsiones facte illis petitionibus;

Et prestabitur juramentum fidelitatis dno Imperatori sicut mos est;;

Et Huic sic Respondeatur quod brixiensibus hoc videtur conveniens secundum quod mox est prout in pace constantie continetur .

Et Renunciabitur juramenti si qua facta sunt in preiudicium honoris et juris dni imperatoris et imperii;

Et Respondeatur nullum tale juramentum factum esse . renuntietur tamen salvo quod non intelligatur quod societas lombardie marchie et romagne et pax constantie et sacramenta facta occasione ipsius pacis et societatis vel facta inter civitatem et civitatem facta sint in preiudicium honoris et juris imperii sive domini imperatoris:

Et Promittatur de parendo juri conquerentibus coram dno imperatore ac ejus vicariis seu legatis in lombardia:

Et Respondeatur quod hoc fieri non debet cum sit contra pacem constantie concessam et factam lombardis:

Et satisfiet de offensis et iniuriis vel stando mandatis et gratie dni imperatoris . vel parendo juri coram principibus italicis vel germanicis exclusis iis qui merito sunt suspecti . ita tamen quod curia non declinetur omnino:

Et Respondeatur quod nulle offense vel iniurie dno imperatori facte sunt . sed si quod diceretur esse factum . est factum in honorem romane ecclesie et in difensionem sui juris et non in iniuriam vel offensam dni imperatoris vel imperii . Et insuper consueverunt iniuriæ et offense remitti in pace ex gratia pro bono pacis . . . . . verum tamen quod deberet fieri de iniuriis et offensis fiat sub dom . papa . et ecclesia .

Et super regalibus fiat restitutio de manifestis . de dubiis stabitur juri coram principibus ut predictum est .

Et Respondeatur quod de regalibus fiat secundum pacem constantie et privilegia concessa et non aliter.

Et Fiat restitutio noviter ablatorum adherentibus dno Imperatori .

Et Respondeatur quod illum fiat sine dampno et fructibus . et illum idem fiat de noviter ablatis (civitibus) lombardie et sociis eorum et adherentibus eis a dno imperatore vel ab adherentibus ei:

Et videtur brixiensibus . quod infrascripta petant:

Et videtur quod dns Imperator remittat illis de societate lombardie . Marchie et Romagne . omnem rancorem et excessum et omnem iniuriam et offensam si quam vellet dicere sibi fuisse factam . et eos in plenitudine sue gratie recipiat . remittendo revocando et cassando omnes sententias et constitutiones et bamna data et lata contra illos de societate:

Et item quod dns imperator debeat confirmare et approbare pacem constancie et dictam societatem , et concedere ut ipsa societas possit renovari et augmentari per illos de societate .

Et item quod privilegium sive privilegia concessa et data et concessionis facte civitatibus burgis castris et locis que sunt vel erunt de societate predicta per ipsum et predecessores suos vel eorum nuntios . que tamen non sint contra pacem constancie . confirmantur . et specialiter privilegium sive privilegia concessa ecclesie et episcopo brixienti super appellationibus .

Et item quod dns imperator . non veniat cum exercitu per se vel per alium contra illos de societate predicta et quod teneatur facta concordia non capere partem . Item civitates lombardie Marchie et Romagne nec inter aliquam earum . nec inter aliquos de predictis civitatibus vel de aliqua earum:

Et item quod dns papa . provideat super cautionibus et securitatibus prestandis et faciendis de concordia attendenda et observanda et specialiter per sacramenta et provisiones et obligationes dni Imperatoris . et Archiepiscoporum et episcoporum et principum et baronum alamanie et per excommunicationem ecclesie ut ex tunc dns Imperator si contra faceret et contra facientes sint excommunicati . et si dns Imperator contra faceret per se vel alium contra predictam concordiam qd omnes qui ei tenerentur vinculo alicuius promissionis vel fidelitatis sint absoluti . et ei nullo modo teneantur.

(1) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. cit., pag. 364 e da Andrea Valentini, op. cit., pag. 69.

CXLIII.

1233. ix ante kalend. Junii.

Delegatio Papae Cardinalibus suis ad compositionem faciendam, cum capitulis seu conditionibus pacis.

(Edito).

In nomine domini. anno. a nativitate domini Millo. cc. xxxiii. die lune nono die ante kalendas Junii indictione vi. Cum ita erat. Quod dns papa. vocasset Henricum de castelliono et mudalbergum judicem civitatis. mediolani. et tetocium de tetociis et paladinum de saloe civitatis brixie et paganinum judicem de vigontia (vicentia?) et tomasium caput nigrum civitatis. padue. et bagarottum legum doctorem. et premadicum de ziriminis de bononia et petrus caziam judicem de placentia et gaidanetum de faentia et jacobum de alexandro judicem de mantua Ambaxatores predictarum civitatum ac syndicos et actores societatis lombardie marchie et romanie. et predictarum. civitatum. coram se ut tractaret super facto compromissi facti in dnos cardinales. scilicet. Jacob. prenestinum. electum et oddonem tituli sci nicolay in carcere tulliano. et dedisset eis tres cardinales. scilicet iohem de columpna et stephanum comitem et prefatum oddonem qui cum eis audirent et tractarent. quod lombardi vellent fieri circa predicta per dnm Papam et ejus fratres et etiam tractatu habito cum eis et auditis his que ab ipsis cardinalibus fuerunt proposita. Ita propositum fuit pro eo dno Pape et infrascriptis porrectum et lectum eidem dno Pape per predictos ut inferius continetur. quod scriptum fecit ibi tradi et dari fratri iohanni cubiculario suo. series autem predicti scripti hec est.

In nomine domini. Sub capitulo de satisfactione que petitur respondemus pro societate lombardie marchie et romanie. et singulis civitatibus locis et personis singularibus que in ea societate continentur. quod nulla debet fieri satisfactio. cum nulla fuerit iniuria. Super articulo securitatis faciende lombardis. et modo inveniendi ne ledantur petunt ut ordinetur per dnm papam. et ejus curiam. quod Imperator vel rex vel principes ejus non debeant intrare in lombardiam marchiam nec romaniam. donec complete confirmata fuerit. omnia que tractantur per dnm. papam. de compositione facienda et firmanda inter imperatorem et societatem lombardie marchie et romanie. Item quali tempore venire debeant. et quanto tempore stare. et per quem locum. petunt antequam intrent lombardiam vel marchiam vel romaniam quod debeat significari civitatibus de societate et rectoribus societatis predictae ab ecclesia vel ab imperatore. et tunc secundum quod eis iustum visum fuerit ad honorem dei et sacrosancte romane

(1) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. cit., pag. 374 e da A. Valentini, op. cit., pag. 71.

ecclesie et summi pontificis pertinere. respondebunt illi de societate. et disponent de predictis de numero militum qui venturi erunt. petunt quod non veniant ultra centum et sine armis et non debeant facere vel tractare vel movere aliquam guerram vel violentiam vel gravamen alicui vel aliquibus nec eundo vel stando. vel partem capere in aliqua civitate vel loco societatis predictae. Item quod nullum gravamen faciat Imperator alicui homini vel loco. pro eo in societate intraverint. vel quia sit de societate. Item quod dnus imperator. omnia bamna et statuta et ordinamenta et edicta seu decreta. et leges et constitutiones facta vel factas et sententias latas per dnm Imperatorem vel suos nuntios. contra societate lombardie marchie et Romanie. vel contra civitatem aliquam vel locum. vel castrum vel singularem personam. vel universitatem de ipsa societate debeat revocare et cassare. et irritare. Et pro inde habeant ac si facta vel dicta vel lata non essent. et restituat omnes civitates et loca et castra et singulares personas prefate societati. in prestinum statum, quo erant ante predicta. et eos in suam gratiam recipiat et restituat. et eis faciat pacem. Item quod omnia privilegia et concessionem facta et factas ab ipso imperatore et antecessoribus eius. sive nunciis suis. seu ab aliquo eorum alicui civitati vel loco vel castro vel singulari persone de ipsa societate confirmet. et societatem predictam confirmet presentem et futuram. Item omnia predicta confirmentur per Imperatorem et principes ejus. scilicet juramento prescripto ab aliquo jurante in anima imperatoris ejus mandato et sacramento corporaliter prescripto a dno Henrico rege ejus filio et ab omnibus principibus eorum. Item quod dns papa. et ecclesia romana. recipiat societatem lombardie marchie romanie et homines illius societatis et loco et in sua protectione.

Et hec omnia fuerunt acta et facta in presentia dominorum Stephani comitis et Rainaldi episcopi. hostiensis cardinalium et Rofredi hostiarii dni pape. et fratris johis cubicularioris dni pape.

Actum est in pallatio sive in ortu dni pape. in civitate Rome apud sanct. iohannem Leteranum.

Ego Marchisius sinistrarius notarius sacri pallatii civitatis mediolani interfui et rogatus scripsi.

CXLIV.

1233. vii de mens. Junii.

Instantia civitatum Papae ut proclamet sententiam arbitramentalem ab eo prolatam.

(Edito) (1).

In nomine domini Amen. Anno a nativitate domini. Millesimo. cc. trecesimo tercio. die Martis.

(1) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. cit., pag. 376 e da A. Valentini, op. cit., pag. 73.

vii. die mensis Junii. Indictione vi. Cum dom. bagarotus legum doctor. et premadicius de ziriminis civitatis. hononie et madalbergus iudex. et Anricus de castelliono civitatis mediolani. et paganus. iudex de vigancia et tomasius caputniger civitatis padue et petrus cacia civitatis placentie. et gaidanetus de faencia civitatis. faencie. et paladinus de salodo. civitatis brixie. et jacobus de alexandro. civitatis mantue. et ambaxatores illarum civitatum. ac syndici et actores societatis lombardie. marchie et romanie. et predictarum civitatum. essent coram dno papa. et dicerent et rogarent eum ut ipse opponeret in dicto suo sive ordinamento quod fecerat inter societatem et dictas civitates. ex una parte. et imperatorem. ex altera. scilicet. quod imperator faceret pacem. et rancorem remittere et servaret pacem omnibus adherentibus societatis predictae. et civitatibus predictis. ad quod respondit dnus papa. quod verba que erant in dicto laudo sive ordinamento. scilicet hec universaliter singulis et singulariter universis tantundem operabatur quantum si opponerentur predicta verba. Item pecierunt ut exponeret et diceret eis si intelligitur quod ista verba. scilicet que discordie occasione premissae referrentur ad illud quod dicitur imperiali celxitudini adherentibus. Ad quod respondit dnus papa. quod referebantur ad omnia; scilicet tam ad proximum dictum: scilicet ei quod dicitur banna constitutionesque sententias ordinamenta etcetera quam ad superius dictum ubi dicitur imperiali excellentie adherentibus tam ecclesiasticis quam mundanis. firmam pacem inviolabiliter observent ut similiter intelligatur discordie occasione premissae. et ita intelligit. Item petierunt si per illa verba. scilicet hec imperiali celxitudini adherentibus. etcetera. teneantur illi de societate servare pacem Cremonensibus. papiensibus. parmensibus. reginis. mutinensibus. veronensibus. et trivisinis. et ravenatibus. Ad. quod respondit dnus papa. quod non tenentur ex isto arbitrio. quia non erant in arbitrio nec promiserunt nec promissum fuit pro eis. et propter hoc si lombardi ex aliis causis facerent gueram predictis. non inciderent in pena compromissi: et ita dixit se intelligere. Item petierunt quod declararet suis litteris predicta omnia sicut respondit et intelligit; ad quod respondit dnus papa. quod si aliqua super his predictis oriretur dubitatio. et sibi referantur predicta pro illos de societate. bene faciet cum deliberatione fratrum suorum. Item dixit idem dnus papa. quod non intelligit. quod si adherentes imperatori non servaverint pacem societati et civitatibus iam dictis. quod societas et civitates iam dicte teneantur eis in aliquo. Qui vero ambaxatores et syndaci dixerunt et protestati fuerunt coram dom. papa. quod in suo laudo sive ordinamento gravaverit societatem predictam et civitates predictas. nihil pro eis in suo laudo et ordinamento apponendo. et dixerunt quod nihil poterat dare de adherentibus imperatori. cum nec ipsi adherentes compromisissent nec imperator pro eis:

Interfuerunt testes dnus Rainaldus episcopus. ho-

Mon. Hist. Patr. XIX.

stiensis et cardinalis. et Oddo tituli S. Nicholay in carcere Tulliano cardinalis. et Melegianus de birago civitatis Mediolani. et Walterius de civitate. et Rofredus ostiarii dni pape. et dominis et nicora de sancto. zermano. similiter ostiarii dni pape. et plura instrumenta uno tenore fieri sunt rogata:

Actum Rome. super. pallatium dni. pape. apud ecclesiam sancti. Johannis leterani:

Ego Marchisius sinistrarius civitatis mediolani. et notarius sacri pallatii interfui et Rogatus Scripsi (1).

CXLV.

1233, vii die m. junii.

Responsio declaratoria Papae Legatis quo ad sententiam predictam.

(Edito) (2).

Exemplum capitulorum nobis datum per cardinales super quibus nobis dicunt ut cum imperatore debeamus facere pacem. Cum dnus. Fredericus imp. gravissime a societate lombardie marchie et romanie asserat se offensum. pro eo videlicet. quod curiam suam quam Ravennam induxerat pro succursu terre sancte dispositione imperii. et aliis quibusdam necessariis. et honestis impedierunt ut dicit non permittendo venire filium. et principes Allamannie per vias sive stratas imperiales ad ipsum nec adhuc permittunt. Quin imo sibi et suis transitum impediunt ut proponit. Et contrario societas dicatur sic dicitur timere de ipso ne velit malum vel gravamen inducere super eos. et ideo si qua faciunt vel fecerunt pro defensione sua se facere asserunt et fecisse. et dnus Papa. cum fratribus suis attendens quod ex hoc talis et tanta posset discordia surgere. et jam esse januis videbatur que posset toti Christianitati grave in dispendium irrogare precipue propter impedimentum subsidii terre sancte. ac volens tantis periculis cavere. dnum jacobum prenestinum electum et dum Ottonem sci Nicholay in carcere tulliano diaconum cardinalem ad partes istas. cum plene legationis officio destinaverit sicut in litteris sue legationis plenius continetur. requiruntur prefati cardinales. tanquam legati sedis apostolice. et propter factum pacis specialiter destinati: ut super discordia supradicta in ipsis prefata societas taliter se committat. scilicet de satisfactione ydonea imperatori prestanda. et de securitate eiusdem societatis facienda et firmanda et modo adhibendo ydoneo si imperator velit filio suo et principibus Allamannie venientibus ad ipsum a dicta societate liberum transitum exhiberi. primo tractetur per ipsos legatos inter imperatorem et societatem eandem. et si de comuni consensu poterint negotium expediri deo gratia referantur. sin autem idem legati habeant potestatem ut expositionis omnibus que dif-

(1) In ambidue i Codici questo documento è duplicato.

(2) Pubblicato da A. Valentini, op. cit., pag. 75.

ficultate habeant dno Papa . et fratribus suis iuxta ipsius mandatum et consilium precipiant ordinent et disponant quidquid ad se dandam discordiam et pacem firmandam viderint pertinere super articulis supradictis . et si inter imperatorem et memoratam societatem aliqui alii etiam articuli apponerent ex quibus posset discordia generari vel foveri concepta . Placeat ut eodem modo et ordine sopiantur.

CXLVI.

1232 . . . . .

Littera, secreto, Petri Villani et Obisi Ugoni a Brixia, sed tunc Romae degentium, Oberto Sordo potestati Brixiae quo ad tractatum compositionis cum Imperatore ex parte Cardinalium.

(Edito).

Prudenti et Nobili Viro dno O(berti) . potestati brixie joannes . de Minervis et Vici truffi Petrus Vilanus et obizo Ugonum rectores et Ambaxatores communis brixie . Salutem cum reverentia . Nulli litteras istas legi faciatis nisi iuramento credenciam fecerit . Vestre dominationi notum facimus quod postea quam misimus ad vos girardum notarium sequenti die rectores et Ambaxatores societatis lombardie et locuti fuerunt cum cardinalibus super capitulo emendationis offense quam dicit imperator sibi a lombardis factam et super adventu filii ejus et principum ejus in lombardiam . Ipsi respondentibus quod nos daremus eis in scriptis . quod super illis capitulis volebamus quibus tale scriptum dedimus quod non credebamus nos offensionem imperatori fecisse . nec volebamus facere emendationem nisi nudum et purum honorem . et non que pertinerent ad parationem rerum vel obsequium personarum .

Super adventu filii eius et principum diximus quod placebat ut venirent cum centum . militibus tantum et sine armis . qui non deberent dampnum lombardis dare . vel vim inferre . Quibus et a cardinalibus intellectis . responderunt quod non facerent nobis aliud preceptum nisi secundum modum predictum . modum absque consensu rectorum et ambaxatorum . et de hoc factaest publica scriptura . Veruntamen volebant quod commissio fieret in eis publice generalis . quia pro maiori honore sibi reputabant et melius putabant factum posse procedere . Quibus a nobis auditis . responsio cardinalium omnibus nobis placuit . Sed postulavimus ab eis primo quod sub eis committeremus irent ad imperatorem . et scirent si volebant in eos committere et nos et Mediolanum . quia interim dum ibant ad imperatorem volebamus a nostris civibus licentiam commissionis habere . sed alie civitates dicebant se posse facere commissionem statim secundum quod dictum est . cardinales vero die dominico vii die intrante mense martii arripuerunt iter

(1) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. cit., pag. 363, e da A. Valentini, op. cit., pag. 76.

eundi ad imperatorem cum quibus vadit dns episcopus noster perceperunt autem nobis cardinales sub pena excommunicationis . et rectores sub debito iuramento . ut nullus rector seu ambaxator recederet sine illorum licentia . et visis illorum litteris iremus faventiam si haberent ab imperatore bonam responsione . Qua propter vobis mandamus ut vestris litteris per harum latorem mittatis si vultis nos facere commissionem in cardinalibus secundum que predictum est . Noveritis insuper quod secundum quod videre et intelligere potuimus in cardinalibus magnam fiduciam habemus maxime quia unus illorum est placentinus et alius de vercellensibus partibus . Et Societatis hic scriptam litteram parvam et hic clausam cardinales propria manu scripsisse .

CLXVII.

1232 . . . . .

Capitula a Cardinalibus proposita Legatis Civitatum confederatarum et horum responsiones.

(Edito).

In nomine domini . Super capitulis datis per dominos cardinales lombardis ita respondeatur . Prestetur iuramentum fidelitatis dno imperatori sicut moris est fieri sacramentum fidelitatis a lombardis imperatori .

Et renuntietur iuramentis si qua facta sunt in preiudicium honoris et iuris dni Frederici imperatoris . ita quod non intelligantur sacramenta societatis lombardie . et marchie . et Romagne . vel inter civitatem et civitatem facta . quod facta sint in preiudicium honoris et iuris imperii sive dni imperatoris .

Et super capitulo illo continenti ut promittatur de parendo iuri etc .

Bene volunt lombardi quod comunia civitatum conquirentibus de his comunibus faciant justitiam coram dno imperatore . si in lombardia fuerint . vel quod coram ejus legatis qui sint in lombardia non suspectis et in loco non suspecto et hoc non intelligatur de immobilibus rebus dum tamen qui sunt vel fuerunt subditi civitatum vel habentes causam ab eis subditis non audiantur aliquo modo contra comune sue civitatis . nec de rebus concessis per eum vel eius genitores alicui de societate lombardie civitati loco vel persone . audiat querimoniam .

Et veruntamen hoc capitulum et ultimum capitulum fiat restitutio . etc . posita sunt ad preces et ad instantiam inimicorum nostrorum lombardie et non ad honorem et statum et utilitatem imperii . Unde salvo honore dni imperatoris . super . eis non essent insistendum . sed iuri quod est in pectore eius deberent relinqui .

(1) Pubblicato dal Dr. J. Ficker, op. cit., pag. 365 e da Valentini, op. cit., pag. 78.

Et super . alio capitulo Satisfiat de injuriis etc

Et non creditur quod aliqua satisfacio fieri debeat cum remissio iniuriarum sit facta precepto quod domini honorii pape . et domini gregorii pape . qui nunc est a domino imperatore . lombardis in alia pace nec postea aliqua offensa sit facta . Sed quicquid factum est ad defensionem et tutelam factum est . quod licitum est ut clamant iura omnesque . leges et per ipsum dom . honorium papam . et dom . Gregorium nunc papam . in ipsa pace et concordia fuerit stabilitum quod deberet fieri dom . imperatori . per lombardos et secundum illas concordias pareatur voluntati dni pape .

Et super altero capitulo Super regalibus etc .

Observetur per lombardos dno imperatori . secundum quod observatum fuit dno Frederico imperatori . avo suo . et cum dno henrico imperatori . patri eius et ordinetur sicut fuit ordinatum per predictos eius genitores .

Et super ultimo vero capitulo fiat restitutio noviter ablatorum etc .

Responsum est ut supra continetur quod non pertinet ad honorem imperatoris . sed est de petitionibus inimicorum et noviter ablatorum intelligunt lombardi . et intelligi sane debet rebus immobilium ablatorum a tempore presentis discordie inter imperatorem . et lombardos cepte infra dum . tamen qui sunt vel fuerunt subditi civitatum vel ab eis causam habentes non audiantur contra comune sue civitatis .

Et converso fiat ab imperatore et sequacibus eius nobis .

Salvis in omnibus capitulis et quolibet eorum et reservatis omnibus concessionibus datis privilegiis factis per istum dom . imperatorem . et eius genitores predictos . scilicet dnos Fredericum et Henricum et omnibus nostris iuribus . et quod imperator teneatur non procedere de aliquo quod esset in concessionibus et datis sive privilegiis . sive quod veniat contra data illa et privilegia .

Audiat primo responsio petitionum lombardorum ut adimpleantur petitiones lombardorum si competenter fieri poterit alioquin successive .

Et supradicte responsiones facte sunt predictis capitulis per comune mediolani et per comune brixie et per comune de Laudi et per comune Vercellarum . et per comune Novarie . et per comune Cumarum .

Et super capitulo fidelitatis dicunt placentini quod sibi quod lombardi si pacem debent habere cum imperatore . competenter non possunt vitare quin novum sacramentum prestent imperatori . sed in eo quod dicitur sicut mox est . dicunt quod illud est multum generale: unde dicunt quod illum sacramentum debet referri ad novum pactum seu concordiam que fiet inter imperatorem . et lombardos .

Super secundo capitulo renuntiationis dicunt quod

postquam sacramentum fidelitatis factum fuerit imperatori . a lombardis secundum formam predictam , quod videtur renuntiasse iuramento si quod factum fuit in preiudicium imperatoris . Unde non oportet quod istud capitulum interponatur nec videtur locum habere in hac parte cum superfluum reputetur .

Et super tertio capitulo de parendo juri etc . dicunt quia si imperator debet esse iudex qui certius et inimicus de longo tempore extitit lombardorum et propitius atque benignus inimicis lombardorum . ac ipsi inimici lombardorum fauctores extiterint imperatori . contra lombardos in causis que agitantur vel agitari possunt inter lombardos vel singularem civitatem lombardie . et inimicos . lombardorum . vel singularem civitatem . eorum . Merito timere possunt lombardi ne ius eorum pereat . vel quod imperator eorum juri certium se opponat et ideo putant esse merito excusandum .

Et super quarto capitulo satisfaciendi de offensis etc . dicunt quod si aliqua iniuria facta fuit a lombardis imperatori . quod remissa a summo pontifice voluntate imperatoris . nec a tempore remissionis circa aliqua offensa per lombardos facta est . sed potius per imperatorem et eius fauctores quia armata manu et more hostili in lombardos et eorum amicos insultavit occidendo crudeliter homines . mulieres turpiter . et minus honeste violando et domos comburendo . Unde dicunt illud capitulum locum non habere in hac parte . sed potius de excessibus imperatori merito conqueri possunt lombardi .

Sub quinto capitulo restitutionis regalium etc . quod distinguantur que sint regalia manifesta .

Sub sexto capitulo restitutionis noviter ablatorum etc .

Dicunt quod istud capitulum de novo interpositum est ad instantiam inimicorum lombardie et specialiter pro detrimento et morte civitatis Placentie . Unde dicunt quod nullo modo est consentiendum in eo . Unde supra predictis capitulis ambaxatores civitatum lombardie ibunt coram Cardinalibus ad examinanda dicta capitula . et ad removenda superflua de dictis capitulis . et ipsa reducenda ad bonum modum et utilem pro lombardis dent opera cum effectu . sed non credit potestas placentie quod predicti ambaxatores civitatum lombardie . qui ituri sunt . sufficientes sint ad terminanda predicta et definienda . Sed ei videtur quod Mediolanum et eius amici magnifice et decenter et majoriter debeant congruo tempore interesse coram legatis . et pro predictis negociis terminandis et finiendis si modus et forma poterit inveniri . quo predicta cum honore et utilitate societatis lombardie poterimus terminare et complere ⁽¹⁾ .

(1) I documenti del 1231, 1233, 1234 e 1235 nel vol. IV, col. 391 e seguenti delle *Antiq. Italicae Medii Aevi* del Muratori completano i documenti della seconda Lega Lombarda.

CXLVIII.

—
1237? . 23 luglio.
—

(Inedito).

In Xpi . Nomine . Anno . A nativitate ejusdem . Millesimo . cc . xxxvii . Indict . x . Ibi in continenti . Dominus Guifredus de Pirovano brixien . potest . nomine . et vice comunis brixie . et deliberato consilio generali comuni brixie more solito cum campana pulsata et voce preconia per civitatem et suburbia coadunato de voluntate et consensu totius illius consilii et omnium de dicto consilio . fecit constituit curavit atque ordinavit dominos Gratiadeum de Iseo et Romaninum de sancto gervasio viros nobiles et discretos civitatis . iam dicte suos et predicti comunis ceteros nuncios et procuratores . syndicos et auctores specialiter ad eundum coram dominis . Raynaldo hostiensis et veletrensis dei gratia episcopo et tomasio titolo sancte sabine . miseratione divina . presbitero cardinale . et apostolice sedis legatis . ad responsionem et responsiones faciendam et faciendas . iam dictis dominis cardinalibus super capitulis porectis per magistrum allamanorum nuncium domini imperatoris ejusdem dominis cardinalibus . et per ipsos dominos cardinales datis . et consignatis potestati . et comuni brixie . et ad petitiones seu allegationes et propositiones faciendas et allegandas et proponendas coram dictis dominis cardinalibus pro comuni brixie . et ad compromissum faciendum et recipiendum a domino imperatore . et adherentibus ei . et sub ipsis dominis cardinalibus et ad pacem faciendam et finem et remissionem . de omni eo quod olim obvenerint inter dominum . imperatorem . et ei adherentes ex una parte . et lombardi ex altera . et ad omnia necessaria ad predicta et circa facienda et exercenda . et attendenda observanda omnia precepta dictorum dominorum cardinalium . Tali modo quod dicti syndici nomine comunis brixie et pro ipso comuni brixie possint componere et respondere et complere dictam concordiam et dictam pacem secundum formam tenorem et modum responsionum factarum et faciendarum per comune mediolanensem . capitulis et forme capitulorum datis et porectis a jam dictis dominis cardinalibus comunibus civitat . et locorum societatis . lombardis . promittendo iam dictus dominus Guifredus potest . nomine et vice suprascripti . comunis stipulat . suprascriptis sindicis . quod habebit et tenebit in perpetuo omnia que hidem syndici fecerint in predictis et circa predicta firmum et ratum . firma et rata tanquam per ipsam et comune brixie semper forent facta . et sicut semper pro comuni brixie presens adessent .

Actum est hoc in domo habitationis . potestatis . civitatis brixie . die veneris . viii . exeunte julio . present . dominis ymblavato et ayulfo militibus potestat . predicti . et domino pexono de orianis atque pace

de buccis civibus brixien . et aliis pluribus testibus hujus rei .

Ego Bonaventura muscarum . notar . interfui . Rogavi et verbo predicti domini Guifredi potest . hanc cartam scripsi .

CXLIX.

—
1233 . 31 dicembre.
—

Item in Vithexeto confirmatio facta de inventione et designatione terrarum vithexeti per quondam dominum Stephanum rozonis et dominum petrum occanonum ⁽¹⁾ .

(Inedito).

In Xpi nomine die veneris ultimo exeunte mense decembris . in platea contionis brixie . Presentibus domino Ottone Villani et domino Vithesto de pallazzo et domino Mauro de lanuce . et Arivabeno giroldi et Mazorino de monica . et Valcono Vaserlande . et Bomfado tasso . et jacobho auroldi . et crescimbena sterna . et lafranco occanono . et Benvegnuto oxelle notariis . testibus . Rogatis .

Ibi incontinenti in publica contione tubis et campanis more solito congregata dominus Obertus surdus de placencia tunc potestatis . comunis brixie surrexit contionando dixit quod eligerat pro comuni brixie . dominum stephanum rozonis causidicum et dominum petrum occanonum ad inveniendum et inquirendum totum hoc quod pertinet vel pertinere debet ad comune brixie . quod esset occupatum vel detentum comuni brixie in vithexeto in contratis de la mella citra et ultra mellam a cobiado inferius usque ad unsadum et etiam fecit eos jurare ad dei evangelia . inveniendi et inquirendi totum hoc quod comuni brixie pertinet vel pertinere debet in illis contratis . et comuni brixie . in scriptis designare . Unde inde dominus Obertus potestas . ibi dixit et pronuntiavit sententiavit laudavit et confirmavit omnia ea que ipsi fecerant vel exercebant in hoc et circa hoc et etiam voluit ea omnia esse firma et stabilita in perpetuum . Preterea dixit et interdixit et sacramento percepit cuilibet habenti seu detinenti in illis contratis secundum quod ipsi designaverant et laudaverant seu condempnaverant comuni brixie pertinere . quod de cetero non impediat comune brixie . neque de hoc se intermittat aliquo modo que designationes laudationes sive condempnationes continentur in hunc modum .

In nomine domini nostri Jesu Xristi . Amen . Hee sunt condempnationes et judicationes facte per dominum stephanum rozonis causidicum et dominum petrum occanonum . Inquisitores et exatores potheri . comunis brixie . de vithexeto . de terris detentis et

(1) I Vitesseti o Vitexeti del comune di Brescia erano terreni lungo il fiume Mella: e veramente appaiono descritti come vicini al fiume che loro facean confine.

occupatis in dicto vithexeto in lecto de la mella sicut trahit terminus comunis brixie . Antiquitus positus a sero parte et a monte brayde habiaticorum quondam streve de Waldricis . recta linea versus serum usque ad aliam partem melle que confinat dictam mellam aratorio Urachi et a dicto termino versus meridiem usque ad unsadum ab utraque parte melle et vithexeti . In pothestaria domini Oberti surdi potest . Brixie sub . millesimo . cc . xxxiii . Indictione . vi .

In primis condempnamus martinum Willie ut dimittat et restituat comuni brixie totam terram quam tenet et possidet in gabiana seu vignola cui coheret . ei A mane aqua mularie . A monte . via . A sero mella . A meridie . Galdus robolotti . Et hoc condempnatio facta est consilio trium . sapientum . visis rationibus et confessionibus et testibus . et instrumentis ipsius Martini . qui sapientes fuerunt dominus Bonzoannus de calcaria et dominus zanonus de lonado et dominus lafrancus de plevethiciis .

Item condempnamus Galdum robolotti et brixianum flumiane et bonincontrem de Rodo et inverardum de roado . et bonincontrem mirabelle ut dimittant et restituant comuni brixie totum id quod habent et tenent in gabiana seu vignola infra has coherentias de super toto . A mane via . A sero mella ultra terminos nuper positos predictos iuquisitores versus mellam . qui termini positi sunt in clauso cuiuslibet predictorum hoc modo . Et terminus positus in clauso dicti Galdi distat a via que vadit a mane parte dicti clausi versus serum . per perticas lxxiii . in quibus connumeratur vasus sive alveus aque mularie . Et terminus positus in clauso infrascripti . brixiam flumiane . distat a via que est A meridie parte dicti clausi versus serum per perticas lxx . in quibus connumeratur alveus aque mularie . Et terminus positus in clauso infrascripti . bonincontri de Rodo distat a via que vadit a mane parte dicti clausi versus serum per perticas lxxv . in quibus connumeratur alveus aque mularie . Et terminus positus in clauso infrascripti . inverardi de roado distat a via que vadit a mane parte illius clausi versus sero per perticas . lxxiiij . in quibus connumeratur alveus aque mularie . Et terminus positus in clauso infrascripti . bonincontri mirabelle distat a via que vadit a mane parte illius clausi versus sero per perticas . lxx . in quibus connumeratur alveus aque mularie . Item condempnamus dom . federicum de porta ut dimittat et restituat comuni brixie . totum id quod habet et possidet in prato quod habet prope pontem de li grottis cepta mensura . A mane capitis muri sive cortine que vadit a ponte de li grottis versus viam sancti Eustacchii et que cortina est A meridie parte infrascripti . prati recta linea versus montem usque ad terram bonincontri mirabelle . et que terra debet restitui . est mensurata per mensuratores comunis brixie . inter plantatam ab eo factam et clausam cum sepibus et postiis per iij^{or} . plodia et xiiij . tabule .

Et omnes infrascripte condempnationes facte sunt visis rationibus partium per testes . et instrumento

et auditis allegationibus advocatorum partium . et habito consilio quatuor sapientum . scilicet domini Mauri de la nuce . et dominus boniohannis de calcaria . et domini Lafranci de plevethiciis et domini zanonis de lonado . Item condempnamus heredes quondam jostachii grundelli ut dimittant et restituant comuni brixie xiii . tabule de terra sua . que jacet in vithexeto . cui coherentie ei A merid . et A monte . et A sero via . A mane heredes quondam trabucchi de grataxolo . quam item dictus Iostachius a comuni brixie . ut apparet per publicum instrumentum scriptum per petrum blancostati . notar . Et Item condempnamus dominum bonaventuram medicum ut dimittat et restituat comuni brixie xxxvii . tab . nemoris et dimid . que jacet in vithexeto prope garantiam coherentie ei A mane Wielmus contesse . A merid . prosper de nuvolinis et matheus de civethino . A sero comune brixie . A monte sancti jacobi de la mella . quam terram occupaverat de emptione facta a domino botino cigala . ut continetur in cartis suis ultra duo plodia continentia in carta ejus . Item condempnamus dominum federicum de porta . ut dimittat et restituat comuni brixie xxii . tab . prati sui quod jacet in vithexeto coherent . eis A mane idem dominus federicus . A merid . similiter . A sero via . et comune brixie . A monte Insegnatus de la pesina . Et Item condempnamus dominum Marchesium cagnolum ut dimittat et restituat comuni brixie . xxxvii . tabule et dimid . nemoris quod jacet in vithexeto prope garantiam cui coherent ei . A mane guielmus contesse . A merid . prosper de nuvolinis et matheus de civethino . A sero comune brixie . A monte sancti jacobi de la mella . quam occupaverat de emptione facta a domino botino cigala ut continetur in cartis suis ultra duo plodia continentia in dictis cartis . Et item condempnamus Walxellas et heredes quondam bernardi azerbi de flumicello et dominum pachesium et benvegnutum et Ogerium de Walenighis ut dimittant et restituant comuni brixie . totam terram . et braydam que quondam fuit domini Malagnische que est . xxxii . plodia et xx . tab . salva ratione si plus reperiretur eos possidere de dicta brayda teneatur plus restituere comuni brixie . cui coherent . ei . A mane comune brixie et mella . A merid . Gezzo nichole . A sero bonefatus petracchi et heredes quondam blanchinardi . que condempnatio facta est visis rationibus suprascriptorum . et auditis allegationibus advocatorum suorum . consilio quatuor sapientum . scilicet domini conradi de bagnolo et domini gracii de yseo . et domini jacobi arigacii . et domini brixiani eliazarri . Et item condempnamus heredes quondam blanchinardi de porta matulfa ut dimittant et restituant comuni brixie . unum plodium et i . tab . terre braye sue que jacet in vithexeto . prope furcas de turbolis coherent ei . A monte federicus de porta . A sero albertus de nuvolinis . et marchesius cagnolus . A meridie bonefacius petrachi . A mane brayda malagnische . Et item condempnamus dominos de Uracco ut dimittant et restituant comuni brixie . unum plodium et dimid . prati et campi sui . quod jacet in vi-

thexeto prope garanciam coheret. ei. A monte guielmus contesse. A sero via. A mane suprascripti. domini. Et item condempnamus petrum de arnoldis de bunfadum bruni de flumicello ut dimittant et restituant comuni brixie unum plodium et dimidium. prati et nemoris eorum quod jacet in vithexeto. cui coheret. ei A mane mella. A merid. heredes quondam domini herardi madii. et girardus buzii. A sero guielmus truffi. A monte. heredes quondam alberti de picalio.

Et Item condempnamus dominum federicum de porta ut dimittat et restituat comuni brixie. unum plodium et LXVII. tab. brayde sue. que iacet in vithexeto prope stratam turbolascam cui coheret. ei. A mane comune brixie. A merid. via et albertus de nuvolis. A sero via. A monte brayda comunis de flumicello. Et item condempnamus marcium de cazago ministralem. ut dimittat et restituat comuni brixie unum plod. et xxx tab. terre que jacet in vithexeto prope stratam turbolascam coheret ei. A mane mella. A merid. heredes quondam blanchinardi. A sero via et dominus federicus de porta. A monte via. Et item condempnamus petrum de logrado et iohannem gavatarum de flumicello. ut dimittant et restituant comuni brixie xxii. tabule. et dimid. terre que jacet in vithexeto cui coherent. eis. A mane via. A sero suprascripti. Petrus et iohannes. A meridie. strata antiqua de urzeis. A monte via. Et idem condempnamus bunfatum scovioni. notar. ut dimittat et restituat comuni brixie LXIII. tabule. terre que est ultra. unum plodium et dimid. quod emerat a comuni brixie. ut per infrascript. instrumenta ejus apparet. et que terra jacet propter furcas. subtus a ponte sancti jacobi versus meridiem que tabule terre sunt. A monte parte terminorum nuper positorum per nos. et vadunt usque ad terram comunis que non est arata et ad stratam antiquam pallazoli que vadit ad portam campibassi.

Et item condempnamus heredes quondam domini Ottonis mafei ut dimittant et restituant comuni brixie LXXV. tab. terre que tab. terre sunt A monte parte terminorum nuper per nos positorum et vadunt usque ad stratam venentem pallazoli. que vadit ad portam campibassi. et jacet dicta terra prope suprascriptas. furcas. A monte dicta strata pallazoli. A mane dominus bunfatus. et que terra est occupata. predictos heredes ultra tria plodia. et XL. tab. ut continetur cartis suis. Et Item condempnamus heredes quondam iohannis runcabuschi ut dimittant et restituant comuni brixie. VII. tab. et. III. pedes terre que jacet prope suprascriptas. furcas. A monte parte terminorum nuper per nos positorum coherent. eis. A monte strata vetus pallazoli que vadit ad portam campibassi. A mane heredes quondam ottonis mathei et que terra est occupata ab ipsis heredibus de terra comunis brixie. Et Item condempnamus heredes quondam pizonati de flumicello ut dimittant et restituant comuni brixie xviii tab. terre que jacet prope suprascriptas. furcas. A monte parte terminorum nuper per nos positorum cui co-

herent suprascriptis. tab. A monte strata vetus pallazoli que vadit ad portam campibassi. A mane heredes quondam iohannis runcabuschi quam terram occupaverant dicti heredes de terra comunis brixie. Et Item condempnamus heredes quondam ottonis de salis de flumicello ut dimittant et restituant comuni brixie. VI. tabul. de terra que jacet prope suprascriptas. furcas. A monte parte terminorum nuper per nos positorum. cui coherentie eis A mane heredes quondam pizenatti. A monte strata vetus pallazoli que vadit ad portam campibassi quam terram occupaverant de terra comunis. Et Item condempnamus bunfatum scovioni notar. ut dimittat et restituat comuni brixie LXVI. tab. terre que reperiuntur occupate inter ceteras venditiones ei factas a comuni brixie de super toto in vithexeto sine illa que est juxta furcas et sine illa de qua inferius dicitur. coherent. predictis tabulis. A mane albertus de nuvolinis et herede alberti grume. A merid. bunfadus suprascript. A monte bonefatus petracchi. Et Item condempnamus suprascriptum. bunfatum ut dimittat et restituat comuni brixie unam petiam terre que iacet in vithexeto. A mane parte unius petie terre illius bumfati. coheret. ei A sero via. A monte idem bumfatus. quam terram idem bumfatus dicebat se emisse a comuni brixie. ea conditione quod ipse debebat facere plantatam unam. in ripa melle ad defensionem sui et aliorum vicinorum. et si non faciebat dictam plantatam non debebat ipsam terram habere. quam venditionem non reperitur ei factam fuisse. aliquo tempore. et si facta fuisse plantatam non fecit que omnia probantur per instrumentum publicum a dicto bumfato productum. et scriptum per petrum blaucostati. notar. sub millesimo. cc. xxmo. x. die intrante decembris. Et Item dicimus et confitemur quod albare et alie postilie que fuerunt incise per nos degoldeo filio quondam girardi zucchi de siscano. A monte parte brayde dicti degoldei et vie que vadit a mane parte brayde dicte in loco siscani non fuerunt incise. Ideo quod essent in terra comunis brixie. Imo legitime probatum est. quod terra in qua erant dicte postilie est dicti degoldei. et dictam terram illius degoldei esse pronuntiamus. scilicet ideo dicte postilie incise fuerant quorum necessarie erant ad laborerium cluse melle quod per nos fiebat. et hoc dicimus et pronuntiamus consilium trium sapientium. scilicet domini bonzoanni de calcaria et domini lafranci de plevethiciis et domini zanoni de lonado.

Item dicimus et pronuntiamus et condempnamus quondam martium de cazago ministralem et Gratium de maritis. et dominum Oddo occhi. ut dimittant. et restituant comuni brixie. quelibet illorum a mane parte fratrum suorum tres perticas. terre inter teralium cluse de lamella et dictas terras. recta linea a strata que vadit ad pontem sancti jacobi. usque ad clusam. scilicet. ad caput cluse superius nuper per nos facte.

Item condempnamus girardum maritum de flumicello ut dimittat et restituat comuni brixie duo plo-

dia et XLII. tab. prati sui quod jacet in vithexeto . prope clausos de siscano. coherent. dicte terre et tab. A mane . A merid . mella. et A sero . et A monte . Item girardus que terra reperitur occupata de lecto melle. Item condempnamus iohannem quatermoziam ut auferrat omnes albaras que sunt in ripa melle inferius a ponte de ligrottis usque ad viam que vadit ad siscanum et terram in qua superstabant restituat comuni. Item dicimus et pronuntiamus quod terra ambrosii de bagnolo que jacet inferius a ponte de ligrottis prope clausum de cerutholdis debet esse a capite superius versus montem. XVII. pertic. et dimid. ampla . cepta mensura ab aqua mularie versus mellam. et facta mensuratione a monte parte versus meridiem usque ad XXV. pertic. in longitudine distat aqua mularie a terra comunis in dicta terra per decem et novem pertic. et ultra X. et . VIII. pertic. versus sero . ab aque mularie. est terra comunis. et cepta mensura in dicta terra. ultra illas . XXV. pertic. versus meridiem. usque ad XXVIII. pertic. distat aque mularie que est sibi facta de terra comunis per . VII. pertic. et III. pedes . et ultra illas pertic. versus sero est tota terra comunis brixie . et condempnamus ipsum ambrosium comuni brixie dimittere et restituere ipsam terram. Et item condempnamus heredes quondam Alberti gunne de flumicello sive brixianum rofini de flumicello ut dimittant et restituant comuni brixie unum plodium et LIII. tab. terre ab eis occupata in vithexeto de terra comunis brixie . cui coherentia eis. A monte via. A sero presbiteri de flumicello. A merid. strata . A mane lanfrancus spezabandi . Et item condempnamus gracium de lamella ut dimittat et restituat comuni brixie totam terram quam occupaverat in lecto melle . A sero parte clausi sui ultra . XLV. tab . que sunt empte a comuni brixie . nuper de dicto clauso . quod clausum jacet in loco flumicelli superius a ponte sancti jacobi in ripa melle . A sero . et A monte mella . A merid. via. que vadit ad flumicellum. Ita ut de cetero non impediatur dictum comune de dicta terra occupata nunc de suprascript . XLV. tab. emptis . Et item condempnamus comune de flumicello ut dimittat et restituat comuni brixie totam terram que est in loco vithexeti infra has . coherentie . A mane via que vadit de foris a clausis domini federici de porta . et ecclesia sancti jacobi de la mella . A sero ripa melle . quam terram dictum comune emit a comune brixie . et que venditio est resoluta a comuni brixie . restitutis denar . comuni de flumicello . Et item condempnamus zane bonum bacchi et rubeum rofini de pallazolo ut dimittant et restituant comuni brixie totam terram quam habent in vithexeto infra has coherentie . cui coherent . eis . A mane via que vadit extra clausos et ecclesia sancti Jacobi de la mella . A sero ripa melle . A monte pons sancti Jacobi de la mella et strata . A merid . albericus de civethino et ejus socii quam terram suprascript . zanebonus et rubeus emerant a comuni brixie . scilicet . dicta venditio est resoluta per comune brixie restitutis . denar . quos dederant in emptione . et cassamus et irritamus

omnes cartas . et instrumenta de dictis venditionibus factis comuni de flumicello suprascript . zanebono et rubeo . et omnes suprascripte condemnationes lecte fuerunt suprascript . die et confirmate per suprascriptum dominum obertum potestatem et de his mihi Guifredo de capriolo notar . precepit conficere quinque publica instrumenta uno tenore . Anno domin . Millesimo CC. XXXIII. Indictione sexta .

Ego Guifredus de capriolo . Sacri pallatii . notarius . his interfui et rogavi . et jussu domini Oberti potestatis . omnia suprascripta perpetuavi et publicavi . et hanc cartam inde scripsi.

CL.

1233 . 31 dicembre (1).

CLI.

1233

R. Condemnationes et judicationes facte per dominos stephanum causidicum et petrum occanonum de terris vithexetti.

(Inedito).

In nomine domini nostri ihesu xpi Amen . Hee sunt condemnationes et judicationes facte per dominum stephanum rozonis causidicum et dominum petrum occanonum inquisitores et exatores potheri comunis brixie de vithexeto de terris detentis et occupatis in dicto vithexeto in lecto melle sicut trahit terminus comunis brixie antiquitus positus a sero parte et a monte brayde habiaticorum quondam streve de Waldricis . recta linea versus sero usque ad aliam partem melle qui confinat dictam mellam a territorio urachi et a dicto termino versus meridiem usque ad onsadum ab utriusque parte melle et vithexeti in potestaria domini Oberti surdi . potestis . brixie sub . Millesimo . CC . triginta tres . Indictione sexta .

In Xpi nomine hee sunt terre et vie designate et terminate per dominum stephanum rozonis causidicum et dominum petrum occanonum pro comuni brixie in vithexeto et in lecto melle tempore potestarie domini jacobi de terzago . potestatis . comunis brixie . Millesimo . CC . XXXIII . Indictione VI.

Et que terre possunt locari et afictari pro comuni brixie comode.

In primis una petie terre a sero parte clausi Martini Guillie et aqua mularie que jacet ad gabianam . coherentie ei . A monte via . A mane aqua

(1) Questo documento si omette perchè è la copia identica della prima parte del documento CXLIX.

munarie . A merid . et A sero Galdus robolotti . A sero comune brixie . et que terra que est locanda et afictanda est . lxxv . tabule et remanent comuni brixie . A sero parte dicte terre usque ad lectum melle . xlv . tab . ad utilitatem lecti melle que non sunt locande nec afictande cum faciant ventrem melle . Et potest . haberi inde ad rationem . xii . imperialium de quolibet plodio .

Item una petia terre a sero parte clausi brixiani flumiane ultra aquam munarie et ultra terminos positos pro comuni brixie in potestaria suprascript . domini Oberti coherent ei . A monte Galdus robolotti . A mane idem brixianus cum terminis positus in potestaria suprascripta Oberti . A merid . boninconter de Roado . A sero comune brixie et est per mensuram x . tab . que est afictanda et potest inde haberi ad rationem vi . imperialium de quolibet plodio .

Item alia petia terra a sero parte clausi bonincontri de roado . ultra terminos positos in potestaria suprascripta domini Oberti . coherent . ei A monte brixianus flumiane . A mane idem boninconter cum predictis terminis . A merid . Inverardus de roado . A sero comune brixie . et est per mensuram unam tabulam . et dimidiam .

Item . alia petia terre a sero parte clausi inverardi de roado ultra terminos suprascriptos coherent . ei . A monte boninconter de roado . A mane idem inverardus . A meridie . boninconter de mirabella . A sero mella . et est per mensuram vi . tabul . que est locanda et afictanda .

Item alia petia . terre . a sero parte clausi bonincontri mirabella ultra terminos positos per suprascriptum dominum Obertum quondam . potestatem . coherent ei . A monte Inverardus de roado . A mane idem boninconter cum predictis terminis . A merid . federicus de porta . A sero comune brixie . et est per mensuram . xxxi . tabul . terre . que est afictanda et locanda et remanet . xxii . tabul . comuni brixie . que non est afictanda vel locanda a sero parte illius terre usque in lectum melle ad rationem . xii . imperialium . de plodio .

Una petia terre quam quondam dominus federicus de porta . tenebat et occupaverat . A monte parte capitis pontis de ligrottis et terre comunis brixie . et alvei melle . coherentie ei . A meridie . via que vadit ad sanctum eustacchium . A sero terra comunis brixie . A monte boninconter de Mirabella . A mane idem federicus que terra est afictanda . et locanda et mensurata . et terminata intus a postiliis per iii . plod . et xii . tabul . ad rationem de viii . sold . imper . et dimid . de plodio .

Item designaverunt et terminaverunt viam que vadit a monte parte clausi martini giulie in vignola esse que venit a mane parte et vadit usque ad mellam esse amplam per . xii . brachia . a sero parte prope mellam . et A mane . x . brachia apud . flumen aque munarie et terminata cum iii . terminis . duobus . A monte parte . et duobus a merid . illius vie .

Item designaverunt et terminaverunt unam viam superius a ponte sancti jacobi de la mella prope

terralium cluse de la mella nuper facte inter illud terralium et terram marzetti ministralis et aliorum hominum . que via extenditur . A monte parte versus meridiem . et debet esse amplam per tres perticas . ubique secundum quod termini nuper positi sunt per suprascriptos . dominos . Item eam esse designaverunt . que strata extenditur a capite pontis sancti jacobi usque terminum . per quod itur ad siscanum et ad brazagum ultra clausuras eorum . et clusam factam noviter per comune brixie .

Item una petia terre que contenebat brixianus rufini et petrus brognolus de flumicello . suprascripti brixianus et petrus que jacet in vithexeto . coherent . ei . A monte via . A merid . (sic) lafrancus spezabandus . A merid . (sic) strata a sero . et est unum plodium et iii . tabul . et est terminata et designata per suprascriptos dominos non esse locanda et afictanda et positus fuit terminus . qui est a monte parte et a mane parte . dicte terre . In concordio lafranci spezabandi ad postulationem et instantiam illius lafranci . et a meridie parte similiter .

Item designaverunt et terminaverunt . unam viam que vadit a domibus sancti jacobi de mella . A mane parte melle et a sero illarum domuum usque ad stratam campi bassi per latitudinem amplam . iii . perticas . ubique et iuxta illas domus posuerunt terminum ultra illum terminum vero usque ad pontem melle dixerunt et prenotaverunt non esse afictandam nec locandam propter euntes et transeuntes inde .

Item designaverunt et terminaverunt terram emptam pro comuni brixie a gracio de la mella . in ripa melle superius a ponte sancti jacobi . et tres terminos posuerunt iuxta sepem clausi illius gratii inter clausum et mellam sicut extenditur . A monte versus meridiem .

Item designaverunt et terminaverunt stratam que venit a ponte campi bassi versus pallazolum . recta linea debeat ire . et ejusdem latitudinis sicut in clausuris brixie . usque ad stratam cum qua iungitur illa que vadit ad pontem sancti jacobi . et stratam de campobasso non afictetur nec locetur tam ab una parte melle quam ab alia et in comuni permaneat .

Item dixerunt et pronunciaverunt . quod terra que est . A monte parte terminorum positorum in potestaria domini Oberti surdi per nos in terra bumfati scovioni et heredes quondam Ottonis mathei . et mallerbe . et heredes quondam johannis runcabuschi et brayda de balasteriis non debeat afictari nec locari pro comuni brixie . scilicet in comuni brixie remanere . que terra est apud stratam pallazoli . et furcas de la mella . et est per mensuram unum plodium . et lxx . tabul . minus duobus pedibus .

Item unum plodium et liii . tabul . terre quam consolitus erat tenere brixianus rofini sive heredes alberti gunne de flumicello . que est apud furcas non esse locandam nec afictandam .

Item designaverunt et terminaverunt . octo plodia et dimid . terre esse locandam et afictandam pro comuni brixie . que jacet in vithexeto superius a pontem sancti jacobi de la mella . cui coherentie ei . A merid .

stratam . A sero heredes quondam martini trabucchi . A monte gratus maritus . A mane martius de cazago ministralis et de qua terra videtur ipsius dominis si placet consilio . detur Lafranco spezabando . contracambium tanta terra permensurata quanta est terra illius lafranci que est a termino nuper posito per ipsos dominos . A mane parte dicte terre brixiani rofini et a sero parte ipsius lafranci intus viam que vadit . A monte parte . dicte terre . usque ad sanctum Gervasium . A merid . parte strate que vadit ad palazolum .

Item designaverunt et terminaverunt unam petiam terre aratorie . quam consolutus erat tenere . martius de cazago ministralis esse locandam et afictandam que jacet in capite pontis de turbolis coherentie ei . A mane mella . A merid . quondam tenebant heredes blanchinardi . A sero federicus de porta . A monte via . et est per mensuram unum plodium et triginta tabul .

Item designaverunt et terminaverunt unum plodium et unam tabulam . de brayda heredum quondam blanchinardi esse locanda et afictanda que jacet in vithexeto coherentie ei . A monte comune brixie . A sero via . A merid . dicti heredes . A mane brayda de malaguisca .

Item designaverunt et terminaverunt unum plodium et LXVII . tabulas . brayde dom . federici de porta esse locandam et afictandam que jacet in vithexeto prope stratam turbolascam cui coherentie ei . A mane comune brixie . et via . A merid . via . A sero et A monte . idem federicus .

Item videtur suprascriptorum . dominorum . si placet consilio ut suprascriptis III . quart . plodii brayde malaguische que sunt ultra stratam de turbolis . a sero parte afictentur cum suprascriptis . terris . in una petra simul et non separatim .

Item assignaverunt et terminaverunt . unam viam de XII . brachiis amplam ubique a strata inferius que vadit ad portam campibassi . per campanea a sero parte melle sive comune brixie . et vithexetum . A sero terre vendite . per dictum comune . usque ad pontem de turbolis . et dictam viam certis terminis de lapidibus medalorum terminaverunt .

Item designaverunt in terram girardi mariti de flumicello . duo plodia . terre . et . XLVII . tabulas . que iacent in loco siscani in ripa melle . que debet esse comunis brixie . ad utilitatem melle . A mane parte terminorum positorum per eos . Aliam vero terram que est a sero parte terminorum dictorum assignaverunt dicto girardo : scilicet supradictam terram comunis dixerunt non esse vendendam nec locandam pro comuni .

Item designaverunt et terminaverunt braydam de malaguischa detracta strata de Urceis que vadit per illam braydam quasi a sero parte illius brayde et detractis quartis plodii . que sunt ultra stratam ex illa brayda . et confinant et integrantur cum parte brayde filiorum blanchinardi et cum quadam alia . petia terre que tenebatur per mazettum ministralem et cum quadam alia petia terre . que tenebatur per

dominum federicum de porta . que omnes petie terre condempnate sunt comuni brixie . dicunt et designant dictam braydam detractis omnibus suprascriptis . esse . XXXI . plodium . et LXV . tabul . locandam et afictandam .

Et designaverunt et terminaverunt unam petiam prati et nemoris . que est unum plodium . quam consoluti erant tenere petrus d'arnoldus . et bumfatus bruni que iacet in vithexeto esse locandam et afictandam . cui coherentie ei . A mane heredes quondam gafori de cazago . A merid . fontana de malaguischa . A sero dom . guilelmus . A Monte bumfatus bruni .

Item designaverunt et terminaverunt unam petiam terre aratorie . quam contenebat bumfatus scovioni esse locandam et afictandam pro comuni brixie . que iacet in vithexeto coheret ei . A mane via . et comune brixie . A merid . via . A sero item bumfatus . A monte pizamola . et est per mensuram duo plodia .

Item designaverunt et terminaverunt unam petiam terre aratorie . quam solitus erat esse locandam et afictandam que iacet ibi prope . cui coheret ei . A mane albertus de nuvolinis et heredes alberti Gunne . A meridie . solitus erat tenere ipse bumfatus . A monte bonefacius petracchi . et est per mensuram . LXVI . tabulas .

Item designaverunt et terminaverunt . XIII . tabul . terre quam contenebat heredes quondam . jostachi grundelli in vithexeto coherent . eis A meridie . via . A monte . via . A mane dicti heredes . A sero mella esse locandas in vithexeto inter pontem de turbolis . et pontem sancti jacobi .

Item designaverunt et terminaverunt . XXII . tabul . prati que consolutus erat tenere dominus federicus de porta . que jacent in vittheseto . cui coherent . eis A mane idem dictus federicus . A sero comune brixie et via . A meridie . Idem dominus federicus . A Monte insegnatus de la pesina esse locandam et afictandam cum ipso vittheseto .

Item designaverunt et terminaverunt unam viam cum terminis de medalis . A mane parte melle . et a sero parte clausorum brixie . cepta mensura a strata que vadit ad campum bassum usque ad stratam turbolascam et illam viam per latitudinem . XII brachiorum ubique ab uno capite usque ad aliud esse debet .

Item assignaverunt et terminaverunt . XXXVII . tabul . et dimid . nemoris que consolutus erat tenere bonaventura medicus in vittheseto prope garantiam esse locandas et afictandas coherent . eis A mane idem dominus bonaventura . A merid . strinatus . A sero mella . A Monte comune brixie .

Item assignaverunt et terminaverunt XXXVII tab . et dimid . memoris quod consolutus erat tenere dominus marchesius cagnolus in vittheseto prope garantiam coherent . eis A mane guilelmus contesse . A merid . prosper de nuvolinis . A sero idem marchesius . A monte dom . bonaventura medicus esse locandam et afictandam .

Item designaverunt et terminaverunt unum plodium et dimid. prati et campi que quondam soliti erant tenere danini de urago esse locandam et afictandam. que iacet in vitheseto. coherent. ei A mane ipsi danini. A merid. via A sero via. A monte guielmus contesse.

Item assignaverunt et terminaverunt. XLIII. plod. nemoris esse locandum et afictandum. que jacet in vitheseto. inferius ad stratam turbolascham. computata intus insula que est prope braydam quondam malaguische. que est VIII. plod. per mensuram. A sero parte melle. coherent. eis de super toto. A mane terre ecclesie sancti iacobi. A merid. dom. bonaventura medicus. et comune brixie. A sero brayda de malaguischa. A monte strata turbolascha et pons de turbolis.

Item assignaverunt et terminaverunt terram comunis brixie a strata turbolascha usque ad stratam campi bassi. excepta terra concessa hominibus de turbolis. que sunt sex. plodia. si placuerit consilio sicut termini nuper sunt positi juxtam dictam stratam. cc. VII. plodia detractis viis. que vadunt a sero. et. A mane parte melle. et extenditur a monte versus meridiem. et quelibet via ampla XII. brachia.

Item designaverunt et terminaverunt. XVIII. plod. terre in lecto melle inter stratam campi bassi et pontem sancti iacobi quam terram dicunt non esse afictandam nec locandam pro comuni brixie: scilicet in comuni brixie remanere propter transitum et euntium et redeuntium per ipsas stratas nunc aliquas in illa terra bamnatur.

Item designaverunt. XXII. tab. et dimid. terre quas consoliti erant tenere petrus de logrado. et iohannes gavatarus que iacet in vitheseto esse locandas et afictandas. coherent. eis A mane via. A meridie. strata antiqua de Urceis. A monte via.

Item designaverunt. VII. plodia. salletti quod non est afictandum nec locandum quod iacet apud stratam turbolascham superius a dicta strata a capite pontis de turbolis. usque ad albaram quam petunt homines de turbolis ad defensionem pontis de turbolis. et ad aquam sub ipso ponte retinendam. ea conditione quod non debeat aliqua persona bamniri. si in ea pascularet cum bestiis. vel uteretur vel utuntur.

Item tracta diligente. ratione et subtilitate. investigata. primo detractis sive deductis terris que impediunt cursum melle. et deductis aliis terris que sunt necessarie ad utilitatem alvei melle. et ad utilitatem stratarum palazoli. et de turbolis. et deductis viis et designatus et terminatis inter dictas stratas ab utraque parte melle. et deductis. VI. plodiis terre que sunt necessaria hominibus de turbolis ad defensionem pontis. A monte parte strate de turbolis. a capite pontis eorum usque ad albaram turbolascham. et deductis. XVIII. plodia glere melle que est inter stratam campi bassi et pontem sancti iacobi.

Remanet comuni brixie adfictandum et locandum in lecto melle. CCC. plodia. et XLVII. tabul. et dimid. Eo salvo quod si placuerit consilio relinquere pro alveo melle et pro tribus viis que ingrediuntur in ea.

Die martis. v. intrante. iulio. Dominus iacobus de terzago. potestis. comunis. brixie. init secundum formam consilii et de hoc datam ad videndum et temptandum suprascriptas. terras de vitheseto. cum dom. Stephano rozonis. Petro occanono. Mauro de la nuce. bonjohanne de calcaria. bernardo de salodo. Lafranco de lavello longo. Conrado ngonum. Conrado de concessio. Gabriele Triono. Manuele madii. visis ill. terris potestat. ab eis petat consilium quod habet super his facere. qui omnes fuerunt concordēs vel hac omnia reducantur ad consilium campane. et quia plus offerenti dentur pro comuni.

CLII.

1237, 8 maggio

Instrumenta facta per dominum Guifredum de Pirovano quondam. potestatem. brixie de terris vithexetti.

Inedito.

In Xpi. nomine. Die veneris. VIII. Intrans. madio. In caminata in qua habitat. potestas. comunis brixie. presentibus. domino Welfo de placentia iudice. et domino guielmo de concessio et brixiano homezolo. et domino martino tasca. et martino orelle notario. johanne arici cerute de manervio notario. et Aycardino trumbatore comunis brixie testibus R. Ibi in presenti dominus guifredus de pirovano de mediolano potestas. comunis brixie habens licentiam et auctoritatem ac plenam vim et potestatem a generali consilio comunis brixie inde facto. et cum campana sonata et voce preconis coadhunato et more solito congregato nomine comunis brixie. pro ipsi comuni faciendo infrascriptam locationem et investituram ad rectum livellum brixie. in personas inferius scriptas et exercendi et peragendi omnia circa hanc locationem et investituram necessaria et utilia nominati de tota terra prativa et boschiva umeata aratoria gleriva culta et inculta quam comune brixie habet et ad ipsum pertinet integraliter in vitheseto malaguisca et gabiana citra mellam et ultra mellam a pendolinis. et a strata sancti quirici inferius usque Onsadum. et ultra mellam secundum quod determinata et confinata et terminata et mensurata est per mensuratores comuni brixie. ad hoc pro comuni electos et constitutos excepto lecto et vaso et loco melle. et ipsa mella prout determinatum est. et exceptis viis publicis ubicunque sint infra illos confines designatis et exceptatis. quod lectum seu vasum melle debet esse amplum. XXX. pertic. inter pontem de turbolis. et via campi bassi. quia ita promittitur et conceditur amplum ipsum vasum seu lectum melle. et exceptis. VI. plod. terre concessis comuni de turbolis. pro comuni brixie. prope pontem et stratam de turbolis. nomine et vice comunis brixie. et pro ipso comuni cum puncta pellis ipsius quam in sua manu tenebat de tota terra superius nominata. prout superius dictum est.

Investivit domin. jacobum bacchi et martinum xaltam. pro uno capite. Et Item Azolinum pothamusscam pro uno capite. Et item johannem carzapane pro uno capite. Et item framundum boccadeleporem et codeferum de codeferris de foro pro se et domino alberto sorozolo absente pro uno capite et per eos dictum Albertum. Et item Lafrancum de frontegnano pro se. et alberto de corsirano absente pro uno capite et per eum dictum albertum. Et item per eos investivit Graylandum fabam absentem pro uno capite. omnes infrascriptos pro uno quarterio. seu pro quarta parte totius terre infrascripta.

Et Item dominum benedictum xogam pro se et lafranchino filio absente pro duobus capitibus. scilicet de uno capite pro quolibet et per eum dominum Lafranchinum.

Et Item Redulfum gatellam pro se et domino jacobo talocii absente pro uno capite. et per eum dictum jacobum. Et item Ambrosium de bornado et girardum saginguerram pro uno capite.

Et Item johannem meccam caligarium. et johannem gattam. notar. pro uno capite. Et Item Cavegiam tabernarium et alberto de calcinado pro uno capite. Et Item omnes infrascriptos pro uno quarterio.

Et Item investivit dominum lafrancum gorzonum de mayrano pro uno capite. Et Item camuciam de foro pro uno capite. Et Item buezium selarium pro uno capite. Et Item Wizardum et raymundinum fratres et filios quondam Jacobi blanchinardi pro duobus capitibus. scilicet de uno capite pro quolibet. Et Item bonifacium homozolum nomine bartholomeis fratris sui. et lafrancum zanoni pro uno capite omnes infrascriptos pro uno quarterio.

Et Item investivit ballium pro medio capite. Et Item iohannem tavergnam pro medio capite. Et Item infrascriptum codeferum de foro pro medio capite. Et Item albertum grundam de sixano pro medio capite. Et Item albertinum fratrem petri pistoris de ramethello nomine dicti petri recipientem et per eum dictum petrum pro medio capite.

Et Item per istos infrascriptos presentes infrascriptos absentes. Investivit dominum aripandum fabam absentem pro medio capite. Et Item cazeram de paxirano absentem pro medio capite.

Et Item sagnibenum ruxatam absentem pro uno capite. Et Item Venturinum de cocallio speciarum absentem filium quondam guelmi pro medio capite. Et Item bunfadum de bornado absentem pro medio capite. Et Item bellonum de sixano absentem pro medio capite. omnes istos presentes et absentes pro uno quarterio.

Tali modo quod predicti conductores et eorum heredes cui vel quibus dederint vel donaverint seu pro alia indicaverint perpetuo habeant et teneant et possideant iam dictam terram prout dictum est superius. et ex ea quicquid voluerint faciant sine contradictione comunis brixie una cum accessionibus seu cum superioribus et inferioribus et ingressio-

nibus suis integram cum omni honore. jure. actione et ratione. et cum omnibus suis confinibus terminis ac usibus et usanciis aquarum et viarum ad predictam terram sive ad predictum comune pro ipsam terram pertinentibus. exceptis viis et aliis superius exceptatis ad fictum quoque omni anno solvendum predicto comuni brixie. In festo sancte marie Augusti. vel in octobri. Quinquaginta tres libr. imperial. et IIII. sol. imper. ipsi omnes nominatim. pro CC. LXVI. plodiis de terra infrascripta. hoc modo videlicet. quolibet quarterium vel illi que sunt de uno quarterio. XIII. libr. imper. et VI. sol. imper. pro LXVI. plodiis de terra. et VIII. tabule. et tercia parte alterius tabule. que obveniunt cuilibet capiti XLIII. sol. imper. et IIII. pro XI. plodiis de terra et VIII. tabule et tercia parte alterius tabule que obveniunt cuilibet capiti scilicet. IIII. sol. imper. pro quolibet plodio. et quolibet medium caput debet solvere. XXII. sol. imper. et II. imper. pro Quinque plodiis terre et dimid. et IIII. tabul. et medietate tercie partis alterius tabule. que pertinet cuilibet medio capiti et quilibet predictorum debet solvere. IIII. sold. imper. pro quolibet plodio sibi pertinenti ita quod quilibet teneatur tantum pro rata sub pena dupli ficti quo ficto soluto alia super imposita eis fieri non debeat penam vero inter se posuerunt et eam ad invicem pro stipulatione promiserunt. scilicet dictam potestatem. nomine dicti comunis et quilibet predictarum. ut si quis eorum. vel successorum ejus. vel eorum heredum omnia qualiter superius data sunt non attenderint vel contra fecerint. tunc componat pars parti fidem servanti nomine pene fictum in duplum et pena prestita. rato manent contractu.

Preterea infrascripta potestate nomine et vice infrascriptis comunis. per stipulatione promisit infrascriptis conductoribus et eorum heredibus et cui vel quibus dederint aut donaverint seu pro anima indicaverint perpetuo infrascriptam investituram qualiter superius legitur omni tempore cum ratione ab omni persona impediendi defendere et warentare et toto tempore legiptime desbrigare sub pena dupli dampni. parint et dispendii inde eis vel eorum heredibus et cui vel quibus dederint in currentis stipulatione promissa. salvo eo quod si predicti conductores vel eorum heredes aut quibus dederint. aliquo tempore jus suum emphiteuticum. et sua capita prout superius data sunt et determinata vendere voluerint. prius dictam potestatem et eius successores nomine comunis brixie. et ipsum comune brixie appellare debent. et eidem comuni emere volenti. pro XII. imper. minus dare de vero iusto precio. pro quolibet capite. secundum quod superius investiti sunt quam alteri. et si dictum comune emere noluerint vendant cui voluerint exceptis ecclesie. servo potenti homine quibus nullo modo dare debeant. habente comune brixie. XII. imper. de qualibet Investitura. pro quibus debet investire eruptorem et cartam in consimili confirmare tenore. pro supra-scriptis vero omnibus attendendis et observandis et

toto ficto solvendo predicti conductores obligaverunt omnia sua bona presentia et futura pignori infrascripto comuni. et plura huius tenoris R. sunt inde confici infrascripta.

Actum est hoc. Anno Millesimo cc. xxxvii. Indic. x.

Ego de Virola albertus sacri pallatii. notarius. Interfui et R. verbo potestate. et dictorum hominum scripsi.

Et Die infrascripto et loco et testib. Ibi in presenti dominus Guifredus de pirovano de mediolanis potest. comunis brixie habens licentiam et auctoritatem ac plenam vim et potest. a generali consilio comunis brixie. Inde facto et cum campana sonato et voce preconis coadhunato. et more solito congregato nomine comunis brixie et pro ipso comuni faciendi infrascriptam locationem sive investituram ad rectum livellum brixie. in personas inferius scriptas et omnia necessaria et alia utilia circa hanc locationem et investituram. peragendi et exercendi nominatim de quarta parte infrascripta pro indivisa de tota terra prativa boschiva. vineata. arativa gleriva culta et inculta quam comune brixie habet et ad ipsam pertinet integraliter in vitheseto. et malaguisca. et gabiana citra mellam et ultra mellam a pendolinis et a strata sancti quirici inferius usque Onsadum de ultra mellam secundum quod terminata et confinata et mensurata est per mensuratores comunis brixie. electos et constitutos excepto lecto melle. et vasa melle et ipsa mella prout determinatum est. et per eosdem mensuratores. exceptatis viis publicis ubicumque sint infra illos confines. designatis et exceptatis quod lectum seu vasum melle debet esse amplum xxx. pertic. inter pontem de turbolis et viam campibassi. qui ita permittitur et conceditur esse amplum ipsum lectum seu vasum melle. exceptatis. vi. plodiis de terra. concessa comuni de turbolis pro comune brixie prope pontem et stratam de turbolis nomine et vice comunis et pro ipso comuni cum puncta pellis illius quam in sua manu tenebat de quarta parte infrascripta pro indiviso de tota terra comunis superius nominata prout superius dictum est. Investivit dominum jacobum bachi et martinum xaltam de uno capite et azolinum pothamusscam de uno capite. et johannem carzapanem de uno capite. et dominum framumdum buccadelepore et codeferum de codeferis de foro pro se domino alberto sorozolo. absente de uno capite. et per eos dictum dominum albertum et lafrancum de frontignano pro se. et albertum de cosirano absente et eum ipsum albertum de uno capite. et per eos investivit dominum Graylandum fabam absentem de uno capite. et sunt omnis suprascriptis de uno quarterio. nominati de una petia de terra que appellatur primum quarterium de illa terra que est inter pontem de turbolis et viam campibassi et quam terra incipit ad mensurandum prope terram comunis de turbolis et est per testam. A mane parte. penes clausos brixie xxxviii. pertic. et iij. pedes. et per testam. A sero parte melle erga ipsam mellam i. ii. pertic.

et iij. pedes et per longum a mane parte illius terre mensurando in sero et in mane est. lxxii. pertic. retracto vaso melle. p. xxv. pertic. per longum. A monte parte est. lxxiii. pertic. retractis illis. xxx. perticis pro ipso vaso melle. et est xviii. plodia et. ii. tabule. cui terre coherent. A mane et a sero via. A meridie comune de turbolis. A monte participes vitheseti. Et item de quinta petia terre que est juxta quartum quarterium. que petie terre appellatur quintum quarterium respectu quatuor quarteriorum que sunt inferius et A merid. ab isto de predictam terram que est inter pontem et stratam de turbolis. et inter viam campi bassi. et que petia terre est per lungo mensurando in sero et in mane incipiendo a merid. istius petia terre scilicet. iuxta quartum quarterium est. C. ii. pertic. per longum A monte parte C. pertic. minus v. perticis. semper retracto vaso melle. pro. xxx. perticis. et per testam. A mane parte iuxta clausos brixie. lviii. pertic. retractis. ii. perticis pro una via comuni que debet esse inter hanc et clausos brixie. per testam. a sero parte est C. pertic. minus iij. perticis retractis. ii. perticis pro via similiter. A sero est per mensuram. xviii. plodia et viii. tabul. de terra cui petie terre coherent. A mane et a sero via. A merid. et A monte participes vitheseti. Item de una petia terre boschive que appellatur quartum quarterium buschi. quod est a meridiei parte strata de turbolis. jta quod ipsa strata remanei a monte parte istius quarterii et est per longum A monte. et A merid. mensurando in sero et in mane. Clxxv pertic. et per testam A sero parte. xii. pertic. et per testam. A mane parte xxx. pertic. cui terre coherent. A mane via. A sero affluit mella. A merid. participes vitheseti. A monte dicta strata de turbolis. Item de una petia terre que est una puncta A mane parte juxta stratam. que est per testam. A sero. xxx. part. et per testam. a mane. vi. pertic. et per longum est. xlii. pertic. Item de una petia terre brayde maguische que appellatur quartum quarterium et est. A mane. parte. que terra est per testam A merid. parte xxvi. pertic. et A monte parte per testam. xiii. pertic. per longum mensurando A monte versus meridiei. est. Cl. pertic. cui quarterio. coherent. A mane. viii. plod. buschi ysole participum vitheseti. A sero Idem participes vitheseti. A monte via. Item de una puncta terre que est. xl. pertic. per longum. et per testam. x. perticas. Item de una puncta terre a monte parte que est per longum. xlii. pertic. et per testam. x. pertic. Item de una alia puncta que est apud nemus et est per longum xxxiiij. pertice. et per testam. ii. perticas. Item de una petia terre prative et aratorie que fuit de daninis de urago. et est. unum plodium et dimid. cui coherent. A sero et a merid. via suprascripti danini A monte. Item de lxxxii. tabule terre marcetti. ministr. de cazago. Item de. xxvi. tab. terre heredum blanchinardi. Item de iiii. tabulis terre avancii malaguische iuxta tercium quarterium. ita quod istud sit quarterium quartum. de omnibus

suprascriptis tabul. salvo plus vel minus. Item de . xxxviii . tabul . et tribus pedibus de quarta parte de terra alberti gunne sive brixiani rofini . iuxta tercium quarterium . ita quod istud sit quartum a sero dividendo . A monte versus meridiem cui terre de super totum . coherent . A merid . strata . A Monte via . a sero ecclesia de flumicello . A mane lafrancus Speza . Item de xxvi . tabul . et dimid . de terra pro quarta parte de illo plodio . et lxxxvi . tabul . illius terre que fuit bunfati scovioni . iuxta tertium quarterium . ita quod istud sit quartum A monte parte dividendo . A sero versus mane cui terre de super totum coherent . A mane et a merid . comune . A monte terra comunis et bunfatus suprascriptis . A sero idem bunfatus . Item de lvi . tabulis de terra que fuit suprascripti bunfati scovioni coherent . illius tabul . terre . A mane Albertus de nuvolinis . et heredes alberti gunne . A merid . bunfatus infrascriptus A monte bonifacius petracchi . Item de quarta parte terre glerive que super habundavit . A merid . parte strate campi bassi . prope tercium quarterium . Ita quod istud sit quartum . cui terra coherent . A mane affluit mella . A merid . participes vitheseti . A sero via . A monte dicta strata campi bassi . Item de quarta parte de illa terra gleriva que est inter pontem et stratam sancti jacob . et inter viam campi bassi . Ita quod habet quarta pars debet esse A monte dicte terre . et est primum quarterium istius terre . cui terre super totum coherent . A mane affluit aqua melle . A merid . dictam viam campibassi . A sero via . A monte dictus pons . et stata sancti jacob . Item de quarta parte de illa strata que est A monte parte strata pallazoli . et A Monte capitis pontis sancti jacob prope tercium quarterium . ita quod istud sit quartum quarterium . et istud quarterium est A monte illius terre . Item ix . tabul . et dimid . pro quarta parte de illa terra que fuit girardi mariti de flumicello prope clausos de sixano . iuxta tercium quarterium ita quod istud sit quartum . A monte parte illius terre cui terre de super totum coherent . A mane et a merid . affluit aqua melle . A sero et A monte . Item girardus maritus . Item de quarta parte totius prati quod fuit occupatum per infrascriptos homines superius a ponte de grottis . Videlicet per dominum federicum de porta et . iij . plod . et de xviii . tabul . bonincontrum mirabelle . et xxvi . tabul . Inverardum de roado . et viij . tab . brixianum flumiane . et x . tabul . jaldum Robolotti et Martinum Wie lvi . tab . lxii . tab . et dimid . que quarta pars debet esse A merid . parte suprascripti prati et est primum quarterium . A sero versus mane dividendo . cui quarta pars dicti prati coherent . A mane suprascriptus dominus federicus de porta . A merid . via publica et murus qui appellatur cortina . A sero affluit aqua melle . A monte olii participes Vitheseti . Tali modo ut suprascripti conductores et eorum heredes et quibus dederint seu vendiderint vel donaverint et pro alia iudicaverint perpetualiter habeant et teneant iam dictas petie terre . sive sit prativa sive campiva sive gleriva sive boschiva sive culta sive in-

culta . et vineata cum omni honore jure actione ratione requisitione petitione defensione reali . et personali utile et directo et cum omnibus usibus et usantiis confinibus et terminis aquarum et viarum ad predictas petias de terra vel ad predictum comune earum actionum modo aliquo pertinentibus facientes de eis exinde in perpetuam quicquid voluerint secundum usum terre et rectum livellum brixie . cum actione et ingressibus una cum superioribus et inferioribus suis in integrum sine dicti comunis vel alterius contradictione . ad fictum quoque ex ei omni anno solvendo predicto comuni brixie in quolibet festo sancte marie augusti vel in octobris . xiii . libr . imper . et vi . sold . imper . pro iam dictis petiis de terra que debent esse per mensura lvi . plodii et dimid . sub pena dupli ficti . et quodlibet supradictum caput debet solvere . xliij . sold . imper . et iij . denar . pro xi . plod . de terre suprascripte . et viii . tabul . et tercie partis unius tabul . cuilibet capiti pertinentis et quodlibet medium caput teneatur solvere . xxii sold . imper . et ii . imper . pro v . plodiis et dimid . terre . et iij . tabul . medietatem tercie partis unius tabul . pertinentibus cuilibet medio capiti de terra suprascripta sui quarterii ad rationem iij . sold . imper . pro quolibet plodio . excepto et expressim dicto et salvo eo . quod si predicti conductores vel aliquis eorum . vel suorum heredum vel cui ipsi dederint aliquo tempore vendere voluerint jus suum emphiteuticum et melioramentum . et sua capita prout superius dicta fuerit et determinata . quod prius debent dictam potestatem . vel ejus successores nomine comunis brixie et ipsum comune brixie appellare et eidem comune emere volenti pro . xii . imper . minus de vero et justo precio pro quolibet capite et medio . secundum quod superius investiti sunt quam alteri dare . et si dictum comune emere voluerit postea liceat et vendere cui voluerit exceptis ecclesie . servo et homine potente . quibus nullo modo vendere debeant . nunc secum contrahere habente comuni brixie . xii . imper . pro investitura quelibet pro quibus debent investire emptorem . et cartam in consimili confirmare tenore . penam vero inter se posuerunt et eam ad invicem cum stipulatione sollemniter promiserunt . scilicet predicta potestate nomine comunis brixie . et quibus predictorum ut si quis eorum vel successorum eius vel eorum heredum omnia qualiter vel superius legitur . et data sunt non attenderint et contrafecerint componat pars parti fidem servanti nomine pene predictum fictum in duplum . et pena soluta et prestita rato durante contractu . Preterea suprascripta potestate nomine et vice comunis brixie predictis . per stipulationem promisit conluctoribus suis heredibus et quibus dederint . vendiderint . donaverint vel pro anima judicaverint perpetuo dictam investituram qualiter superius legitur omni tempore . cum ratione ab omni persona jupediente defendere . et warentare . et toto tempore legiptime desbrigare sub pena dupli evictionis et totius dampni pariter et dispendii inde eis vel alicui illorum modo aliquo incurentis stipulatione promisit et pro his omnibus

observandis et pro iam dicto ficto solvendo ipsi conductores omnia sua bona presentia et futura comuni pignori obligaverunt et plura huius tenoris. R. sunt in confici infrascripta et cetera. die suprascripto et millesimo predicto et cetera.

Die suprascripto et loco et testib. sub eodem millesimo dicto potest. dominus Guifredus potestas. comunis brixie predicto modo investivit azolinum pothamusscam de suo capite. predictae terre. scilicet de xi. plodii et viij. tabul. et de tertia parte unius tab. et istud est suum capite. scilicet unum plod. prati et xxxviij. tab. et tertia partis unius tabul. iacentis apud pontem de grottis. A mane dominus federicus de porta. A merid. via et murus qui appellatur cortina. et a sero affluit mella. A monte alii participes vitheseti. Item de .x. plod. minus xxxi tab. jacentes prope albaram et stratam turbolascam. A mane via. A merid. et a sero graylandus faba conductor a dicto comuni. A monte alii participes vitheseti. ad fictum. R. ex eis omni anno in quolibet festo sancte marie augusti vel in octobr. xliij. sold. imper. et iij. imper. ad rationem. iij. sold. imper. pro quolibet plod. sub pena dupli et cetera ut supra ⁽¹⁾.

Unam petiam terre super habundatam mesure terre montis de costa longa. dato et designato magistro scaiola in zignerio. et Lafranco de cruce. et magistro coxatto pro comunis brixie. et que terra et mons. est mensurata per mensuram per iacobum bazetham ⁽²⁾ notarius et per martinum de paxiranis notar. habentes cognitionem terre mesure. In presentia fratris Amadei. et fratris dayberti et domini. brixiani omezoli. et domini macochi ⁽³⁾ de mercato. et lane de bonzissis de subcopertu. et raffini filii domini zaneboni priazonum qui fuerunt electi pro comunis brixie dictam mensuram illius montis videre et intelligere. et sic mensurata bona fide. inventa est plus. quatuor plodii et dimid. ultra. Clx. plod. sicut est eis constitutum pro comuni brixie. et que. iij. plodii et dimid. est designata et terminata per duos terminos. de terra campiva. A sero parte dicti montis. cui coheret. A mane et A merid. dictus scaiola. A sero via comunis. A monte comune brixie. et que petie terre est lxx. pertic. et dimid. in longitudine. et per testam est xxviij. pertic. et. ij. pedes minus viii. uncie.

(1) Nel Codice n. 1 la continuazione di questo documento è segnata CLII bis, ed ha come gli altri documenti la intestazione scritta in rosso, così concepita: *Una petia terre superhabundata mesure terre montis de costalonga dati et consignati magistro scaiole et lafranco de cruce et magistro coxatto pro comuni brixie.*

(2) Nel Codice n. 1 è scritto *Bazecham*.

(3) Nel Codice n. 1 è scritto *Mazochi. Bonzissis. Rofini.*

CLIII.

1251, 29 marzo

Inquisitio facta de cavethis de rudiano et de rebus et juribus pertinentibus ipsis cavethis tempore domini Landulfi Crivelli. potest. comunis brixie.

Inedito.

In nomine domini Millesimo CC. Li. indict. nona.

Hec est inquisitio facta de cavethis de Rudiano et de rebus et juribus pertinentibus ipsis cavethis. tempore domini landulfi crivelli potest. comunis brixie secundum formam statuti comunis brixie.

Mumpislerius de paterno qui moratus in loco Rudiani qui juravit die mercurii tercio exeunte marcio mandato. potestatis. dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et juribus earum. et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie. et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani. Qui dixit juramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani terciam partem duarum cavetharum et honorem earum et quam terciam partem dicit se emisse a domino Lafranco de oriano. et pro qua tertia parte illarum duarum cavetharum dicit se tenere et habere omnes infrascriptas petie terre jacentis in territorio rudiani. Prima quarum jacet ad portam A mane parte burgi de rudiano coheret. ei. A sero et A monte via. A merid. albertus tivier. Et secunda jacet in gazolo coheret. ei A merid. Lafrancus andree. A mane fossatum quod vadit ad garbagnadum. A monte ecclesia de Rudiano. Et Item tertia petia jacet in capite prati in gazolo. coherent. ei A monte bulpus de puteo. A sero via. Et quarta petia jacet in gazolo. A meridie. via. A sero heredes Widonis Albertoni. Et alia petia jacet in maren. A monte dicta ecclesia. A sero dominus oprandus de martinengo. Et item una petia ad stratam sancti martini. A sero dominus spalla de martinengo. A monte strathella A merid. bulpus de herbusco. Et item una petia terre prative ad carpeneam. A mane via. A sero olivum. A monte heredes quondam domini Alberti de paterno. Et Item una petia terre que jacet ad cisternam. A sero filii pome. A mane bellonus. Et Item una petia que jacet ad viam uradi. A sero via. A monte bulpus. Et Item una petia que jacet in carpeneda. A merid. filii pome. A sero via. Et Item una petia terre que jacet ad viam de sancto firmo. A mane heredes quondam zauni de garbagnado. A merid. ecclesia de claris. Et item una petia que jacet ad stratam brixianam. A sero bozii. A monte suprascripta strata. Et Item una petia terre que jacet ad dossos. A monte et a merid. ecclesia de rudiano. A mane via. Et item unum sediminum quod jacet ad castrum quod est. viij. tabul. Et Item unum sediminum in burgo prope fossatum.

Castellinus filius quondam Lafranci andree de ru-

diano . qui juravit die jovis . vi . intrante aprili . mandato potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum . et specialiter super his cavethis quos tenet a comuni brixie et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit juramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani mediam cavetham rudiani . quam se dicit emisse a domino cavethasole de pontolio et honorem illius medie cavethe . pro qua dicit se habere omnes infrascriptas petie terre . In primis quidem unam petiam terre sedimate que jacet in castello de rudiano . Et Item unam petiam terre que jacet in nemoribus de sancta maria coheret . ei . A merid . domin . Ugo . A mane mazaferus . A monte heredes lotherengi de martinengo . Et item unam petiam terre que jacet in gazolo . A mane riva . A merid . heredes girardi de pontolio . A sero via . Et Item unam petiam que jacet super ripis . A mane heredes quondam domini oprandi de martinengo . A sero militer et A merid . via . Et item unam aliam petiam terre que jacet in fruschera . A mane martinus de la turre . A sero savarisius de puteo . A monte heredes gratiadei lucari . Et item unam aliam petiam terre que jacet in buscho brunono . A mane dictus savarisius . A monte illi de turbiado . A sero comes de logrado . A merid . heredes suprascripti lotherengi . et quam predictam consignationem fecit lafrancus quondam patris ejus et ipse castellinus eam in omnibus confirmavit .

Et Riboldus filius quondam lantelmi de burghesis de rudiano . qui iuravit die jovis . vi . intrante aprili . mandato potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit juramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani quartam partem unius cavethe de rudiano et honorem illius quarte . quam emit alusco de puteo pro qua habet omnes suprascriptas . petie terre . In primis quidem unam petiam terre que jacet ubi dicitur ad cesam lini . A merid . via . A sero heredes girardi de pontolio . A mane emptor . Et item ad ripam duo plodia . A monte via . A sero ripa . Et Item unum plodium . in prato sancti martini . A mane via . A merid . dominus petrus de turbiato . Et Item . lxxv . tabul . terre que jacent in froschera . A monte . et A mane petrus panizia . Et item medium plodium in prato zenato . A sero via . A monte pratum . Et item dicit ipse riboldus dictum lantelmum patrem suum emisse . lxxx . plod . terre a domino oberto de brembio . et quam dicti fuisse deacquisto sancti martini . A mane gaudinus . A merid . via . Et item dicit se emisse unum plodium et dimid . terre a domino Ugolino de pompiano . A mane martinus . A sero heredes domini Lotherengini .

Et quam predictam consignationem fecit dictus riboldus confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potest . comunis brixie .

Et Richelbonus clericus ecclesie sancte marie de rudiano sacramento astrictus die lune tercio . intrante aprili mandato potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie . et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit juramento se tenere et possidere pro comuni brixie . de cavethis rudiani unam cavetham rudiani et honorem illius . pro qua cavetha dicta ecclesia tenet et habet omnes infrascriptas petie terre . jacentes in territorio rudiano . Videlicet unam petiam terre que jacet ad closettum . A mane venturinus andree . A merid . heredes lotherengini . Et Item unam petiam ad pratum milini . A mane dominus boninconter de cocallio . A merid . heredes girardi de pontolio . Et Item unam petiam A mane via . Et Item unam petiam ad gazolum . A mane illi de paterno . Et Item unam petiam ad stratellam . A mane via . Et item unam petiam terre in dicto loco . A meridie via . Et item unam petiam in froscheta . A monte heredes Watii . Et Item unam petiam terre in pratis de ceneris . A monte via .

Et Item unam petiam ad viam sancti martini . A monte . et A mane via . Et Item unam petiam ad viam cornelli . A mane heredes buie .

Et quam predictam consignationem fecit dictus richelbonus confirmando in omnibus . et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis . comunis brixie .

Et Rambertinus filius quondam domini Ugonis de martinengo qui juravit die sabbati . xiiij . exeunte martio mandato . potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit juramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani . medietatem unius cavethe et honorem eius pro avo suo .

Item unam aliam cavetham et honorem ejus quam emit a domino Lotherengino de martinengo . Item unam aliam cavetham et honorem ejus quam emit ab heredibus domini calapini . Item tres partes cujusdam alterius cavethe et honorem earum quas emit a panitia . et que fuerunt uldekeri de claris . et de quibus cavethis dicit se habere infrascriptas . petie terre et ficta . Videlicet unam petiam terre in brayda A mane via . A merid . illi de sancto Andrea . Et item unam petiam terre partim vidatam et partim prativam . que reddit fictum . xxx . quart . milii . A mane via . A sero flumen . A meridie vitalis de alchaldis . Et item unam petiam terre que reddit fictum . xii . quart . milii . A mane via . et A merid . otonellus . Et item unam petiam terre que jacet ad gazolum . A mane via . A merid . heredes Widonis de pompiano . Et item duo plodii terre ad froschetam . A monte lotherenginus . Et Item unam petiam terre ad froscheram . A merid . via . Et Item unam petiam terre in caracoa . A merid . via . Et Item unum mo-

linum ad portam . Et Item duo plodio terra que reddit fictum . iii . imper . A mane flumen . A sero via . Et Item unum ad sanctam mariam . A mane via . A sero olivum . Et item unam petiam terre vidatam jacentem ad burgettum . A monte fossatum . A sero via . Et quam consignationem fecit dictus rambertinus confirmando in omnibus et per omniam aliam consignationem quam fecit dominus Vgolinus de ipsis cavethis comunis brixie tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestas comunis brixie.

Et Dominus bertolameus de puteo qui moratur in loco herbuschi sacramento astrictus . die sabbati xiiii . exeunte marci designare in totum quod habet de cavethis rudiani . dicit et designat se habere medietatem honorem unius cavethe rudiani . quam medietatem donna palmera uxor sua emit ab extimatoribus comunis brixie de bonis domini alberti de cocalio . et de qua medietate illius cavethe dictus dominus bertolameus dicit se habere omnes infrascriptas petie terre videlicet . Et unam petiam terre que jacet ad stratam . cui coherentie A mane jacobus blanci . A sero Albertus borella . Et item unam petiam terre jacentem ad froscheram . A mane via et item sedimen in castro rudiani . et sunt omnes predictae petie terre in territorio rudiani . Et quam predictam consignationem fecit dictus bertolameus confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestas comunis brixie.

Et dominus bulpus de puteo de herbuscho qui iuravit die sabbati . xiiii . intrante januar . mandato potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis quas tenet a comuni brixie et pro comuni in loco et territorio . et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani pro se et domino fratre suo et domino multono ejus nepote honorem unius cavethe et pro illa cavetha habent omnes infrascriptas cavethas iacentes in loco et territorio de rudiano . quas pater eorum eis dimisit . In primis quidem duo plod . terre que iacet ad gazolum . A mane via . A merid . albertus de cocalio . A monte gonselmus . Et item duo plod . terre que iacet ad crevacorum . A mane oricus de casevico . A sero comfanonus . Item unum plod . terre que iacet ad cesam attolini . A mane sancta maria de rudiano . A sero martinus mine . A monte abiaticus Waconis . Et item duo plodia terre que iacet ad stratam brixianam . A merid . girardus de claris . A monte albericus de puteo . Et Item unum plodium terre de subtus stratam . A mane heredes aiulfi de cocalio . A sero illi de paterno . A monte zorcus de mologno . Et item duo plodia terre que iacet subtus froscheram . A mane illi de paterno . A meridie heredes girardi de pontolio . A sero oricus de casevico . Et Item duo plodia terre que iacet ad viam de claris . A mane via . A merid . bellamicus . A monte pertherzanda . Et item duo plodia terre que jacet ad runcaiam que reddit fictum . viii . quartas milii predictis dominis . Et item

duo plodia terre que jacet ad ulmesellum . A mane heredes ognabeni ferarii . A merid . via . Et Item vii . pertices terre que jacent ad froschetham ⁽¹⁾ . A monte bertolameus de claris . A merid . domin . boninconter de cocalio . Et Item tria plodia prati ad lammas folie . Et item duo plodia prati in pratis sancti martini . Et Item duo plodia buschi in buscho brunono . Et item unum sedimen in burgo et duo in castro .

Et quam predictam consignationem fecit dictus dominus bulpus confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie . tempore regiminis domini de petra sancta olim potestas comunis brixie.

Et dominus iohannes ronzonus de paratico qui moratur in loco Rudiani . qui iuravit die jovis . vi . intrante aprili mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et juribus earum . et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie . et pro comuni brixie in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani . Unam cavetham et honorem ejus pro qua habet et tenet omnes infrascriptas . petias terre iacentes in territorio Rudiani . in curte de claris et corvigiani . In primis quidem unam petiam terre prativam que est unum plodium que jacet in curte rudiani ad runcum statarium . A mane Wasum molendini que fuit quondam oprandi . A merid . zanebonus absaloni . Et item unam petiam terre aratorie ad crevacorum quam tenet Vitalis d'Alcardis . pro viii . quartis milii . A mane zucca de gambaronibus . A merid . Nantelminus burche . Et Item unam petiam terre que iacet ad strathellam que est duo plodia . quam tenet ospinellus ad fictum pro . v . quartis milii cum duobus aliis plodiis terre aratorie que jacet in dicta hora . cum supra dictis duobus plodiis . A mane savarisius de puteo . A merid . heredes quondam bertavelli . Et Item unam petiam terre aratorie ad zustrinam quam erat solitus tenere massolus pro tribus quartis milii . A mane heredes quondam zanolini . A merid . dominus Ugo de martinengo . Et Item duo plodia terre ad strathellam brixianam . A mane iohannes tuiani . A monte strata . Et Item duo plodia terre aratorie que iacet addossos . A mane martinus burge . A monte dominus bulbus de puteo . Et Item duo plodia terre aratorie que jacet in froschetham . A mane et a monte zucca . Et Item duo plodia in contrata runchi stararii de terra aratoria . A mane heredes domini girardi de pontolio . A sero . Via . Et Item duo plodia terre que iacet ad gazolum . A sero catanji de martinengo . Et Item duo plodia terre ad argarum . A mane via . A monte dominus Ugo de martinengo . Item duo plodia terre aratorie ad viam zurzis . Et item unum sedimen in castro . A mane via . A sero murus castri . A monte heredes quondam domini Alberti de paterno .

Et quam predictam consignationem fecit predictus dominus iohannes ronzonus confirmando in omnibus

(1) Si trova scritto *Froscheram* e *Froschetham* in ambidue i Codici.

et per omnia aliam consignationem quam fecit dominus guielmus domini ottonis de paratico de ipsis cavethis comuni brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potest . comunis brixie .

Dominus iohannes novellus filius quondam domini Uberti de brembio qui moratur herbusco qui iuravit de sabbati . xii . exeunte . madio mandato potest . dicere veritatem super predictis cavethis quas tenet a comuni brixie , et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie . de cavethis rudiani duo capita et honores illorum pro quibus habet infrascriptas petias terre . Videlicet unam petiam terre que iacet ad viam de claris . A mane januarii , A sero gavacinus . Item unam aliam petiam terre que iacet ad viam toguste . A mane via . A sero ianuarii . A monti filii quondam salvatici . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad runcos sancte marie . A mane episcopatus brixie . A sero ollium et reddit fictum . xxvi . denar . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad laummas . A mane et A sero aqua . Et Item unam petiam terre sedimate que iacet in burgo rudiani . A mane et A sero aqua . Et Item unum sedimen in castro rudiani .

Et quam predictam consignationem fecit dictus dominus iohannes confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie . tempore domini pagani de preda (sic) sancta olim potestatis comunis brixie .

Et samuellus de herbuscho . qui iuravit die iovis . vi . intrante aprile . mandato potestat . dicere veritatem super predictis cavethis comuni brixie . et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas dominos amathus de daniottis clericus de herbuscho olim a comuni brixie consueverat tenere . et quas eidem samuello vendidit que sunt in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani . medietatem unius capitis de honoribus et tensis . et octavam partem cuiusdam alterius capitis de honoribus et tensis . et quos honores et ipsas tensas dicit suprascriptus amatus se emisse aliono de puteo et a bertolameo de claris . et ab oldechero . et a iohanne filio predicti oldekeri . et a iohanne lucie de loco rudiani . et de quibus dicit se habere . iij . suprascripta et pro medietate cuius capitis dicit se habere et tenere omnes infrascriptas petias terre iacentis in loco et pertinentia de rudiano . In primis quidem unam petiam terre que iacet ad strathellam . coherentie ei heredes oprandi de pontolio . A merid . via . Et item unam petiam terre que iacet ad froschetham . A mane dominus boninconter de cocalio . A merid . via . Et Item petiam unam terre que iacet in eadem hora . A mane panicia . A sero ottonellus de natalibus . Et Item unam petiam terre que iacet ad cisternam . A mane iohannes bulle . A merid . dominus de martinengo . Et item unam petiam terre que iacet ad froschetham . A sero filius ramosii . A monte iohannes bulle .

Et item unam petie terre que iacet ad ulmesellum . A merid . bele . A mane iohannes lay . Et Item unam petiam terre que iacet in eadem hora . A monte dominus savarisius de puteo . A merid . via . Et item unam petiam terre que iacet in caracoa . A mane gnabenus buzii . A sero butesi . Et item unam petiam terre que iacet ad stratam . A mane matheus viviani . A monte bellem . Et item unam petiam terre que iacet ad ulmesellum . A mane panitia . A monte via . Et Item unam petiam terre que iacet ad nussettam . A merid . iohannes basi . A monte fasani . Et item unam petiam terre que iacet in agirola . A mane via , A sero heredes berardi mathasche . Et item unam petiam terre ad viam garbagnati . A monte monpislerus . A sero camisia . Et item unam petiam terre que iacet ad carpenthum . A mane A zuchella . gambaroni . Et item unam petiam terre que iacet ad zustrinam . A sero girardus treci . A monte acorinus . Et item unam petiam terre que iacet ad pratum sancti martini . A mane via . A sero flumen . Et Item unam petiam terre que iacet ad viam Uradi , A sero via . A monte heredes lachi . Et Item unam petiam terre que iacet ad viam de claris . A mane cori . A monte antelmus burghe . Et item unam petiam terre que iacet ad viam . . . . . A sero via . A monte heredes viviani albrici . Et Item unam petiam terre ad stratam . A mane tigazius . A merid . vivianus . Et item unam petiam terre que iacet in brayda . A mane rizius . Item unam petiam terre ad pratum sancti martini . A mane via . A sero flumen . Et Item unam petiam terre que iacet ad strathellam . A mane et a sero martinus burche . Et Item unam petiam terre que iacet . . . . . A mane et a sero olivum . Et Item unam petiam terre ad frascetham . A mane ottonellus . A sero albertus ferarii . Et Item unam petiam ad dossos . A monte savarisius de puteo .

Et quam predictam consignationem fecit dictus samuellus confirmando in omnibus et per omnia consignationem quam fecit dominus amatus de daniottis clericus de herbuscho de ipsis cavethis comunis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis comunis brixie .

Et Dominus Antonius filius quondam domini girardi de rudiano qui iuravit . . . . . mandato potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie . et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie unam cavetham et honorem eius pro qua cavetha designat omnes infrascriptas petias terre . In primis unum sedimen in castro rudiani .

Et Item unam petiam terre que iacet in gazolo . A sero dominus savarisius de puteo . A monte dominus monpislerius .

Et Item unam aliam petiam terre aratoriam iacente in dicta contrata ibi prope . A monte heredes quondam dultii de pontolio . A mane dictus dominus monpislerus . A merid . heredes quondam domini girardi de pontolio . Et Item unam petiam

terre aratorie que iacet ad dossos . A sero martinus rangonus . A mane zanebonus boiera .

Et Item unam petiam terre iacente ad fraschetum . A merid . via . A sero botesinus . Et Item unam petiam terre que iacet in griolo . A merid . heredes quondam iohannis ienerii . A monte heredes petercani rivane . Et Item unam petiam terre que iacet ad viam de ligostam . A sero savarisius de puteo . A monte laurentius bulla .

Et quam designationem predictam fecit dictus dominus Antonius confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestat . comunis brixie .

Et Donna libera uxor quondam comitis de lago grado que iuravit die sabbi . xiiij . intrant . ianuario mundato potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis de rebus et iuribus earum specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brix . pro comuni in loco et territorio et . curte et pertinentia . rudiani . que dixit iuramento se tenere et possidere totum id quod quondam comes de lago grado vir eius tenebat . Videlicet unum caput . et illud capite dicit se habere fictum annuatim x . sextaria millii ad sextaria brixie minus una quarta vel una quarta plus et tres soldos imper . et vii . imper . de denar . ex illis terris dicti capitatis ab illis hominibus qui tenent illas et dicit se non habere cartam attestatam ex illo ficto . nomina quorum hominum qui tenet illas terras dicit se nescire .

Et quam predictam consignationem fecit dicta donna libera confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem qua fecit quondam comes vir suus . de ipsis cavethis communis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta . olim potestatis . comunis brixie .

Et dominus oprandus filius domini caponini de comezano qui iuravit die mercurii . xv . intrante martio . mandato potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie . et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani honorem et tensam et correcturam de uno capite . et pro quo capite dicit se habere . et possidere duas tabulas et dimid . sediminis in castro rudiani . A mane et A merid . via . A sero dominus albertus de cocalio quod sedimen et dictum honorem et ipsam tensam et curethuram dictus dominus caponinus pater quondam prefati domini oprandi emit a domino iacobò filio quondam domini oddonis de capriolo . Ut continetur in quodam instrumento confecto a petro notario . die mercurii tercio intrante aprili sub millesimo . CC . secundo indictione quinta .

Item dicit iuramento infrascriptus oprandus et designat se habere et emisse totum id quod habebat Ugolinus filius quondam domini Widonis de pompiano et dominus petrus frater suus . videlicet . unam cavetham pro qua habet totum infrascriptum potherum , quod totum potherum designatum fuit

per sacramentum per antelmum burke . et Widonum . et per petrum panicie . et per bononum et per morum eiusdem loci . In primis quidem duo sedimina in castro rudiani . Et Item unam petiam terre que iacet in gazolo . A mane via . A monte boninconter . Et item unam petiam terre iacentem in eadem . A mane via . A merid . dominus Ugo de martinengo . Et item unam petiam terre . A monte fossatum . A sero domini boninconter de cocalio . Et Item unam petiam terre que iacet ad dossos . A mane dominus petrus de turbiado . A monte martinus de lature . Et Item unam petiam terre que iacet ad dossos . A mane heredes quondam domini lotherengi . A monte dominus savarisius . Et item unam petiam terre . A sero froschetta . A monte via . A mane dominus amatus clericus . Et Item unam petiam terre que iacet ad cisternam . A mane antelmus burche . A merid . heredes quondam domini lotherengi . Et Item unam petiam terre de super cisternam . A sero et a monte iohannes de lodo . Et Item unam petiam terre ad via de gnammis . A sero via . A monte bassi heredes . Et item unam petiam ad viam sancti martini . A monte via . A sero galuffa . Et Item unam petiam terre in brayda balzana . A mane via . A sero girardus tretii . Et Item unam petiam terre apud viam sancti firmi . A monte via . A sero garuffa . Item unam petiam terre . A monte sancti firmi . A mane via . A merid . dominus imbertus . Et item unam petiam terre de super strathellam . A monte et a sero dominus Savarisius .

Et Item dicit sacramento infrascriptus dominus oprandus et designat se habere et emisse totum id quod dominus martinus de lature tenebat a comuni brixie in territorio de rudiano . Videlicet . mediam cavetham quam dedit in partem iohannino filio suo quem emancipavit eum . ut continetur in quodam instrumento confecto a girardo teyee . notario . die iovis . iiij . exeunte novembr . sub millesimo . CC . xxxj . Indict . iiij . pro qua media cavetha . ipse dominus martinus dicit dictum iohanninum filium suum habere totum infrascriptum potherum iacens in loco rudiani . In primis unum sedimen in castro rudiani . Et item unam petiam terre ad sanctum martinum . cui coheret a monte et a sero via . Et item unam petiam terre in pratis sancti martini . cui coheret a mane dominus boninconter de cocalio . a sero martinus botesinus . Et item unam petiam prati ad buschum bruthonum . A mane heredes lotherengi de martinengo . A sero Antelmus burke . Et item unam petiam terre ad viam sancti martini . cui A mane greppus marchese . A sero via . Et Item unam petiam prati ibi prope cui . A mane via . A sero bellinus . Item unam petiam terre in froschetta cui . A mane zanellus de calcinado . A sero savarisius de puteo . Et Item unam petiam terre prope fossatum burgi . A mane greppus botaiani . A sero via . Et Item unam petiam terre in busco sancte marie cui . A mane flumen . A sero fontanelle . Et Item unam petiam terre in hora sancti firmi . Et Item unam petiam terre ad nuxetam . Et item unum sedimen in burgo . A monte

via A sero andriolus berardi. Et Item unam petiam terre apud burgum de rudiano. filius bonacose. A sero dominus Ugo de martinengo. A merid. iohannes de lacu.

Et quam predictam consignationem fecit dictus dominus oprandus confirmando in omnibus et per omnia consignationem per eum factam et consignationem quam fecit Ugolinus filius quondam domini Widonis de pompiano. et illam quam fecit dominus martinus de lature. de ipsis cavethis comunis brixie. tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potest. comunis brixie.

Et brixianus filius domini sangiguerre de pompiano qui iuravit die iovis. xvi. intrant. martio. mandato potestatis. dicere veritatem super predictis cavethis quas tenet a comuni brixie. et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani. qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani et unum sedimen in castro rudiani. A mane et A monte murus castri.

Et quam predictum consignationem fecit dictus brixianus confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie. tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestat. comunis brixie.

Et Dominus Amaltheus quondam domini Alberti de paterno. qui iuravit. die iovis. xvi. intrante martio. mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum. et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie. et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani. qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani. unum caput honoris Rudiani. et pro capite tenet omnes infrascriptas petias terre iacentes in territorio. In primis quidem unam petiam terre prativam et vidata que iacet ad carpenetham. A mane via. A meridie dominus monpislerus de paterno. Et item unam petiam terre aratorie. terre que iacet in crevacoro. A mane Albertus quondam Alberici. A sero boia. Et item unam petiam terre aratoria. que iacet ad froschetam. A merid. falconerius. A monte Albertus ferarius. Et item unam petiam terre aratoria. que iacet ad viam de aguzano. A monte et A merid. fossatum.

Et Iohannes bulla de rudiano qui iuravit die martis secundo intrante madio. mandato potest. dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie. et pro comuni in loco. et territorio. et curte. et pertinentia rudiani. qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comunis brixie de cavethis rudiani. et emisse totum potherum quod fuit domini mayfredi de pompiano. ut continetur in quodam publico instrumento a martino de rudiano. notar. facto sub millesimo. CC. xxxvii. Indictione x. Videlicet unam cavetham pro qua habet totum infrascriptum potherum quod designatum fuit per sacramentum per antelmum burche. et per Widinum et per petrum paniziam et per eorum omnes de

rudiano. In primis quidem in castro rudiani duo sedimina. Et item sedimen in burgo rudiani. A mane terralium. A sero via. Et Item duo plodia terre. A mane ripa. A merid. marianus. Et Item ad buschum martini. duo plodia de busco. Et Item unam petiam terre apud fossatum burgi. A mane savarisius de puteo. A merid. girardus tretii. Et Item unam petiam terre que iacet in eadem hora. A mane savarisius de puteo. A sero via. Et Item unam petiam terre que iacet ad stratam brixianam. A monte strata. A mane heredes botelle. Et Item unam petiam terre de super burgo. A mane heredes quondam domini Widonis. A merid. januaris. Et Item unam petiam terre in runco cenato. A mane via. A merid. Albertus de sarasino. Item unam petiam terre que iacet ad carpene-tam. A mane via. A monte heredes quondam domini lotherengi. Et Item unam petiam terre que iacet in eadem hora. A mane via. A meridie Widonis. Et item unam petiam terre que iacet in eadem hora. A mane et A sero via. Et item unam petiam terre que iacet ad Wasos. A mane aqua. A merid. fossatum. strate.

Et quam predictam consignationem fecit dictus iohannes bulla. confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem quam fecit dominus mayfredus quondam domini redulfi de pompiano de ipsis cavethis comunis brixie. tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestat. comunis brixie.

Et Bertolameus filius quondam alberti sarasini. notar. qui iuravit die mercurij. xv. intrante martio. mandato potestatis. dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie. et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani. qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani. unum caput et tres partes alterius capitis de honoribus terre rudiani. pro quibus honoribus habet omnes infrascripta petie terre. In primis quidem unam petiam terre que iacet in gazolo. A mane domini Widonis de pompiano. A merid. heredes domini oprandi de pontolio. Et Item unam petiam terra prativam que iacet in curte de errolis. cui A mane bucafolli de claris. A merid. aqua de tribus partibus cuius redditur fictum. xviii. imper. a bonetto bulla. Et Item una aliam petiam terre ad pratum cenatum. cui A merid. laurentius bulla. A sero via. Et item unam aliam petiam terre que iacet ad secundum firmum. A mane heredes domini. acursi de puteo. A merid. domini episcopi. A sero dominus petrus de turbiado. Et Item unam aliam petiam que iacet in eadem hora cui coheret. A mane bertolamei de claris. A merid. via. A sero heredes domini bertrami saginguerre. Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad viam sancti firmi. cui A merid. heredes ambrosii pegerarij de garbagnado. A sero gislei de eodem loco. Et Item unam petiam terre que iacet ad strathellam. A mane heredes quondam domini montenarii de pontolio. A merid. via. Et Item unam aliam petiam ibi prope in eadem contrata. A mane sancta maria de rudiano. A merid. dicta strathella. Et Item

unam petiam terre aratoriam ad pratum sancti martini . A mane via . A merid . dominus petrus de turbiado . Et Item ad strathellam . medium plodium . A mane heredes alberti mafei . A merid . heredes domini girardi de pontolio . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad zustrinam . A mane via . A merid . heredes iohannis de garbagnado . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad noxettam . A mane iohannes vitalis . A merid . monasterium sancti laurentii . Et Item unam aliam petiam terre prative que iacet in prato cenato . A mane et A merid . bertolameus de claris . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad viam garbagnati . A mane via . A sero ripa . Et item unam aliam petiam terre que iacet ad stratham brixianam . A mane savarisius . A merid . via . Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad froschettam . A mane froschetta . A monte via . Et Item in eadem contrata medium plodium . A monte bulla . A meridie panizia . Et Item unam aliam petiam terre que iacet in gazolo sive ad runcum sterarium . cui A merid . panizia . A mane heredes peterboni martelli . In quibus istis tribus petiis terre habebat constantinus de puteo quartam partem . Item nonam partem unius petie terre pro indiviso iacentis in contrata sancti martini . cui de super totum . A mane dominus Albertus de cocalio . A merid . via . Et item unum sedimen in castro rudiani .

Et quam predictam consignationem fecit dictus bertolameus confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem quam fecit albertus quondam pater eius de ipsis cavethis comunis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta . olim potestatis comunis brixie .

Dominus Albertus de yseo . nomine et vice heredum quondam domini petri de turbiado qui iuravit die mercurii tercio exeunte martio . mandato potestatis . dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum . et specialiter super his cavethis quas suprascripti heredes tenent a comuni brixie . et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . Unam cavetham rudiani quam dicit debere esse xxxvi plodia et de qua cavetha dicit eos non habere cartam attestatam . et pro qua cavetha dicit eos habere omnes infrascriptas . petias terre iacentes in territorio rudiani . et de una parte illarum dicit eos habere lv . quartas millii . et v . sold . imper . et dimid . in denar . ficti et suam partem honorum illius loci . In primis . Et duo plodia terre que iacet ad cantarana . A mane via . A sero heredes quondam domini tancredi de puteo . Et Item duo plodia terre que iacet ad certum peterzanum . A monte heredes caponini . A sero heredes regolati de puteo . A monte via de garbagnado . Et item duo plodia terre que iacet in vallis bletis . A mane via . A merid . herede alberti de cocalio . A sero heredes Widonis de pompiano .

Et Item duo plodia terre que iacet ad strathellam . A mane ecclesia de rudiano . A merid . et A sero via .

Et item duo plodia terre que iacet de super strata brixiana . A monte beldonus de garbagnado . A sero via . A merid . heredes dom . oprandi de martinengo .

Et Item unum plodium terre que iacet . A merid . parte strate brixiane . A mane illi de paterno . A merid . heredes alberici de puteo . A sero heredes castellani de pontolio .

Et Item duo plodia terre que iacet prope burgum . A mane parte . A mane heredes iohanni de turbiado . A merid . heredes alberici de claris . A monte heredes gratiadei de paterno .

Et item duo plodia terre que iacet de super stratham brixianam . A mane via de sancto martino . A merid . strata . A sero heredes girardi de pontolio . A monte heredes domini monaci de martinengo .

Et Item duo plodia terre que iacet in brayda bulzano . A merid . heredes inverardi de pompiano . A sero heredes tancredi de puteo .

Et Item duo plodia terre que iacet . A mane parte sancti firmi . A mane heredes tancredi de puteo . A merid . illi de paterno . A monte via .

Et Item medium plodium terre que iacet ad viam da claris . A mane heredes vitalis bulle . A sero pratarius . A monte heredes albrici de claro .

Et Item unum plodium et dimidium terre . A mane via de Urado . A merid . heredes inverardi de pompiano .

Et Item tria plodia nemoris in carpeneda . A merid . ecclesia sancte marie de rudiano . A sero . et A monte . illi de paterno .

Et Item unum plodium terre de super burgum rudiani . A mane martinus gambaronus . A sero via de Urado .

Et Item unum plodium terre que iacet de subtum ripam de cerretina . A mane heredes domini comfanoni de niardo . A merid . clarus lafranci .

Et Item unam petiam terre ad viam de urado . A mane . et meridie Vitalis bulle .

Et quam predictam consignationem fecit dictus dominus Albertus vice et nomine heredum quondam petri de turbiado . confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem quam fecit dominus petrus de turbiado de ipsis cavethis comunis brixie tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis comunis brixie .

Et Dominus facinus de turbiado qui iuravit die mercurii tercio exeunte martio mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie . unum capud et dimidium in loco rudiani . pro quo habet omnes infrascriptas . petie terre et honorem earum . in simul cum domino giroldo filio quondam domini lanteri de turbiado . iacentes in loco et territorio . In primis .

Et unam petiam terre que iacet ad runcos sancte marie . coher . ei A mane heredes quondam domini ⁽¹⁾

(1) Qui al Codice manca un quaderno , cioè otto carte che sono sedici pagine , le quali fortunatamente esistono nel Codice n. 1 a fol. cclxviii , recto , e dalla linea 95 in avanti ho continuata la trascrizione .

Lotherengi . A sero aqua . que reddit fictum . xv . imper.

Et Item unam petiam terre iacentem in dicta contrata . A mane filii quondam Alberti maphei . A sero Lafranci et reddit fictum . xi . imper.

Et Item unam aliam petie terre que iacet in dicta contrata . A mane lanfrancus Andree . A merid. omebonum buzij . et reddit fictum . xi . imper.

Et Item unam petiam terre in dicta contrata . A mane aqua . A meridie macaferno ferarius et reddit fictum . xxii . imper.

Et Item unam petiam terre ubi in pratis sancti martini . A mane dominus boninconter de cocalio . A merid. ecclesia sancte marie de rudiano . et reddit fictum . viiiij . quartas milij.

Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad stratam brixianam . A mane filius beldoni . A sero ambrosius buzii . et reddit fictum viii . quartas milij.

Et Item unam petiam terre que iacet in dicta contrata . A merid. strata brixiana . A sero Camisia et reddit fictum quatuor quartas milij.

Et Item unam petiam terre que iacet ubi dicitur ad ulmezellum . Coherentie ei a monte filii quondam uberti bulle . A merid. petrus panicia et reddit fictum quatuor quartas milii.

Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad viam de grâmmis . A mane et A merid. via et reddit fictum tres quartas milii.

Et Item unam aliam petiam terre sedimate que iacet in burgo rudiani . A merid. et A mane via et reddit fictum x . imperial.

Et Item unum sedimen in Castro Rudiani.

Et quam predictam consignationem fecit dictus dominus facinus pro se . et domino Giroldo confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eos factam de ipsis cavethis comunis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis comunis brixie.

Et Dominus petrus filius quondam domini jacobi de trenzano qui iuravit Die mercurii . xv . intrante martio . mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum . et specialiter super hiis cavethis quas tenet a comuni brixie et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento . se tenere . et possidere pro comuni brixie de Cavethis rudiani . Unam Cavetham seu unum Capud in loco rudiani . pro qua vel pro quod habet omnes infrascriptas petias terre et honorem earum . Videlicet.

Et unam petiam terre que iacet ad buscos sancte marie . Coheret ei a mane via . A sero olivum.

Et Item unam petiam terre ubi dicitur ad dictos buscos . A mane aqua . A sero via.

Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad cantaranam . A mane via . A sero dominus episcopus .

Et Item unam petiam terre ubi dicitur a mane burgum . Coheret ei a sero via . A mane dominus Savarisius de puteo.

Et Item unam aliam petiam terre ubi dicitur ad viam sancti martini . A mane dicta via . A sero Gandinus.

Et Item unam petiam terre que iacet ubi dicitur ad dossos . A mane burkesij . A sero filij quondam domini omneboni matelli.

Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad froschettam . A mane albrichoni . A sero fulcerius daytonis.

Et Item unam aliam petiam terre que iacet ad viam sancti martini . A mane dominus Spalla de martinengo . A sero dicta via.

Et Item unam aliam petiam ubi dicitur ad largarum . A mane dominus ugo . A sero iohannes otte.

Et Item unam aliam petiam terre ubi dicitur ad viam de claris . A mane Bonomus gastoldus . A sero Maurus malgarite.

Et item unam aliam petiam terre que iacet ad stratam brixianam . A mane . et A meridie dominus lotherengus de martinengo.

Et Item unum sedimen in burgo rudiani . A mane et A sero via . Et Item unum sedimen in castro rudiani . A mane via . A sero murus castris.

Et quam predictam consignationem fecit dictus dominus Petrus confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie . Tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis comunis brixie.

Et Dominus Savarisius de puteo qui iuravit . Die Lune . xii . exeunte marcio . mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et iuribus earum . et super hiis cavethis quas tenet a comuni brixie et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis Rudiani tria Capita de honoribus rudiani . pro quibus habet et tenet omnes infrascriptas petias terre . In primis quidem.

Et unam petiam terre que iacet in curte rudiani ubi dicitur in carpenetham . A mane aqua a sero via.

Et item unam petiam terre que iacet in eadem contrata quam tenent filii quondam zanoni . Coheret ei A mane heredes quondam Widonis de pompiano . A sero filiis ritii.

Et item unam petiam terre quam tenet bassi . A monte via . a sero similiter via .

Et Item unam petiam . A monte laurentius A mane filii oprandi de pontolio.

Et item unam petiam terre que iacet ubi dicitur ulmus . A merid. et A sero filii oberti bulle.

Et item unam petiam terre . Coheret ei a merid. heredes domini lotherengi . A monte iohannes . vitalis .

Et Item unam petiam terre quam tenet reoldinus . A mane via . A meridie martinus de lature.

Et Item unam petiam terre que iacet ubi dicitur in froschetha . A mane via . A sero froschetta.

Et Item unam petiam terre quam iacet ad stratam brixianam . A mane panizia . A monte strata.

Et Item unam petiam terre de subter stratam .
A sero Wido forti . A merid. ecclesia sancte marie.

Et Item unam petiam terre quam tenet martinus
rangono . A sero spalla . A meridie filium quon-
dam girardi de pontolio.

Et Item unam petiam terre quam tenet braga .
Coheret ei a mane lafrancus andree . A monte he-
redes Wasonis.

Et Item unam petiam terre quam tenet Wenturi-
nus andrea . Coheret ei A merid . stratella . A sero
ecclesie sancti andree .

Et Item unam petiam terre que iacet ad viam
de sancto martino . A mane via . A meridie heredes
lotherengini.

Et Item unam petiam terre que iacet in eadem
contrata . A monte rothurus . A sero omenbonum
Butii.

Et Item unam petiam terre quam tenet ospi-
nellus . A meridie filii ritii . A sero via.

Et Item unam petiam terre quam tenet rutherus .
A merid . et A sero filii pomme .

Et Item unam petiam terre quem tenet vitalis
alerande . A mane via . A sero aqua .

Et Item unam petiam terre quam tenet filii
iohannis ienuarii . A mane et a monte via.

Et Item unam petiam terre que iacet in Gazolo .
A mane ecclesia sancte marie . A sero heredes lo-
therengi.

Et Item unam petiam terre quam tenet Sclu-
zerius . A mane dominus . Ugo . A sero heredes lo-
therengini.

Et Item unam petiam terre que iacet in ronchis .
A merid . et A monte panizia.

Et Item unam petiam terre que iacet ubi prope
quam tenent Civethini . A sero via . A meridie
omenbonum buzii.

Et quam predictam consignationem fecit dictus
dominus Savarisius . Confirmando in omnibus et per
omnia aliam consignationem per eum factam de
ipsis Cavethis comunis brixie . Tempore regiminis
domini pagani de petra sancta olim potestatis co-
munis brixie.

Et Dominus Boninconter de cocalio . qui iuravit
Die lune . xiii . intrante marcio . mandato potestatis
dicere veritatem super predictis Cavethis et rebus
et iuribus earum . et specialiter super hiis cavethis
quas tenet a comuni brixie . et pro comune in loco
et territorio et curte et pertinentia Rudiani . Qui
dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni
brixie de cavetis Rudiani . Unam cavetham et hono-
rem eius . pro qua habet omnes infrascriptas petias
terre iacentes in territorio de rudiano . In primis
quidem.

Et unam petiam terre quam tenet teutaldus filius
picenelli . de qua reddit fictum vi . sold . A mane
via . A merid . Wido de lafranciis . et iacet in con-
trata ubi dicitur ad moscolum.

Et Item unam petiam terre que iacet ad san-
ctam mariam de busco . quam tenet panizia . de qua

reddit fictum . iii . sold . et i . denar . A merid . ven-
tura de cyvethinis . A monte via.

Et Item petiam terre que iacet in runchis de
qua reddit fictum rivani . xxii . imper . A sero olium .

Et Item unam petiam terre que iacet in dicta
contrata . de qua reddit fictum Stornelli et fratres .
iii . sold . imper . A mane aqua . A sero via .

Et Item duas petias terre que iacent in prati
sancti martini quas tenent lanfrancus de burga et
nantelmus et de quibus redditur ei fictum . v . imper .
Coherentie A sero olium . A meridie heredes dicti
lafranci . Coherentie alii petie . A mane via . A sero
sancte marie de rudiano . et de eo prato habet di-
ctus dominus unum plastrum feni pro anno.

Et Item unam petiam terre sedimate que iacet
in burgo Rudiani . de qua reddit eis fictum zane-
bellus sigonum . iii . sold . imper . A mane via . A sero
terralium burgi de rudiano .

Et Item unam petiam terre que iacet apud fos-
satum burgi . quam tenet bocettus filius quondam
bozonis de trezo . de qua reddit fictum . vii . quartas
mili . A mane bonomus gonselmi . A sero via .

Et Item unam petiam terre que iacet ad custrin-
am quam tenent ab eis filii quondam martini ugo-
nis . et de qua reddunt eis fictum quatuor quartas
mili . A monte nantelmus de burga . A merid . bel-
lomas caligarius .

Et Item unam petiam terre que iacet ad viam de
claris . quam tenent Gavatus . de qua reddit fictum
eis . viii . quartas mili . A mane dicta via . A merid .
illi de turbiado .

Et Item unam petiam terre que iacet ad campum
furni . quam tenet ab eis zanebellus de capriana ad
fictum . iiii . quartas de milio . A meridie via . A sero
filii quondam martini ugonis .

Et Item unam petiam terre que iacet ad ulme-
sellum . quam tenet ab eis zanonis suscette et de
qua reddit eius fictum . tres quartas mili . A mane
vulpus et corrado de puteo . A sero iohannes bulla .

Et item unam petiam terre que iacet ad viam
de Grammis quam tenet ab eo bonomus gastoldi .
et de qua reddit fictum . iiii . quartas mili . A me-
rid . dictus bonomus . A monte heredes quondam
oberti ardemani.

Et Item unam petiam terre que iacet prope mo-
lendum de porta quam tenet ottonellus . et reddit
eis fictum ex illa duas quartas mili . A mane . via .
A merid . monasterium sancte eufemie .

Et Item unam petiam terre que iacet ad viam de
claris quam tenet iohannes vitalis . et reddit ei fi-
ctum ex illa . iiii . quartas mili . A merid . omenbo-
num bozonis . A sero filii quondam martini ugonis .

Et Item unam petiam terre que iacet ad viam de
urado . quam tenet bertramus bulla . et de qua reddit
eis fictum v . quartas mili . A sero via . A merid .
dominus monpislerius de paterno .

Et Item unam petiam terre quam tenet ab eo ac-
cordatus de arcimanis qua iacet ad viam de claris . et
de qua reddit ei fictum . iii . quartas de millio . A monte
dictus acordatus . A meridie Bonnomus Gastoldi .

Et Item unam petiam terre que iacet ad froschettam. quam tenet ab eo scluzerius. et de qua reddit eis fictum. ii. quartus de millio. A mane froschetta. A monte dominus Savarisius de puteo.

Et Item unam petiam terre que iacet in curte de Rolis. A sero via de urado. A merid. Galuffa. A monte iohes. Bulla.

Et Item unam petiam terre aratorie que iacet in curte Garbagnati. A mane nervus habiaticus quondam inverardi. A meridie heredes quondam Wielmi aripandi. A sero filius quondam bonici.

Et Item unam petiam terre que iacet ad stratam brixianam. A mane dominus Spalla. A sero via.

Et Item unam petiam terre aratorie que iacet ad Gazolum. A monte et A merid. fossatum.

Et Item quandam aliam petiam terre que iacet ad Gazolum. A mane et A sero via.

Et Item quandam aliam petiam terre que iacet in dicta contrata. A mane. A meridie heredes quondam Domini Widonis de pompiano.

Et Item unam petiam terre aratorie que iacet ad sanctum firmum. A sero Goffus.

Item quatuor sedimina in burgo de rudiano que tenet Dominus ugo de martinengo de quibus nescit coherentias.

Et Item de. xxxiiiij. partibus honoris comunis rudiani duas de honore cavetharum.

Et Item unam petiam prati in froschetta. A monte corradus et Wulpus de puteo.

Et Item dictus dominus boninconter habet in terra portam rudiani. et flumen unam petiam terre cum uno Waso molini. A monte via. A merid. unum fossatum quod portat in olio.

Et item unam domum in castro de rudiano cum illo terralio quod fuit designatum uni capiti.

Et Item dicit dictus Dominus boninconter quod emit a Lafranco quondam domini mayfredi de logrado. solummodo honores unius cavethe. in quibus honoribus dedit. xxij. sold. imper. ipsi lafranco.

Et quam predictam consignationem fecit dictus dominus boninconter. Confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsi cavethis comunis brixie. tempore regiminis domini pagani de petra sancta. olim potestatis comunis brixie.

Et Dominus Pontoiolus filius quondam domini Girardi de pontolio qui iuravit. die lune. xiii. intrante marcio. mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis. et rebus. et iuribus earum. et specialiter super hiis cavethis quas tenet a comune brixie. et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani. qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis rudiani. unam cavetham et tres parte cuiusdam alterius cavethe et honores earum. Pro quibus ipse habet et possidet omnes infrascriptas terras et ficta. Videlicet.

Et unam petiam terre que iacet in curte de rolis. quam tenent heredes quondam oberti ardemanni ad fictum iiiij. quartarum milii. coheret. ei a mane heredes quondam dicti oberti. A meridie baffe. A sero via.

Et Item unam petiam terre aratoria ad viam tardegustam. in curte de Rolis. A mane Andriolus quondam berardi mathasche. A merid. Albertus quondam albrici. A sero pusina.

Et Item unam petiam terre aratorie que iacet ad sanctum firmum. A sero dominus Savarisius de puteo. A monte heredes quondam domini alberti de paterno. et debet esse duo plodia.

Et Item ad froschettam duo plodia terre aratorie. A mane lafrancus. A meridie heredes quondam Wazonis andree de claro. A sero et A monte panizia.

Et Item unam petiam terre aratorie que est unum plodium et dimid. que iacet ad stratam brixianam. A mane dominus de turbiado. A merid. dicta strata A sero capitani de martinengo.

Et Item apud dictam stratam duo plodia terre aratorie. A mane heredes quondam domini Vidonis de pompiano. A sero dominus petrus de turbiado. A monte dicta strata.

Et Item ad strathellam unum plodium et dimid. terre aratorie quam tenet martinus botesinus pro. iiii. quartis milii. et Greppus marchesii duas quartas. A mane panicia. A merid. heredes quondam domini bomfati de pontolio. A sero dictus nantelmus.

Et Item ad runcum stararium unam petiam terre aratorie. A mane heredes quondam domini Lafranci de paratico. A meridie et sero via.

Et Item unam petiam terre aratorie apud burgum rudiani. A mane parte quam tenet ad fictum sternellus et martinus scaioni et nervus habiaticus quondam inverardi et pulitioni de Garbagnado et petrus filius Widonis forti. Dictus Sternellus pro duabus quartis milii. et alii pro iiii. quartis milii. A mane via. A meridie burgesii. A sero botesinus qui tenet ad fictum ab heredibus quondam dicti domini bomfati. A monte dictus nantelmus de burga.

Et Item unam petiam terre aratorie et prative que iacet apud sanctam mariam de busco quam tenet dictus sternellus. ad fictum quatuor quartarum milii. A mane heredes quondam domini lotherengi filii quondam domini ugonis de martinengo. A merid. heredes quondam dicti domini bonfati. A sero via. A monte heredes quondam domini iacobi folie de herbusco.

Et Item unam petiam terre aratorie. que iacet in dicta contrata quam tenet guido calxonus ad fictum duarum quartarum milii. A mane via. A meridie. heredes quondam dicti domini iacobi. A monte. et A sero aqua.

Et Item unam petiam terre aratorie que iacet ad runcum stararium quam tenent sternellus et grippus marchesii pro. xii. imper. A mane dominus ugo de martinengo. A merid. gandinus quondam andree de claro. A sero aqua olii.

Et Item ad buscum militum unam petiam terre boschive et aratorie. quam tenet ad fictum obertus borella pro. xv. imper. A mane aqua fluminis. A merid. bozius. A sero via.

Et Item unam petiam terre prative que iacet in

pratis sancti martini . A mane dominus martinus de lature . A meridie hospinellus . A sero via . A monte ecclesia sancte marie de Rudiano .

Et Item unam petiam terre prative in dicta contrata quam tenet ad fictum xxx . imper . martinus lutesinus . A mane dictus nantelmus . A meridie bonomus Gonselmi . A sero martinus de burga .

Et Item unum plodium et dimidium terre aratorie . ad Gazolum . A mane omebonum hozonis . A merid . ecclesia sancte marie .

Et Item unam petiam terre sedimate quam tenet ad fictum xxxiiij . imper . Greppus marchesii que jacet in burgo rudiani . A merid . via .

Et Item unam aliam partem dicti sediminis quam tenet tarisius pro tribus sold . A sero ambrosius hozonis . A monte dictus panizia . Et quam cavetham dictus dominus pontoiolus dictum prefatum dominum Girardum partem suam habuisse de bonis orici de sonico .

Et quam predictam consignationem fecit dictos dominus pontoiolus confirmando in omnibus . et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis comunis brixie .

Et federicus filii quondam domini bonfati de pontolio qui iuravit die lune xiii . intrante marcio . mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et juribus earum et specialiter super hiis cavethis quas tenet a comuni brixie . et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia Rudiani . Quartam partem unius cavethe et honorem illius pro quam dicit se habere et tenere omnes infrascriptas petias terre jacentes in territorio Rudiani . In primis quidem .

Et unam petiam terre que jacet prope fossatum rudiani et qua est una pertica et qua reddit fictum duas quartas milij . coherentie ei . A sero fossatum de rudiano . A mane pontoiolus filiis quondam domini Girardi de Pontolio .

Et item unam petiam terre que jacet ad stratam brixianam qua est una pertica . et reddit fictum unam quartam milii . A mane predictus pontoiolus . A meridie strata brixiana .

Et item unam petiam terre que jacet in eadem hora . que est una pertica et dat fictum unam quartam milii . A monte dicta strata . A mane et A sero dictus pontoiolus .

Et Item unam petiam terre que jacet in eadem hora . et que est tres pertice . A merid . strata brixiana . A mane supra dictus pontoiolus .

Et Item unam aliam petiam terre que jacet ad strathellam et est una pertica . et dat fictum duos imper . A mane predictus pontoiolus . A sero martinus burgesii .

Et Item unam petiam terre que jacet ad strathellam et reddit fictum una quartam milii . A mane jam dictus pontoiolus . A merid . strathella .

Et Item unam petiam terre que jacet in crevacoro .

qua est una pertica et dat fictum unam quartam milij . A merid . predictus pontoiolus . et mane dominus spalla de martinengo .

Et Item unam petiam terre que jacet in runco sancte marie que est una pertica et dimidia . et dat fictum unam quartam milii . A monte predictus pontoiolus . A merid . heredes iohannis pizasegalum .

Et Item unam petiam terre que jacet in pratis sancti martini et est una pertica et dat fictum v . imper . A mane antelmus burgelii . A meridie bonomus de conselmis .

Et Item unam aliam petiam terre que jacet in runco sterario que est una pertica . A monte predictus Pontoiolus . A meridie via .

Et Item unam aliam petiam terre que jacet in froschetta . A meridie dictus pontoiolus . A mane zucca de gambarono .

Et Item unam petiam terre que jacet in hora sancti firmi que est una pertica .

Et Item quandam aliam petiam terre que jacet in hora argarii . et est una pertica .

Et Item quandam aliam petiam terre que jacet in nemore brunono . et est una pertica . et dat fictum ii . imper . a sero suprascriptus pontoiolus . A merid . Gandinus .

Et Item unum sedimen que jacet in burgo rudiani . et iii . tabule . et dat fictum xii . imper . et unum caponem . Coheret ei A sero via comunis . A monte Albertus overarij .

Et Item quartam partem tense Rudiani .

Et quam predictam consignationem fecit dictus Dominus federicus confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem per eum factam de ipsis cavethis comunis brixie . Tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis comunis brixie .

Et Lotherengus filius quondam domini spale de martinengo . qui iuravit Die sabbati . xiiij . exeunte marcio . mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et juribus earum . Et specialiter super his cavethis quas tenet a comuni brixie . et pro comuni in loco et territorio et curte et pertinentia rudiani . qui dixit iuramento se tenere et possidere pro comuni brixie tres cavethas et honores earum . pro quibus dicit et designat se habere omnes infrascriptas petias terre . Videlicet . In primis .

Et unam petiam terre sedimate que jacet in burgo Rudiani . Coherentie ei A mane via . A meridie fossatum castri .

Et Item unam aliam petiam terre que jacet ubi dicitur ad froschettam . A mane filii quondam ricci . A sero dominus iohannes de trenzano .

Et Item quandam aliam petiam terre que jacet ubi dicitur ad noxettam . A merid . boni bulle . A sero iohannes critalles .

Et Item unam aliam petiam terre que jacet ad dossos . A meridie dominus savarisius de puteo . A sero filii quondam berardi bespe .

Et Item unam aliam petiam terre que jacet ubi dicitur ad viam Garbagnati . A mane filii quondam loderengi . A sero lafrancus andree .

Et Item quandam aliam petiam terre que jacet ad dictam via . A merid . via . A sero ugga .

Et Item unam aliam petiam terre que jacet ubi dicitur ad dossos . Coherentie ei A mane martinus rangonus . A merid . filius quondam Girardi de pontolio .

Et Item unam aliam petiam terre que jacet ad viam sancti martini . A mane dominus petrus de turbiado et a meridie similiter !

Et Item quandam aliam petiam terre que jacet ad lammas . A mane aqua . A meridie martinus de lature .

Et Item quandam aliam petiam terre que jacet ad runcos . A mane illi de pontolio . A merid . martinus de lature .

Et Item quandam aliam petiam terre que jacet ad runcos sancte marie . A mane aqua . A merid . filii quondam loderengi .

Et quam predictam consignationem fecit dictus lotherengus confirmando in omnibus . et per omnia aliam consignationem quam fecit quondam dominus spalla eius propter de ipsis cavethis brixie . tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis comunis brixie .

Et Dominus baldoinus filius quondam domini lotherengi de martinengo qui juravit penultimo marcij . mandato potestatis dicere veritatem super predictis cavethis et rebus et juribus earum . et specialiter super hiis cavethis quas tenet a comuni brixie in loco et territorio et curte et pertinentia Rudiani . qui dixit juramento se tenere et possidere pro comuni brixie de cavethis Rudiani unum caput et dimid . et honorem earum . pro quod habet et tenet totum infrascriptum potherum . que jacet in loco et territorio Rudiani . In primis quidem .

Et unam petiam terre partim vidata et partim aratoriam . que jacet in curte de rolis . Coherentie ei . A mane heredes uberti ardemanni . A merid . Gavatius . A sero vitalis de alcardis .

Et Item unam petiam terre . que est partim aratoriam . et partim prative . que jacet in curte rudiani in hora ubi dicitur ad lavanderum . A mane iohannes de lodo . A merid . iohannes vitalis . A sero et A monte aqua .

Et Item unam petiam terre prative et buschive que jacet ad Carpenedam . A mane via . A meridie dominus spalla de martinengo . A sero bonettus bulla . A monte Wido ficulus .

Et Item unam petiam terre prative que jacet ad molinum . A mane spalla et dominus ugo . A merid . dicti domini . A sero Iohannes pizasegal .

Et Item unam petiam terre aratorie in contrata sancte marie . A mane aqua . A merid . et a sero via .

Et Item unam petiam terre buschive in rogiis . A mane flumen . A meridie albertus tutherinus .

Et Item unam petiam terre aratorie et prative ad

molinum sancti martini . A monte via . A meridie Schluzerius de dothonibus .

Et Item unam petiam terre prative ad buscum brunonum . A mane aqua . A merid . martinus de lature . A sero Gandinus .

Et Item unam petiam terre in eadem hora . A mane aqua . A merid . olium . A sero heredes quondam domini pedemolini de herbusco .

Et Item unam petiam terre in eadem contrata . A mane et A sero via . A meridie dominus ugo de martinengo .

Et unam petiam terre aratorie que jacet ad Gazolum . A mane heredes quondam domini bardelle de puteo . A merid . dominus spalla de martinengo . A sero via .

Et Item unam petiam terre aratorie que jacet ad dossos . A mane burgesius . A meridie via .

Et Item unam petiam terre que in dicta contrata . A merid . dominus spalla . A sero uxor andree . A monte Girardus de trezo .

Et Item unam petiam terre ad stratam sancti martini que est aratorie . A monte dicta strata .

Et Item unam petiam terre ad marnum . A mane lafrancus Andree de claris . A meridie illi de talgado . que tenent a domino Savarisio .

Et Item unam petiam terre ad viam sancti martini . A monte dictus dominus Savarisius . A mane via .

Et Item unam petiam terre apud sanctum martinum . A mane via que vadit ad Garbagnadum . A monte lafrancus burge . A merid . vitalis de Alkardis .

Et Item unam petiam terre apud campum Bonsegnori . A mane Gulletini . A merid . Camisia qui tenet a dicto domino Savarisio de puteo .

Et Item unam petiam terre aratorie que jacet in dicta contrata . A mane heredes de berardelli . A merid . heredes quondam lafranci burge . A sero .

Et Item unam petiam terre aratorie que jacet ad stratam brixianam . A mane filii quondam martini ugonis .

Et Item unam petiam terre aratorie que jacet ad ulmezellum . A mane filii recolde . A merid . Boia . A sero Iohannes lodi .

Et Item unam petiam terre aratorie que jacet ad froschettam . A mane via . A merid . dominus ugitio de martinengo . A sero dicta froschetta .

Et Item unam petiam terre prative ad buschum Brunonum . A mane et A merid . aqua .

Et Item unam petiam terre aratorie ad strathellam . A mane vitalis de alcardis . A merid . dicta strattella .

Et Item unam petiam terre aratorie in dicta contrata . A monte dotus dothonis et A sero via .

Et Item unam petiam terre ortive in burgo rudiani . A mane via . A merid . dominus spalla .

Et Item unam petiam sediminis in burgo rudiani A mane filii quondam uberti ardemanni . A sero via

Et Item unam petiam sediminis A mane Gavatius A sero et A monte via .

Et item unam petiam sediminis . A mane ottonellus . A merid . heredes dicti oberti .

Et quam predictam consignationem fecit dictus baldoinus. Confirmando in omnibus et per omnia aliam consignationem quam fecit dominus Dayre de calcaria tutor suus de ipsis Cavethis comunis brixie. Tempore regiminis domini pagani de petra sancta olim potestatis comunis brixie.

In Xpi nomine. hec sunt terre designate per iohannem bullam de Rudiano de Cavethis Rudiani quas tenet a comuni brixie ut continetur in quodam instrumento publico a martino de Rudiano notario facto. Tenor cuius talis est.

In Xpi nomine Die dominico secundo intrante augusto. In Burgo Rudiani ante ianuam Capearcimanorum. Presentibus Widone quondam lafranci et tethodino filio quondam pizenelli. et Wiemo filio domini iohannis Rubei de calso de Rudiano testib. R. Ibi Dominus Mayfredus filius quondam reulfi de pompiano qui professus fuit se lege vivente longombarde. Tradidit et exposuit cartas venditionis in Wacetto filio quondam oberti bulle de Rodiano nominati de omni eo toto Generaliter. quod ipse dominus mayfredus habebat tenebat ac possidebat. Seu per eum tenebatur et possidebatur aliquo modo in castro et in burgo et territorio et pertinentiis de Rudiano in terris sediminatis. vineatis. campivis. prativis nemoris cultis et incultis aquis et aquarum seu et vasis molendinorum et aquaductibus et omnia ad se in dicto castro et burgo et territorio sive curte et pertinentias in Castello et in comuni et diviso. In piscationibus et Venationibus et Generaliter in omni honore Curte et specialiter tensis ovium et caprarum alterius iurisdictionis venientibus in episcopatu et districtu brixie. Eidem Wacetto vendidit et tradidit et specialiter infrascriptas petias terre quas confessus fuit fore sui iuris positas in castro et burgo prenominato et in eis pertinentiis. S. petiam unam terre sedimate positam in dicto castro. Et unam petiam terre que iacet in curte de rudiano et est aratorie. Coherentie cuius hii sunt. A merid. A monte heredes quondam venture Civethini et que iacet in dicta curia ubi dicitur ad Gazolus. Et unam petiam terre aratorie iacente ad secundum firmum. Et unam petiam terre prative iacente in pratis. cenatis. confines sunt hii. A mane via. A merid. dominus albertus saraxinorum. Et dominium et proprietatem unius petie terre sedimate posite in burgo Rudiani. Quam ab eo tenebat jenerinus filius quondam iohannis ienuarii et heredes quondam oberti ardemanni in enphiteosin et reddit fictum omni anno. xiiij. imper. confines. A mane terralium dicti burgi. A sero via et dominium et proprietatem. xii. denar. ficti. unius petie terre aratorie et prative. posite in loco ubi dicitur ad flumen. quam iure enphiteotico ab eo tenebant heredes quondam zaroni sosette. confines sunt hii. a mane dictam flumen. a sero et a merid. via. Item dominium et proprietatem. xii. imper. ficti unius petie terre prative et vithate et aratorie posite in loco ubi dicitur ad carpenetam

quam ab eo tenebant heredes quondam petri arcimanorum. confines sunt hii a sero et a mane via. Item dominium et proprietatem. xij. denar. ficti unius petie terre boschive posite in loco ubi dicitur ad runcum fatiolum. quam ab eo tenebat lantelmus de burga. et heredes quondam martini de burga. confines cuius sunt hii. A mane dom. ugo de martinengo. A merid. possidet scrutzerius de dothonibus. Item dominium et proprietatem. iij. sold. imper. ficti unius petie terre aratorie prative. vithate posite in loco ubi dicitur ad carpenetam. confines hii sunt. a mane via. A meridie heredes quondam domini lotherengini. Item dominium et proprietatem. iij. quartas et med. milij ficti unius petie terre vithate posite in loco ubi dicitur ad carpenetam quam ab eo tenebat in enphiteotico martinus jenuarius. confines sunt hii. a mane via. A sero heredes quondam zaroni ramosii. Item dominium et proprietatem. iij. quartas et med. milii. ficti unius petie terre vithate posite in dicto loco quam ab eo tenebat in enphiteosin heredes quondam Zanolini. confines sunt hii. A merid. Videficoli. A mane via. Item dominium et proprietatem de tribus quartas milii ficti unius petie terre aratorie. posidente (sic) in curia rolis. quam ab eo tenebat bertramus bulla in enphiteosim. confines sunt hii. A merid. Johannes Lati et Wielmus mori. A sero vivianus quondam iohannis bonacose. Item dominium et proprietatem. iij. quartas milii. ficti unius petie terre aratorie posite ad viam sancti martini quam ab eo tenebant heredes quondam bergemaschi. confines cuius sunt hii. A mane Girardus tretii. A monte bonnomus gonselmus. Item dominium et proprietatem. viij. quartas milii fictis unius petie terre aratorie quam tenebat petrus panitia posite ad dictam viazolam sancti martini. confines sunt hii. A merid. heredes quondam zortii. A sero via. Item dominium et proprietatem. iij. quartas milii ficti unius petie terre aratorie. quam tenebat heredes quondam petri zani posite ad stratam brixianam. confines A monte et A sero via. Salvo si quid alii de predictis terris et rendiis sunt confines. pro precio lvi. sold. imper. quos confessus fuit se ab eo accepisse. et tenunt except. non accept. et numerate peccunie. Tali modo ut ipse Wacettus et sui heredes. et cui dederint vel habere statuerint. suprascriptas petias terre et suprascripta ficta et redditus una cum accessionibus et ingressionibus seu cum superioribus et inferioribus qualiter superius legitur cum omni iure et honorantiis. rationibus. actionibus. et usantiis ad dictas terras et ad dictas tensas et ad honorem unius cavethe pertinentibus perpetualiter habeant teneant et faciant ex iure proprietario nomine et franco et mundo alodio quicquid voluerint sine aliqua contradictione et in super promisit in superius dictus venditor per se et suos heredes. obligando omnia sua bona presentia et futura pignori. supra dicto emptori suisque heredibus supradictam venditionem omni tempore defendere et Warentare ab omni contradicenti persona. suis propriis expensis in pena dupli pretii sicuti venditio fuerit pro tempore meliorata

vel valuerint sub extimatione bonorum hominum in consimili loco. Preterea ibique supradictis venditor dedit cessit eidem emptori omnia sua iura omnes rationes et actiones utiles et directas reales et personales et ypothecarias quas vel quam habebat in supradicta venditione aliquo modo. Ita ut possit agere cari excipere seu tueri omnibus modis eiusdem actionibus sicuti ipse potest. et fecit eum procuratorem in rem suam et possidere instituit.

Actum est hoc. Anno. Dom. M. CC. xxxvii. Indictione x.

Ego martinus de Rudiano sacri palatii. notarius. interfui et Rogatus. hanc. cartam. Scripsi.

Quam predictam consignationem dictus Johannes bulla fecit de predictis rebus et iuribus et continentibus in dicto instrumento pro cavethis de Rudiano. prestito per eum sacramento de ipsis Cavethis et rebus et iuribus earum comuni brixie. consignandis. Ita quod dicta consignatio intelligatur eadem consignatio quam fecit suprascripto anno. Die martis. vi. intrante maio. de illis rebus et iuribus que sunt in ipsa consignatione et in dicto instrumento.

CLIV.

I.

1251, 4 maggio (1).

Acceptatio induciarum, earundem onera et conditione complectens, ex parte Comunis pergami, sub die etc.

(Inedito).

IN NOMINE OMNIPOTENTIS DEI VIVI ET GLORIOSE VIRGINIS MARIE MATRIS EIUS.

Hec est forma treugue et pacis et concordie facte inter comune et homines brixie ex una parte et eomune et homines pergami ex alia. In regimine domini landulfi crivelli de mediolano potestatis comunis brixie. Anno currente millo. cc. Quinquagesimo primo Indictione Nona.

In primis hec est forma treugue.

In nomine Domini Amen.

Die iovis quarto intrante madio. In civitate brixie in caminata habitationis potestatis comunis brixie. Testibus presentibus Dominis albertano de sancta agatha. egidio de bagnolo iudice. Et griffolino de griffis. Et philippo de ugonibus. federico de lavello longo. Bonapace de castello. Et brixiano flumiane. et Guifredus. de gonsalvi notarius. et aliis pluribus. Ibidem dni comes mayfredus. de calepio. et Guilielmus de bono et albericus de Camisano ambo iudicis.

(1) Questo è il primo dei dieci susseguenti documenti, riguardanti la formola con cui fu stipulata la pace seguita fra la città di Brescia e quella di Bergamo. Documenti assai importanti per la storia di Bergamo. Vedi i Docum. retro stampati N. xiv, xv, xvi, xvii, xxviii bis, xxxix, xl, xli, xlii e xliii.

Et Suardus. quondam domini teste de suardis. Guilielmus de Bedeschis. barifaldus lazaris. et Guilielmus. de crema. et arpinellus de ficienis omnes ambaxatores comunis pergami. habentes parte et in mandatis a generali consilio comunis pergami. faciendi et firmandi pro se et pro ipsi comuni pergami omnia infrascripta et quodque eorum ut de ipsa parte et infrascriptis faciendis fit mentio et continetur. in quodam publico instrumento ab ottebono de vegiis notarius. et scriba nunc ipsius comunis pergami Die iovis quarto exeunte aprilis. Millesimo. CC. quinquagesimo primo. et sigillato sigillo comunis pergami ibi viso et lecto. Et per suprascriptos ambaxatores domino Albertano suprascripto. qui est unus ex duodecim sapientibus per potestatem Comunis brixie electus. Super pace et concordia tractanda et facienda. inter comune brixie. et comuni pergami. Dato et assignato: Cui yero ambaxatores comunis pergami pro se et nomine et vice ipsius comunis pergami. et pro ipsi comuni pergami. dederunt plenam triguam et fidantiam in avere et rebus et personis omnibus hominibus et personis et universitatibus et terris Civitate et virtutis seu iurisdictionis et episcopatus brixie. Ita tali modo que comune pergami nunc aliquis pro comuni pergami nec aliquis seu aliqui civitatis vel virtutis seu iurisdictionis pergami non offendent nec offendere facient in avere nec persona nec alio modo Comune brixie. nec aliquem vel aliquos singularem vel universitatem aliqua Civitate vel virtutis seu iurisdictionis episcopatus brixie. In territorio seu super territorio civitatis seu virtutis vel iurisdictionis brixie nec aliqua parte terre vel aque Civitatis vel districtus comunis brixie. Super territorio ar et districtu terre et aque. Civitatis. et virtutis et episcopatus comunis pergami suprascripti. omnes ambaxatores comunis pergami. nomine et vice comunis pergami et pro ipso comuni dederunt et confirmaverunt triguam et plenam fidantiam in avere et rebus et personis suprascripto comuni brixie. et hominibus et personis et universitatibus Civitatis et districtus. et virtutis et episcopatus Brixie. Tali modo quod. quilibet et quelibet civitatis et virtutis secure et cum plena fidantia cum rebus et personis veniat stet et redeat ad civitatem pergami. et pro totum territorium et per totam virtutem terre et aque et episcopatum et fortiam comunis pergami et sic. secutus. et esse debeat et plenam securitatem et fidantiam habeat in rebus et personis aportare. consilio et comuni pergami et ab omnibus hominibus et personis et universitatibus civitatis et virtutis seu districtus pergami et etiam comuni. pergami et omnibus civitatibus et universitatibus et omnibus hominibus et personis civitatis et universitatum amicorum comunis pergami in eundo stando. et Redeundo cum rebus et personis. per districtum virtutem et fortiam et episcopatum comunis et universitatis comunis pergami. Que trigua et fidantia in omnibus et per omnia valeat teneat et duret et firma sit usque per totum mense augusti venturi. Et evicetur ipsa treugua et fidantia per civitatem et districtum pergami. quam

cuius ipsi ambaxatores comunis pergami vel aliqui ex eis fuerint et pervenerint ad civitatem pergami. In nomine ieshu christi ita tamen quod circa finem termini dicte treugue. potestas de prolongando terminum dicte treugue. vel frangendo dicta treugam fatiat consilium Generale. Et si videretur consilio de frangendo dictam treugam. Detur comuni et hominibus et terris brixie et virtutis et universitati brixie terminus octo dierum. ultra predictum terminum. Infra quem possint exire cum personis et rebus de civitate et virtute et iurisdictione comunis pergami. Potestate et comuni brixie facientibus illud idem comuni pergami. Insuper prefati ambaxatores comunis pergami. nomine et vice comunis pergami et pro ipso Comuni. Convenerunt et per stipulatione promiserunt Dominis albertano et egidio de bagnolo. Recipientibus nomine et vice potestatis et comunis brixie et ipsi comuni brix.. quod procurabunt et facient sic quod comune pergami dabunt et firmabunt omnia predicta et quodlibet suprascriptorum. Et eridari facient dictam treugam et fidantiam per civitatem et virtutem pergami. Factu est hoc Anno. Domini. Millesimo. CC. Quinquagesimo primo Indictione nona. Ego Mayfredus. de acerbo Sacri pallatii notarius. Interfui et Rogatus. scripsi.

Ego Benadux caroli sacri pallatii. notarius. Autenticum huius instrumenti vidi et legi et in formam publici instrumenti scripsi et autenticavi et insinuavi ad hoc ut perpetuo valeat et fides ei adhibeatur. plena tam publico instrumento. et hoc de mandato suprascripti domini Landulfi crivelli potestatis comunis in presentia dni Mayfredi crivelli militis predicti potestatis. et Domini Girardi Cagapesti iudex. et assessoris dicti potestatis et domini Arici golte mihi facto. Die sabati. xiiii. exeunte junio.

CLIV.

2.

1251, 5 maggio.

Convocatio Concilii Comunis Pergami, a quo statuitur ut responsio fiat affirmative Legatis Brixie quoad inducias, pacem et alia capitula eas afferentia, sub die, ecc.

(Inedito).

Die veneris quinto intrante madio in pallatio pergami. In consilio Generali comunis pergami convocato et coadunato ipso consilio generali. Campanis et preconibus more solito et etiam consulibus viciniantiarum civitatis pergami. Et Guidis paraticorum et consulibus societatis sancti salvatoris et sancte marie. precepto domini iacobi tabernarii ⁽¹⁾ de parma

(1) I Tavernieri, nobile famiglia di Parma, ebbero uomini distinti nelle armi e nelle magistrature. Un Bertolino guerreggiava coi conti di Lamagna nel 1227. Nel 1235 fu Podestà di Modena: nel 1253 Podestà di Napoli. Iacopo suo figlio era miles; oltre la podestaria di Bergamo, ebbe quella di Bologna nel 1263 e nel 1265 con Gi-

potestatis pergami. In reformatione cuius consilium facta deliberatione et voltis et revoltis partitis per suprascriptum potestatem. placuit omnibus nemine contradicente quod ita fiat super facto bulpini ut dixit dominus belfantus antianus. Item placuit omnibus nemine contradicente quod potestas habeat collegium iudicum in camera et si ipsis iudicibus videbitur quod prexonerij possint dimitti cum ydonea satisfactione dimittantur. Et quod treugua detur comuni et hominibus brixie in omnibus ut dixit dominus albericus de camisano et cum eius adiectione. Quod dictum tale fuit. Videlicet quod treugua detur et fiat et firmetur comuni et hominibus brixie formam et eo modo ut brixenses dederunt comuni et hominibus pergami et ad illum terminum in personis et rebus et non rumpatur nisi secundum tenorem que continetur in quodam publico instrumento reformationis consilium brixie super facto treugue per sifredum de gon-salvi notar. scripto die mercurii tertio intrante suprascripto mense madii. proximi preteriti. Tenor cuius treugue et fidantie date et facte per brixensem. pergamentibus lectus fuit in suprascripto consilio pergami. Adiectio autem quam fecit dictus dnus Albericus talis est. Videlicet quod nulla offensio fiat in personis seu rebus alicui seu aliquibus civitate et virtutis et iurisdictionis et districtus comunis brixie per aliquem vel aliquos ex amicis comunis pergami per districtum et fortiam comunis pergami. nec etiam alibi per homines civitate vel districtus pergami. Et si contingeretur quod aliquis vel aliqui ex amicis comunis pergami. fortiam comunis pergami. quam predam abstulissent alicui vel aliquibus districtus et iurisdictionis vel episcopatus brixie. in ipso districtu vel episcopatu. quod per comune pergami et hominibus districtus pergami debeat auferri eis ipsa preda et restitui illo vel illis cuius vel quorum essent predicta preda. Si vero haberi non posset debeat emendari per comune pergami predicta preda facta taxatione arbitrio boni viri. Illud idem faciendo et servando comune et hominibus brixie. comuni et hominibus et personis pergami. Item placuit omnibus nemine contradicente que illi octo ambaxatores qui fuit et ire debent ad brixiam. pro comuni pergami. Videlicet dominus Guilielmus de gisalba. Et Guilielmus boni et albericus de camisano et socii qui sunt brix. debeant et possint interpretari et declarare et exponere super facto seu dicto sacri imperii secundum modum et dictum illorum qui dixerunt et consuluerunt super predictus et ita sit firmum pro comuni pergami. Dictum quorum qui consuluerentur tale fuit quod intelligitur imperium semper esse. et imperatorem modo non esse quod sciant et infrascriptam pacem debere esse et fieri ad honorem Sacri imperii et illius imperatoris qui erit de ratione et intelligunt illum debere esse imperatorem de ratione qui erit electus per principes alamanie et

berto da Gente, quella di Modena; i quali giurarono solennemente sull'altare della B. Vergine di voler conservare inalterabilmente la pace (1).

(1) Chronic. Parm.

confirmatus per ecclesiam romanam seu per dominum apostolicum. Et quod habeant suprascripti ambaxatores libertatem firmandi et fatiendi et iurandi ipsam pacem cum brixiensibus. secundum modum et formam ipsius interpretationis. et secundum reformationem factam in consilio generali comunis pergami scripto et rogato per ottobonum de vegiis notarius. Die iovis quarto exeunte mense aprili. proximo preterito. Dictum autem suprascripti domini belfantis antiani super facto bulpini tale fuit. Videlicet quod unius frater humiliatus et unius notarius. pro comuni pergami vadant ad vulpinum ad ponendum infrascriptis omnes res utiles que sunt in ipso castro et ipsis scriptis et positis ad salvum faciendum non custodiatur postea ipsum castrum pro comuni pergami. sed destruat laborerium ibi factum et reducat ad eum statum in quo erat ante tempore presentis guerre. Actum fuit Hoc. Anno. Domini. Millesimo. CC. Quinquagesimo primo. Indictione nona.

Interfuerunt ibi Domini Belfans de rivola. Salvator de castello. tadeus de bonate antiani populi pergami. Et Domini paganis de grumello. Guielmus gargani iudice et henricus de rivola. Obertus bergantie. Guielmus de cavazza. Ventura de pappis et Marconus de marconibus notar. omnes Cives pergami testes Rogati. Et suprascripta treugua et fidantia in omnibus et per omnia ut suprascriptum est. Preconata fuit per Gratiolum Gratiani servitore. comunis pergami. Die Sabbati. xi. intrante Maio.

Ego ottobonus de vegiis sacri pallatii notarius. ac iudex ordinarius et tunc scriba potestatis et comunis pergami precepto suprascripto domini potestatis pergami et voluntate suprascripti consilii generalis comunis pergami. Interfui et rogatus scripsi.

Ego Benadux caroli sacri pallatii notarius. Autenticum huius instrumenti. vidi et legi. et in formam publici instrumentum scripsi. et autenticavi et insinuavi. Ad hoc ut perpetuo valeat et fides ei adhibeatur plena tamquam publico instrumento. et hoc de mandato suprascripti domini Landulfi crivelli potestatis comunis brixie. In presentia domini mayfredi crivelli militis predicti potestatis. et domini Girardi cagapesti iudice. et assessore. dicti potestatis. et domini arici golte testes Rogati. michi facto die sabbati. xiiij. exeunte junio.

CLIV.

3.

1251, 9 maggio.

*Significatio officialis induciarum ut supra
inter duas partes, sub die, etc.*

(Inedito).

Die martis nono intrante madio. In civitate pergami in pallatio comunis pergami in publico et generali consilio comunis pergami campana et preconibus more solito convocato et coadunato per dominum

benedictum de camorem iudicem et assessorem domini iacobi tavernarii potestatis pergami. pro se et pro ipso domino iacobo potestate pergami. Deliberato consilio. factis et revolutis paratis super responsionem faciendam ambaxatoribus comunis brixie. super ambaxata quarum legi fecerunt. in ipso consilio per dominum crescimbenum not. socium suum. Placuit omnibus nemine contradicente que ita fiat in omnibus et respondatur ut dixit dominus belfans de rivola antianus. Cuius dominum tale fuit. Dominus belfans antianus populi pergami pro se et sociis suis antianis consuluit et dixit quod responsio fiat illis ambaxator. brix. secundum tenorem consilii Generali facti et reformati per potestatem. et consilium unius pergami. Die veneris. v. intrante madio super treugua et pace et aliis capitulis tunc propositis per dominum Albericum de Camisano iudice. et socios ambaxator. comunis pergami. Cuius consilium tenor portatus fuit brixie. per dominum Guielmum. de bono iudicem ambaxatorem comunis pergami. et rogatus. per me ottobonus de vegiis notario. suprascripto⁽¹⁾ die veneris. v. intrante madio. et non alio modo. et illud consilium sit firmum et ratum in omnibus tam super pace quam super treugua et omnibus continentibus in illo consilio. Adiecto illi verbo post verba sanctam ecclesiam qui reperitur in libro consiliorum comunis pergami et in reformatione predicti consilii Generalis. factum est hoc. Anno domini. Millesimo. CC. l. j. Indictione nona. testes interfuerunt domini henricus de rivola. Bertolameus de Zoppo. martino. de muzzo. valottus daybertorum et recuperatus de roxiate et alii.

Ego Ottobonus de vegiis suprascripti notarius. ac iudex ordinarius et test. scriba potestatis. et comunis pergami. Precepto suprascripti. domini potestatis. pergami et voluntate suprascripti. Consilii Generalis comunis pergami interfui et Rogat. scripsi

Ego Benadux Caroli sacri pallatii notarius. Autenticum huius instrumenti. vidi et legi et in formam publici instrumenti scripsi et autenticavi et insinuavi. Ad hoc ut perpetuo valeat et fides ei adhibeatur plena tam publico instrumento. et hoc de mandato suprascripti domini landulfi Crivelli potestatis comunis brixie. In presentia domini mayfredi crivelli militis predicti potestatis. et domini girardi cagapesti iudice. et assessore. dicti potestatis et domini arici golte. testibus. R. mihi facto die sabbati xiiij. exeunte junio.

(1) Colla parola *suprascripto* termina la mancanza retro accennata a pag. 663-664.

CLIV.

4.

1251, 9 maggio.

Tregua cum Comuni Bergomi.

(Inedito).

Die martis nono intrante madio. In civitate pergami. in balatorio scalarum pallatii comunis pergami supra plateam parvam sancti vincenti. Ibi iohannes de prato servitor publicus et procurator comunis pergami precepto potestatis. pergami et de voluntate consilii generali comunis pergami viva voce preconatus fuit sic dicens omnis homo sciat et audiat. preceptum est ex parte. potestatis comuni pergami et voluntate consilii generali comunis pergami quod aliqua persona. civitatis. et virtutis et districtus et iurisdictionis pergami non debeat offendere aliquo modo iure vel causa vel ingenio. comune homines et personas civitatis. et virtutis et districtus et iurisdictionis brixie. in avere nunc personis in civitate nunc virtute pergami nunc brixie. nunc alibi subpenam persone. Ideo quia treguam et fidanda data et facta et firmata est per comune et homines pergami civitatis. et virtutis comuni et hominibus brixie civitatis. et virtutis de hinc per totum mensem augusti proximo venientis. secundum quod brixienfes dederunt fecerunt et firmaverunt fidantiam et treguam comuni et hominibus civitatis et virtutis pergami ut in quandam cartam tregue et fidantie date per brixienfes. pergamentibus. rogata per guifredus de gonsalvi notarius. die mercurii III. intrante madio proximo preterito continente et formam quod comune et homines et consilium pergami dederunt comuni et hominibus brixie civitatis et virtutis ut continetur in quadam cartam attestasse illius tregue rogata per me ottobonum de vegiis. notarius. die veneris. v. intrante madio. proximo precepto factum est hoc. Anno domini. millesimo. CC. LI. Indictione nona.

Testes ibi interfuerunt domini martini. gargani et mafeus taruffi et lanfrancus de azuellis iudex et paganus de lascala iudex et alii plures.

Ego ottobonus de vegiis sacri pallatii notarius. ac iudex ordinarius et tunc scribe. potestatis. et comunis pergami suprascripti domini potestatis pergami et voluntate suprascripti consilii generalis comunis pergami interfui et rogatus. Scripsi.

Ego benadux caroli Sacri pallatii notarius. autenticum huius instrumenti vidi et legi et in formam publici instrumenti scripsi et autenticavi et insinuavi ad hoc ut perpetuo valeat et fides adhibeatur plena tamquam publico instrumento. et hoc de mandato suprascripti domini Landulfi crivelli potestatis. comunis brixie. In presentia domini Mayfredi crivelli militis predicti potestatis. et domini girardi cagapesti iudice et assessore. dicte potestatis. et domini Arici golte testibus. R. mihi facto die sabbati XIII. exeunte junio.

CLIV.

5.

1251, 5 maggio

Ex induciis transitur ad definiendam pacem perpetuam ex parte Comunitatis pergami erga Comunitatem Brixiae. sub die. etc.

(Inedito).

Hec est forma infrascripte Pacis.

In nomine dei eterni. die Veneris. v. intrante madio. millesimo. CC. LI. indictione nona. In pallatio comunis pergami. in publico et generali consilio comunis pergami. campana et preconibus more solito convocato et coadhunato. dominus iacobus tavernarius. potestatis. pergami proposuit et sibi pro comuni pergami petiit consilium exhiberi quod sit sibi et comuni pergami faciendum super infrascripto capitulo. Videlicet.

Si placet consilio quod fiat et compleatur et juretur pax inter comune et homines pergami. et comune et homines brixie. quo modo et qua forma volunt et eis placet quod dicta pax fiat inter utriusque comune et pergami et brixie. Et in quo quidem consilio multa alia capitula fuerunt proposita per dictum dominum potestatem.

Ad que dominus albericus de camisano iudex consuluit quod pax perpetuale fiat per comune et homines pergami cum comune et hominibus brixie. denotando et declarando modo imperatorem non esse. et quod illa pax fiat et fieri debet ad honorem sacri imperii ⁽¹⁾ qui electus fuerit per principes alamanie et confirmatus per ecclesiam romanam seu per apostolicam. et ita intelligatur de sancto imperio qui de iure debet esse imperator ut dictum esse supra. et ad honorem sancte ecclesie romane eorum fidelium et amicorum utriusque comunis.

Dominus belfans de rivola antianus populi pergami per se et sociis suis antianis concionando consuluit et dixit idem in omnibus super illa pace facienda et omnibus suprascriptis ut dixit. albericus de camisano. deliberato dicto consilio factis et revolutis partitis per suprascriptum dominum potestatem. placuit omnibus nemine contradicente quod dicta pax fiat secundum modum et dictum illorum qui dixerunt et consuluerunt super predictis et ita sit firmum per comune pergami et placuit consilio toti. et etiam in propositione et in reformatione illius consilii multa et alia continentur que non sunt hic.

Interfuere ibi testibus. domini belfatis de rivola. salvator de castello tathus de bonate Antiani populi pergami et domini pag. de grumello. Guelmus gargani iudice et henricus de virola obertus ber-

(1) È curioso, che quantunque allora non esistesse l'Imperatore, pur tuttavia onoravasi l'Impero, e si voleva salvo altresì l'onore della Chiesa Romana.

gondi . guilielmus de gavazza . Ventura de pp . et orabonus de marinis notarius . omnes civitatis pergami .

Ego ottobonus de vegii sacri . pallatii . notarius . ac iudex ordinarius . et tunc scribe . potestatis . et comunis pergami interfui et R. scripsi .

Ego benadux caroli sacri pallatii notarius . autenticum huius Instrumenti . vidi et legi et in formam publici instrumenti scripsi et autenticavi et insinuavi ad hoc ut perpetuo valeat et fides ei adhibeat . plena tam publico instrumento et hoc de mandato superscripti . domini Landulfi crivelli . potestatis . comunis brixie . In presentia domini mayfredi crivelli militis predicti potestatis . et dom . girardi cagapesti iudicis et assessoris . dicti potestatis . et domini Arici golte testibus . R . mihi facto die sabbati . xiiij . exeunte . junio .

CLIV.

6.

1251 , 9 maggio.

*Deliberatur et significetur pax definitiva
Comuni Brixienensis, sub die, etc.*

(Inedito).

In nomine dei eterni . Die martis nono intrante . madio .

In civitate pergami . In pallatio comunis pergami in publico et generali consilio comunis pergami . campana et preconibus more solito convocato et adhunato per dominum benedictum de cantore iudice . et assessore . domini iacobi tavernarii potestatis pergami pro se et ipso domino iacobo potestate . deliberato consilio factis et revolutis partitis super responsione facienda ambaxatores . comunis brixie super ambaxata quam legi fecerunt in ipso consilio per dominum crescimbenum notarium . socium suum . Placuit omnibus nemine contradicente quod ita fiat in omnibus et respondeatur . ut dixit dominus belfans de rivola antianus . cui dictum tale fuit . Dominus belfatus de rivola antianus populi pergami pro se et sociis suis antianis consuluit et dixit quod responsio fiat illis ambaxatores . brixie secundum tenore consilii generalis facti et reformati per potestatem . et consilium comunis pergami die veneris . v . intrante . madio super trengua et pace et aliis capitulis . tunc propositis per dominum Albericum de camisano iudice . et socios ambaxatores comunis pergami cuius consilii tenor portatus fuit brixia per dominum guilelmum de bono iudice ambaxatores comunis pergami et rogatum per me ottobonum de vegiis notario . superscripto die veneris . v . intrante madio . et non alio modo . et istud consilium sit firmum et ratum in omnibus tam super pace quam super trengua et

omnibus contra in illo consilio adiecto illo verbo romanam post verba sanctam ecclesiam quod reperitur in libro consiliis comunis pergami in reformatione predicti consilii generalis facti super illa pace et trengua et omnibus superscriptis . Actum est hoc Anno domini . Millesimo . CC . LI . Indictione nona . Interfuerunt ibi testibus . domini henricus de rivola bertolameus de zoppo . martinus de muzzo . Valettus daybertorum et recuperatus de vegiis notarius et alii .

Ego ottobonus de vegiis sacri pallatii . notarius . ac iudex ordinarius et tunc scribe potestatis . et comunis pergami interfui et Rogatus . scripsi .

Ego benadux caroli sacri pallatii notarius . autenticum huius instrumenti vidi et legi in formam publici instrumenti scripsi . et autenticavi . et insinuavi ad hoc ut perpetuo valeat et fides et adhibeatur plena tam publico instrumento . et hoc de mandato superscripto . domini Landulfi crivelli potestatis . comunis brixie . In presentia domini mayfredi crivelli militis predicti potestatis . et domini girardi cagapesti iudice et assessore . dicti potestatis . testibus . R . mihi facto die sabbati . xiiij . exeunte junio .

CLIV.

7.

1251 , 15 ex. madio.

*Sequitur reapse significatio pax definitiva
Comuni Brixienensis, sub die, etc.*

(Inedito).

Die mercurii . xv . exeunt . mense madii . In civitate . pergami . In pallatio comunis pergami . in publico et generali consilio comunis pergami . campana et preconibus more solito convocato et coadhunato per dominum iacobum tavernarium potestatis . Millesimo . CC . LI . indict . nona . In reformatione cuius consilii deliberato dicto consilio . factis et revolutis partitis . placuit quasi omnibus de illo consilio quod ita fiat super pace facienda cum brixie . ut dixit dominus belfans de rivola antianus dictum cuius tale fuit Videlicet quod illa pax fiat secundum formam consilii generalis facti et deliberati super pace facienda cum brixienensibus . et inpositi domino comiti mayfredi . de calepio et sociis eius ambaxatores . comunis pergami . Interfuerunt ibi testibus . domini henricus de rivola . uricus suardus . gisalbertus carpionum . bertolomeus de zoppo et paganus de lascala et alii .

Ego ottobonus de vegiis sacri pallatii notarius . ac iudex ordinarius et tunc scribe potestatis . et comuni pergami interfui et Rogatus scripsi .

Ego benadux caroli sacri palatii notarius . Autenticum huius Instrumenti vidi et legi et in formam

publici instrumenti scripsi et authenticavi et insinuavi ad hoc ut perpetuo valeat et fides ea adhibeatur plena . tam publico instrumento . et hoc de mandato domini Landulfi crivelli potestatis . comunis brixie . in presentia domini mayfredi crivelli militis predicti potestatis . et domini girardi cagapesti iudice . et assessore . dicti potestatis . et domini Arici golte . testibus . Rogatis . mihi facto . die sabbati xiiij . exeunte junio .

CLIV.

8.

1251, 11 ex. madio.

Adhaesio Comunis Brixie, sub die, etc.

(Inedito).

In nomine domini Amen. Die dominico . xi . exeunte madio . In civitate . brixie . in publico et generali consilio comunis brixie . convocato et coadhunato more solito in pallatio magno ipsius comunis . domini henricus Suardorum iudex . Ubertus bergutii rogerius ravalcelte . et zoannis de clauduno . ambaxatores . sindaci et procuratores . comunis pergami ad infrascripta facienda . secundum quod continetur in quodam publico instrumento scripto et rogato per ottobonum de vegiis notarius . die tercio decimo exeunte madio . Millesimo . CC . i . Indictione nona . Ibi viso et lecto nomine et vice comunis pergami et pro ipso comuni et ad honorem dei . et sancte romane ecclesie et fidelium et amicorum eiusdem . et ad honorem sacri imperii romani et fidelium eiusdem et ad honorem comunis brixie . et omnium amicorum eius . et ad honorem comunis pergami . et omnium amicorum eius . fecerunt et iuraverunt pacem perpetuam domino Landulfo de crivellis civi mediolani . potestate . comunis brixie recipienti nomine et vice ipsius comunis brixie . et pro ipso comuni et omnibus singularibus personis brixie . et eius districtus . Que suprascripta verba . Scilicet . sacrum Imperium ita declarata sunt et fuerunt per comune et homines pergami . scilicet quod comune et homines pergami intelligunt sacrum Imperium esse id semper fuit et est semper erit . et quod non intelligunt non credunt imperatorem esse modo quod sciant . et quod credunt illum debere esse imperatorem qui per principes alamanie erit electus secundum quod consuetudo est . et erit per ecclesiam romanam sive per apostolicum confirmatus factum est hoc ⁽¹⁾ . Anno domini Millesimo . CC . li . Indictione nona . Cui carte interfuerunt testibus . domini girardus cagapestis iudex . et iohannes marchus et lionardus perdepetti omnes iudices . potestatis . et comunis brixie et mayfredus crivelli militis suprascripti . potestatis . et Albertanus de sancta agatha . et zilius de

(1) Una tale dichiarazione dimostra che allora i Lombardi tenevano per certo, che l'Imperatore legittimo, dovesse non solo essere eletto dai Principi di Germania, ma che era duopo fosse confermato dal Sommo Pontefice.

bagnolo ambo iudices et martinus de manervio . Griffolinus de griffis . Gnaffus de Ugonibus et buschettus de lavello longo . Albertus de salis et martinus de concesio . et Guidestus de pontecarali . et Guifredus de gonsalvi . notarius . et plures alii astantes in ipso consilio :

Ego valentus taieferri . sacri pallatii . notarius . ac regis missus et ad hoc pro comuni pergami constitutus interfui et rogatus hanc cartam scribere scripsi :

Ego Benadux caroli sacri pallatii notarius . Autenticum huius instrumenti vidi et legi et in formam publici instrumenti scripsi et authenticavi et insinuavi ad hoc ut perpetuo valeat et fides ei adhibeatur plena tam publico instrumento . et hoc de mandato suprascripti domini Landulfi crivelli . potestatis . comunis brixie . in presentia domini mayfredi crivelli militis predicti potestatis . et domini girardi cagapesti iudice . et assessore . dicti potestatis . et domini Arici golte mihi facto die sabbati . xiiij . exeunte junio .

CLIV.

9.

1251, 11 ex. madio.

Confirmatur solemnii iuramento tractatus mutuae pacis, sub die, etc.

(Inedito).

In nomine Dei Eterni . Die dominico . xi . exeunte madio . In civitate . pergami . In pallatio comunis . In publico et generali consilio comunis pergami . campana et preconibus more solito convocato et coadhunato . mandato domini iacobi tavernarii . potestatis . pergami . Item dominus iacobus potestas . et universi singuli de consilio generali qui erant ad dictum consilium . et ipsum consilium generale suo nomine et nomine et vice comunis pergami et pro comuni pergami fecerunt constituerunt et creaverunt dominos petrum tothelmanni et Lan . de caffo antianos populi pergami utriusque in solidum suos et dicti comunis pergami . certos nuntios procuratores et syndicos ad faciendum et iurandum pacem et concordiam perpetuam nomine comunis pergami et pro pergami . Comuni et hominibus et personis brixie iuxta modum et formam in omnibus et per omnia continentem in reformationibus consiliorum pergami super hoc reformationum . Videlicet . unius consilii generalis rogati per me ottobonum de vegiis . notarius . v . intrante madio . proximo passato . et alterius facti et reformati . die mercurii quinto decimo exeunte madio . et rogati per me notario . ipso die et alterius reformati et facti die nono intrante madio proximo passato . et ad recipiendum pacem et concordiam perpetuam a comuni hominibus et personis brixie . et

iuramenta dicte pacis et concordie nomine et vice comunis pergami et pro comuni pergami eodem modo et certa facienda et gerenda que in predictis et circa predicta fuerint oportuna . promittendo mihi infrascripto ottobono de vegiis notario . quinto intrante madio proximo preterito . et alterius facti et reformati . die mercurii . xv . exeunte madio et rogati per me notario . ipso die et alterius reformati et feci die nono intrante madio proximo preterito et ad recipiendum pacem et concordiam perpetuam a comuni hominibus et personis brixie . et iuramento oportuna . promittendo mihi infrascripto ottobono de vegiis notarius . stipulatione nomine et vice ipsorum syndicorum et cuiuslibet eorum habere firmum et ratum quicquid ipsi syndici vel alterius . eorum fecerint et receperint in predictis et non contravenient ullo modo . factum est hoc . Anno domini millesimo . CC . quinquagesimo primo . indictione nona . Interfuere ibi testibus . domini tathus de bonate . blonus taiaferri antiani populi pergami . henricus de sposullo . Adam de azulis cons . comunis pergami . Guilelmus gargani et raymundus de crema iudice . et alii :

Ego Ottobonus de vegiis sacri pallatii . notarius . ac iudex ordinarius et tunc scriba . potestatis . et comunis pergami interfui et R. scripsi .

Ego benadux caroli sacri pallatii . notarius . Autenticum huius Instrumenti vidi et legi . et in formam publici instrumenti scripsi et autenticavi et insinuavi . ad hoc ut perpetuo valeat et fides ei adhibeatur plena tam publico in instrumento . et hoc de mandato suprascripti domini Landulfi crivelli potestatis . comuni brixie . In presentia domini mayfredi crivelli militis predicti potestatis . et domini Arici golte mihi facto . die sabbati . xiii . exeunte . junio .

Omnes infrascriptis consules infrascriptarum viciniarum civitat . et burgarum adiecentium civitati pergami iuraverunt pacem cum comuni et hominibus brixie . secundum quod antiani et consilium generale pergami iuravit . et etiam jurare . faciendi jurare omnes vicinos suos infra tercium diem .

In primis .

Et Susinus de tretio } consules vicinie . sancti Ma-
Et Lan . de Albricis } thei .

Et Serzambonus gratiani consul . vicinie . sancti alexandri in colupna .

Et Normandinus cassi consul . vicinie . sancte agathe .

Et Bergamus ruthelonum consul . vicinie . sancti alexandri de la cruce .

Et Paganus primicerii } consul . vicinie . sancti lau-
Et Mont de Iur } rentii .

Et Alexander de foro consul . vicinie . sancti stephani .

Et Mont de acerbo consul . vicinie . sancti iohannis evangeliste .

Et Guilelmus de Vidottis consul . vicinie . sancti salvatoris .

Et Magister Meyoratus consul . vicinie . sancti nicholai . de archu .

Et Martinus . de Muzzo consul . vicinie . de canali .

Et Bergamus morarii consul . vicinie . sancti nicholai de puteo .

Et Bonettus de capriato consul . vicinie . sancti iacobi de la porta .

Et Ventura seragalli consul . vicinie . sancti pangratii .

Et Rogerus colde consul . vicinie . sancte agathe .

Et Lan . domini henrici de custode consul . vicinie . de an . scol .

Et Paganus primigerii consul . vicinie . santi casani .

Et Bonaventura de rege consul . vicinantie sancte eupehmie .

CLIV.

10.

1251 , III ex . madio .

Declaratur quod iuratur et qui iuraverunt.

(Inedito).

In nomine domini nostri ihesu xpi . Amen . Et ad honorem sancte ecclesie romane et sacri imperii romani et omnium fidelium et amicorum suorum et ad honorem comunis brixie et omnium amicorum suorum et ad honorem comunis pergami et omnium amicorum suorum . Dominus albertus privardorum iudex et petrochus de martinengo ambaxator . procurat . et sindaci comuni brixie . ad pacem perpetuam et concordiam faciendam pro comuni brixie . comuni hominibus et personis pergami prout continetur et sit mentio in quadam cartam atestata seu quodam publico instrumento illius procurat . scripto et rogato per robertum de robertis . not . die veneris . xiii exeunte maio . Millesimo . CC . LI . indictione nona . In publico et generali consilio comunis pergami campana et preconibus more solito convocato et coadhunato . Juraverunt sacramento corporaliter prestito suo nomine e vice et nomine comunis brixie et omnium hominum et personarum ipsius comunis plenam pacem perpetuam et concordiam . comuni pergami et omnibus et personis eiusdem comunis secundum formam et consiliorum generalium utriusque comunis . Videlicet . consilii generalis comuni brixie facti e reformati die sabbati . xiii . intrante madio . Millesimo . CC . LI . indictione nona . et consiliorum comunis suprascriptorum super facto pacis . unius facti et reformati die veneris . v . intrante madio . et rogati per me notario . supscripto die veneris . millesimo . CC . LI . indictione nona et alterius consilii generalis feci die . xv . exeunte madio proximo preterito . et alterius consilii generalis facti et reformato die nono intrante madio proximo preterito et declarationem factam per dominum guilelmum de bono iudice . tunc ambaxatore . comunis pergami in consilio comunis brixie de sancto imperio .

Tenor cuius declarationis talis est. quod caput pergami. intelligit sanctum imperium esse id quod semper fuit et est et semper erit. et quod non intelligunt nec credunt imperatorem esse modo quod sciant. Et quod credunt illum debere esse imperatorem qui per principes alamanie erit electus secundum quod consuetudo est et erit per ecclesiam romanam. sive per apostolicum confirmatus. Item in omnibus et per omnia iuraverunt domini petrus tothelmanni et lanfrancus de casso antiani populi pergami. sindaci et procuratores. ad hoc constituti pro comuni pergami. in publico et generali consilio comuni pergami. ut continetur ut fit mentio in quodam publico instrumento rogato per me octobonum notarius. de vegiis. hodierno die ante hunc contractum et hanc pacem de voluntate totius consilii generalis more solito convocati et coadhunati. et etiam illud iuraverunt infrascripti de consilio in presentia predictorum sindicorum et ambaxatorum comunis brixie. et ad eorum postulationem. et in presentia domini andrioli de butesino notario. cum ipsius ambaxatoribus comunis brixie. qui predictum sacramentum pro se et pro comuni brixie ibi fecit.

Nomina quorum de consilio qui predictum sacramentum fecerunt. hec sunt. Videlicet.

Et Domini Blonus tayafferri.
 Et Albertus blosi.
 Et Lanfrancus de Olivero.
 Et paganus de Calepio.
 Et Albertus mezarada.
 Et ottobonus de Zaffo.
 Et Rogerus raidorum iudex.
 Et garivertus magister antiani. populi pergami.
 Et guidottus domini Guilelmi de farra.
 Et perfectus de Iuranno.
 Et Henricus de Vidottis.
 Et Mont. de compatre.
 Et Albertus seralberti de acerbo.
 Et Guilelmus de Crema.
 Et rogerus de vidottis.
 Et Alexander de Wacio.
 Et Albertus Lazaronus.
 Et Henricus suardorum.
 Et Gisalbertus carpionum.
 Et rogerus de cuchis.
 Et consulatus suardi.
 Et gisalbertus azuellis.
 Et Alexander ambevere.
 Et rogerus gargnani.
 Et Dominicus Wazzi.
 Et girardus pesarinis.
 Et Baierius de dommo.
 Et Mayfredus de roario.
 Et Petrus landulfi.
 Et Petrus antoni.
 Et Lan. de axia.
 Et Mar. fadazarius.
 Et Ardezonus fitiane.
 Et Mayfredus de petergallis.

Et Henricus de preomo.
 Et Guilielmus de fondra.
 Et Bergamus anderboni.
 Et Amicus amigonum.
 Et Petrus bariani.
 Et Bosellus de curte.
 Et Bertrammus de lesina.
 Et Detesalvus petergallis.
 Et Petrus de prata.
 Et Iohannes de prepusolo.
 Et Mafeus gumar.
 Et Bonincuntrus de gesia.
 Et Bellebonus de gerdemanno.
 Et Bergamus azuelli.
 Et Guilielmus de crema iudex.
 Et Iacobus de grumulo.
 Et henricus pasarivii.
 Et Robacomes collis.
 Et Girardus de gerdeniano.
 Et Martinus de muzzo.
 Et Fredericus de bovogo.
 Et Bonefatus de gerdeniano.
 Et Lafrancus de cuchis.
 Et Bertramus de preomo.
 Et Brunus de tretio.
 Et Albertus de pranda.
 Et Marchus de curte.
 Et Gratio de bolo.
 Et Iohannes gariverti.
 Et Obertus crescentii.
 Et Lan. de dommo.
 Et Iohannes de redona.
 Et Alexander de gavazzis que dicitur de madono.
 Et Henricus de rivola.
 Et Iohannes roversati.
 Et Iohannes ramfoldi.
 Et Guidottus de bruna.
 Et Beltramus fulcerii.
 Et Brancartinus de preomo.
 Et Attazius boni alch.
 Et Henricus lotta.
 Et Philippus de incholis.
 Et Obertus de lesina.
 Et Lanterius de redonis.
 Et Oldinus de rivola.
 Et Adam de roetta.
 Et Maiavacca de gromo.
 Et Guilielmus baiani.
 Et Ventura de zenat.
 Et Zuaninus de putatio.
 Et Lan. ardezoni gocii.
 Et Persus de mauris.
 Et Alexander. ser. lan. aymerici.
 Et Lan. petri rome.
 Et Obertus ulciportii.
 Et Guilielmus fatii notarius.
 Et Suardus dom. lan. suardis.
 Et Iohannes de prata.
 Et Albertus ser. bernardi de spirano.
 Et Tomasius de roario.

Et Suardus dom. teste.
 Et Martinus merli.
 Et Martinus viviene.
 Et Peterbonus de verdello.
 Et Anselmus de bonate.
 Et Albericus regolati.
 Et Bonatius suardorum.
 Et Bergaminus de diacono.
 Et Alg. de vegio.
 Et Guilielmus teutaldi de bono.
 Et Paganus de lascala.
 Et Lan. de Spirano.
 Et Paganus azuelli.
 Et Guilielmus petratii de mapello.
 Et Bonettus de terno.
 Et Petrus grigorii.
 Et Mayfredus rozzi.
 Et Bonapax fare bordonis.
 Et Bonaventura de curtefella.
 Et atto fitiene.
 Et Vivianus de campanili.
 Et ventura feragallis.
 Et Vincentius ronzi.
 Et Detesalvus de preomo.
 Et Desalbertus de curtereze.
 Et Albertus denocte.
 Et Bonomus guar.
 Et Guilielmus ottobonus merle.
 Et Attolinus ser. bayoceni de dommo.
 Et Homedeus aynardi de verdello.
 Et Rogerus de cavazza.
 Et Ventura taiane.
 Et boltraccius advocatus.
 Et Mayfredus ruchi.
 Et Calzabos de verdello.
 Et Gema adelaxio.
 Et Guizardus de augusto.
 Et Mafeus taruffi.
 Et Fredericus cum pede.
 Et Butingellus Bustigalli.
 Et Lantelmus regolati.
 Et Albertus de sorlasco.
 Et Mayfredus de acerbo.
 Et Lan. de prezate.
 Et Albertus de pilis.
 Et Baldus suardi.
 Et Iacobus de casso.
 Et Mar. gir. de busco.
 Et Morescus de cuchis.
 Et Obertus de magro.
 Et Guilielmus de guidottis.
 Et Rogerus rizzi.
 Et Prodinus de bonate.
 Et Robacomes de roena.
 Et Bonomus de bonianus.
 Et Persevallus cremonese.
 Et Peterbonus fitiene.
 Et Buzius de boetta.
 Et Martinus de masera.
 Et Betutius de cumis.

Et Guilielmus de bono.
 Et Albertus de gratia.
 Et Regoldus bustigalli.
 Et Morescus de lem.
 Et Monferatus de mura.
 Et Iohannes de vrn.
 Et Guilielmus pezani.
 Et Albericus musei.
 Et Carbonus de gandino.
 Et Loderengus de grumolo.
 Et Lan. durentium.
 Et Alexander Bonelpanis.
 Et Martinus sanici.
 Et Girard. de aug.
 Et Recuperatus de farra.
 Et Beatus de beatis.
 Et Guifredus barelli.
 Et Bonettus carli.
 Et Guilielmus matenatii.
 Et Ambrosius de goldei.
 Et Attolinus de vegio.
 Et jacobus de salio.
 Et Normandinus cassi.
 Et Obertus de campanili.
 Et Guilielmus brethe.
 Et Gisalbertus de brolo.
 Et Lan. de gg.
 Et paganus de madono.
 Et Vifredus roversati.
 Et Lan. Guidotti domati.
 Et Prodinus gaiardi.
 Et Gratus de pomano.
 Et Iohannes de lature.
 Et Guilmus de garganis.
 Et Fredericus de curte.
 Et Florius de crema.
 Et Mayfredus de clauduno.
 Et Tentaldus de bono.
 Et Albertus adelaxia.
 Et Grumerius de rivola.
 Et Anselmus de rivola.
 Et Martinus de goldei.
 Et Iohannes turlini.
 Et jrenus de jreno.
 Et Sempronius de gromo.
 Et Burinus de burro.
 Et Vivianus de paniano.
 Et Obizinus mirani.
 Et Albertus piligrini.
 Et Mafeus gratiani.
 Et martinus de lature.
 Et Totescus de urniano.
 Et Bergaminus de lamadura.
 Et magister. adam fisicus.
 Et Salvus de lature.
 Et Testa domini Guilielmi dom. teste.
 Et Aicardus adelaxia.
 Et Gromettus de grommo.
 Et Zambonus prodomi.
 Et Mont. de acerbo.

Et Albertus cavalarius.
 Et Bonaventura de diacono.
 Et Bergaminus de Vegiis.
 Et Albertus de Bonianis.
 Et Raymundus de farra.
 Et pagetus sonetti.
 Et Iohannes de zucho.
 Et rogerus de farra.
 Et Guielmus de crema.
 Et Albertus de farra.
 Et martinus bottus.
 Et Gidottus de Musso.
 Et Guido pectoralis.
 Et Bonaventura de vertoa.
 Et Goffus lombardi.
 Et Iun. de boniattis.

Acta et facta fuerunt omnia suprascripta. Die dominico . xi . exeunte madio . In civitate pergami . In publico et generali consilio comunis pergami . campana et preconibus . more solito convocato et coadhunato in pallatio comunis pergami . Anno domini millesimo . CC . LI . Indictione . nona .

Interfuerunt ibi testibus . Domini tathus de bonate . blonus taiaferri . Antiani populi pergami . henricus de poposulo . Adam de azuellis . can . comunis pergami . Gielmus gargani . et Raymundus de crema et alii .

Ego Ottobonus de vegiis sacri pallatii notarius . ac iudex ordinarius et tunc scriba potestatis et comunis pergami . iussu et parabula . et voluntate suprascripti domini potestatis et consilii generalis comunis pergami . interfui et rogatus . Scripsi . et dictum sacramentum dicte pacis feci .

Ego Benadux Caroli Sacri pallatii . notarius . Autenticum huius instrumenti vidi et legi et in formam publici instrumenti scripsi autenticavi et insinuavi . ad hoc ut perpetuo valeat et fides ei adhibeatur plena . tam publico instrumento . et hoc de mandato suprascripti domini Landulfi crivelli potestatis . comunis brixie . In presentia domini Girardi cagapesti iudice et assessore . dicti potestatis . et domini mayfredi crivelli militis predicti potestatis . et domini Arici golte testibus . rogatus . mihi facto die sabbati xiiii . exeunte . junio .

CLV.

1251

Inquisitio terre Castri de Brixia.

(Edito) (1).

In Christi nomine . Dominus iohannes kiginkilii causidicus . et dominus oprandus de pallazo . et dominus bonapax de Castello . et dominus Albertonus sethesia . qui fuerunt electi per dominum Landulfum

(1) Pubblicato da A. Valentini in fine della *Storia del Castello di Brescia*. Brescia 1890, in-16.

crivellum potestatis . comunis brixie . secundum formam statuti comunis brixie inde facti . ad inquirendum occupationes factas de terra castri brixienensis . et de hoc quod esset de ipso castro . qui concorditer dixerunt omnia infrascripta esse comunis brixie prout inferius continetur . currente . millesimo . CC . LI . Indictione . nona .

In primis concorditer dicunt quod occupatum est de terra castri apud ecclesiam omnium sanctorum (1) in clauso seu brolo illius ecclesie a mane parte ficus usque ad ipsum ficum . que est penes campanile usque ad ulmum primum magnum qui est ibi prope in sepe . atque dicunt concorditer quod illa sepi a mane parte debeat retrahi intus ab ulmo usque ad ficum . Item dicunt concorditer quod terra castri occupata est ibi ubi est romelia que est in dicte sepe . A monte parte ab illa romelia versus sero per rectam lineam usque ad portile domini bondiei de castro debeat intus retrahi . secundum quod inventum est per dominos albertum occhanonum . et benvenutum de mayrano . et albertum bagatam . et milonem streve . olim electos per dominum fabrum quondam domini bonefatii Guidonis . Wizardi . potestatis . brixie . In secundo regimine . ad inquirendum de occupationibus supradictis . per quatuor testes . cum quibus testibus ipsi domini concorditer fuerunt prout in eorum libro apertius continetur .

Et Addunt enim supradicti domini et visum est eis . quod illa sepi predicta que est a mane parte debeat intus retrahi a campanili usque ad ulmum predictum posita linea . Et ab ulmo usque ad romeliam supradictam posita linea .

(1) Questo documento ricorda parecchi santuari sul colle Cidneo, fra i quali quelli *Omnium Sanctorum*, *S. Faustini in Castro*, *S. Stephani de Castro*, *S. Petrum in Oliveto*, *S. Martini de Castro*.

Quelli di Ognissanti e di S. Faustino in Castro furono consacrati dal Vescovo Ramperto intorno l'anno 843; supposta genuina la memoria tramandataci dal Faino (Cod. Queriniano, E. I, 1, pag. 163), il quale dice di aver trovato nel suo altare antico la seguente iscrizione:

Anno Domini DCCCXXXIII . VI Idus Maii . Rampertus Episcopus Brix . ecclesiam Faustini et Jovite in locum qui nominatur Casalla in honorem Omnium Sanctorum et SS. Mart. Faustini et Jovite consecravit. Da questa appare che fosse una sola chiesa con duplice titolo, come osserva l'ab. Brunati (*Vite de' SS. Bresciani*, t. I, pag. 206), quello cioè di S. Faustino e quello di Ognissanti. Questo santuario, rifabbricato nel XII o XIII secolo (Cod. Quer., B. V, 33 e F. VI, 3) esisteva ancora pochi giorni fa, ma il picco demolitore distrusse un monumento, quantunque volto ad uso profano, tuttavia serbava larghe tracce dell'antica e bella sua struttura.

S. Stefano, detto nelle cronache *S. Stephanus in Arce*, innalzato forse nel VI secolo dal Vescovo Dominatore che, secondo il Catalogo del Totti, vi fu deposto, dietro il costume di seppellire i Vescovi nelle basiliche o dai medesimi fondate o da loro predilette. In una topografia antica del Castello di Brescia si vede che la Chiesa era nella piazza superiore detta *Mirabella*, distrutta nel XVI secolo dal Governo Veneto e rifabbricata nel primo recinto.

S. Pietro in Oliveto, così chiamato dagli Olivi del Colle Cidneo. Il Malvezzi, *Chron. Brix.* in Muratori, *R. I. S.* t. XIV, col. 875, lo dice eretto nel 1119; consacrato dal Papa Eugenio III nel 1148. Dell'antico santuario non rimane che una piccola parte della Confessione. Nel XVI secolo fu rifabbricato su più larghe proporzioni con eleganti sculture ornamentali.

Di S. Martino in Castro restano pochissime memorie. Oltre i suddetti santuari, esistevano sul colle altri templi come quelli di S. Remigio, di S. Desiderio, di S. Urbano, di S. Daniele, di S. Simone, di S. Eusebio ed altri, tanto che il colle poteva dirsi gremito di piccole chiese.

Et Item dicunt domini supradicti . quod tendatur linea a portili porte orti heredum et quondam domini bondiei de castro . quod portile est a mane parte . per illum ortum ipsorum heredum et per ortum alberti buezii sellarii . usque ad lapidem signatum in muro castri . et quod remanserit ultra lineam versus montem sit occupatum . et pertineat ad castrum . Et ideo debeat removeri per ipsas heredes . et sepis debeat retrahi versus meridiem .

Et Item dicunt concorditer quod occupatum est de terra castri . ibi ubi est sepis orti Alberti buezii sellarii . a sero parte ipsius orti qui ortus est iuxta tresandam comunis brixie per quam itur ad castrum . que tresanda debet esse ampla . per *iiij* . brachia et dimid . Unde concorditer dicunt . quod illa sepis que est a mane parte ipsius tresande debeat intus retrahi tantum quod illa tresanda remaneat ampla . per *iiii* . et dimid . prout cognitum fuit per supradictos dominos albertum occhanonum et benvenutum de mayrano . et albertum bagattam et milonem streve . per dictos quatuor testes cum quibus ipsi domini concordēs fuerunt sicut in eorum libro apertius continetur . scilicet . ita ut a capite superiori sit via ampla per *iiij* . brachia et dimid . a muro civitatis . vel castri . et ponatur linea versus meridiem usque ad cespitem seu zocchum ulmi qui est apud portile orti eiusdem Alberti buezii .

Et Item dicunt domini supradicti quod tendatur linea a portili porte heredum quondam domini . bondiei per ortum alberti buezii . A monte parte versus sero . usque ad lapidem signatum in muro castri . et quod remanserit ultra ipsam lineam versus montem sit occupatum . et pertineat ad castrum . Et ideo debeat removeri . et debeat sepis retrahi versus meridiem .

Et Item concorditer dicunt . quod ponatur linea ad romeliam orti gavardini verberatoris lane quem tenet ab ecclesia S . Faustini in castro . usque ad romeliam que est apud portile orti domini gratiadei pellarii . in monte et meridie . Et quod remanserit ultra lineam versus sero . sit occupatio . Et ideo totum illud debeat removeri . et pertineat ad castrum .

Et dicunt concorditer quod occupatum est de terra castri ubi est sepis orti gaforini ficche . que sepis est a sero parte ipsius orti iacentis ad castrum . Unde dicunt concorditer quod sepis predicta debeat intus retrahi versus mane per rectam lineam a portili porte tresande vicinie ortorum qui teneantur a iohanne de crema usque ad sambucum veterem versus meridiem . secundum quod inventum fuit per supradictos dominos Albertum et benvenutum et albertum bagattam et milonem streve . per dictum duorum testium . sicut in libro ipsorum dominorum plenius continetur .

Et item dicunt concorditer occupatum esse de terra castri . ibi ubi est sepis domini . iohannis de mantua . scilicet sepis orti eiusdem dom . iohannis

que sepis est a sero parte ipsius orti iacentis ad castrum . Unde dicunt quod sepis illa debeat intus retrahi versus mane per unum brachium et dimid . secundum quod inventum est per dictos dominos Albertum occhanonum et benvenutum de mayrano et albertum bagattam . et milonem streve . per dictam . v . testium cum quibus ipsi domini concordēs fuerunt . ut in eorum libro apertius continetur .

Et item dicunt concorditer . quod occupatum est de terra castri ibi ubi est sepis orti petri pistoris de prato alhoyno . que sepis est a sero parte ipsius orti . Unde dicunt quod illa sepis debeat intus retrahi versus mane per unum brachium . secundum quod inventum est per iam dictos dominos Albertum occhanonum et Albertum bagattam . et milonem streve per dictam . v . testium cum quibus ipsi domini concordēs fuerunt . ut in ipsorum libro apertius continetur .

Item dicunt concorditer quod occupatum est de terra castri ibi ubi sunt vites brothe de castro . que vites sunt apud viam per quam itur ad sanctum petrum in oliveto ⁽¹⁾ . Videlicet a muris veteribus paganoriis usque ad dictam viam . Quare concorditer dicunt . quod sepis debeat fieri per rectam lineam sicut trahunt illi muri que sunt ibi . Scilicet murus qui est a mane parte illarum vitum . Et alius murus qui est a sero parte vitum predictarum . prout inventum est per supradictos dominos . Albertum occhanonum et benvenutum de mayrano et albertum bagattam . et milonem streve . per dictam *iiii* . testium cum quibus illi concordēs fuerunt sicut in libro eorumdem dominorum apertius continetur .

Et Item dicunt concorditer quod terra est occupata ibi ubi est sepis clausi ecclesie sancti martini ⁽²⁾ de castro . que sepis est a mane parte ipsius clausi . Unde dicunt quod sepis illa intus retrahi per *iiij* . brachia . sicut trahi ipsam sepis a brognolo ingroxato . usque ad caput ravere . que ravera est a mane parte illius clausi . secundum quod inventum est per dictos dom . Albertum occhanonum et benvenutum de mayrano . et albertum bagattam et milonem streve . per dictam *iiij* . testium cum quibus illi sunt domini concordēs fuerunt prout in ipsorum dominorum libro apertius continetur .

Et Item concorditer dicunt . quod occupatum est de terra castri ibi ubi est sepis clausi ecclesie S . Stephani de castro ⁽³⁾ . que sepis est a monte parte illius clausi . sicut trahit brognolum quod est ingroxatum et quod est a sero parte illius clausi . per lineam usque ad aliud brognolum ingroxatum que est in ravera . que ravera est a mane parte ipsius clausi per lineam . Unde concorditer dicunt quod sepis predictam debeat retrahi versus vites dicti clausi . secundum quod dictum et designatum est per

(1-2-3) Vedi la nota (1), col. 696.

dominum iohannem clericum dicte ecclesie sancti Stephani supradictis dominis Alberto occhanono et benvenuto de mayrano et alberto bagatte et miloni streve . prout in libro ipsorum dominorum apertius continetur .

Et Item dicunt supradicti dominus . iohannes et dominus . oprandus et dominus . bonapax et dominus . albertonus . quondam ravera lapidum que est facta per fratres de busco . apud turrem roche de castro brixensis et que vadit in montem et meridiem . est super comune a flexu ipsius ravere . qui flexus est quasi per mediam olivam inferiorem que est in clauso dicte ecclesie sancti stephani . Et per quam raveram remota est via vetus per quam pergebatur ad ecclesiam supradictam .

Et item dicunt concorditer quod terra castri communis brixie . in qua terra est ortus heremite est comunis brixie secundum quod visum fuit per Supradictos dominos Albertum occanonum et benvenutum de mayrano et albertum bagattam et milonem streve . que ortus est ad rocham castri . prout in libro ipsorum dominorum apertius continetur .

Et item dicunt concorditer . quod occupatum est de terra castri in locis illis . in quibus burgesium de Arcu . et Ventura Speciarium . et heredes quondam iacobi miconi . seu girardus dossus de castro . qui girardus tenet per ipsos heredes habent ortos et brola . atque tenent terram illam que est inferius a planello castri . Videlicet a muris et a turriceillis superius versus dictum planellum . prout visum fuit per supradictos dominos albertum occanonum et benvenutum de mayrano et albertum bagattam et milonem streve . secundum quod in ipsorum libro apertius continetur .

Infirmata et cassata sunt omnia que in hac scriptura inferiori continentur propter consilium inferius scriptum .

Item addunt supradicti domini iohannes et oprandus . et bonapax . et albertonus concorditer dicentes . quod ponatur linea ad murum turricelle . scilicet ad portam turricelle . que est a monte . et a sero parte orti petri pistoris de prato Alboyno . que quidem linea tendatur versus mane . per omnes ortos . et per vineas usque ad murum illius turricelle que est in capite planelli a mane parte . et totum illud quod remanserit a monte parte versus planellum . sit comunis brixie . et ad castrum debeat pertinere .

In Christi nomine . Consilium Sapientum tale est . Videlicet . dominus . ottonis villani causidici . et zulfredi prandi layci . Et qui etiam habuerunt consilium . A maiori parte collegii iudicum . quod iohannes de crema filius quondam domini iohannis de crema causidici . absolvatur de eo quod dicebatur ipsum occupasse . A merid . parte muri planelli inferioris castri

brixie . intus voltas turricellarum que sunt in dicto planello . A monte parte clausi predicti iohannis . et quem clausum ipse . iohannes tenet in feudum a dominis advocatis . ut continetur in tribus publicis instrumentis factis a bonamico notario . Unum quorum factum fuit die veneris . vii . exeunte novembri . Et aliud die sabbati . vi (sic) ⁽¹⁾ exeunte novembri . Et aliud die sabbati secundo intrante decembri . Sub millesimo . centesimo nonagesimo quinto . Indictione tertia decima . Et hoc ideo quia legitime probatum est predictum quondam dominum iohannem . causidicum . et supradictum iohannem eius filium tenuisse et possedisse supradictum clausum usque ad murum dicti planelli predicti castri intus voltas dictarum turricellarum per lv . annos et plus .

Latum et pronuntiatum est hoc consilium supradictum per dominum . Leonardum perdepettum Iudicem et assessorem . domini Landulfi crivelli potestatis . brixie . Et per dominos . iohannem kiginkili ausidicum . et oprandum de pallazzo . et bonapax dei castello . et albertonum sethesiam . electos per dictum dominum Landulfum potestatis . brixie secundum formam statuti comunis brixie . inde facti ad inquirendum occupationes factas de terra castri brixensis . Et de hoc que esset de ipso castro . presente domino bonapace carvanno causidico . sindico et procuratore ac defensore comunis brixie atque supradicto iohanne de crema . die iovis sexto . intrante . julio super laubia lignorum palatii veteris comunis brixie . Anno domini Millesimo . CC . quinquagesimo primo . Indictione nona . Interfuere dominus benadux covatus . et bonaventura cagnolus et iohannes Walandi . et Anselmus xandus . Graciadeus anti . Recordatus de niardo . notarius . et benedictus de scanamoieris notarius . et albertus notarius . de gaydo testibus . rogati .

In Xpi nomine . Hii sunt termini infrascripti qui positi et fixi sunt in castro et circumstantiis castri comunis brixie . propter occupationes factas de terra eiusdem castri secundum formam statuti comunis brixie inde facti . Et quos terminos fecerunt poni et figi . frater pax de boncissis . et frater marchesius carli . et dominus bozulus de calepio . et dom . petrus beltropi procuratores comunis brixie . In ultimo medio anno et regiminis domini Landulfi crivelli potest . brixie . Anno domini . Millesimo . CC . li . Indictione nona .

In primis . Unus terminus lapideus positus et fixus est in angulo unius orti dom . Gratiadei pellarii . quem ortum tenet ipse dom . gratiadeus ab ecclesia S . Faustini in castro . cui termino . coheret . a meridie via . a sero comune brixie .

Et Item unus alius terminus lapideus positus et fixus est in angulo unius orti gavardini verberatoris lane . quem ortum ipse gavardinus tenet a supradicta ecclesia sancti faustini in castro . cui termino

(1) In questo Cod. è scritto vi ex. novemb. e nel Cod. n. 1 è scritto septimo ex. novemb. È errato in ambidne, deve essere viii ex. novemb.

coheret. A sero et A mane via castris Brixienſis. Et Item unus terminus lapideus poſitus et fixus eſt in angulo clauſi ſive broli ſeu orti eccleſie omnium ſanctorum. qui angulus eſt iuxta campanile ipſius eccleſie. cui termino coheret. A mane via. A meridie. ſimiliter via. et eccleſia ſupradicta.

Et Item unum alius terminus lapideus poſitus et fixus eſt in dicto clauſo ſeu brolo. ſive orto apud unum ulmethellum. cui termino coheret. A mane via.

Et Item unus alius terminus lapideus poſitus ac fixus eſt in angulo dicti orti ſeu clauſi vel broli qui angulus eſt a mane et a monte parte ipſius clauſi vel broli ſeu orti penes unam arborem romelie cui termino coheret. A mane via caſtri. A monte caſtrum.

Et Item unus alius terminus lapideus poſitus eſt et fixus eſt in angulo dicti clauſi ſeu broli ſive orti. qui angulus eſt a ſero et a monte parte. apud portile cuiuſdam orti heredum quondam domini bondiei de caſtello. cui termino coheret. A monte caſtrum. A merid. heredes quondam dicti domini bondiei.

Et Item unus terminus poſitus atque fixus eſt in angulo orti Alberti buezii ſellarj. qua angulus eſt A merid. et a ſero parte ipſius orti. cui termino coheret. A merid. eſt quedam domus diruta girardi domamate. A ſero eſt quedam via comunis brixie. per quam viam pergitur ad caſtrum. et que via eſt ibi ampla per tria brachia et dimidium.

Et Item unus alius terminus lapideus et fixus eſt in angulo dicti orti buezii. qui angulo eſt a ſero et a monte parte ipſius orti. cui termino coheret. A monte caſtrum predictum. A ſero ſupradicta via. et que via eſt et eſſe debet ampla. per quatuor brachia et dimid. A ſero parte ipſius termini.

Et Item unius terminus lapideus poſitus et fixus eſt in orto gaforini ficche. A ſero parte ipſius orti apud unum ſambucum. cui termino coheret. A meridie. et ſero via caſtri.

Et Item unus terminus lapideus poſitus ac fixus eſt in orto iohannis de mantua. iuxta portam vicinorum qui tenent terram a iohanne de crema. cui termino coheret. A ſero via caſtri. A monte dictus iohannes de mantua.

Et Item unus terminus lapideus poſitus atque fixus eſt in orto petri aſesini piſtoris de prato alboino apud murum planelli inferioris de caſtro brixienſis. cui termino coheret. A ſero ſupradicta via caſtri. A monte comune brixie.

Et Item unus terminus lapideus poſitus et fixus eſt in clauſo burgeſii de arcu. qui clauſus eſt. A meridie. parte planelli inferioris caſtri brixienſis. apud planellum. cui termino coheret. A meridie. dictus burgeſius. A monte ſupradictus planellus caſtri.

Et Item unus terminus lapideus poſitus et fixus eſt in orto petenini de Caſtello. qui ortus eſt. A meridie. parte planelli inferioris caſtri brixienſis. cui termino coheret. A merid. dictus peteninus. A monte predictus planellus.

Et Item unus terminus lapideus poſitus ac fixus eſt in orto Venture ſpeciarii qui ortus eſt A meridie.

parte planelli inferioris caſtri brixienſis. cui termino coheret. A meridie. ſupradictus Ventura A monte predictus planellus.

Et Item unus terminus lapideus poſitus et fixus eſt in clauſo brothe de caſtello. qui clauſus eſt. A meridie. parte muri veteris caſtri brixienſis. iuxta viam caſtri per quam viam pergitur ad eccleſiam ſancti petri in oliveto. Videlicet poſitus ac fixus eſt ille terminus inter duos muros in loco illo ubi eſt dirutus murus antiquus eiſdem caſtri. cui termino coheret. A mane et a ſero dicti muri caſtri. A meridie. dictus clauſus. A monte caſtrum predictum.

Et Item unus terminus lapideus poſitus atque fixus eſt in clauſo eccleſie ſancti martini. apud unam raveram lapidum. que ravera eſt. A mane parte ipſius clauſi. cui termino coheret. A mane terra caſtri brixienſis. A ſero dictus clauſus eccleſie ſancti martini.

Et Item unus terminus poſitus et fixus eſt in dicto clauſo eccleſie ſancti martini penes unam brognolam cui termino coheret. A mane terra caſtri brixienſis. A ſero ſupradictus clauſus.

Et Item unus alius terminus poſitus ac fixus eſt in ſupradicto clauſo dicte eccleſie ſancti martini in medio predictorum duorum terminorum. cui termino coheret. A mane terra caſtri brixienſis. A ſero clauſus predictus.

Et Item unus alius terminus lapideus poſitus et fixus eſt in clauſo Eccleſia ſancti Stephani. A ſero parte illius clauſi apud unam brognolam. cui termino coheret. A mane dictus clauſus. A ſero terra caſtri brixie. A monte ſimiliter terra dicti caſtri.

Et Item unus alius terminus lapideus poſitus ac fixus eſt in dicto clauſo. A mane parte ipſius clauſi. apud unam olivettam. cui termino coheret. A mane terra caſtri Brixienſis. A ſero clauſus predictus.

Et Item unus alius terminus lapideus poſitus et fixus eſt in clauſo predicto iuxta unam brognolam cui coheret. A mane et A meridie. terra caſtri brixienſis. A ſero dictus clauſus.

Et Item unus alius terminus lapideus poſitus atque fixus eſt ad ſanctum Stephanum apud palaſtratam veterem regie ſeu porte per quam pergebatur ad eccleſiam ſancti Stephani. et que palaſtrata eſt A mane parte ipſius regie ſive porte. cui termino coheret. A ſero via antiqua per quam pergebatur ad eccleſiam ſupradictam.

Et item unus alius terminus lapideus poſitus et fixus eſt prope olivam que eſt apud viam rocche caſtri brixienſis. cui termino coheret. A mane quedam ortus dicte eccleſie ſancti stephani. A ſero via predicta.

CLVI.

1253, 13 aprile.

De dato facto per comune brixie comuni et hominibus de flumicello de vithexeto propter aquam melle tenendam sub ponte melle sancti iacobi.

(Inedito).

In Xpi nomine die lune . XIII . Intrante Aprili . super pallatio maiori comunis brixie . Presentibus dom . marchesio de casathe milite dom . Azonis de pirovanis potestatis comune brixie . dom . iohanne Guiscardi . dom . domoffollo cane . Jacobino de cazago tunc notario . predicte potestatis . iohanne Gallandi notario . iohanne notario . filio benvenuti de puiago ministrare . atque coradino fulconum notario . testibus Rogatis . Ibi dominus Azo de pirovano potestas . comunis brixie de voluntate consilii generalis comunis brixie super hoc specialiter reformati nomine comunis brixie fecit . datum et concessionem et investituram ad proprium mundum . francum . atque expeditum allodium in iohannem Gavattarum et Conradum maritum . et Ugonem Adammi syndicos comunis de flumicello ut continetur in carta atestata facta per Marchesium de ferariis de castro novo . notar . die jovis III . intrante aprili sub Millesimo . CC . LIII . Indictione XI . ibi visa et lecta . Recipientes nomine ac vice comunis de flumicello nominati de toto vithexeto quod comune brixie habet et habere visum est . inter pontem sancti iacobi de lamella et pontem de turbolis . excepto de eo qua comune et homines de turbolis habent inter unum pontem et alium . Ita quod per istud datum concessionem et investituram non fiat preiudicium comuni nec hominibus de turbolis in eo vithexeto quam habent inter utrumque pontem . promittens dominus potestas nomine comunis brixie stipullante . dictis sindicis recipientibus nomine et vice comunis ac universitatis de flumicello perpetuo dictum datum et investituram atque concessionem ratum et ratas habere et tenere et non contravenire . et defendere ab omni contradicente persona et guarentare . et eos syndicos nomine dicti comunis et universitatis de flumicello in possessione tueri . sub pena omnis dampni . et dispensis . et expensis incurrentis vel incurrentium ipsis sindicis et Universitati . Et pena comissa et non comissa soluta et non soluta omnia supradicta . et quodlibet supradictorum firma permaneant perpetuo atque rata . Obligando dictus potestas . nomine comunis brixie . dictis sindicis recipientibus nomine ac vice dicti comunis et universitatis de flumicello ad predicta omnia et quodlibet predictorum perpetuo attendenda et observanda . Renuntiando nomine comunis brixie omni auxilio legum sibi patrocinanti . et omnibus statutis comunis brixie et interdictis factis vel facturis et consiliis et monitis rationum factis . vel que fieri possent . et hoc pacto

expresso stipullato vallato inter dictam potestatem . nomine comunis brixie ex una parte . et dictos syndicos nomine dicti comunis et universitatis de flumicello ex altera . constituendo nomine comunis brixie et ipsum comune nomine predictorum sindicorum et universitatis de flumicello precario nomine possidere . Quam possessionem ipsi syndici nomine ac vice dicti comunis et universitatis de flumicello illico interdixerunt dicentes se velle dictum datum concessionem et investituram nomine dicti comunis et universitatis de flumicello corporaliter de cetero possidere . dando dictus potestas nomine comunis brixie dictis sindicis et per eos dicto comuni et universitati de flumicello . Cedendo mandando omnia iura omnesque actiones et rationes reales et personales utiles et directas sibi et comuni brixie competentes et compecturas . constituendo eos syndicos et per eos dictum comunem et universitatem de flumicello nuntios et procuratores et syndicos tamquam in rem propriam . Tali modo quod ipsa universitas et homines habeant et quiete possideant perpetuo ipsum vithexetum tamquam rem propriam ipsius universitatis comunis et hominum . Reservato expensim per pactum stipullatum . firmatum inter ipsum potestatem nomine comunis brixie et dictos syndicos nomine dicti comunis et universitatis de flumicello . quod comune brixie . et cives . et subdicti comunis brixie . possint accipere et facere accipi lapides et sablonum in ipso vithexeto libere secundum consuetum modum . Ita quod predictum datum concessionem et investituram non fiat prejudicium comuni et subdictis comunis brixie eorum predictam facere possint . Et pro hoc dato concessione et investitura . et pro predictis omnibus et quolibet predictorum predicti syndici nomine comunis brixie . et universitatis de flumicello satisdederunt et promiserunt stipullantione sollempni dicto domino Azoni . potestati . recipientes nomine ac vice comunis brixie . tenere aquam melle in perpetuum sub ponte melle ad expensis comunis et hominum terre de flumicello . Ita quod si aliquo tempore dicta aqua melle rumperet in aliam partem teneantur facere opus oportunum . Et tenere eam sub ponte melle laudabiliter ad arbitrium comune brixie . Obligando ad hec omnia predicta attendenda et observanda dicti syndici ipsi potestati recipienti . nomine ac vice comunis brixie se se personaliter et illos quorum syndici et procuratores sunt et quemlibet illorum qui sunt de dicta terra flumicelli . licet non sint in carta predicti instrumenti sindicatur . et omnia sua bona et bona illorum quorum syndici et procuratores sunt . et bona dicte universitatis et cuiuslibet de dicta universitate sive sint in carta iudicatur sive non renunciando omni legum auxilio et nove constitutionis et epistole domini Adriani . Ita quod quilibet illorum sindicorum . et quilibet illorum quorum syndici et procuratores sunt . et quilibet de dicta universitate in solidum teneantur et conveniri possint omnino cum effectu sine divisione aliqua . Et renuntiando omnibus statutis comunis brixie et consilij et memoriis et ratio-

num factis et facturis pro comuni brixie per pactum inter eos expressim stipullatum vallatum . Et hoc sub pena quingentarum librarum imperial . et omne dampno et dispensis . Qua pena comissa vel non comissa soluta vel non soluta omnia predicta perpetuo firma permaneant atque rata . nec contravenient ipsa universitas nec dicti sindici nec aliqui alii de ipsa universitate . per se vel per suos heredes vel successores vel aliam interpositam personam . Cuiusquidem satisdederunt et promissionis . in totum dominus . Gezzo de Aricis . dominus . Albertonus thesia . dominus . benvenutus de tanghetinis dominus . bonaventura musca constituerunt se pro dictis sindicis et per eos pro dicto comuni universitate et hominibus dicte universitatis de flumicello fideiussores et principales debitores et intercessores . Ita quod facient et curabunt quod dicti sindici et comune universitas ac homines de flumicello attendent et observabunt et complebunt predicta omnia et singula predictorum in quolibet capitulo . aut attendent et observabunt et complebunt ea omnia per se et de suo suis propriis expensis . sub pena quingentarum librarum imperial . stipulatione promissa et omne dampno et dispensis . Qua pena comissa vel non comissa soluta vel non soluta predicta omnia et singula predictorum perpetuo firma permaneant atque rata . obligando ad predictam omnia attendere . et observanda ac complenda ipsi domino . Azoni . potestati . recipientes . vice ac nomine comunis brixie . et per eum ipsi comuni se se personaliter . et omnia sua bona presente et futura . et renuntiando omni auxilio sibi legum patrocinant . et omnibus status comunis brixie et interdictis factis vel futuris et consiliis et memoriis rationum et nove constitutionis . et epistole divi adriani . Ita quod quilibet ipsorum in solidum teneatur facere predictos syndicos comune . ac universitatem et homines de flumicello attendere et observare predicta omnia sicut sunt superius in quolibet capitulo annotata . vel quilibet illorum in solidum ea omnia singulariter attendet et observabit per se . et de suo pacto expresso inter eos ex una parte . et dictum potestatem nomine comunis brixie ex altera . Expressim facto et dicto cum stipulatione vallato . omni exceptione fideiussorio cessante stipulatione sequenti . Et omnia predicta et singula predictorum tam ex parte comunis et universitatis ac hominum de flumicello quam ex parte comunis subditorum comunis brixie facta . ordinata ac firmata sunt . salvis et ratis perpetuo manentibus in quolibet capitulo . omnibus consiliis et reformationibus consiliorum factis et habitis super dicto negocio vithexeti . Tenor quorum consiliorum et reformationum inferius singulariter annotatus per ordinem declaratur .

Et Die mercurii . secundo intrante aprili congregato consilio generali campane sonitu super pallazo maiori comunis brixie more solito . Lecta fuit ibi quedam petitio comunis et hominum de flumicello . Tenor cuius talis est .

Petunt comune et homines de flumicello . potestati .

et comuni brixie . quod volunt manutenere ad suas expensas in perpetuum aquam que currit per alveum melle sub ponte sancti jacobi de la mella comuni brixie dante et concedente totum vithexetum quod est et quod pertinet dicto comuni brixie . liberum et expeditum inter dictum pontem de sancto jacobo et pontem de turbolis comuni et hominibus de flumicello . Salvo quod si aqua melle frangeret vel rumperet in aliquo loco superius a dicto ponte de sancto jacobo quod liceat predicto comuni et hominibus de flumicello faceret clusam seu rostram ubique pro defensione dicte aque melle . et salvo quod omnes homines brixie et brixiane possint accipere de lapidibus et sablono in alveo aque melle secundum modum consuetum .

In reformatione cuius consilii facto partito placuit totius consilio quod per potestatem nomine comunis brixie concedatur et detur totum vithexetum comunis brixie quod est inter unum pontem et alium comuni et hominibus de flumicello . Reservato quod cives et subditi comunis brixie accipere possint et facere accipi lapides et sablonum in ipso vithexeto libere secundum consuetum modum ipsi comuni et hominibus de flumicello facientibus bonam securitatem potestati . nomine comunis brixie . quem potestati . pro comuni brixie faciet sibi datum tenendi aquam melle in perpetuum sub ponte melle suis expensis propriis . Et si quo tempore rumperet in aliam partem teneantur facere opus oportunitate et tenere ipsam sub ipso ponte laudabiliter . In quo contractu poni debeant et ordinari quecumque necessaria videantur consilio sapientium quos potest . habere voluerit aucti presenti consilii . Ita tamen quod non fiat nec intelligatur fieri datum de iis que comune et homines de turbolis habent in ipso vithexeto testes . dom . aldricus de sexto miles potestatis . Ventura de asula notarius . Gratiadeus hometti .

Die martis viii . Intrante aprili congregato consilio generali voce preconum et campane sonitu super pallazo maiori comunis brixie more solito . Lecta fuit ibi quedam petitio tenor cuius talis est .

Petunt comune et homines de flumicello potestati et comuni brixie quod eum plusquam tres partes hominum de flumicello sint in concordio recipiendi datum a comuni brixie de vithexeto secundum formam consilii generali inde facti pro manutenenda aqua melle sub ponte sancti jacobi de la mella quod compellantur illi pauci homines qui modo recusant recipere ipsum datum et consentire contractui sindicatus ad ipsum datum recipiendum et ad consentiendum contractui sindicatus et adfirmandum quecumque necessariam vel utilia videantur pro ipsis contractu et dato . sicut fecerunt et faciunt et facient alii homines ipsius terre . et ad sustinendum cum aliis convicinis ipsius terre omnia onera que provenirent eis causa illius dati et negotij .

In reformatione cuius consilii factis partitis per potestatem . placuit toti consilio nemine discrepante quod petitio comunis et hominum de flumicello au-

ctoritate presente consilii exaudiri debeat et compleri per potestatem. in omnibus sicut est in promissione notatum testes. domin. Aldricus de sexto. Marchesius de casate milites potestatis. Ventura de asula notarius. atque gratiadeus hometti notarius potestatis. tunc et plures alii testes. rogatis.

Die lune XIII. intrante aprili. congregato consilio generali super pallazo maiori comunis brixie voce preconum et campane sonitu more solito propositum fuit ut per consilium dicatur et ordinetur id quod videtur et placet consilio debere fieri super facto vithexeti de quo ordinatum est per consilium quod datum fieri debeat comuni et hominibus de flumicello ad hoc ut consilium ante dictum possit attendi et predictum datum libere et absolute fieri possit. cum quedam sint qui dicunt potestati se habere ad livellum de dicto vithexeto. et quedam qui dicunt se solvisse fictum usque ad sanctum martinum proximum. et quedam sint qui dicant se laborasse et seminasse quasdam terras ipsius vithexeti. super quibus et aliis in eodem consilio propositis. dominus Azo de pirovano potestas. brixie. consilium postulavit.

In reformatione consilii factis partitis per potestatem. placuit toti consilio nemine discrepante dictum et consilium dom. benvenuti de capriano super negotio dati vithexeti faciendi pro comuni brixie. et hominibus de flumicello. Qui dominus benvenutus consuluit quod fiat pro comuni brixie datum de vithexeto comuni et hominibus de flumicello secundum formam consilii super hoc facti libere. non obstante quod aliqui homines teneant ad livellum de ipso vithexeto. Ita tamen quod illi qui seminaverunt de terris ipsius vithexeti habere debeant a comuni et hominibus de flumicello expensis facta in seminando et laborando ipsas terras. et justam estimationem blavarum que sunt in ipsis terris aut concedatur eis quod illas terras teneant donec recolegerint ipsas blavas. et qui solvere fictum comuni brixie usque ad sanctum martinum de terris vithexeti habeant restitutionem ipsius ficti a comuni et hominibus de flumicello aut teneant ipsas terras usque ad predictum terminum ad quem solverunt fictum. Sed nichilominus pro comuni brixie libere fiat datum de ipso vithexeto comuni et hominibus de flumicello secundum formam consilii super hoc facti. testes. domin. aldricus de sexto. et marchesius de casate milites potestatis. Ventura de asula notarius. Gratiadeus hometti et jacobinus de cazago ambo notarii. potestatis et plures alii.

Anno domini millesimo CC. quinquagesimo tercio. indictione undecima.

Ego iohannes de pedezochis notarius. predice tunc potestatis interfui unde plura instrumenta uno tenore. Rog. conficere verbo et auctoritate predice potestatis hanc cartam Rogatus Scripsi.

CLVII.

1233.

Inquisitio possessionum comunis brixie occupatarum et in civitate et suburbiis et clausis et Montedenno.

(Inedito).

In Xpi nomine. Nos Algisius de pallazo. Gabriel trionus. Benvenutus de mayrano. Gilbertus vultorus. Gezo de Aricis. Paganus manducasinus. Jacobus domini. skithe confanonerij. et Brixianus riboloti. Electi super inquirendis possessionibus comuni brixie occupatis in civitate et suburbiis et clausis et in montedenno. tempore domini jacobi de terzago potestatis. comunis brixie. consilio domini Conradi de bagnolo et domini Albertani de pluvethiciis. et dom. otteboni de retholdesco et domino. Gracii de yseo. corrente Millesimo CC. trigesimo tercio. Indictione sexta. Ita dicimus et pronuntiamus.

In primis dicimus et pronuntiamus quod bonin-conter kuche debeat dimittere tantum de terralio expeditum quod secundum consuetum modum possint homines ire ad pilam intus ad pilam et ibi perpetuo remaneat expeditum. ita quod homines ad eandem pilam consueto modo ire possint et redire.

Item dicimus et pronuntiamus quod fundi fossatorum civitatis circa civitatem ubique et pendentia sive ripe deforis expediantur et arbores illis posite incidantur et omnia que ibi sunt removeantur ad continentibus tam arbores quam orti et alia omnia et specialiter domus petri more de berbignache et helini ejus fratris que sunt apud pontem sancti iohannis de foris et domus in qua stat palazolus que est apud pontem sancte Agathe. Ita quod nulla seragia ibi fiat. nec aliquod ibi possint ire volentes ad aquam et fundos. salvo quod canales que ducuntur aquam in civitatem. et reducunt non removeantur si mole et rote et hedificia inpedentibus nec explanentur in sumitate. Salvo semper iure comuni expediendi illa quociescumque opus fuerit et comuni placuerit.

Item dicimus et pronuntiamus quod domus facta per dominum oprandum de sancto gervasio super pila de terzanis. auferatur inde et removeantur nec de cetero ibi fiat per eum nec aliquid impedimentum fiat pile per eum nec per aliquem.

Item dicimus et pronuntiamus quod omnes uscere et scalete per quas itur sub terra in domibus sive canevis in viis et stratis publicis removeantur. ita quod per viam nullam intrata fiat sub terra. Alie vero fovee sive volte que sunt in viis explanentur ad modum vie in qua facta sunt et cohoperiantur ita quod coperture fiant de terre vel lapidibus.

Item dicimus et pronuntiamus peteninum de castro debere expedire quicquid occupatum in clauso suo quem tenet ab ognabeno mania extra muros veteres castri versus castrum iuxta viam castri.

Item dicimus et pronuntiamus murum positum a mane parte garzie et a sero vie a ponte marmorio et usque ad domum girardoni occuli esse comunis brixie . nec debere cohoperiri via extra pontilia et tecta domorum lignariis factis ad modum pergularum . Item dicimus a sero parte garzie a domo contra peterzani fugacii usque ad pilam sancti faustini . et si quis positum est super illis muris per aliquos . Auferatur ab eis . et omnes plantate facte in lecto garzie . infra illos confines auferantur .

Item dicimus et pronuntiamus dominum framundum de pontecarali debere remove pontilem unum factum super muro civitatis brixie iuxta portam sancti Andree .

Et hec omnia dicimus salva jure comuni ubique in civitate . et extra in clausis et montedenno . Ita quod predictas propter sententias non sint prejudicium comuni brixie nec intelligatur aliquis absolutus .

Et congregato collegio sapientum per dominum bonifacium quondam domini . Castellani de bononia potestatis comunis brixie in pallazo minore comunis fore concordēs quod ligne que fite sunt ante domum domini Guelmi de calino auferantur et tollantur penitus et omnia infrascripta . Item quod ligna ficta ante domum benvenuti cagaroti . Et item ante pedem turris Aricorum . Et item albara que est ante domum filiorum laurentii . Et item ulmus que est ante domum constancii de villa et ulmus spolitarum .

Et item pergula aruboni de giroldo . Et item albara domini gezi aricorum . Et item brogna que est manni de virola . Et item pergula redulfi et canafis martini mezarole . Et item albara petri de canali et albara bonaventure musche . Et item ulmus dom . teutaldi de facinis . Et item albara heredes quondam brixiani fulchonum . Et item albara benvenuti fulchonum . Et item quod omnia ligna pergule arbores que fite vel posite sunt super ipsa strata . a ponte marmorio usque ad turrin quondam girardoni de oculis que modo tenens per fulchones tollantur penitus .

Item quod fundi fossatorum expediantur et intelligantur fundi hoc modo . videlicet . quod a plinicie (*planicie?*) fundi fossati expediantur versus terrallium per unam perticam de sex braccia .

Et item fuere concordēs predicti sapientes quod sicut trahit per lineam a muro canalis fluminis qui est a meridie parte versus mane illius canalis sustinens terrallium et caput canalis a mane parte usque ad alvam sive murum alve porte ponticelli linea recta intelligatur esse de fundo fossati quod fundus fossati debeat expediri .

Et item idem intelligatur . A merid . parte alve porte albare usque ad alvam porte sancti johannis que est a monte parte directa linea debere servari et esse de fundo fossati sive de conditione fundi fossatis . Et item quod domus prevosti et domus tezani sive columpne ipsius domus penitus tollantur . Et Item quod dominus Ventura ode et hered . manci et dom . obizo de turbiado retrahant se sicut dictum est debere retrahere illi que habent inter por-

tam albare et portam sancti iohannis et idem debere similiter servari a pila usque ad portam novam . Et Item quod trenti (sic) et girardus bruxados similiter retrahat . Et item quod trenti (sic) et girardus bruxathi que sunt juxta locum sive terrallium quod tenere . per heredes Adi de suraga usque ad turlungam se retrahant similiter a turlunga usque ad beveratorem et a beveratore usque ad portam sancti Andree . expediatur et intelligatur similiter de fundo fossati . Et Item quod portegale quod apozatum . A meridie parte sancti Andree tollantur penitus .

CLVII bis.

12 Decembris 1254.

Rudiani Cavetis.

(medito).

In xpi nomine . Ego peterzulus de firmo . Judex . et assessore domini bonifacii quondam domini . castellani potestatis . comunis brixie . cognosens causam que vertitur inter dominum zalterium cucche judicem sindicum comunis brixie nomine illius comunis ex una parte . et dominos bonincontrum de cocallio . et baldii de martinengo suo nomine et nomine cavetarum de rudiano . scilicet dominorum oprandi de comezano . Aymerici filii quondam domini lotherenghi de martinengo et bartolomei serasii consulum gentilium de cavethis rudiani . et domini facinj de turbiado et dom . petri roselli de trezano . et johannis zizapanis nomine et vice domine mabilie matris ejus . et filie quondam domini gratiadei lugarii qui iohannes obligavit se personaliter . et cuncta sua bona et pignori quod faciat habere et tenere firmum hoc contractum salva ratione dicte matris eius . et Cordacastroni filii quondam dicti dom . Acursi de puteo de herbusco . oprandi quondam dom . ugonis de martinengo . et lotherenghi quondam domini . spalle de martinengo . brixiani sayverre . Antonii de la porta . boni de terciis . gratioli filii dom . monpuslerii de paterno nomine et vice dicti patris eius et jacobii filii dom . bartolomei de ser girardis de claris nomine et vice dicti patris cuius nuntius et procuratore est . prout dicebat contineri in quodam publico instrumento et etiam nomine et vice samuelli de daniottis de herbusco . riboldi de burghesiis . castellini quondam lafranci Andree . et petrini filii quondam dom . redulfi de turbiado omnium de predictis cavethis rudiani ut continetur in instrumento publico confecto a bartolomeo sarasii notario . die dominico v . intrante . julio . millesimo CC . LIII . Indictione XII . Ex altera . In qua causa statutus fuit terminus probandi per me judicem utrique parti . et etiam fuit porrecta per dominum zalterium sindicum predictis dominis bonincontro . et baldii suo nomine . et nomine eorum quorum sunt syndici et procuratore petitio in hunc modum .

Ego zalterius cucche sindicus comunis brixie nomine ipsius comunis. Peto quod syndici et procuratore de cavethis de rudiano nomine dictarum cavetharum compellantur per se et omnes qui habent partem . stare et habitare in terra rudiani . Item quod pronuntietur quod totum illud quod venditum est per allodium deveniat in comuni brixie cum fructibus . Et hoc totum peto secundum formam statuti et consilii facti super hoc . Cui petitioni facta fuit responsio in hunc modum .

In Xpi . nomine . Nos bonincontrus de cocallio et baldum de martinengo . syndici et procuratores cavetharum de rudiano nostro nomine et nomine cavetharum de rudiano . sic respondimus petitioni domini zalterij cucche sindicus comunis brixie . nomine ipsius comunis . Quia parti sumus et erimus stare in terra de rudiano secundum pacta et conventiones factas inter nos et comune brixie . Item dicimus nos nunc dictas cavethas vendidisse vel alienasse aliquid de supradicto feudo . quod nos . . . et cavethe tenemus a comuni brixie . et contra pacta et conventiones predictas . Unde visis et cognitis rationibus utriusque partis et spetialiter inspectis libro registri et statuti . et consilio comunis brixie et super his habito consilio sapientum dominorum bonincontri de calvixano . consolati de monteclaro . Judicum et benducis de covatis et venturini lupi laycorum pronuntio dictos dominos bonincontrum et baldum . pro se et nomine eorum quorum sunt procuratores de dictis cavethis debere stare in dicta terra rudiani . ad preceptum . et voluntatem potestatis comunis brixie . Item pronuntio quod omne id quod venditum est per allodium per cavethas rudiani de eo quod tenebant a comuni brixie deveniant in comuni brixie nisi ille qui aquisivisset vellet habitare in terra rudiani ad voluntatem potestatis et comunis brixie . salvo jure predictis dominis bonyncontro et baldo suo nomine et nomine illorum quorum sunt syndici et procuratores contra comune brixie . occasione pactorum factorum per comune brixie ipsis cavethis . Item pronuntio fructus intromissos debere restitui et dimitti illis quorum sunt possessiones qui tenent eas super quibus ipsi fructus fuerunt ipsis satis de ipsis fructibus restituendis comuni brixie . si aliquo tempore apparebit comune brixie jus habere in ipsis possessionibus et fructibus .

Lata et pronuntiata fuit hec sententia in scriptis per dominum . peterzolum judicem suprascriptum die sabbati xii . intrante decembri sub porticum rationum pallatii comunis brixie . testes . dom . obertus de porta judex . et dom . Lafrancus de la nuce judex . petrus pellarius notarius . Josthachius gatta notar . et ventura dom . notar . et multi alii sub Millesimo . CC . LIII . Indict . xii .

Ego Iohannes qdm . jacobi gnehegrini sacri palatii notarius . et nunc scriba dicti dom . peterzoli judicis his interfuit et de eius mandato in presenti registro predictam sententiam transcripsi et publicavi nil addens vel minuens quod sensum mutet vel sententiam et me hic quoque subscripsi .

CLVIII.

1254, 23 Aprile.

De emptione loci fratrum minorum facta per comune brixie ⁽¹⁾.

(Inedito).

I.

In Xpi nomine nomine die jovis . viii . exeunte aprili . super pallatio maioris comunis brixie . testibus . rogatis fuerunt domini . gioldus de bulgaro iudex . Guelmus de bulgaro . Inverardus bonati . jacobinus iohannis plumacii et brixianus quondam marchesii de asula . Ibidem dom . zanebonus priazonus contrate sancte agathe civitatis brixie pro xlii . libr . imper . et xviii . sold . et dimid . imper . quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dom . berardo de claris massario comunis brixie solvente nomine et vice comunis brixie . et pro comuni brixie precio et finito mercato infrascripte venditionis . Renunciando omni exceptioni non date et non numerate pecunie . fecit datum et venditionem dom . crescimbeno de prato alboino iudici sindico comunis brixie recipienti vice et nomine comunis brixie . et per eum dicto comuni brixie de xxx . tabule terre minus tribus pedibus sui allodii et de viii . soldor . imper . de ficto quod dominus . bonifatius priazonus ei reddebat ex ficto . xviii . tabule terre et de proprietate dicti ficti . et terre . et de jure et melioramento . iiii . tab . terre quas ipse dom . zanobonus tenebat ad livellum a dicto dom . bonifacio ad fictum reddendum omni anno ii . sold . imper . Item quod dictum comune brixie habeat et teneat perpetuo dictam venditionem . et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius conditione . cum omni jure actione et ratione reali et personali utiles et directas et cum omnibus accessibus et ingressibus usibus terminis et confinibus ad dictam venditionem in integrum . pertinentibus dando et cedendo . mandando eidem sindico recipienti nomine dicti comunis et per eum ipsi comuni brixie omnia iura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales sibi competentia et competitura in dicta venditione . ponendum dictum syndicum et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam . Iterum dictus venditor constitui se possedere dictam venditionem precario nomine dicti syndici et dicti comunis brixie . Quare idem sindicus nomine comunis brixie et pro dicto comuni brixie interdixit ei possessionem dicte venditionis dicens dictum comune de cetero velle eam corporaliter possidere . Preterea memoratus venditor stipulatio promisit per se et suos heredes dicto

(1) Nel 1250 i Frati Minori abitavano in Brescia presso la chiesa di S. Giorgio. L'angustia del luogo, e cresciuti di numero, li mosse a chiedere alla città un'altra abitazione, e nel 1254 il Consiglio cittadino, volendo impetrare dal cielo la pace, turbata per civili discordie, prese parte di comperare più fondi nel campo basso per innalzare la chiesa ed il monastero di S. Francesco, ora ridotto a panificio militare.

sindico recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum dicto comuni brixie dictam venditionem perpetuo defendere et guarentare suis expensis propriis ad omnia persona contradicente sub pena duple evictionis sicut pro tempore fuerit meliorata venditio vel valuerit in estimatione bonorum hominum in consimili loco . obligando eidem sindaco . et per eum dicto comuni brixie se personaliter . et omnia sua bona presente . et futura pignori . Renuntiando . omnibus statutis brixie factis vel facturis . Que tota terra superius nominata . Iacet in circa civitatis brixie post burgum sancti nazarii a sero parte in loco et territorio asignato et dato fratribus minoribus pro comuni brixie cui coheret a mane et a sero via . a monte brixianus tinacii . Anno domini millesimo CC. quinquagesimo quarto . Indictione XII .

II.

1254, 23 Aprile.

In Xpi nomine die jovis VIII. exeunte aprili super pallatio maiori brixie . testes rogatis fuerunt dom . Gioldus de bulgaro . iudex . Gioldinus piliparius de cazago . et jacobinus cartarius . Ibidem dom . bonifacius priazonus pro XLII. libr . imper . et XI. sold . imper . et X. imper . quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dom . berardo de claris massario comunis brixie solvente nomine et vice comunis brixie et per eum ad comuni brixie precio et finito mercato infrascripte venditionis . Renuntiando omni exceptioni . non date . et non numerate pecunie fecit datum et venditionem dom . Crescimbeno de prato alboino sindaco comunis brixie . recipienti nomine et vice comunis brixie . et per eum comuni brixie de XXII. tabule et duobus pedibus terre sui alodii . et de XI. sold . et dimid . imper . de ficto quos annuatim ei reddebant infrascripti homines de infrascripta terra et de proprietate dicti ficti et terre . videlicet : dominus zanebonus priazonus duos soldor . imper . de IIII. tab . Adam caligarius de pontolio . XII. imper . de duabus tabul . Ventura marcii pilizarius et frater eius iohannes II. sold . imper . de IIII. tab . Jacobus . quondam iohannis plumacii et frater eius federicus . II. sold . imper . de IIII. tab . stramacius confetorius de leno . II. sold . imper . de IIII. tab . brixianus qdm . marchesii de asula XVIII. denar . de III. tab . iohanninus filius qdm petri interpedis de herbusco de campobasso . XII. imper . de II. tab . Item quod dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contradictione cum omnibus accessibus ingressibus superius et inferius et cum omni jure et actione utili et directa reali et personali usibus terminis et confinibus ad dictam venditionem . In integrum pertinentibus dando cedendo mandando eidem sindaco recipienti nomine dicti comunis brixie et per eum ipsi comuni omnia jura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et per-

sonales sibi competentia et competituras in dicta venditione . ponendo in dictum sindicum et per eum dictum comune brixie certum missum et procuratorem . et in suum locum ut in rem propriam . Insuper dictus venditor constituit se possidere dictam venditionem precario nomine pro dicto brixie . Quare predictus sindicus nomine comunis brixie . et pro ipso comuni interdixit et possessionem dicte venditionis dicens se velle eam decetero corporaliter possidere . preterea memoratus dom . bonifacius venditor per se et suos heredes stipulando promisit dicto sindaco recipientes . nomine et vice dicti comunis brixie et per eum ipsi comuni dictam venditionem perpetuo ab omni persona rationabiliter defendere et garaventare suis expensis propriis sub pena dupli evictionis sicut propter fuerit meliorata vel valuerit in estimatione bonorum hominum in consimili loco . obligando dicto sindaco et per eum dicto comuni brixie se personaliter . et omnia sua bona presente et futura pignori . et Renuntiando omnibus statutis comunis brixie que autem terra tota est et jacet in dicto loco et terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie juxta dictam terram domini zaneboni priazoni continentem in carta attestata superius scripta . Item ibi in presenti et in continenti Idem dom . bonifacius pro eodem precio fecit datum et venditionem dicto sindaco recipienti nomine dicti comunis brixie et per eum dicto comuni brixie de jure et melioramento . XVIII. tab . terre tenentis cum dicta terra quas tenebat ad livellum a domino zanebono priazono fratre suo ad fictum reddendum omni anno novem sold . imper . eodem modo obligando et promittendo in omnibus et per omnia ut superius in dicta carta obligan... et promisit .

Anno domini millesimo . CC . LIII . Indict . XII .

Ego Andriolus de botesino notarius . affui his . et rogatus . hanc cartam Scripsi .

III.

23 Aprile.

In Xpi nomine die jovis VIII. exeunte aprili super pallatio maioris comunis brixie testes . rogatis fuerunt dom . Gioldus de bulgaro Gioldinus de cazago pilizarius et jacobinus cartarius . Ibidem Adam de pontolio caligarius pro XX. sold . imper . quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dom . berardo de claris massario comunis brixie solvente nomine et vice comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato juris et melioramenti duarum tab . terre quas tenebat ad livellum a dom . bonifacio priazono ad fictum reddendum omni anno XII. imper . et Ventura marcii pilizarius pro se et fratre suo iohanne pro XI. sold . imper . quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto massario comunis brixie et per eum a dicto comunis brixie precio et finito mercato juris et melioramenti

III. tab. terre quas tenebant ad livellum a dicto domino bonifacio ad fictum reddendum omni anno II. sold. imper. et jacobus qdm plumacii pro se et fratre suo federico pro XL. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto massario comunis brixie. et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti III. tab. terre quas tenebant ad livellum a dicto domino bonifacio ad fictum reddendum omni anno II. sold. imper. et stramacius confetorius de leno de contrata sancte agathe pro XL. sold. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio finito mercato iuris et melioramenti III. tab. terre quas tenebat ad livellum a dicto domino bonifacio ad fictum reddendum omni anno XVIII. imper. Et johaninus filius qdm petri interpedis de herbusco qui moratur in campobasso. pro. XX. sold. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto massario et per eum a comuni brixie precio et finito mercato II. tab. terre quas tenebat ad livellum a dicto dom. bonifacio ad fictum reddendum omni anno. XII. imper. predictis omnibus renuntiando omni exceptiones non date et non numerate pecunie. fecerunt dictum et venditionem domino crescimbene de prato alboino judici sindico comunis brixie recipienti vice et nomine dicti comunis brixie et per eum dicto comuni de jure et melioramento dictarum tabul. terre. Ita quod dictus syndicus nomine dicti comunis brixie et pro dicto comuni et ipsum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contraditione. cum omnibus accessibus ingressibus suis iuribus terminis et confinibus ad dictam venditionem in integrum. pertinentibus dando cedendo mandando eidem sindico. et per eum dicto comuni brixie omnia iura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales si competencia et competituras. ponendo eundem syndicum. et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam et constituerunt se dicti venditores precario nomine possidere dictam venditionem pro dicto comuni brixie. qui vero syndicus nomine et vice dicti comunis brixie. et pro ipso comuni interdixit eis possessionem dicte venditionis. dicens se eam velle de cetero corporaliter possidere et dictum comune brixie. Preterea memorati venditores omnes stipullantes. promiserunt per se et suos heredes et dictus ventura marcii pro se et fratre suo iohanne. et dictus jacobus plumacii pro se et fratre suo federico et pro eorum heredibus. dicto sindico recipienti nomine et vice dicti comunis brixie et per eum comuni brixie dictam venditionem. videlicet: quilibet suam partem ab omni contradi-

cente persona rationabiliter defendere et guarentare suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicut pro tempore fuerit meliorata. venditio vel valuerit in extimatione honorum hominum in consimili loco. obligando dicto sindico. et per eum dicto comuni brixie se personaliter. et omnia sua bona presente et futura pignori. et dictis ventura marcii et jacobo plumacii pro se personaliter obligando. et dictis fratribus suis quibus fecerunt dictam venditionem. et renuntiando omnibus statutis brixie. Que autem terra jacet et est in circa civitatis brixie. in loco et terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie ut in aliis cartis superius scriptis continetur. Ita quod quilibet teneatur tantum pro sua terra.

Anno domini millesimo. CC. LIII. Indict. XII.

Ego Andriolus de botesino notarius affui his et Rogatus hanc cartam Scripsi.

IV.

23 Aprile 1254.

In xpi nomine die jovis. VIII. exeunte Aprili super palatio maiori comunis brixie testibus rogatis fuerunt dom. girolodus de bulgaro. brixianus marchesii de asula. ventura marcii pilizarius et stramacius de leno confetorius. Ibidem martinus de purzano caligarius de burgo sancti nazarii pro III. libr. et III. sold. imper. quas confessus et manifestus fuit se recepisse a domino berardo de claris masario comunis brixie solvente nomine et vice comunis brixie. et per eum a dicto comuni brixie. Renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie. fecit datum et venditionem dom. crescimbene de prato alboino judici sindico comunis brixie. recipienti vice et nomine comunis brixie. et per eum ipsi comuni et ei tradidit cartam venditionis de III. tab. terre ortive sui alodij. jacente in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie. In contrata superius scripta in aliis cartis. Ita quod dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam terram et ex ea quicquid voluerit faciat jure proprii cum accessibus et ingressibus suis et cum omni jure actione ratione usibus terminis et confinibus ad dictam in integrum. pertinentibus dando cedendo mandando eidem sindico. et per eum dicto comuni brixie perpetuo omnia iura omnesque actiones et rationes utiles directas reales et personales sibi competentia et competituras in dicta terra. ponendo dictum syndicum et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam. et constituit dictus venditor nomine precario se possidere dictam terram pro dicto sindico et pro dicto comuni brixie. qui vero syndicus nomine comunis brixie et pro comuni brixie interdixit ei possessionem dicte venditionis dicens dictum comune velle de cetero corporaliter possidere dictam terram. Preterea dictus martinus venditor stipulante promisit pro se et suos heredes stipulantes promisit dicto sindico recipienti nomine et vice dicti comu-

nis brixie et per eum dicto comuni brixie dictam terram cum ratione perpetuo defendere et guarentare suis expensis propriis ab omni contradicente persona sub pena duple evictionis sicut pro tempore fuerit meliorata vel valuerit in estimatione bonorum hominum in consimili loco. obligando dicto sindico. et per eum dicto comuni se personaliter. et omnia sua bona presente. et futura pignori. Renuntiando omnibus statutis brixie.

Anno domini millesimo. CC. LIII. Indict. XII.

Ego Andriolus de botesino notarius. affui et Rogavi hanc cartam Scripsi.

V.

7 Maggio 1254.

In Xpi nomine die jovis VII. intrante madio super pallatio maioris comunis brixie. Testes Rogatis dom. Girolodus de bulgaro iudex. Nicolaus de caligariis notarius. et Guielmus de bulgaro. Ibidem Inverardus bonatti notar. pro se et fratre suo tiberio pro xxv. libr. imper. et xviii. sold. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a domino berardo de claris masario comunis brixie solvente nomine et vice comunis brixie. et per eum a dicto comuni. Renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie. fecit datum et venditionem domino crescimbene de prato alboino iudici sindico comunis brixie recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum ipsi comuni et ei nomine dicti comunis tradidit cartam. venditionis ad proprium. de XII. tab. terre sui allodij. quas habeat in quadrello terreni domini Guielmi de bulgaro. et de VIII. tabul. et dimid. terre sui allodij quas ipsi fratres habent in quadrello terreni ecclesie sancti iohannis baptiste. et de IIII. sold. imper. et IIII. imper. de ficto quos reddebant eis infrascripti homines de XII. tab. terre. videlicet. Albertus malapartis de quinxano notarius. de sancta agatha. duos soldor. imper. et Confortus beccarius de burgo sancti nazarii. XII. imper. de tribus tabule terre. et donna Gracia uxor qdm zandoni notar. de dicto burgo. XVI. imper. de IIII. tabul terre et dictus albertus malapartis. de sex tab. terre. et de proprietate et iure dicti ficti et terre. que tota terra est et iacet in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie in contrata superius scripta in aliis cartis. Ita quod dictus syndicus nomine comunis brixie. et dictum comune habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contradictione. una cum accessibus et ingressibus suis superius et inferius et cum omni iure et actione et ratione usibus terminis et confinibus ad dictam venditionem in integrum. pertinentibus dando cedendo mandando eidem sindico nomine comunis brixie pro dicto comuni omnia jura omnesque actiones et rationes utiles directas et reales et personales sibi competentia et competaturas in dicta venditione. pouendo eum syndicum

et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam. et constituit se possidere dictam venditionem precario nomine possidere pro dicto comune brixie. et idem syndicus nomine dicti comunis brixie. et pro ipso comuni interdixit eidem venditori possessionem dicte venditionis dicens se eam velle de cetero corporaliter possidere. Preterea memoratus inverardus venditor pro se et dicto fratre suo. et pro eorum heredibus stipulantes. promisit dicto sindico recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum dicto comuni brixie dictam venditionem perpetuo cum ratione ab omni persona defendere et guarentare suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicut propter fuerit meliorata vel valuerit in estimatione bonorum hominum in consimili loco obligando eidem sindico et per eum comuni brixie se personaliter et omnia sua bona presente et futura pignori. Renuntiando omnibus statutis brixie factis vel futuris.

Anno domini millesimo CC. LIII. Indictione XII.

Ego Andriolus de botesino notarius affui his et Rogavi hanc cartam Scripsi.

VI.

25 Aprile 1254.

In Xpi nomine die sabbati. VI. exeunte aprili. super pallatio maioris comunis brixie testes. rogatis fuerunt Guido que fuit de camegnono. et nathinus de Guido de pluvethiciis. et Guielmus de bulgaro. Ibidem Albertus malapartis de quinxano notarius de sancta Agatha pro IIII. libr. imper. quas confessus et manifestus fuit se recepisse a domino. berardo de claris massario comunis brixie solvente nomine et vice comunis brixie. et per eum a comuni brixie precio et finito mercato juris et melioramenti VI. tabul. terre quas tenebat ad livellum ab inverardo bonatti. et fratre suo tiberio ad fictum reddendum omni anno duos sold. imper. Et confortus beccarius de burgo sancti nazarii. pro XL. sold. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto domino berardo massario comunis brixie. et per eum a dicto comuni brixie. precio et finito mercato juris melioramenti III. tab. terre. quas tenebat ad livellum a dictis fratribus Inverardo et tiberio ad fictum reddendum omni anno XII. denar. Et donna Gratia uxor quondam zandoni notario de dicto burgo. pro LIII. sold. imper. quos confessa fuit et manifesta se recepisse a dicto massario comunis brixie. et per eum a dicto comuni brixie. precio et finito mercato juris et melioramenti. IIII. tab. terre. quas ipsa tenebat ad livellum a dictis fratribus ad fictum reddendo omni anno XVI. imper. que tota terra est et iacet in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie in contrata superius scripta in aliis contractibus ipsis omnibus. Renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie. fecerunt dictum et venditionem dom. Crescimbene de prato alboino iudici sindico comunis brixie. recipientes

vice et nomine comunis brixie et per eum ipsi comuni brixie de predicta venditione. Ita quod dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contradictione. una cum accessibus et ingressibus suis et cum omni iure et actione usibus terminis et confinibus ad dictam venditionem. in integrum. pertinentibus dando cedendo mandando eidem sindico et per eum dicto comuni brixie omnia jura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales sibi competentia et competituras in dicta venditione. Ponendo dictum syndicum et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam. et constituerunt se possidere dictam venditionem precario nomine pro comuni brixie. et dictus syndicus nomine comunis brixie. et pro ipso comuni interdixit eis possessionem predictae venditionis dicentes se nomine dicti comunis et dictum comune brixie eam velle de cetero corporaliter possidere. Preterea memorati venditores stipullantes promiserunt pro se et suos heredes dicto sindico recipienti nomine et vice dicti comunis brixie et per eum ipsi comuni dictam venditionem cum ratione ab omni persona defendere et guarentare perpetuo suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicut propter fuerit meliorata vel valuerit venditio in extimatione bonorum hominum. In consimili loco. obligando dicto sindico et per eum dicto comuni brixie se personaliter. et omnia sua bona presente et futura pignori. Renuntiando omnibus statutis brixie facti vel futuris. et dicta mulier auxilio senatus consultus vel legatus. et autenticatus et ypothecatus. Que autem terra est. et jacet in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie. in contrata superius scripta in dictis cartis. Ita quod quilibet teneatur pro sua terra.

Anno domini Millesimo CC. LIII. indict. XII.

Ego Andriolus de botesino notar. affui his et Rogatus hanc cartam Scripsi.

VII.

24 Aprile 1254.

In Xpi nomine die veneris VII. exeunte aprili. In pallatio maiori comunis brixie. testes. rogatis fuerunt dom. girolodus de bulgaro Judex. bonifacius priazonus et ventura de contrata de sancte agathe. Ibidem dominus Guelmus de bulgaro contrate sancte agathe pro quinquaginta tribus librar. imper. et XL. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a domino berardo de claris masario comunis brixie. solvente nomine et vice comunis brixie et per eum a comuni brixie. Renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie. fecit datum et venditionem dom. Crescimbeno de prato albino iudici sindico comunis brixie recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum dicti comuni et ei tradidit cartam venditionis. de XI. tab.

terre sui alodii. et de XLII. sold. imper. minus. I. imper. de ficto et de proprietate illius ficti et terre de qua redditur quod fictum omnes infrascripti ipsi dom. Guelmo reddebant infrascripta terra. que tota terra est et jacet in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie in contrata superius scripta in dictis cartis. hii reddebant dictum fictum. Jacobinus filius qdm guacini de burgo sancti nazarii. x. imper. de II. tab. terre. Iohannes de yseo qui dicitur sigacius et uxor eius benevenuta filia qdm gavari. XX. imper. de III. tab. terre et Rubeus Ugonis de dicto burgo. XXV. imper. et dimid. de V. tab. terre buzechinus filius qdm jacobi cigale de dicto burgo. VIII. imper. de II. tab. terre socinus arronni cantarius de dicto burgo. XXVIII. imper. de VII. tab. Iohannes pellavesini. XII. imper. de III. tab. dominus peytinus filius qdm dom. martini de ello de pontecaralis. pro medietate hereditatis domine mabilie uxoris qdm dom. jacobi de cazago. sex. imper. de medietate. III. tab. Nicholaus sartor qdm petri betuschi. XII. imper. de tribus tab. dom. Girolodus de bulgaro iudex. XXVIII. imper. de V. tab. et V. pedibus. Gualfrethinus frere filius qdm montenarij de dicto burgo. XXVIII. imper. et dimid. de II. tab. et VIII. pedibus mazocchinus filius qdm. graci de cazago IIII. sold. imper. et V. imp. de X. tab. terre et VII. pedibus. Bonacursus de boldeniga sartor de contrata sancte agathe IIII. sold. et VII. denar. de XI. tab. Negrottus de megnochis IIII. sold. imper. de sex. tab. et VIII. pedibus. Azinus filius qdm. Alberti de comezano de dicto burgo. XVIII. imper. de III. tab. Delafalf de ognado filia qdm. bondiei de ognado XVIII. imper. de I. tab. et X. pedib. et dimid. Guelmus de cumis formaia rius de contrata sancti faustini maioris. XVIII. imper. de I. tab. et X. ped. et dimid. Ventura bonatti de contrata sancte agathe. XXX. imper. de sex. tab. Donna beatrix uxor dom. lafranci de pluvethiciis. XVI. imper. de IIII. tab. terre. Andreas de maiolis de pluvethiciis. XI. imper. de III. tab. minus I. pede. dom. Iohannes de ello de pontecarali pro medietate hereditatis domne. mabilie uxoris qdm dom. jacobi de cazago. sex imper. pro medietate III. tab. heredes qdm. Ugonis brogne. XX. imper. de IIII. tab. Tali modo quod dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contradictione cum accessionibus et ingressionibus suis superius et inferius et cum omni iure et actione et ratione usibus terminis et confinibus ad dictam venditionem in integrum. pertinentibus dando cedendo mandando eidem sindico omnia jura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales sibi competentia et competituras in dicta venditione. Ponendo dictum syndicum et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam. et constituit se dictus venditor possidere dictam venditionem precario nomine dicti comunis brixie. et dictus syndicus nomine comunis brixie et pro comuni brixie interdixit eidem venditori possessionem dicte

venditionis dicens de eam velle de cetero corpora-liter possidere. Preterea dictus venditor stipulante promisit per se et suos heredes dicto sindico recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum ipsi comuni dictam venditionem ab omni persona cum ratione defendere et guarentare perpetuo ab omni contradicente persona suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicut propter fuerit meliorata vel valuerit dicta venditio in extimatione bonorum hominum in consimili loco, obligando eidem sindico et per eum dicto comuni brixie omnia sua bona presente et futura pignori. Renuntiando statutis brixie.

Anno Dom. millesimo CC. LIII. Indict. XII.

Ego Andriolus de botesino notarius, affui his et Rogavi hanc cartam Scripsi.

VIII.

23 Aprile 1254.

In Xpi nomine, die jovis, VIII. exeunte aprili super pallatio maioris comunis brixie, testes, rogatis, fuerunt dom. Guielmus de bulgaro, Inverardus bonatti et Ventura bonatti de contrata sancte agathe. Ibidem iacobinus filius qdm Guacini de burgo sancti nazari, pro XXIII. sold. imper. et III. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dom. berardo de claris massario comunis brixie, solvente nomine et vice comunis brixie et per eum a comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti duarum tabularum terre quas tenebat ad livellum a dom. Guielmo de bulgaro ad fictum reddendum omni anno x. imper. et Iohannes de yseo qui dicitur sigecius de burgo sancti nazarii pro se et suo nomine et vice et nomine benvegnute uxoris sue filie qdm, gavari pro XLVI. sold. et VII. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a domino berardo de claris masario comunis brixie, et per eum a comuni brixie precio iuris et melioramenti III. tabul. terre quas tenebant ad livellum a dicto dom. Guielmo de bulgaro ad fictum reddendum annuatim xx. imper. Et rubeus ugonis de dicto burgo pro LVII. sold. imper. et dimid. quos confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti, v. tab. terre quas tenebat ad livellum a dicto dom. Guielmo ad fictum reddendum omni anno xxv. imper. et dimid. Et buzechinus filius quondam iacobi cigale de burgo sancti iohannis pro xxvi. sold. et VIII. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto massario comunis brixie, et per eum a dicto comuni brixie, precio et finito mercato iuris et melioramenti, II. tab. terre quas ips tenebat ad livellum a dicto dom. Guielmo ad fictum reddendum omni anno VIII. imper. Et socinus arronni cantarius de dicto burgo sancti nazarii pro IIII. libr. et XIII. sold. et IIII. imper. quas confessus fuit manifestus

se recepisse a dicto dom. massario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie, precio et finito mercato iuris et melioramenti, VII. tab. terre quas ipse tenebat ad livellum a dicto dom. Guielmo de bulgaro ad fictum reddendum omni anno xxviii. imp. Et iohannes pellavesini pro XL. sold. imper. quos confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto massario comunis brixie, et per eum a comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti III. tabul. terre quas tenebat ad livellum a dicto dom. Guielmo ad fictum reddendum omni anno XII. imper. Et dom. peytinus filius qdm dom. martini de ello de pontecaralli, pro XX. sold. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto dom. massario comunis brixie, et per eum a dicto comuni brixie, precio et finito mercato iuris et melioramenti medietatis, III. tab. terre quas qdm domna mabilia uxor qdm dom. iacobi de cazago tenebat a dicto dom. Guielmo ad livellum ad fictum reddendum annuatim de dicta medietate sex. imper. cuius domne mabilie dicebat se esse heredem pro medietate. Et nicolaus sartor qdm petri betuschi pro XL. sold. imper. quos ibi confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto massario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie, precio et finito mercato iuris et melioramenti III. tab. terre quas ipse tenebat a dicto dom. Guielmo de bulgaro ad livellum ad fictum reddendum omni anno XII. imper. Et dom. Girolodus de bulgaro iudex, pro, III. libr. imper. et VII. sold. imp. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto massario comunis brixie et per eum a comuni brixie, precio et finito mercato v. tab. et v. pedum, quas ipse tenebat ad livellum a dicto dom. Guielmo ad fictum reddendum omni anno xxviii. imper. Et Gualfredinus frere filius qdm, montenarii de burgo sancti nazarii pro XXI. sold. imper. et III. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto massario comunis brixie, et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti II. tab. terre et VIII. pedum quas ipse tenebat ad livellum a dicto dom. Guielmo ad fictum reddendum omni anno, xxviii. imper. et dim. Et Girolminus filius qdm gracia de cazago nomine et vice fratris sui mazochini et pro ipso mazochino obligando se personaliter pro ipso fratre suo, pro VI. libr. imper. et XL. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto massario comunis brixie et per eum a comuni brixie, precio et finito mercato iuris et melioramenti x. tab. et VII. pedum terre quas idem mazochinus tenebat ad livellum a dicto dom. Guielmo de bulgaro ad fictum reddendum omni anno IIII. sold. imper. et v. imper. Et bonacursus de boldeniga sartor contrate sancte agathe pro sex. libr. imper. et VIII. sold. et IIII. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni precio et finito mercato iuris et melioramenti XI. tab. terre quas tenebat ad livellum a dicto dom. Guielmo ad fictum reddendum ipsius omni anno, IIII. sold. imper. et VII. imper. Et pay-

tonus filius qdm negrotti de mignochis nomine et vice patris sui . et pro dicto patre suo . obligando se personaliter pro eo . pro vi . libr . imper . et xiii . sold . et iiii . imp . quas confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto massario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie . precio et finito mercato iuris et melioramenti xi . tab . terre quas idem dom . negrottus tenebat ad livellum a dicto dom . Guielmo ad fictum reddendum annuatim iiii . sold . et iiii . imper . Et Ventura Amorrellus notarius . pro iiii . libr . et dimid . imper . quas confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie . precio et finito mercato iuris et melioramenti vi . tab . et viii . pedum terre quas ipse tenebat ad livellum a dicto dom . Guielmo ad fictum reddendum omni anno xxvi . imper . Et azinus filius qdm alberti de comezano pro xxx . sold . imper . quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie . precio et finito mercato iuris et melioramenti iiii . tab . terre quas tenebat ad livellum a dicto dom . Guielmo de bulgaro . ad fictum reddendum omni anno xxvii . imper . his omnibus renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie . fecerunt datum et venditionem dom . Crescimbeno de prato alboino iudici sindico comunis brixie . et per eum dicto comuni brixie de iure et melioramenti dictarum omnium tabul . terre et pedum quas tenebant ad livellum a dicto domino Guielmo de bulgaro . que terra tota simul se tenet . et iacet et est in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie in contrata superius scripta in aliis contractibus . Tali vero modo et ordine quod dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contradictione cum accessionibus et ingressionibus suis superius et inferius . et cum omni iure et actione et ratione usibus terminis et confinibus ad dictam venditionem In Integrum . pertinentibus . dando cedendo mandando eidem sindico et per eum dicto comuni omnia iura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales sibi competentia et competituras in dicta venditione . ponendo dictum sindicum et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam . Et constituerunt se dicti venditores precario nomine possidere dictam venditionem pro dicto comuni brixie . quare idem sindicus nomine et vice dicti comunis brixie . et pro dicto comuni brixie interdixerunt eis possessionem dicte venditionis dicens dictum comune eam de cetero velle corporaliter possidere . preterea dicti venditores stipulantes promiserunt per se et suos heredes et per illos pro quibus et quorum nomine vendiderunt dicto sindico recipienti nomine et vice comunis brixie . et per eum dicto comuni brixie dictam venditionem cum ratione ab omni persona defendere et guarentare perpetuo suis expensis propriis . sub pena duple evitionis sicut propter fuerit meliorata vel valuerit venditio in extimatione bonorum hominum in consimili loco . obligando dicto sindico .

et per eum dicto comuni brixie se personaliter et omnia sua bona presente et futura pignori . Renuntiando omnibus statutis comunis brixie factis vel futuris . Iterum dictus Azinus ad dei evangelia iuravit omnia predicta et singula rata et firma habere et tenere perpetuo et non contravenire ullo modo vel casu nec causa minoris etatis . Ita quod quilibet teneatur pro terra quam vendidit tamen .

Anno domini Millesimo CC . Liiii . Indict . xii .

Ego Andriolus de botesino notarius affui his et Rogavi hanc cartam scripsi .

IX.

24 Aprile 1254.

In Xpi nomine die Veneris vii . exeunte aprili super pallatio maioris comunis brixie . testes . rogatis fuerunt . dom . girolldus de bulgaro iudex . Bonifacius priazonus et Guielmus de bulgaro . Ibidem delasalf de ognado filia qdm bondiei de ognado . pro xv . sold . imper . et ii . imper . quos confessa fuit et manifesta se recepisse a dom . berardo de claris masario comunis brixie . et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris melioramenti unius tab . et x . pedum et dimid . terre quam terram ipsa tenebat a dicto dom . Guielmo de bulgaro ad fictum reddendum omni anno xviii . imper . Et Guielmus de cumis formagiarius contrate sancti faustini maioris pro v . sold . imper . et viii . imper . quos confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto dom . berardo masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti unius tab . et x . pedum et dimid . quam terram ipse tenebat ad livellum a dicto dom . Guielmo de bulgaro ad fictum reddendum omni anno xviii . imper . Et ventura bonatti contrate sancte agathe pro iiii . libr . imper . et v . sold . imper . quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie . precio et finito mercato iuris et melioramenti vi . tab . terre quas tenebat ad livellum a dicto dom . Guielmo de bulgaro ad fictum reddendum omni anno xxx . imper . Et domna biatrix uxor dom . lafranci de pluvethiciis pro liii . sold . imper . et iiii . imper . quos confessa et manifesta fuit se recepisse a dicto dom . berardo massario et per eum comune brixie . precio et finito mercato iuris et melioramenti iiii . tab . terre quas ipsa tenebat ad livellum a dicto dom . Guielmo ad fictum reddendum omni anno xvi . imper . Et Andreas de maiolis de pluvethiciis pro xl . sold . imper . quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto bernardo masario comunis brixie . et per eum a dicto comuni brixie . precio et finito mercato iuris ac melioramenti iii . tab . terre minus i . pede quas ipse tenebat ad livellum a dicto domino Guielmo de bulgaro ad fictum reddendum omni anno . xi . imper . Et corradinus filius dom . iohannis de ello de pontecaralli nuntius et procurator dicti patris sui ut con-

tinetur in carta inter scripta per petrum albici montenarii notar. die martis iii. intrante aprili sub millesimo cc. lxxx. nomine dicti patris sui. pro xx. sold. imper. quos recipere ad huc debet a dicto comuni brixie. sed ei fuerunt interdicti. precio et finito mercato iuris et melioramenti medietatis iii. tab. terre quas qdm domna mabilia uxor qdm dom. iacobi de cazago. cuius est heredes pro medietate tenebat ad livellum a dicto domino Guielmo ad fictum reddendum omni anno de super toto xii. imper. his omnibus. renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie. fecerunt datum et venditionem dom. crescimbeneo de prato alboino iudici sindaco comunis brixie et per eum recipienti vice et nomine dicti comunis brixie. et per eum ipsi comuni brixie de iure et melioramento omnium predictarum tabularum quas tenebant ad livellum a dicto dom. Guielmo de bulgaro que terra similiter se tenet et iacet et est in terreno dato per comune brixie fratribus minorum. in contrata superius scripta in aliis contractibus. Tali vero modo et ordine fecerunt predicti omnes predictam venditionem ut dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam terra et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contradictione. una cum accessionibus et ingressionibus suis superioribus et inferioribus et cum omni iure actione et ratione usibus terminis et confinibus ad dictam venditionem. in integrum. pertinentibus. dando cedendo mandando eidem sindaco recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum ipsi comuni brixie. omnia iura omnes actiones et rationes utiles et directas reales et personales sibi competencia et competituras in dicta venditione. ponendo dictum sindicum et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam. et constituerunt se dicti venditores possidere dictam venditionem. precario nomine pro dicto sindaco et comuni brixie. qui vero syndicus nomine comunis brixie et pro ipsi comuni brixie interdixit eis possessionem dicte venditionis. dicens dictum comune brixie de cetero dictam venditionem velle corporaliter possidere. preterea memorati omnes venditores stipullantes promiserunt per se et suos heredes dicto sindaco recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum dicto comuni brixie dictam venditionem perpetuo ab omni persona cum ratione defendere et guarentare suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicut propter fuerit meliorata venditio vel voluerit in extimatione bonorum hominum in consimili loco. Renunciando omnibus statutis brixie et mulier auxilio senatus consulti vel leges obligando omnibus personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori.

Anno domini Millesimo CC. Lxxx. Indict. xii.

Ego Andriolus de botesino notar. affui et Rog. hanc cartam scripsi.

X.

25 Aprile 1254.

In nomine Xpi. die sabbati. vi. exeunte aprili super pallatio maioris comunis brixie test. fuerunt pax de offlaga. Lafrancas de quinzano et iohannes martini bosonis de bornado. Ibidem graciolus Gazola de mignocohis. pro iii. libr. imper. et xi. sold. imp. et iii. denar. quos confessus et manifestus fuit se recepisse a dom. berardo de claris massario comunis brixie solvente nomine et vice comunis brixie et per eum a comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti v. tab. terre quas tenebat ad livellum a confratribus ecclesie sancti iohannis baptiste ad fictum reddendum omni anno xx. imper. Et Gandulfus filius qdm vitalis de offlaga de burgo sancti nazarii pro xxxi. sold. imper. et iii. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto dom. berardo masario et per eum a comuni brixie. precio et finito mercato iuris et melioramenti. ii. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus sancti iohannis baptiste ad fictum reddendum omni anno viii. imper. Et benevenuta uxor qdm stancarii de pluvethiciis de dicto burgo pro xxviii. sold. imper. et viii. imper. quos confessa et manifesta fuit se recepisse a dicto masario et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti duarum tabularum terre quas tenebat a dictis confratribus ad livellum ad fictum reddendum omni anno viii. imper. Et Statholina filia qdm omeboni ursoni de burgo sancti nazari pro xxviii. sold. imp. et viii. imper. quos confessa fuit et manifesta se recepisse a dicto masario et per eum a dicto comuni brixie. precio et finito mercato iuris et melioramenti ii. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno viii. imp. Et Melita filia qdm girardi zucche de herbusco de dicto burgo pro xxvii. sold. imper. et viii. imper. quos confessa et manifesta fuit se recepisse a dicto masario et per eum a comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti. ii. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno viii. imper. Et mayfredus de canton filius qdm dom. delaydi de canton pro xxvii. sold. imper. et viii. imper. quos confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto massario et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti ii. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno viii. denar. Et nathus de gutho de dicto burgo. pro xxvii. sold. imper. et viii. imper. quos confessus fuit et manifestus fuit se recepisse a dicto masario et per eum a dicto comuni brixie. precio et finito mercato iuris et melioramenti ii. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno viii. imper. Et Lafrancinus filius qdm alberti de cocaglio de dicto burgo pro lv. sold. imper. et iii. quos confessus fuit et manifestus

se recepisse a dicto masario et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti IIII. tab. terre . quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno XVI. imper. Et pax de offlaga filius qdm lafranci caligarii de dicto burgo pro LV. sold. imper. et IIII. imper. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario et per eum a dicto comuni brixie . precio et finito mercato iuris et melioramenti IIII. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno XVI. imper. Et Alena filia qdm martini ursoni de dicto burgo pro LV sold. imper. et IIII. imper. quos confessa fuit et manifesta se recepisse a dicto masario et per eum a comuni brixie . precio et finito mercato iuris et melioramenti IIII. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno XVI. imper. Et bonifatus ursi de dicto burgo sancti nazarii pro XLI. sold. imper. et dimid. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario communis brixie et per eum a dicto comuni precio et finito mercato iuris et melioramenti III. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno XII. imper. Et Scaberinus pistor de dicto burgo pro XLI. sold. imper. et dimid. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario communis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti III. tab. terre quas tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno XX. imper. Et dom. Stephanus de cazago pro LV. sold. imper. et IIII. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario communis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti IIII. tab. terre quas ipse tenebat ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno XVI. imper. His omnibus renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie . Fecerunt datum et venditionem domino Crescimbeno de prato alboino iudici sindico communis brixie recipienti nomine et vice communis brixie . et per eum ipsi comuni de iure et melioramento omnium predictarum tabularum terre quas tenebant ad livellum a dictis confratribus ecclesie sancti iohannis baptiste . et ab ipsa ecclesia . que terra simul se tenet et jacet et est in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie in circa civitatis brixie . in contrata superius scripta in aliis contractibus . Tali modo quod dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contradictione . cum accessionibus et ingressionibus suis et eum omni iure actione et ratione usibus termi-

nis et confinibus ad dictam venditionem in integrum . pertinentibus dando cedendo mandando eidem sindico et per eum dicto comuni omnia iura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales sibi competentia et competituras in dicta venditione . ponendo ipsum syndicum et per eum dictum comune in suum locum ut in rem propriam . et constituerunt se possidere dictam venditionem precario nomine pro dicto sindico et pro eo et pro dicto comuni brixie . Qui vero syndicus nomine communis brixie . et pro ipso comuni brixie interdixit possessionem dicte venditionis omnibus predictis venditoribus . dicens dictum comune vel eam venditionem de cetero corporaliter possidere . Preterea memorata omnes venditores stipullantes promiserunt per se et suos heredes dicto sindico et recipienti nomine et vice communis brixie et per eum comuni brixie dictam venditionem ab omni persona cum ratione perpetuo defendere et guarentare suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicut propter fuerit meliorata vel voluerit venditio in extimatione bonorum hominum in consimili loco . obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto sindico et per eum dicto comuni . Renuntiando omnibus statutis brixie factis vel futuris et dicte mulieres renuntiando auxilio senatus consultis vel leges ita quod quilibet teneatur de evictione tanto pro sua terra et de sua terra .

Anno domini Millesimo CC. LIII. Indict. XII .

Ego Andriolus de botesino notarius affui et rogatus Scripsi.

XI.

4 Maggio 1254.

In Xpi nomine Die lune IIII. intrante Madio . In Choro ecclesie sancti petri de dom. testes . fuerunt domini piurdus de Lanuce . Consolatus de Monteclearo et brixiano liazzarri iudices . Ibidem pax de offlaga nuntius et procuratore . bocacii de quinzanello de dicto burgo sancti nazarii specialiter ad hanc venditionem et ad omnia infrascripta facienda et promittenda ut continetur in carta attestata interfacta per tederionem bosonis de quinzanello notar. die dominico V. exeunte . aprili sub millo CC. LIII. nomine ipsius boccacii pro XXVII. sold. imper. et VIII. imp. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a domino herardo de claris masario communis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti . II. tab. terre quas tenebat ad livellum a confratribus ecclesie sancti iohannis baptiste . et ab ipsa ecclesia ad fictum reddendum omni anno VIII. imper. Et iohannes martini bosonis de bornado nuntius et procurator . Stephani secethe de bornado ad infrascriptam venditionem specialiter et ad omnia infrascripta facienda et promittendi ut continetur in carta illius procuratores facta per iohannem mezapanem notar. die lune preterito proximo nomine illius Stephani pro XLI. sold. imper.

et dimid. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato iuris et melioramenti III. tab. terre quas tenebat dictus Stephanus ad livellum a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno XII. imper. Et Lafrancus de Quinzano qui moratur in dicto burgo. pro XII. sold. imper. et dimid. quos confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni precio et finito mercato iuris et melioramenti III. tab. terre quas tenebat a dictis confratribus ad fictum reddendum omni anno XII. imper. his renuntiando omni exceptiones. non date et non numerate pecunie fecerunt datum et venditionem domino Crescimbeno de prato alboino iudici sindico comunis brixie. recipienti nomine et vice comunis brixie. et per eum comuni brixie de iure et melioramento omnium predictarum tabularum terre quas tenebant ad livellum a dictis confratribus et ecclesia sancti iohannis baptiste. que terra est et iacet in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie in contrata scripta in aliis contractibus superius scriptis. Tali modo quod dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat sine alicuius contradictione. cum accessionibus et ingressionibus suis superius et inferius et cum omni iure actione et ratione usibus terminis et confinibus ad ipsam venditionem. in integrum. pertinentibus. dando cedendo mandando eidem sindico et per eum dicto comuni brixie. omnia iura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales sibi competencia et competituras in dicta venditione. ponendo dictum sindicum et per eum dictum comune pro dicto sindico et comuni brixie. Qui vero syndicus nomine comunis brixie et pro ipso comuni interdixerit dictis venditoribus possessionem dicte venditionis dicens dictum comune de cetero corporaliter eam velle possidere. Preterea memorati venditores et procuratores predictorum nomine et vice illorum quorum fuerunt procuratores. et per se et personaliter obligando stipulantes promiserunt per se et suos heredes dicto sindico recipienti vice et nomine comunis brixie et per eum dicto comuni brixie dictam venditionem perpetuo defendere et guarantare ab omni persona cum ratione suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicuti pro tempore fuerit meliorata venditio vel valuerit in extimatione bonorum hominum. obligando dicto sindico et per eum dicto comuni brixie se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori et bona illorum quorum fuerunt procuratores. Renuntiando omnibus statutis comunis brixie. Ita quod quilibet teneatur terram pro terra quam vendidit.

Anno domini millesimo CC. LIII. Indict. XII.

Ego Andriolus de botesino notarius. affui et Rogatus. hanc cartam scripsi.

XII.

25 Aprile 1254.

In Xpi nomine die sabbati VI exeunte aprili super pallatio maioris comunis brixie testes rogatis fuerunt Inverardus bonatti et tiberius eius frater et Guielmus de bulgaro. Ibidem Guido de camegnono et sicara uxor qdm martini ursoni de burgo sancti nazarii pro XLIII. sold. imper. quos confessi fuerunt et manifesti se recepisse a dicto dom. herardo de claris masario comunis brixie solvente nomine et vice dicti comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato II. tabule terre sui allodii. Et Gazola de mignochis. pro III. libr. et xv. sold. imper. quas confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato III. tab. terre sui allodii. Et gracios malabarba de burgo sancti nazarii pro III. libr. imper. et xviii. imper. quas confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto masario et per eum a comuni brixie precio et finito mercato III. tab. terre sui allodii. his omnibus renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie. Tradiderunt et exposuerunt cartam venditionis eidem dom. Crescimbeno de prato alboino iudici sindico comunis brixie recipienti et vice et nomine comunis brixie et per eum comuni brixie ad proprium et mundum et francum alodium expeditum de dictis tab. terre sui juris. Ita quod dictum comune brixie perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat iure proprii sine alicuius contradictione. cum accessionibus et ingressionibus suis superius et inferius. et cum omni iure actione et ratione usibus terminis et confinibus ad dictam venditionem in integrum pertinentibus. Dando cedendo mandando eidem sindico et per eum comuni brixie omnia iura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales et personales sibi competencia et competituras in dicta venditione. ponendo eundem sindicum et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam et constituerunt dicti venditores se possidere dictam venditionem precario nomine predicto comuni brixie. et idem syndicus nomine comunis brixie et pro dicto comuni interdixerit dictis venditoribus possessionem dicte venditionis. dicens dictum comune eam de cetero velle corporaliter possidere. Preterea dicti venditores stipulantes promiserunt per se et suos heredes dicto sindico recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum dicto comuni brixie dictam venditionem perpetuo defendere et garaventare ab omni persona cum ratione suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicut pro tempore fuerit meliorata venditio vel valuerit in extimatione bonorum hominum in consimili loco. obligando dicto sindico et per eum dicto comuni brixie se personaliter et omnia sua bona presente et futura pignori. Renuntiando om-

nibus statutis comunis brixie factis vel futuris et dicta mulier auxilio senatus consultus vel leges. Ita quod quilibet teneatur tam pro terra quam vendidit. que terra est in terreno dato fratribus minoribus.

Anno domini millesimo cc. lxxx. Indict. xii.

Ego Andriolus de botesino notarius affui et Rogav. Scripsi.

XIII.

4 Maggio 1254.

In Xpi nomine die lune iiii. intrante madio. In ecclesia sancti petri de dom. civitatis brixie testes. rogatis fuerunt dom. piurdus de la nuce. brixianus liazarri et consulatus de monteclaro iudices. Ibidem lafrancus de capite pontis nuntius et procurator dom. bonacursi rufacacii spetialiter ad infrascriptam venditionem faciendam et omnia infrascripta promittenda et facienda ut continetur in carta attestata inter facta per iostacum de capite pontis notar. die veneris. vii. exeunte aprili sub millesimo cc. lxxx. nomine et vice ipsius dom. bonacursi pro vii. libr. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dom. berardo de claris masario comunis brixie solvente nomine et vice ipsius comunis brixie et per eum ab ipso comuni precio et finito mercato vii. tabul. terre sui allodii. Et Inzelerius zenassii notarius. nomine et vice domne benevenute sororis sue qdm. lafranci panicie obligavit se personaliter et principaliter pro ea. pro sex. libr. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dicto masario comunis brixie et per eum a comuni brixie precio et finito mercato sex. tabule terre sui allodii. Et dominus. steva de strevis procurator et missus dominus. iohannis patris sui ad infrascriptam venditionem faciendam et ad omnia infrascripta facienda et promittenda ut continetur in carta attestata facta per albertum malapartis notarius die dominico iiii. intrante madio sub millesimo cclxxx. nomine et vice dicti patris sui pro v. libr. imper. quas confessus et manifestus fuit se recepisse a dicto dom. berardo masario comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato v. tab. terre sui allodii. his omnibus renuntiando omni exceptioni non date et (non) numerate pecunie que terra tota est et iacet in loco et tereno dato fratribus minoribus pro comuni brixie. Tradiderunt et exposuerunt cartam venditionis eidem sindico recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum comuni brixie ad proprium et mundum et francum alodium expeditum de dicta terra. Ita quod dictum comune perpetuo habeat et teneat dictam venditionem et ex ea quicquid voluerit faciat iure proprii sine alicuius contradictione. una cum accessionibus et ingressionibus suis superius et inferius et cum omni iure actione et ratione usibus terminis et confinibus ad dictam terram. in integrum. pertinentibus. Dando cedendo mandando eidem sindico et per eum dicto comuni brixie omnia iura omnesque actiones et rationes uti-

les et directas reales et personales sibi competencia et competituras in dicta terra et venditione. Ponendo eundem sindicum et per eum dictum comune in suum locum ut in rem propriam. et constituerunt se dictam venditionem precario nomine possidere pro dicto sindico et per eum pro dicto comuni brixie. Qui vero sindicus nomine comunis brixie et pro ipso comuni brixie interdixerit dictis venditoribus possessionem dicte venditionis. dicens dictum comune brixie eam venditionem de cetero velle corporaliter possidere. Preterea memorati venditores nomine et vice illorum quorum sunt procuratores et suo nomine stipullatores promiserunt per se et suos heredes dicto sindico comunis brixie recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum ipsi comuni brixie perpetuo dictam venditionem cum ratione ab omni persona defendere et guarentare suis expensis propriis sub pena duple evictionis sicut pro tempore fuerit meliorata vel voluerit dicta venditio in estimatione bonorum hominum in consimili loco. Obligando eidem sindico et per eum comuni brixie bona universa dictorum omnium quorum sunt procuratores et se personaliter et omnia sua bona presente et futura pignori. Renunciando omnibus statutis comunis brixie factis vel futuris. Ita quod quilibet teneatur terra pro terra quam vendidit.

Anno domini millesimo cc. lxxx. Indict. xii

Ego Andriolus de botesino notarius affui et Rogatus. hanc cartam. scripsi.

XIV.

7 Maggio 1254.

In Xpi nomine die jovis vii. intrante madio. super pallatio majoris comunis brixie. testes Rogatis fuerunt dom. Girolodus de bulgaro iudex. Guilmus de bulgaro et Inverardus bonatti notarius. Ibidem Albertus de bergamo humiliatus pro viii. libr. imper. quas confessus fuit et manifestus se recepisse a dom. berardo de claris masario comunis brixie solvente nomine et vice comunis brixie et per eum a dicto comuni brixie precio et finito mercato viii. tabul. terre sui allodii que terra iacet et est in terreno dato fratribus minoribus pro comuni brixie in contrata superius scripta in aliis contractibus. Renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie. Tradidit et exposuit cartam venditionis ad proprium modum et francum alodium expeditum domino. Crescimbeno de prato alboino iudici sindico comunis brixie et per eum dicto comuni brixie de dicta terra. Ita quod dictum comune brixie perpetuo habeat. et teneat dictam terram. et ex ea quicquid voluerit faciat iure proprietario nomine. sine alicuius contradictione. una cum accessionibus et ingressionibus suis et cum omni iure et ratione usibus terminis et confinibus ad dictam terram in integrum pertinentibus. dando cedendo mandando eidem sindico et per eum dicto comuni brixie omnia jura omnesque actiones et rationes utiles et directas reales

et personales sibi competentia et competituras in dicta terra . ponendo eundem syndicum et per eum dictum comune brixie in suum locum ut in rem propriam . Et constituit idem venditor se possidere dictam terram precario nomine dicti comunis brixie . Qui vero syndicus nomine et vice comunis brixie et pro dicto comuni brixie . Interdixit ei possessionem dicte venditionis . dicens dictum comune brixie de cetero velle dictam venditionem corporaliter possidere . Preterea memoratus venditor stipulante promissit per se et suos heredes dicto sindaco recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum comuni brixie dictam venditionem perpetuo ab omni persona cum ratione defendere et guarentare suis expensis propriis . sub pena duple evictionis sicut pro tempore fuerit meliorata vel valuerit in extimatione bonorum hominum in consimili loco . Obligando eidem sindaco et per eum dicto comuni brixie se personaliter et omnia sua bona presente et futura pignori . Renuntiando omnibus statutis comunis brixie factis vel futuris .

Anno dom . millesimo CC . LIII . Indict . XII .

Ego Andriolus de botesino notarius affici his et Rogatus hanc cartam Scripsi .

CLIX.

6 Aprile 1255.

Liber inquisitionis et designationis de pothero comunis brixie quod habet tam in sediminibus castri novi et burghi veteris in campanea et pertinentiis de pontevico .

(Inedito).

I.

In nomine Xpi . Cum quedam designatio facta esset inquisitio de pothero comunis brixie . tam in sediminibus castri novi et veteris burghi et in campanea et pertinentiis de pontevico per dominos bonacursum de tangettinis . et bergamescum de manducasinis ad hoc per comune brixie destinatos iam sunt . XL . anni trasacti vel circa qui tunc habuerunt multos homines de pontevico secum causa faciendi inquisitionem ut in libro Registri comunis continetur scriptura cuius legentibus perpetue varietatem temporum et personarum possidentium ipsa bona et propter coherentias cuique petie terre multimode mutatas obscuritatem potius quam certitudinem inducebat . Dominus yzelinus marcellinus ⁽¹⁾ honorabilis potestas brixie . currente millesimo CC . LV . Indict . XIII . Jura comunis brixie cupiens scire et clarius invenire destinavit horicum occanonum notar . brixiens . civem licet indignum ad inquisitionis pre-

(1) Potente e cospicua famiglia di Milano, sostenitrice del partito popolare detto *Della Motta*. Nel 1259 volendo la città di Milano eleggere un capo che avesse il titolo di Anziano, il partito della *Credenza* elesse Martino della Torre, quello *Della Motta* il saggio e valente giovane Azzolino Marcellino; ma, non si sa in quale occasione, con un colpo di pugnale venne ucciso.

dicte perscrutandam et promulgandam noticiam plenioram . qui horicus accedens ad dictum opus faciendum in terra de pontevico habuit infrascriptos homines de pontevico ad designandum notandum et manifestandum omne pothere et omnia iura comunis brixie que habebat in terra et territorio de pontevico tam in sediminibus utriusque castri et burghi de pontevico in ponte molinis et oleo . pescariis . fictis et drictis . scilicet dominum Gracium de strosafoliis lafrancum barcam . Johannem dom . algisii . Girardum amichi . Petrum ariprandi . brixianum retholdi . Girardum qdm nigri muscardi . Anselmum gufredi . bagnolum bigne . jacobum Grandegnolum et delaydum ariprandi . Albertum culmum johannem de Ruinis et iohannem dumperzanni . Ottonem de salattis . Ambrosium zocharum . Aricum comitis . Ugonem maze . Cimonum . codasinum et zannum de runco ac gioldum quondam dothonis zuchadossi . qui omnes astricti sacramento per dictum notarium designaverunt et manifestaverunt concorditer infrascripta jura terras et possessiones ficta et dricta que inferius sunt esse et pertinere comuni brixie . In castro et burgo et pertinentiis de pontevico . salvo jure comuni brixie in aliis que non possunt presentialiter reperiri et illas possidere ad presens qui per possessores scripti sunt inferius et illas coherentias esse presentialiter ad infrascriptas terras sicut inferius scripture reperiuntur . quod opus inceptum fuit per dictum horicum die martis . VI . intrante mense aprilis sub predicto millesimo CC . LV . Indict . XIII . In primis .

Domofollus filius qdm gubertini de alfanello tenet et confessus est se tenere una cum fratribus suis naturalibus a scherino et suzzone quandam petiam terre de qua dicitur in registro . Et in primis manifestaverunt qdm gubertinus de Alfanello filius qdm ottonis guberti et odolinus eius frater detinent petiam unam de terra aratoria que iacet ubi dicitur ad montem pellatum . et que dicitur esse II . plodia . et de qua tercium reddebatur et ceter . cui nunc coheret . A mane dom . brixianus retholdi . loco heredis taxoni . et A merid . dom . brixianus loco predictae heredis . A sera mandrigola . A monte via capellorum et ceter .

Item comune brixie habet IIII . plod . terre aratorie . quam olim tenebat predictus Gubertinus in contrata ubi dicitur a la mandragola in territorio de pontevico . iuxta alfanellum in duabus petie terre . una quarum est iuxta mandragolam . et potest esse circa tria plodia . cui nunc coheret . A mane filii qdm lafranci amezi . A merid . via . A sero la mandragola . A monte ipse domofollus filius qdm gubertini . Alia autem petia que potest esse una bi-bulca . designata est per ipsum domofollum gubertini . jacente ad surzegheias et esse comunis brixie . ut ipsi audivit dici quam confessus est se tenere unam cum ascherio eius frater naturale . Cui nunc coheret . A mane via . A sero filii qdm Algisii de federicis .

A monte viale quoddam a meridie . mandrigola ⁽¹⁾ et reddere tenebantur de ipsis *iiii* . plod . terre *vi* . denar . mediolanensis . predictus gubertinus et quendam lafrancus de quibus investiti erant secundum tenorem infrascripti instrumenti tenor cuius talis est .

⊕ Die veneris de mense februarii . In loco pontevici sub . porticu de scazati pistoris presentibus horum hominum quorum nomina inferius leguntur per lignum quod in sua tenebant mano domofollus de cazago et lafrancus adegerius de boscadro qui scilicet domofollus erant masarii societatis que tenebat curiam pontevici ex parte comunis . Investivere Gubertum de maiavacchis et lafrancus de Alfianello nominative de duabus petie de terra aratoria que jacet in curte de pontevici a la mandrigola et dicuntur esse super totum *iiii* . bibulcas . coheret . ei A mane unus lafrancus . A merid via . A sero la mandrigola . A monte idem gubertus . A mane vero secunde tenet girardus . A merid . cazanibolus . A sero la mandrigola . A monte Gubertus predictus . Sibique alie sunt . coheret . Tali modo et ordine fecerunt predicti domini predictam investituram in predicto guberto . quod ipse et sui heredes perpetualiter debent habere . et tenere predictam terram et cui ipsi dederint sine sua suarumque heredum contradictione reddendo annualiter *vi* . denariis . mediolanensis . fictum . in sancto martino vel ad ceter . suprascriptis dominis sive eis qui tenebunt predictam curiam . et si ad terminum illum predictum fictum non dederit debet dare duplum . et dato et consignato predicto ficto nulla alia super ei inde fieri debet . et si gubertus predictus iam vendere voluerit predictam terram debet inde predictos dominos appellare et eam eis . pro *xii* . denar . minus quam alteri dare sine *autoritate* vendat cui melius potuerit nisi servo vel ecclesie . Ita tamen ut ipsi habeant inde *xii* . denar . pro investitura et promiserunt predicti dom . defendere predicto guberto ab omni homine donec ipsi predictam curiam tenerent et si non possent defendere promiserunt eam in duplum componere in consimilibus locis et propter hanc investituram acceperunt ipsi a iam dicto guberto . *xviii* . sold . denar . mediolanens . factum est hoc . Anno ab incarnatione domini nostri Jesu Christi . Millesimo c . *lxxviii* . indict . secunda et test . interfuere Ramosius transmundi et Lancius de patrengo . et Ruinus de paterno et iohannes bonus et Addamis lanzonis . Rogati test .

⊕ Ego Albertus de pontevico . notarius sacri palatii interfui et hoc breve investiture Rog . Scripsi .

Orlandus de orlandis et lafrancus soinatus de aspes cremonensis cui vendidit orlandus tenent illam petiam terre de qua legitur in registro . Item ultra olivum in cantonatha detinent unam petiam terre aratorie dominus . oldo de brayda et filii berini . et iohannes arditus de rubecco et quam usurpaverunt *vi* . anni sunt et plus . et que consueverat reddere

v . sold . imper . comuni brixie pro ficto et que esse potest *i* . plod . et dimid . cui nunc coheret . A mane locatus de Rubecco cui vendidit lafrancus bontempi . A mane heredes berini . A sero orlandus predictus qui aquisivit a dom . oldo de brayda . A merid . heredes johannis arditus de rubecco et benaia qui tenent in feudum a cabaiole ferario de pontis qui tenebat in feudum a dom . episcopo .

Lafrancus zanni Anselmi de paterno de sancta maria tenet unam petiam terre de qua legitur in registro . Item predicti Castaldiones et non alii designaverunt unam petiam terre que potest esse *i* . plod . et dimid . de qua consueverat habere comune brixie tercium usufructus et quod tercium solutum fuit et est quam antiquitus detinebat Girardinus filius Guidonis botti . cui nunc coheret . et mane et A merid . via . A monte heredes qdm Guielmi rustici . A sero heredes qdm acursi mayfredonum et jacet in contrata ubi dicitur ad raveras moronun . Venit lafranchinus zanni Anselmi qui tenet hanc petiam . dicens se non debere solvere aliquid dictum de ista terra cum ista sit feudum a comuni brixie quam solebat tenere girardinus Guidonis botti et de hoc produxerunt testib . perpetuos inferius notatos in proximo sequenti paragraffo ubi dicitur ibi de ista eadem petia terre . et alias rationes .

II.

17 luglio 1225.

In Xpi nomine . hoc est feudum quod soliti erant tenere petrus bottus et guido bottus et zannus peccator propinqui et participes a comuni brixie . de quo petro remanserunt zannus et lafrancus codasinus . et de zanno peccatore remansit iohanninus qui fuit filius Lafranci qdm zanni peccatoris . et de Guidone remansit filius ipsius Guidonis qui Girardinus mortuus est sine herede . Hec sunt petie terre :

Una petia terre aratoria jacente ad roncham sive ad rovetas moronum que fuit qdm girardini guidonis botti . sed eam sine fruges impegnavit dictus girardinus iohanni anselmi de paterno pontisvici ad *xxiiii* . annos tamquam suum feudum honorificum a comuni brixie . ut de hoc et de quantitate terre continebatur in carta ipsius impegnationis in cartam factam per albericum vilane notar . de pontevico die jovis *viii* . exeunte aprili millesimo cc . *xxvii* . Indict . *xv* . et que est per mensuram *vi* . pertic . cui coheret a mane . et a merid . via . A sero filii qdm Acursi mayfredonum loco filiorum qdm iohannis peccatoris a quibus ipse acursus habuit impignore . A monte heredes qdm dom . Guielmi rustici de qua petia terre probatum fuit per testibus . perpetuos ad postulationem quondam . girardini fore suum feudum una cum aliis terris quas ipse girardinus et participes sui tenebant in feudum a comuni brixie . sicut ipsi testibus fecerunt mentionem dicentes etiam quod nuntii comunis brixie bis abstulerunt drictum

(1) In entrambi i Codici è scritto *Mandragola* e *Mandrigola*.

violenter de ipsa terra guidoni patri dicti girardini . qui testes fuerunt perpetuati et recepti sub dominis . Guielmo de pallatio et Redulfo de cazago . et iacobo cauidico de monteclaro constitutis ad faciendum expediri terras comunis brixie . die lune . xv . exeunte junio . millesimo . cc . xxv . Indict . xiii . et scripti per Vgezonum petri venetie . et qui nunc tenet lafrancus zanni Anselmi occasione dicte impegnationis et occasione dictorum testibus perpetuatorum inventum est predictum feudum bottorum inventum est totidem feudum bottorum sive zeginorum et infrascriptum .

Item una petie terre aratorie iacente in eadem contrata que est vi . pertic . aut plus cui coheret A mane terra que fuit girardini guidonis botti quam tenebat lafrancus zanni anselmi pro suprascripta impegnatione . A sero dom . iohannis algisii . A monte donna orlenda de strozafolliis uxor qdm guelmi de rusticis . A merid . via . hanc autem petia terre tenent heredes qdm acursi mayfredonum . qui qdm acursus habuit eam in pignore a lafranco et girardo et Guielmo fratribus et filiis qdm iohannis peccatoris de bottis tamquam feudum ipsorum fratrum a comuni brixie ad xxv . annos completos quam fore feudum confitebantur predicti fratres et filii iohannis peccatoris a comuni brixie . et de impegnatione et confessione feudi et quantitate terre et coherentie . continebatur in carta facta per albericum villane notarius de pontevico die jovis iii . exeunte junio millesimo cc . xxxviii . Indictione secunda .

Item in eadem contrata eadem loco due petiole terre prative que possunt esse v . pertic . aut plus quam tenet iohanninus filius qdm lafranci zanni peccatoris et confessus fuit sponte et sacramento fore de dicto feudo a comuni brixie viii . namque predictarum coherentie . A mane et A merid . braceta qdm Jacobi olate . A monte mantegnutus mayfredonum . A sero rinus et dom . iohannes algisius . Alteri vero . A mane dom . iohannes algisii . A sero ecclesia sancte marie de paterno . A merid . iacobinus de faltosa loco girardini Guidonis botti . A merid . ventura rebuffi .

Item una petia terre campive et buschive iacente in contrata ubi dicitur ad lamas talamassi que fuit qdm girardini Guidonis botti . et potest esse v . pertic . aut plus et erat feudum ipsius girardini . ut dixerunt sacramento zannus et lafrancus fratres filii qdm petri botti et iohanninus filius qdm lafranci peccatoris participes predicti girardini Guidonis et etiam dixerunt et firmaverunt sacramento quod ipse Girardinus Guidonis botti impegnavit eam dom . girardo orlandi et nunc eam tenet giraldinus filius qdm dicti dom . girardi .

Item una petia terre in eadem contrata ad lamam alamassi et eodem loco et divisa fuit ab alia predicti girardini Guidonis botti et eiusdem quantitatis scilic . v . pertic . cui coheret A mane albertinus et fratres filii quondam iohannis tissi ardezorum et zapaminus qdm ottonis ardezoni pro heredibus qdm anselmi doneguie . A sero heredes qdm oberti nesi et inverardinus et amezinus qdm dom . inverardi de ariprandis . A monte terram que fuit qdm girardini

guidonis botti quem nunc tenet girardus orlandus . A merid . inverardinus et amezinus predicti et predictam terram tenet zagenus qdm petri botti qui etiam designavit in quodam suo extimo . cum erat consul fore feudum .

Item una petia terre prative . iacente in contrata ubi dicitur ad maregnagam que potest esse una bibulca aut plus . cui coheret . A mane zanasius et fratres de strozafolliis . A sero et A monte Guido de rusticis . A merid . zagenus filius qdm petri botti que fuit girardini Guidonis botti et participum a comuni brixie ut dixerunt sacramento zagenus et lafrancus fratres filii qdm petri botti qui confitebantur se emisse illam petiam a dicto girardino suo particeps et etiam continetur in quadam cartam factam per raymundum de vithosa die martis . nono exeunte decembris Millesimo cc . xxv . Indict . xiii . in qua dictus girardinus confitebantur esse feudum .

Item una petie terre prative in eadem loco et contrata qua divisa fuit a predicta terra girardini quam tenet zagenus qdm petri botti participes predicti girardini . et est una bibulca in pari quantitate cum alia predicta . cui coheret et mane heredes qdm ugezonis de strozafolliis . A sero Guido de rusticis . A monte lafrancus codasinus frater dicti zageni . A merid . petrus de Aripandis loco Alberti zanoni .

Item una petia terre aratorie que dicitur esse sediminis iacente in territorio de pontevico in contrata ubi dicitur in cassano que est vi . pertic . et plus cui coheret . A mane heredes iohannis talamati loco qdm conradi et buschis de aripandis . A sero plebs de pontevico . A merid . via . A monte heredes dicti iohannis talamatii loco heredis qdm iohannis comitis de strozafolliis quam tenet diamuntus filius qdm iohannis talamatii . qui iohannes talamacius habuit eam sine frugibus in pignore . ad xxviii . annos a iohanne filio zageni de paterno et a lafrancino peccatore et guielmo filius eius participibus Guidonis botti . qui iohannes zageni et filii eius confitebantur in ipsa impegnatione se tenere hanc petiam terre a comuni brixie in feudum . ut in impegnatione et confessione feudi et quantitate terre et coheret ipsius terre continebatur in carta facta per albertum de pontevico notar . die dominico secundo intrante octubris millesimo cc . xxv . indict . xiii .

Item de dicto feudo de bottis sive sagenis una petia terre campive iacente in predicta contrata ubi dicitur in cassano que potest esse vi . pertic . parum plus aut minus cui coheret . A mane terre que fuit qdm Alberti ruini . A sero bolognini de orlandis loco hospitalis que videtur fuisse alberti ruini pro parte . A monte Rinus de alfianello . A merid . gracios de strozafolliis loco iohannis comitis . et bologninus de orlandis . quam laborat pro parte paxinus qdm iohannis talamacii nomine benvenute uxoris qdm bellorii filii alberti de luga de paterno grasso perpetualiter ad livellum reddendo annuatim in festo sancti martini . iiii . quartar . millii sive siliginis et in qua investitura confessus fuit dictus iohannes peccator sive diaconorum se tenere in feudum a comuni

brixie. ut de investitura et confessione et quantitate et coherent. et ficto continebatur in carta facta per riboldum de pontevico notar. die jovis III. intrante madio. millesimo cc. xvii. Indict. quarta.

Item in eadem contrata ultra rinum de alfianello. vi. pertic. terre arator. cum uno angulo sito a sero parte Rini predicti. cui terre ultra rinum coheret. A mane terra que fuit qdm girardi veroni quam emit sub extimatione Alugatus filius pasqualis. A sero rinus et terra que fuit qdm alberti Ruini. A monte terra que fuit predicti girardi veroni⁽¹⁾. quam nunc lafranchinus blava filius novelli varoni ut dixit. A merid. strozafoli. de Angulo vero qui erat a sero parte Rini. coheret dictus Rinus. A merid. bologninus de orlandis et de qua terra Girardinus filius qdm Guidonis botti impegnaverat fruges de tribus perticar. ad xxvii. annos confitendo se tenere in feudum a comuni brixie. quam impegnavit Girardo varoni de alfianello et de qua impegnatione et confessione feudi continetur in carta facta per Albertum de pontevico notar. die sabbati primo mensis augusti. millesimo cc. xxv. indictione xiiii. et quam dicitur emptam fore per iacobum malvezatum et per lafrancum nerzam tanquam de bonis girardi varoni.

Item una petia terre campive ad goiolum que potest esse tres pertic. aut plus cui coheret. A mane anselminus girardi ferarii. A sero hospitale loco alberti pretroboni et bonacius de paterno. A monte terra que fuit bezifuri quam nunc filii pacis mayfredum. A merid. heredes qdm dom. Ugezonis strozafoli loco iohannis comitis. hanc autem petie terre impegnavit perpetualiter Guido botti consensu Girardini ejus filii sicut suum feudum honorificum a comuni brixie. ut de impegnatione et confessione et de quantitate terre et coherentie. continetur in carta facta per broncium notar. die martis xv. exeunte. decembris. millesimo cc. xiiii. Indict. secunda quam petiam terre tenent filii qdm pacis de mayfredonibus pro quodam fra. . . . de frugibus illius terre prope girardinum filium Guidonis botti confirmante se tenere in feudum a comuni brixie. ut de impegnatione et confessione feudi et quantitate et coherentie. continetur in quodam instrumento facto per mayfredum mayfredonum notar. die dominico. xv. intrante augusto millesimo cc. xxvii. Indict. quindecima.

Item dicunt dom. Gracius strozafollus et lafrancus barcha et zagenus qdm petri botti quod predicti botti custodiebant buscum qui erat antiquitus super dosso gazie pro dom. amico cuius fuit pontevicus. Item dixit dom. gracius quod credit se intellexisse quod prope illam Wardam datum fuit feudum suprascriptis bottis.

Item comune brixie habet unam petiam terre que iacet in camporellis ultra rinum alfianelli et potest esse circa III. bibule. quam solebat tenere girardus veronus de alfianello et nunc eam emit alugatus pasqualis de alfianello sub extimatione comunis

brixie tanquam de bonis Girardi veroni. et coheret illius terre comunis. A merid. terram. quam solebant tenere Vaccha et dalfinus et lafrancus amolfredi. A monte Stancarius Valverde pro dom. episcopo. A merid. strozafoli de pontevico. A sero terra girardi varoni que fuit girardini Guidonis botti. et quod sit comunis brixie inde fit mentio per cartam attestatam factam per iohannem tissum notar. una die lune. xii. exeunte augusto Millesimo cc. vii. Indict. x. In qua terra stancarii dic. A merid. et A monte comunis brixie.

Item comune brixie habet unam aliam petiam terre iacentem prope contratam ubi dicitur in camporellis que potest esse medium plodium et que solebat tenere. . . . et nunc autem possidet boncius qdm gnarabelli de alfianello cui coheret. A sero stancarius Walverde. A merid. via. et quod sit comuni brixie. prout continetur in carta attestata facta per iohannem tissum notarium una die lune. xii. exeunte augusto millesimo cc. vii. Indict. x. in qua. . . . dicti stancarii Walverde dic. . . . A mane comune brix. A merid. via.

Girolldinus filius qdm Riboldi oprandi de vithosa tenet unam petiam terre aratorie de qua legitur in registro. Item designaverunt unam petiam terre aratorie quam tenet riboldus oprandi de vithosa ad fictum de qua solvit unam somam milii comuni brixie que iacent in runco carezono. que potest esse unum plodium et dimid. quod fictum solvitur in festo sancti michaelis cui nunc coheret. A mane Guido de rusticis qui aquisivit a lafranco ardezoni qui tenebat a comuni brixie. A merid. heredes alberti rusticis. A sero curtexanus. A monte idem girolldinus.

Guido filius qdm. alberti de rusticis tenet aliam petiam terre de qua dicitur in registro. Item albertus rustici tenet et aliam petiam terre iuxta predictam de runco carezono de qua reddit fictum in festo sancti michaelis unam somam milii comuni brixie. et que esse potest unum plodium et dimid. et ceter. cui nunc coheret. A mane heredes zanni de pergno (*sic*). A monte idem Guido et via. A sero idem girolldinus qdm riboldi oprandi. A merid. Idem Guido qui aquisivit a dom. rapino et ceter.

Pax	}	fratres qdm filii qdm zanni
bonaverus		de pergno tenent unam pe-
anselminus clericus		tiam terre comunis de qua
burlamentus		legitur in registro. Et item

bonsegnorus bolzanus tenet aliam petiam terre que iacet in eadem vocabulo de runco carezono ad fictum viii. quart. millii et quod fictum solvitur in eodem termino sancti michaelis. et que potest esse duo plodia aut plus. cui nunc coheret. A mane predicti fratres et via. et A sero Guido de rusticis. A monte via.

Lafrancus barcha tenet unam petiam terre comunis de qua legitur in registro. Craylandus raynerii et reddit fictum comuni brixie unam somam millii de petia una terre que iacet ad carubium de passatis in surano quod fictum redditur in predicto

(1) Si trova in entrambi i Codici Veroni e Varoni.

termino sancti michaelis. et que esse potest unum plodium et dimid. aut plus. cui nunc coheret. A mane et A merid. plebs de pontevico. A sero et A monte via.

Dominus Gracius de strozafollis clericus tenet illam terram pro parte de qua legitur in registro.

Deydatus reddit unam somain millii pro ficto de duabus petie que iacent in surano inter quas vadit una via in monte. et A merid. et quod fictum redditur in eodem termino sancti michaelis et que esse potest unum plodium aut plus de qua ipse dom. gracius tenet tres pertic. cui coheret A mane via. A sero idem dom. gracius qui aquisivit ab herede qdam gaforii obizonis. A monte plebs. A merid. tignosii. Item alteri que est una petia vithata nunc coheret ei. A sero via. A monte et A merid. brexanus retholdi. A monte jacobus dom. Algisii quam nunc laborat jacobus algisii et fuit deytati et fuerunt ambe petie de sorte illorum de ysso. ut dicunt ipsi designatores.

Imelda que fuit filia qdm ugonis redulfi et nunc uxor petri de curte de sancto gervasio tenet illas petias terre pro parte de quibus dicitur in registro. Et Redulfi tenet tres petie terre de quibus reddunt xviii. quart. millii in festo sancti michaelis. et que tres petie terre possunt esse ii. plod. et dimid. aut plus de quibus ipsa mulier tenet vi. pertic. in duobus locis. una quarum iacet ad braydas cui nunc coheret. A mane et merid filia zanni gaiuti qui aquisiverunt a iohanne de rusticis. A sero via. A monte Valentinus de ello qui aquisivit a jacobus oliverij. qui oliverius aquisiverat ab orlando de orlandis. Item tenet aliam petiam vithatam. jacente in contrata ubi dicitur ad costam ligoratorum cui coheret nunc. a mane heredes zanuchi qui aquisivit a lafranco de rusticis et jacominus altilie qui aquisivit a guidone de rusticis. A sero heredes raymondi de baxano qui aquisiverunt ab Armegnaco de rusticis. A monte heredes qdm dom. taxoni. A merid. Andreas setimez et dicunt ipsa mulier et vir suus illas petias fore vi. perticas. scilicet tres pertic. pro qualibet petia et de quibus dicunt ipsi iugales reddi fictum. scilicet xii. quart. millii. In festo sancti michaelis. ut de ficto et petiis et quantitate earum et de investitura de eis facta in benum redulfi avum ipsius mulieris per dom. riboldum de salis nomine comunis brixie. continebatur in carta facta per obizonem notar. una die veneris quarto intrante augusto millesimo cc. Indictione septima.

Guido bonezulus qdm dom de redulfi tenet aliam petiam terre que in registro appellatur tertia cum duabus precedentibus petiis. que iacet ubi dicitur ad braydas et est campiva. que potest esse. vi. pertic. vel circa et reddit fictum vi. quart. millii comuni brixie annuatim in festo sancti michaelis. vel de ipsa terra et ficto et de investitura facta per dom. ribaldum de salis et dom obizonem Wassonum in dictum bonum sive boncium de redulfo continetur in carta facta per obizonem notarum. una die martis x. exeunt. novembris. Millesimo c.

lxxxviii. Indict. vii. cui nunc coheret. A mane iohannes schenus. A sero jacominus baddus. A monte oricus baraccus. A merid. Guido de rusticis.

Andreas setimez. tenet unam petiam terre comunis in monte cavurello. que est media bibulca. quam solebat tenere iohannes Wiscardi. cui nunc coheret A mane terra que fuit heredes qdm mantuani ottelli. A sero dom. mayfredus de alberticulis pro dom. orlando de orlandis. A monte civacius qdm vetuli de Gualpertis. A merid. dictus Andreas loco dothonis zucchadossi. et solebat reddere in festo sancti michaelis. iii. quart. millii ex ficto. et eam solebat tenere antiquitus albericus nebla et postea iohannes Guiscardus et postea zanebonus de Walpertis. Et Item idem Andreas de setimez tenet illam petiam terre de qua legitur in registro. Guielmus rustici tenet unam petiam que jacet in costa ligaratorum de qua solvit. vi. quart. siliginis in sancto filastrio⁽¹⁾ et que esse potest unum plodium et una quarta. cui nunc coheret. A mane idem andreas. pro domino episcopo. A sero strata brixiana. A monte heredes Raymundi de baxano. A merid. heredes qdm martini malvezati.

Item dictus Andreas sive magister jacobus filius qdm brixiani de vallibus tenet unam petiam terre comunis de qua legitur in registro. Et Berxanus de vallibus tenet unam petiam que iacet super montem cavullerum que esse potest duo plod. et dimid. aut plus de qua dat tercium. cui nunc coheret. A merid. albertus de Gualpertis qui aquisivit a bomartino setimez. A meridie via. A sero dictus Andreas. A monte Albertus de Gualpertis et eam tenet predictus magister. jacobus nunc una cum infrascripta terra prativa ad domus buscorum ad fictum. xviii. imper. annuatim ad livellum de qua fuit investitus berxanus de vallibus qdm patris eius. ut continetur in infrascripto instrumento livelli.

Item Andreas predictus sive magister jacobus filius quondam brixiani de vallibus tenent unam petiam terre prativam da qua legitur in registro. Et Desbrigatus et brixanus de vallibus tenent unam petiam terre prativam que iacet ad domum de buscho de qua reddunt fictum xviii. sold. imper. ex locatione pretitorum qui habent et habuerunt impegnatione a comuni brixie. cui nunc coheret. A mane girolдинus filius qdm Riboldi oprandi. et A sero idem girolдинus pro se et Anselmo doneguie. A monte plebs de pontevico. quam solebat tenere albertus simeonis et est iii. plod. et nunc tenet eam predictus magister: jacobus filius qdm brixianus de vallibus quia de ea et de alia prescripta. iacente ad montem cavurellum fuit investitus qdm brixianus de vallibus ad rectum livellum brixie solvendo annuatim. xviii. imper. de ambabus petiis ut continetur in infrascripto instrumento facto per robertum qui dicebatur de canica notar. millesimo. cc. xxi. Indict. nona. die sabbati viii. intrante mense octubr.

Magister jacobus filius qdm brixiani de Vallibus

(1) La festa di S. Filastrio vescovo di Brescia si celebra ai 18 del mese di luglio.

venit coram orico occanono notar. et dixit et manifestavit se tenere et patrem suum tenuisse infrascriptas petias terrarum ad livellum a comuni brixie que continetur in infrascripto instrumento tenor cuius et signum tale et talis est.

III.

9 Ottobre 1221.

In Xpi nomine. Anno ab eius nativitate millesimo cc. xxi. Indict. nona die sabbati nono intrante mense octobris. In camara pallatii lignorum comunis brixie. In presentia ysacci notarii. petri carvani notarii. iohannis luzze notarii. et iohannes maniculi ministralis comunis brixie testium. per lignum que in suis manibus tenebant dom. lafrancus de pontecarali et Raymundus ugonum potestates comunis brixie nomine et vice eiusdem comunis verbo et consensu totius consilii vel maioris investiverunt brixianum de vallibus habitorem loci pontisvici nominatim perpetuo de duabus petiis terre juris comunis brixie. que jacent in pertinentias et territoriis. seu curte de pontevico prima prativa duarum bibulcarum cui dicitur ad domus buschorum. cui A mane Riboldi oprandi de vithosa. A sero eiusdem Riboldi et Anselmi donegue. A monte alberti simonis tenentis per illos de plebe. A meridie. Girardi ferarii. secunda campiva. v. pertic. jacente in monte cavurello salva veritate de utraque. si fuerit tante quantitatis aut maioris vel minoris. cui A mane bomartini. A merid. via. A sero heredes qdm mantuani. A monte Aripbrandi de Aripbrandis. Tali quidem pacto fecerunt iste potestates. infrascripta investitura quod suprascriptus brixianus et eius heredes inter dicta alienatione. In perpetuum ipsas petias terre una cum omnibus pertinentias et adjacentias in integrum. cum omne iure et usu eidem pertinent. in integrum. . . . quarto infra istos coherent. . . cernitur habeant et teneant et ex eis quicquid sibi oportunum fuerit sine contradictione aliqua vel receptione faciant solvendo et consignando annualiter nomine ficti per omne festum sancti martini vel in octobris. xviii. imper. denar. bonorum imper. vel duplum mezanorum suprascripto comuni brixie. vel eius certo nuntio quo soluto et consignato ut dictum est nichil aliud super ponatur suprascripto conductori vel eius heredibus. penam inter se ponentes et ad invicem promittentur. ut si qua partium contra suprascripta fecerit et inviolabiliter non observaverit componat alteri ratum tenenti istum fictum in duplum rato durante pacto preter penam exactam. preterea suprascripti potestates nomine comunis brixie. promiserunt suprascripto brixiano et eius heredi suprascriptam investituram ab omni persona contradicente sub pena dupli defendere et guarentare cum stipulatione inserta. Actum ut supra feliciter. Ego Robertus notarius. qui dicor de cania interfui et Rogatus Scripsi. Qui suprascriptus filius brixiani

dicit se stetisse absens propter guerram proxime preteritam. et valuisse laborare terras illas et ceter. et petit eas sibi expediri per comune brixie.

Item Andreas de setimezio tenet illam petiam terre de qua dicitur in registro. zanebonus de gualpertis reddit iii. quart. millii pro ficto in festo sancti michaelis. que iacet in monte cavurello. et que potest esse med. plod. cui nunc coheret. A mane et A merid. andree de setimezio. A sero mayfredus de alberticulis qui aquisivit ab orlando giroidi de orlandis. qui aquisiverat a brixiano retholdi. A monte iacobus dothi cuiagius de gualpertis pro eo.

Guilmus } fratres filii quondam aripbrandi scanoni
Bonzoanus } tenent illam petiam terre de qua legitur in registro. Oprandus pellatus vii. quart. millii pro ficto unius petia terre. que iacet ad spinum martellum. et que esse potest unum plodium et dimidium. et quod fictum redditur in festo sancti michaelis. et nunc coheret. A mane jacomacius de Gualpertis habiaticus girardi ramusii. A merid. jacobinus domini rapini trinche. A sero strata brixiana. A monte iohaninus bufagi qui habuit unam habiaticam dothi beloy in uxorem pro comuni brixie.

Dom. Guilmus de curtesii de Rubecco tenet sua auctoritate illam terram de qua legitur in registro. dom. Oldo de brayda tenet unam petiam terre que iacet in cantonatha ultra olivum de qua reddit fictum unam somam millii in dicto termino sancti michaelis. et que potest esse duo plodii. et dimid. et plus. A mane et A monte idem Guilmus curtesius quam solebat tenere filius caritatis qui eam dederat in feudum bruncio de pontevico. A sero via usque ad quam solebat esse reconam de monisterolo. A meridie. orlandus de orlandis qui aquisivit a domino. oldo.

Ziliolus filius qdm lafranci } Qui lafrancus et petrus
Marchesius filius petri } fuerunt fratres et filii
qdm girardi ramusii tenent illam petiam terre de qua legitur in registro. Et Girardus ramusii de petia una terre reddit iii. quart. millii que iacet ad soltum berardi que potest esse media bibulca. et reddebatur illud fictum in dicto termino sancti michaelis. et Ziliolus habet tres perticas. et Marchesinus habet vi. perticas in eadem contrata que fuerunt de bonis dicti girardi ramusii in qua incluserunt illam mediam bibulcam comunis. coheret predictae universe terre qdm girardi ramusii. A mane Strathella et heredes delaydi de la busca. A sero Ventura bregontii qui habuit a filiis qdm girardi ramusii. A monte heredes bonacursi de meroa A merid. pax et girardus boyli.

Et Oricus filius qdm delaydi Zilii baracchi tenet illam de qua in registro legitur. Filii zilii baracchi. xviii. quart. millii pro ficto unius petia. que iacet ad spinum martellum in eodem termino sancti michaelis et que potest esse iii. plodii. et nunc coheret illi. A mane inverardinus amezinus et habiatici et dom. inverardi. A merid. brixianus retholdi. A monte gabriel ferarius. A sero via.

Item comune brixie habet unam petiam terre de qua legitur in registro. Et Albertus caregatus tenet

unam petiam terre que potest esse unum plodium et dimidium . et de qua redditur fictum viii. quart. millii in eodem termino sancti michaelis . que iacet ad perum et nunc coheret . A mane filii qdm zanni gaiuti . A merid. heredes oprandi de cegolis qui fuit frater alberti bugie . et A sero idem heredes . A monte iacobus rapini trinche .

Iacobus } fratres filii qdm ugonis strozafolii de
Iohannes } pontevico tenent petia terre de qua
Benaduxius } legitur in registro . Andreas Mont-
narius reddit . xi. quart. millii in eodem termino sancti michaelis et x. quart. siliginis in sancto filastro de petia una de terra . que esse potest tria plodia et iacet in selvolta cui coheret nunc . A mane Albertanus qui aquisivit a descendentibus ab oldo musse . A merid. dom. daniel de adthigheriis . A sero dom. orlandus de orlandis . A monte girardus de peterzolis qui tenet pro dom. danielo .

Et Gabriel habiaticus qdm alberti ferarii tenet illam petiam terre de qua legitur in registro . Heredes alberti ferarii tenent unam petiam terre que iacet in selvolta et de qua reddunt vi. quart. frument. in sancto michaeli et que esse potest unum plodium . A mane et A merid. et A sero via . A monte Guido de rusticis pater cuius adquisivit ab herede qdm Guidonis busche .

Et Albertus cocus de pontevico tenet unam petiam terre de qua in registro . Retholdinus habiaticus qdm cularsi tenet duas petias terre de quibus legitur in registro . Cularsus reddit vi. quart. millii et vi. quart. siliginis pro iii. petias terre . due quarum iacentes ad crucem . et alia iacente in sabloneriis . prima illarum de cruce que est tres pertic. quam tenet albertus cocus est nunc cum talibus coherentias A mane rusteginus filius qdm costantiis de rusticis . A merid. et A sero via . A monte albertus cocus quam solebat tenere Rostos . Secunda petia que est iii. pertic. que iacet in sabloneriis coheret . A mane retholdinus predictus . A sero daniel de ariprandis filius qdm luschi . A monte comune brixie . scilicet . unum pratum qd. tenet diamontus talamatii . A merid. otto salatus et participes pro domino episcopo .

Et Diamontus de talamatiis tenet unam petiam terre in sabloneriis de qua reddit iii. sold. imper. ex locatione dom. alberti sorozoli et sociorum quod solebat tenere hospitale de pontevico cui coheret . A sero iacominus dom. Rapini . A mane heredes qdm. petri bovesi . A monte filii qdm. iohannis talamatii . et ramosius de ramosis . A merid. daniel de ariprandis de qua legitur in registro . Iohannes talamacii tenet unam petiam que iacet in sablonera que est tria plodia aut plus de qua dat medium et ceter .

Et Diamontus qdm iohannis talamacii tenet illam petiam de qua legitur in registro . Iohannes talamacii tenet unam petiam terre que esse potest duo plodia . et una quarta de qua redditur fictum . viii. quart. millii . In festo sancti michaelis . et que iacet in via de senica cui nunc coheret . A mane Albertus toscane que fuit oldi beccarii . A sero ecclesia de paterno grassi . A merid. iacobus Algisii . A monte via .

Et Lafrancus } fratres et filii pacis de mayfredo-
Et Gracius } nibus tenent illam petiam terre de
qua legitur in registro .

Et Girardus junii tenet unam petiam que iacet ad carubium aguzie et que esse potest tres quart. plodii . et reddit duas quartas millii in sancto michaeli et duas siliginis in sancto Filastro cui nunc coheret . A monte et A mane via . A merid. et A sero filii pacis de mayfredonibus .

Et Martinus qdm bonomi vasutti habiaticus qdm desbrigati tenet duas petias terre de quibus legitur in registro . Et Desbrigatus tenet duas petias terre que iacent scilicet una ad agaiolum et aliam ad crucem de quibus redditur duas somas millii comuni brixie pro ficto in festo sancti michaelis que esset possunt tria plodia . coheret illi nunc que iacet ad agaiolum . A mane strata brixiana A merid. frogerius nepos qdm Guelmi de rusticis . A sero via . A monte filii qdm ugezonis strozafolii illi autem que iacet ad crucem . coheret nunc . A mane strata brixiana . A merid. via . A sero filii qdm . dom. ugezonis de strozafoliiis . A monte zannus ariprandi qui aquisivit ab heredibus qdm girardi setimezii .

Et Oprandinus } fratres et filii qdm zilioli petri
Et Ugolinus } de boveso tenent duas petias terre
Et Mayfredinus } de quibus legitur in registro . Pe-
trus de boveso tenet . petia terre una iacet in petascuso et alia ad lamas de quibus reddit unam somam millii et que esse possunt unum plodium et tres quartas . coheret . illi de lamiis . A mane rinum . A merid. bologninus de orlandis qui aquisivit ab oprando de pellatis . A sero iacominus rapini trinche . A monte petrus ottabelle de ramusiis qui est heredes transmundi . illi autem que iacet ad petascusum coheret nunc . A monte et a mane giroldinus riboldi oprandi . A sero via . A merid. cabriel habiaticus qdm alberti ferarii .

Et Pax } fratres qui fuerunt habiatici
Et banaverus } jmberti gavacii tenent unam
Et Anselmus clericus } petiam terre de qua legitur
Et burlamons } in registro . Imbertus gava-
cius tenet unam petiam terre que iacet ad gancium de qua reddit iii. quart. millii in sancto michaeli et que esse potest unum plodium et dimid . A monte via . A merid. Inverardinus et Amicinus habiatici inverardi de ariprandis et ospitale de pontevico . A sero predicti fratres gavazii . A merid. Ricarda filia qdm alberti taiacani .

Et iacobus passarus de pontevico tenet unam petiam . que est in costa de strono de qua legitur in registro . Girardus Venture tenet unam petiam que est in costa de Strono de qua reddit duas quart. frumenti . et potest esse unum plodium et plus . A monte et A merid. via . A sero stronum A merid. via magna . et est ultra viam . A merid. Albertus recens qui tenet pro comuni in selvolta .

Et Marchesinus filius quondam zegii de pellatis tenet illam petiam terre de qua legitur in registro . passarellus tenet unam petiam terre . que iacet ad fornacem seu ad stronum de qua reddit duas quartas

mili. et que est de sorte pellatorum et que potest esse unum plodium. aut plus. et coheret nunc illi terre. A mane via. A monte lafranchinus quondam bontempi de pontevico. A sero dom. iohannes quondam domini algisii. A merid. zoanellus migliore que fuit pro uxore heredes dalfini.

Et bonacursus filius lafranci de gualpertis tenet illam petiam terre de qua legitur in registro. Gualperti tenet unam petiam terre que iacet ad mosam dat medium et que est unum plodium et dimidium. coheret nunc. A mane ventura rebuffi. A monte zannus qdm girardi de gualpertis. A sero et A mane via.

Et Oprandinus } fratres filii qdm zili petri de bo-
Et Ugolinus } veso tenent infrascriptas petias
Et Mayfredinus } terre de quibus legitur in registro. Item manifestaverunt et specialiter dictus petrus de boveso quod ipse petrus tenet unam partem de qua dat quartum et x. sold. imper. et nominatim illos x. sold. imper. pro duobus pastis quos consueverat dare comuni pro scuffiis lectorum illius sortis pro uno plumatio et pro xxvii. imper. quos consueverat dare comuni omni anno. et hoc quidem si x. sold. imper. ex locatione eorum qui impenationem a comuni brixie habent. In qua sorte erant iste terre A ceter. In primis tenent predicti fratres infrascriptas terras de ipsa sorte. Primo unam petiam que iacet in sabloneria que potest esse unum plodium. et una quarta. cui nunc coheret. A mane via. A merid. retholdinus habiaticus martini cularsi. A sero comune brixie. sed nunc tenet diamuntus de talamacis. A monte dom. mayfredus de alberticulis qui emit de bonis orlandi girardi iohannis orlandi. Item tenent ipsi fratres unam petiam que iacet ultra olium in regona que potest esse iii. plodia. coheret nunc ei. A mane aqua sturnelli. A merid. bonettus machine et Getha de rubecco qui emerunt ab herede qdm iacobi piliparii. A sero rebuffus filius qdm girardi de alghisiis qui vendidit zurlee de rubecco qui rebuffas tenebat a comuni brixie. A monte dom. iohannes algisii et Orlandus similiter. a sero predice terre.

Et Bologinus filius qdm girardi de orlandis qui aquisivit a curtesio de leno qui curtesius aquisiverat a petro de boveso et ab Ugolino schenoni tenet unam aliam scilicet. terciam partem illius sortis petri de boveso que iacet in selvolta que est tria plodia. A mane giroldus riboldi loco perle. A merid. girardus ogerii et montenarius caurerii et Ostapolus et jacominus gaiuti qui aquisiverunt a lanfrancino bontempi qui bontempus aquisiverat tria plodia a brixiano retholdi. tenente a comuni brixie. A sero Giroldinus riboldi oprandi et mussa. A monte idem bologinus et Gabriel de rusticis.

Item predicti fratres habiatici petri de boveso tenent illam petiam terre prelecte sortis que iacet in capite de selvolta que est iii. plodia. A mane strata brixiana. A merid. hospitalis de pontevico. A sero dominus zilianus de pontecarali. et aliquantulum heredes girardi iohannis rustici. A monte heredes anselmi doneguie. Item predicti fratres tenent aliam petiam terre de ipsa sorte que iacet ad crucem que

est duo plodia et dimid. cui coheret nunc. A mane arnolfinus filius cavethagne et iohannes dumperzanni nepos bezoni. A merid. andrea de setimez. A sero ymelda resca pro plebe. A monte ecclesia de vithosa que est...

Item predicti fratres tenent aliam petiam terre eiusdem sortis que iacet ad vithosam. et que est v. plod. A monte strata brixie. A merid. girardus ariprandi filii acerbi de vithosa. A sero daniel de pontevico. et ardezonus domini obizonis de pontevico. A monte maynardinus qui habuit uxorem habiaticam zanni dechanorum. Item predicti fratres tenent unam petiam eiusdem sortis que iacet in eadem contrata de vithosa et que est tria plodia. coheret nunc ei. A mane. et A merid. Imelda filia qdm martini dechani pro comuni brixie. A sero dom. daniel de pontevico. et filii qdm domini zochi de longena. A monte via. Item predicti fratres tenent unam lamnam pratavam quam firmam ad campum latus de qua reddit fictum xii. imper. pro ficto. cui coheret A mane brixianus retholdi. A monte idem brixianus. et ecclesia de paterno. A merid. Inverardus et amicus habiatici qdm dom. Inverardi. A sero girardus gandulfi. et potest esse unum plodium.

Et Item filii qdm zilioli petri bovesi tenent unum plodium terre comunis jacente in runco carunzono de qua solebant reddere unum sextar. mili annuatim ex ficto. cui coheret nunc. A mane cabriel qdm alberti ferarii. A monte via. A sero viazola quedam et frogerius de rusticis. A merid. heredes qdm oldi de brayda.

Et Oldanus qdm oldi de brayda tenet medium plodium terre comunis in eadem contrata cui coheret. A mane cabriel qdm alberti ferarii. A merid. heredes qdm oldi de brayda. A sero attesius de brayda. A monte filii qdm zilioli petri bovesi.

Et Jacominus Caffi Montenarij de alfianello habiaticus Otte Lamperge tenet et possidet infrascriptas petias terre de quibus legitur in registro. Item dixerunt et manifestaverunt quod uxor iacobi. et que dicitur lamperge. tenet quandam partem unius sortis de qua dat a quartum. et iii. sold. imper. minus ii. imper. pro scuffio lectorum et pastis et qui pasti erant de tota sorte. et comune pro tota illa sorte dabat duos pastos que quarta fuit antiquitus ipsius otte et antecessorum eius quam tenebant a comuni brixie et cel. In primis tenet unam petiam terre que iacet ad rinum marconum et que est unum plodium. et tres quarte. A mane graciolus lipati que fuit heredes caffagnethe. A meridie bonzannus et Guilmus schenoni et similiter heredes mantuani ottelli. A sero. et A monte rinus marconus qui solebat esse aqua discurrens.

Item una alia petia terre eiusdem sortis que stat guasta que iacet ad costas de ulmo. et que potest esse unum plodium. A mane brixianus retholdi pro alberto ferrario. A merid. petrus frater luschi ariprandi. A sero ariprandinus quondam oprandi zugni. A monte via.

Et Item una petia terre eiusdem sortis. adest

guasta que iacet in sablonera. et que est duo plodia et una quarta. A mane via. A merid. brixianus retholdi pro girardo qdm ferario. A sero hospitalis. A monte jacobinus habiaticus petrochi de salatis.

Et Item una petia terre eiusdem sortis adest guasta que iacet in eadem contrata de sablonera et est medium plodium. A mane via. A merid. jacominus habiaticus petrochi de salatis. A sero hospitalis. A merid. brixianus retholdi.

Et Item una petia terre eiusdem sortis adest guasta que iacet ad cassanum que est unum plodium et dimid. cui coheret nunc. A mane jacominus habiaticus jostacchi de faltusa. A merid. danielus de ariprandis. A sero iohannes nasonus et petrus filii nezii. A monte via.

Et Item unam petiam terre eiusdem sortis tenet predictus jacobus caffii montenarii de alfianello habiaticus predictae otte que iacet ad rinum de alfianello que est unum plodium. A mane gnongus nepos columbi bernardi algisii. A merid. Anselminus filius qdam girardini ferarii. A sero rinus de Alfianello. A merid. via.

Et Item boso talamacii tenet unam petiam terre que iacet in franzono que fuit de ipsa sorte que est unum plodium. et dimid. A mane brixianus retholdi pro albertino ferario. A merid. filii qdm iohannis talamacii. A sero Albertus ballinus de talamacii. A monte via de qua terra ipse boso talamacii produxit unum instrumentum publicum factum per albertum de vithosa notarium. una die iovis. v. intrante octubri. millesimo cc. xxviii. indictione prima. continens sicut otta uxor qdm jacobus lamperge de paterno grasso. pro xlv. sold. imper. quos recepit a iohanne qdm talamacii vendiderat eam ipsi iohanni dicendo quod ipsa terra reddebat quartum comuni brixie. et non fecit mentione de ficto sortis in ipso instrumento.

Et Item tenet unam petiam terre eiusdem sortis que iacet ad crucem quam tenet oprandinus filius qdm oprandi zugni et frater eius que est medium plodium. A mane heredes oprandus zugni pro otone salati. A merid. zannus habiaticus zaneboni de gualpertis. A sero via. A monte inverardus et amizus habiatici dom. inverardi de ariprandis.

Et Frogerius filius qdm jacobus de rusticis tenet unam petiam terre de qua legitur in registro. Et Lafrancus cazoli et petrus de boveso tenent unam petiam. que iacet ad spinum martellum que est viii. plod. de qua dant medium frugum. A mane via. A sero strata brixiana. A merid. Rusteginus qdm constantii de rusticis et heredes raymundi pretrazii. A monte plebes de pontevico.

Et Jacominus filius qdm alberti gaiuti tenet unam petiam terre de qua legitur in registro. scilicet. girardinus frasoli tenet unam petiam Vitum. que iacet apud stratum que est tres quartas unius plodii de qua dat medium vini. A mane albertus morandi rustecorum. A merid. filii bassi vasutti. A sero strata brixiana. A monte heredes pacis jnverardi.

Et Lafrancus barcha

Et Gisliua filia qdm anselmi mayfredonum

Quilibet pro me-

dietate ambo tenent unam petiam terra. de qua legitur in registro. Brixianus Bellafaremmi tenet unam petiam. que iacet iuxta canedum donegum et que dicitur esse duo plodia. de qua dat medium. A mane girardus zucadossi qui fuit gener petri mercati. A monte novellus qdm iohanne frasse et filii ugezoni strozafolii.

Et Crema qui fuit de pergamo sive filii eius tenent unam petiam terre de qua legitur in registro. Otto marinus tenet una petia terre que iacet in mancastrata que est vithata et campiva et que dicitur esse duo plodia de qua dat medium, coheret nunc ei. A mane et A sero et A merid. via. coheret ei A monte zannus caurerius et delaydus Aripbrandi.

Et Zambellonus de cartis tenet tria plodia et med. } De
Et Montenarius caurerius tenet tria plodia. } illa
petia terre de qua legitur in registro. Petherbellus de villa tenet unam petiam terre que iacet in runco carezano que est vi. plodia aut plus de qua dat tercium. A mane girardus habiaticus qdm adhelardi. A merid. et A sero et A monte via.

Et Albertus de alfiano. Et zapaninus filius ottonis.
Et Zannus cagnola. Et albertus de boves et fratr.
Et Montenarius de caureriis. Et albertus toscanus
Et iacobus oliverii. Et Zaninus gaiuti
Et Zaninus retholdi. Et daniel de ariprandis
Et Gisla uxor qdm pagani vilani. Et filii iohannis sechi.

Et Albertinus filius montenarii. Et morus vitalis.
Tenent de petia terre de qua legitur in registro.
Et brixianus de vallibus. Gaforus de obizonibus. Et iohannes Gandulfi gualperti. peterbellus de villa. Et rapinus robe. Vitalis morini. Albertinus ruini. Heredes mantuani. Ottelli. Ugo bellotti. Sinogogus. Petrus de boveso. delaydus baraccus. tenent unam petiam terre aratorie de qua dat pro parte medium et pro quadam alia parte medium. et pro parte tercium. que esse potest xxx. plodia aut plus. A mane coheret nunc ei Rinus de gazio. et daniel de ariprandis. A merid. et A sero et A monte via. de qua stat guastum et est gazium infra dictas coherentias. L. plodia. et plus quod stat guastum. repertum est tota terra fore gazii cum dosso. LXIII. plodia et LXI. tab. et examinatus quod potest facere et reddere x. sommas. et med. grani scilicet medietatem millii et medietatem frumenti videlicet ii. quart. pro quolibet plodio.

Et Diamuntus } Quilibet pro medietate fratres et
Et Boso } filii qdm iohannis talamacii tenent
illa petia terre de qua legitur in registro. Johannes talamacii et fratres tenent unam petiam que iacet ad paternum de qua dant medium et est x. plodia aut plus. cui nunc coheret. A mane Inverardinus et Amicinus habiatici qdm. Inverardi ariprandi et plebs de pontevico. A merid. lanzettus habiaticus qdm alberti lanzii. A monte et A sero via.

Et item comune brixie habet una petia terre de qua legitur in registro. Et boso tenet unam petiam que est. et iacet ultra rinum de alfianello que est sex. plodia de medietate dat medium. et de alia medietatem tercium et coheret nunc ei. A mane

Notrita filia qdm girardi veroni et soror filii quondam segalini de alfanello. A merid. heredes qdm dom. girardi qdm. dom. zanni de Orlandis pro herede qdm guberti. A sero Rivolus. A monte Ognabenus Rivoli. et laborat eam Ognabenus predictus.

Et Albertus girardi petri bovesi
Et Zannus et bonominus et brixianus } Comuni-
bassi vasutti. } ter tenent

unam petiam terre de qua legitur in registro. Et Alselmus coxe tenet aliam petiam terre. que iacet ad patrengum. et que dicitur esse xii. plodia. et de qua dat medium. coheret nunc ei. A mane habiatica qdm Lancum de brayda. A merid. et A sero via. A monte. dom. episcopus sive mayfredoni pro dom. episcopo et dicitur quod ipsi albertus et zannus et bonomus et brixianus dant viii. sold. imper. ex ficto annuatim ex locatione eis facta per dom. albertum sorozolum et socios.

Et Albertus filius qdm carere de salvegnano } tenent
Et Zaninus filius alberti gaiuti } unum
pratum de quo legitur in registro. Et heredes dom. iacobi de pontecarali tenent pratum unum de quo reddunt. x. sold. imper. quod iacet ad fontem et quod esse potest unum plodium et una quarta. sed nunc est runcatum scilicet ad blavam. A mane brexanus retholdi. A monte Guido bonazolus. qui tenet pro herede qdm iohannis zuti de gambara. A sero et A merid. stronum sed dicitur quod isti tenent nunc ex locatione eis facta per dom. albertum sorozolum et socios qui habebant in pignore et dant ex ficto iiii. sold. imper.

Et Montenarius caurerius tenet unum pratum de quo legitur in registro. Guala et Andrea et montenarius tenent unum pratum quod iacet propter castrum de quo redditur fictum sold. xviii. imper. quod est duo plodia vel plus cui nunc coheret. A mane illi qui tenent pro comuni brixie. Guido pasqualis et filii qdm petri de boveso et heredes qdm iohannis Wiscardi. A merid. Zannus andree de setimez pro desbrigato. A sero stronum et olium. A monte giroldus qdm dom. girardi de orlandis et dicitur quod ipse montenarius dat. xiiii. sold. imper. ex ficto annuatim ex locatione facta ei per dom. albertum et socios qui habebant in pignore a comuni.

Et Lafrancus barcha tenet unam petiam terre comunis brixie. que fuit qdm girardi ferarii. et iacet in contrata ubi dicitur ad bexeiam. A mane Iosep de prato alboino notario. loco mantegnuti mayfredonis. A sero ottinus conforti loco terre filiorum oprandi iunii. A monte iacobinus carnevalis de faltosa. A merid. Ventura rebuffi. et potest esse unum plodium aut plus.

Et Lafrancus barcha tenet unam petiam terre iacente in contrata ubi dicitur ad carobum aguzo quem potest esse v. pertic. quem fuit de ferariis cui coheret. A mane martinus iunii pro comuni. et albertinus ferarius pro comuni. A sero et A merid. rinus maronus. A monte via.

Et Guido pasqualis

Et Ravizia de monistirolo

Et Masa mayredi de salvagnano

Et Petrus de curte

Et iohannes geius

Et Zannus rethulfus

Et Martinus vasutti

Et Iohannes garoxolus

Et bononus alberti gaiuti.

Et Albertus girardi de boveso

Et Iacoma uxor iacobi fusche

Et girardus iohannis peterzoli.

Tenent unam petiam terre de qua legitur in registro.

Et Guala montenarius tenet unam petiam terre sedimate et vithate que esse potest unum plodium et dimid. aut plus de qua reddit fictum xiiii. soldor. imper. ex locatione eorum qui habent impegnorationem a comuni. de qua reddebatur medium. coheret nunc. A mane Inverardinus et amicus habiatici qdm dom. inverardi. et iacobinus rapini trinche. A merid. castrum vetus. A sero montenarius caurerius. qui tenet a comuni brixie. et heredes qdm iohannis Wiscardi. A monte via.

Et Giroldinus de orlandis ultra viam. sed nunc isti tenent ad fictum pro vii. mezan. pro qualibet tabula. ex locatione eis facta per dom. albertum forozolum et socios.

Et Pax

Et Bonaverus

Et Anselmus

Et Burlamontus

Habiatici qdm gavazzi tenent
unum pratum de quo legitur in
registro. Gavazus gastoldus comunis dat. vii. sold. imper. pro ficto unius prati quod iacet ultra olium apud binas ex locatione eorum qui habuerunt impegnorationem et coheret nunc ei. A mane olium et via. A merid. heredes franci de ariprandis. A monte ugolinus constantii qui vendidit zurlee de rubecco. A sero dom. Aricus de baxano et olivettus et alii qui tenent a comuni brixie. et est duo plodia. et dimid. aut plus.

Et Ricarda filia qdm albrici taiacani de pontevico

Et Petrus ottabelle sive ramosii } tenent unum

Et Heredes quondam curtexani } pratum de quo

legitur in registro. Eo qui comunis brixie tenent unum pratum quod est donicale comunis quod iacet de subtus plebis. de quo reddunt medium. A mane canethum donicum quod est comunis de pontevico ut dicitur. A merid. petrus ariprandi pro herede constantii et zucha pro herede marchionis. A sero lectum olioli. A monte dictum canethum. et dicitur quod ipsi ricarda et petrus et heredes qdm curtexani. tenent ad fictum illud pro xxvii. sold. imper. annuatim in festo sancti martini. vel ad octava. ex locatione eis facta per domin. albertum sorozolum et socios que habebant in pignorationem a comuni et est vi. plodia aut plus.

Et Montenarius caurerius tenet unum pratum de quo legitur in registro. Et Gracius dom. Algisii de mayfredonibus tenet unum pratum quod iacet ad fontem de rivatho de quo solvit vi. sold. ficti ex locatione eorum qui habent in pignorationem a comuni. coheret nunc ei. A mane iacobus dom. rapini trinche. A merid. iacominus quondam dom. rapini

trinche. A sero bracara heredes qdm iacobi clare. A monte fontana et via. quod est unum plodium et dimid. sed et plus. sed dicitur quod ipse montenarius dat ii sold. imper. ex ficto in festo sancti martini ex locatione ei facta per dom. albertum sorozolum et socios.

Et dom. Brixanus retholdi tenet unum sedimen vithatum de quo legitur in registro. Et Otto rustici tenet unum sedimen quod iacet ad bathonum de quo dat fictum v. quartas frumenti. quod est mez. plodium vel circa. cui nunc coheret. A mane heredes qdm alberti et zanni gaiuti. A sero bruna heredes giselprandi. que tenet a comuni brixie. A monte via. A merid. dom. gracios de strozafoliis et dicit dom. brixianus se emisse illud a dicto ottoni et quod de illo debet dare siliginem et est vithatum.

Et bruna que fuit filia giselprandi de pontevico tenet unum sedimen de quo legitur in registro. Albertus frater ottonis rustegi tenet unum sedimen continuum a predicto sedimine ottonis rustegi. de quo dat. iii. sold. imper. pro ficto. coheret nunc isti sedimini A mane dom. brixanus retholdi qui tenet a comuni brixie. A sero benadux de burlis et jacinus Mantuani. A monte via. A merid. dom. gracios de strozafoliis. et potest esse medium plodium vel circa et iacet ad bathonum⁽¹⁾.

Et Marchesius filius qdm zegii bofalii de pellatis tenet unam petiam terre de qua legitur in registro. Pandossus tenet unum clausum in mancastrata qui est tres partes unius plodii. de quo dat medium. cui nunc coheret. A mane zunta et iohaninus filii qdm marchi beccarii pro herede qdm lafranci ardezoni pro comuni. A sero girolodus riboldi et brixanus retholdi. A merid. zannus caurerius. pro anselmo dom. guie. A monte heredes dom. taxoni.

Et zunta } filii quondam marchi beccarii qui
Et iohaninus } habuerunt ab herede qdm lafranci ardezoni. que potest esse iii. perticas. A mane via. A sero marchesinus filius qdm belleboni zegii. A monte heredes qdm dom. taxoni. A merid. zannus caurerius. pro anselmo dom. Guie. et dicitur esse feudum.

IV.

16 luglio 1224.

In Xpi. nomine die veneris xvi. intrante iulii. zanasius pro se et zunta frater suo filii qdm marchi infrascripta produxit quoddam Instrumentum publicum. tenor cuius talis est. In Xpi. nomine die dominico tercio intrante mense marcii in pontevico in superiori castro sub porticu domus cortesii qui fuit de Leno. presentis infrascriptorum testium. Iohannes qui dicitur *cissus* qdm filius lafranci ardezoni de pontevico. pro se et suos heredes promisit per stipulationem marchio filio rote de virola habitatori pontevici. quod transactis. xxviii. annis infra xv. dies

quod dicto marchio et suis heredibus vel successoribus suis cui dedissent requisitum fuerit faciet finem refutationem atque datum in dicto marchio vel suis heredibus vel successoribus seu cui dedissent requisitum fuerit faciet finem et refutationem atque datum in dicto marchio vel suis heredibus vel successoribus aut cui dederint dedissent de petia una de terra vithata quam confessus fuit se tenere per feudum honorifice a comuni brixie et que iacet in curte pontevici. ubi dicitur in mancastrata. et que dicitur esse duas perticas et dimid. sive plus. cui coheret. A mane via. A merid. Anselmus dom. Guie. A sero comune brixie. A monte dominus taxonus. sibi que alie sunt coherentie. et de inde usque ad alios xxviii. annos completos. et sic semper facere teneantur in capite xxviii. annorum et debent promittere et defendere ei marchio vel suis heredibus vel successoribus. aut cui ius suum dederit illi qui tunc erunt pro dicto iohanne predictam terram in laudamento sapientis viri sub pena dupli dampni pro quo modo eis accederit et hoc infra. xv. dies quod ei vel eis heredibus vel successoribus requisitum fuerit sub pena viii. libr. et dimid. cum stipulatione promissa. et hoc autem fecit. pro viii. libr. et dimid. quas confessus fuit se a suprascripto marchio accepisse. et renuntiat. exceptis non numerate pecunie sive non acceptati precii. Ribaldus filius qdm domini oprandi de vithosa. et Anselmus qdm filius frogerii atque veronensis orlandi facere finem et refutationem in manu suprascripti marchi de omne iure et ratione. et atque actione quod vel quam haberent vel petere in suprascripta terra pro successione feudi et alterius cuiuslibet iure et promiserunt per stipulationem per se et suos heredes dicto marchio. et eius heredibus aut cui dederint quod in perpetuum manebunt taciti et contenti suprascripte fini et refutationi sub pena totius damni stipulatione subnixta quod inde eis accederit. et insuper donna dulcia uxor suprascripti iohannis refutavit in manu suprascripti marchi omne ius omnes actiones quod vel quas habere et petere aliqui posset in suprascripta petia terre sive pro dote vel donatione seu quarta vel alterius cuiuslibet iure. Preterea suprascriptus iohannes verbo donna dulcie iuravit et super eius animam quod ipsa in perpetuum per se et suos heredes maneret tacita et contenta suprascripte fini et refutationi ut super legitur.

Actum est hoc Anno a nativitate domini nostri ieshu christi. millesimo CC. xxiiii. Indictione xii. Ibi fuere Ribaldus subtilis et albertus ardezoni flore. atque iacobus rapini carli Rogati test.

Ego Albertus de pontevico notar. sacri pallatii interfui et Rogatus. hanc cartam scribere scripsi.

Et Item dicunt concorditer quod hoc verum est quod legitur in registro. Et item manifestaverunt quod comuni brixie pertinet medietas pontatici. pontis de ollio et medietas de Wois molendinorum. et aque ollei et medietas de malgis bestiarum et nominatim quod ibi ubi dicebatur quod comuni dan-

(1) È scritto anche *Bathoun*.

tur vii sold. imper. annuatim pro ficto. vii. molendinorum que sunt in ollio xii. denar. de singulo molendino illorum. vii. quod ibi erant tunc xiiii. molendina et quod xii. denar. solvuntur de quolibet molendino. scilicet. domino episcopo et comuni et quod nunc sunt in ollio tamen xiii. Woj molendinorum sive. xiii. molendina. et quod. vi. sold. et dimid. de ipsis molendinis pertinent tamen comuni brixie.

Item dicunt quod comuni brixie pertinet investitura illorum molendinorum quando venduntur et specialiter quod de malge debent stare per totum martium et aprilem et madium.

Item dicunt quod non steterunt in pontevico hoc anno presenti aliquo malge bestiarum scilicet. millesimo CC. lv. Indict. xiii.

Item dicunt concorditer quod bine molendinorum illorum de rubecco sunt in aqua et super aqua. et possessionibus pertinentibus dom. episcopo et comuni brixie. et quod a memoria istorum citra fecerunt violenter illi de rubecco.

Item predicti designatores dixerunt manifestaverunt et firmaverunt hoc verum esse totum quod legitur in registro. Item manifestaverunt quod comuni brixie pertinet medietas honoris castri de pontevico. et medietas de fictis. scilicet. de castro et suburbio et specialiter inter hos confines. scilicet. in suburbio a meridie parte strate que vadit per medium suburbium inferius. et in sero. et in mane usque ad viam que est per medium porte castri de pontevico. Item a porta castri de pontevico et a via que in meridiem. ab illa porta in mane usque ad aliam portam suburbii de pontevico que est a mane parte ut capit (sic) via que vadit per medium suburbii usque in monte usque ad fossata. Item a dicta porta castri ut vadit via que vadit in montem per medium castri totum in mane usque ad fossatum. Item medietatem castri veteris. a monte parte. Item dicunt concorditer quod de quolibet sedimine sito in castro pontevici solvitur. i. imper. ex ficto annuatim pro qualibet tabula. Item de quolibet sedimine sito in suburbio super stratam et mercatum in mane et sero versus ollium. ii. imper. pro qualibet tabula. et de quolibet alio sedimine suburbii quod non est super stratam illam solvitur. i. imper. pro qualibet tabula.

Item dicunt confirmant et manifestant quod comuni brixie pertinet medietas honoris piscationis ollii et lacus et venationis et oxellationis in curte de pontevico. secundum quod scriptum est in registro.

Item dicunt et designant et manifestant super eo quod legitur in registro Item heredes mantuani ottelli et heredes farii faciunt ambaxatas comuni scilicet. brixiam et alibi et ubique et si exierit de pontevico pro faciendis ambaxatis debent ire ad expensas comunis pro quibus ambaxatis tenent feudum a comuni brixie. in curte pontisvici. de quo legitur in registro. Et Ottonellus heredes mantuani et sardus. iuraverunt ad dei evangelia manifestandi potheri et ceter.

Et Albertinus filius ottonis mantuani ottelli } Te-
Et Bosolinus filius qm bosonis mantuani ottelli } nent

hoc feudum a comuni pro ambaxatis. In primis ad crucem tres bibulcas terre. scilicet. tria plodia vel circa et est aratoria. A mane et A merid. via. A monte plebs de pontevico. A sero giroldinus riboldi. Item heredes qdm mantuani ottelli qui sunt ministralis. comunis brixie. tenent unam petiam terre de sorte sua que iacet ad senterium. cui nunc coheret A mane retholdinus cularsi. qui tenet pro comuni medietatem. A sero strata brixiana. A merid. plebs de pontevico. A monte maynardus de frassis et eam tenet albertinus et bosolinus. Item unam petiam. ad montem carnellum que potest esse. v. perticas. coheret nunc ei. A mane Andrea setimez pro comuni brixie. et a sero item andrea pro dotho zucadosi. A monte persevallus de gualpertis. A merid. via. Item tria plodia terre boschive ubi dicitur ad sabloneriam cui nunc coheret. A mane via. et heredes petrocchi ultra viam. A sero rinum gazii. A monte hospitale pro comuni. A merid. Orlandus de Orlandis. pro comuni qui aquisivit ab alberto zanoni.

Item unam petiam terre que iacet ad patrengum. que potest esse duo plodia et dimid. cui nunc coheret. A monte via. A mane. et A merid. antonius de mayfredonibus A sero gracios et lafrancus filius qdm pacis de mayfredonibus.

Et Bellebonus et unus suus frater qui sunt absente fuerunt filii petri ferrarii tenebant hoc feudum a comuni. primo tria plodia et dimid. vel plus in runco carezono que est pro parte ronchiva. et pro parte boschiva et pro parte vithata cui nunc coheret. A mane montenarius caurerius pro comuni brixie A sero heredes dom. taxoni. pro comuni et pax borellus pro dom. episcopo et Lafrancus barcha pro plebe. A monte dicti heredes dom. taxoni. A merid. via.

Item in eadem contrata ultra viam unam aliam petiam que potest esse una pertica vithum cui nunc coheret. A mane via. A sero lafrancus barcha pro plebe. A monte via. a meridie hospitale.

Item unam aliam petiam ubi dicitur ad campatium stroni que potest esse tria plodia cui coheret nunc. A sero stronum. A mane via. et A monte via. A merid. heredes dom. zachenii de pontecarali. Item unam petiam que potest esse una pertica coheret nunc illi. A sero stronum. A merid. girardus ogerii de vithosa. A monte et A mane plebs. Item ultra stronum unam petiam que est una pertica et mez. aut plus. A monte Ansaldus de pontecarali. A merid. templerii. A mane stronum. A sero ecclesia de Salvagnano.

Et Proversus et ricarda suo nomine et nomine participum suorum produxerunt instrumentum. tenor cuius talis est.

In christi nomine die dominico de mense ianuar. In civitate brixie in choro sancte marie de dom. present. bonorum hominum quorum nomina inferius legitur. Damofollus de cazago massarius. aliorum dominorum qui tenent cum pontevicum per lignum quod in sua tenebat manu et per parabolam

dom. guielmi de salis et lafranci et girolodi filii bosadi et filii yldeprandi de mercato investiunt albrighinum filium qdm ottonis coci de pontevico nominative de feudo quod iam dicto otto quodam ab eis tenebat et de aliis tenutis quas similiter tenebat. Ita quod ipse et suis heredes masculi et femine perpetualiter debent predictum feudum tenere. et supradictas tenutas. more patris sine omnium. eorum suorumque heredum contradictione. factum est hoc Anno domini ab incarnatione nostri Iesu Christi millesimo C. LXIII. Indict. XI. Ibi interfuere Vgo rubeus et petrus de bultero.

Ego Albertus. notarius. sacri pallatii. interfui et hoc breve scripsi.

Et Perversus fuit filius acursi coppe filii donegisle albrighetti coqui. Et Petrinus fuit filius ottabelle filie ipsius albrighetti. Et Raymundus petrazii fuit filius marie filie ipsius albrighetti. Matres istorum tenuerunt et isti perversus et petrinus et raymundus sive filius eius tenent feudum de quo legitur in registro.

Et heredes albrighetti coqui debent esse comunis brixie. In terra pontisvici quando ambaxatores veniunt pontevicum pro quo tenent feudum a comuni brixie in curte pontisvici et ceter. Et hoc est feudum eorum. In primis.

Et Ricarda filia qdm alberti taiacani
Et Perversus filius coppe taiacani
Et Iacominus filius zanni taiacani } Omnes fuerunt habiativi. Prescripte gisle albrighetti coqui tenent de dicto feudo. vi. perticas terre vel circa quam tenet Lafrancus barcha pro eis in contrata ubi dicitur in surano. cui nunc coheret. A mane hospitale de pontevico. A sero petrus ottabelle. A monte lafrancus barcha. qui tenet a plebe. A merid. plebs de pontevico. Item tenent unam petiam. ubi prope que est medium plodium. A mane petrus Ottabelle. A sero idem petrus ottabelle et girardus amici. A monte via et plebs. A merid. dom. iohannes de algisiis. Item tenent s. soror perversi in runco carezono vi. pertic. coheret. A mane heredes qdm girardi de orlandis loco hospitalis. A sero petrus ottabelle. A monte obicellus nuxi. A merid. via.

Item danesius consanguineus ricarde tenet tres perticas vitum ad batboum. coheret A mane girolodus de orlandis. A sero via. A monte heredes petrazii. A merid. marchesinus de pellatis.

Item tenet ricarda unam petiam terre in grognortorto de ipso feudo que est xi. perticas cui nunc coheret. A mane petrinus ottabelle. A merid. novellus qdm iohannis frasse et eius participes. A sero hospitale pro dom. episcopo. A monte filii zanni gaiuti et filii habiativi qdm iostachii de faltosa.

Item Ricarda tenet de dicto feudo unam petiam que iacet in campanea ubi dicitur ad perum zuccadossium sive ad spinum martellum que est vi. perticas cui nunc coheret. A mane gabriel ferarius. A sero petrus Ottabelle. A monte Inverardus et amicus quondam dom. Inverardi de aripandis. A merid. iacobus dom. rapini trinche.

Item Iacominus qdm zanni taiacani tenet de ipso feudo unam petiam terre iacente ad fontem piscis sive ad runcum carozonum. que est vi. pertic. cui nunc coheret. A mane hospitale. A sero via et Atesius oldi de brayda. A monte Atesius et bernardus de burlis. A merid. zannus bigna de vithosa.

Item tenet ipse Jacobinus unam petiam iacentem ad carubium pellatorum cui nunc coheret. A mane pax. et girardus qdm girardi frassabuilli. A sero. et A monte via. et est tres perticas.

Item petrinus tenet. Item Ricarda et perversus tenent unam petiam terre que est vii. pertic. ad spinum martellum coheret nunc. A mane via. A sero girardus ramosii et iohanninus buffagii qui tenet pro comuni que fuit dothonis helloy. A monte petrus ottabelle. A merid. petercinus et girardipus heredes qdm bonacursi de meroa que vi. perticas fuerunt de illis sex plodiis que notantur ad spinum martellum in sorte coarum.

Et Petrus filius ottabelle albrighetti coqui tenent de dicto feudo primo unam petiam terre in Surano. que potest esse vi. perticas. cui nunc coheret A mane ricarda et perversus et iacominus zanni taiacani. A sero. et A monte plebs de pontevico.

Item in runco carezono duo plodia et dimid. de terra campiva et vithata. coheret nunc ei. A mane richelda soror perversi taiacani. A sero via. A monte marchesius framosii et obicellus nuxi et valentinus de ello. A merid. via.

Item tenet in surano unam petiam terre que est medium plodium. A mane zanasius strozafolii. A sero perversus taiacanus. A monte plebs et via. A merid. iacobus de algisiis.

Item unam petiam in eadem contrata que est medium plodium. cui coheret a mane perversus taiacanus. A monte. et A sero via. A merid. girardus amici.

Item tenet ipse petrus de ipso feudo unam petiam que iacet in grognortorto (sic) que est v. pertic. A mane canedum de grognortorto (sic). A sero ricarda. A monte iacobus corna filius qdm bornie. A merid. novellus et participes qdm iohannis frasse.

Item unam petiam ubi dicitur ad ramum lacus que est. v. perticas cui nunc coheret. A mane daniel de aripandis. A sero brixianus calcagnus de vitalibus. et comune de pontevico. A monte ventura breguntii. A merid. bonafemina. et eius soror filie qdm lafranci cortexani.

Item unam petiam ad perum zuccadossium que est vi. perticas cui nunc coheret. A mane ricarda. A sero dom. brixianus retholdi. A monte Inverardus et amicus de aripandis. A merid. idem brixianus retholdi et iacobus dom. rapini. Item ibi prope ad spinum martellum scilicet. ad strathellam que vadit vithosam que est unum plodium et iii. perticas cui nunc coheret. A mane via. A sero comune brixie quod possidet iohanninus bofaii et girolodus de orlandis. A monte boninus filius raymundi petracii. A merid. ricarda.

Et Raymundus petracii sive boninus eius filius qui

fuit filius marie filie Albrigetti tenet de dicto feudo. primo unam petiam ubi dicitur ultra batboum que est unum plodium et plus. coheret nunc ei A mane novellus frassiorum et maynardinus. A sero via. A monte vialis et montani. A merid. danesius artemanni. Item tenet unam petiam terre que est tria plodia et iacet ad spinum martellum. A mane via. A sero rusteghinus filius qdm constantii rusteghi. A monte frogerius de rusteghis pro comuni. A merid. petrus Ramosius.

Item bonafemina et eius soror filie qdm lafranci cortexani tenet de ipso feudo unam petiam in runco caronzono que est duo plodia dimid. prati vithata et prati campiva cui nunc coheret A mane gioldus riboldi oprandi qui tenet pro comuni brixie. A sero et A monte et A merid. via. Item tenet ad ramum lacus v. perticas terre cui nunc coheret. A mane daniel de ariprandis. A sero canedum. A monte petrus ottabelle. A merid. via.

Et Zanazius qdm ugezonis de strozafoliis tenet unam lamam de qua legitur in registro. Bonzannus dat III. sold. imper. profecto lamme canethi. coheret nunc illi lamme. A mane Oricus filius qdm delaythi barachi. A merid. et A sero comune de pontevico. A monte gracios de strozafolii. qui emit a filio grassi de laluscha. et potest esse III. perticas vel circa.

Et Jacominus filius qdm dom. rapini dom. trinche tenet infrascriptam sortem de qua legitur in registro. Et item manifestaverunt et specialiter dom. rapinus filius qdm dom. trinche qua iuravit similiter manifestandi potheres et honores comunis vel alii predicti iuraverunt quod ipse rapinus sortem unam tenet antiquitus a comuni brixie. ad fictum omni anno solvendo. XIII. soldor. imper. et vasallus est insuper comunis brixie. Et Hee sunt terre illius sortis. scilicet unam petiam terre que iacet ad regonam presbiterorum que esse potest duo plodia et dimid. coheret nunc. A mane filie qdm girardi rustici. A merid. lama serottonis et conia pro comuni. que est A sero de pontevico. A monte jacominus de gualpertis. Item unam petiam que iacet in eadem contrata que est I. plodium et dimid. coheret nunc illi A mane via. A merid. Anselmus gofredi pizoli. A sero zannus de gualpertis. A monte Albertinus de gualpertis. Item unam petiam terre que iacet ad bathoum que potest esse v. plodia cui coheret nunc A mane zannus et albertus gualpertorum A merid. via. et iacominus qdm dom. rapini. A monte dictus retholdinus. Item unam petiam que iacet ad clausum zuccadossu que est XII. plodia. coheret nunc illi. A mane aloyca uxor qdm guidonis danie pro iacobo dothonis ramosii et brixianus de sacchis. A sero albertus morandi pro dothone zuccadossi et novellus frassorum et participes sui et brixanus retholdi et filii zanni gaiuti. A monte petrinus taiacanus qui tenet a comuni. et jnverardinus et amicus habiatici qdm dom. jnverardi et gabriel ferrariorum. A merid. qdm zanni gaiuti et burlamontus gavacii pro iacobo dothonis ramosii. Item unam petiam que iacet ad spinum martellum que potest esse plodia VI. cui nunc

coheret. A mane strata brixiana. A merid. martinus bonnioni vasutti habiatici desbrigati pro comuni. A sera dom. gracios et filii qdm ugezonis de strozafoliis pro iohanne guiscardi. A monte bosettus et anselminus et benevenutus filius qdm graselli. Item unam petiam terre que iacet ibi prope que est duo plodia et dimid. coheret nunc illi. A mane paxinus et girardus filius qdm dom. girardi frassaboyli. A merid. zannus bomartini. A sero strata brixiana. A monte bonzannus schenoni qui tenet pro comuni et jacomatius et ottolinus de gualpertis qui tenent pro domino episcopo. Item tenet unam petiam terre que iacet ad lamas que potest esse . . . et dimidium coheret nunc illi. A mane via. gioldinus riboldi pro iohanne ferrario. A monte et a sero rinum de lamis et apollonius de orlandis et albertus morandi filius taiacani. A monte lafrancus donelle qui aquisivit a zanebono de gualpertis. Item unam petiam que iacet in sablonera que esse potest III. plodia coheret nunc illi. A mane pratum comunis brixie. quod tenet diamontus talamacii. A merid. mayfredus qdm caritatis. A sero via et brixanus retholdi pro ferariis. A monte boso qdm iohannis de talamatiis. Item unam petiam que iacet ad rinum de alfianello que esse potest duo plodia aut plus. coheret nunc illi. A mane filii qdm retholdi de La mandrigola. A sero rinum. A monte dom. gracios de strozafolliis. A merid. quedam guastura.

Item unam petiam que iacet in mancastrata que esse potest unum plodium. coheret nunc illi. A mane bologinus de orlandis pro oprando pellato et oprandinus de hoveso et fratres qui tenent pro comuni brixie. A merid. albertus toscanus pro petro de hoveso. A sero brixanus retholdi. A monte girardus et ziliolus ramosii. Item unam petiam que iacet ad crucem que est unum plodium. coheret nunc illi. A sero strata brixiana. A merid. via. A mane girardus retholdi. A monte plebs de pontevico.

Et coma filius bornie tenet unam petiam terre comunis que iacet in contrata ubi dicitur ad regonam presbiterorum cui nunc coheret A mane albertinus de gualpertis. A sero via. A monte plebs de pontevico. A merid. plebs et jacominus dom. rapini et potest esse unum plodium vel circa.

Et Novellus filius qdm dom. iohannis frasse	} Omnes predicti tenent mediam illam sortem de qua legitur
Et Gidonus et fratres filii qdm girardi	
Et Zanettus iohannis frasse	
Et Maynardus filius guielmagii iohannis frasse	
Et Gioldus filius qdm dothonis zuccadossi	

Et Fieberus filius qdm iohannis frasse in registro. Item manifestaverunt et specialiter gerardus filius qdm magri muscardi qui similiter iuravit manifestare potheres et honores comunis brixie III. sold. imper. et mez. pro ficto de qua medietate sortis et de alia medietate tenebatur runcinus unus comuni brixie terre illius medie sortis sunt hee et ceter. primo tenet unam petiam terre que iacet in malcurachega. que est unum plodium et III. perticas

coheret nunc illi. A mane oprandinus et omnebonus filii quondam oprandi junii qui tenent pro comuni. A merid. Aricus raymundi bonelde. A sero iohanninus filius zanetti recordantie. A monte predicti heredes oprandi et girardi junii pro comuni brixie.

Item unam petiam terre que iacet in eadem contrata que est v. pertic. coheret nunc illi. A mane quedam filia iohannini habiatice alberti symeonis. A merid. oprandinus et omnebonus filii qdm oprandi junii et martinellus filius girardi junii. A sero dictus martinus junii. A monte dom. stephania que fuit nurus acursi de mayfredonibus que nunc est gandulfi neble.

Item unam petiam que iacet in runchis de vegiis que est duo plodia et dimid. ventura rebusfi girardi de algisiis. A merid. oprandinus et omnebonus junii. A sero terra que fuit martini teutonici et nunc est dom. episcopi. A monte rinus marconus.

Item unam petiam terre que iacet ad campum ecclesie que est unum plodium. coheret nunc illi. A mane ecclesia sancte marie. A merid. Rivulus marconus. A sero et A merid. oprandinus et omnebonus filii qdm oprandi zugni.

Item unam petiam que est duo plodia. que iacet prope villani. coheret nunc ei. A mane. heredes qdm oprandi zugni. A merid. Guilmus de mayfredonibus et iohannes bernardi tonsi. A sero ecclesia de paterno. et ipse iohannes tonsus. A monte petribusii ariprandi.

Item unum sedimen cum vitibus que est una bibulca coheret nunc ei. A mane via. A merid. gaymarus de mayfredonibus. A sero. et A monte petrus ariprandi.

Item ad runcos duo plodia. A mane otto guardafesta filius qdm iohannis de falthosa. et terra que fuit alberti ferrarii que est comunis brixie. A merid. frogierius et guido de rusticis. A sero petrus ariprandi. Et de qua medietate sortis dat ipse girardus quartum filio domino aquilicis et domino dothoni zuccadossi et iohanni frasse.

Et Petrus qdm dom. iohannis de ariprandis tenet aliam medietatem. tenebat girardus filius qdm. nigri mascardi. et quam nunc tenet heredes qdm iohannis frasse. et de qua medietate dicti dom. petri legitur in registro. Et Item manifestaverunt et specialiter petrus de ariprandis qui similiter iuravit manifestare et designare pothere comunis brixie. et nunc similiter iuravit et manifestavit ipse dom. petrus quod ipse aliam medietatem dicte sortis de qua dat. iii. soldor. imper. et dimid. annuatim pro ficto dicto comuni brixie. et tenet in feudo ab illo comuni quartum de terris aratoriis et tercium vini. et nominati solvit dictos iii. sold. imper. et dimid. pro cavalatico et cetera. Et sunt hee terre illius medietatis sortis dicti dom. petri. scilicet: unam petiam terre que iacet ad runcos de patrengo que est duo plodia. A mane heredes qdm iohannis frasse. A merid. ecclesia sancte marie. A monte iosep filius qdm alberti petriboni. A sero petrinus et aldricus de orlicis. Item unam petiam terre que iacet ad paternum de sancta maria. que est tria plodia. coheret nunc

illi. A mane via et heredes qdm iohannis frassi. A merid. idem heredes qdm iohannis frasse. A sero ecclesia sancte marie de paterno. et A monte via.

Item unam petiam que iacet a sero parte ecclesie sancte marie que est duo plodia. coheret nunc illi. A mane oprandinus et omnebonus filii qdm oprandi junii. A merid. et A sero ecclesia sancte marie. A monte via.

Item unam petiam que iacet in campania que est iii. plod. et dimid. coheret nunc illi. A mane brixianus de mayfredonibus pro heredes qdm alberti petriboni. A merid. dictus dom. petrus et facchus bosonis. A monte via. A sero brixianus retholdi et heredes qdm oprandi junij.

Item unum pratum quod iacet ad campum lacus et est unum plodium et dimid. coheret nunc illi. A mane Venturinus rebusfi habiatice qdm girardi de algisiis et daniel de ariprandis. A merid. heredes oprandi junii. A sero idem dom. petrus et iacobinus dom. rapini de ariprandis. A monte ecclesia sancte marie pro ariprandis. Et de qua media sorte ipse petrus habebat. tres pastos in anno quando laborabatur per colonos. scilicet unum ad grossos et unum ad minutos et unum ad vindemiam duabus personis. et quam mediam sortem modo tenet ad suum donecale.

Et Hospitale sive fratres hospitalis de Isti omnes pontevico tenent illud

Et Bonzannus filius schenoni et bonzannus eius pater pothere de

Et Lafranchinus bontempo in registro

Et Zambelonus de betegno cui dicitur in uno loco.

de caris Et heredes

Et Marchesinus filius qdm zegii (1) de cazoli red-

pellatis dunt vii.

Et Brixaninus filius girardi amichi. quart. millii

Et Iohanninus filius buffagii in eodem

Et Petrus qdm. zanni cazoli nepos terminosan-

qdm Lafranci cazoli. cti michaelis

pro ficto plurium petiarum terrarum que fuerunt de sorte pellatorum. et que iacent in diversis contratis quarum coherentias ignorant. In alio vero loco legitur in registro. de eodem pothere. Et lafrancus cazoli et dotho bellorum iuraverunt designare totum illud pothere quod tenet a comuni brixie et eorum participes. In primis designaverunt in mancastrata.

Unam petiam terre que potest esse tres partes unius plodii scilicet iii. pertice. A mane iacominus filius rapini. A merid. hospitale de pontevico pro filii qdm Lafranci vilani. A monte brixianus retholdi. A sero bonzoannus schenoni et eius participes de quibus tribus perticis nunc hospitale possidet unam perticam et dimid. et patercinus zanni cazoli possident i. pertic. et dimid.

Item ad stronum duo plodia coheret nunc ei. A mane via. A merid. guido dom. alberti. et cabriel dom. ottonis de rusticis. A sero dom. iohannes algisiis. A monte viazola et lafranchinus alberti bon-

(1) Questo nome manca nel Cod. n. 2.

tempi de qua fratres hospitalis de pontevico possident unum plodium et meliora qdm dalfini qui emit a lafranco cazoli possidet aliud plodium. et que nunc est uxor zanelli de paratico.

Item in eodem loco unam bibulcam. cui nunc coheret. A mane petroccus de salvagnano qui emit a zanno gaiuti et ille zannus a cingono. A merid. hospitalis de pontevico. A sero gisla uxor paganini vilani loco filiorum lafranci vilani. A monte zambellonus de caris. qui emit a Lafranchino bontempi. quam possident arivettus et sorores filii qdm rubei piliparii sive bigne. qui rubeus emit illam de cazolis et fuerant dicte petie terre omnes in portione dicti lafranci cazoli et fratrum et quibus dant vii. quart. milii ut supra designatum est per alios in alio loco registri. et dabant etiam. xii. imper. annuatim pro ficto comuni brixie.

Item in mancastrata unam petiam que potest esse tres partes unius plodii. coheret nunc ei. A mane brixianus retholdi. A monte boninus filius et heredes raymundi petrarii qui adquisivit a girardo rustico. A sero Albertus qdm morandi de rusticis. A merid. bonzannus schenonus quam tenet bonzannus et guelmus filii qdm ariprandi schenoni de pellatis

Item unam petiam terre ad stronum que est iii. pertic. A mane zambellonus de caris loco filiorum qdm girardi pellati. A sero. et A monte via. A merid. gisla uxor pagani villani quam nunc possidet lafranchinus bontempi.

Item ad vithosam ad viam asinariis iii. plodia cui nunc coheret a mane filii qdm ugezonis de strozafoliis loco ogerii amici qui habuit eam terram pro gisla uxore sua que fuit habiatica dothonis belloy.

Item ad spinum martellum. iii. plodia. cui nunc coheret. A mane perversus et ricarda de taiacanis. A merid. iacomacius et otto de gualpertis habiatici qdm girardi ramusii. A monte bonzoannus schenoni et girolodus orlandi qui emit ab oprando pellato. quam petiam tenet iohaninus boffagii qui habuit eam pro arca qdm uxore sua que fuit habiatica dothonis belloy de quibus dabat dictus dotho. quartum et xii. imper. comuni brixie.

Item ad mancastratam unum plodium et dimidium cui nunc coheret. A mane et A merid. Albertus toscanus qui emit a petro boveso. A sero Albertus oprandi rustici. A monte bonzoannus schenoni de qua petia. bonzoannus schenoni tenet unum plodium. et hospitale. et peterzulus zanni cazoli tenent medium plodium.

Item ad stronum unum plodium cui nunc coheret. A mane zambellonus de caris qui adquisivit a filiis gracii algisii. A monte via. A merid. arivettus et sorores eius filii qdm rubei piliparii. loco zanni cazoli. A sero lafranchinus bontempi de quo plodio zambellonus de caris tenet mediam bibulcam. quam adquisivit lafranco bontempi. qui eam habuerat a lafranco villani et eius participibus et lafrancus bontempi possidet aliam mediam bibulcam.

Item ad stronum unum plodium cui nunc coheret. A mane via. A merid. heredes qdm buffagii. A

monte marchesius habiaticus quondam petri cotti. et Venturinus et girardinus filii qdm accursi cotti. A sero comune brixie. quod tenet zannus cagnola et frater eius. quam terram tenet lafranchinus bontempi qui adquisivit eam a lafranco vilani et schenono et oprando pellato.

Item ad stronum unum plodium sive ad campum stagnum cui nunc coheret. A mane arivettus et sorores filii qdm rubei piliparii loco zanni cazoli. A merid. hospitale. et A sero via. A monte lafranchinus bontempi quam terram possidet gisla uxor qdm paganini lafranci villani. Et quas terras filii qdm lafranci vilani et scanonus et oprandus pellatus. tenebant a comuni. et dabant de ipsis quartum.

De sorte illa que fuit illorum de yso de qua dicitur in registro. Et Item hee sunt terre sortis que fuit illorum de yso de qua respondebant et dabant fictum comuni. scilicet. x. sold. imper. pro scusio sortis. et de qua sorte heredes qdm iacobi de pontecarali tenet medietatem et de alia medietate nichil datur comuni. scilicet. de alia medietate solvitur tercium et quartum et fictum et cetera. Et una petia terre que iacet ad fontaninos et que dicitur esse vi. plodia antiqua coherentias erant. A mane via. A sero stronum. A monte illi de busco. medietas cuius pertinet comuni brixie. et alia medietas ascribatur heredi dom. iacobi de pontecarali ut in sorte dom. iacobi continetur inferius scripta. scilicet. presumatur quod ventura de cathegnano tenet illa tria plodia. Inventum est illa sex plodia in ipsa contrata. et coheret. A merid. frassabuilli. Et dicunt presbiter de salvagnano et petrus Reytenus et iohannes ghevis quod illa est terra. et quod parum inferius dabatur ad fontaninos et mensurata est. et inventa est in ea quantitate.

De alia terra eiusdem sortis que iacet in campo malo que dicitur esse iii. plodia aut plus. A mane plebis. A merid. brixianus retholdi. A sero similiter. A monte via. dicunt predicti designatores quod nichil habet comune brixie. in ea quia vendita fuit ipsa terra per comune brixie. ad instantiam creditores illorum de yso et dom. iohannes algisius habet duas partes et dom. episcopus habuit terciam partem. salva ratione pluris vel minoris et loco illius terre dicunt quod comune brixie habuit contracambium scilicet. unam petiam terre que iacet ad montem caurellum. que est unum plodium aut plus que nunc est guasta. coheret nunc illi. A mane dominus mayfredus de alberticulis loco brixiani retholdi. A merid. et. A sero via. A monte zanegradus de busca.

Item medietatem unius petie terre que iacet in eadem contrata. que est tres perticas. quam tenebat olim albertus rustici. et nunc tenet ottebonus cocus dando quartum. coheret nunc illi. A mane persevalus de gualpertis. A sero brixianus retholdus. A monte antoninus gaiutus et fratres. A merid. dom. mayfredus de alberticulis.

Item unam petiam terre que iacet ad crucem.⁽¹⁾

(1) Questo nome manca in questo Codice n. 2.

veterem prope monte caruellum quam olim tenebat albertus oddonis cosse. et nunc tenet perversus de taiacanis et que est duo plodia et dimid. cui nunc coheret. A mane comune brixie. s. v. perticas quam tenet graciolus brixanus de sorte ferrariorum. A sero Guido de rusticis. A monte diamontus de talamatiis et heredes qdm mantuani ottelli qui tenent pro comuni. A merid. benadux burli.

Item aliam vero petiam quam tenebat riboldus et que est unum plodium. tenet dom. graciolus et scripta est supra ubi dicitur deydatum et ceter.

Et Confratres hospitalis de pontevico tenent unam petiam terre campive de qua dicitur in registro.

Et Item Vgo bellotti et bonsignoris eius frater tenent unam petiam que iacet ad rasseris. que est vi. plodia. A mane brexanus⁽¹⁾ retholdi et hospitalis. A merid. hospitalis pro oprando torsello qui tenebat a comuni circa duo plodia. A monte hospitale pro ipso oprando. A sero artesiis et zannus de busca pro illis de busca. de qua dat tercium et dicit fratre ysaccus quod de ea dat hospitale viij. quart. grani scilicet. viij. quart. mili. et viij. quart. siliginis et dicit inde esse instrumentum.

Et Item ipsi confratres tenent unam petiam terre de qua legitur in registro. Et Petrus de boveso tenet unam petiam terre in eadem contrata ad tasseris que est unum plodium et dimidium. de qua dat tercium cui nunc coheret. A mane hospitale loco belletorum. A merid. hospitalis. A sero artesiis de brayda loco illorum de busca. A monte via.

Et Item ipsi confratres hospitalis tenent unam petiam terre de qua legitur in registro. Et Vgo bellotti tenet unam petiam que est medium plodium in eadem contrata ad rasseris. cui nunc coheret. A mane et A merid. hospitalis. loco petro de boveso. A monte via. et Rinus. A sero zannus bomartini. et de qua dat tercium.

Et Item zannus bomartini tenet unam petiam. de qua legitur in registro. Et belzannus tenet unam petiam super montem ad runcum caronzonum que est duo plodia. et de qua dat tercium. cui nunc coheret. A mane fontana. A merid. attesiis de brayda. loco griffonis de busca. A sero giroldus de orlandis loco scanoni. A monte via.

Et Item hospitale habet v. plodia de sorte que fuit scorcini de quibus v. plodiis dat quartum. quarum iacet in contrata de sablonera una petia que est sex perticas. coheret nunc ei. A mane brixanus retholdi. A monte filii qdm oprandi junij.

Item aliam petiam iacente in eadem contrata que potest esse tres pertice. cui nunc coheret. A mane terra comunis brixie. que fuit otte lamperglie. A sero iohanninus qdm alberti junii. A monte dom. brexanus retholdi. A merid. jacominus filius qdm bonacursi de salatis.

* Item alia iacet ibi prope ubi dicitur ad sabloneram que potest esse tres pertice. cui nunc coheret

A monte et A mane via. A sero rinum. A merid. albertinus et bosinus qdm mantuani ottelli⁽¹⁾. *

Item alia iacet ubi dicitur ad comolum que potest esse vi. pertices cui nunc coheret. A mane iacobus algisii. A sero boso de talamatiis. A monte heredes qdm dom. taxoni et iacobus algisii. A merid. dom. episcopus. loco oldi beccarii. de quibus terris scorcini dicit frater ysaccus dare hospitale duos soldos. imper. comuni brixie ex ficto annuatim.

Item comune brixie habet unam petiam terre iacente ultra Rinum de alfianello que est vi. plodia quam solebat tenere Gubertinus et hoc dixerunt sacramento omnebonum rivelli. Lafrancus bontempi. et domafollus filius qdam gubertini. cui nunc coheret. A mane terra que fuit qdm iohannis novagii. A sero Rinus de Alfianello. A monte terra comunis quam tenet omnebonus Rivelli. s. vi. plodia quam similiter possidebat dictus gubertinus. A merid. via de alfianello. scilicet dictum quod dictus gubertinus vendidit eam petiam terre domino girardo orlandi.

Et brexanus retholdi tenet et possidet terras de quibus legitur in registro et similiter sacramento astrictu designandi et manifestandi pothere comunis brixie. manifestavit se tenere has. petie terre de quibus dat. x. sold. imper. comuni brixie annuatim pro ficto pro medietate quarti. quod quartum est comune dom. episcopi et comunis brixie. et alia medietatem tenet a dom. episcopo ad fictum. xii. imper. scilicet In primis:

Unam petiam terre que iacet ad campum malum et que est. viij. plod. aut plus coheret nunc illi. A mane plebs de pontevico. A merid. Guilmus et bonzoannus schenoni. et albertus toscanus. que fuit girardi Imie de bono. A sero via. et iacobus algisii et solebat esse comunis a sero quam tenebat deidatus. A monte dom. episcopus. et iohannes de algisiiis que fuit de sorte illorum de ysso. Item unam petiam que iacet ad lamas que potest esse unum plodium. et tres pertice. cui nunc coheret. A mane via. A merid. heredes rubei montanorum et dom. graciolus de Strozafollus loco iohannini comitis. A monte beldoyni de alfianello. A sero Rinum de lamis.

Item unam petiam terre que iacet in malcura-chega que potest esse tria plodia aut plus coheret nunc ei. A mane Guido de rusticis. A sero giroldinus de orlandis que fuit qdm schenoni. A monte iohanninus qdm iohannis recordantie. que fuit oprandi pellati. A merid. Inverardinus et amicus de ariprandis et giroldus orlandi que fuit qdm dom. rapini.

Item unam petiam terre que iacet ac struzagattam que est v. plodia aut plus. coheret nunc illi. A mane strata brixiana. A merid. lafranchinus et Anselmus donelle. A monte ramosius filius qdm zanni ramosii. A sero delaydus ariprandi de vithosa.

Item unam petiam terre in eadem contrata sive ad butrium que est tria plodia. coheret A mane comunis brixie que fuit deganorum. A monte habiatici

(1) Tutto ciò che trovasi fra i due * mancava nel Cod. n. 2, fu aggiunto posteriormente a pie' di pagina, pare, dal medesimo amanuense.

(1) In entrambi i Codici è scritto *Brexanus* e *Brixianus*.

lanzii de brayda . A sero strata brixiana . A meridie comunis brixie . que fuit qdm Lombardi de vithosa . Item unam petiam terre . que iacet ad stratellam de vithosa que est tria plodia aut plus coheret nunc illi . A mane girardus qdm ogerii de vithosa . A sero daniel de pontecarali . A monte bagnolus bigne . A merid . strathella .

Et Aricus filius qdm Raymundi de villa tenent il-
Et Girardus filii qdm . bonari fratri lam terram
Et Zennus ipsius raymundi de qua legi-
gitur in registro . Raymundus de villa tenet unum plodium et dimidium aut plus quod iacet ad prathellam de qua reddit tercium . coheret nunc illi . A mane lafrancus amelfredi de alfianello . A sero filii qdm zaneboni capre loco revenenti . A monte iacobus algisii et via . A merid . terra que fuit dom . columbi de alfianello .

Et Aricus filius qdm Raymundi de villa tenet unam petiam terre comunis que iacet ad rinum gazii que est unum plodium et dimid . cui coheret . A mane Rinus gazii . A sero daniel de ariprandis . A merid . daniel et Rinus gazii . A monte orlandus de orlandis . et dat tercium .

Et boncius filius guarebelli de alfianello tenet unam petiam terre que est medium plodium aut plus ubi dicitur ad terminum cui nunc coheret . A mane giroldus gufredi . A merid . rubeus rogerini et debebat dare et volebat dare duas quarte milii ex locatione ei facta per lafrancum barcham nomine dicti Alberti forozoli et sociorum .

Et Dominus Aveninus de nuvolinis tenent unam
Et Mayfredus de mayfredonibus petiam terre
que fuit qdm zannoni et alberti zannoni medietatem cuius habuit dom . aveninus de bonis dom . orlandi et mayfredus acursi aliam medietatem a dom . brexano retholdi que potest esse tria plodia . que iacet ultra Rinum gazii . et reddit fictum comuni brixie ii . soldor . imper . pro ficto annuatim cui nunc coheret . A mane via et dom . brexanus retholdi . A sero Rinum gazii . A monte qdm mantuani ottelli . A merid . filii nezii .

Et bernizus fratres filii qdm orlandi converse
Et benvenutus de vithosa tenent illam petiam
terre de qua legitur in registro . Et albertus donelle tenet unam petiam . que iacet ad hospitale de qua reddit tercium de medietate . et de alia medietate medium que esse potest . duo plodia et medium . cui nunc coheret . A mane donna benvenuta filia qdm oberti boldi et comune brixie . A sero strata brixiana . A monte hospitale . A merid . pax et girardus boylli . Item predicti fratres tenent unam petiam terre comunis de qua legitur in registro . Item tenet lombardus de vithosa unam petiam que iacet prope hospitale . inventa duo plodia et de qua dat tercium et ceter . cui nunc coheret . A mane habiaticus qdm martini cularsi . A merid . girardus et martinus boillus loco alberti bigne . A sero terra quam albertus donelle tenebat pro comuni brixie . A monte filia qdm oberti boldi .

Et Jacobus gardegnola de vithosa tenet unam pe-

tiam terre de qua legitur in registro . Et Johannes donelle tenet unam petiam que iacet ad hospitale et . que dicitur esse tria plodia per mensuram de medio cui reddit medium . et de alia medietate reddit tercium . et ceter . cui coheret nunc . A mane heredes qdm brexani ariprandi . A merid . iohannes osberti . A sero strata . A monte zannus rumani .

Et Delaydus filius ariprandi de vithosa tenet unam petiam comunis de qua legitur in registro . Lombardus de vithosa tenet unam petiam que iacet ad albaram et de qua reddit tercium . A mane bagnolus qdm girardi bigne . A merid . idem bagnolus qdm girardi bigne . et fossatum . A sero retholdius habiaticus qdm martini cularsi . A monte hospitale et est unum plodium . Item Idem delaydus tenet unam petiam comunis de qua legitur in registro . Et idem lombardus tenet unam petiam in valle bulgarono de qua reddit tercium . et que esse potest unum plodium et una quarta . A mane girardus ogerii A merid . idem delaydus pro domino episcopo . A sero Rinum . A monte dom . aricus de baxano pro comuni brixie .

Et Jacobus gardegnola tenet unam petiam de qua legitur in registro . Et Jacobus giselberti de vithosa . tenet unam petiam terre que dicitur esse iii . plodia aut plus in campo bulgarellorum et de qua reddit medium . A mane via . A merid . et A sero idem iacobus . loco arici pizenni . qui tenebat pro comuni brixie . A monte heredes qdm oberti boldi loco ogerii de nuvolinis .

Item idem gardegnola tenet unam aliam petiam de qua legitur in registro . Et filii acerbi de vithosa tenent unam petiam terre de qua dat tercium que iacet in eodem campo bulgarellorum et ceter . cui nunc coheret . A mane comune brixie . quam ipse delaydus tenet loco arici pizenni . A sero strata brixiana . A monte iohannini qdm oberti de vithosa . A merid . girardus acerbi que potest esse duo plodia .

Item idem iacobus tenet unam aliam petiam comunis de qua legitur in registro . Et aricus pizenni in campo bulgarello tenet unam petiam . que potest esse iii . plodia . aut plus de qua reddit medium frugium et ceter . cui nunc coheret . A mane via . A merid . idem iacobus loco filiorum iohannis oldegani pro medietate . et delaydus ariprandi pro alia medietate . qui filii uldegani tenebant pro comuni brixie . A sero Johanninus lanzii loco griffonis de busca . A monte comune brixie . quam tenebat iacobus giselberti sed nunc eam tenet iste iacobus .

Et Item idem iacobus gardegnola tenent unam
Et Item idem delaydus ariprandi aliam petiam
comunis . scilicet . quilibet eorum medietatis de qua legitur in registro . Et Johannes degani tenet unam petiam que iacet in eodem vocabulo . sed in campo bulgarellorum que potest esse viii . plodia aut plus de qua dat tercium et ceter . cui nunc coheret . A mane via A sero dom . brexanus retholdi pro comune brixie . A monte comune brixie . quam tunc tenebat aricus pizenni sed tunc tenet iste iacobus . A merid . filii qdm pizeni .

Et Mayfredinus filius qdm. Guelmagii frasse tenet unam aliam petiam comunis de qua legitur in registro.

Et Item idem iohannes degani tenet unam petiam que iacet ad stratam a sero parte que dicitur esse tria plodia. aut plus et reddit tercium et cetera. cui nunc coheret. A mane strata brixiana. A merid. habiatichi qdm petri bovesi. A Monte via betegni. A sero predicti habiatichi qdm predicti petri pro comuni brixie.

Et Gisibertus habiatichus qdm osberti de vithosa. tenet unam aliam petiam comunis de qua legitur in registro. Lombardus de vithosa tenet unam petiam. que iacet de super butrium et que esse potest duo plodia de qua dat tercium et cetera. cui nunc coheret. A mane Anselmus zulfredi pizeni. A sero strata brixiana. A monte dominus brixianus retholdi. A merid. retholdinus qdm martini cularsi.

Et Item idem iacobus gardegnola tenet unam aliam petiam comunis de qua legitur in registro.

(Qui il Codice n. 2 difetta di un quaderno, cioè di 16 pagine, le quali trascrivo dal Codice n. 1, a fol. cxii. v. linea prima).

Et Item idem iohannes degani tenet unam aliam petiam in eadem contrata et que potest esse v. plodia aut plus et dat tercium etc. Cui nunc coheret. A mane habiatichi qdm petri bovesi pro comuni brixie. A sero qdm domini zocchi de longhena. A monte predicti habiatichi qdm predicti petri bovesi pro comuni brixie. A merid. Rusteginus qdm constantii de rusteco.

Et Gisibertus filius qdm bonfati osberti fratris iacob giselberti tenet unam petiam comunis de qua legitur in registro.

Et Iacobus giselberti tenet unam petiam que iacet ad burrium que potest esse unum plodium et dimidium. et de medietate dat medium. de alia medietate dat tercium etc. A mane idem Gisibertus pro comuni brixie. et zannus bomartini. A sero strata brixiana. A monte iohanninus bassi pro plebe. A merid. anselmus gulfredi pizeni.

Et Item idem Gisibertinus tenet unam aliam petiam comunis de qua dicitur in registro. Aricus pizeni tenet unam petiam in eadem contrata ad butrium que potest esse iiii. plodia cui nunc coheret. A mane via. A sero Anselmus gulfredi et Gisibertinus pro comuni. A monte heredes bomartini loco Ugolini suzoni. A merid. novellus qdm dom. iohannis frasse et de medietate dabit medium. et de alia medietate dabit tercium.

Et Item delaydus ariprandi de vithosa tenet unam petiam comunis de qua legitur in registro. Et Albertus donelle tenet unam petiam in eadem contrata ad butrium que fuit de sorte trabache et que est duo plodia etc. coheret nunc illi. A mane idem delaydus de suo alodio. A sero Girardus ogerii. A monte filii qdm dom. ugonis de strozafolis. A merid. terra que fuit qdm Guelmi de rusticis.

Et Petrus cui dicitur Gorezia de salvagnano tenet unam petiam terre comunis de qua legitur in registro.

Et Item tenet idem albertus donelle que iacet ad spinum martellum que est unum plodium. et dimidium et ceter. Cui nunc coheret. A mane filii qdm oprandi alberti de cegolis. A sero plebs de pontevico. A monte plebs pro parte. et heredes oprandi de cegolis pro parte. A merid. frogerius de rusticis pro comuni brixie et filii zanni gaviti pro plebe.

Et Item comune brixie habet unam aliam petiam terre de qua legitur in registro. Iohannes degani tenet unam petiam de qua dat tercium et est per mensuram unum plodium aut plus que iacet iuxta crucem. A mane plebs de pontevico. A merid. via et comune brixie. quod boves a sero de bagnolus qdm Girardi bigne. A monte dom. guido de rusticis.

Et Girardus acerbi de vithosa tenet aliam petiam comunis de qua legitur in registro. Et Item idem iohannes tenet aliam petiam que iacet ad viam de asinariis que est duo plodia aut plus de qua dat tercium etc. coheret nunc ei. A mane via. Anselminus habiatichus qdm iohannis donelle pro comuni. A monte via. A merid. brexaninus Girardi amici loco dothonis beloy et pro comuni brixie.

Et Item idem Girardus acerbi tenet aliam petiam comunis de qua legitur in registro. Et Item Idem iohannes degani tenet unam aliam petiam terre comunis in eadem contrata que est medium plodium aut plus. et de qua dat tercium. et cetera. cui nunc coheret a mane. heredes qdm domini Ugezoni de strozafolis. A merid. brexaninus Girardi amici. pro comuni brixie. A sero et a monte via asinariorum.

Et Item delaydus ariprandi de vithosa tenet aliam petiam comunis de qua legitur in registro. Et Item tenet idem iohannes degani aliam petiam que iacet ad gavatos que est unum plodium de qua dat tercium et ceter. coheret nunc ei. A mane. et A merid. illorum de sancto iervasio. A sero idem delaydus pro comuni brixie. A monte idem iacobus loco iacobi giselberti pro comuni brixie.

Hic incipit sors lombardorum.

Et Item tenet unum plodium et plus a comuni brixie antiquitus in contrata ubi dicitur ad campum mutti. Cui nunc coheret. A mane idem delaydus loco qdm iohannis degani. A sero Girardus acerbi loco bagnorum. A monte anselminus donelle pro comuni brixie. A merid. heredes qdm Gazoli.

Et Item tenet unum sedimen in vithosa quod est media pertica coheret nunc illi. A mane bagnolus qdm Girardi bigne. A sero quoddam viale. A monte heredes qdm Giselberti de vithosa. A merid. Albertinus brexani que fuit iacobi Giselberti.

Et Item tenet unum aliud sedimen situm in vithosa. et est media pertica et vithatum. cui nunc coheret. A mane dom. bagnolus qdm girardi bigne. A sero anselminus donelle pro comuni. A monte idem anselminus. A merid. quoddam dugale.

Et Item unum plodium terre in capite contrate de cavathis que tenet a comuni. cui nunc coheret A mane via. A sero zannus romani. A monte albertinus brexani. A merid. heredes alberti brigne.

Item ad valles castagnarum mediam bibulcam de terra comunis cui coheret. A mane iacobus gardegnola pro comuni. A sero albertinus brexani. A monte dom. bagnolus qdm Girardi bigne. A merid. idem delaydus pro comuni.

Et Item ad binguras de ponte mediam bibulcam de terra comunis. cui nunc coheret. a mane bernizius orlandi cosse et frater pro comuni. A monte anselminus donelle. pro comuni. A sero heredes Giselberti pro comuni. A sero idem iacobus gardegnola loco lombardi de vithosa.

Et Item tenet idem delaydus ad valles castagnarum. v. perticas terre comunis quem fuit iacobi Giselberti cui nunc coheret a mane via de asinariis. A sero via corbelli sive gazoli. A monte predictus delaydus que dixit supra. A merid. iohannes osberti pro comuni brixie.

Et Item ad campum mutti unum plodium et unam quartam que fuit iacobi Giselberti de vithosa cui nunc coheret. a mane illi de sancto iervasio. A sero anselminus donelle pro comuni. A monte illi de sancto iervasio. A merid. idem delaydus loco iohannis degani ut dixit supra.

Et Item dicit predictus delaydus quod albertinus brexani eius nepos tenet de predicta sorte unam petiam terre comunis que iacet ad buscum sancte marinum sive de patrengo. que est iii. pertice cui nunc coheret olivus qdm Guielmi martioli pro comuni. A sero zannus rumani. A monte comune brixie quam tenebat iohannes degani. a merid. heredes alberti peteni de patrengo.

Et Item ad gavathos habet ipse albertinus eius nepos unam bibulcam de terra comunis de dicta sorte. cui nunc coheret a mane iacobinus bagnus. A sero via de gavatis sive corbelli. A monte zannus giselbertini pro comuni. a merid. terra que fuit acerborum et postea iacobi Giselberti.

Et Item dictus albertinus habet unam perticam ad viam corbelli cui nunc coheret. A mane delaydus ariprandi. a sero via corbelli. a monte et a merid. predictus delaydus.

Et Item ipse albertinus habet unum sedimen in vithosa de predicta sorte comunis cui nunc coheret. a mane dom. bagnolus qdm girardi bigne. a sero viale. A monte delaydus ariprandi. a merid. anselminus alberti donelle.

Et Item tenet predictus delaydus unam lamam ad rivathum que fuit de ipsa sorte que est una pertica et media. cui nunc coheret a mane zannus Giselberti. A sero zilianus de pontecarali. A monte catanii de bagnolo. A merid. Girardus ogerii.

Et Item lambardus de vithosa habebat de ipsa sorte unam petiam terre ad pontem que est una bibulca. cui nunc coheret a mane anselminus donelle. A sero via pontis sive corbelli. A monte idem anselminus. A merid. zannus Giselbertini. et hanc tenet iacobus gardegnola.

Et Item ad viam de asinariis unam petiam terre comunis que est media bibulca cui nunc coheret. a mane via de asinariis. A sero delaydus de ariprandis

A monte petrus qdm zanni cazoli. A merid. predictus delaydus et hanc laborat dictus iacobus gardegnola.

Et Item ad gavathos habebat ipse lambardus mediam bibulcam de ipsa sorte quam nunc tenet iacobus gardegnola. cui nunc coheret. A mane via fibiani. A sero olivus qdm Guielmi martignoli. A monte delaydus ariprandi. A merid. Johanninus Giselbertini.

Et Item albertus zappus habuit de dicta sorte. primo unum sedimen in vithosa que est media pertica que nunc tenet iacobus gardegnola. cui nunc coheret. A mane viale. A sero catanii de baxano. A monte via comunis. A merid. fantonus facani Giselberti.

Et Petrus zanon frater ariprandi habuit filium Gneccum et habuit de ipsa sorte. primo mediam bibulcam ad cagnam. cui nunc coheret. A merid. catanii de baxano. A sero via fibiani. A monte anselminus donelle. A mane fantonus facutii Giselberti quam nunc tenent bernizius et benvenutus fratres.

Et item ad lungaram pontis sive ad viam asinorum mediam bibulcam. cui nunc coheret. a mane via asinorum a sero delaydus ariprandi. a monte anselminus donelle. A merid. iohanninus osberti quam nunc tenent benvenutus et bernizius fratres.

Et Item ad gavathos mediam bibulcam de dicta sorte cui nunc coheret a mane albertinus qdm brexani. A mane via fibiani. A monte illi de sancto iervasio. A merid. Anselminus donelle pro comuni brixie.

Et Item iacobus Giselberti habuit de sorte lombardorum⁽¹⁾. vi. perticas de illis. v. plodiis quem iacebant ad sanctum brancathum. et vadit via per medium illarum. vi. perticarum quas. vi. perticas tenet nunc faustinus facutii. Giselberti. cui nunc coheret. a mane Girardus acerbi pro comuni brixie. A sero rinum pontis. A monte Johanninus osberti. A merid. novellus frassiarum.

Et Item comune brixie. habet unum plodium buschi et campi in contrata ubi dicitur ad buscum de pathrengo. que fuit de sorte lombardorum et nunc stat Guasta. cui nunc coheret. A mane terra que fuit qdam deganorum pro comuni brixie. A merid. dom. arici de baxano. a sero via. a monte terra que fuit cagne de lacurte.

Et Item olivus qdm Guielmi artioli } tenent me-
Et Anselminus donelle } dium plodium lame ultra olivum quam fuit de sorte lombardorum cui nunc coheret. A mane comune brixie quod tenent filium qdm zannii de pergamo. A merid. petrus ariprandi. et daniel solebat tenere sed eam vendidit Guielmo Curtesio de rubecco. s. xv. pertice. et erat illa terra ariprandorum circa viii. plodia. A sero Andrea de setinez⁽²⁾. et acursus mayfredonum que vendiderunt Guielmo curtesio. A monte catanii de baxano.

Et Item Jacobus Giselberti habuit unam perticam

(1) Trovo Lombardorum e Lambardorum.

(2) Questo nome nel Cod. n. 2 si legge sempre Setimes.

terre sortis lombardorum de illo plodio et dimidio quod iacet ad rivathum quam nunc tenet delaydus aripandi. Cui pertice nunc coheret. A mane anselminus donelle et delaydus aripandi. A sero zilianus de pontecarali. A monte idem delaydus et Catanei de baxano. A merid. Girardus de ogerii.

Et facutius dom. Giselberti habuit mediam perticam in uno sedimine quod nunc tenet fantonus. cui nunc coheret. A mane Viale. A sero Catanii de baxano. A monte iacobus de Gardegnola. A merid. zannus osberti.

Et Item tenet ipse fantonus mediam bibulcam de illis quatuor plodiis. scriptis in sorte lombardorum ubi dicitur ad sanctum brancathum. Cui medie bibulche. A mane iohanninus giselberti. A sero bernizius et benvenutus fratres. A monte anselminus donelle. a meridie dom. Catanii de baxano.

Et Item ipse fantonus habet III. perticas in longura de illis. duobus plodiis et dimid. que dicuntur in sorte scilicet. lombardorum quibus tribus perticis coheret nunc. A mane zannus osberti de vithosa. A sero ecclesia de vithosa. A monte dom. Catanii de baxano. A merid. mantenutus de villa de paterno.

Et Item Comune Brixiensis habet medium plodium terre in cararola quam fuit de sorte lombardorum. cui nunc coheret. a mane bagnolus qdm Girardi bigne. et eius frater zannus. a merid. rinus pontis. A monte ecclesia sancti bertolamei de vithosa. A sero bertonus et venturinus qdm guielmi ogerii.

Et Johanninus osberti Giselberti tenet de dicta sorte unum sedimen quod media pertica est quod fuit johannis donelle cui nunc coheret. A mane viale. A sero Catanii de baxano pro comuni. A monte fantonus facutii. A merid. Olivus Guielmi.

Et Item tenet unum aliud sedimen que est media pertica quod fuit iohannis donelle. cui coheret. A mane zannus giselberti. A sero catanii de baxano. A monte olivus Guielmi artioli. A merid. dugale.

Et Item ipse iohanninus habet III. perticas de illis. v. plodiis que sunt scripta in sorte lombardorum quam iacet ad sanctum branchatum. quibus tribus perticis coheret nunc. A mane via asinorum. A sero zannus Giselberti. A monte bernizius et frater. A merid. idem iohanninus Giselberti. loco iohannis donelle.

Et Item idem iohanninus habet III. perticas de illis quatuor plodiis que notantur in sorte predicta que. iacent ad sanctum branchatum. quibus tribus perticis nunc coheret. A mane via asinorum. A sero catanii de baxano. A monte Olivus Guielmi. A mane idem iohanninus loco iohannis donelle.

Et Item habet et tenet III. perticas de illis. III. plodiis et dimid. que notantur in sorte lombardorum que jacet in longura quibus tribus perticis nunc coheret. A meridie idem iohanninus loco iohannis donelle. A sero fantonus fachutii. A monte catanei de baxano. A merid. iosep de prato alboyno loco maregnuti arnulfi mayfredonum.

Et zannus Giselbertini tenet de dicta sorte unum

sedimen quod est media pertica in vithosa. cui nunc coheret. A mane bagnolus et frater bigne. A sero viale. A monte via. A merid. delaydus aripandi.

Et Item habet et tenet III. perticas terre de illis quinque plodiis. que notantur in sorte predicta que iacet ad sanctum branchatum. quibus tribus perticis nunc coheret. A mane idem iohanninus osberti. a sero via pontis. A monte delaydus aripandi. A merid. predictus iohanninus osberti.

Item unam perticam de illis quatuor plodiis que dicuntur in sorte que iacet ad santum branchatum. cui pertice coheret. A mane anselminus donelle. A sero fantonus fachutii. A monte anselminus predictus. A merid. catanii de baxano.

Item unam perticam et mediam de illo plodio et dimid. de quo dicitur in sorte lombardorum que iacet ad rivathum. cui pertice et dimid. coheret nunc ei. A mane delaydus aripandi. A sero idem delaydus et olivus. A monte catanii de baxano. A merid. girardus ogerii.

Et Olivinus filius qdm Guielmi artioli tenet de dicta sorte. primo unum sedimen que est media pertica. et est in vithosa. cui nunc coheret. A mane viale. A sero Catanii de baxano. A monte iohanninus osberti. A merid. idem iohanninus.

Et Item III. perticas de illis. v. plodiis que notantur in sorte que iacet ad sanctum branchatum quibus tribus perticis coheret nunc. a mane et a merid. fantonus fachutii. A sero rinus pontis. A monte via.

Et Item III. perticas de illis. III. plodiis que notantur in sorte que iacet ad sanctum branchatum quibus tribus perticis coheret nunc. A mane via asinorum. A sero anselminus donelle. A monte et. A mane iohanninus osberti.

Et Item III. perticas terre in contrata ubi dicitur buscum de pathrengo sive sancmarinum quibus nunc coheret. A mane via. A sero albertinus brixiani. A monte terra que fuit iohannis degani. A merid. albertinus peteni.

Et item unam perticam et dimid. de illo plodio et dimid. que notatur in sorte ad rivathum cui perticam et dimid. coheret a mane zannus Giselbertini. a sero zilianus de pontecarali. a monte catanii de baxano. a merid. iohanninus osberti.

Et Item ad cavathos medium plodium. cui coheret. A mane iacobus Gardegnola loco lambardi. A sero delaydus aripandi. A monte albertinus brexani. A merid. heredes alberti bigne.

Et anselmus habiaticus iohannis donelle habent de dicta sorte primo unum sedimen quod est una pertica in vithosa cui coheret. nunc. a mane bagnolus et frater bigne. et delaydus oprandi. a sero zannus Giselbertini. A monte albertinus brexani. A merid. dugale.

Et Item habet unum plodium de illis v. plodiis que notantur in sorte que iacet ad sanctum brancathum. cui plodio nunc coheret a mane via asinorum. A sero iacobus Gardegnola loco lambardi.

A monte catanii de baxano . A merid . delaydus ariprandi et bernardinus orlandi converse .

Et Item mediam bibulcam de dictis v . plodiis in eadem contrata cui nunc coheret . a mane catanii baxano a sero via pontis . a monte ipsi catanii . A merid . iacobus Gardegnola . loco lambardi .

Et Item unum plodium de illis iiii . plodiis terre que notantur in sorte que iacet ad sanctum brancatum . cui nunc coheret A mane olivus qdm Guielmi artioli . A sero via . A monte delaydus ariprandi . A merid . Catanii de baxano .

Et Item anselminus donelle tenet vi . perticas de illis iii . plodiis que notantur in sorte eorum que iacent ad campum muttum quibus sex perticis coheret nunc a mane et merid . delaydus ariprandi . A sero jacominus bernardi bagni et zannus rumani . A monte zannus rumani .

Et Item habet medium plodium ad rivathum de illo plodio et dimid . quod notatur in ultimo in sorte eorum . cui medio plodio coheret nunc . A mane terra que fuit zanni ferarii . A sero delaydus ariprandi . A monte catanei de baxano . A merid . Girardus ogerii .

Et Item ad cavathos medium plodium cui nunc coheret albertinus brexani . A sero via corbelli . a monte comune brixie . s . terra que fuit de Gnochii . a merid . zannus Giselbertis .

Et Item Johanninus qdm osberti Giselberti loco qdm iohannis donelle habet v . perticas ad sanctum brancathum de illis v . bibulcis que notantur in sorte eorum et est in duobus petiolis uni earum coheret . a mane fantonus fagutii . a sero via . a monte zannus giselbertini a merid . via . alteri coheret . a mane et a merid . via . a monte idem iohanninus pro se . a sero fantonus .

Et Item sex perticis in duabus petiis de portione iohannis donelle de illis iiii . plodiis terre que notantur in sorte eorum que iacet ad sanctum brancathum . prime petie coheret . a mane via asinariorum . a sero catanei de baxano . a monte idem iohanninus . a meridie predicti catanii de baxano . secunde coherent a mane via predicta . a sero anselminus donelle . A monte delaydus ariprandi . a merid . olivettus .

Et Item habet v . perticis loco iohannis donelle et de portione eius de illis duobus plodiis et dimid . que notantur in sorte eorum que iacent in lungara quibus quinque pertices coheret . a mane dom . Brixianus retholdi loco iacobi fili . a sero idem iohanninus . A monte catanei de baxano . a merid . mantegnutus qdam arnulfi mayfredonum .

Et Item unam perticam et mez . ad rivathum loco iohannis donelle cui coheret . a mane Girardus ogerii . A sero zilianus de ponte . A monte delaydus ariprandi . A merid . terra que fuit iohannis de brogonado .

De qua sorte ariprandus lombardus . albertus zoppus . petrus et ottellus fratres . et filii qdm brixani lombardi . et iacobus gisemberti . facutius . osbertus giselberti breguntius . albertus giselberti . Guielmus artioli . et iohannes donelle fratres et filii qdm Gi-

selberti lombardi de vithosa dabant comuni brixie . xi . sold . imper . pro sediminibus et vii . somme et dimid . grani . pro tercia parte milii . et pro tercia frumenti . et pro tercia siliginis .

Et bertonus habiaticus qdm domafoli de vithosa tenet unam petiam de qua legitur in registro . Et Domafollus de vithosa tenet unam petiam que iacet ad viam asinarii que est tria plodia . et de qua datur tercium . cui nunc coheret . A mane iacomacius et otto de Gualpertis . A meridie . et a sero via . A monte . ecclesia sancti bartolomei de vithosa .

Et Girardus acerbi tenet unam petiam terre comunis de qua legitur in registro . Et Item domafollus unam petiam que iacet ad viam asinariorum . que est quatuor plodia de qua dat quartum et ceter . Cui nunc coheret . A monte catanei de baxano pro comuni brixie . A mane illi de sancto iervasio . A sero filii qdm domini Vgezonis de Strozafoliis . A merid . fossatum .

Et Item comune brixie habet unam petiam de qua legitur in registro . Et Aricus pizeni tenet unam petiam que iacet prope buscum aldricorum que est duo plodia de qua dat tercium et stat nunc Guasta . Cui coheret a mane . et a meridie . fossatum . A monte . . .

Et Girardus acerbi laborat unam petiam terre comunis de qua legitur in registro . Et Obertus boldi tenet unam petiam in eadem contrata que est duo plodia de qua dat tercium et ceter . cui nunc coheret . a mane aldricus de patrengo et nepos . A sero fossatum . A monte Albertinus quondam brixani . A merid . filius iostachi de falthosa .

Item Girardus acerbi habet unam petiam terre iacente in campo bulgarellorum que potest esse unum plodium et dimid . Cui coheret . A sero strata brixiana . A monte Iohannes osberti . A merid . ipse Girardus .

Et Dom . Aricus de baxano et fedrichinus qdm domi . Lafranci de baxano tenent unam sortem a comuni brixie de qua legitur in registro . Et Item predicti iacobus giselberti et albertus iohannis donelle manifestaverunt quod Catanei de baxano . Scilicet dom . aricus et dom . lanfrancus tenent a comuni brixie sortem unam que est comunis brixie . et de qua dat x . libr . imper . in . x . annis illis que habent in pignoracionem a comuni . terre vero sortis sunt hee . scilicet . sedimina que sunt in vithosa et sunt unum plodium et dimidium . Cui nunc coheret . a mane Lambardi . sive giselberti . a sero et a monte via . a merid . filius zanni rumani .

Et Item tenet unam petiam terre in contrata ubi dicitur in sancto brancatho . que est . viii . plodia et plus . cui nunc coheret . A mane via asinariorum et a sero via pontis . A monte terra quam tenet iohanninus oberti Giselberti et participes eius pro comuni brixie . A meridie anselminus donelle qui tenet pro comuni brixie .

Et Item unam petiam que iacet ubi dicitur in strinacoppo que est quatuor plodia . Cui nunc coheret . A mane hominum de sancto iervasio . A merid . Girardus

acerbi loco domafollorum pro comuni brixie. A monte via. A sero filii qdm dom. Vgonis de strozafoliis.

Item unam petiam terre in contrata ubi dicitur ad buscum de pathrengo. que est. vii. plodia. cui nunc coheret. A mane herede qdm. andree tarse. A monte via que fuit deganorum et lambardorum sive Giselbertorum de Vithosa. A sero filii qdm oprandi junii. A merid. heredes. botali de patrengo.

Et Item unam petiam terre que est in contrata ubi dicitur ad vallem bolgaronum que est tria plodia. cui nunc coheret. a mane bagnolus et zannus qdm Girardi bigne. A monte via. A sero dugale. A merid. delaydus ariprandi pro comuni.

Et Item unam petiam terre in contrata ubi dicitur in cararola que est unum plodium cui nunc coheret. a mane bertonus Guielmi de domofollo et fratres. A merid. et a sero rinum. A monte Lafranchinus qdm alberti bigne.

Et Item in lungura unam petiam que est duo plodia et dimid. cui nunc coheret. A mane stevanus alberti pizeni. loco filiorum bendiani. A sero donna benvenuta filia alberti boldi. loco heredum iacobi fili. A monte lafrancinus filius qdm alberti fili. A merid. fantonus sagutii. et iohanninus Giselberti qui tenet pro comuni brixie.

Et Item unam petiam que iacet ultra olium que est unum plodium cui coheret nunc a mane habiatici qdm Gavatii pro comuni brixie. et terra que fuit oldi de brayda et que vendita fuit per Vgolinum Constantii heredi sive zurle de rubecco. A sero daniel de ariprandi. A monte zurlea de rubecco. que acquisivit ab ugone constantii. A merid. olivus et anselminus donelle. pro comuni brixie.

Item unam petiam que iacet post castrum vetus que est. iii. perticas. cui nunc coheret. A mane daniel de pontecarali. A sero stronum. A monte dom. iohannes algisii. A merid. dom. brixanus retholdi.

Et Item unam petiam terre que iacet ad rivathum que est unum plodium et dimid. cui nunc coheret. A mane Gabriel qdm. alberti ferarii. A monte iacomacius. et frater de Gualpertis. a sero iacobus dom. rapini a merid. delaydus ariprandi et anselminus donelle de lambardis.

Et Oprandinus } fratres qui fuerunt filii oprandi

Et Omnebonum } iunii de paterno sancte marie.

Et Iohanninus qui fuit richelboni filii dicti oprandi.

Et Iacominus qui fuit filius buratti filii qdm zanni fratres oprandi junii.

Et Martinus qui fuit filius Girardi fratres primi dicti oprandi de paterno sancte marie. tenent et possident infrascriptas terras infrascripte sortis de qua legitur in registro. Et Item manifestaverunt et specialiter oprandus junii qui iuravit similiter designandi ut alii predicti iuraverunt dicentes quod oprandus iunii tenet sortem unam cum fratribus a comuni brixie. de qua dat quartum et xii. sold. imper. pro ficto onni anno. et nominatim dat illos xii. sold. imper. pro duobus pastis quos consueverat dare duobus hominibus nuntiis comunis brixie. omni anno de pane et vino et carnibus et pro scuffis

lectorum et pro tribus sold. imper. quos similiter consueverat dare pro ficto tantum et quod comune brixie dabat ei et uni alteri cum eo duos pastos omni anno de pane et vine et caseo. sed illi qui habet in pignorationem a comuni concordaverunt cum eo et fratribus dandi xii. sold. imper. omni anno remittentes illos duos pastos quos dabat ei comune de pane et vino et caseo. Et sunt hee terre illius sortis. In primis unum sedimen quod unum plodium et iacet in villa de paterno sancte marie. Cui nunc coheret de super totum. A mane manteguntus et Ventura habiatici qdm Girardi algisii. A merid. heredes qdm oprandi iunii et fratrum eius zanni et Girardi. et etiam a merid. est habiatici qdm Jostacchi de faltosa. A sero via. A monte dicti manteguntus et Ventura.

Item predicti oprandinus et omnebonum tenet unam petiam terre ipsius sortis que iacet ad campum ecclesie. que est duo plodia et medium. Cui nunc coheret. A mane ecclesia sancte marie. et Josep alberti peterboni. A merid. rinum marconum. A sero peterbusius ariprandi pro comuni et ecclesia sancte marie. A monte via.

Item tenent unam petiam terre que est duo plodia. et que iacet ad cerrum. Cui nunc coheret a mane Ecclesia sancte Marie. et peterbusiis ariprandi pro comuni. A merid. terre que fuit albertini ferarii pro comuni et terra que fuit qdm. heredum nigri muscardi. A sero iosep alberti peterboni. sive filia scagie fratris eius. A monte ecclesie sancte marie et montani pro dom. Episcopo.

Et Item tenent unam petiam terre eiusdem sortis que iacet ad clausos marchesios que est unum plodium. Cui nunc coheret. A mane iacobus et simeonus carena loco bernardi tonsi pro comuni. A merid. Guielmus de algisiis cui nunc dicitur guelmus de mayfredonibus. A sero terra que fuit qdm albertini ferarii pro comuni. A monte Ogerius filius qdm petri Gandulfi.

Item unam petiam terre eiusdem sortis que iacet ad cunas beroldi. et que est duo plodia cui nunc coheret. A mane rustegnus filius qdm constantii de rusticis. A merid. terra comunis brixie. que fuit qdm Girardi ferarii. et via. A sero lafrancus habiaticus qdm iohannis donelle. A monte iacominus cathena. loco oprandi pellatorum et stat Guasta.

Et Item unam petiam que iacet ad dossum bonifacii que est tria plodia et que stat guasta. Cui nunc coheret a mane dom. peterbusius ariprandi pro comuni. A merid. plebs et peterbusius et daniel ariprandi. A sero via. A monte terra que fuit qdm teutaldi ymie.

Et Item unam petiam que iacet apud stratam que est medium plodium. quam nunc laborat albertinus brixani. Cui nunc coheret. A mane heredes qdm iohannis frasse. A merid. Girardus amici habiaticus aripotti. A sero strata brixiana. A monte daniellus de ariprandis.

Et Item unam petiam terre que iacet in eadem contrata et est medium plodium. Cui nunc coheret.

a mane filii qdm alberti bogie a merid. ipsi filii. A sero Valentinus de ello. loco filii teutaldi ymie. A monte heredes qdm iohannis frasse quam laborat jacominus vavasoris.

Et Item unam petiam terre comunis de eadem sorte que iacet ad angioiolum campanie que est unum plodium. et una quarta. Coheret nunc ei a mane codasinus filius qdm petri boni sive zagenus. A merid. via. A sero daniel de ariprandis. loco heredum qdm codefuge. A monte Ventura rebuffi.

Et Item unam petiam terre que iacet in malcuracheta que est unum plodium et dimidium. quam tenet martinus qdm Girardi zugni. coheret nunc ei a mane heredes qdm iohannis frasse loco heredum qdm nigri muscardi. a merid. dicti heredes johannis frassi. a sero via. et ventura de carthegnano ultra via. A monte via et plebs de pontevico ultra viam.

Et Item unam petiam que iacet in eadem contrata que est unum plodium et dimidium. cui nunc coheret. A mane andrea de setimezo et diamontus de talamaciis. A meridie. diamontus talamacii. loco heredum qdm Girardi Johannis rustici. A monte et A sero heredes qdm iohannis frassi loco heredum qdm nigri muscardi.

Et Item unam petiam que iacet ad eram veterem que est medium plodium. cui nunc coheret. a mane et a meridie. brixanus retholdi. loco domin. taxoni. A sero via. A monte iacobinus alberti gaiuti loco girardi ferarii.

Et Item unum clausum vithatum qui iacet ad paternum sancte marie qui est unum plodium de quo datur tercium frugum. Cui nunc coheret. A mane Jacominus habiaticus qdm Jostachini de faltosa. a merid. Guilmus de algisiis sive de mayfredonibus. A sero heredes qdm Johannis frassi loco heredum nigri muscardi. A merid. dicti heredes Johannis frassi et peterbusii ariprandi.

Et Item unam petiam terre eiusdem sortis que iacet ad campum malum que est unum plodium et dimidium. cui nunc coheret a mane guido alberti de rusticis. et terra que fuit qdm alberti ferarii tenentis pro comuni. A sero terra que fuit qdm girardi ferarii tenentis pro comuni. et nunc laborat eam. Lafrancus barcha. A monte via A merid. terra que fuit alberti ferarii.

Et Item unam petiam que iacet ad mosam que est honetha et prativa et que est unum plodium. et dimidium. Cui nunc coheret a mane lafrancus Johannis anselmi loco Johannis de nuvolinis a merid. brixianus retholdi. A sero filii qdm bruncii. A monte Guido de rusticis pro se et bruncio. qui bruncius tenebat pro com. Brixie.

Et Item unam petiam que iacet ad runcum de patrengo que est viii. plodia. cui nunc coheret a mane catanii de baxano. a merid. mafea filia botalii. a mane. dom. federicus de ponte loco Johannis de nuvolinis et omenbonus de alfianello loco mazuchellorum. A monte iacobus algisii de pathrengo.

Et Item unam petiam terre comunis de eadem sorte que iacet ad franzonum que est unum plodium

que fuit de sorte quam consueverat tenere scorzinus a comuni brixie. Cui nunc coheret a mane ugo maze. pro dom. episcopo loco rubei vilane. A merid. boso de talamaciis loco otte lamperghe. et est etiam quedam via facta de novo. A sero filii qdm oprandi iunii et lafrancinus habiaticus qdm iohannis donelle. A monte lafrancinus predictus loco heredum qdam zambelli bertrami.

Et Item unam petiam terre que iacet ad mosam que est unum plodium et que fuit de sorte illa scorzini. Cui nunc coheret. A mane otto de salatis. A merid. albertinus beccagnus de Gualpertis loco Vecli de Gualpertis. A sero filii qdm oprandi zugni loco ottolini riboldi. A monte inverardinus et amicus habiatici qdm dom. inverardi de ariprandis.

Et Item unam petiam de eadem sorte que iacet ad costas de ulmo et que est prathiva et buschiva et que est unum plodium et dimidium. Cui nunc coheret. A mane Jacominus cassi loco otto lamperghe. A merid. terra que fuit albertini ferarii. A sero Johannes de ruino loco mayfredi ruzenenti a monte via.

Et Item unam petiam terre que iacet in contrata de sabloneria de eadem sorte que est tres quarterios plodii. Cui nunc coheret. A mane terra que fuit otte lamperghe a merid. hospitalis. A sero via. A monte jacominus qdm bonacursi salati. de quibus quatuor petiis terre que fuerunt de sorte scorzini dicti dat quartum et duos sold. imper. annuatim pro ficto.

Et Item mediam bibulcam terre que non est de sorte que iacet ubi dicitur ad hexetam quam tenet ottonus de alfiano. pro filiis oprandi. cui nunc coheret a mane terra comunis que quondam Girardi ferarii. quam lafrancus barcha. A sero via. A monte Jacominus vavasoris. A merid. plebs de pontevico.

Et Item martinus filius qdm Girardi iunii tenet unam petiam terre de qua legitur in registro. Et Girardus Junii tenet unam petiam que iacet ad buscum de pathrengo. que est unum plodium et dimidium. de medietate dat medium. et de medietate dat tercium. A merid. via. A mane terra que fuit deganorum. A monte ottolinus qdm rubei de faltosa. A sero comune brixie scilicet. terra que fuit de sorte ferariorum.

Et Item idem Martinus tenet unam petiam terre comunis de qua dicitur in registro. Et Item Girardus Junii tenet unam petiam in eodem loco ad buscum de patrengo que est tria plodia de qua dat tercium. Cui nunc coheret. A mane filii qdam Girardi orlandi loco franci de ariprandis. A sero terra que fuit qdam taxoni. A merid. via. A monte via de sancto iervasio.

Et Item comune brixie habet unam sortem in territorio de pontevico de qua legitur in registro. Et Item omnes predicti et girardus ferarius sacramento astrictus manifestandi et dicendi ut alii predicti iuraverunt dixerunt et manifestaverunt quod ipse Girardus et Albertus eius frater tenent sortem unam de qua dant quartum et xii. soldor. imper.

pro ficto pro scuffiis et pro tribus soldor. imper. quos consueverat solveret pro ficto et pro duobus pastis quos faciebant Comune brixie. Remissis pastis a duobus ipsis fratribus quos comune brixie eis faciebat et nominatim illud fictum. xii. soldor. imper. ex locatione eorum qui habent in pignorationem a comuni brixie. terre autem huius sortis sunt hee scilicet. sedimen unum quod iacet in loco paterni de sancta maria et que est una quarta plodii. cui nunc coheret. A mane filii qdam oprandi Junii. A meridie. Jacominus Jostacchi de faltosa loco zanni junii. A monte filii qdam zanni zugni. A sero via.

Et Item unam petiam terre que iacet ibi prope que est unum plodium et una quarta de qua dat tercium et spetialiter ideo quia fuit vithata. coheret nunc ei a mane via. a merid. mantegnutus arnulf. filii girardi de algisiis. et sero filii qdam acursi et pacis de mayfredonibus. A monte via. quam tenent nunc oprandinus junii.

Et Item unam petiam que iacet in eadem contrata que est unum plodium. Cui nunc coheret. A mane mantegnutus qdam arnulf. Girardi de algisiis et brixianum mayfredonum. loco Girardi de paterno. A merid. predictus mantegnutus arnulf. sive ventura de algisiis. A sero filii qdam oprandi zugni. A monte jacominus jostacchi de faltosa et eam laborat. lafrancus barchi.

Et Item unam petiam terre que iacet ad campum malum sive ad carubum agozie que est tria plodia quam laborat barcha pro medietate et zagenus botti aliam medietate. Cui nunc coheret a mane Guido de rusticis. a merid. rinum marconum et filii qdam acursi mayfredonum. A sero rivulus marconus et carubium agutie. A monte via et filii qdam girardi junii.

Et Item unam petiam quam tenet Gratiolus brixanus que iacet ad eram veterem que est unum plodium et dimidium et est Guasta. Cui nunc coheret. A mane albertus de turbiado et iacobus de algisiis. loco herede qdam iohannis rustici. A merid. inverardinus et amicus et jacominus trepini. loco franchi de aripandis. A sero perversus de taiacanis. A monte tomas de rusticis. loco dothonis ramusii.

Et Item unam petiam terre que iacet in eadem contrata ad eram veterem que est duo plodia aut plus quam laborat filii qdam alberti gaiuti. Cui nunc coheret. A mane filii bumli in loco gaforii. A meridie brixanus retholdi pro se et loco raxoni. A sero via. A monte filii domini raxoni.

Et Item 1. petiam que iacet ad mosam que est duo plodia. quam laborat lafrancus barcha. cui nunc coheret. a mane boso talamacii. loco herede qdam iohannis. A merid. Rinus marconus sive rinus gazii. A sero via. A monte brixanus mayfredonum loco pigardi.

Et Item 1. petiam que iacet ad runcaliam que est unum plodium et una quarta. quam laborat Gualbergus de Martinengo. Cui nunc coheret. a mane dominus Girardus de Martinengo. loco filii dalfini de alfanello. A merid. stancarius filii qdam iohannis Valverde. A monte via. A sero petrus nezus.

Et Item 1. petiam quam iacet in eadem contrata que est tres pertices unius plodii. Cui nunc coheret. A mane Ventura rebufi. Girardi de algisiis. A meridie via. A sero brixanus retholdi loco gracii valverde. A monte lafrancus bontempi et filii qdam federici de suregera.

Et Item unam petiam terre comunis que iacet ad runcum de patrengo que est unum plodium et dimidium. quam nunc tenet Graciolus suznasus. cui nunc coheret. A mane martinus quondam Girardi junii tenentis a comuni. A merid. via. A monte ottolinus rubei de faltosa. A sero frugerus de rusticis et fratres.

Et Item unam petiam que iacet in eadem loco ad runcum de patrengo que est tria plodia quam nunc laborat Gracius suznasus. cui nunc coheret. A mane ventura rebufi nepos quondam arnulf. girardi de algisiis. A merid. josep alberti peterboni. A sero filii quondam petri et iohannis de olricis. A monte ecclesia de pathrengo. et Girardus acerbis di vithosa.

Et Item unam petiam terre que iacet ad vithosam que est duo plodia quam nunc laborat Girardus acerbi. cui nunc coheret. a mane rinus marconus. A merid. lafrancus Guifredi pizeni. A sero Girardus ogerii loco heredum petri zochari. A monte oricus baracus.

Et Item unam petiam que iacet ad clausum marchesium que est duo plodia quam nunc laborant filii oprandi junii. cui nunc coheret. a mane martinus quondam girardi junii. A meridie Gaymarius quondam berardi mayfredonum. A sero et a monte via.

Et Item unam petiam que iacet iuxta ecclesiam sancte marie que est unum plodium quam nunc laborant filii qdm oprandi zugni. cui nunc coheret. A mane heredes qdam iohannis frasse loco filii qdm nigri moscardi. A meridie rinus marconus. A sero cabriel ferarius loco ottonis de montano. A monte filii qdam oprandi junii.

Et Item unam petiam quam iacet in contrata ubi dicitur in campania ad runcum vegli. que est unum plodium. cui nunc coheret. A mane rustechinus qdm constantii de rusticis. A merid. via A sero martinus qdam Girardi junii. A monte filii qdm oprandi junii.

Et Item tenent predicti ferarii hanc sortem de qua dat v. soldor. imper. pro ficto comuni brixie et quartum dom. raxono de baxano et brixano de retholdo. Terre huius sortis hec sunt. Scilicet.

Et una petia est que iacet in Sabloneria. que est quatuor plodia quam nunc tenent brixanus retholdi. Cui nunc coheret. A mane jacominus domini rapini et via. A merid. filii qdam Girardi de orlandis loco Girardi Guidonis bottis. A sero via. A monte hospitale.

Et Item una petia terre que iacet ad domos buschi que est unum plodium et dimidium quam tenet brixanus retholdi. Cui nunc coheret. A mane lafrancus bontempi de alfanello. et Jacominus dom. rapini. A merid. ipse Jacominus rapini loco alberti zanoni et a sero idem jacominus dom. rapini. loco

domine biatricis de mayfredonibus . A monte comune brixie scilicet . unum pratum quod est tria plodia . quod tenet albertus toscanus setinez ⁽¹⁾ et albertinus de boveso et frater .

Et Item unam petiam terre quam tenet brexanus retholdi . que iacet ad costas de ulmo que est unum plodium . coheret nunc ei . a mane petrus roacii . loco otte iacobi de lamperga . A merid . plebs de pontevico sive albertus culmus pro ea loco alberti simonis . A sero aldricus et zannus et petrus de orlicis et via . A monte albertus culmus loco bonacursi de meroa .

Et Item 1 . petiam que iacet ibi prope . que est unum plodium . cuius nunc coheret . A monte . et A mane via . A merid . orlicus et zannus et petrus de orlicis . A sero jacominus caffi loco otte lamperge .

Et Item unam petiam . que iacet ad rivolum de alfianello . que est unum plodium vel circa . quam tenet brexanus retholdi . Cui nunc coheret . A mane flodrita filia qdm Girardi veroni de alfianello . sive diamontus de talamaciis pro ea . A meridie rivulus de alfianello et filii qdm Girardi de orlandis . A sero rivulus predictus et filii qdm Girardi de orlandis . A monte jacominus caffi loco otte lamperghe .

Item 1 . petiam que iacet ad franzonum que est duo plodia quam tenet ipse brixianus . cui nunc coheret . A mane via . A meridie paxinus talamacii loco domine biatricis de mayfredonibus . A sero heredes qdam oprandi junii . loco alberti ferarii . A monte Ugettus maze loco rubei de vilanis .

Et Item 1 . petiam terre quam tenet predictus brixianus que iacet ad agoiolum que est unum plodium et dimidium . et cui nunc coheret . A mane et a meridie via . A sero bonafides zanni arsi . loco alberti ferarii . A monte jacominus laurentii loco alberti ferarii .

Et Item 1 . petiam terre que iacet ad pirum busum que est unum plodium quam tenet idem brixianus . Cui nunc coheret . A mane via . A meridie dom . iacobus de algisiis . A sero albertus beldeferrus loco Girardi de boveso . A monte via et idem albertus beldeferrus loco predicti Girardi .

Item 1 . petiam terre que iacet ad eras veteres . que est unum plodium et dimidium . et eam tenet idem brixianus . cui nunc coheret . A mane nanus et Gratiolus de Vanzago pro domino Episcopo . loco Guithetti habiatici Guidonis cafagnethe . A meridie filia qdam . raxoni . A sero via . A monte Ventura rebuffi .

Et Item 1 . petiam . que iacet ad mosam que est III . quarte plodii quam nunc tenet idem brixianus . cui nunc coheret . albertus boldeferrus loco vetuli de valpertis . A meridie via . A sero Ventura rebuffi loco alberti cargati . a monte josep . qdm alberti peterboni .

Et Item 1 . petiam que iacet in teieto et que est una bibulca quam tenet ipse brixianus . cui nunc coheret . A mane Jacob oliverii loco desbrigati . a

(1) Si trova sovente Setimez e Setinez, così pure Brizanus e Brexanus, Pathrengo e Patrengo, Salattus e Salatus, ecc.

meridie plebis . A sero via . A monte iacobus dom . Rapini . loco petri piliparii .

Et Johanninus fili qdm alberti ruini tenent unam sortem de qua dicitur in registro . Et Item manifestaverunt et specialiter albertinus ruinus qui iurav . similiter manifestandi pothere comunis et alia omnia ut alii predicti iuraverunt quod ipse albertinus tenet sortem unam a comuni brixie . de qua dat quartum et XII . sold . imper . pro scuffio illius sortis et pro lectis et pro pastis duobus qui dabantur duobus personis pro comunis brixie et tribus soldor . imper . qui similiter solvebantur comuni omni anno . Sed ex locatione eorum que olim habebant in pegnationem a comuni brixie dantur XII . sold . imper . pro predictis scuffiis . et pastis et tribus soldis . remissis pastis qui dabantur a comuni brixie .

Et terre huius sortis sunt hee . In primis . una petia terre sedimate quam tenet iohanninus predictus pro medietate et albertinus ardezoni pro medietate quam iacet ad pratum grassum et que est medium plodium . cui nunc coheret . a mane via . A meridie otto salattus loco petrochi salati . A sero dictus . otto loco albertini ferarii . A monte otto bernocchi filia qdam alberti ferarii loco ottelli riboldi .

Et Item unam petiam terre que iacet ad mosam que est duo plodia quam tenet dictus Johanninus et Gisla filia qdm anselmi mayfredonum . Cui nunc coheret . A mane filii qdam oprandi junii . A monte via . et A sero via . a meridie terra que fuit qdam Girardi ferarii pro comuni quam laborat Lafrancus barcha .

Et Item 1 . petiam terre que iacet in eadem contrata quam tenet ipse iohanninus que est medium plodium . cui nunc coheret . a mane dominus orlandus qdm dom . Girardi de orlandis . A meridie jnverardinus et amicus habiatici qdm dom . jnverardi . A sero iacobus algizii loco frogerii de rusticis . A monte andrea barberius loco ottonis salati .

Item 1 . petiam terre que iacet in sabloneria que est unum plodium et tres pertice . quam tenet ipse iohanninus . cui nunc coheret . A mane otto salatus filius riboldi . A merid . mora qdm iacobi Giselberti et horicus boracus . A sero cabriel habiaticus qdam alberti ferarii . A monte via .

Et Item 1 . petiam que iacet in eadem contrata que est unum plodium et dimidium . quam tenet ipse iohanninus . cui nunc coheret a mane hospitalis de pontevico . A merid . inverardinus et amicus qdm dom . inverardi . A sero et A monte via . in quam est unus boscus quam tenet heredes pichardi .

Item 1 . petiam que iacet ad raram que est unum plodium quam tenet venture bregunzii . cui nunc coheret . A mane Jacominus habiaticus qdm petrochi de salatis . A merid . Gabriel qdm alberti ferarii . A sero predictus Jacominus qdm petrochi et nasonus qdm nezii . A monte zannus nosonus nezorum .

Et Item 1 . petiam que iacet ad grumoncellum que est quatuor plodia minus una quarta quam tenet predictus iohanninus et albertinus ardezoni petrochi eius participis . cui nunc coheret . A mane rinus de

domo buscorum . A merid . domaa orlenda uxor Guielmi de rusticis et jacominus carnevalis . A sero via . a monte diamontus talamacii loco ottonis salati .

Item unam petiam que iacet ad domos de busco que est medium plodium et stat Guasta . Cui nunc coheret . A mane otto riboldi salati . A merid . via a sero bologninus qdm Girardi orlandi . loco qdam Girardi boyli . A monte brixianus retholdi

Et Item 1 . petiam terre que iacet in eadem contrata que est unum plodium et dimid . quam tenet johanninus et albertinus ardizoni solebat tenere mediam . cui nunc coheret . A mane bologninus qdm Girardi de orlandis loco luschi de aripandis . A merid . brixianus retholdi . A sero jacobus algisii . loco Ugezonis strozafolii . A monte orlandus de orlandis loco patris eius .

Et Item 1 . petiam que iacet ad carpenum que est v . plodia quam tenet johanninus . v . perticas . et heredes picardi . coheret nunc ei . A mane rinus alfianelli . A merid . terra que fuit martini vie . et via de senica . A sero otto riboldi salati et lipatinus . A monte albertus culmus et bologninus de orlandi .

Et Item 1 . petiam que iacet ubi dicitur in caporellis . que est tria plodia . quam tenet johanninus . cui nunc coheret . A mane via alfianelli . A merid . albertus filius qdm alberici rezati . et lafrancus amel-fredi . A sero filii qdm moreschi de alfianello . A monte jacobinus qdm petrochi salati .

Et Item 1 . petiam que iacet ultra rinum de alfianello et que est unum plodium et dimid . quam tenet albertus ardezoni . cui nunc coheret . A mane plebs de pontevico loco johannis simonis a meridie jacobinus caffii . loco iacobi otto lamperge . A sero rinus de alfianello et plebs de pontevico ultra rinum . A monte via .

Et Item unam petiam que iacet ad runcos de curia que est tria plodia et que stat Guasta . Cui nunc coheret . A mane otto de salatis . A merid . via . A monte Canonica brixie . a sero via . Et pertinet medietas ad ipsum iohanninum et medietas illius pertice terre . ad albertinum ardezoni .

Et Item comune brixie habet unam sortem in territorio de pontevico de qua legitur in registro . Et item manifestaverunt et spetialiter petrus et otto fratres filii qdm riboldi salati qui iuraverunt similiter manifestandi pothere comunis et alia omnia ut predicti juraverunt quod ipsi fratres tenent unam sortem de qua consueverat dare quartum comune brixie et lectum unum cum sorte ruinorum et unum pulum meierolum et unum spicarolum et unam porzellam annuatim cum ipsis ruinis . de qua sorte modo dant sex somas grani . scilicet . tres milii et tres siliginis . ex locatione eorum qui olim habuerunt in pignorationem a comuni brixie . et nominatim dant granum illud pro quarto et pro scufiis lecti et meieroli et spicaroli . Terre sortis sunt hee . scilicet . Unum sedimen quod iacet in paterno grasso cum vitibus quod est tres partes unius plodii . cui nunc coheret . A mane via . A meridie Albertini petrochi .

Mon. Hist. Patr. XIX.

A sero lafrancus Ciga . loco albertini ferarii . A monte via de quo otto salati tenet unam perticam . et Otta bernocho unam perticam . et paxinus talamacii unam perticam . pro ipso ottone . Et de quo sedimine otto bernocho tenet unam perticam . quam ei dedit otto de salatis ad fictum per unam quartam milii . et ille afictavit illud Vesino filio ottonis salati . per m . soldor . imper . et paxinus talamacius tenet unam perticam de illo sedimine quod ei dedit otto salatus ad fictum per unam quartam milii .

Et Item 1 . petiam que iacet in follegero que est unum plodium aut plus quam tenent filii qdam oprandi junii ad fictum per m . quartas et dimid . milii annuatim . Cui nunc coheret . A mane filii qdam oprandi junii . A monte josep alberti peterboni . A sero filii qdam oprandi junii . loco otto lamperghe . A monte Inverardinus et amizinus qdam dom . Inverardi .

Et Item 1 . petiam que est medium plodium et iacet in valgethono quam tenet otto de salatis . Cui nunc coheret . A mane rianus et Gratiolus de corvis de vanzago . loco heredum qdm oldi beccarii . A monte brexanus retholdi et Jacominus de burlis loco obizonum .

Et Item unam petiam que iacet ad mosam que est medium plodium quam nunc tenet . andreas barberius ad fictum per duas quartas milii annuatim . A mane Johaninus ruini et orlandus de orlandis . sive aveninus de nuvolinis . A meridie Johannes ruini . A sero zannus et pax qdam lanzii . A monte pax de talamacii . et mantegnutus mayfredonum .

Et Item unam petiam terre que iacet in sabloneria quo est vi . plodia coheret nunc ei . A mane via . A merid . brixianus retholdi . A sero via . A monte hospitale et terra que fuit otte lamperghe . et habiatici qdam dom . Inverardi de qua tenet Jacominus qdam petrochi m . plodia et Jacominus qdam caffii viij . perticas . et filii oprandi junii m . perticas .

Et Item 1 . petiam terre que iacet ad runcum de grumunzolo sive ad plancam que est duo plodia et mez . aut plus⁽¹⁾ quam tenet diamontus qui aquisivit a nigro novelli . qui nigrus aquisivit a petroccho de salatis sive a patre eius . cui nunc coheret . A mane rinus de grumunzolo sive de doimo buschorum . A sero via . et A monte via . et A meridie johannes ruini et participes eius .

Et Diamontus de talamatiis tenet terram que iacet ad runcum de grumunzolo sive ad plancam que est duo plodia et dimid . et dicit otto quod ille diamontus debet inde reddere annuatim viij . quart . milii et siligiis qui diamontus aquisivit a nigro novelli .

Et Item unam petiam que iacet ad domos buscorum que est una bibulca . et est guasta . cui coheret nunc . A mane dom . brixianus retholdi . A merid . via . A sero iohannes ruini . A monte idem brixianus retholdi .

(1) Fine della seconda mancanza, segue di nuovo il testo del Cod. n. 2.

Et Item unam petiam que iacet ad carpenum que est unum plodium et medium quam tenet otto de salatis. coheret nunc ei. A mane iohannes junii et participes eius pro comuni brixie. A merid. heredes zanni oscelli loco heredes beccarii. A sero dom. mayfredus de turbiado loco filii Vilane. A monte albertus culmus pro domino episcopo.

Et Item unam petiam terre que iacet in runchis de sancto gervasio. et que est unum plodium. et et dimid. quam tenet dictus otto. cui nunc coheret. A mane canonica brixie. A sero iacominus habiaticus qdam petrocchi. A monte predicta canonica brixie. A merid. via.

Et Item in eodem loco unam petiam que est unum plodium et dimid. quam tenet dictus otto. cui coheret A merid. et a sero via. A mane canonica brixie. A monte homines de sancto gervasio.

Et Item unam petiam terre que iacet in camporellis que est tria plodia. quam tenet iacominus habiaticus qdam petrocchi. cui nunc coheret. A mane via. A sero filii qdam moreschi. qdam maltalonis. A monte albertus rezadi de alfianello. A meridie iohannes ruini.

Et Item unam petiam que iacet in sablonera que est tria plodia. A mane via. A merid. brixianus retholdi et oricus baraccus. A sero via. et A monte via. de qua otto tenet vi. perticas et iohaninus ruini vi. perticas.

Et Item unam petiam que iacet ad raram que est unum plodium et dimid. quam tenet iacobinus qdam petrocchi. cui nunc coheret. A mane via. A sero ventura bregunzii loco ruinorum. A merid. cabriel habiaticus qdam alberti ferarii et guido de rusticis. A monte heredes qdam iohannis travallij.

Et Item unam petiam prativam que iacet ad costas de ulmo que est tria plodia. cui nunc coheret. A mane Ventura rebuffi loco alberti zanoni. A sero iacominus cassi habiaticus qdam otte lamperghe. A merid. via. A monte idem iacominus pro plebe.

Et Ventura rebuffi tenet unum plodium et Diamontus talamacii tenet unum plodium de illis tribus plodii iacent. ad costas de ulmo. que est de sorte de salatis et reddunt tres quartas milii pro quolibet ut confitebantur.

Et Item unam petiam terre que iacet ad mosam in (tricto) ⁽¹⁾ que est tres perticas. quam nunc tenet hospitale. cui nunc coheret. A mane via. A meridie et a sero plebs de pontevico. A monte albertinus cocus loco desbrigati et oliverii.

Et Item iacominus habiaticus qdam petrocchis de salatis tenet mediam bibulcam. que est una lama et iacet ad raram que est comunis. coheret ei A mane ventura bregunzii loco albertini ruini. A monte zanus nasonus qdam nezi. A sero jacomacius de gualpertis. A meridie bonacursus de gualpertis.

Et ambrosius zoccaro de patrengo tenet unam petiam terre comunis de qua legitur in registro. Et Anselmus coxe tenet unam petiam terre comunis

que iacet ad noxetam que est unum plodium de medietate dat medium et de medietate dat tercium et ceter. cui nunc coheret. A mane Rinus de patrengo. A meridie mantegnatus arnulfus de algisiis. A monte filii qdam martini vie. A sero dom. iohannes algisius.

Et omnebonus Rivellus de alfianello tenet unam petiam terre comunis de qua legitur in registro. Et heredes orlandi nigre de patrengo tenent in runcalia. ii. petie terre una quarum et ceter. quam ei locavit lafrancus barcha sive zanasius de stroza-foliis gastoldi domini alberti sorozoli et sociorum qui habebant in pignorationem a comuni. que petia est ubi dicitur in runcalia. que est tria plodia. cui nunc coheret. A mane cabriel nodrite de bellentio et heredes segalini de alfianello. A monte omnebonus rivelli et lancettus greppe savie. A sero Rinum. A merid. bologninus qdam girardi de orlandis.

Et Item comune brixie habet una aliam petiam terre in eadem contrata ubi dicitur ad pratellam que solebant laborare heredes orlandi nigre de patrengo. una cum alia petia primo dicta. et coheret nunc illi terre. A mane omenbonus de alfianello. A sero heredes qdam zani morete. A monte orlandus qdam algisii de patrengo. A meridie filii zaneboni capre. et est duo plodia.

Et Item comune brixie habet unam petiam terre de qua legitur in registro. Et Raymundus de villa tenet unum plodium et dimidium aut plus quod iacet ad Rinum cui nunc coheret A monte plebs. A merid. habiatici qdam dom. inverardi. A sero Rinum. A mane terra que fuit cantatoris.

Et Item comune brixie habet una petiam terre in contrata ubi dicitur in runchis de patrengo. que potest esse unum plodium. cui nunc coheret. A monte et A sero via. A merid. heredes qdam girardi de orlandis. scilicet. appolonius. A mane iacominus domini rapini de aripandis.

Et Ventura rebuffi unam petiam terre comunis. que iacet ultra ollium. que potest esse unum plodium aut plus. cui coheret. A mane heredes qdm petri bovesi pro comuni. A sero Guido de rusticis. A monte thomas de rusticis. A meridie albertinus qdm boldeferri et est in regona ad locum caxolorum.

Et Item Guido de rusticis tenet unam aliam petiam terre comunis brixie ultra olium in regona ad locum caxolorum que potest esse unum plodium et dimid. cui nunc coheret. A mane Ventura rebuffi et heredes qdm zilioli bovesi. A monte iohaninus lanzii. A merid. Albertinus boldeferri cui dicitur becagnus A sero orlandus de orlandis et dicitur esse feudum a comuni brixie.

Et Item unam petiam terre que iacet in malcurathega. et que est unum plodium. coheret nunc illi. A mane aricus qdm raymundi comitis. A sero et A monte. diamontus de talamatiis. A merid. perversus de taiacanis pro comunis brixie. Item comune brixie habet unam petiam terre que iacet ad gazium et est medium plodium quam solebant tenere coqui. cui nunc coheret. A mane Rinum de gazio. et co-

(1) La parola *tricto* manca; esiste nel Cod. n. 1.

mane brixie. A sero heredes qdm lafranci cortexani
A monte via. A meridie heredes Vgezoni de stro-
zafoliis.

Et Zannus cagnola et frater eius tenent unam
petiam terre comunis que est III. perticas que iacet
in contrata ubi dicitur ad stronum. cui nunc co-
heret. A mane lanfrancinus bonteipi qui tenet pro
comuni. A sero filii qdam oprandi de zegolis. A
monte petrocchus de acursis de salvagnano. A merid.
dom. iohannes de algisiis. Item tenent aliam petiam
terre comunis ibi prope que est medium plodium.
coheret nunc ei. A mane dominus iohannes de algi-
siis. A sero stronum. A monte filii qdm oprandi
de zegolis. A merid. stronum et heredes qdm
schenonis.

Et Item hospitale de pontevico tenet I. petiam
terre comunis que iacet in contrata ubi dicitur in
surano. que est unum plodium et dimid. vitum que
qdam fuit oprandi torrelli cui nunc coheret. A mane
oricus baraccus. A sero Lafrancus barcha pro co-
muni et pro plebe. A monte benadux et frater de
burlis. qui tenent pro ferariis pro comuni brixie. A
merid. dulza uxor iacobi gaiuti. filia qdam venturini
de setimez. de qua debet dare tercium. ut conti-
neter in carta facta per bonifacium petracchi no-
tarius una die sabbati nono exeunte aprile. Mille-
simo. CC. sex. Indictione nona.

Et Item comune brixie habet unam petiam terre
que iacet ad cassanum. que potest esse. III. perticas
quam solebat tenere oldus beccaris et nunc laborat
eam bonaspectus. et dabat quartum. cui nunc co-
heret. A mane daniel de ariprandis. A sero iacobus
de algisiis. A monte orlandus de orlandis. A merid.
dom. brixianus retholdi.

Et Item comune brixie habet unam petiam terre
de qua dicitur in registro. Et cantator de patrengo
tenet unam petiam terre que iacet in runcalia que
dicitur esse III. quartas de qua dat tercium. A monte
iacobus algisi. A meridie via. A sero oliverii sive
iacob eius filius. A monte albertus toscane qui habuit
a gaydono. et bonacursus peterboni qui habuit a Gu-
ielmo adhelardi de mandrigola. et hec concordant.
dom. lafrancus amelfredi et bonacursus predictus et
cremascus frater zuche. qui erant ibi presentib. et
ad hoc et fuit quoddam instrumentum factum die
martis XI. intrante augusto. Millesimo CC. XVII.
Indictione XV. factum per michaelem de virola notar.
In quo continebatur quod bocius filius qdam dom.
alberti de mare de pontevico investivit oliverium de
de pergamo qui nunc moratur in loco pontisvici.
nominatim de VIII. petie terre prima petia iacet in
loco pontisvici. In alio loco instrumenti continetur.
VI. pertic. iacet ubi dicitur runcagia. A mane comune
brixie. A meridie dominus iohannes de orlandis de
pontevico. In alio loco instrumenti continetur. VI.
perticas. iacet ubi dicitur runcagia. A meridie dom.
Inverardus de pontevico. A sero comune brixie.

CLIX.

V.

Ista sunt molendina que sunt in ollio.

(Inedito).

In primis Orlandus de Orlandis tria molendina.

Girardus { frassabuilli duo molendina.

Et Paxinus {

Et Abertus de Walpertis unum molendinum.

Et Ziliolis ramosii et frater eius { unum mo-

Et Civallius qdam veci de gualpertis { lendinum.

Et Item Civallius predictus { unum molendinum.

Et Guido pasqualis {

Et Jacobus de vallibus { unum molendinum.

Et Girardus gandulfi {

Et hospitale de Pontevico { unum molendinum

Et Benadux burli {

Et Brexaninus de Sichelis { unum molendinum.

Et Venturinus acursi cotti {

Et Cherus de sancto Gervasio { faciunt unum mo-

Et Gayto { lendinum in olio

{ de novo.

Et Iohaninus bassi et fratres unum aliud molen-

dinum faciunt de novo.

Et zilianus dom. boxadrini de pontecarali pro-
duxit infrascriptum Instrumentum coram orico nota-
rio. Inquisitione potheri comunis brixie. siti in ter-
ritorio de pontevico tenor cuius talis est.

CLIX.

VI.

1170. 4 Decembris.

Inedito (1).

(2) In Christi nomine die veneris quarto die intrante
mense decembris in castello gaydi (3) presentibus ho-
rumhominum quorum nomine subtus legitur per li-
gram quod in suis tenebant manibus consules brixie.
videlicet dominus albertus de gambara et madius de
pontecaralo et Mizacavallus confanonerius et preña-
cha et monachus de foro et albricus de capriano per
consilium quorundam militum de brixia qui cum eis
ibi erant. Et in vice comunis brixie investiverunt
per feudum honorifice adhegerium de boxadro et
per eum dominam ottam uxorem et filiam qdam gui-
donis scorpionis de pontevico nominative de toto
feudo quod predictus Guido qdam ex parte comunis
brixie in curia pontevici tenebant eo vero modo fe-
cerunt predicti consules predictam investituram in

(1) L'Odorici, nelle *Storie Bresciane*, t. V, p. 19, ne ha pubblicato un
brano con delle varianti nei nomi, per cui è a ritenersi come inedito.

(2) È questo il terzo documento del nostro Codice, che si riferisce
al periodo Consolare in Brescia.

(3) Del castello e della terra di Ghedi (Gaydi), l'abate Baldassaro
Zamboni, nella *Relazione del solenne Ingresso del Rev. Arciprete e
V. F. D. Giuseppe Tedoldi fatto in Ghedi il dì 13 maggio 1770*
(stamp. in Brescia per Rizzardi, in 4°), a pag. x nelle dieci note,
raccolse tutte le possibili notizie storiche per dimostrare la sua
antichità e l'importanza di quel castello, ma tra i molti documenti
da lui citati non ricorda la presente investitura.

predicto adhegerio et uxore sua quod ipsi et eorum heredes masculi et femine perpetualiter honorifice debent habere et tenere predictum feudum ex parte comunis brixie in quocumque loco sit in predicta curia sive in sedimine sive in clausuris. aut in agris vel in nemoribus vel etiam in pratis et in omnibus locis ubicumque inveniantur de predicto feudo esse sine contradictione predicti comunis et suprascriptorum consulum et eorum successorum. Actum est hoc anno ab Incarnatione dom. nostri iesu chripsti. Millesimo C. lxx. Indict. . . Ibi fuere Arlotti de pallazo. Albertus filius Alberti de lavello-lungo. poccapalia de occanonis. Milo de Griffio. Salarolus de unsado. prandolinus filius qdam prandonis habiatici. rogati testes.

Ego Albertus notarius interfui e hoc breve Rogatus Scripsi.

Item dixit confessus et protestatus fuit prescriptus quod omnes terras quas ipse et daniel qdam dom. adhegerii de pontecarali tenebant in terra et territorio de pontevico ipsi tenebant in feudum a comuni brixie aut dom. episcopo brixiensis. sicut a suis antecessoribus intellectis.

CLIX.

VII.

*Fictum de sediminibus castri pontevici
pertinentibus comuni brixie.*

(Inedito).

Et Dom. Gracius
Et filie qdam dom. Vgezonis
Et Heredes Girardi de setimez
Et Girolminus dothonis zucadossi
de stro-
zafolii
vii. tab.
et iii. pedes et med. pro domo et sedimine que fuit zanebelli et bomartini de setimez. cui coheret. A sero et a meridie via. A monte Albertus sorozolus et iohannes osbergerius.

Et Dom. Albertus sorozolus
Et Johannes osbergerius
ii. imper. et mez. } ii. tab. et vii pedes
et iii. unzie que fuit qdm. dom. gracii de mayfredonibus A mane brixianus qdm. dom. gracii. A sero via. A monte predictus brexanus. A merid. heredes girardi de setimez et giraldus zucadossi.

Et brexanus filius domini gracii mayfredonum v. mezanos ⁽¹⁾. pro ii. tabul. et. vii. pedes et iii. unzie. terre que fuit qdm. patris sui. A mane ipse idem. A sero via. A monte heredes quondam girardi de orlandis. A meridie dom. albertus sorozolus et iohannes osbergerius.

Et Item idem brexanus
Et Gutfredinus eius nepos
iii. imper. et vi.
methian. pro iii. tabul. et iii. pedes unius sediminis quod est iuxta predictum. A mane heredes qdam brunzii de rusticis. A sero omnes suprascripti. A merid. via. A monte albertus dom. morandi de rusticis et heredes qdam girardi de orlandis.

(1) *Methianus* e *Mezanus* è la medesima moneta, cioè la frazione della lira imperiale bresciana.

Et dom. Orlandus de orlandis
Et filii qdm dom. Orlandi de orlandis
vi. imper. et
mez. pro vi. tab. et v. pedes. A monte et a sero via. A mane dominus albertus de rusticis. A meridie brexanus qdm. dom. gracii de mayfredonibus.

Et Albertus dom. Morandi de rusticis. iii. imper. et i. methianum. pro iii. tabul. et iii. pedes. A mane Rusteghinus qdam constantii. A monte via. A sero dom. orlandus et heredes qdm dom. girardi de orlandis. A merid. brexanus qdam dom. gracii de mayfredonibus et gulfredinus eius nepos. filius dom. brunzii et gracijs de comella.

Et Rusteghinus qdam dom. constantii iii. imper. et i. methianum. pro iii. tabul. et iii. pedes. A mane iacobus dom. algisii. A monte via. A sero albertus morandi. A merid. frogerius de rusticis et heredes lafranci de rusticis et gracijs de comella.

Et Iacobus algisii. iii. mezanos. pro i. tabula. et dimid. de sedimine zanni contis. A mane albertinus grue. A sero Guilmus schenonus. A monte via. A meridie albertinus grue et gracijs Cunonus.

Et guilmus schenonus pro uxore sua que fuit uxor qdm. Guelmi grue. iii. imper. et dimid. et i. methianum. pro iii. tabul. et viii. pedes. A mane et A monte via. A sero iacobus algisii. A meridie Albertinus grue et Albertanus raynerii.

Et Albertinus grue
Et Albertinus qdam dumperbelasii
ii. imper. et
pro ii. tabulas. A mane via. A sero. et A monte Guilmus Schenonus pro uxore. A meridie gracijs cunonus.

Et Gracijs cunonus iii. imper. et dimid. pro iii. tabul. et vii. pedes et iii. unzie. A meridie et a mane via. A monte albertinus Grua. A sero Albertanus raynerii.

Et Albertanus raynerii
Et Ventura de cathegnano
iii. imper. et i. methian. pro iii. tab. et iii. pedes. A mane Gracijs cunonus. A sero Ventura de cathegnano. thomas de rusticis. A meridie via. A monte Guilmus schenonus et iacobus algisii.

Et thomas rustici
Et frogerius rustici
v. mezanos. pro ii. tab. et
mez. A mane Ventura de cathegnano. A meridie via. A sero cabriel rustici. A monte Rusteghinus de rusticis.

Et cabriel de rusticis. v. mezanos. pro ii. tabulas. et mez. minus i. ped. A mane thomas et frogerius. A meridie via. A monte rusteghinus de rusticis. A sero gracijs de comella.

Et Gracijs de comella. v. mezanos. pro ii. tabulas. et mez. minus i. pedem. A mane cabriel. A monte Rusteghinus de rusticis. et albertus morandi. A sero heredes brunzii de rusticis. A merid. via.

Et heredes brunzii de rusticis. v. mezanos. pro ii. tabul. et mez. A mane gracijs de comella. A sero brexanus de mayfredonibus. A monte Albertus morandi. A meridie via.

Et Petrus de virola iii. imper. et mediam. pro iii. tabulas. et i. pedem. cum parte illius qui fuit lafranci de gambara. A mane carrucius de astalengo. A monte et A sero via. A meridie filia quondam dom. taxoni.

Et carucius de astalengo iii. imper. et mediam.

pro III. tabulas. et v. pedes. A mane filia dom. taxoni. A monte via. A sero petrus de virola. A merid. filia dom. taxoni.

Et domna Gisle filia quondam dom. taxoni. II. imper. pro II. tab. A mane ipsa eadem. A monte carucius et petrus de virola. A sero via et clavega. A meridie Albertinus oddonis cose.

Et Albertinus oddonis cose II. imper. pro II. tabul. terre. A mane et A monte predicta domna Gisle. A sero via et clavega. A merid. terrallium.

Et Item domna gisle filia qdam dom. taxoni. XXI. imper. et mediam. pro XXI. tab. et III. pedes. Anderlinus ministralis et girardinus balle. A monte via. A merid. terrallium. A sero carucius de astalengo et albertinus oddonis cose.

Et anderlinus ministralis. III. mezanos. pro I. tabula. et mez. A mane girardinus balle. A merid. domna gisle. A monte via. A sero domna gisle.

Et girardus balle. III. imper. A mane Richelda bone ferarie. A monte via. A sero anderlinus. A monte terrallium.

Et Richelda bone ferarie. III. imper. pro III. tabul. A mane Ventura bregunzii. A sero girardus balla. A meridie via. A monte terrallium.

Et Ventura breguntii. III. imper. pro III. tab. A mane Valentinus de ello. A meridie terrallium. A sero Richelda bone ferrarie. A monte via.

Et Valentinus de ello VI. imper. pro VI. tabul. A mane aldricus et petercinus de olricis. A sero Ventura breguntii. A monte via.

Et Aldricus } de olricis VII. imper. et I. methia-
et Petercinus } num. pro VI. tabulas. et II. pedes.
A monte iacobinus merca. A sero Valentinus de ello.
A monte via. A meridie terrallium.

Et Jacobinus mercati. II. imper. pro II. tabulas. minus II. pedes. A mane montinus bellotti. A sero aldricus et petercinus de olricis. A monte via. A meridie terrallium.

Et Montinus bellotti. II. imper. pro II. tab. et I. ped. A mane et a sero iacominus mercati. A meridie terrallium. A monte via.

Et Iacominus mercati. III. mezanos. pro I. tabula. et III. pedes. A mane terrallium. A monte via. A sero montinus bellotti. A meridie terrallium et montinus.

Et Jacobus algisii. II. imper. et mezan. et I. methianum. pro III. tabulas. et VIII. pedes. A sero via. et A meridie. A monte iohannes Algisii.

Et dom. iohannes algisius. XXVIII. imper. et mezan. pro XXXVIII. tabulas. et mezan. A merid. iacobus algisii et via et iacobus rasperi. A sero iacobus algisii et via. et iacobus rasperi et danesinus et heredes lafranci vilani. A mane iacobus algisii.

Et Jacobus rasperi v. mezanos. pro II. tabulas. et mez. A mane. et A meridie dom. iohannes Algisi. A sero via. A monte danesius Artemanni.

Et danesius artemanni II. imper. pro II. tabulas. minus III. pedes. A mane iohannes algisii. A sero via. A monte Gisle et heredes pagani vilani. A meridie iacobus rasperi.

Et Gisle et heredes pagani vilani III. mezanos. pro I. tab. et III. pedes. et mez. A mane dom. iohannes algisii. A sero via. A monte heredes qdm lafranci vilani. A meridie Gisle et heredes qdam pagani vilani.

Et heredes quondam lafranci vilani III. mezanos. pro I. tabula. et III. pedes. et mez. A mane dom. iohannes algisii. A sero via. A monte flora uxor qdam alberti vilani. A meridie heredes qdam pagani vilani.

Et Flora uxor qdam alberti vilani III. mezanos. pro I. tabula. et III. pedes. et mez. A mane dom. iohannes Algisii. A sero via. et A monte via. A meridie heredes qdm lafranci Vilani.

Et Jacobus algisii. XXVII. imper. pro XXVII. tab. minus III. pedes. A mane via. et lafrancus Amelfredi et ombonus de alfianello. A monte lafrancus amelfredi et via. A sero dominus iohannes algisii. A meridie via et ombonus de alfianello.

Et Lafrancus amelfredi II. imper. et I. methianum. pro II. tabulas. et III. pedes. A mane et A monte vie. A sero et A meridie iacobus algisii.

Et ombonus de alfianello III. imper. et minus I. methianum pro III. tabulas minus III. pedes. A mane et A merid. via. A sero. et A monte iacobus algisii.

Et girolldinus Riboldi. XX. imperial. et I. methianum. pro XV. tabul. et II. pedes. A monte. et A sero via. A mane dom. mayfredus de alberticulis et iohannes pontolius et iacominus de faltosa. A meridie via et iacominus de faltosa et benadux de burlo.

Et Iacominus habiaticus qdam iostachii de faltosa III. imper. et meth. pro I. tabul. et mez. A mane filius burli. et nepos. A sero girardinus riboldi. A monte idem girardinus. A meridie via.

Et benadux burli et nepos. III. imper. et I. methian. pro III. tab. et III. pedes. A mane mayfredus de alberticulis et iohannes pontolius. A meridie via. A monte predictus. A sero iacominus de faltosa.

Et mayfredus de alberticulis } XVIII. imper. et
Et iohannes pontolius } mez. et pro XVIII.
tabulas. et mez. A mane heredes qdm girardi de orlandis. Et bernardus pulsi. A sero girolldinus riboldi et benadux burli et nepos. A monte via. A meridie via et bernardus pulsi.

Et bernardus pulsi v. mezanos. pro II. tab. et mez. A mane girolldus de orlandis. A sero. et A monte mayfredus de alberticulis et iohannes pontolius. A meridie via.

Et girolldus de orlandis. III. imper. et mez. et I. methianum pro III. tab. et VIII. pedes. A mane et A monte via. A sero bernardus pulsi. A monte bologninus de orlandis.

Et bologninus et appollonius eius frater VI. imper. pro VI. tabulas. A monte. et A mane via. A meridie girolldinus de orlandis. A sero mayfredus de alberticulis. et iohannes de pontolio.

Et Frater iohaninus } II. imper. minus I. methia-
Et Martinus iunii } num. pro II. tabulas minus
III. pedes. A monte et A sero via. A meridie via. Guilmus et bonzoanus Schenonus. A mane oricus baraccus.

Et Guilmus } de schenonibus II. imper. mi-
 Et Bonzoannus } nus I. methianum pro II. tab.
 minus III. pedes. A mane oricus baraceus. A monte.
 fratres iohanninus et martinus junii. A meridie bo-
 nacursus de gualpertis.

Et oricus baraceus III. imper. et mez. pro III.
 tabulas. et III. pedes. A monte via. A sero fratres
 iohanninus et martinus junii ac Guilmus et bon-
 zoannus schenoni. A merid. zannus presbiter et iaco-
 macius de gualpertis. A mane orlandus de orlandis.

Et Orlandus de orlandis III. imper. minus I. me-
 thianum. pro III. tab. minus III. pedes A mane.
 terrallium. A sero oricus baraceus. A meridie zannus
 presbiter. A monte via.

Et zannus presbiter V. imper. pro V. A mane ter-
 rallium A sero iacomacius et fratres de gualpertis.
 A merid. via. A monte oricus baraceus.

Et Jacomacius II. imper. et mez. pro II. tab. et
 mez. A mane zannus presbiter. A sero Albertus de
 gualpertis. et bonacursus et graciolus qdam lafranci
 de gualpertis. A merid. via. A monte guilmus et
 bonzoannus schenoni.

Et Albertus de gualpertis I. imper. } A mane ja-
 pro x. pedes } comacius

Et Bonacursus et graciolus de gual- } A sero et
 pertis I. imper. pro x. pedes } A meridie
 via. A monte predicti schenoni.

Et Bologninus qdam girardi de orlandis. VIII.
 imper. et I. methian. pro VIII. tab. et III. pedes. A
 monte et A sero et A merid. via. A mane girol-
 dinus eius frater.

Et girolldinus qdam girardi orlandi. XII. imper.
 et mez. pro XII. tab. et mez. A mane Appollonius
 et eius frater. A sero bologninus eius frater. A
 monte via. A meridie via.

Et Appollonius qdam girardi orlandi. XVI. imper.
 et mez. pro XVI. tab. A mane terrallium. A sero
 girolldinus eius frater. A monte via. A merid. via.

Et Orlandinus filius qdam goffetti de patrengo.
 II. imper. minus I. methianum pro II. tab. minus
 II. pedes. A mane et A merid. via. A sero orlandus
 de orlandis. A monte zambellonus et Guifredus de
 caris.

Et orlandus de orlandis. VII. imper. et mez. pro
 VII. tab. et III. pedes. A mane orlandinus filius
 qdam algisii goffetti. A sero Arnolfinus. A merid.
 via. A monte guifredus et zambellonus de caris et
 filii qdam oprandi junii.

Et Arnolfinus sartor II. imper. minus I. methian.
 pro XXV. pedes. A mane orlandus de orlandis. A
 sero iohannes Ruini. A monte filii qdam oprandi
 junii. A merid. via.

Et Johannes Ruini III. imper. et mez. pro III.
 tab. et V. pedes. A mane arnolfinus sartor. A meridie
 via. A sero zannus dumperzanni. A monte ugo et
 bellus et zannus et mancinus.

Et zannus dumperzanni III. imper. et I. methian.
 pro III. tabulas. et III. pedes. A mane iohannes ruini.
 A merid. via. A sero lanfrancus pethoni. A monte
 Andrea setimez.

Et Lafrancus pethoni. II. imper. pro II. tabulas.
 A mane zannus dumperzanni. A sero via. A meridie
 via. A monte andreas setimez.

Et Andreas setimez. V. imper. et I. methianum.
 pro V. tabul. et VIII. pedes. A mane Ugo et zannus
 et bellus qui dicitur macini. A sero et A monte via.
 A merid. Lafrancus pethoni et zannus dumperzanni.

Et Ugo filii quondam maze } VIII. imper. et mez.
 Et bellus } et I. meth. pro VIII.
 Et Zannus } tab. et VIII. pedes.

Et filii qdam oprandi junii } A mane et A monte
 via. A sero Andreas de setimez. A merid. orlandus
 de orlandis iohannes Ruini. Arnolfinus sartor et
 zannus dumperzanni.

Et Guifredus et zambellonus de caris. VIII. imper.
 pro VIII. tab. A monte. et A mane via. A sero filii
 quondam oprandi junii. A merid. dom. orlandus de
 orlandis et orlandinus filius qdam algisii goffetti.

Et Gisle uxor girardi ogerii V. mezanos. pro II.
 tabul. et mez. A mane et a monte via. a sero jaco-
 minus qdam lafranci montanorum. A meridie lafran-
 cus barcha.

Et Jacominus filius lafranci montanorum V. me-
 zanos. pro II. tabulas et mez. A mane Gisle uxor
 girardi ogerii. A meridie lafrancus barcha. A sero
 ventura rebuffi. A monte via.

Et Ventura rebuffi } III. imper. et mez.

Et maynardinus frassorum } pro tab. III. et mez.
 A mane lafrancinus qdam lafranci montanorum. A
 sero giselbertus qdam bonfati de vitthosa. A mane
 via. A merid. lafrancus barcha. et Richelda uxor
 iacobi sartoris et iacominus fusta.

Et giselbertus III. mezanos. pro I. tab. et mez. cui
 nunc coheret. A mane ventura rebuffi et morandus
 frassorum. A sero zagenus botti. A monte via. A
 merid. filii qdam zanni gaiuti. et benegnus agnetis.

Et zagenus botti III. methianos. pro VIII. pedes.
 A mane giselbertus. A sero zoanellus de paratico.
 A monte via. A meridie benegnus agnetis.

Et Zoanellus de paratico. III. methianos. pro VIII.
 pedes. A mane zagenus botti. A sero marchesius
 ramusii. A monte via. A merid. brexanus retholdi.

Et Marchesius de ramosiis. III. methian. pro VIII.
 pedes. A mane zoanellus predictus. A monte via.
 A merid. dom. brexanus retholdi. A sero zannus
 manenti.

Et Zannus manenti. II. imper. et I. methianum.
 pro II. tabulas. et II. pedes. A mane marchesius de
 ramosiis. A sero zoanellus de paratico. A monte
 via. A meridie brexanus retholdi.

Et heredes belori. I. imper. pro I. tab. A mane
 zannus manenti. A sero zoanellus de paratico. A
 monte via. A meridie brexanus retholdi.

Et Zoanellus de paratico I. imper. et I. methian.
 pro I. tabula. et II. pedes. A mane heredes bellori.
 sero zannus arsus. A monte via. A merid. antonius
 gaiutus.

Et zannus arsus II. imper. pro II. tabul. A mane
 zoanellus de paratico. A sero via. A meridie petrus
 tignosus.

Et petrus tignosus II. imper. pro II. tabul. A mane zoanellus de paratico. A sero via. A monte zoannus arsus. A merid. Obizinus Riche.

Et Obizinus Riche { III. imper. pro tribus tabu-
Et Zannus { lis. A mane zoanellus de
Et lafranchinus { paratico. A sero via. A monte
tignosus. A merid. morandus venture de quinzanello.

Et Morandus { v. mezan. pro dua-
Et Heredes iohannis Ventura { bus tabulis et di-
Et Perversus de taiacanis { mid. qdam zanni
gaiuti. A sero via. A monte obizinus zannus et la-
francinus Vghe. A meridie filii qdam girardi orlandi.

Et filius qdam girardi orlandi II. imper. pro II. tabulis et I. pedem. A mane filii qdam zanni gaiuti. A meridie et A sero via. A monte morandus et heredes iohannis venture et perversus de taiacanis.

Et filius qdam zanni gaiuti III. imper. et dimid. pro III. tabulis et III. pedes. A mane brexanus retholdi. A sero filii qdam girardi gaiuti. A meridie via. A monte zoanellus de paratico.

Et brexanus retholdi. v. imper. et dimid. pro v. tabulis. et VIII. pedes. A mane benegnus agnetis. A sero filii qdam zanni gaiuti. A meridie via. A monte heredes belori et zannus manenti et marchesius ramusii.

Et benegnus agnetis. I. imper. pro I. tabula. A mane heres zanni gaiuti. A sero brexanus retholdi. A meridie via. A monte giselbertus.

Et heredes zanni gaiuti. v. mezanos. pro II. tabulis et III. pedes. A mane jacobinus Fusca. A sero benegnus agnetis. A monte giselbertus. A meridie via.

Et Jacobinus fusche { III. mezan.
Et Richelda qdam iacobi sartoris { pro I. tab. et
med. A mane lafrancus barcha. A sero heredes
qdam zanni gaiuti. A meridie via. A monte May-
nardus predictus.

Et lafrancus barcha. VII. imper. pro VII. tabul. A mane et A meridie via. A sero Jacobinus fusche et Richelda quam iacobi sartoris. A monte girardus ogerii. et Jacominus montanorum et ventura rebuffi.

Et daniel de ariprandis III. mezanos. pro I. tab. et III. pedes. A mane via. A monte terrallium. A meridie via. A sero idem daniel.

Et Jacob oliverii III. imper. et mez. pro III. tabul. et med. A mane lioninus de nuvolinis. A sero via. A monte terrallium. A meridie via. salvo iure comune in I. tabul. quam usurpavit de terrallio.

Et lioninus de nuvolinis III. imper. et mez. pro III. tab. et mez. A mane albertus culmus. A sero iacobus oliverii. A monte terrallium. A merid. via. salvo iure comuni in I. tabul. quam usurpavit de terrallio.

Et Albertus culmus II. imper. et I. methian. pro II. tab. et III. ped. A mane filii qdam zaneboni caure. A sero lioninus de nuvolinis. A monte terrallium. A meridie via.

Et filii qdam zaneboni caure II. imper. et I. meth. pro II. tabulis et III. ped. A monte Lafrancus codasinus. A sero Albertus culmus. A monte terrallium. A meridie via.

Et Lafrancus codasinus III. imper. et mez. pro III. tab. et mez. A mane zagenus boti. A sero filii qdam zaneboni caure. A monte terrallium. A meridie via. salvo iure comuni in mez. tabulam quam usurpavit de terrallio.

Et zagonus botti III. imper. pro III. tabulis. A mane ymelda alberti simonis. A sero lafrancus codasinus. A monte terrallium. A meridie via. Salvo iure comuni in mez. tabulam quam usurpavit de terrallio.

Et ymelda simonis III. imper. minus I. methianum pro tribus tabulis minus tres pedes. A mane iacobus algisii et dominus albertus de turbiado. A monte terrallium. A sero zagenus botti. salvo iure in mediam tabulam quam usurpavit de terrallio.

Et iacobus algisii et albertus de turbiado. III. imper. et mez. pro III. tab. et III. ped. A mane benaia de strozafoliis. A sero ymelda simonis. A monte terrallium. A merid. via salvo iure comuni in VIII. pedibus.

Et benaia III. imper. et mez. pro III. tabulis et III. pedibus. A mane andreas de setimez. A sero albertus de turbiado et iacobus algisii. A monte terrallium. A merid. via salvo iure comunem in novem pedibus.

Et andreas de setimezo VII. imper. et I. methian. pro VII. tabul. et III. ped. A mane iohaninus bassi et fratres. A sero benaia pro uxore. A monte terrallium. A meridie via. salvo iure comuni in unam tabulam quam usurpavit de terrallio.

Et Iohaninus { bassi III. imper. et mez. et I. me-
Et brexaninus { thian. pro III. tabul. et VIII.
Et bonominus { ped. A monte orlandus de or-
landis. A sero Andrea de setimezo. A monte ter-
rallium. A meridie via. salvo iure in mediam tabulam
quam usurpavit.

Et orlandus de orlandis xxv. imper. et mez. pro xxv. tab. et media. A mane iacominus dom. rapini. A sero predicti bassi. A monte terrallium. A merid. via.

Et Jacominus dom. rapini. xxIII. imper. pro xxIII. tabul. A mane. et A monte terrallium. A sero orlandus de orlandis. A merid. via.

Et bonomus gaiutus { II. imper. pro II. tab. A
Et iacobus gavitus { mane via et A merid. A
sero ipsi idem. A monte terrallium et porta montis.

Et filii quondam Oldi de bragida. VI. imper. pro VI. tab. A mane et A merid. via. A monte dom. gracios de strozafoliis. A sero terrallium.

Et Girardus filius roveioni frassorum. II. imper. pro II. tabulis. A mane via. et A merid. via. A sero terrallium. A monte girardus acerbi et girardus somelli. A merid. novellus frassorum.

Et Novellus frassorum. xv. imper. pro xv. tab. A mane via. A sero terrallium. A monte girardus roveionus. A merid. petrus ariprandi.

Et Petrus ariprandi. xvIII. imper. minus I. methian. pro xvIII. tab. minus III. pedes. A mane via. A sero terrallium. A monte novellus frassorum. A merid. habiatici qdam dom. Inverardi.

Et xvi. imper. pro xvi. tab. que sunt comunis brixie ubi est cortivum comunis. A mane via. A sero plebs. Item A monte et heredes qdam venture del setimez et jnna filia anselmi doneguie. et heredes qdam curtesii de leno. A meridie terrallium. Item ii. imper. et mez. pro ii. tabulis. et iii. pedes versus terrallium. ubi est casaturris comunis.

Et confratres hospitalis de pontevico
Et Ricarda de taiacanis
Et Petrus ottabelle
tenent illam petiam terre de qua dicitur in registro. Et Veridus de gualpertis tenet medium plodium de qua reddit medium pro medietate. et pro alia medietate tercium. et coheret illi antiquitus. A mane filiorum taiacani. A meridie frassorum. A sero hospitale. et nunc sunt ille coherentie. in contrata ubi dicitur in grognotorto. et repertum est ubi plus terre circumstantiam esse quam sunt in registro in sortibus de taiacanis et est nunc. A monte filii iohannis gaiuti.

CLIX.

VIII.

*Ficta burgi superioris scilicet A monte parte.
Et debent solvere ii. imper. pro qualibet tabula.*
Inedito.

Et filii qdam Zanni de pergamo. xv. imper. pro vii. tabul. et iii. pedibus. A mane girardus sagre. A sero via et A meridie. A monte via fossatum.

Et Girardus sagre muscardi. vi. imper. pro iii. tabul. A mane frater iohaninus humiliatus et humiliati. A monte via et fossatum. A meridie. via. A sero filii qdm Zanni de pergamo.

Et frater iohaninus et humiliati. vi. imper. pro iii. tabul. A mane Andreas barberius. A sero girardus sagre. A monte via et fossatum. A meridie via.

Et Andreas barberius vi. imper. pro iii. tabul. A mane filii qdm girardi et orlandus de orlandis. A sero frater iohaninus et humiliati. A monte via et fossatum. A meridie via.

Et dominus orlandus et filii qdm dom. girardi de orlandis. vi. imper. pro iii. tabul. A mane rubeus marchionis. A sero Andreas barberius. A monte via fossatum. A meridie via.

Et Rubeus marchionis xiii. imper. pro vi. tabul. et iii. pedibus. A mane montinus. A sero dom. orlandus et filii qdam dom. girardi de orlandis. A monte via et fossatum. A meridie strata.

Et dom. gracijs de strozafoliis
Et Montinus bellotti
vii. imper. pro iii. tab. et iii. pedibus.
A mane benvenuta filia qdam richi ferarii. A sero Rubeus marchionis. A monte via et fossatum. A mane strata.

Et benvenuta quondam Richi ferarii vii. imper. pro iii. tabul. et iii. pedibus. A mane heredes perle. A sero montinus bellotti. A monte via et fossatum. A meridie strata.

Et heredes perle. xviii. imper. pro viii. tabul. minus ii. ped. A monte ottebonus et Albertinus

coqui. A merid. strata. A monte via et fossatum. A sero benvenuta qdam richi ferarii.

Et ottebonus coquus. xv. imp. pro vii. tabul. et media. A mane albertinus coquus. A sero via. et heredes perle. A monte fossatum. A meridie strata.

Et Albertinus coquus. xxvi. imper. pro xii. tabul. A mane petrus ferarius. A sero ottebonus. A monte fossatum. A meridie strata.

Et Petrus qdam pacis Ferarii. xiii. imper. pro vi. tabul. et media. A mane zannus de baxano. A sero Albertinus coquus. A monte fossatum. A meridie strata.

Et Zannus de baxano. xii. imper. pro vi. tab. A mane bologninus qdam dom. girardi de orlandis. A sero petrus qdam pacis ferarii. A monte fossatum. A meridie strata.

Et bologninus qdam dom. girardi de orlandis xii. imper. pro vi. tabul. minus ii. pedibus. A mane pax de coxis. A sero Zannus de baxano. A monte fossatum. A meridie strata.

Et Pax de coxis pro ii. tabul. et i. pedem. et iii. unzie. xiii. imper. omnes isti tres in simul.

Et Zannus gavitus pro ii. tab. et ii. pedibus. et iii. unzie. A mane benadux burli sive uxoris

Et Jacobus gavitus pro ii. tabul. et i. pedem. et iii. unzie. eius heredis qdam anselmi doneguie. A sero bologninus qdam dom. Girardi de orlandis. A monte fossatum. A meridie strata.

Et benadux burli sive imia eius uxor heredis et filia qdam alselmi doneguie. xxvi. imper. pro xxv. tabul. et iii. pedibus. A mane terrallium. A sero pax de coxis et Zannus et jacobus gavitus. A monte fossatum. A meridie strata.

CLIX.

IX.

Ficta burgi inferioris.

Inedito.

Ficta burgi inferioris. A sero et A merid. parte pertinentia comuni brixie. Et solvere iii. mper. pro qualibet tabula. qua sunt super stratam usque ad aliud signum.

Et Girolldinus qdam dothonis zucadossi. xiiii. imper. pro vii. tab. que sunt super stratam. A mane et A monte via. A sero graciolus et faccus mayfredonum. A merid. niger oldeprandi et est heredes qdam dom. gracii mayfredonum.

Et Graciolus
Et Faccus
mayfredonum. xiiii. imper. pro vii. tabul. qua sunt super stratam. A mane girolldinus zucadossi. A monte strata. A sero dom. iohannes et jacobus de algisiis. A meridie niger oldeprandi.

Et Dom. iohannes
Et Jacobus
de algisiis xii. imper. pro vi tab. qua sunt super stratam. A mane graciolus et faccus mayfredonum. A sero et A monte via. A meridie jacominus et simonus qdam cathene.

Et Jacominus qdam nicholay
Et Simonus qdam cathene
de cathenis xiii. imper. pro xxi.

tabul. et i. ped. et mez. qua est super mercato. A mane graciolus et faccus mayfredonum. A sero via. A monte dom. iohannes et Jacobus de algisiis. A merid. niger oldeprandi.

Et Niger oldeprandi. viii. imper. pro viii. tabul. et i. pedem. A mane via. A monte iacominus et sunonus de cathenis. A meridie petrallus.

Et Petrallus qdm andree barberii. iiii. imper. et mez. pro iiii. tabul. et mez. A monte niger oldeprandi. A sero via. A meridie ventura bregunzii. A mane venturinus de mulzano.

Et Ventura breguncii. x. imper. et mez. pro x. tabul. et mez. A mane bernardus pulsi. A sero via. A monte petrallus. A meridie iacobus buddus.

Et Jacobus buddus. xiii. imper. et mez. pro. xiii. tabul. et mez. A mane crema de pergano et filii eius. A sero et A meridie via. A monte Ventura bregunzii.

Et crema et lafranchinus eius filius. viii. imp. pro viii. tabul. A mane et A meridie via. A monte bernardus pulsi. A sero iacobus buddus.

Et bernardus pulsi. vii. imper. et med. pro vii. tabul. et med. et vii. pedibus. A mane via et Venturinus de mulzano. A sero ventura bregunzii. A meridie iacobus buddus et lafranchinus creme. A monte Venturinus de mulzano et petrallus.

Et Venturinus de mulzano. iiii. imper. et med. pro iiii. tabul. et med. A mane via. A sero bernardus et petrallus. A monte niger oldeprandi. A meridie Bernardus pulsi.

Et Item comune brixie habet terra ubi fit mercatum et est xxxii. tabul. et viii. pedibus. A mane. et A monte. et A sero via. A merid. Johannes algisius. et Albertus boldeferrus et marsilius de sancto gervasio. et gioldus de orlandis et est totum dugale quod est a meridie comunis brixie.

Item vii. tabul. et mez. A mane et A monte via. A sero terrallium burgi. A meridie donna Gisla qdam dom. taxoni.

Et dom. iohannes algisii. xii. imper. pro vi. tabul. quia sunt super mercatum. A mane Albertinus beccagnus. A monte comune brixie. A sero via. A meridie paxinus et girardus boylli.

Et Albertinus beccagnus. vii. imper. pro iiii. tabul. et mez. quia sunt super mercatum. A mane iacominus rapini. A sero dom. iohannes algisii. A meridie paxinus et girardus boyllus. A monte dugale comunis brixie.

Et Jacobinus Rapini. xiiii. imper. pro vii. tabul. quia est super mercatum. A mane gioldinus de orlandis. A sero Albertinus beccagnus. A monte dugale comunis brixie. A meridie pax et girardus boylli.

Et gioldinus de orlandis vi. imper. pro iii. tabul. quia est super mercatum. A mane iohaninus de sancto gervasio. A sero iacobinus rapini. A monte dugale comunis brixie. A meridie pax et girardus boylli.

Et Johaninus de sancto gervasio. x. imper. et med. pro v. tabul. et iii. pedibus. quia sunt super mercatum. A mane filii qdm dom. girardi de orlandis.

A meridie pax girardus boylli. A monte dugale comunis brixie. A sero gioldinus de orlandis.

Et filii qdam dom. girardi de orlandis xxiiii. imper. et med. pro xii. tabul. et iii. pedibus. A monte iohaninus de sancto iervasio. A mane via et uxor qdm andree tanse. A monte dugale comunis brixie. A meridie uxor qdm andree tanse et pax et girardus boylli.

Et belvisus uxor qdam andree tanse. xv. imper. pro xii. tabul. et dimidie. A mane via. A sero et A monte filii qdm dom. girardi de orlandis. A meridie pax. et girardus boylli.

Et Paxinus } fratres filii qdam girardi frassa-

Et Girardus } boylli xlii. imper. pro xlii. tabul. A mane a sero. et a merid. via. A monte uxor qdm Andrea tanse et filii qdm dom. girardi de orlandis. iohaninus de sancto gervasio. iacobinus rapini. Albertinus beccagnus et iohannes qdm dom. algisii.

Et Orlandus de orlandis. xvi. imper. et dimid. et i. methianum. pro xvi. tabul. et viii. pedibus. A mane et a monte via. A sero Ventura bergunzii et novellus frassorum. A meridie novellus et maynardinus et delaydus ariprandi et rebuffus roveioni.

Et Ventura berguntii vi. imper. pro vi. tabul. A mane orlandus de orlandi. A monte via. A sero via. A meridie novellus et heredes boni.

Et Novellus } pro medietate quondam
Et heredes boni } dom. iohannis frasse. xlii.
Et Giducius } imper. pro xlii. tabul. A
Et Zannus eius frater } mane via. A monte or-
Et maynardinus } landus de orlandis et Ven-
Et delaydus ariprandi } tura berguntij. A sero via.
pro uxore filii. } A merid. magister petrus
de virola. et petrus reytonus. iacobus peterbelli et
bonaspectus.

Et magister petrus de virola vii. imper. pro vii. tabul. A mane et A meridie via. A monte maynardus frassi et zannus delaydi de vithosa a sero peterbellus de villa.

Et Peterbellus de villa iiii. imper. et i. methianus. pro iiii. tabul. et ii. pedibus. A mane magister petrus de virola. A merid. via. A monte girardus et Zannus de frassis. A sero bonaspectus.

Et Bonaspectus. viii. imper. et i. methianus. pro viii. tabul. et ii. pedibus. A mane iacobus peterbelli. A sero et A meridie. via. A monte novellus et heredes boni de frassis.

Et bologninus orlandorum. xi. imper. et iii. methianos. pro xi. tabul. et viii. pedibus. A mane iacobus rasperius. A sero et A monte via. A merid. ardellinus. ministralis.

Et Ardellinus ministralis. vii. imper. minus. i. methianum. pro tab. vii. minus iii. pedibus. A mane iacobus oliverij et nodrita qdam girardi veroni. A sero via. A monte girardinus orlandorum. A meridie iacobus algisii.

Et iacobus dom. algisii viii. imper. et dimid. pro ix. tabul. et dimid. A mane nodrita qdam girardi veroni. A sero via. A monte Anderlinus. A meridie orlandus de orlandis.

Et orlandus de orlandis XXI. imper. et I. methianum pro XXI. tabul. et II. ped. A mane via. A monte nodrita qdam girardi veroni. et jacobus algisij. A sero via. et A meridie gandulfus nebla et andreas setimez.

Et gandulfus nebla XII. imper. et med. pro XII. tabul. et dimid. A mane via. A sero Andreas setimez. A monte orlandus de orlandis. A sero via. A meridie terrallium burgi.

Et Andreas setimez. imper. pro X. tabul. A mane gandulfus nebla. A monte orlandus de orlandis. A sero via. A meridie terrallium burgi.

Et nodrida qdam girardi veroni. XIII. imper. pro XIII. tabul. A mane via. A sero jacobus Algisii et ardelinus ministralis. A monte jacobus oliverii. A merid. orlandus de orlandis.

Et jacobus oliverii. V. imper. et dimid. pro V. tabul. et V. pedibus. A mane via. A meridie. nodrida. A sero Anderlinus. A monte Zannus arsus.

Et Zannus arsus V. imper. et dimid. pro V. tabul. et V. pedibus. A monte via. A sero girolldinus de orlandis. A monte dom. novellus frassorum et jacobus rasperius. A mane jacobus rasperius. A merid. jacobus oliverii.

Et novellus frassorum. V. imper. et III. methianos. pro V. tabul. et VIII. pedibus. A mane et A monte via. A sero jacobus rasperius. A merid. zannus arsus.

Et jacobus rasperius. V. imper. et III. methianos. pro V. tabul. et VIII. pedibus. A mane novellus frassorum.

Et daniel ariprandi XVII. imper. pro XVII. tabul. A mane dom. episcopi. A sero Guido de rusticis et uxor girardi ogerii. A monte via. A merid. Gisla uxor girardi ogerii.

Et Guido de rusticis. VI. imper. pro VI. tabul. A mane daniel de ariprandis. A monte et A sero via. A meridie gisla uxor girardi ogerii.

Et Gisla uxor girardi ogerii VIII. imper. et dimid. pro VIII. tabul. et dimid. A mane daniel. A sero via. A monte Guido de rusticis. A meridie ipsa mulier.

Et Item Gisla predicta. XVII. imper. pro XVII. tabul. a mane benaia. et ventura bergontii. A sero via. A monte benaia et daniel ariprandi et ipsa mulier. A meridie raymundus de zegolis et girolldinus dothonis zuccadossi.

Et girolldus qdm dothonis zuccadossi. XII. imper. pro XII. tabul. A mane raymundinus de zegolis. A sero via. A monte gisla predicta. A meridie predictus raymundinus.

Et Raymundus de zegolis et fratres et filii quondam oprandis de zegolis. XII. imper. pro XII. tabul. pro I. sedimine. coheret. A mane idem fratres. A sero et A meridie idem fratres. A monte girolldinus filius qdam dothonis zuccadossi.

Et domna Gisla uxor dom. bonacursi de gambara XXVIII. imper. pro XIII. tabul. quia super mercatum. A mane via comunis. A monte terra comunis brixie. pro medietate. B sero terrallium. A meridie montinus de pergamo.

Et Heredes qdam Zanni de pergamo XXI. imper.

pro XXI. tabul. minus II. ped. A mane via. A sero terrallium. A monte donna Gisla filia qdam dom. laxoni. A monte ravanus agnelle de baxano.

Et Ravanus qdam agnelle de baxano. V. imper. et dimid. pro V. tabul. et dim. A mane via. A sero terrallium. A monte heredes qdam Zanni de pergamo. A meridie novellus frassorum.

Et Novellus frassorum. V. methianos. pro II. tabul. et dimid. A mane via. A sero terrallium. A monte ravanus agnelle de baxano. A meridie jacobinus laurentii.

Et Jacobinus laurentii V. methianos. pro II. tabul. et dimid. A mane via. A sero terrallium. A monte novellus frassorum. A meridie filia nigri oldeprandi.

Et uxor et filia nigri oldeprandi. V. imper. pro V. tabul. A mane via. A sero terrallium. A monte jacobinus laurentii. A meridie Albertinus grue.

Et Albertinus grue et Albertinus dumperbellasii. V. imper. pro V. tabul. A mane via. A sero terrallium. A monte uxor et filia qdm nigri. A meridie graciolus nigri de quibus tenet Albertinus grue III. tabul.

Et Graciolus qdm nigri V. imper. pro V. tabul. A mane via. A sero terrallium. A monte Albertinus grue. A meridie brexanus qdam gracii de mayfredonibus.

Et brexanus qdam gracii de mayfredonibus IIII. imper. pro IIII. tabul. A mane via. A sero terrallium. A monte graciolus qdam nigri. A meridie girardus cercenellus.

Et girardus cercenellus. VII. imp. et dimid. pro VII. tabul. et dimid. A mane via. A sero terrallium. A monte brexanus qdam gracii mayfredonum. A merid. ventura de cathegnano.

Et Ventura de cathegnano. III. imper. pro III. tab. A mane via. A sero terrallium. A monte girardus cercenellus. A meridie petrus tignosus.

Et Petrus tignosus V. methianos. pro II. tabul. et dimid. A mane via. A sero terrallium. A monte Ventura de cathegnano. A meridie jacobinus gaiutus.

Et jacobinus gaiutus. IIII. imper. et dim. pro IIII. tabul. et dimid. A mane via. A sero et A merid. terrallium. A monte petrus tignosus.

CLIX.

—

X.

Ficta Sediminum in castro veteri.

Inedito.

Et graciolus nigri. VI. imper. et I. methianum. pro VI. tabul. et II. ped. A mane via et fossatum castri. A sero Ripa castri veteris et olivum. A monte Jacominus fusca. A meridie lafrancus de villa.

Et Jacobinus fusca. VIII. imper. et I. methianum. pro VIII. tabul. et II. pedibus et mane via. et fossatum. A sero ripa castri veteris. A meridie girardus nigri. A meridie guido Valerus pasqualis.

Et guido valerus pasqualis IIII. imper. et I. methianum. pro IIII. tabul. et III. pedibus. A mane via et fossatum. A sero ripa castri veteris. A monte benadusius giselberti. A meridie jacobinus fusche.

Et benadusius giselberti. III. imper. pro III. tab. et I. pedem. A mane via et fossatum. A sero ripa predicta. A monte heredes qdam girardi luchi. A meridie guido Valerus.

Et heredes qdm girardi luchi. V. imper. pro V. tabul. et I. pedem. A mane via et fossatum. A sero ripa predicta. A monte rubeus bonacursi. quam tenet petroccus. A meridie benadux giselberti.

Et Rubeus bonacursi quam tenet petroccus de salvagnano VI. imper. pro VI. tabul. A mane via et fossatum. A sero ripa castri veteris. A monte valentinus. A meridie heredes girardi luchi.

Et Valentinus de ello V. imper. pro V. tabul. A mane et A monte via. et fossatum. A sero ripa castri veteris. A meridie rubeus bonacursi sive petroccus pro eo.

CLIX.

XI.

Ficta de sediminibus jacentibus ad plebem et de vitibus.

Inedito.

Ventura de cathegnano III. sold. imper. debet comuni brixie ex ficto pro sedimine et vitibus que fuerunt in registro filiorum berini et tenet pro zardina filia qdam jacobi berinij que moratur brixie et est uxor Anselmini pilizarii cui nunc coheret. A mane via. A sero heredes qdam alberti cose pro dom. episcopo. A monte hospitale quod tenet pro herede qdam girardi de orlandis. A merid. heredes qdam bellentii et est LII. tabulas.

Et bonacursus filius qdm magistri davagii III. sold. imper. pro uno sedimine quod iacet ad plebem cui nunc coheret. A mane gabriel ferarius. A sero via. A monte Gabriel ferarius. A meridie plebs de pontevico et comune brixie. pro comuni tenet iacobus barberius et pro ipsa plebe clerici et est LII. tabul. et dimid. cum lana secum tenente.

Et Jacobinus barberius III. sold. imper. debet dare comuni ex ficto pro duobus sediminibus que fuerunt unum rapini robe. et aliud de hereditibus redulfi comitis. quibus nunc coheret. A mane plebs sive clerici plebis. A sero via et plebs. A monte comune brixie quod tenet dictus bonacursus. A meridie dicta plebs et est LI. tabulas.

Et Danesius qdm artemanni III. imper. pro I. sedimine jacente ad plebem cui nunc coheret. A mane via. A sero Guelmus et bonzoanus schenoni. A meridie petrus ariprandi et est V. tabulas.

Et Guelmus } qdam schenoni XVIII. imper. et

Et bonzoanus } dimid. ex ficto pro duobus sediminibus jacentibus ad plebem que fuerunt qdam dothonis belloy et ipsorum schenonum et rubei bufagii. in registro. quibus nunc coheret. A mane via. A sero perversus de taiacanis. A monte girolldinus riboldi. A merid. danesius artemanni uni eorum et peterbusius. alteri et est XXI. tabulas.

Et Attesius filius qdam dom. oldi } debent dare de bragida } XII. imper.

Et habiatlici qdam ipsius dom. oldi } comuni ex fi-

cto pro uno sedimine jacente ad plebem que fuit in registro. Oldi de brayda cui nunc coheret. A mane Ventura berguntij. A sero via. A monte herede quondam alberti cose pro dom. episcopo. A meridie montinus bellotti et heredes qdam zilii bovesi et est LII. tabulas.

Et filius et habiatlici qdam dom. oldi de bragida. VI. imper. comuni ex ficto pro terris que notantur in registro. Inter ficta que aposita sunt super uno plodio terre vel circa que jacet ad plebem cui A mane girolldus orlandi. A sero similiter terra comunis brixie scilicet sedimen quod tenent a comuni brixie. A monte dom. episcopus et iacobus algisii. A meridie heredes petri bovesi et montinus bellotti et ramusii. et hoc ideo quia appellati predicti filius et habiatlici qdam oldi predicti noluerunt designare ipsas terras comunis brixie de quibus reddebantur illi VI. imper.

Et Zannus quondam lafranci dom. oldi I. imper. ex ficto pro uno carubio iacente in regonella quod fuit in registro oldi de bragida. cui nunc coheret. A mane et A meridie via. A monte lectus oioli. A sero dictus Zannus et est una pertica.

Et petrus ottabelle debet dare comuni. VI. imper. pro uno sedimine iacente ad plebem cui nunc coheret. A mane perversus de taiacanis. A monte via. A sero heredes qdam oldi de brayda. A meridie plebs de pontevico quod fuit quondam in registro. heredum transmundi et XIII. tabulas.

Et Petrus ariprandi. II. imper. pro uno sedimine quod fuit in registro filiorum qdam taicani jacente apud vites de costa iuxta plebem. cui nunc coheret. A mane via. A sero perversus de taiacanis cum costa. A monte danesius artemanni et schenoni. A merid. novellus frassi. et est VIII. tabulas. et VIII. pedes.

Et Perversus de taiacanis. VII. imper. pro uno sedimine jacente ad plebem quod fuit qdam in registro filiorum qdam taicani. cui nunc coheret. A mane via. A sero petrus ottabelle. A meridie girolldus riboldi et est XXI. tabulis.

Et Orlandus de orlandis XVIII. imper. debet comuni ex ficto pro uno sedimine quod fuit qdam in registro tracardi. cui nunc coheret. A mane plebs de pontevico. A sero via. A monte girardus amici. et heredes qdam girardi orlandis et heredes qdam albrici villani. A meridie girolldus riboldi et est medium plodium et XX. tabul. et dimid.

Et Item comune brixie habet unum sedimen iuxta plebem quod tenet daniel de pontecarali. cui nunc coheret. A merid. et a sero via. A mane heredes zanni recordantie. A monte iacobus algisii et potest esse VIII. tabul. et dat XII. imper. de ficto salva ratione pluris vel minoris.

Et Item iacobus algisii XXIII. denar. pro uno sedimine. jacente ad plebem. quod potest esse III. perticas. aut plus. et quod fuit griffi de labuscha. cui nunc coheret. A sero via. A monte Girolldinus riboldi. A meridie daniel ariprandi. A mane. . . et dicuntur illa duo sedimina fore et pertinere comunis brixie salvo appareret contrarium per aliquam rationem quam haberent predicti daniel et iacobus possidentes.

Et Girolldinus Riboldi . xviii . imper . debet comuni pro uno sedimine jacente ad plebem quod fuit in registro . zerbeni cui nunc coheret . A mane petercinus et marchesinus cazoli . A sero via . A monte orlandus de orlandis . A meridie jacobus de algisiis et est lxi . tabulis .

Et Item xviii . imper . pro uno sedimine quod fuit uxoris girardi frassabulli et est medium . plodium et xx . tabule . et med . A monte plebs . A sero via . A mane filii qdam girardi de orlandis . A meridie girolldus Riboldi .

Et bologninus filius qdam domini girardi de orlandis . xviii . imper . ex ficto pro uno sedimine iacente prope carubium hospitalis de pontevico . cui nunc coheret . A mane girardus amici . A sero via . A monte via . A meridie dom . orlandus de orlandis et quod hospitale emerat a domino Rapino et est una pertica .

Et bellentius habiaticus qdam bellentii . vi . sold . imper . pro vitibus et terra et sedimine jacente ad plebem . cui coheret . A mane via . A sero heredes quondam alberti cose . A monte filii berini . A meridie hospitale de pontevico . et fuerunt in registro . qdam bellentii et est lxxxv . tabulis . de quibus fuit investitus bellentius quidam per comune brixie . ut continetur in carta facta per obizonem notar . die martis x . exeunte novembri Millesimo C . Lxxxviii . Indict . lvi .

Et Item comune brixie habet unam petiam terre quam possidet Gabriel habiaticus qdm osberti bellentii que potest esse sex pertic . aut plus de qua fit mentio in registro . cui nunc coheret . A mane iohaninus bassi et frater loco pellatorum . A sero jacominus fallatus . loco filiorum ambrosii . A monte via . A meridie pax boillus . et frater . et dat fictum comuni brixie iii . imper . que terra fuit empta sub extinctione comunis brixie per quendam bellentium tamquam de bonis placentini grassi solvendi illos iii . imper . ut continetur in carta facta per iohannem notar . die sabbati iii . exeunte novembri Millesimo C . nonagesimo . Indictione prima .

Et Girolldus qdm riboldi oprandi . xii . imper . pro uno sedimine quod fuit qdam riboldi patris sui . cui nunc coheret . A mane via . A sero perversus taiacanus . A monte idem perversus . A meridie schenoni pro filia qdam dothonis belloy et v . tabul . et mez . est .

Et Zannus gaiutus . xii . imper . pro uno sedimine quod fuit in registro desbrigati . cui nunc coheret . A mane via . A sero via et fossatum castri . A monte andreas de setimez . A merid . heredes raymundi petraccii et est ad stratam brixianam et est . xvi . tabulis .

Et Lioninus qdm raymundi petraccii . xii . imper . pro uno sedimine iacente ad stratam quod fuit in registro zambelli degani cui nunc coheret . A mane strata brixiana . A meridie Idem lioninus . A sero fossatum castri et via . A monte zannus gaiutus pro comuni et est . xvi . tabulis .

Et Novellus qdm frasse iohannis . ii . imper . per unum sedimen ad plebem . cui nunc coheret . A mane via . A monte dom . petrus ariprandorum . A meridie peterbellus de villa . A sero perversus de ta-

iacanis et scriptum in registro . quod dom . iohannes frasse dabat xxvii . imper . pro sediminibus et est . viii . tabulis et vii . pedes .

Et Jacobinus de taiacanis habet unam petiam terre comunis jacentem ad plebem . cui coheret . A mane via et Zannus de brayda . A monte via et viles de costa . A sero plebs sive terra sancte marie . A meridie via que est in loco oioli et est . xxxvi . tabul .

Et perversus de taiacanis . viii . imper . pro vitibus de costa que fuerunt filiorum qdam taiacani in registro et est xliii . tabul . A mane girolldinus riboldi et Guielmus et bonzoannus schenoni et danesinus et petrus ariprandi . et novellus frassorum et daniel de adhigeriis . A sero ecclesia sancte marie . et A monte similiter . A meridie via .

CLIX.

XII.

1150 , 8 febbraio .

*Fictum comunis brixie de denariis terris
que sunt extra burgum pontisvici.*

(Inedito).

Et Lafrancus barcha . xii . imper . comunis brixie pro ficto pro una lama que in registro tenebat olim Gaforus que potest esse una pertica et med . et iacet ad canedum donegum . cui nunc coheret . A mane girolldus zuccadossi . A sero gabriel ferarius et Guido de rusticis . A monte idem Lafrancus pro comuni brixie . A meridie plebs de pontevico .

Et petercinus qdam zanni cazoli } pro terra de
Et Anderlinus } teiedo quam
Et Ventura de cathegnano . } olim tenuit Lafranchinus cazoli in registro . que potest esse unum plodium . cui nunc coheret . A mane via et A meridie via . A monte dom . brixianus retholdi . A sero zannus recordantie de pellatis .

Et heredes gracii de mayfredonibus . iiii . imper . comuni brixie . pro ficto annuatim pro terra de gazo que fuit in registro heredum qdam trasmundi . cui nunc coheret . A mane comune brixie quod stat guastum . A sero heredes cortexani . pro comuni brixie . A monte idem comune . A meridie iohannes de algisiis et heredes qdam ugezoni de strozafoliis et heredes gracii de mayfredonibus . et potest esse unum plodium .

Et Perversus et Ricarda de taiacanis suo nomine et nomine participum suorum prodixerunt instrumentum infrascriptum . tenor cuius talis est . In christi nomine die martis qui fuit octav . exeunte . mense februarii . presentia bonorum virorum quorum nomina inferius leguntur qui eorum presentia . Bosader domafolus . bonumfad Albertus de pontecarali auctoritate et parabola aliorum omnium de societate quilibet habebat virtutem et licentiam per cartam attestatam . a me petrus visa et lecta pro comuni brixie investiverunt ottonum cocum de petia una terre buschiva . que iacet ad gazum in territorio

pontivici . hec . coherent ei . A mane Rinum gazii . A meridie Rinum de castri . A monte via . et sibi que alie sunt coherentie . Ita quod ex inde iam dictus ottonus et Gisla uxor eiusdem et illorum heredes in perpetuum secundum bonum usum pontevici ad fictum reddendum omni anno in festo sancti martini predicto bosadro xii . mediolan . factum est hoc sub
1150 tegete dicti ottonis . Anno dom . millesimo C . L . Indict . xiii . fulg . . . interfuere Richelbonus de astalengo et Raterius Gastaldus et vguzio scutifer boxadri qui omnes sunt . Rogati testes . Ego petrus notarius . davilaso imperatori notar . ijs interfui et Rogatus scripsi .

Et jacobinus maraveia } iii . imper . comunis brixie
Et Ricarda eius uxor } ex ficto pro gazio quod potest esse unum plodium et quod olim erat in registro filiorum taiacani cui nunc coherent . A mane heredes cortexani et comune brixie . A sero filii zanni de pergamo . A monte via . A meridie heredes quondam Vgezoni strozafoliis .

Et Jacominus qdm zanni taiacani ii . imper . comuni brixie pro vite carubi que est media bibulca et que fuit in registro . filiorum taiacani cui nunc coherent . A mane paxinus et girardus frassaboilli . A sero et A monte et A meridie via .

Et Inverardus et amicus habiatoci qdm dom . jnverardi . unum sold . imper . comuni brixie pro ficto pro lama de taseris que est unum plodium et que fuit in registro ipsius dom . inverardi . cui nunc coherent . A mane filii qdam Vgezoni strozafoli pro comuni . A sero hospitale . A monte heredes qdam gavacii . A meridie dicti Inverardus et amicus .

Et heredes qdam ugezoni de strozafoliis unum sold . imper . comuni brixie ex ficto pro quadam lama de taseris quam potest esse medium . plodium . et que fuit olim in registro franchi de ariprandis . cui coherent nunc . A mane predicti heredes et Ricarda et Rinum de tasseris . A sero habiatoci qdam dom . inverardi . A monte filii qdam zanni de pergamo . A meridie heredes qdam dom . ugezoni .

Et Hospitale iii . soldor . imper . pro vitibus et terra sitis iuxta plebem et hospitale que fuerunt qdam brucelle . cui nunc coherent . A mane via . A sero filii alberti cose . pro dom . episcopo . A monte heredes qdam bellentii . A merid . jacobus dom . algisii . et est xxii . tabule .

Et Item dictum Hospitale ii . soldor . imper . comuni brixie pro terra sortis trabuche que potest esse . viii . plodii terre jacent . in publicis contractis et que fuit qdam iohannis Guiscardi . primo . jacent duo plod . ad crucem . cui nunc coherent . A mane lanfrancus donelle . A sero Andrea de setimez . A monte coma bornie . A meridie iohannes schenus Item ad gazolum . vi . pertic . cui nunc coherent . A mane via . A sero oricus baraccus . A monte pax et girardus boilli . A meridie dom . gracijs strozafoli . Item ad sambugum . v . pertic . cui nunc coherent . A mane iacominus montani . A sero filii qdam zanni gaiuti . A mane habiatoci qdm petri bovesi . A meridie Gabriel ferarius . Item ad fornacem selvolte x .

pertic . cui nunc coherent . A mane jacobus dom . algisii . A sero via . A monte uxor qdm . pagani vilani et heredes qdm . ambrosii piliparii . In grognortorto medium . plodium . coherent nunc ei . A mane Ricarda pro comuni scilicet medium plodium . comunis quod fuit vecli de gualpertis . A sero canedum et via . A monte filii qdm zanni gaiuti . A meridie heredes qdm iohannis frasse et illas terras dicunt fuissent sortis trabuche . et solvere dictum fictum comuni et granum dom . episcopo .

Et Item dictum hospitale ii . soldor . imper . comuni brixie ex ficto pro terra que in registro fuit scorzini que est . v . plod . que jacet in pluribus locis . scilicet . in sabloneria . v . pert . cui nunc coherent . A mane brixianus retholdi . A sero heredes qdam acursi mayfredonum et via . A monte filia qdam oprandi zugni . A meridie dictus dom . brexanus . Item in eadem contrata media bibulca . cui nunc coherent . A mane terra que fuit qdam otte lamperge pro comuni brixie . A sero iohannes Ruinorum pro comuni brixie . A monte domin . brexanus predictus . A meridie heredes bonacursi de salatis . Item ibi prope media . bibulca cui nunc coherent . A mane via . A sero Rinus de gazo . A monte via . A meridie heredes qdam mantuani ottelli . Item in coniole . vi . pertic . cui nunc . coherent . A mane jacobus de algisii . A sero boso talamatii . A monte jacobus algisii et heredes taxoni . A meridie terra qdam oldi beccarij et domino episcopo .

Et item dictum hospitale dat xii . imper . comuni brixie pro terra que in registro fuit oprandi torselli que jacet in tasseris que potest esse vii . bibulcis . cui nunc coherent . A mane habiatoci quod dom . inverardi . A sero via . A monte filii zanni de pergamo . A meridie dictum hospitale ut continetur in carta facta per bonifatium petrocchi notar . una die sabbati viii . exeunte aprili . Millesimo cc . vi . indict . viii .
1206

Et orlandus de orlandis . xii . imper . comuni brixie ex ficto pro terra de Rino gazii que potest esse unum plodium et dimid . que in registro fuit heredum qdam frassaboilli . cui nunc coherent . A mane via de sablonera . A sero Rinus gazii . A monte heredes ottonis mantuani . A meridie heredes qdam accursi mayfredonum quam emit a frassaboilli et fuerat primitus alberti zanoni .

Et johaninus filius et fratres filii qdm bassi vasutti . vi imper . pro terra vithata teieti que in registro fuit vasutti que potest esse tria plodia . cui nunc coherent . A mane heredes qdam dom . taxoni . A sero heredes qdm . dom . osberti bellentii pro comuni . A monte via . A meridie pax et girardus frassaboilli .

Et jacominus habiatoci iostachi de faltosa } dant
Et filii quondam zanni gaiuti } sive dare debent . xii . imper . comuni brixie ex ficto pro uno prato jacente . ad grognuntortum quod est duo plodia vel circa . quod in registro fuit filiorum Gaiute . cui nunc coherent . A mane coma bornie . A sero canedum comunis de pontevico . A monte iacomatius et fratres de gualpertis . A meridie hospitale et ricarda .

Et jacominus fallatus } dant iii . imper . et dare
 Et berta cathena } comuni brixie . ex ficto
 Et Zannus ariprandi } pro terra de teiedo que
 in registro fuit brunzii que est unum plodium et di-
 midium . cui coheret . A mane bellentius filius osberti
 bellentii . A sero via . A monte via . A meridie he-
 redes quondam frassaboilli de qua tenet jacominus
 fallatus . iii . pertic . et berta i . pertic . et mez . et
 zannus ariprandi unam perticam et mediam et sunt
 vithate .

Et donna Mabilia nurus qdam brunzii dare debet .
 xx . imper . comuni brixie ex ficto pro quadam lama
 dalamosa que potest esse unum plodium et dimid .
 aut plus que in registro fuit brunzii cui nunc cohe-
 ret . A mane filii qdam oprandi junii . A sero niger
 oldeprandi . A monte Guido de rusticis . A merid .
 dom . brixianus retholdi et giroldinus riboldi .

Et Imelda habiatica qdam iohannis degani et uxor
 maynardi frassorum . iii . imper . ex ficto pro uno
 plodio terre buschive aut plus jacente in buscho
 sancte marie sive ad buscum patrenghi cui nunc co-
 heret . A mane via . A sero zannus Rumani . A monte
 heredes oberti boldi . Alberti brexani . A merid . . . .

Et Girardus } filii qdam ogerii . v . mezeros . ex
 Et Bertonus } ficto pro terra de gavatho que
 nunc reperitur sed designatum est ipsos tenere me-
 dium plodium vel circa iacente in cararola . cui nunc
 coheret . A mane Lafrancus et Anselmus dcam iohan-
 nis donelle . A sero dom . Aricus et participes de
 baxano . A monte ecclesia sancti bartholamei de
 vithosa . A meridie Kinus de planca de patrengo .

Et Albertinus filius montenarii caurerii dare debet
 comuni brixie iii . imper . ex ficto pro uno clauso de
 teiedo que in registro fuit dalfini dothonis et que
 potest esse iii . pertic . aut plus cui nunc coheret .
 A mane via et dugale et dom . iohannes de algisiis .
 A meridie heredes dom . taxoni . A monte et A me-
 ridie Albertinus boldeferri .

Et benadux } dare debent vi . imper .
 Et Jacominus eius nepos } comuni brixie ex ficto
 pro terra sabloni que in registro fuit burli et que
 potest esse duo plodia . cui nunc coheret . A mane
 zannus quondam lafranci de brayda et fratres . A
 sero ipsi fratres pro illis de salis . A monte oricus
 baraccus . A meridie via .

Et Jacominus arnulfi fiaster qdm scorzini dare
 debet . ii . imp . pro terra de Gonselmo que in re-
 gistro fuit albrici scorzini que est vi . pertic . cui
 nunc coheret . A mane iacobus carnevalis . A sero
 Rinus marconus . A monte terra filiorum oprandi
 junij . A meridie brexanus mayfredonum et quedam
 sua neptis .

Et Jacobus malvetus } debent dare viii . imper .
 Et Federicus carazucha } comuni brixie ex ficto
 pro terra de teiedo que in registro fuit Guiscarde
 et Guielmi rustici et que est . v . plod . aut plus . cui
 nunc coheret de super totum . A mane et A monte
 via . A sero mucardus et heredes iohannis spende .
 A meridie iacobus domini algisii et guido de rusticis
 et heredes qdam Guielmi rustici . et sunt vithate .

Et Item comune brixie debet habere unum plo-
 dium terre prative ultra olium . eo salvo quod strata
 Rubecchi pro ea facta est per medium et fuit de
 bonis qdam iacobi ramusii et erat livellum a comuni
 brixie quam diviserunt inter se per livellum comu-
 nis . Zannus et Ugolinus filii qdam predicti iacobi
 ut continetur in carta facta per iohannem bona-
 cursinotar . de pontevico . una die dominico quarto
 exeunte aprili . Millesimo cc . xxxvi . Indictione nona . 1236
 quam pro ea habuit et possedit orlandus de orlandis .
 coheret illi medie que est a meridie strate que po-
 test esse media bibulca . A mane petrus ariprandi
 sive dominus daniel eius nepos qui vendidit dom .
 Guielmo cortesii de Rubeccho . A meridie Guielmus
 cortesius loco andree de setimez qui impegnavit
 ei . A monte ipse dom . Guielmus loco mayfredi de
 mayfredonibus qui vendidit ipsi domino Guielmo . A
 sero strata Rubecchi . Alteri vero que est ultra stra-
 tam et est media bibulca . coheret A mane strata .
 A sero orlandus de orlandis et pax et girardus fras-
 saboilli . A monte et A sero Idem dominus Guielmus
 curtesius pro mayfredo caritatis qui vendidit ipso
 dom . Guielmo . A meridie marchesinus de pellatis et
 mediam tenet Guielmus curtesius pro dom . orlando
 qui vendidit eam ei . et aliam mediam tenet dictus
 orlandus . et potest reddere iii . soldor . imper . ex
 ficto annuatim .

Conradus de pulpenaciis . iii . imper . comuni ex
 ficto pro terra teiedi cui coheret . A mane jacob .
 malvezatus . A sero heredes qdam taxoni . A merid .
 comune brixie sive montenarius caurerius pro co-
 muni . A monte via . et potest esse vi . pertic . et est
 vithata .

Et Federicus carazuche ii . imper . pro uno plodio
 terre vithate iacente in teiedo quod fuit in registro
 filiorum qdm petri mercati . et quod emit tamquam
 de bonis qdm Guielmi de rusticis . cui nunc coheret .
 A mane heredes qdam Guielmi rustici . A monte
 via . A meridie et A sero dictus federicus sive dicti
 heredes .

Et Montenarius caurerius debet dare comuni pro
 ficto xii . imper . per lammam ranchi azzoni que po-
 test esse iii . pertic . que fuit in registro peterbelli de
 villa cui nunc coheret . A mane iacobus domini al-
 gisii . A sero heredes qdm burli . A monte heredes
 qdm dom . taxoni . A meridie comune brixie quod te-
 net ipse montenarius .

Et Oricus baraccus . viii . imper . debet comuni
 brixie pro terra de fornace que fuit in registro qdm
 patris sui que potest . esse vi . pertic . cui nunc
 coheret . A mane dom . brixianus retholdi et fiolrus
 frassorum . A sero Rinus de lama . A monte ipse oricus .
 A meridie iohannes algisius .

Et Lafrancus citha } tenent unam petiam
 Et Vitha ejus frater } terre de qua legitur
 Et petrus eorum nepos } in registro inter ficta .
 bernardus tonsus cum herede martini teutonici . v .
 metianos . pro terre Gonselmi et est illa terra xv .
 pertic . cui nunc coheret . A mane Albertinus zambo-
 nini de Alfianello . A sero Rinus marconus A monte

jacominus de faltosa et jacominus arnulfi caligarii .
A meridie heredes qdam gracii de mayfredonibus .

Et jacominus carnevalis . ii . imper . comuni brixie
ex ficto loco filii ottonis tardivi qui tenebat in registro
pro terra Gonselmi que est vi . pertic . cui nunc cohe-
ret . A mane gracios cimonus et albertinus zambonini .

Et Girardus Veroni de alfianello . xii . imper . pro
uno sedimine jacente ad soregeras quod est . vi .
pertic . cui nunc coheret . A mane via . A sero do-
mafollus filius qdm gubertini . A monte brixianus
retholdi . A meridie girardus cigottus montenarii et
dictus bonacursus qdm peterboni et codellus qdm
giroldi de mandrigola . et petrus eius frater omnes
de alfianello et concorditer quod illud sedimen fuit
laboratum et possessum per girardum veroni et nunc
illud laborat mayfredus gnongus .

Et Odellus qdm giroldini guacii } unam quar-
Et Obertus petri de avis de astalengo } tam culnam
frumenti pro terra de alfianello que dicitur esse
media bibulca . et iacet de supra ad cazabollum . cui
nunc coheret . A mane mandrigola . A sero zanonus
scossi . A monte ipse oddellus . A meridie Lafrancus
bontempi .

Et Lafrancus bontempi dicit se intellixisse a dicto
oberto quod dederat ei iii . plodia dicendo ei quod
debeat solvere quartum frumenti et pro ea habebat
sortem quandam et quod ipse lafrancus inde habebat
cartam .

Et Albertinus zambonini } pro uxoribus suis . ii .
Et Gratus cinonus } imper . pro terra Gon-
selmi que fuit in registro heredis Guagherii que est
vi . pertic . cui nunc coheret . A mane plebs de pon-
teviso . A sero Lafrancus citha et fratres et nepos .
A monte jacominus de faltosa . A merid . gufredus
de mayfredonibus .

Et Mayfredus gnongus filius qdam dom . paschi .
Et Giroldinus petri qdam redulfi bernardi de algiis
eius nepos . xx . imper . debent comuni brixie ex ficto
pro iii . plodia terre comunis brixie . cui nunc coheret .
In contrata ubi dicitur in runcalia . A mane antoninus
de mayfredonibus . A sero heredes qdam zaneboni
capre . A monte via . A meridie petrus feuronus . et
sunt tria plodia de quibus mayfredus tenet duo plo-
dia . et giroldinus et bernardinus unam bibulcam .

Et Ecclesia de salvagnano . vi . imper . pro terra
comunis que iacet ad fontanam camperam que potest
esse . ii . pert . et mez . cui nunc coheret . A mane
plebs de pontevico . A sero stronum . A monte dom .
ansaldus de pontecarali . A merid . girardus ogerii
de vithosa .

Et Zannus bonmartini } debent dare comuni bri-
Et Iacominus mercati } xie ex ficto iii . imper .
pro quadam petia terre buschi de tasseris que est
mez . bibulca . et que fuit bonsegnori et Ugonis
bellotti in registro . cui nunc coheret . A mane ho-
spitale de pontevico . A sero zannus bonmartini pro
comuni brixie . A monte via . A meridie Attesius de
brayda .

Et Giroldinus qdm girardi orlandi ii . imper .
debet comuni pro terra spini martelli et est . iii .

pertic . que fuit in registro oprandi pellati . cui nunc
coheret . A mane petrus ottabelle . A sero schenoni .
A meridie comune brixie . quam tenet iohaninus buf-
fagii . A monte Raymundus petracij . Item tenet dom .
Giroldinus et debet . ii . imper . comuni brixie . ex
ficto pro terra spini martelli que fuit in registro
zanni recordantie . cui nunc coheret . A mane ven-
tura bergunzii pro petro ottabelle . A sero schenoni .
A monte raymundus petracij . A meridie comune
brixie . pro quo tenet iohaninus buffagii et est . iii .
pertic .

Et Orlandus qdm dom . giroldi dom . iohannis de
orlandis viii . sold . imper . et i . imper . pro sedimi-
nibus de castro et de burgo superiori et inferiori
et de tribus molinis que habet in ollio ad presens .

Et plebs de pontevico iii . imper . pro terra quam
tenet a comuni que potest esse media bibulca cui
nunc coheret . A mane dom . episcopus . A sero viale .
A monte plebs et iacet ad plebem .

Et Orlandus qdm alisini Goffetti de patrengo
emit unam petiam terre buschi sive pater eius que
est iii . pertic . et iacet in territorio de patrengo a
dom . Giroldo patre orlandi de orlandis de quo busco
de patrengo predictus qdm giroldus dabat vii . sold .
imper . comuni brixie ex ficto pro busco et pro se-
diminibus superioribus et inferioribus et molinis . cui
nunc coheret . A mane La mandrigola et iacobus
algisii . A sero iacobus rasperi notarius . A monte
Guercius zuchonorum . A meridie ipse orlandinus et
Gandolfinus neble .

Et donna Gisla qdm dom . taxoni . iii . plodia et
mez . de terra comunis iacentis in taiedo . cui nunc
coheret . A mane dom . Aliottus de polpenatiis . A
sero iohaninus bassi et fratres . A monte via . A
meridie . montenarius caurerius . et benadux hurli .
quam tenent pro comuni et builli . et dat . ii . imper .
pro quolibet plodio ex ficto .

CLIX.

XIII.

Ficta de terris Selvolte.

Inedito.

Et Ventura de cathegnano . iii . imper . pro iii .
pert . terre jacent . in selvolta que fuit in registro
girardi ramusii . cui nunc coheret . A mane benve-
gnutus de salvagnano notar . A sero via selvolte et
giroldus de orlandis . A monte fuschii . A meridie via .

Et benvegnutus qdm rubei notar . vi . imper .
pro vi . pertic . terre de selvolta . cui nunc coheret .
A mane malgarita filia qdm zanni Ramusii . A sero
ventura de cathegnano . A monte algius fuschii et
fratres . A meridie via . et fuit olim iacobi ramusii .

Et Malgarita filia qdm zanni ramusii iii . imper .
pro iii . pertic . terre selvolte que fuit qdm patris
eius . cui nunc coheret . A mane strata brixiana . A
sero benvegnutus qdm rubei notar . A monte algius
de fuschis et fratres . A meridie via .

Et Algisius de fuschis et fratres . xii . imper . pro
iii . plodia terre selvolte que fuit qdm bonacursi
meroa . cui nunc coheret . A mane strata brixiana . A
sero gioldus de orlandis . A monte via et orlandus
orlandi . A meridie ventura de cathegnano . et ben-
vegnutus rubei notar . et malgarita .

Et Jacoba   { filie qdm perle . vii . imper . pro
Et Agnes   { vii . pertic . terre de selvolta . cui
Et Bonafemina   { nunc coheret . A mane strata bri-
xiana . A sero gioldus Riboldi . A monte via . A me-
ridie Gandulfus neble et petroccus de salvagnano et
fuit unum plodium brunzii . et mez . Gioldi riboldi .

Et Gandulfus nepla vi . imper . pro vi . pertic .
terre de selvolta que fuit Moronum . cui nunc cohe-
ret . A mane strata brixiana . A meridie via . A sero
petroccus que fuit olivierii . A monte heredes perle .

Et Petroccus d'accursis de salvagnano . vi . pertic .
terre de salvagnano que fuit olivierii . cui nunc cohe-
ret . A mane Gandulfus nebla . A sero girardus oge-
rii . A monte gioldinus riboldi et filie perle . A me-
ridie via .

Et Girardus ogerii iii . imper . pro uno plodio terre
selvolta . que fuit brexani retholdi . cui nunc coheret .
A mane petroccus accursorum . A sero montenarius
caurerius . A monte bologninus de orlandis . A me-
ridie via .

Et Montenarius caurerius iii . imper . pro uno
plodio terre de selvolta que fuit qdm brexani re-
tholdi . cui nunc coheret . A mane girardus ogerii . A
sero iacominus gaiutus et ostaiolus . A monte bolo-
gninus de orlandis . A meridie via .

Et Jacobus gaiutus   { iii . imper . pro uno plodio
Et Ostaiolus   { terra de Selvolta que fuit
qdm brexani retholdi . cui nunc coheret . A mane
montenarius caurerius . A sero Gabriel ferarius . A
monte bologninus de orlandis . A meridie via .

Et Gioldus Riboldi ii . imper . pro ii . pertic .
terre de selvolta que fuit illorum de ysso sive illo-
rum de buscha . cui nunc coheret . A mane heredes
qdm perle . A sero bologninus de orlandis . A monte
via . A meridie petroccus acursorum .

Et bologninus dom . girardi de orlandis . xii . imp .
pro iii . plodia terra de selvolta que fuit qdm petri
de boveso et Ugonis schenoni . cui nunc coheret . A
mane gioldus riboldi . A sero idem gioldus et
nussi . A monte bologninus de orlandis et gabriel de
Rusticis . A meridie girardus ogerii et montenarius
et ostaiolus et iacobus gaiutus .

Et Gabriel qdm Lafranci de Rustici iii . imper .
pro uno plodio terre de selvolta . cui nunc coheret
A mane et A monte via . A sero et A meridie bo-
logninus de orlandis et que fuit qdam castellani de
Rusticis .

Et bologninus qdm dom . orlandi iii . imper . pro
uno plodio terre de selvolta cui nunc coheret . A
mane gabriel de rusticis . A sero Guido de rusticis .
A monte via . A meridie ipse idem bologninus . et
que fuit qdm castellani de rusticis .

Et Guido de Rusticis . viii . imper . pro duobus
plodiis terre de selvolta que fuit qdam patris eius .

cui nunc coheret . A mane Bologninus . A sero filii
qdm ugezonis de strozafolus pro comuni brixie . A
monte via . A meridie mussa et albertinus .

Et Mussa qdm oldi musse v . imper . pro v . pertie .
terre de selvolta . que fuit qdm patris eius cui nunc
coheret . A mane bologninus de orlandis . A sero al-
bertinus raynerii . A monte Guido de rusticis . A me-
ridie gioldus Riboldi .

Et Albertanus qdm raynerii . iii . imper . pro iii .
pertic . terre de selvolta que fuit olim musse . cui
nunc coheret . A mane mussa . A sero filii qdm uge-
zonis de strozafoliis . A monte Guido de Rusticis .
A meridie gioldus Riboldi .

Et Gabriel qdm lafranci qdm alberti ferarii . xii .
imper . pro iii . plodiis terre de selvolta que fuit al-
berti ferarii avi sui . cui nunc coheret . A mane
ostaiolus et iacominus gaiutus . A sero gioldus ri-
boldi . A monte idem gioldus . A meridie . . .

Et Gioldus qdm Riboldi xii . imper . pro iii . plodiis
terre de selvolta que fuit qdm patris sui . cui nunc
coheret . A mane gabriel ferarius et bologninus de
orlandis . A sero dom . daniel de pontecarali . A monte
mussa et albertanus . A meridie via et gabriel fe-
rarius .

Et dom . daniel de pontecarali xiii . imper . pro iii .
plodiis terre et i . perticam . de selvolta que fuit qdm
patris et antecessorum suorum . cui nunc coheret . A
mane gioldinus Riboldi . A sero dom . zilianus de
pontecarali et heredes qdm dom . daymundi et dom .
jacobe de salis . A monte filii qdam dom . ugezonis
de strozafoliis . A meridie via .

Et heredes qdm dom . daymundi et donne jacobae
de salis xii . imper . pro iii . plodiis terre de selvolta
et est in duabus petie terre . prima est unum plo-
dium . A mane dom . daniel de pontecarali . A monte
dom . zilianus de pontecarali . A sero et A meridie
via . Alia est unum plodium . A mane daniel . A sero
via . A monte fostinus de cambasso , quam tenet
lafrancus de villa . A meridie dom . zilianus de pon-
tecarali . Alia petia eiusdem domine jacobae ibi prope
de qua tenet hospitale medium plodium . et quedam
costa remanet inculta . cui nunc coheret . A mane via .
A sero dominus daniel de pontecarali . A monte ipse
dominus daniel . A meridie dom . zilianus de pon-
tecarali . et potest esse una bibulca cum costa .

Et domin . zilianus de pontecarali xii . imper . pro
iii . plod . terre de selvolta cui nunc coheret . prima
petie que est vii . pertic . A mane via . A sero dom .
brexanus retholdi . A monte terra predictae donne
acobe A meridie montenarius caurerius . Alteri vero
que iacet . ibi est . v . pertic . A mane daniel de pon-
tecarali . A sero via . A monte donna jacobae predicta .
A monte ipsa donna .

Et fostinus de cambasso . vi . imper . pro vi . pertic .
terre de selvolta quam tenet Lafrancus de villa .
cui nunc coheret . A mane filii qdam ugezonis de
strozafoliis . A sero via . A monte dumperzannus qdm
moneghi presbiter sancti iohannis sive poma eius
uxor . A meridie donna jacobae et fuit filii maltalenti .

Et Poma filia qdm moneghi iii . imper . pro iii .

pertic. terre de selvolta que fuit qdm patris sui. cui nunc coheret. A mane filii qdam dom. vgezonis de strozafoliis. A sero via. A monte targebellus fornaxarius. A merid. fostinus de cambasso.

Et Orlandus de orlandis sive aveninus de nuvolinis III. imper. pro III. pertic. de terra selvolta cui nunc coheret. A mane daniel de pontecarali. A sero targebellus fornaxarius. A monte via. A meridie poma predicta et filia ugezonis de strozafoliis et fuit Imie bosonis.

Et Targebellus fornaxarius qui fuit de platina III. imper. pro III. pertic. terra de selvolta que fuit Imie bosonis et est intus fornax. cui coheret nunc. A mane dom. orlandus de orlandis sive Aveninus de nuvolinis. A sero via et A monte via. A meridie poma predicta.

Et Montinus de pergamo } XII. imper. pro III.

Et Iohannes pontolius } plodiis terre de selvolta que fuit qdm jacobi ramosii. et postea orlandi de orlandis. cui nunc coheret. A mane heredes quondam petri cotti. A sero via. et A meridie via. A monte Iacobus baddus.

Et Lioninus de nuvolinis VIII. plod. terre que iacet ad runchos de sacchis que fuit sui antiquitus. A monte et A mane via. A sero dom. aliottus de polpenatiis. A meridie gioldus riboldi et cremascus et gandulfus et predictus gioldus et dicunt quod de ea datur III. sold. imper. ex ficto que fuit qdm foiate.

Et dom. Aliottus filius qdam dom. conradi de polpenaciis VII. pertic. terre comunis que qdm dom. taxoni et iacet in eadem contrata ubi dicitur ad runcos de sacchis et ad selvoltam cui nunc coheret. A mane predictus Lioninus. A sero Ventura de cathegnano A monte via. A meridie heredes qdam dom. taxoni. et dicunt quod data fictum VI. imper.

Et Ventura de cathegnano } tria plodia terre
Et Caruzius de astalengo } comunis in eadem
Et Iacobus de fallatis de virola } contrata que fuit
qdam gandulfi neble. cui nunc coheret. A mane dom. Aliottus. A sero strata brixiana. A monte via. A merid. heredes dom. taxoni. et dicunt quod dat fictum XII. imper.

Et donna Gisla qdam dom. taxoni. III. plod. et dimid. in eadem contrata que fuit qdam patris sui. cui nunc coheret. A mane Lioninus de nuvolinis. A sero strata brixiana. A monte Jacominus fallatus et ventura de cathegnano et carucius et dom. aliottus et petrus de la curte pro comuni et bruna zanucchi. A meridie heredes qdm raymundi de baxano et dat de ea XVIII. imper.

Et Iacobus passarius unum plodium terre vel circa terre comunis. que fuit qdm raymundi sive domafolli de vithosa cui nunc coheret. A mane via et A sero via. A monte albertus reccus. A meridie via. et iacet in selvolta et dat de ea III. imper. et mez.

Et Albertus reccus III. pertic. terre comunis jacentis in selvolta que fuit qdm girardi fresoli. cui nunc coheret. A mane targebellus. A sero et A monte via. A meridie iacobus passarius et dat III. imper.

Et filie perle unam perticam comunis in selvolta que fuit illorum de vithosa. cui nunc coheret. A mane via. A sero iacobus passarius. A monte via. A meridie iacobus passarius et dat. I. imper.

Et Dom. daniel de pontecarali III. imper. pro uno plodio terre comunis de selvolta que fuit qdam imie bosonis cui nunc coheret. A mane via et guido de rusticis. A monte via. A meridie filii dom. ugezonis de strozafoliis.

Summa omnium plodiorum terre pertinentis comuni brixie que est inventa per dominum Oriam occanonum notarium est D. CCC. XLVIII. plodia minus XIII. tabul. et dimid.

Summa totius ficti in denariis quod dabatur antiquitus de ipsis terris sine tercio et quarto quod de ipsis terris dabatur annuatim est XXIII. librar. imper. et XXXV. (sic). imper. sine ponte de pontevico.

Summa totius ficti in grano quod reddebatur antiquitus de ipsis terris sine medio tercio et quarto. quod de eis vel maiori parte similiter reddebatur inter frumentum milium et siliginem est. XXXVI. some et III. quarte.

Qui il Codice n. 2 difetta del seguente Documento il quale si trascrive dal Codice N. 1.

CLX.

1233. 8 octobris.

*Inquisitio potheri comunis brixie
quod est inter Castenedolum et Portezolum* ⁽¹⁾.

(Inedito).

Inquisitio facta per dominos martinum de ugonibus. Johannem alicinquonum. Johannem petenalupum et albertonum sethesiam constitutos. per comune brixie. super inquisitione facienda de pothero comunis brixie quod dicitur esse inter castenedolum et portezolum et etiam per bontempum de virilis eorum notar.

Et Ventura martii de burgo sancti mathei iuramento testificatur et dicit quod apud portezolum strata vetus usque ad quatuor seytatas vel circa erat ampla per unam seytatam et adhuc sunt ibi termini positi. et dicit quod ibi ubi sunt furche est comunis brixie. ut audivit ab hominibus sancte eufemie ⁽²⁾ et alibi predicta strata in quibusdam locis est ampla et in quibusdam locis est stricta. Item quod dicta strata laboratur per homines sancte fomie ut credit. Item dicit quod corbelus et Guilielmus fratres et Caspa de sancta fomia et niger de sancta fomia sciunt veritatem de predictis. ut credit similiter.

(1) Intorno al comune di Castenedolo veggasi la nota (5) nella seconda colonna di questo Codice, pag. 7. Questo è il documento del 1233 riferito in quella nota.

Pontezolo, ora Ponticelli, trovata sulla antica strada mantovana qua itur Castenedolo.

(2) Sancte Euphémie, sancta fomia, qualche volta fomia soltanto o Eufemia o Eufemie. Vedi la nota prima nella col. 8 di questo Codice.

Et Petrus de strambianis de burgonovo juramento facto die jovis . intrante octobr. testificatur et dicit quod nichil sit de aliquo pothero quod habeat comune brixie inter castenedolum et portezolum.

Et Johannes de mussis de sancta fomia juramenta facta die jovis predictus testificatur et dicit quod via sive strata comunis brixie . per quam consueverat ire homines a portezolo ad hospitale de castenedulo et dicebatur quod erat tunc strata mantuana erat bene ampla per unam seytatam baliste vel circa in qua strata homines et bibulci ibant ad pasculandum cum bobus et ovibus suis et ad faciendum fenum sine alicuius contradictione et faciebat sablonum in dicta strata et erat comunis brixie . et de predicta strata et pothero tenent infrascripti . Videlicet martinus alkerius et squarzabissa et gaytanus oculus bovis et bonifacius de calcaria et zivolarius et multi alii nomina quorum ignorat et etiam omnes habentes pothere apud dictam stratam . Item dicit quod dicta strata est terminata de terminis veteribus in pluribus locis .

Et Petrus caspa da sancta fomia . iuramento facto die jovis predicta testificatur et dicit quod strata mantuana vetus per quam consueverat ire homines a portezolo ad hospitale de castenedulo et mantuana erat ampla per unam seytatam baliste vel circa et est terminata de terminis veteribus in pluribus locis . in qua strata bibulci et homines cum bobus et bestiis suis solebant ire ad pasculandum et facere sablonum sine alicuius contradictione . et de predicta strata laborant dom . martinus alkerius et bonifacius de calcaria et henricus golta et multi alii nomina quorum ignorat .

Et bellebonus de siccasolis de sancta fomia . iuramenta facta die predicto testificatur et dicit quod strata vetus mantuana comunis brixie que tendebat a portezolo usque ad hospitale de castenedulo erat ampla per unam seytatam vel tantum quantum posset trahy unus homo cum una fronzia vel circa in qua strata pascolabant homines cum bestiis suis et faciebant sablonum sine alicuius contradictione . Item dicit quod est terminata de terminis veteribus in pluribus locis . Item dicit quod dicta strata est laborata et arata per magnam partem sed nescit per quos .

Et Albertus de laqua de sancta euphomia . juramenta facta die jovis predicto testificatur et dicit quod strata vetus comunis brixie . que est inter portezolum et castenedolum infra terminos veteres erat ampla tantum quantum posset trahere unus homo cum una fronzia vel circa . et dicit quod ibi erant due strate comunis brixie . Item dicit quod una est arata tota per martinum alkerium et bonifacium de calcaria et alios homines quorum nomina ignorat . Item dicit quod a sua memoria infra quod est xl . annorum vidit stratam a monte parte arantem per habentes apud dictam stratam sine alicuius contradictione et est terminata per novos terminos de novo .

Et Corbellus de orabonis de sancta euphomia . juramento facto die jovis predicto , testificatur et dicit quod strata predicta est laborata set nescit per quos et erat ampla per . . . perticas et plus in qua strata homines pascolabant cum bovis bestiis suis et faciebant sablonum et ibi stabant homines de brixia . cum carozio ⁽¹⁾ cum ibant versus partes illas in exercitum . Item dicit quod strata predicta est terminata antiquitus a parte superiori et inferiori in pluribus locis . Item dicit quod ipsa strata est ita ampla quantum posset trahere una balista .

Et Maranta de sancta euphomia juramento facto die jovis predicto . testificatur et dicit quod noviter strata vetus mantuana inter castenedolum et portezolum est terminata . Item dicit quod ipsa strata vetus infra terminos veteres est et erat ampla tantum quantum posset trahere unus homo cum una fronzia in qua strata homines solebant pascolare et facere sablonum sine alicuius contradictione . et adhuc sunt ibi sablonerie . Item dicit quod in ipsa strata vetus aratur a sua memoria infra sine alicuius contradictione per homines nomina quorum ignorat .

Et acursus de acitantis . juramento facto . die jovis viii . intrante octobri . testificatur et dicit quod apud pontem de portezolo dom . henricus golta et dominus Martinus alkerius tenent de pothero comunis brixie . Ubi consueverat esse sablonerie et forche in quo loco homines accipiebant sablonum et pascolabant cum bestiis suis sine alicuius contradictione . Item dicit quod illud quod erat comunis brixie . est terminatum in quibusdam locis et nunc aratur sed nomina eorum ignorat . Item dicit quod strata vetus erat satis ampla set nescit bene quantum .

Et Johannes moreschi . juramento facto die predicto . testificatur et dicit quod apud portezolum erat quedam magna petia terre . et in magna quantitate ubi erant furche et sablonerie et dicebatur esse comunis brixie et homines accipiebant sablonum et pascolabant in ea petia terre . sine alicuius contradictione sed nescit quis eam petiam terre laboret . Item dicit quod strata vetus mantuana et de calcinado et hospitali de castenedulo erat tam ampla et plus quem ad modum est longum pallatium novum sed nescit quis laboret illas stratas .

Et Dom . Ysaccus de calcaria juramento facto die predicto . testificatur et dicit quod a sua memoria infra que xxx . annorum et plus quod comune brixie habebat in magna quantitate pothero inter portezolum et castenedolum et stabat expeditum nec laborabatur per aliquam personam . sed in ipso pothero cavabatur sablonum et pascolabant homines cum bestiis suis sine alicuius contradictione tamquam in re comuni brixie . de quo pothero creditur quod Martinus alkerius et henricus golta et plures alii tenent .

(1) Carroccio. Troveremo più avanti nella *Investitura in sindicos Casteneduli* gli obblighi di questo comune verso la città, quando il Carroccio passava per Castenedolo.

Et Dom. bonifacius de calcaria . juramenta facta die predicto testificatur et dicit quod apud portezolum erat quoddam pascavolum et dicebatur esse comunis brixie . et quedam sablonerie et dicebatur quod ipsas sablonerias tenebat dominus martinus alkerius . Item dicit quod vidit terminos strate sed non vidit eam terminare que est ampla xii . perticas et plus et credit quod laboratur de dicta strata et hoc dicit exaudita.

Et Dominus Martinus de alkeriis juramenta facta die jovis predicto . testificatur et dicit quod iam sunt xxx . anni vel circa et etiam plus quod audivit dici a parte sua quod dom . milo de grillis faciebat terminare pro comune brixie et ponebat terminos ab hoc latere strate veteris mantuane inter castenedolum et portezolum tam longe ab uno termino usque ad alium quem ad modum est pallatio a mercato foro et posuit illos terminos usque ad campaneam sui domini . millonis . et sic quidam dixit eidem domino miloni de grillis modo vidimus in nostram terram et ipse tunc dixit eamus ad prandium et ultra id non fuerunt positi aliqui termini . Item dicit quod homines qui habent apud stratam veterem laborant ipsam stratam et ipsemet testis facit arare de ipsa strata aliquantulum quod comune brixie accepit de terra sua ad faciendum stratam novam de castenedulo . Item dicit quod sablonerie comunis brixie . sunt ibi ubi erant . sed tenentur per comune brixie .

Et Petraccus de sancto iacobo de castenedulo . juramento facto die veneris nono intrante octobri . testificatur et dicit quod strata vetus mantuana comunis brixie que tendit a portezolo ad hospitale de castenedulo est et consuevit esse tam ampla et plus quantum posset trahere unus homo cum arcu ab una parte strate usque ad aliam in qua consueverant homines pascolare cum bobus et bestiis et est terminata in pluribus locis de terminis antiquis et in magna parte dicte strate laboratur sed nescit per quos quia eos non cognoscit sed bene scit terminos dicte strate.

Et Aricus de sancto iacobo de castenedulo juramento facto die predicto testificatur et dicit quod adhuc sunt in quibusdam locis termini antiqui in strata veteri mantuana predicta et consuevit esse et est ampla per unum yctum arcus et de dicta strata laborant dom . Enricus golta et martinus alkerius et multi alii nomina quorum ignorat . Item dicit quod sit terminus strate et ibi apud portezolum erant sablonerie et furche antiquitus in qua strata homines accipiebant et pascolabant cum bestiis suis sine contradictione . Item dicit quod apud portezolum usque ad duas saytatas strata non erat ampla per unum tertium arcus.

Et Degelavardus de sancto iacobo de castenedulo . juramento facto testificatur et dicit quod a sua memoria infra qua est xl . anni vel circa vidit ho-

mines et bibulci euntes veronam et mantuam per dictam stratam mantuanam pasculantes in dicta strata et facientes sablonum in sabloneriis que erat ibi in strata comunis brixie . et sunt termini veteres in quibusdam locis in ipsa strata et est ampla et esse consuevit tantum quantum unus homo posset trahere cum uno arcu ab uno latere usque ad aliud et de ipsa strata laborant dominus henricus golta et martinus alkerius ut audivit a bibulcis suis et plures aliis quos non cognoscit.

Et Bernardus de castenedulo . juramento facto . die veneris nono intrante octobris . testificatur et dicit quod strata vetus mantuana per quam ibant homines mantuam et ad hospitale de castenedulo erat ampla per tres perticas ab uno latere strate . et ab altero erat quedam turnatura de terra quod erat comunis brixie . ut dicebatur et est terminata de terminis veteribus in quibusdam locis terra quam habet comune brixie inter portezolum et castenedolum et in qua terra et strata comunis brixie . homines consueverant facere sablonum et pascolare cum bestiis suis sine alicuius contradictione . et de ipsa strata et terra comunis brixie tenent dom . henricus golta et martinus alcherius et multi alii quos non cognoscit .

Et Johannes scheysa de castenedulo . juramento facto die predicto . testificatur et dicit quod audivit dici quod dom . henricus golta et Martinus alkerius tenent de pothero quod habet comune brixie inter castenedolum et portezolum . Item dicit quod nescit quantum esset ampla strata vetus vel novo .

Et Jacobus de sancto iacobo de castenedulo . juramento facto die predicto . testificatur et dicit quod audivit dici quod strata predicta comunis brixie consuevit esse ampla per unam seytatam . Item dicit quod dicitur quod martinus alkerius tenet de dicta strata de aliis nescit.

Et zanebonus zunta de castenedulo . juramento facto die sabbati x . intrante octobri . testificatur et dicit quod apud portezolum vidit sabloneras in quibus homines brixie accipiebant sablonum sine alicuius contradictione . et dicebatur ipsas sablonerias fore comunis brixie quas dom . henricus golta et martinus alkerius tenent . Item dicit quod audivit dici quod strata vetus comunis brixie erat ampla per vi . perticas et aratoria sed nescit per quos et de predictis sciunt veritatem acitanti (sic) et illi de portezolo . Item dicit quod vidit duas forcas in dictis sabloneriis.

Et Johannes Cortesellus de castenedulo . juramento facto die predicto . testificatur et dicit quod vidit apud portezolum quasdam sablonerias comunis brixie . ut dicebatur et erat ibi furche comunis brixie . Item quod strata vetus comunis predicta per quam ibant homines mantuam et ad montemclarum erat

ampla per xx perticas et plus. Item dicit quod de dicta strata laboratur per homines de sancta fomia et caionvico nomina quorum ignorat.

Et frater iohannes prior sancti pauli de portezolo. iuramento facto die predicto. testificatur et dicit quod sabloneria que est apud portezolum erat comunis brixie. et ibi erant furche comunis brixie antiquitus et accipiebant homines sablonum sine aliqua contradictione. Item dicit quod strata mantuana vetus erat ampla per xvi. perticas et plus. et audivit dici quod martinus alkerius et henricus golta tenent de dictis strata et sabloneriis.

Et Ognabenus bocabonus de castenedulo. iuramento facto die sabati. testificatur et dicit quod apud portezolum erant quedam sablonerie comunis. qui consueverant esse furche comunis et quedam petie terre vegre. Item dicit quod strata vetus predicta consuevit esse ampla per tres perticas et plus sed nescit bene verum. Item dicit quod nescit quas teneat predictas sablonerias nec de predicta strata.

Et Lombardus de castenedulo. iuramento facto die dominico xi. intrante octubri. testificatur et dicit quod apud portezolum erant sablonerie et furche comunis brixie in qua terra pascolabant homines cum bestiis suis et accipiebant sablonum sine aliquius contradictione. Item dicit quod strata vetus mantuana erat ampla per tres perticas et plus et dicit quod apud portezolum erat plus ampla. Item dicit quod credit quod martinus alkerius et henricus golta tenent de strata et terra predicta.

Et Consilium sapientum. Videlicet dominorum petri galli. Ogerii musoni. Johannis de paterno et Girardi de ponpiano Indicum tale est quod illi iiii. domini qui sunt constituti ad inquirendum pothero comunis brixie quod est inter portezolum et castenedolum debeant habere illos testes qui dixerunt veritatem de dicto pothero. et faciant terminare dictum potherum inter portezolum et castenedolum et terminos ponere. Ita quod per istos terminos positos non fiat preiudicium aliqui qui habent ius infra predictos terminos dum curabuntur vel venient illi qui dixerint se habere ius infra dictos confines prius dant eis termino probandi de iure suo si que venerint et si aliquid non venerint termino lapso habeatur illud pothero. tamquam comunis brixie et iste terminus datur eius in consilio generali.

CLXI.

1253 . 30 julii.

Contractus barlini de Goiono ⁽¹⁾.

(Edito).

I.

Die mercurii penultimo mensis julii. In pallatio minori novo comunis brixie. testibus. Priurdus de lanuce. Zilius baiamundi. Consolatus de monte. Obizo de turbiado. et Zalterius cucche Judices et plures alii Rogatis.

Barlinus de goiono facta stipulatione promisit domino Azo de pirovano potestati comunis brixie et ei renuntiavit. vice nomine et comunis brixie quod faciet opus et laborerium aque clisis conducente in navilium secundum infrascriptum modum. Videlicet. quod faciet unum murum grossum de octo brachiis et altum per quinque braccia vel circa sub aqua et supra aquam a latere meridiei lecti veteris navilii usque ad murum ysule molini domini episcopi. qui murus defendat et retineat aquam clisis ut decurrat et vadat per dictum navilium.

Item quod faciet alium murum in bucca navilii in hunc modum ad prohibendum ne aqua navilii plusquam necesse fuerit currat nec veniat per dictum navilium. Videlicet quod faciet unam pilam in medietate bucce navilii. et iuxta pilam. A mane et A sero parte faciet duas buccas voltas muri boni et fortis. Scilicet unam a mane et alteram buccam a sero et faciet eas altas. ii. brachia et dimid. vel circa. et ultra ipsas buccas et pilam faciet murum bonum et fortem alterum per vi. brachia. vel circa et grossum per octo brach. et in ipsis buccis cavabit ab utraque et qualibet parte lapides ita quod ibi fieri possint porte lignee si necesse fuerint et super his buccis ponet unam trabem magnam et fortem que capiat unam buccam et aliam cum dicta pila.

Item quod implebit de lapidibus grossis totum lectum aque a sasso grosso que est in lecto aque dicte usque ad dictas buccas et similiter implebit ab utraque parte dicti muri de lapidibus grossis quos lapides comune debet facere conduci iuxta laborerium predictum ad voluntatem magistri. et hoc totum complebit et faciet hinc ad duos menses completos eo habente denarios. et calcinam a comuni ut inferius scriptum est. Et hoc totum laborerium et opus et quodlibet de predictis faciet prout dictum est. et illud defendet retinebit et manutenebit prius quam factum fuerit ad suas proprias expensas. usque ad xx. annos completos sub pena de CC. librar. imper. stipulatione promissa et dupli totius dampni comunis brixie. ex hoc incurrentis. et sub obligatione omnium suorum bonorum presentium et futurorum. Renuntiando. omnibus statutis brixie factis et facturis et omni legum auxilio.

(1) Sono tre documenti, il primo dei quali pubblicato nelle *Provisioni della Spett. Università del Naviglio, raccolte da Paolo Scovoli*. Brescia, 1777, stamp. Frat. Pluda, 2^a ediz., pag. 1, con parecchie varianti; gli altri due sono inediti.

Cuius satisfactionis et promissionis dom. menelaus de Rozonibus dom. federicus de Griffis pro eo extiterunt fide et se constituerunt principales debitores stipulantes promiserunt predicto potestati Renuntiante. nomine et vice comunis brixie facere et curare quod dictus barlinus predicta omnia et singula attendet et observet et si non attendebit et observabit quod per se et de suo attendent observabunt Renuntiando. statutis brixie et nove constitutionis et epistole divi Adriani. Ita quod quilibet eorum prius et in totum conveniri possit. obligando ad hoc omnis sua bona presentia et futura et sub dicta pena.

Et pro dicto opere et laborerio dictus dominus Azo de pirovano potestas brixie nomine comunis brixie et pro comuni brixie stipulante promittente dicto magistro barlino dare et solvere C. librar. imper. per duos terminos videlicet: medietatem in principio laborerii et completam solutionem. finito opere predicto. et xx. librarum imperial. pro defentione et mantenimento predicti operis usque ad xx. annos. et quod faciet et fieri unam calcariam calcine ad laudem et voluntatem magistri facalcine ita quod copiam habeat calcine ad dictum laborerium complendum et quod faciet conduci ad dictum laborerium lapides grossos ad implendum et complendum a sasso grosso qui in dicto vaso est iuxta dictum murum usque ad murum pile et alium murum ab utraque parte et qualibet parte ad voluntatem ipsius magistri barlini. et quod faciet ei dare unam trabem convenientem ad dictum opus ubicumque inventa fuerit iusto et convenienti precio.

Et hoc totum promisit dictus potestas nomine comunis brixie secundum reformationem consilii generali inde facti. Anno domini millesimo CC. i. t. tercio Indict. xi.

Cicamica de cicamicis notarius et scriba dicte potestatis de hoc fecit vel facere debet publicum instrumentum.

CLXI.

1253. 9 septembris.

(Inedito).

II.

In Xpi nomine Die martis nono intrante setembri super aera scala inter pallatium maius novum comunis brixie et pallatium novum minus. presentibus. dom. Ugezono occanonum. bonaventura gambacii. johanne de savallo. Inverardo de brogonado. Johanne notario. de puvignago. et pluribus aliis testibus Rogatis. Ibi magister barlinus de goiono per se et suos heredes. stipulantes promisit cicamice de cicamicis notario et scribe dom. azonis de pirovano potestatis brixie. et pro ipsa potestate nomine et vice comunis brixie. quod faciet opus et laborerium rupti navilii que est inter gvardum et goionum secundum infrascriptum modum. Videlicet. quod faciet ibi unum bonum murum grossum. per tria brachia et alterum super terra per v. brachia. et longum quantum ibi necesse fuerit et quod implebit de la-

pidibus grossis ab utraque parte illius muri ab uno capite usque ad aliud et usque ad sumitatem muri et cooperiet murum et lapidibus juxta murum ab utraque parte de terra in ea quantitate que ibi fuerit necessaria. quo laborerio et opere facto et completo modo predicto et laudato. dictus barlinus stipulante iterato promisit per se et suos heredes dicto cicamice nomine potestatis et pro comuni brixie recipienti quod defendet et manutenebit ad suas proprias expensas usque ad xx. annos completos dictum laborerium priusquam factum fuerit. sub pena x. librar. imper. et omnis dampni et dispensi. pro quibus omnibus observandis obligationi pignoris omnia sua bona presentia et futura. Renunciante quod ob hanc causam se tueri non possit occasione legis. statutis ordinamentis. modis. rationum comunis brixie. vel alterius rei vel cause. Aut iure vel modo quod dici vel excogitari possit. et omnibus his specialiter teneatur. et Renuntiando omni conditioni sine causa vel ex in iuxta causa. habendo ex hoc a comuni calcinam sufficientem ad complendum illud laborerium et lapides grossos conductos juxta ipsum laborerium ad implendum ab utraque parte illius muri in ea quantitate que necesse fuerit. et hoc pro precio de x. libr. imper. quas dixit. Renuntiando. a comuni sive massarius comunis pro comuni Renunt. exceptioni. cuius satisfactione et promissione dom. menelaus rozonus pro eo extitit fide et se constituit principalem debitorem stipulatorem promittens quod faciet et curabit quod dictus barlinus predicta omnia et singula attendet et observabit et complebit et si non attenderit et observabit quod ipse per se et de suo attendet et comune brixie de omnibus et singulis predictis indempnes penitus conservabit. obligando ad hoc omnia sua bona presentia et futura. Renuntiando omnibus statutis et ordinamentis a comuni brixie factis et facturis et beneficio nove constitutioni et omni legum auxilio. et omnibus aliis quibus dictus barlinus renuntiat ita quod prius in totum conveniri possit sub pena superius nominata x. libr. imper. Anno dom. M. CC. LIII. Indict. xi.

Cicamica de cicamicis notarius. et scriba dicti dom. azonis de pirovano potestati brixie debet de hoc facere vel fecit instrumentum.

CLXI.

1253. 3 novembris.

(Inedito).

III.

Die veneris iii. exeunte novembri in pallatio habitationis potestatis brixie. presentibus dom. pace de buckis. federico de griffis et antonio de gaytanis testib. Rogatis. Coram domino Azone de pirovano potestate brixie. et ad eius instantiam et dom. priurdi de la nuce sindici comunis brixie. barlinus de goiono dixit et confessus fuit se fecisse opus et laborerium navilii. tam illud laborerium quod tenebatur facere in bucka navilij. iuxta clisim ubique in alveo molini

quam aliud laborerium rupte navilii que est inter gavardum et goionum sicut promiserat comuni brixie. seu alteri pro comuni sicut in breviariis scriptis per me cicamica de cicamicis notarius. continetur de quibus debet plura publica conficere instrumenta. Retificando et dicendo et confirmando omnia et singula que in ipsis breviariis continentur.

Item dixit et confessus fuit quod potestas predicta pro comuni brixie. satisfecerat totum id integraliter quod tenebatur et debeat ei facere pro comuni brixie. pro ipso laborerio faciendo. et quod comune ei debebat facere. Anno Dom. millesimo CC. LIII. Indict. XI.

Cicamica de Cicamicis notar. et scriba predicti dom. azonis potestati brixie de hoc fecit vel facere debet publicum instrumentum.

In Xpi nomine retracta sunt omnia et singula infrascripta de breviariis prenominati cicamice de cicamicis notar. et per eum productis per me brixianum xandum notarium. et sicut in ipsis breviariis continebatur et scriptum inveni. Ita hic scripsi nil addens vel minuens quod sensum vel sententiam mutet preter forte litteram vel sillabam et me quoque verbo et auctoritate dominorum Egidii baiamundi et zalterii cucche causidicorum super libro registri pro comuni brixie allectorum scripsi.

CLXII.

1255 . 6 martii.

Immunitas monasterii Santi Villii⁽¹⁾ de Lugana⁽²⁾.

Edito⁽³⁾.

In xpi nomine. Die sabbati. vi. intrante martio. factum fuit consilium generale in pallazo. maiori comunis brixie. sonitum campane et voce preconia more solito congregatum precepto domini yzolini marcellini potest. comunis brixie. In quo consilio lecta fuit quedam petitio abbatis sancti Villii de lugana. tenor cuius talis est. Cum multa maleficia et robarie fiant omni tempore juxta monasterium sancti Villii de lugana et juxta ipsum monasterium transeant cotidie robatores et malefactores cum prediis cum non possint transire per alia loca de facili. petit

(1) Monasterium S. Villii. — Monastero di S. Villio o Vigilio, ora conosciuto sotto il nome di Badia, era allora occupato dai Vallombrosani, è in Lugana in luogo isolato a due kil. dal comune di Pozzolengo, provincia di Brescia, diocesi di Verona a mezzodì del Lago di Garda. Il monastero visse indipendente fino al 1479, indi fu dal Pontefice dato in commenda a Pietro Lippomano, al quale diede in commenda anche il monastero dei Ss. Gervasio e Protasio sul Mella ed altro in Verona tutti Vallombrosani.

Del monastero non rimane che una torre sulla quale fu infissa un'iscrizione del secolo xv con notizie interessanti circa il suddetto cenobio.

Vedi intorno questo monastero il BIANCOLINI, *Chiese di Verona* libro I^o, Parte V^a, pag. 161

(2) Lugana. — Scipione Maffei (*Verona illustr.*, col. 145) la dice *Selva Lugana*, col qual nome si chiama un tratto di paese, il quale costeggiando il lago estendesi da Peschiera a Rivoltella.

(3) Pubblicato nel vol. III, p. 65 della *Storia della Riviera di Salò* del Conte Comm. Francesco Bettoni-Cazzago.

abbas sancti Villii de lugana ut amore dicti et bono statu illius monasterii et comunis brixie et pro securitate illius contrate et omnium transeuntium per illas partes. Concedatur viginti hominibus et eorum heredibus volentibus venire ad habitandum juxta dictum monasterium immunitas et libertas de omnibus oneribus de cetero venientibus a civitate brixie. et sint de cetero secuti cives brixie. Quia si hoc fiet de facili poterit fieri ibi talis defensio quod nullus malefactor poterit transire per partes illas quam defensionem vult facere idem abbas suis expensis. et petit idem abbas quod potestas faciat videri locum illum et illam contratam per sapientes homines qui in talibus se cognoscant. Et hoc idem petit dominus episcopus brixiensis pro bono statu civitatis brixie. Super petitione potestas consilium requisivit. In Reformatione cujus consilii partis factis per potestatem placuit toti consilio nemine contradicente quod predicta petitio domini abbatis sancti villii de lugana auctoritate presentis consilii firma esse debeat. Et compleri. Salvo quod sapientes non mittantur per potestatem causa videndi ipsum locum et quod illi viginti homines et eorum heredes qui iverint habitare juxta dictum monasterium de cetero habeant et habere debeant immunitatem et libertatem sicut in prescripta petitione notatum est et scriptum.

Actum est hoc presentibus dominis Galvagno stevenardo Judex et assessore dicti domini yzolini. potestatis brixie. Johanne marcellino et Guidotto de monzia militibus ipsius potestatis. Bertollo de Rickis. Johanne auguicii et yzelino jannuar. notariis testibus Rogatis.

Anno. Domini. Millesimo. CC. Quinquagesimo quinto. Indictione tercia decima.

Ego Zufredus de sadeis notarius. sacri pallazi et tunc scriba predicti potestati his affui et mandato ac auctoritate ipsius potestatis. hanc cartam scripsi.

In xpi nomine. Ego brixianus xandus notarius Egidii baiamundi et zalterii cucche judicum super libro registri ellectorum. et eorum verbo et auctoritate autenticum huius exempli vidi et legi ac exemplavi in isto quarterio nil additum vel diminutum quod sensum vel formam mutet propter forte litteram vel sillabam et me quoque subscripsi.

CLXIII.

1254 . 13 julii.

Solutiones facte de domibus et terraliis emptis et destructis occasione porte pilarum⁽¹⁾.

(Inedito).

Septem libros imperial. borgognono ferario pro quodam dampno sibi dato. In unam suam domum que fuit destructa occasione laborerii porte pilarum

(1) Il documento CXVII (vedi retro a col. 426 e seg.) descrive l'allargamento della cerchia delle mura di Brescia, cominciato nel 1237 e compiuto nel 1249. Quest'opera colossale ebbe cominciamento e fine alla Porta delle Pile. Dopo cinque anni il comune acquistava

sancti faustini maioris. et que fuit extimata per dominos. petrum chizolam et petrum de pontolio ad hoc constitutos per dom. Bonifacium presentem potestat. dampnum esse tantum ipsi borgognono que domus erat per mensuram vii. pedes et dimid. et una unzia. ut continetur in carta dicte extimationis facta per deghelvardum giroldi notar. die lune. xiii. intrante jullio millesimo CC. Liiii. Indict. xii. et hanc solutionem fecimus de mandato potestatis ut precepit et dixit algarisio de frontegnano notario massario. die mercurii. xv. intrante jullio presentibus baldoyno Wazani. et Gardello ministrilibus. teste. Rogatis.

Duodecim librarum imperial. michaelo de pilis sancti faustini maioris pro solutione unius sue domus que fuit destructa per comune brixie occasione laborerii porte pillarum et que iacet iuxta porta pilarum et quod dampnum extimatum fuit per dominos petrum chizolam et petrum de pontolio ad hoc electos per comune brixie ad extimandum domum et dampnum ipsius domus in concordio dixerunt laudaverunt et approbaverunt dampnum ipsius domus fore factum ipsi michaelo. In xii. librar. imper. ut continetur in carta attestata. facta per martinum de passiranis notarius. die iovis xii. exeunte augusto millesimo CC. Liiii. solut. de mandato potestatis. ut dixit trivisanus. ministralis die martis vii. exeunte augusto presentibus vetulo pomelli notario. et dom. Antonium Ugonum et patarino de pataris et gardello ministralis. testibus rogatis (1).

Et tres libr. imper. et dimid. domino zalterio cucche iudice. pro solutione extimationis. vii. tab. terre ei accepte occasione laborerii porte pilarum sancti faustini. ad rationem. x. sold. imper. pro qualibet tabulam secundum extimationem factam per dominos petrum chizolam et petrum de pontolio. die sabbati penultimo exeunte madio. et que extimatio confirmata fuit per lucernam de osmerinis et graciolum schellinum. que tabule terre jacent iuxta dictam portam vetus.

Et tres librar. imper. et viii. sold. imper. Cazagino et Guifredo morixelle pro solvunt extimationis de tribus tabulis et v. pedibus et dimid. terre ei accepte occasione predicta fuerunt per predictos extimatores. xx. sold. imper.

Item xxxiii (2). sold. imper. predicto guifredino pro solutione extimationis de xxx. brachia. muri ei

e distruggeva delle case per edificare la Porta suddetta; ciò che avvenne nel 1251 sotto la podestaria di Bonifacio. A perpetua memoria del fatto fu collocata sulla medesima Porta la seguente iscrizione: *Tempore Domini Bonifacii de Bononia M. CC. LIIII.* Al di sopra di questa iscrizione è scolpita una corona nel cui centro vi è il nome di Cristo scritto anagrammaticamente. Questo monumento fu saviamente conservato nel muro di fianco alla edificazione della nuova Porta eseguita nel 1818 e demolita nel 1880. Il 22 aprile 1882 venne quella iscrizione trasportata al Museo dell'Età Cristiana.

(1) Nel Codice n. 1 si legge la continuazione di questo documento nelle ultime sei righe della pagina susseguente 336 e sul verso del medesimo foglio. Il rimanente della detta pag. 336 contiene un frammento di una stima di terre di Mosio del 1235 in cui sono nominati i Conti Zilbertus, Pitius, Pedesinus, Gualfredus, Gabriel, Guido, Raymundus, Martinus.

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *Item XXIIII. soldor.*

accepti et destructi occasione dicti laborerii et extimationis per predictos extimatores soluti sunt secundum sententiam latam per dom. thomasium iudicem et assessorem present. potest. et scripta in libro bonaventure januario notario dictatoris potest. solvunt. die martis iii. exeunte decembri. presentibus Vetulo pomelli. notar. zantellato notar. et martino spezacapatis notar. testib. Rogatis.

In xpi nomine. Antescripte solutiones facte in domibus et terris emptis et destructis per comune brixie occasione laborerii porte pilarum sancti faustini maioris retracte sunt per me brixianum xandum notar. dominorum Egidii et Zalterii. Antessorum electorum super libro registri de libris expensarum dom. pellausii de ello massario. comunis brixie tempore pothestarie dom. bonifacii quondam domini castellani de bononia olim potest. brixie et sicut in predictis libris expensarum continebatur. et scriptum erat. Ita hic exemplatum et scriptum. nil additum vel diminutum quod sensum vel sententiam mutet preter forte litteram vel sillabam. et me quoque verbo precepto et auctoritate predictorum dominorum subscripsi.

Die lune quarto intrante octubri. Millesimo CC. L. quarto indictione duodecima

Et Petrus gallus	Et Teutonicus de pallazo
Et Guido Villane	Et Predicasius de paratico
Et Egidius baiaundi	Et Johannes gedingellis
Et Zalterius cucche	Et Martinus de viono
Et Johannes de paterno	Et Ogerius de nuvolinis
Et Lafrancus de nuce	Et Giroldus de bulgaro
Et Girardus de pompiano	Et Brixianus liazarri
Et Johannes de calepio	Et Piurdus de lanuce
Et Ogerius musonus	Et Bertholameus de monteclaro.
Et Gracius de yseo	
Et Obizo de turbiado	

Et omnibus antescriptis sapientibus congregatis in pallatio minori comunis brixie per dominum bonifacium qdam domini Castellani potestat. brixie. qui omnes fuere concordis predicti sapientes quod omnes arbores et lignia omnia et edificia que sunt super viam in ripa Carzie. A ponte marmorio usque ad domum de oculis incidantur et removeantur.

In Xpi nomine. Ego brixianus xandus notarius dominorum Egidii baiaundi et zalterii cucche iudicum electorum super libro registri et eorum verbo et mandato predictum consilium sive sententiam de libro consiliorum factorum per dom. Bonifacium potestatem comunis brixie. et scriptum per bonaventuram januarii notarium. et bonacursum stuthioli notarium. dictatores predictae potestatis et exemplavi et sicut in ipso libro continebatur et scriptum inveni. Ita hic scripsi et exemplavi nil addens vel minuens quod sensum vel sententiam mutet preter forte litteram vel sententiam et me quoque subscripsi.

CLXIV.

1254 . 6 decembris.

*Solutiones facte comitibus Mosij pro terra
et aliis casamentis mosii.*

(Inedito).

I.

Sexaginta librar . imper . dedit et solvit pellausius de ello massarius comunis Brixie nomine et vice comunis brixie . presentialiter . Gnocho⁽¹⁾ filio quondam domini cabrielis comitis de belforto quos ipse dominus . Gnochus habere et recipere debebat a comuni brixie . pro pretio unius sue domus quam ipse solitus erat habere in castro Mosii super terrallium dicti castrum cum muris et sponda dicte domus . quam domum dominus persevallus confanonerius nomine suprascripti dom . Gnocchi vendiderat comuni brixie pro suprascripto precio secundum quod extimata erat dicta domus cum muris et sponda dicte domus . de qua venditione dicebatur ibi ordinatum et inbreviatum fuisse publicum instrumentum per martinum scovioni notar . die veneris . vii . exeunte aprili sub millesimo CC . lxxxiii . Indict . xii . ipso gnocho Renuntiante omni exceptioni non accepte pecunie . et quod eam ullo tempore non apponet et ceter . et confirmante omnia quam suprascriptus dom . persevallus eius nomine fecerat in predicta venditione obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . ad hoc omnia attendenda et observanda . qui supradictus dom . persevallus eius nomine convenerat et promiserat comuni brixie vel alterius stipulatione . nomine comunis tempore supra dicte venditionis et iuravit quod omnia predicta rata et firma habebit et tenebit nec contravenire occasione minoris etatis . vel aliqua alia ratione et omnia predicta et infrascripta . corporaliter ad sancta dei evangelia iuravit tactis scripturis . et quod ipse dominus Gnochus confessus et manifestus fuit se lege romana vivere quam solunt ei fecit dom . pellausius massarius comunis brixie de mandato potestati present . ut ipsemet potest . precepit et dixit ei in presentia bonaventure jannuarii notar . et alberti cicamice notar . et iohannis bagnacani notar . testibus et hec solutio facta fuit . die dominico . vi . intrante decembri in caminata potestatis brixie . presentibus dom . comite rozerio . et lantelmo de bagnolo iudice . et iacobo cilincicapite iudice et taiaferro de asula et peterzolo de firmo iudice predictae potestatis et iohanne quondam dom . brancallii de pontecarali et mayfredo filio quondam dom . Wiscardi de pontecaralli et martino scovioni notar . testibus Rogatis.

(1) In altri documenti leggesi *Euncho*.

CLXIV.

1254 . 7 decembris.

II.

(Inedito).

Centum septuaginta et duas libras . imper . et dimid . dom . rozerio comiti de mosio qui fuit filius comitis Arici pro solutione quarta parte turris et pallatorum circumstantium dictarum terrarum quam partem turris et pallatorum ipse dominus rozerius erat solitus habere in castro mosii de qua quarta parte fecerat venditionem comuni brixie pro predicto precio secundum extimationem factam per comune brixie de dictis turris et pallatii de qua venditione dicebatur fuisse ordinatum publicum instrumentum per martinum scovioni notarium die veneris . vii . exeunte aprili millesimo CC . lxxxiii . Indict . xii . ipso dom . de rozerio . Renuntiante omni exceptioni non accepte et non numerate pecunie . quod precium recepit predictus dom . rozerius salvo sibi omne iure in precio et extimatione unius alterius quarte partis dicebat ad se de iure pertinere debere . precium cuius turris est CCCC . xL . librar . imperial . et pretium pallatorum est . CCL . librar . imper . solutus est de mandato potestatis . die lune . vii . intrante decembri . in pallatio maiori comunis brixie . presentibus dom . lantelmo de bagnolo Jacopo cilincicapite Iudice . et taiaferro de asula iudice . et zunta de sablonetha clerico et fafeo de civethino et uolino desiderij et benedicto xoge et dom . azone melegino de mosio et pluribus aliis testibus Rogatis . et potestas . dedit licentiam algarisio de frontegnano notar . plures conficere cartas isto modo.

CLXIV.

1254 . 12 decembris.

III.

Et quadraginta et quatuor librarum . imperial . domino antonio filio qdm comitis Walfredi de buzolano quos ipse dom . Antonius habere et recipere debebat a comuni brixie pro quarta parte precii pallatii sive casaturris et unius domus terranee ubi prope in castro de mosio . jacent . quod pallatium et quam domum ipse dom . Antonius una cum coherentiis suis erat solitus habere in castro mosii . et de qua sua parte pallatii sive casaturris et alterius domus facta erat venditio eius nomine comune brixie . pro infrascripto precio secundum quod extimatum erat dictum pallatium et dicta domus videlicet . pallatio de super toto CC . librarum . et domus xx . librar . imperial . de qua venditione dicebatur ibi ordinatum et inbreviatum fuisse publicum instrumentum per martinum scovioni notar . die veneris secundo

exeunte Aprili Millesimo CC. LIII. Indict. XII. Ipse dom. Antonius Renuntiante omni exceptionis non accepte et non numerate pecunie et ceter. et confirmante omnia qua predicta venditione eius nomine facta fuisse. obligando se personaliter et omni sua bona presentia et futura pignori. ad omnia attendenda et observanda que eius nomine facta et conventa et promissa fuissent comuni brixie. sive alteri stipulationi nomine comunis brixie tempore superscripte venditionis. et in super tactis scripturis corporaliter ad sancta dei evangelia juravit quod omnia predicta rata et firma habebit. et tenebit nec contravenire occasione minoris vel aliqua alia ratione ipso dom. Antonio protestante dicente et confirmante se lege vivere Romanorum. et se esse maiore de xv. annis dati et numerati fuerunt ei predicti denarii die sabbati XII. intrante decembri in pallatio maiori comunis brixie presentibus dom. Lantelmo de bagnolo. Jacobo zilizincapite iudice. et conrado nozie. petro liono et iohanne madii. qui stat cum domino Lantegrado. et Anselmo de boni qui stat cum donna oriolda de muro et conrado fulconum et bonacurso stuthiolo notar. testibus. Rogatis.

CLXIV.

1254. 15 decembris.

IV.

Centum septuaginta et duas librar. imperial. et dimid. domino tajaferro de asula et iudice et dom. Antonio quartano de mosio nuntio et procuratore domini comitis narisij⁽¹⁾ de mosio ad predictos denarios recipientes. ut continetur in carta attestata. Inde facta per petrum de turrexella notar. die jovis x. intrante decembri M. CC. LIII. Indictione XII. pro solutione quarte parte turris et pallatorum circumstantium dictam turrin et pallatorum. ipse dom. Naymus solitus erat habere in castro mosii et de quam fecerat venditionem comuni brixie. predicto precio dominus lafrancus de salis. nomine et vice dicti dom. comitis Naymi secundum extimationem factam per comune brixie. et de qua venditione dicebatur fuisse ordinatum et imbreuiatum publicum instrumentum per martinum scovioni. notario die Veneris VII. exeunt. aprili M. CC. LIII. Indict. XII. ipsis dominis tajaferro et antonio quartano procuratore. Renuntiante omni exceptiones non accepte et non numerate pecunie. obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. et facere stare tacitum et contentum dictum dom. Naymum semper dicte solutioni et dicte venditioni de predicta

(1) Narisio era figlio di Azzone, 2° conte di Mosio. — Pare che i compilatori dei due Codici abbiano letto sull'originale *Narisius* per *Naymus*, cosa non impossibile, se si osservano bene le lettere che compongono quei due nomi. Ma certamente è uno sbaglio dell'amanuense, e devesi leggere Naimo, figlio del conte Arico od Enrico, come lo prova il seguente documento CLXXII.

sua parte turris et pallatorum. et insuper ad sancta dei Evangelia juravit corporaliter. tactis et scripturis facere semper firmam et ratam habere et tenere extimationem et venditionem dictum dom. Naymum comitem. solutus die jovis xv. exeunte decembri. presentibus comite rozerio. benvenuto ruffacani sartore et bartolameo grosso notario et brixiano notar. et baldoyno gazani ministrare et gardello ministrare testibus. Rogatis.

CLXIV.

1254, 16 decembris.

V.

Centum et septuaginta sex librar. imperial. Amadeo qdam Vgonis berte Azonis de Aqua nigra notar. actore domine maysende qdm comitis uxoris pizii de buzolano ut continetur in carta attestata facta illius actore per lafrancum seccavinum notar. de canedo. die veneris. v. intrante decembri sub. M. CC. LIII. indict. XI. et a mane notario algisio viso et lecta et tutrix filiorum suorum et filiorum dicti comitis pizii. Videlicet. bartolamei et moroelli. ut continetur in carta ipsius tutelle facta per predictum lafrancum seccavinum notar. die veneris. v. intrante septembri millesimo superscripto et a me algarisio notario. massario. visa et lecta et etiam viso et inventario a superscripta donna maysenda facto de hereditate et bonis qdm dicti dom. picii pertinentibus. facto et scripto per asiaturum de aqua nigra notar. die lune. x. exeunte decembri M. CC. LIII. Ind. XI. a me viso algarisio notario. unde dictus amadeus actor fuit confessus et manifestus se recepisse et habuisse et ibi in presenti recepit et accepit vice et nomine dicte domine maysende tutricis superscriptorum pupillorum et superscriptorum minorum et nomine et vice donnarum zoane et Arneplacis aloysio sororum filiarum qdm comitis Valfredi de buzolano et domine ynyde filie qondam infrascripti comitis picii quarum nuntius et procurator est superscriptarum donnarum ut continetur in carta illius procuratore. facta per dom. lafrancum seccavinum notar. die mercurij XVI. intrante decembri M. CC. LIII. Indict. XII. a me notario. visa et lecta superscriptam quantitatem pecunie a dom. pellausio massario comunis brixie. solvente nomine et vice comunis brixie pro completa. solutione. venditionis de quatuor partibus precii pallatii sive casaturris et domus terranee ibi prope jacentis. in castro mosii facte comuni brixie per eundem Amadeum superscriptum. quod pallatium et quam domum predicti pupilli et predictae donne soliti erant habere in castro mosii et de quibus quatuor partibus pallatii sive casaturris et alterius domus facta erat venditio comuni brixie pro predicto precio vel alteri stipulatione. pro comuni brixie per dictum Amadeum procuratorem et actorem superscriptorum pupillorum et superscriptarum donnarum secundum

quod extimatione . erant dictum pallatium et dicta domus . videlicet pallatio de super toto CC . libr . imper . et domus xx . librar . imper . et de qua venditione dicebatur ibi fuisse ordinatum et imbreuiatum fuisse publicum instrumentum per martinum scovioni notarium . die veneris secundo exeunte aprili Millesimo CC . LIII . Indict . XII .

Summa denariorum datorum comitibus mosii pro solutione castri mosij et turris et pallatii et aliarum domorum est DC . xxv . libr . imper .

In Xpi nomine . Antescripte solutiones facte dominis comitibus mosii pro solutione castri mosii et turris et pallatiorum et domorum ut supra scriptum est retracte sunt per me brixianum xandum notarium . dominorum Egidii baiamundi et zalterii cucche causidicorum ellectorum super libro registri et eorum verbo et mandato de libro expensarum dom . pellausii de ello massario comunis brixie . tempore regiminis domini bonifacii de bononia . potestis . brixie . MCC . LIII . Indictione . XII . et sicut in ipso libro expensarum scriptum reperi . Ita hic scripsi et exemplavi nil addens vel minuens . quod sensum vel sententiam mutet et me quoque subscripsi .

CLXV

28 Junii 1251.

Sententia super via carziu Rue caligarrorum.

(Inedito).

In xpi nomine consilium sapientum tale est . videlicet . domini osberti de porta iudicis . et bonapacis caritte Layci et dom . zilii de bagnolo adiuncti ad hanc sententiam sive consilium . visis testibus perpetuatis et instrumentis ab infrascriptis hominibus et vicinis contrate rue carzie de caligarii a mane parte carzie . videlicet . ab omenbono fulconum et ab Alberto spathablaca ⁽¹⁾ et a nigro fulconum et a conrado fulconum et a iohanne conradi et a tetholdo facini et a redulfo de brogonado ⁽²⁾ . et a bonfato laurentii et a martino mezarola et a bonaventura mussca ⁽³⁾ et a petro privardo et a petro de canali . et a benvegnuto de canali . et a gracio civola ⁽³⁾ . et ab alberto de serezio . et bonaventura de serezio . et ab heredibus iohannis coste et a manno de virola . et a domino Gezone de aricis . et a dom . arivabeno giroldi et a iacobo de Roado et a balgisio Galine . et a bonapace giroldi et a bertramo spolito et ab inzelerio et petro mensura . et a constantino de villa . et ab uxore petri mensura et a gaforino de claris . et a paulo pavarello ⁽⁴⁾ . et ab andriolo laurentii . et a iacobino laurentii . Item a dom . Gezone et berardo de

aricis . et a martino gambacio . et a benvegnuto de gambara . et a dom . Azone de poletthramis . et a pellegrino de desenzano . et a bendiadeo de gavardo . et ab heredibus antelmi grassi et a dom . Guielmo de calino et a dom . Andriasio de monte rotondo . Et visa questione et situ loci in praesentia dom . adobati cabucii iudicis et assessor . dom . landulfi crivelli potest . comunis brixie et dom . obizonis de turbiado sindici comunis brixie et alberti de nuvolinis procuratori comunis brixie . et visis etiam pedibus murorum descopertis antiquorum et visis statutis comunis brixie et auditis alegationibus de predictis et predicti sindici et habita diligente deliberatione quod liceat omnibus suprascriptis habere et tenere banca extra muros suos ante domos ipsorum per tres pedes et non ultra ad pedem pertice comunis brixie . et compellantur remove banca supra dicta . usque ad dictam quantitatem illorum trium . pedum . scilicet . a cantono domus que fuit bonfati privardorum et que modo est benvegnuti fulconum que domus est a monte parte rue versus sanctum faustini et quod cantonum est a meridie parte dicte domus benvegnuti fulconum a dicto cantono inferius veniendo versus meridiem . usque ad domum andriasii et ad viam que itur ad molendinum et domum dicti domini Guielmi de calino . et si qua banca esset ultra dictam quantitatem trium pedum reducatur et retrahantur usque ad mensuram illorum trium pedum et si qui satisfactiones facte sunt vel fierent occasione dictorum bancorum ex praecepto dom . adobati quod ab ipsis satisfactionibus dicti vicini absolvantur .

Lata est hec sententia et aperta die veneris ultimo exeunte junio . testibus . vitalis umeltatis ⁽¹⁾ . notario . et macarana de bellintexinis et giroldinus de castro notarii . et iohannes de urcio ministralis . et data per domin . adobatum iudicem . dom . Landulfi crivelli potestatis . comunis brixie . verbo et consensus unius consilii facti die mercurii III . exeunte . junio dati in lobia lignorum comunis brixie . In presentia dom . bonfati filii dom . Gezonis de aricis procuratore . et sententiati predictorum vicinorum . Anno dom . M . CC . LI . Indictione . nona .

Ego brixianus de Lacarzia notarius . dom . federici imperatoris dictorum procurat . notar . interfui et Rogatis scripsi et perpetuavi .

In Xpi nomine . Ego brixianus xandus notarius . predictorum dominorum Egidii baiamundi et zalterii autenticum huius exempli vidi et legi et sicut in illo continebatur et scriptum inveni ita nihil addens vel minuens quod sensum vel sententiam mutet preter forte litteram vel sillabam et me quoque verbo et mandato dictorum dominorum subscripsi .

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Humeltatis*.

(1) Nel Cod. 1. *Spatablanca*.

(2) Nel Cod. 1. *Bregonado*.

(3) Nel Cod. 1. *Cigala*.

(4) Cod. 1. *Panatello*.

CLXVI

13 octobris 1254.

*Instrumentum divisione territorii inter brixenses
et mantuanos.*

Edito (1).

In xpi nomine die veneris. XIII. intrante octubri. In terreno mosii iuxta mottas. Ibi factas presentibus snzo hogi vianda. Lafranco margono. boso de sancto salvatore omnes habitatores mosii comitatus brixiens. et Ruffo ottonis ardoni et conrado de calvis. testibus. ad hoc vocatis. Ibi dom. bonefacius qdam domini castellani de bononia potestas brixie. et dom. comites Guizardus et Guido et comes albertus et comes iohannes et iohannes de sancto gervasio. Azo de capite pontis. Amadeus gignini (2). Raymundus de lodrino. gilbertus vultorum. Albertus forozolus. Brixianus de pezasiis. sucinus blezius. bosius gaytanus presbyter manducazenus et bertolameus homiezolus ex una parte pro comuni brixie. et eius vice et nomine. Et dominus Gruamons de cazainimicis (3) de bononia potestatis. comunis mantue et domini comes obizinus et comes fredericus eius frater de marcaria. bonacursus de saviola et Amedeus cremascus et rufinus de zanicallis. et orabona de trivolis. et rayneri tritapalea et bonacursus de gezis et mantuanus de burdigaciis ex alia parte pro comuni mantue et eius vice et nomine fuere concordēs predictae potestates ambarum civitatis. scilicet. brixie et mantue et predicti sapientes qui cum sapientes qui cum eis erant quod confinis erat territorii utriusque comunis in contractis mosii dugale quod est iuxta clausum bomartinorum. A mane parte illius clausi sicut ille dugale vadit usque in ollium recta linea. et sic mensurato a ripa fosse motte que est versus mane per stratam levatam est confinis lunge a dicta ripa fossati motte. LVI. pertice vel ibi circa. Item die sabbati sequenti in campo senglariorum presentibus. saliolo (4) ministrare et gambarino predicto comuni mantue et benvenuto magistri azonis notario. et pluribus aliis testibus. Ibi in campo senglariorum fuere concordēs potestates ambarum civitatum et sapientes qui cum eis erant quod fossatum quod est inter terram comitis Vgi et fratrum de mosio et campum senglariorum est confinis utriusque quod fossatum tendit usque in aquam tartari et campi similiter tendunt usque ad ipsam aquam. Anno dom. M. CC. LIII Indictione. XII.

(1) Pubblicato da Andrea Valentini nella illustrazione di questo Codice. Brescia, tip. Apollonio 1878, in-8°, a pag. 96.

(2) Nel Cod. n. 1 leggesi *Gigini*.

(3) Gruamonte Caccianemici. I Caccianemici fu una nobile e potente famiglia di Bologna. Un Bonadironco fu Console nel 1189. Un Caccianemico de' Caccianemici fu Podestà di Frignano, ed il di lui padre Alberto lo fu di Modena. Gruamonte Caccianemici Cavaliere fu Pretore di Modena nel 1250-51 con Loderingo Andoli, e sotto il loro governo fu fabbricato il Palazzo del Comune di Modena. Vedi il GHIBRARDACCI, *Storia di Bologna*, vol. I, pag. 182.

(4) Nel Cod. n. 1. *Sabiolo*.

Ego bonacursus de purtegno notarius. sacri pallatii his affui et mandato dom. bonifacii qdam dom. castellani potestatis comunis brixie hoc scripsi.

In xpi nomine. Ego brixianus xandus notarius. dom. Egidii baiamundi et zalterii cucche iudicum autenticum huius exempli vidi et legi et sicut in illo continebatur et scriptum inveni. Ita hic scripsi et exemplavi nil addens nil minuens quod sensum vel sententiam mutet preter forte litteram vel sillabam et me quoque verbo et mandato predictorum dominorum Egidii et Zalterii super libro registri electorum subscripsi.

CLXVII

Mense ianuar. 1116.

Contractus cuiusdam confessionis dom. iohannis bruxiadi de eo quod habebat in loco de fano (1) pro sancto vigilio de trento.

(Inedito).

Anno domini ab incarnatione eius. millesimo. c. xvi. mense januarii. Indict. VIII. presentia bonorum hominum quorum nomina subter leguntur. confessus et manifestus fuit. dom. iohannes brusiadus habitator de castri vulpini quod neque ipse neque pater eius. sol (sic). dom. albertus habiaticus neque avus eius sol (sic). dom. Oprandus de muzo aliud aquisiverunt a sancto vigilio de trento nisi solomodo fictum in loco fani neque sanctus vigilius ullo tempore aliud habuit in loco fani. neque aliud ei datum fuit in predicto loco solomodo fictum. Et confessus et manifestus fuit quod homines de fano non debent dare ei. neque fodrum. neque albergariam. neque dominicum pro sancto vigilio. neque ullam conditionem nisi solomodo fictum. Et hoc fecit iam dictus dominus iohannes amore dei omnipotentis et timori sanctissimi loci sepulcri domini nostri Iesu Christi ubi ire volebat iuravit ad sancta dei evangelia ita verum esse per omnia. Et promisit per se et per suos heredes hominibus de Fano quod non veniret contra hoc ullo tempore sub pena L. Libr. venetis monete. et pena soluta breve maneat in suo robore. Hec promissio facta est alberto de Fano et vitali et iohanni de predicto loco Fani suo nomine et vice omnium suorum vicinorum.

Ibi fuere dom. Iohannes de monticello et dom. Lafranco de niardo et dom. ribaldus de breno et dom. albertus de cemmo et dom. Loterius frater eius. et Gustancius de Siano. et bonaldus de amforo. testibus Rogatis. Actum est in loco Vulpini. scilicet apud turrim castri.

Ego iohannes gratiadei notarius. interfui subscripsi et complevi et dedi.

In xpi nomine Ego brixianus xandus notarius. su-

(1) Intorno al villaggio di Fano vedi più avanti il doc. CLXXXIII.

per libro registri constitutus autenticum huius exemplum et legi et sicut in ipso continebatur ad scriptum inveni ita hic scripsi et exemplavi nil addens vel minuens quod sensum vel sententiam mutet preter forte titulum . litteram vel sillabam et me quoque de mandato et verbo et auctoritate dom . Egidii baiamundi iudice ad officium registri constituti subscripsi . quod autenticum huius exempli habet comune de Fano .

CLXVIII

30 decembris 1231.

Contractus lignorum acceptorum per comune brixie belotto et zanebello et altemanno in loco civethinis.

(Inedito).

Die secundo exeunte mense decembri . In mercato de pallazolo publico . Ibi contentus et confessus fuit bellottus de sarnico missus et procurator zanebelli raymundi civitatis . pergami et dom . altemanni de arnoldis eiusdem civitatis ad recipiendum ligna que dom . albertus Ranza arbiter . ellectus ad rationem faciendam inter pergamenses et brixianenses consulibus de pallazolo preceperat videlicet . saveo Aymerici et andree romani notarii . et eorum sociis ut ipsa ligna eisdem bellotto et zanebello et dom . altemanno dare et designare deberent . ut in quadam carta attestata a me infrascripto alberico roba notario . scripta continetur quod suprascripti saveus et andreas et eorum socii in ipsa consolaria . eiusdem bellotto eius nomine et nomine suprascriptorum zanebelli et dom . altemanni dederant et designaverant centum septuaginta quinque trabes et triginta quatuor canteros de illis ducentis viginti uno minus trabis et quadraginta duobus canteris que et quos comune civitatis brixie eis bellotto et zanebello et altemanno abstullerant . In loco de civethino ⁽¹⁾ de iurisdictione pergami . et Renuntiando ibi ipse bellottus quod trabes et canteri non essent ibi dati et designati et omni iuri et legi quibus se de hoc aliquo modo vel iure tueri posset . Factum est hoc Anno domini M . CC . xxxi . Indict . iiii . Interfuere ibi test . dom . bonefacius de scarpa et petrus de otabella et scarinus ministralis et bontempus de vesina de pallazolo omnes et plures alii .

Ego Albericus Roba sacri pallatii notarius . Interfui et Rogatus scripsi .

In xpi nomine . Ego brixianus xandus notarius . autenticum huius exempli vidi et legi et sicut in illo continebatur et scriptum reperi et inveni . Ita hic scripsi nil additum vel diminutum quod sensum vel sententiam mutet preter forte littera vel sillabam . et me quoque verbo et precepto dominorum Egidii baiamundi et zalterii cucche causidicorum super libro Registri ellectorum scripsi .

(1) Civethino = Cividino, frazione del Comune di Tagliano, provincia di Bergamo, stà sulla riva destra dell'Olio.

CLXIX

1253, 23 dicembre.

De Immunitate data comunis et hominibus de Pozzelengo ⁽¹⁾.

Edito (2).

In Xpi nomine die martis nono exeunte mense decembris.

Et abiaticus de taschis . Et martinus de concesio . Et framundus boccadelepore . Et coradinus de calcaria . Et lafrancus de salis . Et manuel madii . Et Uguzonus ⁽³⁾ occanonus . Et Antonius de gaynis ⁽⁴⁾ . Et Henricus de martinengo . Et Stephanus bellini . Et Federicus de griffis . Et Uguzonus de tanghetinis . Et hector de cizago . Et fucinus de bleziis . Et Egidius ⁽⁵⁾ bayamundi . Et Forninus de pallazo . Et benvenutus de capriano . Et Lafrancus suzii . Et Raymundus domini conradi Vgonum . Et grassus de grumethello . Et Piurdus de lanuce . Et buschettus de lavello longo . Et Gabriel trionus . Et gratiadeus mangonus . Et Johannes de peschera . Et Jacobus de pallazo . Et pax de buchis . Et durnacchus madii . Et Jacobus manduchasinus . Et berardus madii . Et Albertus forozollus . Et iohannes de sancto gervasio . Et conradus de cazago . Et menelaus rozonus . Et Inverardus faba . Et Rizardus de aricis . Et martinus de alkeriis . Et amathus cagnolus . Et albertus de buarno . Congregatis ante scriptis sapientibus per dominum azonem de pirovano potestatem brixie . In pallazo minori novo comunis brixie . concordēs fuerunt quod potestas eligat tres vel quatuor sapientes viros per quartieria cum quibus providere debeat super facto comunis et hominum de pozellengo . quorum provisio reducatur ad consilium generale . et de voluntate consilii procedatur super hoc . quod factum fuit M . CC . liii . Indictione xi .

Item die dominico quarto exeunte mense decembris . Et brixianus de cizago . Et albertus forozollus . Et ottonus de pallazo . Et mayfredus alberticuli . Et buschettus de lavello longo . Et henricus de martinengo . Et Egidius ⁽⁶⁾ bayamundi . Et bona pax de castello . Et bona pax de turbolis . Et zalterius cucche . Et obizo de turbiado . Et albertonus sethesia . Et menelaus rozonus . Et pax de buccis . Et federicus de griffis . Et bartolomeus de monteclaro . Congregatis predictis sapientibus in caminata pote-

(1) In questo Codice la intestazione del presente documento è spostata; trovasi sulla fine della terza pagina del documento.

(2) Pubblicato dal Conte FRANCESCO BETTONI, nella sua *Storia della Riviera di Salò*, t. III, pag. 53. — *Pozelengus - Pozellengus - Pusulengus - Pusolungus - Putheolungus*. Varianti che si trovano nei nostri Codici; l'UGHELLI, *It. Sacr.*, t. V, ed il DIONISI, *Dissert. De Duce Uldarici*, a pag. 27 e 61, scrivono: *Idest puteus longus*. — Pozzelengo = Comune della Provincia di Brescia, e diocesi di Verona.

(3) Cod. n. 1. *Ugesonus*.

(4) Cod. n. 1. *Gaytanis*.

(5) Cod. n. 1. *Zilius*.

(6) Nel Cod. n. 1. *Zilius*.

statis per eundem potestatem. In concordio fuerunt pro maiori parte quod detur et concedatur per potestatem et consilium comunis brixie. de voluntate consilii generalis comuni et hominibus habitantibus in pozellengo et qui in futurum habitabunt. Ibidem immunitas et libertas talis qualem ⁽¹⁾ comune et homines castri sancti georgii. que concessio fiat potestati de pozellengo. In consilio generali et per ipsum comuni et hominibus de pozellengo ⁽²⁾ presentibus et futuris. Cum hac adiectione quod in terra de pozellengo vel eius territorio nullo tempore in perpetuum possint vel debeant stare vel habitare vel possessione aliquas ⁽³⁾ habere domini de calcaria et domini de salis. Et item quod pro comune brixie fiat datum ⁽⁴⁾ et vendicio comuni de pozellengo de eo toto in integrum quod habent domini de calcaria et domini de salis in terra et territorio de pozellengo pro illo precio quo fuerit extimatum dictum potherum. per comune brixie. et comune de pozellengo. debeat satisfacere comuni brixie de precio illius potheri. solvendo illis quorum est dictum potherum ad voluntatem comunis brixie et per terminos qui constituentur per comune brixie et sicut ordinabitur per comune brixie.

Et die mercurii ultimo decembris: In pallazo novo minori comunis brixie. presentibus dominis Ogerio de nivolinis et cresimbino de prato alboyno causidicis et abbono de albertis et benvenuto notarius de herbusco. Dominus azo de pirovano potestas predictus dedit michi cicamice notario infrascripto verbum et licentiam perpetuandi predicta consilia de privata forma in publicam reducenda sub infrascripto Millesimo.

Et die lune tercio exeunte decembri sub infrascripto Millesimo. Congregato consilio generali in pallazo maiori comunis brixie. campane sonitu et voce preconum more solito. propositum fuit per dictum dominum azonem potestatem. quod ipse potestas habuit quamdam quantitatem sapientum. iudicum et laycorum. qui concordantes fuerunt pro maiori parte quod detur et concedatur per potestatem et consilium comunis brixie de voluntate consilii generalis comuni et hominibus habitantibus in pozellengo et qui in futuro habitabunt ibidem ⁽⁵⁾ immunitas et libertas qualem habent comune et homines castri sancti georgii que concessio fiat potestati de pozellengo in consilio generali brixie et per ipsum comuni et hominibus de pozellengo presentibus et futuris. Cum hac adiectione quod in terra de pozellengo vel eius territorio nullo tempore in perpetuum possint vel debeant stare vel habitare vel possessiones aliquas habere domini de calcaria et domini de salis. Item quod comune brixie faciat datum et

vendicionem comune de pozellengo de eo toto in integrum. quod habent domini de calcaria et domini de salis. In terra et territorio de pozellengo pro illo precio quo fuerint extimatum dictum potherum per comune brixie et comune de pozellengo debeat satisfacere comuni brixie de precio illius potheri solvendo illis quorum est dictum potherum ad voluntatem comunis brixie. et per terminos qui constituentur per comune brixie. et sicut ordinabitur per comune brixie. super quo dictus potestas consilium postulavit. In quo consilio dominus griffolinus de griffis consuluit in facto pozellengi fiat sicut est in propositione notatum et quod potestas faciat initium de predictis per suum tempus. ita quod postquam emerint detur ei immunitas et libertas sicut in propositione continetur. In reformatione consilii facto partito placuit quasi toti consilio dictum et consilium dicti domini Griffolini antescriti. Interfuerunt testes. Inverardus de brogonado notarius. conradus noxie notarius. nasdecanus ministralis. conradus taasacus bonapax galeri. malerba ministralis et panigantius ⁽¹⁾ preco.

Et die mercurii ultimo mensis decembris. Et petrus gallus. Et brixianus liazari. Et gracijs de yseo. Et Girolodus de bulgaro. Et Jacobus sethesia et Lantelmus de hagnolo. Et Egidius ⁽²⁾ bayamundi. Et piurdus de lanuce. Et iohannes de calepio. Et Girardus de pompiano. Et Osbertus ⁽³⁾ de porta. Et Obizo de turbiado et martinus de viono. Et iacobus cilicincapite. Et totheschus de pallazolo. Congregatis antescritis sapientibus in caminata potestatis per dominum montenarium Iudice et assessore predictae potestatis in concordio fuerunt potestas nomine comunis brixie faciat vendicionem sindicis comunis et et hominum de pozellengo et per eos comuni et hominibus illius terre de potheris et possessionibus in integrum dominorum de salis et de calcaria quod habent in terra et territorio de pozellengo. et quod detur ipsi comuni et hominibus illius immunitas et libertas secundum reformationem = ⁽⁴⁾ consilii generalis inde facti pro illo precio quo extimabitur illud potherum per comune brixie vel per illos qui constituti fuerint ad hoc pro comuni brixie. Et dicti syndici satisdant de illo precio solvendo secundum reformationem = dicti consilii generalis. Tali conditione quod comune de pozellengo et homines illius terre debeant esse fideles semper comuni brixie. et illis qui tenuerint et manutenebunt civitat. brixie. Et si aliquando essent rebelles comuni brixie. amittant ipso iure dictam immunitatem. die dicto mercurii ultimo decembris. Presentibus dictis testibus. dictus dominus azo potestas dedit mihi cicamice notario. infrascripto istud consilium ad perpetuandum et de privata forma in publicam reducendum.

(1) Nel Cod. n. 1. *Talis qualem habent.*

(2) Nel Cod. n. 1. *È sempre scritto Pozellengo.*

(3) Nel Cod. n. 1. *Aliquis quas.*

(4) Nel Cod. n. 1. *Datio.*

(5) Cod. n. 1. *Habitabunt habeant immunitas.*

(1) Nel Cod. n. 1. *Bagavacius.*

(2) Nel Cod. n. 1. *Zilius.*

(3) Nel Cod. n. 1. *Ubertus.*

(4) Tutto ciò che trovasi fra i due = nel nostro Codice fu aggiunto dallo stesso amanuense nel margine.

Et item die mercurij ultimo Decembris. In pal-
lazo maiori novo comunis brixie in publico et ge-
nerali consilio. campane sonitu et voce preconum
more solito congregato ⁽¹⁾. dominus azo de pirovano
potestas brixie nomine comunis brixie. secundum
dispositionem alterius generalis consilii inde facti et
superius scripti de voluntate tocus antedicti consilii
et pro ipso consilio. dedit. prestitit. atribuit atque
concessit domino lafranco de salis potestatis comunis
de pozellengo. Conrado de castro novo mayfredo
franci alberto vite et Gabrielli filio Gidonis honesti
sindicis et procuratoris comunis et hominum de po-
zellengo ut continetur in carta inde facta per bosom-
nem galucii die martis secundo exeunte decembri sub
infrascripto millésimo. Tenor cuius instrumenti talis
est. In xpi nomine die martis secundo exeuntis de-
cembri. In publica platea comunis de pozellengo.
presentis domino iacobo rascacii de mercato novo.
bertramino Minestralis. et lafranco mussi de pozel-
lengo testib. Rogatis. Ibi ottenebonus lombardi con-
sul comunis de pozellengo. Venturinus bonaveri.
Landulfus qui dicitur ptattus (*sic*) de aynardis. Ruf-
fus de fontibus. Galvettus quondam federici bonesi-
nus ⁽²⁾ quondam vake. albertus galianus ⁽³⁾. de Vanze.
martinus imie obertus batinera. Vithella flachatoris.
Tebaldus quondam zanelli. Albertinus carli. Guido
de calcaneis. crescentinus eius frater. honestus de
avianis. floriis qui fuit de suarro. mayfredus quon-
dam treffolii. stephanus belini Guilmus de modoli-
nis ⁽⁴⁾. Nicoletus quondam viviani. ottebonus paparot-
tus. forzettus ⁽⁵⁾ qui fuit de monzambano. Gratarola.
Morandus. culboni. Johannes pumme. martinus
quondam zaneboni. sucius eius frater. Raymandinus
eius nepos. carabellus bonnemi cise. bugatti gandulfi.
Iohannes butori. bertolameus suus frater. martinus
vogane. Ventura eius filius. et eius verbo. girardus
stravolti degelvardus eius pater. albertinus liti.
campus girardi pagani. girardus cersche. Galerius
brogno ⁽⁶⁾. Zilius eius frater. Albertus qui fuit de
sancto luinzio. Iohannes mazze cerutus de madal-
gisii. Albertus mayiola. paytonus dayni. bonincon-
ter Ognabenus. quondam belloti. salvettus qui fuit
de capriana. boso quondam gambari. campus eius
frater. moreschinus dominici. bonaventura qui fuit
de rivoltella. miorinus de carlis. ysacckus de blan-
zonis. bonettus moxardi. redulfus qui fuit de lonado.
bernardus acerbe. Gandulfus scattus. paxettus Ga-
roxolus. sonettus machezani. oliverius quartani Gui-
dottus boze. Iohannes qui fuit de monzambano.
pozellengus alberti millii. carzettus Guielme. bonetta
dominicus oliane. Guido codecerus. boso paytoni.
Valengus quondam otteboni. riboldus iacobi strinelli.
lambardinus palmeri. anselmus ymie. facius quondam
domini laurencii. Agrummus bonaventura. pegnora-
rius ⁽⁷⁾. albertus xone. buscacerius benvenutus be-

roerius. Ubertus ynardi. Galvanus qui fuit de mon-
zambano. Nasimbenus ferarius. niger quondam
lombardi. Venturinus de pasquallis. falconus pal-
merii. Guido onesti. Yzerius magistri. brunellus qui
fuit de ponte. martinus quondam vachi. Lombardus
ruffi. albertus flandine. et bonfatus quondam sulubii.
omnes predicti congregati in pubblica vicinia more
solito congregata. Fecerunt constituerunt et ordi-
naverunt suo nomine et nomine et vice comunis de
pozellengo. Dominum lafrancum de salis potestatem
de pozellengo absentem. et conradum qui fuit de
castro novo et mayfredum franci et albertum vite
verbo patris sui. et Gabriellem filium Guidonis
honesti verbo patris sui presentes. suos et dicti
comunis nuntios et procuratores. syndicos et actores
et quemlibet eorum in solidum ita quod occupantis
non sit melior conditio ad recipiendum immunita-
tem et libertatem a comuni brixie. et ad recipien-
dum datum et emptionem faciendam de toto pothero
in integrum. quod habent domini. de salis et domini
de calcaria in terra de pozellengo et eius territorio pro
illo precio quo dictum pothorum fuerit extimatum
pro comune brixie. et ad promittendum et ad sa-
tisandum de precio dicti potheri solvendo ad volun-
tatem comunis brixie. et per terminos qui consti-
tuentur per comune brixie. et sicut ordinabitur per
comune brixie illis quorum est dictum pothorum.
vel aliis sicut placuerit comuni brixie. et ad obbli-
gandum dictum comune et bona dicti comunis et
quemlibet predictorum in solidum et bona et cuius-
libet predictorum ad laudem sapientis viri et ad
voluntatem comunis brixie pro omnibus suprascriptis
et singulis observandis et attendendis. et ad omnia
que essent utilia et necessaria ad predictam. vel occa-
sione predictorum et ad securitatem faciendam pro
comuni de pozellengo et pro suprascriptis et quolibet
eorum ad laudem sapientis viri. fideiussoribus qui
se obligaverint pro comuni de pozellengo de precio
dicti potheri. solvendo. conservandis eis sine dampno
de ipsa obligatione et quicquid ipsi procuratores sin-
dici et actores comuniter vel divisim fecerunt in pre-
dictis et circa predicta promiserunt nomine comunis
de ⁽¹⁾ pozellengo et suo nomine ratum et firmum
habere et tenere et non contravenire. aliqua ratione
vel exceptione que dici vel cogitari ⁽²⁾ possit. Anno
domini millesimo CC. LIII. Indictione XII.

Ego bosso galucii notarius fecit instrumentum
dicte sindicarie.

Immunitatem et libertatem talem qualem habent
comune et homines de castro sancti georgii. et per
eos comuni et hominibus dicti loci de pozellengo pre-
sentibus et futuris et eis sindicis et pro eos dicto
comuni et hominibus de pozellengo. Dictus potestas
nomine brixie et per eum comuni brixie secundum
dispositionem in antedicti consilii. fecit datum et
venditionem de toto pothero et omnibus possessio-
nibus in integrum. quod et quas habent et dom.
de calcaria et dom. de salis in terra et territorio

(1) Nel Cod. n. 1. Voce preconia congregato.

(2) Cod. n. 1. Bonetinus.

(3) Cod. n. 1. Gelianus. Bacecus de Vanze.

(4) Cod. n. 1. Madolgivis.

(5) Cod. n. 1. Forizettus.

(6) Cod. n. 1. Gzberius Brogna.

(7) Cod. n. 1. Pegorarius.

(1) Cod. n. 1. Nomine de pozellengo.

(2) Cod. n. 1. Excogitari.

de pozelengo . Cum hac adiectione quod in terra de pozelengo vel eius territorio nullo tempore in perpetuum possint vel debeant stare vel habitare . vel possessiones aliquas habere dom. de calcaria et dom. de salis . nominati pro illo precio quo dictum potherrum fuerit extimatum per comune brixie vel per illos qui constituti fuerint ad hoc pro comuni brixie . Unde predicti potestas et syndici de pozelengo obligantes personaliter et principaliter et omnes continentes in istrumento sindicatus et quemlibet in totum suo nomine et vice et nomine comunis et hominum de pozelengo presentium et futurorum stipulationes promiserunt dicto domino azoni potestati et per eum comuni brixie solvere et dare precium dicti potherrum illis quorum est dictum potherrum vel aliis sicut placuerint comuni brixie . ad voluntatem comunis brixie . et per terminos constitutos per comune brixie . et sicut ordinabuntur per comune brixie . obligantes ad hoc omnia eorum et omnium continentium in carta sindicatus et comunis de pozelengo bona presentia et futura pignori . Renunciando omnibus statutis comunis brixie factis et facturis . et beneficio nove consti . . . . . (*Qui il codice N. 2 è interrotto per la mancanza di alcune pagine come si legge a piede di pagina dello stesso. Hic pagine sequentes videntur lacerate ex libris; per cui cessano le varianti e si prosegue coll'aiuto del Codice N. 1*) . . . . . tutionis et epistole dive adriani et omni legum auxilio . Ita quod quemlibet eorum et omnium continetur in carta sindicatum possit prius in totum realiter et personaliter conveniri . Tali pacto et conditione quod dictum comune de pozelengo et homines illius terre semper esse debeant fideles comuni brixie et illis qui renunciabunt et manutenebunt civitatem brixie et si aliquando essent rebelles vel fuerint comuni brixie amittantur ipso iure dictam immunitatem .

Et die mercurii predicto In caminata habitationis potestatis . brixie . presentibus dominis Zilio bayamundi iudice iacobo masacanina . Coxa conversi et alberto de calvixano notar . test . R. Ibi dom . buschetus de lavello lungo bellacatus de drubecho dom . lafrancus de sallis et Galvagnus de Virilis pro dictis sindicis et comuni et hominibus de pozelengo extiterunt fideiussores . et se constituerunt principales debitores . stipulant promittunt michi cicamice notario . infrascripto recipienti nomine et vice potest . brixie et pro comuni brixie facere et curare quod dicti syndici et homines et comune de pozelengo omnia et singula supradictis in omnibus et singulis capitullis atendent et observabunt et sinon atenderent et observarent quod ipsi per se et de suo atendent et observabunt . Obligando se personaliter et principaliter et quemlibet eorum in totum et omnia eorum bona presentia et futura pignori . Renunciando omnibus statutis brixie factis et facturis . et beneficio nove constitutionis et epistole divi adriani et omni legum auxilio et omni conditioni sive causa ex iuxta vel ex iniuxta causa . Ita quod quilibet eorum in totum realiter et personaliter possit convenire ubique . testes . qui fuerunt ad venditionem et immunitatem

sicut hii . Amadeus gigini notarius . beneventus de herbusco notarius . Beldecarus de beldecaris notarius . Lafrancus de lodrino notarius . bagancius petro parmexanus . Ministralis . repotinus Ministralis .

Anno Domini Millesimo CC Lquarto . Indict . duodecima .

Ego Cicamica de cicamicis notarius . et scriba dicte potestatis . sacri palazi his interfui et Rogavi Jussu dicte potestatis hoc scripsi .

In xpi nomine Ego brixianus xandus notarius Antenticum huius exempli vidi et legi et sicut in illo contractum et scriptum reperi ita hic scripsi et exemplavi nil additum vel diminutum quod sensum vel sententiam mutet preter forense litteras vel sillabam et me quoque verbo et auctoritate antedictorum dominorum Egidii baymundi et Zalterii cuhe Judicum super libro register electorum subscripsi .

In xpi nomine die veneris xii intrante Februarii . convocato consilio generali super pallazo maiori comuni brixie . Voce preconis et campane sonitu more solito precepto domini bonifacii quondam domini castellani potestatis . comunis brixie lecta fuit quedam provisio sapientum qui fuerunt xxxv . numero quos habuit predictus potestas iuxta voluntatem unius alterius consilii generalis fati de novo inter predicto mense super redificationem et aptacionem castri et comune de pozelengo qui continet hoc . Sapientes predicti fuerunt concordes quod homines de pozelengo si eis placuerit debeant aptari et colocari ad castrum quod modo est in pozelengo et apud illud castrum et si non eis placuerit quod debeant aptari et colocari ad locum ubi dixerunt potest . et consilio comunis brixie per cartam attestatam et quod eis fiat id quod pecierunt . Item quod hec potest . ad consilium generale et secundum voluntatem illius consilii procedatur . Tenor cuius carte talis est .

In xpi nomine die veneris vi intrante februarii . In platea comunis de pozelengo factum fuit consilium generale per dom . lafrancum de salis . potestatem pozelengi more solito voce preconia congregatum in propositione cuius concilii lecta fuit peticio sive provisio promissa super redificatione terre de pozelengo per albertum galucium . coradinum de castro novo . Venturinum quondam bonaveri et ottebonum quondam lombardi . ognabenum quondam belleti . et Florium qui fuit de scondrao . et cabriellem vidonis hovetti electos die lune v . exeunte januar . super mores viveri voluntate consilii ibi predictum bonapacem rapini Vicarium dicte potestatis coadunati . Forma cuius petitionis sive provisionis talis est . Videlicet predictis viis de pozelengo quod petatur potestati et comune brixie quod homines de pozelengo debeant aptari super montem de Fluno si placet potestati et comuni brixie ita quod quatuor plodia super ipsum montem de fluno claudantur et muriantur uno fossato amplo xx . brach . et alto se-

cundum quod fieri debet de jure . et quod potestatis etiam quod placeat potestati et consilio et comuni brixie quod xxv. plod. terre extra illud fossatum concedatur pro comuni et consilio brixie . comuni et hominibus de pozelengo . In quibus xxv. plodiis terre homines de pozelengo . possint facere ortos regotes et eras suas . Ita quod ipsa terra et locus sit tantum comunis et hominum de pozelengo . et quod aliquis non habeat infra nec extra fossatum silicet in illis xxv. plodiis . et in illis quatuor aliquid proprium nisi comune et homines de pozelengo . Tali modo quod comune et homines de pozelengo debeant dare cambium illis personis qui habent terram in illis xxv. plodiis terre et in illis quatuor in extraneum bonorum hominum de comunibus pozelengi . In reformatione consilii placuit omnibus de consilio nemine discordante quod illud quod ordinatum et provisum est per predictos . vii homines de pozelengo vel quod per eos fuerit provisum et ordinatum in provisione et redificatione terre de pozelengo si placuerit potestati et comuni brixie . et etiam omnia qui petierint potestati et comuni brixie . ut peti fecerint nomine comunis de pozelengo . et pro ipso comuni plenam et integram in omnibus optineant perpetuo firmitatem . et quod predicta peticio sive provisio detur potestati et comuni brixie per cartam attestatam . Interfuere hiis dominus dom. rozerius abas monasterii sancti Vilii de laguna . dominus gratiadeus archipresbiter de peschera et ynverardus de valle conversus dicti monasterii . Anno Domini Millesimo CC . LIII . Indict. xij

Ego Gabriel de pozelengo Sacri pallati notarius interfui et auctoritate et verbo predicti domini lafranchi potestatis predictum consilium publicavi et me quoque subscripsi.

Super quam provisionem predictus dominus bonifacius potest. brixie consilium requisivit. In cuius reformatione consilii partitis factis per potestatem placuit maiori parti consilii quod provisio suprascripta facta super redificatione et aptacione castri et terre pozelengi firmetur in totum et quod auctoritate presentis consilii . plenam habeat firmitatem . et quod opus quod ibi fieri debet non fiat ad expensas comunis et hominum de pozelengo . Interfuere dominus tomas iudex dicte potestatis . Inzelerius zanasii . Benadux marizoni ottolinus canis . albertus de comezano notarius potestatis . et bagancius preconio comunis brixie .

Anno Domini Millesimo CC . LIII . Indict. xii.

Ego Girardus Fregoldi notarius . sacri pallazi et etiam predictae potestatis et comunis brixie hoc consilium verbo predictae potestatis publicavi et me quoque subscripsi .

In Xpi nomine Ego brixianus xandus notarius predictorum dominorum Egidii et Zalterii Autenticum huius exempli vidi legi et sicut in illo contractu et scriptum inveni . Ita hic scripsi et exemplavi nil additum vel diminutum quod sensum vel sententiam mutet preter forte literam vel sillabam et eorum verbo me quoque subscripsi.

Die dominico viii exeunte augusti factum est consilium Generale per potestatem . In pallazo maiori comunis brixie more solito congregatum voce preconia exclamatum et campana sonatum . In propositione cuius concilii lecta fuit peticio quorundam concivium brixie . et filiorum domini alberti mantelli quod petunt sibi allignari sedimina in castro novo pozelengi in quibus possint se reducere cum familiis et frugibus eorum et eciam quod sedimina cirche eis ablata . debeant exstimari et solvi illis quorum sunt ante quam eleventur . In reformatione cuius consilii factis partitis per dominum bonifacium quondam domini castellani potestis . brixie . placuit multo maiori parti consilii quod in castro novo pozelengi non permittatur habere vel habitare aliquis civis brixie ut voluntur nec compellantur homines de pozelengo locum sive sedimen aliquem vel aliquod allignare eis . Anno domini Millesimo CC . Lquarto . testes dom. tomas iudex potestatis . pattus antonius milites potestatis et Simon iudex potestatis supradicte .

Retracta est hoc reformatio sive consilium de libro consiliorum generalium factorum per dom. bonifacium qdm dom. Castellani potestatis . comunis brixie sub millesimo antescipto per me brixianum xandum notarius dictorum dominorum egidii et zalterii . et eorum verbo et auctoritate .

CLXX.

23 octobris 1255.

*Contractus cuiusdam consilii generalis
super facto vulpini ⁽¹⁾.*

Inedito.

In xpi nomine die dominice viii exeunte octubri congregato consilio generali in maiori pallatio . comunis brixie . campane sonitu et voce preconia more solito . Lecta fuit ibidem quedam provisio sapientum habita super facto ambaxate misse per potestatem et comune pergami . Cuius tenor tali est . Concordes fuerunt sapientes quos dom. Inzellinus marcellinus ⁽²⁾ potestas brixie habuit ad hoc quod respondeatur ambaxatoribus pergami quod paratus est potest. brixie pro comuni brixie cum sapientibus civitatis brixie . sicut requisitum fuit per ambaxatores comunis pergami ire ad terram de vulpino hoc prius ordinata cum ipsis ambaxatoribus comunis pergami quod antequam super questionibus habeantur tractatus vel examen poni debeant termini usque in culmina muntium inter utroque comune secundum formam instrumentorum utriusque comunis quibus terminis positus potestas pro comuni brixie vult procedere

(1) Questo documento ed i seguenti fino al CLXXV mancano in questo Codice n. 2, quindi si trascrivono dal Codice n. 1.

(2) Inzellinus Marcellinus. Da Marcellini nobile e potente famiglia di Milano, la quale apparteneva alla fazione della Motta. Vedi GIULINI, *Storia di Milano*, in-4°.

super aliis questionibus ad determinandum eas sicut iustum sit et conveniens iudicatur pro utroque comune super qua provisione prenomatus potestas petiit consilium. In reformatione cuius consilii factis partitis per ipsum potestatem placuit quasi toti consideratione quod potestas equitet ad terram de vulpino cum sapientibus secundum provisionem ante scriptam. Inter quas sint illi quatuor qui destinati fuerunt per comune brixie causa negociis de vulpino et aportant instrumenta qui faciunt ad negocium illud. et si sapientibus et potestati pergami placuerit procedere secundum provisionem sapientum ante scriptam procedat. Si autem ei non placuerit revertatur potestas. Interfuerunt domin. Guithottus de modoecia et iohannes marcellinus milites potestatis et dioblesius et petrus de hosmerinis notarius. ipsius potestatis testibus Rogav.

Anno domini millesimo CC. LV. Indict. XIII.

Ego bonaventura boccamoni de guthizolo sacri pallatii notarius. his interfui et Rogavi hanc cartam scripsi.

CLXXI.

15 Novembris 1255.

De terminis positis causa vulpini.

Inedito.

In xpi nomine die lune xv. intrante novemb. in territorio de pisoneis ⁽¹⁾ ubi dicitur lamma de pisoneis per medium ruine de pisoneis presentibus dom. rogerio filio qdam dom. ardizonis de suaro. et dom. oberto qdam dom. maxonerii de plevico et melesino dom. mestralis de celeriis de luaro et bellotto quondam dom. iacobi cellerii de luaro et alberto fratre eius. et magistro girardo coxato civitatis brixie et petro de circullo milite comunis brixie. et petro qdam martini brixiani de montibus et domino bellotto qdam dom. federici de montegio et lafranco que dicitur margotinus milite comunis brixie. et petro qdam martini brixiani de monzambano que erat in ipsa andata cum dom. lantelmo de bagnolo iudice atque banfiolo qdam dom. mathei tarusii cive pergameni et aliis multis test. Rog. Cum termini positi essent inter comune brixie et comune pergami in villa de vulpino silicet culmen domus quod est a mane que fuit martini prumoligi et tunc erat iohannis sertassi de corlino et terminus positus et cruce signatus iuxta illam domum a mane parte et culmen domus scandolate lombardi de coalino que est a sero et terminus positus a cruce signatus iuxta

(1) Pisoneis = Pisogne: è un grosso ed ameno villaggio fabbricato allo sbocco della Valcamonica sulla sponda orientale del Lago Sebino, dirimpetto a Lovere. La strada che congiunge Pisogne colla Valtrompia esisteva fin dal tempo dei Romani, e nella frazione di Fraine esistono ancora avanzi di torri romane. Dopo Iseo è il più antico paese del lago; è costituito da varie frazioni o parrocchie. Dagli Statuti di Brescia del XII secolo risulta che era stazione importante per la trasmissione e smercio dei legnami della valle alla città di Brescia.

illam domum a sero parte sicut trahit recta linea usque at culmen montis secundum quod de predictis et quam pluribus aliis conterminis et fit mentio in quodam publico instrumento scripto et rogato per bailardum manine notar. die veneris VII. intrante iunii Millesimo CC. XVIII. Indict. VII. Et eciam in quodam alio publico instrumento rogato per ravaninus de la nuce notar. supradicto die anno et indictione. Ibi visis et lectis et cum contencio essent inter utrumque comune de supradicto culmen montis. tandem dom. Izelinus marcellinus potest. comunis brixie et dom. Egidius baiamundi. albertus de yseo et antelmus de bagnollo. bartholomeus de monteclaro iudices henricus de lavellolungo bonifacius de sallis. Gabriel tetocius. Griffus de griffis. henricus de martinengo. henricus confanonerius. Codurus de gaytanis milites brixie. ambaxat. supra dicti comunis brixie. ex una parte habentes parabullam et licentiam a consilio generali comunis brixie. ponendi infrascriptos terminos per cartam rogatam per venturam boccamoni notar die. . . . Millesimo CC. LV. Indict. XIII. Et dominus sichetus de saxetta pisanus potest. comunis pergami et dom. paxius pellamigela. belfantus de rivola. lafrancus xuardorum federicus de vungo. atto ficiene. bertramus qdam dom. greci de greco. Crescentinus de bonate. Lafrancus azuelli. Guilmus gargnani. paganinus de la scala et Guizardus de auguttis. omnes civitatis pergami ambaxator. ipsius comunis pergami ex alteram habentes parabulam et licentiam a consilio generali ipsius comunis brixie ponendi infrascriptos terminos per cartullam rogatam per agnellum de azuellis notar. die sabati penultimo octubr. Millesimo CC. LV. Indict. XIII. In concordio poni fecerunt duos terminos lapideos cruce signatos vide unum prope viam de la palude de cerveni et alium in culmine montis ubi dicitur in culminis valibus sive inglazaris que locus ubi positus est ipse quartus terminus potest videri ab eo loco ubi rogatum fuit istud instrumentum et que quatuor termini sunt positi per rectam lineam ab uno termino ad alium et eos terminos pro suprascriptis comunibus brixie ac pergami. dicti dom. potestates et ambaxatores firmaverunt et predictum fuerunt. Salvo eo quod predicti vel aliquid predictorum non intelligatur nec intelligi possit esse diminutum aliquod jus vel etiam aquisitum alicui universitati vel singulari persone. Et omnia supradicta facta fuerunt die loco prescriptis et in presentia testium predictorum et de predictis rogata fuerunt plura instrumenta fieri in uno tenore per me Venturam de asula notar. et per giselbertum alberti notar. omne bergamenses.

Anno Dom. Millesimo CC. LV. indict. XIII.

Ego Ventura de asula Sacri pallatii notarius. Interfui et Rogavi scripsi.

CLXXII.

25 Novembre 1255.

*Comes Naymus de Mosio confirmat venditionem
Comuni Brixie die xxii mense aprilis 1254
factam.*

(Inedito).

In xpr. nomine die jovis sexto exeunte novembr. In caminata domus habitat. potestat. Brixie presentibus dominis Galvagno de stevanardis iudice et assessore dom. Inzelini marcellini potestatis. comunis brixie. Iohanne marcellino milite ipsius potestatis. jacobo cilicincapite. Nantelmo de bagnolo fratre algisio de manducasinis fratre ippolito Broce Conrado fulconum. Algarisio de frontegnano ac aliis testib. R. dom. naymus comes filii qdm. dom. harici comitis de moso. lecto prius coram eo et diligenter vulgari sermone sibi exposito per me venturam de asula notarium tunc scribam specialem potestatis. et comunis brixie. contractum venditionis facte ad mundum franchum liberum et expeditum allodium per dominum lanfrancum de salis nomine domini naymi comitis sive pro domino naymo. In dom. bonifacium qdm. dom. castellani de bononia potestatis. comunis brixie et dominum crescimbenum de prato alboyno iudicem sindicum et procurator comunis brixie vice et nomine comunis brixie et per eos in comune brixie de omnibus terris cultis et incultis possessionibus et sediminibus domibus pallaciis vassallaticis et possessionibus servorum suorum nemoribus pascuis aquis aquaductibus palludibus ripis piscationibus moleninis pontaticis navigis venationibus decimis honoribus differentibus iuribus et iurisdictionibus omnibus in integrum ipsi domino Naymo pertinentibus in castro et extra castrum in burgo et extra burgum In villa et extra villam. In comuni et divisso in tota terra et curia et territorio de moso. Et generalem et integram de omni eo rato quod eius pertinebat et pertinere posset aliquo modo vel iure seu aliqua causa precio et mercato finito quo extimata sunt ea quem extimata sunt pro comuni brixie et ea quem fuerunt extimanda eo precio quo extimabuntur. et providebitur per potestatem. et consilium generale comunis brixie quo contractus scriptus et notatus fuerat per martinum scomoni notarium Millesimo CC. lxxxii. Indict. xii. dies veneris vii. exeunte Aprili. ipsum contractum venditionis facte in comune brixie. ei omnia et singula quem in ipso contractu continentur. Et comprehensa sunt in quolibet capitulo et instrumento libera voluntate ratificavit et sicut ibi scripta et comprehensa sunt omni modo in totum confirmavit et insuper ad cautellam secundum ipsum modum et formam. In totum de novo fecit venditionem et datum In dom. inzolinum marzellinum potest. et dom. ogerium de nuvolinis iudex sindicum et procurator comunis brixie. Coram quibus omnia predicta facta fuerunt nomine comunis brixie. et per

eos in ipsum comune brixie. de omnibus et singuliter in integrum antescrisptis. et quem in ipso contractu continentur. Ita tamen que ex hoc novo dato et presenti vendicionem non tollatur firmitas precedentis contractus nec intelligatur nec intelligi possit in aliquo derogatum esse priori contractui et confessus fuit ipse dom. naymus comes quod comune brixie erat in possessione omnium predictorum tamquam sive rei et ipsam possessionem comuni brixie confirmavit omni modo et si quid de causa venditione possidebat vel possidere videretur constituit se possessorem precario nomine comunis brixie donec comune brixie in ipsam possessionem intraverit et pro parte solutionis predictae vendicionis et dati recepit ibi a domino Gesone de aricis massario. comunis brixie nomine comunis brixie solverat et per eum ab ipso comune brixie centum et sexaginta et octo libr. et xi sold. imper. et x. imper. de moneta nova comunis brixie pro ducentis et viginti et quatuor libr. et quindecim sold. imper. et novem imper. et dimid. de moneta currente per lombardiam tunc. S. finito precio infrascriptarum peciarum terre quam pecuniam idem comes Naymus confessus fuit sibi numerata fuisse renunciantem. exceptione. non numerate sibi pecunie quam promissit numquam opponere sub pena alterius tante summe stipulat promissa. et quam pecuniam totam per predictum dom. naymum comitem ibi receptam. a iam dicto dom. Gesone de aricis massarius comunis brixie nomine comunis brixie solvente patenter ostendit idem dominus Gezo Massarius coram predictis dom. potestate et sindico comunis brixie et testibus antescrisptis et me notario. subscripto et renunciavit ipse dominus naymus comes habeat consiliis et provissionibus comunis brixie factis et facturis et exceptis deceptionis ultra dimidiam dicti precii et exceptioni doli et mali et quod ullo tempore vero oponet se arratum fuisse. ad illam venditionem faciendam et omnibus auxilio legum et cuilibet exceptione iuris et facti quibus contra presentem contractum vel aliqua que contineatur in ipso posset aliquid moveri vel opponi de iure vel de facto eodem dom. Naymo comite venditore antedictum contractum venditionis facte per dom. lafrancus de sallis nomine domini Naymi comitis. sive pro dom. Naymo in dominum bonifacium domini Castellani de bononia potestatis comunis brixie et dom. crescimbenum de prato alboyno iudicem sindicum et procurator comunis brixie vice et nomine comunis brixie et omnia et singula quam in ipso contractu continentur propria voluntate in totum ratificante et confirmante. Iste sunt ille peciis terre pro medietate quarum omnium pro indivisso. dom. Naymus comes recepit a dicto massario comunis brixie. nomine comunis brixie et per eum ab ipso comuni brixie predictam pecuniam finito precio ipsius medietatis pro indivisso omnium infrascriptarum peciarum terre et pro parte solvunt totius vendicionis antedictae in comune brixie facte. in primis una pecia terre a dicto bellum. A mane et sero et a monte Iohannes bellini et est medium plodium extimata quatuor libr. imper. ad rationem

plodio et capit xl. sold. imper. totum extimum. Item una pecie terre in burgo mosii a meridie. et a sero via a mane et a monte hoc comitis Gualfredi et est lviii. tabul. extimata x. soldor. imper. ad rationem tabul. et capit xxviii. librar. imper. totum extimum. Item una pecie terre ad eandem contratam. A monte via A meridie. heredes quondam comitis Raymundi a sero heredes comitis Gualfredi. et est per mensuram viii. tabul. et dimid. extimate x. sold. imper. ad rationem tabule et capit iii. libr. imper. et v. soldor. imper. totum extimum.

Item una pecie terre sedimate iacente in contrata sedimen de burgo mosii. A mane et a monte et a meridie. et a sero illi de cathegnani et est per mensuram xxviii. tabul. extimat. x. soldor. imper. ad rationem tabul. et capit xiiii. libr. imper. et dimid. imper. totum extimum. Item una pecie terre sedimate iacente in contrata albare. a mane. botolinus dom. segnorini a sero heredes comitis raynaldi a meridie. via a monte teralium cirche et est xxxi. tabul. extimat x. soldor. imper. ad rationem tabul. et capit xv. librar. imper. et dimid. totum extimum. Item una pecie terre sedimate iacente in contrata albare a mane heredes qdm comites narisii a meridie. via. a monte teralium cirche a sero comes vizardus et heredes comites raynaldi et est xxxi. tabul. extimate. x. sold. imper. ad rationem tabul. et capit xv. libr. imper. et dimid. totum extimum. Item una pecie terre iacente in contrata retro de buscellis. A monte via et comune brixie a meridie. nescitur cuius sit et est unum plodium et lxii. tab. estimat. iii. libr. imper. ad rationem plodium. et capit v. libr. imper. et iii. sold. imper. et viii. imper. totum extimum. Item una pecie terre sedimate in castro mosii a meridie. via a mane mazechus a sero heredes dom. benvenuti et est una tabula. et duo pedes extimata. xxv. sold. imper. ad rationem tabulam. et capit xxviii. sold. imper. et ii. imper totum extimum. Item unum sedimen in dicto castro quod fuit comitis raymundi. a sero heredes ugototi a meridie. via. a mane heredes comitis azeboni et est. xii. pedes et iii. uncie extimatum xxv. sold. imper. ad rationem tabul. et capit xxv. soldor. imper. et dimidie. imper. totum extimum. Item Li. tabul. et dimid. terre que fuerunt pro parte comitis raymundi super quibus erant domum pallacium et turris a mane via. a sero et a meridie. murus et teralium castri. extimate xxv. sold. imper. ad rationem tabul. et capit Lxiii. libr. et vii. sold. et dimid. imper. totum extimum. Item una pecie terre apud gambinum a meridie et a mane gambinum a monte borioni de marcharia et est unum plodium et xxviii. tabul. extimat. iii. librar. imper. ad rationem plodii et capit v. librar. imper. et xxvii. imper. totum extimum. Item una pecie terre apud predictam cui coheret a mane sozo boghi a meridie. borioni. A sero heredes comitis raynaldi et est duo plodii et iii. tabul. estimat. iii. libr. imper. ad rationem plodii. et capit vi. libr. et xxi. sold. et dimid. imper. totum extimum.

Item una pecie terre iacente. ad fulchellum. et est per mensuram xxxi. tab. prati a mane comune brixie. a meridie heredes comitis raymundi a sero haeredes comitis azeboni extimata iii. libr. imper. ad rationem plodii. Et capit v. libr. imper. et iii. sold. et viii. imper. et dimid. totum extimum. Item una pecie terre iacente ad eandem contratam. a meridie heredes Orchi a mane heredes comitis Ugonis de rethuldesco a monte via et pro parte sozo Boghi a sero richelbonus et est per mensuram iii. plodii minus xx. tab. extimata. iii. libr. imper. ad rationem plodii et capit xv. libr. et iii. sold. imper. totum extimum. Item una pecie terre in floresco inter ambos tornapassios a mane via a sero comites de casali alto a monte comes zilbertus et est unum plodium et xli. tab. extimata. l. sold. imper. ad rationem plodii. Et capit iii. libr. et x. sold. et dimid. imper. totum extimum. Item una pecia terre iacente ad passaram quam laborat zanus belliarde a meridie ecclesie de gambonellis a mane comitis azonis et est per mensuram unum plodium et xxx. tab. extimata lv. sold. imper. ad rationem plodii. Et Capit. iii. libr. et xi. sold. et dimid. imper. Item una pecia terre ad calcariam a meridie via. a sero comes Guiehnus. A mane heredes comitis azeboni et est per mensuram viii. plod. et xlii. tab. extimata xi. sold. imper. ad rationem plod. Et capit. xv. librar. et iii. soldor. et ii. imper. totum extimum. Item una pecie terre in marcharenzola apud forzethivollam a sero bartolomei de moso. pro parte et comitis raynaldi pro parte. a meridie via. et est unum plodium et lx. tabul. extimata. xxx. sold. imper. ad rationem plodium. et capit. xlviii. sold. imper. extimum totum. Item una pecie terre aratorie iacente in contrata de ronchis. A sero via a meridie hered. comitis tebaldi. a monte richelbonus arlotti. et est per mensuram viii. plod. et xx. tab. extimata. iii. libr. imper. ad rationem plod. et capit. iii. libr. et v. sold. imper. et unum mezanum totum extimum. Item una pecie terre ad cohacias a mane herede Ugonis cathegnani. a sero comes zilbertus. a monte herede roberti. a mane heredes comitis pizii et est per mensuram viii. plodii et xxviii. tab. extimata iii. libr. imper. ad rationem plodium. Et capit. xxvii. libr. et xvi. sold. imper. et viii. imper. extimum totum. Item una pecie terre ad fontanam mortarii. a mane heredes mazoli a sero novelli a monte comes martinus. et est xliiii. tab. et dimid. extimata iii. libr. imper. ad rationem plodium. et capit. xxxv. sold. imper. et vii. imper. et dimid. extimum totum. Item una pecie terre ad levatam a mane Brichelbonus a sero mellegotti. A monte heredes comitis petesanii. a merid. via. et est lxxiii. tabul. extimat. lv. sold. imper. ad rationem plod. et capit. xl. sold. imper. et viii. imper. extimum totum. Item una pecie terre ad pomendollum a mane hered.

assinelli a sero levata a merid. sozo boghi et est v. plod. et lxxxiii. tab. extimata xxx. soldor. imper. ad rationem plodium et capit viii. libr. imper. et xiiii. soldor. imper. et x. imper. Item una pecie terre ad longoras a mane illi de cassatico. A sero via. A monte et a mane hered. comitis Gualfredi et est iii. plod. extimata xl. soldor. ad rationem plodium. Et capit. vi. libr. imper. extimum totum. Item una petia terre ad Molaglaciam. a mane dugalle de malaguischis. A sero monasterium. A monte heredes comitis cabriellis. A merid. hered. bonmartini de marcharia et est per mensuram xi plod. extimat. l. sold. imper. ad rationem plod. et capit. xxvii. libr. imper. et dimid. extimum totum. Item una petia terre ad ronchellos que est nemoressa. A mane hered. cathegnani. a sero hered. azonis mori a monte hered. teutaldi. et est unum plodium. et lxxiii. tabule. extimata l. soldor. imper. ad rationem plodii. et capit. iiii. librar. imper. et xviii. imper. extimum totum. Item unum sedimen in burgo mosii. a mane teralium fossati a sero via a meridie comes Guido et est xv. tab. extimatum x. sold. imper. ad rationem tabul. Et capit. vii. libr. et dimid. imper. extimum totum. Item unum sedimen in burgo mosii a mane via a sero et a meridie. heredes comitis Gualfredi. A monte comes martinus et est iii. tab. extimat. x. sold. ad rationem tabul. et capit. xxx. sold. imper. totum extimum. Item pecie terre ad venterbolium ultra oleum a mane gaitholdi de calvatono a sero et a meridie via pro parte. a monte fuit comitis raymundi pro parte. et est xlvi. plod. et l. tabul. extimat. iii. librar. imper. ad rationem plod. et capit. centum xxi. librar. et xi. soldor. imper. et viii. imper.

Anno Domini Millesimo CCL quinto. Indictione tertiadecima.

Ego Ventura de asula sacri pallatii notarius interfui et R. de predictis duo instrumenta uno tenore conficere hoc scripsi.

CLXXIII

20 augusti 1255.

Concessio facta Comuni Brixie, Comunibus ab hominibus Vulpini de Fani et de Rogni pro constructione duo molendina et terrae Franchae.

Inedito.

In Xpi nomine die Veneris xii. exeunt. augusto. Congregato consilio generali in maiori pallatio communis brixie campane sonitu voce preconum more solito. Lecta fuit ibidem quedam petitio comunium et hominum de volpino et de montibus de Fano ⁽¹⁾

(1) Volpino — villaggio con 800 ab. posto sulle prime alture di Valcamonica. — Monti, altro villaggio che ora conta 200 ab. — Fano era capo di Comune, ma dopo che il Comune di Brescia permise di fabbricare un Castro franco o libero per difendersi dai Bergamaschi, sembra che gli abitanti di Fano si sieno portati ad abitare il nuovo castello e forse abbiano adoperati i materiali del

et de rogo continens quod una terra franca pro mantenimento. et defensione illius contrate et iuris comunis brixie fieri debeat eis per comune brixie super cornu blanco et quem terrenum in quo fieri deberet ipsa terra deberet eis dari pro comuni brixie et quod daretur eis licentia construendi duo molendina ubi videbitur esse melius. Et quod una die facere possint forum in qualibet septimana. Et quod in constructione ipsius terre facere voluit aliquas alias expensas. nec aliquod honus sustinere nisi que construere volunt domos in quibus debent habitare. et volunt quod nullus habeat possessiones neque domus. In illa terra nisi solum tererii. Et Vicini ipsius terre.

Item lecta fuit ibi quedam provissio sapientum habita super petitione predicta hominum de vulpino montibus. Fano et Rogno. qui concordess fuerunt omnes qui nemine discordante quod secundum petitionem hominum de vulpino montibus rogo et fano. Fiat eis una terra francha. hoc addito quod terrenum quod eis dabitur pro comuni brixie in quo terra fieri debet detur eis in feudum pro comuni brixie ad hoc ut de ipso tereno nichil alienare possint secundum voluntate comunis brixie. Et tali tenore quod nullus bergamensis recipiatur ad habitandum in illa terra. Et quod expense quem fieri debent in constructione ipsius terre fieri debeant per comunia et homines totius Valecamonica. Unde per homines de pisoneis et a pisoneis super usque dalegnum et per illos de dalegno. Et per omnes de valcamonica qui omnes de valcamonica occasione ipsius operis excusentur ab omnibus oneribus comunis brixie de novo imponendis usque ad aliquod tempus conveniens quod videatur consilio comunis brixie super quibus potest petui consilium. In reformatione consilii factis partitis per pet. .... placuit maiori parti consilii quod terra francha predicta fiat secundum petitionem antescriptam comunis de vulpino et aliorum comunium predictorum volencium in simul communi. Et reduti ad inseparabilem unionem. Et secundum provvisionem sapientum antescriptam in totum et integraliter. hoc salvo quod quem dicta terra fieri debet. Et construi mitantur sapientes et magistri cum eis ad comprehendendum ipsam terram in ea magnitudine et dispositione. et situacione. et in ea consuetudine muri et altitudine que videntur esse conveniens. et quod comunia et homines valcamonica excusentur secundum petitionem sapientum antescriptam usque ad unum

loro paese per fabbricarlo. Ad ogni modo Fano non esiste più e solo alcuni ruderi a monte di Volpino attestano il luogo ove un giorno sorgeva. Il nuovo castello chiamasi ora Castelfranco di Rogno. — Rogno, già pago romano, come c'indicano lapidi romane ivi trovate, è una delle antiche Pievi di Valcamonica che estendeva sua giurisdizione ecclesiastica dal Tinazzo al Dezzo. Un'antica tradizione, della cui probabilità giudicheranno i geologi, vorrebbe che, come a Pisa il mare, così a Rogno arrivasse il lago d'Iseo ora lontano 4 chilometri. Certo che Rogno dovea in antico avere maggiore popolazione di quella che ha (500 ab.) come è certo che le inondazioni dell'Oglio devono averlo assai rovinato. Ora fa comune con Castelfranco. Questi paesi per l'occupazione dei quali Brescia sostenne una guerra secolare coi Bergamaschi appartengono ora al mandamento di Lovere, circondario di Clusone, provincia di Bergamo.

annum. Et predicti sapientes dividant per dictum laborerium inter comunia et homines valcamonica. sicut eis videbitur utile et conveniens hoc tamen excepto quod in castro construendo in terra illa quam debet fieri francha non fiat aliquod edificium altum ultra sex puncta. Interfuere domini Galvagnus stevanardus iudex et Guidotus de modoetia potestatis. miles. Et Jacominus ferarinus. Et petrus de hosmerinis et tetocius de asula. notarius predictae potest. et bagancius predicto comunis brixie testibus.

Anno domini Millesimo CCL. quinto. Indictione terciadecima.

Ego Ventura de guthezollo sacri pallatii notar. et tunc potest. et comunis brixie scriba specialis hanc cartam Rogavi Scripsi.

CLXXIV.

Die iovis iunii 1256.

Jus civitatis Brixiae in fossatum civitatis.

Inedito.

In Xpi. nomine super questione quem vertitur coram domino Mayfredo de lature Gerente vices dom. Franceschi de lature ⁽¹⁾ potestatis. comunis brixie vide utrum comune brixie possit affitare fundum fossati civitatis brixie et de eo utilitatem consequi et facere tanquam de re sua secundum reformationem consilii generalis comunis brixie hoc anno celebrati non obstante contradictione obizoni de Ugonibus dominorum philipi uberti de ugonibus bragucii et algisii fratrum de turbiado et hered. qdm. bonfati totheschi de adro. et hered. qdm. teutaldi de solacio. et hered. Jacobi bove de brogonado et valenti de corogno et humiliatorum de herbusco et coradi nozie pro se et illis de prandonibus et graziadei de garbagnado et alberti de gambara. qui asserunt fundum dicti fossati post domus eorum et in aliquibus locis suum esse seu jus in eo habere et non comunis brixie.

In dei nomine visis libro Registri comunis brixie. Et reformatione dicti consilii et visis juribus productis per predictos et eorum alegationibus diligenter intellectis et super his habito consilio dominorum Vidonis Vilane et iohannis de paterno rambaldi de lonado iudicum et jacobi de puteo notar. et Lafranci humeltatis et bonfati Fulconum Laycorum. Nos *(qui finisce la mancanza accennata alla col. 845)* predictus dominus mayfredus de lature tenens regimen predicti domini franceschi de la torre potestatis brixie et eius nomine dicimus et pronunciamus et per sententia declaramus de fundis dicti fossati seu fossatorum civitatis brixie debere servari modum et formam qua et que continetur in libro registri factas et factam et pronunciatus et pronunciata tempore domini Jacobi de terzago et tempore dom.

(1) Torre (della), nobile e potente famiglia di Milano.

bonifacii domini castellani de bononia potestatis comunis brixie. Aut si comune brixie voluerit utilitatem percipere de predictis fundis fossatorum secundum reformationem consilii generalis comunis brixie hoc anno facti quod hoc fieri possit et debeat non obstante contradictione predictorum vel cuiuslibet alterius persone.

Lecta et pronunciata fuit hoc sententia die iovis iunii. In consilio generali comunis brixie campana sonita more solito congregato in pallatio maiori comunis brixie per predictum dominum mayfredum tenentem locum potestatis brixie nomine et vice ipsius potestatis citatis omnibus suprascriptis et omnibus eciam atinentibus de illis actis per bertolameum cettani ⁽¹⁾ et iohannem constancie ministralis comunis brixie oltiatim et eciam voce preconia per ipsos contractos presentibus. Dominis Roberto de materno Villano de trugnano iudicibus potestatis et brixiano de porta. ac Venturino Galine nec non de gelnardo geroldi notario potestatis testibus. Rogatis. Millesimo CC. Lx sexto. Indictione nona.

Ego iohannes de gambacis notarius infrascripto potestatis interfui et Rogatus scripsi precepto et eciam jussu suprascripti domini mayfredi.

CLXXV.

11 mens. decembris 1280.

Hoc est forma sentencie. Et concordie super decimis inter populum et clerum Regii.

Inedito.

Cum questio magna et controversia gravis esset inter venerabilem patrem dominum Guilielmum de foliano ⁽¹⁾ dei gratia reginum episcopum ac ceteros prelatos et clericos et ecclesiasticas personas colligentes decimas de districtu regino seu in colligendis decimis seu jus habentes ex una parte. Et capitanei populi et comune regino ex altera propter exactiones impias et molestas que fieri dicebantur per dictos prelatos et ministros eorum in exactione predicta. Et cum ex predictis causis multa scandala et pericula orta essent inter predictas partes propter plurima gravia statuta que contra clericos per dom. capitaneum et populum riginum edita fuerant et pubblicata. In generali et publica concione et observata in civitate et districtu regii quam pluribus septimanis propter que ipse capitaneus. et eius consiliarii et omnes alii qui dictis statutis dendis et scribendis ut observandis consilium prestiterant vel consensum secundum juris exigenciam ex concitationis

(1) Nel Cod. n. 1 si leggerebbe più facilmente *Restani*.

(2) I Fogliani di Reggio antica e nobile famiglia di cui un Alberto fu console del Comune di Reggio nel 1180 — Guglielmo fu eletto vescovo di Reggio nel 1243 e fece il suo solenne ingresso nel 1252. Morì ai 27 agosto 1283. UGHELLI, *Italia*, tom. 2°, col. 306 e LITTA, *Fam. celebri Ital.*

vinculo fuerant nominati. Et tota civitas generali sub posita Jurisdictione propter que nimicum magna mala quasi ab omnibus continebatur ne multo priora accederent in grave dampnum et preiudicium predictorum prelatorum et ecclesiarum. In grave dampnum et periculum aiantis corporum et rerum omnium hominum tocius civitatis et districtus regii.

Nos frater paganinus prior conventus fratrum predictorum de regio. et frater Guelmus de yporegia lector dicti conventus. Et frater Girolodus de mutina prior conventus fratrum heremytanorum de regio. Et frater petrus de bibiano lector dicti conventus. Arbitratores seu amicales compositores amici communes et consiliatores et pronunciatores et amabiliter et comuniter electi a domino anthonio mansionario ecclesie regium et ab azolino clerico Gori dicte ecclesie procuratoribus et actoribus et specialibus nunciis constitutis a venerabili patre domino Guielmo de foliano dei gratia regino Episcopo et a prelatis et ecclesiasticis propositis et canonicis ecclesie predictae. Et ecclesie sancti prosperi de castello et aliis civitatis et districtus regii In pleno et generali sinodo ut de eorum procurat. aparet in instrumento scripto per manum Guilielmi quondam dom. philipi notar. viso et lecto a nobis ex una parte Et a domino. caralio de maiochis et a domino. manzolo dom. petri manzi sindicis et procuratoribus et specialibus nunciis constitutis in pleno Generali consilio populi Regii a nobili militi domino. . . . Capitan. et A. L. (quinguaginta). sapientibus. et a viginti quatuor et a consilio predicto. Ut de eorum syndicatu apparet in publico instrumento scripto per iohannem malincium notarium. a nobis eciam viso et lecto ex altera parte. Rogati insuper instancius a predictis sindicis et procuratoribus hinc. inde ut tam pium et necessarium suscipiamus officium ac eciam suplicent requisiti nomine predicti cleri et populi ut apparet publicis instrumentis scriptis per eosdem notarium quod super predictis et inter eos providere et componere ac pronunciare volumus ipsorum precibus inclinati intendentes et volentes predictis resistere scandalis tot et tantis obviare periculis et malis et causam eorum mantiamque decernere ut tolatur sub diversio tocius civitatis et districtus eiusdem que poterant iminere. Et iam secundum comune iudicium iminebat propter pacem concordiam et quietem clericorum et laycorum habendam. Et propter bonum et pacificum et securum statum tocius civitatis regii et districtus similiter conservandum ad honorem omnipotentis dei et beate Virginis marie et beatorum prosperi et grisanti et darie et omnium sanctorum dei. Examinata discordia et questione predicta cum clericis et laicis supradictis et diligenti deliberatione habita cum religiosis et aliis sapientibus juris. Ita super hiis interdictas partes duximus amabiliter et fideliter componendum et providendum et consulendum et pronuntiandum auctoritate comissionis nobis facte de virtute precis et pietatis eorum nobis oblate. et demonstrate a predictis partibus firmiter observari debeat videlicet quod ad decimas coligendas

ipsi prelati et clerici personaliter per se vadant vel per personas ecclesiasticas pro se mittant ad domos eorum a quibus decimas postulare voluerint. et ibi recipiant a quolibet illud quod sibi dare voluerint. unum quamque in modo et quantitate dandi prout in antiqua consuetudo habebat sue consciencie relinquendo ita quod occasione collectionis decimarum nullum trahant vel cogant sub iudice ecclesiastico vel civili persone tam ecclesiastice per se vel aliis decimas colligentes secum ducere possint de propriis familiaribus ecclesiarum suarum sive clericis vel laycis sicut opus fuerit et honestas vel necessitas postulat. Ita tamen quod iniurias aliquas aut minas per se vel per aliquos non faciant aut procurent. Si vero sunt ut fuerint aliqui layci qui in parochia in qua dare debebunt decimas domos non habeant ut in eis non habitent liceat persone ecclesiastice ad quam illa decima pertinebit ad aream. pergere et ibi decimas postulare. Sicut tunc superius dictum est ipsius dantis conscientie relinquendo. Item quod dominus episcopus predictus convocet et habeant sinodum cleri sui et in ipso sinodo faciat preceptum in virtute hoberdientie et spiritus sancti quod omnes predicti cleri in coligendis decimis jus habentes similiter attingentur sub pena maioris excommunicationis predicta omnia plenarie et integraliter accedere et observare et illi sinodo et precepto faciendo et audiendo convocet dom. Episcopus aliquos religiosos de omni domo seu conventu de regio et eos inter omnia faciat si poterit in maioris testimonium firmitatis. Hoc autem in nostra presentia iam est factum. Item quod si aliquis clericus subiectus dicto domino episcopo accusatus fuerit apud eum Et inventus facere vel venire contra predicta ut aliquod predictorum dictus dominus Episcopus cum canonicis citari faciat et pena pecuniaria ut alia pena canonica graviter puniat secundum quod transgressionis eius meritum postulabitur. Si vero aliquis dicti domini episcopi parere iudicio pertinaciter recusarent eum si potuerint capi faciat et in carcere poni et detineri donec satisfecerit congruenter invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Item quod predicta omnia firmentur inter dictum dom. Episcopum et prelatos et clericos predictos ex una parte et populum et comune regii ex altera. per congruas promissiones obligationes et penas. In publicis instrumentis. Item quod populus et comune facere et habere possit statuta pro conservatione predictorum quamcumque juste fieri poterit que non sint contra ecclesie libertatem. Item quod dom. Episcopus predicta promittat facere servare de consilio et consensu omnium prelatorum In Episcopatu regii presencialiter existentium ad quos jus decimarum pertinet. Et predicta promittat et faciat dictus dominus Episcopus de consilio et consensu tocius ecclesie regine et tocius capituli sancti prosperi de castello et omnes predicti cum eo de consilio et consensu religiosorum de quolibet conventu de regio quos convocare debeat et facere tunc esse presentes qui ad eius mandata ut preces noluerint mittere. Et hoc eciam in nostra presentia

iam est factum . Item quod ipse dom . Episcopus promittat et promissum attendat quod procurabit suo pesse fideliter quod clerici absente ad quos decimas pertinent predicta omnia aprobent sicut presentes et promittant et consenciant et observent . Item dicimus et consulimus et ordinamus et disponimus quod infra-scripta declaratio et notificatio cum statuto sequenti pactis et promissionibus precedentibus ad iungantur et ubicumque dicte ordinationis seu amicabiliter compositionis pacta sive promissa scripta vel quocumque missa fuerint seu lecta . ut coram populo publicata sive in regio sive extra scribatur in simul et legatur mittatur et publicetur declaratio et notificatio infra-scripta . videlicet quod dominus capitaneus reginus de consensu et consilio quinquaginta et sapientum virorum tam secularium quam religiosorum notificat et declarat quod licet clerici noluit vel non debeant propter promissiones super dictos cogere laycos ad decimas exhibendas nichilominus tam homines pro salute animarum suarum tenentur reddere decimas quam debentur jure divino ut loci consuetudine approbata . Statuit tunc et ordinat dictus Capitaneus et populus reginus de consensu dom . Episcopi et cleri et de consilio predictorum prelatorum et clericorum quod si aliquis clericus promissione acciones et compositiones factas inter clerum et populum et comune regii super negociis decimarum temerarie fregerit seu in aliquo ausus fuerit contraire . Et propter ex comitatus ab ipso domino Episcopo eius parere . Et stare iudicio et mandato noluerint quicumque ille capiatur personaliter et in carcere dom . episcopi teneatur donec satisfecerit plenarie atque puniatur fuerit secundum quod transgressionis eius meritum postulabit . Quod si nec dom . Episcopi nec populi ut comunis et hoc noluerit parere iudicio eius bona omnia publicetur per ipsum dom . Episcopum pauperibus eroganda . Signi vero layci contra pactiones et promissiones et compositiones predictas aliquod illicitum comiserint arbitrio Capitaneo populi puniatur secundum quod transgresionis eorum virtutum postulabit . Item cum dictus dom . Episcopus et clerus miserit populo regino de faciendo et conferendo ad stratam regalem et ad pontes et ad dugalia et ad aquam canalis sicule de gratia speciali quam comunis utilitas et necessitas id exposset et cum in preteritis temporibus fieri fecerint quam vis de jure canonico et civili a predictis factionibus immunes dicimus et consulimus et pronunciamus eosdem prelatos et clericos a predictos ecclesiasticos ad predicta humilitate invitari et eos invitatos condescendere de gratia speciali intelligendo quod ad dictam stratam regalem conferant quem tota comunitas regii facient ad dictam stratam et intelligendo quod ad pontes et dugalia conferant in illis villis et terris in quibus habent terras et possessiones suas vel suarum ecclesiarum et locorum illi *tantam* quam habent eas sibi . Et intelligendo quod illi solomodo prelati et clerici conferant ad aquam canalis sicule qui habent molendina in aqua dicti canallis . Et ad predicta modo predicto conferant et faciant ex liberalite propria

et gratia speciali . In summa volumus omnibus notum esse quod venerabiliter pater dom . Episcopus reginus superius memoratus et ceteri prelati et clerici sui istius compositionis concordie modum acceptantes comprobantes et volentes et consencientes prestatum sunt publice et private quod non intercedunt neque proponunt nec credunt per istius promissionis obligationem in aliquo facere contra prohibitionem seu ordinationem domini Gregorii decimi factam in ultimo consilio ludinensi que scribitur in novissimis constitutionibus extra titulo de rebus ecclesie non alienandis capitulo hoc consultissime prohibemus . Hec idem eodem modo protestati sunt dominus capitaneus supra dictus populusque reginus . S . quod nolunt nec intendunt clericos trahere vel inducere ullo modo ad veniendum vel faciendum contra prohibitionem vel ordinationem decretalis superius memorate . Unde utraque pars tam populus quam clericos voluerint omnes predictas promissiones et ordinationes integraliter et immobiliter observari dummodo non fiat contra decretalem illam superius nominatam contra quam per premissa fieri mihi credunt . Nos autem religiosi prenominati habita diligenti examinatione . consilio et deliberatione cum multis sapientibus peritis et expertis in jure canonico et divino dicimus et pronunciamus quod non credimus nec videmus contra decretalem prealogatam expresse aliquod fieri per predicta . Item dicimus et consulimus quod pro bono pacis et concordie perpetue observande ne unquam lites ex litibus oriantur Sindici dictorum clericorum et preclarorum in continenti faciant finem et refutationem perpetuam dictis sindicis nomine potestatis capitaneis populi et consilii et comunis regii . et quinquaginta sapientum et omnium quorum interesset vel interesse posset de omnibus iniuriis dampnis et processibus factis per capitaneum et populum et comune regii ipsis clericis et prelati et de omni jure aquisito eis vel alicui eorum contra aliquem de civitate vel districtu regii occasione ipsorum processuum et iniuriarum quem ad . . . . . humanum et iudiciale et promittant nomine predictorum se nunquam moturos per se vel per aliquam personam summissam . questionem aliquam in iudicio terreno civili vel ecclesiastico de ipsis dampnis et iniuriis vel jure eis vel alicui eorum aquisito ex eis . Hec omnia et singula prout superius leguntur dicta consulta et pronuntiata atque feliciter celebrata . fuerunt per predictos religiosos compositores et arbitratore inter predictas partes rogatu et requisitione eorum in platea comunis regii in conspectu regine ecclesie presentis dom . Antonio de malatachis vicario dicti dom . Guielmi regini Episcopi et dicto dom . Capitaneo populi et dictis L . (quinquaginta) sapientibus et xxxiii . omnibus vel maiore parte eorum et presentibus devote ac intente audientibus dictos procuratores et sindicis tam cleri quam populi sedentibus quoque prenominati religiosi ibidem coram circumstantibus testibus rogatis . Scilicet dom . doberto de buynis et dom . Guielmo de campagnola . et dom . iacobo de caculis et domino manganino iudice et

dom. nicolao iudice dicti dom. capitanei et dom. ducio eius milite et dom. . . . . eius notarius et aliis ultra centum.

Ibique in continenti dicti procuratores et cleri predictis sindicis populi prout superius legitur finem et refutationem fecerunt et huic iudice dicti et procuratore et sindici protestantes ut dictum est mutua et leta stipulatione omologaverunt et approbaverunt omnia et singula infrascripta tamquam utilia et grata ac accepta utrique parte quatenus de jure et de facto potuerunt melius confirmando preterea sic attendere et observare et nulla occasione contravenire ut facere nomine dicti cleri et populi voluntate promiserunt sub obligatione et ypoteca bonorum et rerum omnium parcium predictarum mandaverunt et rogaverunt in super me Johannem de malvicis nomine et dictum Guilelmum quondam dom. philipi notar. dicti religiosi et dicti procuratores et sindaci nomine predictorum ut predicta scribanus et predicta servemus ut ex inde nos et uterque nostrum instrumenta unum et plura publica faciamus hoc uno semper tenore servare.

Acta fuit predicta sub anno a nativitate domini Millesimo CC. Lxxx. Indictione octava die mercurii xi. mensis decembris.

CLXXVI.

17 marcii 1283.

Liga et confederatio inter comunia Mediolani Brixie Cremonae et Mutine et Placentie ⁽¹⁾.

Inedito.

In nomine domini dei Yesu Xpi. Anno a nativitate eiusdem Millesimo CC. Lxxxiii. die Martis xvi. mensis marcii. Indictione xi. In pallatio novo communis mediolani congregato consilio octuagentorum ad sonum campane et voce preconia more solito convocato. In quo quidem consilio aderant ed adsunt dominus Jacobus de sumaripa potest. et belinus benzonius Capitan. populi Ardicius crivellus cabrius de modena capitan. partis. Obizo de hospiello ⁽²⁾ otto de rayxana capit. societatis beate agnetis mediolan. Cum domin. Antonius de Puteo Nicolaus de curcixis ambaxatores et sindici comunis cremone. Et dom. petrus de advocatis bertolinus de madiis ambaxato-

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto invece *Concordia inter comunia Brixiae Mediol. etc.* Il Muratori, C. Cantù ed altri tacciono di questa lega stabilita dal Consiglio degli Ottocento, nel Palazzo nuovo del Comune di Milano. Troviamo però nella *Chronica Placentina a Jo. Codagnello*, (Parma 1859), a pag. 337, an. 1282: *Die martis xxv augusti in civitate Mediolani jurata et facta est concordia inter commune Mediolani et dominum marchionem Montisferati ex una parte et commune et homines Cremonae, Placentie et Brixie ex altera*; ma tale lega fu giurata a tutt'altro scopo di quello stabilito nel nostro documento. Pare invece si riferisca al fatto del gennaio 1284, a pag. 341, in cui si legge: *Unde Mediolanenses cum cerna militum Placentie, Cremonae et Brixie in succursum illorum de castro properant ecc.*: del qual fatto ne parla anche il Giolini, *Memor. di Milano*, vol. VIII, pag. 359 in cui leggesi anche il nome del Podestà, e quello del Capitano del Popolo.

(2) Nel Cod. n. 1 è scritto *Hostiolo*.

res et sindici comunis brixie. Et Guillelmus de Castronovo et palmerius de Fontana ambaxatores de sindici comunis placentie eorum nomine communium predictorum civitatum et cuiusque nomine in solidum una cum dominis Alberto de berenzago Galvaneo Stephanardo iacobo de modena. betino de bernadigio ottolino de mandello et iohanne de cappelto sapientibus pro comuni mediolani infrascripto negotio deputatis. In pallatio veteri archiepiscopus mediolani. In presentia venerabilis patris dom. O ⁽¹⁾. sancte mediolani ecclesie archiepiscopi et dominorum Jacobi de sumaripa potestatis comunis et belini benzoni capitan. populi mediolanens. obtinzione societatis seu confederationis in ire inter predicta comunia ad honorem predictorum comunium et hominum predictarum civitatum providissent et tractassent esse statuendum et ordinandum per ambaxatores et sindicos predictorum comunium nomine comunibus. dictarum omnium civitatum prout inferius continetur. videlicet quod in unaquaque civitate predictorum comunium secundum possibilitatem et facultatem cuiusque civitatum ex predictis civitatibus debeat imponi seu creari miliciam citra calendas aprilis usque ad eam quantitatem que sapientibus uniuscuiusque civitatis videbitur. Et quod quique imponeretur debeant consignari. et esse consignati in unaquaque predictarum civitatum hinc ad medium mensem maii. Et illa impositio seu creatio militie debeat durare per annum totum computandum a tempore consignationis illius militie et non possit nec debeat remitti nec diminui usque ad predictum terminum nisi de comuni consensu sapientum omnium predictarum civitatum. Et item statuerunt et affirmaverunt et statuunt et firman quod certa talia militum videlicet ducentorum quinquaginta militum ad unum equum et quinquaginta balesteriorum et unum equum fiat inter predicta comunia et quod comune mediolani pro medietate debeat sustinere honora et expense facte de dicta militia balesteriis silicet quod comune mediolani debeat et teneatur habere asoldatos ad suas expensas ut suprascriptum est. Centum xxv. milites ad unum equum et xxv. balesterios ad unum equum ad suas expensas. Et comune Cremonae teneatur et debeat habere asoldatos quinquaginta milites ad unum equum et decem balesterios ad unum equum ad suas expensas. Et comune brixie teneatur et debeat habere ad suas expensas asoldatos quadraginta quinque milites ad unum equum inter quos sint et esse debeat septem balesterii ad unum equum. Et comune placentie teneatur et debeat habere asoldatos ad suas expensas quadraginta quinque milites ad unum equum inter quos sint et esse debeant balesterii octo ad unum equum. Et que dicta sunt de talia fiant et expediant in continenti et quam citius esse poterit et quod predicti milites et ballisterii debeant morari et esse simul et divissim stare et redire pro defensione unius cuiusque predictarum civitatum et hominum predictarum civitatum et pro ofensione

(1) O = Otho, Ottone Visconti. Vedi Ughelli, *Italia Sacra*, vol. IV, col. 199. Otho archiepisc. Mediol.

inimicorum ubi maium periculum iminebit et maior opresura abarebit (*sic*) et erit et prout sapientibus dictarum civitatum magis videbitur expedire. Et item statuerunt et firmaverunt et statuunt et firman quod una quaque dictarum civitatum possit et debeat dare capitaneus sue civitatis illis militibus et balasteriis sibi determinatis prout superius est notatum. Et item statuerunt et firmaverunt et statuunt et firman quod quilibet quatuor mensibus computandis a die separationis illius parlamenti debeant convenire ambaxatores predictarum omnium civitatum congruenciori loco eletto per sapientes predictarum civitatum. causa ordinandi providendi statuendi qui quid eis melius providebitur predicta societate seu liga. et redundabit ad maiorem honorem. et maium comodum predictarum omnium civitatum et hominum predictarum civitatum et cuiuslibet earum. Et item statuerunt et firmaverunt et statuunt et firman quod amici omnium predictarum civitatum debeant requiri ut ad ligam initam inter predicta comunia et societate seu confederatione veniant cum illis conditionibus pactis que inita et facta fuit inter predicta comunia occasione dicte societatis seu lige et dicta requisitio fieri debeat quem congruum et expediens videbitur sapientibus predictorum comunium. Et item statuerunt et firmaverunt et statuunt et firman quod dicti capitanei milites et ballasterii dicte talie ubi pro temporibus secundum quod superius scriptum est pro maioris civitatis necessarie debeant se pre consignare eorum potestate seu rectore illius civitatis ubi erunt. et se regere secundum voluntatem et sensum potestatis et sapientum illius civitatis dum tamen quod in aliquo non derogetur hiis nec fiat contra ea que statuta et conventata sunt in conventionibus et pactis lige et societatis jam facte. Et item statuerunt et ordinauerunt et statuunt et ordinant quod omnia predicta et quelibet predictorum debeant atendi et observari pro unaquaque dictarum civitatum prout superius et statutum. in quolibet capitulo non obstante statuto quod loquitur de scrutinio faciendo et de balotis superest in aliqua dictarum civitatum et non obstantibus aliquibus statutis et ordinamentis alicuius ex predictis civitatibus tam comunis quam populi que obviarent predictis vel alicui predictorum seu que prestarent aliquod impedimentum predictis vel alicui predictorum et si qua statuta reperientur in aliqua predictarum civitatum quod ex nunc habeant pro cassis et iritis et non observentur nec observari debeant quantum est in predictis et circa predictam. Et hec comunia statuerunt et ordinauerunt et statuunt et ordinant salvis et reservatis hiis in conventionibus predictae lige iam facte continentur. Et item statuerunt et firmaverunt et statuunt et firman quod comunia superius statuta et ordinamenta debeant poni et includi in compositoribus statutorum unius cuiusque comunium dictarum civitatum et pro statutis debeant observari. Et item statuerunt et providerunt et ordinauerunt et statuunt et ordinant quod ambaxatores pro una quaque dictarum civitatum destinentur

ad curiam domini pape quam citius esse petint et sapientibus dictarum civitatum videbitur expedire que debeant deferire ambaxatam pro comunitate dictarum civitatum secundum quod disponentur et ordinabitur per sapientes dictarum civitatum. Et item providerunt statuerunt et firmaverunt et statuunt et firman quod illi ambaxatores qui irent ad curiam vel versus illas partes bononie aliqua occasione quod ex dictarum civitatum debeant rogare comune et homines bononie quod satisfaciant nobili militi domino salvarisio de villa de eo quod habere debet a dicto comuni bononie pro salario sui ⁽¹⁾ capitaneatus. quare predictus dominus nicolinus de curcixis ambaxator et syndicus comunis et consilii cremone a predicta omnia singula facienda ut plenius continetur. In quodam infrascripto sindicatus facto Millesimo CC. LXXXII. Indictione x. Die jovis. xi. martii rogato et scripto per julianum stradivarijs nomine comunis cremone. Et dominus bertolinus de madiis ambaxator et syndicus consilii et comunis brixie. ad predicta omnia et singula facienda. ut plenius continetur in quodam infrascripto sindicatus facto Millesimo CC. LXXXIII. die veneris xxvi. febr. Indictione xi. Rogato et scripto per petrum filium brixiani Foyate notarius civitatis brixie. Et dominus palmerius de fontana ambaxator et syndicus consilii et comunis placentie a predicta omnia et singula facienda ut plenius continetur in quodam infrascripto sindicatus facto Millesimo. CC. LXXXII. Indictione x^a die mercurii tercio mensis marcii Rogato et scripto per albertum de incelis notarius placencie. Et dominus ottolinus de mandello syndicus consilii et comunis mediolani. ad predicta omnia et singula facienda. ut plenius continetur in quodam infrascripto sindicatus hodie tradito et scripto per mafium de magnate notarius camere populi comunis mediolani nomine et vice predictorum comunium et cuiuslibet eorum ad invicem solemoni stipulatione promiserunt et guadium dederunt obligando omnia bona dictorum comunium et cuiuslibet eorum pignori sibi ad invicem unius alteri et alter alteri. Ita quod predicta comunia predictarum civitatum et qualibet earum omnia et singula predicta statuta et ordinamenta in omnibus et per omnia pro ut superius continetur. Et ad maiorem cautelam et firmitatem omnium predictorum dicti syndici et quolibet eorum. eorum nomine et dictorum comunium et cuiuslibet eorum juraverunt ad sancta dei evangelia corporaliter tactis scripturis. In omnibus et super omnibus predictorum comunium predictarum civitatum. et cuiuslibet eorum quod atendent et observabunt predicta omnia et singula statuta et ordinamenta. In omnibus et per omnia pro ut superius est expressum. Actum ut superius presentibus alberto de lizellis notar. civitatis placentie et jacobo cagiubaxilica Manere ferr. . . . Guidoto marcellis notarius camere populi comunis mediolani et domino sozopilho trulia et marono de casate trumbatoribus comunis mediolani omnibus ad hoc vocatis testibus et Rogatis.

(1) Nel Cod. n. 1 *con* capitaneatus.

Ego matheus de magezare notarius camere populi comunis mediolani predictis omnibus interfui et ad scribendum dedi et in eo consueto signo signavi et in publicam formam hoc instrumentum explere feci et scripsi Rogatus.

Ego peterbellus de Valsemo filius Guillelmi de valsemo porte Nove contrate sancti petri ad cornaredum jussu infrascripti notar scripsi.

CLXXVII.

25 aprilis 1282.

(1) *Concordia inter Civitatem et clerum causa cuiusdam hereditatis.*

Inedito.

In Xpi nomine . Die sabati xxv . mensis aprilis . In curia canonice brixienensis presentibus domino arzolfo de casali alto iudex . iacobo Ferarini Iostacho de capite pontis . brixiano de sabio notarius et Alberino quondam domini constantini de calvixano test. Rogatis.

Ibique domini obizo de lomello et paxinus de toscolano iudices sive causidici sindici attores procuratores et nuncii dominorum comacii de galuciis potestatis et alberti de confanoneriis de placentia capitaneus comunis populi brixie . ut de sindacatu constat publico instrumento rogato et scripto per iohannem Guaginam notarium dictatorem comunis brixie . die sabati sexto exeunte aprili Millesimo . Infrascripto ipsi ambo sindici et quilibet eorum nomina et vice comunis brixie et pro ipso comuni omni iure et modo quo melius possunt ex una parte . Et iacobus betignolus notarius syndicus et sindicario nomine dominorum oberti archidiaconi Girardi vice domini brixien . et aliorum canonicorum capitulli ecclesie brixienensis . De quo sindacatu constat publico instrumento rogato et scripto per iostachum de capite pontis notarius die et Millesimo . Infrascriptis Nomine et vice dictorum dominorum canonicorum capituli ecclesie infrascripte similiter omni iure et modo quo melius potest ex altera parte . Habentes ecclesia predicti sindici super hiis speciale et generale ac etiam plenum et liberum mandatum ad omnia et singula infrascripta de comuni concordia elegerunt comiserunt et compromisserunt se se in dominos Gratiadeum de calvixano rambaldum de lonado et petrum de advocatis iudices seu causidicos . Ibi presentes et recipientes tamquam in arbitros seu arbitratores sive amicales compositores et comunes amicos a predictis partibus electos . concorditer de omnibus litibus controversiis et questionibus motis et movendis que erant vel esse poterant nunc vel in futurum de bonis et hereditate quondam barnabei mansionariis et clerici dicte ecclesie brixienensis . et dictorum et hereditatis occasione

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Conventio inter civitatem et clerum super facto cuiusdam hereditatis.*

inter dictos syndicos comunis brixie nomine ipsius comunis ex una parte . Et dominum Jacobum sindicum et sindicario nomine dictorum dominorum canonicorum capitoli et ecclesie brixienensis ex altera . Quam hereditatem que et bona dicti sindici comunis brixie dicebant ad comune brixie pertinere debere cum jure suo tunc jure sibi concesso et acquisito a Stephania filia quondam agnelli et ceteris . Que tamquam proximiorum succedebat barnabeo predicto et in bonis eius et contra dictus syndicus canonicorum et capitoli ecclesie brixienensis negando predictam dicebat dictos canonicos capitulum et ecclesiam esse in plena possessione et tenuta dictorum bonorum et hereditatis et ea omnia ad ipsos canonicos capitulum et ecclesiam pertinere et debere pertinere de jure . Et in tenuta et possessione dictorum bonorum et hereditatis defendendos esse . Et de ipsa tenuta et possessione eorum bonorum et hereditatis non esse spoliandos nec deiciendos . de quibus omnibus et singulariter nominati et generaliter de omnibus et singulis ad predictam pertinentibus . ita quod omnia dicta et non dicta veniant . In hoc compromissum ita et tali modo conditione et parte quod dicti arbitri seu arbitratores et amicales compositores et omnes amici possint per pactum sive transationem et sine aliquo tenore ad eorum voluntatem et libitum arbitrium inter predictas partes et cuiuslibet et ipsis partibus . Dicere percipere laudare sententiare arbitrari definire et amicabiliter componere et dicere etiam quolibet iuris solemnitate et ordine omissis prout eis videbitur de omnibus et singulis infrascriptis omni loco et die quolibet feriata vel non feriata citatis vel non citatis partibus presentibus vel absentibus et una presente et altera absente . Et totum quidquid ipsi dicent laudabunt sententiabunt arbitrabunt comuniunt et diffinient seu precipientes in predictis et circa predicta et quodlibet predictorum promiserunt dicte partes sibi ad invicem stipulantes . solemniter attendere et servare perpetuo nec in aliquo contravenire aliqua ratione modo vel causa qui vel que dici vel cogitari possit Et illud totaliter omologare sive confirmare ad voluntatem dictorum arbitratorum Nec ab ipsorum dictis sententiis componicionibus diffinicionibus seu preceptis appellare nec ea iniqua vel iniusta dicere nec petere quod reducantur ad arbitrium boni viri remittende sibi vicissim per pactum appellationis beneficium . Et renuntiantes omni suo iuri sibi competenti vel competituro per pactum expressum per quod possent dicte partes contra predicta vel aliquod predictorum facere vel venire sub pena et in pena centum marcharum argenti . Hinc inde ab utraque parte stipulata et promissa . que per eam toties comittatur et possit exigi cum effectu quociens de facto vel de iure predictas partes vel aliquam earum factum vel atentatum fuerit contra predicta vel aliquid predictorum qua pena semel sive pluries comissa vel non comissa exacta vel non exacta . Nichilominus ea omnia et singula et que dicent dicti arbitri plenam et perpetuam optineant firmita-

tem obligant sibi vicissim omni jure et modo quo melius fieri et valere potest bona dictorum capitulli et ecclesie brixensis et similiter bona comunis brixie tam mobilia quam immobilia presente et futura pignori pro predictis omnibus et singulis solvendis attendendis et inviolabiliter observandis. Et confitendo se vicissim ea alterius precario nomine possidere. promittentes sibi ad invicem dicte partes dicto modo et nomine restituere communes expensas et omnia dampna que fierent ut sustituerentur pro predictis attendendis et observandis. Et de hoc plura instrumenta uno tenore. Fieri sunt rogata per me bonum Galetharium notarius.

Anno domini Millesimo CC. Lxxxii. Indictione decima.

CLXXVIII

24 aprilis 1282 (1).

Determinatio facta per Sindicos Comunis Brixie et Canonorum ex aliis super facto hereditatis Bernabei olim Clerici videlicet quod spectant Reverendis Canonicis cum pacto inter quod dicti Reverendi Canonici relacent unam domum prope broletum Civitati (2).

Inedito.

In Xpi nomine Nos Graciadeus de calvixano Rambaldus de Ionado. et petrus de advocatis iudices sive causidici arbitri et arbitratores et amicales compositores electi et constituti a dominis obixone de lomello et paxino de toscolano causidicis sindicis actoribus procuratoribus et nunciis dominorum comacii de galuciis potestatis et alberti de confanone-riis de placentia capitanei. ac etiam consilii generali comunis brixie et ipsius comunis et nomine vice ipsorum et dicti comunis ut de sindacatu dictorum dominorum obizonis et paxini contra. In instrumento publico rogato et scripto per Iohannem Guaginam notarium dictatorem comunis brixie die sabati vi. exeunte aprili Millesimo infrascripto ex una parte. Et jacobus becignoli sindaco et sindicario nomine dominorum oberti archidiaconi Girardi vicedomini et aliorum canonicorum ecclesie brixensis nomine et vice ipsorum canonicorum et capituli ecclesie suprascripte ut de sindicatu ipsius jacobi contra in instrumento inde facto per iostachum de capite pontis notarius die infrascripto et millesimo ex altera parte. qui sindici tam comunis quam canonicorum habebant et habent generale et speciale ac plenum et sufficiens mandatum ad omnia et singula infrascripta ut dicte partes confitebantur et vidimus in dictis instrumentis sindicatum contineri. de omnibus litibus controversiis et questionibus motis et moneendis et que erant et esse poterant nunc et de inde de bonis et hereditate quondam barnabei olim mansionarii et clerici dicte ecclesie brixensis. et di-

ctorum bonorum et hereditatis ecclesie inter dictos syndicos et comune brixie. nomine ipsius comunis ex una parte et dictum jacobum syndicum et sindicario nomine dictorum canonicorum capituli et ecclesie brixensis ex altera. Volentes dictas lites controversias et questiones decidere et amicabili compositione tollere et eis finem imponere. Sic in dei nomine pacti transactionis concordie et amicabilis compositionis nomine. Visis prius cognitis et auditis et intellectis rationibus et allegationibus dictarum parcium. Arbitramur laudamus componimus precipimus diffinimus et pronunciando dicimus dicta bona et hereditatem dicti barnabei olim mansionarii dicte ecclesie pertinere et pertinere debere. ad predictos canonicos et ecclesiam et per ipsum syndicum ad eos dominos canonicos capitulum et ecclesiam pertinere et ipsos canonicos et ecclesiam stetisse et esse in possessione et quasi possessione dictorum bonorum et hereditatis. et ipsos canonicos capitulum et ecclesiam defendendos esse et defendi debere per comune brixie et rectores et officiales ipsius comunis. In possessione et quasi possessione dictorum bonorum et hereditatis et non obstante contradictione dictorum sindicorum comunis et ipsius comunis a petitione quorum sindicorum et dicti comunis brixie dictum. syndicum canonicorum et per eum ipsos canonicos capitulum et ecclesiam absolvimus salvo quod infra dicetur. Item simili modo ex vigore dicti compromissi in nos facti dicto modo et nomine pacti transactionis concordie et amicabilis compositionis. Arbitramur laudamus precipimus et dicimus quod dictas jacobus syndicus et sindicario nomine canonicorum capituli et ecclesie brixensis. tradere relaxare et dimittere debeat dictis sindicis comunis brixie et per eos dicto comuni brixie unam domum cum solario positam iuxta pallatium sive murum broleti comunis brixie cui coherentie a mane strata. a sero ecclesia seu domus sancti agustini. A monte domus in qua stabat carcerati de pagadebitis. a meridie pallatium sive broletum comunis brixie. Cum omnibus juribus et actionibus ad ipsam domum pertinentibus. Salvo quod dicti canonici non teneatur de evictione nec ipsam domum aliter defensare dicto comuni nisi pro suo speciali facto. Et quod negetes et vasa et alia que sunt in dicta domo possint accipere et ducere ad suam voluntatem. Et quod tomerius et iohannes Gatelli possint dictum domum tenere usque ad terminum sancti michaelis ad quem terminum conduxerunt a dictis canonicis salvo quod eam de cetero teneant pro comuni brixie et gratis usque ad dictum terminum tanquam domum ipsius comunis brixie. Item insuper dictus syndicus canonicorum nomine eorum et dicte ecclesie. Dare debeat sive ipsi domini dare debeant pro eis et ecclesia brixensis Gentum Lxxv libr. imperial. dictis sindicis sindicario nomine comunis et per eos dicto comuni. Et hec omnia et singula infrascripta. Nos tres supradicti arbitri arbitratores et amicales compositores et ceteros amici hinc inde a predicti partibus electi in concordia precipimus laudamus diffinimus

(1) L'anno non è espresso nel documento, ma deve essere del 1282 perchè il Podestà e il Capitano governavano la città in quel tempo.

(2) La intestazione manca nel Cod. 2, la trascribo dal Cod. 1.

arbitramus componimus et componendo atque pronuntiando sententiamus Inter dictas partes et a dictis partibus debere atendi et observari sub pena Centum marcharum argenti in compromisso aposita nostro arbitrio finem imponentes. Quod arbitrium dicti syndici utriusque partis sindicario nomine super dicto ibi statim omologaverunt aprobaverunt confirmaverunt et sibi placere dixerunt laudum arbitrium infrascriptum. Et sicut continetur in eo promiserunt sibi ad invicem dicto nomine atendere et observare sub pena predicta et omnis dampni et dispendii et sub obligatione bonorum dicti comunis brixie et dictorum canonicorum capituli et ecclesie brixienensis.

Quibus ita factis dictus jacobus becignoli syndicus nomine dictorum canonicorum et ecclesie et pro ipsis ibi statim solvit et dedit dictis sindicis dicti comunis brixie Recipientibus pro ipso comuni dictas Centum LXXV. libr. imper. sicut in illo laudo continetur. Et Renunciante omni exceptione non date et non numerate pecunie et exceptioni doli et in factum et quod non possint nec aliquis eorum possit dicere ullo tempore non ita verum esse.

Lectum apertum preceptum laudatum diffinitum arbitratum compositum componendo atque pronuntiando sententiatum fuit in scriptis per infrascriptis dominos Graciadeum de calvixano Rambaldum de lonado et petrum de advocatis iudices arbitros et arbitratores et amicales compositores inter predictas partes in presentia dictarum parcium videlicet dominorum obizonis de lomello et paxini de toscolano iudicum sindicorum et sindicario nomine comunis brixie ex una parte. Et dicti iacobi becignoli syndici et sindicario nomine dictorum canonicorum et capituli et ecclesie brixienensis. ex altera parte. Presentibus. etiam dominis oberto archidiacono. Girardo vice domino et pluribus aliis ex canonicis brixie. Die sabati xxv. mensis aprilis. Presentibus domino arzufo de casalialto iudex jacobus Ferarini jostacho de capite pontis brixiano de sabio notarius et alberino quondam domin. constantini de calvixano et pluribus aliis testibus Rogatis. In curia canonice brixienensis.

Et de hoc Ego bonus galetarius notarius Rogatus sum a predictis partibus scilicet a dictis sindicis et etiam a dictis arbitris de hoc uno tenore plura facere instrumenta. et ideo hic aposui signum meum.

CLXXIX

25 aprilis 1282

*Procurator Capituli Cathedralis dat Comuni Brixiae
tenutam et corporalem possessionem cuiusdam.*

Inedito.

In xpi nomine die sabati xxv mensis Aprilis In domo que fuit quondam Barnabei mansionarii et clerici brixienensis posita iuxta pallacium sive murum broleti comunis brixie a mane strata a sero ecclesia sive domus ecclesie sancti augustini a monte domus in qua stabat carcerati de pagadebitis a meridie pal-

lacium sive broletum comunis brixie. Presentibus brixiano de sabio alberino qdm bernini notariis romerio tabernario et iohanne gatelli et pluribus aliis testes R. Ibique jacobus becignoli notarius syndicus dominorum oberti archidiaconi Girardi vice domini brixienensis et aliorum canonicorum capituli ecclesie brixienensis. ut de sindicatu constat instrumento publico rogato et scripto per jostachum de capite pontis notar. die sabati sexto exeunte aprili Millesimo infrascripto. Sindicario et vice et nomine dictorum dominorum canonicorum et capituli ecclesie brixienensis. per clavim et catheratium hostii dicte domus quam et quod tenebat cum maioribus dedit tenutam et corporalem possessionem predicto domino paxino de toscolano iudex causidico et sindico et actori procuratori et nuncio dominorum comacii de galucis potestatis et alberti de confanoneriis de placentia capitan. comunis et populi brixie. Ut de sindicatu constat publico instrumento rogato et scripto per iohannem guaginam notarius dictatorem comunis brixie die sabati sexto exeunte aprili Millesimo infrascripto recipienti vice et nomine dictorum dominorum potestatis capitanei. et comunis brixie et per eum ipsis et comuni brixie de infrascripta domo secundum formam cuiusdam precepti. laudi sive sententie scripture per me boninum galetharium notarium die sabati xxv. mensis aprilis Millesimo infrascripto.

CLXXX

25 aprilis 1252.

Locatione.

(Inedito).

In xpi nomine Die et loco predictis presentibus domino petro de advocati iudex et brixiano de sabio notarius et albertino bernini notar. testes Rogatis. Ibique suprascriptus dominus paxinus de tuscolano iudex syndicus nuncius et procurator Sindicario et procuratorio nomine et comunis brixie modo suprascripto. Locavit dictam domum iohanni Gitelli et tomerio rabe. hinc ad festum sancti michaelis dando eis nomine comunis brixie verbum et licentiam quod eam teneant ad dictum terminum gratis et sine aliqua pensione solvenda dando et dimitendo eis clavim hostii ipsius domus.

CLXXXI

xi madii 1258.

Mutuum librarum 333 imperial. factum per Episcopum Brixiensem milita Ferarie (1).

Inedito.

In xpi nomine die sabati xi. intrante madio in caminata habitationis potestatis comunis brixie pre-

(1) In quel torbido periodo di conquista di Eccellino venivano in soccorso della città milizie ferraresi e padovane, alle quali Cavalcanti rettore e vescovo di Brescia pagava per la prima trecento trenta tre lire imperiali ed alle padovane lire imperiali duecento cinquanta.

sentibus domino henrico de martinengo domino alberto de gambara domino bartolomeo de mantua iudex domino comite Guidone domino Gualterio de ugonibus domino jacobino de martinengo Varino gallo notario . et iohanne junii ministralis test. Rogatis. Ibi dominus ottebellus iudex comunis de feraria pro se et milicia de feraria que est brixia et nominatim pro presenti discordia brixie confessus et manifestus fuit in veritate recepisse mutuo a domino cavalcacano episcopo potestate et rectore comunis brixie dante et mutuante vice et nomine comunis brixie et de denaris comune brixie et per eum a comuni brixie trecentum xxx. tres libr. imperial. et vi libr. imper. et viii. imper. monete nove brixie. Renunciando exceptionis non numerate et non mutuate et non date perpetue et non ita verum esse. Et illa non opponet aliquo tempore sub pena alterius tante quantitatis et omnis dampni cum itaque promissa. Unde dictus dominus Ottebellus iudex obligando se personaliter et sua bona presentia et futura pignori predicto domino episcopo et per eum comuni brixie ut ei et per eum comuni brixie per stipulationem. promissit dare et solvere omni et per eum comuni brixie vel suo certo misso hinc ad unum mensem proximum venturum alias trecentum triginta tres libr. imperial. et vi. soldor. imper. et viii. imper. bone monete nove brixie vel eque bone monete brixie. Et quod refaciet omne dampni et expensas quod et quas comune brixie habuit vel fecerit pro predictis denaris ad terminum non solutis. Et interesse comune ad rationem duorum soldorum imper. pro qualibet libr. inde primus terminum consecutum eo domino episcopo et per eum comuni brixie solvere promissit stipulatione. Renunciante comunis brixie factis vel faciendis et omni iure civili et forensi et rescriptis ratione curie ita quod de sorte predictam et dampnum et dispensis. et interesse possit ubique conveniri et quod non probabit solum huius debiti nec exceptiones pacti seu alterius rei vel facti nisi per hoc instrumentum incisum redditum ei voluntate creditoris. vel per aliud super hoc formam ab ydoneo notario. et omni alii exceptis et legum auxilio sibi in hoc facto modo aliquo patrocinantibus renunciati. Et dominus gradus de concessio domin. henricus de lavellolungo dominus bonifacius de salis dominus jostachus bruxadus dominus henricus confarónerius et dominus Federicus de lavellolungo cives brix. sicut principales debuere et primo loco conveniendi extiterunt pro eo fideiussores et principales debitores constituti renunciando constitutioni fideiussoris et statutis brixie et nove constitutioni et beneficio epistole domini adriani ita ut quelibet eorum et primo loco ante quam debitor possit in solidum conveniri. et omni alii iuri suo. Eidem domino episcopo. et per eum comuni brixie stipulante promiserunt solvere ei predictos denarios predicto termino si debitores non solverit eum omni causa et sub eis deponis et sub omnium suorum bonorum presencium et futurorum obligatione re-

nunciationes insuper omnibus renunciando. quibus debitores renunciavit. Actum est hec.

Anno Domini Millesimo cclviii. Indictione prima.

Ego Bonizanus de azano notarius. sacri pallatii his interfui et R. scripsi.

CLXXXII

10 madii 1258.

Mutuum librarum 250 imper. factum per Episcopum brixiensem militiam de Padua (1).

Inedito (2).

In xpi nomine die veneris. x. intrante madio in caminata domus habitationis potestatis comunis brixie. presentibus domino bertolomeo de monteclaro. domino Jacobo sethesia. domino constantino de zemmo iudicibus. domino algisio manducasino. domino artoicho de gambara. macrana de belentisinis notario. zufredino de sadei notario. lafranco samare et iohanne iunii ministralis. testib. Rogatis. Ibique dominus tisius de campo sancto petro. et dominus albertus comes et dominus aypercus de mancapessis de padua. pro sese et militia de padua que est brixie. et venit pro presenti discordia. receperunt ibi in presenti mutuo a domino cavalcachano brixiens. episcopo potestate et rectore comunis brixie. dante et mutuante de denariis propriis monete nove comunis brixie. et nomine et vice comunis brixie ducentum quinquaginta librar. imper. monete nove brixie renunciando. exceptioni. non numerate pecunie et non ita esse et illam exceptionem non opponet aliquo tempore. sub pena alterius tante quantitatis. et omnibus dampnis cum stipulatione promissa. Unde predicti dominus tisius. et dominus albertus comes. et dominus aypercus obligaverunt se personaliter. et sua bona presentia et futura pignora predicto domino episcopo reciperunt vice et nomine comunis brixie. et per eum comune brixie. ac stipulatione promiserunt domino episcopo predicto. et per eum comuni brixie dare et solvere sine aliqua occasione vel exceptione. hinc ad unum mensem proximum venturum alias ducentum quinquaginta librar. imper. monete nove brixie. vel eque bone monete brixie. et omne dampnum et dispendium interesse ad rationem duorum sold. imper. pro qualibet libra inde post terminum consecutum eidem domino episcopo et per eum comuni brixie. resarcire et solvere promiserunt stipulantes. et renunciaverunt statutis comunis brixie. factis vel que de cetero fierent pro comuni brixie et omni iuri civili et forensi et juri nove constitutioni. et beneficio domini adriani. in omne legum auxilio. Ita quod quolibet eorum de predicta sorte et dampnis et dispendis ubique possit in solidum conveniri. et R. quod non probabunt solutionem hu-

(1) Il titolo di questo documento esiste soltanto nel Cod. n. 1, dal quale fu trascritto.

(2) Nel Cod. n. 1 questo documento leggesi a fol. cccclxxxvi.

ius debiti . nec exceptionem pacti seu alterius rei vel facti . nisi pro hoc instrumentum incissum redditum eis voluntate creditoris . vel per aliud super hoc factum ab ydoneo notario . et R . decretis et decretalibus domini pape et romane curie et novellis constitutionibus . Ita quod non impetrabunt nec impetrari facient literas vel rescripta a romana curia occasione iustificatione compensandi in sortem vel eam diminuendis eam vel terminum faciendis sibi prolongare contra domini episcopi statuta et comunis brixie voluntatem et omni alii exceptioni . et legum auxilio sibi modo aliquo patrocinanti . Et dominus bartolomeus de nuvolinis et dominus coradus cremasus . et dominus arnoldus de saviola . dominus gratiadeus de ripa . et dominus rufinus de zanucalis omnes de mantua sicut principales debitores . et primo loco conveniendi . Renunciando constitutioni fideiussorie et nove constitutioni et beneficio epistole domini adriani et statutis brixie et omni alii exceptione . Ita quod quelibet eorum in solidum et ubique possit conveniri promittentes stipulantes predicto domino episcopo . et per eum comuni brixie solvere et dare eis predictos denarios . predicto termino si debitores non solverint cum omni causa et sub eiusdem penis obligantes se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . predicto domino episcopo . et per eum comuni brixie renunciantes insuper omnibus renuntiationibus quibus debitores principales renunciaverunt .

Actum est hoc . Anno domini Millesimo . CC . LVIII . indictione prima .

Ego bonizanus de azano notarius . sacri pallatii huius interfui et Rogatis scripsi .

Ego brixianus de capriano . sicut in registro comunis brixie inveni sub sigao et nomine predicti notarii scripsi .

CLXXXIII

12 mens. aprilis 1284.

I.

Instrumenta emptionum pro pallatio comunis brixie . seu Broleti.

Inedito (1).

In xpi nomine die mercurii . XII . mensis aprilis . in domo dom . benvenuti sanzaculi contrate sancti casiani civitat . brixie . presentibus misoro de comezano . phino de granarolis . bertolo de bornado notar . girardo de codeferris de bagnolo . peterbono de fayano ministralis . comunis brixie . gabriello et bonacursio fratribus de circulo notar . test . Rogat . Ibi dom . benvenutus sanzaculi et bonaventura eius filius et eius verbo . qui confessi fuerunt sese lege romana vivere . pro XXXIII . libr . imper . bone monete brixie .

(1) I dieci documenti risguardanti il Palazzo del Broletto, qui descritti, nel Cod. n. 1 sono spostati; si leggono a fol. cccclxxxvi verso in avanti. Questi descrivono le vendite delle case per l'ingrandimento del medesimo Palazzo sotto il governo del vescovo Berardo Maggi. Vedi anche la nota alla colonna 25 26.

quas presentialiter receperit a fratre ognabeno braga massarius . comunis brixie . dante et solvente nomine et vice dicti comunis brixie . et de denariis ipsius comunis brixie . Renunciante omni exceptione et ceter . fecerunt datum et venditiones fratri ognabeno brage massarius comunis brixie . recipienti nomine et vice comunis brixie . et per eum comuni brixie . nominati de duabus domibus Juris ipsarum jacenti apud palatium comunis brixie . A monte parte dicti pallatii . cui coheret de super toto . A mane strata . A merid . carcer pagadebitorum comunis brixie . A sero presbiteri seu ecclesia sancti augustini . et a monte ottebellus quondam acerbini sive uxor eius . salvis aliis coherentiis . Tali modo et ordine fecerunt predictam venditionem . quatenus comune brixie de cetero perpetuo habeat . teneat . et possideat dictas domos . et de eis quicquid voluerint faciat tamque de re sua propria secundum usum mundi liberi et expediti allodii . cum omni iure honore actione et ratione viis usanciis aqueductis terminis confinibus ingressibus et regressibus superioribus et inferioribus . et cum omnibus super se et infra se existentibus integraliter dictis domibus pertinentiis . dante . cedente . mandante . eidem massario nomine comunis brixie . et per eum comuni brixie . omnia iura . omnesque rationes et actiones utiles et directas . reales et personales sibi competentia et competitura . et quod et quas habebant et sibi pertinebant . et modo aliquo pertinere poterant de iure et de facto in dictis domibus venditis et constitutis ipsi massario nomine comunis brixie . et per eum comune brixie nuncio et procuratore et eum nomine dicti comunis posuerunt in suum locum tamquam in suam rem propriam . confitentur insuper sese dictas domos nulli alio vendidisse donasse nec alienasse . nec pignoris obligasse nisi comuni brixie predicto precio . et insuper predicti dom . benevenutus et bonaventura eius filius per sese et per suos heredes . stipulantes promisserunt dicto massario et per eum comuni brixie dictas domos ab omni persona perpetuo defendere et garantire suis propriis expensis . tam si vincetur quam si vinceretur sub pena duple evictionis et extimationis rei evicte et tocius dampni et depensis comuni brixie incurretur . et obligatione honorum suorum presentium et futurorum . Renunciante statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis et facturis . et omni suo iuri et legum auxilio et epistole divi adriani . Ita quod quilibet eorum in solidum teneatur profitentur sese dictas domos possidere nomine comunis brixie . quod massarius nomine comunis brixie interdixit eis possessionem dicentis quod ne sese de eis domibus ulterius intromittat cum dictum comune ultra eas domos per se de cetero corporaliter possidere .

Anno domini . Millesimo . CC . LXXXIII . indict . XII .

Ego lafranchus literii de cazago notarius sacri pallatii interfui et rogavi scripsi .

Ego brixianus de capriano . sicut in registro comuni brixie inveni . et sub signo et nomine predicti notarii . scripsi .

CLXXXIV

29 aprilis 1284.

II.

Inedito.

In xpi nomine die sabati penultimum exeunte aprili . in domo illorum de tathonibus contrate festola grepe civitatis brixie . presentibus . domino gratia-
deo de calvisano iudice oberto quondam bonomi notario . stefano de marinis notar . bradicio ministralis . comunis brixie . et alberto zafusta ministralis . comunis brixie testibus rogatis . Ibi ottebellus filius quondam bonapacis acerbini pro L . sold . imper . quos ibi personaliter recepit a fratre ognabeno brage massarius comunis brixie . ipso massario dante et solvente vice et nomine comunis brixie . et de denariis comunis brixie . ipso ottobello fenundo omni exceptioni non ita verum esse . non date et non numerate pecunie . Ipse quidem ottebellus fecit datum et plenam venditionem in ipsum massarium et per eum in prefatum comunis brixie . de medietate unius muri . que est a monte parte cuiusdam sue domus jacente prope broletti comunis brixie . in contrata de cruce civitatis brixie . cui domus coheret a mane et a monte strata . a merid . comune brixie . Tali modo idem venditor fecit hanc venditionem et datum in ipsum massarium et per eum in ipsum comune brixie . quod a modo prescriptum comune brixie habeat . teneat . gaudeat et possideat medietatem dicti muri . et de ipsa medietate dicti muri faciat quicquid voluerit et sibi placuerit sine aliqua contra persona seu universitate . et quod in ipso muro possit componere ligna necessaria . et super eo edificare ad omnem suam voluntatem secundum consuetudinem muri comunis brixie . promittens cum stipulatore suprascripto massario recipienti nomine et vice comuni brixie . et per eum comuni brixie . dictam medietatem suprascripti muri ut suprascriptum est ab omni contradicente persona defendere et guarentare sub pena omnis dampni et depensi . inde dicto comuni brixie incurreret stipulatione promissa . Obligando ad hoc omnia sua bona presentia et futura pignori . Et Renunciando omnibus statutis comunis brixie factis vel facturis . et omni legum auxilio constituendo ipsum massarium et per eum ipsum comune brixie suum certum nuntium et procuratorem et eum nomine dicti comunis in suum locum posuit de suprascripta medietate muri ut suprascriptum est ut de re sua propria .

Anno dom . Millesimo CC . Lxxxiiii . indict . xii .

Ego meyorus de comezano notarius . sacri pallatii hoc affui et rogavi scripsi .

Ego brixianus de capriano sicut inveni in registro comunis brixie sub signo et nomine predicti notario . scripsi .

CLXXXV

10 madii 1284.

III.

Emptio de quibusdam domibus facta per Comunem Brixensem in contrata S. Augustini (1).

Inedito.

In xpi nomine die mercurii . x . intrante madio . In camara massarie comunis brixie . presentibus phino granarolo . brixiano zaynello . oliverio pulmono et abiathegino de circulo notar . test . Rogat . Ibi reduximus et albertinus fratres et filii qdam bonaventure de lepoca que confessi fuerunt se lege romana vivere pro decem librar . imper . quas confessi et manifesti fuerunt se recepisse et habuisse a fratre ognabeno brage massario comunis brixie dante et solvente nomine et vice comunis brixie et de denariis ipsi comunis . Renunciando omni exceptione non date et non numerate pecunie . et non ita verum esse . fecerunt datum et venditionem ipsi fratri ognabeno ementi et recipienti nomine et vice comunis brixie . et per eum comuni brixie de toto jure et melioramento unius domus destructe et tocus tereni super quod consueverat esse ipsa domus iacente in contrata illorum de cruce prope ecclesia sancti augustini civitatis brixie . cui coheret a mane zeminus de zemo . a meridie comune brixie . a monte via seu ingressus . a sero lafrancus trepontonus . salvis semper aliis coherentis . de qua domo destructa cum dicto terreno redditur ex ficto . xvi . imper . et dimid . ecclesie sancti augustini salvo semper omni suo iure dicte ecclesie . Tali modo et ordine fecerunt predictam venditionem et datum de predicto iure et melioramento dicte domus destructe et tocus terreni . Quatenus comune brixie de cetero perpetuo habeat . teneat . et possideat dictum jus et melioramentum . et de ipso iure et melioramento faciat quicquid voluerit tamquam de re sua . cum omni jure . honore viis usanciis terminis confinibus ingressibus et regressibus superioribus et inferioribus . et cum omnibus ad illud jus et melioramentum pertinente . dante . cedente . mandante . eidem fratri ognabeno massario comunis . Recipiente nomine et vice comunis brixie . omnia jura . omnesque rationes et actiones utiles et directas reales et personales sibi competentes et competituras . quod et quas habebant et sibi pertinebant et modo aliquo pertinere poterant . de jure vel de facto in dicto jure et melioramento . Constitutum ipsum massarium nomine comunis brixie et per eum comune brixie . nunc et procuratore et eum posuerunt in suum locum ut in re sua constituit se dictum jus et melioramentum nulli alio vendidisse donasse nec alienasse nisi ipsi solo massario predicto comuni brixie pro dicto precio . Insuper predicti fratres per se se et suos heredes stipulantes promiserunt dictum jus et melioramentum perpetuo defendere et gua-

(1) Le intestazioni degli istrumenti III a X sono scritte sul margine e solamente nel Codice n. 1.

rentare suis propriis ~~expensis~~ tam si vincetur quam si convinceretur. sub pena duple evictionis et extimant res evicte et tocius dampni et dispendii comuni brixie et suis successoribus incurent et sub obligat. bonorum suorum presentium et futurorum. Renunciando omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo juri et legum auxilio et epistole divi adriani. Ita quod quilibet eorum in solidum teneatur. Et insuper suprascriptus albertinus tactis scripturis ad sancta dei evangelia juravit se maiorem xviii. annorum et contravenire occasione maioris etatis. vel aliqua alia ratione. pro quibus omnibus attendendis et observandis et modo et nomine suprascripto. dom. marchionus de palatio constituit se pro eis fideliter et specialem debitorem in omni causa cum stipulatione promissa. et obligando dicto massario nomine comunis brixie se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. Renuntiando omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo juri et legum auxilio et beneficio nove constitutionis. Ita quod primo possit conveniri confitentis se se dictum jus et melioramentum nomine comunis brixie que massario nomine comunis brixie interdixit ei possessionem dicentes quod ne sese dicto jure et melioramento ulterius intromittat. cum comune brixie vult per se dictum jus et melioramentum de cetero per se et suos successoribus corporaliter possidere.

Anno dom. Millesimo CCL. xxxiiii. xii. indictione.

Ego lafrancus literii de cazago notarius sacri palatii interfui et rogavit scripsi.

Ego brixianus de capriano sicut inveni in registro comunis brixie sub signo et nomine predicti notario scripsi.

CLXXXVI

xi madii 1284.

IV.

Emptio Comunis Brixie facta de domibus contrata S. Augustini.

Inedito.

In Xpi nomine de jovis xi. mensis madii. In canonica brixienensis. presentibus dom. dum bertolo mansionario dicte canonice. rubeo apolonii ministralis. comunis brixie. phino granarolo notario et bertolino clerico filio mayfredi de retholdesco test. rogatis. Ibi dom. dum per iohannes de claris presbiter ecclesie sancti augustini civitatis brixie. et dom. federicus de cazago archipresbiter de herbusco clericus eiusdem ecclesie. suo nomine et nomine et vice nicolay de manerva clerici eiusdem ecclesie habentes licentiam et auctoritatem a venerabili patre. domino herardo de madiis dei gratia episcopo brixienensis (1).

(1) Del vescovo Berardo Maggi ne parlano l'ab. Brumati nelle *Vite de' SS. Bresciani*, vol. I, pag. 98, nota 113, l'Oderici nelle *Storie*

faciendi presentem venditionem et omnia infrascripta sicut continetur in carta facta per jacobum ferarini notarium. die mercurii xi. madio. Millesimo infrascripto. Ac etiam de conscientia verbo et voluntate dominorum oberti de pontecarali archidiaconus brixienensis. presbiter bonomi archipresbiter maioris. Alberti de madiis (1) prepositi. girardi de gambara vicedomini. Azonis archipresbitero de urceis. oldofredi de leno. et iohannis de ferarini. omnium canonicorum brixie. et nomine dicte canonice et canonicorum et nomine dicte canonice et capituli eiusdem. que ecclesia sancti augustini est capella dicte canonice et canonicorum ut dicebant modo et nomine suprascripto. fecerunt datum et venditionem jure proprio fratri ognabeno brage massario comunis brixie. ementi et recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum dicto comuni de infrascripta terra et teretorio et domo et hedificiis super existentis. Jacentis in quadra porte juxta dicta ecclesia sancti augustini. A mane parte domum ipsius ecclesie. cui coheret de super toto. A mane. a monte. et a meridie. comune brixie emptor. A sero dicta ecclesia sancti augustini. sive domus eiusdem et qua terra est et capit per longum in mane et meridie. xxx. brachia et per traversum sive per testam. in mane et sero x. brachia. Item de xvi. imper. ficti quod reduximus et albertinus et fratres et filii qdam bonaventure de lapoca tenebatur ecclesie sancti augustini omni anno ex ficto unius domus destructe et tocius terreni super quod consueverat dicta domus. Jacente in dicta contrata. cui coheret a mane zeminus de zemo. A meridie. comune brixie. In parte predicta emptione et dicta ecclesia sancti augustini sive domus eiusdem. In parte. a sero lafrancus trepontonus. A monte via seu ingressus. Salvo si allie adessent ei coherentie. Item de dominio et proprietate dicte domus destructe. de qua consueverat reddi dictum fictum. Tali modo et ordine dicti domini. presbiteri et clericus per se se et suo nomine et nomine et vice nicolay de manerva clerici eiusdem ecclesie. fecerunt predictam venditionem modo et nomine suprascripto fratri ognabeno brage massario comunis brixie. ementi nomine et vice dicti comunis brixie. ut ipsum comune brixie cum suis successoribus et cui dederit vel habuerit statuerit ex nunc habeat. teneat. et possideat perpetuo dictam venditionem et omnes predictas res venditas cum omnibus superioribus et inferioribus ingressibus et egressibus. juribus. rationibus. et actionibus. viis. usanciis. terminis. confinibus requisitionibus et omnibus ad eas res venditas pertinentibus. et faciat inde quicquid voluerit. jure proprii mundi et expediti allodii sine aliqua conditione. Insuper dicti domini presbiteri et clericus modo et nomine suprascripto. pro se et nomine dicte ecclesie dederunt. cesserunt. et mandaverunt dicto fratri ognabeno massario co-

Bresciane, vol. VI, pag. 241, e più diffusamente di tutti il conte Francesco Beltoni-Cazzago in un apposito capitolo della sua *Storia di Brescia*, letto all'Ateneo nel 1892, di cui se ne dà relazione nei *Commentarii dell'Ateneo medesimo* a pag. 95 dello stesso anno (1892).

(1) Alberto Maggi era fratello del vescovo Berardo. Qui è detto Preposito, cioè dignitario del Capitolo della Cattedrale.

munis brixie et per eum dicto comuni omnia jura et omnes actiones et rationes sibi et dictis canonicis ecclesie et capitulo competentis et competituris in dictis et prelictis rebus venditis . et constituendo ipsum massarium nomine dicti comunis brixie . et per eum comune brixie . nunc et procuratorem et syndicum eorum ad predictam posuerint eundem in suum locum ut in rem suam propriam quas res venditas . dicti venditiones modo et nomine suprascripto . constituit se et dictarum ecclesiarum possidere nomine dicti comunis . donec ipsum comune in possessionem predictarum rerum intraverit corporalem quam accipiendi et retinenda sua auctoritate de inceptis licentiam omnimodum contullerunt et dederunt dicto massario recipienti nomine dicti comunis . promittentes et nomine dicte ecclesie dicto massario stipulanti . nomine dicti comunis defendere et guarantee ipsi comuni et eius successionibus . et cui dederit vel habere statuerit dictas res venditas perpetuo cum ratione . ab omni persona contradicente et universitate propriis expensis eorum et dicte ecclesie defendere et guarantee tam in prima quam in aliis causis resicientibus . tam si vinceretur quam si convinceretur . ut de predictis rebus venditis vel eorum occasione nunquam dicto comuni litem vel controversiam aliquam non movere sub pena stipulatione . promissa dupli evictionis et extimatione rey evicte et omnis dampni et dispendii inde ei incureretur . et ad predicta firmiter attendenda et observanda . predicti presbiteri et clericus modo et nomine suprascripto . obligando se et omnia sua bona et dicte ecclesie . presentia et futura dicto massario nomine dicti comunis . et predicta fecerunt dicte venditores pro xxxii . libr. imper . sive duplo bonorum mezanorum bone monete brixie . quas specialiter receperunt et habuerunt a dicto massario dante solvente et emente nomine et vice comunis brixie . In presentia predictorum canonicorum et eius verbo . pro finito precio et completa solutione dicte venditionis et rerum venditarum . Renunciando omni exceptione non date et non numerate pecunie . et non ita esse verum . et omni exceptione deceptionis doli et in fatum conditionis sine causa et sine iusta causa . et omnibus decretis et decretalibus privilegiis indulgentiis rescriptis et literis impetratis et impetrandis . et omni suo juri et legum auxilio et omnibus exceptionibus et defensionibus sibi et dictis ecclesie competere et competituris de jure vel de facto contra predicta vel aliquod predictorum ex certo et expreso pacto interdictos venditores . modo et nomine suprascripto fecerunt datum et concessionem dicto massario nomine comunis et per eum dicto comuni de uno brachio et spanna terre ultra predicta x . brachia terre a sero parte illius terre vendite occasione faciendi et construendi unum murum expensis dicti comunis super illo uno brachio et una spanna terre ut ille murus dividat terenum et jus comunis brixie . a tereno et jure dicte ecclesie sancti augustini . Ita quod ille sit et debeat esse et perpetuo remanere comunis et ad omnes ussum dicti comunis et ipsius

ecclesie . quia sic de predictis omnibus dicte partes fuerunt inter se concordantes pacto expreso hinc inde facto stipulato firmato.

Anno dom . millesimo CC. Lxxxiiii . indict. xii.

Ego lafrancus literii de cazago notarius . sacri palatii interfui et rogavi scripsi .

Ego brixianus de capriano sicut inveni in registro comunis brixie . sub signo et nomine predicti notario scripsi .

CLXXXVII.

19 madii 1284.

V.

Emptio Comunis Brixie de domibus contrata a quibusdam ecclesiam S. Augustini.

Inedito.

In Xpi nomine die veneris xviii . mensis madii in canonica brixie . presentibus dom . dnm bertolo mansionario canonice brixie . lafranco parola de urceis clerico . phino granarolo notario et peterbono de soyano ministralis . comunis brixie test. Rogatis . Ibi dominus dumper iohannes de claris presbiter ecclesie sancti augustini et dom . dumper federicus de cazago archipresbiter de herbusco . et nicolaus de manerva clerici et confratre eius dicte ecclesie nomine et vice dicte ecclesie et eciam de consensu et voluntate domini berardi de madiis dei gratia episcopi brixie . ut continetur in carta facta per jacobum ferarini notarium . die suprascripto et millesimo infrascripto . ac etiam de consensu voluntate et verbo dominorum oberti de pontecarali archidiaconi . brixien . dum per bonnomi archipresbiter maioris . girardi de gambara vicedominis . oldofredus de leno et antonio de carpenedulo . omnium canonicorum brixie . Ibi presentium nomine et vice dicte canonice et capituli eiusdem ecclesia cuius sancti augustini est capella dicte canonice . Uti ibi dicebatur modo et nomine suprascripto fecerunt datum et venditionem fratri ognabeno brage massario comunis brixie . ementi et recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum dicto comuni de infrascripta terra et territorio iacentis in quadra porte prope ecclesiam sancti augustini . et que terra est et capit per testam decem et octo brachia in monte et sero et per longum triginta brachia in monte et meridie . Item de xii . imper . et dimid . ficti et proprietate de qua reddebatur dictum fictum . Videlicet de una domo destructa sive de terreno illius que confinit illorum de lapoca . coheret a monte via . a sero martinus sanzaculus . a mane andriolus cartarius . et a merid . comuue brixie . quod melioramentum dicte domus destructe emptum est per comune brixie . ut continetur in carta facta per me notarium infrascriptum . Item de dominio et proprietate dicte domus destructe et terre et terreni . Tali modo et ordine suprascripti venditores fecerunt dictam venditionem

modo et nomine suprascripto dicto fratri ognabeno massario comunis brixie . ementi et recipienti nomine et vice dicti comunis brixie . ut ipsum comune brixie . cum suis successoribus et cui dederit vel habere statuerit ex nunc habeat . teneat . et possideat perpetuo dictam venditionem et omnes predictas res venditas cum omnibus superioribus et inferioribus ingressibus et egressibus . juribus . rationibus et actionibus . viis . usanciis . terminis . confinibus . requisitionibus et omnibus ad eas res venditas pertinent . et faciat inde quicquid voluerit jure proprii mundi liberi et expediti allodii sine ulla contradictione et insuper suprascripti domini dumper iohannes presbiter . dumper federicus archipresbiter de herbusco et nicolaus de manerva venditores clerici et confratres dicte ecclesie . nomine et vice dicte ecclesie dederunt . cesserunt . et mandaverunt eidem massario recipienti nomine et vice comunis brixie et per eum comuni brixie . omnia jura et omnia rationes et actiones . sibi et dicte ecclesie et canonice competenti et competituris in dictis et predictis rebus venditis . constituendum ipsum massarium nomine comunis brixie . et per ipsum comune brixie nuncium et procuratorem . et syndicum eorum ad predicta posuerunt eundem in suum locum ut in rem suam propriam . quas res venditas . dicti venditores modo et nomine suprascripto constituerunt se et dictam ecclesiam possidere nomine dicti comunis donec ipsum comune in possessionem dictarum terrarum intravit corporalem . quam accipiendi et retinendi sua auctoritate . deinceps licentiam omnimodam contulerunt et dederunt dicto massario recipienti nomine et vice comunis brixie . promittentes per se se et nomine dicte ecclesie dicto massario stipulanti nomine dicti comunis defendere et guarentare ipsi comuni . et eius successoribus et cui dederit vel habere statuerit dictas res venditas perpetuo cum ratione ab omni persona et universitate contradicente propriis expensis eorum et dicte ecclesie defendere et guarentare . tam in prima quam in aliis causis reficiendis . tam si vincetur quam si convinceretur . et de predictis rebus venditis vel earum occasione . nunquam dicto comuni litem vel controversiam aliquam non movere sub pena duple evictionis et extinctionis rey evicte . et omnis dampni et dispensis dicto comuni incurrent . Et ad predicta omnia firmiter attendenda et observanda predicti venditores pro se et nomine dicte ecclesie modo et nomine suprascripto . Obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura et bona dicte ecclesie pignori . dicto massario nomine dicti comunis . et predicta fecerunt predicti venditores . pro Lv . librar . imper . sive duplo honorum mezanorum bone monete brixie . Quas presentialiter receperunt et habuerunt suprascripti dom . dumper iohannes presbiter . federicus archipresbiter et nicolaus de manerva clerici et confratres eiusdem ecclesie . a suprascripto massario in presentia suprascriptorum canonicorum et eius verbo . dante . et solvente et emente nomine et vice comunis brixie . et de denariis ipsius comunis pro finito precio et

mercato suprascripte venditionis et dictarum rerum venditarum . Renunciando omni exceptione non date et non numerate pecunie et non ita esse verum et omni exceptione receptionis doli et in fatum conditionis sine causa et sine iuxta causa . et omnibus decretis et decretalibus . privilegiis et indulgentiis . rescriptis . et litteris impetratis et impetrandis . et omni suo juri et legum auxilio . et omnibus defensionibus sibi et dicte ecclesie competenti et competituris . de jure vel de facto contra predicta vel aliquod predictorum ex certo et expreso pacto inter dictos venditores et dictum emptorem facto et stipulato firmato de omnibus suprascriptis et ceter .

Anno dom . Millesimo . CC . Lxxxiiii . indict . xii .

Ego Lafrancus literii notar . sacri pallatii interfui et rogavi scripsi .

Ego brixianus de capriano . sicut inveni in registro comunis brixie . sub signo et nomine predicti notario scripsi .

CLXXXVIII.

30 madii 1284.

VI (1).

Emptio a fratribus S. Augustini cuiusdam domus.

Inedito.

In Xpi nomine die martis . xxx . mensis madii . in camera massarii comunis brixie presentibus benedicto de scanamoyeriis notario . zanebono mignocha et prohino (2) granarolo . testib . rogatis . Ibi dom . dumper iohannes de claris presbiter ecclesie sancti augustini et federicus de cazago archipresbiter de herbusco . clericus et confrater eiusdem ecclesie . suo nomine . et nomine . et vice nicolaus de manerva clerici eiusdem ecclesie . nomine dicte ecclesie . pro xx . soldor . imper . quos presentialiter receperunt a fratre ognabeno brage necessario comunis brixie . renunciante omni exceptione non date et non numerate pecunie et non ita esse verum . Fecerunt datum et venditionem fratri ognabeno brage massario comunis brixie ementi et recipienti nomine et vice comunis brixie de xii . imper . ficti et de proprietate de qua redditur dictum fictum . videlicet unam domum jacentem in contrata crucis seu sancti augustini . cui coheret a mane andreas de pulxono cartarius . a monte strata . a meridie ingressus seu via . et a sero heredes dom . Iohannis de lapoca . Salvis semper aliis coherentibus . de qua domo investitus fuit suprascriptus andreas ad suprascriptum fictum reddendum annuatim in festo sancti martini per suprascriptum domin . iohannem presbiterum nomine dicte ecclesie ut continetur in carta facta per jacobum gratiadey

(1) Nel Cod. N. 1 i documenti CLXXXVIII e CLXXXIX sono in ordine di data, nel nostro Codice no.

(2) Nei primi cinque documenti è scritto *Phino* e così pure nel VII e nell'VIII, ma in questo e nel IX si legge chiaramente *Prohino*. Nel Cod. n. 1 si legge *Prohino* nei documenti III, IV, V, VI, VII e IX.

notarium. Tali vero modo et ordine fecerunt dictam venditionem. quatenus comune brixie et eius successores et cui dederit vel habere statuerit ex nunc habeat. teneat. et perpetuo possideat. dictum fictum et dictam proprietatem. cum omnibus juribus. honoribus. actionibus et rationibus. viis. usanciis. terminis. confinibus. acqueductis. et cum omnibus ad illud et ad illa pertinentibus. et faciat inde quicquid voluerit. Iure proprii mundi liberi et expediti allodii sine ulla contradictione. Insuper dederunt. cesserunt et mandaverunt dicto massario nomine et vice comunis brixie. omnia jura et omnes actiones et rationes sibi et dicte ecclesie competentis et competituris in dictis denariis ficto et proprietate constitutis. Insuper ipsum massarium nomine comunis nuncium et procuratorem et syndicum eorum. ad predictam posuerunt eundem in suum locum nomine comunis brixie. ut in suam rem propriam. Quas res venderunt dicti venditores modo et nomine suprascripto constituit se et dictam ecclesiam possidere nomine dicti comunis. donec ipsum comune in possessione predictarum rerum intervenerit corporalem quam accipiendi et retinendi sua auctoritate deinceps licentiam omnimodum contulerunt et dederunt dicto massario recipienti nomine et vice comunis brixie. promittent pro sese et nomine dicte ecclesie dicto massario stipulanti nomine dicti comunis defendere et guarentare ipsi comuni et suis successores et cui dederit vel habere statuerit dictas res venditas perpetuo cum ratione ab omni persona et universitate contradicente suis propriis expensis eorum et dicte ecclesie defendere et guarentare tam in prima quam in aliis causis reficientis. tam si vinceret quam si vinceretur et de predictis rebus vendidit vel earum occasione nunquam dicto comuni litem vel controversiam non movere sub pena stipulatione promissa dupli evictionis et extimationis rey evicte et omnis damni et dispendii inde ey incureretur et ad predicta firmiter attendenda et observanda presenti predicti et clerici dicte nomine ecclesie et modo et nomine suprascripto. obligando se et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto massario recipiente nomine et vice comunis brixie. Renuntiando omni exceptione decemptionis doli et in fatum conditionis sine causa et sine iusta causa et omnibus decretis et decretalibus privilegiis indulgentiis rescriptis. et litteris impetratis et inpetrandis. et omni suo juri et legum auxilio et omnibus exceptionis et defentionibus sibi et dicte ecclesie competentis et competituris de jure vel de facto contra predicta vel aliqua predictorum ex certo pacto interdictos venditores et dictum emptorem de omnibus suprascriptis firmato.

Anno dom. millesimo. CC. Lxxxiiii. indict. xii.

Ego Lafrancus literii de cazago notarius. Sacri pallatii interfui et Rogavi scripsi.

Ego brixianus de capriano. sicut inveni in registro comunis brixie. sub signo et nomine predicti notario scripsi.

CLXXXIX.

19 madii 1284.

VII.

Venditio cuiusdam domus destructe Comunis Brixie.

Inedito.

In Xpi nomine die veneris. xviii. mensis madii in camera massarii comunis brixie. presentibus phino granarolo. corradino dulcibelli. bertolo de bornado. zicalino ministralis. comunis brixie testib. rogatis. Ibi girolodus de villa de urceis clericus per novem librar. imper. et iiii. sold. imper. sive duplo bonorum mezanorum bone monete brixie. Quas presentialiter recepit a fratre ognabeno brage massario comunis brixie. Renuntiando omni exceptione non date et non numerate pecunie et non ita esse verum. fecit datum et venditionem ipsi fratri ognabeno massario comunis brixie recipienti et ementi nomine et vice comunis brixie nominatim de omni jure et melioramento unius domus iam destructe et de terreno ipsius iacente in quadra porte prope ecclesiam sancti augustini. cui coheret. a mane. a monte. a sero et a meridie. comune brixie emptor. Salvis semper aliis coherentis que domus aquisita fuit per ipsum massarium girolodum a bonaventura vercerii. notario. ut continet in carta quadam condita per richinum de la pesina notarium. die sabati. v. exeunte julio. Millesimo CC. Lxxx. et reducta in publicam formam (per grisentinum de capriano notarium. habentem licentiam a generali consilio comunis brixie reducenti⁽¹⁾) in publicam formam brevias et scripturas dicti richini de la pesina. ut in subscriptione dicte carte continetur. de qua domo red. lebatur ex ficto annuatim iiii. sold. imper. ex ficto ecclesie sancti augustini. quod fictum aquisitum et emptum fuit per massarium ipsum nomine comunis brixie. ut continetur in carta per me notarium. infrascriptum. Tali modo et ordine fecit predictam venditionem de predicto jure et melioramento. Quatenus comune brixie de cetero perpetuo habeat. teneat. et possideat dictum jus et melioramentum et de ipso jure et melioramento faciat quicquid voluerit tanquam de re sua. cum omni jure. honore. viis. usanciis. terminis. confinibus. ingressibus et egressibus. superioribus et inferioribus. et cum omnibus ad illud pertinentibus dando cedendo. mandando eidem massario recipienti nomine et vice comunis brixie. et per eum comuni brixie. omnia jura. omnes rationes. et actiones utiles et directas. reales et personales. quod et quas habebat et modo aliquo pertinere poterant. de jure vel de facto in dicto jure et melioramento. constituendo ipsum massarium nomine dicti comunis et per eum comune brixie. nuncium et procuratorem. et eum possuit in suum locum. ut in rem suam. confitenti insuper se dictum jus et melioramentum nulli alio vendidisse

(1) Lo stampato fra parentesi manca in questo Codice, leggesi soltanto nel Cod. n. 1.

donasse nec alienasse nisi ipsi solo massario . nomine comunis brixie pro dicto precio . Insuper predictus dom . gioldus per se et suos heredes . stipulante promisit dicto massario nomine dicti comunis brixie . et per eum comune et omni successores dictum jus et melioramentum ab omni persona et universitate cum ratione perpetuo defendere et guarentare suis propriis expensis . tam si vinceretur quam si convinceretur sub pena duple evictionis et extimationis rey evicte et tocius dampni et dispendii eidem comuni brixie incurreret et suis successores et obligando omnium suorum bonorum presentium et futurorum . Renunciando omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis et facturis . et omni suo juri et legum auxilio . et decretis . decretalibus . privilegiis . indulgentiis . rescriptis et litteris impetratis et impetrandis . et omnibus exceptionibus et defentionibus sibi competentis et competituris . de jure vel de facto contra predicta confitente se dictum jus et melioramentum possidere precario nomine dicti comunis . donec ipsum comune in possessionem dicti juris et melioramenti corporalem . quam accipiendi et retinendi sua auctoritate deinceps licentiam omnimodam contullit et dedit dicto massario . recipienti nomine et vice comunis brixie . pro quibus omnibus firmiter attendendis et observandis . ziliolus cataldus notarius . constituit se pro eo fideiussorem et principalem debitorem . in omni causa cum stipulatione promissa . Obligando ad hoc dicto massario nomine comunis brixie . et per eum comuni brixie se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . Renunciando omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie . factis et facturis et omni suo juri et legum auxilio et beneficio nove constitutionis . Ita quod primo possit conveniri .

Anno dom . Millesimo . CC . Lxxxiiii . indict . xii .

Ego lafrancus literii de cazago notarius sacri palatii interfui et Rogavi scripsi .

Ego brixianus de capriano . sicut inveni in registro comunis brixie . sub signo et nomine predicti notario scripsi .

CLXXXX.

20 madii 1284.

Solutio librar . quinquaginta nomine Comunis pro pretio ablati destrarii .

Inedito.

In Xpi nomine die sabati . xx . mensis madii in camera massarii comunis brixie . presentibus nicolao caligario . phino granarolo . et ugolino de beldecariis notario . testib . rogatis .

Ibi gratiadeus notarius . de pessceriis (*sic*) dstrictus verone . nuncius et procurator . et procuratore nomine donnarum donelle et anne eius filie de la scala ad infrascripta facienda ut continetur in carta illius

procuratoris scripta per bonaventuram ottonelli de lavergellis notarium . die lune sexto decimo madii . Millesimo . CC . Lxxxiiii . indict . xii . a me notario visa et electa . recepit ibi presentialiter L . libr . imper . bone monete brixiane . a fratre brage massario comunis brixie dante et solvente nomine et vice comunis brixie . et de denariis ipsius comunis . quos denarios dictum comune brixie . dare tenebatur dictis donabus pro restitutione et emandatione unius destrarii eidem . ablati donabus . et hoc secundum reformationem generalis consilii comunis brixie . super hoc specialiter reformatione . renuntiando omni exceptione non date et non numerate pecunie . et non ita esse verum . quam exceptionem nec ullam alliam numquam possit apponere nec probare . sub pena totidem summe . stipulatione promissa .

Anno dom . Millesimo . CC . Lxxxiiii . Indict . xii .

Ego lafrancus literii de cazago notarius . sacri palatii interfui et Rogavi scripsi .

Ego brixianus de capriano sicut in registro comunis brixie inveni . sub signo et nomine predicti notario scripsi .

CLXXXXI.

30 madii 1284.

VIII.

Solutio librarum triginta nomine Comunis

Inedito.

In Xpi nomine die martis . xxx . mensis madii . In camara massarii comunis brixie . Presentibus zanebono mignocha . Prohino granarolo . oliverio pulmono notar . testib . Rogatis . Ibi Andreas de pulxono cartarius . qui confessus fuit se lege romana vivere pro triginta librar . imper . quas presentialiter recepit a fratre ognabeno brage massario comunis brixie . dante et solvente nomine et vice dicti comunis brixie et de propriis denariis ipsius comunis . renuntiando omni exceptione non date et non numerate pecunie . et non ita esse verum . Fecit datum et venditionem ipsi fratri ognabeno massario comunis brixie . recipienti et ementi nomine et vice comunis brixie de una domo juris ipsius jacente in contrata festolagrepe sive crucis . cui coheret a mane et a meridie ottebellus filius qdam bonapacis acerbini . A monte strata . et a sero donna aymelina uxor quondam dom . costancii de zemo . Salvis semper alliis coherentis . jure proprii et de toto jure et melioramento unius alterius domus cum muris et edificiis super existentibus in dicta contrata . de qua reddebatur annuatim in festo sancti martini vel in octavam xii . imper . ex ficto ecclesie sancti augustini . cui coheret a mane andreas suprascriptus venditor . per emptionem factam per ipsum a bonaventura vercerii . a monte strata . a meridie . ingressus seu via . a sero heredes dom . iohannis de lapoca . sive comune brixie . Salvis semper alliis coherentis . Tali modo

et ordine predictus andreas fecit predictam venditionem de predicto jure et melioramento dicte domus et de suprascripta domo ad proprium . modo et nomine suprascripto . Quatenus comune brixie et eius successores et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo . habeat . teneat . et possideat suprascriptam domum et suprascriptum jus et melioramentum . et de ipsa domo inde quicquid voluerit jure proprii mundi liberi et expediti allodii tamquam de re sua propria et de dicto jure et melioramento dicte domus faciat quicquid voluerit tamquam de sua re . cum omni jure . honore . viis . usanciis . aquaductis . terminis . confinibus . superioribus et inferioribus . adiacentiis . et cum omnibus ad eas res venditas pertinent . dando . cedendo . mandando . eidem massario nomine comunis brixie . emptioni et pro eum comuni brixie . omnia iura . omnes rationes et actiones utiles et directas . reales et personales sibi competentis . et competituris . quod et quas habebat et sibi pertinebat in dictis rebus venditis . constituit ipsum massarium nomine comunis brixie nuncium et procuratorem et eum posuit in suum locum ut in rem suam propriam . Quas res venditas dictus andreas venditor modo et nomine suprascripto . constituit se precario nomine possidere nomine comunis brixie . donec ipsum comune in possessionem in predictarum rerum intraverit corporalem . quam accipiendi et retinendi sua auctoritate deinceps licentiam omnimodam contulit et dedit dicto massario recipienti nomine et vice comunis brixie . pronitenti per se et per suos heredes dicto massario stipulanti nomine et vice comunis brixie . dictas res venditas perpetuo defendere et guarentare ab omni contradicente persona suis propriis expensis . tam in prima quam in aliis causis refficiendis . tam si vinceretur quam si convinceretur . sub pena duple evictionis et extimationis res evicte . et sub pena omnis dampni et dispensi dicto comuni et suis successores incurent . et pro predictis firmiter attendendis et observandis obligando dicto massario nomine comunis brixie . se personaliter . et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto massario renuntiando omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie . factis et facturis et omni suo iuri et legum auxilio . Et insuper alena filia quondam negreboni villani de yseo et uxor suprascripti andree que confessa fuit se lege romana vivere . consensit et verbum posuit suprascripte venditioni et omnibus suprascriptis . confitentem se nullum jus habere in dictis rebus venditis . et si quod haberet in manibus suprascripti massarii nomine comunis brixie penitus refutavit . Renuntiando auxilio senatus consulti velleiani et nove (*constitutionis*) juri autentici et ypotetici et omni alio suo juri pro quibus omnibus firmiter attendendis et observandis modo et nomine suprascripto . Benedictus de scanamoieriis notarius constituit se pro eo fidelem . et specialem debitorem in omni causa cum stipulatione promissa . et obligando dicto massario nomine comunis brixie se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . Renuntiando omnibus

statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie . factis et facturis et omni suo juri et legum auxilio et beneficio nove constitutionis . Ita quod primo possit conveniri .

Anno domini Millesimo CC. Lxxxiiii. Indict. xii.

Ego lafrancus literii de cazago notarius . sacri palatii interfui et rogavit scripsi .

Ego brixianus de capriano . sicut inveni in registro comunis brixie sub signo et nomine predicti notar . scripsi .

CLXXXXII.

1º iunii 1284.

IX.

Emptio unius domus per septuaginta septem librarum imperial . ab Ottebello de Acerbinis in contrata cruce de una domo solerata etc.

Inedito.

In Xpi nomine die primo junii in infrascripta domo contrate de cruce civitatis brixie . presentib . ustiano de prato Alboino notario . girardo codeferre de bagnolo . bonaventura filio benvenuti sanzaculi . ognabeno grunda et bonacursio musii notar . testib . rogatis . Ibi ottebellus filius qdam bonapacis acerbini . que confessus fuit se lege romana vivere . pro Lxxvii . librar . imper . et dimidia . quas personaliter recepit a fratre ognabeno brage massario comunis brixie . dante et solvente et emente nomine et vice comunis brixie . et de propriis denariis ipsius comunis . Renunciando omni exceptione non date et non numerate pecunie et non ita verum esse . fecit datum et venditionem ipsi fratri ognabeno massario comunis brixie . et per eum comuni brixie nominatim de una domo solerata cum muris et hedificiis supra existenti iacente in contrata crucis . cui coheret a mane et a monte via a meridie . et a sero comunis brixie emptor . Salvis semper aliis coherentis . Tali modo et ordine fecit predictum venditorem . Quatenus comune brixie et eius successores de cetero . perpetuo habeat . teneat . et possideat . dictam domum et de ipsa quicquid voluerit faciat iure populi mundi liberi et expediti allodii . tamquam de re sua propria . cum omni iure . honore . viis . usanciis . aquaductis . terminis . confinibus . ingressibus et egressibus . superioribus et inferioribus . et cum omnibus supra se et infra se existentes . integraliter dicte domui pertinent . dando . cedendo . mandando . eidem massario nomine comunis brixie . omnia jura . omnes rationes et actiones . utiles et directas . sibi competentes et competituris . quod et quas habebat . et sibi pertinebat in dicta domo confitente se dictam domum . nulli alio vendidisse . donasse . nec alienasse . nisi comuni brixie predicto precio . constituens ipsum massario nomine comunis brixie . et per eum comuni brixie nuncium et procuratorem . ei eum posuit in suum locum ut in rem suam propriam . quam domum dictus venditor

modo et nomine suprascripto constituit se precario nomine possidere nomine comunis brixie . donec ipsum comune in possessionem dicte domus intravit corporalem quam accipiendi et retinendi sua auctoritate deinceps licentiam omnimodam contulit et dedit dicto massario recipiente nomine et vice comunis brixie . promittens insuper dictus . ottobellus per se suosque heredes dicto massario stipulante nomine et vice comunis brixie . dictam domum ab omni persona collegio et universitate contradicente perpetuo defendere et guarentare suis propriis expensis . tam in prima quam in aliis causis reficiendis . tam si vinceretur quam si convinceretur sub pena duple evictionis et extimationis rey evicte . et sub pena omnis dampni et dispensis comuni brixie et suis successores incurrent . et predictis firmiter attendendis et observandis . obligando dicto massario nomine comunis brixie . se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . Renuntiando omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie . factis et facturis . et omni suo iuri et legum auxilio et insuper donna lialis filie florii cui dicitur salvadeus et filii quondam iohannis giroldi emancipata a dicto patre suo ut continet in carta emancipationis scripte per zigoginum pasturellum notarium . die sabati . xv . exeunte decembr . Millesimo CC . Lxxx . indict . xv . (sic) viii . qua confessa fuit se lege romana vivere . consensit et verbum posuit suprascripte venditioni et omnibus suprascripti profitenti se nullum ius habere in dicta domo et si quod haberet eidem massario comunis brixie penitus refutavit . Renuntiando auxilio senatus consulti vellei et nove iuri autentici et ypotetici . et alio suo iuri et legum auxilio et ceter .

Anno domini Millesimo . CC . Lxxxiii . indict . xii .

Ego lafrancus literii de cazago notarius . sacri palatii interfui et rogavi scripsi .

Ego brixianus de capriano sicut inveni in registro comunis brixie sub signo et nomine predicti notario scripsi .

CLXXXIII

15 iulii 1284 .

X .

Inedito .

In Xpi nomine die sabati . xv . intrante julio . in caminata potestatis comunis brixie . presentibus domino baldoyno de ugonibus . berardo de lambardis et petro bonzii notar . civibus brixie atque domino petro Vicardi ⁽¹⁾ de regio iudice testibus rogatis . Ibi Jacobinus ⁽²⁾ de sancto martino . Johanninus . qdam frogerii malavische qui fuit de cremona . et martinus plati cives civitatis novare propria voluntate . et quieto et pacifico animo solempni stipulatione promiserunt dom . grasedonio de lovesinis de regio potestatis comunis brixie . recipienti nomine et vice

(1) Nel Codice n. 1 si legge *Visardi*.

(2) Nel Cod. n. 1 si legge: *Ibiqne Jacobus... Johannes*.

fratris petri de sancto eustachio massario comunis brixie . nomine comunis brixie . et hominum civitatis et districtus brixie fecerunt finem pactum remissionem et plenam absolutionem predictis dicto nomine . de omni iniuria si qua essent facta in personis eorum et occasione allicuius deceptionis . et occasione dampnorum et expensarum vel quacumque alia de causa in civitate brixie . et districtu hinc retro . et etiam occasione si aliquo tempore receperunt aliquas res vel fuissent eis modo aliquo de civitatis brixie et districtu acceptos per aliquem seu per aliquos de ipsa civitate vel districtu . Tali modo quod ipsi nec aliquos ipsorum per sese neque per aliquam personam dicte occasione non inquietaberit nec in quiete promittunt modo aliquo vel iure quod dici vel excogitari possit comune brixie vel aliquam aliam personam civitatis brixie et episcopatus . et hoc sub pena omnis dampni dicto comuni brixie vel alicui singulariter persone civitatis brixie vel districtus modo aliquo incurrentis stipulatione promissa . obligando ad hoc omnia sua bona presentia et futura pignori . Renuntiando omnibus et singulis statutis comunis et legum auxilio et privilegio fori et quolibet alio eorum iure tam facti quam iuris pro qua auctoritate fit remissio et facti predicti iohannis . iacobinus et martinus presentes receperunt xli . florinum auri et unam valicem et plures alias res . Renuntiando omni exceptioni non accepte et non numerate pecunie et non ita esse verum . In totum quam exceptionem et ullam aliam non opponent sub alteri tante quantitatis ut est sors . stipulatione promissa et ecciam dixerunt et confessi fuerunt se bene habere omnes res suas et bona que et quas duxerunt seu aportaverunt in civitate brixie . Insuper dictus iacobinus per se et verba aliorum et super animas ipsorum iuraverunt ad sancta dei evangelia tactis scripturis . omnia suprascripta singula perpetuo habere firma et rata et vera et ex non contravenire modo aliquo vel iure respectu vel casu quod dici vel excogitati possit omni exceptione remota stipulatione inserta .

Anno dom . Millesimo CC . Lxxxiii . indictione xii .

Ego brixianus de privardis notarius . hiis interfui et rogavi hanc cartam scripsi .

Ego brixianus de capriano sicut inveni in registro comunis brixie sub signo et nomine predicti notarii scripsi .

CLXXXIV (1)

1° iunii 1285 .

Investiturum in Vilanum Barberium de una statione in contrata portae civitatis Brixie .

Inedito .

In Xti nomine die veneris primo mensis junii in palatio populi comunis brixie . presentibus dom . petro de advocatis iudice . miletto . de griffis . bona-

(1) I documenti CLXXXIV fino a CCXXV mancano in questo Codice: si leggono nel Cod. n. 1 a fol. ccclxxxvi e seguenti.

ventura de la gaymara . petro gazani notario . et grufatio de rezato . testibus . rogatis .

Ibi coram presentia dominorum bocazii de puzbonello potestatis . comunis brixie . et federici taroni capitan . populi brixie . et anzianorum partis et populi brixie . ac eorum licentia et mandato . Coderus preco comunis brixie . syndicus et procuratore comunis brixie sindicario nomine comunis brixie . ad infrascripta specialiter constitutus ut continetur in carta sindicatus facta per me ulixem de cilicinchois notarium tunc proprium et dictatorem dicti domini potestatis et comunis brixie . die martis xvii . aprilis proximo preterito . Millesimo infrascripto juxta reformationem consilii generalis comunis brixie . facti die martis predicto . et millesimo infrascripto . per baculum quem in suis manibus tenebat investivit ad rectum livellum brixianum Villanum barberium de una statione scita in contrata porte civitatis brixie . cui stationi coheret a mane . a meridie . et a sero via . a monte dominus anselmus de rotingo . que statio est partis comunis brixie . Tali modo et ordine predictus syndicus modo et nomine suprascripto . fecit predictam investituram in predictum villanum barberium de cetero ipse et sui heredes . habeant . teneant . et faciant quicquid voluerit de predicta statione . secundum usum recti livelli brixie sine aliqua contradictione ipsius syndici sindicario nomine dicti comunis . seu dicti comunis . Videlicet . vendere donare et pro anima iudicare . excepto ecclesie servo . aut potenti homini quibus nullo modo dare seu vendere debeant . dando et solvendo per se et suos heredes dicti comuni brixie annuatim ex ficto in festo sancti petri de junio vel ad octavam . L . sold . imper . quo ficto ita soluto . data et designata . alia super imposita ei non fiat . preter quod si aliquo tempore dictus inphiteota jus suum vendere voluerit vel eius heredes prius debeant dictum syndicum sindicario nomine dicti comunis seu dictum comune brixie . appellare et ei volenti emere pro XII . imper . minus quam alteri persone dare debeant . si emere voluerit . alioquin vendant cui noluerit . salvo ficto preter infrascriptis prohibitis personis . quibus nullo modo dare debent dicto comuni brixie . exinde habente duodecim imper . pro quibus debeat investire novum emptorem et breve in consimili modo firmare pena vero inter se posuerit . ut si quis eorum vel suorum heredes omnia ut superius legitur non attenderint vel non observaverint tunc componat pars parti fidem servati nomine pene predictum fictum in duplum et duplo et ficto soluto predicta omnia in suam permaneant firmitatem . Quare predictus syndicus sindicario nomine dicti comunis brixie stipulare promisit dicto villano barberio suisque heredibus dictam investituram cum omnibus juribus pertinentibus dicte stationi ab omni persona rationabiliter defendere et guarentare sub obligatione bonorum comunis brixie . et sub pena omnis dampni et dispendis ei et suis heredibus in currentis stipulatione promissa . Renuntiando omni legum auxilio et statutis comunis factis et facturis . et e converso predictus villanus barberius convenit et per stipulare

promisit dicto sindaco modo et nomine suprascripto dare et solvere eidem comunis brixie ad dictum terminum dictum fictum et post terminum . fictum cum duplo ad voluntatem dicti comunis brixie . Ita et tali modo quod in proximo festo sancti petri nichil teneatur solvere de dicto ficto . et quod reficiet omne dampnum et dispendis . quod dictum comune brixie fecerit vel habuerit pro predicto ficto in duplo exigendo credendo eidem sindaco sindicario nomine dicti comunis sine sacramento . vel ab aliqua alia probatione . Obligando ad hoc se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . Renuntiando omni legum auxilio et statutis comunis brixie factis et facturis . et omni alio suo juri sibi patrocianti de jure vel de facto et de predictis plura instrumenta uno tenore fieri sunt rogata per me ulixem notarium .

Anno domini Millesimo CC . LXXXV . indictione XIII .

Ego ulixes de cilicinchois tunc proprius notarius . et dictator dicti domini potestatis et comunis brixie . hiis afui et rogatus scripsi .

Ego brixianus de capriano filius Alberti zerle . sicut inveni in registro comunis brixie sub signo et nomine predicti notarii . scripsi .

CLXXXV .

17 aprilis 1285 .

Constitutio unius procuratoris nomine Comunis ad faciendum quandam investituram Vilanum Barberium .

(Inedito).

In Xpi nomine die martis xvii . mensis aprilis in pallatio maiori comunis brixie in pleno et generali consilio comunis brixie . sono campane et voce preconia more solito congregato de mandato infrascripti domin . pot . presentibus . bonaventura de lagaymara . Jacobino de casenago . et milono de navis . test . Rogat . Ibi nobiles viri dominus rolandus de arigeriis potest⁽¹⁾ comunis brixie . federicus taronus capitan . populi brixie anciani partis et populi brixie voluntate ipsius consilii generalis comunis brixie et omnes de consilio et quolibet de ipso consilio fecerunt constituerunt et ordinaverunt codecertum preconem comunis brixie presentem suum et dicti comunis certum procuratorem et syndicum specialem . ad faciendum datum et investituram nomine comunis brixie in villanum barberium perpetualiter de una statione juris ipsius comunis brixie posita in contrata porte civitatis brixie . cui stationi coheret a mane . a meridie . et a sero via . a monte dom . anselmus de rotingo . precio de L . sold . imper . redditis annuatim comunibus per ipsum vilanum et eius heredes et hoc de voluntate

(1) Rolandus de Arigeriis (Aldighieri di Parma , illustre famiglia . Un Rolando nel 1168 fu creato cavaliere . Affò , *St. di Parma* , t. III , p. 288) . Il Rolando , podestà di Brescia nel 1285 , è ricordato dal medesimo Affò , *St. di Parma* , t. IV , pag. 64 . Il Malvezzi , *Chr. Brix.* in *R. I. S.* , t. XIV , col. 953 , riferisce le Lettere del Podestà di Brescia Rolandus de Arigeriis inviate a Carlo II delle due Sicilie , proprio in quest'anno 1285 .

ipsius consilii generalis facti die predicto continentis quod predicto precio dicta domus. eidem et heredibus eius debeat perpetualiter collocari anuatim per ipsum et heredes eius comuni brixie reddendo et ad promittendum nomine comunis brixie predicto vilano dictam investituram defendere et guarentare a qualibet persona sub obligatione bonorum comunis brixie et ad faciendum nomine comunis et recipiendum ab ipso inphiteota omnes promissiones. obligationes. et remissiones utiles et directas et necessarias circa predictam ad laudem sapientes. et insuper ad faciendum et recipiendum nomine comunis generaliter omnia allia et singula necessaria in predictis et circa predicta facienda ad maiorem firmitatem dicti contratis promittendo dicti dom. potestati. capitaneo et anziani partis et populi et omnes illi de consilio et quolibet de consilio. habere in perpetuum firmum et ratum totum id quod predictum sindicum sindicario nomine dicti comunis brixie factum fuerit in predictis et circa predicta sub obligatione bonorum comunis. Renunciante omni legum auxilio et statutis brixie.

Anno Dom. Millesimo CC. LXXXV. indict. XIII.

Ego ulixes de cilicinchois tunc notarius. proprius ac dictator dicti domini potestatis et comunis brixie. hiis affui et rogatus scripsi.

Ego brixianus filius alberti zerle. sic in registro comunis brixie inveni. et sub nomine et signo predicti. notarii. scripsi.

CLXXXVI.

12 februarii 1286.

In nomine domini nostri Ihesu Xristi. Infrascripte sententie locationes. investiture et inquisitiones registrate et rescripte sicut in hoc registro. de mandato viri prudentis. domini iacobi de civitate mediolani. electi et constituti per comune brixie ad bona et iura comunis brixie occupata inquirenda et recuperanda. ut deveniant in comune brixie. et ad illa varia pro ipso comune gerenda. In anno currente. Millesimo CC. LXXXVI. XIII. Indictione.

Inedito.

I.

In Xripti nomine die. Ego Jacobus tadonus iudex pro comuni brixie constitutus ad bona et iura comunis brixie. que occupata tenentur recuperanda cognoscens ex officio predicto michi comisso per comune brixie et auctoritate qua fungor in hac parte super eo. quod dicebatur venturinum de nuvolinis indebite detinere et detenuisse occupatas duas petias terre. Videlicet unam peciam terre iacente in monte de costalunga que super abundavit mesure terre montis de costalunga date et consignate magistris alberto scayola. lafranco de cruce et cuxato enzigeris. que terra et mons est et fuit mensurata per

jacobum hazeiam. et martinum de pasiranis cognitores mesure terre. In presentia fratris amadey et fratris dayberti. brixiani omezoli. mazachi de mercato et sociorum sapientum ad hoc electorum. que terra fuit inventa tunc plus III. plodia et dimid. ultra centum sexaginta plodia terre dicti montis date et consignate predictis magistris lafranco scayole et cuxato. que pecia terre super abundans suprascriptis mensuris est designata et terminata per duos terminos. a sero parte dicti montis. cui coheret a mane et a meridie dictus scayola. a sero via. a monte comunis brixie. salvo si allie fuerint coherentie. que petia terre est in longitudine quinquagintadue pertice et dimidia. et per testam trigintaquatuor pertice et duo pedes sicut in registro comunis brixie dicitur contineri. et de qua pecia terre suprascriptus venturinus investitus fuit per quondam iacobum gantelmi tunc vicarius generalis. per illustrissimo. quondam domino rege Carulo in lombardia et per dominum bernardum de albamala tunc errarium eiusdem dom. regis in brixia ut continetur in quodam infrascripto coram me producto. per dictum venturinum. et scripto per iohannem de pallazo. die lune XVII. mensis aprilis Millesimo. CC. L. XXIII. indictione prima. ad fictum reddendum de suprascripta pecia terre per dictum venturinum. decem soldor. imper. annuatim. allia vero pecia terre jacente in plano montis denni districtus brixie. cui coheret a mane et a monte nemus montis denni. a sero via. a merid. suprascripta pecia terre de qua fit sacramento et que pecia terre est quinque plodia. et de qua pecia terre dictus venturinus investitus fuit per dom. nicolaum de barro tunc errarium in brixia per suprascriptum dominum regem. ut continetur in infrascripto inde facto per federicum de brogonado notarium. die dominico XIII. mensis Ianuarii. Millesimo. CC. LXXV. indict. tertia ad fictum annuatim redditum XII. capomos. super quibus omnibus facta diligenti inquisitione per me actore dicti mei officii. et dato termino competenti dicto venturino. ad probandum et quicquid de iure poterat et volebat in predictis et circa predicta et ad producendum omnia jura infrascripta et rationes quibus uti volebat et intendebat in hac causa. Unde visis testibus super hoc receptis ex officio. et ecciam testibus super hoc productis. per dictum venturinum con visis et instrumentis etiam superius productis et his omnibus diligenter examinatis et auditis omnibus que dicere et allegare et proponere voluit idem venturinus. Et super his habito sapientum consilio. Dominorum benevenuti de gavarado et cavalchini de salis iudicum dei nomine invocato. Pronuncio. suprascriptas pecias terre. esse et pertinere comuni brixie. de iure condempno dictum venturinum quod dimittat et relaxet et restituat dictas pecias terre et qualibet ipsarum libere comuni brixie et quod de ipsis peciis terre de cetero se non intromittat. et hoc non obstante quod dictus venturinus dicebat et alegabat. quod venditionem habebat et habere volebat et debebat habere de iure in dictis pecia terre propter expensis. quas dicebat se fecisse

in melioramento et reducendo ad culturas dictas pecias terre a tempore dictarum investiturarum citatarum et ecciam occasione ficti quinquem annorum quod solvit de predictis peciis terre. Dominio Milleto de griffis et sociis emptoribus monti dennis afractis vero preceptis per eundem venturinum hinc retro de dictis terris et qualibet earum.

Absolvo et pronuncio ipsum venturinum de cetero non posse inquietari non impediri occasione predictorum fructuum per comune brixie nec occasione comunis brixie.

Die martis XII. Februarii

Dom. Jacobus iudex suprascriptus precepit per emptorem Venturino de nuvolinis quod crastina die quando pulsabatur ad consilium. veniat ad consilium generale ad audiendum sententiam suprascriptam quam vult in dicto consilio facere legi et aperiri. ipso amplius non monito nec citato.

Lata. lecta aperta et pronunciata fuit suprascripta sententiam in consilio generali comunis brixie congregato in pallazo maiori comunis brixie. more solito. per dom. jacobum iudicem suprascriptum ibi presentem. Instanciis in dicto consilio et sedentibus dominis Johanne de Luzino de cumis potestatis brixie. et girardo de josano de cremona capitaneus. populi brixie. In sede solita. ac dominis Mileto de griffis. agutione de lecapestis ancianis partis. et dom. anibale de calvisano iudex petro de trubecco. bonfato de tanghetinis. guizemanno schelino ancianis populi et quam pluribus aliis testibus. ad memoriam precedentis scientie. Rogavit. Die mercurii. XIII. februar. Indict. XIII.

Anno domini Millesimo. CC. LXXXVI.

Ego alberius de quinzanello notarius prescriptus prudentis. domini jacobus iudicis suprascripti. et comunis brixie in officio suprascripto hiis affui et de mandato eius predicta omnia in hoc registro scripsi et mei notario. nomen sub notavi.

Ego Brixianus literii filius alberti zerle sicut in registro comunis brixie inveni et sub signo et nomine predicti notario scripsi.

Die lune. XVIII. februarii. In pallazo maioris comunis brixie ad bancum quod sedet iudex vel suprascriptis. presentibus bonaventura constantini que dicitur stancarius et lafranco literii notario. testibus. rogatis. Ibi bonaventura de nuvolinis infrascriptum. dom. jacobum iudicem recipientem nomine comunis brixie remisit. et restituit integraliter suprascriptas duas pecias terre. seu possessiones earum terrarum scriptarum in sententia suprascripta. Salvo tamen et reservato Jure colonorum ipsis colonis. et cuilibet eorum. Actum est hoc in Millesimo prescripto.

Ego alberius de quinzanello suprascriptus notarius. scripsi. Ego Brixianus filius alberti zerle. sicut in registro comunis brixie inveni. et sub nomine predicti notarii. scripsi.

CLXXXXVII

19 februarii 1286.

Sententia recuperationis bona et jura pro Comune.

II.

(Inedito).

In Christi nomine. Ego Jacobus taronus iudex pro comuni brixie. deputatus ad bona et jura comuni brixie occupata. recuperanda ex officio meo cognoscens super eo quod dicebatur possessiones bona et jura olim per comune brixie sive per consilium generale comunis brixie concessas et concessa alberto scayole. sive... in feudum date et data que in registro comunis brixie penes continentur. sive etiam que extra ipsum registrum per suprascripta plubicata (1). vel aliter constricta eidem alberto scayole predicto. vel alio modo concessa et data seu confirmata per comune brixie. sive auctoritate alicuius consilii ipsius comunis brixie. vel per aliquem habentem registrum vel officio aliquo in civitate brixie una vice vel pluribus apertas vel aperte fore et devenisse in comune brixie. et ab aliis. et specialiter per calamandrinum qui dicebatur esse filius agnetis sororis grioli de calcinado et que predicti alberti scayole sive etiam per dictum griolum tutorem et tutorio nomine dicti calamandrini. detenta sunt hinc retro. et modo dicuntur detineri contra justiciam occupatam. Viso termino dato dicto griolo tutorio nomine dicti calamandrini. ad suam defensionem. et visa omni defensione quam voluit facere super hoc. et visis testibus productis per dictum griolum. modo et nomine suprascripto. et eciam testibus meo officio inquestis et receptis et eorum reversionibus et visis instructionibus rationibus et iuribus per dictum griolum tutorem et tutorio nomine dicti calamandrini. et etiam visis aliis in scriptis et iuribus per me et meo officio recuperatis et visis etiam his que super hoc in registro comunis brixie continentur. et omnibus diligenter examinatis et auditis et intellectis alegationibus grioli predicti. tutorio nomine dicti calamandrini. et super his omnibus habito consilio sapientum virorum. Videlicet dominorum gratiadey de calvixano. coradi de fogolinis. et raymundi de breno iudice. ex officio meo. et auctoritate mihi in hac parte concessa xristi nomine invocato. Pronuncio dicta bona possessiones et iura. apertas et aperte fore et devenisse in comune brixie. et pleno jure ipsi comuni brixie pertinere. et dicte possessiones. bona et jura predicta per comune brixie exigi debeant de cetero percipi. et haberi. et quod dictus calamandrinus sive dictus griolus eius tutor seu aliqua alia persona pro ipso calamandrino se non impediat nec intromittat de cetero de predictis. nec comune brixie possit vel debeat pro illis aliquatenus molestare. a fructibus vero seu per veteribus dicti pheudi exactis et preceptis per ipsum calamandrinum vel per alium eius nomine. absolvo

(1) Vedi Du-Cange per *Publicata*.

dictum griolum tutorem ipsius calamandrini de qua tutela constat ut continetur in carta tutele scripta per andriolum de gaydo notarium . die martis . vii . novembri . MCC . lxx . viii . et per ipsum tutorem calamandrinum predictum absolvo . que griolus tutor dicitur vocari nicolaus filius qdm domini raynerii de calzinado . Salvo omni jure super habentes emphiteotatis seu livelariis dicti pheudi .

Lata . lecta . aperta . et pronunciata fuit suprascripta sententia in consilio generalis comunis brixie in pallazo maiori comunis brixie more solito congregato . vel mandato dominorum Johannis de lucino potestatis . et girardi de josano capitaneus . brixie .

Ibi present . per dictum dom . jacobum present . dicto griolo tutore et tutorio nomine suprascripti calamandrini .

Die martis . xviii . februar . Millesimo . . . . lxxxvi . indictione . xiii . Presentibus tethrico de quinzanello . fedrigino de brogonado . Ugolino de pasturellis . et petro gazani omnibus notarii . testibus . Rogatis .

Ego bonaventura constantini notarius . suprascripti iudicis . et comunis brixie in officio suprascripto hiis affui et de mandato eius predicta in registro . Rogatus scripsi .

Ego brixianus filius alberti zerle . sicut in registro comunis brixie inveni et sub signo et nomine predicti notarii scripsi .

CLXXXVIII

12 februarii 1286.

Sententia contra scalinos extra domum gaydeferia.

III.

(Inedito).

In Christi nomine . Consilium . domini redulfi de cazago iudicis et dom . obizonis de lomello iudicis . ei adiuncti voluntate precium tale est . quod dom . iacobus tadonus iudex . possit facere auferi et remove duos scalinos lapideos que sunt extra murum domus domini gaydeferi de porticu . Quo consilio dominorum sapientum lecto . dictus dom . jacobus tadonus pronunciat dictum dom . gaydeferum ad destruendum dictos scalinos et ut eos destruat et destrui faciat hinc ad terciam diem sub pena x . librarum .

Lectum . latum et pronunciatum fuit dictum consilium per dictum iudicem et sic condampnatus in consilio generali comunis brixie . die mercurii . xii . februarii . presente federico de brogonado . tethrico de quinzanello . Ugolino de pasturellis et petro gazani . testibus . rogatis .

Anno dom . Millesimo CC . lxxxvi . indictione xiii .

Ego bonaventura constantini notarius . dicti iudicis . predictum consilium perpetuavi et rogatus scripsi .

Ego brixianus filii alberti zerle . sicut in registro comunis brixie inveni et sub signo et nomine predictus notarius scripsi .

CLXXXIX.

2 aprilis 1286.

Sententia pro gioldino.

IV.

(Inedito).

In nomine domini nostri Iesu Christi . Consilium dominorum gratiadey de calvixano et petri de advocatis iudice tale est . quod gioldinus de monteclaro sartor que moratur in domibus canonicorum in contrata de domibus . Compellatur tollere bancum quod ipse tenet extra domum in qua habitat in dicta contrata et precipiatur sibi quod teneat dictum bancum extra dictam domum nec cum ipso banco impediatur viam publicam que est ante domum suam extra muros ipsius domus aliter quam impediuntur . impediri posset secundum statuta comunis brixie . alie strate seu vie publice civitatis brixie . a pena vero si que imposuisset dom . jacobus tadonus vel imponere vellet dicto gioldino . qua tenuit seu qua non movit dictum bancum . absolvatur qua satis videtur habuisse justitiam ignorantie eorum . Eo quod sic habitum et sic tentum videtur esse dictum bancum iam longissimo tempore . et predicta solverunt predicti sapientes . Visis et examinatis testibus productis in defentione ipsius gioldi . per syndicum canonicorum et canonicos brixienis . et defentione quam fecit et auditis alegationibus factis per sapientes ipsius et syndici et canonicorum ecclesie brixienis .

Latum . pronunciatum . et apertum . ac confirmatum est consilium prescriptum per dom . Jacobum tadonum iudicem suprascriptum . die martis secundo mensis aprilis in pallatio maioris comunis brixie . congregato tunc ibidem generali consilio comunis eiusdem ad sonum campane . lecto suprascripto consilio de verbo ad verbum presentibus . bonaventura de nivolinis . lafranco literii . stefano marini notario . et Johanne lavezatto predicto comunis brixie testibus . Rogatis .

Actum anno dom . Millesimo CC . lxxxvi . Indict . xiii .

Ego alberius de quinzanello notarius . iudicis . suprascripti in hoc officio de mandato eius hoc scripsi .

Ego brixianus filii alberti zerle . sicut in registro comunis brixie inveni et sub signo et nomine predicti notarii . Scripsi .

CC.

Mense ianuarii 1286.

Amotio scalinorum occupantium vias publicas.

V.

(Inedito).

In Christi nomine amen . Cum infrascripti quorum nomine inferius leguntur inventi fuerunt per dom . Jacobum tadonum iudex presidentem pro comuni

brixie . super viis stratis et pontibus refficiendis habere extra muros domorum in quibus habitant . gradus scalarum sive scalinos et quibus datus fuit terminus ad defensionem faciendam . predictum iudicem . et nullam fecerunt . sed venerunt coram predicto iudice ad dicendum cum sacramento et ad protestandum quod dictos gradus seu scalas removerunt seu removerant . Idcirco predictus iudex auctoritate et juris dictis sibi concessa a comuni brixie . et ex arbitrio ei dato . et quolibet iure quo melius potest . pronunciat infrascriptos quorum nomina inferius scribuntur debere remove predictos scalinos seu gradus hunc ad tertium diem . sub pena lx . sold . imper . pro quolibet . in pecunia numerata . omni compensatione remota . si predictos gradus non removerint . et eos gradus seu scalinos vel scalas amotos et remotos tenere .

Petrus marcoldi . quinque gradus lapidis qui erant ante domos quas habet in contrata de lavellolungo que iuravit dictos gradus removisse .

Et heredes gracioli brezarde de contrata mercati fori unam scalam trium scalinorum qui inter removisse extra muros domum sue contrate mercati fori .

Jacobus de pasturellis unum pedem scale . et venit et inter se removisse extra muros sue contrate sancte Julie .

Bonaventura filii benvenuti sanzaculi pro tribus gradus lapidis scale et inter se removisse extra muros sue contrate mercati fori .

Lafrancus ravizia unum pedem scale et venit et inter se removisse extra muros domus sue contrate sancte Julie .

Philipus benbone . duos pedes scale . et venit et inter se removisse extra muros domus sue in burgonovo .

Johannes cavalli de rezato . unum pedem scale . et venit et inter se removisse extra murum domus sue in burgonovo .

Jostacus strambiani unum pedem et venit et iuravit se removisse extra murum domus sue in burgonovo .

Acursus pizalva unum pedem scale et iuravit se removisse extra murum domus sue in burgo sancti maphey .

Lazarus de burgo novo mayster manere . plures pedes scale venit et iuravit se removisse .

Bura de burgonovo unum pedem scale et inter se removisse .

Albertus de buthezolis unum pedem scale .

Graciolus filius lamberti de nivolaria . Et iohannes botes habent duos pedes scalarum et iuravit se removisse .

Omnes predicti citati fuerunt per johannem de manervio ministrum comunis brixie die veneris xi . januarii . quod die predicto sit coram dicto iudice ad faciendam suam descriptionem si quam facere volebant et intendebant occasione quod inventi fuerunt per suprascriptum iudicem . die mercurii . viii . januarii habere extra muros domorum suarum .

Ziliolus de degosalvis tres scalinos lapideos et inter se removisse .

Grumerius speciarius multos scalinos lapideos et inter se removisse .

Dominus bertolus de advocatis duos pedes scale lapideos venit faxolus familiaris eius . et inter se removisse die jovis xvii . januarii .

Dom . jacobus de calcaria unum pedem scale et inter se removisse .

Venturinus secadenarius unum pedem scale lapideum et venit inter se removisse .

Jattus marci plures scalinos lapideos et inter se removisse die veneris xviii . januarii .

Albertus speciarius . unum pedem scale . venit et inter se removisse die suprascripto .

Cesar de rozonibus tres scalinos lapideos extra muros et venit et inter se removisse . die jovis xvi . januarii . extra murum domus sue contrate mercati novi .

Jacobinus ganacia unum pedem scale . venit et iuravit se removisse die suprascripto . extra murum domus sue contrate mercati novi .

Brixianus de gambara notarius plures gradus scalarum et iuravit se removisse . extra murum domus sue contrate sancti benedicti .

Petrus melanesius habet . vi . gradus lapideos extra murum . et inter se removisse extra murum domorum suarum contrate crucis bonorum .

Johannes de urzeis zerlator tres gradus scalarum et iuravit se removisse . extra murum domus sue inter qua habitat . in contrata crucis bonorum .

Borgesius de calzavellis duos gradus scalinos . venit bertolus de bornado eius procurator et inter se removisse extra domum suam burgi campibassi .

Pasinus parita habet duos scalinos lapideos et inter se removisse extra murum domus sue in burgo sancti alexandri .

Aroldus de amorellis unum pedem scale extra murum domus sue contrate arcus .

Dominus Ugutio de lecapestis tres gradus scale venit et iuravit extra murum domus sue contrate sancti johannis .

Nicolaus gaydi duos gradus scale venit et iuravit se removisse extra murum domus sue burgo sancti johannis .

Petrus pelatia de yseo habet tres gradus scale et iuravit se removisse extra murum domus sue in burgo sancti iohannis .

Jacobus de unsado . duos scalinos lapideos . et iuravit removisse se extra murum domus sue in burgo sancti johannis .

Vetulus lucii duos gradus scale . et iuravit se removisse extra murum domus sue in burgo sancti johannis .

Albertus de azano burgi sancti nazarii tres gradus scale et iuravit se removisse . die mercurii . xxviii . januarii .

Avostinus de bagnolo contrate de sub coopertu . tres scalinos lapideos et inter se removisse die mercurii suprascripto .

Venturinus ardizoni . duos gradus scale et inter se removisse .

Azalus pulxonus . unum bancum inter columnam et unum carnarolum et venit et inter se removisse die martis v. marciis .

Dom . johannes de pois unum pedem scale lapidum extra muros venit benvenutus eius filius et inter se removisse die martis v. marci .

Jacobinus gayfamus unum pedem scale et inter se removisse .

Dominus lambertus de lomello scalinos lapideos extra muros et juravit se removisse .

Dom . millettus de griffis habet scalinos extra muros et juravit se removisse .

Johannes bazega . duos scalinos lapideos et inter se removisse .

Johaninus mayneti de burgo sancti nazarii duos scalinos lapideos et juravit se removisse .

Heredes pascuelli de burgo sancti nazarii . duos scalinos lapideos et venit carzinus heredes . et inter se removisse .

Bellafemina uxor quondam chizolis de burgo sancti nazarii duos scalinos lapideos et venit et inter se removisse .

Obizinus de leno de dicto burgo multos scalinos lapideos et inter se removisse die martis xxii . januarii .

Casina filia bocazii . multos scalinos inter se removisse .

In Christi nomine . amen . Cum infrascripti quorum nomina inferius leguntur . inventi fuerunt per dominum jacobum tadonum judicem prescientem pro comuni brixie super universis stratis et pontibus refficiendis habere extra muros domorum in quibus habitant gradus sive scalinos et quibus datus fuit terminus ad suam defentionem faciendam per dictum judicem . et nullam fecerunt . Idcirco predicto judex auctoritate et jurisdictione sibi concessa et arbitrio ei dato a comuni brixie . et quolibet iure quo melius posset precepit in suprascriptos quorum nomina inferius scribuntur . debere remove scalinos sive gradus scale si non sunt remoti hinc ad terciam die sub pena lx. sold. pro quolibet dandorum massario comunis brixie nomine comunis brixie . Si predictos gradus removerint et eos gradus sive scalas vel scalinos amotos et remotos tenere omni et qualibet compensatione remota .

Brixianus	} tres pedes scale ante domos
Barilus scovini	

Ecclesia sancti salvatoris plures pedes scale lapideos ante domos suas in burgo novo .

Dom . robertus de robertis habet tres pedes scale in via ante domum suam in contrata palazii .

Alexander caligarius habet unum scalinum scilicet ante domum habitationis seu prope palacium .

Dom . benvenutus sanzaculis duos scalinos prope palatium lapideos ante domum suam .

Alberticulus unum pedem scale extra domum et muros ante domos suas contrate sancti benedicti .

Magister benadius ferarius . habet unum pedem scale extra muros ante domos suas contrate sancti benedicti .

Dom . leo de lavello lungo duos pedes scale . extra muros ante domum suam contrate sancti benedicti .

Heredes lafranci bugnage plures scalinos lapideos extra domum suam contrate de pataris .

Albertinus bochintesta unum pedem scale ante domum suam contrate de pataris .

Oprandus cazoli duos pedes scale ante domum suam contrate mercati novi .

Bonaventura de tosabechis habet tres scalinos lapideos extra domum . ante domum suam contrate de calcaria .

Johannes lanzonus duos gradus scalarum extra muros . ante domum suam contrate sancte marie .

Benvenutus sanzaculus plures gradus scalarum . ante domum in qua moratur domino Vgo de palatio contrate sancti ambrosii .

Johaninus zoli duos scalinos lapideos in burgo sancti Alexandri .

Dom . robertus de robertis duos gradus scalarum extra muros domus eius a mane parte pallatii .

Obertinus de cazago unum pedem scale . ante domum suam contrate sancte agathe .

Dom . bernardus de mayrano habet multos scalinos extra muros domus sue contrate sancte agathe .

Lafrancus balius duos scalinos lapideos ante domus sue contrate arcus .

Dom . lafrancus de ochis plures pedes scalinos lapideos ante domum suam contrate arcus .

Dom . catheninus de bocaleporibus multos scalinos lapideos ante domum suam contrate arcus .

Heredes bonincontri bouzanni . duos gradus scalarum lapideos ante domum suam in burgo sancti johannis .

Dominus ugucio de magellis . unum pedem scale lapideum extra muros domus sue in burgo sancti johannis .

Finottus de pasirano duos gradus lapideos scalarum extra muros domus sue in burgo sancti johannis .

Venturinus inzabovis duos gradus scalarum lapideos extra muros domus sue in burgo sancti johannis .

Petrus regolii . duos scalinos lapideos extra domum suam contrate de sub coopertu .

Dom . lafrancus occanonus unum scalinum lapideum extra muros domus sue contrate sancti jeorgii .

Heredes dom . lanfranci de lanuce tres scalinos lapideos extra muros domus sue contrate sancti jeorgii .

Heredes martini de larapinis contrate portegalie . unum scalinum lapideum extra muros .

Altadona que moratur in contrata sancti faustini maioris habet unum pedem scale extra muros .

Dominus petrus advocatus .

Socinus de carpenedulo .

Ricardus de orianis .
 Jacobus de bornato .
 Socinus de lomello .
 Dom . petrus amadeus iudex .
 Libanorius de orianis .
 Aymericus de gosaldi .

Sindici sive antiani ut dicitur ipsi vel aliqui eorum contrate sancti benedicti . et per ipsos universitatis dicte contrate sancti benedicti . quam inventi sunt et fuerunt die lune xiiii . januarii . vicini predictae contrate . seu universitatis predictae contrate . per dom . jacobum tadonum iudicem . super viis aptandis et reficiendis et super recuperandis juribus comunis brixie . habere penes ecclesiarum sancti benedicti . plateam seu coopertum muro constructum in via publica comunis brixie . que platea sive coopertum est nocens quam plurimum transeuntibus et que predicta omnes personaliter et etiam alii vicini habitantes in dicta contrata citati fuerunt et domos habitationis eorum per bontempinum de hospitali ministrum . comunis brixie . ex parte iudicis suprascripti perentorie ut removerent plateam sive coopertum predictum et murum ad terciam diem . aut comparent coram dicto iudice cum omnibus suis juribus et dicte contrate ad defensionem suam faciendam . si quem facere volebant et intendebant . et nullam fecerunt . Ideo dictus dom . jacobus iudex precepit auctoritate et arbitrio sibi concessio et quolibet alio iure . quo melius potest . predictos dominos . petrum socinum . ricardum . jacobum . socinum de lomello . petrum amadey . libanorium et aymericum . et per eos . et quemlibet eorum dictam universitatem dicte contrate debere murum que est circa plateam sive circa dictum coopertum per predictos et quemlibet predictorum . et per eos per predictam universitatem . seu per homines habitantes in dicta contrata destrui et tolli hinc ad xv . dies sub pena xxv . libr . mezan . in denariis numeratis . solventes massario comunis brixie qua soluta vel non ad novo destructis nichilominus teneatur in qua via penitus desbrigata sit .

CCI.

25 aprilis 1286.

VI.

Sententia.

(Inedito).

In Christi nomine . Consilium dominorum redulfi de cazago . et cavalchini iudice . tale est quod petrus guizocchus zacagrinus . petercinus eius filius . petrus de breno . bonfatus stornatus . aricus de leno . Iacobinus qui dicitur Vegetus . grognardus becarius . iacobinus flordiane et agustinus de capriolo . removeant et removeere debeant bancha que habent extra domus . seu becarias quas tenent in becaris ponticelli . Ita quod nichil teneant nec tenere possit extra

muros domorum quos tenent . aliquid nec bancha . Salvo quod possint tenere carnarolos extra muros altos ita quod non impediunt iter euncium vel traueuncium .

Latum et pronunciatum fuit dictum consilium . per dictum dominum Jacobum tadonum iudicem et sic confirmatum in consilio generalis comunis brixie . in pallatio maiori comunis brixie . die veneris . xxv . mensis aprilis . presentibus alberio de quinzanello et lafranco literii . testibus Rogatis .

Anno domini . Millesimo . CC . lxxxvi . Indict . xiii .

Ego bonaventura constantini notarius . dicti iudicis predictis interfui et rogatus eius verbo et auctoritate perpetnavi et scripsi .

Ego brixianus filius alberti zerle . sicut inveni in registro comunis brixie sub nomine et signo predicti notarii . scripsi .

CCII.

10 maii 1286.

VII.

Sententia.

(Inedito)

In Christi nomine . Consilium dom . azonis de richis iudicis tale est . quod pronuncietur una pecia terre aratorie dominor . johannis et facini fratres de palazolo . iacente in vithexetto prope furchas cui coheret . a monte gracios ferandus . a mane iohannes carlus de flumicello . a meridie marchesius de capriolo . sive heredes eius . a sero brixianus brognolus de flumicello . que dicitur esse duo plodia et que pecia terre dicitur esse de sorte moresini et de brayda balesterii . devenisse in comune brixie . Et hoc cum legitime probatum sit per testes inquisitionis . Receptis ex officio dom . Jacobi tadoni iudicis de mediolano constituti pro comuni brixie . ad recuperandum bona et iura comunis brixie predictam peciam terre fuisse de sorte moresini . et de brayda balesterii . que moresinus tenebat eam in feudum a comuni brixie . et qui moresinus dicitur decessisse sine herede ex se descendente . Et predicta consuluit dictus sapiens visis testibus et inquisitione facta ex officio suprascripti iudicis . Salvo omni iure dicto dom . johanni et dicto facino fratri suo . Contra lafranchinum filium quondam bonadey de bagnolo . et contra gislam sororem suam et filiam quondam dicti bonadey . qui venderunt proprietatem suprascripte petie terre . suprascriptis fratribus de qua reddebatur ex ficto annuatim dictis fratribus unam somam grani . medietate . frumenti et medietate . millii . per petrum capioni de flumizello . ut continetur in carta venditionis scripta per cofferum de pallazolo notarium . die lune penultimum mensis novembris . Millesimo CC . octuagesimo tercio . Indictione x (sic) . A ficto vero recepto per dictum dom . iohannem et fratrem absolvantur . Cum appareat ipsos esset bonefidey possessores .

Latum pronunciatum et apertum fuit predictum consilium et sic confirmatum per predictum iudicem. In consilio generali comunis. In pallazo maioris comunis eiusdem facto die veneris x. intrante madio. presentibus tethrico de quinzanello fredrigino de brogonado notario. potestatis. iohanino lavezario et gualengo preconibus comunis brixie test. Rogat. Et presente eciam domino facino de palazolo per se et procuratorio nomine dom. johannis fratris sui.

Anno domini. Millesimo CC. LXXXVI. Indict. XIII.

Ego lafrancus literii de cazago notarius sacri palatii et dicti iudicis et eius verbo et auctoritate predictum consilium perpetuavi et scripsi.

Ego brixianus filius alberti zerle. sicut inveni in registro comunis brixie. sub nomine et signo dict. notar. scripsi.

CCIII.

1286. 10 maij.

VIII.

Sententiam in favorem civitatis.

(Inedito).

In Christi. nomine. Consilium dom. azonis de richis Judicis tale est. quod una pecia terre aratorie albertoni ferarii de gaydo habitat. burgi sancti johannis. jacente in vithexeto prope furcas. cui coheret a sero via. a merid. heredes marchesii de capriolo. a mane petrus capioni de flumicello. pronuncietur devenisse in comune brixie que dicitur esse unum plodium. que pecia terre dicitur fuisse de sorte moresini de brayda balesterii. Et hoc cumprobatum sit legitime per testes inquisitionis receptionis ex officio dom. jacobus tadoni iudicis de mediolano constituti pro comuni brixie ad recipiendum bona et iura comunis brixie predictam peciam terre fuisse de sorte moresini et de brayda ballesterii. que moresinus tenebat eam in feudum a comuni brixie. et qui moresinus dicitur decessisse sine herede ex se descendente et predicta consuluit dictus sapiens. visis testibus et inquisitione facta ex officio suprascripti iudicis. et quam peciam terre emit suprascriptis albertonus a coradino filio condam johannis de adro caligarius precio. v. libr. imper. Ut continetur in carta facta per federicum de mothelfa notarium. die lune tercio exeunt. marcio. Millesimo CC. octuagesimo tercio. Salvo omni jure dicto albertono contra dictum coradinum si quod habet in dicta pecia terre. et in melioramento cuiusdam a ficto vero quod petebatur per dictum iudicem absolvatur predictus albertonus. cum appareat ipsum possessorem esse bone fidey.

Latum pronunciatum et apertum fuit predictum consilium. et sic confirmatum per dictum iudicem in consilio generali comunis brixie. facto die veneris x. intrante madio. presentibus tethrico de quinzanello. federico de brogonado notario dom. potestatis. testibus Rogatis.

Anno dom. Millesimo CC. LXXXVI. indic. XIII.

Ego lafrancus literii de cazago notarius sacri pa-

latii et dicti iudicis et eius verbo et auctoritate predictum consilium perpetuavi et scripsi.

Ego brixianus filius alberti zerle sicut inveni in registro comunis brixie. sub nomine et signo predicti notarii Scripsi.

CCIV.

1286. 11 maij.

IX.

Sententia in favorem comunis Brixie.

(Inedito).

In Christi. nomine. Consilium dom. degosalvi iudicis tale est. quod una petia terre aratorie jacente in contrata Vithexeti. prope furcas que potest esse unum plodium et dimid. cui coheret a mane johannes carolus de flumicello. a monte comune de flumicello. a sero mayfredus savie de flumicello. que pecia terre erat de feudo vithexetti quod tenebatur a comuni brixie per moresinum ministrale. de mercato novo et per canem filium quondam dicti moresini. pronuncietur per dom. jacobum tadonum de mediolano iudicem comunis brixie pervenisse in comune brixie per mortem predictorum vassalorum moresini et canis qui mortui sunt. sine heredibus ex se descendentibus sicut probatum est per testes receptos ex officio dom. jacobus tadoni iudice constituti pro comuni brixie ad inquirenda bona et iura et possessiones comunis brixie.

Item quod zoanardus filius quondam bonfati de orabonis de flumicello debeat investiri de dicta pecia terre per dominum jacobum tadonum iudicem suprascriptum. solvendo ex ea annuatim in festo sancti martini vel in octavam comunis brixie sex quartas grani videlicet medietate frumenti et medietate millii. Salvo quod per hoc consilium non fiat preiudicium alicui habenti pociora iura.

Latum pronunciatum et apertum fuit predictum consilium et sic confirmatum. per dom. jacobum suprascriptum in consilio generali comunis brixie die sabati xi. madii. presentibus tethrico de quinzanello et alberico de quinzanello notarii. testibus. Rogatis.

Anno dom. Millesimo CC. LXXXVI. indic. XIII.

Ego lafrancus literii de cazago notarius sacri palatii et dicti iudice. et eius verbo et auctoritate predictum consilium perpetuavi et scripsi.

Ego brixianus filius albertus zerle sicut inveni in registro comunis brixie sub nomine et signo predicti notarii. scripsi.

CCV.

1286.

X.

Sententia in favorem Civitatis.

(Inedito).

In Christi. nomine. Consilium dom. azonis de richis Judicis tale est. quod una pecia terre jacente in contrata vithexetti prope furcas que pecia terre di-

citur esse per mensuram v. quart. plod. cui coheret a monte et a sero via. a merid. petrus capioni de flumicello. a mane zoanardus de omniabonis de flumizello. et consueverat habere xalta de flumizello. Pronunciatur per dom. Jacobum tadonum iudicem de mediolano constitutum per comune brixie. Ad inquirenda bona et jura et possessiones comunis brixie devenisse in comune brixie. quam peciam terre gracios ferandus de yseo habitatore. quarterii. sancti faustini. Vendidit mayfredino savie de flumicello. precio sex. librar. imper. ut continetur in carta facta per iohaninum de vachis de carpenedulo notarius die mercurii xv. mensis novembris. Millesimo CC. Lxxxiiii. Cum legitime probatum sit testes inquisitionis receptos ex officio domini jacobi iudicis suprascripti dictam peciam terre esse de brayda moresini. sive de brayda balesterii quam tenebat dictus moresinus in feudum a comuni brixie. et que moresini decessit sine herede ex se descendantibus ut legitime probatum est. Et salvo omni jure dicto mayfredino et terra dictum gracium ferandum qui vendidit ei dictam petiam terre ad allodium. Et salvo omni jure dicto mayfredinum contra saviolam margaritam. et delaydinam sorores et filias dicti delaydi orielde de flumizello. que alias vendiderunt Iohanni savie de flumizello patri suprascripti mayfredi suprascriptam peciam terre. Ut continetur in carta venditionis scripta per brixianum notar. de flumicello. die mercurii. v. exeunte aprili. M. CCLi. indict. ix. A frugibus autem temporum preteritorum receptorum pro ipsum mayfredinum absolvatur. Cum appareat ipsum esse bone fides possessorem.

Id quod una petia terre jacente in dicta contrata prope furchas. in contrata vithexetti. cui coheret a mane heredes gracii de yseo. a sero venturinus maius de flumicello. a monte iohan. Runchabuschi a merid. venturinus inzabovis. et est unum plodium. Pronunciatur per dictum iudicem devenisse in comune brixie. et hoc cum legitime probatum sit per testes inquisitionis receptos ex officio suprascripti iudicis. predictam peciam terre fore de brayda moresini ministralis comunis brixie sive de brayda balesterii qui moresinus tenebat dictam braydam in feudum a comuni brixie. ut legitime probatum est. per testes inquisitoris receptos ex officio suprascripti iudicis et que moresinus decessit sine heredes ex se descendantibus. et quam peciam terre petrus campioni de cazago flumicello investitus fuit ad livellum per tomasium scalcini ad fictum reddendum ex ea annuatim x. sold. imper. Et quod fictum dictus tomasius vendiderat cum proprietate dom. marchio de vrago. et de quibus x. sold. imper. dictus petrus solvebat. v. sold. imper. dom. marchetto de urago. sive domine riconori et v. sold. imper. dom. federico de madiis. Ut in carta dictam solvunt dictorum suprascriptorum plenius continetur. et solvunt ficti temporum futurorum absolvatur idem petrus. Ita quos predictos ullatenus debeat impediri. et salvo omni jure dicto domino federico et domino marchetto contra datores eorum.

Latum pronuntiatum et apertum fuit predictum consilium et sic confirmatum per suprascriptum iudicem. in consilio generali comunis brixie. facto in pallatio maiori comunis eiusdem. presentibus tethrico de quinzanello. fedrigino de brogonado notarii dom. potestatis. et johanino lavezario preconone comunis brixie testibus. rogatis.

Anno dom. millesimo CC. Lxxxvi. indict. xiiii.

Ego lafranchinus literii de cazago notarius. sacri pallatii ed dicti iudicis et eius verbo et auctoritate. predictum consilium perpetuavi et scripsi.

Ego brixianus filii alberti zerle sicut inveni in registro comunis brixie sub nomine et signo predicto notario. scripsi.

CCVI.

24 maij 1286.

XI.

Sententia pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

In Christi. nomine. Consilium dominorum gratiadey de calvixano. obizonis de lomello. Petri de advocatis. Petri amadey. Cavalchini de salis josepi de asula et stefani de egratis. Iudicium tale est. Quod castrum totum et burgum totum de rudiano. et extra et ultra predictum castrum et burgum de rudiano de curia et teretorio rudiani. xxxvi. plodia terre pro quolibet capite. Que capita fuerunt xxxvi. capita fuerunt et sint de concessione et investitura facta per comune brixie xxxvi. cavethis de rudiano. seu occasione ipsarum cavetharum. Et quod ita fuisse et esse pronuncietur et predictam consoluerunt predicti sapientes. Visis testibus et reversionibus eorum. et scripturis registri continentibus de predictis cavethis et auditis alegationibus sapientum comunis de rudiano. et aliorum dicentium se habere jus in dictis cavethis. Et super predictis omnibus diligenti examinatione et deliberatione habita.

Latum et pronuntiatum fuit dictum consilium per dom. Jacobum tadonum iudicem ad inquirendum et recuperandum bona comunis brixie. et sic confirmant et precepit die veneris xxiiii. madii in consilio generali comunis brixie. presentibus tethrico de quinzanello. Vgolino de pasturellis et iohanino campioni testibus. Rogatis.

Anno dom. Millesimo CC. Lxxxvi. ind. xiiii.

Ego Bonaventura constantini notarius. dicti iudicis predictis interfui et perpetuavi et scripsi.

Ego brixianus filius Alberti zerle. sicut inveni in registro comunis brixie sub nomine et signo predicto notario. scripsi.

CCVII

24 maii 1286.

XII.

*Sententia in favorem civitatis contra homines
et Comune urceis veteris.*

(Inedito).

In Christi nomine. Consilium dominorum ram-
baldi de Lonado. benevenuti de gavardo et raymundi
de burno. Judicibus. tale est. quod comune de urceis
teneatur et debeat satisfacere et solvere comuni
brixie. Infrascriptam quantitatem pecunie pro ficto
et pensione seu utilitate castri spoldi et fossati de
urceis veteribus. Videlicet quinque soldorum. meza-
norm nostre monete annuatim de octuaginta octo
annis preteritis. de quo castro spoldo et fossato ap-
paret fuisse factam quadam Investituram in arengo co-
munis brixie. quibusdam hominibus de Urceis veteri-
bus. Ut in forma registri continetur. Cum appareat
predictum comune de Urceis habuisse tenuisse et pos-
sedisse predictum castrum spoldum et fossatum per
predictum tempus. et a predicto tempore citra. Et
quod in futurum annuatim debeant solvere et pre-
stare dictum fictum predicto comuni brixie. aut di-
mittere et relaxare comuni brixie. predictam In-
vestituram factam ut in dicto registro continetur.
Et predicta consulunt. predicti sapientes visis pre-
dicta Investitura et testibus per dictum iudicem re-
ceptis ratione officii sui. et visis confessionibus sin-
dicorum dicti comunis et his omnibus diligenter
examinatis et auditis. eciam allegationibus advocato-
rum dicti comunis et dicti dom. Jacobi tadoni.

Latum pronunciatum fuit dictum consilium per
dictum iudicem et sit confirmatum et preceptum.
In consilio generali comunis brixie. In pallatio
maiori comunis brixie. die veneris xxiiii. madii.
presentibus tethrico de quinzanello. et Vgolino de
pasturellis testes. Rog. et dictus iudex condempnat
petrum tintorem et albertum ferarium sindicis co-
munis de Vrceis nomine dicti comunis et per eos
ipsum comune. ad predicta omnia et singula facienda
et solvenda ut in dicto consilio continetur.

Anno dom. Millesimo. CC. lxxxvi. Indictione xiiii.

Ego bonaventura constantini notarius. dicti dom.
Jacobi Judicis predictis interfui et rogatus eius verbo
perpetuavi et scripsi.

Ego tomasinus caroli notarius. autenticum huius
Instrumenti vidi et legi et exemplavi et registravi.
ut in eo continetur nil addens vel diminuens.

CCVIII.

18 junii 1286.

XIII.

Sententia pro Civitate.

(Inedito).

In Christi nomine. Consilium dom. degosalvi de
degosalvis Judice. et dom. pasini de toscolano ei

adiuncti voluntate partium tale est. quod quedam
peciam terre jacentes prope ponte de torbolis in
contrata brayde malavische. cui coheret de super
toto a mane lectum melle. a monte comune de flu-
micello. a meridie. bonfati arigarii. a sero Johannes
de constantiis de urago. de qua terra seu pecia
terre que dicebant esse. xviii. plodia. vel circha
fuerunt. Investiti ad rectum livellum brixie. ventura
de nivolinis et ventura de mazadoniis tunc procu-
ratores et sindici hospitalis romeorum sancti iacobi
de la mella. facti per ipsos romeos in strata apud
flumicellum. Inter ecclesiam sancti iacobi de lamella
et ecclesiam sancti luce. reddendo ex ea annuatim
comuni brixie x. sold. imper. ex ficto. que investi-
titura facta fuit per qdam dom. federicum comitem
de macharia olim potestatem comunis brixie. nomine
comunis brixie. de qua investitura est carta facta
per bonincontrum cucche. notarium. die sabati xiiii.
intrante septembris. Millesimo. CC. lxxviii. debeat
mensurari in presentia vel citatis presidentibus vel
sindicis romeorum. dicti hospitalis et alliis vicinis
Ita quod alveus melle non computetur nec mesure-
tur. In mensura nec vie que vadunt sive quibus itur
per predictam peciam terre. nec computentur in dicta
mensura. et id quod est ultra xviii. plodia. de dicta
petia terre dimittantur et relaxetur comuni brixie.
que dicitur esse inventa et mensurata de novo. ultra
xxviii. plod. Item quod dictum hospitale et sindici
dicti hospitalis absolvantur a fructibus perceptis hinc
retro de superfluo dicta pecia terre. que est ultra di-
cta xviii. plod. cum fuerant bonefidey possessores.

Latum pronunciatum et apertum fuit predictum
consilium per dom. Jacobum tadonem iudicem su-
prascriptum et sic confirmatum in consilio generali
comunis brixie. In pallatio maiori comunis brixie
die Martis xviii. junii. presentibus stanchario con-
stantini et fedrigino de brogonado notario. testibus.
Rogatis.

Anno dom. Millesimo. CC. lxxvi. Indict. xiiii.

Ego lafranchinus literii de cazago notarius. domini
iacobi iudicis predictis affui. et Rogatus eius verbo
perpetuavi et scripsi.

Ego tomasinus caroli notarius. autenticum huius
Instrumenti vidi et legi et exemplavi et registravi
ut in eo continetur nil addens vel diminuens.

CCIX.

1286. 14 augusti

XIV.

Sententia pro civitate.

(Inedito).

In Christi nomine. consilium sapientum videlicet
domin. alberti del pallatio. Judicis et domin. arzulf
de casali alto iudicis ei adiuncti tale est. quod pro-
nuncietur per dom. Jacobum tadonum iudicem pro
comuni brixie constitutum ad recuperandum posses-
siones et bona comunis brixie. Infrascriptam peciam

terre quamcumque sit infrascriptos terminos comunis brixie. quam tenet martinus preveti que fuit de castenedullo et quam confessus fuit eam esse. quatuor plodia. et unum quartum et dimidium et que pecia terre jacet ad portizollum inter terminos comunis brixie. esse et pertinere comuni brixie. et esse de territorio quod habet comune brixie. ad portezolum et quod ipse martinus teneatur et debeat dimittere et relaxare comuni brixie predictam peciam terre cum fructibus preceptis et precipiendis. a tempore questionis citra monte ei per dictum iudicem. Salvo predicto omni suo iure contra dom. henricum goltam sive heredes et salvo eciam ipso martino iure recentionis pro melioramento quod fecit ipse martinus in plantata arborum quam fecit et habet in ipsa pecia terre. et predicta consulunt dicti sapientum visso predicto termino comunis brixie. et terminos qui terminant dictum territorium quod habet comune brixie. ad portezolum et visso registro comunis brixie et vissis testibus productis et receptis per officium dicti dom. jacobi et reversionibus et auditis allegationibus quas predictus martinus facere voluit et habita super hoc diligente deliberacione.

Latum pronunciatum et apertum fuit suprascriptum consilium per infrascriptum dom. Jacobum iudicem. In consilio generali comunis brixie die mercurii xiiii. intrante augusti presentibus tencha de baxano et lambertino de contegnagis notario. et co-decero precone comunis brixie. In pallatio maiori dicti comunis testibus. Rogatis.

Ego apolonius de hosmerinis notarius. dicti dom. Jacobi iudicis predictis affui et rogatus eius verbo perpetuavi et scripsi.

Ego tomasinus caroli notarius. autenticum huius exemplavi vidi et legi et exemplavi et registravi ut in eo continetur nil addens vel diminuens.

CCX.

1286. 22 augusti.

XV.

Inedito.

In Christi nomine Consilium sapientum videlicet dom. anibali de calvixano Iudicis tali est. quod fiat preceptum peterzino et pasino fratribus filiis qdam ardizoni de navis dare et solvere tamen comunis brixie seu comuni brixie. fictum xvii. annorum. ad rationem viii. imper. pro quolibet anno pro quadam peciam terre comunis brixie. jacente in territorio de navis ut in registro comunis brixie plenius continetur. et quod de ficto aliorum annorum non impedian- tur nec molestentur et hec. causa habeant tria instru- menta solutionum dicti ficti et tribus annis continuis ut continetur in dictis instrumentis. primum dicto- rum instrumentorum scriptum fuit manu martini de virilis notar. die martis xxiiii. marcii Millesimo CC. septuagesimo septimo (sic). secundum scriptum fuit manu brixiani guercii notar. die sabbati. viii. in- trante decembris Millesimo. cclxviii. tercium scri-

ptum fuit manu brixiani prandi notar. die iovis x. exeunte novembr. MCC l. xviii. Et predicta consu- luit dictis sapientes. Vissis rationibus et allegationi- bus cuiusque partis. Item quod turchus filius qdam bonzani de navis et pasinus eius nepos teneantur et compellantur solvere. et eis fiat preceptum dare et solvere camere. comunis brixie seu comuni brixie fi- ctum seu solutionem ficti xvii. annorum ad rationem de xxviii. imper. pro quolibet anno. quod fictum red- dunt ex quadam pecia terre comunis brixie. jacente in territorio de navis. Ut in registro plenius con- tinetur. Et de solutione ficti aliorum annorum non impedian- tur. nec molestentur. sive pro se sive occa- sione predecessorum suorum. et hoc cum ipsi ha- beant tria instrumenta publica. de tribus annis continuis solutionum dicti ficti. primum quorum in- strumentorum. scriptum fuit manu bonaventure de amoreti notar. die lune xi. intrante iulio Mille- simo CC. lxxvii. et secundum scriptum fuit manu brixiani guerzii notar. die lune x. intrante de- cembr. M. CC. lxxviii. tercium scriptum fuit brixiani privardi notar. die iovis x. exeunte. . . . M. CC. lxxviii. Et predicta consuluit dicti sapientes vissis rationibus et alegationibus eiusque partis.

Latum apertum et pronunciatum fuit predictum consilium per dominum Jacobinum tadonum judi- cem infrascriptum et sic confirmatum per eum in consilio generali comunis brixie. super pallatio ma- iori comunis brixie die iovis xxii. augusti presentibus laurentio de pulverinis et lambertino de contegnaga notarii. testibus. Rogatis.

Ego apolonius de hosmerinis notarius. dicti dom. Jacobi iudicis predictis affui et rogatum eius verbo perpetuavi et scripsi.

Ego tomasinus caroli notarius. autenticum huius exemplavi. vidi et legi et exemplavi et registravi ut in eo continentur nil addens nil diminuens.

CCXI.

1286. 22 augusti.

XVI.

Pro cavethis de rudiano.

(Inedito).

1° In Christi nomine consilium dominorum ogna- beni de pesaziis. et lafranci de bagnolo iudicum tale est. quod pronuncietur per dictum Jacobum tadonum iudicem pro comuni brixie. constitutum. ad inqui- rendum et recuperandum bona et iura comunis brixie. occasiones cavethas de rudiano et possessiones jura et honores ipsarum cavetharum. que tenentur et possidentur. vel quasi possidentur per omnes et singulos infrascriptos et per omnes habentes causam ab eis. et a quolibet eorum. ab eo tempore certe quo non steterunt in terra de rudiano cum familliis eorum. illi a quibus habuerunt causam vendidisse in comuni brixie. et ipsis et quemlibet eorum tenuisse

ab omni jure eis. qualibet eorum pertinere in dictis cavethis et in juribus et honoribus et possessionibus ipsarum cavetharum. cum constat dom. Jacobo ipsos et quemlibet eorum. non stetisse nec habitasse in terra de rudiano. Et predicta consulunt dicti sapientes visis testibus instrumentis confessionibus et rationibus. In hac causa. productis et auditis allegationibus advocati eorum. Et hiis omnibus diligenter examinatis. Et super hiis etiam habita diligenti deliberatione et examinatione cum infrascriptis sapientibus juris. Videlicet dominis arzolfo de casalialto benevenuto de gavardo. redolfo de cazago raymundo de burno. cavalchino de sallis et pasino de toscolano. Nomina quorum sunt hec. dom. nicola de puteo de herbuscho. johannes eius frater seu contadinus de dolzibellis eorum procurator. Ut aparet per instrumentum traditum die veneris xi. intrante jullo. M. CC. lxxxvi. per johannem bassi de herbuscho et per ipsum procuratorem. dicti nicolla et johannes. Et dom. conradus dom. vulpi de puteo. de herbuscho seu conradus dulzibelli eius procurator. Ut aparet per Instrumentum factum die martis xxii. ianuar. millesimo CC. lxxxvi. per inverardum de brembio notarium. et ipsum procurator dictus conradus domini vulpi. Et jacobinus megnanus legiptimus amministrator filie sue. Et amatus samuellis de herbuscho seu conradus dulzibelli eius procurator. et per ipsum procuratorem. dictus amatus. Et abitinus ser girardi de bartolameis sive conradus dulzibelli eius procurator. et per ipsum procuratorem. dictus obertinus. Et peterzinus de bertolameis. Et johannes forbitus de trenzano. Et bertonus qdm dom. petri roselli de trenzano suo nomine et nomine zilioli fratris sui. sive conradus dulzibelli procurator. dictorum. et per ipsum procuratorem. dicti bertonus et ziliolus. Et tebalus. Et astolfinus de cocalio sive dictus conradus eorum procurator. et per ipsum procuratorem. dicti tebalus et ayolfinus⁽¹⁾. Et bonaventura de pantanis de logrado. seu dictus conradus eius procurator. et per ipsum procuratorem dictus bonaventura et pasinus saynguerra de pompiano seu conradus predictus eius procurator et ipsum procuratorem dictus pasinus. quarum procuratores estat Instrumentum factum et traditum die dominico xvii. marcii. Millesimo. CC. lxxxvi. per bartolomeum serasii notarium.

Latum pronunciatum et apertum fuit predictum consilium et sic confirmatum per dom. Jacobum Tadonum judicem suprascriptum. In consilio generali comunis brixie. super palatio maiori comunis brixie. die iovis xxii. augusti. presentibus laurentio de pulianis et lambertino de contagnaga notarii. testibus. Rogatis.

Ego Apolonius de hosmerinis notarius. dicti iudicis predictis affui et Rogatus eius verbo perpetuavi et scripsi.

Ego tomasinus caroli notarius. Autenticum huius exemplavi legi et exemplavi registravi. ut in eo continentur nil addens nil diminuens.

(1) Si legge *Astolfinus* o *Ayolfinus*.

CCXII.

1286. 22 augusti.

XVII.

Pro Cavethis de Rudiano

(Inedito).

2° In Christi nomine. Consilium dominorum benevenuti de gavardo. cavalchini de sallis. pasini de toscolano et redolfi de cazago. Judicium tale est. quod pronuncietur per dom. Jacobum tadonum iudicem deputatum pro comuni brixie. ad inquirenda iura et bona comunis brixie. Infrascriptos procuratores et per istos procuratores. infrascriptos heredes paysanos. sive habitatores castri sive terre de rudiano et quemlibet infrascriptorum. Amisisse omnes terras et possessiones et jura et honores quas tenent et que fuerunt de cavethis de rudiano. et libere devenisse in comune brixie. nomina procuratorum sunt hec. Mafeus de buziis et baldoynus de albrigonibus. nomina paysanorum sunt hec. prevostus qdam brognolli. Et mayfredus qui dicitur beldonus. et jacobus de borgesiiis. et lafranchus et antelmus de borgesiiis. Et rubeus et zentilus raxoni. et nigrus girardini. Et iohannes gandelli. Et bertolinus de manentis. Et albertinus. Et iohannes. Et petrus de bonapacis. Et albertinus adhelext. Et pexinnus zanoni. Et martinus qdm pizamonic. Et mafeus qdm gandini. Et albertinus qdam bellami. Et granzerius et iacobus gnechi. Et Iohannus bonacosse. Et lafranchus et iacobus de risinis. Et mafeus teleze. Et astulius et iohannes de columbario. Et martinus bugatus. Et tibetus et pasinus alegri. Et iohannes prevethini. Et metaferus bertete. Et boya qdam resani. Et zaneus josepi. Et ardemannus bellandus. Et mafeus barberius. Et ziliolus pertazini. Et johannes danesii. Et johannes bagate. Et alexander de villa. Et martinus bulete. Et johannes de intratico. Et johannes cazete. Et ambrosius de usis. Et albertus zucardi. Et Vgetus et vivianus chizoni. Et girardus de belleziis. Et johannes de soldo. Et fachinus de ottonellis. Et bertramus de buffis. Et gambaronus ardemanni. Et laurencius acordati. Et danesius de ottonellis. Et johannes de albrigonibus. Et martinus pecorarius. Et johannes mazia quondam gambe. Et gervasius avanzini. Et martinus. Et guielminus de albrigonibus. Et rubeus. Et martinus zutta qdam marchesii. Et jacobus de arcimanis. Et albertus de Urado. Et benevenutus lovatini. Et bertramus zapani. Et albertinus et martinus et lafrancus cavazani. Et venturinus de calso. Et casimbenus nizolle. Et calalupus et guizardus lancii. Et guithottus de ponellis. Et antelmus de caso. Et johannes de baffis. Et jacobus de vitalis. Et simoninus baffis. Et baffalinus et girardus de baffis. Et mafeus quatermanice. Et bonfatus oreboni. Et mayfredinus et bertolinus de sibellis. Et petrus et acordatus de ferrariis. Et bonomus gavagnoli. Et Iohannes guazii. Et bonomus de pomellis. Et arcimannus de baffis.

Et johannes barabasi. Et gizalbertus et aldricus de paluscho. Et johannes semperbelle. Et lefogninus ferarius. Et salvetus de bachis. Et berardus et faustinus et teutaldus et lafranchus et zambonus rasii. Et omodeus de collognis. Et antoniollus ramosii. Et lafrancus et petrus de ramosiis. Et johannes de albrigonibus. Et oliberius pellancie. Et andriolus boxelli. Et venturinus boninsegne. Et venturinus lovatini. Et graciolus boxelli. Et petrus tomathe. Et graciolus marchi. Et berardus bulle. Et mafeus fregabigollus. Et mayster Verzius. Et lafrancus calxonus. Et mariani. Et mafeus et martinus mariani. Et favaldus bazoni. Et dothinus de dothonibus. Et fachinus francore. Et johannes totherii. Et petrus de borgesiiis. Et jacobus de mafeis. Et guelminus castellini. Et petrus goffi. Et martinus de talgatis. Et bonincontrus de zanellis. Et nellus et setalinus de talgatis. Et bonus de boziis. Et favazolus de talgatis. Et piperata et lafranchinus de hospinellis. Et lafranchus bertelle. Et dothinus de morinis. Et bertramus de trezio. Et petrus boni de trezio. Et delaydus falconerii. Et mafeus ambrosii.

Qui predicti omnes fecerunt et constituerunt predictos procuratores ut constat per cartam factam die marcis. xii. marci. Millesimo CC. Lxxxvi. per jacobum de lacu notarium. Et predicta consulunt vassis testibus advocati eorum. Et habita super hoc diligenti deliberatione et examinatione cum dom. arzulfo de casaloito. raymundo de burno. ognabeno de pesaziis et lafrancho de bagnollo iudicibus.

Latum pronunciatum et apertum fuit predictum consilium. et sic confirmatum per dom. Jacobum Tadonum iudicem suprascriptum. In consilio generali comunis brixie. In pallatio maiori dicti comunis. presentibus laurentio de pulverinis et lambertino de contegnaga notarii. testibus. Rogatis. Die iovis xxii. augusti. In presentia baldoyni de albrigonibus suprascriptus.

Ego apolonius de hosmerinis notarius. dicti dom. Jacobi predictis affui et rogatus eius verbo perpetuavi et scripsi.

Ego tomasinus caroli notarius. a registro comunis brixie exemplavi mandato dicti domini Jacobi tadoni et in hoc registro scripsi.

CCXIII.

1286. 22 augusti.

XVIII.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

3° In Christi nomine. Consilium domini Yosepi de asulla iudicis talis est. quod dicta tenuta et possessione comune et nunc comuni brixie. contra heredes qdam dom. pacis de buchis de parte seu pro parte cavetharum honorum. jurium et possessionum dictarum cavetharum de rudiano. quam partem predicti heredes qdam dom. pacis habent seu tenent et pos-

sident aut per eos tenetur et possidentur. in castro seu burgo seu territorio terre de rudiano. Et hoc quam dicti heredes. citati sunt ad domos. seu ad raparias suas in civitate brixie. seu in terra de comezano. quod ad certum terminum iam elapsum debent comparere coram domino Jacobo tadone iudice deputato per comune brixie. ad bona et iura comunis brixie. Inquirenda et recuperanda per se vel per legiptimos defensores si volebant in aliquo defendere jura sua si hoc habent vel ad eos pertinent in dictis cavethis honoribus. juribus. et possessionibus dictarum cavetharum de rudiano comunis brixie positus. In castro burgo seu territorio de rudiano et non venerunt predicti heredes. nec aliquis pro eis ad defentionem ipsorum heredorum. vel juris quod predicti heredes. dicuntur heredes in predictis cavethis honoribus et juribus dictarum cavetharum ut aparebat per litteras et scripturas predictas in actis dicti iudicis etc.

Latum pronunciatum et apertum fuit suprascriptum consilium per domin. Jacobum tadonum iudicem infrascriptum et sic confirmatum in consilio generali comunis brixie. super pallatio maioris comunis brixie. die jovis xxii. augusti presentibus laurentio de pulverinis et apolonio de hosmerinis rogatis testibus.

Ego apolonius de hosmerinis notarius. de mandato dicti iudicis ab imbreiaturis lambertini contegnaga notario. dicti iudicis et voluntate dom. lambertini exemplavi et scripsi.

Ego lambertus qdm cabriellis de contegnagis notarius. dictum iudicem predictum consilium scripsi et tradidi ad registrandum predicto apolonio comisi.

Ego tomasinus caroli notarius. registro a comunis brixie exemplavi de mandato dicti dom. Jacobi tadoni iudicis.

CCXIV.

1286. 22 augusti.

XIX.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

4° In Christi nomine die jovis xxii. mensis augusti. Dom. Jacobus tadonus iudex statuit et decrevit dandam esse possessionem omnium jurium possessionum bonorum. quos et quas tenent et possident de cavethis de rudiano. et occasione dictarum cavetharum vel quasi possident heredes qdam dom. pacis de buchis. Johanino lavezario pro comuni et nomine comunis brixie. cuius est sindicus quam possessionem dedit et dandum esse decrevit exequendo et executioni mandando consilium hodie latum et apertum per predictum Iudicem. In consilio generali. actum ad banchum dicti iudicis sedentis pro tribunali presentibus apolonio de hosmerinis et laurentio de pulverinis notarii. Rogatis. testibus.

Ego apolonius de hosmerinis notarius. de mandato

dictum iudicem ab inbreviaturis lambertini de contegnaga notario. dicti iudicis et de voluntate dom. lambertini exemplavi et scripsi.

Ego lambertus qdam cabrielli de contegnagis notarius. dicti iudicis predictam possessionem scripsi et tradidi ad registrandum predicto apollonio comissi.

Ego tomasinus caroli notarius. a registro comunis brixie exemplavi de mandato dicti dom. Jacobi tadoni iudicis.

CCXV.

1286 . 26 julii.

XX.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

5° Die veneris vi. exeunte julio gualengus preco comunis brixie. retulit coram domino Jacobo tadono iudice infrascripto per se et sociis suis se preconizasse per loca consueta in civitate brixie. quod quilibet qui tenet de cavethis de rudiano. et quilibet qui tenet de terris dictarum cavetharum. et quilibet qui habet honorem in dictis cavethis. et quilibet qui vult eos defendere sive dictas cavethas comunis per totam diem sint coram dicto iudice cum omnibus suis rationibus ad dicendum et ad alegandum jus suum et ad ostendendum rationes suas quas ostendere volunt alioquin dictus iudex sententialiter secundum juris ordinem procedet ex officio suo. ad predicta non obstante absentia eorum vel alicuius predictorum.

Ego apolonius de hosmerinis notarius. dicti dom. Jacobi de scripturis meis sub dicto iudice scriptis verbo ipsius predicta exemplavi et scripsi.

Ego tomasinus caroli notarius. a registro comunis brixie exemplavi de mandato dicti dom. Jacobi tadoni iudicis.

CCXVI.

1286 . 29 julii.

XXI.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

6° Die lune tercio exeunte jullio. codezerus preco comunis brixie retulit coram dicto domino Jacobo iudice se ex dictum alta voce ex parte dicto iudice ante domum habitationis qdam dom. pacis de buchis. Ibi ubi consueverat habitare in civitate brixie. si est aliquis qui velit respondere vel defendere heredes qdm dicti dom. pacis vel si ipsos heredes vult aliquid dicere vel petere in cavethis de rudiano. quod ad x. dies sint coram dicto iudice. cum omnibus suis rationibus. alioquin dictus iudex pronunciet contra eos productas cavethas quas tenebant esse comunis brixie.

Ego apolonius de hosmerinis notarius. dicti dom. Jacobi de scripturis meis sub dicto iudex suprascriptis verbo ipsius predicta exemplavi et scripsi.

Ego tomassinus caroli notarius. a registro comunis brixie. exemplavi de mandato dicti dom. Jacobi tadoni iudicis.

CCXVII.

1286 . 27 julii.

XXII.

(Inedito).

7° In Christi nomine die sabati v. exeunte jullio. In broleto comunis brixie. presentibus lafrancho. calzono et venturino costa. et olivino ministralis comunis brixie testibus. Rogatis. Ibi gratiadeus grassus pro comunis brixie preconizavit et exclamavit publice et alta voce in dicto broleto. si est aliquis qui velit defendere infrascriptos vel pro eis aliqua jura producere. quod hinc ad diem lune proximum venientem per emptionem et stantive sint coram dom. jacobo tadono iudice. cum omnibus suis rationibus quas que volunt producere occasione terrarum et possessionum de cavethis de rudiano quas tenent. alioquin dictus iudex procedet ex officio suo sententialiter contra eos et quenlibet ipsorum non obstante absentia eorum vel alicuius ipsorum. Et pasinum saynguerram de ponpiano. Et aliprandinum vel heredes de ponpiano. Et brixianum de comezano. heredes. cilioli de comezano. heredes. dom. pacis de buchis. hered. dom. bonincontri de cocalio. hered. ugonis pantani de logrado. zilianum de martinengo de urceis veteribus illos de concessio.

Ego apolonius de hosmerinis notarius. dicti domini jacob de scripturis mei. sub dicto iudice scriptis verbo ipsius iudex. predicta exemplavi et scripsi.

Ego tomasinus caroli notarius a registro comunis brixie. exemplavi de mandato dicti dom. Jacobi tadoni iudicis.

CCXVIII.

1286 . 23 julii.

XXIII.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

8° Die mercurii viii. exeunte jullio. Antoniollus ravani Ministrali comunis brixie. retulit coram dicto domino iudice se precepisse et citasse omnes infrascriptos et fecisse omnia et singula que infrascripta litera continetur. transmissa ex parte dicti iudicis que ambaaxata venit die crastina. per totam diem per emptionem. Tenor cuius litere talis est. Jacobus tadonis iudex pro comuni brixie. deputatus ad bona et jura comunis brixie inquirenda et recuperanda. consulibus et comunibus de rudiano. ponpiano.

trenzano de urceis veteris . de comezano . de cocalio . de logrado salutem vobis sue districte precipiendo mandamus . quatenus vassis presentibus exclaimari et preconizari publice et alta voce per terras vestras faciatis . quod omnes tenentes et possidentes de cavethis de rudiano vel habentes facere vel petere . In predictis cavethis . In continentis . post presentis predictarum literarum . coram nobis debeant comparere cum omnibus suis rationibus defentionibus et alegationibus . quas volunt utere pro predictis et etiam citetur omnes infrascripti . quod ad dictum terminum sint coram nobis similiter cum omnibus suis rationibus defentionibus et alegationibus . quas volunt utere pro predictis cavethis . alioquin contra vos et quemlibet vestros mediante justitia procedemus . amplius non citatis . Et pasinus sayn-guera . Et aliprandinus vel herede de ponpiano . Et heredes quondam dom . petri roselli . Et Johannes forbitus de trenzano . Et zilianus de martinengo de urceis veteris . Et brixianus herede cilioli . Et heredes dom . pacis de buchis de comezano . Et tebaldu . Et heredes dom . bonincontri de cocalio . Et heredes Ugonis pantani de logrado . Et heredes bragerii de bugis . Et heredes delaydi . Et heredes bona de trenzano . Et heredes lovatini . Et bertolameus serasii . Et muntenarius pro se et fratribus suis . Et Guelmus qdm castelini . Et Jacobinus borgessii participes eius . Et dom . guielminus . Et dom . bertolinus de cataneis de rudiano . et solvant Ministrali de merito vie sue .

Et litere . Rogate . Date . die veneris xviii . jullii .

Ego apolonius de hosmerinis notarius . dicti iudice . et eius mandato scripsi .

Ego apolonius de hosmerinis notarius . dicti iudice . de scripturis meis sub dicto iudice scripsi verbo ipsius predicta exemplavi et scripsi .

Ego tomasinus caroli notarius . a registro massario comunis brixie exemplavi de mandato dicti dom . tadoni iudicis predicti .

CCXIX.

1286 . 31 augusti .

XXIV.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

9° In Christi nomine Consilium domini raymundi de burno iudicis . tale est . quod detur tenuta et possessio comuni brixie . seu nunc comunis brixie . pro ipso comuni contra brixianum capognini et contra heredes qdm zilioli capognini de comezano . et contra zilianum de martinengo de urceis veteribus de omnibus terris et possessionibus fictis iuribus . et honoribus quem quas predicti habebant tenebant et possidebant vel aliquas eorum de cavethis rudiani . et hoc cum predicti . citati sint legiptime quod venerint et venirent et venire deberent et comparere coram dom . Jacobo tathono iudice ad inquirendum

bona comunis si volebant aliquod jus hostendere vel alegare vel producere in predictis et non venerunt ipsi nec aliquis pro eis sed fuerint et steterunt contumaces ipsi et quilibet eorum . Et hoc consulit dictus iudex vassis dictis citationibus et visso registro et vassis statutis comunis brixie super hoc loquentibus .

Latum pronunciatum et apertum fuit suprascriptum consilium et sic confirmatum per dom . Jacobum tadonum iudicem . In consilio generali comunis brixie . super pallatio maiori comunis brixie . die sabati ultimo augusti . presentibus apolonio de hosmerinis et coradino de gaydo notarii . testibus . Rogatis . Ego Girardus de baxano notarius . dicti iudicis . de scripturis meis sub dicto iudice rogatis registravi et scripsi .

Ego tomasinus caroli notarius a registro massario comunis brixie . exemplavi de mandato dicti dom . Jacobi iudicis .

CCXX.

1286 . 31 augusti .

XXV.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

10° In Christi nomine die sabati ultimo augusti . Dom . Jacobus tathonus iudex statuit et decrevit dandum esse possessionem omnium iurium possessionum . honorum quos et quas tenent et possident de cavethis de rudiano et occasione dictarum cavetarum vel quasi possident brixianus capognini et heredes qdm zilioli capognini de comezano et zilianus de martinengo de urceis veteribus johanino lavezariorum predicti et nomine comunis brixie cuius est syndicus ut constat per cartam factam per . . . quam possedit dedit et dandum esse decrevit exequendo et executioni mandando consilium hodie latum et apertum per dom . iudicem . In consilio generali comunis brixie . Actum in pallatio maioris comunis brixie . ad banchum ubi sedet potestas . ipso iudice sedente pro tribunali presentie . apolonio de hosmerinis et coradino de gaydo notarii . testibus . Rogatis .

Anno domini millesimo . CC . lxxxvi . Indict . xiiii .

Ego girardinus de baxano notarius dicti iudicis predictis affui et Rogatus scripsi .

Ego tomasinus caroli notarius . a registro massario comunis brixie exemplavi de mandato dicti dom . Jacobi iudicis .

CCXXI.

1286 . 22 augusti .

XXVI.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

11° Die iovis xxii . augusti martinus bonafidey ministralis comunis brixie . retulit coram dicto iudice se citasse et precepisse et fecisse omnia que conti-

nentur in infrascripta litera . omnes infrascriptos et quemlibet ipsorum ut hodie stantive et per empti-
nem ut scriptum est in infrascripta litera . essent et
comparerent coram dicto iudice . ut inferius conti-
netur . tenor cuius litere talis est . nos Jacobus ta-
donus iudex pro comuni brixie . constitutus ad inqui-
renda et recuperanda bona et jura comunis brixie
heredibus qdm dom . pacis de buchis . brixiano capo-
gnino . heredibus zilioli capognini de comezano . zi-
liano de martinengo de urceis veteribus salutem .
Cum pluries vos et quemlibet iurium citati fecimus
ex parte nostra ut coram nostra presencia comparere
deberitis occasione cavetharum de rudiano et ea pre-
cepta in omnibus recusastis . Idcirco vobis per em-
ptionem precipiendo mandamus . Ita quod dictum
preceptum valeat et teneat . amplius non citatis uno
pro omnibus quatenus hinc ad diem martis proximum
venientem coram nostra presentia comparere debeatis
cum omnibus iuris rationibus quas producere velitis
occasione possessionum et iurium nostrarum quas
tenetis de cavetis rudiani . sciente si dictum pre-
ceptum per emptionem vobis factum recusaveritis
contra vos procedemus . In dando possessionem sin-
dico comunis brixie nomine comunis brixie super
possessione et iuribus quas tenetis et possidetis pro
cavethis de rudiano .

Et solvant ministralis die mercurio vie sue et te-
neant comunia facere solvunt de bonis eorum om-
nium . Datum die dominico xviii . augusti .

Ego apolonius de hosmerinis notarius dicti iudicis .
Verbo eius scripsi .

Ego Thomasinus caroli notarius . a registro massa-
rio comunis brixie exemplavi de mandato dicti dom .
Jacobi tadoni iudicis .

CCXXII.

1286 . 24 octubris.

XXVII.

Pro cavethis de Rudiano.

(Inedito).

12º In Christi nomine consilium sapientum vide-
licet dominorum arzuffi de casali alto et raymundi de
burno iudicum assumptorum per virum discretum
dom . Jacobum tadonem iudicem de mediolano per
comune brixie . electum et deputatum ad inquiren-
dum et recuperandum possessiones . res . et bona dicti
comunis seu dicto comuni pertinentia . super eo
quod dictus dom . Jacobus iudex proponit . alegat et
dicit pro parte comunis brixie . Infrascriptos no-
billes videlicet dom . baldu de martinengo et dom .
oprandum eius fratrem . spalinum de martinengo
et fratrem suum bartolomeum et guielminum frater
de martinengo . et bartolameum serasii . et heredem
oprandi de la porta habitatores de rudiano iniuste
tenuisse et modo tenere comuni brixie . quicquid
habent et tenent et sui antecessores tenuerunt in
terra et territorio de rudiano et suis pertinentiis

de xxxvi . cavethis . xxxvi . plod . pro qualibet earum
olim jure feudi datis per comune brixie xxxvi .
militibus de quibus cavethis fit mentio in registro
comunis brixie . proponendo et allegando pro parte
comunis eos recordasse a jure suo si quod habuis-
sent vel haberent in ipsis cavethis pro eo quod
ipsi non stant cum suis familiis nec olim steterint
ipsi nec eorum antecessores in terra de rudiano nec
equos tenuerunt nec servierunt comuni brixie sicut
hoc facere debuerunt et debent ad rationem cuius-
libet cavethe . Unum equum ab armis . allegando et
inducendo pro parte comunis brixie dictum regi-
strum stant comunis brixie loquencia de predictis
et allia ad hoc faciendam . Inquisitionem factam per
ipsum iudicem et testibus . ex officio per eum rece-
ptos et similiter inquisitiones veteres . hac designa-
tiones veteres et de novo factas et sententia olim
et allia plura latas . quibus rationibus et alliis dice-
bat et dicit dictus iudex . predictos dominos bal-
dum . oprandum eius fratrem . spalinum fratrem suum
bertolinum . guielminum fratres de martinengo . bar-
tolameum serasii . et heredes . oprandi de laporta ceci-
disse et de jure esse privatos et privari debere dictis
possessionibus et iuribus et dictas possessiones de-
bere devenire et reduci in comuni brixie non obstante
aliqua eorum contradiuione pro parte vero dictorum
nobilium alegatum est et exceptum predicta non esse
per omnia sit vera et ea non debere fieri . proponendo
eciam et alegando pro parte eorum quod sui ma-
iores fuerunt de investitis per comune brixie et
quod ipsi steterunt continue cum suis familiis in
terra de rudiano et modo stant similiter ipsi de-
scendentes eorum . Et dicebant et dicunt esse plene
probata per testes productos ad eorum deffensores
et pro parte eorum . per dictam inquisitionem fa-
ctam et per testes ex officio receptos per ipsum
iudicem . alegando insuper se se nichil fecisse nec
amisisse facere propter quod possit de iure dici ipsos
cecidisse seu privandos esse dicto jure eorum sed
sunt penitus absolvendi a predicta inquisitione et ab
omnibus supradictis petitis et pro predictis contra
eos . quibus suprascriptis et alliis etiam vassis et au-
ditis et examinatis alegationibus similiter factis tam
pro parte comunis quam eciam pro parte dictorum
nobilium . Consilium dictorum sapientum est tale ha-
bita prius deliberatione super predictis et cum alliis
pluribus sapientum viris . videlicet . dominis be-
nevenuto de gavardo . omenbono de pesaziis . caval-
chino de salis . pasino de toscolano . redulfo de cazago
et lafrancho de bagnolo iudicibus . quod predicti no-
biles absolvantur et quilibet eorum absolvatur per
dictum iudicem a dicta inquisitione et officio et
quod dictus iudex pronunciet et sua sententia de-
claret eos nec aliquem eorum perdidisse dictum
eorum feudum neque terras et possessiones . quas
juste habent et quilibet eorum habet de dictis ca-
vethis . nec de pertinentibus ad dictas cavethas et
quod ipsi debeant et quilibet eorum debeat stare
cum suis familiis in terra de rudiano et pro qua-
libet et integra cavetha scilicet ad rationem cuius-

libet cavethe . tenere unum equum ab armis ad mandatum potestatis seu rectoris comunis brixie que est et pro tempore erit in civitate brixie.

Latum pronunciatum et apertum fuit suprascriptum consilium et sic confirmatum per suprascriptum iudicem in pallatio maiori comunis brixie . In consilio generali dicti comunis ad hanchum potestatis . in presentia antonii frassacinis . bertolini cagnoli . laurentii de pulverinis et lambertini de contegnaga notarii . testium . Rogatorum . die iovis xxiiii . octub . presentibus etiam dom . baldo et oprando fratribus de martinengo . spalino pro se et fratre suo . guelmino et bertolino fratribus de martinengo . Bartolamey serasii . montenariorum qdam dom . oprandi de la porta pro se et fratribus suis .

Ego thomasinus caroli notarius . ab imbrevisuris apolorii de hosmerinis suprascriptum consilium exemplavi et registravi de voluntate eiusdem.

CCXXIII.

1287 . 12 dicembris (1).

Quadam obligatio Comunis de Castenedulo erga Comunis Brixie.

(Inedito).

1° Consilium dominorum conradi de fogolinis . raymundj de burno et pasini de toscolano iudicum tale est . quod comune et homines de castenedullo teneantur et debeant comuni brixie . quatuor bonos boves et ydoneos . ad conducendum carozium comunis brixie et quatuor homines bibulcos bonos et ydoneos ad conducendum illos boves cum carozio quam comune brixie iret vel ire deberet vel equitaret cum carozio et quod si aliquis de predictis bobus sive bibulcis deficeret in viam vel aliquem impedimentum haberet in eundo stando et redeundo quod tunc predictum comune et homines castenedulli teneantur et teneant eque bonum et ydoneum bovem et bibulcum subrogare sive subiungere in locum deficientis sive in locum impedimentum habentem et quod comune brixie teneatur et debeat facere spisiam predictis bovis et bibulcis . In eundo stando et redeundo cum dicto carozio . Item consulerunt dicti sapientes quod predictum comune et homines castenedulli non molestentur nec agraventur de cetero occasione cuiusdam ficti . C. librar . imper . de quo ficto dictum comune et homines castenedulli fuerant investiti per dominum vidonem de mandello olim potestatem comunis brixie . ut aparebat per cartam attestatam factam per degolsalvum notarium . una die lune . quarto exeunte mense octubris . Millesimo CC. xxxii . et hoc cum apareat predictum fictum esse venditum no-

(1) La data non è espressa, ma deve essere del 1287, perchè era Podestà di Brescia in quell'anno Tomaso de Inzola, qui nominato e presente alla stipulazione dell'atto. Dovrebbe dire da Enzola, famiglia illustre di Parma, la quale diede Podestà a Verona, a Modena o Tommaso lo fu di Siena nel 1289 (Affò, *Storia di Parma*, vol. IV, pag. 76).

mine comunis brixie . per dominos pacem de manervio et mafeum de gambara olim potestatem comunis brixie . pro precio duorum mille viginti librar . imper . tempore domino alberto vandintera Rog. suo nomine et nomine filiorum domine marie et domini gabrielli trioni . ut patet per istrumentum scriptum sive autenticatum per arivabenum notar . et per iohannem angacii notar . una die veneris quarto decimo intrante mense aprilis . Millesimo CC. xxiii . et predicta consuluerunt dicti sapientes . Visso termino dato brixiano curtexello sindaco comunis et hominum de castenedullo per dom . Jacobum tadonem iudicem constitutum ad jura comunis brixie . recuperanda et vissa confessione dicti sindici et vassis testibus productis per predictum syndicum coram dicto dom . jacobbo et vassis predictis duobus instrumentis investiture et venditiones et aliis pluribus instrumentis et auditis allegationibus dicti sindici et domini alberti trioni et aliorum habencium jura a predictis emptoribus sive ab heredes ipsorum.

Lectum publicatum et apertum fuit suprascriptum consilium et ita pronunciata sententia et confirmatum per dom . Jacobum tadonem iudicem mediolan . ad invenienda et recuperanda jura et possessione et bona comunis brixie pro ipso comuni brixie deputatum . In pallatio maiori comunis brixie . In publico et generali consilio comunis brixie . ibi ad sonum campane et voce preconum more solito congregato de mandato nobilis viri domini tomasii de inzola potestatis comunis brixie presente etiam ipso domino tomasio potestate et presente domino blasio milite et socio dom . bechelli de artenisii capitanei populi brixie . vicem ipsius dom . capitaneus propter eius absentiam et presente ibi brixiano de curtexello de castenedullo sindaco dicti comunis ad dictum consilium audiendum . die iovis xii . mensis decembr . presentibus dom . jacobino de luxignago . dom . grigorio de amicis iudicibus et assessoribus potestatis et dom . girardo de malatesta milite et socio dicte potestatis . et lafranco de bagnolo et redulfo de cazzago iudicibus . et antonio squasacapite de cobiado et iohanne lechi de rezato . mayfredo de rusticis . stefano de circulo et ottolino prandi . corado de gaydo . antonio frassacure et nicolino de adro notar . dom . potestatis et laurenzio de pulverinis notario dicti dom . Jacobi iudicis et ceteris.

Ego thomasinus caroli notarius . ab imbrevisuris tenche de baxano suprascriptum . consilium exemplavi et registravi ut in eo continetur de voluntate eiusdem.

CCXXIV.

1296 . 28 octobris.

Investitura in Sindico Casteneduli cum onere libr. 100 . in anno.

2° In nomine sancte et Individue trinitatis Amen . Anno domini millesimo . centesimo . nonagesimo . vi . Indictione xiiii . die lune quarto exeunte mensis octu-

bris. In civitate brixie. In publica concione eiusdem civitatis. cum campanis et tuba pulsata. dom. guido de mandello dei gratia brixienis potestas⁽¹⁾. per lignum quod in sua manu tenebat vice et communis brixie investivit omnebonum guastafangum. et albertum arnaldi. et martinum zanelli de valezio. et zanettum quartani et ottonem de guariento et machurum et delaytum de capriana consules castenedolli electos tunc de ipso loco vice et nomine Universitatis castenedolli. seu illorum hominum omnium qui pro tempore ibi venirent ad habitandum nominative de castenedullo quod est comunis brixie. et de certa pertinentia et territorio castenedolli integraliter sicut pertinet comuni brixie. eo vero modo et ordine fecit prenominata potestas. predictam investituram ut suprascripta universitas seu homines omnes ut suprascriptum est. et eorum heredes. aut cui dederint vel habere statuerint predicta omnia in perpetuum habeant et teneant atque possideant ad fictum exinde dandum ac omni anno solvendo comuni brixie. et designandum centum libras. imper. vel ducentas libras. de bonis mezanis. In festo sancti martini vel ad octavam et si comune brixie in aliquo tempore equitaret cum carozio conveniunt et promiserunt predicti consules castenedolli vice tocus comunitatis castenedolli dare comuni brixie ad carozium quatuor boves de melioribus qui tunc essent vel fuerint in allia terre castenedolli et qui essent boni et ydonei ad ducendum carozium. et quatuor bibulcos bonos et ydoneos ad ducendum illos boves cum carozio et ad hoc faciendum qui bibulci et boves debent habere spisiam a comuni brixie. eundo et redeundo et stando et si aliquis predictorum bovum in via deficeret vel aliquod impedimentum haberet scilicet in eundo vel stando vel redeundo. convenerunt prefati homines ita bovum bovem adiungere ad carozium ut ille esset. qui deficeret vel impedimentum haberet bona fide et sine fraude et idem prefati homines castenedolli convenerunt attendere. et observare in bibulcis. Ita videlicet quod esse dampnum bovum et bibulcorum tantum ad ipsos homines de castenedullo spectare debet. Item convenerunt predicti consules castenedolli atque promiserunt vice tocus comunitatis castenedolli predictae potestati vice comunis brixie. quod si aliquis de ipsis habitantibus in castegnedollo venderet vel comutaret cum aliquo homine sortem integram quod debet appellare comune brixie. et comune brixie debet investire adquire et cartam in eam firmare. et pro investitura debet habere comune brixie quinque sold. imper. vel bis tantum de bonis mezanis. Si vero tantum partem sortis aliquis de predictis hominibus venderet vel comutaret cum aliquo debet appellare comune brixie predicta debet facere scilicet investire et breve in emptorem fir-

mare rogare et secundum illam partem sortis que venditur vel comutatur debet comune brixie habere partem predictorum quinque soldor. imper. pro investitura. has autem venditiones et comutationes vel alias alienationes debent facere predicti homines seu habitatores de castenedullo et tantum inter se vel inter eos qui venirent ibi ad habitandum et qui non essent de iurisdictione vel virtutis civitatis brixie. Ita videlicet quod ex venditione vel comutatione illorum hominum vel habitatorum loci de castenedullo vel ex allia alienatione ullus focus de centum focus constitutis minuatur sive aliquis ipsorum hominum seu habitatorum eiusdem loci venderet vel comutaret vel alio modo alienaret alicui que esset de iuris ratione vel virtute brixie vel venderet seu comutaret vel alio modo alienaret contra formam superius dictam tunc liceat comuni brixie sua auctoritate. possessionem rei alienate intrare et jure domini rem alienatam habere et possidere. vissa vero vice prenominata potestate. vice nomine comunis brixie convenit atque promittit predictis consulibus castenedolli vice. nomine tocus comunitatis de castegnedollo habere universitatem seu omnes homines et habitatores castegnetholli. Ita. liberos et franchos in fodro et in omnibus aliis rebus ut sunt illi homines de casali alto seu illi de sancto georgio vel de quinzano ex infrascriptis rebus quas predicti homines castegnedolli debent facere comuni brixie et comune brixie debet investire emptores seu ex causa permutationis adquiretores in ipsos et suos heredes. et cui dederint ut habere statuerint secundum formam superius nominatam et ex convencione facta et promissione inter iam dictam potestatem vice comunis brixie et iam dictos consules castegnedolli vice tocus universitatis debent esse foci prenominati loci centum nunc nec minui debent per aliquod tempus. et quilibet de prenomatis centum focus continue debet habitare in predicto loco sine fraude. Si vero aliquis focus de predictis centum focus. Ibi continue sine fraude non habitaret tunc pars illius foci debet venire. In comune brixie. Item si plus centum focus ibi ad habitandum venirent quocumque ad habitandum ibi venirent debent esse ita liberi et franchi ut esset quilibet de prenomatis centum focus. Item convenerunt prenominati consules vice dicte universitatis et jam dicte potestati promiserunt vice comunis brixie. quod nullum servum nec famulum nec alicuius extranee civitatis bandezatum ibi reciperent nec ad habitandum ibi venire concederent dato et consignato predicto ficto omni anno in predicto termino per predictis homines vel eorum nuncius comuni brixie vel eius misso. allia super imposita inter eos nec fieri debent penam vero inter se ambe partes promiserunt. quod si comune brixie. vel universitas castenedolli omnia ut superius dicta sunt non attenderit vel non observaverit tunc componat pars parti fidem servi fictum in duplum et pena soluta pacto manente rato insuper etiam promittit dominus guido potestas brixie vice et nomine comunis brixie prenomatis consulibus castenedolli vice et

(1) Mandello Guido della nob. famiglia di Milano, del partito de' Capitani e de' Vavassori. Fu Podestà di Piacenza nel 1199: lo era anche nel 1200, nel quale anno venuto alle mani coi Cremonesi, a Sant'Andrea presso Busseto, ebbe una grandissima rotta, in cui rimase egli stesso prigioniero. In Brescia fu Podestà dal 1195 al 1198.

nomine locius universitatis de castenedullo. Predicta omnia rationabiliter eis defendere et guarentare suisque eciam heredes. sub pena dupli dampni quod inde incurrent ob hanc autem investituram in predictam universitatem castegnedolli factam debeant predicti homines castegnedolli dare comuni brixie trezentum librar. de mezanis scilicet ducentas librar. nunc in presenti et centum librar. intrante aprili vel in octava decima vero predicti loci castegnedolli debent esse comunis brixie vel eorum ad quos de jure procedere debet. Actum est hoc scilicet. In presentia dom. johannis fabe et dom. ugonis de grumethello et dom. desiderii et dom. guarini tonsi, et dom. prothenzali de mayrano. et dom. robacastelli consulis tunc iustitie brixie. Interfuere dom. ariprandus iudex potestatis, et dom. flamengus miles potestatis, et dom. galzerius de calcaria, et petrus homezelus, et armannus donne oriane et dom. megnanus sancti gervasii, et dom. Johannes de oriano et dom. ugo de pallazio, et Johannes vosinus, et obizo de capriano et tosabeclus et gratiadeus vilane, et bonzanus caradone, et guidottus de cruce, et dom. carnevalus de codeferro, et dom. martinus bulgarellus et ardamennus et gandulfus petri maltriti, et follus de gaydo, et gratiadeus de calcaria et lafranchus dom. mayfredi de buzio, et dom. oprandus de martinengo et dom. petrus de martinengo, et girardo gisulfi, et patricius homezulus, et magna pars populi brixie. Rogati testes. Et ibi presenti predicta potestas fecit et conferuit dom. petrum homezolum nuncium comunis brixie, dandi tenutam predictis consulibus castenedulli de predicto loco.

Ego degosaltus sacri imperii notarius, interfui et Rogatus, una cum iohanne ardemanni notar. plures cartulas. In uno tenore facere de predicta investitura hanc cartulam scripsi et me suprascripti.

1270. 2 madii.

In Christi nomine die veneris secundo intrante madio. In ecclesia sancti petri de dom. civitatis brixie. presentibus domino iohanne de calepio, girardo de punpiano, vicentio de pluvethiziis iudicibus et oprando qdm dom. pacis de guxiago testibus Rogatis corrente Millesimo ducentesimo, septuagesimo, tertia decima indictione coram dom. ogerio de nuvolinis iudicis consul iustitie brixie, et eius auctoritate, et decreto. Ego amadeus de salago sacri pallati notarius, autenticum prescripti instrumenti vidi et legi una cum infrascriptis alberzono et zufredo notarii, et sicut in illo continebatur. Ita et in isto scriptum inveni manu ipsius zufredi nil additum vel diminutum quod sensum vel sententiam mutet et me verbo et auctoritate dicti domini ogerii consulis iustitie brixie subscripsi.

In Christi nomine die veneris secundo intrante maio predicta in ecclesia petri de dom. presentibus dictis dom. iohanne de calepio girardo de punpiano et vincentio de pluvethiziis iudicibus et oprando qdm dom. pacis de guxiago testibus Rogatis Corrente

predicto millesimo, CC. septuagesimo, Indictione xiii coram dicto dom. ogerio de nuvolinis, iudice consule iustitie brixie, et eius auctoritate et decreto. Ego Alberzonus de navis sacri pallati autenticum predicti instrumenti, vidi et legi una cum predicto amadeo et infrascripto zufredo notario, et sicut in illo continebatur. Ita et in isto scriptum inveni manu ipsius zufredi nil additum vel diminutum quod sensum vel sententiam mutet et me verbo dicti domini ogerii consulis iustitie brixie subscripsi.

In Christi nomine die veneris secundo intrante maio predicto loco et presentibus dom. iohanne de calepio, girardo de punpiano et vincentio de pluvethiziis iudicibus, et oprando qdm dom. pacis de guxiago testibus Rogatis, curente predicto Millesimo CC. septuagesimo, Indict. xiii, coram predicto dom. ogerio de nuvolinis consule iustitie brixie, et eius auctoritate et decreto. Ego zufredus de sadeis notarius, sacri pallatii autenticum scripti instrumenti vidi et legi una cum prescriptis amadeo et alberzono notarii, et sicut in illo continebatur. Ita et in isto scripsi et perpetuavi nil addens vel diminuens quod sensum vel sententiam mutet et me verbo et auctoritate dicti dom. ogerii consulis iustitie brixie subscripsi.

Ego thomasinus caroli notarius, verbo et parabula et mandato dom. iacobi tadoni iudice ad inquirenda et recuperanda bona et iura comunis brixie, registravi ut in predicto instrumento autenticato. Inveni scripsi, nil addens vel diminuens quod sensum vel sententiam mutet.

1286. 25 novembris.

Et brixianus curtesellus de castenedullo syndicus comunis de Castenedullo ut continetur in carta sindicatus scripta per iohaninum filium bertolli de salago notarium, die lune xxv. novembris. Millesimo CC. lxxxvi, suo facta dixit, die martis v. exeunte novembris, coram dom. Jacobo tadono iudice suprascripto, quod illi de castenedullo, et comunis castenedulli ex pacto tenetur et teneatur, dare quatuor boves bonos et ydoneos comuni brixie, ad ducendum carozium brixie quam carozium traytur foras et duos bibulcos unumcumque dictum carozium traytur per comune brixie, et comune brixie tenetur facere expensas bobibus et bibulcis dum stant in servicio comunis brixie. Item dicit quod dictum comune non tenetur facere vel dare C. libr. imper. comuni brixie annuatim nec aliquod fictum facere teneatur comuni brixie per comuni brixie, nec fecerunt ab eo tempore citra quo venditum fuit dictum fictum per comune brixie comuni de castenedullo domino alberto vardintera suo nomine et sociorum.

Ego thomasinus caroli notarius, ab imbrevisaturis apolonii de hosmerinis exemplavi et registravi de mandato dicti dom. Jacobi tadoni iudicis, voluntate ejusdem apolonii.

CCXXV.

1284.

Infrascripta ficta. debentur comuni brixie. secundum infrascriptam quantitatem. quolibet anno de feudo fossatorum civitatis brixie. et de jurisdictione ipso comuni pertinente et secundum provisionem factam per infrascriptos Inphiteotes tempore regiminis Nobilis viri domini Grascendonij de Lovesinis potestatis brixie curente. Millesimo. CC. Lxxxiiii. xii. Indictione ⁽¹⁾.

Inedito.

Liber fundi fossatorum veterorum civitatis Brixie. Venditorum per dom. Guifredinum de Muttis iudicem et assessorem. dom. Grascendonii de Lovesinis potestatis comunis Brixie. Ad incantum voce preconia. In comunis Brixie concione. In anno curente Millesimo. CC. Lxxxiiii. Duodecima Indictione. Et hoc secundum reformationem consilii generalis super hoc specialiter reformati. Et debent solvere infrascripti infrascripta ficta. Annuatim. In festo beate sancte marie mensis septembris vel ad octavam.

Crescimbenus piliparius filius qdm Petri de Manervio. Novem sold. et x. imper. pro quatuor tabulis et undecim pedibus ad rationem duorum soldor. imper. pro qualibet tabulla. Jacentibus prope portam albare a monte parte. coheret. a mane terraleum. a sero strata. Videlicet inter dictam portam et flumen qui vadit per domos Azeboni vendrini.

Fideiussor pro dicto Crescimbeno pillipario Girardinus de homis qui dicitur Bathia.

Lafranchus de treschorio
Cobellus beccarius de Yseo
Venturinus qui dicitur zicer } xxii. sold. imper. et
tres meanos. pro
vii. tabullis quatuor
pedibus et dimidio. Ad rationem trium soldor. pro
qualibet tabulla. Jacentibus prope viam novam. A
monte parte. coheret et meridie dicta via. A mane
teraleum. A sero strata. Videlicet inter dictam viam
et portam Albare.

Fideiussor pro predictis. Lafrancus de treschorio.

Dominus Coradus nozia. xxii. sold. imper. et tres meanos pro vii. tabulis iii. pedibus et dimidio ad rationem trium soldor. imper. pro qualibet tabulla jacentibus prope viam novam. A meridie parte. coheret. A monte dicta via. A mane teraleum sive dictus coradus. A sero strata. Videlicet inter dictam viam et portam sancti Johannis. Fideiussorum pro dicto Corado nozia. Azolinus spezacaput.

Dominus Coradus nozia suprascriptus xxiiii. sold. imper. et vii. imper. pro novem tabullis et x. pedibus. ad rationem xxx. imper. pro qualibet tabulla.

(1) Nel Cod. n. 1 questo documento trovasi a fol. CCCLXVII.

Jacentibus prope suprascriptam emptionem coheret. A monte suprascriptus Coradus. A mane teraleum. A sero strata. Inter dictam viam et portam sancti Johannis.

Fideiussor pro dicto Corado nozia. Azolinus Spezacaput suprascriptus.

Iohanninus Lavizarius
Pasinus de lacu
Zanebonus capelarius
Iohannes de puteo de
cobiado notarius } Summa emptionis facte
per eos. iohanninum. pasinum. Zanebonum et Johannem. est. octo. librar. imper. et xxvii. imper. pro vii. tabulis. et iii. pedibus et dimedio. Ad rationem xxii. sold. imper. pro qualibet tabulla Jacentibus prope pontem sancti Johannis. A monte parte coheret. A merid. dictus pons. A mane teraleum. A sero strata cuius emptionis pervenit infrascripta. pecunia cuilibet predictorum ad solvendum pro sua parte. Videlicet predicto Iohannino Lavizario. Liiii. sold. imper. Paxino de Lacu. xxvii. sold. imper. et tres mezan. Zanebono capellario. xxxiii. soldor. imper. ii. imper. et dicto Johanni xlvii. sold. xi. imper.

Fideiussor unus pro altero. et quilibet in totum.

Iohannes de pallazo. xl. sold. imper. et viii. mezan. pro vii. tabullis. iii. pedibus et dimedio ad rationem v. sold. et dimid. imper. pro qualibet tabulla. Jacentibus prope pontem sancti Johannis. A monte. coheret. A merid. iohannes Lavizarius et socii. A mane teraleum. A sero strata.

Fideiussor pro eo iohannes Lavezarius predicto.

Azinus trabuchi ferarius. xxiiii. sold. et vii. imper. pro viii. tabullis et x. pedibus. ad rationem. xxx. imper. pro qualibet tabulla in dicto loco coheret A meridie Johannes de pallazolo. A mane teraleum. A sero strata.

Fideiussor pro dicto Azino trabuchi ferarii. Venturinus de monzia.

Et Venturinus de monzia } xxiiii. sold. et vii.
Et Martinus de capriolo } imper. pro viii. tabulis et x. pedibus ad rationem. xxx. imper. pro qualibet tabulla jacentibus. in dicto loco. coheret. A meridie Azinus trabuchi. A mane teraleum. A sero strata.

Fideiussor pro predictis Venturino de moncia et martino de capriolo. Azinus trabuchi ferarius.

Mafeus Vaynarius. xii. sold. imper. et vii. mezan. pro quatuor tabulis et xi. pedibus ad rationem. xxx. imper. pro qualibet tabulla. Jacentibus in dicto loco coheret a meridie Venturinus de munzia et martinus de capriolo. A mane teraleum. A sero strata.

Durellus de Aguttis fideiussor pro dicto Mafeo.

Venturinus capellarius xviii. sold. et v. imper. et i. assem pro vii. tabullis quatuor pedibus et dimidio. ad rationem. xxx. imper. pro qualibet tabulla.

Jacente inter stratam novam et pontem campibassi coheret . a mane teraleum . A sero strata .

Fideiussor pro eo zanebonus capellarius eius frater in totum .

Benevenutus qui dicitur mesethus . xxxvi . sold . imper . et x . imper . et dimid . pro xiiii . tabullis et viii . pedibus ad rationem xxx imper . pro qualibet tabulla jacentibus inter stratam novam et pontem campibassi . coheret a monte coradus nozia . a mane teraleum . A sero strata .

Iohannes Lavezarius fideiussor pro dicto Benevenuto .

Thomasinus filius qdam iacobi ottengi de yseo . xii . sold . imper . et vii . mezan . pro iiii . tabullis et decem pedibus ad rationem xxx . imper . pro qualibet tabulla jacentibus inter stratam novam et portam campibassi coheret . a mane teraleum . A sero strata .

Pasinus de lacu fideiussor pro dicto tomasino filio quondam ottengi de yseo .

Pethrinus filius pethrali tinctoris . xii . sold . imper . et vii . mez . pro iiii . tabulis et undecim pedibus ad rationem . xxx . imper . pro qualibet tabula . jacentibus inter stratam novam et pontem campibassi . coheret a mane teraleum . et a sero strata .

Magister iacobus de yseo medicus . fideiussor pro dicto Pethrino .

Durellus de Aguttis } xxiiii . sold . imper . et
Fachinus de Herbuscho } vii . imper . pro viii .
tab . et x . pedibus ad rationem . xxx . imper . pro
qualibet tabulla . jacentibus . inter stratam novam et
pontem campibassi . coheret A mane teraleum . A sero
strata .

Fideiussor unus pro altero et quilibet in totum .

Bigardus ferarius . xii . sold . imper . et vii . mezan .
pro iiii . tabullis et xi . pedibus ad rationem xxx .
imper . pro qualibet tabulla jacentibus inter stratam
novam et pontem campibassi .

Mafeus guaginararius fideiussor pro dicto Bigardo .

Magister Iacobus medicus de yseo . xii . sold . imper .
et vii . mezan . pro iiii . tabullis et xi . pedibus ad
rationem xxx . imper . pro qualibet tabulla . jacenti-
bus inter stratam novam et pontem campibassi .

Mafeus guaginararius fideiussor . pro dicto Magistro
Iacobo medico de yseo .

Dom . albertus de pallazolo iudex . xvii . sold . ii .
imper . pro viii . tabulis . et vii . pedibus ad rationem
duorum sold . imper . pro qualibet tabulla jacentibus
inter pontem sancti johannis et portam campibassi .

Fideiussor pro dicto dom . Alberto Cornetus cilein-
caput pro dicto presenti anno et non altero .

Boncompagnus de pallazolo . xxviii . sold . imper .
et dimid . pro xiiii . tabulis . et ix . pedibus ad rationem

duorum soldor . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus
inter portam sancti Johannis et portam campibassi .

Mayfredinus de pallazolo fideiussor pro dicto Bon-
compagno de pallazolo .

Benvenutus raschazii } xxviii . sold . imper . pro
Petrus de niardo } xiiii . tabul et dimidia ad
rationem duorum soldor . imper . pro qualibet tabulla
jacentibus . inter portam sancti Johannis et portam
campibassi .

Fideiussor virus pro altero et quilibet in totum .

Zanebonus capellarius } xiiii . sold . imper . et viii .
Venturinus eius frater } pro viii . tabullis et x .
pedibus et rationem xviii . imper . pro qualibet ta-
bulla . Jacentibus inter portam sancti Johannis et por-
tam campibassi .

Johannes Lavezarius fideiussor pro dictis zanebono
et venturino .

Fidelis de pallazolo . xi . sold . imper . et iii . as-
sem . pro vii . tabullis iiii . pedibus et dimidio . ad ra-
tionem . xviii . imper . pro qualibet tabulla jacentibus
inter pontem sancti Johannis et portam campibassi .

Zanebonus capellarius fideiussor pro dicto fideli .

Petrus de niardo . xlvi . imper . et i . assem . pro
duabus tabulis . et v . pedibus et dimidio . ad rationem
xviii . imper . pro qualibet tabula jacentibus . inter
portam sancti Johannis . et portam campibassi .

Boncompagnus de pallazolo notarius . fideiussor
predicto petro de niardo .

Zochinus de herbuscho hospitator . xxii . sold . im-
per . et tres mezan . pro xiiii . tabullis et ix . pedibus .
Ad rationem xviii . imper . pro qualibet tabulla .
Jacentibus inter pontem sancti johannis et portam
campibassi .

Fideiussor pro dicto zuchino . Magister johannes
de colognis ferarius .

Stephaninus porche . Li . sold . imper . et octo im-
per . et dimid . pro xxxiiii . tabullis et v . pedibus ad
rationem xviii . imper . pro qualibet tabulla jacentibus
prope portam campibassi a monte parte .

Azolinus Spezacaput fideiussor pro dicto Stepha-
nino porche .

Brixianus dalmasii . xxxvi . sold . x . imper . et dimid .
pro xxviii . tabulis . et dimidia ad rationem xv . im-
per . pro qualibet tabulla . jacentibus . prope portam
campibassi . A monte parte . Videlicet inter portam
campibassi et portam sancte Agathes qui accepit
procuratio nomine dominorum Benvenuti et pasini fi-
liorum quondam dom . Zilioli de calzaveliis .

Fideiussor pro eo Zanonus cileinaput .

Benvenutus raschazii loco petri de mantua bata-
toris lane xxii . sold . imper . et tres imp . et unum
assem . pro xvii . tabullis et viii . pedibus x . unciis

et dimidia . ad rationem xv . imper . pro qualibet tabulis . jacentibus inter portam campibassi et portam sancte Agathes .

Persona de cathegnano fideiussor pro dicto petro de mantua .

Dominus Ogerius de civilariis de Bornado . viii . sold . imper . iii . imper . et unum assem . pro vii . tabulis quatuor pedibus et dimidio . ad rationem xv . imper . pro qualibet tabula . jacentibus inter portam campibassi et portam sancte Agathes .

Dominus obizo de monterotondo fideiussor pro eo .

Bonacursus sethazarius . xiiii . sold . imper . vi . imper . et unum assem pro xi . tabulis . vii . pedibus et dimidio . ad rationem xv . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam campibassi et portam sancte Agathes .

Fideiussor pro eo .

Clarinus de sancto gervasio . tres libr . imper . viii . sold . et tres mezan . pro lv . tabulis . tribus pedibus et viii . unciis . ad rationem xv . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam campibassi et portam S . Agathes .

Dom . Lotheregus de sancto yervasio . fideiussor pro dicto clarino .

Dom . Gualdricus streva . xviii . sold . imper . et v . imper . et unum assem pro xiiii . tabulis et viii . pedibus ad rationem xv . imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus inter portam campibassi et portam sancte Agathes .

Bonaventura costa fideiussor pro dicto dom . Gualdrigo streva .

Benadius de Garbagnado . xvii . sold . imper . et iii . imper . et unum assem pro xii . tabulis et viii . pedibus et xi . unzeis ad rationem xv . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam campibassi et portam sancte Agathes .

Gualdricus de strevis fideiussor pro dicto Benaduxio de Garbagnado .

Dom . obizo de Lomello Judex . xii . sold . imper . pro xv . tabulis . xi . pedibus et viii . unziis ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus prope portam novam A mane parte coheret a sero dicta porta nova .

Fideiussor pro dicta dom . obizone de Lomello Natalon de flesso notar .

Dom . Zilianus de muro . vii . sold . imper . et iii . imper . et dimid . pro viii . tabulis et x . pedibus ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam novam et portam porta matulfi .

Dom . Mereschottus de muro fideiussor pro dicto dom . Ziliano .

Natalon de flesso tres sold . imper . viii . imper . et unum assem pro quatuor tabulis et xi . pedibus ad

rationem viii . imper . pro qualibet tabula . jacentibus inter portam novam et portam portamatulfi .

Fideiussor pro dicto Natalone . Dominus obizo de Lomello judex .

Bertolinus ferarius tres sold . viii . imper . et unum assem pro iii . tabulis et xi . pedibus . Ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla jacentibus inter portam novam et portam portamatulfi .

Benvenutus ravani notarius fideiussor pro dicto dom . Bertolino ferario .

Benevenutus ravani . xi . sold . imper . et tres assibus . pro xiiii . tabulis et viii . pedibus . ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam novam et portam portamatulfi .

Fideiussor pro dicto Benevenuto ravani . Petrus niardi qui moratur in burgo sancti Johannis .

Feramulus ferarius v . sold . et vi . imper . et unum assem pro vii . tabulis . iii . pedibus et dimidio ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam novam et portam portamatulfi .

Iohaninus Mazabolii notarius . fideiussor pro dicto Feramulo ferario .

Gracius caligarius iii . sold . imper . et iii . imper . et i . mezanum pro v . tabul . viii . pedib . et x . unziis ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam novam et portam portamatulfi .

Bertolinus ferarius de coccalio . fideiussor pro dicto Cracio caligario .

Martinus casareteus vii . sold . et iii . imper . et dimidio . pro viii . tabulis x . pedibus . ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam novam et portam portamatulfi .

Benevenutus ravani fideiussor pro dicto Martino casareteo .

Petrus casareteus v . sold . vi . imper . et i . assem . pro vii . tabulis . iii . pedibus . et dimidio . ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam novam et portam portamatulfi .

Frater pomellus fideiussor pro dicto petro casareteo .

Bertolus zilicincaput medicus . vii . sold . et iii . imper . et dimidio . pro viii . tabulis . et x . pedibus ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus . A sero parte porte portamatulfi .

Clementinus filius qdm dom . Jacobi cilicincapitis fideiussor pro eo .

Frater pomellus ferarius . tres . sold . viii . imper . et unum assem . pro quatuor tabulis ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam novam et portam portamatulfi .

Petrus casareteus fideiussor pro dicto fratre pomello .

Bertolus zilcincapit . vi . sold . imper . vi . imper . et iii . assibus pro viii . tabullis et x . pedibus ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus a mane parte porta portematulfi .

Clementinus predictus fideiussor pro eo .

Patuzius Anne . vi . sold . et iii . imper . et unum assem pro iii . tabullis ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . pro viii . tabullis et x . pedibus jacentibus a mane parte portematulfi .

Iohannes lavezarius fideiussor pro dicto patucio .

Iacobus cagafogus . xxviii . imper . et unum assem pro iii . tabullis xi . pedibus ad rationem viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus a mane parte torlonge .

Patucius Anne fideiussor pro dicto Iacobo cagafoco .

Dominus federicus de bruxadis . iii . sold . et viii . imper . et dimid . pro xiiii . tabullis . tribus pedibus et x . unziis ad rationem iii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus prope viam qui venit de mercato novo a sero parte .

Brixianus de paono sartor . fideiussor pro dicto domino Federico .

Ysopus caligarius xviii . imper . et unum assem pro iii . tabullis xi . pedibus ad rationem iii . imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus A mane parte porte turlunge (sic) .

Martinus de calvisano fideiussor pro dicto ysopo .

Bertolus zilcincaput predictus vi . sold . imper . et vi . assibus pro quatuor tabullis et x . pedibus ad rationem quindecim imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus a mane porta portemaltulfi .

Clementinus predictus fideiussor pro eo .

Fratres humiliati de urceis . xvi . sold . imper . et iii . imper . et dimid . pro xlviii . tabullis . et ii . pedibus ad rationem iii . imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus a mane parte vie qua venit de mercato novo . Ante habitationem suam .

Bonaventura siambla notarius . pro eis fideiussor .

Jostachinus pilliparius . xxviii . imper . et dimid . pro vii . tabullis quatuor pedibus et dimidio ad rationem iii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus a mane parte porte torlunge .

Rubeus fregoldi fideiussor pro dicto Jostachino pillipario .

Johannes Arigazii . xxviii . imper . et dimid . pro vii . tabullis iii . pedibus et dimidio ad rationem iii . imper . pro qualibet tabulla Jacentibus a meridie parte porte torlunge .

Rubeus fregoldi fideiussor pro dicto Johanne Arigazii .

Rubeus fregoldi vi . sold . et vi . imper . et dimedium pro xviii . tabullis viii . pedibus ad rationem quatuor

imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus A mane parte porte turlunge .

Johannes Arigazii fideiussor pro dicto Rubeo fregoldi .

Azolinus spezacaput . xxviii . sold . imper . et x . imper . et dimid . pro Lvi . tabulis novem pedibus et tribus unciis ad rationem quatuor imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus prope portam sancti Andree A merid . parte et ceter .

Brixianus de paono sartor fideiussor pro dicto Azolino .

Dom . Rizardus de salodo . xxvii . sold . imper . et iii imper . pro Liii . tabullis et dimidia . ad rationem vi . imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus prope portam sancti Andree et merid . parte .

Fideiussor pro eo .

Richasina . quatuor sold . vii . mezan . pro viii . tabullis . vii . pedibus et iii . unciis . ad rationem . vi . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus prope portam sancti Andree A merid . parte .

Jacobus Bechere fideiussor pro dicto Richasina .

Azolinus spezacaput . x . sold . imper . viii . imper . pro xxi . tabullis vi . pedibus et una unzia ad rationem vi . imper . pro qualibet tabulla et recepit pro heredibus Caracatti de Calvixano . Jacentibus prope portam sancti Andree A merid . parte .

Fideiussor pro dictis heredibus Azolinus Spezacaput .

Johanninus Calcaneus quadri sancti Johannis xxiiii . sold . vii . imper . ad rationem xxx . imper . pro qualibet tabulla . pro viii . tabullis . x . pedibus . et est inter portam sive pontem sancti Johannis . et stratam novam coheret . a merid . Johanne Lavezarius . A monte magister Jacobus medicus de yseo . A sero strata .

Fideiussor pro eo Bertellus de capriano in totum .

Mayfredinus filius quondam Richemanni de pallazolo . xviii . sold . imper . et viii . imper . pro viii . tabullis et x . pedibus ad rationem ii . sold . imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus inter portam sancti Johannis et portam campibassi .

Fideiussor pro eo Zanebonus Capellarius .

Zanebonus capellarius . xli . sold . imper . viii . imper . pro xx . tabullis x . pedibus ad rationem ii . sold . imper . pro qualibet tabulla . Jacentibus inter portam sancti Johannis et portam campibassi .

Fideiussor pro eo Mayfredinus filius qdm . richemanni de pallazolo .

Capellanus de sayano notarius . xiii . sold . vii . imper . et unum assem pro v tabullis . v . pedibus una unzia et dimidia . fundi fossati veteris civitatis brixie . quod est inter portam sive pontem santi Johannis et stratam novam coheret a mane teralium . A merid .

Johanninus Giselberti de casalibus . A sero strata .
A monte Johannes calcaneus ad rationem xxx. imper .
pro qualibet tabulla .

Fideiussor pro eo Johanninus giselberti de casa-
libus .

Raymundinus de ugonibus suo nomine et nomine
domini . Ruzinenti eius fratris . xvi . sold . et vii .
imper . pro xi . tabullis et novem unciis . ad ratio-
nem xviii . imper . pro qualibet tabulla Jacentibus
prope carziam sive pontem de torzanis . coheret a
mane dicta carzia sive pons .

Fideiussor pro dicto Raymundino vielmus cali-
garius de turzanis .

Vielmus caligarius de turzanis . xvi . sold . imper .
minus i . assem . pro x . tabullis vii . pedibus et x .
unziis et rationem xviii . imper . pro qualibet ta-
bulla . Jacentibus prope carziam sive pontem de tor-
zanis . coheret A mane dicta carzia sive pons .

Fideiussor pro dicto vielmo caligario Girardus
de ugonibus qui dicitur Rubeus .

Martinus parolarius . xii . sold . et viiii . mezan .
pro iiii . tabullis et xi . pedibus ad rationem xviii .
imper . pro qualibet tabulla . jacentibus prope car-
ziam sive pontem de torzanis . coheret a mane dicta
carzia sive pons .

Fideiussor pro dicto Martino parolario . Girardus
de ugonibus predictus .

Benvenutus sartor . vii . sold . imper . et viiii .
mezan . pro iiii . tabullis xi . pedibus ad rationem xviii .
imper . pro qualibet tabulla . jacentibus prope carziam
sive pontem de torzanis . coheret a mane dicta carzia
sive pons .

Fideiussor pro dicto Benvenuto sartore Martinus
parolarius predictus .

Gisla uxor quondam iohannis caligarii v . sold . et
vi . imper . et i . assem pro tribus tabullis viii . pedi-
bus et iii . unciis ad rationem xviii . imper . pro qua-
libet tabulla . jacentibus prope carziam sive pontem
de torzanis coheret a mane dicta carzia . sive pons .

Fideiussor pro dicta Gisla Dom . raymundinus de
ugonibus .

Dom . ognabenus civina xiiii . sold . imper . viiii .
imper . pro vii . tabullis iiii . pedibus et dimidio .
ad rationem ii . sold . imper . pro qualibet tabulla
jacentibus inter portam albare et flumen qui vadit
per domos Azeboni vendrini .

Fideiussor pro dicto ognabeno civina . Benvenutus
bethana pilliparius .

Johanninus botti de navis tinctor . vii . sold . im-
per . viiii . mezan . pro iii . tabullis viii . pedibus et iii .
unciis ad rationem ii . sold . imper . pro qualibet ta-
bulla jacentibus inter viam novam et portam albare .

Fideiussor pro eo Stephanus vuladi notarius .

Venturazius caligarius . vii . sold . et viiii . mezan .
pro iiii . tabullis xi . pedibus ad rationem xviii .
imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam
de torzannis et portam sancte Agathes .

Dom . Coradus de ugonibus eius fideiussor .

Jacobinus grane . vi . sold . imper . et xi . mezan .
pro iiii . tabullis uno pede ad rationem xviii . imper .
pro qualibet tabulla . jacentibus inter pontem de
torzanis et portam sancte Agathes .

Fideiussor eius Venturazius caligarius .

Petrus tinctor . xiiii . sold . viiii . imper . pro vii .
tabullis et iiii . pedibus ad rationem ii . sold . imper .
pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam Albare
et viam novam .

Fideiussor pro eo . Johannes Botti de navis tin-
ctor .

Rizardus scalvinus . viii . sold . imper . et ii . imper .
pro iiii . tabullis et uno pede ad rationem . ii . sold .
imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam
Albare et viam novam .

Fideiussor pro eo Jostachinus rubey Curtelarius .

Marinerius filius qdam Jacobi otengi de yseo . viiii .
sold . x . imper . pro iiii . tabullis . xi . pedibus ad ra-
tionem ii . sold . imper . pro qualibet tabulla . Jacen-
tibus inter portam albare et viam novam .

Fideiussor pro eo Jacobinus ottengi de yseo .

Marchesius schelinus . vii . sold . viiii . mezan . pro
tribus tabullis viii . pedibus et tribus unziis . ad ra-
tionem . ii . sold . imper . pro qualibet tabulla . jacen-
tibus inter portam albare et viam novam .

Fideiussor pro eo Andriolus Lanzii .

Dom . Bertulus berxuli . viiii . sold . x . imper . pro iiii .
tabullis . xi . pedibus . ad rationem ii . sold . imper .
pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam albare
et viam novam .

Fideiussor pro eo . Johannes petri rubey ferarii .

Johannes petri rubey ferarii . xii . sold . viiii .
imper et unum mezan . pro vi . tabullis . iiii . pedibus
et iii . unziis ad rationem . ii . sold . imper . pro qua-
libet tabulla . jacentibus inter portam albare et viam
novam .

Fideiussor pro eo . Bertolus berxulli .

Petercinus nicola de navis . iiii . sold . imper . et
iii . assibus . pro duabus tabullis et viii . pedibus et
dimid . ad rationem xviii . imper . pro qualibet ta-
bulla . jacentibus inter portam sancte Agathes et car-
ziam sive pontem de torzanis .

Fideiussor pro eo Nicolaus de navis habitator
sancti Laurencii .

Dom . rizardus de orianis . xxxvi . soldor . et x .
imper . et dimid . pro xxxvii . tab . x . pedibus et

dimidio . ad rationem . xii . imper . pro qualibet tabulla jacentibus inter portam de torzanis et portam novam .

Fideiussor pro eo .

Johanninus pellexelle caligarius . iiii . sold . xi . imper . et i . assem . pro vii . tabullis . iiii . pedibus et dimidio . ad rationem . viii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam novam et portam portematulfi .

Fideiussor pro eo tantum pro isto anno Patucius Anne .

Tiberus de drovolo } viii . sold . imper . et x . im-
Tadeus de porziis } per . pro xviii . tabullis . et viii .
pedibus ad rationem vi . imper . pro qualibet tabulla .
jacentibus inter portam torlunge et portam sancte
Agathes .

Fideiussor unus pro altero .

Brixianus sartor filius qdam johannis de Buthizollis . xviii . imper . et iii . assib . pro iiii . tabullis . xi . pedibus ad rationem iiii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam torlunge . A sero parte et viam que venit de mercato novo .

Fideiussor pro eo peterbonus de sayano ministr .

Peterbonus de sayano ministralis comunis brixie . xxx . imper . et dimid . pro vii . tabullis . iiii . pedibus et dimidio ad rationem iiii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam torlunge a sero parte et viam que venit de mercato novo .

Fideiussor pro eo Brixianus filius johannis de Buthizollis sartor .

Albertus de gotenengo ministralis . xxx . imper . et dimid . pro vii . tabullis . iiii . pedibus et dimid . ad rationem iiii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter portam torlunge a sero parte et viam que venit de mercato novo .

Fideiussor pro eo peterbonus de sayano ministr .

Petrus de trescorio soyarius . v . sold . imper . et xviii . assib . pro ii . tabullis uno pede et viii . unciis . ad rationem . xxx . imper . pro qualibet tabulla jacentibus inter portam albare et stratam novam .

Fideiussor pro eo Jostachinus rubey curtelarii .

Johannes de trescorio . vii . sold . imper . et xv . mezan . pro tribus tabullis uno pede ad rationem xxx . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter stratam novam et portam albare .

Fideiussor pro eo Jostachinus rubey curtelarii .

Jostachinus rubey curtelarii . v . sold . imper . et v . imper . pro ii . tabullis uno pede et viii . unziis . ad rationem xxx . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus inter stratam novam et portam albare .

Fideiussor pro eo Johannes Lavezarius .

Bertolus cileincaput . xlviii . imper . et i . assem pro ii . tabulis . et v . pedibus . et dimid . ad rationem xx . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus . a mane parte porte portamatulfi .

Fideiussor pro eo Clementinus filius quondam dom . Jacobi zilcincapitis fideiussor pro eo .

Johanninus gisilberti de casalibus . xiii . sold . imper . vii . imper . et i . assem pro v . tabullis . v . pedibus . i . unzia et dimidia fundi fossati veteris civitatis brixie . que est inter portam sive pontem sancti johannis et stratam novam . coheret a mane terra-leum . A merid . venturinus capellarius . A sero strata . A monte Capellanus de sayano notarius . ad rationem xxx . imper . pro qualibet tabulla .

Fideiussor pro eo Capellanus de sayano notarius .

Brixianus de paono . xxviii . imper . et dimid . pro vii . tabullis . iiii . pedibus et dimid . ad rationem . iiii . imper . pro qualibet tabulla jacentibus prope viam que venit de mercato novo . coheret a mane fratres de urceis . A sero via .

Fideiussor pro eo Corvetus cileincaput .

Corvetus cileincaput . xxviii . imper . et dimid . pro vii . tabullis et iiii . pedibus et dimid . ad rationem iiii . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus ante domum fratrum de urceis .

Fideiussor pro eo Brixiano de paono .

Dominus Bertolinus filius qdm dom . Berardi de madiis . vii . libr . vii . sold . vi . imper . pro vii . tabullis . iiii . pedibus . et dimid . ad rationem xx . sold . imper . pro qualibet tabulla . jacentibus a merid . parte pontis sancti Johannis . A monte et a sero strata . A merid . Benevenutus rascarii a mane mazoni .

Dominicus piliparius qui fuit de episcopatu colle habitator . quarterii . sancti faustini . xx . imper . pro duobus pedibus et dimid . terre in qua edificatum est unum murum de lapidibus . jacentibus . in contrata burgi albare prope portam veterem civitatis . coheret terre et muri . A meridie . strata . A monte ipse dominicus . A mane dicta porta . A sero comunis brixie .

Fideiussor pro eo Brixianus privardus .

Fratres humiliati de herbusco . xlv . sold . imper . et vii . mezan . pro xxii . tabullis . vii . pedibus et viii . unziis . cum muro canalli qui est a monte parte jacentibus . ante domum habitationis dictorum fratrum A mane parte . Coheret a monte flumen a meridie . comunis brixie . a sero via . a mane Azebonus vendrini ad rationem ii . sold . imper . pro qualibet tabulla .

Fideiussor pro eis Ognabenus cazagini .

Benevenutus secamella . xiiii . sold . imper . viii . imper . pro vii . tabul . iiii . pedib . et dimid . jacentibus inter portam veterem burgi albare et flumen

quod vadit per fossatum. coheret a monte et a meridie. comunis brixie. a mane dictus Benevenutus. a sero via. ad rationem 11. sold. imper. pro qualibet tabulla.

Joannes de pathengulis. xxviii. imper. et dimid. pro vii. tabullis. iiii. pedibus et dimid. jacentibus in contrata torlunge coheret a monte Johannes ari-gaciis. A mane strata. A sero illorum de pregnacchis. ad rationem iiii. imper. pro qualibet tabulla.

CCXXVI.

20 junii 1284.

Liber continens Reformationes. Extimationes. Concordantias et cartam Sindicatus factas super fundis fossatorum tempore Nobilis Militis domini Grascendonij de Lovesinis de Regio olim potestatis Brixie. In Anno currente. Millesimo CC. Lxxxiiii.

(Inedito).

Die martis xx. Iunii.

Generali consilio comunis Brixie. sono campane. voce preconia. more solito congregato. In pallatio maioris civitatem eiusdem.

Item cum alias per consilium generalem. Exterit Reformatum. Quod fundi Fossatorum civitatis debeant incantari. Et hoc factum sit in pluribus locis cum pluribus locis. et quod facto dicto incanto. Postmodum debent iterum poni ad consilium generalem. Et secundum voluntatem ipsius consilii procedere super venditione eorum.

Super quibus omnibus Dominus Potestas consilium postulavit.

Dominus Buezius de Lavello longo. consuluit quod super facto venditionis fundi fossati. Quod iudex gabelle domini potestatis. Valeat cum duobus vel tribus sapientibus de quolibet quarterio. de hiis qui non habent aliquod facere in eis. Ad videndum. examinandum. et extimandum. dictum fundum. cum scriptis reducere quicquid per eos factum fuerit. Et postmodum reducatur ad consilium generalem et secundum voluntatem ipsius consilii procedere in predictis.

In Reformatione consilii factis partitis. per dom. potestatem ad levandum et sedendum placuit toti consilio vel quasi dictum et consilium dom. Buezii de Lavello longo ut superius est notatum et scriptum.

Interfuere Bellacatinus corgolus. Albertus covatus. Benadux de valdelis. et Venturinus de ognatis notariis.

In Xpi nomine. Hoc est extimum factum per infrascriptos Extimatores electos per dom. Grascendonium de Lovesinis potestatem et per antianos

partis et populi secundum Reformationem consilii generalis comunis Brixie. Ad extimandum Fundos Fossatorum civitatis Brixie. Nomina quarum sunt hec.

Millesimo CC. Lxxxiiii.

In quarterio sancti Alexandri	In quarterio sancti Stephani
Iohannes campioni	Leo de Guicemanis
Martinus talocius	Johannes de pedezocha

In quarterio sancti Faustini	In quarterio sancti Johannis
Veturinus de bellinis	Petrus de Mayrano
. . . . .	. . . . .

Die sabati xxiiii. Junii. In primis extimaverunt concorditer A porta et ponte pedrioli versus mane parte usque ad terminos positos pro comuni brixie. Ad rationem tabule xii. imper. Reservato semper fundo aque comunis brixie.

Item extimaverunt inter pontem pedrioli usque ad carziam sive portam pillarum. Reservato semper fundo aque. xii. imper. ad rationem tabule. scilicet a terminis positis pro comuni brixie inferius.

Item a porta pillarum usque ad murum sive ad angulum muri in sero parte et ab angulo usque ad viam per quam iter sero et mane. Que est penes dictam portam extimantur. xii. imper. ad rationem tabule.

Item a via predicta. Ad viam aliam sive flumen. que est apud domos azeboni Vendrini. Extimatur. xx. imper. ad rationem tabule. versus meridiem.

Item a flumine predicto. quod vadit per domos dicti azeboni usque ad pontem sive portam albare. vel ponticelli remanendo. iiii. pertices. per testam apud dictum pontem sive portam usque in terminos comunis. extimate. 11. sold. imper. Et ille tres pertices. extimate. vi. sold. imper. ad rationem tabule.

Item a dicto ponte inferius. versus meridiem. scilicet iiii. pertices. per testam prope dictum pontem extimate. vi. sold. imper. ad rationem tabule. Et ab illis tribus perticis. inferius usque ad viam novam proximam versus meridiem extimantur. 11. sold. ad rationem tabule. Reservatis. tribus perticis apud viam novam per testam. Que fuerint extimate. iiii. sold. imper. ad rationem tabule.

Item a dicta strata sive a dicta via nova. Versus meridiem. iiii. perticis. per testam. Extimantur. iiii. sold. imper. ad rationem tabule. Et a dicti tribus perticis inferius usque ad portam et pontem sancti Johannis sive palate. extimantur ad rationem tabule xxx. imper. Remanendo vi. perticis. apud dictum pontem. Extimantur ille tres pertice que sunt penes dictum pontem. A monte parte dicti pontis. xx. sol. imper. ad rationem tabule. Item alie tres pertices que sunt penes illas dictas tres perticas. A monte parte dictarum trium perticarum extimantur x. sold. imper. ad rationem tabule.

Item a dicto ponte sancti Johannis inferius versus

meridiem. Reserve fuerunt tres pertice prope dictum pontem. extimate ad rationem tabule xx. sold. imper. et ab illis tribus perticis inferius versus meridiem usque ad scalas que sunt versus ospicium de capelariis sive bayanini de la palata. extimate ii. sold. imper. ad rationem tabule. et a scalis predictis inferius usque pontem campibassi xviii. imper. ad rationem tabule.

Item a dicto ponte campibassi. usque ad pontem sive portam sancte Agathes. extimatur. ad rationem tabule. xv. imper.

Item a porta sancte Agathes. usque ad carziam extimatur. xviii. imper. ad rationem tabule.

Item una poffa que est inter porta de turzanis et carziam. extimatur. xviii. imper. ad rationem tabule.

Item a porta de turzanis asque ad portam novam per quam itur ad sanctum Alexandrumur. extimat. ad rationem tabule. xii. imper.

Item a porta Nova usque ad portam matulfi extimatur. ad rationem tabule viii. imper.

Item a porta Matulfi usque ad aquam que est versus domum Regucii. extimatur. ad rationem tabule viii. imper.

Item a domo dicti Regucii usque ad portam turlunge. extimatur. ad rationem tabule quatuor imper.

Item a porta turlunge usque ad portam sancti Andree. extimatur. vi. imper. ad rationem tabule.

Item a porta sancti Andree de civitat. usque ad terminos positos in clauso vetuli Luzii. extimatur. ad rationem. tabule xv. imper.

Die mercurii xx. junii.

Generali consilio et ceter.

Cum per consilium generale alias exsteretis Reformatum quod fundi fossatorum. qui terminati et mensurati sunt. debeant extimari. per certos homines ad hoc electi. et dictum extimum factum sit. proponitur quid super hiis placet consilio faciendum lecto ipso extimo in presenti consilio.

Super quibus dom. potestas consilium postulavit.

Dom. Bertolinus Campioni. consuluit quod super fundo fossati vendendo exclametur per civitatem. Quod quolibet volens de dictis fundis ad livellum veniat coram dom. potestate vel iudice deputato ad hoc facienda. Et quod dictus iudex possit valeat et debeat. quilibet volenti plus. Offerente ultra predictum extimum. Alioquin vendantur secundum dictum extimum.

Item reformatum Consilii factis et revolutis partitis per dictum dominum potestatem. placuit toti consilio dictum et consilium dicti dom. Bertolini prout superius est notatum et scriptum. Interfuere testes Belacatinus corgolus. Albertus covatus. Bena-dux de valdellis et Venturinus de ognadis.

Congregato Consilio generali die vi. augusti et ceteris.

Cum secundum reformationem. Consilii generalis factis super fundis fossatorum comunis Brixie. venditorum. Item fundi per dom. Ufredinum iudex

dom. potestatis ad gabelam sint pluries incantati et nullus pateat. qui secundum extimum factum per certos sapientes electi secundum dictam Reformationem. Consilii generalis certas partes fossatorum. Lectas in presenti consilio Incantare nec accipere velit. dicit et proponit dom. potestas quod super hiis videtur consilio faciundo.

Item si placet Consilio quod aqua que labitur per stratam funda fossati. comunis debeat mensurari et dari per comune brixie. in datis factis et faciendis aut remanere debeat in comuni. Et quod fiat unus syndicus per comune Brixie. Qui faciat investituras nomine comunis Brixie. In quemlibet qui accipisset vel accipiet de dictis fundis secundum reformationem consilii generalis. et quod possit facere omnes obligationes. Renunciante. et pacta in predictis opportuna. Aut quod aliter videtur consilio faciundo in incantatis coram dom. Ufredino Iudex dom. potestatis. dicit et proponit. dom. potestas quid super predictis omnibus et singulis. Videtur consilio faciundo.

Super quibus omnibus consiliar. dari dom. potestas Consilium postulavit.

Dom. Rubeus Fregoldi notarius. consuluit quod fiat unus syndicus per comunem brixie ad faciendum investituras de fundis fossatorum comunis Brixie. In perpetuum datis et dandis per comune brixie. conductione. seu illis qui incantaverunt vel incantabunt ipsos fundos qui incantati non sunt. Coram domino Ufredino predicto. Et ad faciendum promissiones obligationes. renunciationes. et pacta. opportunis. et opportuna super predictis. Et ad recipiendum promissiones. obligationes. renunciationes et pactis utiles et utilia circha predicta a conductione. sive ab illis quibus dati et dandi sunt dicti fundi. Et sicut in dicta propositione superius est notatum.

Item consuluit. quod aqua que labitur per fundum fossatorum non vendatur set remaneat in comune brixie.

Item consuluit quod dicta funda non data lecta in presenti consilio incantetur per dictum dom. Ufredinum et dentur si habere poterit tantum ut extimatum est. vel plus et non aliter.

Dom. albertus de ugonibus consuluit quod super fundis fossatorum lectis in presenti consilio habeatur certa quantitate sapientum semel et plures sicut videbitur. Expedire dominis potestati capitaneo et anzianis partis et populi. in extimandum. et examinandum. ea quod fecerint plenam auctoritatem presentis consilii optineat firmitatem.

In reformationem Consilii factis partitis per dom. potestatem et revolutis placuit toti consilio quod super fossatorum non datis nec incantatis dictum et consilium dicti dom. alberti de ugonibus in totum lectis in presenti consilio.

Item factis et revolutis partitis per dictum domin. potestatem placuit toti consilio in omnibus aliis dictum et consilium dicti dom. Rubei fregoldi in totum.

Interfuere Mayfredinus de Rusticis. Venturinus de verziano et petrus bunzii notar. dom. potestatis.

Die dominico vi. Augusti super pallazio maioris comunis Brixie . presentibus Venturino de verzano finoto de passirano et petro buncii notario . tunc dom . potestatis testibus . Ibi in publico et generali Consilio . Campane sono voce preconia more solito congregato . De mandato infrascriptorum dominorum potestatis et capitanei . Dom . Grascendonius de Lovesinis potestas . dom . Talionus de villa capitaneus populi Brixie . Verbo et voluntate Anzianorum partis et populi . et omnium de consilio et congregatorum ad dictum consilium qui erant CCC . et plus . Una cum dominis potestate et capitaneo . fecerunt constituerunt et ordinaverunt Mayfredinum de Rusticis de ponte notarium presentem suum et comunis brixie . syndicum et procuratorem specialiter ad investiendum et faciendum investituras perpetuas . nomine comunis brixie de fundis fossatorum veterorum civitatis brixie . pertinentibus dicto comuni . Et de omni jure eidem comuni pertinentis de ipsis fundis . secundum quod terminata sunt in quacumque persona . Volentem inde conducere a dicto comuni vel eius sindico . pro eo ad rectum et perpetuum livellum ipsius comunis secundum extimationem inde factam sive pro illa quantitate ficti que promissa et ordinata est posset et debere reddi . Inde omni anno . de qualibet tabula in quolibet loco . Et spetialiter in illas personas . quibus assignationes et concessionis sunt jam inde facte . ad incantum per dominum Ufredinum Judex dom . potestatis . Et etiam quibus assignationes et concessionis fient in futurum . secundum predictum extimum pro qualibet tabula . vel secundum provisionem faciendam per sapientes ad hoc elligendos . secundum reformationem consilii generalis de ipsis fundis non assignatis . Et ad promittendum eis sindicario nomine comunis brixie de evictione dictorum fossatorum . Et juris perpetuo cum ratione . Et ad penam dupli dampni et dispendii . eis ob id incurentibus . promittendo et ad obligando eis et quilibet eorum . omnia bona dicti comunis . Ad renuntiandum omnia sua iura . Et ad recipiendum sindicario nomine comunis brixie promissione . obligatione renuntiatione et pacta . a dictis personis . quibus fient dicte locationes et investiture de solvendo et dando omni anno dictum fictum omni anno in termino ordinando . dicto comuni . vel eius sindico legiptime . seu massario pro dicto comuni . Recipiente sub pena dupli et omnis dampni et dispendii . Inde incurenti dicto comuni . Et ad recipiendo et faciendo sindicario nomine dicti comunis omnes et singulares promissiones obligationes . renuntiationes confessiones pactiones utiles et necessarias . et omnia illa oportuna in predictis et circa predicta et universalia que per legiptimum syndicum fieri possent . Concedentes insuper et dantes dicto sindico plenum liberum et generalem mandatum faciendi et complendi omnia et singula instrumenta et universa alia oportuna et utilia circa ea . Et promisserunt mihi notario . stipulante . nomine dictorum conductorum et personarum de rato habendo et servando perpetuo totum id quod dictus syndicus faciet et promittit in predictis et circa pre-

dictarum . Reservato lecto Aque quod labitur per dictum fossatum . In comune brixie . Actum Millesimo . CC . Lxxxiiii .

Ego albertinus de turzanis tunc dictator dicti dom . potestatis Rogatus scripsi .

Die viii. augusti.

Convocatis infrascriptis sapientibus . Coram domino Ufredino judex domini potestatis de mandato dominorum potestatis et capitanei et de voluntate Anzianorum partis et populi . super fundis fossatorum examinandis per eos non datis nec incantatis per dictum judicem secundum reformationem Consilii generalis factis vi. augusti . Concordes fuerunt quod exclametur publice per civitatis de mandato dicti iudice quod quilibet qui teneret aliquid . Occupatum in fundis fossatorum infra terminos positos per comune brixie ad certum terminum prout ei videbitur ea debeat desbrigasse et tolere et remove omnes fructus cuiuslibet conditionis sub pena ipsius arbitrii . Et quod ab illo termino in antea . nullus audeat possidere ea sub pena eis et cuilibet eorum . Aufe- renda arbitrio Judicis .

Item teneatur dictus judex transacto dicto termino . facere omnes fructus qui essent in dictis fundis . infra dictos terminos destrui .

Item quod interim dictus judex possit dari de fundis fossatorum . Et de eis assignare cuilibet volenti de ipsis . secundum extimum factum vel ad plus quod habere poterit ultra dictum extimum .

Item quod dictus syndicus . constitutus ad predicta possit investituras facere in quemlibet volentem de dictis fundis . ultra extimationem factam plus dare vel saltem secundum dictum extimum .

In quarterio Sancti Jo- hannis.	In quarterio Sancti Ale- xandri.
Jacobus de quinzanello	Patucius anne
Ventura costa	Milonus de navis
Vetulus luzii	Bonterupus de virilis
Coradus de codepontis	
In quarterio Sancti Fau- stini.	In quarterio Sancti Ste- phani.
Berardus Lambardi	Plubellus de carnario
Nicolaus de roado	Federicus conversi
Facinus de pallazo	Blanzardus tassus
Vitalis humeltatis	Iohannes tabernarius

CCXXVII.

17 aprilis 1273.

*Investitura in Venturinum de nuvolinis super co-
stalonga.*

(Inedito).

In Xpi nomine . Amen . Anno incarnationis eiusdem . Millesimo . CC . septuagesimo tercio mense aprilis . Die lune septimodecimo eiusdem prime in-
dictionis in clauistro sanctorum martirum faustini

et iovite civitatis brixie. Nos Jacobus gantelmi dom. Romanini excellentissimi domini nostri Karuli Regis Sicilie et domini Brixie. in partibus Lombardie vicarius generalis et Bernardus de albanis alia eiusdem domini Regis ecclesias. et errarius in partibus antedictis considerantes grata et accepta servicia que discretus vir venturinus de nuvolinis civis et mercator brixie domino nostro regi predicto officialibus et nunciis suis in civitate brixie venientibus et morantibus licite devote ac liberaliter contulit et propter eius fidem speramus quod in antea conferet incessanter. hoc instrumento emphiteosis nomine et pro parte eiusdem domini nostri Regis damus et concedimus et locamus eidem venturino presenti et recipienti investituram per baculum suique eredes in perpetuum in emphiteosim peciam unam terre super abundantem mensure terre montis de costalunga. date et consignate Magistro Scayole Lafranco de cruce et Coxato inzegneriis. que terra et mons est mensurata per iacobum bazegam et martinum de pasiranis cognitores mensure terre in presentia fratris amadey fratris Dayberti Brixiani homezoli mazochi de mercato et sociorum sapientum ad hoc electorum que terra sive mons inventa fuit plus quatuor plodia et dimid. ultra centum sexaginta plodia terra dicti montis date et consignate predictis Magistro Scayole Lafranco et Coxato que terra super habundans predictis mensuris est designata et terminata per duos terminos a sero parte dicti montis. cui coheret a mane et a merid. dictus Scayola a sero via comunis. a monte comune Brixie. Salvo si alie fuerint coherentie dicte terre. que petia terre est in longitudine quinquaginta due pertices et dimidia. et per testam. triginta quatuor pertices et duo pedes sicut in registro comunis brixie dicitur contineri. Ad habendum tenendum et perpetuo possidendum ac fructuandum et quicquid deinceps dicto Venturino suisque heredibus placuerit faciendum cum omnibus iuribus actionibus et rationibus realibus et personalibus utilibus et directis accesibus et egressibus suis superioribus et inferioribus et cum omnibus integraliter super se et infra se habitis et habendis arboribus fructiferis et infructiferis et omnibus que in predicta pecia terre contenta fuerit et in antea poterunt contineri ad fictum decem sold. imper. monete brixie. per suosque heredes eidem dom. Regi vel comune Brixie. seu nunciis vel officialibus eorundem. Annuatim in festo sancti martini vel eius octava reddendum promittentes per nos nostrosque in officio successores datam locationem et concessionem ipsam ratam et firmam semper gieri et tenere et in nullo contravenire neque per nos neque per nostros in officio successores neque per aliquas personas. quam pecia terre ab omni homine et persona per nos nostrosque in officio successores legitime et secundum jus eidem venturino suisque heredibus cuive dederit seu alienaverit defendere et guarentare et quod ipsam peciam terre salvo semper Regie curie vel comuni brixie ficto predicto in predicta pecia terre possit vendere donare vel cocumque modo alienare

preter quam piis locis et servo et quoties de predicta pecia terre alienatio fieret quod pro carta et investitura Regia curia vel comune brixie habeat et recipi ad duodecim imper. monete predictae quam predictam peciam terre predictis dominis Vicarius et erarius nomine et pro parte domini nostri regis predicti facientes se ab eodem venturino precario nomine possidere donec idem venturinus de predicta pecia terre possessionem accepit corporalem. quam accipiendi intrandi et retinendi auctoritatem liberam et licentiam concesserunt et post hec idem Venturinus predictam possessionem eisdem domino vicario et erario interdixit aserens se possessionem predictae pecie terre velle corporaliter accipere et tenere. Actum Brixie presentibus testibus ad hoc specialiter vocatis et rogatis Bertrando de Luperiis. Magistro Donato de florinis Restagno. Gantelmo. ac Bergamino marescalco. Anno mense die indictione et loco premissis per manus johannis de populo auctoritate predicti dom. Regis publici notar. subscriptione et signo ipsius solito roboratum rogantibus et volentibus contrahentibus antedictis. Quod scripsi et publicavi ego predictus Johannes auctoritate Regia publicus notarius et quia predictis interfui meo noto et signo solito consignavi. In Xpi nomine die sabati ultimo septembris. Millesimo CC. LXXIII. Indictione prima. Ego Bonifacius de manervio notarius. Auctoritate et precepto expresso mihi facto et habita predicta et infrascripta exemplare secundum tenorem et formam predictam principalis instrumenti. A domino Acorsino de groseto iudice et assessore Dom. Guelmi Brunelli Vicarii in brixia. pro dom. Karulo Rege Sicilie in Lobia lignea comunis brixie ubi dicitur gabella presentibus Girardo bergami atque johanne campioni de cazago notariis de hiis. testib. rogatis. Quod instrumentum seu cartam attestatam vidi legi et diligenter eam examinavi cum pluribus aliis discretis nil additum vel diminutum quod sensum vel sententiam mutet preter forte litterarum vel sillabam causa abbreviationis ad hoc ut perpetuo et fides habeatur plenam tamquam de iure haberi potest auctoritate et precepto dicti iudicis predicta in omnibus exemplavi.

CCXXVIII.

13 januarii 1275.

Confirmatio supradicte investiture.

(Inedito).

In Xpi Nomine. Anno Nativitatis eiusdem. Millesimo. CC. septuagesimo quinto. Indictione tertia. Pateat omnibus et singulis tam presentibus quam futuris presentes litteras inspecturis. Quod Dominus Nicolaus de Barro serenissimi dom. karuli dei gratia Sicilie Regis illustris clericus et familiaris et eiusdem in civitatis Brixie. Thesaurarius pro parte eiusdem dom. Regis dedit concessit et locavit Venturino de Nuvolinis mercatori civi Brixensi et suis heredibus

in perpetuum una pecie terre que nundum est reducta ad culturam iacentes in plano montis denni districtus Brixie . cui coheret . A mane et a monte Nemus montis deni . A sero via . A meridie . dicti Venturini quod eam possit colere seu coli facere . ac fructare gaudere et possidere et facere omnia sibi utilia de predicta pecia terre pro sua voluntate sine aliquius contradictione . Et est in summa quinque plodia . Tali pacto et conditione quod ab isto die in antea ipse Venturinus et sui heredes vel habentes jus ab ipso habeant teneant gaudeant et possideant ut supradictum est . Et teneantur ex ea reddere et persolvere singulis annis in crastino nativitatibus Domini camere Regie vel illi qui pro ipso domino Rege erit in Brixia . Duodecim capones grassos et si in solutione deficerent dare et solvere pro menda quolibet die duos capones . Ita quod summa non excedat quantitatem dupli predictorum duodecim caponum . Et ad hec omnia attendenda et observanda dictus venturinus obligavit eidem dom . Tesaurario recipienti nomine dicti dom . Regis omnia sua bona presentia et futura pignori . Renuntiando omni legum auxilio sibi patrocinanti et omni alia exceptioni que dici possit excogitari vel opponi . Et ipse predictus dominus Nicolaus Thesaurarius pro parte Regia per se et suos successores promisit predicto venturino et suis heredibus et cui dederint vel habere statuerint predictam peciam terre . ab omni contradicente persona defendere et auctorizare seu guarentare sub pena omnis dampni et dispendii inde eis incurrentis . et ad hec attendenda et observanda predictus dominus Nicolaus obligando omnes proventus dom . Regi pertinentes in Brixia . Renuntiando omni legum auxilio Camere Regie patrocinanti et omni alia exceptioni que dici possit in contrarium vel opponi . Salvo tamen in omnibus et per omnia beneplacito Regio et mandato unde ad futuram memoriam et tamen Regie curie quam predicti venturini cautelam presens instrumentum per manus mei Fedreghini de brogonado civis Brixienensis sacri palati notar . fieri fecit sigillo suo proprio signo et subscriptione mei predicti notar . solitis roboratum . Actum hoc in civitate Brixie . in domo habitationis dicti domini Thesaurarii Die dominico terciodecimo mensis januarii . In presentia dom . Jacobi de Mariana militis civis Brixie jacobini de sancto stephano et Roberti de catelanno familiarium eiusdem dom . Thesaurarii ac magistri Guielmi de castellucio . Test . Rogat .

Ego Fedreghinus de Brogonado sacri palati notarius predictum Instrumentum de mandato et voluntate predicti Domini Thesaurarii Rogatus scripsi et meo solito signo signavi quia predictus omnibus presens fui .

CCXXIX.

27 marcij 1265.

Liga inter comune Mediolani et Carolus filius Regis Francie . et extrinseci civitatis Brixia .

Edito (1).

In nomine Domini . Amen . Millesimo . CC . sexagesimo quinto . Die veneris xxvii . mensis marcii . In archiepiscopatu Mediolani presentibus dom . Raymundo dei gratia episcopo Cumense . Philipo . Napoleone . Franzischo omnibus dictis de Lature . Acurso cutica . Musa Masario civitat . Mediolani . et Vgone staca bavilo aquiensi et dom . sordello et pluribus aliis testibus .

Venerabilis pater dominus Albertus episcopus sistariensis et dominus petrus de vicinis senexcalcus provincie et folchalcherij pro dom . karolo illustre comite provincie et Batalus dom . Baucii sindici et procuratoris . ipsius dom . comitis . Ut constat per litteras sigillatas . A me notar . vissas et lectas . Quarum tenor talis est . Karolus filius Regis Franzie Senator . Alme urbis Andegavie provinzie et Folchalcherij comes universis presentes litteras inspecturis salutem et sincere dilectionis affectum . Per has patentes litteras cunctis facimus manifestum . quod nos nomine ecclesie atque nostro facimus procuratores nostros . Venerabilem patrem dom . Albertum Dei gratia episcopum sistariensem et nobilem virum petrum de vicinis senexcalcum provincie et Folchalcherium et Birallum . dom . Baucii fideles nostros ad tractandum et faciendum pactiones et coligationes cum omnibus volentibus parti ecclesie et nostre adherere et eorum sindicis et procuratoribus nomine ecclesie atque nostro ad honorem dei et romane ecclesie et civitatis Mediolani et omnium parti ecclesie et nostre adherentium dantes eisdem vel saltem duobus ex eis plenariam potestatem faciendi omnia et singula statuta et jurandi in anima nostra dictas pactiones et coligationes quas facient attendere bona fide sine fraude . In cuius rei testimonium presentes litteras sigilli nostri munimine fecimus roborari . Datum apud valencialam die jovis in crastinum cinerum . Anno . Domini . Millesimo . CC . Lxiiii . ex una parte . Et nobiles viri domini federicus de Lavello Longo Chunradus de palatio . Et Inverardus bonatus sindici et procuratores partis Brixie . extrinsece nomine et vice ipsius partis ex altera convenerunt et fraternitatem amicitiam perpetuam contraxerunt . convenerunt insuper et promiserunt et juraverunt tactis sacrosantis scripturis predicti sindici et procuratores predictae partis extrinsece Brixienensis pro se et nomine dicte partis pro ipsa parte predictis nunciis et procuratores prefati domini Karoli et pro ipso habere tenere et bservareo perpetuam societatem et amicitiam cum ipso domino

(1) Pubbl. da GABRIELE ROSA, *La Francia Carta*. Bergamo, Mazzoleni, 1882, in-8°, pag. 40.

Il titolo esiste solamente nel Cod. n. 1.

Karulo et eum fovere et jurare et manutenere in omnibus suis negociis toto suo posse et tenere omnes inimicos prefati domini Karuli pro inimicis et amicos pro amicis . et prestare toto suo posse transitum et ducatum per Lombardiam militibus et nunciis eiusdem domini Karoli . Versa vice predicti nuncii et procuratores predicti domini Karoli pro se et nomine ipsius convenerunt et promiserunt et juraverunt tactis sacrosanctis scripturis sindicis et procuratoribus partis extrinsece Brixienensis habere tenere et servare perpetuam societatem et amicitiam cum ipsa parte et eam fovere jurare et manutenere in omnibus suis negociis toto posse suo et tenere inimicos predictae partis pro inimicis et amicos pro amicis . et predictam partem et homines dicte partis reducere in civitatem Brixie et suum districtum toto suo posse . Recepto et observato quod ipse dominus Karolus possit si voluerit recipere ad sua mandata Brixienenses intrinsecos tam cives quam castellanos si venire voluerint . Hoc dicto et expresso quod predicta pars extrinseca Brixienensis et omnes dicte partis reducti sint . conserventur et manuteneantur in suo statu honore et libertate ut actenus melius fuerunt.

Ego Petrus filius condam ser nazarii Livioni
Notarius C.M. tradidi et scripsi.

CCXXX.

13 januarii 1280.

Liberatio a solutione datiorum et gabellarum ⁽¹⁾.

Edito ⁽²⁾.

In nomine domini Anno ab eius Nativitate . Millesimo Centesimo Lxxx . Indictione xiii . Die dominico xiiii . intrante mense januarii . In ecclesia sancti petri de dom . civitatis Brixie . In publica concione facta in ipsa ecclesia cum tuba et campanis . Dominus Ardicus de Salis tunc consul ipsius civitatis qui tunc habebat vicem concionandi . presentibus et consentientibus omnibus ceteris consulibus eius sociis . Scilicet Gerardo de Bornado et Ravanino confanonerio et Lafranco de Lavello Longo et Martino petenalupi et Alberto Framesini . Ac ugone de grumethello et per eorum parabolam constituit atque decrevit coram populo . ut nemo negotiator seu habitator brixie masculus vel femina debeat dare aliquod toloneum nec carecthuram nec ullam dationem eundo vel redeundo seu stando ad mercatum per vias vel stratas per vicos per plateas aut per zapellos nec pontaticum ad pontes nec rivaticum ad ripas aquarum nec aliquis alius homo qui ducat vel trahat aliquod averum alicuius hominis masculi vel femine predictae civitatis debeat dare ullam dacionem pro

illo avero in episcopatu seu comitatu aut virtute brixie . sed libere et franhilter debeant mercatores et homines brixie masculi et femine . nec non et illi qui ducunt seu trahunt averum illorum . Ire redire . et stare ad mercatum ubicumque sit . aut vadant vel veniant in Episcopatu vel comitatu aut virtute Brixie . per vias per stratas per zapellos per plateas per vicos per pontes per aquas et per terea loca sine ulla datione pro supradictis rebus dante . Ita quod nemo masculus vel femina Episcopatus seu comitatus aut virtutis brixie exigit ullam dationem pro huiusmodi rebus ab hominibus iam dicte civitatis nec ab hiis qui ducunt seu trahunt averum ipsorum . Interfuere Umberto de yse et Teutaldus de Bornado et Bellebonus cagnolus . et Albertonus Sethesia et Facchettus de abbis et adthelardus de mercato . testes rogati et tunc erant ille Albertonus Sethesia et Teutaldus de Bornado consules negociatorum .

Ego Gallus notarius . de terentiano interfui rogatu ac jussu predictorum consulum hanc cartulam scripsi.

CCXXXI.

16 decembri 1280.

*Sententia declaratoria de comunibus
que tenentur reficere pontem Grotte de la mella* ⁽¹⁾.
(Inedito).

In Christi Nomine . Consilium sapientum tale est . Videlicet dominorum Redulfi de Cazago . Pacis de tuscolano et Cavelche ⁽²⁾ de salis iudicum quod infrascripti sindici infrascriptorum comunium et per ipsos infrascripta comunia teneantur et compellantur ad refectionem pontis de la grotta sicut cetera comunia et homines qui et que consueverunt ire et transitum facere per dictum pontem . Cum aprobatum sit quod infrascripta comunia et homines predictarum ire et redire consueverunt per dictum pontem maxime tempore verne . et quod precepta facta infrascriptis sindicis nomine infrascriptorum comunium de solvendo certam quantitatem pro dathia eis imposita occasione refectionis dicti pontis cassentur et iritentur et pro nullo pronuntientur omni tempore quo facta fuere dicta precepta nondum erat terminatum utrum infrascripta comunia tenerentur ad refectionem dicti pontis . Et quod depositum factum predicta de causa revocentur et pro nullo pronuntientur ita quod restituatur eisdem .

Nomina sindicorum et comunium sunt hec . Belandus de yseo sindaco comunis de yseo et ipsum comune de yseo . Albertus ugolini de pulxono nomine dicti comunis et ipsum comune . Petrus Iohannis sindici de Martignago et ipsum comune . Albertus de vegna de marasino et ipsum comune . Abertus pugneti pro comuni de pregacio et ipsum comune . Cristianus de pischeris pro dicto comuni et

⁽¹⁾ Il titolo esiste solamente nel Cod. n. 1.

⁽²⁾ Il medesimo documento trovasi nello Statuto di Brescia del XIII secolo, pubblicato dall'Odorici nel vol. *Leges Municip.* II, vol. XVI, *Monumenta Hist. Patriae.* Torino 1876, in-fol.

⁽¹⁾ Il titolo è scritto solamente nel Cod. n. 1.

⁽²⁾ Nel Cod. n. 1 è scritto *Cavalche*.

ipsum comune . Petercinus de carzano pro comuni de ysola et ipsum comune . Bontempus may de zono pro comuni de zono predicto et ipsum comune . Et predicta consulunt dicti sapientes vassis testibus pro dictis per syndicos dictorum comunium nomine ipsorum ex una parte . Et per dom . framundum de Laripa iudicem . et syndicum comunis brixie . nomine dicti comunis brixie ex altera . et vassis reformationibus consiliorum comunis et populi et auditis allegationibus parcium .

Latum pronunciatum et sic preceptum fuit superscriptum consilium ut superius continetur per dictum ubertum trovamalam iudicem et assessorem domini Campanesii zazii regi vicario brixia . Presentibus Belando de yseo superscripto sindaco et Arpolino de conchis procuratore . sive actore omnium superscriptorum syndicorum et comunium superscriptorum et dicto dom . framundo de Laripa iudice et sindaco comunis brixie . Die Lune . xvi . mensis decembris in pallatio maiori comunis Brixie . Presentibus Bertulo gardenali . Brixiano foyata . petro dom . campioni de cazago notario . dom . vicarii . et calcaterra notarii . testibus . Rogavi .

Anno Dom . Millesimo CC . Lxxx . Indictio octava .

Ego Saiolus de serezio notarius . tunc . dom . Vicarii brixie . his interfui Rogavi hanc cartam seu sententiam scripsi et de privata forma verbo dicti iudicis in publica reduxi et me quoque subscripsi .

Infrascripta comania tenentur reficere pontem grote de Lamella .

Comune et homines de Cobiado.
Comune et homines de Urago.
Comune et homines de Sixano.
Comune et homines de Zellatica.
Comune et homines de Guxago.
Comune et homines de Salis.
Comune et homines de Runcho.
Comune et homines de Rodingo.
Comune et homines de Sayano.
Comune et homines de Valenzano.
Comune et homines de Homis.
Comune et homines de Polaveno.
Comune et homines de Monticelis.
Comune et homines de Proveziis.
Comune et homines de Pischeris.
Comune et homines de Provalio.
Comune et homines de Yseo.
Comune et homines de Pulxono.
Comune et homines de Martignago.
Comune et homines de Pregazio et Marsino.
Comune et homines de Zono.
Comune et homines de Vello.
Comune et homines ysole Lacus Ysey.

CCXXXII

22 maij 1270.

*Forma Capitulorum constitutorum
inter dominum Regem Sicilie et Brixienses.*

Edito (1).

In Nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti Amen .
Ad ipsius summe perfecteque trinitatis laudem et honorem . Et ad laudem et honorem et exaltationem Sancte Matris ecclesie atque Invictissimi domini Karuli dei gratia Sicilie Regis illustris . Et ad bonum statum pacificum tranquilum et quietem perpetuam comunis et populi et partis ecclesie et predicti domini Regis . que modo gubernant Brixiam et ad sublimationem omnium Amicorum fidelium predictorum ecclesie romane et domini Regis et comunis et populi et partis predictae .

*Capitula tractata inter dominum Regem
et Brixiensem.*

Hec sunt capitula tractata et ordinata inter venerabilem patrem dominum . H . dei gratia Archiepiscopum Sancte Severine . Ambaxatorem consiliarium et familiarem dicti domini Regis pro ipso domino Rege . Et predictos comune et populum et partem ecclesie Brixie . Confirmata et ratificata et approbata cum additionibus et declarationibus infrascriptis capitulis insertis per dominos Bertrandum de pogeto milite et petrum imberti iudicem appellationum magne curie predicti domini Regis * ambaxatores consiliares et familiares ac nuncios speciales eiusdem domini Regis * (2) . ad infrascripta specialiter constitutos ex una parte . Et dominos Jostacum de Bruxadis . Bonincontrum de calvixano iudicem . Coradum de pallazo . Ognabenum Lambardi iudicem cives Brixiensis . Syndicos nuntios et procuratores et actores omni modo quo melius censerì possunt comuni et populi et partis ecclesie nunc regentis Brixiam nomine predictorum comunis populi et partis ecclesie nunc regentis Brixiam ex altera parte .

De eodem.

1. In primis quod dominus noster Rex habeat curam regiminis et potestariam civitatis et districtus Brixie . Libere secundum capitula infrascripta toto tempore vite sue . Et post vitam eius primogenitus filius eius qui erit rex Cicilie per quinque annos continuos inchoandos in continenti post vitam ipsius domini Regis . Eodem modo secundum capitula infrascripta . Quod regimen dominum et potestariam

(1) Pubbl. da GABRIELE ROSA, *La Francia Carla*. Bergamo, Mazzoleni, 1852, in-8°, p. 40.

(2) Ciò che trovasi fra i due * nel nostro Codice è aggiunto nel margine e nell'altro Codice n. 1 fu aggiunto in interlinea.

faciat ipse dominus Rex per se vel per suum vicarium. Et post vitam dicti dom. Regis dictus filius eiusdem dicti dom. Regis. Eodem modo et ceter.

De eodem.

2. Item quod idem dom. Rex et vicarius eius qui pro ipso erit in Brixia et dictus filius eius dom. Regis sive vicarius eius post vitam dom. Regis in rixis. maleficiis. ubi pena imponitur pecuniaria et in modo fatiendi rationem inter eos qui sunt de Brixia vel districtu debeat procedere secundum statuta et ordinamenta et consuetudines civitatis brixie. que non sunt contra ecclesiasticam libertatem. Et que non sunt contra segnoriam et jura domini Regis. Et filius eius post vitam eius datam et data eisdem secundum formam statutorum et infrascriptorum capitulorum. In hiis autem ubi pena sanguinis vel mortis imponitur et in omnibus aliis habeat liberum arbitrium. Salvis predictis et infrascriptis capitulis.

De eodem.

3. Item quod predictus dom. Rex habeat et percipiat per se vel per vicarium suum ad hoc specialiter constitutum omnes redditus et proventus quocumque nomine censeantur tam civitatis quam districtus Brixie que ad ipsum comune pertinent vel pertinere consueverunt tam de jure quam de consuetudine toto tempore vite sue. Idem de filio et eodem modo et forma.

De eodem.

4. Item quod idem dominus Rex teneatur providere in expensis vicario suo qui pro tempore erit in brixia. et familie sue et iudicibus et officiales ipsius vicarius. qui pro tempore fuerit et custodibus castrorum et ambaxatoribus et exploratoribus qui mittentur ubicumque per ipsum vicarium et aliis etiam iudicibus et officialibus qui consueverunt retroactis temporibus eligi per comune brixie secundum consuetudinem civitatis brixie. Idem et eodem modo et forma teneatur filius suus tempore sui dominii et segnorie ac regiminis.

De eodem.

5. Item quod dominus Rex promittat bona fide manutenere manuteneat et defendat civitatem brixie et districtum suum in omni suo honore et jurisdictione et personas tam ipsius civitatis quam districtus nobiles et ignobiles et ecclesiasticos et seculares manutenere et defendere in omni suo jure sicut bonus dominus debet defendere et manutenere bonos subditos. Idem et eodem modo predictus suus filius tempore sui dominii teneatur.

De eodem.

6. Item quod dominus Rex det operam pro posse. ut omnes singulares persone et universitates civitatis

et districtus brixie sint et esse debeant sub ipsa civitate sicut esse consuevere ab initio. Et pro defensione dicte terre et aliis superius expressis tenebit miliciam et armigeros expensis suis. prout honori suo et utilitate terre viderit expedire.

De eodem.

7. Item quod idem dominus Rex teneat et habeat pro inimicis omnes inimicos ecclesie et suos et omnes illos qui faciunt gravamen comuni brixie. vel parti intrinsece brixie nunc regenti brixiam. Et omnes fautores olim Coradini novelli ubicumque sint nisi velint venire ad pacem et concordiam secundum quod videbitur domino Regi expediri honori et voluntati eiusdem dom. Regi et comunis brixie et parti intrinsece predictae. Salvis his que super illis de parte extrinsece Brixie. Inferius denominatur. Eodem modo et eadem forma teneatur dictus filius eius post vitam dicti domini Regis tempore sui dominii.

De eodem.

8. Item quod dictus dom. Rex teneat omnes carceratos et confinatos qui tenentur per comunem populum et partem brixie. pro carceratis et confinatis et ipsos tractare secundum merita eorum prout utilitati et honori suo comuni et comunis brixie et partis intrinsece predictae viderit expedire. super hoc soli domino Regi. et non vicarii arbitrio reservato. Eodem modo et eadem forma teneatur dictus filius eius post vitam dicti dom. Regis tempore sui dominii.

De eodem.

9. Item si aliqua civitas vel universitas vel singularis persona unumcumque sit faceret guerram vel optineret vel inimicaret nunc vel in futurum tempore sui regiminis civitati vel districtui brixie dictus dominus Rex. debeat ad omnes suas expensas in Brixia vel districtu defendere eas bona fide et facere eis guerram. et tenere militiam. et tot armigeros expensis suis in dicta terra. prout superius continetur. Et predicti Brixienis toto eorum posse debeant facere vivam gueram donec veniant ad concordiam secundum quod domino Regi et honori suo et comunis brixie. et partis ecclesie regentis nunc brixia videbitur expedire. Eodem modo et eadem forma teneatur dictus filius eius tempore sui dominii. et eidem per comune brixie. promitti debeat et observari.

De eodem.

10. Item quod idem dominus Rex vel eius vicarius. qui pro tempore fuerit. non compellat nec compellere debeat homines de civitate vel districtu brixie emere vel tenere equos vel arma. ultra id quod actenus est consuetum et pro solutione facienda militibus tam civitatis quam districtus brixie quibus equi fuerint impositi habeat et percipiat dictum co-

mune medietatem bonorum inimicorum presentium et futurorum civitatis et districtus Brixie. Alia vero medietas libere deveniat ad dominum Regem predictum. Salvo jure clericorum nisi dicti inimici venerint ad mandata domini Regis. prout honori et utilitati eius et comunis brixie. et predictae partis nunc regentis brixiam. ipsi domino Regi videbitur expedire. Salvis de inimicis inferius anotatis. Eodem modo et eadem forma teneatur dictus filius eius tempore sui dominii et debeat observare.

De eodem.

11. Item quod dominus Rex vel vicarius eius qui pro tempore fuerit non compellat nec compellere debeat aliquem vel aliquos de Brixia vel districtu qui sint de parte predicta regente Brixiam. ire ultra suam voluntatem extra districtum Brixie. nec ad exercitum ire seu in exercitu stare pro comuni brixie. vel diviso extra ipsum districtum. Salvo quod si alicubi fieret guerram domino Regi in Lombardia. vel dominus Rex faceret in Lombardia guerram. vel exercitum aticubi in Lombardia quod comune brixie teneatur suis expensis mittere convenientem et decentem militum et peditum talem in servicium dicti domini Regis moraturam ibidem secundum quod generali consilio comunis vel eius maiori parti videbitur expedire. Et salvo quod si aliqui guerram facerent comuni brixie vel parti nunc regenti Brixiam. quod possit compellere homines brixie. et districtus secundum ordinationem maioris consilii. vel privatim facere exercitum et cavelcatam contra inimicos comunis brixie. vel partis intrinsece predictae. Idem servetur et servari debeat in dicto filio suo et eidem et per ipsum filium suum tempore sui dominii.

De eodem.

12. Item quod dominus Rex vel eius vicarius seu nuncius non debeat neque possit collectas talias mutua vel exactiones aliquas imponere comuni brixie vel alicui. seu aliquibus personis vel universitatibus seu terris castris vel locis Brixie vel districtus vel datum imponere vel extorquere a predictis nisi faceret pro servitio faciundo domino Regi predicto de talia militum vel peditum. ut in superiori proximo capitulo est. Et nisi faceret pro servitio faciundo comunibus seu amicis dicti domini Regis et comunis brixie et tunc faceret de voluntate consilii generalis vel maioris partis eiusdem.

De eodem.

13. Item quod omnia que usque ad diem hodiernam debentur comuni brixie. ex quacunque causa sint remaneant in comuni brixie. ad hoc ut de ipsis possit satisfieri omnibus debentibus recipere ab ipso comuni brixie. Et hoc de hiis que debentur comuni brixie ex contractu vel qui contractum vel ratione amministrationis quam aliquis fecisset de bonis comunis brixie. vel inimicorum comunis brixie. vel fructuum preceptorum ex dictis bonis.

De eodem.

14. Item quod dictus dominus Rex habere et tenere debeat pro amicis nobiles viros. Marchionem estensem et Comitem veronensem et panceram adelpretum. et henricum de arcu. et ottonem de Lodrono et omnes amicos partis ecclesie. et suos de verona et de tridento. Et comunia Mediolani. Mantue. Ferarie. Cremonae. Parme. Bononie. Mutine. Regij. Placentie. Et partem ecclesie de pergamo que appellatur pars inferior. Et ceteros amicos predictorum comunis populi et partis regentis brixiam. que ipsi domini et comunia et amici fuerint amici predictae sancte matris ecclesie et predicti domini Regis. et predicti comunis brixie. Et quod comune brixie possit dictis dominis comunibus et amicis servire ad suam voluntatem quociens voluerint et eis videbitur expedire. ipsis existentibus amicis et fidelibus sancte matris ecclesie et dicti dom. Regis.

De eodem.

15. Item quod dominus Rex et eius nuncii dent operam bona fide quod carcerati de Brixie et districtu amici ipsius et dicte partis regentis brixiam qui sunt in carceribus inimicorum comunis Brix. vel si qui deinceps capiantur que deus avertat eximantur et relaxentur de ipsis carceribus sine aliqua redemptione pecuniaria per eos facienda. et quod milites et nuncii domini Regis qui erunt in partibus lombardie debeant eis dare sine aliqua prestatione pecuniaria convenientia contracambia de inimicis. si quis deinceps capient in Lombardia vel habuerint in sua fortia. Salvo quod si aliqui de gente domini regis essent capti ab inimicis eius quod deus avertat in brixia vel districtu possit dari competens excambium secundum quod dictum est de brixienis. Idem et eodem modo servetur per filium et gentem suam tempore sui dominii et per comune brixie servetur eidem et genti sue.

De eodem.

16. Item quod quicumque vicarius. qui erit in Brixia pro domino Rege deposito eius officio teneatur et debeat cum familia sua morari per xv dies in civitatis Brixie. ad faciendam rationem coram sequenti Vicario. Unicuique volenti de ipsis conqueri. Si durante eorum officio alicui realem vel personalem iniuriam intulissent. Et quod dicitur de vicario domini Regis et familia inteligi debeat in vicario et sua familia. dicti sui filii tempore sui dominii.

De eodem.

17. Item quod dominus Rex possit recipere ad mandata sua partem extrinsecam brixie seu aliquem vel aliquos ex eis. Si voluerint venire ad mandata eis emendantibus dampna data ab universitate. vel singulari persona partis extrinsece brixie. vel alicuius

occasione predictae partis eis de brixia vel alicui de parte sua qui associaverunt captos ductos apud albam . et alia dampna data ab eisdem brixiensibus extrinsecis . vel eorum occasio brixiensis intrinsecis . vel alicui de eorum parte postquam suposuerunt dominio et regimini domini regis . et recepti fuerunt per venerabilem patrem dom . H . dei gratia Archiepiscopum Sancte Severine . quod fuit die penultimo Januar . Millesimo cc . lxx . Indict . xiii . Et hec sunt prout arbitrio vel voluntate dicti domini Regis vel sui certi nuntii videbitur expedire . Exceptis illis qui interfecerunt homines brixenses vel districtus . Tali modo quod omnes illi qui videbuntur suspecti domino Regi . vel suo vicario morentur ad confinia secundum quod ipsi Regi vel eius vicario videbitur expedire . Idem in omnibus supradictis inteligatur de filio dicti domini regis . tempore sui domini servari debeat per eum et per suum vicarium .

De eodem.

18. Item quod Brixenses teneantur emendare Mediolanenses qui erant in Brixia pro custodia Brixie omnia que vere probabuntur per testes sibi fuisse ablata a Brixiensibus dum tamen comune Mediolanense si amicum domini regis et partis intrinsece Brixie et hoc sint arbitrio domini regis vel sui vicarii .

De eodem.

19. Item quod quolibet anno in principio regiminis quando dominus Rex mutabit regimen . iurabit Consilium Brixie et totius districtus fidelitatem domino Regi et vicario suo quam diu vixerit .

De eodem.

20. Item quod dictum comune Brixie et districtus et consilium eorundem teneatur iurare fidelitatem eodem modo . filio domini Regis predicto immediate post vitam dicti domini regis .

De eodem.

21. Item fuit actum inter partes predictas . quod omnia ea et singula que dicta sunt in capitulis premissis fieri et servari debere . per dominum Regem . et eodem modo domino Regi per comune et singulares homines tam civitatis quam districtus eius . Intelligantur debere fieri et servari per filium suum . et eidem filio suo predicto per comune brixie et singulis hominibus eiusdem civitatis et districtus Brixie . tempore sui domini sibi concessi .

Predicta fiant . Salvo honore domini Episcopi ecclesie brixiensis . suprascripta autem capitula lecta fuerunt et recitata et in omnibus confirmata per Dominum Bertramum de poyeto et petrum Imberti iudicem ambaxatores et familiares dom . regis et eius nomine ex una parte . In presentia et voluntate

domini H . Archiepiscopi Sancte Severine Ambaxatoris nunc specialis dicti dom . Regis . Et per dominos Jostacum Bruxadam . Bonincontrum de calvixano . Omenbonum Lambardi Iudices . Et corradum de pallazio syndicos et nomine comunis brixie . ex altera . Die jovis xxii . madii . Millesimo . CC . lxx . Indictione xiii .

In publica contione campane et preconibus more solito congregata . de quorum confirmatione Antonius de Calepio notarius debet facere cartam .

CCXXXIII.

—
1286.
—

Cavete Rudiani ⁽¹⁾.

Inedito.

In Christi nomine . Hec est inquisitio facta per prudentem virum dominum jacobum tadonum ⁽²⁾ de civitate mediolani Iudicem ad inquirenda et recuperanda bona et jura comunis brixie . Sub . anno corrente . Millesimo CC . lxxxvi . Indictione xiiii . De cavethis et juribus cavetharum et de honoribus dictarum cavetharum de rudiano . et de concessione et investitura castri burgi teretorij de rudiano . Facta per comune brixie in dictis cavethis . de tota curia et castra et teretorio et burgo rudianj . que concessio facta fuit xxxvi . cavethis quibus data fuerunt triginta et sex plodia terre et duo sedumina in burgo seu villa . et unum sedimen in castro rudiani pro qualibet dictarum cavetharum ut ex inquisitione et summa inferius descriptis continetur .

Lafrancus ramosij de rudiano qui juravit mandata dicti iudicis et de veritate dicenda . Interrogatus si scit aliquem qui teneat de cavethis de rudiano . Respondit quod tenent dom . Guielmus et bertolinus filij et heredes qdm dom . Vgonis de martinengo sedumen quod est in castro de Rudiano . cui coheret A sero murum castri . A mane via . Interrogatus si scit vel audivit quod predicti teneant alias terras vel aliud . quod sit de cavethis . Respondit quod sic audivit quod tenent terras sed nescit quas et nec audivit dici nec eas scit coherentias . nec scit qua occasione . nec quo titullo teneant . sed dicunt ipsi quod sunt cavethe . Interrogatus si scit quod aliqui alij teneant de dictis cavethis . Respondit quod dominus baldi de martinengo et fratres habent duo sedumina in castro de dictis cavethis uni quorum . coherent . A sero murum castri . A meridie via . Alteri coherent . A monte fossatum castri . A mane via . Et nescit si

(1) Per le Cavete vedi la nota a col. 577.

(2) Tadone, antica famiglia di Milano. Il Giulini registra un Tadone notaio nel 1053, il quale donò case e beni al Monastero di S. Ambrogio e nella carta di donazione si sottoscrive Notaio del Sacro Palazzo (*Stor. di Milano*, vol. III, pag. 486).

Jacopo Tadone fu uno dei quattordici giureconsulti milanesi, eletti, nel 1286, a stabilire con giuste misure il diritto che Milano aveva sopra le acque che scorrevano per la città (*Ivi*, t. VII, pag. 486).

habeant aliquod aliud de cavethis . sed multas terras habent in dicta terra . Et bene audivit quod bene tenent multas terras de dictis cavethis sed nescit quas nec quot nec qua occasione . Interrogatus si scit vel audivit quod aliquis alius teneat de dictis cavethis . Respondit habere bonincontri de cocalio . videlicet inverardus et bonardus de cocalio qui sunt banniti . Et heredes Guizardi de cocalio et heredes iohannis monaci de cocalio . et tebalus filius qdm dom . coli de cocalio . Item dicit quod heredes dom . bertolomei de ser girardis de claris sunt cavethe . videlicet Girardinus et obertinus de claris et participes qui stant in terra de claris . Item dicit quod dicitur quod conradinus filius dom . vulpi de herbusco est cavetha . Item dominus spalinus et fratres eius de martinengo sunt cavethe . Item heredes dom . zilioli . dom . lamberti de comezano et dom . brixianus filius dom . oprandi de comezano sunt cavethe . Item dicit quod heredes bonincontri de cocalio tenent unum sedimen in castro . cui coheret . A monte terralium castri . A sero et A mane via . Item dicit quod audivit dici quod habebant terras de cavethis sed nescit quod nec quantum nec coherent ipsarum de sedimine . et terris heredes dom . bertolamei de ser girardis nescit . Item dicit quod nescit sedimen nec terras conradini de herbusco . Item dicit quod dom . spalinus de martinengo et fratres habent unum sedimen cui coheret . A sero murus castri . A meridie et a mane terralium . Item dicit quod habent multas terras set nescit si sit de cavethis nec ne . Item dicit quod suprascripti de comezano habent sedimina et terras sed eas nescit . Item dicit quod dom . mupuslerius de paterno decessit et reliquit filiis qui mortui sunt nec scit ipsum habere filium vel filiam sed filios filiorum . Item lectis sibi per seriem per ipsum iudicem . omnibus terris quas tenebat qdm dictus dom . mupuslerius sedimen jacent in registro . Respondit se nescire ubi sint . excepto sedimine jacente in castro quod non tenetur ab aliquo . coheret A sero murum castri a mane via . Item dicit quod lafrancus Andrie de rudiano decessit relicto uno suo habiatico nomine guelminus filius qdm . castellini de claronibus de rudiano . Item perlectis omnibus petiis terrarum sedimen quod jacet in registro . quas tenebat dom . lafrancus . Respondit se nescire . excepta una petia terre jacente in gazolo . A mane seriola dom . episcopi . A monte heredes dom . girardi de pontolio . Item dicit quod lantelmus burgie de rudiano decessit relictis habiaticis . videlicet Antelmino filio Venturini burge et jacobino filio riboldi burge et petro et fratribus filiis qdm Alberti Burge . Item perlectis omnibus terris quas tenebat dom . Lanteminus sedimen que sunt in registro . Respondit se nescire . Item dicit quod audivit dici quod ecclesia de rudiano debet habere unam cavetham . et perlectis omnibus terris quas tenebat ecclesia sancte marie de rudiano dixit se nescire . excepta una pecia terre jacente ad viam sancti martini . A monte strata sancti firmi . A mane strata de sancto martino . Item dicit quod dominus ugo linus filius quondam dom . monaci

de martinengo mortuus est relictis duobus suis filiis . videlicet dom . Bertolino et Guielmino qui morantur in terra de rudiano . et perlectis omnibus terris que in registro continentur quas tenebat qdam dom . ugo linus . Respondit se nescire excepta una petia terre jacente in bragida . coheret A mane via . A monte monasterium sancti Andree . partem cuius tenent andrioli zanelli heredes . Et Albertinus viani de buciis de rudiano . et nescit quod plodia sit dicta petia terre . excepto molino quod devastatum est . quod vidit tenere filios dom . ugo lini . et nullus tenet eum et excepta una petia terre vitatha jacente ad burgettum . coheret A monte fossatum burgi . A sero via . Item dicit quod dom . bartolameus de puteo de herbusco mortuus est nec scit ei aliquos heredes vel filios et si aliqui sunt non morantur aliqui in terra de rudiano . Item dicit quod non vidit nec cognovit dom . Albertum de cocalio nec vidit nec cognoscit aliquos heredes ipsius . et perlectis sibi omnibus coherentie terrarum quas tenebat qdm dictus dom . bertolameus dixit se nescire . Item dictus iudex precepit dicto lafranco romosij quod pena et bamno xxv . librar . debeat dicere ipsi iudici veritatem de omnibus que dicit ei aut petet ab eo .

Item interrogatus si vidit dom . vulpem de herbusco . Respondit sic et est mortuus et reliquit unum filium nomine conradinus qui moratur in terra de herbusco et ibi in dicta terra de herbusco colit festa . et pro maiori parte anni ibi stat in dicto loco herbuschi et dicit se audisse dom . conradum fratrem dicti vulpi qui decessit et reliquit heredem dictum fratrem suum . et vidit dom . moltonum nepotem suum qui decessit relicto dom . vulpe sibi herede .

Item dicit se scire ubi sunt duo plodia terre jacents ad gazolum . coherent A mane via . A meridie heredes Ambrosini de mozanega . A monte heredes mazardini de Rudiano que duo plodia ipse testis tenet et dicit se emisse a dom . vulpe dicta duo plodia .

Item dicit se scire unam aliam petiam terre que jacet ad crevacorum sed quot plodia nescit nec coheret quam tenet dom . conradinus .

Item interrogatus si scit duo plodia terre que jacent de subtus froscheram quam tenebatur per predictum vulpum . Respondit quod credit quod duo eius vicini teneant eam . vide heredes condam gaytoni et nepotes eius . ad R^l . fictum heredes condam dicti vulpi et dicit se nescire coherent dicte terre . Interrogatus si scit ubi sit unam petiam terre que est unum plodium . que jacet ad viam de claris . Respondit sic sed nescit quod plodia sit dicta terra et eam tenet Venturinus qdm acordati de rudiano ad fictum . Respondit heredes qdm dom . vulpi et dicit se nescire coherent dicte terre .

Item dicit quod scit unam petiam terre quod est duo plodia jacentes ad runcayam coherent . a sero via ut credit de qua redditur fictum dicto herede dom . vulpi . et nescit quas teneat eam . Et dicit quod scit unam petiam terre que est vii . pertices jacentem in froschetham et eam tenet beldonus ad fictum . Respondit heredes quondam dicti dom . vulpi . cui coheret

A monte lafrancus romosij testes et dictus beldonus .
A sero antoniolus romosij .

Item dicit quod aqua oley destruxit duo plodia prati quod erat ad lamas Falie . Item dicit scire duo plodia prati . In pratis sancti martini quod pratum dictus testis tenet quod emit a dom. vulpo . cui coheret A mane Gazolus de albregonibus . A sero heredes buccii . Item dicit quod aqua olij destruxit duo plodia buschi in busco brunono . Item dixit se scire unum sedimen in burgo quod ipse testes emit a predictis . cui coherent . A monte et a sero via . et perlectis omnibus petiis terrarum que registro continentur et aliis sediminibus dixit se nescire aliud .

Item interrogatus si cognovit dom. Guielmum filium qdm dom. ottonis de paratico aut aliquos heredes vel filium ipsius . Respondit quod non . nec scit que sunt vel fuerint .

Item perlectis sibi omnibus terris que sunt in registro quas tenebat qdm dictus dom. Guielmus dixit se nescire . excepto uno sedimine jacente in castro . A mane via . A sero murus castri quod tenent bertram-mus de trezio et petrus de trezio de rudiano .

Interrogatus si cognovit aut nominari audivit domin. Johannem qdm dom. oberti de brembio aut aliquos heredes ipsius . Respondit non . Item lectis sibi terris per ordinem que sunt in registro quas tenebat qdm dictus . dom . johannes . Respondit se nullam scire .

Interrogatus si scit vel cognovit dom. Amatum de daniotis clericum de herbusco . Respondit quod numquam vidit eum . sed audivit eum nominari et nullos filios reliquit . sed credit quod samuel de herbusco vel heredes bertolamei de ser girardis de claris sint heredes ipsius . Item perlectis sibi omnibus terris que sunt in registro quas tenebat qdm dom. Amatus . Respondit se nescire .

Interrogatus si cognovit dom. antonium filium qdm dom. oprandi montenarij de rudiano . Respondit sic . et dimisit unum filium qui dimisit tres filios . nomina quorum sunt hec . videlicet montenerius . Venturinus et antoniolus filij forti qdm dicti dom. Antonij de Rudiano . Item dicit quod scit unam petiam terre jacentem ad gazolum set nescit coherentie . Item dicit quod scit eis . 1 . aliam petiam terre jacentem in dicta contrata set nescit coherentie .

Item dicit quod scit unam petiam terre jacentem in ageriolo ⁽¹⁾ sed nescit coherentie . Item dicit quod nescit alias terras quas tenebat qdm dictus dom. antonius et que sunt in registro . perlectis sibi per ordinem . Item dicit quod predicti bene stant in terra de rudiano .

Interrogatus si cognovit dom. Ribaldum qui dicitur comes de logrado . aut nominati audivit . Respondit quod non cognovit . Respondit bene ⁽²⁾ audivit nominari sed nescit si dimisit heredes aliquos .

Interrogatus si cognovit dom. oprandum filium qdm dom. caponini de comezano . Respondit sic et dimisit brixianum eius filium sibi heredem qui stat cum familia nunc in terra comezani . Item lectis sibi quod-

dam sedimen quod tenebat qdm dictus dom. oprandus . Respondit se nescire .

Interrogatus si cognovit . aut nominari audivit brixianum filium qdm dom. saginvere de pompiano aut heredes ipsius . Respondit se nescire . Item dicit quod scit unum sedimen quod fuit dicti brixiani cui coheret . A mane et a monte murus castri sed nullus tenet dictum sedimen .

Interrogatus si cognovit Amatheum filium qdm dom. alberti de paterno . Respondit quod bene vidit eum sed nullos filios aut heredes dimisit quod sciat . Item lectis sibi per ordinem omnibus terris quas tenebat qdm dictus . Amatheus et que sunt in registro . Respondit se nullum scire .

Interrogatus si cognovit dom. Vgolinum et petrum filios qdm dom. guidonis qdm dom. Ribaldi de pompiano . Respondit quod cognovit dictum dom. petrum . set nescit si reliquit heredes ipse vel dictus dom. Vgolinus . Item lectis sibi omnibus terris per ordinem quas predicti tenebant et que sunt in registro . Respondit quod nullum scit .

Interrogatus si cognovit aut audivit nominari dom. mayfredum qdm dom. Redulfi dom. inverardi de pompiano . Respondit non nec scit si heredes aliquos habet . Et perlectis sibi per ordinem terris quas tenebat qdm predictus dom. mayfredus . Respondit se nullum scire .

Interrogatus si cognovit Albertum sarasini notarium vel heredes eius . Respondit quod numquam vidit dom. Albertum . sed dimisit Bartolameum sarasini suum filium qui stat in terra de rudiano . Item scit unam petiam terre jacentem in gazolo sed nescit coherentie . Item scit unam petiam terre ad sanctum firmum set nescit coherentie . Item dicit quod scit unam petiam terre ad stratellam sed nescit coherentie . Item lectis sibi omnibus terris quas tenebat predictus et que sunt in registro . Respondit se nescire nisi suprascriptas .

Interrogatus si cognovit aut nominari audivit dom. martinum de lature . Respondit non nec dimisit heredes ipso teste sciente . Item lectis sibi terris quas tenebat ipse et iohanninus eius filius que sunt in registro . Respondit se nescire .

Interrogatus si cognovit dom. petrum de turbiado . Respondit non . sed dimisit unum filium nomine dom. Redulfus de turbiado qui dimisit quendam filium nomine petrus qui stat in terra de turbiado . et non habitat in terra de rudiano . et dicit quod scit ubi sunt duo plodia terre jacentis super stratam brixianam . A mane via sancti martini . A monte strata et tenent eam heredes dom. oprandi de porta de rudiano . Et perlectis omnibus aliis pecis terre de quibus fit mencio in registro . respondit se nescire .

Interrogatus si cognovit dom. Facinum de turbiado . Respondit sic . et est mortuus et non reliquit aliquos filios masculos qui nunc sint vivi . exceptis duobus filiis qui stant ad turbiadum . qui dom. facinus et filij fuerunt banniti de malexardia . Et perlectis omnibus peciis terrarum et sedimen que fuit in registro . Respondit se nescire .

(1) Nel Cod. n. 1 *Agriollo*.

(2) Nel Cod. n. 1 *sed bene*.

Interrogatus si cognovit dom. petrum et gezolinum habiaticos qdm dom. johannis de trezano. aut heredes ipsorum. Respondit non. et perlectis omnibus terris et sedimen que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus si cognovit dom. savarisium de puteo. Respondit sic et dimisit duos filios. videlicet. dom. nicolam et iohannem filios eius. qui stant in terra de herbusco cum familia. et perlectis omnibus terris que sunt in registro. Respondit se nescire. Item unam peciam terre jacentis in carpeneda. A mane consueverat esse heredes qdm guidonis de pumpiano sed nunc est johannis boselli. A sero rezo. quam petiam terre ipse testes emit ab ipsis nichola et johanne.

Interrogatus si cognovit dom. bonincontrum de cocalio. Respondit quod sic et dimisit inverardum de cocalio bannitum perpetuale comunis brixie. et zumparum eius habiaticum est stat in cocalio. et dom. tebaldum eius habiaticum qui stat in cocalio et perlectis omnibus terris que sunt in registro. Respondit se nescire. excepto 1. peciam terre jacentis in burgo rudiani coheret A mane via. A sero teraliun burgi de rudiano quam tenent mazia gambe et iohanninus eius nepos.

Interrogatus si cognovit dom. pontoyolum filium qdm dom. girardi de pontolio. Respondit non nec scit si habet heredes aut non nec scit aliquas terras quas tenebat perlectis sibi illis qui sunt in registro.

Interrogatus si cognovit albertinum filium qdm dom. bonfati de pontolio aut heredes ipsius. Respondit nec scit terras aliquas ipsius que sunt in registro.

Interrogatus si cognovit domin. spallam de martinengo. Respondit sic et dimisit duos habiaticos videlicet dom. spalinum et dom. coradinum fratres de martinengo et stant cum familia in terra rudiani. Item dicit quod scit unam petiam terre sedimen jacentem in burgo Rudiani. A mane via. a meridie fossatum castri. et perlectis terris que stant in Registro. Respondit se nescire nisi predictas.

Interrogatus si cognovit aut nominari audivit dom. Ugezonum filium dom. Arici de Martinengo. Respondit quod audivit nominari et credit quod fuerunt filii eius dom. petrus et zilianus de martinengo qui stant in terra de urceis veteribus.

Interrogatus si cognovit heredes qdm dom. Lotherengi de Martinengo. Respondit sic qui sunt dom. baldus et oprandu de martinengo et stant heredes continue cum familia in terra de Rudiano et dictus dom. baldus. Item dicit se scire. Unam peciam terre partim vidatam et partim aratoriam jacentem in curte de collis coheret A mane heredes uberti ardemanni. A meridie salvetus de latis. A sero albertus rasmus. Item scit unam petiam terre partim aratoriam et partim prativam et nunc vidatam totam jacentem ad lavandorum coheret A mane via et heredes iohannis lodi. A meridie heredes iohannis vitalis. A sero aqua. Item lectis aliis terris que sunt in registro dicit se nescire sed bene habent eas.

Interrogatus si scit vel audivit dici quibus condi-

tionibus sunt illi qui tenebant cavethas a comuni brixie. eis tenebant Respondit quod bene audivit dici quod ipsi tenebant facere certas conditiones comuni brixie. quas ipse nescit sed dicit quod sit in registro.

Interrogatus si jacobinus megnanus habet de cavethis. Respondit sic et dicit quod stant in civitate Brixie et quod nunquam stetit. Interrogatus si iohanninus filius qdm dom. petri roselli et fratres stant in terra de rudiano. Respondit non cognoscit eum. et si stetisset vel staret in terra de rudiano bene cognosceret eum.

Interrogatus si dom. Ugo de pantanis stat in terra de rudiano. Respondit non eum unquam vidit ipso stare in loco rudiani cum familia.

Interrogatus si dom. zilianus ⁽¹⁾ de martinengo et heredes dom. ugezonis de martinengo stant vel steterunt unquam in terra de Rudiano. Respondit non.

Interrogatus si pasinus saginguere de pumpiano stat in Rudiano Respondit non et bene sunt v. anni quod non stetit in terra de rudiano.

Interrogatus si Amatus dom. bartolomei de claris et albertinus et girardinus eius nepotes stant in dicto loco. Respondit Amatus mortuus est et dicti nepotes et filii stant in loco de claris. nec steterunt in terra de rudiano a. v. annis citra. Interrogatus si pontoyolus de pontolio stat in terra de rudiano. Respondit non nec stetit jam sunt vi. anni. et stat in terra de pontolio et aliquando brixie. Item dicit quod iohannes farbitus de trezano non stat in dicto burgo nec unquam stetit in dicta terra de rudiano. sed quia omni die vadit ad dictum burgum. Et credit quod helebonus eius nepos stat brixie. nec stat rudiani. Item quod bonnomus presbiter de rudiano bene stat et albertus filius lovatini cum fratribus stant et semper steterunt. Item dicit quod nicolaus filius qdm dom. savarisij nec iohannes frater eius non stant nec steterunt jam sunt vi. anni in terra de rudiano. Item dicit quod dominus guizardus de cocalio est mortuus et reliquit unum suum filium nomine . . . . . qui stat et tebaldus et inverardus eius participes non steterunt in terra de rudiano jam sunt xiii. anni. Item dicit quod ziliolus de comezano mortuus est qui iverat ad standum comezano forte annus est. et reliquit filium et filiam qui stant comezani et dicit quod brixianus de comezano stat comezani bene possunt esse circa duos annos. Item dicit quod Amathinus filius de samuelis stat in terra de herbusco et stetit continue cum familia sua jam sunt x. anni et quod conradinus qdm dom. vulpi de herbuscho stant herbuschi. et stetit ibi jam sunt x. anni. Aliquando venit rudianum et stat per viii. dies in dicta terra. Item dicit quod heredes facini de turbiado videlicet filie non stant nec steterunt jam x. anni in terra de rudiano. sed stant turbiadi. Item dicit quod dom. Leo de buchis est in confinibus et dixit quod non stabat Rudiani cum familia ante quam fuisset positus in confinibus. guielmus

(1) Nel Cod. n. 1 *Zurpanus*.

eius frater stat in terra de rudiano nec unquam stetit cum stet sed stat comezani. Item dicit quod habiatichi . . . . (1) de rudiano stant rudiani. Item dicit quod mafeus de butis de rudiano sindaco communis bene stat in rudiano. Item dicit quod dom. Azo de rubeis et cabriel filius dom. johannes de brembio et guido filius ugolini guidonis de pompiano et Aripandinus filius qdm peterni (2). de pompiano non staut nec steterunt rudiani jam sunt x. anni et plures. Item dicit interrogatus si scit ut credit vel audivit. quod illi que habuerunt cavethas et tenuerunt cavethas habuerunt eas sub certis pactis. vide quod tenerentur stare Rudiani et continue cum familiis eorum et tenere equos ad defensionem dicti castri burgi de Rudiano. Respondit quod bene audivit. quod illi qui habent vel habere debent cavethas debent stare rudiani. et ibi tenere equos per defensionem castri et burgi de Rudiano. Interrogatus si scit vel audivit vel credit quod alia condicio facere debent illi de cavethis. Respondit non sed bene audivit quod comune brixie tenetur et debet facere pontem super oleum in terra rudiano et tenere ibi mercatum.

Bertolus cardinalis qui iuravit mandata dicti iudicis. Respondit dixit quod habet inquisitionem de cavetis. cui precepit dictus iudex. quod pena et banno. x. libr. aportet ei.

Albertus rasmus de Rudiano qui iuravit mandata dom. jacobus de veritate dicenda. et precepit pena et banno xxv. librar. quod dicat veritate de omni eo quod petet ab eo. Interrogatus si scit vel audivit quod aliquis teneat de terris et sediminibus cavetharum de rudiano. Respondit quod sic scit. Vide iohaninus boselli et fratres de Rudiano tenent unum sedimen in burgo cui coheret a mane. a monte. et a sero via. et credit quod fuit facini de turbiado. et emerunt dicti fratres dictum sedimen ab eo. Item dicit quod guizardus de lanceis et martinus negrinus tenent illud sedimen in burgo. cui coheret a mane. et a sero via. a monte Johanninus boselli et fratres de rudiano et credit quod fuit iohannis rannella. que erat cavetha et stabat in terra de herbusco. et illi qui habebant dictam cavetham vendiderunt dictum sedimen. quod per plures manus ambulavit. Item dicit quod petrus pezola et nepos et bertramus sibelli tenet unum sedimen. coheret undique via. et fuit de cavethis. sed nescit de quibus. Item dicit quod dom. baldu de martinengo tenet unum sedimen cui coheret a sero via. a monte dom. spalinius. A mane martinus segurius et est de cavethis. Item dicit quod spalinius tenet unum sedimen cui coheret a sero via. a monte baldu de martinengo. Item dicit quod dictus dom. spalinius tenet aliud sedimen. coheret a sero terralium. A meridie terralium castri. Item dicit quod dom. baldu tenet unum sedimen. coheret A monte dom. spalinius A mane via. Item dicit quod iohaninus boselli tenet unum sedi-

men. cui coheret. A monte dom. bertolinus de martinengo. A mane via. A sero terralium. et vendiderunt ei illud. dicti dom. Bertolameus et guilielmus de martinengo. Item dicit quod gavaria et maza de rudiano tenent unum sedimen cui coheret a sero terralium a mane viam. et tenent eum ad fictum ab heredibus dom. bonincontri de cocalio quod est cavetha. Item dicit quod lafrancus ramosij tenet unum sedimen quod tenet a dom. vulpo de herbuscho cui coheret a monte et a sero via. Item dicit quod scit unum sedimen quod tenet guizardus de raziis ad fictum reddendum. dom. guielmo et bertolino de martinengo jacent. ad portam de sero. coheret a mane via. a sero terralium a monte via. Item dicit quod plura alia sunt sedimina quod quibus non recordatur. Item dicit quod illa sedimina que sunt in castro nescit determinare coherentias nec cuius sint aut fuerint.

Item dicit quod vidit mumpuslerium de paterno qui decessit sine heredibus vel filiis aliquibus ex se descendantibus. et dicit se scire ubi est. una pecia terre que iacet ad portam. A mane parte burgi de rudiano. coheret a sero via. A monte ingressus sive via. A meridie heredes alberti rivetti. et dicit que est duo plodia. cuius petia terre tenet unam partem heredes arlotini de rudiano. Aliam favazollus eius consanguineus et germanus. Aliam tenent vel duas heredes falconerij de rudiano. Aliam tenent heredes martini subtilis. aliam heredes zanni bonetti. et predicti omnes habent dictam terram ad fictum. et heredes qdm brixiani de zizago. et potest esse quod emerunt ab heredibus dom. brixiani. Item dicit se scire unam petiam terre jacentem ad stratam sancti martini cui nescit coherentie. nec scit per quem teneatur. quam credit esse duo plodia. Item dicit quod scit unam petiam terre prativam jacentem ad carpenetham. que esse dicitur IIII. plod. coheret a monte heredes dom. Alberti de paterno. A mane via. A sero olivum. et eam tenent benvegnutus et fratres filij qdm Lovatini de Rudiano. quam emerunt a zanno bulle de Rudiano. et eam emerunt sub extimum tamquam de bonis. dicti dom. mumpuslerij de . . . . Item dicit se scire quandam petiam terre que jacet ad cisternam et est unum plodium coheret a sero filij pome. a mane belonus et nescit quam tenet eam. Item I. peciam terre que iacet ad viam viali. coheret a sero via. A monte iohannes boselli de rudiano et eam tenet ipse iohannes baseli. et eam emit ab heredibus bertrammi bulle et credit quod scit duo plodia. Item I. peciam terre jacentem ad carpenetham. A meridie filij pome. A sero via quam tenent heredes oraboni et heredes andrioli belece de rudiano et debet esse duo plodia. et tenent ad fictum ab heredibus brixiani de zizago (1). Item dixit se scire unum sedimen quod jacet in castro. coheret a mane via. a sero murum castri. quod non tenetur per aliquam. Item scit unum sedimen in burgo prope fossatum. coherent a mane heredes por-

(1) Nel Cod. n. 1 *habiatichi brageri*.

(2) Nel Cod. n. 1 *petersini*.

(1) Nel Cod. n. 1 *Cizago*.

che Lucij. A meridie via. A sero dom. spalinus. et eam tenet quedam mulier vidua cuius nomen ignorat. et perlectis omnibus aliis petiis terre. que in registro continentur dixit se nescire. Item dixit se scire duo plodia terre que fuerunt dom. mupuslerij et fuerunt de cavethis jacentibus ad portam superius. coherent a mane via a sero dom. baldu de martinengo. A monte venturinus de calxo. et eam tenet salvetus de latis qui eam emit ab ipso domino mupuslerio. Item dixit quod cognovit castelinum filium quondam lafranci andrie de Rudiano. qui decessit relicto uno filio qui vocatus guelminus et stat rudiani. Item perlectis sibi omnibus terris que sunt in registro. dicit quod bene scit tamen nescit coherent.

Interrogatus si cognovit vel heredes reliquit. Ribaldus filius qdm Lantelmi de burgesis. Respondit sic et dimisit unum filium nomine jacobinus que stat Rudiani. et perlectis terris quas tenebat que sunt in registro. Respondit se nescire coherent.

* Item dicit quod ecclesia seu presbiter. de Rudiano tenet infrascriptas pecias terre videlicet. 1. peciam terre jacentem ad closettum. A mane venturinus andrie. A meridie heredes lotherengini et est duo plodia. Item perlectis aliis terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Item dicit quod cognovit Rambertinum filium dom. ugonis de martinengo qui decessit nullis relictis heredibus nisi unam bastardam. Item dixit se scire unam peciam terre in braida. A mane via. A meridie illi de sancto andrea. sed nescit coherentie et nescit a quo teneat. Item dicit quod scit unam petiam terre partim vidate et partim prative. A mane via A sero flumen. quam tenet petrus boni et bertramus de troziis qui tenent eam ad fictum A dominis guielmo et bertolino fratribus de martinengo et fratribus dicti Rambertini.

Item dicit se scire unam petiam terre que est duo plodia jacentem ad fruscheram. A monte Lothrenginus et nullus tenet eam. Item scit unam aliam petiam terre ad fruscheram. A meridie viam et tenent eam ipsi fratres. Item scit unum molinum ad portam et est vastatum et est dom. episcopi qui emit eum a predictis de martinengo. Item scit unam petiam terre ad sanctam mariam. A mane via. A sero olivum. et eam tenent Guelmus et bertolinus de martinengo. Item dicit quod scit unam petiam terre jacentem ad burgettum. a mane fossatum. A sero via et est viii. plod. et eam tenent predicti dom. de martinengo.

Interrogatus si cognovit bartolameum de puteo qui moratur in herbusco. Respondit sic. sed mortuus est et nescit sibi heredes. Item perlectis sibi omnibus terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus si cognovit dom. bulpum de herbusco. Respondit sic et dimisit unum filium nomine gradinus. et scit unam petiam terre jacentem ad

gazolum. A mane via. a meridie Albertus de cocallio. a monte gonselmus et est duo plodia. et eam tenet lafrancus ramosii quod emit. Item scit unum plodium prati ad lamas folie. coherent a sero heredes marchesij. a mane heredes vizij in parte et eam tenent heredes marchesij de rudiano. et nescit quo jure.

Item scit duo plodia prati in pratis sancti martini. coherent. a monte venturinus borgesij. A mane gazolus. et eam tenent Lafrancus Ramosij et fratres et emerunt. Item scit unum sedimen in burgo coherent a sero a monte via. quod tenet Lafrancus ramosii qui emit et perlectis omnibus aliis que sunt in registro. dixit se nescire alias.

Interrogatus si cognovit dom. iohannem ruzonum de paratico. Respondit sic set mortuus est et nescit ei heredes aliquos. nunc aliquas eius heredes stant rudiani nunc stare posset quin sciret. Item dicit quod scit duo plodia terre jacentis ad argarum. A mane via. a monte dom. Ugo de martinengo. quam tenent heredes giselberti de rudiano quam sibi dederunt delaydus de trezio et frater. Item lectis sibi omnibus terris que sunt in registro dicit se nescire. et dicit quod totum pothorum dicti johannis Ronzoni emerunt predicti delaydus de trezio et frater.

Interrogatus si cognovit iohannem novellum filium qdm dom. oberti de brembio. Respondit sic sed mortuus est et nullos heredes dimisit. et lectis sibi terris per ordinem que sunt in registro. Respondit se nescire tamen dicit quod vendite sunt omnes sed nescit quibus.

Interrogatus si cognovit samuelem de herbuscho. Respondit sic et dimisit sibi heredes. videlicet pasanveruum de herbusco qui stat in burgo sancti iohannis et quemdam suum patrum cuius nomen ignorat qui stat in herbusco. nec steterunt Rudiani jam sunt xx. anni et plures. Item dicit quod scit unam peciam terre jacentem ad cisternam. a mane iohannes bulle. A meridie dom. natalibus a monte et a sero via. et est duo plodia quam tenet albertus Lovatini et filius zanni de uti de rudiano qui tenent eam ad fictum. Item perlectis omnibus aliis terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus si cognovit dom. Antonium filium qdm dom. oprandi de Rudiano. Respondit sic. et decessit et dimisit tres habiaticos videlicet montenerius et fratres de Rudiano qui stant Rudiani. Item scit unam petiam terre jacentem in gazolo. a sero dominus savarisius de puteo. A monte dom. mupuslerius et tenent dicti habiatici. Item perlectis sibi aliis terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus si comes de Logrado et donna Libera relinquit heredes. Respondit non. nunc scit ei aliquid nunc steterunt Rudiani jam sunt xxx. anni et plus.

Interrogatus si cognovit dom. oprandum filium dom. caponini de comezano. Respondit sic et dimisit unum filium qui stat comezani qui vocatur brizianus qui non stetit Rudiano a v. annis citra. Item lectis sibi terris per ordinem que in registro sunt dixit se nescire.

(1) L'Investigazione fra gli * esiste soltanto nel Cod. n. 1, ed anche in questo Codice fu aggiunta dal medesimo amanuense nel margine inferiore.

Interrogatus si cognovit brixianum filium dom. sanginguerre de pompiano. Respondit sic et dimisit unum filium qui stat pompiani. nunc stetit Rudiani jam sunt xx anni. et vendidit totum id quod habebat in Rudiano de cavethis de Rudiano. set nescit quibus vendidisset nisi quia filius danesij ottonelli de Rudiano tenet sedimen predictorum jacentes in castro de Rudiano. coheret a mane et a monte murus castris. sive terralium et nescit quo jure.

Interrogatus si cognovit dom. Amatheum filium qdam. dom. alberti de paterno. Respondit sic sed mortuus est nullis relictis heredibus. Item dicit quod scit. unam petiam terre jacentem ad carpenetham. A mane via. A meridie bonfatus oraboni et eam tenent heredes Andrioli Belleze de Rudiano. qui tenent eam ad fictum a filio Brixiani de zizago. Item scit unam petiam terre jacentem ad viam de aguzano. A monte et a meridie fossatum. quam tenent heredes porche rizij de Rudiano. et nescit quo jure. et perlectis aliis dicit se nescire.

Interrogatus si cognovit johannem bullam de Rudiano. Respondit sic. et decessit sine aliquibus heredibus. Item dicit quod scit unum sedimen in burgo de turbiado coheret a mane terralium. a sero. et a meridie via. quod tenent heredes berte de Rudiano. qui emit illud. Item dicit quod scit unam peciam terre que jacet ad stratam brixianam. A monte strata. A sero via. a mane heredes bertelle et eam tenet Lafrancus ramosij qui emit. Item perlectis sibi per ordinem terris que sunt in Registro. Respondit se nescire alias nisi infrascriptas quas dixit superius et nominavit.

Interrogatus si cognovit bartolameum filium saracini notarium. Respondit sic quia bene vivit et stat Rudiani. et perlectis per ordinem terris suis que sunt in registro. Respondit se nescire et dicit quod bene nominabit eas.

Item dicit quod bene cognovit heredes dom. petri de turbiado qui decesserunt nullis relictis heredibus et perlectis sibi terris per ordinem que sunt in registro. Respondit se nescire tamen dicit quod quelibet cavetha est xxxvi. plodia. et semper publice audivit. et dicit quod deberent esse xxxvi. cavethe. et quelibet cavetha habet unum sedimen in burgo et unum in castro et debebat quilibet stare in Rudiano. et tenere singillum bonum equum ab armis et hec omnia dixit quod pater eius dicebat ei. quod fuit ad comparciendum dictas cavethas.

Interrogatus si cognovit dom. facinum de turbiado. Respondit sic et decessit relictis multis filiis qui omnes mortui sunt et nullus stat Rudiani nunc stetit jam sunt xvi. anni. Item dicit quod heres porche rizij tenet et emit unam petiam terre jacentem ad runcas sancte marie. coheret a sero via. a meridie heredes boye. qui fuit domini facini. Item dicit quod nizola et nepos et bertramus sibelli tenent unum sedimen in burgo de rudiano. A monte et a mane via. Item perlectis aliis terris dicit se nescire nisi suprascriptas cavethas.

Interrogatus si cognovit dom. petrum filium qdm dom. jacobi de trezano. Respondit sic et dimisit plu-

res filios qui stant in trezano nec steterunt in rudiano jam sunt xiiii. anni et plures. Et perlectis sibi terris dicit se nescire et dicit se vendidisse qui omnes terras quas habebant et vendidit heredibus boselli de rudiano. iiii. plodia terre jacentis ad largarum. a mane dom. Ugo. A sero johannes otte et alias nescit.

Interrogatus si cognovit dom. savarisium de puteo. Respondit sic et dimisit iiii. filios. videlicet johannem. danesium et fratres qui stant in herbusco nunc steterunt unquam in rudiano. Item lectis sibi terris per ordinem dicit se nescire. et dicit quod bene habent omnes terras cavethe et bene designabit.

Interrogatus si cognoscit dom. bonincontrum de cocalio. Respondit sic et dimisit dom. inverardum de cocalio qui est bannitus et filios dom. Guizardi de cocalio et filios johannis monaci de cocalio. Et scit unam petiam terre jacentem ad mosculum. A mane via. A meridie guido de Lafranchaciis quam tenent benvenutus lovatini ⁽¹⁾ et dom. bertolinus de martinengo qui emerunt. Item lectis aliis dicit se nescire set bone invenientur ⁽²⁾.

Interrogatus si dom. pontoyolus filius qdm dom. Girardi de pontolio decessit. Respondit sic. sine heredibus aliquibus et tenet terras suas jacobinus megnanus de brixia et bone invenientur ⁽³⁾ et nescit quo jure.

Interrogatus si cognovit fredericum filium dom. bonfati de pontolio. Respondit sic et dimisit plures filios qui sunt banniti perpetuales. et perlectis sibi terris per ordinem dicit se nescire.

Interrogatus si cognovit Lothengum filium dom. spalle de Martinengo. Respondit sic et dimisit duos filios. videlicet spalinum et fratrem qui moratur rudiani. et lectis sibi terris dicit se nescire tamen dicit quod bene designabunt.

Interrogatus si dom. baldu de martinengo vivit. Respondit. R. et bene stat Rudiani et bene designabit omnes terras suas. et ipse nescit eas.

Interrogatus cuiusmodi facta fuerunt inter comune brixie et illos de cavethis seu illos quibus date fuerunt cavethe. Respondit quod audivit a patre suo et ab illis de domo sua. quod ipsi quod habebant et habere debebant cavethas debebat facere ⁽⁴⁾ cum familiis suis in rudiano et tenere equos ab armis. videlicet quilibet unum et comune brixie debebat tenere pontem super olio et iiii. turres super portis burghi. et quod comune brixie dedit dictis qui habebant cavethas. malgas seu utilitatem malgarum. et de hoc dicit esse publicam vocem et famam in terra de rudiano. et jam vidit eas ibi stare cum equis et armis. et comune eos cogebat ⁽⁵⁾ stare ibi. Qui testis dicit se recordari de lxx. annis.

Item die vii. martij eodem anno dictus albertus qui juravit ut supra. interrogatus si tenet de cavethis. Respondit sic ad viam de gramis quam dixit teoldus rassus eius frater. et fuit heres quondam dom. petri de

(1) Nel Cod. n. 1 leggesi *Levati*.

(2) Id. id. *Invenitur*.

(3) Id. id. *Invenitur*.

(4) Id. id. *debebat stare*.

(5) Id. id. *cogebat*.

turbiado et est vii. perticas. Item dixit quod cavethe debent esse xxxvi. et fuerunt xxxvi. milites quibus date fuerunt per comune brixie cuilibet ii. sedimina in castro et unum sedimen in burgo. et xxxvi. plodia terre cuilibet de cavethis. Item dicit quod comune brixie similiter dedit in burgo de Rudiano cuilibet paysano ii. tabule et dimidia sediminis. Item dicit quod totum castrum fuit totum de cavethis et totum burgum fuit comunis brixie. et de cavethis et tota curia de rudiano. et de hiis est publica vox et fama. et predicta omnia audivit dici semper.

Postea vero cum dictus albertus ad petitionem cavetharum et comunis et hominum de Rudiano venisset ad reversionem ⁽¹⁾ * pro responsione interrogationibus factis super hiis que dicit superius * dictus albertus rassus de rudiano die lune vi. madii dicit quod xxxvi. milites debent esse cavethe de rudiano. ut audivit dici. et dicit quod est publicum inter gentes de rudiano. et inter homines episcopatus brixie. Item quod dicitur quod tota curia et terrenum et castrum totum de rudiano fuit juris cavetharum et comunis brixie et predicta audivit dici et predicta omnia dicuntur comuniter per homines de rudiano. et per homines districtus brixie. et dicit quod comune brixie dedit cavethis predictum castrum et curiam de Rudiano secundum quod comuniter dicitur per homines de rudiano. nam non est aliquis vivus quod interfuerit predictis vel qui de predictis sciant veritatem. et dicit quod vox et fama est id quod dicitur et dici consueverit per gentes.

Ego Ribaldinus mellanesius notar. de precepto dom. jacobi tathoni Judice ad inquirendum et recuperandum bona comunis brixie addidi et interlineavi predictam scripturam subtiliter scriptam ⁽²⁾.

Die sabati xviii. Januarij.

Berardus Rasus de Rudiano qui juravit mandata iudicis et de veritate dicenda. Interrogatus si cognovit munpuslerum de paterno Respondit sic ⁽³⁾ qui decessit nullis relictis heredibus. Item dicit se scire unam petiam terre jacentem ad portam. A mane parte burghi de rudiano. coheret a sero et a monte via. a meridie heredes Alberti tuveri et eam tenent martinus subtilis et heredes. et delaydinus falconerij. Et eam tenet ad fictum reddendum heredes brixiani de zizago. Item dicit quod scit unam peciam terre jacentem in gazolo. A meridie Lafrancus Andrie a mane fossatum. et vadit garbagnatum. A monte ecclesia de Rudiano et eam tenet Zentilis de Rudiano et nescit quo jure. Item dicit quod scit unam peciam terre jacentem in capite prati de gazolo. A monte heredes dom. Bulpi. A sero via et eam tenent heredes venture de manentis sed nescit quo jure. Item lectis sibi aliis terris per ordinem dicit se nescire nisi infrascriptas.

(1) Ciò che trovasi fra due * esiste soltanto nel Cod. n. 1.

(2) La presente conferma del notaio in questo esemplare n. 2 fu aggiunta in interlinea e nei margini dal medesimo amanuense in carattere minutissimo. Nel Cod. n. 1 corre di seguito dopo le parole lxx annis.

(3) Le parole Respondit (sic) mancano in ambedue i Codici. Nel Cod. n. 1 fu aggiunto in interlinea dal medesimo amanuense.

Interrogatus si cognovit castellinum filium qdm Lafranci Andrie. Respondit sic. et reliquit unum filium nomine Guielminus qui stat Rudiani. et perlectis terris eius dicit se nescire.

Interrogatus si cognovit Ribaldum filium qdm lantelmi de burgesis de Rudiano. Respondit sic qui decessit relicto uno filio nomine jacobinus de Rudiano. et perlectis omnibus terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus de terra sancte Marie de Rudiano. Respondit se nescire eas.

Interrogatus si cognovit rambertinum filium qdm dom. Ugonis de martinengo. Respondit sic et decessit nullis relictis heredibus. Item dicit quod scit unam petiam terre jacentem ad froscheram. A monte Lohtenginus. Respondit nescit. quas eam teneat. Item scit unam petiam terre in dicta contrata. A meridie via. que non laboratur. Item scit unum molinum ad portam destructum et guastum. tenet dom. episcopus quia dederunt ei dom. Guilmus et bertolinus de martinengo. et dicit quod heredes viviani bonacose tenent terram quam tenebat cum dicto molino. set nescit quo jure. Item dicit qd. heredes zanni castelli tenent unam petiam terre jacentem ad sanctam mariam. a mane via. a sero olivum sed nescit quo jure. Item dicit quod scit unam petiam terre jacentem ad burgettum. A monte fossatum. a sero via sed nescit quo jure.

Interrogatus si cognovit dom. bartolameum de puteo de herbusco. Respondit sic qui decessit et nullus heredum scit ei. et nullus stat in terra de Rudiano. Item lectis sibi terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus si cognovit dom. bulpum de herbusco. Respondit sic. et dimisit unum filium nomine conradinus qui stat in terra de herbusco nunc stetit unquam cum familia in terra de Rudiano. Interrogatus de terris qui sunt in registro. Resp. se nescire.

Interrogatus si cognovit dom. Johannem ronzonum de paratico. Respondit non sed non credit se dimisisse rudiani heredes nunc alibi. et dicit quod non posset esse nec stare quod ipse nesciret et perlectis terris. Resp. se nescire.

Interrogatus si cognovit johannem novellum. Respondit non sed bene audivit nominari et nullos heredes habet nec dimisit in terra Rudiani a xx. annis citra. et perlectis terris que sunt in registro. Resp. se nescire.

Interrogatus si cognovit samuelem de herbusco. Respondit non sed bene dimisit heredes qui stant in terra de herbusco. nec steterunt in terra de Rudiano. a xx. annis citra. et perlectis terris sibi que sunt in registro respondit se nescire.

Interrogatus si cognovit dom. antonium filium qdm dom. Oprandi de rudiano. Respondit sic. et decessit relictis tribus filiis. videlicet montenarius et fratres qui stant in terra de Rudiano. et perlectis terris. Respondit se nescire.

Interrogatus de comite de Logrado et de donna libera. Respondit. quod decesserunt nullis relictis heredibus. et nescit quod teneant.

Interrogatus si cognovit dom. oprandum qdm dom. caponini de comezano. Respondit sic et dimisit filium unum nomine brixianus. qui stat comezani nunc stetit Rudiani a IIII. annis citra et perlectis terris nescit.

Interrogatus si brixianus filius dom. saginguerre reliquit heredes. Respondit quod audivit dici quod sic. quia stat pumpiani nec stetit Rudiani de x. annis citra.

Interrogatus de dom. . . . filio qdm dom. alberti de paterno. Respond. quod decessit nullis relictis heredibus. et perlectis terris eius. Respondit nullus scire.

Interrogatus dom. johannes Bulla de rudiano. Respondit quod decessit nullis relictis heredibus. et habent terras suas. heredes brixiani de zizago qui emunt eas et qui heredes stant in civitate Brixie.

Item dicit quod bartolameus filius qdm alberti sarasini bene vivit et stat Rudiani et terras eius nescit.

Item dicit quod non cognoscit habere dom. petri de turbiado sed bene scit quod non stat Rudiani. et perlectis terris eius Respondit se nescire.

Interrogatus de dom. facino de turbiado. Respondit quod decessit ipse et filij nec steterunt a x. annis citra rudiani nec scit terras eius. et perlectis sibi illis que sunt in registro.

Interrogatus si cognovit . . . . filium qdm dom. jacobi de trenzano Respond. sic sed nescit sibi heredes nec terras eius. tamen nullus stat rudiani. nec steterunt a. xx. annis citra.

Interrogatus si cognovit savarisium de puteo. Respondit sic. sed heredes eius cognoscit videlicet. Johannem et nicolam qui stant herbuschi et non steterunt Rudiani jam sunt x. anni. et terras nescit.

Interrogatus si cognovit dom. bonincontrum de cocalio. Respond. sic qui dimisit inverardum bannito perpetuo et Guizardum. et heredes Johannis monaci qui stant in cocalio et nullus stat Rudiani A x. annis citra. et terras eius nescit.

Interrogatus de dom. pontoyolo filio qdm dom. girardi de pontolio. Respondit quod non cognovit nunc dimisit heredes quod scit. sed nullus heres ipsius stat in rudiano. et terras eius nescit.

Interrogatus si cognovit federicum de pontolio. Respondit sic et dimisit heredes qui sunt perpetuo banno et terras eius nescit.

Interrogatus de dom. Loterengo filio dom. spalle de martinengo Respondit quod dimisit duos filios videlicet spallinum et corradinum qui stant rudiani. et terras eius nescit.

Interrogatus de dom. baldu de martinengo. Respondit quod bene vivit et stat Rudiani. et terras eius nescit.

Interrogatus cuiusmodi pacta fuerunt inter comune brixie et illos de cavethis. Respondit quod audivit a patre suo. et a veteribus de Rudiano. quod illi qui habebant cavethas erant xxxvi. et quilibet habebat xxxvi. perticas terre. et unum sedimen in castro. et aliud in burgo. et debebat stare continue in terra de rudiano. et tenere singulum bonum equum ab

armis. Et comune brixie similiter dedit sibi malgas seu honorem et pacificum malgarum. et debebat tenere pontem super olio. et turre super portis. et mercatum in rudiano. et de hiis omnibus dicit quod est publica vox et fama in terra de Rudiano.

Petrus burgesus de Rudiano qui juravit die sabati xviii. januarij mandata iudicis et de veritate dicenda. Interrogatus si cognovit munpuslerium de paterno. Respondit non sed non posset habere heredes in rudiano quod non cognosceret et perlectis terris que sunt in registro. Respondit. se nescire.

Interrogatus si cognovit castelinum filium qdm lafranci andrie. Respondit sic et dimisit unum filium nomine guelminus qui stat in terra de rudiano. et perlectis terris cavethe castelini que sunt in registro. Respondit. se nescire.

Interrogatus si cognovit Bibaldum filium qdm Lantelmi burgesij. Respondit sic et dimisit unum filium. nomine jacobinus et stat in terra de rudiano et perlectis terris cavethe dicti Ribaldi. Respondit se nescire.

Interrogatus si scit terras cavethe quas tenet ecclesia de Rudiano. Respondit se nescire.

Interrogatus si cognovit rambertinum filium ugonis de martinengo. Respondit quod bene audivit nominari ipsum et habet duos fratres nomine dom. Guelminus et bertolinus de martinengo. et perlectis terris eas nescit.

Interrogatus de dom. bertolameo de puteo. Respondit se nescire nec de terris suis.

Interrogatus de dom. bulpo. Respondit quod bene cognovit eum et dimisit unum filium nomine conradinus qui non stat Rudiani nunc unquam stetit. de terris suis nescit aliquid.

Item dicit quod non cognovit dom. johannem ronzonum. nec dom. johannem novellum. nec samuelem de herbusco. nec scit terras eorum perlectis sibi.

Interrogatus de dom. Antonio filio qdm dom. oprandi de rudiano. Respondit quod dimisit duos habiaticos nomine vavasorus et montenarius qui stant in Rudiano. de terris suis nihil scit.

Item dicit quod non cognovit donnam liberam nunc comitem de logrado nec aliquas terras eis scit.

Interrogatus de dom. oprando. dom. caponini de comezano. Respondit quod dimisit unum filium nomine brixianus qui stat comezani. et terras suas nescit perlectis eis.

Item dicit quod non cognovit brixianum filium dom. saginguerre nec Amatheum de paterno. nec Johannem bullam de rudiano. nec aliquos heredes. ipsorum nec terras eorum.

Interrogatus dicit quod bene cognoscit bartolameum filium qdm alberti sarasini qui stat rudiani sed terra eius nescit.

Item dicit quod non cognoscit heredes qdm. dom. petri de bonardo nec dom. petrum filium qdm dom. jacobi de trenzano nec terras eorum.

Interrogatus si cognovit dom. facinum de turbiado. Respondit sic qui decessit et est bannitus et heredes eius. sed terras eius nescit.

Interrogatus si cognovit dom. savarisium de puteo. R. non nec terras eius scit.

Interrogatus si cognovit dom. benvenutum de calio. Respondit sic. sed non cognoscit heredes nec scit terras eius. nisi unum pratum jacentem in pratis sancti martini. coheret a mane cavethe dom. episcopi. A sero heredes Lovatini. et eum tenent martinus mazardi et Gervasius eius consanguineus germanus.

Interrogatus si cognovit dom. pontoyolum filium qudm dom. Girardi de pontolio. Respondit non nec terras eius scit.

Interrogatus si cognovit federicum filium qdm dom. bonfati de pontolio. Respondit non nec. terras eius scit.

Item dicit si cognovit filios dom. Lotherengi spalle de martinengo. videlicet spalinum et corradinum qui stant rudiani. et terras suas nescit.

Item dicit quod dom. baldu de martinengo bene vivit et stat rudiani et terras eius nescit.

Item dicit quod non cognovit vazettum filium oberti bulle et terras eius scit.

Interrogatus que pacta facere debeant illi qui tenebant cavethas. et que conditiones. Respondit quod numquam audivit sed dicebatur. quod certa pacta et conventiones erant inter ipsos. et comune brixie de quibus nichil scit.

Item dicit quod habet decimam partem honoris ipse testis quarte partis unius cavethe. Interrogatus si habet aut tenet aliquas terras de cavethis de rudiano. Respondit non quod sciat. et dicit quod honor cavetharum est honore tansas malgarum que vadunt per terram de rudiano. et dicit se nescire utrum habeat de cavethis seu de terris cavetharum quia jam sunt xxx. anni quod non vidit stare aliquid de cavethis in terra de rudiano. nisi illis de martinengo. Item dicit se habere xvi. partes unius sediminis quod est in castro rudiani. quod fuit Antelmi de burgesis de rudiano et nescit coherent. dicti sediminis que est guastum et disruptum et nullum fructum inde percepit et dixit se nescire nec audivisse pacta vel conditiones ad que tenebantur cavethe nec aliquid tenebant eas comuni brixie. Item dixit quod Antelminis de burgesis de Rudiano totidem quam ipse testes. Item dicit quod benus de burgesis habet totidem et jacobinus de burgesis habet totidem. Item dicit quod non habet nec habuit unquam equum aliquem.

Cui dictus iudex precepit quod hinc ad iii. dies debeat designasse in scriptis omnes terras quas tenet de cavethis de rudiano inscriptis sub pena et in pena amissionis juris et omnium jurium. que haberet in terris et super terris cavetharum de rudiano. die lune xxi. Januarij. Venit dom. petrus et designavit et dixit quod habere Riboldi de Burghesis de Rudiano tenet pro cavethis i. petiam terre campivam. jacentem ad dossos vallis molini. A sero guelmus castellini. a meridie heredes martini botesi. et vi. pertices est. et quod ipse testes nullum tenet.

Salvetus de Latis de rudiano qui juravit die sabati predicto mandata iudicis et de veritate dicenda.

et cui precepit sub pena xxv. libr. quod dicat veritatem. dixit quod nescit nec audivit que fuerunt pacta inter comune brixie. et illi qui tenent cavethas comunis de rudiano. et forte sunt xl. anni. quod ipse ivit stare Rudiani cum fuit de cavethate episcopus bergomi et dicit quod munpuslerius de paterno decessit nec dimisit filios aut heredes quod sciat quia eum non cognovit et perlectis omnibus terris que sunt in Registro. Respondit se nescire.

Item dicit quod bene cognovit castelinum filium qdm lafranci Andrie et dimisit unum filium. nomine Guielminus. et dicit quod emit partem ipsius testes unam petiam terre ab ipso castelino. seu a patre ipsius castelini. que jacet in curte de valli ubi dicitur ad viam de bonaghis. coherent a mane heredes boselli de albrigonibus. Respondit. non quod sciat. Interrogatus si credit quod scit de cavethis seu de terris de cavethis. Respondit non. et perlectis ei omnibus petiis terre que sunt in registro et sediminibus que erant consignata per castelinum qdm lafranci de Rudiano de cavethis ipsius. Respondit se nescire et dicit quod guielminus predictus stat in terra de Rudiano et semper stetit. Interrogatus si tenet equum Respondit. non.

Brixianus Guercij qui juravit xxiii. Januarij mandata iudicis de veritate dicenda. Interrogatus de pactis et conventionibus. que sunt inter cavethas de Rudiano sive illos de cavethis et comune brixie. Respondit quod audivit dici quod quilibet de cavethis debebat tenere unum equum pro eo quod tenebant a comuni brixie sed veritatem de hoc nescit.

Dominus Azo de Richis qui juravit die dicto mandata iudicis et de veritate dicenda. Interrogatus que pacta et conditiones erant inter illos de cavethis et comune brixie. Respondit quod audivit dici quod comune brixie debebat tenere castrum de rudiano illis de cavethis. et de hoc dedit cuilibet de cavethis unum sedimen in castro et xxxvi. plodia terre in territorium de rudiano que distabat per tria miliaria ad terram de Rudiano. et quilibet de cavethis debebat tenere equum unum et ipsi debebant habere honores malgarum et tense. et dicit quod semper ita audivit et dicit quod dedit de hoc esse publicam vocem et famam. quia a pluribus et pluribus audivit predicta et dicit quod audivit dici quod emerunt a comuni brixie ipsas cavethas.

Interrogatus si tenet de terris et sediminibus de cavethis. Respondit non quod sciat.

Cui dictus iudex precepit sub pena amissionis juris suis. quod ad terminum diem debeat designare totum id quod tenet de terris et sediminibus de cavethis cum coherentis earum. et quantum sunt per mensuram.

Item dicit quod habet unam domum sedimatam in burgo quam emit sub extimo comunis brixie. cui coheret a sero via. A meridie dethoni sed dixit quod eam non tenet pro cavethis nec occasione cavetharum.

Dominus benedictus de scanamoyerijs qui juravit die dicto sacramentum dixit quod audivit dici.

quod homines de rudiano quod illi de cavethis debent tenere xxx equos ab armis tempore guerre et servicio comunis brixie et stare continue in terra de rudiano. Et quilibet de cavethis habebat xxxvi. plodia terre. et dicit quod hoc est publica vox et fama. et erat semper a memoria ipsius citra.

Danesius filius ottonelli de natalibus qui juravit die lune xxvii. Januar. mandata iudicis de veritate dicenda. Interrogatus que pacta et conventiones sunt inter comune brixie et illos de cavethis. Respondit quod audivit dici quod comune brixie debebat tenere duas turres in castro Rudiani et pontem super olio et mercatum in terra de rudiano. et illi de cavethis debent stare continue in terra de rudiano. Interrogatus si tenet aliquam terram que fuisset de cavethis. Respondit sic quia pars eius emit unam peciam terre jacentem ad dossos que potest esse v. plodia. coheret a sero mafeus de burus a mane consueverat esse codecastroni de herbusco. sed non tenent ugettus et fratres de gizonibus qui emerunt eam ab illo codecastrono. que erat de cavethis et dicit quod pater ipsius testes. accepit ad fictum a comune de logrado ipsam terram et bonaventuram pantani de logrado vendidit ipsum fictum patri ipsius testes. que bonaventura emerat ab heredibus quondam dicti comitis de Logrado. Item tenet unam petiam terre que fuit de cavethis jacentem ad sanctum firmum. coheret. a meridie via que vadit ad sanctum firmum. a sero via. a mane astalfus et fratres eius mazadalius et est vi. pertice et fuit comitis de logrado. et eodem modo habuit et emit ipsam ut emit aliam. Item dicit quod ipse testis emit unum sedimen a brixiano filio dom. sanginguerre de pompiano. jacentem in castro rudiani. et est iii. tabule et dimidie et fuit de cavethis. coherent a monte via. A mane Rizii. Videlicet jacobinus rizii qui emit tantundem a dicto brixiano. Item dicit quod tenet ad fictum. A jacobino megnano medium plodium terre ad stratum brixianam. coheret a sero via a meridie Venturinus botesini et est de cavethis. Item dicit quod tenet tres perticas terre vidate a dom. spalino. jacentes apud olium coherent undique olium. sed credit quod non scit de cavethis. quia ariprandus pome vendidit ei illam. Item dicit quod tenet ipse testis unam petiam terre ad viam de claris quam emit a dom. brixiano saginguerre et bene est de cavethis. coheret A sero via de claris. A monte via. A mane Boselli. et est vi. pertices.

Lafrancus calxonus de rudiano qui juravit mandata iudicis et de veritate dicenda. die xxvii. januar. sacramentum dixit. quod tenet duo plodia terre jacentis ad stratum brixianam. A monte via. A sero filius barabasi de rudiano heredes alberti borelle. A meridie favallus quam emit partem ipsius testis. a dom. bartolameo baruparole de herbusco et dicitur quod erat de cavethis. et bene est de cavethis. Item dicit quod tenet unum plodium ad dossos. coheret A monte mafeus de buziis. a mane prevostus de rudiano. a sero martinus pigocij. et dicit quod fuit de cavethis. Item dicit quod ipse testis emit a matre dom. spalini et fratres unam petiam terre jacentem ad fro-

schetam. coheret. A merid. Johaninus alegri⁽¹⁾ et pasinus eius frater. A monte johaninus boselli et potest esse vi. pertices et a sero jacobus rizij. Item dicit quod tenet unam peciam terre in dicta contrata et potest esse iii. plodia et dimidie et plus. a mane guielmus castelini. a monte maffus de buziis. A meridie johaninus boselli quam emit pater ipsius testis ab heredibus dom. savarisij de puteo de herbusco. Item dicit quod ipse testis habet unam petiam terre ad froschetam que est unum plodium que fuit dom. savarisij. coheret a monte maffus de buziis. A meridie heredes berardini boselli et fuit de cavethis. Item dicit quod tenet unam petiam terre ad cisternam que est unum plodium quod fuit de cavethis. coheret a meridie ecclesia de rudiano in parte et johannes forbitus in parte. A meridie filius zuchi de rudiano quam emit partem ipsius testis. a zanno de Latis. Item dicit quod ipse testis tenet vii. pertices in regona in contrada ruscaye. A mane via. A sero salettus roncalle. quam emit pater ipsius testis. A dom. Girardo de pontolio et est de cavethis.

Cui preceptum fuit per dictum iudicem. quod ad tercium diem designet omnes terras quas tenet de cavethis cum coherentibus. sub pena amissionis juris suis.

Bertolottus grasse de Rudiano juravit mandata iudicis die xxviii. jam et de virtute dicenda. Sacramento dixit quod tenet unam petiam terre que est iii. pertices. et vi. tabule jacentem ad cisternam coherent A monte via. A mane heredes Bartolamei sarasini et de ea reddit fictum conradino filio dom. vulpi de herbusco unum sextarium milij. Item dicit quod tenent duas partes duorum plodiis. terre jacentis ad viam de claris. que dicitur in Agriolo. coherent A monte stropinus. A mane via et eam tenent ad fictum ab heredibus dom. bartolamei de claris ipse et mafeus filius struppe.

Cui preceptum fuit per dom. iudicem quod ad tercium diem designet sub pena amissionis juris sui si quam aliam tenet de cavethis.

Item dicit quod martinus marchesij tenet unam petiam terre jacentem ad lamas de pedemulis que fuit dicti conradini de herbusco coheret a mane riva riciorum. a sero januarij.

Albertinus rose de rudiano qui juravit die vi. februarii. interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis. Respondit quod nescit sed bene tenet terras in Rudiano. sed nescit quibus fuisset.

Stancharius filius totheschi moreni qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis. Respondit quod nescit. sed bene tenet sedimen et terras. sed nescit de quibus fuissent.

Petrus boni de trecio. qui juravit die xxi. januarii mandata dicti iudicis et de veritate dicenda Sacramento dixit. quod bonus de trecio pater ipsius testis et delaydus de trecio eius patronus emerunt unam cavetham que fuit johannis ronzoni de paratico. Interrogatus que pacta et conditiones erant inter illos de cavethis et comune brixie. Respondit quod audivit

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Alegri*.

dici . quod quilibet de cavetha debebat tenere equum et stare continue in terra de rudiano . Item dicit quod bertraminus de trecio filius dicti delaydi de trezio tenet unam petiam terre prative que potest esse unum plodium . jacentem ad runchum statharium . A meridie patronus et nepotes heredis zano-boni absaloni . Item dicit quod dom . bertraminus tenet unam petiam terre jacentem ad crevacorum . A mane consueverat esse zocha de gambaronibus . sed nunc est dictus bertraminus . A meridie heredes Venturini de burghesiis mantelini burge . et potest esse duo plodia . Item dicit quod ipse testis . et bertraminus tenent unam petiam terre jacentem ad strathellam . A monte consueverat esse savarisius de puteo sed nunc est piperata in parte et heredes preverthini in parte . A meridie consueverat esse bertavelli sed nunc martinus bugatus . et potest esse duo plodia et dimidia . Item dicit quod dictus bertraminus vendidit unam petiam terre aratorie jacentem ad cisternam . coheret a mane consueverat esse heredes qdm zaneboni sed nunc esse Astulfus ferarius . A sero prevostus . A meridie consueverat esse dom . vgo de martinengo sed nunc est petrus zanoni . et potest esse iii . pertice . Item dicit quod dictus bertraminus tenet duo plodia terre ad stratam brixianam . A sero lafrancus Ramosij . in parte et in parte ecclesia de rudiano . A monte strata . A mane consueverat esse iohannes rumani sed nunc est Lafrancus calsonus . Item dicit quod ipse testis tenet duo plodia jacentia ad dossos . A mane heredes martini burge . A monte consueverat esse dom . bulpus de puteo sed nunc est mafens de buciis . Item dicit quod ipse consueverat tenere duo plodia terre in contrata runchi statharij . A sero consueverat esse via . . . . . consueverat esse heredis girardi de pontolio sed nunc est heredis bucij . Item dicit quod ipse et consanguinei tenent duo plodia terre jacentis ad gazolum sed nescit coherentie quia nullus laborat circha eam . Item dicit quod bertraminus tenet unam petiam terre ad sanctum firmum et est duo plodia . A mane prata sancti firmi . A sero heredes petri goffi . et est de cavethis ipsa terra . Item dicit quod ipse et dom . bertraminus tenent iii . tabule sediminis in castro . A sero via a mane murus castri . a monte heredes ognabeni de ponte . et perlectis omnibus aliis que sunt in registro et quas tenebant iohannes ronzonus . Respondit se nescire . Item dixit quod heredes marchesij tenent unam peciam terre ab eo ad fictum ad froscheram . coheret A meridie heredes zucche . A mane froschetha et est vi . pertices .

Cui preceptum dictus iudex . quod ad tercium diem debeat designare alias terras que sunt in registro sub pena amissionis juris sui .

Dominus nicola filius dom . savarisii de puteo de herbusco qui iuravit die xxiiii . ianuarii . et de veritate dicenda . et mandata iudicis sacramentum dixit . quod habet unam cavetham et dimidiam de cavethis de rudiano ipse et frater . Item dicit quod nescit nec audivit aliqua pacta nec condiciones que

sint inter comune brixie . et illos de cavethis . Interrogatus si unquam tenuit ipse et frater equum pro cavethis . Respondit non . Interrogatus si stant rudiani ipse et frater . Respondit non nec unquam steterunt continue . Interrogatus si scit possessiones quas habent et tenent de cavethis et pro cavethis et jure cavetharum . Respondit nullam scit sed dicit quod scit nomina illorum qui tenent pro eis ipsas terras et dant eis fictum de eis quia omnes affictate sunt . Interrogatus qui tenent eas . Respondit quod bartolameus sarasini . Respondit sibi . vi . quartas milij ex ficto annuatim de parte ipsarum terrarum heredes zanni hovatti . vi . quartas . Item dicit se non recordari nomina illorum qui reddunt fictum . Respondit bene habent ipse et frater vi . somas milii de ficto annuatim de terris et possessionibus cavetharum . Interrogatus si aliquo tempore stetit quod non tenuit equum ipse et frater . Respondit sic multociens et nunc non habet .

Die xviii . marcij .

Item dixit quod nullus paysanus tenet vel tenuit unquam equos pro cavethis de rudiano . Interrogatus si scit vel audivit quod preceptum fuerit vel iniunctum alicui de cavethis quod tenerent equos . Respondit non nec audivit quod inde fuerit facta sacramenta . Interrogatus si est clericus . Respondit sic .

Cui precepit dictus iudex sub pena amissionis juris sui et cadendi a jure suo . quod ad tercium diem debeat designare omnes terras et possessiones . quas tenent pro cavethis et coherentias earum . et quantum sunt per mensuram .

Interrogatus quis alius tenet aliam cavetham et dimidiam . Respondit quod est filius codecastroni de herbusco qui stat in terra de herbusco .

Bertramus filius et qdm delaydi de razio qui stat rudiani . qui iuravit mandata dicti iudicis de veritate dicenda . die veneris xxv . ianuarii facere dixit se tenere et habere medietatem unius cavethe que fuit iohannis ronzoni et quam pater eius emit . Interrogatus que pacta et condiciones sunt et faciunt inter comune brixie et illos de cavethis . Respondit quod comune brixie . debeat tenere iii . turres super portas castri . et ipsi de cavethis debebant stare continue cum familia sua in terra de rudiano . et quilibet de cavethis debebat tenere unum equum ab armis et erant xxxvi . cavethe et predicta audivit dici . et de hoc est publica vox et fama in terra de rudiano .

Interrogatus si ipse testis stat in terra de rudiano . Respondit sic . Interrogatus si habet equum Respondit non nec unquam tenuit aliquem pro cavethis . Item dicit et assignat quod ipse testis tenet unam petiam terre ad runcum statharium . a mane vasus molini . qui fuit heredis dom . oprandi . a meridie est olivum . sed esse consueverat zaneboni absolani et potest esse unum plodium . et de ipsa habet unam quartam milii . ex ficto annuatim . Item dicit quod tenet unam peciam terre iacentem ad

cravacorum . a mane consueverat esse zuchi de gambaronibus sed nunc est ipsius testis . A meridie heredes Antelmi burge . et potest esse duo plodia . Item dicit quod filii gisalberti tenent ad fictum a petro de trecio duo plodia terre jacentis ad argarum . A mane via . A monte dom . Ugo de martinengo . Item dicit quod ipse testis et petrus boni tenent unam petiam terre ad strathellam . A mane consueverat esse savarisius de puteo sed nunc est piperata et heredes prevethini . A meridie martinus bugatus . et potest esse duo plodia et dimidia . Item dicit et consignat quod ipse testis tenet unam petiam terre ad cisternam . a mane consueverat esse heredis quondam zanolini sed nunc est astulfi ferrarii a sero prevostus . A meridie petrus canoni . et potest esse iii . pertice . Item dicit et consignat . quod ipse testis tenet unam petiam terre ad stratam brixianam . A sero lafrancus ramosij et ecclesia de Rudiano . a monte strata . a mane consueverat esse iohannis ravani sed nunc est lafranci tathoni . Item dicit quod petrus boni tenet duo plodia terre jacentis ad dossos . a mane heredes martini burge . A monte consueverat esse dom . vulpus sed nunc est mafeus de buciis . Item dicit et consignat quod ipse et dom . petrus tenent duo plodia terre in contrata runchi statharij . a sero consueverat esse via et nunc non utitur . a mane consueverat esse heredis dom . girardi de pontolio . sed nunc heredis bucij . Item dicit et consignat quod ipse et dictus petrus tenent duo plodia terre jacentis ad gazolum set nescit coherentias . Item dicit quod ipse testis tenet unam petiam terre ad sanctum firmum et est duo plodia . a mane prata sancti firmi . A sero heredes petri goffi . Item dicit quod ipse et dictus petrus tenent iii . tabulas sediminis in castro . a sero via . a mane murus castri . a monte heredes ognabeni de ponte . Item dicit quod dictus petrus tenet unam petiam terre ad froschetam . A meridie heredes zuche . a mane froschetta et est . vi . pertices .

Albertus Lovatini de rudiano qui juravit die Lune xxvii . januarii mandata iudicis de veritate dicenda sacramentum dixit quod pater eius tenet medium caput honorum cavethe a dom . attone de pontolio et non habet aliquam terram nec sedimen in terra de rudiano pro ipsa cavetha . Interrogatus que pacta erant inter comune brixie et illos de cavethis . Respondit quod audivit dici . quod comune brixie debebat tenere turre in castro de rudiano et tenere mercatum in terra de rudiano et pontem super olio . et ipsi de cavethis debebant stare continue in terra de rudiano et tenere equos et arma . set nescit quantitatem equorum . Item dicit quod benvenutus et venturinus Lovatini tenent unam petiam terre que est iii . plodia . jacentem ad carpenetham . A monte consueverat esse heredis alberti de paterno sed nunc est iohannis pedezocha . A mane via . a sero olivum . et dicit quod pater eius emit sed nescit a quo . Item dicit quod tenet unum plodium terre quod cisternam a monte via . a sero ambrosius de

uri . a monte johaninus gratelli et eam emit pater eius . et est unum plodium . Item dicit quod benvenutus eius frater tenet unum plodium prati jacentem ad lavandorum sive ad moscolam coheret a mane via . a meridie guido de Lanfrachaciis et emit a johanino qui dicitur lialus et fratribus de rudiano .

Cui precepit dictus iudex . sub pena amissionis et cadendi a iure suo . quod designet in scriptis omnes terras quas tenet et que fuerunt de cavethis et coherentias earum . et quot sunt per mensuram .

Johannes furbitus de trenzano . qui juravit die lune xxvii . januarii mandata iudicis et de veritate dicenda . sacramentum dixit quod tenet honores unius cavethe quos emit a petro zurri de turbiado . Interrogatus si habet aliquas terras de cavethis . Respondit quod numquam emit ab aliquo de cavethis aliquam terram . nec habet aliquam terram de cavethis . Interrogatus que pacta erant inter comune brixie et illos de cavethis . Respondit quod comune brixie debebat tenere castrum . et turre in ea . et pontem unum super olio et dicit quod illi de cavethis debebant ibi stare continue in terra de rudiano si guerra erat et tenere equos ut audivit dici omnia predicta . sed nescit quantitatem . nec audivit dici .

Cui preceptum dictus iudex sub pena amissionis et cadendi a iure suo . quod hinc ad tercium diem debeat dare in scriptis omnes possessiones et terras et sedimina . quas tenet de cavethis et coherentias earum . et quod sunt per mensuram .

Albertus de urado filius qdm gisalberti . qui juravit die lune xxvii . januarii mandata iudicis de veritate dicenda . Interrogatus que pacta et condiciones sunt inter comune brixie et illos de cavethis . Respondit quod audivit dici quod comune brixie debebat tenere duas turre in castro rudiani et tenere mercatum ibi et unum pontem super olio . et illi de cavethis debebant tenere equos set nescit quos nec quoties . et dicit quod audivit dici quod in capite xxx . annorum illi de cavethis debebant esse franchi . Item dicit quod ipse testis tenet tertiam partem unius pecie terre jacentis ad argarum . coheret a mane via . a meridie heredes dom . vgozonis de martinengo . a monte bagolinus et potest esse tria plodia . et alias duas partes tenent johaninus filius gisalberti et nepotes et tenent eam a ficto a bertramino de trezio . et petro de trezio . ad reddendum de ea tota iii . quartas milij . et nunc est illud fictum martini Razete barberij de burgo santi alexandri . qui emit illud a predictis de trecio . Item dicit quod ipse testis tenet unam petiam terre ad cisternam prope burgum que potest esse duo plodia . a sero gioldus de montesello . A mane via . A meridie heredes cizoni quam emit a guizardo de cocalio et filio . et est de cavethis .

Cui preceptum fuit per dictum iudicem sub pena amissionis juris sui quod designet in scriptis omnes

terras quas habet . que sunt de cavethis sub pena amissionis juris et cadendi a jure suo .

Pasinus filius qdm dom . brixiani saginguerre de pompiano qui juravit die martis xxviii . januarii mandata . iudicis de veritate dicenda sacramentum dixit se habere unum caput de cavethis de rudiano . Interrogatus que pacta et conventiones sunt inter comune brixie et illos de cavehtis . Respondit quod audivit dici quod comune brixie debebat tenere castrum et turre et pontem snper olio et mercatum et carethuram mercati et illi de cavethis debebant stare continue in terra de rudiano . Item dicit quod ipse testis vendidit unum sedimen riziis de rudiano . et aliud vendidit danesio ottonelli . Item dicit quod nichil aliud scit quod teneat de cavethis nec aliquid aliud tenet . Interrogatus in quo loco stat . Respondit in terra de pompiano . Interrogatus si stetit unquam Rudiani . Respondit sic stetit forte per iiii . dies quia coactus fuit . per quendam iudicem dom . potestatis a duabus annis citra . vel circha . Interrogatus si tenuit equum . Respondit non . Interrogatus si tennit equam . Respondit sic . duas equas a x . annis citra sed non pro cavethis .

Dominus prebonomus presbiter ecclesie de Rudiano qui promisit in virtute S . Spiritus de veritate dicenda . dixit quod ecclesia de rudiano habet unum caput de cavethis de Rudiano et honores illius . Item dicit quod tenet unam petiam terre jacentem ad closettum . A mane consueverat esse venturini andree sed est astulfi ferarii . A . meridie dom . balda heredis dom . Lotherenghini et potest esse duo plodia . Item dicit quod heredes johannis riziij de rudiano habent in pignore ab ecclesia unam petiam terre jacentem ad pratum molini . et potest esse unum plodium . et nescit coherentias . Item dicit quod ecclesia tenet unam peciam terre jacentem ad viam sancti martini . et potest esse iiii . plodia vel circa . coheret a mane via et a meridie . Item dicit quod bene habet unam peciam terre ad gazolum quam tenent johannes boselli et nepotes ad fictum ab ecclesia sed nescit coherentias . Item dicit quod bene habet unam petiam terre ad strathellam coherentias nescit . et potest esse iii . pertice . et eam tenet belandus de rudiano ad fictum . Respondit dicta ecclesia et postea dixit quod erat a mane via . Item dicit quod tenet unam petiam terre ad strathellam . coheret a mane via et tenent eam ad fictum heredes brere et heredes andrioli . zanelli . et potest esse duo plodia . Item dicit quod habet iohannis belece tenet unam petiam terre in froscheta ad fictum . Respondit dicte ecclesie et potest esse vi . pertice sed nescit coherentias . Item dicit quod tenet unam petiam terre in circlettam . coheret a mane via . et potest esse unum plodium . et tenent ad fictum dicti heredes iohannis beleze . Item tenet unam petiam terre ad viam cornelli et eam tenet ad fictum albertinus de cavatina . et potest esse unum plodium . Item unam petiam terre ad pratam molini coheret . A mane via . et eam habet in pignore heres johannis Biziij .

Dom . Gabriel de brembio qui juravit mandata iudicis et de veritate dicenda die martis xxviii . januarii . Interrogatus si habet aliquas possessiones vel terras in terra de Rudiano . Respondit non . Interrogatus si unquam habuit . Respondit sic . sed nescit quid fuerit et vendidit bragerio de Rudiano pro vi . libris . vel circa . et dicit quod audivit dici quod fuit de cavethis . Interrogatus que pacta et conventiones sunt inter illos de cavethis et comune brixie . Respondit quod audivit dici . quod illi de cavethis debebant stare in terra de rudiano tempore guerte . usque ad xxv . annos et in capite xxv . annorum debebant esse liberi et posse vendere cui voluerit .

Amathinus qdm samuelis de herbusco . qui juravit ut supra . Interrogatus si est de cavethis de rudiano . Respondit quod ipse et quidam eius nepos habent medium caput cavethe et honores illius quem habuit pro quodam suo patruo . nomine dom . Amathus clericus . Interrogatus quas terras tenet et possessiones . et sedimina pro ipsa cavetha . Respondit quod habet ipse et nepos iiii . somas et iiii . quartos milij ex ficto sed nescit aliquam de terris . Interrogatus qui sunt fictales . Respondit infrascripti videlicet . Johanettus de fatto . ii . quartas et dimidia . et albertinus bonapartis iii . quartas . vilanettus vii . quartas Johaninus rivettus . v . quartas . Cazalupus de bosellis v . quartas . consul de Latis ii . quartas Lantelminus de burgesiis iii . quartas . heredes bonini lovatini iii . quartas . et alias nescit . Interrogatus si tenet equum . Respondit non nec tenuit a x . annis citra . Interrogatus si stat Rudiani . Respondit non nec stetit jam sunt xx . anni nec unquam . Interrogatus que pacta et conditiones sunt inter illos de cavethis et comune brixie . Respondit quod illi de cavethis debebant stare usque ad xxv . annos in terra de Rudiano et postea erant absoluti . Interrogatus si audivit dici quod tenere debebant equos . Respondit non .

Guido filius qdm dom . Vgonis de pompiano . qui juravit mandata iudicis . et de veritate dicenda . Die xxviii . januarii . Interrogatus si habet aliquid de cavethis de Rudiano . Respondit non . quia pater eius vendidit dom . oprando caponini de comezano ut audivit dici . Interrogatus si scit vel audivit dici quod vendidisset . sed quod fuit unum caput quod venderunt pater ipsius testis et quidam eius frater . ut audivit dici et aliud nescit . Item dicit quod ipse testis . habet unum aliud caput ipse et dom . petrus de guidonibus de pompiano quod fuit comitis de Logrado . et emerunt a dom . bartholameo et antonio de gutho de logrado . et postea vendiderunt alberto pantano de logrado ipse testis . et heredes patari . Interrogatus si heredes dicti alberti habent illud caput . Respondit quod nescit nec stant Rudiani quod sciant .

Girardinus filius dom . jacobi de Bartolameis de claris qui juravit die xxviii . januarii . mandata iudicis et de veritate dicenda sacramentum dixit quod ipse et heredes dom . Amathi et dom . Girardi de Bartolameis de claris habent tria capita . cavethe et ho-

norum de rudiano . et dicit quod credit unum ipsorum caput fuit de heredibus antecessorum suorum . aliud vero emerunt a dom . Bartolameo de puteo de herbusco . et aliud a dom . caponino de comezano . Interrogatus si stant Rudiani . Respondit non nec steterunt unquam . Interrogatus si tenent equos . Respondit non pro cavethis sed aliquando impositum fuit ei per comune brixie . Interrogatus si tenet aliquas terras vel possessiones que fuerunt de cavethis in terra de Rudiano . Respondit quod bene tenet multas possessiones in terra de rudiano sed nescit si fuerint de cavethis an non .

Cui preceptus fuit per dom . Judicem sub pena amissionis juris sui quod hinc ad tercium diem debeat designare in scriptis cum coherentis et quod sunt per mensuram omnes terras et possessiones et sedimina quod et quas tenet de cavethis et que fuerunt de cavethis .

Zumparus filius qdm dom . Guizardi filii qdm dom . bonincontri de cocalio qui juravit die xxiii. januarii mandata judicis de veritate dicenda . sacramentum dixit . quod dom . rebaldus filius dom . cenni de cocalio habet quartam partem unius capitis cavethe et ipse testis habet medietatem trium partium dicti capitis et dom . inverardus habet aliam medietatem trium partium unius capitis . Interrogatus si stant continue cum familia in terra de Rudiano . Respondit non . nec steterunt a x . annis citra . Interrogatus si tenent equos . Respondit non nec habuit aliquem ipse a vii . annis citra . et a duobus annis citra nullum habuit . Interrogatus que pacta et conditiones sunt inter illos de cavethis et comune brixie . Respondit quod nescit . Interrogatus si ipse testis habet aliquas terras vel possessiones de cavethis et terra de Rudiano . respondit non . nisi unum sedimen in castro et unum sedimen in burgo . et dicit quod nescit coherentias . sed maza de Rudiano tenet illud sedimen de burgo . et aliud quedam mulier . nomen cuius ignorat . Interrogatus si participes eius tenent aliquas terras de possessionibus de ipsis cavethis . Respondit non .

Dom . tebaldu qdm . dom . toni qdm . dom . Lafranci fratris dom . bonincontri de cocalio . qui juravit mandata judicis et de veritate dicenda die xxviii . januarii sacramentum dixit . quod tenet et habet quartam partem unius cavethe . Interrogatus si habet aliquas terras et possessiones de cavethis in terra de Rudiano . Respondit sic . videlicet quartam partem unius domus in castro et quartam partem unius sediminis in castro de rudiano . et nescit coherentias et credit quod vocatur barberius ille qui tenet domum . et credit quod uxor qdm ognabeni de ponte teneat sedimen . et aliud dicit quod non habet . Item dicit quod habet quartam partem unius quarte frumenti ex ficto annuatim . sed nescit quid reddere debeat aut ubi sit terra . Interrogatus si scit quod alii sui consortes habeant aliquas terras in terra de rudiano . Respondit quod nescit . Item dicit quod ipse vendidit hominibus de

rudiano de terris quas habebat sed nescit quibus . Interrogatus si stat rudiani . Respondit non . nec stetit jam sunt x . anni . nec habet equum .

Cui preceptus dictus iudex quod sub pena amissionis juris sui debeat designare totum id quod tenet sub pena amissionis juris sui et de terris cavetharum .

Prevostus filius qdm brognoli filij qdm bragerij de Rudiano qui juravit mandata judicis et de veritate dicenda . die penultimo januarii . sacramentum dixit . quod ipse et quidam eius consanguineus germanus habent duo capita honorum cavetharum de Rudiano . Interrogatus si stat Rudiani . Respondit sic . Interrogatus si tenet equum . Respondit quod tenet unum de quo solutus est a comuni de Rudiano . et dicit quod numquam tenuit aliquam pro cavethis . Interrogatus quis dedit ei dicta capita cavetharum . Respondit quod avus suus emit a iohanne novello . Interrogatus si quas terras habet vel sedimina de cavethis . Respondit non quod sciat .

Cui preceptus dictus iudex . sub pena amissionis juris sui . et cadendi a jure suo quod hinc ad tercium diem debeat designare in scriptis omnes terras quas tenet de cavethis et que fuerunt de cavethis .

Martinus bacete barberius qui juravit mandata judicis et de veritate dicenda die ultimo januarii sacramentum dixit . quod habet vii . quartas milij ex ficto annuatim in terra de rudiano quod fictum reddunt Rubeus marchesij et mater . iiii . quartas . et albertinus de urado et frater . unum sextarium milij . quod fictum emit a petro de trezio . Interrogatus si scit possessorem . Respondit non . Interrogatus si stat rudiani . Respondit imo in civitate Brixie . nec unquam stetit Rudiani . Interrogatus si tenet equum . Respondit non nec unquam tenuit . Item dicit quod habet vi . pertice terre vithate in terra de rudiano quem emit ab heredibus stizagi de dodonibus ⁽¹⁾ de rudiano . de qua solvit Lafranco ramosii et fratri ii . quartas milij ex ficto . jacente in contrata sancti martini ubi dicitur in capfuro . coheret a sero . et a meridie seriola que vadit ad molinum dom . episcopi . A mane via . a monte heredes arlotini . Interrogatus item dicit quod habet unum plodium quod emit pater ipsius a Lafranco qui dicitur vilanus de Rudiano jacentem ad pomellum sed coherentias nescit . Interrogatus si scit vel audivit dici quod fuerit de cavethis de rudiano respondit non .

Cui precepit dictus iudex sub pena amissionis juris sui quod hinc ad tercium diem debeat designare in scriptis terras de quibus habet infrascriptum fictum cum coherentis .

Bosolinus de baffis qui juravit die primo februarii mandata judicis de veritate dicenda . Interrogatus si tenet aliquam terram que scit de terris de cavethis

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Dothonibus*.

de rudiano Respondit sic. videlicet unam peciam terre ad pratum zenatum que potest esse vii. pertice coheret a meridie et a monte monasterium de urado. a mane et a sero filii qdm bonetti de bassis que fuit brixiani saginguerre seu antecessorum suorum et eam accepit ad fictum pater ipsius. et nunc de ea reddit fictum petro de cavatis notario terciam partem v. quartas milij. qui emit dictum fictum a teoldo barberio. et per plures manus ambulavit. Item dicit quod filij oberti de bassis et filii qdm bonetti de bassis tenent ii. plodia pro quolibet in dicta contrata et de eadem conditione coheret illi filiorum oberti. a monte et a meridie monasterio de urado. Interrogatus si dictus petrus stat rudiani. Respondit non sed in civitate brixie. Interrogatus si tenet equum. Respondit quod nescit. Item dicit quod girardus bassus tenet de dicta petia terre. vi. perticas. Item dicit quod salvettus de Latis et participes tenent de dicta petia terre et vianus de chizonibus tenet. vii. perticas. et dicit quod tota est xiiii. plodia que fuit de terris de cavethis et fuit brixiani filij dom. saginguerre.

Ugettus de chizonibus de rudiano. qui juravit die sabati secundo februarii mandata iudicis et de veritate dicenda. sacramentum dixit. quod tenet vii. perticas terre ad dossos ad fictum a dom. petro de cavatis notario. coherent a mane via. a sero johaninus ottonelli. a meridie vercius. et dicit quod est de cavethis et fuit codecastoni de herbusco que fuit de cavethis. Item dicit quod ipse testis tenet vii. perticas terre jacentis in gazolo. coheret a mane nallus⁽¹⁾. a monte ecclesia de rudiano a mane Guielminus castelinus habiaticus Lafranci andree. et eam emerunt pater ipsius testis. et ipse a duobus mensibus citra a dicto Guielmo qui est de cavethis⁽²⁾.

Magister de guercius⁽³⁾ de rudiano. qui juravit mandata iudicis de veritate dicenda die predicto. Interrogatus si tenet aliquam terram que fuerit de cavetis de Rudiano. Respondit quod nescit sed dicit quod emit unum sedimen in burgo rudiani a bragerio de rudiano que potest esse viii. tabule coheret. a monte bulli. a meridie via. a mane et a sero similiter via. Item dicit quod ipse emit a quodam filio bonincontri de cocalio i. peciam terre que est unum plodium. jacentem ad cisternam coheret. A sero dom. baldu de martinengo. A monte filij Lovatini. Item dicit quod tenet ad fictum a johanne de pedezochis viii. perticas jacentes ad dossos. coheret. A meridie Bertolinus carturius⁽⁴⁾ seu bertolinus manentus. A monte mafeus de buziis.

Jacobus mafei de Rudiano qui juravit die secundo februarii mandata iudicis et de veritate dicenda. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit

sic. videlicet duo plodia terre ad stratam brixianam. coherent. a monte strata. a meridie ecclesia de rudiano. A mane circha . . . . . de rudiano. A sero heredes guidonis forti. et eam tenent ad fictum ab heredibus savarisij de puteo. videlicet a dom. nicola et zanno de donis eius heredes. Interrogatus si predicti sunt clerici. Respondit sic credit et de ea. Respondit fictum vi. quartas milij.

Die Lune xviii. marcij.

Domin. baldu de Martinengo pro se et fratre.

Bertolinus de Martinengo pro se et fratre.

Bartolameus sarasij.

Montenarius de porta pro se et fratribus.

Dom. nicola qdm dom. savarisij pro se et fratre.

Amathinus qdm dom. samuel pro se et nepotibus.

Dom. Tebaldu de cocalio.

Ayolfinus dom. guizardi habitore de herbusco.

Bertolinus de trenzano pro se et fratribus.

Obertinus de bartolameis de claris. pro se et participibus.

Corradinus dulcibelli nunc pasini saginguerre.

Jacobinus megrinus die sequenti comparuerunt hodie coram dicto iudice occasione cavetharum⁽¹⁾.

Conradus filius dom. vulpi de herbusco qui juravit die ultimo februarii de veritate dicenda. Interrogatus quid et quantum tenet de cavethis de rudiano. Respondit quod tenet unum caput. Interrogatus que pacta sunt inter comune brixie et illos de cavethis. Respondit quod pater eius audivit dici et dicebat sibi quod comune brixie invenit triginta sex milites qui stare debebant in terra de rudiano per xxv. annos vel circa. et post xxv. annos debebant esse franchi. Interrogatus quid dedit supradictis militibus. Respondit quod nescit nisi terras et honores malgarum. Interrogatus si debebant tenere equos. Respondit quod audivit dici quod eo tempore tenere debebant equos. videlicet quilibet singulum et comune brixie debebat tenere eisdem levatam Rocham de rudiano per iii turre et tres inter novum pontem et pontem super olio et mercatum. Interrogatus si unquam tenuit aliquam equam pro cavethis. Respondit non nec pater eius unquam tenuit. Interrogatus si unquam stetit Rudiani. Respondit non. Interrogatus si scit terras suas quas tenet pro cavethis. Respondit quod nescit.

Dom. Johannes filius qdm dom. savarisij de puteo de herbusco. Interrogatus quid et quantum tenet de cavethis de rudiano. Respondit quod tenet unum caput ipse et frater et dimidium pro hereditate patris. et unum caput et dimidium emerunt a dom. codecastrono de herbusco olim fratri qdm dicti dom. savarisij. videlicet honores tamen. Interrogatus si dom. codecastronus reliquit heredes. Respondit sic unum filium nomine bardelinus. Interrogatus que pacta et concordia sunt inter comune brixie et illos de cavethis. Respondit quod non audivit dici aliquid. Interrogatus si ipse et fratres tenent equum aut tenuerunt

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Vallus*.

(2) Questa investigazione nel Cod. n. 1 fu aggiunta, in carattere più piccolo, sul margine inferiore dal medesimo ammannuense.

(3) Nel Cod. n. 1 è scritto *Vercius*.

(4) Id. id. *Caraidinus*.

(1) Tutti questi nomi e la data pel Cod. n. 1 furono aggiunti posteriormente in interlinea dal medesimo ammannuense.

aliquem pro cavethis. Respondit non. Interrogatus si unquam steterunt continue in terra de rudiano. Respondit non. Interrogatus si ipse et fratres sunt clerici. Respondit sic sunt clerici. Interrogatus si scit terras aliquas quas habet rudiani. Respondit non nisi quod bartolomeus serasii tenet ad fictum ab ipsis unum plodium et de eo reddit unum sextarium milij.

Bardelinus filius qdm dom. Codecastroni de herbusco. qui juravit die ultimo februarii. Interrogatus quid et quantum tenet de cavethis de Rudiano. Respondit non. quia pater eius vendidit dom. johanni et michaelli eius nepotibus. Interrogatus si pater eius stetit unquam rudiani. Respondit sic et natus fuit ibi ut dicebat. et dicit quod habet *iiii.* imperiales annuatim ex ficto de quodam sedimine quod est in castro de rudiano et aliud non habet.

Mafecinus stuppe qui juravit die *vi.* marcij. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic. *v.* perticas ad viam de bonagis. coherent a mane via. a meridie Albertus rasmus. a sero filij alberti burgesij. a mane bernardus martini bulle et de eis redd. *iiii.* quartas milij dom. spalino. Item tenet *vi.* perticas ad ulmesellum coherent a meridie crescimbenus rizii. a mane spalinus. A monte iohaninus ghisalberti. a sero heredes bonfati omnibus et de eis *R. iii.* quartas milij. dom. mazze et heredes ectorini de zizago. Item *v.* perticas in ragona. coherent a sero olivum. a mane magister ardemannus. a meridie iohannes boselli. a monte bertolameus serasij. Item unam petiam terre in pratis de rolis que est *vi.* pertice. a mane heredes bonumi Lovatini. a sero gazolus de albrigonibus. a monte ecclesia de quibus reddit. *vi.* solidos imperiales. et unum caponem predictis de zizago. Item tenet medium plodium terre ad viam de bonagis. coherent a sero bertolameus serasij. a monte via. a merid. barberius avertira⁽¹⁾ et de ea reddit *ii.* quartas milij petro de covatis quem emit a dom. azone de Richis. Item debet bertolottus et lafrancus ramosi et girolodus de muntellis fictum dom. Azoni de richis. Item dicit quod iohaninus gisalberti. tenet *xi.* tabulas sediminis apud portam. a mane que fuit dicti dom. azonis. coherent a merid. via. a monte fossatum. a mane Lafrancus ramosi. et de ea reddunt *ii.* quartas milii petro de covatis qui emit. Item dicit quod aldricus de palusco et uxor tenent unum plodium terre sub ripas de guarda que fuit dom. facini de turbiado. coherent a sero pethrucius et bertogninus. a monte heredes laurencij barabasij. A meridie heredes batayoni et vendidit ipsam terram quam emerat ab ognabeno framusini de pergamo qui emerat a dom. facino de turbiado. Item dicit quod albertus de urado emit a dicto ognabeno. Item dicit quod tenent ipse et pergaminus de bulgaro *x.* tabule sediminis in burgo. coherent a mane teralium. a sero via. a monte obertinus de cavarina et de ea reddit. *vii.* imper. predictis de zizago. Item dicit quod ven-

didit johanni gisalberti unam petiam terre que fuit dom. mumpuslerij ad viam sancti firmi. a sero salvettus de Latis. a monte via. a meridie vivianus de chizonibus qui emit a nizola a mane petrus gastoldus et dom. vivianus. Item dicit quod iohaninus gisalberti tenet *v.* pertices terre ad cercletam. coherent a sero burgesij. a mane iohaninus predictus. a monte galicia. a meridie via et de ea reddit *ii.* quartas milij. petro covato qui emit a dom. Azone. Item dicit quod venturinus acordati tenet *vii.* perticas ad nosettam. coherent a mane salvetus de Latis. a meridie Albertus de urado. a sero martinus pegracius a monte vivianus chizoni et de ea reddit *vi.* quartas milij dom. Spalino.

Nizola qui iuravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic. medium plodium. In regona sive in runcaya coherent. a monte comune de rudiano. a mane dom. baldu. et a meridie similiter. a sero heredes pizalle. qui tenent a dom. vulpe de ehbusco. et de ea reddit *xii.* imper. ex ficto annuatim dicto dom. baldu. Item tenent ipse et heredes pezole unum sedimen quod est *viii.* tabule coherent. a meridie via. a sero via. a monte via. et de ea reddit ipse testis. iohanni boselli. *vii.* imper. et participes emerunt fictum. et fuit petri ruselli de trenzano. Item tenet unum plodium terre in gazolo. coherent a sero via. a monte petrus ramathe. a mane iacobus megnanus quam tenet fathinus de ottonellis. qui tenet a dicto iacobo. et de ea reddit unam quartam et dimidiam milij dicto iacobo megnano.

Mafecinus belece qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic unum plodium ad viam sancti martini coherent a monte iohaninus civeri. a sero barberius averoe. a mane via et de eo reddit *iii.* quartas milij dom. spalino. Item. *vi.* pertice ad froschetham coherent a sero circha. a mane rizij. a monte heredes pigamonege. et de ea reddit *iiii.* quartas milij ecclesie de rudiano. Item dicit quod emit ab ognabeno framusini de pergamo. *iii.* perticas jacentes ad froschettam. coherent a meridie ecclesia de rudiano. A sero via. a mane bonominus de pomellis. A monte heredes andrioli petenelli et fuit dom. fucini de turbiado.

Zucca de albrigonibus qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit quod sic *v.* pertice in carpenetha sive ad lamas folie. coherent a monte via. a sero delavardus mat (*scic*)⁽¹⁾. ipsius testis. a mane albertus rasmus. a meridie heredes vulpi quam tenet martinus marchesij. et de ea reddit dicto heredes vulpi *xxvii.* imperiales. et rubeus marchesii reddit dicto dom. totidem et tenet secum. Item dicit quod martinus marchesij tenet ad froschetham. A bartolameis de claris. Item dicit quod tenet unam petiam terre ad froschetham de qua reddit fictum martino bacete de brixia.

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Avertoca*.

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Tomathe*.

Bernardus ambrosij de mozanega qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic II. plodia terre ad gazolum que fuit dom. munpuslerij quam ei dedit bertolinus de manentis ut in dicto dom. bertolini manenti continetur.

Zanus subtilis qui juravit die sabbati II martij. Interrogatus si tenet aliquam terram vel possessionem de cavethis. Respondit quod nescit. sed dicit garibertus filius qdm martini subtilis tenet duas tabulas unius petie terre que fuit. munpuslerij jacentis ad portam a mane parte burgi de rudiano. coherent a sero ospinellus. a mane canelli. a monte via. Interrogatus si tenet aliquam aliam petiam terre de cavethis. Respondit quod non tenet.

Delaydus falconerij de rudiano qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet aliquam possessionem de cavethis. Respondit quod ipse tenet unam petiam terre que fuit dom. munpuslerij et fuit de cavethis jacentem ad portam a mane parte burgi de rudiano. coherent a mane jacobus mafei. a monte via. Interrogatus quos redditus posset exire de plodio illius terre. Respondit unum sextarium milij pro quolibet anno. et tamen affictaretur. Item dicit quod tenet unum plodium in regona que fuit comitis de logrado quod plodium. vendidit sibi. testi Guido et aliprando de pompiano heredibus domine libere uxoris quondam dicti comitis. coherent a monte heredes alberti. et jacobus mafei burgessii sed esse consueverat heredis facini de turbiado. et tenent ad fictum ab eis. a meridie filii bonarsii. sed esse consueverat heredis dom. bartolamei de puteo. a sero aqua. a mane via. et de ea acciperetur III. quartas milij. ex ficto annuatim. Item dicit quod tenet unam petiam terre ad sanctum martinum et est unum plodium. et fuit heredis dom. savarisij de puteo. et de eo reddit fictum II. quartas milij. coherent a mane heredes bonapartis. a meridie et a sero via. Interrogatus que pacta et conditiones erant inter comune brixie et illos de cavethis. Respondit quod nescit.

Benetinus de buziis qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis. Respondit sic. medium plodium. jacentem ad stratam brixianam. coherent a meridie. et a monte maffus. et bettus de buciis. et fuit dom. petri de turbiado. et de ea reddit fictum albertino lovatini II. quartas milij. qui emit dictum fictum. Item dicit quod tenet unam perticam terre que fuit dom. facini de turbiado jacentem ad cantaranam. coherent. a mane. a monte. a meridie mafeus de buciis. sed esse consueverat. a mane et a monte bonnomus ganzelarius. Et habebat eam ad fictum pro XII. imperiales a dom. facino de turbiado. sed emit fictum grigorus de pompiano. Interrogatus que pacta et conditiones fuerunt inter comune brixie et illos de cavethis. Respondit quod illi de cavethis debebant stare continue in Rudiano et tenere singulum equum et comune brixie debebat tenere turres et mercatum et pontem super olio.

Fanazollus de talgato qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis. Respondit sic. quod tenet omnes infrascriptas terras que fuerunt de cavethis modis infrascriptis. In primis tenent ipse et petrus et martinus de talgato. unam perticam terre que fuit dom. munpuslerij. jacentem ad portam a mane parte burgi de Rudiano. coherent a mane delaydus falconerii. A sero via. a meridie heredes martini subtilis. et est illa dicti martini subtilis. unum plodium terre vidate que fuit iohannis bulle cavethis. Item dicit quod tenet ipse et dicti nepotes sui duo plodia terre que fuit dom. vulpi de herbusco. jacentia ad stratam brixianam seu ad froscheram coherent. a monte. consueverat esse albertus de puteo. sed nunc est johaninus boselli. A mane ipse favazolus. sed esse consueverat matheus de paterno. et reddit fictum III. quartas milij. Item dicit quod tenet unam petiam terre jacentem ad froscheram. que fuit dom. amatheus de paterno. et est v. pertice. coherent. a meridie heredes falconerij. A monte nepotes et heredes alberti ferarij et mafeus gandini tenet alias v. perticas cum dictis coherentis. et dicit que bene affictaretur unum sextarium milij. pro plodio. Item dicit quod tenet unam petiam terre de super stratam brixianam. apud viam sancti martini. coherent a monte heredes bonapartis. a sero heredes petri ricci. A meridie heredes cizagini. et fuit iohannis bulle et de ea reddit fictum dom. ziliolo qdm dom. caponini de comezano. et de ea reddit fictum III. quartas et dimidias milij. Item dicit quod tenet unum plodium terre apud stratam brixianam quam tenet ab athamino (1) heredes samuelis de herbusco. coherent a mane heredes zicagini. a monte albertinus lovatini et de ea reddit fictum II. quartas et dimidia milij.

Gentilis de Rudiano qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic unam peciam terre jacentem in gazolo. A meridie heredes castelini qdm Lafranci andrie sed vendidit petro gaffi. a mane fossatum quod vadit garbagnatum. A monte ecclesia. et potest esse VI. pertice. et tenet ipsam ipse et nepotes. videlicet Johaninus et bulza filij qdm preverthini de rudiano.

Theoldus rassus. qui juravit die lune IIII. marcij dixit iterum quod alias dixerat quod tenent ipse et fratres ad viam de gramis. unam peciam terre. a monte mafeus gandini. A meridie Berardus Rassus. a sero lafrancus ramosi. que fuit cuiusdam filij bertrami bulle. Illa Lafranci ramosi. a mane via. et fuit heredis dom. petri de turbiado. et est duo plodia. Item dicit quod ipse et dicti fratres sui tenent ad viam de gramis tria plodia terre. coherent a meridie salvetus de Latis. a monte monasterium sancti laurencij de urado. a mane dom. spalinus de martinengo. A sero via. et fuit dom. oprandi dom. caponini de comezano. Interrogatus que pacta fuerunt inter comune brixie et illos de cavethis. Respondit quod audit

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Amathino*

dici quod debebat tenere equos et stare continue in terra de rudiano. Item dicit quod honor cavetharum erat iste quod a clesim citra debebant habere pro qualibet malga unum caseum et unam mascherpam et tres soldos imperialium. et debebat ire ad expensas pegrariorum ad exigendum tensam ipsam.

Cacalupus qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic IIII. perticas terre. jacentes ad guardiam superius. coherent a mane prevostus. A meridie antoniolus de ramosiis. A mane circa. a sero bartolameus fasii et bernardus de bullis et de ea reddit conradino qdm dom. vulpi IIII. quart. milij. Item tenet VII. perticas ad viam de claris. coherent a mane bertolottus. a meridie Antoniulus ramosii. A sero ipse testis quam tenet a brixiano caponini et tenet dictas VII. pertice ab heredibus dom. ectorini de cizago et brixiano dom. caponini de comezano. et de ea reddit VIII. quartas milij. Item dicit quod emit a dicto brixiano V. perticas terre ibi prope que secum tenet. coherent a meridie dom. bertramus de bregonziis de pergamo. A monte et a sero via. Item tenet IIII. plodia terre ad paternos. coherent a meridie filij lovatini. a monte martinus marchesij. a sero albertus rasmus. a mane via. et de ea reddit fictum XII. soldos imperialium et. II. capones. dom. johanni de pedezocchis et quedam sue cugate. Item tenet tres perticas terre ad mesellum. coherent a meridie ipse testis. a sero benvenutus lovatini. A mane dom. baldus de martinengo. et heredes cazete de latis. et de ea reddit fictum grigorino de pompiano. II. quartas milij ex ficto.

Zannus subtilis qui alias dixit. qui juravit die lune IIII. marcij. Interrogatus iterum si tenet terras de cavethis. Respondit sic. V. perticas terre in capite prati in gazolo. coherent a monte heredes dom. vulpi de herbusco. set nunc tenet lafrancus ramosij. a sero via. et fuit dom. mumpuslerij. Item dicit quod garibertus subtilis tenet II. plodia terre vithate jacentis in moream que fuit dom. mumpuslerij. a monte ecclesia de rudiano. a sero grana. sed esse consueverat dom. oprandus de martinengo. a mane salvottus. Item dicit quod tenet unum plodium terre ad portam a mane parte burghi. et est vidata. coherent a sero via de garbagnato. a meridie buzij. a mane johaninus tueri. a monte favazolus et delaydi falconaij. quam tenet a jacobino de burgesiis et reddit fictum. VIII. quartas milij et fuit johannis bulle.

Berardus qdm. martini bulle. qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet aliquam de cavethis. Respondit quod tenet unam peciam terre ad cerethinam que est I. plodium. coherent a meridie bologninus galvagni a monte heredes albertini acordati. a mane via. et de ea reddit III. quartas et dimidia milij dom. spalino de martinengo. Item dicit quod habet unam perticam terre ad guardiam superius. coherent a monte jacobinus gnecche. sero ripa. a mane cacalupus. et fuit de illis de cavethis

Maffeus de quatermanicis qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit quod tenet mediam perticam ad portam superius. coherent a mane via. a sero iohannes barabasij. a monte astulfus ferarius et dom. guielmus de martinengo et de ea reddit dom. spalino unam quartam milij ex ficto. Item dicit quod tenet unum plodium terre in curte de rollis sub ripas. coherent a mane via. a meridie laurencij heredes barabasii. a sero johannes boselli. a monte bartolameus serasii. et de ea reddit IIII. quartas milij petro cavato. qui emit dictum fictum a bartolameo serasij et filio. Item dicit quod tenet unum plodium terre in curte de rollis. A monte vgettus de chizonibus. A meridie bonoinus pomelli. A sero via. A mane astulfus ferarius et frater et de ea reddit II. quartas milij. A dom. amato qdm. dom. samuelis de herbusco.

Obertinus de bartolameis de claris qui juravit die dominico tercio marcij. Interrogatus quid et quantum habet de cavethis de Rudiano Respondit quod ipse et illi de domo sua. tenent tria capita honorum de cavethis de rudiano. Interrogatus quod nominet omnes illos de domo sua. Respondit heredes dom. amati de bartolameis. videlicet IIII. filij et heredes dom. girardi de bartolameis. videlicet ipse testis et jacobinus eius frater et girardinus de bartolameis. Interrogatus cuius fuerunt dicta capita. Respondit quod unum caput fuit dom. basacaponi de comezano pater domin. oprandi de caponis de comezano. et alia duo capita semper hinc retro habuerunt. Interrogatus si habent aliquas terras vel possessiones in terra de rudiano de ipsis cavethis. sed quod nescit sed habet multa ficta. Interrogatus qui reddunt ipsa ficta. Respondit johaninus tueri. quinque quartas milij. et hospinellus et lafrancus ramosij. et heredes arlotini. Interrogatus si stat rudiano. Respondit non nunc sed steterunt tempore domini franceschi de lature⁽¹⁾ cum una bona equa. quia compulsi fuerunt ad veniendum ad standum in terra de Rudiano per dictum dominum franceschum de Lature pro cavethis. et postea non steterunt nisi aliquando per VIII. dies vel per XV. quibus preceptum est eis. Interrogatus que pacta et conditiones sunt inter illos de cavethis et comune brixie. Respondit quod nescit nec audivit dici. Interrogatus si tenet equum pro cavethis. Respondit non nunc sed jam tenuerunt ut audivit dici.

Petrus filius qdm dom. amati de bartolameis de claris qui juravit ut supra. Interrogatus quid et quantum tenet de terris de cavethis. seu de honoribus. Respondit quod illi et ipse de domo sua suprascripta habent tria capita de honoribus et habent multa ficta. videlicet duas somas milij. ex ficto annuatim ipse testis et fratres. et alij consortes sui et participes duas somas pro quolibet. Ita quod sunt VI. some milij. Interrogatus qui reddunt dicta ficta. Respondit lafrancus ramosij et participes et pecius qui vendit vinum et

(1) Cioè nel 1366.

illi de bonapartis . et illi de marchesiis et frater et gazola de albrigonibus et quidam aliud nomen cuius ignorat . Interrogatus si stat rudiani . Respondit non nunc . pater eius unquam stetit . Interrogatus si tenet aliquem equum pro cavethis . Respondit non nunc nec pater eius . sed bene tenuit avus ipsius testis pro cavethis . Interrogatus que pacta sunt inter illos de cavethis et comune brixie . Respondit quod illi de cavethis debebant stare in terra de rudiano . et tenere singulum equum et comune brixie debebat tenere turre in rudiano et pontem super olio .

Johaninus filius gisalberti qui juravit ut supra die lune quarto marcij . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit quod tenet duo plodia terre ad argarum que fuit heredis ruzoni . coherent a mane via . a monte consueverat esse dom . vgo de martinengo set nunc est bigurinus de Rudiano . et de ea nunc reddit martino bazete fictum quatuor quartas milij .

Petrus filius qdam zanni de solto . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic unum plodium jacentem ad viam sancti firmi . coherent a sero ballus . a meridie via . a monte heredes cazete . a mane ipse testis . et fuit dom . mayfredi de pesina de trescorio . et de ea reddit fictum quatuor quartas milij heredi dom . amati de bartolameis de claris . Item dicit quod tenet ii . plodia de super stratam brixianam . coherent a mane venturinus de botis . A meridie strata brixiana . a monte astulfus . et de ea reddit xiii . quartas frumenti . patrono qui emit a dom . bertolino . et dom . guielmo de martinengo .

Antoniolus ramosij qui juravit ut supra . Interrogatus si habet aliquas terras de cavethis de rudiano . Respondit sic . vi . perticas terre ad froschetham . coherent a mane beldonus . A sero fachinus de ottonellis . a meridie maffus de buciis . a monte Lafrancus ramosij . et de ea dat ii . quartas et dimidia milij de ficto annuatim . bartolameis de claris .

Maffeus de buciis qui juravit die dicto secundo marcij . Interrogatus si habet aliquas de cavethis . Respondit sic unam peciam terre in frascetha que est vi . pertice . coherent a monte beldonus . sed fuit dom . vulpi de herbusco . A meridie Lafrancus calxonis . a mane mafeus de buciis . a sero ipse testis . et iacobinus et boldi de borghesiis . et fuit dom . bonincontri de cocalio . et dabat fictum de ea iii . quartas milij . sed emerunt fictum ipse et heredes fezoli . frater maza gambe que stat brixie . et de medietate dat ei fictum iii . quartas milij . Item dicit quod tenet ii . plodia ad froschetam . coherent a sero rizij . a mane Lafrancus calxonus . a meridie similiter . a mane antoniolus de ramosiis et fuit codecastroni de herbusco . et cum emit ipse testis . Item dicit quod tenet de subtus strathellam x . perticas terre . coherent a sero piperata de hospinellis . A mane bertolinus canturi . A monte heredes vitalis leonis . a meridie Lafranchi-

nus de burghesiis . et fuit dom . zilioli . et dom . brixiani de caponinis . et emit medietatem . videlicet partem dom . brixiani . et de alia reddit dicto ziliolo unam quartam et minam de milio . Item dicit quod ipse habet iii . perticas terre ad stratam brixianam . coherent a sero heredes zanelli bonetti . a monte strata . a meridie albertinus viani de buziis . A mane beldonus in parte et fuit amathei de paterno . et de ea reddit fictum heredi zilioli dom . caponini qui habuit pro uxore suam filiam qdm dom . hectorini de cizago . Item dicit quod tenet unam petiam terre ad runchum statarium sive in gazolo . et potest esse x . pertice vel circha . coherent a sero riva vel via . A mane lafranchinus de burgesiis . a monte heredes buzij . qui habent totidem de ipsa conditione ut est sua . et fuit bartholomei serasij quam ei vendidit ipse bartolameus filius . Item dicit quod habet duas perticas buschi ad buschum brinorium . A monte heredes brageri . A meridie similiter . a mane flumen . a sero olum sed nescit cuius fuerit . Item dicit quod tenet a dom . baldu de martinengo viii . perticas ad stratam brixianam . coherent a mane papatassus sive pecius . A meridie strata . A monte prevostus de buys et de ea reddit tercium . Item dicit quod tenet ab ecclesia iii . perticas terre ad gazolum . coherent a mane habiatici qdm dom . antonii de porta . a meridie similiter . A monte venturinus botesini qui tenet a johanne boselli et nepotibus . et de ea reddit ii . quartas milij et dederunt eam ei iohannes boselli et nepotes qui tenebat eam ad fictum ab ecclesia .

Rubeus rexani de Rudiano qui juravit ut supra . die secundo marcij . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit non nec habet aliquam terram in territorio de Rudiano sed buya eius frater habet et tenet .

Buya de Rudiano qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . A spalino de martinengo unam petiam terre ad dossos et est v . pertice . coherent a sero prevethini . a monte dom . baldu de martinengo . a mane guielmus castelini . a meridie via . et de ea reddit iii . quartas milij annuatim ex ficto . Item dicit quod tenet unam peciam terre vidatam que est iii . pertice jacentem ad viam sancti martini . A monte dictus johannes et nicola filii dom . savarisij et a meridie similiter . a mane cavriola filius bonapartis . a sero via que vadit garbagnum . et de ea reddit fictum predictis dom . johanni et nicola iii . quartas milij . et aliam tenet a predictis iohanne et nicola dulza morini . ad fictum reddendum iii . quartas milij .

Piperata de hospinellis qui juravit die dominico tercio marcij . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod tenet unam petiam terre ad stratam brixianam . que est vii . pertice . coherent a mane et a sero iacobus mafei . qui tenet ab ipsa . A monte strata brixiana . et eam tenet . a dom . johanne et nicola filiis qdm dom . savarisii . Reddendo

vii. quartas milij. Item dicit quod tenet ad fictum a girardo de bartolameis de claris. unam peciam terre jacentem ad froschetham. coherent a mane mafeus de buciis. A meridie facinus zanni guaschi. a monte martinus mazardi. A sero Guielminus castelini et est duo plodia. et de ea reddit quatuor quartas et dimidias milij. Item dicit quod tenet duas perticas ad braydam. coherent a monte magister guercius. a meridie ipse testis quam tenet a bartolameis de claris. videlicet a girardino predicto. et obertino et tantundem tenet Vercius et tantundem tenet uxor Lantini. et reddunt ii. quartas milij pro quolibet annuatim ex ficto.

Baldoynus quondam boselli qui juravit die mercurij. vi. marcij. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic. medium plodium in contrata sancte marie. coherent a monte graciolus boselli qui tenet a conradino dom. vulpi. A sero via. a mane dom. baldu de martinengo. a meridie andriolus boselli. qui tenet ab infrascripto jacobobo megnano. et de ea reddit iii. quartas milij dicto jacobobo et dicto andriolo totidem. Item dicit quod heredes berardi boselli tenent unum sedimen quod fuit dom. facini de turbiado in burgo. coherent. a mane. et a monte. et a sero via. et potest esse xii. tabule. Item dicit quod graciolus boselli et heredes. boninsegne de albrigonibus tenent tria plodia ad largarum. coherent a meridie. a mane heredes dom. lamberti filij qdm dom. Ugonis de martinengo quam illius Lamberti est vegra. A sero johannes boselli set esse consueverat johannis otte. vendidit dicto iohanni boselli.

Pasinus alegrini qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic unam peciam terre que est vi. pertice in froschetha. coherent. a meridie heredes boninsegne de albrigonibus. a mane via. a sero andriolus boselli et baldoynus. a monte castigatus et fuit dom. ognabeni framusini de pergamo qui eam habuerat a dom. facino de turbiado. Item dicit quod girardus belece et mafecinus belece emerunt de ipsis terris a dicto dom. ognabeno. Item vi. pertice in capite burgetti. A meridie dom. baldu de martinengo. a monte burgesij. a sero via de garbagnato. a mane johaninus gardelli. et fuit filiorum dom. Guizardi de cocalio. et ipse emit ab eis. Item tenet. vii. perticas terre et johaninus alegrini ad viam sancti martini. coherent a sero tibertus. a mane via. A meridie heredes forti. a monte heredes arlotti et emerunt ab ipso dom. ognabeno de pergamo qui emerat a dom. facino. Item iii. tabule sediminis in burgo. A meridie via. A sero via. A monte ipse pasinus testis et frater. a mane bigorinus. et de eo reddit xii. imper. et ii. capones heredibus dom. zilioli de caponinis.

Bonus de buziis qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic. tres perticas terre ad cliacorum. coherent a mane via. a meridie ipse dom. spalinus. et a sero similiter. a meridie circa et via. quam emit et fuit dicti dom. spalini.

Montenarius filius qdm oprandi qdm dom. antonij de porta de rudiano. qui juravit die vi. marcij. Interrogatus quid et quantum tenent de cavethis. Respondit ipse et Venturinus et antoniolus eius fratres tenent medium caput de cavethis. et Lovatini habuerunt aliam medietatem. Item dicit quod tenent unam petiam terre in gazolo que est duo plodia et dimidia. a sero tenent scayoni et dom. baldu. sed fuit castelini que est de cavethis sed eam vendidit mafeo scayono. a mane consueverant esse heredes castellini sed nunc est ugettus de chizonibus qui emit ab eo. A monte maffus de buciis qui tenet ab ecclesia. A meridie bartolameus de claris. Item dicit quod tenent ab ecclesia duo plodia in gazolo. coherent a mane zentilinus. a meridie heredes castellini. sed nunc tenet ugettus qui emit. a monte heredes goffi. et heredes jacotti. A sero venturinus de bottis et petrus burgesus et de ea reddunt iii. quartas milij dicte ecclesie. Item dicit quod tenent iii. plodia terre in agriolo. coherent a sero via. a monte albertus rasmus. a meridie heredes cazette. Item dicit quod tenent iii. plodia terre ad viam turligiguste. A mane via. A sero filij oraboni et bisogninus. A monte berardus rasmus sive bulla. Item tenent iii. tabulas sediminis in castro in quo stat artusius sed nescit coherentias. Item dixit die xviii. marcij. quod nullus paysanus de rudiano tenuit unquam equum aliquem pro cavethis.

Obertinus de cavarina qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic unum plodium terre ad viam cornelli sive ad viam de gramis. coherent a mane berardus rassus. A meridie consul de latis. A sero ramosij. A monte venturinus accordati. et de ea reddit iii. quartas milij. Item dicit quod tenet vi. perticas terre vidate jacentes in curte de rolis. coherent a monte dom. bertolinus de martinengo. A sero jacobus Ricij. sed fuit Rubei saginguerre. a mane panigacius et rizardus de malsperonibus. A meridie rasiij. et de ea reddit iii. quartas milij Lafranco ramosij a bonincontro de cocalio.

Petrus goffi. qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic unum plodium ad dossos. coherent a sero dom. spalinus. a mane heredes castellini. a meridie filij andrioli zannelli. a monte filij martini subtilis. et de ea reddit iii. quartas milij et minam dom. baldu de martinengo. Item vi. pertice terre in gazollo. coherent. a sero johaninus boselli. A mane bonus valacij. a meridie heredes forti. A monte johannes forbitus et de ea reddit iii. quartas milij. jacobino meguano. Item dicit quod emit unum plodium a guelmino castellini inter fossatos. A monte ecclesia de rudiano. A meridie circa. A mane dom. episcopus. A sero aqua.

Bonomus galvagni qui juravit ut supra. die martis v. marcij. Interrogatus si tenet aut scit aliquam terram de cavethis. Respondit quod nescit. sed tenet unam peciam terre que est iii. plodia in curte de collis. coherent a sero heredes petenelli. a mane via. et a

meridie berardus qdm martini bulle . A monte aldis . a meridie Bartolameus sarasii et bertramus de zapays .

Bertolottus grasse qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit sic . III . perticas terre ad cisternam . coherent a mane bartolameus sarasij . A monte via . A meridie salvetus de Latis . A sero cazalupus et de ea reddit III . quartas milij conrado qdm dom . vulpi de herbusco . Item tenet duas perticas duorum plodiorum terre . jacentes ad viam de claris ubi dicitur in agriolo . a mane via . a monte ecclesia de rudiano . A meridie bonus masarius filius gandini . A sero rasij . et de ea reddit duas quartas milij . et mafecinus stuppe unam quartam . bartolameus de claris . Item dicit quod bertramus de goldi sibelli et frater eius mayfredinus reddunt fictum dictis bartolameis .

Johannes semperbelle . qui juravit ut supra . Interrogatus . si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod nescit . sed tenet ab heredibus arlotini . unam petiam terre ad viam de claris et est v . pertice . coherent . a mane salvetus lati . a monte galicia et salvetus de lactis . a sero Bartolameus sarasij . a meridie heredes stuppe et de ea reddit fictum arlotino . v . quartas milii . Item tenet . VI . perticas terre vidate ad cerethinam . coherent a monte guizardus de ranzijs . A meridie berardus rassus . a sero aldrigus de palusco . a mane ripa . et de ea reddit jacobus bigore medium . et i . imperialium de ficto .

Dulza uxor morini Jannarij . que juravit ut supra . Interrogata si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod tenet i . peciam terre vidate in contrata sancti martini et est unum plodium coherent a meridie delaydus falconerij . A monte dom . baldu de martinengo . A sero via . a mane bonapartis . et de ea reddit . III . quartas milij dom . iohanni et nicholle qdm . dom . savarisij .

Johaninus gambe qui iuravit die v . marcij . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . unum sedimen quod est . XII . tabule quod tenent ipse et mazagambe . jacens ad portam de sero in burgo de rudiano . coherent a monte iohaninus boselli . a meridie dom . baldu de martinengo . a sero murus communis . a mane via . et fuit dom . bonincontri de cocalio . xxvii . imper . Item dicit quod tenet unum plodium et plus ad viam sancti martini . coherent a meridie danesius ottonelli . A sero via . a mane berardus rassus . a meridie heredes iohannis pasette et de ea reddit quatuor quartas milij . bernardo ministralis de rudiano et nescit si fuerit de cavethis .

Mazagambe qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . supra-scriptum sedimen . Item dicit quod tenet III . perticas terre ad stratellam . coherent a mane belandus . a meridie via . a monte petrus burgesijs . A sero heredes bucij . et de ea reddit III . quartas milij dom . spalino

de martinengo . Item dicit quod tenet . III . perticas terre vidate ad burgettum . coherent a sero dom . episcopus . a mane via . a meridie monasterium sancte euphemie . et emit eam a dom . bonincontro de cocalio .

Mafecinus de ferariis qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit sic . VI . perticas terre in agriolo . coherent a meridie heredes oraboni . a mane heredes forti . A sero dom . spalinus de martinengo . A monte heredes bonini Lovatini .

Andriolus guarnerij qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . III . perticas terre jacentes in curte de rollis . coherent a meridie circa comunis . a monte teoldus rassus . a sero petrus gastoldus . a mane via ciligoste . et de ea reddit II . quartas milij dom . bertolino de martinengo . Item III . perticas terre in curte de rollis . coherent a mane et a sero via . a monte vivianus chizoni . et de ea reddit III . quartas milij . heredibus ectorini de zizago et participibus . Item III . perticas in curte de rollis . coherent a monte berardus rassus . a sero Lafranchinus rasi . a meridie berardus rassus . a mane lafrancus ramosii . et de ea reddit duas quartas milij heredibus zilioli de caponinis de comezano .

Albertus Lovatini tutor heredis bonini lovatini . qui juravit die dominico tercio marcij . Interrogatus si tenet aliquam terram que fuisset de cavethis . Respondit quod non . quod sciat . postea dixit quod heredes dicti bonini . Reddit III . quartas milij . ex ficto annuatim dom . amato qdm samuelis de herbusco et nepotibus de una petia terre jacente ad fraschetham et est III . pertice . coherent A monte via . a meridie jacobus rizij . a sero albertus de Ruado .

Maffeus de Lafranchis qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit sic unam petiam terre que potest esse unum plodium . jacentem ad sanctam mariam ad buschos sive in rovetthis . coherent castelini a sero olivum a mane aqua et eam tenet ab heredibus dom . bonincontri de cocalio . Videlicet a filio guizardi de cocalio et de ea reddit unam quartam frumenti . Item dicit . quod petrus habiaticus guidonis de Lafranchacijs habet unam peciam terre ad muscolam . apud dom . bonincontrum de cocalio quam videlicet est in dicto dom . bonincontro si ita est .

Petrus tomathe . qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de cavethis . Respondit sic unum plodium terre ad crevacorum . coherent heredes bragetij . a monte savoltus qui tenet ab ipso pontoyolo . A monte heredes andrioli zanelli . A meridie martinus pigamugle et de ea reddit fictum II . quartas milij dom . pontoyolio de pontolio .

Pasinus Jacobi mafei qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet terram aliquam de cavethis . Respondit

sic . IIII . plodia terre ipse et piperata de hospinellis . jacentis de subtus ad stratam brixianam sive ad dossos . coherent a mane strata brixiana . a meridie circha de quadro . a sero via . a meridie ecclesia de qua reddunt ipse et dictus piperata unam somam milij . dom . johanni et nicole qdm dom . savarisij de herbusco .

Albertinus belemi de Rudiano . qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . medium plodium in caracoa coherent a mane heredes bonini Lovati . a meridie heredes avanzij dom . Lafranci . a mane mafeus gandini . et eam tenet ab heredibus dom . zilioli de caponinis . et de ea reddit duas quartas milij .

Johaninus barabasij qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit sic . v . perticas ad froschetham coherent a sero albertinus Lovatini . a meridie heredes pigamulge . A mane heredes marchesii viviani et de ea reddit fictum II . quartas milij . jacobo megnano et fuit de burgesijs . Item dicit quod tenet mediam perticam ortalis apud viam sancti firmi . coherent a sero heredes dumlafranchi qui tenent pro spalino . a mane filius quatermanice qui tenet a spalino . a monte albertus rassus . a meridie via et gambararius tenet totidem . et de eis reddunt VII . quartas milij annuatim ex ficto .

Jacobus de artimanis qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit non quod sciat .

Johaninus preverthini qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . duo plodia terre ad froschetham . coherent a monte via de froscheta . a meridie mafecinus gandini . a sero albertinus bonapartis . a mane dom . episcopus . et de ea reddit VI . quartas milij filiis de bartolameis de claris . Item unum plodium jacentem ad cisternam . coherent dom . baldu de martinengo . a sero heredes zuchi de solto . videlicet pecius . a mane ecclesia de Rudiano . a meridie fregabigol . et de ea reddit fictum IIII . quartas milij dom . johanni et nichole filiis qdm dom . savarisij de puteo . Item dicit quod tenet ipse et bulza eius frater unam petiam terre que fuit dom . munpuslerij ut in dicto zentili reperitur .

Hospinellus de hospinellis . qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . VII . perticas ad viam sancti martini ad strathellam coherent a monte via . a sero nier acarine . a meridie dom . baldu de martinengo in parte et in parte petrus burgesius . A mane prevostus bragerij et de ea reddit VI . quartas milij bartolameis de claris .

Dothus de hospinellis qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . II . perticas ad runchettum faciorum . coherent a mane via . a monte via . a meridie crescimbenus ricij . a sero similiter et de ea reddit XII . imper . et duos capones

dom . baldu de martinengo . et dom . bertolino et guielmo et spalino et fratri de martinengo . Item dicit quod tenet II . plodia terre ad strathellam . coherent a monte via et circha . a sero ecclesia de rudiano . a mane becius de burgesijs . a meridie heredes preverthini . et de ea reddit unam quartam milij bertramo de trecio et nepoti . Item dicit qnod ipse testis vendidit unam peciam terre Johanni forbito de trenzano in gazolo . coherent a meridie mariani . a mane ripa . a monte zorotus de morinis . a sero graciolus marchi et fuit dom . munpuslerij .

Lafranchinus de burgesijs . qui juravit die VII . marcij sacramentum dixit . quod tenet de cavethis . videlicet II . plodia terre ad dossos . coherent a monte bergaminus de Rudiano . et a mane dom . spalino . a meridie uxor lancini . a sero petrus borii . et de ea reddit VII . quartas et dimidiam milij dom . amato qdm dom . Samuelis de herbusco et nepotibus .

Albertinus bonapartis qui juravit die dicto sacramentum dixit quod tenet duo plodia ad viam sancti martini . coherent a monte filij preverthini . a mane via . a sero buffa et emerunt a dom . oprando caponini de comezano . Item dicit quod petrus bonapartis tenet duo plodia terre in pratis . de patris coherent a monte filij lovatini . a sero danesius ottonelli . a mane dom . spalino et filij qdm ruselli de trenzano quam emerunt . Item dicit quod petrus eius frater tenet III . perticas terre ad carpenetham . coherent a monte albertus rasmus . a meridie rizij . a sero zucha marchesij . et fuit de Samuele de herbusco et dom . amati de bartolameis de claris . sed eam emerunt .

Venturinus acordati qui juravit die predicto sacramentum dixit quod tenet duo plodia terre ad viam turliguste seu ad nosettam . sed dici consueverat ad viam de claris . coherent a monte salvettus de latis et albertus rassus . a sero gioldus de vertexellis . a meridie via et de ea . reddit VIII . quartas milij . heredibus quondam vulpi de herbusco . Item VI . perticas terre in dicta contrada . coherent a sero martinus negracius . a mane salvettus de latis . a monte vivianus chizoni et de ea reddit . VI . quartas milij dom . spalino et sunt de cavethis omnes .

Johannes chizini ⁽¹⁾ qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit quod garibertus tenet VIII . perticas terre ad marem . coherent a monte heredes bucij . a sero heredes buzij . a mane guelminus castellinus et de ea reddit heredibus brixiani de cizago III . quartas milij .

Graciolus hoselli qui juravit . sacramentum dixit quod tenet medium plodium terre in contrata sancte marie . coherent a monte heredes pezzolle . A sero via . A mane dom . baldu de martinengo et de ea reddit II . quartas milij . coradino dom . vulpi . Item tenet

(1) Nel Cod. n. 1 è scritto *Chisina*.

ad largarum unum plodium terre. coheret a monte Rubeus de buciis. a meridie buffaloni. a mane johaninus gisalberti.

Zentilis de buys. qui juravit ut supra. die vii. marcij. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit vi. perticas terre ad dossos. coherent a mane ecclesia. A monte via. a sero filij andrioli zannelli. a meridie hospinellus. et de ea reddit i. quartam frumenti Girardino de Bartolameis de claris. Item v. perticas terre ad guardam sancti martini. coherent a meridie bertraminus de trecio. A mane petrus burgesij. A sero via. et monasterium sancti pauli. et eam tenet a dom. baldu de Martinengo.

Johaninus de columbario qui juravit die vii. marcij. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic. medium plodium terre jacentem in froschetha. coheret a mane graciolus boselli. a sero beldonus. a monte albertinus Lovatini et eam emit a guielmo castelini. Item emit a teoldo barberio. i. plodium terre jacentem ad viam sancti martini. coheret a meridie lafrancus ramosii. a monte ecclesia sancte marie. a sero heredes dusij. Item iii. pertices terre ad castrinam. coherent a mane dom. baldu de martinengo. a sero heredes carnevali. a monte petrus chirolus et nepotes. et eam emit a petro et zanno tomathe. sed nescit si fuerit de cavethis ille due. Item dicit quod emit a donna yunia que emerat sub extimatione tamquam de bonis johannis bulle. v. plodia terre ad bragidam ceserinam. coherent a meridie via. a sero filij brixiani de seriado. Item tenet unum sedimen de quo dat fictum comuni de rudiano ii. sold. imper. in fossato castri. Item tenet unum sedimen quod emit a pasino et stefano vastacomitis. et est iii. tabule. coheret a sero mafecinus belece. a mane pecius zuchi.

Antoniolus de conzalis de zizagó. qui juravit ut supra. Interrogatus si audivit aliquid dici de facto cavetharum. Respondit quod est bene lxx annorum et quod semper audivit dici quod quilibet de cavethis debebat tenere equum et stare in Rudiano.

Johaninus roverus. qui juravit die dominico tercio marcij. Interrogatus si tenet aliquas terras de cavethis. Respondit sic. infrascriptas videlicet. una petia terre ad cisternam. et est duo plodia. coheret a sero consueverat esse pomelle sed nunc est buffi. a mane zannus vitalis et de ea reddit viii. quartas milij dom. johanni et nicole qdm dom. savarisij. Item dicit quod tenet a predictis unam petiam terre ad viam sancti martini. coheret a mane via sancti martini. a monte monasterium santi Laurencij de urado. a sero heredes dom. savarisij quam nullus tenet. et de ipsa reddit fictum ii. quartas milij. Item dicit quod tenet unam peciam terre ad portam. A mane porte burgi de Rudiano. et est duo plodia coherent a monte. consueverat esse dom. mupuslerii sed nunc heredis zanni bonetti. A mane Rubeus de buciis. et de ea reddit fictum

x. quartas milij. videlicet medietatem filiis dom. bartolamei de claris. et aliam medietatem Amato qdm dom. Samuelis de herbuscho.

Nollus de Rudiano qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic. viii. perticas terre jacentes ad maren ipse et boninconter zanelli bonetti. et petrus burgesius. coheret. a monte spalinus de martinengo. a mane heredes castelini. a sero Ramosij. et de ea reddit vi. quartas milij dom. johanni et nicole clericis filiis qdm dom. savarisij.

Graciolus qdm marchi. qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic. i. peciam terre in froschetha et est v. perticas coherent. a meridie via. a sero Lafrancus casticatus. a mane petrus burgesius et ecclesia comunis. et de ea reddit iii. quartas milij dom. spalino et fratri de martinengo. Item dicit quod tenet duo plodia terre ad sanctam mariam de busco. coherent a sero olium. a meridie via. a monte prevostus de buys. et eam tenet a dom. johanne et nicola et de ea reddit vi. solidos imper. et dimid.

Jacobus ricij. qui juravit die lune iii. marcij. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit quod pater ipsius testis dabat fictum dom. amato qdm. dom. samuelis de herbuscho et dom. amato de bartolameis de claris. xv. imper. de una pecia terre ad carpenetham. et est vi. perticas coherent. a mane Lafrancus ramosij. a monte albertus rasmus. a sero heredes marchesij. sed ipse et heredes bonapartis de riziis emerunt. fictum et tenent simul ipsam terram. Item dicit quod tenet unum sedimen quod potest esse iii. tabule in castro. coheret a meridie ecclesia de rudiano. a sero danesius de ottonellis. qui emit pater ipsius a brixiano saginvere.

Maffeus qui dicitur buffa qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Resp. non.

Fachinus castelli qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis respondit sic unam peciam terre ad runchum statharium. que est iii. pertice. A monte dom. bertolinus et guelminus de martinengo. A meridie rizij. a sero olium. a mane fossatum et de ea reddit predictis dom. bertolino et guielmo iii. quartas milij. Item dicit quod tenet unam perticam et dimidiam. sed esse consueverat i. plodium sed alium accepit jacentem ad sanctam mariam. coheret a sero olium. a mane via. A meridie comune de rudiano. a monte heredes tayaferri et de ea reddit predictis ii. quartas milij. Item dicit quod tenet iii. perticas jacentes in runchis sancte marie coherent. a monte jacobinus megnanus. sed eam tenent heredes boselli. a meridie ricij. a sero via. a mane dom. baldu de martinengo. de qua reddit duas quartas et dimidias. milij dom. jacobino megnano.

Bertramus sibelli qui juravit die quinto marcij. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic quod tenet a samuelli de herbusco. et a grigirino de pompiano. et a bartolameis de claris ipse et frater suus mayfredus de infrascriptis petiis terre sed nescit determinare cuius sint per se. In primis i. peciam terre jacentem apud burgum et est duo plodia. coheret a meridie guilmus de martinengo. a monte uldratus qui tenet a dom. spalino de martinengo. A sero ferarius videlicet astulfus qui tenet a spalino. a mane heredes fathotti 'de chizonibus. Item vii. pertice terre ad cisternam ad viam de claris. a meridie albertus de urado. a monte Bassi. a sero giroldus de muntessellis qui tenet a spalino. A mane via. Item vi. pertice terre in agriolo. coherent a monte vivianus chizoni. A sero heredes forti. a meridie salvetus lati.

Mayfredus sibelli. qui juravit ut supra. dixit omnia suprascripta et affirmavit. Item dixit quod tenet ipse de nizola et nepotes i. sedimen in burgo de rudiano quod fuit dom. facini de turbiado. coheret undique via. et est xv. tabule.

Belandus de rudiano qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic duo plodia terre ad pontem de Aguzano. coherent a sero via. a monte petrus curollus. A meridie heredes pigamungle. a monte cavatha seu seriola dom. episcopi et de medietate. reddit fictum iiii. quartas milij dom. spalino. alia fuit mafei gandini. sed nescit si fuerit de cavethis. Item iii. pertice terre ad strathellam. coherent a meridie via. a monte heredes arlotini. A sero macagambe qui tenet a dom. spalino. et de ea reddit duas quartas milij ecclesie de Rudiano. Item tenet xv. perticas terre ad strathellam. coherent a mane patronus de buys. a meridie strathella. a sero mafeus gandini. a monte mafeus de bucis qui tenet a dom. baldu de martinengo. de qua reddit unam quartam milij. de i. plodium ecclesie de Rudiano. et de alia reddit iii. quartas milij jacobino megnani. Item i. sedimen quod est viii. tabule in castro. a monte via. a sero heredes ognabeni de ponte. a mane johaninus danesij. et eam tenet a dom. Guielmo de buchis et reddit ii. capones annuatim ex ficto.

Mafeus de baffis qui juravit v. marcij. Interrogatus si scit de terris de cavethis respondit sic. i. plodium jacentem ad viam de gramis. coheret a monte via. A meridie salvetus de Latis. a mane bafolinus de baffis. sed nunc est zamboni rasij. quam emerat ipse baffolinus a codecastrono de herbusco. a sero via. a monte salvetus de latis. et de ea reddit iii. quartas milij. et unum terzerum petro de covatis sed fuit dom. codecastroni de herbusco. Item dicit quod tenent ipse et bonettus et baffolinus vii. plodia que fuit brixiani saginguerre. et de ea reddunt petro de covatis. v. quartas milij. coherent a meridie et a monte monasterium. A sero filii bonetti. et alia vii. plodia

tenent salvetus de Latis et galicia. et Girardus baffus. Item i. sedimen in burgo de rudiano ad quadram de sero. et potest esse vii. tabule. coheret a mane consul de Latis. A monte via. A meridie bannonus belesie. et de eo reddit iii. solidos imper. de ficto. heredum zilioli qdm caponini et salveto de Latis.

Baffalinus de baffis qui juravit ut supra. Interrogatus dixit quod vendidit i. plodium zambono rasij ad viam de gramis que fuit codecastroni de herbusco. A monte via. A sero mafeus de baffis. A meridie salvetus et galicia. Item tenet a brixiano saginguerre suprascriptam.

Sachettus berte qui juravit ut supra. Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis. Respondit unum plodium terre. jacentem ad dossos. A monte bucij. A mane Rubeus de rizjis. A meridie Venturinus botesini. A sero Johaninus bonapartis. et de ea reddit ii. quartas milij. petro de covatis. qui emit a bartolameo sarasij et totidem reddit macaferus eius frater predicto. Item dicit quod tenet i. plodium ad dossos. coheret a mane via et circha. a sero dom. baldu de martinengo. a monte ferria uxor qdm botayoni. que stat zizagi. et de ea reddit. i. quartam milij ecclesie de rudiano. Item vi. perticas ipse et frater ad viam meletti. coherent a monte fachinus zucche. a sero heredes preverthini. a mane dom. episcopus et de ea reddit ecclesie. i. quartam milij et dimidiam. Item tenet xvi. tab. sediminis extra burgum. coherent a sero petrus tomati. a mane mazagambe. a monte strata. A meridie heredes petri zanelli. et de ea reddit i. quartam et dimidiam milij. donne marie de zizago et heredibus zilioli qdm. dom. caponini de comezano. Item dicit quod nier de obicis tenet i. sedimen quod fuit iohannis bulle. et est xiii. tabule coheret a mane teralium a sero. et a meridie via.

Guizardus de Raciis qui juravit die martis. v. martij. Interrogatus si tenet de terris de cavethis Respondit sic. iii. plodia in prato zanato coherent a mane Lafrancus ramosus et heredes oprandi de porta. qui est cavetha. A sero ripa. a monte venturinus acordati. a meridie teoldus rarus. et fuit bartolomei sarasij. Item tenet i. sedimen in burgo ad portam de sero. a mane et a monte via. a sero teralium. et est dom. guielmi de martinengo. Item dicit quod ipse et martinus pegrarius tenet i. sedimen in burgo quod fuit johanis novelli. A mane et a sero via. a monte iohannes boselli et fratres. Interrogatus si dom. bertramus de bregoncus tenet aut habet terram in territorio de rudiano. Respondit sic. vi. pertice. et vi. tabule. apud fossatum burgi. coherent a meridie canturinus. a mane heredes fezoli. a sero fossatum burgi. Interrogatus quis dedit ei illam terram. Respondit quod emit sub extimum comunis brixie xxv. anni sunt vel circha. Item dicit quod dom. mayfredus de Lapisina habet bene totidem ut dictus dom. bertramus. Item dicit quod habet bene dictus dom. bertramus xxx. plodia

in territorio de urado . cui precepit sub . pena x .
librarum quod ad tercium diem det et designet in-
frascriptis omnes infrascriptas terras.

Lafranchinus filius qdm johannis belece qui ju-
ravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de
cavethis . Respondit sic vii . pertice terre ad ul-
mesellum . coherent a meridie via . a monte buffa .
a sero buffa et filius boninsegne . a mane gioldus
de muntexellis . et de ea reddit v . quartas milij .
conradino dom . vulpi . Item i . plodium terre ad viam
sancti martini coherent a mane via . a meridie al-
dricus de paluscho . a sero barberius de avertella .
a monte iohaninus tueri . et de ea reddit spalino iii .
quartas milij et frater eius mafecinus tenet totidem .
Item dicit quod tenet v . pertice ad cerclettam . cohe-
rent a monte via . a meridie patronus . a mane mo-
nasterium sancti pauli . et de ea reddit iii . quartas
milij . ecclesie de rudiano . Item dicit quod tenet i .
peciam terre vitatam a dom . baldu . jacentem ad la-
vandum ad medium .

Martinus pegrarius qui juravit ut supra . Inter-
rogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit quod
ipse et guizardus de Laciis et tenent unum sedi-
men quod fuit johannis novelli . coherent a mane
danesius et de ottonellis . A monte johannes boselli .
A sero via . Item dicit quod tenet viii . pertice terre
jacentes in cerethinis . coherent a mane bartolomeus
sarasij . A meridie berardus rassus . A monte gui-
zardus de raziis . A sero iohannes furbitus qui a
giselprandis et ab alberto tayono de claris . et de ea
reddit vi . quartas milij . johanni forbito qui emit
a foyata de turbiado qui stat brixie . Item tenet in
dicta contrata unum plodium . coherent a mane Bar-
tolomeus sarasij . A monte et A meridie via . a sero
teoldus rossus et de ea reddit ii . quartas milij petro
de covatis ex ficto .

Gioldus de montesellis bruxadum . qui juravit
die quinto marcij . Interrogatus si tenet de terris de
cavethis . Respondit sic . i . plodium terre ad noset-
tam . coherent a mane jacobinus gneche . A meridie
guidottus de pomellis . a sero vivianus de chizonibus
et de ea reddit iii . quartas milij et dimidia here-
dum dom . zilioli de caponinis . et heredes dom .
ectorini de zizago . Item dicit quod emit xii . per-
tice terre a dom . spalino ad nosettam . a monte
Vgettus de chizonibus . A meridie graciolus boselli .
a mane vivianus de chizonibus . et albertus de urato .
a sero via .

Delaydinus petri pezole qui juravit ut supra . In-
terrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit
sic . iii . pertice terre ad viam sancte marie sive ad
runchayam . coherent a mane nizola qui tenet ab
infrascripto dom . baldu . a sero via . que vadit ad
sanctam mariam a monte comune de Rudiano . et
de ea reddit ii . quartas milij . conradino qdm dom .
vulpi . Item tenet ipse et nizola et mayfredinus si-

belli . i . sedimen in burgo quod fuit dom . facini . co-
heret a mane . et a meridie via zinolus .

Martinus mazardi qui juravit ut supra . Interrogatus
si tenet de terris de cavethis respondit sic ipse et
gazolus et cervasius tenent ii . pertice terre ad
portam superius . coherent a sero venturinus acor-
dati a mane dom . spalino . et tenet iohannes bara-
basii . A meridie via . et a monte albertus rassus . et
de ea reddit vi . quartas milij dom . spalino . Item
dicit quod tenet ipse et gervasius x . pertice terre
prathive et aratorie . in pratis s . martini . sive ad
viam garbagnati . coherent a mane cavetha dom .
episcopi . a monte heredes Lovatini . a meridie he-
redes preverthini . A sero heredes bragerij et de-
laydus falconerij . et fuit dom . boniscontri de co-
calio .

Petrus burgersius qui juravit ut supra . Inter-
rogatus si tenet de cavethis . respondit sic . iii . pertice
ut in dicto bonincontri filii andrioli zanelli contr .
et de ea reddit heredes qdm dom . savarisij . iii .
quartas milij . Item dicit quod tenet i . perticam
terre ad portam a mane parte burgi . coherent a sero
jacobus mafei . a monte nollus . a mane maffus de
buziis . et de eam emit a donna maria de zizago .

Boninconter filius qdm andrioli qdm zanni bo-
netti de Rudiano . qui juravit ut supra die secundo
marcij . Interrogatus si tenet aliquam terram de ca-
vethis . Respondit quod sic tenet infrascriptas pecias
terre videlicet . unam peciam terre ad dossos seu in
maren . et viii . pertice est . coherent a monte spa-
linus et fratres de martinengo . a mane guielmus
castelini heredum Lafranci andree . a meridie here-
des andree qui dicitur pigamurga de claronibus . et
de ea reddit fictum vi . quartas milij heredum dom .
savarisij de puteo ipse et nollus et petrus burgesius .
Item dicit quod ipse tenet i . perticam terre que
fuit dom . mumpuslerij ad portam a mane parte
burgi . a meridie johaninus tuver . a monte nollus .
Item dicit quod dicti nollus et petrus burgesius te-
nent duas perticas . de dicta terra . et de ea reddit
fictum Lafranco ramosij ipse testis . i . quartam milij
et nollus Reddit duas quartas . Lafrancus ramosij et
petrus burgesius emunt duas quartas milij a donna
maria de zizago . et ipse testis emit unam quartam .

Bonfatus filius oraboni bulle qui juravit ut supra .
Interrogatus si habet de terris de cavethis . Respondit
sic . videlicet i . peciam terre que est iii . pertice
vidatam jacentem ad carpenetham . coherent . A me-
ridie filius ariprandoni pome . A sero . et a monte
heredes andrioli petenelli et eam tenet ad fictum
ab heredibus brixiani de zizago et a ziliolo qdm
dom . caponini de comezano et de ea reddit fictum
iii . quartas milij . et fuit mumpuslerii . Item dicit quod
tenet vii . pertice ad viam taligustam . coherent a
mane Lafranchinus filii alberti rasi . A sero petrus
gastoldus . qui tenet ab ecclesia . de qua reddit iii .

quartas et dimidia milij de ficto . Jacopo megnano . Item dicit quod tenet 1 . perticam terre ad viam de claris . que est 1 . plodium . coherent a sero via . a meridie heredes dom lafranci de rudiano et de parte ipsius Reddit fictum . vi . inper . filius roselli de trenzano .

Bertolinus filius qdm venture de manentis . qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit sic . infrascriptas . In primis . vi . pertice terre vidate . jacentis apud terralium . a mane parte burgi de Rudiano . coherent a monte braguncij de pergamo quam tenet guizardus de Lancetis . A sero via . A mane ipse testis et tenet ab heredibus dom . vulpi de herbusco et de ea reddit . vi . quartas milij ex ficto . Item dicit quod vendidit Ambrosio de mozanega ad gazolum duo plodia terre . coherent a monte heredes dom . vulpi de herbusco a mane via . a sero prata s . martini et fuit dom . mumpuslerij de paterno . Item dicit quod tenet duo plodia ad strathellam a monte dom . baldu de martinengo . a sero ipse testis et fuit dicti ambrosij de mozanega quam tenet ab heredibus dom . Amathini de bartolameis de claris et de ea reddit fictum 11 . quartas milij . Item dicit quod ipse tenet in valle meletti . 111 . plodia terre . a monte gattus et dom . ugo de martinengo videlicet bertolinus et guielmus eius filij . a mane alcherius de quinzanello et dicit quod est sua . ad alodium et nescit de quo fuerit . Item tenet 1 . plodium terre prative jacentem ad sanctam mariam . coherent a meridie via . a monte filij prevethini et de ea reddit fictum dom . baldu de martinengo xxviii . imperialium et 11 . capones . interrogatus si scit aliquid aliud bregociis de pergamo . Respondit sic ad sanctum Rofinum set nescit si sit de tereno urati de rudiano . Item dicit quod audivit dici quod habent multas terras in territorio de urato .

Johannes bosellus qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . 1 . sedimen jacentem in burgo de rudiano ad portam de sero et est . v . tabule vel vi . coherent a meridie martinus pegratius . a sero et a monte via . et fuit dom . Giroidi de turbiado . Item dicit quod tenet 1 . peciam terre ad viam uradi que est 111 . pertice a sero via . A monte consueverat esse bertramus bulla . set nunc est ipse iohannes et fuit dom . mumpuslerij . Item dicit quod tenet 1 . perticam et dimidiam ab heredibus dom . vulpi de herbusco coherent a sero olum . a monte ardemannus et in curte de collis et de ea Reddit fictum xxvi . imper . annuatim et olim dicebatur ad lamnas folie . Item tenet de ipsa heredum marchesii videlicet martinus et zucha fratres . Item dicit quod Rovera uxor qdm berardi de albrigonibus tenet x . tabule de ipso sedimine . quod fuit dom . facini de turbiado . Item dicit quod conradinus dom . vulpi vendidit martino mizardi et fratri unam peciam terre ad crevacorum . A monte circha comunis . et potest esse vii . pertice

vel vi . Item tenet ipse testis 111 . pertice terre . prative in curte de rollis . coherent a sero via . A monte ipse testis . et fuit dom . samuellis de herbusco . videlicet amati qui vivit eius filij . Item dicit quod muntenarius et fratres et heredes dom . antonij qdm dom . oprandi de porta . habent unum sedimen in burgo de rudiano . a sero Ramosij . a mane via . Item 1 . peciam terre ad stratam brixianum coherent a meridie via . a sero venturinus de bottis .

Crisimbenus Ricij . qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit non . set jacobus ricij . tenet unum sedimen in castro de rudiano . quod fuit brixiani saginguerre . coherent a meridie ecclesia a mane . et a monte fossatum sive terralium a sero danesius de ottonellis quod emerunt quam simul stabant a dicto brixiano set nunc est tamen dicti jacobici ricij . Interrogatus si brogoncij de pergamo habent terras aliquas in rudiano . Respondit quod nescit set habent multas terras in urado .

Ambrosius filius qdm zanni de uri qui juravit die lune 1111 . marcij . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod tenent 1 . pertiam terre ipse et albertus Lovatini que fuit dom . samuelis de herbusco . coherent a monte et a sero via . a mane consueverat esse johannes bulle . set nunc est benvenutus Lovatini . a meridie consueverat esse dom . de martinengo . set nunc est buffa de Rudiano . et eam tenet ab heredibus alberti stornelli . videlicet filio petri dothi . Item tenet unum sedimen in castro . que est 1111 . tabule . coherent . a mane dom . baldu de martinengo . a meridie botalia quam tenet a dom . tebaldo . a bonimcontris de cocalio . a mane via a sero murus . et de ea reddit xiiii . imper . bartolameis de claris .

Salvettus de Latis qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit quod tenet 1 . plodium que fuit dom . mumpuslerij vel dom . Amatheij jacentem ad portam superius . coherent a mane . via a sero dom . baldu de martinengo . a monte venturinus de calxo . a meridie filij alberti rasi . set fuit bertrami bulle quam emit pater ipsius a dom . mumpuslerio . Item dicit quod pater eius emit a castelino unam peciam terre in curte de rollis ad viam de bonagis . a mane heredes boselli de albrigonibus . a monte Gazolus de albrigonibus . Item dicit quod ipse et galicia uxor qdm gnazij cacette tenent vi . perticas terre jacentes de supra prato zenato . coherent a monte monasterium de urato . a mane baffalinus que fuit dicti brixiani saginguerre . et fuit xiiii . plodia . Interrogatus si occupata est aliqua via ad terram dom . baldu . Respondit sic per dom . baldu . Interrogatus que pacta et conditiones sunt inter illos de cavethis et comune brixie . Respondit quod illi de cavethis debebant stare in terra de rudiano continue et tenere

singulum equum . et comune brixie . debebat tenere turre in castro et pontem super olio.

Viviamus chizoni qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit non .

Jacobinus gneche de claris . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod ipse et berardus bulla habent unum plodium terre ad guardam superius . coherent a monte antoniolus de ramosis . a sero ripa . a mane heredes boselli de cognis . videlicet cazalupus et fratres et fuit de bullis .

Die III . Marcij .

Gervasius . qdm avanci de albrigonibus qui juravit die Lune IIII . marcij . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic unum plodium terre aratorie et prative . jacentis ad viam garbagnati sive in pratis s . martini . a monte heredes Lovatini . a mane seriola dom . episcopi . a sero heredes martini subtilis . a meridie martinus mazardi qui emit ab infrascripto . et empta fuit a dom . bonincontro de cocalio . sive ab heredibus . Item dicit quod x . tabule terre jacentes ad portam superius . coherent a monte martinus mazardi qui tenet ab infrascripto domino . a meridie via . a sero venturinus novelle et a mane gazolus de albrigonibus qui tenet ab ipso domino infrascripto . et de ea reddit quilibet II . quartas milij dom . spalino de martinengo .

Teoldus Rassus sive bulla qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . II . pertice de super portam . coherent a mane via . a sero boselli . a meridie astulfus ferarius . qui tenet a dom . spalino . A monte johaninus boselli . a meridie filij alberti rasi set nescit cuius fuerit de cavethis . Item dicit quod illa filiorum dicti alberti est de una et eadem conditione . ut est sua . Item dicit quod tenet XIII . tabulas terre prope portam superius . coherent a sero filii alberti rasi . que eadem conditione sunt . A meridie heredes marchesij viviani . a monte heredes zapani in parte et benevenutus Lovatini in parte . a mane via . et fuit bertrami bulle et patruus iohannis bulle et fuit de cavethis . Item tenet I . ortale in dicta contrata . et est v . tabule . coherent a meridie Albertinus lovatini . a monte heredes bonini Lovatini . a sero albertus rarus qui tenet de eadem conditione et set nescit cuius fuerint . set fuit de cavethis . Item dicit quod tenet terciam partem II . plodia ad pratum zenatum sive ad viam de gramis . coherent a mane albertus rassus . et est de eadem conditione . A sero berardus rarus qui est de dicta conditione . A monte bernardus rassus qui tenet a monasterio de urato . et fuit iohannis bulle qui erat cavetha . Item dicit quod tenet ad cerethinam v . perticas prati que fuit brixiani saginguerre . a meridie albertus rarus . de eadem conditione . A monte berardus rassus qui est de eadem conditione . a sero via seu prata de rollis .

Item I . perticam terre in dicta contrata prope ripam . coherent a mane albertus rassus de eadem conditione . a sero berardus rassus de eadem conditione . A meridie heredes palace in parte et heredes accordati de arcimannis in parte et fuit brixiani saginguerre .

Albertinus viani . qui juravit die Lune IIII . marcij . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic ipse et becicus de burgesis et delaydus petri dothi III . plodia terre jacentis ad stratam brixianam . a monte via . a meridie strata . a sero jacobus mafei . a mane ramosii et de ea reddunt VIII . quartas milij . dom . johanni et nicole qdm domin . savarisij . Item tenet de subtus stratam brixianam II . perticas terre . coherent a monte strata brixiana . A sero danesius de ottonellis . A mane brixiana de actotis que tenet ab albertino Lovatini . set fuit dom . facini de turbiado . et de ea reddit dicto alberto II . quartas milij et dicta brixiana totidem . Item tenet de subtus stratam brixianam I . plodium qui fuit dicti dom . facini de turbiado . coherent a mane belonus . a sero iohaninus tuveri . a monte tenet bonetinus de buziis que fuit similiter dom . facini de turbiado et nunc reddit dom . spalino et fratri . III . quartas et dimidia milij . Item tenet VI . perticas ad bragidam . coherent a mane via . a meridie heredes andrioli zanelli . qui tenet ab heredibus bragerij et est de eadem conditione . A sero fachus zucche . a monte zannus bonapartis et fuit omnium cataniorum de martinengo . ipsa et illa dictorum heredum bragerij set emerunt a predictis . Item tenet I . sedimen extra burgum de Rudiano quod est XVIII . tabule . coherent a meridie via . a monte ugettus de chizonibus . a sero venturinus de bottis et de ea reddit unam quartam milij jacobomagnano . Item habet medietatem istius becicus de burgesis .

Petrus filius zuchi de solto qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . I . plodium terre vidate jacentem ad cisternam . coherent a sero ambrosius de mozanega et bolina . a monte dom . baldu de martinengo . a mane prevethini qui tenent a bartolameis de claris . et de ea reddit dictis bartolameis IIII . quartas milij . Item tenet I . plodium ad dossos . quod fuit dom . mumpuslerij . coherent a monte ecclesia de rudiano . a mane via .

Martinus arlotti de talgato qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . I . plodium terre ad viam s . martini . coherent a mane via . a sero favacollus . qui tenet ab infrascriptis . a monte illi de bonaparte . a meridie heredes alegrini et medietatem pertice terre . a mane ad portam a mane parte burgi . que medietate pertice fuit dom . mumpuslerij . coherent a sero via . A meridie heredes martini subtilis et de eis reddunt fictum . heredes dom . zilioli qdm . dom . caponini de comezano . v . quartas milij . qui ziliolus habuit pro

filia ectorini de zizago . Item tenent ipse et patruus suus et favazolus duo plodia terre ad froschettam seu ad stratam brixianam . a monte consueverat esse albricus de puteo . set nunc est johaninus boselli . a mane ipse favazolus . set esse consueverat amatheus de paterno et de ea reddunt conradino dom . vulpi .iii. quartas milij . Item dicit quod tenet .i. plodium de super stratam brixianam quam tenet a bartolameis de claris . coherent a meridie via seu strata brixiana . a monte favaculus et de ea reddunt .ii. quartas milij et dimidie . Item dicit quod tenet .i. plodium ad stratam brixianam . A mane buzij . a meridie via . et dicitur quod fuit dom . munpuslerij .

Bozius de burgesiiis . qui juravit ut supra . interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit . sic . i . plodium ad stratam brixianam . coherent a sero jacobus mafei . a meridie strata brixiana . a monte via . a mane albertinus urani qui tenet ab infrascriptis dom . johanne et nicola qdm dom . savarisij . et de ea reddit fictum .iii. quartas milij ipse testis . et delaydinus dodoris ipse et albertinus viani . et sic habet quilibet ibi singulum plodium de quo dat .iii. quartas milij pro quolibet . Interrogatus quid et quantum habent de cavethis . Respondit ipse et participes quantam partem honorum cavethe . Interrogatus qui sunt honores cavetharum . Respondit quod habent de qualibet malga que venit in brixianam lactum unius diei . et unum agnellum . et x . solidos imper . et .i . caseum quem vult . Interrogatus si tenet vel tenuit equum . Respondit non . Interrogatus si unquam tenuit pro cavethis . Respondit non . Interrogatus que pacta et conditiones sunt et fuerunt inter illos de cavethis et comune . brixie . Respondit quod quilibet de cavethis debeat tenere unum equum . et stare continue in terra de Rudiano .

Antelminus de burghesiis . qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit quod ipse et petrus burgesius et fratres tenent v . perticas terre in pratis s . martini . a mane Venturinus de botesino . A meridie heredes boche . set dicitur quod fuit dom . petri de turbiado . a monte via . a sero via .

Mafens gandini qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit quod tenet v . pertice terre ad froschetham . coherent a meridie heredes petri falconerij . a monte heredes prevertini . a sero favazolus qui tenet ab infrascripto . a mane heredes bragerij et de ea reddit . ii . quartas milij . heredibus dom . ectorini de zizago . et fuit dom . amatheus de paterno .

Venturinus Lovatini . qui juravit die dominico tercio marcij . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod tenent ipse et benevenutus eius frater .i . peciam terre ad carpenetham et nunc dicitur ad campos olij . coherent a mane via a

sero olium . a monte consueverat esse heredes quondam dom . alberti de paterno . set nunc est johannis pedezocha quam tenet heredibus boselli de colognis . a meridie danesius ottonelli in parte . et in parte petrus bonapartis . et est .iii . plodia tamen quia olium destruxit de ea . et fuit dom . munpuslerii . Item dicit quod tenet .i . peciam terre que est unum plodium jacentem ad castrinam . coherent a meridie dom . baldu de martinengo . a sero johannes forbitus . a mane amatus qdm . dom . samuelis de herbusco et nepotes . quam tenet ab heredibus dom . zilioli qdm . dom . caponini de comezano . et reddit vi . quartas milij . Item dicit quod laborat a dicto amato qdm . dom . samuelis et nepotibus . i . peciam terre ad cisternam . que est .i . plodium . coherent a mane antelminus de burgesiiis qui tenet a dicto amato . a sero heredes dicti zilioli . a monte gazolus de albrigonibus . a meridie vercius .

Venturinus boninsegne de albrigonibus qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod nescit . set dicit quod tenet vi . pertice terre in froschetha . coherent a meridie via . a monte pasinus Legrini . a mane via . a sero andriolus boselli et audivit dici quod sui emerunt eam ab ottonello de rudiano . Item dicit quod emit .iii . pertice ab alberto Lovatini . Jacentes ad albarellam . coherent a sero baldonus . a monte via . a mane johannes boselli .

Beldonus de Rudiano qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit sic . i . peciam terre ad fraschetham que potest esse .i . plodium . coherent a meridie maffus de buciis set esse consueverat bonincontri de cocalio . a mane ramosij . set esse consueverat bartolameus de claris . a sero jacobinus de burgesiiis et eam tenet a conradino dom . vulpi de herbusco . et reddit fictum vi . quartas milij . Item dicit quod tenet .ii . plodia terre ad stratam brixianam ipse et belanom de rudiano . qui stat garbagnadi . coherent a mane beldonus habiaticus . a sero benetinus et fratres . et nepotes filij ambrosij bucij . Item dicit quod bertolinus canturi dabat fictum dom . facino . postea dixit dom . vulpe .

Die .iii . Marcij .

Jacobinus filius riboldi qdm hantelmi de burghesiis de rudiano . qui juravit die dominico tercio marcij . sacram . dixit . quod ipse et petrus burgesij et antelminus de burgesiiis et becius de burgesiiis habent quartam partem unius cavethe et honores illius . Interrogatus si habet aliquam possessionem de cavethis . Respondit quod nescit et perlectis terris . que fuerunt patris . dixit se nullam scire .

Mafeus scayonus qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod tenent .i . sedimen ipse et albertinus nervus

et taschus . extra burgum jacentem ad cisternam et potest esse II . pertice . coherent a mane via cisterne . a monte ugerius civilarij . a sero patronus qui tenet a dicto jacobino megnano . et de ea reddunt III . quartas milij ex ficto annuatim . Item dicit quod emit I . perticam terre in gazollo a guielmino castelini que est tria plodia et plus . coherent a mane ecclesia de rudiano . a sero via . a monte dom . baldu de martinengo .

Johaninus alegri . qui juravit dicto die . Interrogatus si tenet aliquam terram de cavethis . Respondit quod tenet unum sedimen in burgo de Rudiano quod est III . tabule . coherent a mane jacobus cerzimallus . a sero et a meridie via . a monte filij zapani . et de ea reddunt fictum ipse et fratres XII . imper . et I . caponem heredibus hectorini de zizago .

Maffeus Marchesij qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de cavethis . Respondit sic . II . plodia terre ad froschetham . a meridie bertolinus et dom . baldu de martinengo . A monte martinus marchesij . a sero delavardus mater ipsius testis . et de ea reddit fictum III . quartas milij . bartolameis de claris . Item dicit quod mater eius predicta tenet V . pertice a dom . vulpo . ad lamas folie . sive in curte de rollis . sive ad lamas dom . vulpi . coherent a meridie dom . conradinus et vulpi quam tenet martinus marchesij . a sero ipse testis .

Die VI . Marcij .

Lafrancus calxonus qui juravit die VI . marcij . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit ut alias dixit . Item dicit quod emit ad froschetham a matre dom . Spalini VII . pertice .

Ottabella uxor qdm . Lancini . qui juravit die dominico . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . medium plodium ad braydam . A meridie magister vercius . a sero Lafrancus Ricus . A mane via et de ea reddit II . quartas milij bartolameis de claris .

Brixiana de actottis que juravit die predicto . Interrogata si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . II . pertice terre jacentis ad stratam brixianam . coherent a meridie prevostus . A mane ricij . a sero albertinus viviani et de ea reddit fictum alberto Lovatini II . quartas milij . et fuit dom . facini de turbiado .

Benevenutus Lovatini qui juravit ut supra . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . III . pertice terre jacentis ad maren . coherent a monte Johannes boselli et filij boninsegne . A mane via . a sero gazolus . et de ea reddit III . quartas milij . heredibus qdm dom . ruselli de trenzano videlicet bertono et fratribus . Item I . plodium ad viam s . martini seu in maren . coherent a sero

via . a monte heredes bonini Lovatini . a meridie ipse testis . a mane albertinus beloni . et de ea reddit unum sextarium milij . heredibus dom . zilioli qdm dom . caponini de comezano . Item dicit quod tenet ipse et venturinus Lovatini . III . plodia terre que fuit dom . mumpusterij ad carpenetham . coherent a mane via . a sero olivum . a mane tenet calupus heredes boselli . set pro dom . johanne de pedezochis . Item dicit quod tenet unum plodium terre ad lavandorum . a mane via . a meridie . vido de lafrancaciis et de ea reddit VI . imper . et I . asserem Lafranco ramosii . set fuit federici de pontolio .

Astulfus ferarius qui juravit ut supra . sacramentum dixit quod tenet I . plodium . terre ad portam superius . coherent a sero albertus rasus . a mane heredes degoldj . sibelli . et de ea reddit fictum VIII . quartas milij domino spalino et fratri .

Andriolus boselli qui juravit die VI . marcij . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . II . pertice terre in contrata sancte marie . coherent a sero via . a meridie fachinus castelli qui tenet ab infrascripto dom . a mane dom . baldu de martinengo . et de ea reddit jacobus megnani . terciam partem VIII . quartas milij .

Machaferrus berte qui juravit die dominico . Interrogatus si tenet de terris de cavethis . Respondit sic . VII . pertice terre jacentis inter fossatos . coherent a sero filij preverthini . a monte fachinus zache . a mane lafrancus berte . et de ea reddit ipse . et frater . unum imper . et dimid . ecclesie de ficto . Item dicit quod tenet unum plodium terre ad dossos . coherent a monte rizij . a meridie venturinus botesini . a sero bonaparti et de ea reddit fictum petro de covatis II . quartas milij .

Nier de obicis tenet I . sedimen quod fuit johannis bulle et est XIII . tabule . a mane terralium . a sero et a meridie via . quod tenet a comuni de Rudiano .

Die martis XXVI . Marcij .

Pronunciati sunt testis aperti per judicem die dicto .

Patronus de Rudiano . qui juravit die XXI . januarii mandata dicti judicis et de veritate dicenda . Interrogatus . Respondit quod bene audivit dici quod illi de cavethis debebant stare continue cum familia sua in terra de rudiano et quod antecessores sui tunc dicebant ei et specialiter quidam suus socer dicebat ei quod cavethe de Rudiano date fuerunt per comune brixie XXXVI . militibus qui stare debebant continue in terra de rudiano cum familia sua . Interrogatus de dom . mumpusterio de paterno . Respondit quod decessit et nullos reliquit heredes et dicit quod favazolus et jacobus mafei et filij zanelli bonetti tenent unam peciam terre jacentem ad portam a mane parte

burgi de rudiano . a sero et a monte via . a meridie consueverat esse albertus tuver et nunc est filius . et perlectis aliis terris . Respondit se nescire .

Item dicit quod castellinus dimisit unum filium nomine guelminus de Rudiano . qui stat Rudiani nec tenet equum nec unquam tenuit nisi quia solutus fuit semel pro comuni de Rudiano . et dicit quod dictus guelminus tenet 1 . peciam terre sedimate jacentem in castello de rudiano . coheret a mane murus castris . a meridie heredes dom . ugonis de martinengo . Item dicit quod dom . guelminus tenet 1 . peciam terre in nemoribus sancte marie et potest esse . . . pertice . coheret a meridie greppus marchesus . a mane flumen . Item 1 . peciam terre jacentem in gazolo . a mane consueverat esse riva . set nunc est aqua . a sero via et potest esse vii . pertice . Item perlectis aliis respondit se nescire .

Item dicit quod Riboldus de burgesiis dimisit unum filium nomine jacobinus qui stat Rudiani . nec tenet equum nec unquam tenuit . et perlectis terris que sunt in registro et quas tenebat . Respondit se nescire .

Item perlectis aliis terris que sunt in registro et sediminibus . Respondit se nescire .

Item dictus patronus qui sacramentum juravit die veneris viii . marcij . Interrogatus quid audivit de cavethis . Respondit quod audivit dici quod cavethe fuerunt xxxvi . quibus date . fuerunt cuilibet xxxvi . plodia terre et ii . tabule sediminis cuilibet capitis in castro pro comuni Brixie . Interrogatus quibus pacta et condiciones . Respondit quod comune brixie debebat tenere iii . turres et pontem super olio . et non debebant solvere daciā nisi quando comune brixie solvebat . et quilibet de cavethis debebat tenere equum unum . et de hiis est publica vox et fama .

Item dictus patronus cum venisset ad reversionem . ad petitionem comunis et hominum et cavetharum de rudiano die lune vi . madij dicit quod audivit dici a quodam suo socero qui multum erat senex et erat lxx . annorum quod comune brixie dedit totum Rudianum xxxvi . militibus qui nominabantur cavethe . qui debebant tenere unum equum pro quolibet . et comune brixie debebat tenere iii . turres in castro de rudiano et pontem super olio . et conservare comune de rudiano sicut civitatis brixie . seu quarterium brixie . et esse sicut franchi ut quadra sancti johannis et predicta civitate audivit dici . et sonus est de predictis inter gentem de rudiano . et dici quod de predictis est publica vox et fama . et est vox et fama quod dicitur per gentes comuniter . Interrogatus qualiter scit quod est vox et fama de predictis . Respondit quia audivit dici predicta per gentes .

Guilminus filius qdm castelini filij qdm lafranci andrie de Rudiano qui juravit die mercurij vi . februarii mandata iudicis et de veritate dicenda sacramentum dixit se habere medium caput 1 . cavethe et honores illius . Interrogatus si stat Rudiani . Respondit sic . Interrogatus si tenet equum . Respondit non . nec unquam tenuit nisi per unum annum quod accepit

unam a comuni de rudiano et habuit inde . x . librarum imper . Interrogatus que pacta et condiciones sunt inter illos de cavethis et comune brixie . Respondit quod nescit . Item dicit et consignat quod habet et tenet sedinen unum in castello de Rudiano . quod est iii . tabule . coherent a mane heredes oprandi de porta . Item dicit et consignat quod bene habet 1 . perticam terre in gazollo . set nescit coherentias . postea dicit quod coherent a mane riva . a meridie Jacobinus megnanus . a sero via . et potest esse duo plodia . cui precepit dictus iudex . sub pena amissionis juris sui quod ad tercium diem debeat consignare omnes terras cum coherentis . Item dicit quod tenet 1 . peciam terre super ripis . a mane domin . baldu . heredes dom . oprandi de martinengo . a sero tenet dom . spalinus de martinengo . a meridie via . et potest esse dimidium plodium set circha scavezavit eam . Item dicit quod habet 1 . petiam terre in froschetha . a sero Lafrancus calxonus . A monte mafeus de buzis et potest esse iii . pertice . Item dicit quod habet 1 . peciam terre in busco brunono . et potest esse vi . pertice . a sero olium . a mane quedam seriola . Item dicit quod nescit 1 . perticam terre in nemoribus sancte marie quia olium destruxit eam . Interrogatus quantum potest percipi pro quolibet anno . uno anno juvanti altero . Respondit quod nescit .

Dominus baldu de martinengo . qui juravit die sabbati xviii . januarii mandata iudicis . et de veritate dicenda . qui suo sacramentum dixit quod audivit dici quod quilibet de cavethis . et quilibet cavetha debebat tenere unum equum ab armis usque ad xxx . annos et in capite xxx . annos . debebant esse alodium et de hiis dicit se vidisse testes perpetuos quos dicit amisisse . et dicit quod non audivit dici nec scit quod possessores cavethe tenerentur stare in burgo et loco de rudiano . Interrogatus si scit quam partem habeat in cavethis . Respondit quod habet unum caput et dimidium et ipse et frater . videlicet unum caput ex successione patris sui . et aliud quod emit pater ejus ab illis de paterno . et dixit quod habet et tenet . et consueverat pro se et fratres eius habere et tenere infrascriptarum peciarum terrarum videlicet . 1 . pecia terre partim vidata et partim aratoria . que jacet in curte de rollis . cui coherent a mane via in parte . et in parte magister ardemannus . a meridie salvettus de latis in parte . et in parte johannes boselli de albrigonibus . et in parte heredes mafei ramosii . a sero albertus rasmus . a monte in parte magister ardemannus quam terram dicit non esse de cavethis . nec eam tenere a comuni cum scit de curte de rollis . et nescit quot plodia sit . et credit esse iii . plodia et plus quam peciam terre dicit tutores suos emisse a quibusdam hominibus de Rudiano . et dixit quod tenent . et possident ipse et frater eius . unam peciam terre partim prativam et partim aratoriam . set nunc est vidatam . cui coherent a mane salvetus de latis in parte et heredes guacij de latis in parte . a meridie jacobinus qui dicitur pedemeyus . a sero vassus aque . a meridie vivianus chizoni . et jacet ad

lavanderum. Item et credit esse III. plodia illam quam tenet. et de cuius parte dicte pecie terre venditionem fecerunt tutores sui comuni de rudiano. quam parte venditam dicit esse unum plodium. cui plodio coherent a sero aqua. a monte aqua. a meridie comune de Rudiano. a mane aqua comunis. Item dicit quod ipse et fratres tenent unam peciam terre prativam et buschivam. cui coherent a mane via. a meridie via. a sero graciolus boselli de albri-gonibus in parte. a monte albertus de urado et est v. plodia et lx. tabulis. Item i. peciam terre prative jacentem ad molinum quam tenent ipse et fratres. a mane. a meridie pascuum comunis. a monte monasterium s. heufemie. a sero andriolus boselli et petrus pevoli sive heredes et est v. plodia et plus. Item tenent ipse et fratres aliam peciam terre prative que consueverat esse aratoria. in contrata s. marie. coherent a mane aqua. a sero et a meridie via. Item dicit quod olium destruxit quandam peciam terre buschive. jacentem in Runchis. cui consueverat esse a monte flumen. a meridie albertus ruver. et si aliquid super est de dicta terra bene tenet et nescit quod plodia sit vel fuerit. Item dicit se tenere i. peciam terre partim prativam et aratoriam jacentem ad prata. s. martini. et dicebatur ad molinum s. martini. cui coherent a sero via. a monte subtilinus qui tenet pro heredibus brixiani de zizago. a meridie artusius de pontolio. set olim consueverat esse scluzerius de dodonibus. Item dicit quod olium destruxit quamdam peciam terre prative jacentem ad buschum brunorum. coherent a mane aqua. a meridie martinus de lature. a sero Gandinus. et i. peciam terre jacentem in eadem contrata. a mane consueverat esse aqua. a meridie olium. a sero consueverat heredes dom. vulpi de herbusco. et i. peciam terre in eadem contrata. a mane et a sero via. a meridie dom. vgo de martinengo. Item dicit quod tenent i. peciam terre aratorie et nunc vegre jacentem ad gazolum. a mane heredes dom. bardelle de puteo. a monte heredes dom. spale et nescit quot plodia sit. Item dicit se tenere i. peciam terre aratorie ad dossos. a mane burgesij. A meridie via et postmodum dixit quod tenet eam prevostus de buciis. et est unum plodium. et dicit quod eam habebat in pignore. et non erat sua. set impegnavit eam albertinus qdm vitalis de alchardis. Item dicit se tenere i. peciam terre jacentem ad dossos sive ad crivacorum. coherent a meridie heredes dom. spalle. a monte heredes girardi de trezio. a sero uxor andrie. a mane heredes . . . et est unum plodium et dimidium. Item dicit quod non tenent ipse nec fratres unam peciam terre jacentem ad stratam s. martini. a monte dicta strata. et eam tenent heredes bucij qui dicunt dictam terram suam esse. et est i. plodium. Item dicit se tenere i. peciam terre jacentem ad maren. coherent a meridie zanellus de talgato qui tenent ab heredibus dom. savarisij. A mane lafrancus andree de claris. et est unum plodium. Item tenet i. peciam terre nunc vidate jacentem ad viam s. martini. a mane via. A monte heredes dicti savarisij. et est vii.

pertices. Item tenet i. peciam terre jacentem ad s.^m martinum. coherent a sero via que vadit ad garbagnathum. a monte consueverat esse Lafrancus burge. set nunc est circha comunis brixie. a meridie tenet bertraminus de treciis et consueverat esse vitalis de alcardis et est unum plodium et dimidium. Item dicit quod nescit. i. peciam terre quod consignata fuit in prima consignatione. jacentem ad campum bonsegnori. a mane gulacini. a meridie camisia. qui tenet a dicto dom. savarisio et potest esse quod est ei occupata. et dixit eam non vendidisse. Item dicit quod quedam pecia. per eum designata est in alia designatione quam dixit. coherent a mane heredes berardelli. a meridie heredes qdm Lafranci burge et jam superius designata cum designavit. unam petiam terre jacentem ad dossos. cui dixit coherent a meridie dom. spalla. a sero heredes andrie. a monte heredes Girardi de trecio. Item consignavit se tenere et possidere unam peciam terre nunc vidate jacentem ad stratam brixianam. A mane filij qdm martini ugonis. a meridie strata et est duo plodia. Item consignavit ii. plodia terre jacentem ad ulmesellum. A mane filij teoldi. A meridie filij prevethini. a sero galicia de latis. et filij guacij de latis. Item consignavit i. peciam terre aratorie jacentem ad fraschetham. a mane via. a meridie dom. ugo de martinengo. a sero froschetha et est ii. plodia. Item dicit quod olium destruxit i. peciam terre ad buschum brunorum. coherent a mane et a meridie aqua. Item dicit quod non tenet nec possidet i. peciam terre jacentem ad strathellam. cui coherent a mane maza Gambe qui tenet ab heredibus dom. spalle et consueverat esse vitalis de alcardis. A meridie dicta strathella. et dicit quod credit sibi occupata fore et tenent eam heredes buci buche et est dimidium plodium. Item dicit se nescire i. peciam terre jacentem ad strathellam quam consignata. coherent in alia consignatione a monte dothus de dothonibus. a sero via. Item consignavit i. peciam terre in burgo Rudiani. a mane via. a meridie heredes dom. spalle. Item consignata se tenere i. peciam sediminis in burgo rudiani. a mane filij uberti ardemanni. a sero via. Item dicit se non tenere i. peciam sediminis cui consignavit. coherent in alia consignatione. a mane gavacius. a sero et a monte via. et tenet illud venturinus de calxo. ab heredibus dom. spalle. et dixit non vendidisse nec commutasse. Item consignat se tenere unum sedimen in burgo. coherent a mane ottonellus. a meridie heredes zoanelli sive ravicia de garbagnado et consueverat esse heredum ottonelli. Item facta dicta consignatione dixit se habere multas alias terras in terra de Rudiano. set nescit si sint de cavethis. qui predictus dom. baldu dixit tenere predictas pecias terre cavetharum et pro jure de cavethis de Rudiano. a comuni brixie. Cui dictus iudex precepit quod hinc ad tres dies debeat designare omnes terras quas tenet de cavethis sub pena amissionis juris sui. Item dicit quod tenent ipse et fratres pro cavethis. i. peciam terre jacentem ad campum burgetti. a sero via. a monte villanellus. A

meridie antelminus de burghesiis in parte et est 1. plodium et dimidium et plus. Item dicit quod ipse et frater tenent 1. peciam terre de cavethis jacentem ad dossos. a monte ricij in parte et in parte prevostus. a meridie canturinus de rudiano. a sero heredes prevostini et est duo plodia et dimidia. a mane heredes berte. Item dicit quod consignatam 1. peciam terre de cavethis jacentem in gazollo. coheret a sero via. a mane heredes johannis novelli et prevostus. a monte scayoni. et est vegre et est 111. plodia et LXXX. tabule. et de ea occupavit unum plodium mafeus scayonus et martinus ejus frater. quo plodio est vidata. Item consignatam 1. peciam terre ad dossos que est v. plodia. coheret a monte marcius mariani et habet zuchi. a meridie prevostus de buys. A sero dom. spalinus in parte et in parte vercius. Item 1. peciam terre in gazollo. coheret a mane via. a sero heredes dom. ugonis de martinengo. a monte et a meridie via et est vi. pertice. Item dicit quod non habet nec tenet equum aliquem nec tenuit jam sunt x. anni. et plures. Interrogatus die XVIII. marcij si est aliquis paysanus de Rudiano qui tenuit equos vel tenuerunt x. anni sunt ratione vel occasione vel jure cavetharum. Respondit non. Interrogatus si scit vel audivit dici quod unquam fuerit preceptum sibi vel alicui de cavethis vel alicui paysanorum per aliquam potestatem comunis brixie quod tenerent equos. Respondit quod tempore dom. franceschi de Lature dictum fuit per dom. albertum luloum judicem dom. franceschi de Lature fecit fieri satisfactis de tenendo equos pro cavethis. tamen illi de cavethis dicebant quod faciebat eis obligum. et dicit fieri dictam satisfactionem de tenendo dictos equos ad voluntatem potestatis si debebant tenere de jure. tamen nullum equum tenuerunt per hoc.

Item dom. baldu de martinengo predictus qui juravit die nono marcij. Interrogatus de facto cavetharum. Respondit quod audivit dici. quod fuerunt xxxvi. milites quibus date. fuerunt cavethe. videlicet xxxvi. cavethe. et date fuerunt cuilibet xxxvi. plodia terre. Interrogatus si tota curia de rudiano est et fuit de cavethis. Respondit sic. excepta emptione facta a monasterio de argono. que emptio constitit C librarum mediolanensium veterum. Item dicit quod curia de collis non est de cavethis nec de territorio Rudiani. Item dicit quod de predictis omnibus est publica vox et fama. et cum dictus dom. baldu venerit ad reversionem ad petitionem hominum de Rudiano. et cavetharum de rudiano. die Lune vi. madij. Interrogatus quomodo scit quod tota curia de Rudiano est et fuit de cavethis. Respondit per auditum gencium. Interrogatus a quibus. Respondit per homines de Rudiano et nescit a quot. Interrogatus si scit quid est vox et fama. Respondit nescit. Interrogatus quomodo scit quod est publica vox et fama. quod castrum et curiam et territorium de Rudiano. datum fuit per comune brixie xxxvi. cavethis. Respondit per auditum. quod aliter non est aliquis qui posset reddere rationem per etatem que hoc fuerunt facta

jam sunt c. xxxii. anni et plus. qua facta fuit emptio sancti pauli de argono (1) et dicit quod jus datum fuit pro comuni brixie. cavethis ante illud tempus in castro. in territorio de Rudiano ut audivit dici. Interrogatus a quibus hoc audivit dici. Respondit ab omnibus de rudiano. et nescit a quot hominibus audivit set a pluribus audivit. Interrogatus quid dicebant illi homines. a quibus audivit dici. Respondit dicebant quod comune brixie dedit cavethis castrum et curiam de rudiano. et territorium. et quod comune brixie debebat tenere turres in castro. et pontem super olio. et omnia offerta debebant esse cavetharum. et quod illud jus cavetharum debebat esse alodium transactis xxx. annis et de hoc vidit jam testis perpetuatos.

Maffeus de bucis de Rudiano. qui juravit die dominico xx. januarii mandata judicis et de veritate dicenda. Interrogatus quibus conditionibus tenebant illi. qui tenebant cavethas a comuni brixie. Respondit quod audivit dici quod quilibet de cavethis debebat tenere unum equum ab armis per xxx. annos et postea erat alodium. et nullas alias condiciones audivit dici quod deberent facere dicto comuni brixie.

Interrogatus si cognovit dom. munpuslerium de paterno. Respondit sic. et nullos dimisit heredes. et habent possessiones suas. heredes brixiani de zizago in parte. et benvenutus Lovatini. et Venturinus Lovatini habent in parte. Item dicit quod petrus chirrollus et favazolus et heredes andrioli zanelli et mafeus de bucis. et jacobus mafei. et delaydinus falconerij tenent 1. peciam terre que fuit dicti munpuslerij. jacentem ad portam. a mane parte burgi de Rudiano. a sero et a monte via. a meridie johanninus habiaticus alberti tuveri. et potest esse vi. pertices et plus. Item dicit quod dominus zuche de hospinellis. tenet unam petiam terre jacentem in gazollo. a meridie heredes Lafranci andrie. a mane fossatum quod vadit garbagnatum. A monte ecclesia de Rudiano. et potest. esse vi. pertices. et nescit quo jure teneant ipsas.

Item dicit quod iohaninus subtilinus tenet 1. peciam terre jacentem in capite prati gazoli. A monte heredes dom. vulpi. A sero via. et potest esse duo plodia. sed nescit quo jure.

Item dicit quod heredes martini subtilis. et uxor tenent 1. peciam terre jacentem in maren. coheret a monte ecclesia de rudiano. a sero heredes dom. oprandi de martinengo. set nescit quo jure et modo est vidata. videlicet spalinus de martinengo. set nescit si scit heredes dicti dom. oprandi. Item dicit quod benvenutus lovatini et Venturinus eius frater tenent 1. peciam terre jacentem ad carpenetham. a mane via. a sero olium. a monte tenet johannes de pedezochis. set esse consueverat heredum johannis de paterno. set nescit quo jure.

(1) S. Paolo d'Argon; Monastero di Benedettini nella Diocesi di Bergamo soppresso nel 1797 ed ora di proprietà dell'Ospedale di Bergamo.

Item dicit quod favazolus et heredes arlotini tenent 1. peciam terre jacentem ad stratam brixianam . a sero mafeus bucij et ipse testis . a meridie via . set nescit quo jure . Item dicit quod filius zuchi de solto tenet 1. peciam terre jacentem ad dossos . A mane via . a monte et a meridie ecclesia de rudiano . Item dicit quod bene habet unum sedimen in castro quod est vastum (1) et non tenetur per aliquem . Item perlectis omnibus aliis terris et sediminibus que fuerunt de cavethis . Respondit se nescire .

Interrogatus de castelino filio Lafranci andrie . Respondit quod dimisit unum filium nomine Guielminus qui stat Rudiani . Item dicit quod nescit unam peciam terre in nemoribus s. marie . coheret a mane aqua . a sero olivum et destruxit olivum maiorem partem de ipsa pecia terre . et potuit forte remansisse 1. plodium quod tenet ipse Guielminus . Item dicit quod ipse guielminus tenet 1. peciam terre vidatam jacentem in gazollo et est 11. plodia . coheret a mane via . a meridie heredes girardi de pontolio . a sero via . Item tenet ipse guielminus 1. aliam peciam terre vidatam jacentem de super ripam . et est duo plodia . dicitur coherent a mane et a sero heredes quondam dom. oprandi de martinengo . a meridie via . Item tenet unam peciam terre dictus guielminus in froschetha . que est 111. perticas . a sero heredes savarisij de puteo . a mane consueverat esse martinus de turre . set nunc est piperata . A monte consueverant esse heredes grandini Lucari . et nunc tenet ipse mafeus testis . Item dicit quod olivum destruxit quandam peciam terre que consueverat jacere in busco brignono cui consueverat esse a mane dictus savarisius . a monte illi de turbiado . a sero comes de Logrado . a meridie habent suprascripti Loterengi et perlectis omnibus aliis terris dicte cavethe quas habet dictus guielminus dixit se nescire . et dixit quod ipse guielminus non habet equum aliquem nec habuit jam sunt duo anni .

Item dixit quod Riboldus filius qdm Lantelmi de burgesijs de Rudiano decessit relicto uno filio nomine jacobinus . qui stat Rudiani . et non habet aliquem equum nec habuit jam sunt anni duo . nec est aliquis de cavethis qui stat Rudiani qui habet aliquem equum vel teneant . excepto prevosto habiatco bragerii de buis de rudiano . Item dicit quod dictus jacobinus tenet 1. peciam terre que est duo plodia jacentem ad ripam . A monte via . a sero ripa . Item dicit quod antoniolus de ramosijs tenet unam peciam que est LXXV . tabule jacentem in froschetha . a monte . et a mane Lafrancus ramosii . set esse consueverat petrus paniza . set nescit quo jure et perlectis omnibus aliis terris que sunt in registro . et quas tenebat quondam dictus Riboldus . Respondit se nescire .

Interrogatus de terris ecclesie sancte marie de rudiano . Respondit quod scit . 1. peciam terre ad

closettum . a mane consueverat esse venturinus andrie . set modo tenet astulfus ferarius . a meridie heredes Lotherenghini . videlicet dom. baldu . quam peciam terre tenet medietatem ecclesia de rudiano . et aliam medietatem tenet albertinus notarius . ad fictum reddendum ecclesie . Item dicit quod delaydinus falconerij . et heredes martini subtilis tenent ad fictum reddendum ecclesie . unam peciam terre jacentem ad pratum sancti martini . a mane consueverat esse dom. boninconter de cocalio . set nunc sunt gervasius et martinus mazardi . a meridie consueverant esse heredes girardi de pontolio . set nunc tenet jacobinus megnanus . qui est heres ipsius . et est 111. plodia . Item dicit quod girardus belece tenet unam peciam terre ad fictum reddendum ecclesie . Item in froschetha . a monte heredes guazij . videlicet martinus pigocij . a meridie johaninus bosselli . et est vij . perticas . Item dicit quod belandus tenet unam peciam terre ad fictum reddendum ecclesie ad strathellam . a mane et a meridie via . et alia in dicta contrata . a meridie via . a mane patronus de buys . et est 111. perticas . Item dicit quod Richettus tenet ad fictum reddendum ecclesie . unam peciam terre ad viam sancti martini . a monte et a mane via . et potest esse unum plodium .

Interrogatus de Rambertino filio qdm dom. Ugonis de martinengo . Respondit quod decessit nullis filiis relictis set fratribus . videlicet guelmus et Bertolinus habent possessiones suas . Item dicit quod albertinus de buciis et heredes andrioli zanelli tenent 1. peciam terre ad fictum reddendum patrono de buis . unam peciam terre jacentem in bragidis seu in bragida . a mane via . a meridie illi de sancto andrea . et potest esse tria plodia . Item dicit quod olivum destruxit unam peciam terre jacentem in ragona . a mane via . a meridie ottonelli . Item dicit quod scit unam peciam terre jacentem ad gazolum . A mane via . a meridie heredes guidonis de pompiano et est vegra et guasta . Ita quod non tenetur per aliquem . Item dicit quod dom. episcopus tenet quatuor molinos ad portam quod emit a predictis guielmino et Bertolino . Item dicit quod olivum destruxit duo plodia terre . a mane flumen . a sero via . Item dicit quod predicti fratres de martinengo tenent nnam peciam terre vidate jacentem ad burgettum . A monte fossatum . a sero via et est viii . plodia et plus . et perlectis sibi omnibus aliis terris . Respondit se nescire .

Item dicit quod non cognovit dom. bartolameum de puteo nec scit si dimisit heredes ac ne . et perlectis sibi omnibus aliis terris que sunt in registro et quos tenebat predictus . Respondit se nescire . Interrogatus de dom. vulpo de herbusco . Respondit quod decessit . relicto uno filio nomine conradinus qui stat herbuschi . nec unquam stetit Rudiani . a memoria ipsius testis . Item dicit quod Lafrancus ramosij tenet unam peciam terre jacentem ad gazolum . a mane via . a meridie tenet ambrosius . set esse consueverat . albertus de cocalio . a monte gonseimus et est 11. plodia et plus et tenet duo plodia

(1) Nel Codice n. 1 è scritto *guastum*.

prati in pratis s. martini dictus Lafranchus. coherent a meridie heredes martini subtilis. a sero heredes girardi de trecio. quas pecias terre dom. lafrancus emit a dom. vulpo et emit unum sedimen in burgo. coheret a monte et a sero via. Item perlectis omnibus aliis terris et sediminibus. Respondit se nescire.

Item dixit quod dom. johannes ranzonus decessit et nescit ei heredes et dicit quod bertraminus de treciis tenet i. peciam terre ad cravacorum. a mane consueverat esse zucha de gambaronibus. set nunc est dictus bertraminus. A meridie heredes mantelini burge. a sero via. et potest. esse vi. pertices et nescit quo jure teneat. et perlectis terris que fuerunt qdm dicti johannis. Respondit se nescire.

Interrogatus de dom. johanne novelli. Respondit quod non cognovit eum nec heredes ipsius. nec scit si dimisit heredes an non et perlectis omnibus terris in sediminibus que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus de Samuele de herbusco. Respondit quod non cognoscit ipsum nec heredes ipsius et perlectis terris omnibus que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus de dom. Antonio filio qdm. dom. oprandi de rudiano. Respondit quod dimisit iii. habiaticos. videlicet muntenarius et fratres qui stant rudiani. nec tenent nec tenuerunt unquam equum quod sciat. et dixit perlectis omnibus terris et sediminibus cavethe dicti antonij que in registro continetur se nescire ubi scit.

Interrogatus de comite de Logrado. Respondit quod non cognovit nec scit aliquos heredes ipsius descendentes. et dicit quod non scit nec unquam audivit aliquod fictum eis deberj. nec unquam vidit eum nec scit ubi stetit ipse nec donna libera uxor eius.

Interrogatus de dom. oprando filio dom. caponini de comezano. Respondit quod dimisit unum filium nomine brixianus qui stat comezani. nec stetit rudiani jam sunt iii. anni et plus. Item dicit quod calalupus de rudiano tenet i. peciam terre. que est. ii. plodia apud fossatum Rudiani. a mane. et a sero via. et nescit quo jure teneat. Interrogatus si scit alias terras. perlectis illis que sunt in registro. Respondit non.

Interrogatus de brixiano dom. saginguerre et perlectis terris et sediminibus ejus. Respondit se nescire.

Interrogatus de dom. amato filio qdm. dom. alberti de paterno. Respondit quod nullos heredes dimisit perlectis terris et sediminibus que sunt in registro. Respondit se nescire.

Item dicit quod iohannes bulla nullos heredes dimisit. et perlectis terris. Respondit nichil nescire.

Item dicit quod bartolameus quondam saracini albertini bene vivit et stat Rudiani. et perlectis omnibus terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Item dicit quod non cognovit heredes dom. petri de turbiado. et perlectis terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus de dom. facino de turbiado. Respondit

quod non cognovit eum. et perlectis terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus de domino petro filio domini jacobi de trenzano. Respondit quod non cognovit eum nec terras ipsius scit.

Interrogatus de dom. bonincontro de cocalio. Respondit quod dimisit quendam nomine zumparum de rudiano. et perlectis omnibus terris que sunt in registro. Respondit se nescire.

Interrogatus de dom. pontoyolo filio qdm. dom. girardi de pontolio. Respondit quod non cognovit nec heredes ipsius. et perlectis terris que sunt in registro. Respondit nescire.

Interrogatus de federico de pontolio. Respondit quod nescit nec terras eius. perlectis ei per ordinem.

Interrogatus de dom. Lotherego. Respondit quod dimisit duos filios videlicet spalinum et corradinum et terras eius nescit perlectis per ordinem.

Interrogatus de dom. baldu. Respondit quod bene vivit et bene scit terras eius et quod bene sunt sicut designavit ipse baldu.

Interrogatus de vazetto filio alberti bulle. Respondit quod nescit aliquid nec scit terras eius.

Mafeus de buciis qui juravit die viii. marcij. Interrogatus de facto cavetharum. Respondit quod audivit dici quod fuerunt xxxvi. capit. Interrogatus si tota curia de rudiano fuit de cavethis. Respondit excepta emptione facta per ipsos de cavethis. A sancto martino seu a monasterio de argon. Interrogatus quid est dicta emptio. Respondit quod comune de rudiano bene posset habere. eam emptionem sive terram emptam si necesse est. Interrogatus quantum fuit dicta emptio sancti martini. Respondit quod nescit. postea vero die jovis xxv. aprilis. dixit dictus mafeus quod ipse et dom. baldu de martinengo et bartolomeus serasij. et albertus rasmus et dom. guelmus qdm dom. ugonis de martinengo et patronus de Rudiano habent quilibet ipsorum sedimen terras et possessiones in territorio de Rudiano. Postea vero cum venisset dictus mafeus ad petitionem hominum de rudiano et cavetharum de rudiano ad reversionem et responsionem. Interrogationibus hominum et cavetharum de rudiano super dicto predicto. Interrogatus die Lune vi. madij quomodo scit quot tota curia de rudiano fuit de cavethis excepta emptione facta per ipsos de cavethis. a sancto martino monasterij d'argon. Respondit quod non est vivus qui interfuerit contractui nec qui scit veritatem nisi ex auditu. et ipsemet testis audivit dici comuniter per gentes de rudiano et forte audivit etiam per aliam gentem.

xxi. Januarii.

Venturinus filius dom. oprandi qdm dom. antonii filii qdm. dom. oprandi de rudiano qui juravit mandata iudicis. et de veritate dicenda die lune xxi. Januarii. sacramentum dixit se esse de cavethis. de rudiano. ipse et duo fratres ejus nec

habent nec unquam habuerunt equum aliquem . Item dicit et consignatione . . . . cavethe quod bene habet et scit infrascripta sedimina et terras . unum suum sedimen in castro rudiani quam tenet de cavethis set nescit coherentie . Item dicit quod bene habent 1 . peciam terre in gazollo set nescit coherentie . Item dicit quod tenent ipse et fratres 1 . peciam terre jacentem in gnollo . set nescit coherentie . Item perlectis omnibus terris que sunt in registro et que fuerunt qdm . dom . antonij predicti . Respondit se non tenere aliquam . nisi predictas et nescit quod scit factum de ipsis . Item dicit quod nunquam audivit quibus pacta aut conditiones tenebant ipsas cavethas a comuni brixie . cui precepit dictus iudex quod hinc ad tercium diem sub pena amissionis juris sui debeat omnes terras que fuerunt de cavethis quas tenebant antecessores et coherent earum .

Dominus spalinus filius dom . lotherenghi qdm . dom . spalle de Martinengo . qui juravit mandata dicti iudicis de veritate dicenda . die XXI . januarii sacramentum dixit et consignavit jure cavethe se et fratrem suum tenere . tres cavethas et honores earum a comuni brixie . nec habet equum nec habuit unquam . ipse vel pater . nec scit pacta nec conditiones . que erat inter comune brixie et cavethas seu illos de cavethis . Item perlectis sibi omnibus terris que sunt in registro . et quas tenebat qdm pater eius . Respondit se bene habere et possidere eas set nescit coherentie . nec unquam ipse nec pater eius venderunt aliquam ex ipsis .

XVIII . Martij .

Cui precepit dictus iudex . sub pena amissionis juris sui . quod hinc ad tercium diem debeat eas designare coram iudicibus inscriptis cum coherentie ipsarum . Item dixit die XVIII . martij quod nullus de paysanis tenet vel tenuit a sua memoria citra . aliquem equum causa vel jure cavetharum . Item dixit quod non audivit quod tenuerit equos .

XXI . Januarij .

Bertolinus filius qdm dom . ugonis de martinengo . qui juravit die lune XXI . Januarii mandata iudicis et de veritate dicenda . sacramentum testis . et dicit quod habet III . cavethas ipse et frater . et 1 . quartam cavethe . et honores earum et dicit quod nullum equum habent nec habuerunt jam sunt VII . anni et jam habuit equas . set nullam tenuit . aut tenuerunt pro cavethis . Item dicit quod nunquam audivit de aliquibus pacta et conditiones que sunt inter comune brixie et illos de cavethis . Item dicit quod prevostus habet et tenet unam petiam terre jacentem in bragida . A mane via . a meridie illi de sancto andrea . et dicit quod credit quod fratres ipsius venderunt eam . Item dicit quod non tenet unam peciam terre . jacentem ad gazolum . a mane via . a meridie heredes guidonis de pompiano set est guasta .

et nullus tenet eam . Item dicit quod tenet 1 . peciam terre ad froschetham . a monte dom . baldu filius dom . Lotherengi . a meridie rizij . et est duo plodia . Item dicit quod non tenet 1 . peciam terre jacentem ad froschetam . a meridie via . et est guasta . nullus eam tenet et credit esse III . plodia . Item dicit quod bene habet terrenum unius molini quod erat ad portam . medietate est sua et alia medietate est spalini . Item dicit quod olivum destruxit 1 . peciam terre . a sero via . a mane flumen . Item dicit quod tenet 1 . peciam terre ad sanctam mariam . a mane via . a sero olivum . et potest esse III . perticis et de ea reddit fictum facinus zanni castelli ipsis fratribus III . quartas milij . Item dicit quod tenet 1 . peciam terre jacentem ad burgettum . A monte fossatum . a sero via . et est VIII . plodia .

XVIII . Marcij .

Cui precepit dictus iudex quod hinc ad tercium diem sub pena amissionis juris sui debeat dare inscriptis omnes alias terras quas non designavit et coherentias earum . et quod plodia sunt . Item consignavit unum sedimen in castro . coheret . a mane via . A meridie dom . spalinus et potest esse VIII . tabulas vel circha . Item dicit quod credit quod sit vendit . 1 . peciam terre in caracoa . a meridie via . die XVIII . marcij .

Item dictus Bertolinus . Interrogatus si aliquis paysanus de rudiano tenet vel tenuit equos ratione vel occasione cavetarum . Respondit non .

XXI . Januarii .

Bartolameus filius qdm alberti sarasij de Rudiano . qui juravit die XXI . januarii mandata iudicis de veritate dicenda . Interrogatus que pacta et conditiones erant inter illos de cavethis et comune brixie . Respondit quod comune brixie debebat tenere pontem super olio et tures et mercatum in dicta terra de rudiano . et ipsi de cavethis debebant stare continue cum familia in terra de rudiano . et tenere equos et arma set nescit in qua quantitate .

Interrogatus si stat in terra de Rudiano et tenet equum . Respondit quod bene stat in dicta terra . et stetit jam sunt XLV . anni nec stetisset in dicta terra nisi essent per illis cavethis . et multociens tenuit equos set nunc non habet nec tenuit aliquem pro cavethis jam sunt XXX . anni et plus et ante tempus guerre cremonensis . et bergomensis . ipse testis tenebat 1 . equum pro 1 . equam quam dixit valere V . librarum imper . ipsis cavethis . set habebat tunc plus de cavethis quam non habet nunc . et dicit quod tunc habebat unum caput et tres partes unius capitis . quod caput habuit dom . pax de bochis set nescit quomodo habuerit . et quod caput habere ipsius dom . pacis . habent . Interrogatus si dom . pax . nunc filij . unquam stetit in terra de Rudiano pro ipsa cavetha . Respondit non . Item dicit quod mafheus de buciis et bucius buche de Rudiano habent

1. peciam terre jacentem in gazollo sive in runcho stelario. A monte illi de trecio. a meridie heredes castelini. set consueverat esse heredum dom. oprandi de pontolio. a mane et a sero riva. quam peciam terre vendidit predictus jacobinus filius ipsius testis. et potest esse III. plodia. Item dicit quod dom. spalini et fratres habent unam peciam terre jacentem in curte de errollis de qua reditur fictum XVIII. imper. set nescit coherentie. et dicit quod testis vendidit eam patri predictorum spalini et fratris et nescit quantum scit. Item dicit quod bene habet et tenet unam peciam terre. jacentem ad sanctum firmum. a mane consueverat esse heredum dom. a cursi de puteo. set nunc sunt. heredum dom. federici. de lavello lungo. a sero dom. episcopus. Item dicit quod habet unam peciam terre in dicta contrata. set nescit coherentie. Item dicit quod habet aliam peciam terre ad viam sancti firmi. set nescit coherentie. nec quantum sit. Item perlectis omnibus terris et sediminibus que sunt in registro. et que consignavit alias in registro. Respondit se nescire nec coherentie. Item dicit quod bene fecit guardas et scaravaytas semper in dicta terra. de die et nocte post ea vero die XX. marcij. Interrogatus si scit vel audivit quod unquam preceptum fuerit vel invictum per potestatem vel ejus judicem. vel quod factum fuerit per predictos de cavethis. vel aliquem ipsorum de stando Rudiani continue vel de tenendo equos. Respondit quod bene sunt XLV. anni quod illi de cavethis fuerunt coacti ad standum rudiani et ad tenendum equos. et quod tunc ipse testis tenuit. et hoc fuit per potestatem brixie. Cui precepit sub pena amissionis sui juris. quod hinc ad tercium diem debeat designare in scriptis omnes terras cum coherentibus quas alias consignavit et quantum sunt per mensuram.

XXX. Januarii.

Infrascripte pecie terre designate sunt. per bartolameum sarasij occasione cavetharum rudiani. Die penultimo januarii. In primis designavit unam peciam terre que jacet in gazollo. a mane ripa. a sero ripa sive via. a meridie heredes castellini. Item unam. peciam terre prative jacentem in curtis de herollis. a mane et a meridie aqua. Item 1. aliam peciam terre jacentem ad pratum cenarum. coheret a sero via et a meridie heredes Laurentij bulle. Item unam aliam peciam terre que jacet ad sanctum firmum. coheret a mane dom. Lavello lungo. a sero episcopatus brixie. Item unam aliam peciam terre jacentem in eadem contrata. a mane bernardus rassus. a monte et a meridie heredes berardelli de albri-gonibus. Item 1. aliam peciam terre jacentem ad strathellam a mane heredes dom. montenarii de pontolio. Item 1. aliam peciam terre jacentem in eadem contrata. coheret a mane ecclesia s. marie de Rudiano. A meridie dicta strathella. Item 1. peciam terre jacentem ad prata s. martini A mane via. a sero heredes alberti de burgesis. a meridie here-

des falconerij. Item ad strathellam medium plodium. a mane jacobus de mafeis. et a meridie venturinus de bottis. sive belando. Item unam petiam terre jacentem ad zusternam. a mane via. a meridie heredes iohannis de garbagnado. Item 1. peciam terre jacentem ad nosettam. a mane heredes iohannis de vitallis. a meridie monasterio sancti Laurentij de urado. Item 1. aliam petiam terre prative. jacentem in prata cenata. a mane et a meridie heredes dom. bartolamei de claris. Item 1. aliam peciam terre jacentem ad viam garbagnadi. a meridie via. a sero ripa. Item unam petiam terre jacentem ad stratam brixianam. a mane heredes dom. savarisij. a meridie via. Item 1. peciam terre jacentem ad froschetham. coheret. a mane dicta froscheta. a monte via. Item in eadem contrata. 1. peciam terre a monte. . . . et heredes qdam panicie a meridie. Item 1. peciam terre jacentem in gazollo. a meridie heredes panicie. et a mane heredes petroboni marcell et que pecia terre est devastata et destructa. abundantia fluminis aqua oley. in quibus illis III. pertices terrarum habebat quondam dom. constatinus de puteo de herbusco. Item nonam partem pro indiviso unius pecie jacentem in contrata s. martini. cui coheret de super toto. a meridie. et a sero via. et a mane heredes bonapartis. Item unum sedimen in castro veteri. de quo nescit coherentias. Item interrogatus dictus bartolameus VIII. marcij. de facto cavetharum. Respondit quod cavethe fuerunt XXXVI. quibus date fuerunt XXXVI. plodia terre pro quolibet et duo sedimina pro quolibet in castro de rudiano. Interrogatus si tota curia de rudiano fuit de cavethis. Respondit six. excepta emptione monasterii de argon. et de predictis est publica vox et fama. Item cum venisset dictus bartolameus ad petitionem hominum de Rudiano et cavetharum de Rudiano. et reversionem de Rudiano. pro respondendo interrogationibus super dicto predicto per predictos homines de rudiano et per cavethas de rudiano. Interrogatus quomodo scit quod est vox et fama. quod tota curia de rudiano fuit de cavethis. et quod cavethe erant XXXVI. quibus date fuerunt. XXXVI. plodia terre pro quolibet et duo sedimina in castro pro quolibet. Respondit quod audivit dici comuniter per gentem de rudiano et alibi aliter enim non est vivus. qui sciret reddere rationem de scientia nec qui posset dicere nisi ex auditu gentium.

VII. Martij.

Dominus Guielmus filius qdm dom. ugonis de martinengo. qui juravit VII. martij. Interrogatus quid et quantum tenet de cavethis. Interrogatus quid audivit dici quod fuerunt cavethe. Respondit quod fuerunt XXXVI. sedimina in burgo et dicit quod audivit dici. quod totum castrum et totum burgum de rudiano et tota curia de rudiano fuerunt de cavethis et de hiis omnibus est publica vox et fama. postea dicit quod quedam emptio facta fuit a monasterio s. pauli de

argon et dicitur de aquisto s. martini qui non est nec fuit de cavethis ut audivit dici. Interrogatus quibus pacta et condiciones. audivit dici quod date fuerunt cavethe. Respondit quod nescit. Interrogatus si tenet equum aut unquam tenuit pro cavethis. Respondit non. Interrogatus si stat Rudiani. Respondit sic.

VII. Marcij.

Guilminus castellini qui juravit die jovis VII. marcij. interrogatus si tenet de terris de cavethis. Respondit sic. In primis. I. peciam terre in nemoribus s. marie. a sero olivum. a mane. a meridie prevostus. a monte boninconter de cocalio quam tenet ranerius de rudiano. et de ea reddit I. quartam frumenti. et est. VI. pertice. Item dicit quod tenet in gazolo unam peciam terre. et est II. plodia. coheret a mane riva. a meridie jacobinus megnanus heredes girardi de pontolio. quam tenet beldonus a sero via. Item dicit quod vendidit zanaye et dotino ysachi qui eam vendiderunt artusio. Item dicit quod tenet V. perticas super ripis. a mane dom. baldu de martinengo. set esse consueverat heredum dom. oprandi de martinengo. a sero dom. spalinus de martinengo. set esse consueverat dictorum heredum dom. oprandi. a meridie via. Item dicit quod tenet III. perticas terre in fro-schetha. a mane piperata. set esse consueverat martinus de turre. a sero lafrancus calxonus. set esse consueverat savarisius de puteo. a monte mafeus de buciis.

Die martis XXVI. marcij pronunciati sunt testes aperti per judicem.

Ego Bibaldus mellanesius imperiali auctoritate notarius de precepto et mandata dom. jacobi tadoni de mediolano Judicis ad inquirendum et recuperandum bona et jura comunis brixie de voluntate bonaventure constantini qui dicitur stancarius ab imbreviaturis dicti bonaventure notarius dicti judicis scripsi exemplavi et redigi ut in eis continetur.

Ego Bonaventura constantini notarius dicti judicis dictam inquisitionem feci et exemplavi dicto ribaldino comisi et me subscripsi.

(1) In Xpi. nomine. Nos albertus de carpenedullo et brixianus Liazarri judex. et bonaventura muscha.

(1) Nel margine e di fianco alla parte (Albertus de Carpendulo) in ambidue i Codici vi è aggiunto e scritto di carattere differente da quello del Codice la seguente nota.

Hoc instrumentum redactum fuit hic ex eo quod aliqui testes dixerunt in dictis suis quod cavethas debebunt tenere equos per xxx. annos et stare rudiani et post illud tempus debebant esse franci et super hoc fuerunt testes recepti et publicati. quam publicationem seu authenticationem dixerunt vidisse et credebant quod non est verum ut apparet per publicationem huius instrumenti ubi fit mentio de imunitate scufiorum data comuni et hominibus de rudiano solomodo non autem dicit aliquid de cavethis que cavea vel terre date cavethis sint immunes. et sic testes illi autentificati de quibus locuti sunt aliquid testes fuerunt recepti occasione comunis de rudiano (1) non autem occasione cavetharum nec terrarum nec pactorum factorum super cavethis. et sic illi testes possunt esse illi qui fuerunt autentificati de quibus locuntur testes cum aliis testes non recipiantur autentificati et fuit productum hoc instrumentum per cavethas et comune de Rudiano.

(1) Tutto il seguito leggesi soltanto nel Cod. N. 1.

electi per dom. Landulfum crivelli potestatem comunis brixie. juxta formam reformationis consilij comunis brixie. Indi facti ad examinandum providendum inquirendum et determinandum terras et personas quibus a comuni brixie concessa est libertas et imunitas onerum et scufiorum (4) secundum quod de jure debent habere et secundum formam reformationis consilij suprascripti laudamus pronunciamus sentenciamus et aprobamus concorditer imunitatem et libertatem et pacta et condiciones factas (2). castrum et homines de rudiano. esse liberum et liberos nunc gravari debere ultra id quo gravatur civitas brixie. secundum quod legiptime probatum est per testes ipsum comune et homines franchitate habere veteres et antiquos tempore potestatis dom. pagani de Latture olim potestatis comunis brixie sub millesimo CC. xxxv. indictione VIII. die ultimo exeunte decembris dicta quorum testium autenticata fuerunt per antonium giroldi notarium sub eodem millesimo et die que libertas et imunitas honorum et schifiorum. pacta et conventiones lata et aprobata coram predicto dom. Landulfo potestate in consilio generali comunis brixie. ad campana sonata more solito congregato que predicta confirmata sunt per dictum potestatem. voluntate et auctoritate predicti consilij. die sabati XI. intrante marcio Millesimo CC. LJ. indict. nona. presentibus robertino roberti. Guifredo de golalvi notar. bartolo de Richis. venturino gardenali. bonifacino sacro notario testes Rogavit.

Ego parisius chuche notarius predictorum dominorum. specialiter ad hoc per dictum potestatem electus secundum modum et formam consilii infrascripti hiis interfui et predicta legi in predicto consilio hanc cartam rogatus scripsi.

Ego Ribaldus melanesius imperiali auctoritate notarius jussu precepto dom. jacobi tathoni de mediolano judex. ad recuperandum bona et jura comunis brixie in registro posui. et ut in istrumento predicto reperi exemplavi (3).

Consilium dominorum graciadei de calvixano. obizonis de Lomello. petri de advocatis. petri amadei. cavelchino de salis. joseppi de asula. et stephani de ognatis. judice tale est quod castrum totum et burgum de rudiano. totum et extra et ultra predictum castrum et burgum de rudiano de curia et territorio rudiani. xxxvi. plodia terre pro quolibet capite. que capita fuerunt xxxvi. capita fuerint et sint de concessione et investitura facta per comune brixie. xxxvi. cavethis de rudiano seu occasione ipsarum cavetharum et quod ita fuisse et esse pronuncietur et predicta consuluerunt predicti sapientes visis testibus et revisionibus eorum et scripturis registri continentibus de predictis cavethis et auditis allegationibus sapientum comunis de rudiano et aliorum diciencium se habere jus in dictis cavethis et super

(1) Nel Cod. N. 1 è scritto *schuphiorum*.

(2) La parola *factas* leggesi solamente nel Cod. N. 1.

(3) Nel Cod. N. 1 l'autentica è del notaio *Tomasinus Caroli*.

predictis omnibus habita diligenti examinatione et deliberatione.

Latum et pronunciatum fuit dictum consilium per dominum jacobum tathonum judicem ad inquirendum et recuperandum bona et jura comunis brixie . et sic confirmatum et preceptum die veneris xxiii . madij . in consilio generali comunis brixie . presentibus cerico de quinzanello . Ugolino de pasturellis et johanino campiani testibus rogatis .

Ego ribaldus mellanesius imperiali auctoritate notarius . registravi et exemplavi ut in breviaturis bonaventure constantini contra de voluntate ejusdem et de precepto et jussu dom . jacobi tathoni judicis de mediolano ad inquirenda et recuperanda bona et jura comunis brixie ⁽¹⁾ .

Ego Bonaventura constantini notarius dicti judicis predictum consilium scripsi et exemplavi dicto Ribaldino comisi .

Il seguito esiste solamente nel Cod. n. 1 dal quale lo trascrivo.

Die martis 6 intrante agusti.

Testes assumpti supra fabricas Castri Rudiani.

Dominus Lambertus de guizemanis qui juravit de veritate dicenda dixit quod vidit turres in castro de rudiano circumquaque dictum castrum et erant veteres turres . quando vidit eas et erant magis alte . quam murus castri et dicit quod pro qualibet sponda erant due vel tres turres . Interrogatus quid iverat tunc ad faciendum in terra de rudiano sive reduliano . Respondit tunc equitaverat cum dom . brixiano de lavellungo pro quo faciebat unam militiam . et tunc equitavit militia civitatis brixie rudilianum . Interrogatus quantum tempus potest esse . quod vidit predictas turres respondit quod sunt xxxvi . anni et plures ut credit et tunc ibat militia brixie ad pontem guadanium in servicio mediolani . Interrogatus si apparebat tunc quod aliquo aspectu unquam alique tures fuissent maiores . quam erant tunc temporis quam ivit cum militia rudianum . Respondit quod nescit . quia numquam fuit in castro . set hospitavit in uno hospicio extra castrum . cum dom . brixiano de lavello lungo . Interrogatus si dictum castrum fuit destructum per dom . izelinum . Ut audivit dici . quia credit rebelles huic comuni et eciam dom . izelinus feci fieri duos motas sive duos fortilicias cum duobus butefredis . de uno quarum fuit captus dom . folchinus de carpello quas fortilicias factas per dom . izelinum cepit pars in tanseta brixie . quando erat in contrata de urceis et dicit quod facinus de turbiado et lafranchus eius frater de turbiado et allij fratres fuerunt rebelles huic comuni et dicit se vidisse dom . giroldum

(1) Anche questo, nel Cod. N. 1, è firmato dal notaio *Tomasinus Carolus*, invece di *Ribaldus mellanesius*.

et totheschuin de turbiado fratres et albertum de turbiado et dom . bulpum de herbuscho et fazinum et Lafranchinum de turbiado fratres et quosdam de cocallio . et illos de martinengo qui omnes erant cavethis cum equis et equitabant quociens omnique precipiebatur per potestatem . seu rectorem comunis brixie per se et ibant ante miliciam civitatis brixie et tamquam cavethe pro honore cavetharum . equitabant quocienscumque precipiebatur eis per potestatem . et dicit quod predicta fuerunt bene sunt xlv . anni .

Dominus ugo de cazago suo facto dicit quod vidit plures turres in castro de rudiano set nescit quod eam plures erant . quas vidit et nescit quantum forent alte set magis erant alte . quam muros castri et dicit quod murus castri erat altus per x . brachia et plus et erat magis altus murus castri quam murus ille et dicit quod per staturam hominis erant turres magis alte quam murus castri et erant turres veteres multum . et dicit quod una illarum erat super portam castri et eam vidit . et allie erant in cantonis castri ut credit . Interrogatus quantum tempus est . quod vidit predictas turres et dictum castrum . Respondit sunt plures L . anni et fuit tempore domini pagani de petra sancta . et dicit se vidisse fossatum circumquaque dicto castro murum dicti castri circumquaque et dicit quod audivit dici quod dictum castrum fuit destructum et murus ville fuit destructus quia erant rebelles comuni brixie et non obediebant comuni brixie preceptis et de eo est publica vox et fama in brixia . et dicit quod cum esset custos in castro rudiani vidit cavethas tenere equos seu equas pro cavethis pro honore jure cavetharum et etiam vidit caveas facere consilium per se . a militia et a consilio milicie brixie . Interrogatus qui fuerunt illi quos vidit equitare pro cavethis et tenere equos pro cavethis . Respondit fazinum de turbiado et dom . bulpum de herbuscho et illos de cocallio et comitem de logrado et petrum rosellum de trenzano et illos de martinengo et alios eciam qui erant cavethe de quibus non recordant et dicit quod predicta vidit jam xlv . anni .

Dominus albertus de ugonibus suo sacramento dicit quod vidit castrum vetus quod appellabatur castrum episcopi muratum circumquaque et fossadatum circumquaque . et vidit unam turrim in dicto castro super unum cantonem ut credit et nescit si esset super januam vel ne . et nescit quantum foret alta set erat magis alta quam murus castellanus et posset esse . quod illic erant turres in dicto castro set non bene recordatur . tunc erat multum juvenis et non credit quod essent xviii . annorum et bene sunt anni xviii . quod hec fuerunt et dicit se iuisse tunc cum militia hujus civitatis . que militia equitaverat occasione asegurandi terras que sunt illic . quia tunc terra de urceis erat rebella comuni brixie . Item dicit quod vidit burgum de rudiano circumquaque muratum et fossadatum et appellabatur castrum similiter et ibi vidit duas turres super portas dicti castri . Una erat super portam de sursum et alia erat super portam

inferius . et dicit quod ille tures erant ita alte sicut pallaciolum . In quo reddit ius dictus iudex . et credit quod essent alte . xviii . pontate et plus et dicit quod ultra dictum burgum sive castrum erat alius burgetus . In quo sunt aeree et tezie .

Ego thomasinus caroli imperiali auctoritate notarius registravi et exemplavi ab imbreiaturis apolonij de hosmerinis continetur de voluntate eiusdem et de precepto et iussu dom . jacobus tadoni iudex de mediolano ad inquirenda et recuperanda bona comunis brixie .

Dom . otto de cocallio suo sacramento dicit quod vidit castrum de rudiano . et dicit quod dictum castrum circumquaque muratum circumdato fossato et vidit unam turrim super porta castri . et dicit ac vidit nisi unam portam dicto castro et dicta turris erat alta plus muro castellano set nescit quantum . et nescit si alie turres essent dicto castro et dicit se fuisse in castro .

Et Maffeus de butiis suo sacramento dicit quod vidit castrum vetus de rudiano edificatum cum muro et fossato . circumquaque et hodie est fossatum et dicit quod vidit unam turrim super cantonem magis altam quam esset murus castellanus . et erat tam alta ut una domus alta et dicit quod audivit dici quod fuit mercatum in terra de rudiano . et quod consuevit fieri . dictum mercatum ut audivit dici . et de hoc est publica vox et fama per terram de rudiano . Item quod vidit murum et fossatum circumquaque burgo rudiani et extra quem burgum erat tezie et aree .

Et baldoyus de albrigonibus de rudiano . suo sacramento dicit quod vidit castrum de rudiano cum fossato et muro circumquaque et dicit quod antiquitus mercatum consueverat teneri rudiani ut audivit dici . et hoc publice et comuniter dicitur per homines rudiani . et dicit quod forte duo anni sunt quod comune de rudiano fecit preconizzari et exclamari per brixianam et bergamascham mercatum rudiani et debebat fieri quolibet die mercurij et dicit quod circumquaque burgo rudiani consuevit esse murus et fossatum et extra burgum sunt tezie et aree .

Ego thomasinus caroli imperiali auctoritate notarius registravi et exemplavi ab imbreiaturis laurenzj de pulverinis de voluntate eiusdem .

Ego laurencius de pulverinis notarius dicti iudicis dicto tomasino predicto in breviatura comissa ad registrandum scripsi .

CCXXXIV.

19 februarj 1286.

Investiture et Locationes.

*In nomine domini nostri Yesu Christi Amen .
Hec sunt Locationes et Investiture facte per prudentem virum dominum Jacobum tadonum civitatis mediolani juris peritum in utroque jure, iudicem brixie . ad recuperanda bona et jura comunis brixie*

*sub anno Millesimo CC . LXXXVI . Indictione XIII .
de terris occupatis et per eum recuperatis possessis
admissis hominibus jurisdictionis brixiane tam civi-
tatis quam episcopatus brixie*

(Inedito).

In Christi Nomine Die Martis xviii . Mensis Februarii . Generali consilio comunis Brixie . in palatio majori ad sonum campane et vocem preconis more solito congregato . Vir nobilis Dom . Johannes de Lucino potestas comunis brixie ⁽²⁾ super infra-scriptis consilium postulavit . Cum sententie late sint et ferantur coram viro provido dom . Jacobo de tathonis iudice constituto . Ad bona comunis recuperanda dicit atque proponit idem Dom . potestas si placet consilio quod ipse sententie late et ferende in quibus comune victor astetit registrentur et similiter locationum Instrumenta et Inquisitiones facte et fiende in favorem comunis super cavethis de Rudiano . Item idem dom . potestas dicit atque proponit quid videtur et placet Consilio facere de terris et possessionibus quas tenebat Venturinus de Nuvolinis que devenerunt in comune et de aliis terris et bonis que ex officio dicti iudicis devenient in comune .

In quo quidem Consilio surgens dom . Novellus de mercato consuluit quod omnes sententie late et omnes sententie ferende coram dom . Jacobo iudice supradicto in favorem comunis brixie de bonis et possessionibus que devenerunt in comune Brixie . Et que tenebantur occupata registrentur de mandato dicti iudicis . Et similiter omnes inquisitiones facte et fiende in favorem comunis super cavethis de Rudiano debeant registrari .

Item consuluit quod omnes Concessionis et Locationes alias facte illis qui perdiderint sententias vel perdiderunt debeat cancelari .

Item consuluit idem dominus Novellus quod dom . potestas et capitaneus et anciani partis et populi elligantur . iiii . sapientes iuris ad providendum et examinandum coram dicto iudice quid faciendum sit super possessionibus et bonis que devenerunt et devenient in comune brixie . ex officio ipsius iudicis . Et super locationibus fiendis de ipsis possessionibus et bonis pro maiori et in maiorem utilitatem comunis brixie . Quorum provisio reducat in scriptis . Et auctoritate presentis consilij habeat firmitatem quantum est in eo quod in utilitatem comunis esset provisum .

Item quod omnes tenentes possessiones a comuni brixie . Investiantur de novo sicut sapientibus ad hoc providere habendis videbitur utilius expedire .

In Reformatione cujus consilij factis et revolutis partis per dictum dom . potestatem placuit toti consilio dictum et consilium dicti domini Novelli sicut superius per ordinem est notatum .

(1) La intestazione fu trascritta dal Cod. n. 1 perchè molto più chiara ed estesa.

(2) Giovanni Lucini, antichiss. e nobiliss. famiglia di Como, fu Podestà di Brescia anche nel 1314. Nel 1295 teneva le parti di Matteo Visconti e nel 1296 fu chiamato al governo di Milano.

Affuere predictis Fedricus de Quinzanello. Federicus de Brogonado. Petrus gazani et Ugolinus de pasturellis notario dom. potestatis testes rogantes.

Convocatis viris providis Dom. Gratiadeo de Calvixano. Conrado de fogolinis. Redulfo de cazago. Raymundo de Burno Judice coram dom. Jacobo de tathonis Judice supradicto. In pallatio minori comunis ad hoc constitutis et electis per Dominos potestatem. Capitaneum et Ancianos partis et populi Die martis xxvi. februarii secundum formam consilij ante dicti providerunt et concordēs fuerunt quod omnes sententiae late et ferende per dictum judicem ad bona comunis brixie. recuperanda constitutum in quibus sententiis ipsum comune victor astetit debeant registrari et tenor ipsarum sententiarum a principio usque ad finem ponatur et scribatur et inferatur in registris comunis brixie. et super registris comunis eiusdem.

Item quod contractus et Instrumenta Locationum et Investiturarum que de cetero fient et Instrumenta ipsarum a principio usque ad finem de verbo ad verbum ponantur in registris comunis brixie.

Item quod Inquisitiones cavetharum de Rudiano facte et fiende in favorem comunis ipsius debeant similiter registrari.

Item quod concessionēs Locationes et Investiture illorum qui perdiderunt sententias et in futurum perdent de registris et super registris comunis brixie debeant cancelari et scribi cause propter quos fuerit cancelature.

Item quod dictus Judex diligenter inquiret et inquire faciat clam et palam ex officio suo si quis voluerit accipere ad livellum seu imphiteosim que deveniunt et deveniunt in comune Brixie. ex officio ipsius iudicis et nichilominus semel et plures et quotiens sibi placuerit publice fatiat exclamari per civitatem et alibi et plus offerenti dare possit et debeat in consilio generali comunis brixie. et ipsius iudicis datio locatio et investitura habeat firmitatem ac si per comune brixie facte forent. Et quod omnes tenentes et possidentes juste a comuni brixie possessiones de novo per judicem superscriptum debeant investiri et valeant dicte Locationes et Investiture quemadmodum per comune brixie. facte forent. de bonis et possessionibus.

Item quod de dictis Investituris et Locationibus que de cetero fiunt per dictum judicem de bonis et possessionibus comunis brixie fiant III. libri eiusdem tenoris. unus quorum remaneat penes massarium comunis brixie. alius penes judicem deputatum ad exactionem averi proventuum et reddituum comunis brixie. Et alius deputetur penes fratres humiliatos de Gambarā. Et alius quartus penes dom. prepositum et confratres sancti salvatoris ad perpetuam memoriam predictorum.

Affuere predictis provisionibus factis per antedictos sapientes Ventura de nuvolinis et Alcherius de quinzanello notarii testibus Rogatis. Anno domini Millesimo CC. octuagesimo vi. Indictione xiiii.

Ego Bertolinus de campionibus notarius proprius dicti dom. potestatis. his affui et rogatus scripsi.

Et Ego Johannes de paono predictum Instrumentum in isto libro de verbo ad verbum. verbo et iussu superscripti dom. Jacobi tathonum iudice. Exemplavi et scripsi nil addens vel minuens quod sensum vel sententiam mutet preter forte litteram vel silabam. Et interlineari dictum verbum devenient.

CCXXXV.

Die 3 intrante marcio 1286.

I.

Investitura in Bonfadinum de Bonfatis (1).

In Xpi Nomine die Dominico tercio intrante Marcio. In pallatio maiori comunis brixie ad Bancum dom. potestatis. presentibus dom. Rogerio capello de Mediolano iudice et assessore Dom. Johannis de Lucino potestatis comunis brixie. Tethrico de quinzanello. Ugolino pasturello. Stephano marini notario dicte potestatis. Alcherio de quinzanello notario et Johanino Lavizario preconē comunis brixie. et aliis pluribus testibus rogatis. Ibi generali consilio comunis brixie congregato ad sonum campane et voce preconia ut mos est. Vir prudens dom. Jacobus tathonus de civitate Mediolani iudex superscriptus ex officio suo sibi comisso per comune brixie. et auctoritate generalis consilii comunis eiusdem super hoc specialiter reformati ut inde constat per instrumentum conditum et factum per Bertolinum de campionibus notarium die martis decimonono mensis febrarii Millesimo CC. octuagesimo sexto Indictione quartodecima servato prius ordine et solemnitate reformationis consilij ante scripti. Per baculum quod in suis manibus tenebat nomine et vice comunis brixie investivit Bonfadinum de Bonfatis de monpiano nominatim de una petia terre aratorie iuris dicti comunis brixie. Jacente in pertinentiis montis deni in contrata quintasii. que est mensurata inventa quatuor plodia septuaginta quatuor tabule. sex pedes et dimidius cui coheret de super toto a mane et a sero via. a monte Albertus bagata qui tenet pro comuni brixie. a meridie Richelbonus renzanus de monpiano in parte et albertus bagata in parte. Tali vero modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit predictam Investituram ad rectum livellum comunis brixie. Quatinus predictus Bonfatinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit fatiat iure recti livelli brixie. Silicet vendere donare et pro

(1) Queste Locazioni od Investiture sono tutte inedite. Nel nostro codice (n. 2) sono settanta, di quest'ultima si leggono solamente le prime quattro righe, la continuazione trovasi a foglio xxxii del codice n. 1, il quale ne contiene altre tredici, le quali mancano nel nostro codice. Dunque complessivamente sono ottantatre.

Le intestazioni si trovano solamente del codice n. 1 e scritte da altra mano forse nel secolo xvii.

anima iudicare. Exceptis servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat Dando. Solvendo. Reddendo deinceps annuatim comuni brixie. seu massario comunis eiusdem. Qui nunc est vel in futurum erit omni anno in festo sancti martini vel in octavam tres librarum imper. undecim solidorum imperial. et duos imperial. Nomine ficti ad rationem quindecim solidorum imper. pro quolibet plodio. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori ei aliquam super imposita non fiat preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota vel heredes eius jus suum aliquo tempore vendere voluerint primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. et ipsum comune appellare. Et ei vel eis pro duodecim imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare alioquin emere nolentibus, vendat cui voluerit, exceptis supra prchibitis personis comune brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa. Quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta. predictus Bonfathinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo recipienti nomine et vice comunis brixie. Renuntiando omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie. factis et facturis et omni suo juri et legum auxilio. Et in super predictus dominus Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Bonfathino et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Et isto tenore plura Instrumenta rogata sunt fieri.

Anno dom. Millesimo CC. LXXXVI. Indictione quartadecima.

Ego Lafranchinus literij de cazago notarius sacri pallatii et verbo et iussu suprascripti iudicis Interfui et rogatus scripsi.

Et ego Johannes de paono notarius verbo et iussu suprascripti dom. Jacobi iudice. predictum Instrumentum in isto libro exemplavi et scripsi de verbo ad verbum nil addens vel minuens quod sensum vel sententiam mutet preter forte literam vel silabam.

CCXXXVI.

3 maggio 1286.

II.

*Investitura in Albertum filium
qdm Mantuani Bagate.*

In Christi Nomine die Dominico tercio intrante Marcio in pallatio majori comunis Brixie. Ad bancum dom. potestatis Brixie. presentibus dom. Roge-

rio capello ⁽¹⁾ de mediolano Iudice et assessore. dom. Johannis de Lucino potestatis brixie. Tethrico de quinzanello. Ugolino pasturello. Stephano marini notario dicte potestatis. Alkerio de quinzanello notario et johanino Lavizario preconie comunis brixie. et pluribus aliis testibus rogatis. Ibi generali consilio comunis brixie. congregato ad sonum campane et voce preconia ut mos est. Vir prudens dom. Jacobus tathonus de civitate mediolani iudex suprascriptus. Ex officio suo sibi comisso per comune brixie. et auctoritate generalis consilij comunis eiusdem super hoc specialiter reformati ut inde constat per instrumentum publicum conditum et factum per Bertolinum de campionibus notarium die martis decimonono mensis februarii Millesimo CC. octuagesimo sexto. Indictione XIII. servato prius ordine et solemnitate reformationis consilij antescriti per baculum quem in sua manu tenebat sufrascriptus dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie ad rectum livellum brixie. Investivit Albertum filium quondam Mantuani bagatte contrate mercati fori nominatim de una pecia terre aratoria juris comunis brixie. Jacente in pertinentijs montis deni in contrata quintasij que est per mensuram inventa quinque plodia triginta due tabulle. decem pedes et dimidius. cui de super toto coherent a mane et a sero. via. a monte comune brixie. mediante uno fonte et a meridie Bonfathinus de Bonfatis de Mompiano qui tenet pro comuni brixie. Tali vero modo et ordine predictus dom. Jacobus iudex nomine comunis brixie fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Albertus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat jure recti livelli Brixie. silicet vendere donare et pro anima iudicare excepto ecclesie servo vel potenti homini. Quibus nullo modo dare debeat. Dando solvendo et reddendo comuni brixie. seu massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit hinc ad festum sancti martini proximum venturum vel ad octavam. et ab inde in antea in dicto termino annuatim quolibet anno Tres librarum imper. Novem solidorum imper. et tres imper. Nomine ficti ad rationem XIII solidorum imper. pro quolibet plodio. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori ei aliqua alia super imposita non fiat preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune Brixie appellare et ei vel eis pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis supra prohibitis personis comune Brixie. Inde habente duodecim imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione pro-

(1) Capello Rogerio. Appartiene alla nobile famiglia De' Capelli, alla quale fin dal 1119 un Arialdo Capello firmava un diploma citato dal Giuliani, *St. di Milano*, vol. V, pag. 110.

missa. Quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus albertus bagata obligando se specialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo iudice. Recipienti nomine et vice comunis Brixie. Renuntiante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis Brixie. factis et facturis et omni suo iuri et legum auxillio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex. Nomine et vice comunis Brixie. promisit dicto Alberto et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate defendere et guarentare. Et plura Instrumenta isto tenore Rogati sunt fieri.

Anno domini Millesimo CC. octuagesimo sexto. Indictione quartodecima.

Ego Lafranchinus Literij de cazago notarius interfui et rogatus verbo et jussu suprascripti iudicis scripsi.

Et ego Johannes de paono notarius. verbo et jussu suprascripti dom. Jacobi iudice predictum Instrumentum in isto libro exemplavi et scripsi de verbo ad verbum nil addens vel minuens quod sensum vel sententiam mutet preter forte literam vel sillabam.

CCXXXVII.

Die 2 aprilis 1286.

III.

Investitura in Zaninum filium qdm Bonzani de Lambaraga.

Die martis secundo intrante Aprili in palatio maiori comunis brixie. presentibus Tethrico de Quinzanello notario. dom. Rogerio capello iudice de mediolano. Gualengo preconis comunis brixie. Alcherio de quinzanello et Venturino de nuvolinis notariis testibus Rogatis. Ibi generali consilio comunis Brixie. congregato ad sonum campane et voce preconia ut mox est. Vir prudens dom. jacobus tathonus de mediolano iudex suprascriptus. Ex officio sibi comisso per comune brixie et auctoritate generalis consilij comunis eiusdem super hoc specialiter reformati ut inde constat per instrumentum conditum et factum per Bertolinum de campionibus notarium die martis xviii. mensis Februarii Millesimo CC. lxxxvi. Indictione xiii. servato prius ordine et solempnitate reformationis consilij ante scripti. per baculum quem in suis manibus tenebat idem dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie. ad rectum livellum comunis brixie. Investivit Zaninum filium qdm Bonzani de Lambaraga. pro se et nomine et vice fratrum suorum. Nominatim de una petia terre vithate campive et buschive juris comunis brixie. Jacente in costalonga et in quintasio coheret. a sero via. a monte nemus montis deni. a mane et a meridie heredes

Mon. Hist. Patr. XIX.

Bellesini de palis. que dicitur esse per mensuram vii. plodia. Tali vero modo et ordine predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. fecit predictam investituram. Quatinus predictus zaninus et fratres eius et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint ex nunc perpetuo habeant teneant et possideant dictam petiam et de ea quicquid voluerint faciant. Silicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini. quibus nullo modo dare debeant. Dando solvendo per se et fratres suos et suos heredes comuni brixie. seu massario comunis eiusdem qui nunc est et in futurum erit deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octavam. viginti unum solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato alia super imposita condictione non fiat. preter quod si dictis emptores ius suum vendere voluerint prinitus debeant dictum potestatem sive rectorem vel sindicum comunis brixie et ipsum comune appellare et ei vel eis pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeant de vero et iuxto precio. Alioquin emere volentibus vendant cui voluerint. exceptis supra prohibitis personis comunis brixie. Inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Zaninus obligando se specialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus. Recipienti nomine et vice comunis brixie. Renuntiando omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie. factis et facturis et omni suo jure et legum auxillio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex. nomine et vice comunis brixie. promisit defendere et guarentare dicto Zanino pro se et fratribus suis et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. et plura instrumenta isto tenore rogati sunt.

CCXXXVIII.

Die 2 aprilis 1286.

IV.

Investitura in Mazodonium de Mazadoniis.

Die suprascripto loco et testibus et in generali consilio suprascripto. Ibi dom. Jacobus Tathonus iudex predictus nomine comunis brixie auctoritate prescripta per baculum quem in sua manu tenebat idem dom. Jacobus nomine comunis brixie. Investivit ad rectum livellum brixianum Mazodonium filium qdm dom. venture de mazadonijs renunciantem pro se et suo nomine et nomine Bonapacis eius fratris.

Nominatim de infrascriptis tribus petiis terre juris comunis brixie. Videlicet de una petia terre vithate et buschive jacente in montedenno ubi dicitur in costalonga sive in quintasio. cui coheret a meridie ognabenus gazere sive heredes eius. A sero via comunis. A mane sumitas quintasij partim et partim Lantelmus de cazago. A monte consueverat habere Zirbottus. set nunc tenet uxor qdm dom. oliverij. que debet esse per mensura Quatuor plodia et Lx. tabulas. Item de una petia terre aratorie jacente in plano montedeni aput quintasium cui solebat cohere a monte Bertolinus qdm Gratiadei adami de Mompiano et nunc coheret Crescinus de Brusio habitator Mompiani. A sero Zirbottus sive heredes eius vel via. A mane strata que dicitur esse per mensuram Lxxxxvi. tabulis. Item de una alia pecia terre vithate et buschive jacente in costa Callamandrini in contrata de parzanis. cui coheret a mane via. a monte senterium culme. A sero solebat cohere Salvoldeus de navis sive jacobus Novolie et fratres set nunc coherent heredes dicti jacobi et a mane solebat cohere Ginnami de Lambaraga set modo coheret Richelbonus paytonus de mompiano que dicitur esse per mensuram tria plodia. Tali modo et ordine predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie fecit predictam Investituram. Quatenus predicti fratres et sui heredes et cui dederint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictas pecias terre et de eis quicquid voluerit faciant. Silicet vendere donare et pro anima judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini. quibus nullo modo dare debeant. dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes comuni brixie. seu massario comunis eiusdem vel suo certo nunc qui nunc est et in futurum erit deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octavam. Decem septem solidorum imper. et dimidium nomine ficti de dictis tribus peciis terre. Videlicet de dicta pecia terre jacente in montedenno ubi dicitur in costalonga sive Quintasio que est quatuor plod. et Lx. tabulis. Decem solidorum imper. Et de alia pecia terre aratorie jacente in plano montis deni apud Quintasium que est Lxxxxvi. tabulis. Decem octo imper. Et de alia pecia terre jacente in costa Calamandrini in contrata de parzanis que est tria plodia. Sex solidorum imper. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductione alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dicti emptores jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. sive rectorem vel sindicum comunis brixie et ipsum comune appellare et ei vel pro xii. imper. minus quam alteri persone. dare debeant de vero et justo precio. Alioquin emere nolentibus vendant cui voluerint exceptis super prohibitis personis comunis brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura. pro quibus debeat Novum Investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quo si quis eorum vel suorum habere hec omnia non atenderit et non observaverit tunc com-

ponat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum solvendum et omnia statuta predictus Mazadonius obligando se specialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus recipienti nomine et vice comunis brixie. Benunciando omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis facturis et omni suo iure et legum auxillio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Mazadonio pro se et dicto fratri suo et suis heredibus et cui dederit defendere et garantire dictas pecias terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo. Et isto tenore plura instrumenta rogata sunt fieri.

CCXXXIX.

2 aprilis 1286.

V.

Investitura in Paganinum fil. qdm Jo. Porcella de Yseo.

Die suprascripto loco et testes. et in generali consilio suprascripto. Ibi dictus dom. Jacobus tathonus iudex nomine comunis brixie. et auctoritate prescripta per baculum quem in sua manu tenebat nomine comunis brixie. ad rectum livellum brixie. Investivit Paganinum filium quondam johannis porcelle de yseo habitatorem quarterii sancti faustini. Nominatim de infrascriptis duabus peciis terre vithate et buschive iuris ipsius comunis brixie. Videlicet de una pecia terre vithata et buschiva jacente in costalonga coheret a meridie et a sero nunc iohannes gambacij et consueverat esse matheus de hosmerinis. A mane petrus tironus sive Bonafemina eius filia. et a monte comune brixie. et dicitur esse per mensuram unum plodium et xviii. tabule. Quam consueverat tenere Bonazunta qdm gazoli de mantua habitator contrate ponticelli civitatis brixie. qui Bonazunta ibi in dicto consilio generali in manibus dicti dom. jacobi refutavit omne jus et melioramentum quod habebat in dicta pecia terre pro xvi. libris imperial. quas confessus fuit se recepisse et habuisse a suprascripto paganino pro suprascripto jure et melioramento suprascripte pecie terre. Benunciante omni exceptioni non date et non numerate pecunie et non ita esse verum. Item de una petia terre vithata et buschiva jacente in costalonga. Cui coheret a mane Bertolus de cocalio. A sero heredes qdm petri tironi. A meridie Coradinus pellarius et Brixianus gisanti. et a monte senterium culminis. et dicitur esse per mensuram duo plodia. quam petiam terre consueverat tenere Burga filia qdm dom. federici ragni. Et de qua petia terre investitus fuit dictus paganinus de voluntate et consensu dicte burge ut continetur in carta atestata facta per ottolinum de serlis notarium die xxvii. intrante marcio. Millesimo CC. Lxxxvi. Indict. xiiii. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus iudex fecit predictam Investituram. Quatenus

predictus paganinus et sui heredes et cui dederit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de eis quicquid voluerit faciat . scilicet vendere donare et per animam iudicare excepto servo ecclesie vel potenti homini . Quibus nullo modo dare debeat dando . solvendo . reddendo per se et suos heredes comuni brixie . sive massario comunis eiusdem aut suo certo nuncio qui nuncio est vel in futurum erit . Vndecim solidorum imper . nomine ficti deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . de dictis duabus peciis terre . Videlicet de prima pecia terre que jacet in costalunga duos solidorum imper . et de secunda que jacet in eadem contrata novem solidorum imper . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota ius suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie appellare et ei vel eis pro XII . imper . minus quam alteri persone dare debeat de vero et justo precio . Alioquin emere nollentibus vendat cui voluerit exceptis supra prohibitis personis comunis brixie inde habente XII . imper . pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Paganinus obligando se persona et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . jacobus Recipienti nomine et vice comunis brixie . Renuntiando statuta et ordinamenta majoris rationum comunis brixie factis et facturis . et omni suo jure et legum auxillio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine . et vice comunis brixie . promisit dicto paganino et suis heredibus dictas pecias terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarantee . Et isto tenore plura instrumenta rogati sunt fieri .

CCXL.

2 aprilis 1286.

VI.

Investitura in Guielmum qdm Andree Becarij.

Die predicto loco et testibus . Et in generali consilio suprascripto . Ibi dictus dom . Jacobus tathonus iudex suprascriptus et auctoritate prescripta per baculum quem in suis manibus tenebat nomine comunis brixie ad rectum livellum brixie . Investivit Guielmum qdm andree beccarij . Nominatim de una pecia terre vithate jacente in costa calamandrini juris comunis brixie . cui coheret a mane Marchesius de madiis . A sero laurentius meliatus . A monte senterium qui est in summitate montis . A meridie via . que dicitur esse

per mensuram tria plodia . Tali modo et ordine predictus dom . jacobus iudex nomine comunis brixie . fecit predictam (investituram) . Quatenus predictus Guielmus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit . Ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit faciat . Silicet vendere donare et per animam iudicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . dando . solvendo . reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . Comuni Brixie . seu massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Novem solidorum imper . nove monete brixie . quo ficto ita dato soluto et consignato . alia super imposita non fiat conductione . Preter quod si aliquo tempore dictus emptor ius suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie . et ipsum comune brixie appellare et emere volentibus pro XII . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat . Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis super prohibitis personis comunis brixie . Inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem . et breve in eodem firmare in laude sapientis . Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa . Quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predictus Guielmus obligando se persona et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . jacobus iudice . Recipienti nomine et vice comunis brixie . Renuntiando omnibus statuta et ordinamenta maioris rationum comunis brixie factis et facturis . et omni suo iure et legum auxillio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie . promisit dicto Guielmo et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarantee . Et isto tenore plura Instrumenta rogati sunt fieri .

CCXLI.

2 aprilis 1286.

VII.

Investitura in Bonafidem qdm dom . Martini cive.

Die suprascripto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi dictus dom . Jacobus tathonus iudex nomine et vice comunis brixie . per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Bonafidem qdm dom . Martini cive nominatim de una petia terre vithate et buschive juris comunis brixie . Jacente super costa calamandrini cui coheret a meridie via montis deni . A monte culmen montis . A mane filij Iacobi novolie . A sero ysachus beccarius

que debet esse duo plodia. Tali modo et ordine predictus dom. jacobus nomine comunis brixie. fecit predictam Investituram. Quatenus predictus Bonafides cive et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam et de ea quicquid voluerit faciat. Silicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini. Quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. seu massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto Ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si dictus emptor aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem vel rectorem aut syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie. appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin emere nolentes vendat cui voluerit exceptis super prohibitis personis comune brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus bonafides obligando se specialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus iudex. Recipienti nomine comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis majoris rationum comunis brixie. factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. promisit dicto bonafidei et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et garantire. Et isto tenore plura instrumenta rogata sunt fieri.

CCXLII.

2 aprilis 1286.

VIII.

*Investitura in Grigorinum filium
qdm Ognabeni Gazere.*

Die suprascripto et loco et testibus. et in dicto consilio. Ibi dictus Iudex nomine et vice comunis Brixie per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. dicto nomine modo et forma. Investivit Grigorinum filium qdm ognabeni gazere renunciantem pro se et suo nomine et nomine et vice fratris sui absentis. Nominatim de una pecia terre jacente in costalonga coheret. A mane senterium. A sero via. A meridie lafrancus de Magno de

Lambaraga. sive heredes Inverardi bonati. A monte heredes venture mazadonij et est duo plodia. et XXV. tabule et dimidia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatenus predictus Grigorinus et frater eius et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre cum omni jure. honore actione et ratione viis et usanciis terminis et confinibus et de ea quicquid voluerint faciant. Silicet vendere donare et per animam judicare exceptis servo ecclesie vel potenti homini. Quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis eiusdem. qui nunc est vel in futurum erit. quinque solidorum imper. bone monete brixie nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita ei non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem vel rectorem seu syndicum comunis brixie. et ipsi comune appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone. dare debeat de vero et iusto precio. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis brixie. Inde habente XII. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum quod si quis eorum vel suorum habere. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta obligando se specialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori. Dicto domino jacobus recipienti nomine et vice comunis brixie. Renunciando et obligando in omnibus et per omnia ut supra.

CCXLIII.

2 aprilis 1286.

IX.

*Investitura in Brixianum de Maginis
notarium de herbusco.*

Die suprascripto et loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi dom. Jacobus iudex suprascriptus. Nominatim de tertia parte VII. tabularum IIII. pedibus et dimidiis jacentibus prope viam novam a mane parte prope terraliun inter dictam viam novam et portam albare. coherent a meridie dicta via. A mane terraliun et a sero strata. quam petiam terre tenebant ad livellum a comuni brixie Lafrancus de trescorio. Coldellus beccarius et Venturinus qui dicitur cicer ad fictum omni anno reddendum comuni brixie.

Annuatim tres imper. ad rationem tabule cui tertia pars pertinet dicto venturino. coheret a mane teralium ubi nunc hedificavit johannes de trescorio soatarius a meridie strata. a sero cobellus beccarius et a monte Johannes de trescorio soatarius et que tertia pars est per mensuram II. tabulis. V. pedes VI. unzie. Tali modo et ordine dictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. fecit predictam investituram quatenus predictus Brixianus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam terciam partem dictarum VII. tabulis terre et IIII. pedibus et dimidie cum omni iure honore viis et usanciis aqueductis muris terminis confinibus et cum omnibus supra se et infra se existentibus integraliter dicta tertia parte dictarum VII. tabulis IIII. pedibus et dimidiis pertinentibus et de ea quicquid voluerit faciat. Silicet vendere donare et per animam judicare. Exceptis servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps. Annuatim omni anno in festo sancte Marie mensis septembris vel in octava comuni brixie. vel massario comunis eiusdem VII. solidorum imper. III. imper. et unum mezanum. nomine ficti. quo ficto Ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem seu rectorem vel sindicum comunis brixie. et ipsum comune brixie. appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone debeat de vero et justo precio dare alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie. Inde habente XII. imperial. pro investitura pro quibus debeat novum Investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Brixianus obligando se specialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus recipienti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxillio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Brixianino et suis heredibus terciam parte dictarum VII. tabularum. IIII. pedibus et dimidium terre ab omni persona collegio et universitate defendere et guarentare perpetuo. Unde supradictus Venturinus qui dicitur cicer refutavit in manibus infrascripti iudicis in dicto consilio generali omne jus et melioramentum quod debebat seu habere poterat in dictis duabus tabulis V. pedibus VI. unziis pro tertia parte dictarum VII. tabularum IIII. pedibus et dimidium terre quas dictus Venturinus una cum lafranco de trescorio et cobello beccario Investitus erat per comune

brixie. In summa de suprascriptis VII. tabulis. IIII. pedibus et dimidium ut continet in carta Investiture livelli. facta per Lafranchinum de calino notarium die sabati secundo septembris Millesimo CC. LXXXIII. Indictione XIII. Et quam partem videlicet tertia pars de infrascriptis VII. tabulis. IIII. pedibus et dimidium venit in partem suprascripto Venturino. qui dicitur cicer ex divisione facta cum Lanfranco de trescorio et Cobello beccario ut continetur in carta divisionis scripta per oldenrandum bassi notarium die dominico XV. octubris Millesimo CC. LXXXIII. Indictione XII. Tali modo et ordine idem Venturinus qui dicitur cicer hanc refutationem fecit in dictum iudicem ad hoc ut investiret suprascriptum Brixianinum cui vendidit jus suum et melioramentum precio et finito mercato XL. solidorum imper. quod confessus et manifestus fuit se a suprascripto Brixianino habuisse et recepisse. Renunciando exceptioni non date et non numerate pecunie et non ita esse verum. Tali modo fecit hanc venditionem in dictum Brixianinum de dicto suo iure et melioramento quod de cetero ipse et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit habeat teneat et possideat cum omni jure actione et ratione ad eam terciam partem pertinentem et de dicta venditione dicti juris et melioramenti faciat quicquid voluerit sine aliqua contradictione et convenit et per stipulationem promisit dictus venturinus pro se et suis heredibus dictum jus et melioramentum ab omni persona collegio et universitate perpetuo rationabiliter defendere et guarentare sub pena omnis dampni et dispendiarum ei incursarum et obligatio bonorum suorum et cetera.

CCXLIV.

2 aprilis 1286.

X.

Investitura in Bernardum de Mayrano.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio generali. Ibi dom. Jacobus iudex suprascriptus nomine et vice comunis brixie per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum. Investivit Bernardum de mayrano tutorem et tutorio nomine dom. Julliole filie qdm dom. Inverardi bonati ut dicitur et per eum ipsam Julliolam. Nominatim de una pecia terre jacente in contrata ubi dicitur in Quintasium cui consueverat cohere a meridie heredes paramusij de leno et nunc coherent heredes razini tinctoris. A sero via A monte heredes ognabeni gazere et a mane senterium montis qui dicitur esse per mensuram tria plodia. Tali modo et ordine predictus dom. jacobus fecit predictam Investituram. Quatinus predicta dom. Julliola et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit faciat. silicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel

potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Quam peciam terre venit in partem dicte dom. Julliole. ex divisione facta cum sororibus suis ut ibi dicebatur. dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti Martini vel in octava. comuni Brixie sive massario comunis eiusdem que nunc est vel in futurum erit. quatuor solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem vel rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie appellare et emere voluerint pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nollentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis brixie. Inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus dom. Bernardus nomine dicte dom. Julliole obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo recipienti nomine et vice comunis Brixie. Et insuper predictus dominus Jacobus nomine et vice comunis Brixie. promisit dicto dom. Bernardo renunciando nomine et vice suprascripte domine Julliole dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Et isto tenore plura Instrumenta rogata sunt fieri.

CCXLV.

2 aprilis 1286.

XI.

*Investitura in Brixianum filium qdm Laurentij
Johannis meyarij de mompiano.*

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio generali. Ibi dictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie. per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Brixianum filium qdm Laurentij Johannis meyarij de mompiano. renunciantem nomine Girardi fratris sui nominatim de una pecia terre iuris comunis brixie. Que jacet in montedenno in contrata de cogolo cui coheret a mane. A sero Bonifans consueverat esse set nunc. A mane Guielmus Andree. a sero heredes gnochii. A meridie via que vadit in montem. A monte senterium culme et dicitur esse per mensuram quatuor plodia. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Brixianus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit habeat teneat et possi-

deat dictam peciam terre cum omni jure usu vijs et usancijs et cetera. et de ea quicquid voluerit faciat. silicet. vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octavam comuni brixie. seu massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. duodecim solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dictus emptor aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus alteri persone dare debeat de vero et justo precio. Alioquin emere nollentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune Brixie. Inde habente XII. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta dictus Brixianus modo et nomine suprascripto obligando se personaliter et omnia sua bona et cetera ut supra.

CCXLVI.

2 aprilis 1286.

XII.

Investitura in Crescimbenum de Fulconibus.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi dictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie. Investivit Crescimbenum filium qdm dom. benvenuti de fulconibus nominatim de una pecia terre vidate juris comunis brixie. Jacente in costa Callamandrini cui coheret a mane Razinus tinctor sive heredes eius. A monte montes de navis. A meridie et a sero via. que dicitur esse IIII. plodia et dimidia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. quatinus predictus Crescimbenus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit faciat cum omni jure et cetera. Silicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini. dando. solvendo. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octavam comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit tredecim solidorum imper. nomine ficti. quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dictam potestatem seu rectorem vel syndicum

comunis brixie et ipsum comune brixie appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Crescimbenus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo recipienti nomine et vice comunis brixie. renunciante statutis comunis brixie et cetera.

CCXLVII.

2 aprilis 1286.

XIII.

Investitura in Johanninum filium qdm. Venture Boxelli.

Die supradicto loco et testibus. In dicto consilio generali. Ibi dictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Johanninum filium qdm Venture boxelli tutorem et tutorio nomine Franceschine filie qdm Bellexini palliani et per eum ipsam franceschinam ut continetur in carta tutelle scripta per martinum de milonibus de capriolo Die jovis xxviii. mensis novembris Millesimo CC. Lxxxv. Indictione tercia decima. Nominatim de tribus peciis terre vithate et buschive et campive jacentis in contrata Quintasii costalonge. prima quarum est vithata et campiva. coheret ei a sero Federicus de Lambaraga et a mane via. A monte heredes Atenanti ballii. Secunda pecia terre est vithata. coherent a mane heredes Rofini de nuvolinis. A sero heredes dicti Atenantis. A mane Federicus de Lambaraga. Tertia pecia terre est vithata et campiva. coherent a mane dom. Guilmus de casolta. a sero via. a meridie ingressus. a monte heredes dicti Roffini. et dicitur dictas tres pecias terre esse per mensuram III. plodia. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predictus iohanninus nomine et vice predictae Franceschine. et dicta Franceschina habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de eis quicquid voluerit faciat cum omni jure actione et ratione vijs et usancijs. terminis. confinibus et cetera. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel octava. quindecim solidos. imper. nomine ficti comuni brixie. seu massario comunis eiusdem qui nunc est vel

in futurum erit. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. et per ipsum comune brixie appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comunis brixie. Inde habente XII. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem stipulationem quod si quis eorum vel suorum heredes. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus iohanninus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo recipienti nomine et vice comunis brixie. et renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie. factis et facturis et omni suo iure et legum auxillio. Et insuper predictus dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Johanino nomine et vice predictae Franceschine predictas pecias terre et predictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Et isto tenore plura instrumenta rogata sunt fieri.

CCXLVIII.

2 aprilis 1286.

XIV.

Investitura in Lafrancum fil. qdm Johannis de calino.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio generali. Ibi predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Lafrancum filium qdm johannis de calino. Nominatim de una pecia terre vithate jacente in contrata costalunge cui coheret a meridie carzeta. A monte comune brixie. sive culmen montis. A mane Delavancius de ognatis in parte et maphezolus bellasie in parte consueverat habere cariola. et a sero Brixianus Gisanti. Bonfatus de Mazano et Bertolus de cocalio et consueverat habere iohannes de Bornado et est octo plodia et dimidia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram predictus dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie. Quatinus predictus Lafranchinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit habeat teneat et possideat predictam peciam terre cum omni jure et cetera. et de ea quicquid voluerit faciat. Silicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando

solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti Martini vel in octava comuni brixie. vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. viginti octo solidos imperiales. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato alia super imposita conductori non fiat. Preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu syndicum vel rectorem comunis brixie vel syndicum ipsius comunis et ipsum comune brixie. appellare et eis emere voluerint pro XII. imper. minus quam alteri persona de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis brixie. Inde habente XII. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa. Quod si quis eorum vel suorum hereduin hec omnia statuta non attenderit vel non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Lafranchinus obligando se personaliter. et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo recipienti nomine et vice comunis brixie. Renuntiando statuta comunis Brixie et cetera postea vero die lune x. junij in pallatio minori comunis Brixie presentibus alcherio de quinzanello. Venturino de nuvolinis testibus rogatis. Ibi predictus iudex modo et nomine suprascripto et forma investivit suprascriptum Lafranchinum de xv. tabulis. terre jacentis in dicta contrata infrascriptas coherentias que invente sunt. plus dictam peciam terre dictis xv. tabulis. solvendo ex ipsis annuatim comuni brixie vi. imper. in infrascripto festo.

CCXLIX.

2 aprilis 1286.

XV.

Investitura in Johannem Boni Paterium.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto generali consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. modo et nomine suprascripto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Johannem boni paterium habitatorem contrate portagalie. Nominatim de infrascriptis tribus peciis terre juris comunis brixie jacentis in costalonga. Prima quarum jacet. in costalonga. coherent a mane vallis vacitesij. a monte culmen costalunge. A sero Berardus de sixano. A meridie vallis et dicitur esse per mensuram vii. plodia. et vii. tabulis. Secunda jacet in contrata montisdeni. coherent a mane heredes dom. jacobi de Roado. A sero heredes tirisendi. a monte mons denus. A meridie carzeta et est tria plodia. Tercia jacet in costalunga coherent a mane heredes jacobus de Roado.

A monte via. A meridie dictus iohannes boni et dicitur esse medium plodium. Tali modo et ordine fecit dictam investituram dictus iudex nomine et vice comunis brixie. Quatinus predictus Johannes et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de ipsis quicquid voluerit faciat cum omni iure usu honore viis et usancijs terminis confinibus ingressibus et egressibus etc. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. et reddendo per se et suos heredes annuatim deinceps perpetuo omni anno in festo sancti martini vel in octavam comuni brixie. sive massario comunis eiusdem. qui nunc est vel in futurum erit. Triginta tres solidorum imper. nomine ficti. videlicet de dicta pecia terre que jacet in costalonga que est vii. plodia et vii. tabulis viginti solidorum imper. et de secunda pecia terre que jacet in contrata montisdeni in costalonga. Duodecim solidorum imper. Et de tertia pecia terre que jacet in costalonga. XII. imper. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit. primitus debeat dom. potestatem. seu rectorem aut syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie appellare et eis emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis personis prohibitis comunis brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. Quod si quis eorum vel suorum habere hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus iohannes obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus recipienti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioribus rationum comunis brixie. factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Johanni et suis heredibus et cui dederit dictas pecias terre ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Et isto tenore plura instrumenta rogata sunt fieri. Postea vero die jovis vi. intrante Junio. presentibus Alcherio de Quinzanello et venturino de nuvolinis notario testibus rogatis. Ibi predictus dom. jacobus iudex modo et nomine suprascripto et forma investivit suprascriptum johannem boni de xxxviii. tabulis terre jacentis in infrascripta contrata infrascriptas coherentias cum inventa sit dicta pecia terre esse plus quam debebat. Solvendo ex ea XIII. imper. et dimid. comuni Brixie in infrascripto termino.

CCL.

2 aprilis 1286.

XVI.

Investitura in Guielmum qdm. Luyeti notar.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio generali. Ibi dom. Jacobus predictus per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Guielmum qdm Luyeti notarium. Nominatim de una petia terre vithate jacente in costalonga. cui coheret a mane via et carzeta. a sero sterni. A mane Benvenutus sansaculus. a monte albertus betelina que est per mensuram quatuor plodia. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. fecit predictam investituram. Quatinus Guielminus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit fatiat. Scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo per se et suos beredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti Martini vel in octavam novem solidorum imper. nomine ficti. comuni Brixie. vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis Brixie appellare et ei volentibus emere pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis Brixie. inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta dictus Guielminus obligando se personaliter et omnia alia sua bona presentia et futura pignori. dicto domino jacobus Recipienti nomine et vice comunis brixie. Et insuper dictus jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto Guielmino et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Et isto tenore plura instrumenta Rogati sunt fieri. Postea vero die Jovis vi. intrante junio presentibus Alcherio de quinzanello et Venturino de nuvolinis notario testibus Rogatis. Ibi predictus dominus jacobus iudex modo forma et nomine suprascripto. Investivit supradictum Guielmum de xvi. tabulis terre jacentis in dicta contrata infrascriptas coherent. cum inventa sit esse plus xvi. tabulis. solvendo ex ipsis in festo sancti Martini iii. imper. et dimidium nomine ficti de dictis xvi. tabulis terre comuni brixie.

CCLI.

2 aprilis 1286.

XVII.

Investitura in Delaydum qdm. Brixiani Dothe.

Die suprascripto loco et testibus. Et dicto Consilio. Ibi predictus dominus jacobus iudex nomine et vice comunis Brixie per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Delaydum qdm brixiani dothe et brixianum filium qdm iohannis Brixiani dothe Renunciantes pro se et suo nomine et nomine heredum qdm petercini qdm Brixiani dothe de Mompiano. Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in monte denno in contrata ubi dicitur in cogolo cui solebat cohere A mane dom. Bonifans qui dicebatur Callamandrinus et modo coherent. Richelbonus de trezano pistor. A meridie via. que appellatur strata vetus. a sero solebat cohere Lafrancus qdm girardi madij de mompiano et nunc coherent filij et heredes qdm Boldi prandonum de mompiano. A monte via culme. Tali modo et ordine predictus dom. jacobus nomine comunis brixie fecit predictam investituram. Quatinus predicti conductori et suis heredibus et cui dederint vel habere statuerint ex nunc perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre que dicitur esse duo plodia. et de ea quicquid voluerit fatiant. Scilicet vendere donare et per animam judicare exceptis servo ecclesie vel potenti homini. Quibus nullo modo dare debeant. dando. solvendo et reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sacti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis ejusdem qui nunc est vel in futurum erit. Sex solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductoribus alia supra imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dicti emphiteoti jus suum vendere voluerint primitus debeant dictum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune happellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeant de vero et justo precio. Alioquin emere nolentibus vendant cui voluerint exceptis prohibitis personis comunis Brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero in se posuerunt ad invicem cum stipulatione. Quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit. et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta: predicti Delaydus et Brixianus pro se et nomine et vice heredum quondam suprascripti petercini obligando se se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus Recipienti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioribus rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et beneficio nove constitutionis et epistole divi adriani ita quod quilibet eorum in solidum teneatur et cetera.

CCLII.

2 aprilis 1286.

XVIII.

Investitura in Benvenutum Biaguini notarium.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus Judex nomine et vice comunis Brixie per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Benvenutum Biaguini notarium. Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in costa callamandrini. coheret a mane marizoni. a sero marchesinus. a monte sumitas montis illius coste. A meridie via et comune brixie et est unum plodium et dimidium. Tali modo et ordine dictus judex fecit predictam investituram nomine comunis brixie. Quatinus predictus Benvenutus et sui heredes. et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam suam judicare exceptis servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octavam Comuni brixie vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum imper. et dimidium nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis Brixie inde habente XII. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit. Et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus Renuncianti nomine comunis brixie et cetera.

CCLIII.

2 aprilis 1286.

XIX.

Investitura in Parisium Viole de Lambaraga.

Die supra dicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. jacobus judex nomine et vice comunis brixie per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit parisium viole de Lambaraga Nominatim de una pecia terre vithate et buschive. jacente in costa Callaman-

drini. coheret a meridie via. a mane Benvenutus Biaguini notarius. a sero heredes zirboti. a monte sumitas montis. Tali modo et ordine predictus dominus jacobus nomine et vice comunis brixie fecit predictam Investituram quatinus predictus parisius et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo. per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octavam Comuni Brixie vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dominum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin emere nolenti vendant cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis brixie. Inde habente XII. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus parisius obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus Recipienti nomine et vice comunis brixie. Et insuper predictus dom. jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto parisio et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Et plura instrumenta isto tenore Rogati sunt fieri.

CCLIV.

2 aprilis 1286.

XX.

Investitura in Nicolaum fil. qdm. dom. Jacobi de Rodo.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio generale. Ibi predictus dom. Jacobus Judex. modo et nomine suprascripto per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Nicolaum filium qdm dom. Jacobi de roado. Nominatim de tribus peciis terre vithate jacentis in costa longa. Prima quarum jacet in costa longa. coheret a mane dictus Nicolaus qui tenet pro heredibus coxati a sero johannes boni set solebat habere albertus de roado. A meridie carzeta et dictus Ni-

colaus. A monte dictus Nicolaus et est duo plodia et xxxi. tabulis et dimidia de illis. v. plodia de quibus qdm dom. jacobus pater qdm dicti Nicolay investitus fuerat per qdm albertum scajoram ut continetur in carta Rivelli scripta per sperindeum Arnoldi notarium. Secunda jacet in dicta contrata tenente cum illa a monte parte. coheret a mane et a meridie dictus Nicolaus. A sero johannes boni. a monte senterium culme montis et via et est xxi. tabulis. Tercia jacente in dicta contrata tenente cum illis. coherent a mane filii qdm dom. Benvenuti de Lacanali. A meridie et a sero dictus Nicolaus et a monte culmen montis sive senterium et via. et est lx. tabulis. Tali vero modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Nicolaus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictas petias terre et de eis quicquid voluerit. scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo. per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel octava comuni brixie. sive massario comunis eiusdem. qui nunc est et in futurum erit. Decem solidorum imper. et septem imper. nomine ficti. Videlicet de prima pecia terre novem solidorum imper. et tres imper. Et de secunda pecia terre quatuor imper. Et de tertia pecia terre duodecim imper. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non stat. Excepto quod si aliquo tempore dictus emphiteota ius suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. apellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis. comunis brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta obligando se personaliter et omnia sua bona et cetera.

CCLV.

2 aprilis 1286.

XXI.

Investitura in Richelbonum de Herbusco.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dominus Jacobus inde modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat. Investivit Richelbonum pistorem qui fuit de herbusco habitator civitat. brixie. Nominatim de una petia terre vithate jacente in cogollo in costa Cal-

lamandrini cui coheret a sero Gavinelli dothe. A mane Benzani. a monte culmen montis et a meridie. via et est unum plodium et dimidium. Tali modo et ordine predictus iudex modo et nomine supradicto fecit predictam investituram. Quatinus predictus Richelbonus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit fatiat cum omni iure et cetera. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini qui nullo modo dare debeat. dando solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni Brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. quatuor solidorum imper. et dimidium nomine ficti. quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non stat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota ius suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem. seu rectorem vel syndicum comunis brixie. appellare et emere volentibus pro xii; imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Richelbonus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto iudici recipienti nomine comunis brixie. Renunciante statutis comunis Brixie et cetera. Et insuper predictus dominus Jacobus iudex nomine et vice comunis Brixie promisit dicto Richelbono et suis heredibus dictam petiam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera.

CCLVI.

2 aprilis 1286.

XXII.

Investitura in Frognerium de Lee sive de Lipillis.

Die martis secundo intrante Aprili predicto loco et testibus. Et in dicto Consilio. Ibi dictus dom. Jacobus iudex modo et nomine predicto per baculum quem in sua manu tenebat Investivit Frognerium de Lee sive de Lipillis sartorem habitator quarterium sancti faustini civitatis brixie. Nominatim de una pecia terre vithate jacente in monte denno in contrata ubi dicitur in cogolo. coheret a mane Arivabenus qdm johannis de cazio de mounpiano. a meridie strata vetus comunis brixie. A monte senterium que vadit per culmam. A sero Jannarius paytonus que est quatuor plodia. Tali modo et ordine predictus dominus jacobus modo et nomine predicto. fecit predictam Investituram. quatinus predictus Frognerius et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc

perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit faciat. scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comunis brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Octo solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si dictus emptor aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. Exceptis prohibitis personis comune brixie. Inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum solvendum et omnia statuta. predictus Frogerius obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus recipienti omnibus statutis comunis brixie factis et facturis et ceteris. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Frogerio per se et suos heredes dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona. collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. et isto tenore plura instrumenta Rogata sunt fieri et cetera.

CCLVII.

2 aprilis 1283.

XXIII.

Investitura

in Malgaritam Belladonam et Stephaniam sorores et filias qdm Rofini de Nuvolinis.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi dictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit dominas Malgaritam Belladonam et Stephaniam sorores et filias quondam Rofini de Nuvolinis non tamquam heredum patris sui nomine et filij qdm dom. johannis de nuvolinis. Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in montedeno prope Quintasium cui coheret A monte comune brixie. A mane dom. Bonifacius a meridie et a sero Bonadeus soyarius et est unum plodium et LXXIII. tabulis. Tali modo et ordine fecit dictam investituram modo et nomine suprascripto. Quatinus predictae domine et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero

perpetuo habeant teneant et possideant dictam petiam terre modo et nomine suprascripto. et de ea quicquid voluerint faciant. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. dantes. solventes. reddentes per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. Quatuor solidorum imper. nomine ficto comuni brixie. vel massario. comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si dicti emphiteote aliquo tempore jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie. appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerint exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia attenderit et non observaverint tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictae sorores obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus recipienti nomine comunis Brixie et cetera.

CCLVIII.

2 aprilis 1286.

XXV.

Investitura in Petrum Amadeum judicem.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi dictus dom. jacobus iudex modo et nomine suprascripto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit dom. Petrum Amadeum judicem Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente super costa Callamandrini et est unum plodium. Cui coheret a mane Mompianus de magno. A sero marchesius melianus. A meridie via. A monte Navaschus de Navis. Tali modo et ordine dictus iudex modo et nomine suprascripto fecit predictam investituram. Quatinus predictus dom. petrus amadeus iudex et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit faciat. scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Tres solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato

conductor alia super imposita non fiat . preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie . Appellare et emere volentibus pro XII . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat . Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis . comune brixie inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum predictus dom . petrus amadeus iudex obligando se personaliter . et omnia sua bona et presentia et futura pignori dicto dom . jacobus recipienti nomine et vice comunis brixie . Et insuper predictus dom . jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto dom . petro amadeo per se et suos heredes dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera .

CCLIX.

2 aprilis 1289.

XXV.

Investitura in Jacobinum qdm Girardi Madii de Mompiano .

Die suprascripto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi dictus dom . Jacobus iudex modo et nomine suprascripto . per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Jacobinum filium qdm . Johannis qdm Girardi madii de mompiano pro se et alijs suis consortibus si quos habet . Nominatim de una petia terre vithate jacente in monte cogoli cui coheret a mane et a meridie via . A monte senterium . A sero Marchesius madii dicitur esse per mensuram . . . . . Tali modo et ordine fecit predictam investituram . Quatinus predictus Jacobinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit faciat . Scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . dando . solvendo . reddendo deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . comuni brixie . sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Tres solidorum imper . nomine ficti . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductor alia super imposita non fiat . Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dominum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie appellare et emere volentibus pro

XII . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat . Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie . inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione . quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predictus Jacobinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . Jacobo iudice Recipienti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . jacobus nomine et vice comunis brixie . promisit dicto jacobino et suis heredibus . et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera .

CCLX.

2 aprilis 1286.

XXVI.

Investitura in Bonafeminam fil . qdm . petri Tironi .

Die supradicto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi dictus dom . Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Bonafeminam filiam qdm petri tironi et nunc uxorem ottolini de serlis nominatim de infrascriptis duabus peciis terre jacentis in costalonga vithate . cui prime coheret a mane johannes Alene . A sero bonapax et johannes fratres de Sayano . a meridie Bertolus de cocatio . A monte culmen montis et est Lxxxxviii . tabulis . Secunde coheret a mane paganinus de yseo . A monte dicta Bonafemina per suprascripta pecia terre . A monte via . A sero venturinus de sayano et dictus paganinus et est Lxxxxviii . tabulis . Tali modo et ordine fecit predictam investituram . Quatinus predicta Bonafemina et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de eis quicquid voluerit faciat . Scilicet vendere donare et per animam judicare . excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . dando . solvendo . reddendo . per se et suos heredes . deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . Sex solidorum imper . nomine ficti . comuni brixie . vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Videlicet tres solidorum imper . de prima pecia terre et III . solidorum imper . de secunda . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductor . alia super imposita non fiat . preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat

dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predicta Bonafemina verbo dicti ottolini viri sui presentis et consentientis obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus recipienti nomine et vice comunis brixie. Renunciando statuta comunis brixie et omni alio suo jure et legum auxilio et cetera.

CCLXI.

2 aprilis 1286.

XXVII.

Investitura in magistrum albertum Betelinam.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. jacobus judex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat. Investivit ad rectum livellum brixie Magistrum albertum Betelinam murem. Nominatim de infrascriptis duabus peciis terre vithate jacentis in costalonga. prime terre coherent a mane mapheus de hosmerinis et arivabenus de navis. a sero Stephaninus de sayano zapator. A monte senterium culminis. a meridie heredes alberti de buarno. sive Guielminus Luyetti et est quinque quartas plodia. Secunde coherent a mane et a meridie Johannes Gambacij. A sero heredes alberti de Buarno. A monte carzeta et est medium plodium et due tabule vel circa. Tali modo et ordine dictus Jacobus judex nomine et vice comunis brixie fecit predictam investituram. Quateuus predictus Magister Albertus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de eis quicquid voluerit faciat. scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo. per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quinque solidorum imper. minus 1. mezanum. Videlicet tres solidorum imper. de prima petia terre. que est quinque quartas. et xxiii. imper. et dimidia et de secunda petia terre que est medium plodium et ii. tabulis. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus. pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare

debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus magister albertus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus judice. Recipienti nomine et vice comunis brixie. Renunciando omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie et cetera. Et insuper predictus dom. jacobus nomine et vice comunis Brixie promisit dicto Alberto et suis heredibus et cui dederit dictas pecias terre ab omni persone collegio et universitate perpetuo defendere et guarantee. Et isto tenore plura instrumenta Rogata sunt fieri et cetera.

CCLXII.

2 aprilis 1286.

XXVIII.

Investitura in Albertum qdm. dom. Crescimbeni de Sternis.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus judex modo et nomine suprascripto per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit albertum qdm dom. Crescimbeni de sternis Nominatim de infrascriptis duabus peciis terre vithate jacentis in costalonga clausarum Brixie. Coheret prime pecie terre a sero via. A meridie carzeta et via. A monte senterium culminis montis et est iii. plodia et lxxx. tabulis. Coheret secunde a meridie carzeta seu via. A monte heredes benvenuti de lacanali. A sero dictus albertus. A mane heredes alberti de buarno sive Guielminus Luyeti et est ii. plodia et dimidia ut confitebatur item albertus. Tali modo et ordine predictus judex et nomine suprascripto fecit predictam investituram quatinus predictus Albertus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de eis quicquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comui brixie sive massario eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quindecim solidorum imper. nomine ficti. videlicet de prima pecia terre novem solidorum imper. Et de secunda sex. solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si tempore aliquo dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie Appellare et ipsum comune Brixie. et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat

cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus albertus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus Recipienti nomine et vice comunis brixie. Renunciando statutis comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxillio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex nomine comunis brixie promisit dicto alberto et suis heredibus et cui dederit dictas pecias terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Et isto tenore plura instrumenta Rogata sunt fieri et cetera.

CCLXIII.

2 aprilis 1286.

XXIX.

Investitura in Mompianum qdm Jacobi Magni de Lambaraga (1).

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus Iudex modo et nomine supradicto. per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Mompianum qdm Jacobi magni de Lambaraga nominatim de una pecia terre vithate jacente in montedenno in costa Callamandrini. coheret a mane Benetallus de madiis. A sero marchesius de Labona. A monte senterium culme et a meridie via et est unum plodium. Tali modo et ordine fecit predictam investituram modo et nomine supradicto. Quatinus predictus Mompianus et sui heredes et cui dederit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Tres solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsu comune appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri per-

(1) Lambaraga è il nome della strada maestra del comune di Mompiano. Mompiano o Mompiani è altresì il nome di una nobile famiglia di Brescia, or ora estinta.

sone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comunis brixie. inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus mompianus obligando se personaliter. et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto iudici. Renunciando omnibus statutis et ordinamentis maioribus rationum comunis brixie factis et facturis. et omni suo iure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto mompiano et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera.

CCLXIV.

die 2 aprilis 1286.

XXX.

Investitura in Aldriginum fil. qdm. Gaspe de Lipillis (1).

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Aldriginum filium qdm Gaspe de Lipillis. Renunciantem pro se et nomine et vice Jacobini fratris sui nominatim de una pecia terre vithate jacente in cogolo cui coheret. a mane Albertus banza de habiono. A sero Girardus renzanus. a monte culmen montis et a meridie via et debet esse duo plod. . . . . Tali modo et ordine predictus iudex modo et nomine supradicto fecit predictam investituram. Quatinus predicti fratres et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam petiam terre et de ea quidquid voluerint faciant. scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. Dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava sex solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato alia super imposita conductori non fiant. Excepto quod si aliquo tempore dicti emphiteota jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune ap-

(1) Lipillis è un borgo alla distanza di un chilometro dalla Porta Trento di Brescia.

pellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant. Alioquin emere nolentibus vendant cui voluerint exceptis prohibitis personis et ceter. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Aldriginus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo renunciante nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex promisit dicto Aldrighino renunciante pro se et fratre suo dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXV.

2 aprilis 1286.

XXXI.

Investitura in Lantelmum de cazago notarius.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Lantelmum de cazago notarium. nominatim de una pecia terre vithate jacente in costalonga ubi dicitur in quintasio. cui coherent a mane et a monte heredes Bonifacii eustachi. a meridie albertus sterni. a sero heredes dom. oliverij de alventis. ventura mazadonij sive heredes eius. et Bonaventura de serzio et est II. plodia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Lantelmus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo. reddendo deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comunis brixie vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Sex solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem. et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. Quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem

servanti penam fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Lantelmus obligando se partialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo iudici renunciante nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie factis et facturis. et omni suo juri et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Lantelmo et suis heredibus. et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXVI.

2 aprilis 1286.

XXXII.

Investitura in Nicolaum de Navis.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Nicolaum de Navis de una pecia terre vithate et buschive jacente in contrata ubi dicitur in callamandrino. coheret a mane albertus buzole de fulconibus. a meridie via. a sero albertus banza sive heredes eius et a monte culmen montis et est duo plodia. Tali modo et ordine predictus iudex fecit predictam investituram. quatinus predictus Nicolaus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini. Quibus nullo modo dare debeat. dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Sex solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comunis brixie. Inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et cetera. Et ad predictum fictum solvendum. et omnia statuta predictus Nicolaus obligando se personaliter. et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo Renunciante nomine et vice comunis Brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis majoribus rationum comunis Brixie factis et facturis et omni suo iuri et legum

auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Nicolao et suis heredibus. et cui dederit dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Quam peciam terre consueverat tenere ad dictum fictum reddendum lafrancus pistor de sancto Benedicto. Die mercurij tercio aprilis in pallatio minoris comunis Brixie Presentibus Alcherio de Quinzanello et ventura de Nuvolinis notariis. testibus Rogatis. Ibi predictus Lafrancus fecit datum et venditionem supradicto Nicolao de supradicto jure et melioramento quod ipse habebat in supradicta pecia terre et in manibus ipsius Nicolay refutavit omne jus et melioramentum supradicte pecie terre. Tali modo et ordine fecit predictam venditionem de supradicto jure et melioramento. Quatinus predictus Nicolaus et sui heredes et cui dederit. et ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictum jus et melioramentum et de ipso jure in melioramento faciat quidquid voluerit tamquam de re sua propria cum omni jure honore usu viis et usanciis terminis confinibus ingressibus regressibus superioribus et inferioribus et cum omnibus ad illud pertinentibus. Dando. cedendo. mandando eidem emptori omnia jura et omnes actiones et rationes quod et quas habebat et sibi pertinebat in dicto jure et melioramento. Confitenti se dictum jus et melioramentum possidere nomine dicti emptoris. Quam intrandi et retinendi deinceps auctoritatem et omnimodum contulit atque dedit. Et promisit dicto Nicolao defendere et guarentare dictum jus et melioramentum perpetuo et cetera. Et hoc fecit predictus Lafrancus pro xx. librarum imper. quas confessus et manifestus fuit se recepisse et habuisse a supradicto Nicolao pro supradicto jure et melioramento vendito. Renuntiando omni exceptioni non date et non numerate pecunie et non ita esse verum et cetera.

CCLXVII.

2 aprilis 1286.

XXXIII.

Investitura in Mayfredinum quondam Johannis sellarij.

Die predicto loco et testibus. et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus judex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixiae. Investivit mayfredinum qdam Johannis sellarij. Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in monte Callamandrini. cui coheret a mane yschus de yseo becarius. A meridie via. A sero margoni. A monte culmen montis et est unum plodium et dimidium. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predictus mayfredinus et sui heredes. et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo

Mon. Hist. Patr. XIX.

habeat teneat et possideat dictam petiam terre e de ea quidquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo. reddendo per se et suos heredes. deinceps omni anno annuatim in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota ius suum vendere voluerit. primitus debeat dictum potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus mayfredinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus judici renunciante nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioribus rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo juri et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie. promisit dicto mayfredino et suis heredibus dictam peciam terri et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate defendere et guarentare perpetuo et cetera.

CCLXVIII.

2 aprilis 1286.

XXXIV.

Investitura in Coradum et Petrum fratres fil. qdm Gratiadei pellarij.

Die predicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie. modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Coradum et petrum fratres filij qdm Gratiadei pellarij judicis et Brixianum filium qdm Ghisanti merzadri nominatim de una pecia terre vithate jacente in costalonga clausarum brixie cui coheret a mane Lafranchinus de calino pro agimbeno ruxagata mediante senterio. A sero Bertolus de cocalio mediante senterio. A monte clemens spatharius sive heredes eius et ingressus et est unum plodium. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram quatinus supradicti et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam petiam terre et de ea quidquid voluerint fatiant. Scilicet vendere donare et

per animam judicare . excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant . Dantes . solventes et reddentes per se et suos heredes . deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . comunis Brixie sive massario comunis eiusdem . qui nunc est vel in futurum erit . Quatuor solidorum imper . nomine ficti . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductoribus alia super imposita non fiat . Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis Brixie appellare et emere volentibus pro XII . imper . minus quam alteri persone dare debeant de vero et justo precio . Alioquin emere nolentibus vendant cui voluerint . exceptis prohibitis personis comune brixie . Inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . hec omnia non attenderint et non observaverint tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predicti Coradinus petrus fratres et Brixianinus obligando se se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . jacobo Renuncianti nomine et vice comunis Brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iuri et legum auxillio . et epistole divi adriani . Ita quod quilibet earum in solidum teneatur . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis Brixie . promisit supradictis et suis heredibus et cui dederint dictam petiam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera .

CCLXIX.

die 2 aprilis 1286.

XXXV.

Investitura in Isaschinum qdm Bellini de yseo.

Die suprascripto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi dom . Jacobus iudex predictus modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Isaschinum qdm Bellini de yseo beccarium habitorem Brixie . Nominatim de una petia terre vithate jacente in Runchis Calamandrini . cui coheret a mane Richearius novolie de mompiano . a meridie comune brixie vel via . a monte culmen montis et est quinque quartas plodia . Tali modo et ordine predictus dom . jacobus iudex nomine et vice comunis brixie fecit predictam investituram . Quatinus predictus Isaschinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit faciat . Scilicet vendere donare et per animam judicare . Excepto servo

ecclesie vel potenti homini . quibus nullo modo dare debeat . Dando . solvendo . reddendo per se et suos heredes . deinceps omni anno annuatim in festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Tres solidorum imper . nomine ficti . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie . appellare et emere volentibus pro XII . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat . Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum . hec omnia non attenderit et non observaverit . tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum . et omnia statuta . predictus Isaschinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . Jacobo renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iuri et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie . promisit dicto Isaschino et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

CCLXX.

2 aprilis 1286.

XXXVI.

Investitura in Johannem de Prezegno.

Die suprascripto loco et testibus . Et in eodem consilio . Ibi dictus dom . Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Iohannem de prezegno quarterii sancti Faustini Renunciantem nomine et vice semperbone . filie quondam martini patriarche de castro . uxoris nunc dicti Johannis . Nominatim de una petia terre vithate jacente in contrata Quintasii clause brixie . cui coheret a sero et a mane via et a monte Lafrancus bordonus habitorem Mompiani . A meridie Martinus ginnami de lambaraga . et est unum plodium et XVIII . tabulis . Tali modo et ordine predictus dominus jacobus modo et nomine fecit predictam Investituram . Quatinus predicta semperbona et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat et teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quid-

quid voluerit faciat . scilicet vendere donare et per animam judicare . Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . Dando . solvendo . reddendo deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni Brixie . vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit viginti octo imper . nomine ficti . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro xii . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat . Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune Brixie . Inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione . Quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . Predictus johannes nomine et vice dicte uxoris sue obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . jacobus renunciante nomine et vice comunis brixie . Et insuper predictus dom . jacobus judex nomine et vice comunis brixie promisit dicto johanni renunciante nomine et vice dicte semperbone uxoris sue et suorum heredum et cui dederit dictam petiam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cet .

CCLXXI.

2 aprilis 1286.

XXXVII.

Investitura in Jacobinum fil . qdm . Bontempi .

Die predicto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi predictus Jacobus judex . modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Jacobinum filium qdm Bontempi de hodulo habitorem de mompiano qui dicitur cozardus pro se et Cresino ejus fratre . Nominatim de una petia terre vithate jacente in costa Callamandrini cui coheret a meridie via . a mane Lafrancus de lumexanis . A sero Mompianus de mompiano . A monte culmen montis et est unum plodium . Tali modo et ordine predictus dom . jacobus fecit predictam investituram quatinus predicti fratres et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de ea quidquid voluerint faciant . Scilicet vendere donare et per animam judi-

care . excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant . Dantes . solventes et reddentes deinceps annuatim omni anno comuni Brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Tres solidorum imper . nomine ficti . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . Preter quod si aliquo tempore dicti emphiteota jus suum vendere voluerint primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro xii . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant . Alioquin emere nolentibus vendant cui voluerint . exceptis prohibitis personis comune Brixie inde habente xii . imper . pro investitura . pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum . hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predictus Jacobinus pro se et suo nomine et nomine et vice dicti cresini fratris sui obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . Jacobo renunciante nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie . factis et facturis et omni suo iuri et legum auxilio . Et insuper predictus dom . judex nomine et vice comunis Brixie promisit dicto jacobino nomine et vice dicti fratris sui dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare . et cetera .

CCLXXII.

die 2 aprilis 1286.

XXXVIII.

Investitura in Bertolinum qdm . Meliarij de Mompiano .

Die supradicto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi supradictus dom . Jacobus judex modo et nomine supradicto per baculum quem in suis manibus tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Bertolinum qdm meliarij de mompiano . Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in costa Callamandrini cui coheret a meridie via . A sero heredes qdm . Arigini de Savallo . A mane dom . petrus amadeus judex pro donna mathia uxore sua et est unum plodium . Tali modo et ordine fecit predictam investituram . Quatinus predictus Bertolinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit faciat . scilicet vendere donare et per animam judicare . Excepto

servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo. reddendo. per se et suos heredes. deinceps omni anno annuatim in festo S. Martini vel in octavam. Tres solidorum. imper. nomine ficti. Comuni brixie. vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune brixie appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Bertolinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante statutis et ordinamentis et maioris rationum comunis Brixie factis et facturis et ceteris. Et insuper predictus dom. jacobus modo et nomine supradicte. promisit dicto Bertolino et suis heredibus dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare etc.

CCLXXIII.

2 aprilis 1286.

XXXIX.

Investitura in Ottonem Prandi notarium.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi dictus dom. Jacobus judex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Ottonem prandi notarium. Nominatim de una petia terre jacente in costa Callamandrini. cui coheret A meridie via. A monte culmen montis. A mane heredes boldi. A sero Jacobinus filius qdm Johannis de Girardis de monpiano et est quinque quartas. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatenus predictus Otto cum suis heredibus et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes. deinceps omni anno annuatim in festo sancti

martini vel in octava. Tres solidorum imper. nomine ficti. quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat preter quod si aliquo tempore ius suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune. appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Otto obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante statutis comunis brixie factis et facturis. Et insuper predictus dom. jacobus judex nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Ottoni et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera.

CCLXXIV.

2 aprilis 1286.

XL.

Investitura in Ognabenum fil. qdm Alberti Banze de Habiono.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus judex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Ognabenum filium qdm alberti banze que fuit de habiono. Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in costa Callamandrini coheret a meridie et a monte via. A mane heredes cedre et est duo plodia. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predictus Ognabenus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit fatiat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes. deinceps omni anno annuatim in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Sex solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus

debeat dom. potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune Brixie. inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Ognabenus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iuri et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit infrascripto Ognabeno et suis heredibus. et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXXV.

die 2 aprilis 1286.

XLI.

Investitura in Delavantium de ognatis.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Delavantium de ognatis de infrascriptis duabus petiis terre vithate et buschive Jacentibus in costa longa prime coheret a mane martini forabuschus. a meridie carzeta. A sero Saginbenus ruxagata et est quatuor plodia. Secunde coheret a mane Johannis boni. A sero Benvenutus de calino. A monte comune brixie. A meridie matheus belleze et est LX. tabulas. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predictus Delavantiis et sui heredes. et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dicte petie terre et de eis quidquid voluerit fatiat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo. per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario comunis ejusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuordecim solidorum imperial. et quatuor imperial. nomine ficti. Videlicet XIII. solidorum imper. de prima pecia terre. et III. imper. de secunda nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu Rectorem vel syndicum

comunis brixie appellare et ipsum comune et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis. comune brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare et cetero. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Delavantiis obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus renuncianti nomine et vice comunis Brixie. Renunciante statutis comunis Brixie factis et facturis et cetera. Et insuper predictus dom. jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto Delavancio et suis heredibus dictas pecias terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera.

CCLXXVI.

2 aprilis 1286.

XLII.

Investitura in Crescimbenum fil. qdm. Martini Bianchi.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Crescimbenum filium qdm martini bianchi de brusio nominatim de una petia terre aratorie jacente in plano montis denni in contrata Quintasii. cui coheret a mane. a monte a sero via. a meridie jacobus patega de mompiano et est III. quarta plodia et decem tabule. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predictus Cresimbenus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quidquid voluerit fatiat. Scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini. quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno. in festo sancti martini vel in octava. comuni brixie vel massario comunis ejusdem qui nunc est vel in futurum erit. Vingt duos imper. et dimidium nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Cresimbenus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo iudici renuncianti nomine et vice comunis Brixie. Renunciante statutis comunis Brixie factis et facturis et omni suo jure et cetera. Et insuper predictus dom. Jacobus nomine et vice comunis Brixie promisit dicto Cresimbeno et suis heredibus. et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram perpetuo defendere et guarentare et cetera.

CCLXXVII.

2 aprilis 1286.

XLIII.

*Investitura in presbiterum Oprandum fil. qdm. dom.
Benaducis de Favallis.*

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine suprascripto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit dom. presbiterum Oprandum filium qdm dom. Benaducis de favallis tamquam heredes quam dicti Benaducis olim patris sui presbiteri ecclesie sancti Orbanii olim patris sui. Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in costalonga cui coheret A mane Girardus paroli. A sero et a monte via et a meridie carzeta et est unum plodium et dimidium. Tali modo et ordine predictus dominus Jacobus fecit predictam investituram. Quatinus predictus dom. presbiter Oprandus et sui heredes. et cui dederit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quidquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini. Quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. comuni Brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum imper. et dimidium nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus presbiter Oprandus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo renunciante nomine et vice comunis brixie. Renuntiante omnibus statutis comunis brixie factis et facturis et decretis et decretalibus dom. pape et omni alio suo juri. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto dom. presbitero Oprando et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et garantire et cetera.

Et postea vero die lune xv. Julii in palatio minori comunis brixie presentis ad bancum dicti iudici Apolonio de Hosmerinis. Lambertino de cotenaga notario et lafranco literij de cazago testibus Rogatis. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine suprascripto et forma investivit predictum dom. presbiterum oprandum de xli. tabulis terre jacents in dicta contrata infra dictas coherentias. cum inventa sit dicta petia terre plus xli. tabulis. dando et solvendo omni anno in sancto martino vel in octava comuni brixie xiiij. imper. et dimidium nomine ficti de dicta xli. tabulis terre. est imbrevisurijs

Laurentij de pulverinis notario dicti iudex continetur.

Ego johannes de paono notario ab imbrevisurijs Laurentij precepto dicti iudicis exemplavi ⁽¹⁾.

CCLXXVIII.

die 2 aprilis 1286.

XLIV.

*Investitura in Jacobum de Lacanali
fil. qdm. Benvenutum.*

Die martis secundo aprilis in pallatio maiori comunis Brixie. Presentibus Dom. Ogerio capello iudice de mediolano. Tethrico de Quinzanello Gualongo preconem com. brixie. Alcherio de Quinzanello et venturino notar. de nuvolinis notarii testibus Rogatis. Ibi Generali consilio comunis brixie. Congregato ad sonum campane et vocem preconiam ut mos est. Vir prudens dom. Jacobus tadonus de mediolano iudex suprascriptus. Ex officio suo sibi comisso per comune brixie et auctoritate generalis consilij comunis eiusdem super hoc specialiter reformati ut inde constat per Instrumentum conditum et factum per Bertolinum de campionibus notarium die martis. xviiij. mensis februarii Millesimo. CC. lxxxvi. Inditione xiii. Servato prius ordine et solemnitate reformationis consilij antescrpti per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Jacobum de Lacanali filium qdm. dom. Benvenuti de Lacanali. Renunciantem suo nomine et nomine et vice tetholdini fratris sui et nepotum suorum. Nominatim de infrascriptis duabus petiis terre vithate jacents in costa lunga. Cui prime coheret A mane Johannes de medulis. A monte senterium culme. A meridie dicti heredes dicti Benvenuti de Lacanali qui tenent pro coxato. A sero Johannes ser ottonis et est xlvj. tabulis. Secunde coheret A mane Albertus betellina et olim consueverat habere Albertus de buarno. A meridie olim petrus de Lacanale et modo Albertus Sterni. A monte senterium et via. et est unum plodium et vj. tabulis. Tali modo et ordine predictus dom. jacobus fecit predictam investituram. Quatinus predicti fratres et nepotes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictas petias terre. et de eis quidquid voluerint faciant. Scilicet vendere dare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. Dando. solvendo. per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. tres solidorum imper. nomine ficti. Videlicet xij. imper. de prima petia terre. et ii. solidorum imper. de secunda petia terre. Quo ficto

(1) La soprascritta locazione del 15 luglio, fu aggiunta e scritta dal medesimo ammanuense in ambedue i codici sul margine e di fianco alla locazione CCLXXVII.

ita dato . soluto et consignato conductori . Alia super imposita non fiat . Preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerint primitus debeant dominum potestatem seu rectorem comunis brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro XII . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant . Alioquin vendant cui voluerint et cetera . Et ad predictum fictum solvendo et omnia statuta predictus Jacobinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto domino Jacobo iudice . Renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinibus comunis brixie factis et facturis et omni suo juri et legum auxilio . Et insuper predictus dom . jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto jacobino Renuncianti suo nomine et dicti fratris sui et nepotum suorum dictas pecias terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare

CCLXXIX.

die 2 aprilis 1286.

XLV.

Investitura in Jacobum Ferrarium fil. qdm Crexoni de Concesio.

Die suprascripto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi dictus Dom . Jacobus Judex modo et nomine suprascripto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Jacobum ferarium filium qdm Crexoni de concesio pro se et Marchesio fratre suo uominatim de una pecia terre aratorie jacente in contrata Quintasij . coheret A mane et A sero via . A meridie Jostacus gata sive heredes eius et est unum plodium et XXVII . tabulis . Tali modo et ordine fecit predictam investituram . Quatinus predicti fratres et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de ea quidquid voluerint faciant . Scilicet vendere donare et animam judicare . Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo debeant . Dando . solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . Triginta imper . et III . solidorum nomine ficti . Comuni brixie sive massario comunis ejusdem qui modo vel in futurum erit . quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . Excepto quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerint primitus debeant dom . potestatem seu rectorem comunis Brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro XII . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant . Alioquin emere nollentibus vendant cui voluerint . exceptis prohibitis personis comune Brixie inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem

Mon. Hist. Patr. XIX.

firmare in laude sapientis . et cetera . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Jacobus pro se et nomine et vice dicti fratris sui obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis Brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis Brixie factis et facturis et cetera . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Jacobo et suis heredibus Renuncianti nomine et vice dicti fratris sui dictam peciam terre et dictam Investituram perpetuo defendere et guarentare et cetera .

CCLXXX.

2 aprilis 1286.

XLVI.

Investitura in Venturinum fil. qdm Johannis de Sayano.

Die suprascripto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi predictus dom . Jacobus iudex modo et nomine supradictum per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Venturinum filium quondam Johannis de sayano portagalie Nominatim de una petia terre vithate jacente in costalonga clausarum Brixie . cui coheret a mane consueverat herede Johanne de Bornado et modo coheret Bertolus de cocalio et heredes petri tironi . A sero heredes Bertolini de Giroldis . A meridie carzamorta et via . A monte Johannes Gambacij . Tali modo et ordine fecit predictam investituram . Quatinus predictus Venturinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit fatiat . scilicet vendere donare et per animam judicare . excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . Dando . solvendo . reddendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . Septem solidorum imper . nomine ficti . Comuni Brixie sive massario comunis ejusdem . qui nunc est vel in futurum erit . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori . alia super imposita non fiat . Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel sindicum comunis brixie . Appellare et emere volentibus pro XII . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat . Alioquin vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis et ceter . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predictus Venturinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . Jacobo Iudice Renunciante nomine et vice comunis brixie Renunciante omnibus statutis et ordinamentis et modis comunis brixie factis et facturis et omni sui juri et legum auxilio . Et insuper predictus dominus Jacobus nomine et vice brixie promisit dicto Venturino et suis

137

heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera.

CCLXXXI.

die 2 aprilis 1286.

XLVII.

Investitura in Venturinum quondam Zirboti.

Die predicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi dictus dom. Jacobus Judex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit qdm habiaticum zirboti filij olim Jacobi micaelis de quarta parte Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in montedeno ubi dicitur in cogolo. cui cohere a mane consueverant heredes dom. Bonifans miles sancti spiritus et nunc cohere parisius viole de mompiano. A sero consueverat cohere dominus Bonifacius eustachi et dictus zirbotus et modo coheret mazarus de maiellis in parte et Guielminus Rivellus in parte. A meridie via vetus. A monte senterium culmen et dicitur esse octo plodiis. Tali modo et ordine fecit predictam investituram quatinus predictus Venturinus et sui heredum et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit fatiat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. Comuni Brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Viginti quatuor solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerint exceptis prohibitis personis comune Brixie inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa et cetera. Et ad predictum fictum solvendum predictus Venturinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobus renunciandi nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis Brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. jacobus judex nomine et vice comunis Brixie promissit dicto Venturino et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre ab omni persona collegio et universitate defendere et guarentare et ceter.

CCLXXXII.

2 aprilis 1286.

XLVIII.

Investitura in Aymericum fil. qdm. Argini de Savallo.

Die predicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus judex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Aymericum filium qdm Argini filij qdm Johannis de Savallo renunciantem suo nomine et nomine et vice Jacobini fratris sui et Valentinum filium qdm Valenti qdm Johannis de Savallo. Renunciantem pro se et suo nomine et nomine et vice Johanini fratris sui habitatores de Mompiano uominati de una petia terre vithate et buschive jacente in cogolo in costa calamandrini. A mane Bertonus meyaricus. A sero Bonfatinus Razini. a meridie via quam appellatur strata vetus. A monte senterium culme. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predicti et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam petiam terre et dicitur esse tria plodia. et de ea quidquid voluerint faciant. Scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. dantes. solventes. per se et suos heredum deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni Brixie sive massario comunis ejusdem qui nunc est vel in futurum erit nomine ficti. novem solidorum imper. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis Brixie et ipsum comune appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeant. Alioquin vendant cui voluerint. Exceptis prohibitis personis comune Brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta superscriptus Valentinus suo nomine et nomine et vice Johanni fratris sui. et Aymericus superscriptus suo nomine et nomine fratris sui. obligando sese personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori et cetera. Et insuper predictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie promissit fratri et suis heredibus dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera.

CCLXXXIII.

2 aprilis 1286.

XLIX.

*Investitura in Benetallum fil. qdm. Johannis
de Madijs.*

Die predicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi dictus dom. Jacobus judex modo et nomine suprascripto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Benetallum filium qdm. Johannis de Madijs. et Johannem Brixianum fratres et filij qdm. Richelboni fratris qdm. dicti Benetalli de mompiano pro medietate et Delaydinum filium qdm. Johannis draperij de polavegno pro alia medietate. Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in costa Callamandrini. coheret a mane Jacobinus qdm. johannis de Girardis de mompiano. A sero Guielmus andree beccarius. A monte senterium culme. et A meridie via. et est tria plodia. Tali modo et ordine fecit predictus dom. jacobus predictam investituram. Quatinus suprascripti Benetallus Johannes et Brixianus et dictus Delaydinus et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de ea quidquid voluerint faciant. scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. Dantes solventes per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava novem solidorum imper. nomine ficti comuni brixie seu massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductoribus alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persona dare debeant. Alioquin emere nolentibus vendant cui voluerint exceptis prohibitis personis comune Brixie. Inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. pena vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predicti Benetallus Johanninus et Brixianus et Delaydinus obligando se se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto domino Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis. modis rationum comunis Brixie factis et facturis et epistole divi adriani ita quod quilibet eorum in solidum teneatur. Et insuper predictus dom. jacobus judex

nomine et vice comunis Brixie promisit suprascripsit et suis heredibus et cui dederint dictam peciam terre ab omni persona collegio et universitate defendere et guarentare perpetuo et cetera.

CCLXXXIV.

die 2 aprilis 1286.

L.

*Investitura in Petrum fil. qdm. Boldi Prandi
de Mompiano.*

Die predicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dominus Jacobus judex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit petrum filium qdm. Boldi prandi de mompiano. Renunciantem pro se et Brixiano Girardo et Albertino fratribus suis filiis qdm. dicti Boldi nominatim de infrascriptis duabus petiis terre. Videlicet de una pecia terre buschive et vithate Jacente in cogolo cui coheret a sero Lafrancus madii et nunc coheret Ottolinus prandi notarius. A mane Johannes et delaydus de dothis de mompiano. A meridie via. A monte sumitas montis. et est unum plodium. Secunda Jacente in contrada Quintasij et est aratoria. coheret a mane et a sero via. A monte Jacobus patege. A meridie Ognabenus de plevethicijs et est unum plodium. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit predictam investituram quam predictus petrus et fratres eius et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictas pecias terre et de eis quicquid voluerint faciant. scilicet vendere donare et per animam judicare exceptis servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. Dantes solventes per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. Septem solidorum imper. videlicet tres solidorum imper. de prima pecia terre. et IIII. solidorum imper. de secunda pecia terre comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dicti emphiteota jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant. Alioquin emere nolentibus vendant cui voluerint exceptis prohibitis personis comune Brixie. Inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad pre-

dictum fictum solvendum et omnia statuta suprascriptus petrus pro se et suo nomine et nomine et vice fictum suorum obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante statutis et ordinamentis omnibus comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie promisit suprascripto petro nomine et vice dictorum fratrum suorum et suorum heredum dictas pecias terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et cetera.

CCLXXXV.

2 aprilis 1286.

LI.

Investitura in Brixianum de Marizonibus

Die predicto loco et testibus. Et in dicto modo et consilio. Ibi dictus dom. Jacobus judex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat. Investivit Brixianum de marizonibus notarium nominatim de medietate pro indivisso unius petie terre vithate et buschive jacentis in costa Calamandrini cui coheret de super toto. A mane paytoni de mompiano. A sero heredes Johannis melianij sive benevenutus biaquini. A monte senterium culme montis et a meridie via. et dicitur esse dicta medietas duo plodii. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predictus Brixianus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quiquid voluerit faciat. scilicet vendere donare et animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. vel massario comunis eiusdem. qui nunc est vel in futurum erit. Sex solidorum imperial. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dictus emptor aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin vendat cui voluerit Exceptis prohibitis personis comune Brixie. Inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Brixianus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. Dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinibus comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et auxilio. Et insuper predictus

dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Brixiano et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam investituram perpetuo defendere et guarentare ab omni persona collegio et universitate.

CCLXXXVI.

2 aprilis 1286.

LII.

Investitura in Jacobum fil. qdm. Johannis Paytoni.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus Judex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Jacobum filium qdm. Johannis Paytoni. Girardinum filium qdm. Gracij Paytoni. Albertum filium qdm. Richelboni paytoni et Richelbonum filium qdm. johannis Paytoni pro se et fratribus suis de mompiano et heredes qdm. Januarii paytoni de mompiano. Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in montedeno ubi dicitur in cogolo. cui coheret a mane Jacobus cazij. A sero Girardus varusdeus. A monte senterium culme. A meridie strata vetus. et est. xii. plodia et dimidia. Tali modo et ordine predictus dom. jacobus fecit predictam investituram. Quatinus predicti omnes et sui heredes et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de ea quiquid voluerint faciant. scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. Dantes. solventes per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Triginta sex solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dicti emphiteota aliquo tempore ius suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem sive Rectorem comunis brixie et ipsum comune brixie. appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeant. Alioquin vendant cui voluerint exceptis prohibitis personis comune brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta obligando se se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus. Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante statuta et ordinamenta comunis brixie factis et facturis et epistole divi Adriani. Ita quod quilibet in solidum teneatur. Et insuper predictus dom. jacobus nomine et vice comunis Brixie promisit suprascriptis et suis heredibus et cui dederint suprascriptam petiam terre et suprascriptam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXXXVII.

2 aprilis 1286.

LIII.

Investitura in Maffeum Barberium.

Die predicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine suprascripto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Mafeum barberium filium qdm Lafranci qdm Alchisij de Capriolo habitat. contrate ponticelli civitatis brixie. Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in costalunga. coheret. a sero pollingranatus et Jacobus beccarius. A mane heredes dom. Oldofredi de Saxona. A monte culmen montis et a meridie dictos. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Matheus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre que dicitur esse per mensuram Lxxiii. tab. Et de ea quiquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini. quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comunis brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Decem et octo. imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato et soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis Brixie. appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune Brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. Quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Mafeus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo renunciante nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis. maioribus rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dominus Jacobus nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Mafeo et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Postea vero die veneris vii. Intrante junio in pallatio minori comunis Brixiae presentibus Alcherio de Quinzanello et Venturino de Nuvolinis notar. et test. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine

supradicto et forma investivit suprascriptum Mafeum de lx. tab. et iii. ped. terre jacentis in dicta contrata infra stans coherent. cui inventa sit suprascripta pecia terre plus lx. tab. et iii. pedes. Dando solvendo ex ipsis lx. tab. et iii. pedes comuni brixie omni anno in festo sancti martini vel in octava xv. imper. et iii. aser. . . .

CCLXXXVIII.

2 aprilis 1286.

LIV.

Investitura in Johannem fil. qdm. Bertoli de Cocalio.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Johannem filium qdm Bertoli de cocalio habitatorem contrate pedrioli Nominatim de infrascriptis tribus peciis terre vithate jacentis in clausarum Brixie in contrata costalonge. Cui prime coheret. A monte culmen montis. a mane tenetur per Lafranchinum de Calino. A sero paganinus de yseo et est unum quartum plodium. Secunda jacente in dicta contrata costalonge coheret predicti Bertolinus et Johaninus. a meridie Brixianus Gisanti mezzader. A sero paganinus de yseo beccarius et est lxxiii. tab. xii. unz. et vi. pedes. Tercia jacet in eadem contrata cui coheret. A monte heredes petri tironi. a mane via. A meridie Garzeta. A sero Venturinus de sayano et est unum plodium et dimid. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram quod predictus Johannes et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de eis quiquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare (*excepto*) servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. duodecim solid. imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota ius suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. Appellare et emere volentes pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat alioquin emere nolentes vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune Brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Johannes obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et

futura pignori . dicto domino jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis comunis Brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto johanni et suis heredibus dictas pecias terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare . Die veneris tercio intrante madio in pallatio minori comunis brixie presentibus Stancario constantini et Alcherio de quinzanello notarii testibus rogatis . Ibi Bertolus de cocaleo pater supradicti iohannis . venit coram supradicto iudice et confirmavit et ratificavit investituram factam in dicto johanne filio suo et ad supradictum fictum solvendum et omnia statuta . obligando se personaliter . et omnia sua bona presentia et futura pignori etc . Renunciante statuta comunis Brixie etc . etc .

CCLXXXIX.

2 aprilis 1286.

LV.

Investitura in Bertolum de Capriano.

Die suprascripto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi predictus dominus Jacobus modo et nomine supradicto . per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie . Investivit Bertolum de capriano Renunciantem nomine et vice domine Beatricis matris eius et uxoris qdm dom . oliverij de alventis et per eum ipsam nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in Quintasio clause Brixie . cui coheret a mafe petri caligarij . a meridie heredes venture mazadonij . A sero via . a monte Bonaventura de serezio sive heredes eius et est quatuor plodia et vi . tabulis . Tali modo et ordine fecit predictam investituram . Quatenus predicta donna et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat . Scilicet vendere donare et per animam judicare . excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . Dando solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . comuni brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Decem solidorum imper . nomine ficti . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat et cetera . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Bertellus nomine et vice dom . donne Beatriz eius matris obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto domino Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis Brixie et cetera . Et insuper predictus dom . Jacobus nomine et vice comunis Brixie promisit dicto Bertello nomine et vice dicte matris sue dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

CCLXXXX.

2 aprilis 1286.

LVI.

Investitura in Bonaventuram fil . Benvenuti de Paono .

Die predicto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi predictus dom . jacobus iudex modo et nomine supradicto . per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Bonaventuram filium Benvenuti de paono qui dicitur sanzaculus nunc et propter dicti patris sui ad infrascriptam faciendam ut continetur in carta procuratore scripta per Gregorinum gazere notarium die . . . . . Millesimo . CC . Lxxxvi . Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in costalonga et est unum plodium et dimidium parum minus cui coheret a mane et a meridie Johannes Gambaccij . A sero heredes qdm alberti de Buarno . et a meridie carzeta . Tali modo et ordine fecit predictam Investituram . Quatinus predictus Bonaventura et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat . Scilicet vendere donare et per animam judicare . Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . Dando solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie . sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . quinque solidorum ipse nomine ficti . quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . Preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem vel rectorem seu sindicum comunis brixie . appellare et emere volentibus pro xii . imper . minus quam alteri persone dare debeat . Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit . Exceptis prohibitis personis comune Brixie Inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . pena vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione . quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predictus Bonaventura procurator nomine dicti patris sui constitutus ad predictam obligationem se personaliter et bona dicti patris sui presentia et futura pignori dicto dom . Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis Brixie . factis et facturis et omni suo iure et legum auxillio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Bonaventure et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

CCLXXXI.

2 aprilis 1286.

LVII.

Investitura in Bartolameum Tathonum notar.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Bartolameum tathonum notarium de infrascriptis duabus peciis terre vithate et buschive jacentis in costa Calamandrini. Cui prime coheret A meridie via. A mane dictus Bartolameus. A sero Richelbonus. A monte culmen montis. Secunde coheret a mane heredes Gasperi de Lipillis. A meridie via. A monte culmen montis. A sero predictus Bartolameus et sunt predictae due pecie duo plodiis. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Bartolameus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit. Ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit faciat scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni Brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Sex solidos imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu syndicum vel rectorem comunis brixie appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat alioquin emere nolenti vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Bartolameus omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. jacobus renunciante nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxillio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Bartolameo et suis heredibus et cui dederit dictas pecias terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXXXII.

die 2 aprilis 1286.

LVIII.

Investitura in Bonominum de Giroidis.

Die supradicto loco et testibus. In dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Bonominum de Giroidis. Renunciante per se et nepotibus suis qdm Bonapacis de Giroidis. Nominatim de medietate pro indiviso unius pecie terre vithate et buschive jacente in costa longa cui coheret. . . . . et est duo plodia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predicti et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit. Ex nunc perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de ea quicquid voluerint faciant. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. comuni Brixie. vel massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Septem solidos imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emptor jus suum vendere voluerit primitus debeat dominum potestatem seu rectorem vel syndicum comunis Brixie. Appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis quibus nullo modo dare debeat. Comune Brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Bonominus pro se et suo nomine et nomine et vice nepotum suorum obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo Renunciante nomine et vice comunis brixie. renunciante omnibus statutis comunis Brixie promisit dicto Bonomino et suis heredibus. Renunciante nomine dictorum nepotum suorum dictam petiam terre et dictam investituram ab omni collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXXXIII.

26 aprilis 1286.

LIX.

Investitura in Jacobinum qdm Gnochj Molinarij.

Die veneris .xxii. mensis aprilis in pallatio maiori comunis brixie presentibus dom. Guithoto pollinzano de Mediolano iudice et assessore dom. Johannis de Lucino tunc potestatis comunis brixie. Tethrico de Quinzanello. Fedrigino de brogonado notario dom. potestatis. Venturino de nuvolinis et Alcherio de quinzanello notario testibus rogatis. Ibi generali consilio comunis Brixie. Congregato ad sonum campanae et voce preconia ut mos est. Vir prudens dom. Jacobus tathonus de mediolano iudex superscriptus. Ex officio suo sibi comisso per comune brixie et auctoritate Generalis consilij comunis ejusdem super hoc specialiter reformati ut inde constat per Instrumentum publicum scriptum per Bertolomeum de campionibus notarium die martis xviii. mensis februarij. Millesimo CC. Lxxxvi. Indict. .xiiii. servato prius ordine et solempnitate consilij ante scripti per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Jacobinum qdm Gnochj molinarij renunciantem pro se et suo nomine et nomine et vice fratrum suorum. Nominatim de una pecia terre jacente in montedenno in contrata de cogolo. coheret A mane Laurencius meyatus. A sero frogierius sartor de lipillis. A meridie via. A monte culmen montis et est tria plodia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Jacobinus et fratres sui et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de ea quicquid voluerint faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant. Dando solvendo per se et suos heredum. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis brixie qui nunc est vel in futurum erit. Novem solidos imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si dicti emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant. Alioquin vendant cui voluerint. Exceptis prohibitis personis comune brixie. inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem stipulationem. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderint et non observaverint. tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et

omnia statuta predictus Jacobinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante statutis comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxillio. Et insuper predictus dom. jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto Jacobino. Renunciante pro se et fratribus suis et cui dederint dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarantee.

CCLXXXIV.

26 aprilis 1286.

LX.

Investitura in Federicum qdm Jacobi de Cazijs de Mompiano.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi supradictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Federicum qdm Jacobi de cazijs de mompiano. Nominatim de una pecia terre vithate jacente in quintasio cui coheret a mane. a sero et a meridie via et est lviii. tabulis. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus federicus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando solvendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. Viginti octo imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis Brixie appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune Brixie. inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum emptorem investire et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus federicus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Et insuper predictus dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto federico et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarantee.

CCLXXXV.

die 26 aprilis 1286.

LXI.

Investitura in Albertum fil. qdm Sabati de Brogonado.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dominus Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit albertum filium qdm. Sabati de brogonado habitatore burgi pillarum Nominatum de medietate pro indiviso unius pecie terre vithate et buschive jacente in contrata de costalonga in Quintasio cui de super toto coheret a sero via. A monte Lecapesti et olim habebat magister Johannes de asula. A mane culmen montis. A monte heredes Razini tinctoris et olim consueverat habere paramusius de Leno et dicitur esse tota per mensuram tria plodia. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit predictam Investituram quatinus predictus albertus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit faciat. scilicet vendere donare et per animam iudicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. Comuni Brixie sive massario comunis eiusdem. Qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori. alia super imposita non fiat. Excepto quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem seu Rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volenti pro XII imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat alioqua emere nolenti vendat cui voluerit exceptis *prohibitis* personis comune Brixie. Inde habente XII imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis et ceter. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus albertus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto domino Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis Brixie. Renunciante statutis comunis Brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto alberto et suis heredibus et cui dederit predictam peciam terre et predictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et garantire.

CCLXXXVI.

26 aprilis 1286.

LXII.

Investitura in Zamboninum qdm Laurencij de Monticellis.

Die suprascripto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex et nomine et vice comunis Brixie. modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit zamboninum qdm. Laurentij de monticellis habitatorem contrate episcopatus Brixie nominatim de medietate pro indiviso unius pecie terre vithate et buschive in contrata de costalonga in Quintasio et est tria plodia. Cui de super toto coheret a sero via. A meridie. Lecapesti et olim habebat magister Johannes de Azula. A mane culmen mantis. A monte heredes. Razini tinctoris et olim consueverat habere paramusius de Leno. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Zamboninus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit. Ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit faciat. scilicet. vendere donare et per animam iudicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando solvendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. Quatuor solidorum imper. nomine ficti. Comuni Brixie seu massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. Appellare et emere volenti pro XII imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie Inde habente XII imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Zamboninus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Zambonino et suis heredibus. et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo et defendere et garantire.

CCLXXXXVII.

26 aprilis 1286.

LXIII.

*Investitura in Oprandum et Johannem fratres
et fil. qdm. Jac. Novolie.*

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Oprandum et Johannem fratres et filios qdm Jacobi novolie de mompiano. Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in territorio montis deni ubi dicitur in parzanis. coheret a mane olim dom. Bonifans Calamandrinus, pro comuni Brixie et nunc heredes Gracij paytonum. A sero Bonafides Cive. A monte senterium culme. A meridie via. et est duo plodia. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predicti Oprandus et Johannes et sui heredes. et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de eis quicquid voluerint fatiant. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus ullo modo dare debeant. Dantes solventes per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comunis brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum. imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dicti emptores aliquo tempore jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem seu Rectorem. vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant. Alioquin emere nollentibus vendant cui voluerint Exceptis prohibitis personis. Comune brixie. inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predicti Oprandus et Johannes obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo renunciante nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dominus jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. Promisit dictis fratribus et suis heredibus et cui dederint dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXXXXVIII.

die 26 aprilis 1286.

LXIV.

Investitura in Girardum de Paono piliparium.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Girardum de paono piliparium Renunciantem nomine et vice Johannini habiatici qdam Bonaventure de serezio et per eum ipsum iohaninum. Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in territorio montis deni prope quintasium. cui coheret a mane petrus de roado caligarius et a monte via et soyarius. A sero via. a meridie heredes. zirhotti et est tria plodia. Tali modo et ordine predictus dominus jacobus fecit predictam investituram quatinus predictus Johannis et sui heredes. et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerint faciat. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini. Quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. septem solidorum. imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Girardus nomine et vice predicti Johanni obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo. Renunciante nomine et vice comunis brixie. renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dominus Jacobus iudex nomine comunis Brixie. promisit dicto Girardo renunciante nomine et vice dicti Johanni et suorum heredum et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXXXIX.

11 madii 1286.

LXV.

*Investitura in Bertolinum de Lecapestis
qui dicitur porcus.*

Die Sabati xi. Jntrante madio in pallatio maiori comunis brixie presentibus dom. Bellono Mora de mediolano iudex et assessore. Dom. Ottolini de mandello potestate comunis brixie ⁽¹⁾ Tethrico de quinzanello. Fedrigino de Brogonado notaris. Alcherio de quinzanello. Stancario constantini notarii testibus rogatis. Ibi generali consilio comunis brixie. Congregato ad sonum campane et voce preconia ut mos est. Vir prudens Dom. Jacobus tathonus de mediolano iudex suprascriptus ex officio suo sibi comisso per comune brixie auctoritate consilij generalis comunis eiusdem super hoc stipulatione reformati ut inde constat per istrumentum publicum conditum et factum per Bertolomeum de campionibus notarium die Martis xviii. mensis februarij Millesimo cc. lxxxvi. Indictione xiv. servato prius ordine et solempnitate consilij antescrpti per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Bertolinum Lecapestis qui dicitur porcus. Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in costa lunga cui coheret a monte Marchus de Botesino sive heredes eius. A mane mons costalunge. A sero et A monte via et est quatuor plodia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram quatinus predictus Bertolinus et sui heredes. et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quiquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. comuni Brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Novem solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu Rectorem vel sindicum comunis brixie. appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis Comune brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non obser-

vaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Bertolinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Et insuper predictus dominus jacobus nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Bertolino et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et predictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCC.

die 11 madii 1286.

LXVI.

Investitura in Lanfranchum de Lumexanis.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi supradictus dominus Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie Investivit Lafranchum de Lumexanis Nominatim de una pecia terre vitate et buschive Jacente in calamandrino cui coheret a mane dom. Gaboardus de Mompiano presbiter ecclesie de mompiano. A monte culmen montis. A meridie via. a sero Benetallus de Madijs de mompiano et est unum plodium et dimidium. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit predictam investituram. Quatinus predictus Lafrancus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quiquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno comunis brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc vel in futurum erit in festo sancti martini vel in octava. Quatuor solidos imper. et dimid. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu Rectorem vel sindicum comunis Brixie. appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin vendat cui voluerit. Exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum eredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum solvendum et omnia statuta. predictus Lafrancus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo

(1) Da Mandello nob. familia di Milano. Un Ottone nel 1218 e nel 1230 reggeva la città di Firenze, nel 1221 reggeva Piacenza, indi Padova nel 1225 e, fu potestà di Bologna nel 1241.

CCLXXXXVII.

26 aprilis 1286.

LXIII.

*Investitura in Oprandum et Johannem fratres
et fil. qdm. Jac. Novolie.*

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie. modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Oprandum et Johannem fratres et filios qdm Jacobi novolie de mompiano. Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in territorio montis deni ubi dicitur in parzanis. coheret a mane olim dom. Bonifans Calamandrinus, pro comuni Brixie et nunc heredes Gracij paytonum. A sero Bonafides Cive. A monte senterium culme. A meridie via. et est duo plodia. Tali modo et ordine fecit predictam investituram. Quatinus predicti Oprandus et Johannes et sui heredes. et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de eis quicquid voluerint fatiant. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus ullo modo dare debeant. Dantes solventes per se et suos heredes. de inceptis annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comunis brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum. imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Excepto quod si dicti emptores aliquo tempore jus suum vendere voluerint primitus debeant dom. potestatem seu Rectorem. vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeant. Alioquin emere nollentibus vendant cui voluerint Exceptis prohibitis personis. Comune brixie. inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predicti Oprandus et Johannes obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo renunciante nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dominus jacobus judex nomine et vice comunis brixie. Promisit dictis fratribus et suis heredibus et cui dederint dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXXXXVIII.

die 26 aprilis 1286.

LXIV.

Investitura in Girardum de Paono piliparium.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Girardum de paono piliparium Renunciantem nomine et vice Johannini habiatici qdam Bonaventure de serezio et per eum ipsum iohaninum. Nominatim de una petia terre vithate et buschive jacente in territorio montis deni prope quintasium. cui coheret a mane petrus de roado caligarius et a monte via et soyarius. A sero via. a meridie heredes. zirhotti et est tria plodia. Tali modo et ordine predictus dominus jacobus fecit predictam investituram quatinus predictus Johannis et sui heredes. et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerint faciat. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini. Quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. septem solidorum. imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volenti pro XII. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis et cetera. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Girardus nomine et vice predicti Johanini obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo. Renunciante nomine et vice comunis brixie. renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dominus jacobus judex nomine comunis Brixie. promisit dicto Girardo renunciante nomine et vice dicti Johanini et suorum heredum et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCLXXXIX.

11 madii 1286.

LXV.

*Investitura in Bertolinum de Lecapestis
qui dicitur porcus.*

Die Sabati xi. In trante madio in pallatio maiori comunis brixie presentibus dom. Bellono Mora de mediolano iudex et assessore. Dom. Ottolini de mandello potestate comunis brixie ⁽¹⁾ Tethrico de quinzanello. Fedrigino de Brogonado notaris. Alcherio de quinzanello. Stancario constantini notarii testibus rogatis. Ibi generali consilio comunis brixie. Congregato ad sonum campane et voce preconia ut mos est. Vir prudens Dom. Jacobus tathonus de mediolano iudex suprascriptus ex officio suo sibi comisso per comune brixie auctoritate consilij generalis comunis eiusdem super hoc stipulatione reformati ut inde constat per istrumentum publicum conditum et factum per Bertolomeum de campionibus notarium die Martis xviii. mensis februarij Millesimo cc. lxxxvi. Indictione xiv. servato prius ordine et solempnitate consilij antescipti per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Bertolinum Lecapestis qui dicitur porcus. Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in costa lunga cui coheret a monte Marchus de Botesino sive heredes eius. A mane mons costalunge. A sero et A monte via et est quatuor plodia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram quatinus predictus Bertolinus et sui heredes. et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quiquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. comuni Brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Novem solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu Rectorem vel sindicum comunis brixie. appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis Comune brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non obser-

vaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Bertolinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Et insuper predictus dominus jacobus nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Bertolino et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et predictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCC.

die 11 madii 1286.

LXVI.

Investitura in Lanfranchum de Lumexanis.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi supradictus dominus Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie Investivit Lafranchum de Lumexanis Nominatim de una pecia terre vitate et buschive Jacente in calamandrino cui coheret a mane dom. Gaboardus de Mompiano presbiter ecclesie de mompiano. A monte culmen montis. A meridie via. a sero Benetallus de Madijs de monpiano et est unum plodium et dimidium. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit predictam investituram. Quatinus predictus Lafrancus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quiquid voluerit faciat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno comunis brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc vel in futurum erit in festo sancti martini vel in octava. Quatuor solidos imper. et dimid. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu Rectorem vel sindicum comunis Brixie. appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat. Alioquin vendat cui voluerit. Exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum eredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum solvendum et omnia statuta. predictus Lafrancus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo

(1) Da Mandello nob. familia di Milano. Un Ottone nel 1218 e nel 1230 reggeva la città di Firenze, nel 1221 reggeva Piacenza, indi Padova nel 1225 e, fu potestà di Bologna nel 1241.

Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie. promisit dicto lafranco et suis heredibus. et cui dederit vel habere statuerit dictam peciam terre ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCI.

die 11 madii 1286.

LXVII.

Investitura in Ellenam quondam Crescimbeni de Marizonibus.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio Ibi predictus dom. Jacobus judex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Lafrancum de Lumexanis Renunciantem nomine et vice Ellene filie qdm Crescimbeni de marizonibus et per eum dictam Elenam Nominatim de medietate pro indivisso unius petie terre jacente in costa calamandrini coheret de super toto a mane paytoni de mompiano a sero heredes iohannis molinarij. A monte culmen montis et a meridie. via. et est duo plodia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram quatinus predicta Elena et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo S. Martini vel in octava. comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Sex solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si dicta emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem sive Rectorem vel syndicum comunis brixie. appellare et emere volenti pro XII. imper. minus quam alteri persone dare debeat exceptis prohibitis personis Comune brixie inde habente XII. imper. pro investitura pro. quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa. quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Lanfrancus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis

et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Lafranco Renuncianti nomine et vice dicte ellene dictam peciam terre et dictam Investituram ad omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCII.

XI madii 1286.

LXVIII.

Investitura in Zanardum de Orabonis de Flumicello.

Die predicto loco et testibus. Et in dicto Consilio. Ibi predictus dominus Jacobus judex nomine et vice comunis brixie modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit zanardum de orabonis de flumicello. Nominatim de una pecia terre aratorie. jacente in contrata vithexeti prope furchas que dicitur esse unum plodium et dimidium cui coheret a mane Johannes carolus de flumicello. A monte comune de flumicello. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus zanardus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre. et de ea quicquid voluerit fatiat. Scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie. vel potenti homini. quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo et reddendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni Brixie. sive massario eiusdem camere comunis brixie. Sex quartarum grani medietate frumenti et medietate milij nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia supra imposita non fiat. Preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dictum potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volenti pro XII. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune Brixie inde habente XII. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus zanardus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et

insuper predictus dom. Jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto zanardo et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCIII.

—
die xi madii 1286.
—

LXIX.

Investitura in Martinellum fil. qdm Girardi Paroli de Castro.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Martinellum filium qdm Girardi paroli de castro. Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in costa longa cui coheret a monte Johannis boni paterius. A mane et a meridie comune Brixie. et est unum plodium et unum quartum. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Martinellus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam iudicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat Dando. solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava. Quatuor solidorum imper. nomine ficti comuni brixie sive massario eiusdem comunis. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune Brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Martinellus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus Martinellus tactis scripturis ad sancta dei Evangelia juravit omnia predicta habere firma et rata et non contravenire occasione minoris etatis vel aliqua alia de causa. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex

nomine et vice comunis brixie promisit dicto Martinello et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare. Postea vero die mercurii v. Junij presentibus Alcherio de quinzanello et Venturino de Nuvolinis testibus Rogatis. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto et forma investivit supradictum Martinellum de xxxviii. tabulis terre jacentis in dicta contrata infrascriptas coherentias cum inventa sit dicta pecia terre plus xxxviii. tabulis dando. solvendo omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie xii. imper. et dimidium nomine ficti de dictis xxxviii. tabulis terre.

CCCIV.

—
die xi madii 1286.
—

LXX.

Investitura in Bonfatum de Mazano.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Bonfatum de Mazano de contrata de Lavello longo de una pecia terre vithate. jacente in costalonga cui coheret a mane sagimbenus Ruxagata. A meridie vallis sive via carzere. A sero heredes Johannis de Bornado.⁽¹⁾ et est xxx tabulis vel circha. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Bonfatus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat. Scilicet vendere donare et per animam iudicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo per se et suos heredes. deinceps annuatim comuni Brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit in festo sancti martini vel in octava duos solidos imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem sive Rectorem vel syndicum comunis Brixie. Appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit. Exceptis prohibitis personis comune Brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum. hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene.

(1) Qui il codice manca ed il resto trovasi a pag. 533 del Cod. n. 1, dal quale trascrivo fino alla Investitura LXXXIII, che è l'ultima.

Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predictus Bomfatus . obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis . maioris rationum comunis Brixie . factis et facturis . et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Bomfato et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare . Postea vero die Jovis vi . intrante Junio . presentibus Alcherio de Quinzanello et Venturino de nuvolinis notariis testibus Rogatis . Ibi dictus dom . Jacobus iudex modo et nomine supradicto et forma . Investivit predictum Bomfatum de vi . tabulis terre jacentis in dicta contrata infra-scripta . coheret cum dicta petia terre inventa sit esse plus vi . tabulis . Dando . solvendo ex ea omni anno comuni Brixie in festo sancti martini vel in octava iii . imper . et dimidium nomine ficti de predictis vi . tabulis terre .

CCCV.

die xi madil 1286.

LXXI.

*Investitura in Brixianum qdam Gilanti
Merzadri de Pellarijs.*

Die supradicto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi predictus dom . Jacobus iudex modo et nomine supradicto . per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie . Investivit Brixianum qdam Gilanti Merzadri de pellarijs . de una pecia terre jacente in costalonga . cui coheret a monte heredes Graciadei pellarij et dictus Brixianus . A sero et a mane via . et est xxx . tabulis . Tali modo et ordine fecit predictam Investituram . Quatinus predictus Brixianinus cum suis heredibus et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat . Scilicet vendere donare et per animam judicare . excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . Dando . solvendo deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . Quindecim imper . nomine ficti comuni Brixie . sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dominum potestatem . sive Rectorem vel syndicum comunis brixie . appellare et emere volenti pro xii . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat . Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit . exceptis prohibitis personis comune Brixie . inde habente xii . imper . pro

investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . Predictus Brixianus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis Brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio . Et insuper predictus dominus Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit suprascripto Brixiano et suis heredibus et cui dederit predictam peciam terre et predictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

CCCVI.

die xi madil 1286.

LXXII.

Investitura in Richetum Renzanum de Mompiano.

Die supradicto loco et testibus . Et in dicto consilio . Ibi predictus dom . Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Richetum Renzanum de Mompiano . Nominatim de una petia terre buschive jacente in contrata plani Quintasis montis denni comunis brixie . cui coheret a meridie albertus bagata tenens pro comuni brixie a sero strata a monte et a mane comune . que est per mensuram iii . plodia et xiiii . tabulis et viii . pedes detractis dictis xiiii . tabulis et viii . pedes pro dapno unius lecti cuiusdam fontis que est in dicta terra quod dapnum est et capit . xiiii . tabulis et viii . pedes . Tali modo et ordine predictus Iudex fecit predictam Investituram . Quatinus predictus Richetus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero . perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat . scilicet vendere donare et per animam judicare . excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat Dando . solvendo per se et suis heredibus . deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Quinquaginta solidos imper . nomine ficti . videlicet x . solid . imper . ad rationem plodium . Eo salvo quod de predicto ficto de presenti anno teneatur et debeatolvere fictum pro rata temporis . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . preter quod si aliquo tempore jus suum vendere voluerit primitus debeat potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie . appellare et emere volenti pro xii . imper . minus quam alteri

suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Richetus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. promisit dicto Richeto et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre et dictam Investituram ab omni persona. collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCVII.

die 10 Junii 1286.

LXXIII.

Investitura in Carlinum de Flumicello.

Die Lune x. Intrante junio in pallatio majori comunis brixie. presentibus Tethrico de quinzanello. Vgolino pasturello notario. zanardo de orabonis de flumicello. et Codecero preconice comunis brixie testibus Rogatis. Ibi generali consilio comunis brixie. congregato ad sonum campane et voce preconia ut mos est. Vir prudens dom. Jacobus tadonus iudex constitutus pro comuni Brixie ad inquirendum et recuperandum bona et jura comunis ejusdem. super specialiter reformati ut inde constat per Instrumentum conditum et factum per Bertolinum de campionibus notarius die martis xviii. mensis februaryi Millesimo CC. lxxxvi. Indictione xiiii. Servato prius ordine et solempnitate Reformationis consilij antscripti per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Carlinum de Flumicello nominatim de infrascriptis duabus peciis terre aratorie juris comunis brixie. Jacentis in vithexeto in bragida Ballasterij cui prime pecie terre coheret A sero via. A monte heredes Marchesij de capriolo molinarij. A mane petrus campionus de flumicello et est per mensuram mensuratam Lxxxxii. tabulis et v. pedes ad rationem v. solidorum imper. plodia. Secunde pecie terre coheret A sero Zanardus de orabonis de flumicello. A mane heredes dom. Gracii de yseo. A monte comune de flumicello et est per mensuram mensuratam medium plodium et iii. tabulis. Tali vero modo et ordine predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. fecit predictam Investituram.

servando per se et suos heredes omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni Brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Duodecim solidorum imper. nomine ficti de predictis duabus peciis terre. quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota ius suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. Appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune Brixie. Inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Carlinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom. Jacobo. Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Carlino et suis heredibus et cui dederit dictas pecias terre ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCVIII.

die 10 Junii 1286.

LXXIV.

Investitura in Johaninum Runcabuschi de Flumicello.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Johaninum Runcabuschi de flumicello. Nominatim de una pecia terre aratorie juris comunis brixie. jacente in vithexeto in bragida ballasterij. Cui coheret a monte comune de flumicello. A mane heredes Gracij de yseo. A sero carlinus de flumicello a meridie petrus compioni et est per mensuram mensuratam lxxxx. tabulis et dimidia ad rationem v. solidos plodio. Tali vero modo et ordine predictus dom. jacobus nomine et vice comunis Brixie fecit predictam

Investituram. Quatinus predictus Johaninus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. Solvendo per se et suos heredes omni anno in festo sancti martini vel in octava. Comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quatuor solidorum imper. et dimidium nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota ius suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis Brixie appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit. Exceptis prohibitis personis comune Brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum. predictus Johaninus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobio iudice Renuncianti nomine et vice comunis Brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Johanino et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre. Ab omni persona collegio et universitate defendere et guarentare.

CCCIX.

Die 10 junii 1286.

LXXV.

Investitura in Petrum Campionum de Flumicello.

Die predicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dom. Jacobus iudex nomine et modo supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum Brixie. Investivit Petrum campioni de Flumicello nominatim de una petia terre aratorie juris comunis. Brixie In vihexeto prope furcas in bragida ballasterij. cui coheret a meridie et a sero via. et a monte et a mane consueverat coherere morisinus ministralis et nunc coheret a mane venturinus mauri A monte mayfredinus sante de flumicello et potest esse duo plodia. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. quatinus predictus petrus cum suis heredes. et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeat teneat et possi-

deat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo reddendo et conducendo deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava tria sextar. grani medietate frumenti et medietate milii nomine ficti comuni brixie. sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. Preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota ius suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie. Appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat alioquin emere nolenti vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune Brixie. inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus petrus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobio Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. jacobus iudex nomine et vice comunis brixie. promisit dicto petro et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCX.

Die 10 junii 1286.

LXXVI.

Investitura in Mayfredinum fil. qdm. Jo. Savie.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus domin. Jacobus iudex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Mayfredinum filium qdm Johannis Savie de flumicello. Nominatim de una pecia terre arator. juris comunis brixie. Jacente in vihexeto prope furcas in brayda ballesterij cui consueverat coherere A mane xalta de salis et nunc tenet zanardus de flumicello. A meridie heredes petri de zenpellis. A sero et a monte via. et est v. quartas plodii. Tali modo et ordine fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Mayfredinus et sui heredes. et cui dederit vel habere statuerit. Ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et de ea quicquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo

ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando. solvendo. reddendo et conducendo deinceps anuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario communis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. sex quartas grani medietate frumenti et medietate milij nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem sive rectorem vel syndicum communis Brixie appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune brixie. Inde habente xii. imper. pro Investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Mayfredinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo renunciante nomine et vice communis brixie. Renunciante omnibus statutis communis Brixie. factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus iudex nomine et vice communis brixie promisit dicto Mayfredino et suis heredibus et cui dederit dictam petiam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCXI.

die 10 junii 1286.

LXXVII.

Investitura in Thomasinum qdm. Johannis Scalcini.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio generali. Ibi predictus dom. Jacobus iudex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Thomasinum qdm. Johannis Scalcini habitatorem Burgi albare. Nominatim de infrascriptis duabus peciis terre jacentis in campane flumicelli in contrata vi-thexeti prope furcas in bragida ballasterij. Cui prime pecie terre coheret sive consuevit coherere A meridie Arnoldi. A sero heredes Brixiani topi. A mane heredes Girardi cavethali de flumicello et nunc coheret a monte Venturinus Jnzabovis. A sero petrus campionus. A mane heredes dom. Gracij de yseo. Cui secunde petie terre coheret a mane heredes dom. Graciis de yseo. a sero predictus Tomasinus. A monte heredes iohannis Runcabuschi. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus fecit

Mon. Hist. Patr. XIX.

predictam Investituram quatinus predictus Tomasinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de eis quidquid voluerit faciat. scilicet vendere donare et per animam judicare. Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando solvendo reddendo et conducendo deinceps omni anno in festo sancti martini vel in octava. Quinque quartarum grani medietate frumenti et medietate milij nomine ficti. comuni Brixie. sive massario communis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. videlicet tres quartas grani de prima pecia terre et ii. quartas grani de secunda pecia terre. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore ius suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel syndicum communis brixie appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune Brixie. Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta. predictus Tomasinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. jacobo renunciante nomine et vice communis Brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis modis rationum communis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus Jacobus iudex nomine et vice communis brixie promisit dicto Tomasino et suis heredibus et cui dederit dictas pecias terre ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCXII.

die 10 junii 1286.

LXXVIII.

Investitura in Brixianum de Meyarijs de Montepiano.

Die supradicto loco et testibus. Et in dicto consilio. Ibi predictus dominus Jacobus iudex modo et nomine supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Brixianum de Meyariis de Montepiano. Renunciante nomine et vice Girardi meyarij fratris eius. Nominatim de una pecia terre juris communis Brixie jacente in contrata campolezij juxta territorium de mompiano. cui coheret a mane via. ultra viam montedenum communis Brixie. a monte via et ultra viam

montedenum . A sero flumen de Mompiano et ultra flumen Lafrancus Bagata qui tenet pro comuni Brixie et a meridie dicti Brixianus et Girardus fratres de meyarais de mompiano que est per mensuram mensuratam unum plodium et LXVI . tabulle . Tali modo et ordine predictus dom . Jacobus fecit predictam Investituram quatinus predicti fratres et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de ea quid quid voluerint fatiant . scilicet vendere donare et per animam judicare . Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeant . dando solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim perpetuo omni anno in festo sancti martini vel in octava . Sedecim solidorum . imper . et dimidium nomine ficti comuni brixie . seu massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . et hoc ad rationem x . solidorum imper . per plodium quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . preter quod si aliquo tempore dicti emphiteoti jus suum vendere voluerint primitus debeant dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis Brixie appellare et emere volentib . pro XII . imper . minus quam alteri persone dare debeant . Alioquin emere nolentibus vendant cui voluerint . exceptis prohibitis personis comune Brixie . Inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione . quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Brixianus per se et nomine vice dicti Girardi fratris sui obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . jacobus Renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis Brixie promisit dicto Brixiano . Renunciante pro se et suo nomine et nomine et vice dicti Girardi fratris sui et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

CCCXIII.

die 10 junii 1286

LXXIX.

Investitura in Paxinum Parentati.

Die veneris XIII . Intrante Junio in pallatio minori comunis Brixie presentibus Alcherio de quinzanello et Venturino de nuvolinis notario testibus Rogatis . Ibi vir prudens Dom . Jacobus tadonus de mediolano

iudex constitutus pro comuni Brixie ad bona et jura comunis brixie . Inquirenda et recuperanda ex officio suo sibi comisso et auctoritate consilij generalis comunis brixie super hoc specialiter reformati . ut inde constat per instrumentum conditum et factum per Bertolinum de campionibus notarium die martis XVIII . mensis february . Millesimo CC . LXXXVI . Indict . XIII . servato prius ordine et solempnitate consilij antescripti per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit paxinum parentati . Nominatim de una pecia terre vithate et buschive jacente in costalonga que est per mensuram XLV . tabulis . coheret a mane via . a meridie Gaymarinus de castello ministralis . A sero Ventura de prato albino pistor et de qua pecia terre vithate de XVIII . tabul . terre dicta pecia terre investitus fuit Guizardus parentati pater dicti paxini per qdm Albertum scayolam ut continetur in carta per Bonaventuram apolonij notarium die sabati tercio intrante madio . Millesimo CC . LI . Indictione nona . Tali modo et ordine fecit predictam investituram quatinus predictus paxinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quidquid voluerit faciat . scilicet vendere donare et per animam judicare . excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . Dando . solvendo deinceps perpetuo annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava . XI . imper . nomine ficti . comuni Brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . Excepto quo si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volenti pro XII . imper . minus quam alteri persone dare debeat . Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit . exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione . quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . Et predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus paxinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . Jacobo iudici . Renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis Brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . jacobus iudex nomine et vice comunis Brixie promisit dicto paxino et suis heredibus et cui dederit suprascriptam peciam terre ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

CCCXIV.

die 15 junii 1286.

LXXX.

Investitura in Bonfatum Razini.

Die sabati .xv. Intr. junio loco et test. Ibi predictus dominus Jacobus judex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Bonfatum razini Nominatim de infrascriptis duabus peciis terre vithate et buschive juris comunis brixie. jacentis in costalonga et calamandrino videlicet de medietate pro indiviso unius pecie terre vithate et buschive jacentis in costalonga in contrata Quintasij cui coheret de super toto a mane culmen montis. a sero via. a meridie Graciadeus de botesino. a monte heredes Inverardi Bonati et est tria plodia. Et de una alia pecia terre vithate et buschive jacente in cogolo in costa Callamandrini coheret a mane dom. Bonifans. sui heredes valentini de savallo de mompiano. a sero ginamus de mompiano. a mane via vetus. a monte senterium culme et est unum plodium. Quam peciam terre dicitur et confitetur sibi devenisse in partem ex divisione facta cum fratribus suis. Tali modo et ordine predictus dom. Jacobus judex fecit predictam investituram quatinus predictus Bonfatus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre et de eis quid quid voluerit fatiat. silicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. dando solvendo per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni Brixie sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit. Sex. solidos imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem sive rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volenti pro xii. imper. minus quam alteri persone dare debeat. Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune Brixie Inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Bonfatus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori predicto dom. jacobus Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis

et facturis et omni suo jure et legum auxilio. Et insuper predictus dom. Jacobus judex nomine et vice comunis brixie promisit dicto Bonfato et suis heredibus et cui dederit dictas pecias terre et dictam Investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare.

CCCXV.

die 17 junii 1286.

LXXXI.

Investitura in Johannem Razini.

Die lune xviii. Intrante Junio in pallatio minori comunis Brixie. presentibus Alcherio de quinzanello et venturino de nuvolinis notariis testibus Rogatis. Ibi suprascriptus dom. Jacobus judex nomine et modo supradicto. per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie. Investivit Johannem razini nominatim de medietate pro indiviso unius pecie terre vithate et buschive jacentis in costalonga in contrata quintasii cui de super toto coheret a mane culmen montis. a sero via. a meridie Graciadeus de botesino. A monte heredes Inverardi Bonati et est tria plodia. Tali modo et ordine predictus dom. jacobus fecit predictam Investituram. Quatinus predictus Johannes et heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam petiam terre et ex ea quidquid voluerit fatiat. scilicet vendere donare et per animam judicare. excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat. Dando solvendo ex ipsa medietate deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni Brixie sive massario comunis eiusdem Tres solidorum imper. nomine ficti. Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat. preter quod si dictus emphiteota aliquo tempore ius suum vendere voluerit primitus debeat dom. potestatem seu Rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volentibus pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat. Alioquin emere nolentibus vendat cui voluerit. exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene. Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta predictus Johannes obligavit se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori. dicto dom. Jacobo judici Renuncianti nomine et vice comunis brixie. Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis Brixie factis et facturis et omni suo jure et legum

auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus Judex nomine et vice comunis brixie promisit dicto johanni et suis heredibus et cui dederit dictam peciam terre . ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

CCCXVI.

die 17 Iunii 1286.

LXXXII.

Investitura in Tetholdinum magister.

Die supra dicto in pallatio maiori comunis Brixie . presentibus Venturino de nuvolinis . Alcherio de Quinzanello . Fedrigino de Brogonado notario et Johanino Lavizario preconis comunis brixie testibus Rogatis . Ibi Generali Consilio comunis brixie . Congregato ad sonum campane et vocem preconia ut mos est . Vir prudens dom . Jacobus Tadonus de mediolano iudex constitutus ad inquirendum et recuperandum bona et iura et possessiones comunis brixie . Ex officio suo sibi comisso per comune brixie et auctoritate generalis consilij comunis eiusdem super hoc specialiter reformati ut constat per instrumentum conditum et factum per Bertolinum de campionibus notarium die martis xviii . februar . Millesimo CC . lxxxvi . Indictione xiv . Servato prius ordine et solempnitate consilij antescipti per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit magistrum Tetholdinum manere de contrata de torzanis . Nominatim de una pezolla terre jacente in fontio fossati de torzanis que est per mensuram v . tabulis . cui coheret a mane et a sero comune . a meridie strata publica et a monte heredes Bonapacis odde . Tali modo et ordine predictus dom . jacobus fecit predictam investituram . quatinus predictus tetholdinus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit fatiat scilicet vendere donare et per animam judicare . Excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat . Dando . solvendo per se et suos heredes omni anno annuatim deinceps in festo sancti martini vel in octava Comuni brixie . sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Septem solidos imper . et dimidium nomine ficti videlicet xviii imper . pro qualibet tabula . Quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . Preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie . appellare et emere volenti pro xii . imper . minus quam alteri persone dare debeat . Alioquin emere nolenti vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comunis brixie inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . Penam vero inter se pos-

suerunt et invicem cum stipulatione . quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum . in duplum nomine pene . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predictus magister Tetholdinus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . Jacobo iudici Renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis modis rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto magistro tethibuldino et suis heredibus et cui dederit dictam petiam et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

CCCXVII.

die 17 Iunii 1286.

LXXXIII.

Investitura in Albertum Ferrarium de Urceis novis .

Die Lune xvii . Intrante junio in pallatio maiori comunis brixie . presentibus Venturino de nuvolinis . Alcherio de Quinzanello . Fedrigino de brogonado . Tethrico de quinzanello notarijs . et Johanino Lavizario preconis comunis Brixie testibus Rogatis . Ibi Generali consilio comunis brixie congregato ad sonum campane et voce preconia ut mos est . Vir prudens Dom . Jacobus tadonus de mediolano iudex constitutus pro comuni brixie ad inquirendum et recuperandum bona iura et possessiones comunis Brixie ex officio suo sibi comisso per comune Brixie et auctoritate consilij generalis super hoc spetialiter reformati ut inde constat per instrumentum conditum et factum per Bertolinum de campionibus notarium die martis xviii . mens . februarii Millesimo CC . lxxxvi . Indictione xiiii . servato prius ordine et solempnitate consilij ante scripti . per baculum quem in sua manu tenebat predictus dominus Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie ad rectum livellum brixie feudatario nomine dedit seu investivit albertum ferrarium de urceis novis syndicum et sindicario nomine dicti comunis et per eum dictum comune ad infra-scripta facienda et recipienda ut continetur in carta sindicatus scripta per Brixianum drubandi de Drubandis notario . die mercur . xii . Junij Millesimo . CC . lxxxvi . Indictione xiiii . Tenor cuius Instrumenti sindicatus talis est . In Xpti nomine die mercurij xii . Junij . In pallatio comunis castri sancti Georgij de Urceis . In consilio generali comunis dicti castri cum campana sonata voce preconia more solito congregato presentibus dom . presbyter Baynerio presbytero plebis bugolij et dom . Girolodo de villa clerico dicte plebis . Guielmo Armengarde et Mayfredo bitroza ministris comunis dicti castri testibus

Rogatis . Ibique Dom . petrus de villa et ognabenus de galegnanis consules dicti comunis . venturinus de cocalio massarius dicti comunis . albertus de sancto Gervasio . Johaninus carabelli . Johannes de mayrano . pax amistati . Castellanus gazanus . dottus de corniano . petrus carabelli . petrus cavallerus . Gabriel qdm dom . anselmi de villa . dom . Brancalius de martinengo . Stephanus de Barvatorio . Anselmus de corniano . petrus basonus . petrus regallus . Benvenuttus tomera . Cornianus Jannarij . Johannes bagnoli plote . Civera tinctor . Ognabenus bagnolus . venturinus galfiana . venturinus Lambardi . Bertramus milonis zoy-nus stercij . petrus alioni . antonius galli . Benzonus regallii . Manuel de cocalio . Petrus braga . Conradus regattus . Johannes stephani . Bonomus de medio . Albricus gregorij . Obizo braga . albertus borgesij . Jacobinus filius . Johannis de madij . Riboldus constancij . Jacobus qdm purate de mazijs . stancarius de barchis . Stephanus de Stephanis . Johannes pacius . Drubandus de drubandis . Ottolinus de Rumellengo . Anselmus galfiana . Mazia de regalibus . Bagnolus qdm . petri bagnoli . Bonomus de retholdis . petrus zuchus . dom . Amezinus de sancto Gervasio . Dom . clarinus de sancto jervasio . J . nepos fugati . Lafranco de pretorio . Oprandinus de sancto Jervasio . Albertus galfiana . Bertolotus de pretorio . Venturinus barifaldi . Anzolinus speziarius . Johannes mazellus . Mazolus masellus . Albertus de claris . petthroccus fidelis . Antonius alioni . Lafranco de mazorono . Jorcinus de laglera . Johannes de parencis . Johannes qdm belloni ferarij . Antonius de mazorono . Jorcinus clare de regalibus . Johannes plota . Johannes de drubandis . Brixianus amistati . Cabriel qdm gavacij . petrus agacius . Albertus de faustinis . Guido sternus . Raymondus de corniano . Omebonus de rodingo . Venturinus prodeboca . Castelinus qdm . venturinus rascacij . Redulius galla . Jacobus luchesij . Riboldus cialesius . Benvenutus de corniano . Johannes qdm Ottonis bagnoli . Dom . zilianus de martinengo . dom . Autonius de martinengo . Venturinus biroldi . Girardus cavalerus . Johannes filius petri de quinzano . Johannes ferarius . Jorcinus ferarius . paxinus de nazario . Jacobus de Nazario . zola de retholdis . Jacobus mazia valarius . Johannes benvenuti de odis . petrus qdm . ferabovis . Benvenutus zentanus . venturinus qdm . brazoli . Magister zuchus . Lafrancus russa . Benvenutus gandalia . Johannes qdm . petri de Bagnatorio . Crimoxanus de cocalio . albertinus qdm belomi ferarij . Lafrancus de frontegnano . petrus qdm de lafranchinus Alberti ferarij . Derossa de frontegnano . Bertolinus de glerola . petrus prevosti . Guercius nepos fugacij . Lafrancus petri alioni . Mafeus galfiana . Johannes qdm . Alberti de bagnatorio . Crescinus gazarus . Jacobus qdm . dom . anselmi de villa . Lafrancus sallati . Albertus filius stephani de stephanis . Antonius milonis . petrus pacius . Gaforus nepos fugacij . Musettus frater florij . Oldefridinus de galegnanis . Albertus stancarij de barchis . Albertinus filius Jorcini cagnoli . Mayfredinus agacius . Marchus petri alioni . Brixianus gambacij . Lafrancus

de longhena . Acursinus qdam montinellus Buttus et petrus de paruzziis notar . Omnes infrascripti consiliarij dicti castri et convicini illius loci pro se se et nomine et vice comunis castri sancti Jeorgij de Urceis et pro universitate dicti comunis . Fecerunt . constituerunt . ordinaverunt atque elligerunt petrum tinctorum . et albertum ferarium de Urceis absentes tamquam presentes suos et dicti comunis certos syndicos et procuratores comunitatis (*simul*) et divissim . Ita quod occupantis conditio non sit melior specialiter ad investituram recipiendam nomine dicti comunis secundum usum rectum livellorum brixie . A dicto comuni brixie . vel a suo sindico et procuratore . vel a dicto dom . Jacobo tadono de civitate mediolani habentes facultatem investiendi nomine comunis brixie ad hoc specialiter constituto de Castro de Urceis veteribus et fossato et spoldo . et ad promittendum comuni brixie . seu sindico dicti comunis vel dicto dom . Jacobo nomine comunis brixie vel notar . dicti dom . Jacobi qui fecerit dictam hanc Investituram de solvendis dicto Comuni brixie . v . solidorum mezanorum sive xxx . imper . nomine ficti . Annuatim in festo sancte marie mensis augusti . Et hoc secundum modum et formam consilij seu sententie lati vel late per dom . jacobum de tadonis judicem comunis Brixie ad inquirendum et recuperandum bona possessiones comunis brixie et ad obligandum se se partialiter et bona omnia dicti comunis presentia et futura pignori . dicto comuni brixie . Et ad omnia statuta attendenda et observanda et omnes renuntiationes . obligationes . promissiones et causas faciendas et exercendas et operandas quam utilia et necessaria fuerit et hoc in laude sapientis viri . Et insuper ad jurandum et fidelitatem faciendam potestati brixie . seu alij Rectori vel officiali nomine comunis brixie . Et ad promittendum ea omnia pro fidelitate facienda que in Registro comunis brixie continetur promittendum mihi notario stipulanti vice et nomine comunis brixie . habere et tenere perpetuo firma et illibata omnia quecumque dicti syndici fecerint operati fuerint comuniter . et divissim in predictis et circa predicta tamquam a se ipsis et a dicto comuni hoc totum factum foret sub pena x . librarum et dupli omnis dampni et dispendii predicto comuni brixie incurenti stipulatione promissa . Et ad predicta attendenda et firmiter observanda obligando se se partialiter . et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto comuni brixie et se se possessiones de ipsis bonis precibus constituere . Et renuntianti omnibus legum auxilium et omnibus statutis comunis brixie . factis vel facturis et specialiter jure nove constitutus . et beneficio epistole divi adriani . Ita quod quilibet eorum in solidum teneatur et conveniri possit nulla causa vel exceptis obstante . Anno Dom . Millesimo CC . lxxxvi . Indict . xiiii .

Ego Brixianus drubandi de drubandis notar . affui Rogavi plura brevia uno tenore scripsi . Nominatim de toto castro spoldo et fossato castri de urceis veteribus . Et hoc secundum tenorem et formam

consilij lati per suprascriptum dom . Jacobum judicem de consilio dom . Rambaldi de Lonado . Benvenuti de gavardo et Raymundi de burno iudice . Die . . . . Intrante Junio Millesimo . CC. LXXXVI . Indict . XIII . Tali modo et ordine predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie fecit predictam Investituram quatinus predictus albertus syndicus et per eum dictum comune de Urceis novis de cetero perpetuo habeat teneat et possideat dictum castrum spoldum et fossatum de urceis veteribus nomine feudi honorevoli ad infrascriptum fictum reddendum . Et de ipso castro spoldo et fossato . Dando . solvendo per se et nomine dicti comunis et ipsum comune deinceps annuatim perpetuo per omnem festum Sancte marie de mense Augusti . octo dies antea vel octo postea aut ipsa die sine aliqua occasione comuni Brixie . sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . Quinque solidorum mezanorum sive xxx . imper . nomine ficti . Et hoc sub pena x . librarum si hoc non impleverit . Penam vero inter se possuerunt ad invicem cum stipulatione . quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene et predictas x . libras . Et ad predictum fictum solvendum et omnia statuta . predictus albertus syndicus et sindicario nomine dicti comunis obligavit se partialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori . et bona dicti comunis de Urceis novis . dicto dom . Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dicto alberto sindico et per eum ipsum comune de Urceis novis dictum castrum . spoldum et fossatum de Urceis veteribus perpetuo defendere et guarentare . Et insuper predictus albertus syndicus et sindicario nomine dicti comunis de Urceis novis in generali consilio comunis brixie facto die lune xvii . Intrante junio Millesimo suprascripto . Nomine et vice hominum terre de Urceis novis a xv . annis superius juravit tactis scripturis fidelitatem dicto dom . jacobio iudici . Renunciante nomine et vice comunis brixie . Et promisit dicto dom . jacobio iudice Renunciante nomine supradicto defendere et defensare dictum castrum fossatum et spoldum ad utilitatem et honorem comunis brixie . Et sponndit sindicario nomine predicto dom . jacobio iudice . Renuncianti nomine et vice comunis Brixie esse adiutores at defensores comunis brixie contra omnes homines et quoslibet universitatem qui hoc castrum dicte civitatis tollere voluerit . Et convenit et sponndit nomine suprascripto predicto dom . jacobio iter et itinera et cavalcatas facere ad voluntatem et honorem comunis brixie . et pro ipso comuni brixie . et juravit nomine supradicto esse adiutores cuiuslibet de suburbanis vite bonorum et membrorum suorum . Et retinere eos et quilibet eorum in omni loco ubi po-

tuerint sine occasione mali ingenij . Et hec omnia sacra et quilibet predictorum promisit predictus syndicus sindicario nomine predicto dom . Jacobo Renuncianti nomine et vice comunis brixie ut supra facere fieri a quolibet universitatis de urceis majore . xv . annis et a suis successoribus quotienscumque requisita fuerit omni occasione remota et ea sacramenta et quodlibet predictorum sacramentorum semper renovare . Que omnia facta sunt de voluntate et consensu Dom . Ottolini de Mandello potestatis comunis brixie . Et eo presente . Et presente et voluntate Dom . Girardo de Suzano Capitaneo populi Brixie .

Ego Johannes de paono Notarius ab imbrevisuris Lafranci Literij de cazago notario precepto et mandato suprascripti Dom . Jacobi tadoni iudicis presidentis ut supra exemplavi.

Fine delle 83 Investiture.

CCCXIX (1).

1286 . 16 septembris.

Instrumentum fidelitatis iurate per homines de Urceis veteris (2) Ambaxatoribus Com . Brixie (3).

(Inedito).

Die lune xvi . septembris . In platea ecclesie sancte marie de Urceis presentibus dom . restauo de lambardis iudice . alberto de lavellungo ambaxatoribus comunis brixie ad infrascriptum negotium deputatis gneffo de ugonibus Brixiano foyata et brixiano de turbolis ministralis . comunis Brixie testibus . Rogatis . Ibi dom . Jacobus tadonus iudex constitutus ad jura et bona comunis brixie . inquirenda et recuperanda cupiens et volens sententiam et investituram per eum factam et latam et alia jura comunis brixie executioni mandare precepit convocatis more solito campane pulsatis et voce preconia hominibus burgi de urceis infradictam fidelitatem et promissionem et sacramentum . Infradicta in qua convocatione consilio seu arengo erant duo partes et plures hominum dicti burgi ut ibi dixerunt . nomina quorum inferius continentur . Tenor vero infrascripte fidelitatis et promissionis et pacti . . . quod et quam fecerunt infrascripti homines et quilibet ipsorum de urceis suo

(1) I documenti 305 a 318 inclus. sono a fol. 539 e seguenti del Codice n. 1.

(2) Orzi vecchi, comune della Provincia di Brescia, già feudo dei Conti di Martinengo Cesaresco, che ancora possiedono il Castello. In un campo, poco lontano, sta la Chiesa di S. M. appartenente all'antico Bigolio, distrutto per fabbricare il Castro di S. Giorgio, chiamato poi Orzinovi. Restami però il dubbio che il giuramento riguardi gli uomini di Orzinovi, detto anche solo Orzi, e che la parola *urceis*, che si legge nel titolo del documento, sia arbitrariamente aggiuntala dall'amanuense antico.

(3) Questo documento, nel Codice n. 1, è spostato: trovasi a fol. lviii, ed è in questo Codice soltanto che leggesi la data dell'anno 1286, scritta sul margine di carattere antico, ma posteriore.

nomine et nomine et vice comunis de urceis supradicto dom. jacobus iudice recipiente vice et nomine comunis brixie talis est. Videlicet quod promiserunt nomine dicti comunis de urceis et suo nomine et quilibet promiserunt predicto dom. Jacobo recipiente nomine suprascripto deffendere et deffensare castrum. fossatum et spoldum de urceis ad utilitatem et honorem comunis brixie et spoponderunt predicto modo et nomine predicto dom. jacobus iudice recipiente vice et nomine comunis brixie esse adiutores et defensores comunis brixie contra omnes homines et quamlibet universitatem qui dictum castrum dicte civitatis tolere voluerint et convenerunt et spoponderunt predicto nomine et modo supradicto dom. jacobus iter et itinera et cavalcatas facere ad utilitatem et honorem comunis brixie et pro ipso comuni brixie. et inter nomine suprascripto et modo esse adiutores cujuslibet de suburbanis a civitate Brixie. Vite bonorum et membrorum suorum et retinere eos et quemlibet eorum in omni loco ubi potuerint sine occasione mali ingenii. nomina illorum qui fecerunt predictos contractus sunt ista. Bonomus de mezo. Petrus beytus. Johannes de provalio. Salvetus de faustinis. Venturinus de gislendis. Petrus baffus. Bonaventura botazius. Venturinus cogonus. Gortinus gognolus. Lafranchus blanche. Petrus carati. Bonetus de predorio. Albertinus gognolus. Franceschinus de martinengo. Redulfus de provalio. Orechus de rota. Jacobus fidelis. Nier recordatus. Guathagnus zugni. Johannes de provalio. petrus recordatus notarius. Benevenutus xepatus. Petrus filius qdm Johannis regordati. Federicus de mayrano. Alegrinus de crema. Moretus codex. zanelinus de provalio. Petrus cavallerij. Johannes more. Graciolus franche. Lantogus de nazario. bertolotus de pretorio. Bonserus de rascazijs. Acorsinus blancie. Johannes venture. Petrus borellj. graciolus de la porta. Masellus zepatus. Gidinus recordatus. Adammus bosij bm. Petrus more. Jorcinus tinelj. Pezinus manenti. Venturinus carazij. Thutaldus belavithe. delaydus de rata. Petrus paganus. bellacatus de la porta. Johannes caspa. lafranchus de sancto vito. benevenutus de bargnano. cabriinus paradisijs. cresinus de griano. ogerinus ursij. baldorus. albertus bozolarius. albertinus brognolla. petrus rodelende. marchesius rozij. Johannes de loaro. regordinus de nuvolinis. petrus fidelis. dom. amezinus de sancto yervasio. oprandinus de sancto yervasio. mayster zoetus. Jorcinus zepatus. ariginus baffus. gaffores nepotis figati. guidinus rezonis nepos figati. pasinus reytani. raynerus de cortanova. negerbonus ingladij. Jacobus regordatus. petrus de colognie. martinus manenti. Jorcinus scarabelli. Johannes guielme. Johannes blanci. Albertus de nuvolinis. novaresius regordati. Johannes de faustinis. Albertus odelli. Johannes regordatus. Jacobus brandici. corinus de roado. Ugozonus catanius. bondeus faba. Fadinus de pompiano. lafranchus cisius. amabenus agazonus. Johannes grezij. albertinus tartarus. mafeus reytani. fedriginus de casalibus. corinus de comezano. Bertolinus ugonis. Johannes novoy.

compagnus zappa. fachinus zappa. Vidinus zappa. crescimbenus avonde. lafranchus de calzinado. Johannes cenzorius. montenerius ugonis. Jacobus david de sablonaria. girardus regordatus. petrobonus regordatus. Johannes bastardi. Johannes sancti michaelis. Johannes pancoldi. reccus de sablonaria. toscanus de ponpiano. crisimbenus molinarius. ugetus cayoni. Johannes braga ferarius. mayfredus avonde. mafeus teralus. venturinus care. miletus tense. truccus ugonis. pasinus gambaloni. delaydus asij. coneya cazafogus de adro. federicus tirisendus. Guielmus bastardus. pezius obizonis. albertinus de bragis. benadusius de bovenengo. albertinus pantanus. Lafrancus trevella. Johannes de sablonera. albertinus gora. Lafrancus avonde. Ugerus ugonis brixianus amistati. notar. rubeus de ponte. Johannes stephani notar. castellinus quedu. bonfatus obizonis. albertus stephani. Johannes qui dicitur stancharius de bardo. ottolinus de rumelengo. Johannes bagnolus plote. girardus zambeni. Venturinus codeboca. Jorcinus cave de regalibus. albertinus ejus frater. pezinus quedus. albertus mariellus. Johannes ottonis bagnoli. Acorsinus quedus. dottus de corniano. bagnolinus de bagnolis. golveus de campagnola ministralis. Venturinus Lambardi. benevenutus lambardi. lafranchus de faustinis. Jorcinus bruni. Lafranchus de frontegnano. mayfredus agazius. Fachinus curti de ortengo. ferarius de ovenengo. graciolus algarisij. Stephanus de stephanis. graciolo abiaticus. andriolus marevolta. Johannes Venzilie. Petrus scarperius. pax amistati. bernardus de corniano. fachinus gatellus. Johannes botega. grigorinus cozij. pezinus belloni. pezinus tentellus. Johannes de la porta. petrus de tardivo. petrus agazius. Johannes qui dicitur muraschus de agreta. pax burgi. clarinus ferarius. Johannes bonani. albertus de covo. Guido de covo. benevenutus tomera. petrus de regalibus. guido de la porta. motechus boterius. Lafrancus rizolli. manzinus vache. rixianus de colognis. pezinus de burgo. Johannes amistati. pegrosius de cayonovico. albertus spatarius. ognabenus carilesius. pezinus ejus filius. Johannes cansoldi. pezinus morenus. Johannes de garbagnado. Jorcinus aldrici. castellanus gazar. Johannes pizolus. girardus archiloy. delaydus de vilegana. petrus algarisij. albertus bonizanus. mornicus de paluscho. redulfus galla. castellinus fussarius. Aricus de colognis de pergemascha. Johannes bonadeus eius filij. mazocus de martinengo. girardus. gazar. Lafranchus qui dicitur spalagnus de sonzino. Lafranchus porzelaga. Venturinus rascazij. marchus tacijs. albertinus filius Venturini albertachi. Jacobus tansaldi. bonomus de colognis. Johannes azetus. crisinus faustini. pezinus sabati. acorsinus gonella. Johannes plota. pezinus de rumelengo. bontempus de capriolo. obixinus atettus. fadinus ragnus. benevenutus de colognis. brixianus de villa. regolinus de gaga. benevenutus ragnus. albertinus gambacij. albertinus stancharij de barcho. albertinus ravachi. notarius de ravatis. Venturinus fussarius lodinus lode. petrus zuchus. petrus qdm. acursi jde regalibus. Jacobus schelinus. guido cellerij.

plevanus bonani . ognabenus scarperius . cabriellus gavazij . Johannes qui dicitur darossa de frontegnano . redulfus de schelinis . Venturinus qui dicitur volterius bonizonis . Jacobus tocius . delacurrus januarij de campagnola . capolinus de corniano . albertinus cialesius . albertus de regalibus . Lafranchus de braccio . Castellinus de tregnano . jacobus lambardi . pripalagnus de sonzino . federicus Veronesius . petrus de rodingo . delaydus de novagio . castellinus zuchus . girardinus de garbagnado . lafranchus cagrossi . Antonius bagnolus . benvenutus cagrossus . ysachinus de regalibus . guido feraguti . marchesius lupa . baterius galla . mafeus habiaticus . Jacobus busij . graciolus belcani . acorsinus de vitano . Jacobus de burno . albertus lupa . Johannes de odie de hoenengo . guido sternus . mayster viola . cabriellus ambrosij de vilegana . Johannes coseti . Johannes qui dicitur suata tomara . marina de corniano . Venturinus de salatis . Venturinus albertochi . benevenutus de corniano . Lafrancus filius archiloy . albertus de faustinis . zanonus qdm grandoni de bagottis . antonius de cazago . ombonus spatarius . Johannes patius . Venturinus tenchelli . Jorcinus stropi . graciolus barbarus . bonus algarisij . Vacha de dorchis . benevenutus coseti . Johannes de trubandis notarius . zanimus qdm guidonis bagnoli . Johannes de corniano . corentinus de gabiano . ognabenus bagnolus . martinellus longi . brancalius de martinengo . civera tinctor . girardus cavallerius . Jerolla piti . cena de galagnanis . manuel de cocalio . benevenutus gandali . Jorcinus francine . parisius parolle . Stephanus hagnatore . benevenutus bentaneis . pantellus septilis . franconus scayoni . magister grunda . anselmus galfiana . otto baylana . mazia de regalibus . lafranchus neberti . Johannes septilis . albertus batenutus . petrus de villa . abathinus de frontegnano . Johannes adeleyta . petrus girardelli . Johannes zurengi . Johannes bellenatus . Venturinus aguzani . anselminus eius frater . petrus salvanus . Johannes rossa . muzagus de sabatis . jacobus de villa . petrus bereta . pasinus phylipi . Johannes de oddis . Johannes de provalio . Jacobus mazia . beninus retoldi . peterzinus septilis . peterzinus de nuvolinis . peterzinus botanugus . redulfus agnani . benevenutus galfiana . avostinus botanugus . Johannes galegnanus . pinzonus de griano bellaria pappe . petrus carj . novellus eius filius . Johannes mollinarius . uguzio loterij catanij . Fachinus grane de astazano . petrus adeleyte . cabrielus nicole . Johannes pappe . razolus lazarini . laurenzius filius alberti soseti . acorsinus targa . Johannes de quinzano . girardus petalufus . zanucha de butamicis . fachinus de bagnatorio . Jacobus de luzano . crinoxanus de cocalio . albertus soyetus . graciolus aneze . Jacobus faustini . ysachus de corniano . Jacobus bonazii . pasinus ariuschi . Johannes ferarius . cabriellus de villa . petrus de nuvolinis . avinentus de ciciago . Venturinus caporius . nier de claris . Johannes de passirano . teutaldus zenii . magellus anime . Lafranchus salati . Jorcinus ferarius . Johannes de bagnatorio . guielmus taironi . petrus filius johannis adeleyte . bertollus tosellus . petrus basonus . jacobus

botanutus . faconus gaze . pezeta belluzij . Johannes degoldi . Jorcinus botanutus . Lafranchus merzader . bonomus moreti . zonellus ambrosius diganti . Lafranchus tagoni . Imbertus basonus . obertus guazonus . bosetus bonizanus . peterzinus sosetus . martinus bonacursii . petrus ferabonis . venturinus beroldi . guiezonus tizengus . Ambrosius diganti . Lafranchus tagoni . Imbertus basonus . obertus guazonus . besolus bonizanus . peterzinus sosetus . martinus bonacursii . petrus ferabonis . Venturinus beroldi . guiezonus tizengus . ambrosius granarii . cabriellus batallana . antelminus de crema . Johannes filapagorius . bonaventura ferrarius . petrus milex . aymericus gandalia . jacobinus ameze . capeta bellusii . Venturinus de cocalio . grado scorzamuntis . petrus scutelarius . jacobus rivolta . gidinus filiaster martini berete . Uguzio regalis . gonselmus de corniano . andriolus oliverii . fedaricus de loaro . bonetus de columbario . Jacobus folenge . martinus salati . Johannes maza . betinus zanaldi . Johannes loterii catanii . Johannes de bonettis . Johannes tavella . Vido conradi . Venturinus de bonettis . Lafranchus anime . martinus berete . petrarius boneti . cabriellus rivolta . Jacobinus tavella . martinus bellenatus . Jacobus inglesende . Jacobus medicus . Stephanus folenge . albertus . tacocii . Benevenutus pizeninus . Jacobus tencanus . petrus tencanus . Johaninus bonetti . jorcinus gaze . brixianus crisi . betinus tencanus . bertolinus de glerola . Jacobus avostanus . moscha de ceno . bonomus avostani . petrus more . Jacobinus adeleyte . Girardus ferarius . bonardus berete . cambonus de pergamo . Johannes quondam petri de bagnatorio . Venturinus salati . franchus basonus . benegnus beroldi . rivellus gallegnanus . pezinus monete . Jacobus tavella . Johannes de dianesiis . Guielmus de dianesiis . brixianus de nuvolinis . petrus retoldi . martinus de cocalio . petrus carzatus . oldefredinus de galegnanis . Johannes filius tentaldis de zenis . albertus ferarius . drubandus de drubandis . albertus clarinus . petrus baffus . albertus peiori . buratus de megnaniga . Johannes de claris . albertus luchesii . azolinus speziarius . petrocus fidelis . brixianus dama . Johannes albusani . benevenutus ingladi . longus de turbiado . Venturinus zocha . guidinus de honetha . Jorcinus anzolerii . griffus de sperinis . petrus calcatera . riboldus carlesius . antonius milonis . lafranchus solacii . petrus filius johannis marzadri . petrus filius martini parentie . Venturinus galfiana . obizo maravolta . benadusius de codepresbiteris . aymericus filius petri de soldo . Johannes filius longi de turbiado . mafeus galfiana . albertus cigamiga . Johannes parentia . petrus avosti . Jorcinus de la grera . acorsius navata . petrus faustini . Venturinus sternus . martinus piperata . Juvanus bettis . antonius figatus . Albertus qdm bellomi ferarii . bertolinus carzi . tomasius bartolamey . Johannes acursii . bonexollus avosti . petrus filius geffi . galignani . Antonius de liono . Johannes ragnus . petrus marevolta . Johannes timera . riboldinus de lodriano . Johannes de lagera . cabriel bosus . johannes qdm alberti bartolamey . Lafranchus filius

alberti ferarii. Lafranchus filius girardi bondiey. petrus de ceredo. bellotus de claris. lafranchus alioni. Lafranchus marie. obizo baffus. cavalla de herbusho. tomasius qdm alberti bartolamey. albertus de maravolta. Johannes de calino. girardus davit. riboldus constancii. guienzonus caraticus. petrus de soldo. delaydine filius antonii de megnaniga (1). simoninus zapa. Jacobus filius Johannis maza. petrus de bornado. antonius barifaldi. crescinus barbarus. laurencius filius Janni lothe. petrus alioni. marchus eius filius. Girardus roba. gisalbertus de torbiado. Lafranchus acerbi. Benevenutus filius trenchini. Antonius de megenica. antonius zocha. Johannes brusamorbis. antonnius de montizello. petrus filius johannis de calino. lombardinus filius petri de bornado. Vacuumdeus de flesso. Antonius marizoni. lafranchus filius gracij mersoni de odelengo. girardus archetis. jacobus luchesij. mafeus hotini de coniollo. martinus filius johannis de maziis. paxinus qdm. bonomi de cologne. Venturinus de calepio. Jannus lothe. girardus de leno. bletus barbarus. pilotus constancij. petrus cimera. segnorinus filius tomasij bartolamey. givenzonus curadrus. agnabenus alioni. prevostus constancij. Iohannes de ydro. lafranchus comilio. petrus barbarus. Venturinus curadrus. Iohannes sessalus. ottohonus cessalus. laurentius paterius. girardus qdm. albuza de adro. gofforus canega. guelmus armengarde. Iohannes bellonus ferarii. mayfredus de villa. mazolvo masellus. lafranchus cessalus. Jacobus filius dom. Johannis de mogeniga. blancia de alino. ziliolus de carpenedullo. Venturinus de masellis. Jacobus rotolende. petrus filius prevosti constancii. aymericus zambeni. dom. johannes de mogeniga. benevenutus testorus. Johannes de soldo. Longninus longni. mayfredus fidelis. Jacobus patarius. albertus grigorii. brixianus pedauri. otinus cagna de ruxia. zinus de mogeniga. rosinus de oriano. Riboldus de calimo. petrus festa. delaydius bonelli. Teubaldus benetus. mayster localungi. bertramus milonis. petrus filius venture sterni. Johannes eius frater. Inverardus de campagnola. petrus de mogeniga. ambrosius salvi. Facchinus de martinengo. albertus zappa. Johannes de archetis. Odellus de villa. martinus cazius. Johannes otte de arcus. Jacobus bellomi ferarii. brixianus maximus. girardus de torbiado. lafranchus Inglesende. graciolus alberge. Jacobus osbertellj brixianus rozanus. albertus abomi.

Ego tomasinus Imperiali auctoritate. notarius. ab imbreviaturis apolonij de hosmerinis notario dicti judicis exemplavi et registravi de precepto seu de mandato dom. Jacobi tadoni Judicis deputati ad recuperanda bona et jura comunis bixie. et de voluntate ejusdem apolonij.

Ego apolonius de osmerinis notarius judicis predicti dedi ad registrandum predicto thomasino quem scripsi.

(1) E più avanti Megenica e Mogeniga.

CCCXX.

15. Julii 1286.

*Investitura in pre oprandum presbiter
Eccles. S. Urbani de una petia terre in costalunga.
(Inedito).*

Die lune xv. Jullij in pallatio minori comunis brixie. ad banchum dicti judicis. presentibus apolonio de hosmerinis et lambertino de coteznaga notarii. et lafranco lilerij de cazago habitatore. burgi sancti alexandri testibus. Rogatis. Ibi dom. Jacobus tadonus de mediolano Judex constitutus. per comune brixie ad inquirenda et recuperanda jura et bona comunis eiusdem et auctoritate generalis consilij comunis brixie. super hoc specialiter reformati. Ut inde constat per instrumentum conditum et factum per bertolinum de campionibus notar. die martis xviii. mensis februarii. Millesimo cc. lxxxvi. Indict. xiiii. servato prius ordine et solempnitate consilij ante scripti. per baculum quem in sua manu tenebat predictus dom. jacobus judex nomine et vice comunis brixie. ad rectum livellum comunis brixie. Investivit dom. pre oprandum filium qdm dom. benaductis de favalibus presbiter ecclesie sancti urbani civitatis brixie. nominatim de xli. tabule. terre vithate et buschive in costalunga. quem inventa fuit per mensuram plus de uno plodio. et dimidio. dicte xli. tabule. de quo plodio et dimid. Investitus fuit predictus dom. pre oprandus per dictum judicem. cui coheret. a mane girardus paroli. a sero et a monte via. et a meridie carzeta. Tali vero modo et ordine predictus judex. nomine et vice comunis brixie fecit predictam investituram quatenus predictus pre oprandus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerint de cetero perpetuo. habeant teneant et possideant. dictam peciam terre. et de ea quicquid voluerint fatiant. scilicet vendere donare et pro anima judicare excepto servo ecclesie. vel potenti homini quibus nullo modo dare debeat dando solvendo per se et suos heredes. deinceps annuatim omni anno. in festo sancti martini vel in octava comuni brixie. sive massario communis ejusdem qui nunc est vel in futurum erit. quatuor dicti imper. et dimid. nomine ficti. quo ficto ita dato soluto et designato conductori alia super imposita non fiat excepto quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerint. primitus debeat dom. potestatem seu rectorem vel sindicum comunis brixie. et ipsum comune appellare et emere nolenti pro xii. imper. minus quam alteri persone de vero et iusto precio. dare debeat. alioquin emere nollenti vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii. imper. pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis. penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione. quod si quis eorum vel suorum heredum hec omnia non attenderit vel non observaverit tunc

componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta . predictus dom . pre oprandus presbiter obligando se partialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . Jacobo Judici . Renunciante nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis comunis brixie et decretis et decretalibus domini . pape . et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus Judex nomine et vice comunis brixie . promisit dicto dom . pre oprando et suis heredibus . et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram . ab omni persona collegio et universitate . perpetuo defendere et guarentare . et isto tenore plura instrumenta Rogata . sunt fieri .

Ego tomasinus caroli notarius . suprascriptam Investituram ab imbreiaturis laurencii de pulverinis exemplavi et registravi de voluntate eiusdem .

Ego laurencius de pulverinis notario dicto judicis predicto tomasino suprascriptam investituram dedi et ad registrandum comissi .

CCCXXI.

19 Julii 1286.

*Investitura in Polingranatum Beccarium
de una petia terre in costalunga.*

(Inedito).

Die Veneris xviii . Julii . In pallatio minori comunis brixie ad banchum dicti judicis . presentibus apolonio de hosmerinis et lambertino de contegnaga testes Rogat . Ibi dom . Jacobus tadonus de mediolano predictus . per baculum quem in sua manu tenebat . Investivit polingranatum beccarium pro se et nomine et vice jacobi de trento beccarii . habitantis . civitatis brixie . in tresanda de la *struua* . nominatim de una pecia terre buschive jacente in costa lunga que est xliiii . tabule . et viiii . pedes . coherent a sero johannes gatella pro morario . a monte culmen montis . a meridie dicti emphiteotis . vero modo et ordine . predictus dom . jacobus fecit predictam investituram ad rectum livellum comunis brixie . quatenus predicti polingranatus et jacobinus et sui heredes . et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre . et de ea quicquid voluerint faciant jure recti livelli brixie . scilicet vendere donare et pro anima judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini . quibus nullo modo dare debeant . dando . solvendo . reddendo . deinceps annuatim . comuni brixie seu massario comunis eiusdem . qui nunc est vel in futurum erit omni anno in festo sancti martini vel in octava tredecim imper . nomine ficti . quo ficto ita dato soluto et consignato . conductori . aliqua super imposita non fiat . preter quod si aliquo tempore dicti emphiteotis . vel heredes eius . jus suum aliquo tempore vendere voluerit primitus debeant dictam potestatem seu rectorem vel

sindicum comunis brixie . et ipsum comune brixie appellare . et ei vel eis . pro xii . imper . minus quam alteri persone . de vero et iusto precio dare debeant alioquin emere nollenti vendant cui voluerint . exceptis supra prohybitis personis . comune brixie inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus debeat novum emptorem investire et breve in eodem tenore firmare in laude sapientis . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa . quod si quis eorum vel suorum heredum . hec omnia non attenderit vel non observaverit . tunc componat pars parti fidem servanti . predictum fictum in duplum nomine pene et ad predictum fictum solvendum . et omnia suprascripta predictus polingranatus et jacobinus obligando se se partialiter . et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . Jacobo Renunciante nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie factis et facturis et omni suo iure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus Judex nomine et vice comunis brixie . promisit dictis polingranato et Jacobino et suis heredibus . et cui dederint dictam petiam terre . et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare et isto tenore plura instrumenta . Rogati . sunt fieri .

Ego tomasinus caroli notarius . ab imbreiaturis laurencii de pulverinis suprascriptam Investituram exemplavi et registravi de voluntate eiusdem .

Ego laurencius de pulverinis notarius dicti judicis predicto tomasino predictam investituram dedi et ad registrandum comissi .

CCCXXII.

24 madii 1286.

Investitura in Rubeum Fregoldi de mercato novo.

(Inedito).

Die Veneris xiiii . madii in pallatio majori comunis brixie presentibus tethrico de quinzanello et ugo linus de pasturellis testes . Rogati . Ibi in generali consilio comunis brixie . ad sonum campane et voce preconia more solito congregato . Viro prudens dom . Jacobus tadonus judex de civitate mediolani constitutus pro comune brixie ad inquirenda et recuperanda bona et jura comunis brixie ex officio suo sibi commissio per comune brixie et auctoritate generalis consilii . comunis eiusdem super hoc specialiter reformati ut inde constat per instrumentum conditum factum per bertolinum de campionibus notarium die martis xviii . februarii millesimo suprascripto servato prius ordine et solempnitate reformationis consilii antescripti . per baculum quem in sua manu tenebat . Investivit predictus dom . Jacobus nomine et vice comunis brixie ad rectum livellum brixie . rubeum fregoldi de mercato novo . et petrum matonum

de vii. tabulis . fundi fossati veteris de brixia . quod est sub castro dom . franceschini pregnache . coheret a mane strata . a monte Johannes de patengullis . a sero dictus dom . Franciscus de pregnachis . Tali modo et ordine predictus dom . jacobus judex fecit predictam Investituram . quatenus predicti rubeus et petrus et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant . teneant . et possideant . dictas vii . tabule . ortive et de eis quicquid voluerint fatiant . scilicet vendere donare ac pro anima judicare . excepto ecclesie servo neque potenti homini . quibus ullo modo dare debeant . dante et solvente . per se et suos heredes deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini . vel in octava comuni brixie sive massario communis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . ii . solid . imper . et xi . imper . nomine ficti quo ficto ita dato et consignato conductori allia super imposita non fiant ad rationem v . imper . pro qualibet tabula . prativa . quod si aliquo tempore dicti emphyteotis jus suum vendere voluerint . primitus debeant dom . potestatem seu rectorem vel sindicum . communis brixie appellare et emere nolenti pro xii . imper . minus quam alteri persone . dare debeant . Alioquin vendant cui voluerint exceptis prohybitis personis comune brixie inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus novum emptorem debeat investire et breve in eodem tenore firmare . in laude sapientis . penam inter se posuerunt . ad invicem cum stipulatione promissa . quod si quis eorum vel suorum heredes hec omnia non attenderint et non observaverint . tunc componat pars parti fidem servanti . predictum fictum in duplum nomine pene et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta . predicti rubeus et petrus obligando . se partialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . Jacobo Renunciante nomine et vice communis brixie . Renunciando omnibus statutis et ordinamentis modis rationis . communis brixie . factis vel facturis . et omni suo jure et legum auxilio . Insuper dictus judex nomine et vice communis brixie promisit dictis rubeo et petro et suis heredibus et cui dederint dictam Investituram perpetuo defendere et guarentare .

Ego tomasinus caroli notarius . ab imbrevisuris bonaventura constantini notario . dicti judicis Infra-scriptam investituram exemplavi et registravi de voluntate ejusdem bonaventure .

CCCXXIII.

24 madii 1286.

*Investitura in Betoziū Bepam
de una petia terre ad Torlungam.*

(Inedito).

Eodem die loco et testes . suprascriptus dom . jacobus dicto nomine per baculum quem in suis manibus tenebat . Investivit betozium bespam Renunciante pro se et petro travexello pro quo se partialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori . obligando de

Mon. Hist. Patr. XIX

xviii . tabule fundi fossati veteris civitatis brixie . jacentis . ad torlungam prope domos eorum . a sero teralium dom . francischi pregnache . et a monte comune brixie . sive dom . gratiadeus de calvixano . Inde tali modo et ordine predictus dom . jacobus fecit hanc investituram . quod predicti betozius et petrus et cui dederint vel habere statuerint de cetero perpetuo habeant teneant et possideant dictas xviii . tabule . fundi fossati et de eis quicquid voluerint faciat scilicet vendere donare et pro anima judicare exceptis ecclesie servo et potenti homini quibus nullo modo dare debeant . dante et solvente per se et suos heredes . deinceps annuatim omni anno . In festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario communis brixie qui nunc est vel in futurum erit . viii . solid . imper . nomine ficti quo ficto ita dato et consignato conductori allia super imposita non fiant . preter quod si aliquo tempore dicti emphyteoti jus suum vendere voluerint . primitus debeant dom . potestatem seu rectorem brixie aut sindicum communis brixie . appellare et emere volenti pro xii . imper . minus dare quam alteri persone . alioquin vendant cui voluerint exceptis prohybitis personis quibus nullo modo dare debeant comune brixie inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus novum emptorem debeat investire et breve in eodem tenore in laudem sapientis firmare . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa . quod si quis ex ipsis vel suorum heredum . omnia ut suprascriptum est non attenderit vel non observaverit . tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta . predictus betozius pro se et dicto petro obligando se partialiter et omnia sua bona presentia et futura pignori dicto dom . jacobo renunciante nomine et vice communis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis maioris rationum communis brixie factis vel facturis et omni suo jure et legum auxillio . Insuper dictus Judex nomine et vice communis brixie promisit dicto betozio . Renuncianti pro se et nomine et vice dicti petri dictam investituram perpetuo defendere et guarentare .

Ego tomasinus caroli notarius . ab imbrevisuris bonaventure constantini notarii dicti judicis infra-scriptam investituram exemplavi et registravi de voluntate ejusdem bonaventure .

CCCXXIV.

Ultimo julii 1286.

Investitura in Delavancium de Ognadis

(Inedito).

Die mercurii ultimo julii . in palatio minori comunis brixie ad banchum dom . Jacobi tadoni judici predicti presentibus Lambertino de contegnaga notario . et antoniolo ministralis . testes . Rogatis . Ibi dom .

144

Jacobus predictus per cartam quam in suis manibus tenebat . investivit dom . delavancium de ognadis nominatim de x . tabulis . et octo pedibus . terre de quodam residuo quod repertus habere et tenere ultra IIII . plodia . et LX . tabule . de quibus IIII . plodia . et LX . tabule . alios investitus fuit per dictum judicem nomine comunis brixie . que petie terre cum dicto residuo . Jacentis in contrata ubi dicitur in costa lunga cui residuo coheret . a mane Johannes boni . a sero lafranchinus de calino . a monte culmen montis . a meridie . mafeus belleze et borgesius draperius de calino quod est comunis brixie . Tali vero modo et ordine . predictus dominus jacobus fecit predictam investituram ad rectum livellum brixie . qui dom . delavanzius et sui heredes . et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat et teneat et possideat dictas x . tabule . et octo pedes terre et de eis quicquid voluerit faciat jure livelli brixie . Scilicet . vendere donare et pro anima judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus ullo modo dare debeat . Dando solvendo reddendo deinceps annuatim comuni brixie seu massario comunis eiusdem . qui nunc est vel in futurum erit . omni anno in festo sancti martini vel in octava tres asses . nomine ficti . quo ficto ita dato soluto et consignato conductori allia super imposita non fiat . preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota vel heredes eius jus suum aliquo tempore vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie . et ipsum comune brixie appellare et ei vel eis pro XII . imper . minus quam alteri persone de vero et justo precio dare debeat . alioquin emere nollenti vendat cui voluerit exceptis supra prohybitis personis comune brixie . Inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum emptorem investire et breve in eodem tenore firmare in laude sapientis . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione promissa quod si quis eorum vel suorum heredum . hec omnia non attenderint vel non observaverint . tunc componat pars parti fidem servanti . predictum fictum in duplum nomine pene et ad predictum fictum solvendum et omnia superscripta predictus dom . delavancius obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . jacobo Renunciante nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et ordinamentis comunis brixie factis et facturis et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto dom . de lavanzio et suis heredibus . et cui dederit vel habere statuerit dictas x . tab . terre et octo pedes et dictam investituram perpetuo defendere et guarentare et isto tenore plura instrumenta . Rogata sunt fieri .

Ego Thomasinus caroli notarius . superscriptam investituram ab imbreviaturis laurentij de pulverinis notario . dicti dom . Jacobi judicis exemplavi et registravi de voluntate eiusdem .

Ego Laurencius de pulverinis notarius . dicti judicis predicto tomasino predictam investituram dedi et ad registrandum comissi .

CCCXXV.

14 augusti 1286.

Investitura in Florium filium Parentati notarium.

(Inedito).

Die mercurii XIII . mensis augusti . in pallatio maiori comunis brixie ad banchum ad quod . dom . potestas exercet officium suum . presentibus laurencio de pulverinis et apolonio de hosmerinis et tencha de baxano omnibus notarii . testibus . rogatis . Ibidem in presenti vir prudens dom . Jacobus tadonus de mediolano iudex et constitutus pro comune brixie . ad jura et bona comunis brixie ad inquirenda et recuperanda . ex officio suo sibi comisso et auctoritate consilii generalis comunis brixie . super specialiter reformati ut inde constat per instrumentum conditum et factum per bertolinum de campionibus notarium . die martis XVIII . mensis februarii . millesimo CC . LXXXI . Indict . XIII . servato prius ordine et solemnitate consilii ante scripti . per baculum quem in suis manibus tenebat . investivit florum filium parentati notarium . de toto jure quod comune brixie habet ut sibi pertinet in quadam petiam terre . vidate jacente in costalunga que dicitur esse tria plodia et dimid . cui petia terre coheret . a mane heredes . quondam bonapacis girolldi . a sero benevenuto sanzacullus a monte monstisdeni . que pecia terre fuit de bonis heredes . qdm bonaventure gambazii banitorum pro comuni brixie . Tali modo et ordine . predictus dominus jacobus iudex fecit predictam investituram quatenus predictus floriolus et sui heredes et cui dederit vel habere statuerit ex nunc habeat teneat et possideat usque quo comune brixie tenere posset et tenetur si dictus contrattus celebratus non foret . dictam petiam terre et predictum jus et ex eo quicquid voluerit faciat . scilicet vendere donare et per animam judicare ut comune brixie posset . excepto servo ecclesie vel potenti homini . quibus nullo modo dare debeat dando . solvendo ex ipsa pecia terre deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie sive massario comunis eiusdem xv . soldor . imper . et dimid . ad rationem . plodii ex ficto et nomine ficti . quo ficto ita dato consignato et soluto conductori allia super imposita non fiat . preter quod si dictus conductor jus suum aliquo tempore vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere volenti pro XII . imper . minus quam alteri persone de vero et iusto precio dare debeat . alioquin emere nollenti vendat cui voluerit exceptis prohybitis personis comune brixie inde habente XII . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum . hec omnia non attenderint et non observaverint tunc componat pars

parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta . predictus floriolus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . jacobus iudice renunciante nomine et vice comunis brixie renunciante omnibus statutis et rationis et ordinamentis rationum comunis brixie factis vel facturis . et omni suo jure et legum auxilio et insuper predictus dom . jacobus nomine et vice comunis brixie promisit dicto floriolo et suis heredibus . et cui dederit dictum jus ut comune brixie . habet in se deffendere et varentare ab omni collegio et universitate .

Ego tomasinus caroli notarius . ab imbrevisuris lambertini de contegnagis suprascriptam investituram tam exemplavi et registravi de voluntate eius Lambertini .

Ego lambertinus de contegnagis notarius . dicti iudicis . predictam investituram suprascripto tomasino dedi et ad registrandum comisi .

CCCXXVI.

xi . septembris 1286.

Investitura in Valengum preconem comun. Brixie. (Inedito).

Die mercurii . xi . mensis septembris in pallatio maiori comunis Brixie . ad banchum suprascriptum ad quod dictus dom . potestas exercet officium suum . presentibus dom . gratiadeo de calvixano cavelchino de salis iudice nicolino de adro . antonio frassature notarii testes . rogatis . Ibidem in generali consilio comunis brixie . congregato ad sonum campane ad vocem preconeam ut mos est . Vir prudens dom . Jacobus tadonus de mediolano iudex . constitutus pro comuni brixie . ad bona et jura comunis brixie . Inquirenda et recuperanda ex officio sibi comisso et auctoritate consilii generalis comunis brixie . super specialiter reformati ut inde constat per instrumentum conditum et factum per bertolinum de campionibus notarium . die martis xviii . mensis februarii . et millesimo suprascripto servato prius ordine et solempnitate consilii ante scripti . per baculum quem in sua manu tenebat . Investivit ad rectum livellum brixie valengum preconem comunis . nominatim de infrascripta pecia terre aratoria juris comunis brixie . jacente ad portezolum que dicitur esse iii . plodia . et unum quartum et dimidium . cui petia terre coheret . a mane strata . a sero comune brixie . quod tenet dictus johaninus a comuni brixie . a monte labitur aqua portizolli . a mane predictum comune brixie . Tali modo et ordine predictus dom . jacobus iudex fecit hanc investituram quatenus predictus valengus et sui heredes . et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictam peciam terre . et de ei quicquid voluerit fatiat . Scilicet vendere . donare et per animam judicare . excepto ecclesie servo vel potenti homini quibus ullo modo dare

debeat . dando solvendo per se et suos heredes . deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comunis brixie . Sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit . v . sold . imper . ad rationem plodii nomine ficti quo ficto ita dato soluto et consignato conductori allia super imposita non fiat . preter quod si aliquo tempore dictus emphiteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie . appellare et emere volleni pro xii . imper . minus quam alteri persone dare debeat . alioquin emere nolenti vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis . comune brixie inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum . hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta predictus valengus obligando se . et omnia sua bona presentia et futura pignori . Dicto dom . Jacobo iudice renunciante nomine et vice comunis brixie . Renunciante omnibus statutis et maioris ordinamentis rationum comunis Brixie factis vel facturis et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex nomine et vice comunis brixie promisit dom . johanino et suis heredibus . et cui dederit vel dictam petiam terre . et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

Ego tomasinus caroli notarius . ab imbrevisuris Lambertini de contegnagis suprascriptam investituram exemplavi et registravi de voluntate eius dominus .

Ego Lambertinus de contegnagis notarius . dicti dom . iudicis predictam investituram suprascripto tomasino dedi et ad registrandum comisi .

CCCXXVII.

xi . septembris 1286.

Investitura in Rubeum Fregoldi.

(Inedito).

Die predicto loco et testes . Ibi suprascriptus dom . Jacobus iudex modo et nomine supradicto per baculum quem in sua manu tenebat ad rectum livellum brixie . Investivit Rubeum Fregoldi nominatim de omnibus peciis terre que sunt comunis brixie . Jacentis ad pontezollum . que sunt a mane parte strata qua itur versus castenedullum . coherent . prime pecie terre . a mane . a sero . a monte . et a meridie . via . et est iii . plodia . et iii . quart . et xxi . tabule . coherent . secunde . a mane . a sero . a monte via . a meridie aqua portezolli . et est iii . plodia . coherent . tertia . a mane . a sero via . a monte aqua portezolli et est unum plodium . et liiii . tabule . tali modo et ordine predictus dominus jacobus fecit pre-

dictam investituram quatinus predictus rubeus et sui heredes . et cui dederit vel habere statuerit . ex nunc perpetuo habeat teneat et possideat dictas pecias terre . tantas quantas sunt et ex eis quicquid voluerit faciat . scilicet vendere donare et per animam judicare excepto servo ecclesie vel potenti homini quibus ullo modo dare debeat . dando solvendo ex ipsis peciis terre pro quolibet plodio deinceps annuatim omni anno in festo sancti martini vel in octava comuni brixie . sive massario comunis eiusdem xiiii . imper . nomine ficti . quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita non fiat . preter quod si dictus emphiteota jus suum vendere voluerit aliquo tempore primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie appellare et emere nolenti pro xii . imper . minus quam alteri persone de vero et justo pretio dare debeat . alioquin emere nollenti vendat cui voluerit exceptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus debeat novum investire emptorem et breve in eodem firmare in laude sapientis . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione . quod si quis eorum vel suorum heredum . hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta . predictus rubeus obligando se personaliter et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . jacobus iudice renuntiante nomine et vice comunis brixie . Renuntiante omnibus statutis et modis et ordinamentis rationum comunis brixie . factis vel facturis . et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex vice et nomine comunis brixie . promisit dicto rubeo et suis heredum . et cui dederit dictas pecias terre et dictam investituram ab omni persona collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare ⁽¹⁾ .

CCCXXVIII.

24 septembris 1286.

Investitura in Valengum preconem Comunis Brixie.

(Inedito).

Die martis xxiiii . intrante . septembris . in pallatio maiori comunis brixie . ad banchum dom . potestatis comunis brixie . ad quod dominus . potestas exercet officium suum . In presentia tenche de baxano antonio frassature et nicolino de adro notarii . et testes . rogati . Ibi in generali consilio comunis brixie more solito ad sonum campane et voce preconia congregato ut mos est . Ibi vir prudens dom . Jacobus tadonus iudex de mediolano pro comunis brixie constitutus ad inquirendum et recuperandum bona et omnia comunis brixie ex officio sibi comisso a consilio generali comunis brixie . super hoc specialiter reformati . Ut

(1) In questo codice manca l'autentica, simile a quella del documento 327.

inde constat per instrumentum publicum factum per bartolameum de campionibus notarium . die martis xviii . mensis . februarii . millesimo suprascripto . servato prius ordine et solemnitatem consilii ante scripti . per baculum quem in sua manu tenebat . Investivit ad rectum livellum brixie valengum preconem comunis brixie . Nominatim de infrascripta pecia terre juris comunis brixie et est aratoria jacente in contrata portizolli . que pecia terre est per mensuram de super toto duo plodia . cui coheret a mane dictus valengus . a sero dom . raffetus de gaytanis . a monte aqua portizolli . a meridie comune brixie . Tali modo et ordine predictus dom . Jacobus iudex fecit hanc investituram . quatenus predictus valengus et sui heredes . et cui dederit vel habere statuerit ex nunc perpetuo habeant teneant et possideant dictam peciam terre et de ea quicquid voluerit facere faciant scilicet vendere donare et pro anima judicare . Excepto ecclesie servo vel potenti homini . quibus nullo modo dare debeant . dando solvendo per se et suos heredes deinceps omni anno annuatim in festo sancti martini vel in octava comuni brixie . sive massario comunis eiusdem qui nunc est vel in futurum erit xxx . imper . ad rationem plodii nomine ficti . quo ficto ita dato soluto et consignato conductori alia super imposita fieri nunc debeant preter quod si aliquo tempore dictus emphyteota jus suum vendere voluerit primitus debeat dom . potestatem seu rectorem vel syndicum comunis brixie . appellare et emere volenti . pro xii . imper . minus quam alteri persone dare debeat . alioquin emere nollenti vendant cui voluerint exceptis suprascriptis prohibitis personis comune brixie inde habente xii . imper . pro investitura pro quibus debeat novum emptorem investire et in eodem breve novum firmare in laude sapientis . penam vero inter se posuerunt ad invicem cum stipulatione quod si quis eorum vel suorum heredum . hec omnia non attenderit et non observaverit tunc componat pars parti fidem servanti predictum fictum in duplum nomine pene . et ad predictum fictum solvendum et omnia suprascripta . predictus valengus obligando se et omnia sua bona presentia et futura pignori . dicto dom . jacobus renuntiante nomine et vice comunis brixie . Renuntiante omnibus statutis et modis ordinamentis rationum comunis brixie . factis vel facturis et omni suo jure et legum auxilio . Et insuper predictus dom . Jacobus iudex vice et nomine comunis brixie promisit dicto valengo et suis heredibus . et cui dederit dictam peciam terre et dictam investituram ab omni persona . collegio et universitate perpetuo defendere et guarentare .

Ego tomasinus caroli notarius . ab imbreiaturis apolonii de hosmerinis notarii . suprascripti . dom . Jacobi iudicis suprascriptam investituram exemplavi et registravi de precepto seu mandato supradicti iudicis . et de voluntate atque consensu supradicti apolonii .

Ego apolonius de osmerinis notarius . dicti iudicis predictam dedi ad registrandum predicto tomasino que scripsit .

CCCXXIX.

30 septembris 1286

ULTIMO

In Christi nomine hoc est designatio terrarum et domorum burgi et territorii de rudiano . facta prudenti viro domino Jacobo tadono Iudice ad recuperanda bona et iura et possessiones comunis brixie per patronum et mafeum de buziis et albertinum adeleyte . Venturinum accordati gaxolum de albrigonibus . Vivianum gizonii . mafeum mariani . omnes de rudiano . electos per comune et homines de rudiano . ad infradictam designationem faciendam et quam designationem fecerunt dominis Restauro de lumbardis . alberto de lavellolungo . baldoyno de botizino . belino de monterotundo . ambaxatoribus per comune brixie . cum predicto iudice ad hoc destinatis et inceperunt presente fraserio familiari domini episcopi brixie . qui stat garbagnate facere infrascriptam designationem .

(Inedito).

In primis versus garbagnate⁽¹⁾. Inter circham comunis brixie et flumen oley tria plodia terre guaste que solita est esse clausum et fuit et est dicta terra qdm ser oprandi mayoris de martinengo qui stabat garbagnate cui petie terre est a sero olium . a meridie antelmini de burgesiiis de rudiano . Item a mane parte dicte pecie terre . allia pecia terre guaste que potest esse IIII . plodia . vel circha . et est petri burgensis et fratrum et vilani burgensis cui est a meridie . antelmini burgensis . et a mane via . a monte venturinis de accordatis de rudiano . Item a mane parte vie que est⁽²⁾ juxta campum de burgensibus predictis . unam aliam peciam terre guastive quam nesciunt cuius fuisset et potest esse XX . plodia . cui coherent . a meridie . in parte de alcardis . a mane lafranchinus de burgesiiis . qui dicitur vilanetus . a monte maffeus fregonus in parte et in parte lafranchinus vilanetus et in parte heredes quondam forti de la porta . a sero maffus de buziis et heredes qdm . castelini . Item unam aliam petiam terre laborative lafranchini vilaneti que potest esse IIII . plodia cui coherent . a sero dicta petia terre que est XX . plodia . mediante . quadam via . a meridie . episcopatus brixie . et a mane dictus episcopatus . a monte in parte dicta petia terre que est XX . plodia . et in parte alia terra guasta . Item allia petia terre laborative que potest esse duo plodia . petri de trezio . de rudiano . cui est a mane et a meridie . dom . episcopi a mane terra guasta et nescitur cuius sit . Item una allia petia terre laborative que est petri et bertrami de trezio de rudiano que potest esse duo plodia . cui coherent a meridie . terra guasta et a mane terra guasta et a

sero terra guasta . a monte denoli de talgato de rudiano . Item allia petia terre guastive que nescitur cuius sit . et potest esse duo plodia . cui coherent a meridie . petrus et bertrami de trezio . a mane episcopatus brixie . A monte fuit guielmini de castellino de rudiano . a sero petrus et bertramus de trezio . Item una alia petia terre laborative que est nollis de rudiano que potest esse tria plodia . cui coherent a mane episcopatus brixie . a meridie . terra guasta . a sero heredes forti . Item una alia petia terre guaste prevosti de rudiano cui coherent a meridie . petri et bertrami . a monte nollus . que potest esse duo plodia . Item una allia petia terre laborative jacente in gazzollo que est heredum qdm forti de la porta . coherent a mane ugetus de chizonis a sero scagoni . in parte . et a monte maffus de buziis que est duo plodia . Item una alia petia terre vidate in dicta contrada que est ugeti de chizonis que est VII . pertice . coherent a mane guielminus castellini . a meridie . nollus de talgato . a monte heredes forti . Item una alia petia terre vidate et herborivere que potest esse III . pertice . que est guielmini castellini coherent . a mane seriola que vadit garbagnatum . a meridie . nollus de talgadis . a sero ugetus de chizonis . Item a monte parte dicte terre . Una alia petia terre vidate in arboribus que est zentilli de bogis . que est III . pertice . coherent a mane dicta seriola . a meridie . dictus guielminus castellini . a sero ecclesia de rudiano . Item una alia petia terre vidate que est duo plodia . que est ecclesie de rudiano . quam tenet heredum fortis de rudiano . coherent a meridie . ugetus de chizonis . a sero maffus de buziis in parte et a mane zentilis de bogis a monte heredes goffi in parte et in parte heredes jaceti de buziis . Item una alia petia terre . vidate que est II . pertice . que est heredes jaceti de buziis . coherent a mane seriola . a meridie zentilis boys . a sero heredes goffi . et a monte valacius de buziis . Item una alia petia terre vidate que est valacii de buziis . coherent a mane seriolla . a meridie heredes Jacetti . que est unum plodium . Item una allia pecia terre vidate que est V . pertice . que est petri goffi coherent a mane heredes jaceti . a meridie ecclesia . Item una alia petia terre vidate ibi prope . que est petri borgensis coherent a mane ecclesia de rudiano . meridie . venturinus de botesino . a monte accessu . que potest esse III . pertice . Item una alia petia terre vidate ibi prope que est Venturini de butizino quam tenet ab Ecclesia de rudiano . que est unum plodium . coherent a monte petrus borgensis . a mane dicta ecclesia et similiter a meridie . Item III . pertice . terre vidate . ibi prope maffi de buziis . quam tenet ab ecclesia predicta . coherent a mane . et a monte dicta ecclesia . a meridie . heredis forti . Item duo plodia . terre vidate in arboribus mafey mariani . coherent a mane ecclesia in parte . a monte dom . baldu de martinengo a sero via . Item VII pertire terre guaste domini baldu de martinengo . coherent a mane ecclesia de rudiano . a meridie . mafeus mariani . a sero via . Item una pecia terre quondam domini suprascripti de martinengo . coherent a mane

(1) Garbagnate è l'attuale paese di Roccafranca.

(2) In questo Codice n. 2 est manca.

via . a meridie . lafranchinus de borgeziis . a sero heredis bozii que potest esse II . plodia . et I . quarta . Item una alia petia terre ibi prope vidate in herboribus lafranci de burgesiis que est duo plodia . coherent a mane via . a meridie . terra guasta a sero massi de buziis . Item una alia petia terre laborative que est heredis qdm . bozii de rudiano que potest esse II . plodia coherent . a mane qdm . lamberti catanii . a meridie . lafranchini de burgesiis . a sero petri de trezio . Item una alia petia terre laborative dicti petri de trezio . que est unum plodium . coherent a mane heredes bozii . a monte bertrami et petri de trezio . a sero via . Item una alia petia terre vidate . in herboribus novis que est massi de buziis et potest esse unum plodium . coherent a mane lafranchinus de burgesiis . a meridie . massus de buziis et heredes qdm bocii . In qua fuit milius et est duo plodia . cui a sero via . a meridie terra guasta et nescitur cuius sit . Item duo plodia . terre guaste que nescitur cuius sit cui . est a mane . et a monte massus de buziis a sero via . a meridie . fuit qdm oprandi mayoris . Item VI . pertice terre guaste bertrami et petri de trezio . coherent a mane heredes bozii . et a meridie massus de buziis . a sero via . Item una alia petia terre prative . que est III . pertice . que est heredum qdm prevethini et ambrosii de mozanega . coherent a mane via . a sero olium . Item III . pertice . terre campive que est de hospinellis . coherent . a meridie dictum pratum . a sero oleum . Item una alia petia terre laborative . in qua fuit milium que est sancti pauli de argono coherent . a mane via . a sero petrus de tomatha . quam tenet heredes qdm zanelli bonelli et petrus borgesius . Item una alia petia terre in qua fuit milius et milica que est crisimbeni de richis et lafrancj eius fratris . et est duo plodia . coherent a mane via a sero olium . a mane ripa . a monte fachinus . castelli . Item una allia petia terre dicti fachini de castelo et est III . pertice . in qua fuit milius . a meridie rizii et a sero olium . quam tenet ad fictum a bertolino et guielmo de martinengo . Item una allia petia terre in qua fuit milius que est duo plodia . et que est beldoni de rudiano . coherent . a sero via et a meridie petrus de trezio . a monte artusius . Item una allia petia terre guaste que est dominorum guielmi et bertolini de martinengo et potest esse I . plodium . coherent a sero oleum . Item una allia petia terre dom . baldu de martinengo et est guasta . coherent a mane via . a sero predicti guelminus et bertolinus et est VII . pertice . Item una petia terre laborative in qua est vites plantate de novo que est III pertice . que est artusis de pontolio . coherent . a mane beldonus . a sero via . Item una allia petia terre vidate que est delaydi et dothini de dothonibus de rudiano que potest esse VII . pertice . cui coherent a meridie . artusius a sero via . et a mane parte habet heredes pigamonice . Item una petia terre laborative in qua fuit milium et vites plantate de novo . et est duo plodia . coherent . a sero illi de dothonibus in parte . a mane habet bozii et heredum . ambrosii de mozanega . Item una petia terre vidate de novo que est heredes . qdm buzii que potest esse

duo plodia . coherent a sero heredes pigamonice . a mane via . a monte habet ambrosius de mozanega . Vitum novellarum que est VI . pertice . coherent . a mane via . a sero heredes pigamonice . Item duo plodia . terre aratorie lafranci ramosii . coherent . a mane via . a monte heredes mazardini a meridie . heredes ambrosii de mozanega . Item tres pertice vinearum Johannis forbiti . coherent a sero via . et a meridie . dom . baldu de martinengo . Item duo plodia . vinearum richeti qdm toteschini Johannis blanci . coherent . a mane graciolus marchi . a monte heredes pagani de ponte . Item duo plodia . terre vidate gracioli marchi . coherent a monte heredes pagani de ponte . a mane Johannes forbitus . Item una petia terre vidate . Johannis forbiti que est III . pertice . coherent . a mane seriolla . a meridie . volatus in parte et in parte heredes goffi . Item una allia petia terre vidate que est buffe et bertramini de treziis que est VI . pertice . coherent . a mane seriola . A meridie . Johannes forbitus a sero heredes pagani de ponte . Item una petia terre vitate mafei de buziis que est V . pertice . a mane seriola . a meridie . heredes pagani de ponte . a sero heredes . arlotini . Item duo plodia . vinearum . petri curolli et nepotum . coherent a mane mafeus de buziis . a monte seriolla . a meridie heredes . pagani de ponte . Item una petia terre heredum pagani vidata . que est III . plodia et una pertica . coherent . a sero nizolla . a meridie richetus qdm todeschini de rudiano . (Item III . pertices terre vidate prevosti de bogis . coherent a sero petrus tomathe . a mane petrus de talgato et nepotes ⁽¹⁾) . Item III . pertice . terre vidate herede . pigamonice coherent . a sero via . a mane bellandus . Item VI . pertice . terre vidate bellandi . coherent . a sero via . a monte seriolla . Item III pertice . terre vidate nizole de rudiano coherent . a mane heredes ognabeni de ponte . a meridie richetus qdm todeschini . Item III . pertice . terre vidate fachini de tonellis . a sero via . a mane dictus nizola . Item III . pertice . terre partim prativam et partim laboratam melloni de treziis . a mane via . a meridie . heredes . marzadini . Item unum plodium medium pratum et vineis heredum . qdm Marzadini coherent a mane via . a meridie lafranchus ramosis . Item III . pertice . prati molteni de treziis . coherent . a mane ramosii et a meridie similiter . Item III pertice . prati lafranci ramosii . coherent a meridie . heredes . pigamonice . a monte molteni de treziis . Item unum plodium prati setilini de talgatis . coherent . a mane Lafranchus ramosii et a sero via . Item VI . pertice . prati lafranchi ramosii coherent a meridie setilinus . a sero heredes bozii . Item VI . pertices prati lafranchi ramosii . gazoli benevenuti bonatini et heredes . petri zanelli bonelli coherent . a mane martinus arloti . a meridie moltenus de treziis . Item due pertice . prati . petri de tomatha . coherent . a sero via . a monte heredes . bozii . a meridie . heredes . setilinus . Item II . pertice . heredum . bozii coherent a sero via . a mane lafranchus ramosii . Item III . pertice . prati lantelinini de borgesiiis . coherent a

(1) Tutto quello che trovasi fra parentesi, si legge solamente nel Cod. n. 1.

monte petrus de borgesiiis. a sero via. Item III. pertice. prati petri de borgesiiis. coherent a mane Venturinus de botesino a sero via. Item VI. pertice. prati Venturini de botesino coherent. a sero via. a mane prevostus. Item VI. pertice. prati prevosti. coherent a mane filii preverthini coherent. a monte heredes. mazardini. a meridie. petrus de telgatis. Item VIII. pertice. prati petri chiroli et nepotum. coherent. a meridie. heredes. marzadini et a mane moltenus de treziis. Item II. pertice. prati Venturini de botesino. coherent a monte martinus mazardi ⁽¹⁾. a meridie petrus de talgato. Item III. pertice. prati. Venturini boninsegne. coherent a monte prevostus. a sero antelminius de borgesiiis. Item III. pertice. prati andrioli martini de cizago. coherent a sero heredes. venturini boninsegne. a monte prevostus. Item VI. pertice. vinee nove. heredes. qdm. mazardini. coherent a mane seriolla. a sero prevostus. Item. V. pertice. terre campive et prative heredum. qdm. avanzini. coherent a mane seriolla a monte benevenuto lovatini. Item III. pertice terre prative benevenuti lovatini. coherent a mane seriolla. a meridie. heredes. avanzini. Item III. pertice. lame prevosti et petri gastoldi. coherent. a mane seriolla a sero via. Item due pertice terre vidate masere et martini septilis coherent. a monte prevostus et petrus gastoldus. a mane heredes. avanzini. Item II. pertice terre vidate belasterii mafey septilis coherent. a sero via. a meridie. delaydus falconerii. Item III. pertice. terre vidate delaydini qdm falconerii coherent. a sero via. a meridie Venturinus de botesino. Item due pertice. terre aratorie berardi qdm martini bulle. coherent a sero oleum et a mane via. Item III. pertice. terre aratorie crescimbeni de riziis et dothini qdm zuche. coherent a monte heredes bonaparti. a sero oleum. Item III. pertice. terre aratorie heredes qdm. bonaparti. coherent a mane via a sero aqua. Item III. pertice terre vidate Joanelli de soldo. coherent. a monte delaydinus falconerii. a mane via. Item VI. pertice terre aratorie delaydini falconerii. coherent. a mane via a sero flumen. Item III. pertice. terre vidate heredum alberti de borgesiiis. coherent a monte mafey mariani. a sero aqua. Item II. pertice terre aratorie Jacobi mafey. coherent a monte Johannes mariani. a mane Scayonus. Item III. pertice inter vites et terram mafey scayoni. coherent. a monte mafey de buziis. a meridie. heredes. alberti borgesii. Item II. pertice. terre vidate. Johannes qdm mariani. coherent. a monte mafey de buziis et a mane via. Item duo plodia terre prative mafey de buziis. coherent. a monte seriolla. a meridie. Johannes mariani. Item due pertice. prative mafey de buziis. coherent. a sero bertramus de treziis. a mane mafey de buziis. Item V. pertice. prative guelmi et bertolini de martinengo. coherent. a sero aqua. a mane mafey ⁽²⁾ de buziis. Item VI. pertice. prative petri qdm boni. coherent a monte albertinus qdm lovatini. a meridie. bertramus de treziis. Item III. pertice. prative. alberti qdm

lovatini. coherent a monte seriolla. a meridie. petrus de tresiiis versus. . . . in confinibus rudiani et garbaniate. Item unum plodium terre aratorie lafranchini vilaneti. coherent a mane circha comunis brixie. a meridie. episcopatus brixie. Item una petia terre guaste et nescitur cuius sit. que est II. plodia. coherent. a mane suprascriptus villanetus. a meridie. fachinus de hospinellis. Item III. pertice. terre aratorie fachini de hospinellis. coherent. a mane episcopatus brixie. a meridie. fossatum. Item V. pertice. terre vidate heredum. berte. coherent a mane episcopatus brixie. a sero heredes. preverthini. Item III. pertice. terre aratorie petri qdm goffi. coherent. a monte preverthini. a sero aqua. Item V. pertice. terre vidate heredum. qdm. preverthini. coherent. a sero seriolla. a mane heredes. qdm. berte. Item III. pertice. terre vidate mafey mariani. coherent. a sero seriolla. a monte zanus forbitus. Item II. pertice. terre vidate Johannis forbiti. coherent a sero seriolla. a monte ripa. Item III. pertice. terre vidate. cerudi de morinis. coherent. a meridie. zanus forbitus. a sero seriolla. Item duo plodia. et dimid. terre aratorie heredum. qdm hectorini de cizago. coherent a monte et a meridie via. Item unum plodium. terre guaste et nescitur cuius sit. coherent. a monte heredes. hectorini de cizago. Item V. pertice. terre aratorie. Jacobini de borgesiiis. coherent. a mane heredes dicti hectorini. a monte via. Item III. plodia. terre aratorie dom. baldu de martinengo coherent. a monte circha comunis brixie. a sero via. Item V. pertice. terre vidate martini qdm marchesii. coherent. a sero seriolla. a monte ripa. Item I. plodium. terre vidate prevosti de bogis. coherent. a sero seriolla. a mane ripa. Item duo plodia terre vidate crescimbeni et jacobi de riziis. coherent a meridie seriolla. a mane prevostus a sero via. Item due pertice. terre aratorie. In qua fuit milica boga qdm rexani. coherent. a mane circha comunis a sero via. Item medium plodium terre aratorie. In qua fuit milium patroni. coherent a mane circha comunis a sero via. Item III. pertice. terre vidate. heredes. qdm. marzadini. coherent. a sero seriolla. a mane via. Item unum plodium. terre aratorie in quo est panicum heredum. qdm. preverthini. coherent. a mane circha comunis. a sero via. Item unum plodium. terre aratorie in qua fuit milium albertini qdm lovatini. coherent. a mane circha comunis. a sero via. Item III. pertice. terre vidate. de novis vitibus petri qdm boni. coherent a mane predicta circha. a sero via. Item III. pertice. terre vidate. Jacobi de mafey coherent. a mane circha comunis. a sero via. Item unum plodium terre aratorie in qua est panicum bertrami de treziis coherent a mane Jacobus mafey a monte circha. Item unum plodium terre vidate in qua fuit milium heredum. qdm. alberti de borgesiiis. coherent a monte bertramus de treziis. a sero via. Item unum plodium terre aratorie antelmini de borgesiiis. coherent a monte bertramus de treziis et a sero via. Item una pecia terre vidate bertrami de treziis. coherent a monte circha comunis. a sero via. a meridie antelminius de bur-

(1) Ora è scritto in ambidue i Codici *Marzadini*, ora *Mazardini*.

(2) In entrambi i Codici si trova *Mafey*, *Mafey* e *Maffus*.

gesiis et est duo plodia . Item unum plodium terre vidate centilini de hogis . quam tenet a dom . baldu de martinengo . coheret a sero via . a meridie . bertramus de treziis . Item viii . plodia . terre vidate monasterii sancti pauli de argono . coherent . a mane et a meridie . via . a sero seriola . Item iii . pertice . terre vidate martini bazethe . coherent . a sero seriola a mane via . Item ii . pertice . terre aratorie petri de talgato et nepotum coherent . a mane et a monte . Item due pertice . terre vidate favazoli de talgato . coherent a sero seriola . a monte via . Item vii . plodia . terre vidate domini . abatis sancte fomie . coherent a meridie via . a sero seriola que tenetur per patronum fregabigollum et francarium de martinis et delaydinum de doctonibus . et martinum arlotti et zanettum offeti . et per Venturinum de botesino . Item unum plodium terre vidate in herboribus Johannis qdm alegrini . coheret . a mane via . a meridie . Johannes . alegrini . Item unum plodium terre vidate heredum . andrioli canelli . a mane via . a monte betinus viani . Item unum plodium terre vidate albertini qdam viani de buziis . coheret a mane via . a monte heredes bonaparti . Item v . pertice . terre heredum . qdm Johannis bonaparti . coherent a mane via . a monte lafranchus riziis . Item v . pertice . terre vidate lafrancij de riziis . coherent a meridie heredes quondam johannis bonaparti et a mane via . Item vii . pertice terre vidate fachini de hospinellis . coherent . a sero via . a monte piperate de hospinellis . Item unum plodium terre vidate piperate de hospinellis coheret a sero via . a monte verzius . Item iii . pertice . terre vidate verzii coherent . a sero via . a monte heredes . lanzini . Item ii . pertice . terre vidate . heredum . qdm . lanzini . coherent . a sero via . a monte petrus zanoni . Item ii . pertice . terre vidate petri qdm zanoni coherent . a monte et a sero via . Item ii . pertice . terre vidate heredum . quondam lionardi . coherent . a mane lafrancus riziis a monte via . Item iii . pertice . terre vidate mазie qdm gambe . coherent . a mane via . a meridie . Johannes qdm bonacosse . Item iii . pertice . inter vites et lama mayfredini qdm . bonacosse . coheret a sero seriola . a monte maza qdm gambe . Item x . pertice . terre vidate ecclesie sancte fomie que tenetur per Johannem bonacossam et martinum bugatum . coherent a sero seriola . a mane via . Item una pertica terre campive heredes petri zanelli . coheret a monte circha comunis . a meridie . bertramus de trezio . Item iii . plodia . terre lamive et prative . dom . bertolini . qdm guielmini de martinengo . coherent . a mane et a meridie . et a monte aqua . Item medium plodium buschi petri de burgeziis . coheret a sero de riziis . a meridie et a sero de aqua . Item iii . pertice buschi prevosti de bugis . coherent . a sero aqua . et a monte guelminus qdm castellini . Item medium plodium . buschi et lame guielmini castellini . coheret . a sero et a mane aqua . Item medium plodium buschi grancerii de lafrancis coheret a sero et a mane aqua . Item unum plodium prati prevosti de bugis . coheret a sero et a mane aqua . Item vi . pertice . terre campive gracioli qdm marchi . coherent a monte

via . a sero aqua . Item vi . pertice . terre campive prative et vidate . Alexandri de villa . quam tenet a spalino de martinengo . coherent a meridie via . a mane aqua . Item una petia terre vidata . fachini de castello . coheret a mane via . a sero olium . Item iii . pertice . terre campive heredum cagaferi . coherent a mane via . a sero olium . Item due pertice . terre campive mafey qdm gandini . coherent . a mane via . a sero oleum . Item iii . pertice . terre prative heredum . prevethini . coheret . a mane aqua . Item due pertice . terre prative albertini qdm . mane . coherent . a sero olium . a mane via . Item tres pertice . terre vidate in herboribus albertini qdm pasette coherent . a sero aqua . a mane via . Item duo plodia . terre aratorie et prative crescimbeni et lafranci de riciis coherent a sero via . a mane aqua . Item vi pertice . terre prative lafranci calxoni . coherent a sero aqua . a mane via . Item due pertice . terre aratorie bergami de bulgaro coherent a sero aqua . a mane via . Item due pertice . terre aratorie fregabigolli coherent a sero aqua et a mane via . Item iii . pertice . terre vidate heredes . pezole . coherent . a meridie baldoyus de albrigonibus et a sero via . Item iii . pertice terre vidate . nizole coherent a sero heredes . pezzolle . et a mane dom . baldus . Item ii . pertice terre vidate fachini de castello . coherent a sero via . a mane aqua . Item duo plodia terre prative dom . baldu de martinengo . coherent . a sero et a mane aqua . Item duo plodia terre campive andrioli qdm boxelli coherent a sero et a mane aqua . Item viii . plodia terre vidate dominorum guielmini et bertolini fratrum de martinengo . coherent . a meridie . et a monte et a mane via . Item una pertica terre lamive jacobici de riciis . coheret a sero a meridie et a mane aqua .

Die martis primo octobris .

Item a mane parte circha comunis brixie versus garbagnatum . inter dictam circham et stratellam sancti martini que est penes cerchetam territorii de rudiano . iii . pertice . terre vidate nigri girardini coherent a monte et a meridie . via . Item iii . plodia . terre vidate in arboribus bulla cui dicitur mafezinus . coherent . a monte via . a mane prevostus de bugis . Item xxxiii . tabule . terre aratorie . heredum . qdm petri zanelli coherent a monte bulla . a meridie . circha comunis . Item iii . pertice . terre aratorie heredes . carnevali de bogis . In qua est panicum . coherent . a monte prevostus et a meridie . circha comunis brixie . Item iii . pertice . terre aratorie prepositi de bogis . coherent a monte via . a meridie . heredes . carnevali . Item iii . terre vineate de novo . heredum . antedicti zanelli . coherent a mane Jacobus mafey . et a monte via . Item v . pertice . vinearum novarum Jacobus mafey . coherent . a monte . et a mane dom . spalinus de martinengo . coherent . a sero Jacobus Mafey et a mane via . Item unum plodium . terre aratorie Venturini de botisino . In qua fuit panicum . coheret jacobus mafey et a meridie bellandus de zivethate . Item iii . terre aratorie bellandi de zivethate . coherent a meridie circha comunis brixie . et a monte Venturinus de bo-

tizino . in qua fuit milium . Item due pertice terre aratorie heredum mazardini coherent a monte dominus spalinus et a meridie circha comunis . Item due pertice . terre vinearum novarum heredis . andriolli zanelli . coherent . a monte dom . spalinus . a meridie . circa . Item III . plodia . terre aratorie . dom . spalini de martinengo . in qua fuit milium . In parte coherent . a monte Jacobus Maffey . a sero Venturinus de bo-
tezino in parte . et in parte bellandus . Item III . pertice . terre aratorie . lolazii de buziis . in qua fuit milium coherent a sero dom . spalinus de martinengo . a monte via . Item III . pertice . terre vinearum novarum in qua fuit panicum heredes . qdm pigamonice . coherent a mane dom . spalinus . a meridie . circha comunis . Item III . pertice . terre aratorie heredes . buzii qdm buche . coherent . a monte via . a meridie . de borgesiiis . Item XI . pertice . terre aratorie in qua fuit milium heredum . qdam alberti de borgesiiis . coherent a monte heredes . buzii . a meridie . prevosti de bugis . Item XV . pertice . terre aratorie prevosti de bugis . in qua fuit milium . coherent . a monte heredes . qdam . alberti borgesii . a meridie . andrioli boxelli . Item unum plodium terre aratorie in qua fuit milium andrioli boxelli . coherent . a meridie . patronus et a monte prevostus de bogis . Item due pertice . aratorie patroni de bogis in qua fuit milium . coherent a meridie . circha comunis . a monte andriolus zanelli . Item V . pertice . terre vinearum novarum heredum . andrioli zanelli . In qua fuit milium coherent a monte via . a meridie . petrus tomathe in parte . et in parte savoldus quondam bozani . Item due pertices terre aratorie petri quondam tomathe . In qua fuit milium . coherent . a monte heredes . andrioli Zanelli . a meridie . heredes . pigamonice . Item II . pertice . terre . aratorie savoldi qdm bozani . In qua fuit milium . coherent a monte heredes andrioli zanelli . a meridie . heredes . pigamonice . Item duo plodia terre aratorie et vidate de novo . In qua fuit milium et milica heredum pigamonice . coherent a meridie . boga de resanis et a monte petrus tomathe et savoldus bozani . Item due pertice . terre boge qdm resani . aratorie in qua fuit milium . coherent . a meridie . circha comunis . a monte heredes . pigamonice . Item V . pertice . terre vineate de novo zentilini de bogis . a monte via . a meridie . hospinellus de hospinellis . Item quinque pertice . terre vinearum novarum hospinelli de hospinellis . coherent . a meridie . bertramus de treziis et a monte zentilinus de bogis . Item unum plodium terre aratorie . bertrami de treziis . coherent . a monte hospinellus de hospinellis . a meridie . petrus de treziis . Item unum plodium . terre aratorie petri de treziis . coherent a meridie . martinus bugati . a monte bertrami de treziis . Item duo plodia . terre vinearum novarum martini bugati coherent . a meridie . qdm guielminus castelini et a monte petrus de treziis . Item III . plodia . terre de novo plantata vinearum guielmini qdm castellini . coherent a meridie . dom . baldu de martinengo et a monte martinus bugatus . Item duo plodia . terre aratorie dom . baldu de martinengo . coherent a meridie . circha et a monte gu-

ielminus castellini . Item duo plodia . terre vidate de novo ceruti de martinis . coherent a monte via . a meridie . heredes . prevethini . Item unum plodium terre vinearum novarum dothini de hospinellis . coherent a monte via . a meridie . fachinus de hospinellis . Item III . pertice . terre aratorie heredum . qdm prevethini . coherent a meridie . piperata de hospinellis a sero bertramus de treziis . Item VI . pertice . terre aratorie piperate de hospinellis . coherent . a monte heredes prevethini . a meridie heredes lionardi . Item V . pertice terre aratorie heredum . qdm lionardi . coherent a monte piperata de hospinellis et a meridie jacobus de borgesiiis . Item due pertice . terre Jacobi de borgesiiis . coherent . a monte heredes . lionardi a meridie . vielminus castellini . Item V . pertice . terre aratorie . bezii de borgesiiis quam tenet ab ecclesia de rudiano . coherent . a monte via . a meridie . petrus zanoni . Item unum plodium terre aratorie petri qdm zanoni . quam tenet a dicta ecclesia . coherent a monte bezii de borgesiiis ⁽¹⁾ . a meridie . heredes . lionardi . Item unum plodium terre aratorie heredum . lionardi . coherent . a monte dotus de hospinellis . a meridie maffus de buziis . Item duo plodia . terre aratorie maffi de buziis . In qua fuit panicum . coherent a monte heredes . lionardi a meridie . vilanetus de borgesiiis . Item unum plodium . terre aratorie Jacobi de borgesiiis . coherent a meridie . lafranchus de borgesiiis et a monte maffus de buziis . Item unum plodium terre aratorie lafranchini de borgesiiis coherent a meridie . heredes . goffi . a monte Jacobinus de borgesiiis . Item medium plodium terre aratorie antelmini de borgesiiis . coherent a meridie . circha comunis a monte heredes . goffi . Item X . pertice . terre vidate de novo petri goffi . coherent . a meridie . antelminus de borgesiiis . a monte bertolinus de canturo . Item duo plodia . terre guaste crescimbeni uxoris qdm grumerii . coherent a meridie . heredes . goffi . a monte vilanetus . Item . V . plodia . terre aratorie bertolini qdm canturi . In qua fuit panicum et milium . coherent . a meridie . heredes . qdam goffi . a monte framosini . Item duo plodia . terre aratorie dom . lafranci de pizollis . coherent a meridie . canturinus a monte spalinus de martinengo . Item duo plodia terre aratorie cataniorum de rudiano in vale de moledo . coherent . a monte antelminus de borgesiiis et a mane ugetus de chizonibus in parte . Item unum plodium terre aratorie ugeti de chizonibus . coherent . a monte heredes . bonaparti . a meridie . episcopatus brixie . Item VI . pertice . terre aratorie heredum . quondam bonaparti coherent a meridie . ugetus de chizonibus et a monte jacobus de borgesiiis . Item VI . pertice . terre aratorie Jacobi de borgesiiis . coherent a meridie . heredes . quondam bonaparti . a monte petrus de treziis in parte et antelminus de borgesiiis in parte . Item III . plodia . terre aratorie quam tenet antelminus de borgesiiis . guizardus de bazetis . et martinus bazeta et petrus borgesius coherent a meridie . Jacobinus de borgesiiis a

(1) Si trova *burgesiis* e *borgesius*.

monte heredes . buzii . In parte et in parte fachini qdam frantore . Item vi . pertice . terre aratorie petri de treziis . coherent . a mane via . a meridie . Jacobus de borgesiiis . Item vi . pertice . terre aratorie heredum . qdm lionardi . coherent . a monte via . a meridie . petrus de treziis . Item vi . pertice terre aratorie heredum . qdm . buzii . coherent a monte via . a meridie . martinus qdam bazete . Item iii . pertice . terre aratorie fachini qdam frantore in qua fuit milium . coherent . a monte via et a meridie . martinus bazethe . Item iii . pertice . terre . antelmini de borgesiiis . coherent a monte via . a meridie . martinus bazete . Inter stratam brixianam . et stratellam que est ibi ubi dicitur ad dossos et ad marenum penes cerchetam territorii de rudiano . Item unum plodium terre aratorie heredum . qdam petri borgesii et molterii de treziis . coherent a meridie . via . et a monte petrus quondam zanoni . Item xi . pertice . terre aratorie in qua est ravicias petri qdam zanoni de soldo . coherent . a sero via . a monte petrus de treziis . Item due pertice . terre petri de treziis . coherent . a meridie . petrus zanonus . a monte heredes . jacobi . Item v . pertice . terre aratorie heredes . Jacobi de buziis . coherent . a monte et a meridie . petrus de trezio . Item unum plodium terre aratorie petri de trezio . coherent a monte martinus bugatus . a sero via . Item vi . pertice . terre aratorie martini bugati . coherent a sero via . a monte petrus de talgato et nepotes . Item vi . pertice . terre aratorie petri de talgato et nepotum . coherent . a monte et a sero via . Item iii . pertice . terre aratorie . in qua est ravicie bellandi de civethate . coherent . a mane cercheta . comunis de rudiano . a sero maza quondam gambe . Item iii pertice . terre maze qdm gambe in qua fuit milium . coherent . a meridie . dicta stratella . a mane bellandus . Item iii pertice . terre petri de talgato et nepotum in qua fuit milium . coherent a mane cercheta predicta . a sero heredes . petri zanelli . Item unum plodium terre heredum . petri zanelli in qua fuit milium . coherent a meridie . maza gambe . et a sero prevostus de bogis . Item tres pertice . terre spalini de martinengo . coherent . a mane dicta cercheta . a sero fachinus de hospinellis . Item unum plodium terre aratorie fachini de hospinellis in qua est ravicie . coherent . a sero prevostus . a mane spalinus predictus . Item vi . pertice . terre aratorie petri qdam zucchi de soldo . in qua fuit milium . coherent a mane dicta cercheta . a sero prevostus . Item unum plodium terre heredum . andriolli zanelli in qua est ravicie . coherent a mane dicta cercheta . a meridie . petrus qdam zuchi . Item unum plodium . terre aratorie heredum . berte . in qua est ravicie coherent . a mane cerchetta predicta . a sero prevostus . Item duo plodia . terre aratorie heredum . qdam batagoni . coherent . a mane dicta cercheta et a sero dom . baldu . Item vi . pertice . terre aratorie petri de trezio . coherent a mane dicta cercheta . et a sero dom . baldu . Item vi . pertice . terre hertrami de treziis . in qua est ravicie . coherent a mane predicta cercheta . a sero maffeus marianus . Item iii . plodia terre aratorie . piperate de hospinel-

lis et jacobi mafey et tenet eam ad fictum a Johanne donesij de puteo de herbusco . coherent . a monte strata . a mane dicta cercheta . Item unum plodium . terre aratorie Maffey mariani . coherent . a meridie . dom . baldu et a sero petrus zuchi . Item unum plodium . terre aratorie petri zuchi . in qua est ravicie . coherent a sero viazollo . a mane mafeus mariani . Item iii . plodia terre guaste dom . baldu de martinengo . coherent . a sero via . a mane heredes . qdam batagoni . Item vi . pertice . terre aratorie heredum . qdam alegrini . In qua est ravicie . coherent a monte via . a meridie . heredes . martini bulle . Item medium plodium terre aratorie bernardi qdam martini bulle . coherent a monte heredes . alegrini . a meridie . fachinus de ottonellis . Item due pertice . terre aratorie fachini de ottonellis . coherent a mane via et a meridie . ugetus de chizonis . Item duo plodia . ugeti de chizonis coherent . a mane via . a meridie . mayster Verzius . Item duo plodia . terre aratorie Verzii . coherent a meridie . Spalinus de martinengo et frater et a monte ugetus de chizonibus . Item duo plodia . terre aratorie dom . spalini de martinengo . coherent . a monte mayster Verzius . a meridie . heredes . petri de riziis . Item duo plodia . terre aratorie crescimbenei de riziis . a meridie . coherent . dom . baldu . a mane prevostus . Item viiii . pertice . terre aratorie in qua est ravicie . prevosti de bogis . coherent . a monte et a meridie . dom . baldu . Item due pertice . terre aratorie . heredum . qdam berte . coherent . a mane prevostus et a meridie . similiter . Item due pertice . heredum . qdam buzii . coherent a meridie . stratella . a mane mazia qdm gambe . Item vi . pertice . terre aratorie prevosti de bogis . coherent . a meridie . stratella . a mane mazia qdm gambe . Item vi . pertice terre aratorie prevosti de bogis . coherent . a meridie . stratella . a mane fachinus fache . Item iii . plodia . terre vidate in arboribus de novo . bertolini de canturo . coherent a meridie . stratella . a mane dom . baldu . in parte et heredes prevethini in parte . Item x . pertice . terre vegre dom . baldu . coherent a sero prevostus prevethini et a mane heredes berti . Item unum plodium . terre aratorie heredum prevethini . in qua fuit milium . coherent a meridie . bertolinus de canturo et a mane domin . baldu . Item duo plodia . terre aratorie maystri Verzii coherent . a meridie . maffeus de buziis et a monte similiter . Item iii . pertice . terre aratorie maffey de buziis coherent . a meridie . stratella . a monte verzius . Item ii . pertice . maffey de buziis . coherent . a meridie . verzius et a monte volacius de buziis . Item due pertice . terre aratorie . volacii de buziis . coherent . a meridie . maffeus de buziis et a monte heredes lanzini . Item iii . pertice . terre aratorie patroni de bogis . coherent . a meridie . stratella . a monte mafeus de buziis . Item unum plodium terre aratorie mafey de buziis in qua fuit ravice . coherent a monte guelminus castelli et meridie . patronus . Item unum plodium terre aratorie heredum . buzii . coherent a mane mafeus buzius . a monte guelminus castellini . Item due pertice . terre aratorie guelmini castellini . coherent a monte

heredes . alberti borgezii et a meridie mafeus de buziis . Item due pertice . terre aratorie heredum . qdm alberti borgesii . coherent a monte petrus de trezio et a meridie . guelminus castellini . Item unum plodium . terre aratorie . heredum . qdm lanzini . coherent a meridie . volacius et a monte villanetus . Item duo plodia . terre vilaneti predicti . coherent a monte bergaminus bolgari et a meridie . heredes . qdm lanzini . Item III . plodia terre aratorie petri de trezio in qua fuit milium et nunc sunt ravicie . coherent a meridie . heredes . alberti borgesii et a monte mafeus buzius . Item VI . pertice . terre mafey de buziis . coherent a sero via . a mane bergaminus bulgari . Item VI . pertice . terre aratorie bergamini predicti coherent . a meridie . villanetus de borgezii et a monte danesius de ottonellis . Item VI . pertice . terre aratorie danesii de ottonellis . coherent a monte prevostus et a meridie . bergaminus de bolgaro . Item unum plodium terre prevosti de bogis coherent a meridie . danesius et a monte heredes . jacobi de buziis . Item unum plodium terre aratorie lafranci calxoni . coherent a meridie . mafeus de buzii . a monte betinus qdam viani . Item medium plodium terre aratorie heredum . qdam . jacobi de buziis . coherent . a monte via . et a meridie . prevostus . Item medium plodium . terre aratorie alberti qdam viani de buziis coherent a monte via . a meridie . lafranchus calxoni . Item medium plodium terre aratorie danesii de ottonellis . a monte et a meridie . heredes . pigamonice . Item unum plodium terre heredum . qdm pigamonice . coherent a monte danesius et a meridie . maffeus de buziis . Item medium plodium terre aratorie venturini de botizino . coherent a sero et a meridie . via . Item duo plodia terre aratorie petri de talgato et nepotum . coherent a mane et a monte via . Item III . pertice terre vidate de novo fachini de hospinellis . coherent a monte via et a sero lafranchus calxonus . Item III . pertice . terre aratorie setilini de talgatis . coherent . a monte fachinus de hospinellis et a sero castigatus . Item duo plodia terre vidate de novo lafranchini calxoni . coherent . a monte via . a meridie . savoldus qdam bozani . Item duo plodia . terre vidate de novo bechi qdam barabasii . coherent . a monte via et a mane lafranchus calxonus . Item III . pertice . terre aratorie fachini de hospinellis . coherent a mane via . a meridie . maffeus de buziis . Item III . pertice . terre aratorie heredum . qdam gardelli . coherent . a meridie . maffeus de buziis in parte et a monte heredes . arlotini in parte . Item VI . pertice . terre mafey de buziis coherent . a monte heredes . qdam gardelli in parte . a meridie buffe . Item duo plodia . terre vinee plantate de novo savoldi qdam bozani . coherent . a mane maffeus de buziis et a sero johannes bethe . Item VI . pertice . terre vidate de novo mafetini cui dicitur buffa . coherent . a monte maffeus de buziis . a meridie . lafranchinus de riziis . Item IIII . plodia . terre vidate de novo . In herboribus lafranchi de riziis . coherent . a monte buffa . a meridie . heredes berte . Item X . pertice . terre aratorie . in qua sunt ravicie guelmini castellini . co-

herent . a monte savoldus bozani et a meridie . heredes bonaparti . Item III . pertice . terre aratorie macaferi qdam bertelle . quam tenet ad fictum a bertolomeo serasii . coherent . a monte lafranchinus de richiis . a meridie . venturinus de botizino . Item unum plodium terre aratorie heredes quondam bertelle . coherent a meridie venturinus de botizino . a monte lafranchinus de riziis . Item duo plodia . terre aratorie Venturini de botizino . coherent . a meridie . bellandus et a monte heredes bertelle . Item III . plodia . terre aratorie bellandi de civethate . coherent . a meridie . stratella . et a monte Venturinus de botizino . Item III . pertices . terre aratorie mafey gandinii . coherent . a meridie . stratella . a monte heredes qdam bagatini . Item X . pertice . terre vinearum novarum in herboribus heredes . johannis bonaparti . coherent . a monte guelminus castellini . a sero heredes . pigamonice . Item VI . pertice terre vidate heredes . alberti de borgesii . coherent . a meridie . stratella . a monte moltenus de treziis . Item VI . pertice . terre aratorie . molteni de treziis . coherent a meridie . heredes alberti de borgesii et a monte heredes zanni bagate . Item VI . pertice . terre aratorie zanni bagate . coherent a monte heredes pigamonice a meridie moltenus de treziis . Item VI . pertice . terre aratorie jacobi de borgesii . coherent . a meridie stratella . a sero Venturinus de botizino . Item III . pertice . terre aratorie patroni de bogis . a meridie . jacobus de borgesii et a monte heredes pigamonice . Item V . pertice . terre vidate in herboribus de novo petri qdam zuchi . coherent a meridie . guelminus de borgesii . et a mane heredes pigamonice . Item unum plodium terre aratorie bezii de borgesii coherent a mane pecius zuchi a meridie . venturinus de botizino . Item VI . pertice . terre Venturini de botizino . coherent . a meridie . stratella et a monte bezius de borgesii . Item duo plodia . terre vidate lafranci calxoni . coherent . a meridie . stratella et a sero andreolus qdam martini de cizago . Item V . pertice . terre vidate andriolli qdam martini de cizago . coherent . a meridie . et a sero via . Item unum plodium terre vidate buffe . coherent a mane savoldus bozani et a sero via . Item unum plodium terre vidate savoldi bozani coherent . a monte via a sero buffa . Item X . pertices . terre vidate de novo heredum . qdam bonaparti . coherent . a monte via . a mane bezius de borgesii . Item unum plodium terre aratorie heredum . qdam bezii . coherent a meridie . bezius de borgesii et a sero via . Item X . pertice . terre aratorie lafranci ramosii . In qua fuit milium coherent . a sero via et a mane petri zanelli . Item tria plodia et una pertica terre vidate . in herboribus in qua fuit milium . heredes qdam pigamonice coherent . a sero pecius qdam zuchi . a mane heredes . Johannis bonaparti . Item medium plodium terre aratorie heredum . qdam petri zanelli . coherent a meridie . heredes . pigamonice . a monte nollus . Item due pertice . terre vinearum novarum nollii coherent . a meridie . heredes . petri zanelli . a monte heredes . andriolli zanelli . Item due pertice . terre

heredum andriolli zanelli . coherent a meridie . nolut et a monte spalinus de martinengo . Item unum plodium terre aratorie dicti spalini . coheret a meridie . heredes . andriolli zanelli . a monte heredes . martini setili . Item unum plodium . terre aratorie petri qdam goffi . coherent a meridie . heredes . andrioli zanelli et a mane guelminus castellini . Item vi . pertice . terre aratorie heredes . avanzini . coherent . a meridie . lafranchus ramosii a monte maffeus de buziis et benevenute bertrami . Item vii . pertice . terre aratorie benvenuti qdam lovatini . coherent . a sero via et a monte heredes . bonini lovatini . Item due pertice . terre aratorie . albertini qdam bellomi . coherent . a monte heredes . bonini lovatini a meridie . heredes . avanzini . Item due pertice . mafey qdm gandini . coherent . a monte heredes . dicti bonini . et a meridie heredes dicti avanzini . Item due pertice . terre aratorie benevenute uxoris bonomi bertrami . coherent . a monte heredes . bonini qdam lovatini et a meridie . heredes avanzini . Item medium plodium terre aratorie mafey de buziis a monte heredes bonini lovatini . a meridie . heredes avanzini . Item unum plodium terre aratorie Johannis buche . coheret . a mane savoldus bozani . A sero heredes bozii . Item unum plodium . terre heredum . bozii . coheret a mane Johannes boche et a sero baldoyrus de albrigonibus . Item iii . pertice . terre aratorie . heredes bonini qdam lovatini . coherent a mane heredes . bozii et a sero via . Item vi . pertice . terre aratorie in qua sunt vites nove et milium Baldoyri de albrigonibus . coherent . a sero via . a mane heredes buzii qdam buche .⁽¹⁾ Item unum plodium terre aratorie . septilini de talgato . coherent . a sero via et a mane Johannes barabasij . Item iii . pertice . terre aratorie albertini qdam johannis pasete coherent . a sero via et a mane via . Item vi . pertice . terre aratorie lafranci ramosii . coherent a sero et a monte via . Item viii . pertice . terre vidate Johannis barabasii quam tenet ad fictum ab ecclesia de rudiano . coherent . a monte lafranchus ramosii et a meridie . baldoyrus de albrigonibus . Item iii . pertice . terre vidate Johannis boxelli coheret . a monte et a meridie . via . Item duo plodia . terre prative vineate et partim nove . Venturini qdam boninsegne coherent a sero beldonus et a monte via . Item duo plodia . terre vidate beldoni qui dicitur mayfredinus coherent . a meridie . strata et a monte pecius zanoni . Item unum plodium . terre aratorie pezii zanoni coheret . a monte venturinus Boninsegne et a sero heredes . tagaferi . Item unum plodium terre vidate heredum . qdam tagaferi . coherent . a mane pecius zanoni . a meridie . albertinus lovatini . Item duo plodia . terre aratorie albertini coherent a meridie . zaninus gardelli . a mane gazollus de albrigonibus . Item unum plodium . terre vidate de novo mafey gandini . coherent . a monte pecius zanoni . a meridie . gazollus de albrigonibus . Item duo plodia . terre aratorie benvenuti qdam lovatini coherent . a mane via . a meridie . maffeus de

buziis . Item vi . pertice . terre aratorie mafey de buziis . coherent a mane via . a meridie . albertinus de lovatini . Item iii . plodia . terre aratorie gazoli de albrigonibus . coheret a monte mafeus gandini . a mane maffeus de buziis . Item vii . pertice . albertini qdam lovatini coherent a mane via . a meridie . dom . baldoyrus de martinengo . Item unum plodium terre vidate arivethi de paluscho coheret . a mane et a meridie via . Item unum plodium . terre vidate gaverina de claris coheret . a meridie via . a mane rivetus de paluscho . Item duo plodia . terre vidate dom . baldi . coherent . a mane via . a sero heredes . bonaparti . Item vi . pertice terre vidate alberti qdam Johannis pasete . coherent a mane dom . baldi . et a sero similiter . Item duo plodia . terre vidate heredum . bonaparti coherent . a meridie via . a monte albertinus pasete . Item iii . petie terre vidate delaydini falconerij . coherent a meridie . et a sero via . Item due pertice . terre vidate boye quondam resani . coherent . a sero via . a mane heredes bonapartis . Item vi . pertice . terre vidate . dulzie morini . coherent . a sero via . heredes . qdam bonapartis . Item . vi . pertice . terre vidate . dom . baldi coherent . a sero via et a mane albertinus pasete . Item . vi . pertice . terre vidate pasini qdam alegrini . coherent . a sero via a mane heredes . gardelli . Item duo plodia . terre vidate heredes . qdam gardelli . coherent . a sero pasinus alegrini et a mane albertinus qdam lovatini . Item tres pertice . terre vidate jacobi de borgesiiis . coherent . a sero antelminus de borgesiiis . a mane heredes . gardelli . Item iii . pertice . terre vidate antelmini de borgesiiis . coherent . a mane jacobus de borgesiiis a sero via . Item vi . pertice . terre vidate dom . baldi . coherent . a sero via a mane omedeus de cognis . Item iii . pertice . terre vineate de novo omedey de cognis . coherent . a mane maffeus gandini a sero dom . baldi . Item unum plodium terre vidate mafey gandini . coherent . a mane albertinus gandi . a sero omedeus de cognis . Item vi . pertice . terre vidate lafranci de borgesiiis . coherent . a sero via . a monte maffeus de buziis . Item v . pertice . terre vidate . maffey de buziis . coherent . a sero via et a meridie . vilanetus . Item vi . pertice . terre vidate septilini de talgato . coherent . a sero via et a mane Johannes toterij . Item duo plodia . terre vidate Johannis toterij . coherent . a sero setilinus . a mane albertus qdam viani . Item vi . pertice . terre vidate albertini viani . coherent . a monte heredes . tagaferi . a sero Johannis toverus . Item x . pertice . terre vidate omedey de cognis coherent . a mane maffeus gandini a sero maffeus de buziis . Item ii . pertice . terre mafey de buziis coherent . a mane et a monte albertus Viani . Item due pertice . terre aratorie maffi de buziis . coherent a monte strata a meridie . albertus viani .

Die mercurii secundo octubris .

Item a monte parte strate brixiane . versus viam suprascripti firmi . Inter dictam viam suprascripti firmi . et dictam stratam brixianam . Et unum plodium . terre aratorie nolli de talgatis . in qua fuit

(1) Si trova scritto anche *bocha* e *becha* errori dell' ammanuense.

milium . coheret a mane dalaydus falconerij . a monte petrus talgati et nepotes . Item III . plodia . terre aratorie in qua sunt ravicie petri de talgato et nepotum et favazoli . coherent . a monte antelminus de borgesiiis a meridie . nollus de talgatis . Item III . pertice . terre aratorie antelmini de borgesiiis . coherent . a monte via . a meridie . talgati . Item unum plodium terre aratorie albertini bonaparti coherent . a monte via . a sero antelminus de borgesiiis . Item due pertice . terre aratorie delaydini falconerii . coherent . a meridie via . a sero nollus . Item VI . pertice . terre aratorie Jacobi de mafeis . coherent a meridie . via . a mane heredes . alberti stornelli . Item VIII . pertice . terre aratorie heredes . alberti stornelli coherent . a meridie via . a mane ramosii . Item duo plodia . terre aratorie . lafranci . ramosii coherent a meridie via . a mane scagonus . Item III . plodia . terre aratorie . mafey scagoni . coherent . a meridie via . a monte Johannes boxelli . Item unum plodium terre aratorie heredes . andriolli zanelli . coherent a mane circhetta et a meridie . via . Item unam perticam terre aratorie favozolis de talgatis coherent . a meridie . heredes . andrioli zanelli . et a monte Johaninus boxelli . Item X . pertice . terre iohannis qdam boxelli coherent a monte et a sero via . et a mane circheta . Item unum plodium terre aratorie alberti borgesii in qua sunt ravizie . coherent a mane et a meridie via . a monte ugetus de chizonis . Item due pertice . terre aratorie dothini zuche . coherent a monte piperata . a meridie graciolus marchi . Item unum plodium terre aratorie piperate de hospinellis . coherent . a monte maleus buzius . a merid . dothinus . Item due pertice terre aratorie ugeti qdam chizoni . a monte martinus mazardi et frater . a meridie . borgesii .

Item VI . pertice terre aratorie martini mazardi in qua fuit milium . a monte ugetus chizoni et a meridie . similiter . Item duo plodia . terre aratorie in qua fuit milium ugeti chizoni coherent . a mane via . A meridie . martinus mazardi . Item duo plodia . terre aratorie lafranchini de richis . in qua fuit milium . In parte coheret a monte crescimbenus de riziis . a mane ugetus chizoni . Item unum plodium terre aratorie venturini de lovatini in qua fuit panicum coherent a monte dom . baldu . a mane via . Item unum plodium terre aratorie Jacobi de riciis . coherent . a monte dom . baldu . a mane via . Item unum plodium . terre aratorie Jacobi de riciis coherent . a monte dom . baldu . a meridie . ugetus chizoni . Item unum plodium terre lafrancii de riciis . in qua fuit milium . coherent . a monte dom . baldu . a sero johaninus boxelli . Item II . pertice . terre aratorie . mafey de buziis . coherent a monte mafeus de boxellis a meridie . piperata . Item VI . pertice . terre aratorie . Johannis boxelli coherent . a monte heredes Johannis bellezie . a meridie mafeus de bozis . Item VI . pertice . terre aratorie . heredes . qdam pigamonice in qua fuit milium coherent a monte zucha de albrigonibus . a meridie heredes Iohannis bellezie . Item VII . pertice . terre aratorie . dom . baldu de martinengo . coherent a monte martinus marchesii a me-

ridie . Jacobus de riziis . Item duo plodia . terre aratorie rubey qdam marchesij . In qua fuit milium coherent . a meridie . dom . baldu . a monte heredes prevethini . Item VI . pertice . terre aratorie zuche de gambaronibus . coherent . a meridie . heredes . pigamonice . a monte Johaninus barabasii . Item VI . pertice . terre aratorie Johanini barabasii in qua fuit panicum in parte . coherent a monte via sancti firmi . a meridie . heredes . pigamonice . Item unum plodium terre aratorie gracioli boxelli . In qua fuit milium . coherent . a meridie . via et a monte martinus qdam duzii . Item unum plodium terre aratorie martini dusii . et zanellis eius frater . coherent . a meridie . graciolus boxelli . a sero via . Item unum plodium terre aratorie . heredum . qdam carnevali . coherent . a monte et a sero via . Item X . pertices . terre aratorie albertini lovatini . in qua fuit milium . coherent a sero albertus rassus et a monte via . Item due pertice . terre aratorie . heredum . pigamonice . coherent a sero albertinus lovatinus et a mane circhetta . Item unum plodium terre berardi qdam martini bulle . In qua sunt ravicie coherent a monte via . a meridie . albertus rassus . Item unum plodium . terre aratorie alberti rassi . in qua fuit milium . coherent a meridie . lafranchus ramosii et a mane albertinus lovatini . Item VIII . pertice . terre aratorie lafranchi ramosii . in qua sunt ravicie . coherent . a mane baldonus . a monte albertus rassus . Item VIII . pertice . terre aratorie . in qua fuit milica . coherent . a sero ramosius et a mane johaninus de columbario beldoni . Item III . petie . terre aratorie iohannis de columbario . in qua fuit panicum . coherent a sero beldonus . a mane graciolus qdam boxelli . coherent a mane circheta . a sero iohannes de columbario . Item II . pertice . terre aratorie venturini qdam boninsegne . coherent a sero beldonus . a mane heredes . boxelli . Item VI . pertice . terre aratorie beldoni . in qua fuit milica . coherent a meridie . maffus de buziis . a monte domin . beldonus . Item III . pertice . terre aratorie mafey de buziis . in qua fuit panicum . coherent . a meridie . guielminus castellini et a mane circhetta . Item III . pertice . terre aratorie guielmini castellini . in qua fuit milium . coherent . a mane piperata . et a sero castigatus . Item unum plodium . terre aratorie piperate de hospinellis . coherent a mane circhetta . et a sero guielminus castellinus . Item VI . pertice . terre maffi de buziis . in qua fuit milium et panicum coherent . a meridie castigatus . a monte beldonus . Item VI . plodia . terre aratorie lafranci calxoni . in qua fuit milium et panicum et ravicie . coherent . a monte maffus . a meridie iohannes boxelli . Item VI . pertice . terre aratorie facini Johannis guasci . in qua fuit milium . coherent . a meridie heredes bozii . a monte guielminus castellini . Item VI . pertice . terre aratorie . heredes bezii . in qua sunt ravicie . coherent . a meridie . graciolus marchi a mane circha . Item VI . pertice . terre gracioli qdm marchi . in qua fuit milium . coherent . a meridie . via . a monte heredes bozii (1) .

(1) Si trova scritto sovente bozii, buzii e bugis.

Item . vii . pertice terre aratorie . Iohannis boxelli . in qua fuit panicum . coherent . a monte et a meridie castigatus . Item vii . pertice . terre aratorie castigati in qua fuit milium coherent . a meridie . pasinus alegrini . a monte iohaninus boxelli . Item vii . pertice . terre pasini alegrini . in qua fuit milium . coherent a meridie . maffus de buziis et a monte castigatus . Item vii . pertice . terre aratorie maffi de buziis . in qua fuit milium . coherent . a meridie . et a mane via . Item viii . pertice . terre heredum qdam boxelli . coherent . a monte iacobus caligarius que dicitur petenaca et a meridie . prevostus de bugis . Item v . pertice terre aratorie prevosti de bugis . in qua fuit milium . coherent a meridie via . et a sero heredes . martini de cizago . Item v . pertice . terre aratorie . heredum . andrioli qdam martini de cizago . coherent . a meridie via . et a mane prevostus . Item vi . plodiis . terre aratorie heredes . bonini lovatini . et albertini lovatini . coherent . a sero volacius et ugetus de chizonibus . et a mane heredes boxelli . Item iii . plodiis . terre petri de talgato et nepotum in qua fuit milium . coherent . a sero heredes alberti borgesii . et a meridie via . Item unum plodium terre aratorie . favazoli de talgatis coherent . a meridie . et a sero petrus . Item iii . plodiis . terre aratorie . heredum . petri de borgesii . in qua fuit milium . coherent a meridie . strata . a sero heredes . quondam bozii . coherent . a meridie strata . a monte volacius de buziis . Item unum plodium terre aratorie volacii de buziis . coherent . a meridie . heredes alberti borgesii . et a monte antelminus de borgesii . in qua fuit panicum . coherent . a meridie volacius . et a monte ugetus chizoni . Item unum plodium terre aratorie ugeti de chizonis . coherent a monte spalinus de martinengo . a meridie antelminus de borgesii . Item vii . pertice . terre vidate de novo . iacobi mafey . coherent . a sero . et a meridie via . Item duo plodia . terre aratorie . in qua fuit panicum . Iohannis boxelli . coherent . a sero via . a monte Johannes Intratici . Item vi . pertice . terre . vidate de novo . Iohannis Intratici . coherent a monte et a sero via . Item duo plodia . terre aratorie . spalinus de martinengo . coherent . a sero Johannes Intratici . et a meridie ugetus de chizonis . Item duo plodia . terre aratorie Jacobi ricii . in qua fuit milium et panicum . coherent a mane albertinus bonapartis . a sero spalinus . Item vi . pertice . terre vidate in arboribus de novo . heredes . oberti de ottonellis . In qua fuit in parte milium . coherent a monte Iacobus de ricii . a sero via . Item unum plodium terre aratorie heredes . qdam bonaparti . In qua fuit milium . coherent . a meridie albertinus lovatini . et a monte heredes . alberti ottonelli . Item unum plodium terre iacobi qui dicitur petenacus . coherent a meridie . albertinus lovatini . et a monte castigatus . Item unum plodium terre aratorie . lafranci calxoni in qua fuit milium . coherent a meridie . iacobus petenacus . et a monte maffus . Item duo plodia . terre aratorie maffi de buziis . In qua fuit milium . coherent a meridie . lafranchus calxonis et a monte antoniolus ramosii . Item unum plodium

et dimidium . terre aratorie . In qua fuit panicum antonioli ramosii . coherent a meridie . maffus de buziis et a monte ramosii . Item iii . plodia . terre vidate de novo . In qua fuit milium . Jacobi de ricii . coherent a sero via . a mane ramosii . Item iii . plodia . terre aratorie dom . baldi de martinengo . in qua fuit in parte panicum . coherent a monte et a sero via . Item duo plodia . et una pertica terre aratorie lafrancii ramosii . coherent . a monte iacobus de ricii et a sero similiter . Item unum plodium terre aratorie heredes bonini lovatini . coherent a monte via . a sero albertus de urado . Item unum plodium terre aratorie . alberti de urado in qua fuit ravicie . coherent . a mane via . a sero bonomus bellosie . Item unum plodium terre aratorie bonomini bellosie . In qua fuit panicum coherent a monte via . a sero dom . baldi . Item vi . pertice . terre aratorie Jacobi de ricii . coherent a sero dom . baldi et a meridie . Lafranchus ramosii . Item iii . plodia . terre aratorie ecclesie de rudiano . coherent . a monte via . a meridie . zaninus de columbario . Item unum plodium terre aratorie Iohannis de columbario . coherent . a monte dicta ecclesia et a meridie . ramosius . Item unum plodium terre lafranci ramosii . In qua est milica coherent . a monte Iohaninus columbario . a mane via . Item unum plodium terre aratorie . martini qdam duxii plantatum vitum de novo . In qua fuit milium . coherent . a monte via . a sero guazeti de latis . Item v . pertice . terre aratorie heredum . guazeti de latis . In qua fuit milium coherent . a monte via . a meridie . dom . baldi de martinengo . Item duo plodia . terre dom . baldi de martinengo . In qua fuit milica . coherent . a monte heredes . guazeti de latis in parte . et a meridie . heredes . prevethini . Item duo plodia . terre aratorie . savoldi qdam . bozani . In qua fuit milium et milica . coherent a mane via . a sero fregabigolus . Item iii . pertice . terre aratorie . fregabigolli . In qua fuit milium coherent a mane savoldus bozani . a sero dom . baldi de martinengo . Item duo plodia . terre aratorie . fregabigolli . In qua fuit milium quam tenet ad fictum a Johanne danesio et nicola de herbuscho . coherent . a mane via . a sero heredes . qdam prevethini . Item duo plodia . terre aratorie . heredum . qdam prevethini . In qua fuit milium coherent . a mane fregabigollus . a monte dom . baldi . Item vi . pertice . terre aratorie heredes . qdam bonaparti . In qua fuit in parte milium . coherent . a mane via . a sero buffa . Item unum plodium . terre aratorie . petri de talgato et nepotum . coherent . a mane via . et a sero favazolus . Item unum plodium terre aratorie favazoli de talgatis . In qua fuit panicum . coherent a mane petrus de talgato . a sero crescimbenus de riziis . Item vi . pertice . terre aratorie heredes . qdam . alegrini . In qua fuit milium in parte . coherent a mane via . et a monte talgati . Item vi . pertice . terre vidate in herboribus de novo andrioli qdam . martini de cizago . coherent a sero maffeus mariani . a meridie . heredes . qdam forti . Item iii . plodia . terre vidate de novo in herboribus qdam forti . coherent . a meridie strata . a mane via .

Item due pertice . terre aratorie Venturini de boti-
zino . coherent a meridie . strata . a sero pezius za-
noni . Item III . plodia . terre aratorie . mafey mariani .
coherent . a mane heredes . martini de cizago . a sero
astulfus . Item unum plodium terre aratorie . crescim-
beni de riziis . coherent . a sero favazolus et a mane
scagonus . Item unum plodium . terre aratorie . vezzii .
coheret a mane albertinus bellemi et a sero dom .
baldu . Item unum plodium terre aratorie . alberti
qdam bellemi . coherent a sero Verzius . a mane be-
rardus bulla . Item . due pertice . terre aratorie . be-
rardi bulle . coherent . a meridie . scagonus a mane
buffa . Item II . pertice . terre aratorie . buffe . cohe-
rent . a mane heredes . qdam bonaparti . a meridie .
crescimbenus de riciis . Item unum plodium . terre
aratorie . heredum . qdam . salveti de latis . In qua fuit
miliun . coherent . a meridie . heredes . qdam guazeti
de latis . et a sero heredes . alberti borgesii . Item
unum plodium terre aratorie . heredum . qdm . gua-
zeti de latis . In qua fuit panicum . coherent a sero
heredes . alberti borgesii . et a mane heredes . pre-
vethini . Item unum plodium terre aratorie heredes .
alberti borgesii et antelmini de borgesii . coherent .
a sero venturinus lovatini . a mane heredes . salveti
de latis . Item VIII . pertice . terre aratorie heredes .
qdam guazeti de latis . in qua fuit miliun . coherent
a mane dom . baldu . a monte heredes . qdam sal-
veti . Item . III . pertice . terre aratorie heredes . qdam
salveti de latis . In qua fuit miliun . coherent . a monte
dom . baldu . et a meridie . heredes . qdam guazii de
latis . Item unum plodium terre in qua fuit milica
dom . baldu . coherent . a monte via . a meridie heredes .
salveti de latis . Item due pertice . terre aratorie . la-
franci de riciis coherent . a sero calalupus et a mane
heredes . guazii de latis . Item due pertice . terre ara-
torie . calalupi . coherent . a sero albertinus lovatini .
A mane lafranchus ricius . Item due pertice . terre
aratorie albertini lovatini . In qua sunt ravizie cohe-
rent . a sero gazolus et a mane calalupus . Item III .
plodia . terre aratorie calalupi . In qua fuit miliun .
coherent a monte via et a meridie . gazolus . Item
II . plodia . terre aratorie . plantate vinearum nova-
rum . in qua fuit miliun . coherent . a monte via . a
sero albertinus lovatini . Item unum plodium terre
aratorie albertini lovatini . In qua fuit miliun . cohe-
rent a monte via . a sero Ambrosius de uris . Item
unum plodium . terre vidate de novo ambrosii de
uris . coherent . a sero et a monte via . Item unum plo-
dium terre aratorie buffe . In qua fuit miliun cohe-
rent a sero via . a mane Johannes toterius . Item duo
plodia . terre vidate de novo Johannis toterii quam
tenet ad fictum a johanne donesii . coherent . a sero
buffa . a mane Jacobus de vitalis . Item unum plo-
dium . terre vidate de novo . Jacobi de vitalis . in qua
fuit miliun . coherent a mane gazolus . a monte bene-
venutus lovatini . Item unum plodium terre vidate
de novo . gazolli . coherent a meridie venturinus lo-
vatini . a monte calalupus . Item III . pertice . terre
aratorie . heredum . qdam . Johannis bellezie . In qua
fuit miliun . coherent a sero via . a mane petrus de

talгато . Item unum plodium terre vidate petri de
talгато . et nepotum . coherent . a sero Johannes bel-
lezie . a mane Johannes forbitus . Item unum plodium
terre vidate forbiti . coherent a sero petrus de talгато
et a mane venturinus lovatini . Item duo plodia terre
vidate Venturini lovatini . coherent . a sero johannes
forbitus . a monte gazolus . Item V . pertice . terre
aratorie heredes qdam . carnevali . coherent . a sero
via a mane johanninus de columbario . Item unum
plodium . terre vidate Johannis de columbario . co-
heret a sero heredes qdam carnevali . a mane petrus
tomathe . Item unum plodium . terre vidate petri to-
mathe . coherent a sero Johaninus de columbario a
mane dom . baldu . Item unum plodium . terre vi-
date . dom . baldu . coherent a sero petrus tomathe .
a mane Verzius . Item III . pertice terre vidate Al-
bertini bellemi . coherent . a sero via . a monte pe-
zius zuchi . Item unum plodium . terre vidate pezii
zuchi . coherent . a sero botina . A mane heredes . pre-
vethini . Item unum plodium terre vidate heredum .
prevethini . coherent . a sero pezius zuchi . a monte
dom . baldu . Item V . pertices . terre vidate here-
dum . ambrosii de mozanega . coherent . a sero via .
a mane castigatus . Item unum plodium . terre vidate
prevosti de bogie . coherent . a sero via . a mane ca-
stigatus . Item unum plodium . terre vidate castigati .
coheret a sero prevostus . a mane fregabigollus . Item
unum plodium terre vidate fregabigolli . coherent . a
sero castigatus . a meridie prevostus . Item unum plo-
dium terre vidate albertini qdam . manere notari .
quam tenet ad fictum ab ecclesia de rudiano . cohe-
ret a sero fregabigollus et a mane Albertinus bel-
lemi . Item unum plodium terre vidate de novo alberti
bellemi . coherent . a monte verzius et a mane scago-
nus . Item III . pertice . terre vidate de novo fachini
frantore . coherent . a mane scagonus a meridie .
astulfus . Item due pertice . terre aratorie . fregabigolli .
coherent . a sero via a mane ecclesia de rudiano .
Item unum plodium terre andriolli boxelli . coherent .
a sero via . et a mane ecclesia predicta . Item III .
pertice . terre aratorie quam tenet lanfranchus cal-
xonus savoldus bozanus pezius zuchi . et heredes .
qdam arlotini . coherent . a meridie . strata brixiana .
a sero via . Item unum plodium terre vidate ecclesie
de rudiano . coherent a meridie strata . a monte pre-
vostus de bogis . Item unum plodium terre vidate
albertini qdam manere notari . quam tenet ad fictum
a dicta ecclesia de rudiano . coherent . a monte prevo-
stus a meridie . dom . baldu . Item unum plodium
terre vidate Johannis forbiti coherent . a sero alber-
tinus notarius . a mane prevostus . Item III . pertice .
terre vidate de novo magistri astulfi . coherent . a
mane et a meridie . dom . baldu . Item III . plodia .
terre vidate dom . baldu . coherent . a meridie . strata
brixiana . a monte prevostus . Item III . plodia . terre
aratorie pezii zanoni . coherent a meridie . strata .
a monte astulfus . Item unum plodium . terre vidate
astulfi . coherent . a meridie . pezius zanoni . a mane
scagonus . Item IIII . pertices . terre aratorie bertrami
de trezio . coherent a sero prevostus . a meridie pe-

zius qdam zanoni. Item v. pertice. terre aratorie prevosti. In qua fuit milium. coherent. a monte fregabigollus. a meridie. dom. baldi. Item unum plodium. terre vidate heredes. facheti. coherent. a monte via. a sero ugetus. Item vii. pertice. terre vidate ugeti de chizonis. coherent. a mane heredes. facheti. a sero bertolinus de canturo. Item unum plodium. terre vidate heredum. qdam alberti borgesii et uxoris qdam ottobelli. coherent. a sero bertolinus de canturo. a meridie ugetus. Item ii. pertice. terre aratorie. prevosti de bugis. coherent a mane via. a meridie. heredes. qdam. faoti. Item unum plodium terre aratorie riche de ramotis in qua fuit milium. coherent. a mane via. a sero borgesius. Item duo plodia terre vidate de novo heredes. qdam. salveti de latis. coherent a monte bertolomeus serasii. a mane via. Item duo plodia. terre vidate quam tenent per antoniolum de ramosiis. conradinum fathigatum et per heredes. qdam fezoli. coherent a sero berguncii. a mane heredes salveti de latis. Item vi. pertice. terre aratorie bertrami berguncii. coherent. a sero fossatum castri rudiani. a meridie. bertolinus de canturo. Item tria plodia et dimidia. terre vidate et campive calalupi. coherent. a monte et a sero via. Item iii. pertice. terre vidate. bertoloti grasse. coherent. a monte via. a mane bertolameus serassii. Item vi. pertice. terre vidate in herboribus. In qua fuit milium bertolini qdam canturi. coherent. a mane ugetus de chizonibus a sero fossatum burgi de rudiano.

Die iovis tertio intrante octubris.

Item inter stratam qua itur ad sanctum firmum et cerchetam comunis de rudiano. que est a mane parte burgi de rudiano ibi ubi dicitur ad cerchellam.

Item iii. pertice. terre aratorie in qua fuit milium prevosti de bogis coherent. a mane heredes. qdam oraboni. a meridie via. Item iii. plodia. terre aratorie. heredum. qdam. dom. lamberti catanii. coherent. a meridie via. et a sero cercheta. Item iii. pertice. terre aratorie in qua fuit milium bigorini. coherent. a meridie. et a mane via. Item unum plodium terre heredes. qdam guazeti de latis. In qua fuit milium. coherent. a mane heredes. oraboni a sero similiter. Item unum plodium. terre aratorie. heredum. qdam. oraboni. coherent. a mane guacius de latis et a sero similiter. Item due pertice. terre aratorie. heredes. qdam guazii de latis coherent. a sero cercheta. a mane orabonus. Item iii. plodia. terre aratorie. heredum. qdam. quatermanice. In qua fuit milium et panicum coherent. a mane heredes. qdam oraboni et a sero cercheta. Item unum plodium terre aratorie in qua fuit panicum boldoni. coherent a mane zanonus rasi. a sero spalinus de martinengo. Item vi. pertice. terre aratorie. dom. spalini de martinengo. a mane beldonus. a sero albertus de urado. Item iii. pertice. terre aratorie alberti de urado. In qua fuit milium. coherent. a sero cercheta a monte martinus mazardi. Item unum plodium. terre albertini bellemi. coherent. a sero et a

meridie. spalinus de martinengo. In qua fuit panicum. Item unum plodium. terre aratorie lafranci ramosii. In qua fuit milium coherent a meridie. mayfredinus beldoni. a sero albertinus bellemi. Item vi. pertice. terre. aratorie. In qua sunt ravicie. In parte mafey quatermanice. coherent a meridie. lafranchus ramosii. a sero ugetus qdam. chizoni. Item unum plodium. terre aratorie. ugeti de chizonis in qua fuit milium. coherent. a sero spalinus de martinengo. a monte bertramus de trezio. Item iii. pertice. terre aratorie. spalini de martinengo. coherent a sero albertus de urado. a monte martinus mazage et frater. Item medium plodium martini de mazago. coherent a sero cercheta a mane bertramus de trezio. Item vi. pertice. terre aratorie peterboni et bertrami de trezio. coherent. a mane maffeus quatermanice. a sero martinus mazardi et frater. Item unum plodium terre aratorie heredum. berardi rasi. In qua fuit milium coherent albertus de ruado. a meridie. maffeus quatermanice. Item duo plodia terre aratorie alberti de urado. In qua fuit milica. coherent. a monte albertus rassus. a meridie. heredes. berardi rasi. Item duo plodia. terre aratorie teutaldi rasi. coherent. a monte et meridie. albertus de urado. Item iii. plodia. terre aratorie alberti rasi. In qua sunt ravizie milium et milica coherent a meridie. bertramus de trezio. a monte heredes. qdam avanzini. Item unum plodium terre aratorie alberti de urado. coherent a mane martinus mazardi et a sero heredes. qdm avanzini. Item iii. pertice terre aratorie heredes. qdam avanzini. coherent. a meridie. albertus rassus de urado. Item iii. pertice petri de tomata. coherent. a monte albertus rassus. a meridie. bertramus de trezio. Item iii. pertice. terre aratorie gazolli coherent a meridie. vivianus qdam chizoni. a meridie. heredes qdam avanzini. Item iii. pertice. terre aratorie martini mazardini. et frater. coherent a meridie. vivianus chizoni. a mane gazolus. Item due pertice. terre aratorie. viviani chizoni. coherent. a meridie. berardus bulla. a sero via. Item iii. pertice. terre aratorie. berardi martini bulle. coherent a sero via. a meridie. maffeus quatermanice. Item iii. pertice. terre aratorie mafey quatermanice. coherent. berardus bulla. a sero heredes. bertelle. Item iii. pertice. heredum. qdm bertelle coherent. a sero via. et a meridie. albertus de urado. Item iii. pertice. terre aratorie. alberti de urado. coherent. a sero via. a monte heredes. qdam bertelle. Item iii. pertice. terre aratorie. berardi martini bulle. coherent. a sero albertus de urado. a mane ugetus. Item vi. pertice. terre aratorie. in qua fuit milium heredum qdam guazi cazete. a meridie. vivianus qdam chizoni. a mane via. Item v. pertice. terre aratorie. viviani qdam chizoni. a mane via. Item v. pertice. terre aratorie. viviani qdam chizoni quam tenet ad fictum ab ecclesia de rudiano. coherent. a meridie. Johannes boxellus. a mane via. Item duo plodia. terre aratorie Johannis boxelli. coherent. a meridie. monasterium sancti laurencii a mane via. Item vi. pertice. terre aratorie antonioli de ramosiis in qua

fuit milium . coherent . a meridie . maffey quatermanice . a sero via . Item unum plodium . terre aratorie . maffey quatermanice . coheret a monte antoniolus ramosii . a meridie . heredes guazeti de latis . Item duo plodia . terre aratorie . maffey quatermanice coherent . a monte Johannes boxelli . a meridie . Johannes toterii . quam tenet ad fictum monasterio sancti laurentii . de cremona . Item II . plodia . terre aratorie . Johannis toterii quam tenet a Johanne danesio ad fictum . coherent . a mane via . a meridie . heredes . qdam Johannis bellezie . Item III . plodia . terre aratorie . heredes . guazii . lati coherent . a monte mafeus quatermanice a sero via . Item unum plodium . terre aratorie alberti rassi coheret . a mane bigorinus . a meridie . via . Item VI . pertice . terre aratorie heredum . qdam oraboni . in qua fuit milium . coherent . a sero heredes . berardi rassi . et a monte heredes . salveti . Item VI pertice . heredes . salveti de latis . in qua fuit panicum . a monte heredes . guazetti de latis . et a mane cercheta . Item VIII . pertice . terre aratorie . Johannis pasete . coherent . a sero via . a meridie . gaverina . Item duo plodia . terre aratorie campive qdam gambe . coherent . a sero via . et a mane heredes . berardi rassi . Item III . pertice . terre heredum . berardi rassi . coherent . a mane heredes . qdam orlandi . et a meridie mayster astulfus . Item VI . pertice . terre aratorie et dicti maystri astulfi . coherent . a meridie . via et a monte gasona qdam gambe . In qua fuit panicum . Item VII . pertice . terre vidate plantate de novo . donesii de ottonellis coherent . a meridie . et a sero via . Item duo plodia . terre vidate de novo . In qua fuit milium heredum . Johannis bellezie . coherent . a mane via . a meridie . aldricus de paluscho . Item V . pertice . terre aratorie . aldrici de paluscho . In qua fuit milium coherent . a mane via . a meridie . castigati . Item unum plodium . terre aratorie . lafranci calxoni . coheret . a mane et a meridie . via . Item unum plodium . terre vidate de novo caprine gambe . coheret . a meridie . via a monte spalinus de martingengo . Item . tres pertice . terre aratorie . dicti dom . spalini coherent . a meridie . gaverina gambe a monte ambrosi de mozanega . Item III . pertice . terre aratorie . heredes . qdam ambrosii . de mozanega . coherent . a meridie . dom . spalinus . a monte barberius de vertua . Item duo plodia . terre crescimbene de riziis . quam tenet ad fictum ab ecclesia de claris . coheret . a meridie . via et a monte heredes qdam stope . Item VI . pertice . terre aratorie . heredes . qdam stope . In qua fuit milica coherent . a meridie . crescimbene de riziis et a monte Johannes qdam gisalberti . Item unum plodium . terre aratorie Johannis gisalberti . In qua fuit panicum . coheret . a meridie . heredes . stope et a monte barberius de vertua . Item duo plodia . terre aratorie . in qua fuit milium et panicum et sunt ravicie . coherent . a sero heredes . Johannis gisalberti . a meridie . heredes . ambrosii de mozanega . Item VI . pertice . terre aratorie . dom . codecastroni de herbuscho . coherent . a mane Johannes gratelli . et a sero bertolotus grasse . Item duo pertice . terre bertolotti grasse . coheret . a sero bergaminus bulgari .

a meridie . barberius de vercula . Item duo pertice . terre bergamini de bulgaro . In qua fuit panicum . coherent . a sero heredes . scope . et a monte viazola . Item duo pertice . terre aratorie . heredes . qdam scope coherent . a mane bergaminus bulgari a sero bertolameus serasii . Item duo plodia . et dimidia . terre aratorie heredes . qdam salveti de latis . In qua fuit milium . coherent . a mane monasterium sancti laurentii . a monte heredes . cazete . Item III . pertice . terre aratorie gazoli . de albrigonibus coherent . a sero guazius de latis . et a mane Johannes boxelli . Item III . pertice . terre aratorie . heredum qdam guazii de latis . coherent . a meridie . Johannes semperbelle . a monte heredes . salveti de latis . Item V . pertice . terre aratorie . Johannis qdam semperbelle . In qua fuit panicum . coherent . a sero bertolameus serasii . et a monte heredes . qdam salveti de latis . Item V . pertice . terre aratorie . bertolomey serasii . In qua fuit milium in parte . coherent . a sero ramosii . et a meridie . via . Item III . pertice . terre aratorie . Venturini quondam lovatini coherent . a monte circha . a meridie qdam salveti de latis . Item VII . pertice . terre aratorie albertini qdam lovatini . coherent . a monte circha a meridie . heredum . quondam . salveti . In qua fuit milium . Item III . pertice . terre aratorie . heredes qdam salveti de latis . In qua fuit milium . coherent . a mane heredes . predicti salveti . a sero heredes Jacobi de buziis . Item III . pertice terre aratorie heredes quondam jacobi . coherent a mane heredes quondam salveti . a sero similiter . Item X . pertice . terre aratorie . heredum . salveti de latis . In qua fuit milium . coherent . a meridie heredes . guazeti de latis . a monte albertinus lovatinus . Item III . plodia . terre aratorie . heredum qdam salveti de latis . In qua fuit panicum in parte . coherent . a monte cercheta a meridie . ramosii . Item unum plodium terre aratorie . benvenuti qdam lovatini . In qua fuit milium coheret . a monte cercheta . a meridie . berardus qdam martini bulle . Item III . pertice . terre aratorie bigori de arcimanis . coherent . a sero via . a meridie . heredes . boninsegne . In qua fuit milium . Item unum plodium terre venturini qdam boninsegne . coheret a sero via . a meridie . benvenutus qdam lovatini . coheret . a sero via . a mane berardus qdam martini bulle . Item III . pertice . terre aratorie . berardi qdam martini bulle . coherent . a sero benvenutus qdam lovatini a meridie . heredes qdam salveti . Item unum plodium . terre aratorie heredum . qdam alberti de borgesii . coheret . a sero via . a mane moltenus de treziis . Item unum plodium terre aratorie heredum . bonini qdam lovatini . In qua fuit panicum . coheret . a meridie . et a sero via . Item unum plodium terre aratorie Venturini de arcimanis . coheret a meridie via . a monte moltenus de treziis quam tenet a monasterio sancti laurencii de cremona . Item unum plodium terre aratorie molteni de treziis . coheret . a meridie . venturinus accordati . a monte benvenutus qdam lovatini . Item V . pertice . terre aratorie . Jacobi de arcimanis . In qua fuit milium . coherent . a meridie . via . et a mane Lafrancus ramosii . In qua fuit

milica . coherent . a monte heredes . salveti de latis . et a meridie . via . Item . viii . plodia . terre aratorie . bertolamey serasii . in qua fuit in parte milica . et in parte milium et nunc sunt ravicie . coherent . a monte via . a meridie . bonomus de pomellis . In parte . Item due pertice . terre aratorie . berardi qdam martini bulle . coherent et a mane bertolameus serasii . et a monte via . Item ii . pertice . terre bigorini de arcimanis . In qua fuit milium . coherent . a mane bertolameus serasii . a sero albertus rassus . Item duo plodia . terre aratorie heredum palance . In qua fuit panicum in parte . a monte albertus rassus . a meridie . prevostus . Item iii . pertice . terre prevosti de bogis . coherent . a monte heredes . palance et a meridie . heredes . bonini lovatini . Item vi . pertice . terre aratorie . Venturini qdam boninsegne . coherent . a monte heredes . bonini . a meridie buffa . Item x . pertice terre aratorie in qua fuit milium bonomini de pomellis . coherent . a meridie buffa . a monte bertolameus serasii . Item unum plodium terre aratorie buffe in qua sunt ravizie . coherent . a meridie . heredes . Johannis bellesie . et a monte bonomus bellesie . Item ii . pertice . aratorie heredes . qdam oraboni . in qua sunt ravizie . coherent . a monte bonomus quondam bellesie . a meridie bisogninus . Item iii . pertice . terre aratorie . bisognini de ferariis . In qua fuit milium coherent a monte heredes qdam oraboni . a meridie . petrus de ferariis . Item vi . pertice . terre petri de ferariis . coherent . a monte bisogninus et a meridie gioldus . In qua sunt ravicie . Item unum plodium . terre aratorie . gioldi predicti . coherent . a meridie via . et a monte petrarius . Item vi . pertice . terre vidate de novo heredum . Johannis bellezie . coherent a meridie via . a monte buffa . Item unum plodium terre aratorie buffe . in qua fuit panicum . coherent a meridie via et a monte heredes . boninsegne . Item duo plodia . terre aratorie . martini qdam marchesii . in qua fuit milica . coherent . a meridie via . et a monte heredes qdam guazii de latis . Item vi . pertice . vidate de novo heredes . oberti de ottonellis coherent . a meridie via . a monte heredes . guazii de latis . Item x . pertice . terre vidate in parte et in parte aratorie . in qua est milica coherent . a monte gazolus . a meridie via . Item v . pertice . vidate de novo . viviani qdam Chizoni coherent . a meridie via . a monte gazolus . Item v . pertice . terre vidate de novo coherent . a meridie . et a sero via . Item unum plodium . terre gazoli de albrigonibus coherent a sero via . a monte heredes . quondam avanzini . Item v . pertice . terre aratorie . heredum . qdam mazardini . coherent a meridie . heredes guazii cazete . a sero gazolus . Item duo plodia . terre aratorie . heredum . guazii de lato . In qua fuit milica . coherent . a meridie . martinus marchesii . a mane venturinus boninsegne . Item v . pertice . terre aratorie . guidoti de pomellis . coherent . a sero heredes . qdam avanzini . a monte heredes . bonfati de orabonis . Item unum plodium terre aratorie vidate de novo heredum . qdam

avanzini . coherent a sero via . a mane guidottus de pomellis . Item duo plodia terre vidate de novo bonfati de orabonis et fratris . In qua fuit panicum . coherent . a sero via . a monte bertolameus serasii . et albertinus rassus . Item due pertice . bertolamey serasii terre aratorie . coherent a sero via . a meridie . heredes qdam oraboni . Item due pertice . terre aratorie Obertini gaverine . coherent a sero via . a monte moltenus de trezii . Item iii . plodia . terre aratorie . alberti rassi . In qua fuit milium . coherent a meridie . bonifatus qdam oraboni et a monte moltenus de trezii . Item v . pertice . terre aratorie mafey qdam scope . coherent . a monte via . a sero heredes . alberti borgesii . Item v . pertice . terre aratorie . heredes . qdam alberti borgesii . In qua fuit panicum . coherent . a monte et a sero via . Item . unum plodium terre aratorie molteni de trezii coherent a sero via et a meridie albertus rassus . Item unum plodium terre aratorie andrioli qdam guarnerii in qua fuit milium et a mane et a sero via . Item duo plodia . terre aratorie viviani de chizonis . coherent . a sero et a mane via . Item vi . pertice . terre aratorie Venturini de arcimanis . coherent a sero via . et a mane lafranchus ramosii . Item unum plodium terre aratorie lafranchi ramosii et beldoni . coherent . a mane via . a sero venturinus arcimanis . Item unum plodium terre aratorie heredes . boni de calzo . In qua fuit panicum in parte . coherent . a mane via . a sero heredes pezole . Item unum plodium . terre heredum . qdam pezzolle . coherent . a meridie . Venturinus acordati . et a sero bonomus de pomellis . Item v . pertice . terre aratorie bonomi de pomellis in qua fuit panicum . coherent . a sero via . a meridie . venturinus acordati . Item unum plodium . terre vidate de novo . mafey qdam quatermanice . coherent a sero via . a monte heredes . mazardini . Item iii . pertice . terre heredum . mazardini . in qua fuit milium . coherent a monte cercheta et a sero via . Item iii . pertice . terre aratorie heredum . qdam avanzini in qua fuit panicum . coherent . a monte circha . a meridie . ugetus chizoni . Item vi . pertice . terre aratorie maystri astulfi in qua fuit panicum . coherent a monte tibethus et a meridie . mayster astulfus . Item duo plodia . terre aratorie andrioli qui dicitur tibethus . In qua fuit milium et panicum coherent a monte et a meridie heredes bonini lovatini in qua fuit milium . coherent a monte et a mane via . a sero astulfus . Item v . pertice . terre aratorie . heredum . dicti lovatini in qua fuit milium circa . a meridie tibethus . Item unum plodium . terre aratorie plantate de novo . heredum . qdam oraboni . coherent . a mane via . et a monte cercheta . Item iii . pertice . terre aratorie venturini de calzo . In qua fuit milium . coherent . a monte cercheta . a sero bertolameus serasii . et a mane Jacobus de riciis . Item iii . pertice . terre aratorie baffaloni de baffis . coherent . a meridie . Jacobus pandemeli . a monte gazolus . Item iii . pertice . terre aratorie teutaldi rasii . coherent . a meridie . Vivianus chizonis et a mane similiter . Item duo plodia . terre aratorie . Viviani de chizonis . coherent . a mane via . a meridie . Venturinus acordati .

Item unum plodium terre aratorie Jacobus de riciis . coheret a monte heredes . oraboni a mane via . Item duo plodia . terre aratorie . heredes . qdam salveti lati . coherent . a mane via . a sero venturinus acordati . Item vi . pertice . terre aratorie . Venturini acordati . In qua fuit ravizie et tenet eam a spalino de martinengo ad fictum . coheret a mane heredes . salveti lati . a monte vivianus chizoni . Item v . pertice . terre aratorie . Jacobi cui dicitur pandemalius et uxoris pizalberti . coherent . a monte baffolonus et a meridie . martinus pegorarius . Item v . pertice . terre aratorie martini pegorarii . In qua fuit milium . coherent a mane Venturinus acordati et a meridie . Vivianus chizoni quam tenet a monasterio sancti laurentii . Item xiiii . pertice . terre vidate de novo in parte . coherent . a sero heredes . viviani bonacosse . a mane albertus de urado . Item x . pertice . terre aratorie . alberti de urado . In qua fuit panicum . coherent a mane via a sero Vivianus chizoni . Item iii . pertice . terre aratorie bertolamey serasii . In qua sunt ravicie . coherent . a mane via . a sero albertus rassus . Item iii . pertice . terre aratorie alberti rassi . In qua fuit milium . coherent . a monte albertus de urado . a meridie . Venturinus acordati . Item iii . pertice . terre aratorie . heredum qdam salveti lati . coherent . a monte Vivianus chizoni . a meridie . Venturinus acordati . Item duo plodia . terre aratorie . Venturini acordati in qua sunt ravizie et tenet eam ad fictum ab heredibus . vulpi de herbuscho . coherent . a mane via . a meridie . heredes . andrioli boxelli . Item iii . pertice . terre aratorie heredes . guazeti lati in qua fuit panicum . coherent . a mane via . a sero heredes . qdam boxelli . Item vi . pertice . terre aratorie . heredum . qdam boxelli . coherent . a monte Venturinus acordati et a meridie . albertus rassus . Item iii . pertice . terre aratorie . teutaldi rassi . coherent . a mane via . a sero albertus rassus . Item iii . pertice terre aratorie . alberti rassi . coherent a monte andriolus boxelli . a meridie . mayfredus de sibellis . Item iii . pertice . terre aratorie . girolldi de muntizellis . coherent a monte andriolus boxelli . a mane albertus rassus . Item duo plodia . terre aratorie mayfredj de sibellis plantata de novo . coherent . a mane via . a meridie . albertus de urado . In qua fuit milium . Item duo plodia . terre vidate de novo alberti de urado . coherent . a mane via a monte mayfredus de sibellis . in qua fuit milium . Item unum plodium terre aratorie . ugeti chizoni et viviani chizoni . et fachini de chizonis . coherent . a meridie . et a mane via . Item iii . plodia . terre aratorie girolldi de muntizellis . coherent . a meridie via . a mane albertus de urado . In qua fuit milium et nunc fuit ravizie . Item due pertice . terre vidate de novo ugeti chizoni . coherent . a meridie . via . a sero vivianus chizoni . Item due pertice . terre vidate de novo . Viviani chizoni . coherent a meridie via . a sero albertinus lovatinus . Item unum plodium . terre aratorie . fachini de chizonis plantata de novo . coherent . a mane et a monte girolldus de muntizellis . Item unum plodium . terre vidate maffey buffe . coherent a meridie . via a mane

mafeus quatermanice . Item unum plodium . terre vidate maffey quatermanice quam tenet a spalino martinengo coheret . a meridie via . a mane buffa . Item due pertice . terre teudaldi rassi . coherent . a meridie . albertus rassus a monte Johaninus boxelli . Item due pertice terre aratorie alberti rassi . coherent . a monte teutaldus rassus et a mane astolfinus ferarius . Item unum plodium . terre aratorie astolfini ferarij . quam tenet a spalino de martinengo . coheret a monte albertus de urado . a mane bertramus de sibellis . Item duo plodia . terre vidate de novo bertrami de sibellis coherent . a meridie . albertinus de lovatini . a monte rubeus uldrati . Item duo plodia . terre aratorie . rubey uldrati quam tenet a spalino de martinengo . In qua fuit milica . coheret a monte albertus rassus . a sero albertus de urado . Item duo plodia . terre aratorie alberti rassi coherent . a monte vivianus chizoni a meridie . rubeus uldrati . Item due pertice . terre aratorie viviani chizoni . coherent a meridie . albertus rassus . a sero fachinus de chizonis . Item due pertice . terre aratorie fachini de chizonis . In qua fuit milium . coherent a monte cominus gnechi . a meridie . albertus rassus . Item due pertice . terre aratorie heredum . qdam berardi rassi . coherent . a monte cominus gnechi . a sero bertolameus serasij . Item due pertice . terre aratorie teutaldi rassi . coherent . a sero bertolameus serasij . a mane albertus rassus . Item unum plodium terre aratorie . bertolomey serasij . In qua fuit milium . coherent a monte heredes . guazij cazete . a meridie . albertus de urado . Item iii . pertice . alberti de urado . coherent . a meridie . astolfinus ferarius . a monte bertolameus serasij . Item duo plodia . terre aratorie . plantata de novo Johaninis boxelli . coherent a sero via . a monte artusius de pontolio . Item unum plodium . terre vidate de novo artusij de pontolio . coherent . a sero via . a meridie Johaninus boxellj . Item vi . pertice . terre vidate de novo . gazoli de albrigonibus coherent . a sero via . a mane heredes . guazij cazethe . Item duo plodia . heredes . guazeti lati plantata de novo . coherent a sero gazolus predictus . a monte benevenuto lovatini . Item heredum . alberti catanij duo plodia . terre aratorie . coherent a monte Johaninus gisalberti . a sero heredes . guazeti cazethe . Item unum plodium . terre vidate de novo comini gneche . coherent a meridie . heredes . berardi rassi . a monte heredes . lamberti catanij . Item v . pertice . terre vidate de novo girolldi de muntizellis . coherent . a meridie . fachinus de chizonis a mane guidotus de pomellis . Item v . pertice . terre vidate de novo guidotti de pomellis . coherent a meridie . vivianus de chizonis . a monte Johaninus bonacossa . Item unum plodium terre aratorie . girolldi de muntizellis . In qua fuit panicum . coherent . a monte Venturinus acordati . a monte heredes salveti de latis . Item unum plodium terre vidate de novo heredum . quondam salveti de latis . coherent . a meridie . girolldus de muntizellis . A sero guidotus de pomellis . Item iii . plodia . terre vidate de novo Johannis et mayfredi bonacosse . coherent . a monte heredes . berardi rassi et a sero gisalberti . Item iii .

pertice . terre aratorie . plantate de novo Johannis gisalberti . coherent . a sero benevenutus lovatini a meridie . heredes lamberti catanij . Item duo plodia . terre aratorie . benevenuti lovatini in qua fuit milica in parte . coherent a meridie . heredes . guazeti cazete . a sero mafeus qui dicitur grancerius . Item unum plodium . terre aratorie . lafranci ramosij . in qua fuit milium . coherent a sero via . a monte albertinus lovatini . Item unum plodium terre vidate granterii . coherent a sero via . a monte lafrancus ramosii . Item III . pertices terre aratorie . in qua fuit milium heredes . bonini lovatini . coherent . a sero via . a monte albertus rassus . Item unum plodium terre aratorie . alberti rassi . coherent . a sero via . et a monte via . Item unum plodium . terre aratorie . teutaldi rassi . coherent . a sero . et a monte via . Item unum plodium terre aratorie teutaldi rassi . coherent a sero et a mane via . Item due pertice . terre aratorie . heredum . qdam zapani . coherent . a sero albertus rassus . a meridie . heredes . bonini lovatini . Item VI . pertice . terre vidate heredum oberti bassi quam tenent ad fictum a monasterio sancti laurentij . coherent . a monte via a meridie . ogetus obizoni . Item unum plodium terre aratorie et vidate de novo . In qua fuit milium ugeti chizoni . coherent . a meridie . benevenutus lovatini . a monte heredes . alberti bassi . Item VI . pertice . terre vidate girardi bassi quam tenet a monasterio sancti laurentij . coherent . a meridie . Johanninus gisalberti et a sero ugetus . Item unum plodium . terre vidate de novo ambrosini botalij . coherent . a monte via . a mane heredes . berardi rassi . quam tenet a monasterio sancti laurentij . in qua fuit panicum coherent . a monte via . a meridie . blaffinus de blaffis . Item due pertice . terre aratorie blaffini de blaffis coherent . a sero girardus blaffus . a monte heredes . berardi rassi . Item due pertice terre aratorie . heredes . oberti blaffi . coherent a meridie . Johanninus gisalberti . a sero blaffinus . Item VI . pertice . terre aratorie simoni blaffi quam tenet a monasterio sancti laurentij . coherent . a monte via . a meridie . martinus mazardini . Item unum plodium terre aratorie heredum . oberti de blaffis quam tenet a monasterio sancti laurentij coherent . a monte via . a sero simonus de baffis . Item due pertice terre aratorie heredum . lovatini de blaffis . coherent a monte via . a meridie . Jacobus pandemeli . Item V . pertice . terre aratorie baffini de blaffis . coherent . a meridie . heredes . Viviani bonacosse . a mane martinus pecorarius . In qua fuit milium . Item V . pertice . terre aratorie . heredum . qdam berardi rassi . coherent . a meridie heredes bonacosse . a sero martinus mazardi . Item III . pertice . terre heredum . mazardini . coherent . a meridie . heredes . bonacosse et a monte heredes . bonetti . de baffis . Item unum plodium terre aratorie . heredum . qdam batagoni . coherent . a monte cercheta . a meridie . via . Item due pertice . terre aratorie . heredum . guazii cazete . coherent a monte cercheta a meridie . via . Item III . pertice . terre aratorie . martini qdam duxij . In qua fuit milium . coherent . a monte cercheta et a meridie . via . Item

due pertice . terre aratorie . Jacobi pandemelij . In qua fuit panicum coherent a monte cercheta . et a meridie . via . Item unum plodium . terre aratorie spalini de martinengo . In qua fuit milium . coherent a monte cercheta . a meridie via . Item unum plodium . terre vidate heredum . berardi rassi . quam tenet a monasterio sancti laurentij . coherent . a monte cercheta . a meridie via . Item V . pertice terre vidate . bonomini qdam gavagnoli quam tenet ad fictum a monasterio sancti laurentij . coherent . a monte cercheta . a meridie via . Item V . pertice terre vidate heredum . oberti de baffis . coherent a monte cercheta . a meridie via . Item V . pertice terre vidate . baffini de baffis . coherent . a monte cercheta . a meridie . via . Item V . pertice terre vidate de novo . giroldi de muntizellis quam tenet a monasterio sancti laurentij . coherent a sero via . a mane similiter . Item III . pertice . terre vidate heredum . qdam buzij . coherent . a mane . et a meridie via . Item III . pertice . terre vidate Johannis boche . coherent a monte et a mane via . Item III . plodia . terre vidate heredum . guazij de latis . coherent . a mane et a sero via . Item unum plodium terre vidate heredum . qdam avanzini . coherent . a mane et sero via . Item V . pertice . terre vidate ugeti de chizonis . coherent a meridie . et a mane via . Item V . pertice . terre vidate Viviani chizonj . coherent a meridie . et a sero via . Item due pertice . terre vidate et lamive viviani predicti . coherent a monte via a sero aqua . Item una pertica . terre vidate ranzerij coherent . a monte via . a sero aqua . Item III . pertice . terre vidate graciaj boxellj . coherent . a meridie . et a mane via . Item VIII . pertice . terre vidate baldoyni et andrioli et venturini qdam boninsegne . coherent . a monte et a meridie via . Item X . pertice . terre vidate heredum . bonini qdam lovatini . coherent . a monte via . a mane heredes . boxelli . Item III . pertice . terre vidate bisognini de ferarijs coherent . a mane et a monte heredes . bonini lovatini . Item due pertice terre vidate gazoli de albrigonibus . coherent . a meridie . via . a sero petrus gastoldus . Item III . pertice . terre aratorie . petri gastoldi . coherent . a meridie . via . et a mane gazolus . Item III . pertice . terre vidate de novo alberti de urado . coherent . a meridie . et a sero via . Item VI . pertice . terre vidate heredum . bonetti de baffis . et blaffini . coherent . a meridie . et a sero via . Item III . pertice . terre vidate martini de cemmo . coherent . a mane heredes . bonini lovatini et a monte teutaldus rassus . Item III . pertice . terre vidate teutaldi rassi coherent . a monte via . a meridie . martinus de cemmo . Item V . pertice . terre aratorie alberti rassi . coherent . a monte et a sero via . Item V . pertice . terre vidate heredum . bonini lovatini coherent a sero via . a monte albertus rassus . Item unum plodium terre vidate Johannis qdam boxellj . coherent . a monte et a mane via . Item unum plodium . terre aratorie . In qua fuit milica heredum . qdam petenelli coherent . a mane via a sero aqua . Item unum plodium . terre aratorie . heredes . avanzini . coherent . a monte et a mane via . Item una pertica . terre ara-

torie . bergamini de bulgaro . coherent . a monte et a meridie . aqua . Item una pertica . terre heredum . qdam avanzini . coherent . a monte via . a sero aqua . Item vi . pertice . terre aratorie . alberti rassi et teutaldi rassi . coherent . a mane et a monte via . Item vi . pertice . terre in parte vidate venturini de calzo . coherent a mane via . a meridie . salvetus de latis . Item vi . pertice . terre vidate heredum . salveti de latis coherent . a mane via . et a monte venturinus de calzo . Item iiii . plodia . terre vidate dom . baldi de martinengo . coherent . a sero aqua . et a mane ripa . Item duo plodia . terre vidate de novo Jacobi de vitalibus coherent . a sero aqua . et a mane via .

Die veneris iiii . intrante octubris .

(Qui, nel Cod. n. 1, finisce il documento, laddove nel Cod. n. 2 prosegue così:

Item a monte parte cerchete comunis de rudiano versus curtem comunis de claris et versus terratorium de urado inter dicta cercheta comunis brixie . Item vi . pertice . terre aratorie . heredum . qdam dom . oprandi capognini et nepotis . coherent a monte . et a mane via . Item iii . plodia . terre aratorie . Johannis qdam boxelli . coherent . a monte et a mane via . Item iii . pertice . terre aratorie . berardi qdam martini bulle . coherent . a monte via . a sero rubeus marchesij . Item iii . pertice . terre aratorie . rubey qdam marchesij . coherent a meridie . cercheta . a monte heredes . boninsegne . Item unum plodium terre aratorie . heredum . boninsegne coherent . a meridie . rubeus qdam marchesij . a monte heredes . boxelli . Item unum plodium . terre aratorie . heredum . qdam boxellj . coherent . a monte albertinus qdam lovatini . a sero dom . baldi de martinengo . Item unum plodium terre aratorie bigorini . coherent a monte via . a sero heredes bonini lovatini . Item unum plodium terre aratorie benvenuti lovatini in qua fuit milium coherent a sero via . a meridie dom . baldus de martinengo . Item duo plodia . et dimidia . terre aratorie dom . baldi de martinengo . coherent . a monte benevenutus lovatini . a meridie . martinus mazardini . Item iii . pertice . terre aratorie . coherent . a meridie . cercheta . a sero heredes . qdam zaponi . Item duo plodia . heredum . qdam zaponi terre aratorie . coherent a meridie . cercheta . a monte dom . baldi de martinengo . Item vii . pertice . terre aratorie . Johannes gardelli . coherent a sero . et a monte via . Item unum plodium terre aratorie . heredum . qdam zaponi . coherent a monte via . a sero heredes . qdam gardelli . Item duo plodia . terre aratorie . heredes . qdam avanzini . coherent . a monte Venturinus boninsegne . a mane albertus de urado . Item unum plodium . terre aratorie heredum . qdam avanzini . In qua sunt ravizie . quam tenet ab ecclesia de rudiano . coherent . a monte Johanus boxelli . a sero heredes mazardini . Item unum plodium . terre aratorie . heredum . qdam mazardini . quam tenet ab ecclesia de rudiano . coherent . a monte Johanus boxelli . et a sero similiter . Item unum plodium . terre aratorie . Johannis

boxellj . In qua fuit milium . coherent a meridie . via a monte venturinus de boninsegna . Item unum plodium . terre aratorie . Venturini qdam boninsegne . In qua fuit milium . coherent a mane heredes . qdam mazardi . a monte Johannes boxellj . Item due pertice . terre aratorie Johannis boxellj . coherent . a monte dictus Johannes . a sero via . in qua fuit milium . Item x . pertice . terre aratorie . heredum . qdam dom . lamberti catanij . coherent a monte heredes . qdam gisalberti . a meridie . via Item unum plodium . terre aratorie . alberti de urado . coherent . a mane via . a monte bigorinus . Item duo plodia . terre aratorie . Johannis qdam gisalberti . coherent . a monte bigorinus . a sero heredes . Johannes andriolus boxellj . Item unum plodium . terre aratorie andrioli qdam boxellj . In qua fuit panicum . coherent . a monte bigorinus . a sero danesius . Item duo plodia . terre aratorie . Danesij de ottonellis . coherent . a monte via . Item unum plodium . terre aratorie . baldoyne boxelli . coherent a monte andriolus . a sero danesius . Item unum plodium . terre aratorie gracioli qdam boxellj . coherent . a meridie . via et a sero Johanus boxellj . Item duo plodia . Johannis boxellj . coherent . a meridie via . a sero venturinus boninsegne . Item unum plodium . terre Venturini boninsegne . coherent . a meridie via . a monte danesius de ottonellis . Item duo plodia . terre aratorie Johannis boxellj . coherent . a sero . et a monte . et a meridie . via . Item iii . pertice . terre aratorie gazoli de albri gonibus . coherent . a mane via . a sero Jacobus de vechis . Item viii . plodia . terre aratorie . heredum . qdam mazardini . coherent . a mane via . a sero mafey quatermanice . Item vi . pertice . terre aratorie . mafey quatermanice . coherent . a meridie . lafrancus ramosij . a monte mayfredus de sibellis . Item duo plodia . terre aratorie . lafranci de ramosijs . coherent a mane et a meridie via . Item duo plodia . terre aratorie heredum . qdam zaponi coherent a mane et a sero via . Item iiii . plodia . terre aratorie . heredum qdam salveti de latis . coherent a mane mafey quatermanice . a sero via . Item unum plodium terre aratorie . heredum . qdam guazeti lati . coherent . a sero via . a monte heredes . qdam forti . Item vi . pertice terre aratorie . heredes . degoldj de sibellis . coherent . a meridie . heredes . salveti de latis . a monte vivianus chizoni . Item vi . pertice . terre aratorie viviani qdam chizonj . coherent a sero heredes . qdam forti . a mane ugetus chizoni . Item due pertice . ugeti chizoni . coherent a meridie . vivianus chizoni . a sero Johanus gisalberti . Item due pertice . lafranci calxoni . coherent . a meridie . heredes . forti . a sero albertus rassus . Item iii . plodia . terre aratorie heredum . qdam forti . coherent . a sero via . a monte vivianus chizoni . Item unum plodium . terre aratorie . alberti rassi . coherent a meridie via . a sero via . In qua fuit milium . Item iiii . plodia . terre aratorie . bertoloti et mafey scope . In qua fuit panicum . coherent a mane via . a sero albertus rassus . Item unum plodium terre aratorie mafey gandini . coherent a mane via . a meridie lafranchus ramosij . Item duo

plodia terre aratorie lafranci ramosij . coheret a sero albertus lovatini . a mane via . Item unum plodium terre aratorie albertini lovatini . coheret a meridie cirketa . a sero heredes qdam avanzini . Item due pertice terre aratorie heredum qdam avanzini . coherent a meridie cirketa . a mane albertinus lovatini . Item IIII . plodia terre aratorie alberti rassi . In qua fuit milium in parte et in parte ravicie . a mane bertolotus et heredes scope . Item unum plodium terre aratorie heredes qdam avanzini . coheret a meridie albertus rassus . a mane bertolotus . Item unum plodium terre aratorie gazoli . coheret a meridie albertus rassus . et a monte heredes salveti de lati . Item duo plodia terre aratorie petri gastoldi . coherent a meridie cirketa predicta . a sero via . Item duo plodia terre aratorie heredes qdam oraboni bulle . coherent a monte Johaninus barabasij et a meridie albertus lovatini in parte . In qua sunt ravizie . Item duo plodia terre aratorie mayfredi de sibellis . coherent a meridie heredes oraboni et a sero albertus rassus . In qua fuit milium . Item duo plodia terre aratorie alberti rassi . coherent a sero via . a meridie petrus gastoldus . Item due pertice terre aratorie viviani chizoni . coherent a meridie albertus rassus . a sero fachinus de chizonis . Item due pertice . terre aratorie fachini de chizonis . coherent a sero heredes mazardini . a meridie albertus rassus . Item unum plodium terre aratorie heredes qdam mazardini coheret a sero et a monte via . Item IIII . plodia terre aratorie heredes qdam salveti de latis . coherent a sero via . a monte heredes qdam avanzini . Item due pertice terre aratorie heredes petrazij de ferarijs . coherent a meridie heredes salveti de latis . et a monte bisogninus . Item due pertice terre aratorie bisognini de ferarijs . coherent a monte heredes guazeti de latis et a meridie petrazius de ferarijs . Item unum plodium terre aratorie . quam tenet mafeus qdam scope . ab ecclesia de rudiano . coheret a mane via . a meridie bertolotus et heredes avanzini . Item duo plodia terre aratorie teutaldi rassi . coherent a monte heredes salveti de latis . a mane via . Item duo plodia terre aratorie heredes qdam berardi rassi . coherent a monte teutaldus rassi . a meridie heredes bonetini de Lovatinis . Item VI . pertice heredum bonini lovatini . coherent a monte heredes berardi rassi . a meridie bisogninus . Item VI . pertice terre aratorie bisognini . coherent a meridie heredes oraboni . a mane heredes forti . in qua fuit milium . Item III . plodia terre aratorie heredum qdam forti . coherent a mane via . a sero heredes qdam oraboni . Item unum plodium terre petri gastoldj . coheret a mane via . a monte heredes forti . Item III . pertice terre aratorie heredum qdam guarnerij . coherent a meridie circha . et a mane via . Item duo plodia terre aratorie petri gastoldi . coherent a meridie cirketa de rudiano . a mane heredes qdam guarnerij . Item VI . pertice terre aratorie heredum qdam oraboni . coherent a monte bisogninus . a meridie teutaldus rassus . Item III . pertice terre aratorie teutaldi rassi . coherent a monte

heredes oraboni . a merid . petrus gastoldus . Item . VI . pertice terre aratorie spalini de martinengo . coherent a monte monasterium de urado . a mane heredes bonetini lovatini . Item unum plodium terre aratorie heredum qdam bonetti de baffis . coheret a meridie via . a monte albertinus lovatini . Item unum plodium terre aratorie blaffini . coheret a meridie monasterium sancti laurentij . a mane venturinus acordati . Item VI . pertice terre aratorie heredum salveti de latis . in qua fuit milium . coherent a meridie dictum monasterium . a mane blaffinus de baffis . Item VI . pertice terre aratorie heredum zapani . In qua fuit panicum . coherent a sero via . a meridie dictum monasterium . Item IIII . plodia terre aratorie monasterij sancti laurencij . coherent a monte venturinus acordati . In parte et in parte blaffinus de baffis . et a sero via . Item unum plodium terre aratorie heredum berardi rassi . coherent a monte monasterium de urado . a meridie blaffinus . Item unum plodium terre aratorie maystri ardemani . In qua fuit milium . coherent a mane blaffinus . a sero heredes salveti de latis . Item IIII . plodia terre aratorie heredum salveti de latis . coherent a sero et a monte via . Item IIII . pertice terre aratorie blaffini de baffis . coherent a sero mayster adermannus . a mane spalini de martinengo . Item unum plodium terre aratorie bellintendi de bullis . a mane bonfatus de orabonis . a sero albertus rassus . Item duo plodia terre aratorie alberti rassi . coherent a sero petrus gastoldus et a mane bonfatus de orabonis . In qua fuit ravicie . Item unum plodium terre aratorie heredum bonacosse . coheret a meridie cirketa . et a mane petrus gastoldus . Item duo plodia terre aratorie petri gastoldi . In qua fuit milium . coherent a mane et a sero albertus rassus . Item duo plodia terre aratorie ugeti de chizoni . coherent a monte et a meridie petrus gastoldus . Item IIII . plodia terre aratorie petri gastoldj . coherent a meridie cirketa et a monte ugetus . Item IIII . pertice terre aratorie alberti rassi . In qua fuit milium . coherent a mane et a meridie petrus gastoldus . Item unum plodium terre uxoris bonomi de bullis . In qua fuit panicum . coheret a sero via . a meridie cirketa . Item unum plodium terre aratorie berardi qdam martini bulle . In qua fuit milium . coheret a meridie uxor qdam bonomini de bullis et a sero via . Item unum plodium terre aratorie alberti rassi et bellintendi de bullis . coheret a meridie dictus albertus . a sero berardus bulla . Item due pertice terre aratorie teutaldi rassi . coherent a mane petrus gastoldus . a meridie albertus rassus . Item unum plodium terre aratorie girardi de baffis . In qua fuit milium . coherent a meridie petrus gastoldus . a sero heredes bonetti de baffis . Item unum plodium terre heredum qdam bonetti de baffis . coherent a sero albertus rassus . et a monte heredes salveti de latis . In qua fuit milium . Item unum plodium terre aratorie alberti rassi . coherent a meridie heredes salveti et a sero heredes oberti baffi . in qua fuit milium . Item unum plodium terre aratorie heredum oberti baffi . coheret a sero et a

monte via . Item vi . pertice terre heredum salveti de latis . In qua fuit milium . coherent a meridie berardus bulla . a sero via . Item vi . pertice terre aratorie heredum guazij de latis . coherent a meridie teutaldus rassus . a monte heredes bonetti de baffis . Item vi . pertice terre aratorie grancerij de lafranchis et alberti rassi . In qua fuit milium et panicum . coherent a meridie et a monte via . Item unum plodium terre aratorie monasterium de urado . coherent a mane . et a meridie via . Item vi . pertice terre aratorie heredes qdam zapani . coherent a meridie et a sero via . Item iii . plodia terre aratorie Johannis de columbario . coherent a monte et a meridie via . Item unum plodium terre aratorie heredum brixiani de seriado . coherent a mane dictus Johannes . a sero spalinus de martinengo . Item viii . plodia terre aratorie . spalini de martinengo . coherent a meridie heredes zapani . et a sero via . Item unum plodium terre aratorie berardi qdam martini bulle . In qua fuit ravicie . coherent a monte monasterium sancti laurencij . a sero lafrancus ramosij . a mane berardus martini bulle . Item viii . plodia terre aratorie spalini de martinengo . coherent a sero berardus martini bulle et a mane via . Item duo plodia terre berardi qdam martini bulle . coherent a mane spalinus . a sero baffinus de baffis in parte . Item unum plodium terre aratorie maffey qdam gandini . coherent a mane via . et a meridie heredes berardi rassi . In qua fuit milium . Item due pertice terre aratorie teutaldi rassi . coherent a mane via . a monte heredes berardi rassi . Item due pertice terre aratorie teutaldi rassi . coherent a mane via . a monte albertus rassus . Item duo plodia terre aratorie heredum qdam berardi rassi . In qua fuit milium . coherent a mane via . a meridie antoniolus de ramosij . Item iii . pertice terre aratorie antonioli de ramosij . coherent a mane via . a meridie martinus pecorarius . Item iii . pertice terre vidate de novo martini . pecorarij quam tenet a monasterio sancti laurencij . coherent a mane via . a meridie circha comunis de rudiano . Item unum plodium terre heredum berardi rassi . coherent a sero via . a meridie circheta . Item duo plodia terre aratorie consuli de latis . coherent a meridie heredes berardi rassi . et a sero via . Item v . pertice terre aratorie lafranchi ramosij . In qua fuit milium . coherent a meridie consulis de latis et a sero via . Item v . pertice terre aratorie alberti rassi . coherent a sero via et a meridie lafranchus ramosij . Item unum plodium terre obertini caprine . coherent a meridie consul . a sero lafranchus ramosij . Item unum plodium terre aratorie venturini de arcimanis . In qua fuit milium . coherent a meridie obertinus gavrine . a sero albertus rassus . Item unum plodium terre aratorie lafranchi ramosij . coherent a meridie venturinus de arcimanis . A sero heredes berardi rassi . Item v . pertice terre aratorie heredes berardi rassi . in qua fuit milium . coherent a sero via . a meridie albertus rassus . Item unum plodium terre aratorie andrioli guarnerij . coherent a sero albertus rassus . a meridie berardus bulla . Item v . pertice terre ara-

torie alberti rassi . coherent a sero via . a monte guizardus de lutezis . Item vi . pertice terre guizardi de lutezis . In qua fuit milium . coherent a sero via . a monte heredum bonetti de baffis . Item unum plodium terre aratorie blaffini de blaffis . coherent a sero via . a meridie guizardus de lutezis . Item iii . pertice terre aratorie heredum bonini lovatini . in qua fuit milium . coherent a sero via et a monte lafranchus ramosij . Item ii . pertice terre aratorie alberti rassi . coherent a mane via . a sero circha comunis brixie . Item v . plodia terre aratorie lafranchi ramosij . in qua fuit milium et panicum . coherent a sero via . et a mane monasterium sancti laurencij . Item vi . pertice terre aratorie et vidate de novo ecclesie de rudiano . coherent a sero via . a mane monasterium sancti laurencij . Item vi . pertice terre aratorie et vidate de novo ecclesie de rudiano . coherent a sero via . a monte bertolameus serasij . Item iii . pertice terre aratorie prevosti de bogie . coherent a mane circha comunis brixie . a monte cazalupus . Item iii . pertice terre cazalupi . coherent a mane dicta circha . a monte antoniolus de ramusijs . Item duo plodia terre aratorie et plantate de novo antonioli de ramusijs . coherent a mane dicta circha . a monte johannes gisalberti . coherent a mane dicta circha et a sero via . Item nnum plodium terre vidate de novo . rubey gratioli ganaschi . coherent a mane dicta circha . a sero via . Item duo plodia terre aratorie bertolamey serasij . coherent a sero via . a meridie ecclesia de rudiano . Item unum plodium terre aratorie comini gueche . et berardi filij martini bulle . coherent a meridie bertolameus serasij . a sero via . Item duo plodia terre aratorie et plantate de novo . In qua fuit milium lafranchi et rubey gavazij . coherent a mane circha predicta . a sero ripa . Item vi . pertice terre aratorie teutaldi rassi . coherent a mane dicta circha comunis . a sero ripa . Item vi . pertice terre aratorie riche de ramosijs . In qua fuit milica . coherent a mane dicta circha . a sero guizardus de lantezis . Item x . pertice guizardi de lantezis terre aratorie in qua fuit milium . coherent a sero ripa . a meridie teutaldus rassus . Item unum plodium terre aratorie lafranchi ramosij . In qua fuit ravicie . coherent a mane circha predicta . a monte heredes forti . Item unum plodium terre aratorie heredum forti . In qua fuit milium . coherent a mane dicta circha . a meridie heredes forti . Item due pertice terre aratorie lafranchi fatoti . In qua fuit milium . coherent a mane circha predicta . a meridie lafranchus ramosij . Item due pertice terre aratorie viviani chizoni . In qua fuit milium . coherent a mane circha predicta . a meridie fachinus faoti . Item due pertice terre aratorie ugeti de chizonis in qua fuit milium . coherent a mane dicta circha . a meridie predictus vivianus . Item unum plodium terre aratorie Venturini acordati . In qua fuit milium in parte . coherent a sero ripa . a meridie guizardus de banciis . Item vi . pertice terre vidate heredum salveti de latis . coherent a meridie via . a mane ripa . Item iii . pertice terre vidate . heredum qdam guazeti . coherent a sero via . a mane ripa .

Item vi . pertice terre aratorie Venturini boninsegne . In qua fuit milium . coherent a sero via et a mane ripa . Item unum plodium terre vidate zemollie dusij . coherent a sero via . a mane ripa . Item vi . pertice terre vidate in parte alberti rassi et heredes berardi rassi . coherent a sero via . a mane ripa . Item vi . pertice terre vidate bigorini et zanetti semperbelle . coherent a sero via . a mane ripa . Item vi . pertice terre aratorie . In qua fuit ravizie guizardi de lanzetis . coherent a sero via . a mane ripa . Item vi . pertice terre vidate de novo heredes pallancie . coherent a sero via . a mane ripa . Item unum plodium terre vidate de novo bertolamey serasij . coherent a sero via . a mane ripa . Item vi . pertice terre aratorie guizardi de lanzetis in qua fuit panicum . coherent a sero via . a mane ripa . Item una pertica et dimidia terre vidate uxoris bonomi bulle . coherent a sero venturinus acordati . a mane ripa . Item due pertice terre vidate de novo . Venturini de arcimannis coherent a sero via . a meridie guizardus de lanzetis . Item v . pertice terre vidate Jacobi arcimanis . coherent a sero via . a mane fachinus gavazij . Item due pertice terre vidate fachini gavazij . coherent a mane ripa . a sero bigorinus . Item unum plodium terre vidate . heredes berardi raffi . coherent a mane ripa . a sero monasterium sancti laurentij . Item unum plodium terre vidate heredum palanzie . coherent a sero via . a monte dictum monasterium . Item duo plodia terre aratorie . hered . alberti de arcimanis quam tenent a monasterio sancti laurentij . coherent a meridie heredes palanzie et a sero via . Item tria plodia terre vidate venturini de arcimanis quam tenent a monasterio predicto . coherent a sero via . et a monte ripa . Item due pertice terre vidate alberti rassi . coherent a mane ripa . a meridie dictum monasterium . Item iii . pertice terre vidate heredum palanzie . coherent a mane et a meridie dictum monasterium . Item ii . pertice terre vidate bertolamey serasij . coherent a monte dictum monasterium et a mane heredes palantie . Item due pertice terre vidate martini pecorarij . coherent a sero albertus rassus . et a mane via . Item vi . plodia et dimidia terre aratorie et vidate de novo venturini de arcimanis heredes albertini de arcimanis et heredes mafezini de arcimanis quam tenent in feudum a dicto monasterio . coherent a sero heredes guazeti de latis et heredes venturini boninsegne et a meridie berardi qdam martini bulle . coherent a monte et a meridie berardi qdam martini bulle . Item iii . plodia et dimidia terre vidate et campive bonomi gavagnoli . coherent . a mane via . a meridie bertolameus serasij . Item unum plodium terre vidate heredes petenelli . coherent a sero via . a monte dictum monasterium . Item iii . pertice terre vidate semperboni . qdam capani . coherent a sero via . a meridie Lafranchus ramosij . Item duo plodia terre vidate lafranci ramosij . coherent a sero via . a meridie Johannes boxelli . Item unum plodium terre vidate bertrami quodam zapani . coherent a sero lafranchus ramosij . a mane bertolameus serasij . Item vi . pertice terre vidate bertolamey

serasij . coherent a monte via . a meridie mafeus quatermanice . Item v . pertice terre vidate de novo dicti mafey quatermanice . coherent a mane via . a monte bertolameus serasij . Item unum plodium terre aratorie Johannis boxellj . in qua fuit milium . coherent a sero lafranchus ramosij . a mane mafeus quatermanice . Item vi . pertice terre aratorie Johannis boxelli . In qua fuit milium . coherent a sero via . a meridie petrus de ferarijs . Item vi . pertice terre heredes laurencij barabasij . coherent a mane via . a sero Johaninus boxelli . Item vi . pertice terre vidate in parte de novo alberti rassi . coherent a mane et a monte via . Item due pertice terre aratorie heredum lovatini barabasi . coherent a mane albertus rassus . a monte predictus laurentius sive heredes . Item unum plodium terre aratorie petri de ferariis et bisognini . coherent a monte via . a sero heredes boninsegne . Item vi . pertice terre aratorie heredum dom . ugonis de martinengo . coherent a mane via . a meridie obertinus de gaverina . Item unum plodium terre vidate heredum boninsegne . coherent a sero via . et a meridie jacobus de ricijs . coherent a meridie et a sero via . Item v . pertice terre vidate albertini gaverini . coherent a meridie via . a sero jacobus de riciis . Item vi . pertice terre vidate . andrioli qdm guarnerij . coherent a mane et a meridie via . Item unum plodium prati alberti rassi . coherent a sero et a meridie aqua . Item iii . pertice prati heredum guazeti de latis . coherent a monte albertus rassus in parte et heredes boninsegne . a meridie monasterium sancti laurentij quam tenet ab ecclesia de claris . in partè . Item vi . pertice prati bertolamey serasij . coherent a mane et a meridie via . Item unum plodium terre prative Johannis boxellj . coherent a mane via . a sero aqua . Item ii . plodia terre prative johannis boxellj et andrioli boxellj et venturini qdm boninsegne . coherent a mane via a sero aqua . Item vi . pertice prati ugeti de chizonis . coherent a sero aqua et a mane via . Item v . pertice prati albertini qdm lovatini . coherent a sero aqua et a mane via . Item v . pertice prati lafranci ramosij . coherent a sero aqua a mane via . Item unum plodium prati andriolli boxelli . coherent a mane aqua . a sero via . Item unum plodium prati venturini boninsegne coherent a mane aqua . a sero via . Item unum plodium et dimidium prati heredum qdm salveti de latis . coherent a mane et a monte via . Item v . pertice prati lafranci ramosij . coherent a mane aqua . a monte ramosij . Item iii . pertice prati benvenuti qdm lovatini . coherent a mane aqua . a monte ramosij . Item iii . pertice prati heredes alberti de borgesijs . coherent a mane aqua . a sero via . Item una pertica et dimidia terre vidate heredes pazelle . coherent a mane via . a sero aqua . Item x . pertice terre aratorie in qua fuit milium heredes qdam guazij de latis . coherent a mane aqua . a meridie albertus rassus . Item unum plodium prati alberti rassi . quem tenet ad fictum a dom . de lavelolongo . coherent a monte heredes guazij de latis et a sero petenata caligarij . Item iii . plodia terre vi-

date petenate caligarij. coherent a mane albertus rassus. a sero ramosij. Item II. pertice terre prative heredum guazij de latis. coherent a monte via. a sero ramosij. Item X. pertice terre vidate delavardj qdam marchesij. coherent a mane aqua. a meridie uxor pizalberti. Item V. pertice terre aratorie andriolj qdam boxellj. In qua fuit milium quem tenet ad fictum a dom. de lavellolungo. a monte albertus rassus et a mane delavardus marchesij. Item duo plodia terre prative agnesine pizolberti et jacobi de vittallis. coherent a monte delavardus marchesij. a meridie dom. baldi de martinengo. Item II. pertice terre aratorie heredum salvetis de latis. coherent a monte delavardus. a meridie ardemanus. Item duo plodia terre aratorie et prative. In qua fuit milica. lafranci ramosij. coherent a sero oleum. a mane heredes salveti de latis. Item III. pertice prative antoniolj de ramosijs. coherent a sero lafranchus ramosij. a mane jacobus petenatus. Item unum plodium terre prative heredum salveti de latis. coherent a sero lafranchus ramosij et a meridie Jacobus petenatus. Item due pertice terre prative heredum guazeti de latis. coherent a sero lafranchus ramosij et a meridie bertolameus serasij. Item unum plodium prati bertolamey serasij. coherent a mane ardemanus. a meridie mafeus. qui dicitur scopa. Item unum plodium prati et terre mafey scope. coherent a meridie Johaninus boxellj. a mane ardemanus. Item X. pertice terre vidate et prative ardemanni. coherent a meridie albertus rassus. a monte petenatus. Item duo plodia prati alberti rassi. coherent a monte ardemanus. a meridie vivianus chizoni. Item duo pertice terre aratorie viviani chizoni. coherent a monte albertus rassus. a meridie berardus martini bulle. Item due pertice terre aratorie prative berardi qdam martini bulle. coherent a meridie albertus rassus. a monte vivianus chizoni. Item VII. pertice terre aratorie alberti rassi. In qua fuit milium. coherent a sero rubeus marchesij. et a mane dom. baldi. Item III. pertice terre aratorie. In qua fuit milium petri bonaparti. coherent a monte albertus rassus. a meridie Jacobus de riciis. Item duo plodia terre guaste et partim buschive sive campive Johannis boxellj. coherent a sero flumen olei. a mane marchesij. Item II. plodia terre aratorie et guaste. In qua fuit milium. In parte heredes qdam marchesij. coherent a mane albertus rassus. a sero Johannes boxellj. Item duo plodia terre vidate de novo. martini qdam marchesij. coherent a sero albertus rassus. a mane jacobus ravicius. Item unum plodium terre buschive alberti rassi. quam tenet ad fictum ab ecclesia de claris. coherent a sero oleum. a monte Johaninus boxellj. Item VI. pertice terre vidate de novo Jacobi de riciis. coherent a mane lafrancus ramosij. a monte petrus bonaparti. Item X. pertice terre aratorie et vidate. in qua fuit milium cazalupi. quam tenet a Johanne de pedezochis brixie. coherent a sero oleum. a meridie heredes lovatini. Item VI. pertice terre vidate in parte et in parte campive venturini de lovatini. coherent a sero oleum

et a mane benvenutus lovatini. Item VI. pertice terre vidate benvenuti lovatini. coherent a mane via. a meridie petrus bonaparti. Item III. pertice terre vidate danesij de ottonellis. coherent a meridie et a sero aqua. Item VI. pertice terre petri bonaparti. coherent a mane spalinus de martinengo. a monte benvenutus lovatini. Item duo plodia terre vidate in parte heredes andriolj petenellj. et a mane via. Item III. pertice terre vidate heredum Johannis bellezie. coherent a sero via. a meridie ecclesia de rudiano. Item duo plodia terre aratorie cazalupi quam tenet ab ecclesia de rudiano. coherent a sero et a meridie via. Item XII. plodia terre prative et vidate dom. spalini de martinengo et fratrum ejus. coherent a monte et a mane via. a sero aqua. Item VIII. pertice terre vidate albertini lovatini. coherent a mane seriolla. a meridie via. Item unum plodium terre aratorie bonomini de pomellis in qua fuit milica. coherent a sero et a mane aqua. Item II. pertice terre aratorie. In qua fuit milium guidotti de pomellis. coherent a sero et a mane aqua. Item II. pertice terre lamive cazalupi. coherent a sero et a mane aqua. Item V. plodia terre vidate dom. baldi de martinengo. coherent a meridie et a mane via. Item III. pertice prative Venturini boninsegne. coherent a meridie et a sero via. Item III. pertice prative gracioli boxellj. coherent a meridie via. a mane dom. baldi. Item due pertice terre aratorie. In qua fuit panicum heredum qdam Johannis bellezie. coherent a mane aqua. a sero via. Item unum plodium terre guidotti de pomellis. a meridie graciolus boxelli. a monte albertus rassus. Item unum plodium terre boschive alberti rassi et fratrum. coherent a monte albertus de urado. a meridie vidotus de pomellis. Item X. pertice terre vidate et aratorie alberti de urado. coherent a monte benvenutus lovatini. a meridie dom. baldi. Item VI. pertice terre vidate lafranci ramosij. coherent a monte dom. baldi. a mane Johaninus boxellus. Item VI. pertice terre vidate Johannis boxelli. coherent a monte dom. baldi. a mane via. Item VI. pertice terre aratorie heredum salveti lati. In qua fuit milium. coherent a monte et a sero dom. baldi. Item III. plodia terre aratorie vidate et prative dom. baldi de martinengo coherent a monte ardemanis. a mane via. Item VI. pertice terre aratorie et vidate ardemani. coherent a meridie et a sero dom. baldi. Item VIII. pertice terre prative prevosti de bogis. coherent a monte via. a meridie heredes bonini lovatini. Item VI. pertice prative guelmi catanij. coherent a meridie ricij. a sero prevostus. Item VI. pertice prative et honeste viviani chizoni. coherent a monte aqua. a meridie vivianus chizoni. Item unum plodium terre prative fachini et ugeti chizoni. coherent a mane et a monte aqua. Item VI. pertice terre aratorie et vidate. coherent a mane aqua. a sero via. Item duo pertice terre vidate riche de ramosijs. coherent a sero via. a mane aqua. Item X. pertice terre prative heredum porche de riciis. coherent a meridie bertolinus catanij. et a monte boninus lovatini. Item

vi. pertice aratorie heredum bonini lovatini. coherent a sero via. a monte prevostus. Item vi. pertice terre. heredum guazeti. coherent a monte e a sero via. Item viii. pertice terre vidate de novo. consulis de latis. coherent a meridie albertus de urado. a monte heredes quondam guazij. de latis. Item ii. pertice terre aratorie heredum qdam salveti de latis. coherent a mane bertolinus catanij et a meridie albertus de urado. Item v. pertice terre prative bertolini de martinengo. coherent a monte ricij. a meridie albertus urado. Item vi. pertice prative benvenuti lovatini. coherent a mane via. a meridie albertus de urado. Item unum plodium terre aratorie alberti rassi. coherent a sero et a meridie via. a mane aqua.

In porta brixiana. que est a mane parte burgi. sedimen crescimbene cum cupis. et est una tabula et dimidia. Item sedimen heredum lionardi cum cupis cum duabus domibus et est duo tabule. Item sedimen mafey de scayonibus sive bagatini. cum una domo cum cupis et est iii. tabule. Item sedimen petri zuchi et cavalini cum i. casio domus cum cupis et est dimidia tabula. Item sedimen Jacobini de borgesiiis cum uno casio domus copate et cum una tezia et est iii. tabule. Item unum sedimen cum casio domus copate et cum una tezia palie et est iii. tabule. et est lafranci vilani. Item unum sedimen petri vaiolj et nepotis. In quo est domus i. copata et est iii. tabule. Item una tega palee petri de gonselmis de rudiano et est ii. tabule. Item unum sedimen in quo est una domus copata heredum alberti et petri borgesij. et est iii. tabule. Item unum sedimen heredum dom. Jaci de buchis in quo est domus copata. et est iii. tabule. Item unum sedimen cum una domo copata et una tezia palee heredis berte et est iii. tabule. Item unum sedimen cum una domo copata et una tezia copata delaydi falconerij. et est iii. tabule. Item unum sedimen in quo est domus una copata et una tezia palie. bertrami de trezijs et est iii. tabule. Item unum sedimen petri de trezio. In quo est una domus copata et una tezia palie et est iii. tabule. Item unum sedimen delaydi de dothonibus in quo est una domus copata et una teges palie et est iii. tabule. Item unum sedimen heredes qdam gardelli in quo est una domus copata et una teges palie. et est ii. tabule. Item unum sedimen hospinelli de hospinellis in quo est domus copata et teges palie. Item unum sedimen bertolini de canturo in quo est due teges copate et est iii. tabule. Item unum sedimen albertini bonaparti. In quo est domus copata. et est ii. tabule. Item unum sedimen toteschini morini. In quo est una domus et una teges et est vi. tabule. Item unum sedimen Venturini de hospinellis in quo est duo domus et una teges et est iii. tabule. Item unum sedimen favazoli de talgatis in quo est una domus copata et est ii. tabule. Item unum sedimen petri de talgatis et nepotum in quo est una domus copata et tegitata et est ii. tabule. Item unum sedimen volacij de boziis in quo est domus una cum fenillo copata uno et est iii. tabule. Item unum se-

dimen heredum alberti stornellj. In quo est domus una copata et est iii. tabule. Item unum sedimen heredis zaneti de bonetis et heredis martini septilis. In quo sunt iii. domus copate et est vi. tabule. Item unum sedimen pezij goffi. In quo est una domus copata et una teges et est iii. tabule. Item unum sedimen maffi de burzijs In quo est una domus copata et est una tabula et dimidia. Item unum sedimen guielmini castelini In quo est una domus copata et una tezia. et est vi. tabule. Item unum sedimen heredis boche de catonibus. In quo sunt duo domus et una tezia palie et est vi. tabule. Item unum sedimen dulzie morinj In quo est una domus copata et est una tabula. Item unum sedimen heredum qdam martini rangoni In quo est una domus et est iii. tabule. Item unum sedimen petri et zanni de bonapartis. In quo est una domus copata et una tezia de palie et est vi. tabule. Item unum sedimen heredis ognabeni de burgiis In quo sunt due domus cum una tezia. et est vii. tabule. Item unum sedimen Johannis buzii. In quo est domus. et una tezia et est vii. tabule. Item unum sedimen heredum frantone In quo est una domus et una tezia. . . tabule. Item unum sedimen dothini de dothonibus et uxoris zanelli In quo est una domus et est v. tabule. Item unum sedimen heredum gandinii In quo est una domus et una tezia et est v. tabule. Item unum sedimen heredes pigamonice in quo est una domus. et est v. tabule. Item unum sedimen Jacobij de megnanis. In quo est una domus et una tabula. Item unum sedimen andrioli boxelli In quo est una domus et est vii. tabule. Item unum sedimen albertini qdam manere In quo est una domus copata et est iii. tabule. Item unum sedimen heredum ambrosij de buziis in quo est una domus cum una tezia et est iii. tabule. Item unum sedimen heredes alberti borgesij. In quo est una domus cum una tezia et est vii. tabule. Item unum sedimen Venturini de botizino. In quo est una domus et duo teges et est vii. tabule. Item unum sedimen Jacobi mafey. In quo est una tezia. et est ii. tabule. Item unum sedimen albertini pasete. In quo est una domus cum una tezia. et est iii. tabule. Item unum sedimen Lafranci calxoni. In quo est una domus et una tezia et est. v. tabule. Item unum sedimen mafey mariani. In quo sunt duo domus cum una tezia. et est vii. tabule. Item unum sedimen favoldi bozani. In quo est una domus et est iii. tabule. Item unum sedimen mafey de buzijs In quo est una domus et est una tabula. Item unum sedimen bellintendi de bugis. In quo est una domus. et est una tabula. Item unum sedimen heredum bragerij. in quo sunt duo domus et est v. tabule. Item unum sedimen maystri verzij. In quo est una domus et una tezia et est iii. tabule. Item unum sedimen heredum bonini et martini bulle. In quo est duo domus et una tezia et est v. tabule. Item unum sedimen fregabigolli. In quo est una domus et est duo tabule. Item unum sedimen petri tomathe In quo est una domus et una tezia et est ii. tabule. Item unum sedimen

gratioli boxelli. In quo est una domus et una tezia et est II. tabule. Item unum sedimen qdam gracioli marchi. In quo est una domus et est II. tabule. Item unum sedimen Venturini lovatini in quo sunt (1).

ADDITAMENTUM

*Diploma primum Imperatoris Henrici VI
pro Brixiensibus,
VI kal. Augusti M. C. XCH. (2).*

*Diploma secundum Imperatoris Henrici VI
cum appendicibus pro Brixiensibus,
VI kal. Augusti. M. C. XCH. (3).*

In nomine Sancte et Individue Trinitatis Henricus divina favente clementia Romanorum Imperator et semper Augustus.

Circumspecta eminentie nostre discretio nominatores Imperij Regionis suis approbatas laudibus diligenti industria in nostri pectoris archano (4) ab invicem distinguens civitates etiam illarum loca et personas que suis late clarent titulis non minus sollicitè (5) considerat et attendit. ut statu cuiuslibet earum inspecto secundum devotionis et fidei sue exhibitionem et meritum loco et tempore imperialis gratie favorem eo uberius percipiant et honorem. Inter memorandas itaque Italie civitates cum Brixia strenuitate militie et armis commendata sinceritate intense devotionis sue et fidei celsitudini nostre et imperii exhibite et exhibende ita se applicuerit ut ad eius et ipsorum Brixiensium exaltationem indeficientem et commodum firmum et immutabile intendendi habeamus propositum: notum facimus universis tam presentis quam future etatis Imperij fidelibus. quod nos (6) eorum devotis

precibus aurem clementie nostre benigne et favorabiliter accomodantes confirmamus eis videlicet Brixiensibus omnes (1) concessionem et permissiones. quas in tenore Pacis eis fecimus. Insuper concedimus eis omnia Regalia que Imperium habet in episcopatu Brixiensi. seu jurisdictione vel districtu Brixie. scilicet infra hos fines. in tota curte et territorio Mosi. ab utraque parte fluminis Ollij. et a curte et territorio Mosi in susum. sicut flumen Ollei usque (2) Palazolum fluere dignoscitur et in ipso flumine et (3) ripis eius versus Brixiam et terram brixianam. et in omnibus locis et castris et burgis sicut extenduntur curtes et territoria locorum Brixiensium. ab utraque parte Ollei. et in curte et territorio Mure. et in curte et territorio Palazoli. (4) et a Palazolo in susum. usque ad lacum Yses. (5) unde fluit Olleum (6) versus Brixiam. et in ipso flumine et ripis eius versus terram Brixianam. et inde supra per totum episcopatum Brixie usque Dalegnum. et per totum territorium ejus. et a Daleguo in omnibus locis et castris et burgis que distringuntur per civitatem Brixie. et curtibus et territoriis ipsorum locorum usque Lemonum et a Lemono ad Pozolengum. (7) et a Pozolengo usque ad Guidiciolum. (8) et a Guidiciolo usque ad Mosum. et in alijs locis que distringuntur vel distringebantur per civitatem Brixie ubicumque fuerint vel in terra vel in aqua. eo addito ut si in predictis locis vel infra predictos fines a glorioso patre nostro Friderico felicis (9) memorie Romano Imperatore. vel a nostra clementia. vel ab eo qui a nobis habuit aliquod datum vel scriptum factum fuerit de predictis Regalibus Brixiensibus non obsit. de quibus qui acquisivit non habet publice possessionem. non violentam. non clandestinam. ab hac concessione excipimus omnia feuda et beneficia antiqua seu a Patre nostro. seu a nobis concessa de quibus ille qui acquisivit manifestam habet possessionem. non clandestinam. non violentam. et excepto fodro Regali quando aliquis successor noster profecturus est Romam pro corona suscipienda. ab his qui solent et debent predictum fodrum dare et exceptis appellationibus secundum quod in forma Pacis continetur. Pro predictis autem Regalibus que eis in pace non concessimus. et nunc concedimus dabunt nobis vel nuncio nostro in civitate Brixie. in proximis kalendis Martii. et a proximis kalendis Martii in antea singulis annis duas marcas auri pro censu. Ad maiorem autem fidei et gratie nostre plenitudinem. et eorum cautelam et securitatem talem cum Brixiensibus inivimus pactionem que iuramento hinc inde firmata est. Juravit Sefridus (10) marescalcus noster de Hagenowe: (11) de parabola nostra

(1) Qui finisce il Codice n. 2, ma non è finito il documento, mancante nell'uno e nell'altro Codice.

(2) Questo diploma è già pubblicato identico a f.º 33 e 34 sotto il n. XII di questo volume colla sua nota illustrativa.

L'autografo sta nella Biblioteca Quiriniana. È una membrana conservatissima di cm. 65 per 40 col sigillo imperiale in cera intatta.

(3) Anche di questo diploma la Quiriniana possiede l'autografo di membrana conservatissima di cm. 65 per 69 con sigillo imperiale in cera.

Pubblicato dal Malvezzi, *Chronic. Brixien.* in Muratori, *R. I. S.*, vol. XIV, p. 888. Dall'Astezati, *Commentar.*, pag. XIII, e dal Mazzuchelli, *Privilegi di Brescia*, p. 1. I quali non si servirono dell'autografo per le loro pubblicazioni, ma su qualche apografo dei quali la Quiriniana ne possiede parecchi. Le erudite ed importanti note scritte dall'Astezati intorno a questo documento, pubblicate in seguito al Diploma stesso, mi dispensano di occuparmene. Ho già dimostrato che invece dell'anno 1192 deve essere del 1193 e qui aggiungo che l'Astezati medesimo a carte LVII, nota 33, dimostra che l'impero vero II. è un errore, che dovrebbe leggersi impero vero III. Siccome trattasi solamente di una sostituzione al primo diploma, dello stesso tenore, meno le aggiunte, ed esteso per le medesime ragioni è probabile che il cancelliere abbia conservata la medesima data, del primo diploma colla semplice differenza di VII kal. invece di VI, che può essere anche errore dell'amanuense.

(4) Astezati e Malvezzi — *arcano*.

(5) Id. id. — *minus considerat*.

(6) Astezati — *etatis quia nos*.

(1) Malvezzi — *honores*.

(2) Id. — *usque ad*.

(3) Id. — *et in ripis*.

(4) Id. — *Palazzo*.

(5) Id. — *Isei*.

(6) Id. — *Olium*.

(7) Astezati — *Pocelengum*.

(8) Id. — *Guidizolum*.

(9) Id. — *Federico F. M.* — Malvezzi — *Federico*.

(10) Id. — *Federicus*.

(11) Id. — *Agebo, videlicet de*. — Malvezzi — *Agenhowe de parabola*.

in animam nostram. quod nos manutenebimus civitatem Brixie. et adjuvabimus⁽¹⁾ Brixenses manutene omnes supradictas concessionem. confirmationes et possessiones iura. iusticias et rationes. et si quas possessiones. iura. iusticias et rationes amiserunt vel amiserint. eos adjuvabimus bona fide recuperare. et adjuvabimus eos contra omnes civitates loca vel personas Lombardie. Marchie. et Romaniolae. ita tamen ut pro speciali negotio Papiensium non faciamus⁽²⁾ werram Brixiensibus. nec pro speciali negotio Brixensium teneamur facere werram Papiensibus. Si vero Papienses adiuncti sunt vel adiunxerint se alicui civitati loco vel persone. adjuvabimus Brixenses contra Papienses. nec faciemus aliquam societatem cum aliqua civitate. loco. vel persona Lombardie. Marchie. et Romaniolae⁽³⁾ sine parabola omnium consulum Brixie. vel maioris partis⁽⁴⁾. salvis pactis Mediolanensium et Placentinorum. que fecimus cum eis. Juraverunt Brixenses quod bona fide iuvabunt⁽⁵⁾ nos manutene Imperium in Lombardia. Marchia et Romaniola. et possessiones. iura. iusticias et rationes. quas habemus in Lombardia. Marchia et Romaniola. et specialiter terram quondam comitis Mahtildis. si quas etiam possessiones. iura. iusticias et rationes in predictis locis. et quod de terra quondam comitis Mahtildis⁽⁶⁾ amisimus bona fide adjuvabunt nos recuperare contra omnes civitates loca vel personas Lombardie. Marchie et Romaniolae. eo tenore. ut si nos quod nobis licere nolumus. aliquando⁽⁷⁾ contra concessionem seu permissionem⁽⁸⁾ factas civitatibus locis vel personis societatis. venire voluerimus. non teneantur Brixenses hoc sacramento. ad hoc nos adjuvare. nec aliquam societatem specialem facient⁽⁹⁾ cum aliqua civitate⁽¹⁰⁾ loco vel persona. Lombardie. Marchie et Romaniolae sine nostro consensu. Item consules et credentia iurabunt. quod bona fide dabunt nobis rectum consilium cum petierimus per nos vel per nostrum certum nuntium. vel per nostras litteras. nec per fraudem se subtrahent quin illud dent. Hoc etiam sacramentum facient omnes Brixenses a decem octo annis supra. et a septuaginta infra. qui generalia sacramenta facere consueverunt. et si qui non fecerint propter minorem etatem. iurabunt infra quinquenium si requisiti fuerint. et renovabunt singulis decenniis hoc sacramentum etiam illi qui fecerint. si requisiti fuerint. Ut autem hec omnia que predicta sunt rata deinceps observentur et illibata. presentem inde paginam scribi et nostre maiestatis sigillo iussimus communiri. Statuentes et imperiali auctoritate facientes ut nulla omnino persona humilis vel alta huic practice sanctioni nostre contraire vel aliquo temeritatis ausu eam presumat infringere. Quod qui facere

(1) Astezati e Malvezzi — *adjuvabimus omnes Brixenses.*

(2) Id. — *faciemus.*

(3) Malvezzi e Astezati — *Romandiole.*

(4) Id. id. — *partis eorum.*

(5) Id. id. — *adjuvabunt.*

(6) Id. id. — *Matilde.*

(7) Id. id. — *aliquo modo.*

(8) Id. id. — *promissiones.*

(9) Id. id. — *facere.*

(10) Id. id. — *comunitate.*

attemptaverit in ultionem temeritatis sue centum libras auri puri pro pena componat medietatem Imperiali Camere nostre. partem vero residuam personis⁽¹⁾ iniuriam passis⁽²⁾. Huius rei testes sunt: Cunradus Maguntinus archiepiscopus. Wilhelmus archiepiscopus Ravennas. Henricus Wormaciensis episcopus. Godefridus comes de Veinbingen. Robertus de Durne. Hartimannus de Butingen. Cuno de incembere senior. et Cuno iunior. Werenhenus de Rossewac. Cunradus de Walthusen canararius et frater eius Albertus. Ottobellus mediolanensis et Arnoldus placentinus Imperialis aule iudices. et alii quam plures.

SIGNUM Domini Henrici Sexti Romanorum Imperatoris Invictissimi.

Acta sunt hec anno ab Incarnatione Domini m°. c°. xc°. ij. . . . Indictione decima.

Regnante Domino Henrico Sexto. Roman. Imperatore gloriosissimo.

Anno Regni eius xx°. ij. Imperij vero ij. Felicitate Amen.

Date apud Geilenhusen vii°. Kalendas Augusti.

Il sigillo appeso alla pergamena in cera, rappresenta l'Imperatore seduto in trono colla spada nella destra ed il globo nella sinistra colla iscrizione in giro « Henricus Dei Gratia Imperator Augustus. »

*Henricus VII imperator
confirmata privilegia Brixiensibus
concessa ab Henrico VI,
l'xi. Kalend. Februarii. 1311 (3).*

Henricus dei gratia Romanorum Rex semper Augustus. Universis Sacri Romani Imperii fidelibus presentes litteras inspecturis gratiam suam et omne bonum.

Ex parte Sapientum virorum. Consilij et Communis Civitatis Brixensis dilectorum nostrorum fidelium. nostro extitit culmini humiliter supplicatum ut privilegium infrascriptum confirmare de benignitate Regia digneremur. Cuius Privilegij tenor talis est.

In nomine sancte et individue Trinitatis. Henricus divina favente clementia Romanorum Imperator et

(1) Astezati — *residuam iniuriam.*

(2) Il Malvezzi, dopo la parola *passis* scrive tosto: *Data apud Grinslenhusen VII Kal. Aug. an. Regni eius XXIII. Imp. vero II. Felic. Am....* Così pure l'Astezati colla variante: *anno regni eius XXIV. Grinslenhusen*, e ci dà i nomi dei testi in nota e colle seguenti varianti ed aggiunte, le quali nell'autografo non esistono: *Gilhelmus. Vormacineus. Godefredus. Vejunsugen. Duone et filius eius Ulricus. Hartinanius. Vernenus de Rosseune. Cino senior Dinicembere. et Cino junior filius ejus. Vakhisen et filius. Vulframus de Lapide. Sofridus Marescallus de Agenouve. et frater ejus Volframus.*

(3) Rinunciata da Maffeo dei Maggi la Signoria della città di Brescia, l'Imperatore vi mandava qual suo Vicario Alberto da Castelbarco, e ristabilita la pace tra Guelli e Ghibellini, Enrico confermava i Privilegi, che suo padre aveva concesso alla città.

Anche di questo Atto la Queriniana possiede una bellissima membrana di cm. 60 per 42. Autografa col sigillo imperiale in cera.

La trascrizione e la pubblicazione che si fa ora di questi tre importanti Diplomi, è la prima volta che viene eseguita sugli autografi. Il numero e la qualità delle varianti dimostra, che anche la pubblicazione di questo Atto fu eseguita su apografi, dei quali la Biblioteca Queriniana, oltre la copia del *Liber Potheris* n. 1 a fol. cccclxxxvi, possiede due esemplari pergamenei riprodotti integralmente dal Mazzuchelli nella sua *Raccolta di Privilegi*, a pag. 2.

semper Augustus. Circumspecta eminentie nostre discretio nominatores Imperij Regiones suis approbatas laudibus diligenti industria in nostri pectoris archano ab invicem distinguens Civitates etiam illarum loca et personas. que suis late clarent titulis non minus sollicite considerat et attendit. ut statu cuiuslibet earum inspecto secundum devotionis et fidei sue exhibitionem et meritum loco et tempore Imperialis gratie favorem eo uberius percipiant et honorem. Inter memorandas itaque Italie Civitates cum Brixia strenuitate militie et armis comendata. sinceritate intense devotionis sue et fidei celsitudini nostre et Imperij exhibite. et exhibende ita se applicuerit ut ad eius et ipsorum Brixensium exaltationem indeficientem et commodum firmum et immutabile intendendi habeamus propositum notum facimus universis tam presentis quam future etatis Imperij fidelibus quod nos eorum devotis precibus aurem clementie nostre benigne et favorabiliter accomodantes. Confirmamus eis videlicet Brixiensibus omnes concessionem et permissiones, quas in tenore pacis eis fecimus. Insuper concedimus eis omnia Regalia. que Imperium habet in Episcopatu Brixensi seu iurisdictione vel districtu Brixie scilicet infra hos fines. In tota Curte et territorio Mosi ab utraque parte fluminis Olej. et a Curte et territorio Mosi in susum sicut flumen Ollei usque ad Palazolum fluere dignoscitur. et in ipso flumine et ripis ejus versus Brixiam et terram Brixianam et in omnibus locis et Castris et Burgis sicut extenduntur Curtes et territoria locorum Brixensium ab utraque parte Ollei. et in Curte et territorio Mure. et in Curte et territorio Palazoli. et a Palazolo in susum usque ad lacum Yses unde fluit Olleum versus Brixiam. et in ipso flumine et ripis ejus versus terram Brixianam. et inde supra per totum Episcopatum Brixie usque ad Dalegnum. et per totum territorium ejus. et ad Dalegnum in omnibus locis et Castris et Burgis. que distringuntur per Civitatem Brixie, et Curtibus et territoriis ipsorum locorum usque Lemonum. et a Lemono usque ad Pozolengum. et a Pozolengo usque ad Guidiciolum. et a Guidiciolo usque ad Mosum et in alijs locis que distringuntur vel distringebantur per Civitatem Brixie ubicumque fuerint vel in terra vel in aqua. eo addito ut si in predictis locis vel infra predictos fines a glorioso patre nostro Friderico felicitis memorie Romanorum Imperatore. vel a nostra clementia. vel ab eo. qui a nobis habuit aliquid datum. vel factum vel scriptum. factum fuerit de predictis Regalibus Brixiensibus non obsit. de quibus qui acquisivit non habet publice possessionem non violentam. non clandestinam ab hac concessione excipimus omnia feoda et beneficia antiqua. seu a patre nostro. seu a nobis concessa de quibus ille qui acquisivit manifestam habet possessionem. non clandestinam. vel violentam. et excepto fodro Regali quando aliquis successor noster profecturus est Romam pro Corona suscipienda ab hijs qui solent. et debent predictum fodrum dare. et exceptis appellationibus secundum quod in forma pacis continetur. Pro predictis autem Regalibus. que eis in pace non conces-

simus. et nunc concedimus. dabunt nobis vel nuntio nostro in Civitate Brixie in proximis kalendis Marcij et a proximis kalendis Marcij in antea singulis annis duas marcas auri pro censu. Ad majorem autem fidei. et gratie nostre plenitudinem. et eorum cautelam et securitatem talem cum Brixiensibus inivimus pactationem. que juramento hinc inde firmata est. Juravit Gofredus Mareschalcus noster de Hagenowe ⁽¹⁾ de parabola nostra in animam nostram. quod nos manutenebimus civitatem Brixie. et adjuvabimus Brixenses manutene omnes supradictas concessionem. confirmationem. possessionem. iura. iusticias et rationes et si quas possessionem iura. iusticias. et rationes amiserunt vel amiserint. eos adjuvabimus bona fide ea recuperare. et adjuvabimus eos contra omnes civitates. loca. vel personas Lombardie. Marchie. et Romandiole. Ita tamen ut pro speciali negotio Papiensium non faciamus ⁽²⁾ werram Brixiensibus. nec pro speciali negotio Brixensium teneamur ⁽³⁾ facere werram Papiensibus. Si vero Papienses adjuncti fuerint vel adjunxerint se alicui Civitati loca. vel persone. adjuvabimus Brixenses contra Papienses. nec faciemus aliquam Societatem cum aliqua Civitate loco vel persona Lombardie. Marchie et Romandiole sine parabola omnium Consulum ⁽⁴⁾ Brixie. vel majoris partis. salvo pactis Mediolanensium et Placentinorum. que fecimus cum eis.

Juraverunt Brixenses ⁽⁵⁾. quod bona fide jurabunt nos manutene Imperium in Lombardia. Marchia et Romandiole et possessionem iura justitias et rationes quas habemus in Lombardia. Marchia. et Romandiole et specialiter terram quondam Comitisse Matildis. Si quas etiam possessionem. iura. iustitia et rationes in predictis locis et quod de terra quondam Comitisse Matildis amisimus bona fide adjuvabunt nos recuperare contra omnes civitates loca vel personas Lombardie. Marchie et Romandiole eo tenore. Ut si nos. quod nobis licere nolumus aliquando. contra concessionem seu permissionem factas Civitatibus. loca. vel personis societatis venire voluerimus. non teneantur Brixenses hoc sacramento ad hoc nos adjuvare; nec aliquam societatem specialem facient ⁽⁶⁾ cum aliqua Civitate. loco vel persona Lombardie. Marchie et Romandiole sine nostro consensu. Item Consules et credentia iurabunt pro bona fide dabunt nobis rectum Consilium cum petierimus per nos. vel per certum nostrum Nuntium. vel per nostras litteras. nec per fraudem se subtrahent quam illud dent. Hoc etiam sacramentum facient Brixenses a decem et octo annis supra et septuaginta infra qui generalia sacramenta facere consueverunt. et si qui non fecerunt propter minorem etatem iurabunt infra quinquenium si requisiti fuerint. et renovabunt singulis decenniis hoc sacramentum etiam illi qui iuraverunt si requisiti fuerint. Ut autem hec omnia que predicta sunt rata deinceps observentur et illibata

(1) Mazzuchelli — *Marescallus de Agenoble.*

(2) Id. — *faciemus.*

(3) Id. — *non tenemur.*

(4) Id. — *consiliariorum.*

(5) Id. — *Brixiani.*

(6) Id. — *facere.*

presentem inde paginam scribi . et nostre Maiestatis sigillo iussimus communiri . Statuentes et Imperiali auctoritate sanctientes . ut nulla omnino persona humilis vel alta huic pragmatice sanctionis nostre contraire vel aliquo temerario ausu eam presumat infringere . Quod qui facere attemptaverit in ultionem temeritatis sue Centum libras auri puri pro pena componet . medietatem Imperiali Camere nostre . partem que residuam personis iniuriam passis . Huius rei testes sunt Cunradus Maguntinus ⁽¹⁾ Archiepiscopus . Wilelmus ⁽²⁾ Archiepiscopus Ravennas . Henricus Wormaciensis ⁽³⁾ Episcopus . Godefridus Comes de Veihingen ⁽⁴⁾ . Robertus de Durne ⁽⁵⁾ . Hartmannus de Butingen . Cuno de Irceembere senior et Cuno ⁽⁶⁾ junior Werenhenus de Rossewac . Cunradus de Walthusen ⁽⁷⁾ Camerarius . et frater ejus Albertus . Ottobellus Mediolanensis et Arnoldus Placentinus Imperialis Aule Judices et alii quam plures .

Signum Domini Henrici Sexti Romanorum Imperatoris Invictissimi.

Acta sunt hec Anno ab incarnatione domini Millesimo . c.º . xc.º . ij . Indictione decima .

Regnante domino Henrico Sexto Romanorum Imperatore gloriosissimo . Anno Regni eius xxiii . Imperij vero ij . Feliciter Amen .

Datum apud Geysenhusen ⁽⁸⁾ vii . kalendas Augusti .

Nos igitur predictorum Civium Brixiensium devotis supplicationibus favorabiliter inclinati prefatum privilegium et omnia in eo contenta prout rite et provide concessa sunt et tradita approbamus ratificamus et presentis scripti patrocinio confirmamus . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostre approbationis ratificationis et confirmationis paginam infringere vel ei in aliquo contraire . Quod qui facere presumpserit premissam penam et indignationem nostram se noverit incurrisse . Huius rei testes sunt : Venerabiles Baldovinus Trevirensis Archiepiscopus . Theobaldus Leodinensis . Aymonus Gebennensis Episcopus ac Homo de Peretulo Prepositus de Senato consiliarius noster Auditor Palatii Regalis . In cujus rei testimonium et evidentiam plenioris presens scriptam conscribi et nostre Maiestatis sigillo iussimus communiri .

Signum Domini Henrici Romanorum Regis Invictissimi .

Datum Mediolani xjº kalend . Februarij . Indictione ix . Anno domini millesimo trecentesimo undecimo . Regni vero nostri anno tertio .

Ego Frater Henricus Tridentinus Episcopus Sacre Imperialis Aule Cancellarius Vice Domini Henrici Coloniensis Archiepiscopi Sacri Romani Imperij per Italiam archicancellarij recognovi .

(1) Mazzuchelli — *Conradus Moguntinus* .

(2) Id. — *Vielmus* .

(3) Id. — *Henricus Verma* .

(4) Id. — *Godefredus comes de Veihingen* .

(5) Robertus de Urne Hartimannus de Butingl .

(6) Cimo de Umbret . senior , et Cimo Venebr . de Roseuart .

(7) *Conradus de Valthaser Camerarius et frater Albertus* .

(8) *Geisenhusen vigesimo kal* .

Sententia Henrici VII in Brixienses.

Apografo Queriniano del 20 dicembre 1348, segnato N. 8, pergamena di cent. 70 per 60 (1).

Anno dominice Incarnat . millesimo trecentesimo quadragesimo octavo ⁽²⁾ . Indictione secunda . die vigesimo decembris in pallatio comunis Cremone in presentia franceschini de diviciollis notarius qui debet se subscribere in hoc instrumento nec non in presentia dominorum gruffi de stanollis . antonioli de ferro et ghirardini de cortixijs ibi testium Rogatis . Jacobinus de leno syndicus et procurator terre de Monteclaro et sindicario et procuratore nomine predicto porexit in manibus dominorum Zohanni de catignano et storini de alghixijs consulum Justicie Cremone pro tribunali sedendum quodam publicum Instrumentum seu autenticum scriptum per Vbaldum filium quondam freneti notarium de sancto petro Vallishere civis pisani Imperiale auctoritate notarius et subscriptum per guidonem filium Nicolli de Farneta notarium et per Vguizonem filium serzani notarium civem pisanum et per Jacobum filium quondam ser simonis chavalxe notarium . Petens ipsum Instrumentum dicto nomine autenticari debere ad Eternam rey memoriam habendam et retinendam et plenam fidem perpetuo faciendam que consules convocatis et coadunatis discretis et sapientibus viris dominis bithino de Manariis . Nicolino de Alegris et Johanne de schicij juris peritis de colegio Judicum Cremone nec non domino Zohannino de Nasellis hombonino de madijs et Angelerio de capris notariis peritis de colegio notariorum Cremone et habito consilio eorum et cum eorum consilio dixerunt et pronunciaverunt ipsum Instrumentum esse veracem bonum et justum et justam esse certam propter quam petebat ipsum Instrumentum autenticari debere ad eternam rei memoriam habendam et retinendam et de eo perpetuo plenam fidem faciendam . Et ideo comiserunt michi tomaxino de Nasellis notarius infrascriptus ut possit et debeat ipsum Instrumentum autenticare et in publica forma redigere ad eternam rei memoriam habendam et retinendam et perpetuo faciendam et comiserunt franceschino de diviciollis notario prefatus ut possit et debeat se subscribere in hoc Instrumento seu autenticare . Tenor cuius Instrumenti talis est .

(1) Dopo che Enrico VII aveva confermato alla città di Brescia i Privilegi di Enrico VI, incoronato l'imperatore in S. Ambrogio in Milano, chiese alla Lombardia il dono di cento mila fiorini per la ricevuta incoronazione. Brescia fu delle prime a rifiutarsi di pagare la sua quota, ed a togliersi dalla sudditanza dell'impero. Enrico sottomesse Lodi e Cremona, pervenne tosto sotto la città di Brescia, ma chiuse le porte sostenne l'assedio per 4 mesi, e non cedette se non per intromissione dei Legati Pontifici, mandati espressamente dal Papa. L'imperatore dopo giurata la pace, emanò la sentenza soprascritta contro la città per essersi a lui ribellata.

(2) Questa sentenza è pubblicata dal Döeninges, *Acta Henrici VII*, nella Parte II, pag. 16 e Mss. *Queriniano* L. I. 7, pag. 33. È la prima delle *Duae Compositiones contra Brixienses*: è una riproduzione uguale alla nostra, ma senza le autentiche.

Nel Pandolfo Nassino, *Codice Queriniano*, C. 1, 15, a pag. 514, trovasi una trascrizione del XVI secolo della medesima sentenza, coll'istessa data 20 dicembre 1348: ed anche nell'*Archivio segreto di Cremona* esiste una bellissima copia pergameneacea colla stessa data e con le autentiche di sette notai.

In nomine domini amen. Henricus. dei gratia Romanorum Rex semper Augustus ad certitudinem presentium et memoria futurorum. Regimini sacri Romani Imperij disponente domino presidentes. Pacem et justitiam dulcedine clementie limitatam in cunctis nostris actibus libenter amplectimur ac sic pacem ipsam singulis eiusdem Imperij fidelibus sollicitis studiis impartimur. Ut ea que agimus in recta statera Iudicij et in libra equitatis. ad vindictam malefactorum laudem vero bonorum semper mitigato rigore prout expedit appendamus. Nam Justicia et pax misericordia et veritas adeo in simul amplectere sunt. et tam perfecte charitatis glutino copulate. tantoque nexu individue unionis astrictae quod scissure cuiusvis materiam non agnoscunt nec divisionis incommoda patiuntur. Disscipientur igitur eiusdem Imperij inimici et hostes et sicut cera fluit a facie ignis sit pereant pertinaces in mallo. Exultent Iusti et fideles in sinu eiusdem Imperij et in leticia delectentur. Ita quod pro culpa supplicium et pro virtute premium singulis tribuatur. Dudum si quidem postquam ad ytalie partes dicto duce pervenimus ad hoc studia nostra convertimur et ad hoc precipue regalis sollicitudo providit ut quibuscumque partialitatum et discordiarum erroribus quos per totius lombardie partes dispendiose pululare conspeximus. falce rectitudinis et mansuetudinis. quasi totaliter amputatis in ipsis lombardie partibus. auctore deo. bonum pacis caritatem unitatem et concordiam nutriremus extrinsecos cum intrinsecis ad unitatis et tranquillitatis federa more patris et mediatoris pacifici reducendo. Sic que eiusdem lombardie civitates castra et terre huiusmodi salutiferos actus nostros salubriter cognoscentes. ac pensantes ex hiis. eis posse fructum honoris et comodi provenire. votiva pace et tranquillitate preceptis Nostris ac dicti Imperij mandatis et beneplacitis sicut etiam debuerunt se totaliter submisserunt. de parendo huiusmodi mandatis et beneplacitis nostris. per solemnes procuratores et nuncios seu personas legitimas. nobis fidelitatis debite. prestito iuramento. Et inter ceteros hoc cives. comune et populus brixienis pro nostro et Imperij honore ac sui utilitate fecerunt. Nam cum dicti cives civitatis Brixie in multitudine numerosa essent et diu fuissent exules. vagi et profugi et a proprie patrie honoribus et beneficiis destituti. et etiam eorundem bonis et possessionibus spoliati de mansuetudinis nostre provisione solita. eosdem extrinsecos proposito pacis et sacramenti federe. magnisque penarum promissionibus et appositionibus cum alijs concivibus suis tunc intrinsecis ad pacem et unitatem reduximus et ad bona omnia eorundem. nec non et officia et honores plenarie et equaliter reformavimus cum eisdem. Sed post huiusmodi utilem reconciliationem ipsorum. dicta Brixienis civitas et cives ipsius in elationis et superbie verticem conscendentes. ac huiusmodi beneficiorum nostrorum et gratiarum inmemores et ingrati et debite fidelitatis obliti. non sunt veriti crudeliter prosequi tam iustum et naturalem gratiosum et benevolum bene-

factorem ipsorum. Nec etiam metuit illorum dampnata temeritas in eorum specialem Dominum servissime insilire sibi pro bono malum nefande retributionis officio rependendo. Ipsi namque civitas Brixienis et cives ut preconceptum virus evomerent. et quam gerebant nequitiam interius exterius revelarent contra nos et nostrum dictum Imperium publice rebelare. Iuramentum ab eis prestitum violando. ausu temerario presumpserunt. concives eorum qui in adventu nostro dominabantur ibidem. ceperunt domos. possessiones et bona ipsorum invadendo auctoritate propria ac etiam funditus destruendo de civitate expelendo derobando et occidendo. et aliquas personas ipsorum carceribus captivando quos et captivos et carceratos. cum per literas et solemnes nuncios nostros ab eisdem facissemus requiri. Hoc a principio facere totaliter contempserunt. Nos autem paterno more volentes ipsos ab ipsorum erroribus clementer et misericorditer revocare. ad eosdem plures misimus nuncios nostros solemnes. quorum monita indurati in nequitia contempserunt. Nec hijs contenti cum ad civitatem predictam Nobis et Romano imperio subiectam venissemus. volentes ipsam ingredi pro reformatione et reparatione eiusdem dicti cives et civitatis nos et gentem nostram nulatenu admiserunt. sed potius contra nos et dictum Imperium rebelarunt et munierunt eandem. continue contra nos et gentem nostram diversimode preliando personam nostram et revertende Regimine consortis nostre in domo habitationis nostre trabuccis et machinis in quantum poterant offendere. moliendo. gentes nostras continuis preliis invadendo. derobando. vulnerando. et occidendo et etiam magnam quantitatem hominum ad muros civitatis in conspectu castrorum nostrorum suspendendo rebelles banitos etiam et hostes nostros et Imperij receptando et de ipsis in nostram et imperij iniuriam aliquos ipsorum Rectores et capita faciendo falsis literis et ambaxiatis frequentibus rescribentes et tractantes cum pluribus civitatibus et locis ytalie que ad infamiam. lesionem nostram et imperii ac rebellionem concitandam crediderant redondare. Et nedum predicta omnia et singula. sed iniurias et temeritates alias et diversas et varias. quas etiam difficile esset seriatim describi. Nichilominus committere attentaverunt. in nostram et sacri Imperij gravem offensam. iniuriam contemptum ac magnum scandolum totius ytalie et perniciosum exemplum. Demum vero prefati civitas brixienis et cives. postquam ad eorum superbiam et domandam. cum exercitu nostro et aliarum civitatum Lombardie illarum communicato consilio et assensu juste processimus contra eos. et in ipsorum obsidione per quatuor menses et ultra annum ipsam civitatem ipsorum indurata nequitia stetissemus suum recognoscentes reatum. de personis et rebus in dispositione et voluntate nostra. se se libere totaliter submisserunt. Nos autem sollicita moderatione pensantes quod et si excessus huiusmodi iniurie et offense usque adeo graves. atroces et deformes extiterint quod facti circumstantijs universis matura consideratione discussis.

penis compensari quibuslibet non valerent . volentes tamen certis piis moti considerationibus . clementer et misericorditer . quod semper in corde gerimus agere cum eisdem . ac benigne contra illos censure temperare rigorem . debita super hijs meditatione premissa . et habita cum proceribus principibus et alijs consiliarijs nostris . deliberatione solempni de ipsorum consilio et assensu . ad honorem et reverenciam dei et gloriose Virginis marie et tocius celestis curie . nec non et sanctissimi patris et dom . nostri domini Clementis summi pontificis a quo preces recepimus pro eisdem . et reverendorum patrum duorum Cardinalium scilicet . dominorum Arnaldi sabinensis episcopi apostolice sedis legati . Leonardi albanensis . Nicolay hostiensis et veletrensis episcoporum . et Luce sancte marie in via lata diaconi cardinalis . qui pro ipsis apud Nos . ut clementia flecteremur . multociens institerunt . Christi . sequentes vestigia . In hijs scriptis sedendo pro tribunali sententiamus . declaramus et scentenciando decernimus et pronunciamus ut infra . In primis de abundancia regallis clementie cuius est proprium misereri et predictorum precibus et requisitionibus . ad infrascriptam libentius inclinati indulgendo decernimus . Quod dicti Brixienses cives et districtuales eiusdem (civitatis) propter predicta jam comisa facinora non moriantur . sed de benignitate Regia vitam retineant sine carceribus et mutilatione membrorum . Et eadem ducti clemencia volumus quod nec ipsos nec filios eorundem comitetur infamia . ac testamenti factionem non perdant . active eciam passive et contrahendi habeant potestatem . Idem de innata nobis clemencia indulgemus quod bona et res ipsorum . que et quas cives predictae civitatis Brixie et districtus singulariter quisque ipsorum habet . seu habent seu habebant ante Rebellionem predictam in civitate et districtu Brixie vel alibi dicti cives et districtuales habeant et sibi remaneant . et bona predicta ipsis restituimus et dimittimus et in statu pristino conservamus salvis juribus Imperij prout erant ante Rebellionem predictam . et universitatum et singularium personarum . Item de eadem clemencia indulgemus quod civitas predicta que . propter dictas enormes offensas . aratro totaliter destrui meruit non destruat . salvis semper infrascriptis . Et ne tanta facinora remaneant totaliter impunita . dicimus et pronuntiamus quod muri murorumque tures et porte civitatis predictae totaliter funditus destruantur . Et quod fosse seu fossata que sunt extra dictos muros impleantur et explantentur . Et predicta fiant expensis hominum dicte civitatis . In quibus expensis non contribuant qui extra dictam civitatem ad nostram hoberdenciam morabantur . Nec unquam reficiantur sine nostra vel Romanorum regis seu imperatoris licentia speciali . Nec ibi vel alibi in civitate vel districtu . predictis . alique fortellicie fiant absque nostro vel successorum nostrorum in imperio speciali mandato . Et si secus fieret . ex nunc comune et civitatem predictam et quemlibet contrafacientes et quociens contraferit in mille librarum puri auri nostre Camere (*solvendis*)

condempnamus . Civitatem predictam et comune ipsius omnibus privilegijs . franchiscis et libertatibus a nobis vel predecessoribus nostris Regibus et Imperatoribus Romanorum concessis eisdem . nec non omnibus statuta et consuetudinibus quocumque jure seu titulo eis competant vel sint quesita . ac mero et mixto imperio si quod habuerunt . seu consueverunt exercere hactenus vel facere exerceri . et omni iurisdictione . tam in dicta civitate brixie quam eius suburbij et districtus proprio privamus . justicia suadente . Et similiter omnia privilegia et regalia que aliquid ex illis civibus brixie et districtus que tempore dicte rebellionis in dicta civitate brixie vel districtu in rebellionem nostra morabantur . habebant . adimemus . Revocamus cassamus et Irritamus et nullius momenti de cetero fore per presentem sententiam declaramus . Salvis tamen illis privilegijs Regalibus et Imperialibus eis concessis super bonis eisdem per nostram clementiam superius conservatis . Et tam predicta quam omnia pedagia . tollonea gabellas redditus et proventus et cetera alia bona et iura que dictum comune seu civitas brixie recipere vel colligere seu recipi vel colligi facere consueverunt temporibus retroactis . Nec non castra . villas . burgos . munitiones . fortelicias . Redditus et proventus palatia que appellantur de comuni et turim justa palacium ei montem inter ipsius civitatis muros constitutum prout muri ipsius civitatis eum ab extrinsecis et alij muri qui eundem montem a parte civitatis cingunt et muniunt . et quecumque alia bona et iura que civitas Brixie et comune ipsius . intra et extra civitatem ipsam habent et possident seu tenebant et possidebant ante dictam rebellionem omni eorum Juribus et Jurisdictionibus mero et mixto imperio . Nobis et Romano imperio confiscamus ac nichilominus civitatem et comunem predictos et homines dicte civitatis in septuaginta milibus florenorum auri condempnamus nostre camere persolvendis . in quibus non contribuant que extra civitatem predictam . ad nostram hoberdenciam persistebant . Et eciam omnes notarii civitatis Brixie et districtus qui in nostra rebellionem fuerunt a tabellionatus officio . et Judices et advocatos qui similiter in dicta Rebellionem fuerunt . Judicandi et asidendi officia et honore suspendimus quousque auctoritate nostra . eis vel eorum singulis . aliud specialiter de gratia concedatur . Salva et reservata nobis ballivia et potestate addendi . minuendi . corrigendi et interpretandi in omnibus et singulis supradictis . prout et quin nobis videbitur expedire . Data lata et pronunciata est dicta sententia per predictum dominum Regem et lecta et publicata per magistrum Bernardum de Mercato nostrum Regalis camere . In presentia mei Leopardi frenetti de pisis item notarius dicte camere quibus ipse dominus Rex mandavit . quod de predictis omnibus et singulis faceremus et demus cuique petenti totaliter vel particulariter unum et plura publica infrascripta . In Brixia . in publico parlamento hominum dicte civitatis Brixie . convocato voce preconia et sono campanarum in platea dicte civitatis ante palatium ipsius

domini Regis super ballatorio dicti palatij ⁽¹⁾, ubi idem dominus Rex sedebat et sedit pro tribunali presentibus venerabile patre domino Baldovino Archiepiscopo treverensi. Dom. Amedeo comite Sabaudie. guidone de Flandria. Roberto de Flandria. gulielmo de Januella. henrico de boco. Aleardo de rolbana. Amideo de Vallaris. thoma de septem fontanis. fulche de sigariis. petro de Ambaldis de Roma. stefano de colompna. Johanne de cancelerijs de Janua professorem legum. Petro de tuderto legum professorem. Andrea calandrino de Roma iudex. Roberto de orgionis. Iohanne de Artaldo. ferri de branchonen. feri de burseto. guidone archipresbitero aretino. gherardo de orons?. henrico de Rapusten. Vernuleo de alfanis de florentia. Simone filipi de pistorio. francisco Iudice. domini guidonis de Flandria. magistro nicolla de spira et simone bandi de sancto miniate testibus ad hoc rogatis et vocatis sub anno domini ab eius nativitate Millesimo trecentesimo undecimo indictione decima (*sic*) die veneris prima octobris. regni ipsius domini Regis anno tercio.

Lanfranchinus de bagnolo. Iuris utriusque peritus certus et legitimus sindicus actor et procurator et Nuncius specialis comunis et universitatis hominum civitatis Brixie supradicte constitutus ad hec et allia facienda prout aparet per cartam publicam scriptam manu Coradini de ochis notarii in Millesimo trecentesimo undecimo Indictione nona die Iovis ultimo septembris. sindacario et procuratorio nomine dicti comunis et hominum ipsius comunis Brixie. Visa et audita dicta sententia et omnibus in ea contentis. In continenti in eodem predicto loco et die et testibus supradictis presentibus. ex certa scientia et non per herorem. ratificavit et approbavit et omologavit dictam sententiam seu auctenticavit et quecumque in ipsa continentur et promisit eam et ea ratam et rata firnam et firma habere et tenere et contra non facere vel venire.

Ego Hubaldus filius qdm frenetti notarius de sancto petro Vallishere. civis pisanus Imperiali auctoritate notarius atque Iudex ordinarius. Autenticum huius sententie scripture in actis et gestis dicti serenissimi principis dom. henrici dei gratia Romanorum Regis semper augusti per Leopardum frenetti de pisis notarium camere dicti dom. Regis non vitiatum. non corruptum. non abrasum. nec in aliqua parte sui abolitum vel cancelatum. Vidi et legi una cum infrascriptis notariis. de verbo ad verbum coram nobile

¹⁾ Nel palazzo di Broletto, dal lato occidentale, cioè dall'angolo della piazza fino alla torre del popolo, su questa facciata, esisteva il poggio (distrutto nel 1797) dal quale venne letta e pubblicata la sentenza. Vedi *Il Palazzo di Broletto* di A. Valentini. Milano, tipografia Lombarda, 1896, pag. 10 e 11.

et sapiente Milite domino tebaldo de guarinis de fabriano pisis potestate. et una cum infrascriptis notariis et testibus fideliter adscultavi. et ipse idem dominus pisis potestas. una mecum. predictam sententiam cum dicto autentico adscultavit et vidit. non abolito vel vitiatum in aliqua parte sui ut supradictum est. Ideoque predicta de verbo ad verbum nichil addito vel diminuto. decreto et auctoritate predicti domini Pisis potestatis et mandato pro tribunali sedentis in hijs interpositis fideliter ut dictum est supra exemplavi. Et qua dictus dominus Pisanus potestas una mecum predictam sententiam cum dicto autentico in omnibus concordare Invenit. et dictam autenticam est. sine aliquo vitio. et mandato eius decreto et auctoritate. ipsam sententiam publicavi et autenticavi et ad futuram rei memoriam signum et nomen meum apposui que adscultatio lectura. visio et exemplatio et autenticatio. decreti et auctoritatis interpositio facte fuerunt in presentia supradicti domini Pisis potestatis et eius decreto et auctoritate ipso pro tribunali sedente in presentia infrascriptorum notariorum et testium. Videlicet. domini Bartholi de saxoferrato Iurisperiti et antonij notarij qdm antonij de fabriano officialium predicti domini Pisis potestatis ad hoc vocatorum et rogatorum. Actum pisis in pallatio pisis comunis ubi presidet predictus dominus Pisis potestas. presentibus infrascriptis notariis. et presentibus infrascriptis. domino Bartholo et Antonio testibus ad hec vocatis et rogatis. Dominice Incarnation. Anno Millesimo trecentesimo quadragesimo. Indict. octava quarto kalendas octubris secundum cursum pisanarum. et suprascripta verba supra signata videlicet utilem. Indictione eo modo ut supra continetur mea manu propria scripsi ipsaque. signa cum eadem manu signavi.

*Seguono altre cinque autentiche Notarili
colle solite formole.*

- † Guido filius Nicoli de farneta notarius Iudex ordinarius.
- † Uguccione filius ser zani notarius imper.
- † Jacobus filius qdam ser simonis cavalze notarius.
- † Thomaxinus de Nasellis civitatis cremone notarius sacri pallatii ex commissione michi facta per suprascriptos dom. zohanini de catignano et storini de Alghixiis consules justitie cremone.
- † Franceschinus de dunciolis civis cremone publ. imperiali auctoritate notarius ecc. et una cum suprascripto Tomasino de Nasellis notario me subscripsi.

INDICES

INDEX ONOMASTICON

A

Abberisse Gulielmus, 80.
Abbis Conradus (de), 302.
Abedellis Gosius de Casatico, 337.
Abertonus, 49.
Aboni Albertus, 1137.
Abraam, 76.
Abrivatus, 225.
Absaloni Zanebonus, 636.
Abstraxatus, 254.
Acatatus de capite pontis, 55.
Accorinus, 198, 582.
Acerbe Bernardus, 843.
Acerbi Lafrancus, 192, 1137.
     » de Solanese, 80.
     » Girardus de Vithosa, 770.
     » Martinus, 278.
Acerbini Ottebellus fil. qm Bonapacis, 877, 890.
Acerbo Mont. (de), 694.
Acerbo Mayfredus (de), 693.
Achetti, 1137.
Acintatis Acursus (de), 820.
Acorinus Obizonis, 261.
Acrimanis Accordatus (de), 591.
Actottis Brixiana (de), 1019.
Acurci de Puteo de Herbusco, 710.
     » Cotti Venturinus, 790.
     » Gulielmus, 365.
Adam Pristinarius, 76.
Ade, 5.
Adegerii Albertus Ferariensis, 100.
Adegerius de boxadro, 790.
Adelardus, 262.
Adelasie Guala, 80.
Adelasii Monachus, 48.
     » Ottonis Pagani, 80.
Adelasu Lafrancus, 67, 79.
Adelax Lanterius, 116.
Adelaxia, 110.
Adelaxia Albertus, 694, Adelasie Aiardus, 48.
Adelaxie Ardricus, 97.
     » Iohannes, 96.
     » Mayfredus, 61, 97.
     » Obizone, 97.
Adelaxio Gema, 693.
Adelongi, 77.
Adhelburgus, 82.
Adobatus, 76.
     » de Mediolano, 33.
Adrianus, 125.
Adro Albuzani (de), 1137.
     » Iacobus (de), 61.
     » Martinus (de), 402.
     » Montenarius (de), 163.

Advocati Lafrancius, 115.
Advocati Mayfredi, 104, 366.
Advocatis Gratus (de), 41.
Advocatus, 48.
Advocatus Albertus, 115.
     » Aposazius, 92, 100, 104.
     » Boltraccius, 693.
     » de Brixia, 91.
     » Girardus, 498.
     » Laurentius, 48.
     » Oddo, 105, 122, 166, 566.
     » Redulfinus, 42.
     » Ubertus, 19.
Agazonus, 1133.
Aghino Azolinus (de), 343.
Agnelli, 262.
Agnellus, 293, 295.
Agnenis Azo (de), 260.
Agnētis fil. Colamandrinus, 898.
Agonus Iohannes, 64, 65.
Agreta Muraschus (de), 1134.
Agrummus Bonaventura, 843.
Agustus, 51.
Agutis Durellus (de), 933.
Aguzno Iohannes (de), 42.
Aguzonus Amabenus, 1133.
Aiasconi Albertus, 48.
Aicarda Donna, 105.
Aicardus, 20.
Airoidi Iohannes, 246.
     » Ognabenus de Pontesello, 101.
Ala Ogerius, 195.
Alamanni Girardus, 125, 495.
Alarius Martinus de Adro, 402, 403, 408.
Albani Bernardus (de), 949.
Albarina Ottonis (de), 317.
Albarinus Lafrancus, 79.
Alberge Graciolus, 1137.
Alberici Lafrancus dom. de Capriano, 53.
Albericis Pentidus (de), 116.
Alberico Ottonis (de), 273.
Albericus, 6, 7, 12, 22, 75.
     » Nebla, 742.
Albertachus, 1134.
Albertanus 122, 154, 166.
Albertanus de S. Agata, 677.
Albertebellis Iohannes (de), 201.
Alberti Orlandus, 358.
Albertioulis Mayfredus, 742, 744, 840.
Albertinus, 305.
     » Adeleyte, 1149.
Albertochi Venturinus, 1135.
Albertoc, 81.
Albertonellus, 272.
Albertoni Domofollus, 395.
     » Iohannes, 339, 340.
     » Lafrancus, 333.

- Albertoni** Pizone, 339.
     » Vido, 578, 652.
Albertonus, 79, 253.
     » Albertus, 32, 49, 70, 94, 109.
Albertucius, 413.
Albertuculus, 42.
Albertus, 21, 23, 51, 74, 262.
     » Brixianus, 54.
Albinis Gerardus (de), 600.
Albino Petrus (de),
Albrichoni Wazo, 232.
Albrici Iohannes, 49, 95.
Albrigonibus Baldoynus (de), 1039.
     » Gazolus (de), 965.
     » Gervasius qd. Avanci (de), 1015, 1149.
Albuzani Io., 1136.
Alcardis Vitalis (de), 581.
Alcherius, 81.
Alckerini Ferrarii, 547.
Alcrande Vitalis, 590.
Aldella Ugolinus, 275.
Aldis, 1003.
Aldonis Albertinus (de), 23, 324, 330.
Alkerii Antonius (de), 54.
Alkeriis Iacobus (de), 54, 61, 104.
Alkeriorum Crescentinus, 364, 394.
Alkerius de Alkeriis, 55.
     » Antei, 72.
     » Martinus, 56, 116, 819.
Alkiroli Beroldi, 335, 536.
Aleardo de Rolbana, 1205.
Alegre Albertinus, 267.
Alegri Io., 1019.
Alegrini Pasinus, 1001.
Alene Albertus, 252, 253, 255, 269.
     » Dominicus, 414.
     » Io., 1070.
     » Lafrancus, 255, 344.
Aleo Albertus (de), 80.
     » Alexander (de), 82.
Alerie Lafrancus, 274.
Alexande ser Lan. Aymerici, 692.
Alexandri Albertus, 335.
     » de Flumicello, 362.
Alexandro Iacobus (de), civ. Mantuae, 625.
     » Oprandus (de S.), 47, 85, 94, 110.
Alexendi, 506.
Alfanii Gerardi, 566.
Alferi Widone, 552.
Alfanello Alfinus (de), 180.
     » Girardus (de), 39.
     » Gubertinus (de), 167, 168.
     » Macagri (de), 295.
Algarisii Bonus, 1135.
     » Petrus, 1134.
Algerinus de Crema, 1133.
Algisius, 168, 240.
Algisi de Federicis, 734.
Algisus dom. de Vixano, 242.
Algizii Albertus, 208, 211, 217.
Alloinquonus Io., 818.
Alio Alexandro (de), 87.
Alionus Petrus, 1129, et Ognabenus, 1137.
Aliottus de Polpenatiis, 814.
Aliotti Teutaldus, 268, 367.
Alkisii Ugo Lafranci et Albertus, 314.
Almegarde Bernardus, 563.
     » Lanzolinus, 563.
Alse Guilielmus (de), 80.
Altadona, 904.
Alteri, 200, 210.
Altilie Iacominus, 741.
Alventis Oliverius (de), 1075.
Alz. Guilielmus (de), 81.
Amabenus, 1133.
Amaberius, 57.
Amadeus Sapient., 896.
     » de Porta Matulfi, 426.
Amaltheus qdm. dom. Alberti de Paterno, 661.
Ambaldis Petrus de Roma (de), 1205.
Amberzago Ianettus (de), 78.
Amalvechatus Albertus, 77.
Amathinus fil. de Samuelis, 968.
Amatus, 1008.
Aruboni de Girollo, 709.
Amberzato Ottebonus (d'), 49.
Ambevere Alexander, 691.
Amblatorii Frogerius, 497.
Ambrosii Girardus, 49, 82.
Ameze, 1135 e 1136.
Amexinus Inverardinus, 744.
Amexolus Bartol., 304.
     » Patricus, 47.
Amica (de) Iacobus, 33.
Amicheti Siboninorum, 390.
Amichi Girardus, 734.
Amicus Amigorum, 692.
Amideo de Vallaris, 1205.
Amistati Ugerus Ugoni Brixianus notar., 1134.
     » Pax, 1134.
     » Iohannes, 1134.
Amizo, 5, 6.
Amorelli Albertus, 508.
Amorellus, 567.
     » Gerardi, 566.
Amoretis Bonaventure (de), 914.
Ampolle Io., 471.
Ampulle Albertus de Moso, 400.
Ancelletus, 358.
Anderboni Bergamus, 692.
Andria Lafrancus de Rudiano, 6, 337, 359, 578, 963, 976.
     » Riboldus, 315.
Andriasio de Monte rotondo, 836.
Andrie Albertus, 315.
Andrioli, 987.
Andrioli Lambertini, 563.
     » Petenelli, 1190.
Andriolus de Gaydo, 898.
Andrionus, 405.
Angello Henricus (de), 33.
Anona, 77.
Ansaldinus, 120.
Anselde Robertus, 228.
Anselmus, 5, 6, 7, 10, 12.
Antelde Cacaovumus, 79.
Antelminus de Crema, 1236.
Antilde Guilielmus, 48.
Antilienis Ayroldus (de), 53.
Antoni Petrus, 691.
Antonioli de Ferro, 1206.
Anzeionus Albertus, 78.
Anzelerii Forcinus, 1136.
Anzelonorum Albertus, 310.
Anzerlottus Albertus, 260.
Aqua Iohannes (de), 262.
     » Lafrancus (de), 434.
     » Riboldus (de), 269.
     » Venturinus (de), 434.
Aquanigra Berenzius (de), 39.

Aquanigra Cazete (de), 40.
 » Daibertus (de), 22.
 » Danesius (de), 40.
 » Drubandi (de), 348.
 » Iacobus (de), 39.
 » Lafrancus (de), 327.
 » Mizferrum, 38.
 » Obertinus, 40.
Archerli Jo. Boni, 115.
Archetis Girardus, 1137.
 » Iohannes, 1137.
Archilo Gerardus, 1134 et Lafrancus, 1135.
Arcimani Venturinus (de), 1185.
Arcu Henricus (de), 960.
Arcus de Otte, 1137.
Archus de Vixano, 742.
Ardengi Martini, 565.
Ardenkinus, 193.
Arderardus, 6.
Ardezoni Flore Albertus, 754.
 » Blanconi, 78.
 » Zapaminus qdm Ottonis, 737.
 » Gocii Lan., 692.
Arditio Pellegrinus, 96.
Arditione Gerardus de Placentia (de), 32.
Arditus de Mediolano, 308.
 » Iohannes de Rubeco, 168, 194, 735.
Ardoni Ruffus Otto, 837.
Ardoini Zufredus qd. dom., 318, 320, 393.
Ardracto Rubeus (de), 274.
Ardrado, 6.
Ardrioi Wifredus de Castro Wifredo, 42.
Ardriols Albertus Rumini (de), 198.
Ardricus, 23.
 » Modocia (de), 86.
Arduinus, 7.
Arialdas, 6.
Aribuginus Grueta, 88.
Aricaxius Ioannes, 364.
Archilosius Venturinus, 154, 155.
Archerli Io. Boni, 115.
Arcimannis Accordatus (de), 668.
Arcimanius Iacobus (de), 916.
Argente Albertus, 538.
Argini fil. qd. Aymericus, 1092.
 » de Savallo, 1082, 1092.
Arioi, 294.
 » Magazani, 273.
 » Iohannes de bovagno, 53.
 » Salomonis, 481.
Ariols Gezzone (de), 485.
 » Gezzo (de), 468.
Arious de S. Iacobo de Castenedulo, 77, 821.
Arigaoius Iacobus, 163, 634.
Arimundi Girardus, 328.
Arimundis Deghelvardus (de), 216.
Arimundus, 21, 22.
Arimundus de Arimundis, 315.
Aripolti, 173.
Ariprandi Petrus, 734.
Ariprandis Inverardinus et Amicinus (de), 746.
Ariprandinus, 80.
Ariscus, 7.
Arlotti de Bathasofia Alberti, 260.
 » Richelbonus, 854.
 » Ugo, 257.
Arlotus Paganus, 376.
Arlotinus, 970.
Arimundus, 216.
Armagni Martini Petri, 545.

Armanni Petrus (de), 278.
Armannus, 77, 80, 97.
Armegnachus, 170.
Armelande Io., 566, 567.
Armengarda uxor curti, 22.
Armeno Lafrancus, 527.
Armengarde Guilmus, 1137.
Armenulfus, 61.
Arneembaldus, 80.
Arnoesii Iohannes, 128, 148.
Arnoldinus de Azano, 80.
Arnoldis Altemannus (de), 839.
Arnoldus Petrus, 635, 642.
Arnoldinus filius Cavethagne, 748.
Arnulfus Ingenii, 77.
Arocino Arnaldus (de), 48.
Arpolinus de Conchis, 955.
Arronni Socinus, 720.
Arpinellus Ficienis, 678.
Arsus Zannus, 803.
Artaldo Iohannes (de), 1205.
Artenisius, 80.
Artegnado Ganducius (de), 414.
 » Daybertus (de), 414.
Artemannus, 186.
Artioli Guilmus, 773.
Aruboni Giroldus, 709.
Asinus Iohannes de Gandino, 83.
Astalengo Carruccius (de), 792.
Asini Alberti Iohannis, 69.
Astulfi Martinus, 333.
Arzino Zanebonus (de), 76.
Arzuffi Egidius, 251.
Arzuffus Ziliolus, 22.
 » Zilius, 228, 229, 250.
Asola Azo Io. Widonis (de), 265.
 » Balexoni (de), 401.
 » Barberius (de), 259.
 » Boserinus (de), 265.
 » Bretti Ugonis (de), 296.
 » Dodi (de), 401.
 » Dothonis (de), 279.
 » Iohannes (de), 41.
Asola Nicolaus (de), 39, 575.
 » Taiaferro (de), 831.
 » Trumannus Rustichi (de), 385.
 » Ubertus (de), 39.
 » Zilius (de), 259.
Asula Belexoris (de), 402.
Asinarius Tignusius Faustinus, 420.
Asinari Teutaldus, 53.
Asinelli Rogerius, 332.
Atettus Obizinus, 1134.
Athegherius Ferarius, 355, 385.
Athelardi Albertus de curte, 38.
Athelasia uxor decembris, 22.
Athelberge Girardus, 419.
Atteboni Redulfus, 341.
Attellasi, 82.
Attesius fil. qdm. d. oldi de bragida, 805.
Atti Ricardi, 373.
Atto, 6, 77.
Atto de Comite, 116.
Atto Lafrancinus Iohannes, 278.
Attolinus, 230.
Attonis Albertus, 32.
Aubertus, 9, 10.
Auguste Bartholameus, 441.
Augusto Guizardus (de), 693.
Auricula, 75, 81.

Auro Cuppa (de), 83.
Auroldi Iacobus, 632.
Avano Iohannes (de), 82.
Aveninus de Nuvolinis, 767.
Avertella Barberius (de), 1011.
Avianis Honestus (de), 843.
Avinentus, 1135.
Avis Obertus Petri de Astalengo (de), 813.
Avorea Zilius (de), 273, 348, 354.
Avolici Albertus, 39.
Avoree Gratius, 365, 276 (vedi **Avorea**).
Avostanus Iacob., 1136.
Avostelli, 562.
Avosti Bonexellus, 1136.
 » Petrus, 1136.
Avostus de Robertis, 275, 277, 290.
Avunde Iohannes, 264, 276, 344.
Axia Lan. (de), 691.
Aydonus, 278.
Aydu de Grumello, 115.
Aymericus de Monteclaro, 125.
Aymericus Porta (de), 304.
Aymonibus Aymo (de), 53, 104.
Aymonibus Oddo papa (de), 54.
Aymonibus Ugutio (de), 54.
Aynardus de Buzolano, 517.
Aynardi Hamedeus de Verdello, 238, 693.
Aynardis Landulfus (de), 843.
Aypercus de Mancapessis, 874.
Ayroidis Io., 529.
Ayvane Iacobus de S. Zenone, 441.
Aza Lafrancus (de), 81.
Azabonis de Moso, 288.
Azano Bonelli (de), 492.
Azano Bonizanus (de), 873.
Azelis Otto (de), 198.
Azerbe done Aycardo, 598.
Azetus, 1134.
Azinus fil. qilm. Alberti de Comezano, 720, 723.
Azo Io. de Guidone, 273, 352.
Azolis Peterzulus (de), 198.
Axonis Bernardus, 283.
 » Corleone pater (de), 259.
 » Gandulfus, 388.
 » Raynoldus, 343.
 » Ugo Ruine, 272.
 » Ugolinus, 33.
Azuelli Bergamus, 692.
Azuelli Paganus, 693.
Azuellis Gisalbertus, 691.
Azula Gaforinus (de), 39.
Azzo Augusti (de), 116.

B

Baccalius, 275, 278.
Baccarii Obertus, 197, 339.
Baccari Persicus, 196.
Baceta Martinus de Brixia, 994.
Bachallis Ugo (de), 252.
Bachattis Lafrancus (de), 252.
 » Rogerius (de), 199, 252.
Bacchi Zane Bonus, 637.
Bachis (de) Salvetus, 917.
Bacous Azo, 263, 358.
Bachuli Bergunzinus, 198.
Baddus Iacobus, 801.
Baddus Iacominus, 742.

Badeoli Bernardus, 187.
Baffa Iohannes, 118.
Baffis (de) Arcimannus, 916.
Baffis (de) Baffolinus, 990, 1009, 1014.
Baffus Ariginus, 1133.
 » Obizo, 1136.
 » Petrus, 1133.
Bagata Rogerus de Moso, 399.
Bagate Albertus fil. qd. Mantuani, 696, 1044, 1116.
Bagnatore Stephan., 1135.
Bagnatorio Fachinus (de), 1135.
 » Iohannes (de), 1135.
Bagni Iacom. Bernardi, 775.
Bagnoli Bagnolinus (de), 1134.
 » Girardus, 15, 17, 53, 566.
 » Io. Ottoni, 1134.
Bagnolo Bonacossa (de), 364.
 » Boxadrus (de), 308.
 » Conradus (de), 409.
 » Bonacosse (de), 391.
 » Egidius (de), 302.
 » Girardinus (de), 55.
 » Landulfus (de), 842.
 » Zufredus de Arduyn (de)i, 365.
Bagolino (de) Petrus, 499.
Bagotius, 358.
Bagottis (de) Grandoni, 1135.
Baiamundi Iohannes de Candethino, 104.
 » Iohannes, 56, 313.
 » Zilius, 824.
Baiamundus, 22.
Baiani Guilielmus, 692.
Baiardi Io., 486.
Balacurtelli Bernardus, 536.
Balcone Cagneffus (de), 78.
Baldella Bonaiuncta, 358.
Baldonus de Boldano, 273.
Baldoyni, 329.
Baldus Lafrancinus, 277, 400.
Balesterii Braida, 906.
Ballacurtelli Bernardus, 561.
Balle Girardinus, 793.
Ballius Albertus, 54.
Balius Atenanti, 1057.
Ballius Bonfadinus, 128.
 » Marchisius filius Laurencii, 11, 63.
 » Wido, 410.
Bampafolata, 55.
 » Bonaventura, 314.
Bampafolate Lafrancus, 313.
Banca Schutettus (de), 311.
Bandi Simone de Sancto Miniato, 1205.
Banotti Venturo contr. S. Agathe, 723.
Banze Albertus de habiono, 1074, 1076, 1084.
Barabas Otto, 11.
Barabasij Laurencij, 1187.
Barabasi Iohannes, 917, 998.
Baraccus Delaytus, 177.
 » Oricus, 795, 812.
Barachi Zilius, 169.
Barba Lafrancus (de), 115.
Barbanus Atto, 76.
Barbaricha Lafrancus (de), 505.
Barbarus Crescinus, 1137.
Baroha Lafrancus, 734, 789.
Barois Albertus (de), 54.
 » Martinus Crassus (de), 55.
Baroho Albertinus Stancharius (de), 2134.
Bardelinus, 992.
Bardivo Iohannes (de), 261.

- Barelli** Guifredus, 694.
Bargnano Bonaventura (de), 1133.
Bariani Petrus, 692.
Barichelli, 221.
Barifaldus, 258.
Barifaldi Venturinus, 1129.
     » Antonius, 1137.
Barilis, 345.
Barlinus de Goiono, 824.
Baruchelli, 210, 227, 318, 365.
Baruparola Bartol. de Erbusco, 981.
Barvatorio Stephanus (de), 1129.
Barzaga, 81, 84.
Barzio Bontempus, 376.
Basacaponi de Comezano, 998.
Basalinus, 104.
Baschera Lafrancus, 258, 279.
Basega, 82.
Basil Io. de Herbusco, 915.
Basonis Imia, 817.
Basonus Petrus, 1129, 1135.
     » Franchus, 1136.
     » Imbertus, 1136.
Bassacomes, 76.
Bassaguerra Ugutio (de), 104.
Bassano Iacobus (de), 284.
Bassianus, 83.
Bassi Casali, 309.
Bassis Aquistabenus (de), 309.
     » Arcimbaldus fil. qd. Brixiani de Bassis Benvenutus eius frater.
     » Debellus et Marchesius fratres et filii qdm. dom. Lafranci de Bassis heredes qdm. Aquistabeni de Bassis, 55, 309, 915.
Bastardi Ogerius, 365.
Batsonaruis Ugo, 213.
Bapstuppe Oprandus, 463.
Batacius Albertinus, 215.
Batagius Iohannes, 261.
Batalana Cabriellus, 1136.
Batenutus Abertus, 1135.
Bathasufie de Asula, 399.
Bathasofia (de) Wido Liazzarri, 256, 354.
Bathasufflis (de) Rubeus, 252.
Bathaxonus Dominicus, 257.
Bathiva, 21.
Batinera Obertus, 843.
Batpanico Rogerius (de), 51.
Batizatus, 49.
Batoculis Pagani (de), 535.
Batteferri Alfisius, 82.
Bau Martinus, 414.
Bave Iacobus Petri, 33.
Bave Iohannes de Coalino, 51.
Bavilus Acquensis, 952.
Baxani dom. Iacobus, 194, 237, 244, 255.
Baxano Oricus (de), 342.
     » Ribaldus (de), 255.
     » Uberti (de), 253, 255, 338, 342.
Baylana Otto, 1135.
Bayoceni ser. Attolinus de Dommo, 693.
Bazega Iohannes, 903.
Bazeta Martinus, 536, 1159.
Bazola, 347.
Bazolarius Albertus, 1133.
Bazoni Favaldus, 917.
Beaqua Rogerius, 87.
Beaquinus de disinciano, 27, 55.
Beatriz, 18, 21, 1099.
Beatus de Beatis, 694.
Bebius, 80.
Becarij Guilmus qd. Andree, 1049.
Becarius Polingranatus, 1139.
Beccagnus Albertinus, 780.
Beccarius Pilzobonus, 452.
     » Cobellus de Yseo, 931.
     » Confortus, 718.
Beccarii Ottebellus, 430.
Beccazii Iohannes de ramethello, 42.
Bechere Iacobus, 938.
Beccus Albertus, 310.
     » Benvegnutus, 310.
Beccus Salvodeus, 310.
Bedeschis Guilmus (de), 678.
Beffa Lafrancus, 52.
Beffe Martinus, 384.
Begius Berte Iohannes, 204.
Belacatinus Corgolus, 945.
Belasie Maphezolus, 1058.
Belanom de Rudiano, 1018.
Belavitha Thutaldus, 1133.
     » Zanebonus, 289.
Belcani Graciolus, 1135.
Belcarii Iohannes, 223.
Beldeferrus Albertus, 783.
Belfantis Albertus (de), 445.
Belece Andrioli, 970.
     » Girardus, 1001.
     » Mafecinus, 1001.
Belentesini Martinus et Stefainus, 391.
Belexaris de Asula, 402.
Beleze Io., 987.
Belicam Iohannes, 40.
Belini Martinus, 405.
     » Ottonellus, 405.
Belintesini Petrus, 364.
     » Stefani, 362.
Belisie Gerardus, 403.
Belxonus, 416.
Bella Teutaldus de Montepiano, 367.
Bellacosse Niger, 275.
Bellaore Obertinus, 434.
Belladeschi Io., 502.
Belladona Margarita, 1067.
Bellafantis Mazettus, 310.
     » Anomatus, 310.
     » Secilia, 310.
Bellafareni Brixianus, 750, 177.
Bellafemina Teutadius de Montepiano, 393.
Bellamicus, 655.
Bellandi de Claris, 460.
Bellandus de Salis, 291.
Bellaria, 1135.
Bellavogie de Lampertis, 400.
Bellemarchi Petrus Imberti, 144.
Bellentius, 167, 186.
Bellentius Osberti, 810.
Bellentius de pratoalboino, 38.
Bellerisius Berta, 318.
Bellesini Mario de Navis, 396.
Belletisius, 210.
Belletti fil., 76.
Bellevegus, 243.
Bellevogie de Lampertis, 215.
Bellexorus Anselmus, 269, 290.
     » Lafrancus Asole, 527.
Bellica de Wastapane, 213.
Bellinca Niger (de), 256, 262, 386.
Belline Gratiadeus, 311.
Bellini Gandulfus, 337.

- Bellini** Isaschinus, 1079.
 » de Yseo, 1079.
 » Lafrancus, 382.
 » de Lampertis, 253, 406.
 » Martinus, 382.
 » Obizo.
 » Otto, 338.
 » Stephanus, 840.
Bellinis Bonfadi (de), 218.
 » Obertus (de), 289.
 » Odelbertus (de), 346.
 » Ottonellus (de), 244.
 » Rethodesco (de), 289.
 » dom. Ugonis Gandulfi (de), 244.
 » Venturinus (de), 944.
Bellinorum Otto et filii qdm Conradi, 338.
 » Albertus, Odelbertus, 338.
Bellinus Lamberti, 209.
Bellioeus, 526.
Belloni Benvegnutus de Porta, 468.
Bellonus Landus de S. Petro, 231.
Bellotti Bonomi Graciadeus, 434.
Bellottus habiaticus, 100.
 » de Telgato, 75.
Belluzii Pezeta, 1136.
Bembone Philipus, 901.
Benaduxius, 434.
Bendiadeus, 81.
Benducis de Cavatis, 711.
Benedicto, 6.
Benella, 79.
Benethige fil qd. Alberti de Nurolinis, 454.
Benis Aycardus (de), 53.
Benevegnutus, 258, 310.
Benivolio Girardi (de), 22, 23.
Bentaneis Benvenutus, 1135.
Berardelli, 597.
Berenni seu (Benni), 369.
Berenzago Alberto (de), 864.
Bereta Petrus, 1135.
Berete Bonardus, 1136.
 » Martinus, 1136.
Bergamino, 950.
Bergaminus Bolgari, 1161.
Bergamo Albertus humiliatus (de), 732.
Bergantia Obertus, 681.
Bergunzius Wiscardus Petrus, 115, 245, 262, 288.
Bergutii Ubertus, 687.
Berini Zardina, 805.
Bericius Azo, 276.
Berinzio, 79.
Berlenda Benedictus (de), 246.
Berlende Albertus de Moso, 207, 370.
 » Berlendis, 332.
 » Uguzoni Alberti, 385, 388.
Berlenge Iacobus, 276.
Bernabeus, 869.
Bernardi Albertus (ser), de spirano, 692.
 » Iohannes, 105.
Bernardo, 22.
Bernadigio Bettinus (de), 864.
Berogius, 236, 242, 248.
Beroldelus, 212, 214.
Beroldi Benegnus, 1136.
 » Venturinus, 1136.
Bertani de Maiatozio, 559.
Bertarus, 251.
Bertavelli, 983.
Bertaxolus, 83.
Bertella, 287.
Bertellus, 1099.
Bertogninus, 993.
Bertolotti de Rucullo de Navis, 367.
Bertolottus Gosii, 196.
Bertoni de Paterno, 504.
Bertrami Maurisci, 58.
Bertrami Zumbellus, 173.
Bertraminus de Trecio, 983.
Bertramus, 49, 70.
 » de Buffis, 916.
Berzuli Bertulus, 940.
Bescosini Petrus, 486.
Besodia de la Carzia Iohannes, 139.
Bespe Berardus, 594.
Besticulus (qui dicitur) Albertus, 283.
Bestosus, 278.
Betegno Zambellonus (de), 762.
Betrisiis Petrus (de), 211.
Bettelina Albertus, 1061, 1071.
Betoschi Girardus, 426.
Betoxius Bespa, 1141.
Bethuschi Ribadus, 430.
Bethuschis Calura (de), 433.
Bevardi Aynardus, 288, 290.
Bevochinus, 238.
Bevurera, 41.
Beytus Petrus, 1133.
Biatis Manzuccus (de), 194.
Biaticis Albertus, 254.
Biattus de Buzolano, 304.
Bicoli Albertinus de Sarezio, 423.
Biffe, 69.
Biffa Adam, 95.
 » Gigus de Curtrezza, 82.
 » Girardus Rogerii (de), 95, 97.
 » Iohannes (de), 52.
 » Lafrancus (de), 97.
 » Rogerius (de), 97, 115.
Bigolus Io., 415.
Bigurinus de Rudiano, 999.
Birago Melegianus (de), 626.
Birallus, 952.
Biscar, 78.
Biteringo Iohannes (de), 170.
Bitholi Albertus, 415.
Blanche Lafrancus, 1133.
Blanchi Martinus, 1086.
Blanchinardi, 641.
Blanci Io., 1133.
Blancia Alino (de), 1137.
Blancie Acorsinus, 133.
Blancius Iohannes, 79.
 » Oliverius, 247.
Blanco Lafrancus (de), 242.
Blancooni Ardezoni, 78.
Blancus et eius frater, 83.
Blandini Gezo de Navis, 396.
Blanzonis Ysacckus (de), 843.
Blava Lafranchinus fil. Novelli Varoni, 799.
Blendis Albertus, 231.
Blexiis Fucinus (de), 837, 840.
Blonda et Pilizonus et Albertus Orlandi de Villa Caprarium, 352.
Blosi Albertus, 691.
Boalinus Raymundinus, 283.
Bocabadada Rainerius (de), 33.
Bocabatha Martinus, 348.
Bocarius Grognardus, 905.
Bocatus de Manervio, 104.
Bocazii Casina, 903.

Bocca Io., 42, 438.
Boccabonus Ognabenus, 823.
Boccadelepore Framundus, 432, 645, 840.
Boccadeleporibus Gualfredus (de), 122, 166, 432.
Boccalata, 330.
Boccalungi, 1137.
Boccalupe Gratiolus, 49.
Boccardo Stephanus, 87, 105, 301.
Boccardus Iohannes, 104.
Boccavellie Petrus, 471.
Bocchi Iacob., 645.
     > Ognabenus, 199.
Bocerini Ambrosius, 277.
Bochalatha et Petrus eius frater, 339.
Bochintesta Albertinus, 364, 904.
Bocio Ugolinus (de), 282.
Bocki Socinus, 334.
Boffollus, 78.
Bogera Zanebonus, 583.
Bogie Albertus, 173.
Boiera Zanebonus, 659.
Boietti Delayti, 537.
Bolandia Guarnerius (de), 92.
Boldanis Iacobus (de), 294.
Boldanius Boldanis (de), 276, 277.
Boldeniga Bonacursus (de), 720.
Boldis Lafrancinus (de), 260.
     > Zanebonus (de), 278, 281.
     > Ugolinus (de), 260.
Boldo Martinus (de), 348, 358.
Boldoni Otto, 265.
Boldraci Albertus, 545.
Bolgari Bergaminus, 1161.
Bolo Gratio (de), 692.
Bolzanus Bonsegnorus, 168.
Bombelli, 79.
Bonacursus, 233, 240, 243, 247, 409
     > de iudeis, 256, 289.
Bonaifersura, 81.
Bonafide Iacob. Dothonis, 299.
Bonagens de ser Welfo, 271, 853.
Bonamicus et Petrus vassall. Mariana, 409.
Bonani Io., 1134.
Bonaparte, 1016.
Bonapartis Albertinus, 988.
Bonapas, 227.
Bonapax de Bordonis, 693.
     > de Castro, 570.
Bonasii Iacobus, 1135.
Bonate Anselmus (de), 49, 693.
     > Ardericus (de), 32.
     > Arnoldus (de), 48.
     > Carera (de), 95, 110.
     > Crescentinus (de), 850.
     > Obertus (de), 48.
     > Prodinus (de), 693.
     > Tadeus (de), 681.
Bonati Inverardus, 712.
Bonato Alghisio (de), 82.
     > Arnulfus (de), 80.
     > Lafrancus (de), 81.
Bonatti Tiberio, 717.
     > Ventura contr. S. Agathae, 724.
Bonatto Guarnerii (de), habiaticus, 80.
Bonattus de Vilano, 76.
Bonaventura de Nivolinis, 900.
Bonaveri Venturinus, 843.
Bonavitha fil. qdm. Boccaveie, 142.
Boncius Guarebelli de Alfianello, 767.
Boncius Petrus, 208.

Bondiei Albertinus, 209.
Bone Gandolfus, 261.
     > Richelde Ferrarie, 793.
Bonefacius, 81.
     > de Brambato, 76.
     > Guidonis. V. Guiscardus.
     > Vedi Bonifatius.
Bonefatio Johannes (de), 100.
Bonelli Delaydinus, 1137.
Bonelpanis Alexander, 694.
Bonesummo, 316.
Bonettis Iohanninus (de), 1136.
     > Petraccius (de), 1136.
     > Venturinus (de), 1136.
Bonettus Teubaldus, 1137.
Bonezulus, 271.
Bonfatis Bonfatinum de Mompiano (de), 1042.
Bonfatus, 84.
     > de mercato, 38.
     > Ursus, 727.
Boni Johannes Archerii, 115.
     > Attazius Alch., 692.
     > Guilmus, 680.
     > Petrus de Trecio, 83, 982.
     > Paterius, 1059.
Bonianis Albertus (de), 695.
Bonianus Bonomus (de), 693.
Bonicii Petrus, 208.
Bonicis Riboldus (de), 215.
Bonifacius de Parma, 602.
Bonifatius de S. Martino, 263, 315
Bonincortesius, 333.
Bonini Pomellis, 1190.
Boninsegna, 199.
     > Ugo, 267, 375.
     > Zachenus, 201.
Boniprandi Albertinus, 52.
Boniprandus Guido (de), 33.
Bonisomus, 214.
Bonissime Jo., 342.
Bonixanus Albertus, 1134.
     > Besottus, 1136.
Bonixonis Albertus (de), 316.
Bonixonus, 67.
Bonizzo Petro, 314.
Bono Bonfilius (de), 47.
     > Guilielmus (de), 694.
     > Teutaldus (de), 694.
Bonofilio, 7.
Bonoldi Ostagius (de), 290.
     > Ugonis, 275, 291.
Bonoldus de Bonoldis, 296.
     > de Dominicis, 278.
Bonomi Plevanus, 1135.
Bonominus, 23.
     > Girolidi, 1102.
Bonomus Guar., 693.
Bonnomus Gonselmi, 593, 594.
Bononia Antonius (de), 313.
Bonoy Bonaventura, 157.
Bonpafoiata Benedictus, 56.
     > Bonaventura, 301.
Bonsegnorus qui dicitur Balzanus, 168.
Bonserius Lanfrancus, 365.
Bonsignori Signorinus, 403.
Bonsignoris Bernardus (de), 324.
Bontempi Iacob., 1081.
     > Lanfrancus, 736.
Bonterupus de Virilis, 948.
Bonus Johannes de Autescalam, 79.

- Bonus** Amicus de Foro, 80.
 > Johannes de Osio, 76, 78.
 > Petrus de Carzo, 78.
Bonviolini, 539.
Bonzani Turchus fil. qd. de Navis, 914.
 > Zaninus fil. qd. de Lambaraga, 1045.
 > de Lambaraga, 1045.
Bonzissis Lana (de), 651.
Bordeginus, 317.
Bordigazius, 47.
Bordonus Lafrancus, 1080.
Borella Albertus, 580, 981, 655.
 > Obertus, 670.
Borle Petracchi, 557.
Borlege Iacobus, 267.
Bornado Bonzoannus (de), 468.
 > Girardus (de), 105.
 > Io. Martinus Bosonis (de), 726.
Bornato Zanoni (de), 69.
Bornengus, 344.
Bornis Bordiginus (de), 315.
Borrus Wilielmus, 82.
Bosacarinus, 40.
Boselli Bernard., 982.
 > de Colognis, 1013.
Bosellis Cazalupus (de), 988.
Bos Ioannes, 423.
Bosetti, 22.
Bosius Adamus, 1133, 1137.
Boso Maure, 403.
 > de molino, 226.
 > de S. Salvatore, 837.
Bosonis Albericus, 78.
 > de Gazolo Brixianus fil. eius, 222.
Bosus Vachettus, 400.
Botaliani Greppus, 587.
Botalia, 1014.
Botanugus Peterzinus, 1135.
 > Avostinus, 1135.
Botanutus, 1136.
Botanutus Iacobus, 1136.
 > Iorcinus, 1136.
Botasius Bonaventura, 1133.
Botega Io., 1134.
Boterius Motechus, 1134.
Botes Iohannes, 901.
 > Martinus, 979.
Botesini Venturinus, 981, 1020.
Botesinus Martinus, 660.
Bothe Iannus, 1137.
Botius Otto, 323.
Boto Detesalvo, 601.
Botolis Consilius (de) 282.
Bottacio Ottone, 601.
Botti Girardinus fil. Widonis, 168, 736.
 > Io. de Navis, 939.
Bottis Venturinus (de), 999.
Bottus Martinus, 695.
Botulus Consiolus (de), 294.
Bove Iacobus, 857.
Bovenengo Benadusius (de), 1134.
Boveso Petrus (de), 167.
Bovetti Lanfrancinus, 395.
Bovogo Fredericus (de), 692.
Bovoldi Ugoni, 276.
Bovonis de Gazolo Brixianus eius filius, 381.
Bovus, 208.
Bovus Gastaldus comunis Mariana, 408.
 > Polotti Vass. Mariana, 409.
 > Rolando, 598.
Boxader de Salodo, 104.
Boxelli Andriolus, 917.
 > Lafrancinus, 252.
 > de S. Salvatore, 206.
 > Ventura, 1057.
Boys Zentilis, 1150.
Bozanus Martinus, 54.
Bozardus, 251.
Boze Guidottus, 843.
Boxerinus de Asola, 265.
Boxia Mayfredus (de), 93.
Boxii Ubertinus Ottonis, 314.
Boxius Boetta, 693.
 > de Buzolano, 223.
 > de Burgesii, 1017.
Boxolarius, 1133.
Boxoni Ugolinus, 281, 27.
Bracous, 15.
Bracius Guidonis, 65, 66, 67, 68, 71, 84.
Brachis Musonus (de), 441.
Braga Io., 1134.
Bragagnana, 80.
Bragagnis Zanebonus (de), 562.
Brage, 78.
Bragerius de Radiano, 990.
Bragis Albertinus (de), 1134.
Bragida Santi Viti col., 241.
 > Thotheschinus (de), 434.
Bragunoius de Pergamo, 1013.
Brambato Albertus (de), 81.
Brancoallus, 354.
Brandioi Iacobus, 1133.
Brandico Rocherius (de), 485.
Bratius Conradus, 56.
Brayda Berini (de), 168.
 > Oldus (de), 167, 168, 369.
Brayde Albertus, 361.
Bre Ambrosius (de), 81.
Bregunzii Degoldens (de), 252.
Bregonzii Zilius, 344.
Bregonzius Albertus Ugonis, 402.
Brembara Pellegrinus (de), 48.
Brembio Obertus (de), 582, 965, 972.
 > Cabriel fil. don. Io. (de), 969.
Brenderis Albertinus et Silus (de), 330.
Brethe Guilielmus, 694.
Brettocovis Azo, 272.
Brettus Azo, 262.
Brezarde Graciolus, 901.
Brioius, 283.
Brigaguerra, 308.
Briona Obizo (de), 33.
Brixia Fidelis (de), 39.
 > Iostachinus, (de) 39.
 > Marchesius (de), 39.
Brixianus dom. Brixiani Leonis, 40.
 > qdm. Marchesii de Asula, 712.
 > de Vallibus, 171.
 > Vexillifer, 399.
Broche Benvenutus, 501.
Brogna Ugo, 569.
Brogne Ugonis, 720.
Brogno Brixianus de Flumicello, 906.
Brogonado Federico (de), 1041.
 > Lanfrancus (de), 341.
 > Sabati (de), 1105.
Brogognado Inverardo (de), 825.
 > Zilius (de), 502.
Brognoli, 990.
 > Iusepinus, 389.

Brognolla, 1133.
Brognolus Petrus de Flumicello, 362, 646.
Brotti Azo, 276, 279.
Bruce Ippolitus, 851.
Brubandi fil. Bernardus Girardus, 342.
Brumestus, 76.
Bruna Giselpbrandi de Pontevico, 753.
 > Guidottus (de), 692.
Bruni Bonfatus, 642.
 > Iorcinus, 1134.
 > Rogerus, 331.
Bruntius, 186.
Brunzius Mabilia, 811.
Brusamorbis, 1137.
Brusamorbis Io., 1137.
Brusatus de Rodingo, 11.
Brusavilanus Albertus, 566.
Brusiado Iohannes, 50.
Brusio Bianchi (de), 1086.
Bruzadis Federicus (de), 937.
 > Iostacus (de), 956.
Bruzadus Gerardus, 710.
Bruzati Casaloldo (de), 322, 407.
Bruzavacca Guilielmus, 82.
Bruziadus, 12, 62, 64, 65, 109.
 > Albertus, 166.
 > Iohannes, 838.
 > Oldeprandus, 91.
Bruzellus Martinus, 263.
Buarno Albertus (de), 569, 1071.
Bucca Io., 314, 574.
Bucabarle Lafrancus, 413.
Buccadelepore Pax, 299.
Bucadebos Albertinus fil. Carnevalis, 312.
 > Vedi Albertinus Carnevalis.
Buccadepane, 83.
Bucafolli de Claris, 662.
Buccalatha, 212.
Bucoe Iohannes, 55, 123, 163.
Bucciis Mayfredus, 104.
Bucka Io., 301.
Buci Buche, 1024.
Buchatus, 22, 23.
Buchetanis Delaydus, 273.
Buchetti Ziliolus, 213.
Bucius, 21.
Buckis Pax (de), 826.
Budechini Girardus, 222.
Budiis Albertinus, 221.
Budizolis Ribaldus (de), 236.
Buessego Albertinus (de), 51.
Buezii Albertus, 697.
Buffa, 1006.
 > Maffeus, 1008.
Buffagius Rubeus, 186.
Buffaloni, 1007.
Buffis Bertramus (de), 916.
Bugie Albertus, 745.
Bugius Aricus, 252.
Buldamis Odde Lafranci de Asula (de), 528.
Buldanus, 215.
Buldeferrus Albertus, 801.
Bulgaro Franduinus (de), 83.
 > Guilmus (de), 507.
 > Girolodus (de), 842.
 > Pergaminus (de), 993.
Bulgarelli Maurinus, 22.
Bulgarellis Maurus, 104.
Bulgarellus Martinus, 929.
Bulla de Rudiano, 977.

Bulla Albertus, 273.
 > Ambrosius, 399.
 > Aricus Lafrancus, 259, 260.
 > Aricus Bonacursus de Asula, 259, 260, 402.
 > Martinus, 399.
 > Ugo, 353.
 > Vasettus fil. Oberti, 979.
 > Ziliolus, 399.
 > Zilius, 402.
Bullis Ymelda (de), 358.
Bulpi Flacanigo Salvodeus (de), 51.
Bulza, 996.
Bulzia Boccardus, 53.
Bulzoni Conradus, 33.
Bundiis Gubertus (de), 221.
Bundus Albertus (de), 208.
Bungius Alamannus, 79.
Bungo Henricus (de), 116.
Bungus, 70.
Bunsigio Girardi (de), 273.
Bura de Burgo novo, 901.
Burche Nantelminus, 656.
 > Lantelimnus, 581, 584.
Burdechinis, 215.
Burdigaciis Mantuanus (de), 837.
Burdini Girardus, 314.
Burdinis Ugo (de), 382.
Burdis Albertini (de), 559.
Burdogia Adam, 74.
Burella, 585.
Burga Lafrancus (de), 590, 668.
Burge Albertus, 963.
 > Mantelinus, 983.
 > Venturinus, 963.
Burgesis Antelminus (de), 979.
Burgesis Lantelmus (de), 963, 976.
Burgesius Becius (de), 1016.
Burghes Antelmus, 358.
Burghesis Riboldus fil. qd. Lantelmi de Rudiano (de), 653.
Burgo Guidottus (de), 115.
 > Petrus de Scano (de), 94.
Burgundio Ugolinus habiat. Ferzilli (de), 268.
Burlandi Alberti, 52.
 > Guilmus, 410.
Burlis Benadux (de), 753, 790, 794.
Burnado Ambrosius (de), 448.
Burnengus de Casali Mauro, 264.
 > Guithothus (de), 79.
Burni Descazatus, 331.
Burro Burinus (de), 694.
Burus Mafeus (de), 981.
Busca in oculum, 82.
 > Griffonus (de), 182, 191.
 > in oculum compatre qui dicitur, 82.
 > in oculis Peterbonus, 82, 83.
Buscacerius Benvenutus, 843.
Buscazerri Ubertinus, 268.
Buschi Mayfredus, 248.
Busco Mar. Gir. (de), 693.
 > Iohannes (de), 120.
Buse Pelicie, 83.
Buserinus, 352.
Busius Iohannes, 81.
Busonis Ugone, 87.
Busso Iacobus (de), 51.
 > Martinus (de) 51.
Bustigalli Bonnumus, 95, 110,
 > filius, 76.
 > Regoldus, 694.
 > Butingellus, 693.

Butius, 39, 92.
Butamicis Zanucha (de), 1135.
Butavilani Albertus, 498.
Buteo Io. (de), 414.
Butezolis Waldemarum (de), 247.
Buthexolis Albertus (de), 901.
     > Cabriellus (de), 38, 284.
     > Martinus (de), 284.
     > Valdimirus (de), 284.
     > Iacobus, 468.
Buthizolis, 38.
     > Otebellus (de), 55.
Butii Girardus, 42, 56.
     > Mayfredus dom., 47, 61, 93, 100.
Butingen Hartmannus (de), 35.
Butizolis Dom. Ottonis (de), 241.
     > Ribaldus (de), 234.
Butori Io., 843.
Butorti Albertinus, 350, 358.
Butrufus Adobatus, 32.
Buttero Bartolomeus (de), 115.
Buttori Albertus, 269.
Buya de Rudiano, 1000.
Buynis Dabertus (de), 862.
Buyis Prevostus (de), 1000.
Buzii Vachettus, 217.
Buziis Benetinus (de), 995.
     > Maffeus (de), 982, 1149.
Buzius, 39, 62.
     > Ambrosius, 588.
     > Girardus (de), 410.
Buzechinus, 720.
Buzellarius Ottebonus, 77.
Buzola Federicus, 519.
Buzolano Batta (de), 198.
     > Cosa (de), 41.
     > Bomfietus (de), 40.
     > Buzzius (de), 41.
     > Federici (de), 38, 522.
     > Girardus (de), 41.
     > Guiscardus (de), 523.
     > Raynoldus (de), 223.
     > Rogerinus (de), 198.
     > Zanebonus (de), 41.
Buztius Lafrancus, 301, 314.
Buzus Marchesius, 141.

C

Caballis de Motelfa Albertinus (de), 198.
Caballus Io., 344.
Cabalucius Thedisius, 33.
Cacaimputeus Zanebonus (de), 75.
Cacalupus, 997.
Cacaul Bonattus, 78.
Caccia Petrus civ. Placentiae, 625.
Cachintorti, 190.
Caculis Iacobus (de), 862.
Cafagnete Withetti Hainati Widonis, 181, 748.
Caffi Vitalis, 52.
Cagaceis Lazarini et Abrici de Turbolis, 434.
Cagarabia de Rethuldisco, 228.
Cagaferi, 1156.
Cagaroti Benvenutus, 709.
Cagna de Ruxia Otinus, 1137.
Cagnolus Conversus, 569.

Cagnolus Bellebonus, 414, 954.
     > Bonaventura, 700.
     > Marchesius, 642.
     > Zufredus, 299, 300.
Cagrossi Bonaventura, 1135.
     > Lafrancus, 1135.
Caizonus, 82.
Calamatinus de Buzolano, 38.
Calapino Iohannes (de), 45, 46, 58, 59, 85, 104, 413, 830.
Calapinus, 580.
Calcado Zanellus (de), 587.
Calcalana, 83.
Calcalardus Albericus, 78.
Calcanels Guido (de), 843.
Calcaria Acerbus (de), 64.
     > Anselmus (de), 55.
     > Bonioanes (de), 426, 448, 485, 501, 571, 819.
     > Coradinus (de), 840.
     > Calcerio (de) e Galcerio, 42, 99, 118, 247, 301, 929.
     > Obizo (de), 56.
     > Otto (de), 56.
     > Petrus (de), 57.
Calcaterra, 1136.
Calcato Rubeus (de), 76.
Calcinado Bonacursus (de), 42.
Calcinato Braga (de), 79.
Caldaria Beltramus, 78.
Caldere Ugo, 228.
Caloffi Bertolottus, 260, 344, 345, 547.
     > Ioannes, 260, 344, 345, 547.
Callegarii Obertus, 283.
Calepi Bernardus, 54.
Calepio Iacobus (de), 54, 58.
     > Paganus (de), 691.
     > Venturinus (de), 1137.
Calieri Ognabenus, 274.
Caligarii Nicolaus (de), 309.
Calino Draperius (de), 1143.
     > Guilielmus (de), 122, 166, 709.
     > Lafrancum fil. qd. Io. (de), 1058.
     > Mutti (de), 201.
     > Petrus (de), 39.
     > Riboldus, 1137.
Callamandrini Costa in contrata de Parzanis, 1047.
Calocero Sancto, 15.
Caloraza Wazo (de), 101.
Calso Rubei (de), 675.
Calvaxesio Maurus (de), 64.
Calvi de Casali romano, 287.
Calvis Conradus (de), 268, 837.
Calvisano Bonincontor (de), 302.
     > Wido Poterzoni (de), 206.
Calvisiano Terzulus (de), 57.
Calvixano Alberinus qm. Dom. Constantini (de), 867.
     > Caracatti (de), 938.
Calvus, 77.
Calzaveia de Lodrino, 456, 488.
Calzavegis Petrus (de), 56, 434 (vedi **Calvaxesio**).
Calzinado Lafrancus (de), 1134.
Calzonus Chunradus, 609.
     > Lafrancus, 999.
Caracatti de Calvixano, 938.
Camadeus, 77.
Cambasso Fostinus, 816.
Cambaxoche Iohannes, 52.
Cambiator Albertus, 33.
Cambonegio Figetus (de), 324.
     > Wifredus Wiscardi (de), 204.

Cambonello Figettus, 324.
 » Ottericus (de), 324.
Cambonellis Albetus mauri (de), 231.
Cambra Lafrancus, 76.
 » Petrus (de), 95.
Camegnono Conradus (de), 122, 166.
 » Guido (de), 718, 730.
Camerario Ugo (de), 86.
Camiretis Gracii (de), 550.
Camisano Albericus (de), 680.
Camisia de Rudiano, 594.
Campagnola Golvenus (de) Ministralis, 1134.
 » Guilmus (de), 862.
 » Inverardus (de), 1137.
Campanile Anselmus (de), 48.
 » Obertus (de), 65, 66, 77, 694.
Campanili Guilielmus (de), 116.
 » Ottobellus (de), 77, 116.
 » Vivianus (de), 693.
Campbovis Laurentius de Calvixano, 248.
Campesse Guitatus (de), 605.
Campioni Bertolinus, 945.
 » Iohannes, 944.
Camposini, 79.
Canale Maurus (de), 80.
Canali Petrus (de), 835.
 » Benvenutus (de), 835.
Canalis Rogerius (de), 77.
Cancellerius, 353.
Candadarius Otto, 86.
Candidinus Raymundus, 64.
Cane Domofollus, 703.
Canedo Advocatus (de), 293.
Canega Gaforus, 1137.
Canerus Albertus, 269, 281.
Canetho Iohannes Minalis (de), 198.
Canevarii Ugo Faraguti, 258.
Canevarius Ugo, 263, 267.
Cani Iohannes, 80.
Canianus, 97.
Canis Ottolinus, 847.
Cansoldi Io., 1134.
Canton Mayfredus (de), 54, 726.
 » Millo (de), 53.
 » Ogerinus (de), 53.
Canturi Bertolinus, 1018.
Canturinus de Rudiano, 1025.
Canzonus, 358.
Capalunge Petrus, 449.
Capella Azolinus (de la), 320.
 » Io. Burlandi (de la), 320.
 » de Vercellis Maffeus, 20.
Capeta, 1136.
Capellus de flesso Otto, 39.
Capexoli Petrus (de), 205.
Capelli Allesius (de), 225.
Capionus Petrus, 906, 1119.
Capis Albertus, 232.
Capitaneis Iacobus (de),
 » Venecianus (de), 116.
 » Vivianus (de), 116.
Capitano Raymundus (de), 76.
Capite Pontis Accatatus (de), 42, 122, 166.
 » Lafrancus (de), 27.
 » Prevostus (de), 27.
Caponi Albertus de Concesio, 419.
Caponini de Comezano Oprandus qd. dom., 659, 977, 988.
Caporius Venturinus, 1135.
Capre Zanebonus, 788.

Capriana Salvettus (de), 843.
 » Zanellus (de), 591.
Capriano Albertus (de), 24.
 » Albricus (de), 32.
 » Bertolinus (de), 1099.
 » Lafrancus (de), 56.
 » Oddonem (de), 11.
Caprioli Benvenuti Conradi, 554.
Capriolo Albertus (de), 23, 24, 104.
 » Augustinus (de), 965.
 » Bontempus, 1134.
 » Guilmus (de), 77.
 » Henzellerius (de), 61.
 » Lazaro (de), 435.
 » Marchesius (de), 906.
 » Martinus (de), 932.
 » Rivellus (de), 61.
 » Salomone (de), 61.
Caput Asinarii, 55.
Caputnigrus Tomasius civ. Paduae, 623, 625.
Caputpulli Albertus, 348.
Carabelli Io., 1129.
Caracolsa Alberti Burlandi, 52.
Caracosa Biata, 487.
Caradone Bonzanus, 929.
Carafemine uxor qdm. Petri de Rodo, 471.
Caragius, 344.
Caramagnole, 14.
Caramioi habiaticus, 229.
Caramious, 323.
Carati Petrus, 1133.
Caraticus Guienzonus, 1137.
Caravacio Guipertus (de), 233.
Caravasio Petrus (de), 41.
Caravazio Aioldus (de), 220.
 » Bastardus dom. Widonis (de), 42.
 » dom. (de), 282.
 » Garipertus (de), 41.
 » Gilbertinus (de), 42.
 » Maifredus (de), 40.
 » Rosinus (de), 223.
 » Vido (de), 41.
Caravazo Bernardus (de), 55.
Carazius Venturinus, 1133.
Carazucche Federicus, 811, 812.
Carbonerius, 78.
Carbonus de Gandino, 694.
Carcere Ubertinus (de), 32.
Carcia Petrus (de), 367.
Cardinalis Bertolus, 969.
Care Venturinus, 1134.
Caregatus Albertus, 744.
Carellus Albertus, 73.
Carentane Lafrancinus, 366.
Carenzoni Guilielmus, 48, 77.
Carenzonus, 567.
Carere Albertus de Salvegnano, 751.
Carexane de Vercellis Amezonus, 20.
Cargati Albertus, 167, 181.
Cargatus Albertus, 169.
Cargavitis Ioanninus, 441.
Cari Petrus, 1135.
Carilesius Ognabenus, 1134.
 » Ribaldus, 1136.
Carimanni Osbertus, 87.
Cario Hermannus (de), 32.
Cariola Botajanus, 42, 123.
 » Ugo, 410, 417.
Cariole Dondedei, 471.
 » Ottonelli, 396.

Carliolis Ottonelli (de), 368.
Carioni Girolodi, 365, 392.
Carissimus, 69.
Caritate Rolandus (de), 33.
Caritte Bonapacis, 835.
Carlaxanus, 33.
Carlesius, 1136.
Carli Bonettus, 694.
Carlis Miarius (de), 843.
     > Zambellonus (de), 750.
Carminella, 273.
Carnasalli Martinus, 277.
Carnevale Ugone, 290.
Carnevalis Albertinus, 312.
     > Bellebonus de Costoro, 395.
     > qui dicitur Bucadebos, 312.
     > Iacominus, 813.
     > Io. de Buezio, 398.
Carnevalo Girolodus (de), 237.
Carnislevanus, 248.
Carocoio, 927.
Caroni Albertus, 264.
Carotta Lafrancus, 76.
Carozio, 820.
Carozium com. Brix., 925.
Carpenedulo Bonacursus (de), 280.
     > Guielmus (de), 284.
Carpenedullo Albertus (de), 1035.
     > Ziliolus, 1137.
Carpionus Gisalbertus, 691.
Cartarius Iacobinus, 713.
Carucius, 817.
Carus Ribaldus de Papia, 603.
Carvasallus Martinus, 267, 270.
Carvi Albertus (de), 81.
Carvico Guilelmus (de), 83.
     > Ottebonus (de), 81.
Carza Anselmus (de la), 53.
     > Albertus (de), 56.
     > Azolinus (de), 20.
     > Lanterius (de), 47.
Carzafrattus de Muchezono, 78.
Carzacho Aynardus (de), 270.
Carzagi Nicoli (de), 521.
Carzago Anselmus (de), 517.
     > Belzochi (de), 552.
     > Baldoynus (de), 523, 524.
     > Io. Lafrancus Albrici (de), 523, 524.
     > Bonacursi Teyzonis (de), 524.
     > Anselmi (de), 524.
Carzapane Io., 645.
Carzarini Gisla uxor qdm., 152.
Carzarinus, 148.
Carzatus Petrus, 1146.
Carzi Bertolinus, 1136.
Carzia Marchesio (de), 119, 313.
Carzie Calapinus, 55.
     > de S. Laurentio, 438.
     > Patronus, 54.
Carzio Widoti (de), 414.
Carzo Alexander (de), 81.
Carzulus Lafrancus, 289.
Carzonus, 84.
Casala, 187.
Casali Alto Bruzadus (de), 226 } vedi **Casalolto**
     > Bruzatus (de), 245 } e **Casalalto**.
Casali Mauro (Casalmoro), 264.
     > Mauro Fulco (de), 225, 243, 248; 399.
     > Mauro Lafrancus Mosini (de), 279.
     > Mauro Burnengis Roselli (de), 279.

Casali Mauro Vacre Martini (de), 279.
     > Mauro Otto Mayne (de), 356.
     > Mauro Venturinus (de), 39.
     > Mauro Barnero (de), 357.
     > Mauro Oricus (de), 357.
     > Mauro Uberto de Dulcia (de), 281.
     > Rumano Cali (de), 565.
     > Rumano Carogiis (de), 288.
     > Ambrosi Oraboni (de), 288.
     > Rumano Cibe de Petri Fole (de), 554.
     > Rumano Merli (de), 345.
Casalibus Fedriginus (de), 1133.
     > Gisalbertus (de), 939, 942.
     > Venture (de), 505.
Casalolto (Casaloldo) Arzulfus (de), 915.
Casalo Frogerius (de), 316.
     > Mauro Lafrancus, 347.
Casalolto Albertus (de), 373.
     > Azonis (de), 372.
Casanova, 341.
     > Benki (de), 339.
     > Gulielmo (de), 339.
     > Conrado (de), 339.
Casaretus Martinus, 936.
Casarettus Widonis, 280.
Casarotto Albertus (de), 208.
Casarotto Zilius (de), 214.
Casarottus Widonis, 280.
Casate Chunradus fil. qdm. Girardi (de), 609.
Casellis Lafrancus (de), 364.
     > Girardi (de), 364.
     > Albertinus (de), 364, 391.
Casenago Iacobino (de), 894.
Casevico Oricus (de), 580, 655.
Casina Iacobus (de) massarius com. Navis, 423.
Casinus, 225.
Casius Iohannes, 76.
Caso Antelmus (de), 916.
Casolta Guielmus (de), 1057.
Casoynus de Concesio, 426.
Caspa Io., 1133.
Cassagneche, 174.
Cassanus Sanctus, 229, 383.
Casso Iacobus (de), 693.
Cassulina Arduino (de), 9.
Castegna Io., 309.
Castegnetholo Albertus (de), 101.
Castellanus de Ponticello, 143.
Castelli, 316.
     > de Mariana, 228.
     > Rivalus, 282.
Castelliono Henricus (de), 623.
Castello Bonapax (de), 410, 574, 677, 695.
     > Berardus (de), 79.
     > Cesarius (de), 80.
     > Dalfinellus (de), 79, 94.
     > Gandulfus (de), 55, 105.
     > Gaydi, 790.
     > Girardus (de), 66, 67, 82.
     > Guercius (de), 76.
     > Guithottus (de), 62.
     > Guntardus (de), 79.
     > Ianettus (de), 79.
     > Lafrancus (de), 79.
     > Lacurru (de), 309.
     > Marcius (de), 92.
     > Petrus (de), 76.
     > Puppis (de), 80.
     > Salvator (de), 681.
     > veteri Ubertus (de), 22.

Castello Valerianus (de), 32.
Castellucio Guilelmus (de), 951.
Castelluoulo Tebaldinus (de), 337.
Castenedulo Bernardus (de), 822.
Castigatus, 1008.
Castoldo Iacobinus (de), 95.
Castro Bondiei (de), 696.
Gastronovo Guillelmus (de), 863.
Castrowifredo Bonaventura (de), 38.
     > Marchesinus (de), 40, 42.
     > Ogerius (de), 38.
Catanii Loterii Uguzio, 1135.
Catanus Ugozonus, 83, 1133.
Catelanno Robertus (de), 951.
Cathegnano Oldefredus (de), 332, 403.
Cathene Simonus, 800.
Caulis Walfredus qd. Burse (de), 418.
     > Allamannus frata, 418.
Caunzius, 211.
Caurerius Montenarius, 812.
Cavacii Delaytus, 218.
     > Giardus, 227.
     > Redulfus, 218.
     > Zanebellus, 219.
Cavagis Zanini (de), 543.
Cavalerii Mussi Bonaventura qdm., 289, 290.
Cavalerius Albertus, 695.
Cavallerius Girardus, 1135.
Cavallerus Petrus, 1129, 1133.
Cavalli de Rezato Iohannes, 901.
     > Widone, 548.
Cavallini, 199.
Cavallo de Herbusco, 1137.
Cavalotus Mussi, 274.
Cavarina Obertinus (de), 993, 1002.
Cavatina Albertinus (de), 987.
Cavatius, 323.
Cavatus Petrus de Claris, 468, 998.
Cavaza, 80.
     > Guilelmus (de), 681.
     > Rogerus (de), 693.
Cavazii Delaytus, 399.
     > Girardus, 227.
     > Rodulfus, 399.
Cavazo Lafrancus (de), 229.
Cave de Regalibus Jorcinus, 1134.
     > Albertinus eius frater, 1134.
Cavelocacano Girardus (de), 57.
Caveloani Obertus de Logrado (de), 101.
Caveloasella de Palatio, 413.
Caveliata Guasconus (de), 116.
Cavethali Girardus, 1121.
Cavethagne, 748.
Cavezatus, 81.
Cavilata Lafrancus qui dicitur, 11.
Cayno Dominica uxor qdm. Io. (de), 490.
Cayoni Ugetus, 1134.
Cayonvico Pegrosius (da), 1134.
Caza Lustria Gratiadeus, 301.
Cazagini Ognabenus, 829, 942.
Cazago, 42.
     > Antonius (de), 1135.
     > Bonacursus (de), 42, 313.
     > Bonincunter (de), 431.
     > Domofollus (de), 93, 100.
     > Gaffori (de), 389, 642.
     > Giraldinus piliparius (de), 713.
     > Guilelmus (de), 574.
     > Iacobus (de), 55, 468.
     > Mabilie uxor dom. Iac. (de), 720.

Cazago Martinus (de), 636.
     > Obertinus (de), 904.
     > Petrus (de), 363.
     > Redulfus (de), 404.
     > Redulfus (de), 361, 376, 905.
     > Gaforus (de), 361, 369.
Cazalupus de Bosellis, 988.
Cazalustria Gratiadeus (de), 314.
Cazanibolus, 735.
Cazaverte Mothelfe, 549.
Cazeohe Ioannes de Pontecarali, 119.
Caziaghi Petrus, 54.
Cazio Fanzoni Io. filius qdm. Iacobi (de) 428.
     > Federicus qd. Iacob. (de), 1104.
     > de Mompiano Iohannes (de), 1066.
Cazius Martinus, 1134.
Cazola Lafrancus, 75, 177, 749, 808.
     > Landulfus, 80.
     > Lando (de), 616.
Cazoli Oprandus, 904. V. Cazola.
     > Zanni Petrus, 762.
Cazolo Albertus (de), 194.
     > Martino (de), 380.
Cazolus Lafrancus, 293.
     > Ottolinus, 22.
Cazulus, 169.
Cecholis Albertus (de), 177.
Cegolis Oprandus (de), 745, 770.
Celerii Iacobus de Luaro, 849.
     > Albertus, 849.
Celerius Ambrosius (de), 52.
     > Ognabenus (de), 52.
Celerius Castellus, 51.
Celine Bontempus de Paterno, 454.
Cellerius Guido, 1134.
Cemmo Albertus (de), 838.
     > Costantinus (de), 163.
     > Obertus (de), 56.
Cena de Galagnanis, 1135.
Ceno Moschu (de), 1136.
Cenodobio Vazonis (de), 75.
Cenzerius Io., 1134.
Cepa Teutaldus (de), 80.
Ceroenellus Girardus, 804.
Ceredo Petrus (de), 1137.
Ceresie Alberti de Herbusco, 458.
Ceretho Albertus (de), 52.
Cerexolis Gandulfus (de), 22.
Ceriato Lafrancus (de), 78.
     > Maioccus (de), 78.
     > Suzo (de), 75.
Cersohe Girardus, 843.
Cerude Bonacursus dom., 104.
Cerva Decembrius (de), 21, 22.
Cervanus Guiscardus, 116.
Cervatus Ottolinus de Suncino, 312.
Cervoni Anselmus Guizardi, 115.
Cerzimalus Iacobus, 1019.
Cesarini Albertus de Claris, 477.
Cese Albertus de Buzolano, 41.
Cessalus o **Sessalus** Ottobonus, 1137.
     > o Lafranchus, 1137.
Chabellini Teutaldus, 549.
Chani Iohannes (de), 167.
Chezonis Alberini de Navis, 395.
Chignelli Fontanella (de), 553.
Chiroli Petrus, 1153.
Chisalbertis Ubertus, 228.
Chithaxius Io. Robertus, 364.
Chizini o **Chizina** Io., 1006.

- Chizola** Petrus, 829.
Chixon Ugetus (de), 1150.
Chixonibus Vivianus (de), 991, 994.
     > Ugettus (de), 991.
Cicamice Martinus, 53.
Cicamiga Albertus, 1136.
Ciccamicie Bellottus, 56, 104.
Cicerinus, 187.
Cicha Albertus, 253.
Ciciago Avinentus (de), 1135.
Cigacius, 582, 583.
Cigada Bonnus, 362.
Cigala Botino, 634.
Cigala Lafrancus, 397.
     > Martinus (de), 79.
Cigalla Girardus, 364.
Cigale Iacobus (de), 720.
Cigamice Bellottus, 42.
Cigamiga, 1136.
Cigola Lafranchus, 397.
     > Martinus (de), 79.
Cilibelli Petrus, 206.
Cilicincapite Petrus, 53.
Cilicincaput Corvetus, 942.
Cimalerba Nazali (de), 322.
Cimalerbe Rubbeus, 225.
Cimbrioli Bolse Motelfe, 551.
Cimera Petrus, 1137.
Cimolinus Martinus (de), 414.
Cinixelli, 206.
Cinonus Gratius, 813.
Cipriani Marchesii, 368, 396.
Ciprianus Petrus, 412.
Ciroulo Albertus (de), 56.
Ciriolus Albertinus, 82.
Cisonus Mayfredus, 124.
Cise Carabellus, 843.
Cisius Lafranchus, 1133.
Citha Lafrancus, 812.
Civallius qd. Vecli de Gualpertis, 790.
Cive Bonafide qd. d. Martini, 1050, 1107.
Civera, 1129.
Civethino Albricus (de), 361, 364, 389.
     > Fafeus (de), 832.
Civette Albertus, 288.
Civolariis de Bornado Ogerius (de), 935, 1019.
Cizagini o Zicagini, 996.
Cizago Hector (de), 840.
Cizeris Sissano (de), 430.
Clamadeus, 81.
Clamati Petrus Iohannes, 76.
Clara Martinus Teutaldus (de), 346, 347.
Clare Gandulfus dom., 215.
     > Gandulfus vassallus Marianae, 221, 245, 409.
     > Marengus Martinus de Azula, 264.
     > Zilius, 353, 374.
Clarinus Albertus, 1135.
Claris Bellotus (de), 1137.
     > Bonifacius (de), 410.
     > Covati (de), 313.
     > Girardinus (de), 963.
     > Lafrancus (de), 574.
     > Masperoni (de), 313.
     > Obertinus (de), 963.
     > Ogerius (de), 54, 301, 314.
     > Raynerius (de), 101.
Claudano Mayfredus (de), 57.
Claudino Obertus (de), 47.
Clermondie Albertus, 472.
Clorolis Lafrancus Egidius (de), 528.
Claronibus Pigamurga (de), 1012.
Clotherarum 45 soldor., 449.
Clusanis Valtherius (de), 485.
Cluzanonus Iohannes, 51.
Cluzanotus, 51.
Cluzono Girardus (de), 83.
Coalino Iohannes (de), 51.
     > Lombardi (de), 50, 51.
Cobellus, 294.
Cocalio Astelfinus (de), 915.
     > Bernardus (de), 963.
     > Bertoli (de), 1098.
     > Bonincenter (de), 579, 963.
     > Guizardi (de), 963.
     > Inverardus (de), 963.
     > Iohannes Monacus (de), 963.
     > Manuel (de), 1135.
     > Tebaldus fil. qd. dom. Colli (de), 963.
Cocallio Agiulfus (de), 105.
     > Cremasckinus (de), 40.
     > Crimoxano (de), 1135.
     > Iohannes (de), 104.
     > Venturino (de), 1136.
Coccalio Bonardus (de), 963.
Cocoallio Attolinus (de), 504.
     > Venturinus (de) speciarium, 645.
     > Zaffarus (de), 504.
     > Girardus (de), 480.
Coci Ottonis, 757.
Coous Albertus de Turbiado, 144.
Codeboca Venturinus, 1134.
Codecastroni de Herbusco, 984.
Codecerus Guido, 843.
Codeferri, 77, 268.
Codeferri Lafrancus, 61.
Codeferri Codeferrum de Foro (de), 645.
     > Girardo de Bagnolo (de), 875.
Codeferro Carnevallus (de), 105, 929.
     > Conradus (de), 57.
Codepini Ottolinus, 261.
Codepontis Coradus (de), 948.
Codepresbiteris Benadasius (de), 1136.
Codepullus, 282.
     > Albertus, 255, 269, 273.
Codesini Ottolinus, 261.
Codesinus Lafrancus, 797.
Codez Moretus, 1133.
Codolo Guido (de), 86.
Cogi Albrighinus fil. qd. Ottonis de Pontevico, 757.
Cognoscento de Florentia, 616.
Cogocio Bernardi (de), 317.
Cogonus Venturinus, 1133.
Coiallo Girardi Ottonis (de), 249.
Coldere, 316.
Collioni Albertinus dom. Rogerii, 115.
     > Guilielmus, 96, 109.
     > Ugutio, 96.
Collionus Rogerius, 69, 94, 116.
Collioni Suzzus, 94, 96.
     > Villanus, 94, 96, 109.
Collis Robacomes, 692.
Collo Dothus (de), 355.
Colog. Albertinus (de), 82.
Colognie Petrus, 1133.
     > Bonomus (de), 1134, 1137.
Colognis Aricus de Pergemascha, 1134.
     > Bonincenter, 455.
     > Brixianus (de), 1134.
Colombario Bonetus (de), 1136.
Colompna Stefanus (de), 1205.

- Columbario** Io. (de), 1007.
Comella Gracius (de), 792.
Comezano Bonfatinus (de), 429.
     > Brixianus (de), 920.
     > Carinus, 1133.
     > Cilioli (de), 920.
     > Lambertus (de), 963.
     > Oprandus (de), 963.
     > Oprandus fil. qd. Caponini (de), 583, 710.
Comis Alberto (de), 116.
Comoli, 48.
Compatre Guilielmo (de), 49.
     > Mont. (de), 691.
Conaci Gerroe, 58.
Conagius Guilielmus, 48.
Concesio Antonius (de), 54.
     > Conradus (de), 506, 574.
     > Cazoinus (de), 123.
     > Galeta (de), 58.
     > Hemanuel (de), 104.
     > Martinus (de), 840.
     > Manuelli (de), 46, 47, 52, 59, 86, 88, 125.
     > Bodulfus (de), 32.
Concessii Ambrosius, 55.
Concessio Albertus (de), 42, 54.
     > Guilmus (de), 644.
Coneya Cazafogus de Adro, 1134.
Confanonerio Rachazanus, 301.
Confanonerius Guido de Papia, 19.
     > Ardizione, 88.
     > Henricus, 14, 53, 59.
     > Iacobus, 363, 481.
     > Menelaus, 47.
     > Mizacavallus, 790.
     > Skitha, 122, 166.
Coniculo Phylippus (de), 56.
Conioli Iohannes, 48.
Coniolo Lafranco (de), 61.
Coniolus Bellebonus, 64.
     > Maffeus Botini (de), 1137.
Conkis Amistatus (de), 55.
Conradi Benvegnutus, 271.
     > Caurioli, 271.
Conradus, 125.
     > Bagnolo (de), 708.
     > Ugo, 342.
Consolatus de Monte, 824.
Consavie Iacobus, 470.
Consciolus de Batolis, 270.
Consilio Ato, 87.
Consolati de Montecclaro, 711.
Constanciis Riboldus (de), 1137.
Constanti Bernardus, 534.
Contegnacha Vidonus (de), 440.
Contesse Guilmus, 634.
Contisse Dayramundinus, 337.
Contolinus de Montecclaro, 41.
Conversi Federicus, 948.
Convesus, 252.
Conzalis Antoniolus (de), 1007.
Coqui Bapatizatus Io., 115.
Cora Io. (de), 567.
Coradinus, 321.
Corbellus frater, 818.
     > de Orabonis, 820.
Cordelionis Azolinus, 374.
Cordis Leoni Azonus fil., 259.
Cordo Bertramus (de), 75.
Corezie Ottolinus, 41.
Corguli Iacobus (de), 515.
Corgulus Guithottus, 154.
Coriaga Taxonus (de), 395.
Coriensis Henricus, 32.
Corinus de Rodo, 1133.
Coriola Botajanus, 468.
Cornazano Bernardus (de), 608.
Corneliano Aurico (de), 9.
Corniano Anselmus (de), 1129.
     > Benvenutus (de), 1135.
     > Bernardus (de), 1134.
     > Capulinus (de), 1135.
     > Dottus (de), 1134.
     > Gonselmut (de), 1136.
     > Io. (de), 1135.
     > Marino (de), 1135.
     > Jsachus (de), 1135.
Corniole Bonaventura, 494.
Corogno Valenti (de), 857.
Corona Alberto (de), 9.
Corrigia Maffeus, 600.
Cortathelardo Isemberti (de), 318.
Cortenova Rainerus (de), 1133.
Cortesellus Io., 822.
Cortexani Bonafemina, 758.
Cortexie Richettus, 42.
Corvioni Filippus, 248.
Corviono Attacius (de), 41.
     > Conradus (de), 40.
     > Fazonus (de), 41.
     > Martinus (de), 39.
Cose Girolodus, 193.
Cosirano Ogerini (de), 473.
Cosse Albertinus Oddonis, 370.
Cosseti Benvenutus, 1135.
Cossirano Albertus (de), 645.
Costa Ventura, 948.
Costalonga sive Quintasio, 1047.
Costis de Comella Bernardus (de), 40.
Costorio Domofollus Albertoni (de), 367.
     > Floris (de), 367, 395.
     > Bellebonus Carnevalis (de), 367.
     > Omnebonus (de), 419.
Cothalasia Vezatus (de), 367.
     > Salvodeus (de), 367, 395.
Cotius Lafrancus, 317.
Covati de Claris Iacobus, 313.
     > Ioannes, 313.
     > Petrus, 313.
Covatus Albertus, 945.
Covili Algisius, 225.
     > Robertinus, 225.
Covo Albertus (de), 1134.
     > Guido (de), 1134.
Coza Conversi, 845.
Coxatus Girardus, 567.
Coze Anselmus, 178.
     > Ogerius, 362.
Coxis Pax (de), 800.
Cozardus, 1081.
Cozii Grigorinus, 1134.
Cravigula Albertus, 77.
Crema Antelmus (de), 1136.
     > Detesalvus (de), 116.
     > Florius (de), 694.
     > Guilmus (de), 678, 691, 695.
     > Iohannes (de), 48, 307.
     > Lafranchinus, 801.
     > Mayfredinus (de), 463.
     > Muscardi (de), 116.
     > Raymundus (de), 695.

Cremagnanis Bontempus (de), 431, 456.
Cremascus, 817.
 » Coradus, 875.
Cremezano Alberto Ferarius (de), 39.
 » Augustus (de), 41.
 » Bellebonus (de), 38.
 » Petrus (de), 39.
Cremona Bellotti (de), 333.
 » Rubeus (de), 74.
 » Vasonis (de), 399.
Cremosiani Girardinus, 48, 275, 277, 400.
Cremoxani Ugo, 347.
Crescimbeni Albertus qd. d. de Sternis, 1072.
Crescimbenus, 298.
 » Dulcius, 304.
Cresentii Obertus, 692.
Cresinus fil. qdm. Gratiadei Conradi, 137, 1081.
Crespina, 346.
Crexoni Ferrarius fil. qd., 1089.
Crialesius Albertinus, 1135, 1129.
Crimoxanus de Cocalio, 1129.
Crisi Brixiamus, 1136.
Crispine Vido, 255.
Crivellarii Alcidis uxoris qdm. Gratiadei, 451.
Crivellarus Gratiadeus, 365, 393.
Cropello Io. (de), 864.
Crovigula Mazochinus, 77.
Cruce Girardus (de), 105.
 » Guidottus (de), 929.
 » Lafrancus (de), 569.
Crusche Lafrancus, 331.
 » Dorcus, 331.
Cuacius Marchisius et frater ejus Petrus xpikisteni, 79.
Cuchis Lafrancus (de), 692.
 » Morescus (de), 693.
 » Rogerus (de), 691.
Cucho Lafrancus, 81.
Cugis Ambrosius, 272.
 » Petrus, 272.
Cukerla, 225.
Culdere Ugo habiaticus, 210.
Cularsus, 170.
Culefi Gratus, 358.
Cullettus, 80.
Culmus Albertus, 734, 783.
Culombinis Vido (de), 52.
Cumis Betutius (de), 693.
 » Guielmus (de) Formaciarius contr. S. Faustini Majoris, 724, 726.
Cummo Ottebonus (de), 83.
Cunohis Petrus (de), 20.
Cuno de Incembere senior, 35.
 » junior, 35, 1196, 1199.
Cunonus Gracius, 792.
Cuppus, 83.
Curader Lafrancus, 128.
Curadrus Giuvenzonus, 1137.
 » Venturinus, 1137.
Curoixis Nicolaus (de), 863.
Curiolani Botaianum, 448.
Curlimanus, 262.
Curno Clementinus (de), 83.
Curoli de Bevurera Albertus, 41.
Curollus Petrus, 1009.
Curte Basellus (de), 692.
 » Federicus (de), 694.
 » Guilbertus (de), 93, 100.
 » Marcus (de), 692.
 » Oprandus (de la), 60, 93, 100.
 » Petrus (de la), 752, 817.

Curtedoga Petrus (de), 82.
Curtenova Butinus (de), 95, 110.
 » Lafrancus (de), 78.
 » Maffeus (de), 166.
 » Uldratum (de) civ. Mediol, 609.
Curterezze Albertus Adobatus (de), 97.
 » Adobatus (de), 95, 96.
 » Rogerius de Breda (de), 116.
Curterezze Desalbertus (de), 693.
Curterezie Bellottus (de), 116.
Curterezio Atto (de), 79.
Curtesella Bonaventura (de), 693.
Curtexanus, 168.
 » 188.
Curtexellis Vachi (de), 434.
Curti Fachinus de Ortengo, 1134.
Curtina Johannes (de), 84.
Curtino Carolus (de), 47.
Curtis, 22.
Curzamalis Galerius (de), 416.
Cusche Gracius, 432.
Cusokis Walcus de Moso (de), 399, 403.
 » Lafrancus (de) qdm. patrem ejus, 403.
Cuska Albertus, 205, 370.
 » Lafrancus, 371.
Custode Io. (de), 82.
Cutioa Acursus, 952.
Cuxatus Enzinier, 895, 896.
Cuzole Lafrancus, 566.

D

Daoha Albertinus (de), 282.
Dagiberti, 360.
Dalbertus (vedi **Daybertus**).
Daidatus, 169.
Daimbertus (vedi **Daymbertus**).
Dalfinellus de Diacono, 82.
Dalfini de Castello Zaninus, 109.
Dama Brixianus, 1136.
Damiottis Amatus (de), 582.
Damotti, 226.
Dandi Lafrancinus, 258.
Dandonis Petrus (de), 47.
Danesii Johannes, 916, 974.
Danesius, 1008.
Danesius qdm. Artemanni, 805.
Danesius fil. Ottonelli de Natalibus, 582, 981.
Darosso de Frontegnano, 1135.
Datha Ubertus (de), 347.
David, 5.
David Girardus, 1137.
Daybertis Bondiei (de), 439.
Daybertorum Volottus, 682.
Daybertus, 48.
 » Brixianus, 949.
 » Sapient., 896.
Daymbertis Adam (de), 342.
Daymbertus, 489.
Daymundus Io. (de), 251, 257, 853.
 » Dottus, 351.
Dayre de Calcaria, 675.
Daytonis Fulcerius, 666.
Dechani Johannes, 172.
Dedominicis Ugo (de), 281.
Degani Imelda, 811.
Degelvardus de S. Jacobo de Castenedulo, 821.

Degoldi Io., 1186.
Degosalvis Ziliolus (de), 901.
Delacura del Cluxono, 307.
Delacurrus Januar. de Campagnola, 1135.
Delafalf de Ognado filia qdm. Bondiei, 720.
Delagio Johaninus, 75.
Delamora Boso, 206.
Delastalla Anselmus, 53.
Delavancius, 1142.
Delavardus, 1019.
Delende, 51.
Delfinus, 315.
Dellus de Flesso, 236.
Denocote Albertus, 693.
De ponte Rubeus, 1134.
Derasii Ferrarii Martinus, 453.
Derossa, 1129.
Derota Orechus, 1133.
Desbrigatus, 170.
Descanus Alexandrinus, 83.
Desenzano Guilielmi (de), 345.
Desfithatus, 322.
Desiderii Ugolinus, 832.
Desiderius, 15, 17.
     » Petrus, 54.
Dethatus, 273.
Detesalvus, 115, 265.
Deybertis Atto, 76 (vedi **Daybertis**, **Daymbertis**, **Daymbertus**).
Diacono Bergaminus (de), 693.
     » Dalfinellus (de),
     » Guizardus (de), 44.
     » Vizardus (de), 45.
     » Wizardus (de), 47, 57, 59, 60, 61.
Diana Zilius (de), 47.
Dianesii Io. (de), 1136.
     » Guilmus (de), 1136.
Dioherius, 251.
Diganti Zanellus Ambrosius, 1136.
Dioblesius, 849.
Discatiatus, 82.
Docthe Albertinus, 279.
Dofone, 9.
Dodonibus Schluserius (de), 1023.
Dodoris Delaydinus, 1017.
Dolfinus Amalfredi, 740.
Domati Lan. Guidotti, 694.
Domentechat, 80.
Dominici Johannes, 77.
     » Maifredinus, 52.
Dommo Bajerus (de), 691.
     » Lan. (de), 692.
Domofollus, 78.
     » Gubertinus, 734.
Dompnis Bonoldus (de), 260.
Donaberte Guifredi Lafranci (de), 285.
Donadecasa relicta qdm. presbiteri iudici de Mayrano, 145.
Donasibilie Omodei, 271.
Dondei Ugolinus, 196.
Dondi Lafrancus, 357, 374.
Done Johannis, 76.
Doneberte Lafranco Alberti (de), 270, 282.
Donella Verona (de), 307.
     » uxor qdm. Scarlatte de Garbagnado, 482.
Donelle Albertus, 171, 769.
Donesmanni de Withonibus, 480.
Donewie Anselmus, 181.
Donicane Ugo de Navis, 368.
Donini Petrus Vassallus de Mariana, 409.

Doninus, 315.
Doniottus sarcinator, 79, 251.
Donna Ugo Montenara (de), 281.
Donnaycarde dom. Federici, 507.
Dora Johannes (de), 53.
Dorca de Mantua, 195.
Dorche Antelmus, 382.
Dorchis Vacha (de), 1135.
Dosdei Marcus fil. qdm. Ariberti, 609.
Dossus Girardus de Castro, 699.
Dothe Brixianus, 1062.
     » Gavinelli, 1066.
     » Petrus abiatious, 225.
Dothus Zaneboni (de), 277.
Dothonis Zanebonus Iacobinus filius (de), 265.
Doti Io., 351.
Dotinus Ysachi, 1035.
Dotti Ambrosius, 392.
Dotus de Daymundo, 169.
     » Jacobus, 267, 272.
Dovayra Obertus (de), 64.
Dovera Involatus (de), 87.
Dragoni Bonacursus, 529.
Dragapoldus, 248.
Drocinus, 278.
Drocius Dom., 241.
Drubandis Drubandus (de), 1136.
Drubecco Bondieus (de), 501.
Drubecho Bellacatus (de), 845.
Duchi de Trezano dom. Wigenzenus fil., qdm., 61.
Duchus, 256.
Dulcettus, 347.
Dulcetus de Dulcanis, 277.
Dulcibelli Corradinus, 886, 915, 992.
Dulcie Bonamicus, 233.
     » Johannes, 56.
     » de Casali-Mauro dom. Uberrus, 224.
Dulois de Muzzo Guilielmus, 115.
Dulcius de mercato, 76.
     » de Pontollo, 583.
Dulza Morini Nicola, 1000.
Dulzanus, 261.
Dulzoni Albertus, 80.
Dumperzanni Io., 734.
Dunel Adam (de), 9.
Dunzelina, 434.
Durelli Dominicus, 52.
Durenti Bonus (de), 60.
Durentibus Maurus (de), 75.
Durentius Lan., 694.
Durentus Durellus, 48.
     » Mapheus, 115.
     » Maurus (de), 75.
     » Obertus, 116.
     » Tonsabov, 47, 94, 110.
Durne Robertus (de), 35.
     » Ulricus (de), 35.
Duxellus qdm. Lanzoni, 286.
Duxius Albertinus, 418.

E

Egidius de Mairano, 55.
     » Ottolinus, 41.
     » qdm. Symeoni, 41.
     » de Visano, 41.
     » Ysolella, 40.

Eimo, 6.
Ello Albertus (de), 54.
 » Martinus (de), 720.
 » Ugo (de), 56.
Elene Albertus, 401.
Elzanella, 282.
Enghe Ubertus, 344.
Engis Petrus (de), 279.
Enzioli Vidolinus (d'), 598.
Era Petrus (de), 52.
 » Valacinus (de), 52.
Eribertus, 6.
Ertenno (*sic*) Albericus (de), 75.
Ertenno (*sic*) Martinus (de), 75.
 » Petraccius (de), 75.
 » Raymundus (de), 80.
Eufemia, Euphemia { sinonimi di **Eufemia**.
Eufomia e Fomia {
Euphonia Maranta (de S.), 820.
Eusebius Ottolinus (de S.), 358.

F

Faba Aripandus, 301, 432, 453.
 » Bernardus, 390.
 » Bonapax, 20, 104.
 » Bondeus, 1133.
 » Inverardus, 122, 166, 300.
 » Johannes, 42, 58, 60, 87.
 » Otto, 75.
 » Rainerius, 75.
Fabenus, 210.
Faber de Bononia (vedi Guiscardus), 282.
Facchettus de Abbis, 954.
Faccus Mayfredonum, 800.
Fache Fachinus, 1160.
Fachettus de iabb..., 53.
Fachinus Francore, 917.
 » de Herbuscho, 933.
Fachutii Fantonus, 773.
Faciane Pellegrinus, et Acto ejus nepos, 96.
Facinus de Turbiado, 978.
Facio Bertramus (de), 94, 109.
Faciolus, 82.
Fadazarius Mar., 691.
Faiture Lafrancus, 115.
Falconerii de Rudiano, 970.
Fallanus, 262.
Fallatis de Visola Iacobus (de), 817.
Falsacappa, 81.
Falsettus Ianettus, 78.
 » tabernarius, 76.
Faltosa Iostachus (de), 172.
Famesga, 277.
Fanaxellus de Talgato, 996.
Fano Albertus (de), 838.
 » Vitalis (de), 838.
 » Johannes (de), 838.
 » Maifredus (de), 52.
Fanone Lanterius (de), 77.
Fantebonus, 199, 200.
Faoti Fachinus, 1186.
Faraonis Albericus, 21.
 » Richelda uxor Alberti Faraonis, 22.
Fare de Conello Lafrancus, 116.
Farra Albertus (de), 695.

Farra Bartolomeus Oberti (de), 116.
 » Guidottus don. Guielmi, 691.
 » Guilielmus (de), 115.
 » Marcus de Papia (de), 604, 605.
 » Raymundus (de), 695.
 » Recuperatus (de), 694.
 » Rogerus (de), 695.
Fariolus Girardus, 261.
Farosolus Albertus, 837.
Fasianus, 269.
Fassie Bonapax, 502.
Fathige Io., 469.
Fathoti de Chizonibus, 1009.
Fatricati Pachanus (de), 199.
Fatto Iohanettus (de), 988.
Fauressa, 22.
Faustinis Albertus (de), 1129, 1135.
 » Crescinus (de), 1134.
 » Jacobus (de), 1135.
 » Johannes (de), 1133.
 » Lafranchus (de), 1134.
 » Salvetus (de), 1133.
Favallis Benaducis (de), 1087.
Favallus, 251.
Favanegra Johannes, 362.
Favazollus, 970.
Faventia Bernardus (de), 33.
Faxolus, 210.
Federioi Grasellus, 128, 237.
 » de Montegio, 849.
Ferabonis Petrus, 1136.
Feradi Alegrus, 57.
Feragallus, 74.
 » Ventura, 693.
Feragni Ubertus, 261, 349, 358.
Feraguti Guido, 1135.
Feragutis Pax (de), 287.
Ferandus Gracius, 906.
Ferangis Acursus (de), 290.
Ferarini Jacobus, 867.
Ferarius Adthicherius, 268.
 » de Asula Adecherius, 264.
 » Adegerius, 263, 376.
 » Andreas de Gandino, 83.
 » Benadiusius, 904.
 » Bigardus, 933.
 » Bonaventura, 1136.
 » Clarinus, 1134.
 » Iohannes, 80, 81.
 » Jorcinus, 1134.
 » Lafrancus, 77.
 » Lefogninus, 917.
 » Nasimbenus, 844.
 » Othecherius, 234.
 » Prandulfus, 83.
 » Vithonus, 225, 228.
Ferati Sabattus, 54.
Ferlende Johannes, 51.
 » Frera, 83.
Ferraguti, 273, 276, 277.
Ferrarii Jacobus, 306.
Ferraris Marchesius de Castro Novo (de), 703.
Ferrarius Albertus, 22, 77, 582, 907.
 » Bellinus, 342.
 » Otto, 83.
 » Ugo, 270.
Ferri de Branchonen, 1205.
 » de Burseto, 1205.
 » Buldu, 174.
Ferrundo Ottobellus, 877.

- Ferzigli** de Burgundia, 268.
Fersuga Bonettus (de), 83.
Festa Petrus, 1137.
Ficalarii Rozonis, 364.
Fioche Gaforini, 697.
Fioianus Attus, 32.
Fioianis Jacobus, 49, 88.
Fioie Bertramus, 62, 80.
Fioiene Alexander, 65, 66.
     » Arditio, 95.
     » Atto, 94, 109, 693.
     » Pellegrinus, 94, 109.
     » Petrus, 116.
Figati Antonius, 1136.
     » Galfores nepot., 1133.
Filanisacco Rubeus, 77.
Filapagorius Jo., 1136.
Filipi de Pistorio Simone (de), 1205.
Fini Iohannes, 195.
Finottus de Pasirano, 904, 947.
Fiolarii Yzonis Lafrancus, 391.
Fitiane Ardezonnus, 691.
Fitiane Peterbonus, 693.
Flabiano Nicol. Matheus (de), 616.
Flacanigo, 51.
Flacosso Albericus (de), 39.
Flamisinis Albertus (de), 93, 100.
Flamenesinis.
Flesso Carlus (de), 39.
     » Dellus, 236.
     » Discazatus (de), 236.
     » Girardus (de), 27, 56.
     » Obizoni (de), 263, 341.
     » Petrus (de), 236, 240.
     » Teutaldus (de), 42.
     » Vacuumdeus (de), 1137.
Flesso Wiscardi (de), 283.
     » Zanicarrus (de), 38.
     » Ziliolus (de), 345.
Flordebelle Wido, 239.
Flordiane Jacobus, 905.
Floriana Rubeus (de), 256, 259.
Floriane Vidus, 254.
Floriani Io. Rubeus, 374, 376.
Florianus de Capite pontis, 53.
Florii cui dicitur Salvadeus Lialis filia, 891.
Florinis Donatus (de), 950.
Florium que fuit de Scondrao, 846.
Florius que fuit de Suaro, 843.
Flumiana Brixianus (de), 410, 428, 633, 639, 677.
Flumicello Carlinus (de), 1117.
     » Carlus (de), 906.
     » Lafranci Rofini, 363.
     » Io. Rofinus (de), 890.
     » Martinus Regus (de), 390.
     » Omnebonus (de), 433.
Flura Iohannes, 81.
Fogolinis Coradus (de), 898.
Folchettus, 320.
Folchinus de Carpello, 1037.
Folcolinus, 237.
Folcone Dom., 244.
Folconibus Crescimbenus (de), 1056.
Folenge Jacobus, 1136.
     » Stephanus, 1136.
Folia Io. (de), 567.
Foliti Alberti (vedi Iacobinus), 311.
Folli Vivianus Petri, 245.
Follie Iacob. de Herbuscho, 670.
Follus de Gaydo, 929.
Fomia Caspa (de S.), 818, 819.
     » Mussis Io. (de S.), 819.
     » Niger (de S.), 818. (vedi **Euphemia**).
Fondra Guilmus (de), 692.
Fontana Gracianus (de), 366.
     » Gulielmus (de), 300.
     » Palmerius (de), 863.
     » dom. Oddone civ. placent., 614, 616.
Fontaniva Ubertinus (de), 33.
Fontebonus, 212.
Fontegliva Engleschus (de), 33.
Forabusca Martinus, 569.
Forabuschus Martinus, 1085.
Forbitorus Martinus, 343, 352.
Forbitus de Trenzano Iohannes, 915.
Fordebelle, 240.
Formegnano Lafrancus (de), 22.
Foro Landulfus (de), 77.
     » Monachus (de), 790.
     » Oddo (de), 57.
Forragini Canevalis, 275.
Forzettus de Monzambano, 843.
Fostini abiaticus, 225.
Foyata Brixianus, 955.
     » de Turbiado, 1011.
Fracassolis Castaldus (de), 403.
Fragarolus Albertus, 81.
Framezonis Albertus, 22.
Framusini de Pergamo, 993.
Franche Graciolus, 1133.
Franci Mayfredus, 843.
Francoine Jorcinus, 1135.
Francoire Fachinus, 917.
Franti Mayfredus, 218.
Franzeschi Ziliolus, 256.
Frasalasta Crescimbenus, 570.
Frasalemi Acursus, 252.
Frassaboli Girardus, 179.
Frassabuilli Girardus, 171, 790.
     » Paxinus, 790.
Frassacellus Io., 294.
Frassapallea, 190.
Frasse Novellus, 760.
     » Fiblerus fil. qd. Io., 760.
     » Zanettus Io., 760.
Frassis Maynardus (de), 756.
Fratarini Algisius et Manfredus, 323.
Fratarus Mayfredus, 229.
Fratebuldorus, 194.
Fraterus Ottolinus, 250.
Frathellus mercati, 53.
Fraulus Petrus, 83.
Frazalosus Gualfredus Gastald., 207, 331.
Frederious cum Pedo, 693.
Fregoldi Rubeus, 937, 1140, 1146.
Frera Ferlende, 83.
Fregonus, 1149.
Frera Gisla Ugo (de), 282.
Frere Gualfredinus, 720.
Fretholdi Joannes, 364.
Frezalosius Invernicius, 199.
Frezaloxius Wielmus, 199.
Frogerii Anselmus, 754.
     » Pasqualis, 213.
Front... Abathinus, 1135.
Frontegnano Algacisio (de), 851.
     » Azo (de), 53.
     » Lafrancus (de), 645, 1134.
Frontignano Petrus (de), 492.
Fronzatoris Joannes, 524.

Fuga, 266.
Fulcerii Beltramus, 692.
Fulche de Sigariis, 1205.
Fulchettus Gumerii, 214.
Fulchi Zanebonus, 379.
Fulchus de Casali Mauro, 254.
Fulco Maifredus (de), 52.
Fulconibus Buzola Albertus (de), 1076.
Fulconibus Crescimbenus (de), 1056.
Fulconis Rozolinus habiaticus, 209.
 » de Brembato Paganonus fil., 75.
Fulconus Niger, 835.
 » Omnebonus, 835.
 » Conradus, 835.
Fulus Ricardi, 373.
Fuldionus Oricus, 253.
Fulsiraga Vincentius (de), 38.
Fultusa Jostacus (de), 749.
Fulzario Petrus (de), 115.
Furlenda, 257.
Furno Johannes (de), 79.
 » Lafrancus (de), 80.
 » Suzo (de), 79.
Fusarius Castellinus, 1134.
 » Venturinus, 1134.
Fusche Jacobi, 752, 804.
Fuschi Algisius, 814.

G

Gabalonus Loterius, 83.
Gabao Albertus, 81.
Gabaxius, 185.
Gabia Albertus, 256, 261, 353, 355.
Gabiano Corentinus (de), 1135.
Gabinus, 278.
Gabius Albertus, 349.
 » Ambrosius, 349.
Gafaro Gulielminus (de), 320.
Gafarus, 335.
Gaffarelli de Calipio, 11.
Gaffores, 1133.
Gafforius de Civetthino, 511.
Gafori Michare Benvegnute uxoris qdm, 440.
Gaga Regolinus (de), 1134.
Gagliotti Bonfatus de Flumicello, 452.
Gagnolus Gortinus, 1133.
 » Albertinus, 1133.
Gaiantis Mazzoni (de), 414.
Gaiardi Prodinus, 694.
Gaidanetus de Faencia, 625.
Gaita Johachinus, 567.
Gaitholdi de Calvatono, 855.
Gainti Orlandus, 177.
Galdus Robolotti, 633.
Galegnani, 1136.
 » Cerra (de), 1135.
 » Johannes, 1135.
 » Oldefredinus, 1136.
 » Petrus fil. Geffi, 1136.
Galfiana Anselmus, 1185.
 » Benvenutus, 1135.
 » Maffeus, 1136.
Galfiana Venturinus, 1129.
Galianus Albertus, 843.
Galicia (donna de Rudiano), 245.

Gallicie Ugolinus, 244.
Galliololi qdm. Zubelli de Cogozio, 414.
Galine Venturinus, 838.
Galla Baterius, 1135.
 » Redulfus, 1129, 1134.
Gallegnanus Bivellus, 1136.
Galli Antonius, 1129.
 » Petrus, 302, 823.
Galliano Anselmus, 1129.
Galliardinus, 81.
Gallimarius, 499.
Gallo Otto (de), 344.
Gallo Zilius (de), 347.
Gallus Ingelfredus, 448, 468, 485.
Gallus Petrus, 77, 842.
Galuffa, 660.
Galone de Sariato Guido, 76.
Galvagni Bologninus, 997.
Galvagni Bonomus, 1002.
Galvaneo Stephanardo, 864.
Galvettus qdm Federici, 843.
Galzerius e Galcerius de Calchera, 42, 55, 99, 118, 247, 301, 929.
Galzirolus, 120.
Gambacii Bonaventura, 825.
Gambacius Io., 1090.
 » Io. de Gavazania, 420.
 » Martinus, 836.
Gambaloni, 1134.
Gambar, 23.
Gambara, 21.
 » Abraam (de), 545.
 » Albertus (de), 53, 55, 63, 269, 501, 790.
 » Albericus Humiliatus (de), 426, 435, 464, 574, 576.
 » Benvenutus (de), 40.
 » Benedictus de Arnulfis (de), 42.
 » Guarinettus (de), 39.
 » Gazolus (de), 39.
 » Gislandus (de), 39.
 » Gaizo (de), 55, 58.
 » Lafrancus (de), 39.
 » Navesus (de), 56.
 » Obertus (de), 122, 166.
 » Obizo (de), 235.
 » Omnebonus (de), 41.
 » Orabonus (de), 39.
 » Raimundus, 451.
 » Richettus (de), 39.
 » Rexatus (de), 39.
 » Roetta (de), 56.
 » Ustianus (de), 56.
 » Verzius (de), 400.
Gambarelli, 221, 223.
Gambari Boso, qdm. 843.
Gambaroni, 582.
Gambaranibus Zocha (de), 656, 983.
Gambaze Girardus, 48.
Gambazie Bartholomeus, 511.
Gambe Mazia de Rudiano, 967.
Gambetta, 537.
Gambinus, 267, 270, 348.
Gambolato Enricus (de), 606.
Gambonello Figetus (de), 819.
Gambonellis Albertus figii (de), 404.
Gambra Petrus (de), 110.
Ganacia Jacobus, 902.
Gandali Benv., 1135.
Gandalia, 1129, 1136.
Gandinellus, 66.

Gandini Maffeus, 996.
Gandino Andreas (de), 51.
     > Armenulfus (de), 94, 109.
     > Iohannes (de), 78, 97.
     > Zaninus (de), 94.
Gandulfus, 6, 10, 283.
     > de burgo novo, 79.
     > Girardus, 790.
     > Joannes, 316.
     > Raverius, 314, 330.
Gandulia Aimericus, 1136.
Ganduli Benvenutus, 1135.
Gantelmus, 950.
     > Jacobus, 896, 949.
Ganzelarius Bonomus, 995.
Garacini Rodulfus, 314.
Garagius de Casali romano, 287.
Garbagnado Ambrosii Pecherarii (de), 586.
     > Beledonus, 587.
     > Benadusius (de), 935.
     > Girardinus (de), 1135.
     > Ravicia (de), 1024.
Garbagninus, 56.
Gardella Lafrancus, 80.
Gardenali Bertulus, 330, 955.
Gargani Guielmus, 681.
Garganis Guielmus (de), 694, 695.
Gargnani Rogerus, 69.
Gargolato Jacobus, 48, 49.
Gargoli Jacobus, 439.
Gariardus, 5, 6, 7.
Garibertus, 283.
Gariboldus Octo, 325.
Gariverti Iohannes, 692.
Garivertus Lanfrancus, 78.
Garoxolus Io., 752.
Garzia Marchesius (de), 42.
Garzia Petrus (de), 395.
Gasmerius, 320.
Gaspe de Lipillis Aldriginus fil., 1074.
Gastaldinus, 227.
Gastoldo Iacobino (de), 110.
Gastoldus Petrus, 1004.
Gasuppe Alghisius, 49.
Gata Jostacus, 1089.
Gatarussa, 76.
Gatella Rodulfus, 645.
Gatellus Fachinus, 1134.
Gatelli Tomerius Iohannes, 870.
Gatta corona Bernardus, 40.
Gattis Iohannes (de), 77.
Gatto Raverolus (de), 48.
Gatto Albertus, 365.
     > Petrus, 365.
Gausoni, 360.
Gavacius Faccus (de), 228.
     > 167, 210, 245, 1024.
Gavaratus Io., 643.
Gavardini, 697.
Gavardo Jacobus (de), 104.
Gavari fil. Benvenuta, 720.
Gavascus, 49.
     > Imbertus, 171.
     > Desaydus vassall. Mariana, 409.
     > Redulfus vassall. Mariana, 409.
Gavazzanis Botazoli (de), 414.
Gavazii Cabriellus, 1135.
Gavazzis Alexander (de), que dicitur de Madono.
Gaxotti de Concesio, 574.
Gayfaxanus de Pedriolo, 366, 393.

Gayfredus, 86.
Gaymara Ventura (de la), 893.
Gaytani Bosius, 567.
Gaytanis Antonius (de), 826, 840.
Gaytanis Eoduro (de), 303.
     > Ottonis (de), 303.
     > Raffetus (de), 1148.
Gaten Faustinus, 78.
Gaytti Zanturninus, 96.
Gaza Faconus, 1136.
Gazani Petrus, 1041.
Gazappe Petrus, 95, 110.
Gazar Castellanus, 1134.
Gaze Faconus, 1136.
     > Jorcinus, 1136.
Gazere Gregorinus fil. qd. Ognibeni, 1051, 1054.
Gazius Barberius, 270.
Gazola de Albrigonibus, 998.
     > de Mignocchis, 730.
Gazoli Bonazunta de Mantua qd.,
     > Bozo, 316, 407.
Gazolo, 577.
     > Bovanis (de), 381.
     > Raymundus (de), 381.
     > Martinus (de), 222, 382.
     > Martinus (de), 373.
     > Zanebellus (de) 373.
Gazolto Ferrari (de), 202.
Gebeconi, 6.
Gebizoni, 6.
Gegingellis Io., 830.
Geius Io., 752.
Gentilielis, 444.
Geroldi Arrivabenus, 143.
Gerardus, 12.
     > qui dicitur pesacarnem, 11.
Gerdemanno Bellebonus (de), 692.
Gerdeniano Gerardus (de), 692.
Gervasii (S.) Albertus, 100.
     > Anselmus, 100.
Gervasio Amezinus (de S.), 1129.
     > Aventurato (de S.), 302.
     > Clarinus (de S.), 935.
     > Girardus (de sancto), 57.
     > Gratiadeo (de S.), 94, 100.
     > Lothereagus (de S.), 935.
     > Magnanus (de S.), 54, 90, 91, 100, 105, 929.
     > Obizo (de sancto), 42.
     > Oprandus (de sancto), 64, 708.
     > Romaninus (de sancto), 122, 166, 631.
Gervoni donna Otta, 290.
Gesia Bonincuntrus (de), 692.
Gesus, 91.
Getha de Rubecco, 747.
Gezis Bonacursus (de), 837.
Gezo Albericus, 367.
     > de Aricis, 708, 835.
Gezolinus de Trenzano, 588, 967.
Gezzo de Aricis, 705.
     > Nicole, 634.
Geysenhusen, 1199.
Ghecoche Jacob., 997.
Ghevis Io., 764.
Ghirardini de Cortixijs, 1200.
Ghizoldis Albertus (de), 289.
Gibellini, 344.
Gibelinis Teutaldus (de), 282.
Giducius, 802.
Gignini Amadeus, 837.
Gigus, 65, 67.

- Gilantius**, 1115.
Gilbertus, 52.
     » Cordoanerus, 81.
     » Frogerius, 398.
     » Vultorus, 708.
Ginnami, 80.
Ginnani Albertus, 414.
     » Martinus, 1080.
Girard de Aug., 694.
Girardelli Petrus, 1135.
Girardino fil. Martini Massarii de Asola, 280.
Girardoni Occuli, 709.
Girardus, 67, 68.
     » de Rogia, 80.
     » de Saiano, 513.
Giroidi Ambrosius, 343.
Gisalba Guilielmus (de), 680.
Gisalbertus de Brolo, 694.
Gisanti Brisianus, 1048.
Giselbertinus, 273.
Giselbertus, 5, 6, 7, 270.
     » de Mapello, 82.
     » de Telgato, 75.
     » de Vithosa, 771.
Giselerius, 79.
Giselprandis, 1011.
Gisie Alberti fil. dom. Petris, 427.
Gisla uxor qdm Aberici de Gibbo, 356.
     » uxor qdm Io. Caligarii, 939.
Gisle Petrus, 428.
Gislendis Venturinus (de), 1138.
Gisoldus Ambrosius (de), 271, 278, 399, 408.
     » de Gisoldis, 287, 291.
     » Gratiadeus, 268.
Gisolfus Ambrosius, 262.
Gisulfi Girardus, 6, 55, 105.
Githazio, 391.
Gizoni Vivianus, 1149.
Gizonibus Ugettus (de), 981.
Glare Albertus, 42.
Glare Gerardus pechorarii, 42.
     » Ogerius, 42.
     » Teutaldus Ferarius, 42.
Gherole Oprandus, 100.
Glerola Bertolinus (de), 1136.
Gletolis Orlandus (de), 270.
Glotharius Gratiadeus, 492.
Gnaffus de Ugonibus, 688.
Gneche Jacobinus, 1015.
Gnochi Molinarii, 1103.
Gobbi Bernardus Oberti, 339.
     » Carbonus, 233.
Gobi Conradus, 405.
     » Guiberti fil., 336.
Gobis de Rethuldisco Wielmus (de), 41, 197, 227, 244, 255.
Goffus Martinus Murader, 304.
Goiono Barlinus (de), 824.
     » Laurentius (de), 143.
Goldei Ambrosius (de), 694.
     » Martinus (de), 694.
Goldo Andria (de), 842.
Golie Lafrancus, 527.
Golta Aricus, 426, 695.
     » Henricus, 303, 819.
Golte Aricus, 679.
Gonella Acorsinus, 1134.
Gonselmus, 580, 972.
     » Bonnomus, 668, 676.
Gora, 1134.
Gorezia Petrus, 769.
Gorga et filii, 342.
Gortinus, 1133.
Gorzanus Lafrancus de Mayraao, 645.
Gosii Andreonus, 339.
     » Bertolottus, 340.
Gosius Bertolottus, 196.
Gotta Albertus, 42.
     » Arichettus, 42.
Gottfredo, 7.
Goyoi Io. de Sissano, 430.
Goyzonis Guifredinus, 387.
Goyzorum Otto, 194.
Gozatti Girardus, 497.
Gracia Zandoni, 717.
Graciolus de Nivolaria.
     » Marchi, 1006.
     » Gazola de Mignocchia, 726.
     » Suznosus, 782.
Gracius Albertus Richelbonus Januarius Paytoni de Mompiano Jo. Girard., 1096.
     » de Comella, 792.
Gracius de Strazafoliis, 734, 791.
Grana de Astazano, 1135.
Granarii Ambrosius, 1136.
Granaroli Petercinus de Herbasco, 478.
     » Wercii.
Granarolo Jacob. Leurattus, 569.
Grancerii de Lanfranchis, 1185.
Grandini Lucari, 1027.
Grane Jacobinus, 940.
Granerius Johannes, 79.
Grappe Adamus, 78, 81.
Grassemundus de Foro, 80.
Grassobio Guido (de), 84.
Gratacasolo Trabuchi (de), 634.
Gratacolis Albertus, 55, 59, 60.
Gratarola, 843.
Gratia Albertus (de), 694.
Gratiadeus de Brochonado, 152.
     » de Calvixano, 898.
     » de porta sacco, 55.
Gratiani Pellegrinus, 49.
Gratianus, 49.
     » Maffeus, 694.
Gratiolus, 97.
Gratius Maritus, 641.
     » de Marta, 249.
Gravis de adthera Petrus, 59.
Gravonus, 290.
Graylandus Faba, 645.
     » Raynerii, 740.
Greci Albertus (de), 567.
     » de Greco, 850.
Greco Bertramus (de), 115.
Grenzani Benaducis (de), 511.
Greppus Albertinus, 418.
Grera (de la), 1136.
Grezanis Benaducis (de), 502.
Grezius Io., 1133.
Griano Cresinus (de), 1133.
Griffi de mercato Bastardus, 42.
Griffis Federicus (de), 824, 840.
     » Griffolino (de), 677, 842.
     » Miletus (de), 55, 791, 897, 902.
Griffo Guintelmini, 76, 79.
Griffus, 266.
Grigorii Petrus, 693.
Grigorinus de Pompiano, 997.
Grilus Albertus, 82.

Grimizoni, 6.
Grimoldo, 5, 6.
Griolus de Calcinado, 898.
Grippus Marchesius, 670.
Grivelli Johannes, 52.
Grola Martinus, 320.
Gromo Gromettus (de), 694.
     » Maiavacca (de), 692.
     » Sempronius (de), 694.
Grossi Petrus, 435, 499.
Grotta Albertus (de), 39, 59, 61, 82, 88.
     » Alexander (de), 80.
     » Guifredus (de), 82.
     » Guilielmus (de), 62, 80.
     » Guilielmus Alberti (de), 80.
     » Landulfus (de), 67, 68, 80.
     » Oldus (de la), 59, 60.
Grotte de la Mella, 954.
Grua Dayberti, 48.
Grue Albertinus, 804.
Grufatius de Rezato, 893.
Gruffi de Stanollis, 1200.
Grumdelli Jostachius, 633, 642.
Grume Albertus, 636.
Grumello Johannes (de), 75.
Grumerius speciarius, 902.
Grumethello Brochognenus (de), 54, 104.
     » Cabriel (de), 409.
     » Grassus dom. Ingelfredi, 303.
     » Ugo (de), 55.
Grumolo Jacobus (de), 692.
     » Loderengus (de), 694.
Grunda Albertus de Sixano, 645, 1135.
Guacini Jacobinus, 720.
Guaginarius Mafeus, 933.
Guala Johannes (de), 110.
     » Verdello (de), 82.
Gualcinus de Verdello, 75.
Gualla Zilius (de), 342.
Guardafesta Otto, 761.
Guardegnola Jacobus (de), 760.
Guarini Rolandus, 33.
Guarminella Moyses, 78.
Guarskinus, 82.
Guaschetti Dominichino de Vazze, 111.
Guasconus, 12.
Guasconus figlio di Lafranco di Taiuno, 11.
Guaserlande Gualconus, 298.
Guaxii de Latis, 1185.
Guaxonis Rotarii, 331, 1136.
     » Obertus, 1136.
Guberti Odolinus, 167.
     » Ottonis, 167.
     » Ugo, 253.
Gubertinus, 33.
Gubertinus filius qdm. Ottonis. Guberti et Oldoinus, 369, 734.
Guemagii Frasse Mayfredinus, 769.
Guialardis Pultronus (de), 100.
Guicemanis Leo (de), 944.
Guido de S. Io. de Parma, 602.
     » Mantovano, 288.
Guidone de Flandria, 1205.
Guidonis Azo, 353.
Guidonibus Petrus de Pompiano (de), 988.
Guidottis Guilielmus (de), 693.
Guidottus, 109.
Guienzonus, 1137.
Guierius Albertus, 272.
Guifredum Marcium, 286.

Guigerius Albertus, 275, 276.
Guillie Martinus, 638.
Guilielmus frater, 818.
     » muscolinarum, 54.
Guilmus de molendino, 15.
Guiscardus, 282.
Guitha Martinus (de), 349.
Guithottus de Modoecia, 849.
Guizemanis dom. Lambertus, 1037.
Guizolini, 352.
Guizolus Ambrosii, 296.
Gulpertis Zaneboni (de), 749.
Gumar Mafeus, 692.
Gumbertho Conradus (de), 83.
Gumerius, 317.
     » Albertus, 210.
     » Fulchettus, 210.
Gunne Albertus de Flumicello, 637.
Guntelminus pistor., 74.
Gurzolus de Ambrosius, 344, 354.
Guscelmerius, 204.
Guthezolo Artusius (de), 163.
     » Jacobus (de), 42.
Gutho Baiamundus (de), 23.
Guxiacho Inverardus (de), 105.
     » Johanes (de), 47, 88, 99, 104.
Guxiago Castelli (de), 502.
Guxogo Monachus (de), 448, 468.
Guydo Mantuano, 288.
Guzoli Martinus, 547.

H

Habraam Jacob. de Parma, 505, 604.
Hagenowe Wolframus (de), 35.
Hartimannus de Butingen, 1196, 1199.
 Helfenstem Ludovicus (de), 32.
Hello Albericus (de), 482, 506.
Henrico de Boco, 1205.
Henricus de Rapusten, 1205.
     » Vercellens., 18.
Herbannus, 96.
Herbuschinus, 155.
Herbusoo Bulpus (de), 578.
     » Girardino (de), 377.
     » Richebonus (de), 1065.
     » Samuel (de), 687, 976.
     » Vulpi (de), 963.
Herbuscho Zochinus (de), 984.
Hometti Gratiadeus, 706.
Homezulus Brixianus, 644.
     » Petrus, 56, 929.
     » Mazochi, 949.
Homis Jacobus (de), 470.
Homodeli, 74.
Honesti Gabrielli fil. Guidonis, 848.
Honeta Guidinus (de), 1136.
Honorate Andrea, 198.
Hori Albericus (de), 310.
Morieboni, 279.
Hospiellus Obizo (de), 863.
Hospinellis Piperata (de), 1000.
Humeltatis Vitalis, 948.
Hoterisoo de Retholdesco, 384, 399.
Hovetti Vidonis Gabriellem, 846.

I

Ildiprando, 5, 6.
Imblavati Albertinus, 41.
Imblavatus, 38, 55, 104.
Imboltathi, 535.
Imia, 363.
 » Buzolanus, 40.
 » Girardus (de), 23.
Imiani Albertonus, 80.
Imie Martinus, 536.
 » Teutaldus, 173.
Incholis Philippus (de), 692.
Indeverto, 7.
Ingelberto, 6.
Ingeldi Alberti, 75.
 » Petrus, 75.
Ingeleski Jacobus, 300.
Ingladi Benevenutus, 1136.
 » Negerbonus, 1133.
Ingladius, 1133.
Inglesende Lafrancus, 1137.
 » Jacobus, 1136.
Insegnatus de la Pesina, 634.
Interpedis Petrus de Herbusco, 718.
Intorbelle Piolus, 466.
Inverardus et Tiberius fratres, 718.
Invernicius Domafolli Gastaldus, 233, 325, 403.
Inverno Albrici (de), 245, 316.
Inzabovis Venturinus, 904, 1121.
Inzelerius Zanasii, 835, 847.
Iravatus, 276.
Iroldi Laurentius, 48.
Isao, 6.
Isaccus, 261, 358.
Iselinus, 31.
Isemberti Gemma, 358.
 » Ugo, 358.
Iseo Gratiadeus (de) (vedi Yseo), 631.
Italia, 1193.

J

Jacheminus, 316.
Jacobinus, 310.
 » de Leno syndicus et procurator terre de Monteclaro, 1200.
 » fil. Alberti Foleti de Morisiis de Marliano, 311.
Jacobus, 23.
 » de S. Stephano, 951.
Januella Guglielmo (de), 1205.
Jattus Marcii, 902.
Jere Canazzi Lafrancus, 115.
Johannes, 6, 7, 10.
 » bibulci, 54.
 » de plebe, 42.
 » de romagna, 23.
 » de vrn., 694.
Jordana uxor qdm. Bozei de Sarezio, 484.
Jordano Ambrosius (de), 276.
Jovenatta, 83.
Jrenus de Jreno, 694.
Jubiano, 7.
Judeis Bonacursus, 355.
Judicibus Joannes de Sixano (de), 308.
 » Paulus (de), 368.

Junii Girardus, 170.
Junio Petrus (de), 118.
Juranno Perfectus (de), 691.

K

Kezius de Mantua, 222.
Kiginkilii Johannes causidicus, 695.
Kinammi Girardus, 198.
Kinni Atto, 48.
Kinkinardus Calligarius, 130, 132.
Kizola Petrus, 506.

L

Labona Marchesius (de), 650.
Lacanale Benvegnutus (de), 569, 1065.
Lacanali Jacobus (de), 1068.
Lacarzaoha dom. Rocii (de), 566.
Lacce Racolatus fil. qdm. Maifredi, 57.
Laciis Guizardus (de), 1011.
Lacruoe Oprandus (de), 46.
Lacu Albertucius (de), 93, 100.
 » Albertus (de), 91.
 » Gulielmus (de), 47.
Ladrino, 169.
Lafosina Januarius (de), 53.
Lafranchis Albertinus vassall. Mariana (de), 409.
Lafranchus Lombardus (de), 278.
Lafranous 5, 6, 7, 9, 12, 77.
 » Andree, 652.
 » de dona Berta, 343.
 » de Gaytano, 56.
 » Ottonis de pergamo, 41.
 » Ugolinus, 331.
Lagaymara Bonaventura (de), 894.
Lagera Io. (de), 1136.
Lagio Teutonicus (de), 116.
Laglera Jorcinus (de), 1129.
Lago Johannes (de), 115.
Lalio Alexander (de), 49.
Lalio Magister (de), 48.
 » Otto (de), 97.
Lama de Mothelfa, 540.
Lamadura Bergaminus (de), 694.
Lambaraga Contr. di Mompiano, 1045.
Lambardi Berardus, 948.
 » Venturinus, 1134.
 » Jacobus, 1135.
Lamberti, 253.
Lambertinus Barbarius cui fuit de Gutho (goito), 305.
Lamotta Albertus (de), 76.
Lamperga Jacobus (de), 180.
 » Otto (de), 173, 748.
Lamperti Belinus, 373, 375, 379.
 » Martinus Maioli, 405.
Lampertis Riboldus et Robertus, 315, 323.
 » Ripaldus (de), 316.
 » Vegius (de), 173.
Lampertus Io., 316.
 » Ugonus Imelde, 208.
Lana Martinus de Vido, 357.
Lanceis Guizardus (de), 969.
Lancini Ottabella uxor qd., 1019.

Lancirolo Petrus (de), 414.
Lancius Patrengo (de), 735.
Landi Riboldus de Asula, 251, 270, 273, 276, 281, 399, 408.
 » Urlandus Andree, 194.
Landini, 210.
 » Zanellus, 213.
Lando Lafrancus (de), 351.
Landosco Robertus magister ascerius (de), 60.
Landriano Guido (de), 32.
Landrianus, 20.
Landrona Azo (de), 415.
 » Jo., 415, 416.
Landulfus, 6.
 » Petrus, 691.
Lanfranchacius Guido (de), 52, 986.
Lanfranchinus, 52.
Lanuce Priurdus (de), 728, 824.
Lanuce Petraccus (de), 166.
Lantini, 1001.
Lantirolus de cocallio, 40.
 » Lantirolis, 139.
Lanza Albertus (de), 538.
Lanzii Andriolus, 940.
Lanzoni Girardus, 16, 17, 88, 471.
Lanzonis Adam, 735.
Lanzonus, 261, 265, 281.
Lapetta Otto (de), 81.
Lapide Albertus Wolframus (de), 35.
Lapisina Mayfredus (de), 1010.
Lapoca Jo. (de), 884.
Laqua Albertus (de), 819.
Larapinis Martinus (de), 904.
Lardaroli Jostacus, 472.
Lariva Suzzo (de), 115.
Lascale Paganus (de), 693.
Laterius cui dicitur Patarinus, 308.
Lati Johannes, 676.
Latis Salvetus (de), 967, 979.
Latoca Aldus (de), 49.
Lature Franciscus (de), 952.
 » Napoleone (de), 952.
 » Philipo (de), 952.
Lature Johannes (de), 95, 694.
 » Martinus (de), 579, 966.
 » Salvus (de), 694.
Laturri Gerardus (de), 61.
Lauda Vincentius (de), 33.
Laurentius Johaninus, 5, 47.
Lavagno Alartonus, 164.
Lavallo Johannes (de), 133.
Lavellongo Brixianus (de), 122, 166, 397.
 » Federicus (de), 300, 677, 952.
 » Lafrancus (de), 88, 105, 300.
Lavellolongo Albertus (de), 54, 128, 376, 378, 384, 386, 398.
 » Burgesius, 128.
 » Miletus (de), 573.
 » Rivellus, 128.
 » Ugo (de), 128.
Lavellolungo Buschettus (de), 688, 845.
Lavezato Johannes (de), 900.
Lavizarius Joanninus, 932.
Lay Io., 582, 658.
Lazarini Razolus, 1135.
Lazaris Barifaldus, 678.
Lazaroni, 48.
 » Galicianus, 47.
Lazaronus Albertus, 691.
 » Lafrancus, 62.

Lazaronus Scotus, 48.
 » Ugo, 335, 403.
Lazarus, 240.
 » de Burgo novo, 901.
Lecapesti Bertolinus, 1109.
Lecapestis Bruxiadus (de), 104.
 » Johannes, 42.
 » Ugutio (de), 897.
Lecapesto Bonifacio, 573.
Lecapestus, 55.
Lecoo Oberto (de), 164.
Lee sive de Lipillis Frognarius (de), 1066.
Lemmene Guilielmus (de), 81.
 » Marcherii (de), 82.
 » Rubeus (de), 78.
Lena Albertus (de), 343, 345.
Leno Curtesius (de), 747.
 » Girardus (de), 1137.
 » Stramacius (de), 713.
Leo Brixianus, 105.
Leopardi Venture, 529.
 » Gielmus, 531.
Lesina Bertrammus (de), 692.
 » Framesinus (de), 76.
 » Obertus (de), 692.
 » Teutaldus (de), 76.
Lesino, 77.
Leupertus, 6.
Levaloe Ottonis, 245.
Levato Brixianus (de), 76.
Liarde Albertus, 347.
Liazarri Brixianus, 164, 830, 842.
Liono Antonius (de), 1135, 1136.
Lipati Graciolus, 748.
Litefredi Bregunzius, 79.
Liti Albertinus, 843.
Liverli Anebonus, 224.
Loaro Federicus (de), 1136.
 » Jo. (de), 1133.
Locate Bos (de), 83.
 » Joannes (de), 76.
Lode Lodinus, 1134.
Lodo Jo. (de), 585, 660.
Lodriano Ribaldinus (de), 1136.
Lodrino Johannes (de), 56.
 » Lafrancus (de), 433.
 » Laurentius (de), 55.
 » Raymundus (de), 837.
Logni Logninus, 1137.
Lombardi Goffus, 695.
Lombardia, 1195.
Lombardinus Moreshi, 51.
Lombardus Lafranconi, 261.
Lomello Lambertus (de), 903.
 » Obizo (de), 867.
 » Otto (de), 21.
 » Paulus (de), 493.
 » Ruphinus (de), 21.
Lonato Zanonus (de), 302.
Longhena Lafrancus (de), 1130.
Longirolo Petrus (de), 423.
Longius Alexander (de), 77, 81.
Loterii Girardi, 82.
 » Petrus filius, 11.
Loterius, 77.
 » Blancus, 82.
 » pater Petrus, 11.
 » Catanii Jo., 1136.
Lothe Janni, 1137.
 » Laurentius, 1137.

Lotta Henricus, 692.
Lovatellus Imbertus, 299.
Lovatini Venturinus, 985.
Luce (S.) Strata (de), 432.
Luchesi Albertus, 1136.
 » Jacobus, 1137.
Luori Enverardus (de), 602.
Lugari Gratiadeus, 42, 53, 55, 362, 579, 653, 710.
Lumbardus de Castenedulo, 81, 84, 823.
Lumexanis Lanfranchus (de), 66, 69, 70, 71, 253, 1110.
Lumpara Guilielmus (de), 49.
Lungus Gratiadeus, 414, 415.
Lupa Albertus, 1135.
 » Marchesius, 1135.
Lupedeo, 6.
Luperiis Bertrandus (de), 950.
Lupi Venturinus, 711.
Lupus de Clauduno, 49.
 » Lafrancus, 449.
Lutezis Guizardus (de), 1186.
Lutra Pincerna Henricus (de), 86.
Luyetti Guielminus, 1071.
Luza Johannes 128.
Luzano Jacobus (de), 1135.
Luziane, 198.
Luzius Vetulus, 948.

M

Mabellus Guilielmus (de), 48.
Maofernus Ferrarius, 665.
Macaferus, 578, 1010.
Macagambe, 1009.
Macagni Bosonis, 212, 229.
Macaroe Ugolinus, 261.
Macedonii Bonapax (de), 567.
Machaferrus Berte, 1020.
Machaxanus Ambrosius, 399.
Machexanus Sonettus, 843.
Macius Blancus, 78.
Maclo Girardus (de), 482.
 » que fuit de Calepio, 727.
Maco Obizo, 55.
Madii Berardus, 56, 444, 479, 840, 942.
 » Durnacchus, 840.
 » Jacobinus qd. Girardi Madii de Mompiano, 1069.
Madiis Benetallus fil. qd. Jo. (de), 1073, 1093, 1110.
 » Bertolinus (de), 866.
 » Federicus (de), 909.
 » Manuelis (de), 476, 503, 644.
 » Marchesius (de), 1049.
Madius de Pontecarallo, 790.
 » Spera, 567.
Madonne Jo., 514.
Madono Paganus (de), 694.
Mafei Albertus, 586.
Mafeus Mariani, 1149.
Maffeus, 48.
Magatha, 281.
Magellis Ugucius (de), 904.
Magetti Zoaninus, 310.
Maginoni Imbertus, 457.
Magistrelli Ognabenus Jacobini, 205, 207, 252.
Magni Jacobus, 1073.
Magri Jacobinus, 203.
Maiacpra Riboldus, 198.
Maiasius Ognabenus, 55.
Maia vacca, 54, 64, 65, 324.
Maia vacchis Gubertus, 735.
Maifredinus, 52.
Maifredus dom. monaci de Baxiano, 40, 57.
Maifredus Vercellensis, 18.
Mainfredo, 6.
Majola Dom. Lafrancus, 431.
Majolus, 358.
Malabranca Otto, 11.
Malagio Walterius (de), 234.
Malagni Walterius, 237.
Malanoote Guilmus (de), 348.
 » Martinus (de), 348.
 » Ugozus Martini (de), 273, 277.
Malanotti, 249.
 » Inverardus, 273, 290.
Malanottus, 246.
Malaspina Retholdus, 81.
Malavischarum, 370.
Malawische, 332.
Malcingus, 235.
Malolavello Vitalis (de), 104.
Male Amasati, 566.
Malebrance Lafrancus, 342.
 » Petrus, 337.
Malegino Azone de Moso, 832.
Malelavelli Morescus, 54.
Malenottis Maurus, 262.
Malerbe, 640.
Malfigini De Gatta Bertrami, 116.
Malfiliastrus Anselmus, 87.
Malgarite Maurus, 666.
Maliavazze Berardus, 115.
Malinpermessethe Alberti, 291.
Malnepos Conradi, 79.
Malogno Zorcus (de), 655.
Malpello Lafrancus (de), 80.
Malsanini Lambertinus, 481.
 » Acerbinus, 481.
Maltaloni Moreschi, 176.
Maltraversum de Madalvergis, 87.
Maltriti Gandulfus, 54, 133, 363.
 » Samuelus, 393.
Maltritus Ardemannus, 929.
 » Gandulfus, 929.
 » Petrus, 929.
Malvetius, 75.
Malvetus Jacobus, 811.
Malvicis Jo. (de), 863.
Malviginus, 242.
Malustraversus.
Manceschi Bertramus, 46.
Mandello Tacius (de), 86.
 » Petrus filius Jacobi Ferrarii (de), 306.
Manducasinus Paganus, 708.
Manduoavilani Albertus, 479.
Manduchasen Pelegrinus (de), 122, 166, 251, 280, 301, 314, 403, 733.
 » Bergamascus (de), 122, 166, 251, 280, 301, 314, 403, 733.
Manduchasinis Baiamundus (de), 104.
 » Manduchasinus (de), 104.
Mandutius, 349.
Manegoldi Tetocinus (de), 56.
Manenti Martinus, 1133.
 » Pezinus, 1133.
Manentis Ventura (de), 975.
Manervio Albertus (de), 48.
 » Bocatius, 32, 87, 88.

- Manervio** Coradus (de), 115.
 » Martinus (de), 300.
 » Oprando (de), 301.
 » Ottebonus (de), 484.
 » Pax (de), 166, 303, 608.
 » Tarussus (de), 40.
- Manfarri** Albertus, 253.
- Mania** Girardus de Costaro, 294, 367, 419,
 » Ognabenus, 708.
- Manicholdo** Ubertus de dom., 60.
- Manigoldus**, 58.
- Manpello** Girardus (de), 49.
- Mansuardi** Laurentius, 47.
- Mantelli** Albertus, 848.
- Mantellus** de S. Salvatore, 328.
- Mantua** Albertus (de), 38.
 » Alscandrus (de), 382.
 » Alexander (de), 221.
 » Alexandrinus (de), 33.
 » Johannes (de), 697.
 » Obizo (de), 233.
 » Petrus (de), 38.
- Mantuani** Ottelli, 810.
- Mantuanus**, 39.
- Manucho**, 198.
- Manuge** Bonafide, 536.
- Manzia** Venturinus (de), 932.
- Manzius** Ugo (de), 270.
 » Viscardus (de), 266.
- Mapello** Abbas (de), 78.
 » Adam (de), 83.
 » Albertus (de), 32.
 » Giselberti de Gumbertho (de), 76.
 » Petrus (de), 76.
- Maranta**, 263.
 » Raymundinus et fratre suo Ugolino, 266.
- Marante** Guyfredus, 290.
 » Ziliolus filius (de), 352.
- Maraschotti** Monechinus, 196.
- Maraveia** Jacobinus, 809.
- Maravolta** Albertus (de), 1137.
 » Andriolus, 1134.
 » Obizo, 1136.
 » Petrus, 1136.
- Marcellinus** Rogerius, 32.
- Marcharia** Borioni (de), 853.
- Marchesio** de Carzia, 301.
- Marchesius** Johannes, 246.
- Marchezottus** de Muro, 935.
- Marchiae**, 1195.
- Marchis** Wiscardus (de), 271.
- Marcus** Guifredus, 287.
- Marcoldi** Petrus, 901.
- Marconus** Rivalus, 180.
- Mareugo** Ugolinus (de), 357.
- Marevolta**, 1134 (vedi **Maravolta**, 1136, 1237).
- Margonus** Lafrancus, 837.
- Margotinus**, 508.
- Margotti** Albertus, 56, 58, 59.
- Mariana** Alberti Ugozonis (de), 384.
 » Bonacursus (de), 233, 234, 290.
 » Falconus (de), 399.
 » Cabriel (de), 233, 243, 409.
 » Favalus (de), 39.
 » Gandulfus (de), 290.
 » Oldus (de), 290.
 » Guilmus (de), 246.
 » Mayfredus Fratarus (de), 223.
 » Montenerus (de), 274, 282.
 » Oddolinus (de), 233.
- Mariana** Oldi (de), 282, 290.
 » Orici (de), 399.
 » Otto (de), 38, 234, 247.
 » Pallotus (de), 335.
 » Perottus (de), 321.
 » Ribaldus (de), 55, 234, 240, 318.
 » Saretinus (de), 227.
 » Speronus (de), 233.
 » Ugo (de), 224.
 » Wercius (de), 247, 406.
- Marianna** Maifredi (de), 284, 315.
 » Mantovani (de), 315.
 » Pallottus (de), 315.
- Marie** Lafrancus, 1137.
- Mariellus** Albertus, 1134.
- Marinerius** de S. Alexandro, 49.
- Marinis** Wisardus (de), 205.
- Marino** Otto, 82.
- Mariti** Gratianus de Flumicello, 435, 636.
- Marizeni** Antonius, 1137.
- Marizoni** Benadux, 847.
- Marizonibus** Brixianus (de), 1095.
 » Ellena qd. Crescimbeni (de), 1111.
- Marliano** Guidone (de), 48, 94, 109.
- Maroane** Ribaldus, 362.
- Marsilyon**, 78.
- Martegnage** Petrus, 462.
- Martello** Curviago (de), 598.
- Martii** Ventura, 818.
- Martinatius**, 381.
- Martinellus**, 310, 1113.
- Martinenghi** Millo, 54.
- Martinengo**, 301.
 » Albertus (de), 11.
 » Albertus Galbardus (de), 104.
 » Arici (de), 596, 967.
 » Arico (de), 301.
 » Aymericus fil. qd. dom. Lothereghi (de), 710.
 » Baldu Oprandus, et Spalinus Bartholomeus et Guielminus ejus fr. (de), 923, 962.
 » Bartholomeus (de), 923.
 » Bertolo (de), 301.
 » Bertottus (de), 314, 574.
 » Brancalius (de), 1129, 1135.
 » Catanei (de), 581.
 » Codebella Petrus (de), 301, 314.
 » Fachinus (de), 1137.
 » Franceschinus (de), 1133.
 » Giselbertus (de), 75.
 » Goizone (de), 11, 57, 59.
 » Gualbergus (de), 781.
 » Guielminus, 923.
 » Guifredus, 57.
 » Guilelmus, 57, 59.
 » Henricus (de), 100, 840.
 » Jacobino (de), 873.
 » Jacobus, 57, 59.
 » Lafrancus, 57, 59, 104.
 » Loderengi (de), 298.
 » Lothereghi filii dom. Ugonis (de), 593.
 » Lotherengus (de), 54, 369, 578, 587.
 » Loterengus fil. dom. Spalle (de), 977.
 » Maifredus, 57.
 » Mazoccus (de), 1134.
 » Monacus (de), 579.
 » Nuvolus, 57, 59.
 » Oprandus (de), 32, 58, 59, 88, 105, 578, 587, 652, 923.

- Martinengo** Paganus (de), 57, 59.
 » Petrus, 929.
 » Plevano (de), 301, 314.
 » Rambertinus fil. qd. dom. Ugonis (de), 654, 976.
 » Spalinus (de), 923.
 » Spalla (de), 578, 589, 652.
 » Ubertus, 57.
 » Ugezonus fil. dom. Arici (de), 967.
 » Ugo (de), 581, 586, 587, 962.
 » Ugolinus fil. qdm. dom. Monaci (de), 579, 595.
 » Zilianus de Urceis (de), 920, 968.
 » Zilius (de), 11.
 » Wifredus, 59.
Martini Guilielmus, 49.
Martino (S.) Guifredus (de), 372.
Martinonus Otto, 76.
Martinorum Ziliolus, 328.
Martinus dom., 19, 20, 49, 50, 240, 305.
Martus Conradus, 703.
Marzardri Petrus fil. Jo., 1136.
Mascaroni Albertus, 48, 115.
Masera Martinus (de), 693.
Maserius Martinus, 270, 282, 429, 693.
Maskis de Seniga Lafrancus (de), 40.
Massell Obertus, 6, 9.
Massia Jacobus (de), 21, 22.
Matelli Omneboni, 666.
Matenatii Guilielmus, 75, 694.
Mathasche Berardus, 592.
Matriti Gandulfus, 393.
Mauri Rambaldi, 252.
 » Ribaldus, 251.
Mauris Petrus (de), 692.
Maurizoli Rubeus, 507.
Mauronto, 6, 7.
Maurus de Manervio, 40.
Maximi, 327.
Maxonerii fil. qdm. (de), 357.
 » Plevico Obertus qdm. (de), 849.
Mayfredonibus Pax (de), 170.
Mayfredus de Buzio, 929.
 » de Mathegnano, 101.
 » de Molino, 215.
Mayna de Casali Mauro, 256.
 » Girardus (de), 94, 110.
Maynardinus, 802.
Mayne Otto de Casali Mauro, 253.
Maynetto Martinus (de), 257, 355.
Mayola Albertus, 843.
Mayrano Albertus (de), 695.
 » Benvenutus (de), 696, 708.
 » Bernardus (de), 1054.
 » Jo. Gorzoni (de), 498.
 » Trenti (de), 39, 566.
 » Petrus (de), 944.
 » Prothenzalus (de), 55.
 » Rethemundus, 54.
 » Teutaldo Mace (de), 435.
Mayzoni Johannes, 115.
Maza de bonis, 188.
 » qdm. Gambe, 1159.
 » Jacobus, 1137.
 » Johannes, 1136.
 » de Rudiano, 989.
 » Teutaldus, 513.
Mazadalius Astulfus, 981.
Mazadonius de Mazadoniis, 1046.
Mazagamba, 1010.
Mazagni Boso, 227.
Mazalis Lafrancus de Asula (de), 244, 265, 267, 281, 282, 290, 352, 399.
Mazalus, 214.
Mazardi Martinus, 979.
Maze Ugonem, 734.
Mazellus Mazolfus, 1137.
Mazia Jac., 1129, 1135.
Maziis Martinus (de), 1137.
Mazirinus, 269.
Mazironus de Mariana, 40, 273.
Mazochi Oldus, 94, 110.
 » de mercato, 651, 896.
 » Sebastiano, 365.
Mazol, 82.
Mazola, 570.
Mazolus, 188.
Mazoronus, 324.
Mazuchelli, 236.
 » Malcoatus, 77.
Mazucchelli Bontempi, 475.
Mazuchus, 236.
Mazza, 81, 993.
Meardus, 33.
Mecii Guilielmi, 77.
Meclunxoni, 6.
Medicus de Osio, 79.
Medimonaco Lafrancus (de), 96.
 » Laurentius (de), 47.
Medolis Jo. (de), 569.
 » Vitalis (de), 204.
Meganica, 1137.
Megnaniga Buratus (de), 1136, 1137 e colle varianti **Meceniga** e **Moceniga**.
Megnanus Jacob. de Brixia, 915, 968, 974.
Megrinus Jacob., 992.
Meiarius Zaninus, 198.
Meiulus, 228.
Meioli Verzius Martinus, 203, 208, 229, 250, 253, 314.
Melanesius domini brixiani leonis, 40.
 » Petrus, 902.
Meloheta, 403.
Melohette Ottolinus, 203.
Melegetta de Moso, 331, 334.
Meliari Bertolinus, 1082.
Melii Martinus, 116.
Melketa, 231.
Membro Lafrancus (de), 75.
 » Nigro (de), 95.
Menabos, 260.
Menabovis Wido, 257, 258, 346, 356, 374.
Menacattus Montenarii, 423.
Mercati Jacominus, 793.
Mercato Adthelardus (de), 954.
 » Bonfato (de), 297.
 » Obertus (de), 77.
Merle Guilielmus Ottobonus, 693.
Merlus Albertinus, 270.
 » Biathus, 519.
 » Delaytus, 270.
Meroa Bonacursus (de), 180.
Meronus Gerardus, 310.
 » Oprandus, 310.
 » Boso, 310.
Merzader Lafrancus, 1136.
Merzoni Baldoynus, 494.
Mesa Ottonellus (de), 291.
Mese Zanebonus, 288.
Mesethus qui dicitur Benevenutus, 933.
Meyarius Jo. de Mompiano, 1055, 1103.

Mezader Gisanti, 1098.
Mezanis Graciolus (de), 38.
Mezate castro (de), 60.
Mezarada Albertus, 691.
Mexo Bonomus (de), 1133.
Miarolus Lafrancus, 82.
Miconi Iacobus, 699.
Mignocca Petrus, 489.
Mignocha Zanebono, 884.
Mignotti de Mothelfa, 540.
Milex Petrus, 1136.
Miloni, 5, 6.
Milonis Antonius, 1136.
Milonis Oprandus fil. de S. Gervasio, 125.
Milonus de Navis, 894, 948.
Milzano Iohannes (de), 40.
Minali Egidius de Carisino, 223.
Minalli Iohannes, 41, 223.
Mirabelle Boninconter, 633, 639.
Mirani Obizinus, 694.
Misoro Comezano (de), 875.
Mizator, 75.
Modoezia Ardricus (de), 86.
Mole Boso, 252.
Moierole Leoninus, 504.
Moietti, 342.
Molinari Facinus Petri, 298.
Molinis Lafrancus (de), 401.
Mompianus de Mompiano, 1081.
Monacha Lafrancus (de), 32.
Monachus, 63.
Monaci Lafrancus, 194, 253.
     > Paganus, 82.
Monasterio Lafranci (de), 80.
Monechinus, 187, 194, 214, 339.
Monete Pezinus, 1136.
Monferatus de Mura, 694.
Monglanus Iohannes, 40.
Monica Mazarinus (de), 155, 632.
Monicha Rolandus (de), 598.
Monpislerus Paterno, 577.
Montanarie Petrus, 501.
Monte de Plebe de Aiete Albertinus (de), 308.
Monteclaro Iacobus (de), 376, 402, 404.
     > Raymundus (de), 105.
     > Redoldus (de), 341.
Monteferado Marchesius (de), 610.
Montegio Pagnono Teutaldo (de), 304.
Montenari Vercius, 254.
Montenarii Albericus, 53.
     > Oprandi de Rudiano, 583.
     > Paxettus, 225.
     > Ubertus, 276.
Montenarius, 163.
     > dom. (de), 283.
     > Marini, 54.
     > de Nivolinis, 361.
     > de Porta, 992.
Montenarji Caffi Jacominus de Alfianello, 748.
Montenere Ugo (de), 281.
Montexellis Riboldus (de), 237, 248.
Montexello Guilielmus (de), 532.
Monticellis Albertus (de), 567.
     > Petrus de Novaria (de), 20.
Monticellus Io. de Rodingo, 474, 838.
Montiolaris Marchesius, 567.
Montisceli Riboldi, 283.
Montizello Antonius (de), 1137.
Montizello Rubeus (de), 240.
Mora Boseti (de), 327.

Mora Petrus, 1133.
Morcurii Vallis, 410.
More Boso, 199.
     > de Bozolano, 561.
     > Iohannes (de), 1133.
     > Petrus, 1133, 1136.
Morengi, 273.
Morengius Ugolinus, 257, 258, 261, 346, 356, 376.
Moreni Stancharius fil. Toteschi, 982.
Morenus Pezinus, 1134.
Moreschi Io., 820.
     > Beltramus (ser), 88.
     > Gratiolus, 56.
Morescus, 57, 82.
     > de lem., 694.
Moreschus de Buzolano, 41.
Moresinus, 906.
Moreti Bonomus, 1136.
Mori Wielmus, 676.
Morini Vitalis, 177, 750.
     > Zarottus (de), 1006.
Morinis Dothinus (de), 917.
Morisius Albertus Foletti de Marliano, 311.
Morixelle Guifredus, 829.
Morlanus de Pedriolo, 366.
Mornigo Maldottus (de), 75.
Moroellus, 277.
Moronus Obertus, 116.
     > Petrus, 39.
Mortathelle Aymericus de Saresio, 423.
Morunti Girardus de Flumicello, 453.
Moscha de Ceno, 1136.
Moscacini de Busolano, 552.
Moscarolus, 198.
Moschazani, 546.
Moscolinis Mayfredus (de), 413.
Moso, 403.
     > Fantebono (de),
     > Segnorinum (de), 281.
Mossi Ribaldus, 344.
Motelfa Lombardinus (de), 38.
Mothelfa Martini (de), 344.
     > Vido (de), 42, 246.
     > Zaneboni Bulse (de), 296.
     > Raynoldi Malamuse (de), 296.
Mothelfe Marchesius (de), 42.
Moxardi Bonettus, 843.
Moxini Lafrancus de Casali Mauro, 400.
Moxonerius, 258.
Moxanega, 995, 1152.
     > Ambrosius (de), 964, 995, 1016.
Moze Martini Berte, 537.
Moxore, 549.
Mozza Columbus (de), 116.
     > Lafrancus Ughezonus (de), 115.
     > Petrus Gisalberti (de), 115.
Mozzo Laurentius (de), 48.
Muioli Benvenutus, 486.
Mulonis Lafrancus (de), 251.
Multi Lafrancus de Cremona, 114.
Mulzano Venturinus (de), 801.
Munarri Io. Plasma uxor eius, 435.
Muntano Ottonis (de), 180.
Muntellis Girolodus (de), 993.
Munzinbres Cuone (de), 32.
Muratori, 235, 248.
Murelli Dominicus, 52.
Muriagus Bonfatus, 418.
Musca, 91, 92.
     > Bonaventura, 302, 705, 835, 1035.

Musca Graciadeus, 55.
Muscardus, 21, 22, 23.
Muscazani, 552.
Muscولينis Guilielmus (de), 27.
 » Willelmus (de), 105.
Musebulpi Girardus de Butesino, 499.
Musei Albericus, 694.
Musoni Ogerius, 823.
Musse Atelminus Ugonis, 407.
 » Ugo Vassall. Mariana, 216, 222, 250, 399, 409.
Mussi Otto, 288.
Musso Guidottus (de), 695.
Mussus, 80, 81, 342.
 » Oprandus, 83.
Mutina Arlottus (de), 89.
Muttus Bonsignorii, 331.
Muzio Guala (de), 83.
 » Teutaldus (de), 62, 80.
Muzo Gratiadeus (de), 48.
Muzzo Columbo (de), 95.
 » Lafrancus (de), 81.
 » Martinus (de), 682, 692.
 » Patricius (de) 81.
 » Rogerius (de), 48, 94, 96, 109.

N

Nafarius, 228.
Namfarus, 405.
Naparius, 226.
Napparai Jo., 503.
Nascinguerra Tebaldinus (de), 82.
Nasdecagne Amicus de Urceis, 482.
Nasonus pistor, 41.
Natalibus Danesius (de), 582, 981.
Natalis Arnaldus, 78.
 » Otto (de), 345.
 » Raymundus, 545.
Nathalis Johannes (de), 228.
Nathus Gutho (de), 726.
Navaschus de Navis, 1068.
Navata Acorsius, 1136.
Navis Arrivabeno (de), 303, 569.
 » Jo. dom. Bertolotti (de), 395.
 » Marcius Belesini de Girardus Rubens (de), 368.
Nazario Lantogus (de), 1133.
Nazellus de Bordiginis, 228, 243.
Nebbis Albertus (de), 194.
Neberti Lafrancus, 1135.
Nebia Gandulfinus, 803.
Negerbonus Ingladi, 1133.
Negracius Martinus, 1006.
Negrinus Martinus, 969.
Negroboni Villani Alena de yseo, 889.
Negrottus Megnocchis, 720.
Nepla Gandulfus, 815.
Nervus dom., 48.
Nerza Bonacursus, 53.
Nesi Oberti, 737.
Netevosi Markesius, 265.
Niardo Confanoni (de), 588, 664.
 » Lafrancus (de), 39, 838.
Niado Petrus (de), 934.
Niccole Cabrielus, 1135.
Niccolosii Johaninus, 210.
Nier de Claris, 1135.
 » Recordatus, 1133.

Niger Bellacosse, 275, 278.
 » de Bellinca, 256, 262, 286, 355.
 » Belincay, 376.
 » de Bozolano, 38.
 » Brixianus, 390.
 » de Cavodaro, 414.
Nigerbonus de Bacco, 78.
Nigri Bonomus de Brivio, 95.
 » Rogerius de Brivio, 95.
 » Muscardi Girardus, 734.
Nigroni, 6.
Nivolone Zilius, 269.
 » Robertus, 269.
Nizolle Casimbenus, 916.
Nodrida Veroni qd. Gerardi Veroni, 803.
Nollus, 1012.
Normandinus Cassi, 694.
Nosudolus Wifredus, 42.
Notevox, 345.
Novagio Delaydujde, 1135.
Novalis, 239.
Novaria Opizo (de), 33.
Novelli Albericus, 78.
Novellus Jo., 657.
 » de Mercato, 301, 315, 1040.
Novolie Oprandus et Jo. fratres et fil. qd. Jacob., 1107.
Novoy Jo., 1133.
Novus Johannes, 230, 384.
Noxa Adam (de), 79.
Noxe Bertraminus, 82.
Nozia Coradus, 931.
Nuce Jacobus (de la), 364.
 » Mauri (de la), 127, 633, 644.
 » Petraccus (de la), 122, 391.
 » Ravaninus (de), 56.
Nuvolinis Albertus (de), 1133.
 » Lioninus (de), 817.
 » dom. Montenarius (de), 361, 389.
 » Peterzinus (de), 1135.
 » Prosper (de), 634.
 » Regordinus, 1138.
 » Venturinus (de), 895, 948.
Nurolona Ziliolus (de), 278.
Nuroloni Egidius de Ramethello, 42.
Nuxi Obizellus, 757.

O

Obertus, 58, 77.
 » alamannus, 15.
 » de Brembio, 579.
 » de Magistro, 693.
Obertinus Gaurine, 1185.
Obexxon, 276.
Obizinus de Leno, 903.
Obizo de Capriano, 929.
Obizoni, 6, 61.
Obizonibus Gaforus (de), 160, 177.
Occanonus Albertanus, 468.
 » Albertus, 409, 696.
 » Graciadeus, 54.
 » Lafrancus, 298.
 » Montenarius, 54.
 » Oricus, 53.
 » Ugezonus, 154, 825, 840.
 » Zanonus, 56.

Ottonis, 15.
 » Mathei, 640.
Ovenengo Ferrarius (de), 1134.
Overarij Albertus, 672.
Overnago Johannes (de), 83.
 » Petrobonus (de), 75.
Ovetarii Albertus, 594.
Oxio Girardus (de), 116.
Ozello Orichinus (de), 76.

P

Pachanzano Ardicius (de), 77.
Pacius Ugolinus fil. qdm. Fulconis, 221.
Pademegius Albertus, 261.
Padua Gnanfus (de), 33.
 » Jacobus episc, 138, 139.
Paduani Alberti de Castianello, 458.
Pagani Attonis, 58.
 » Adelasii Lanterii, 79.
Paganini Uberti, 563.
 » Gisla uxor, 764.
Paganinus de Yseo, 1070, 1098.
Paganis Grumello, 681.
Paganoni Albertinus, 49.
Paganus, 49.
 » de Calepio, 691.
 » de Castello, 49.
Paixola Otto, 9.
Paladinus de Salodo, civ. Brixiae, 617, 625.
Palanzie Heredum, 1187.
Palati Bovo Gastaldus de Mariana, 405.
Palatiano Guilielmus (de), 70.
Palazzo Algisius (de), 61, 708.
 » Ottonis (de), 573.
Palazzoli Claustro, 118.
Palliani Lafrancus, 483.
Pallianus Iohannes, 41.
Pallatio Albertus (de), 25.
 » Azeboninus (de), 410.
 » Biatta (de), 104.
 » Galetha (de), 303.
 » Girardus (de), 78.
 » Gotfredus (de), 42, 122, 166, 376.
 » Guilielmus (de), 122, 166.
 » Marchesius (de), 15, 17.
 » Maria (de), 395.
 » Niger (de), 79.
 » Petrus (de), 78, 81.
 » Razo (de), 27.
 » Ribaldus (de), 393.
 » Stephans Forninus (do), 297.
 » Tomasius (de), 42.
 » Ugutionis (de), 78.
 » Zanebonus (de), 75.
Pallazio Bonacis (de), 438.
 » Marius (de), 104, 367.
 » Ugo (de), 929.
Pallazo Arlotti (de), 791.
 » Aventuratus (de), 54.
 » Azo (de), 122, 166, 331, 338, 353.
 » Facinus (de), 948.
 » Forninus (de), 286, 840.
 » Mussius (de), 363.
 » Oprandus (de), 695, 764.
Pallazzo Bonsignore (de), 92.
 » Vithesto, 632.

Pallazoli Arici, 466.
Pallazolo Fidelis (de), 934.
 » Mayfredinus (de), 934.
Pallexende Carlus, 423.
Palliani Franceschina fil. qd. Bellexini, 1057.
Pallotti Bovo Gastaldus de Mariana, 253, 379.
 » Gastaldus, 314.
Pallottus, 317.
Palotti Robertus vassall. Mariana, 215, 409.
Palteriano Lanterius (de), 79.
Palusco Aricus (de), 81.
 » Godiolus (de), 75.
 » Mornicus (de), 1134.
 » Petrus Arnulfi (de), 75, 84.
 » Tade (de), 75.
Pancera Adelpretus, 960.
Pancoldi Jo., 1134.
Pandecampus, 55.
Pandemegius, 282.
Pandemelius Marcellus, 270.
Pandossus, 182.
Panfurno Alberto, 9.
Paniano Vivianus (de), 694.
Panilaote Ottobonus, 51.
Panis in furno Bertramus, 78.
 » de milio Bonaldus, 358.
Paniza Petrus, 1027.
Panizia Petrus, 579.
Pantani Ugonis de Logrado, 920, 968.
Pantanis Bonaventura de Logrado (de), 915.
Pantanus Albertinus, 1134.
Paono Bonaventura (de), 1100.
Paonus Girardus, 54.
Paparel Petrus, 14.
Paparottus, 38.
 » Ottebonus, 843.
Papatassus, 1000.
Pape Michael, 83.
Pappe, 1135.
Pappis Ventura (de), 681.
Pappo Jo., 1135.
 » Bellaria, 1135.
Par Iohannis (de), 78.
Paradisio Maifredinus Iohannes, 52.
Paradisii Cabrinus, 1133.
Paramano Guizardus (de), 324.
Paramusi de Leno, 1054, 1106.
Paratico dom. Guilmus fil. Ottonis (de), 581.
 » Predicasius (de), 830.
 » Ruzonus Io. (de), 656, 972, 976.
Paravelli Io. Paulus, 450.
Parelle Parisius, 1135.
Parentia Io., 1136.
Parentie Petrus fil. Martini, 1136.
Parentini Albertus, 49.
Parita Pasinus, 902.
Parmerius Girardus, 83.
Parola Lafrancus de Urceis, 882.
Parolarius Martinus, 939.
Paroli Girardus de Castro, 1113.
Partacius Zilius, 243.
Partenerus Ugo, 275.
Parvus Adamus, 77.
Pasarini Lafrancus, 534.
Pasarivii Henricus, 692.
Pasoe Ubertus, 261.
Pascirano Girardus (de), 144.
Pasinus Omboni, 143.
 » Parentati, 1123.
Paslasmus Ottonis, 560.

Pasquale, 358.
Pasquali Lafrancus, 248.
Pasquali Orlandus, 278.
Pasqualinus, 216.
Pasqualis, 23, 239, 790.
Passaguerra de Mediol., 98.
Passarellus, 171.
Passarinus Iacobus, 817.
Passarus Iacobus de Pontevico, 746.
Passirani Martinus (de), 829.
Passirano Io. de, 1135.
Pastamarso Iohannes, 81.
Pastamarza, 76.
Pastelli, 538.
Pastorellus Ugutius, 54.
Pastorinus Oldoricus, 606.
Pasturellis dom. Ottonis Barallie (de), 515.
Pasturello Ugolino, 1042.
Pasturellus Arduinus, 56.
Patari Iohannes, 42, 56.
     > Mayfredus, 373.
Pataris Patarinus (de), 829.
Patarri Lafranco, 255.
Patelario Gratiolo, 61.
Patengulis Ioannes (de), 943.
Paterius Laurentius, 1137.
Paterne Girardus, 268.
Paterne Lafrancus Girardi, 289, 295.
Paterni Roierius, 54.
Paterno Albertus (de), 54.
     > Amatheus (de), 973.
     > Amedeus (de), 595.
     > Bonacius (de), 739.
     > Io. (de), 823.
     > Mumpislerus, 652.
     > Zilielmus filius Azonis (de), 435.
Patius Io., 1135.
Patole Lafranchinus, 52.
Patrazii Raymundus, 757.
Patrengo Andreas (de), 78.
Patricus Patrici, 361, 364.
Patringo Lanzius (de), 48.
Patuzius Anne, 937, 948.
Pauliano Marcus (de), 33.
Pavarus Buscus, 304.
Pax Amistati, 1129.
     > de Gandulfis, 225.
     > de Manervio, 122.
Paxetti Rosa de Mariana, 316, 406.
Paytonus Dayni, 843.
     > Iacob. (de), 1096.
     > Ianuarius, 1066.
Paz, 81.
Peccottus, 83.
Pecora Ioannes, 570.
Pectem de Brembate, 48.
Pectoralis Guido, 695.
Pedauri Brixianus, 1137.
Pedelana Saccus, 79.
Pedemeyus, 1022.
Pedemolini de Herbusco, 597.
Pedesapientis Wifredus, 404.
Pedexocca Io. 448, 468, 944, 985.
Pedexochis de brixia Io. (de), 1189.
Pedis Sapientis Wifredus, 203.
Pedori Albertus, 1136.
Pedrengo Iohannes (de), 87, 88.
Pedrioli Ponte, 944.
Pedriolo Albertus Grassi (de), 365.
     > Morlanus (de), 392.

Pegraccius Martinus, 994.
Pegrosius de Cayonvico, 1134.
Pelatia Petrus, 902.
Pellacor, 81.
Pellamigela Paxius, 850.
Pellancie Oliberius, 917.
Pellarius Gratiadeus, 426.
Pellariis Merzadri (de), 1115.
Pellati Wielmus, 401.
Pellatis Rethodus clerico (de), 168.
Pellatus Albertinus, 42.
Pellavesini Io., 720.
Pellexelle Iohanninus, 941.
Pellice Iohannis, 278, 358.
Pelosus, 349.
Pentido Grifetus (de), 116.
Pentitus Ioannes, 325.
Perboni Imelda, 194.
Perchemasous, 207, 253, 259.
Pergamo Iohannes (de), 79.
     > Montinus (de), 817.
Pergibertus, 78.
Perle Agnes, 815.
     > Bonafemina, 815.
     > Iacoba, 815.
Perlioni Gerardus, 502.
Perottus de Mozzo, 48.
Persevallus, 831.
     > Cremonese, 693.
Persici Bernardus, 341.
Perso Oddo (de), 87.
Pertraversius Walfredus et Zilius, 399.
Perversus de Taiacanis, 808.
Pes Sapientis Guifredus, 335.
Pesaroli Iac. de Burnado, 574.
Pesarinis Girardus, 691.
Pesariis Omnebonus (de), 124.
Pescariis Rogerius (de), 56.
Pesse Martinus, 461.
Pestalius Obertus, 356.
     > Confortinus filius, 306.
     > Petercinus frater, 306.
Pestenaga Iohannes, 82.
Petalufus Girardus, 1135.
Petenalupi Martinus, 54, 87.
Petenalupo Uberti (de), 315.
Petenalupus Io., 818.
Petenarius Martinus, 76, 104.
Petenelli Andrioli, 994, 1012.
Petenerus Ugo, 278 (vedi **Petenarius** Ugo).
Petherboni Aymelina uxor eius, 435.
Peteroani Rivane, 659.
Peteroinus, 82.
     > Adelaxius, 95.
     > Nicola de Navis, 940.
Petergallis Detesalvus, 692.
     > Mayfredus (de), 691.
Petergnaga Albertus Merli (de), 39.
Petenarius Ugo, 261.
Peterzanda, 580.
Peterzani Fugacii, 709.
Peterzanus de Prato Albino, 39.
Peterzinus de Bertolameis, 915.
Peterzulus de Firmo, 831.
Pethatia, 83.
Pethathi Martinus, 264.
Pethoni Lafrancus, 796.
Pethrinus fil. Pethrali, 933.
Petodelmanni, 116.
Petracchi Bonifacius, 128, 362, 376, 390.

- Pethrachi** Ziliolus, 261.
Petracous de S. Jacobo de Castenedulo, 821.
Petrafolli Albertinus, 228.
     » Brixianus, 228.
Petrofolli Vivianus, 231.
Petra Sanota Paganus (de), 577.
Petratii Guilielmus de Mapello, 693.
Petraversus Martinus (de), 264.
     » Zilius (de), 264.
Petraversus Walfredus, 408.
Petribellus Walperti de Villa, 177.
Petricinus de Rogia, 79.
Petrikini de Petringo, 61.
Petringo Ambrosius (de), 94, 96, 97.
     » Iohannes (de), 61, 58.
     » Lanzo (de), 115.
     » Oprandus (de), 95.
     » Petringinus (de), 95.
Petrinus Pasquale, 358.
Petrobonus de Cugnolio, 84.
Petroccus de Salvagnana, 763.
Petroni Uberzonus Ugonis, 343.
Petrucius, 993.
Petrucoli Albertus Guidotti, 96, 110.
Petrucoli de Rivola Guidotti, 96.
Petrus, 6.
     » (S.) Mantuanus, 383.
Petrusbonus Busca in oculis, 82, 83.
Pevirate Cremosiani, 279.
Peyte Foyata Orlandi Oberti (de), 339.
     » Lafranchinus Io., 339.
Pezacca, 77.
Pezani de Muzzo Iohannes, 116.
     » Guilielmus, 694.
Pezapanis Bonaventura, 575.
     » Rambaldinus, 471.
Pezasis Brixianus (de), 837.
Pezatta de la Porta, 83.
Pezechi Lafrancus, 419.
Pezeta, 1136.
Pezola Petrus, 969.
Pezole Delaydinus Petri, 994, 1006, 1011.
Phino de Granorolis, 875.
Phylipi Pasinus, 1135.
Picallo Albertus (de), 635.
Picenelli Teutaldus, 667, 675.
Picenenus Alexandrinus, 82.
Piceninus Ottonis Albrici, 277.
Picenno Vitalinus (de), 98.
Piceno Vitali (de), 111.
Picerne Bruniolus, 82.
Picigo Lafrancus (de), 367.
Picioni, 6.
Pigamonica, 994, 1151.
Pigamungla, 1005, 1009.
Pigocius Martinus, 981.
Pigordus Albertus, 292.
Pigotius Tignosius, 317, 319.
Pigozus, 269.
Pilato Guilmus filius Alberti (de), 353, 532.
Piligerdus, 278.
Piligrini Albertus, 694.
Piliparius Crescimbenus qd. filius Petri de Manervio, 931.
     » Petrus, 168.
Pilis Albertus (de), 693.
Pilizonus (vedi **Blonda**), 352.
     » Orlandus, 263, 343.
Pillatti Wielmus, 265.
Pinamot fil. qdm. Contis de Ramono, 609.
Pincellus Riboldi, 281.
Pincerna Conradus, 32.
     » Henricus de Lutra, 86.
Pinchettus, 400.
Pingettus, 276.
Pinzeno Vitali (de), 95.
Pinzonus de Griano Bellaria Pappe, 1135.
Piocius Lafrancus, 341.
Piperata Martinus, 1136.
Pipioni Lafrancus, 41.
Pisaginus, 68.
Pisarinus Albertus, 83.
Pisognis Iannuarius (de), 52.
Piteschi Iohannes, 210.
Piteski Zanonus, 208, 314.
Piti Jerola, 1135.
Pizalla, 994.
Pizalva Acursus, 901.
Pizapiper Obizo, 72.
Pizasegalus Iohannes, 672.
Pizasegal Jo., 596.
Pizenis Aricus, 172.
     » Wifredus, 172.
Pizeninus, 205.
     » qd. Ottonis de Alberico, 273.
Pizeno Vitali (de), 110.
Pizenonus de super a pilis S. Faustini majoris, 368.
Pizigo Lafrancus (de), 395.
Pizii Dom., 254.
     » Walfredus, 252.
Pizolbonus Ade fil qd. Ade, 430.
Pizole Tiburga fil. qdm. Io., 450.
Pizoli Adam, 271.
Pizolus Jo., 1134.
Pizollus Petrecinus, 605.
Pizolpilo Tomasio (de), 613.
Pizolus Andriottus de Retholdesco, 400.
Pixonus, 253.
Placentia Guido (de), 22.
Placentie Alkerius, 41.
Platina Bernardus (de), 551.
Plebe Stephanus (de), 42.
Plevanius, 261.
Plota Bagnolus Io., 1134.
Plubecco Io. Tonsi (de), 414.
Plubellus de Carnario, 948.
Plumacci Iacobinus Jo., 712.
Pluvethicis Albertanus (de), 426, 485, 501, 708.
Pluvethicis Guido (de), 718.
Pluvie Lafrancus, 194.
Pocapaglia Petrus, 54, 402.
Pocapalee Albertus, 115.
Pocapalia de Occanonis, 791.
Poffis, 369.
Pogesius, 221, 225.
Pois Iohannes (de), 903.
Polcardy Petrus, 328.
Poledramis Gerardus, 392.
Polixende Carlinus de Navis, 368, 396.
Pollioie Wiscardi, 563.
Polligranatus, 1097.
Polotti Bovettus, 228.
Polterniano Albertus Guerre (de), 110.
Poma, 578.
Pomano Gratius (de), 694.
Pome Aripandonus, 1012.
Pomelli Bonaventure Divicie, 469.
Pomellis Bonominus (de), 994, 998.
     » Guidotti (de), 1190.
     » Guithothus (de), 916.

Pomellus Ferarius, 936.

Pomo Robertus Roberti de Asola (de), 258, 356.

Pompiano Aliprandus (de), 920.

- » Fadicius (de), 1133.
- » Guidonis (de), 580.
- » Saginvera (de), 966.
- » Toscanius (de), 1134.
- » Ugolinus (de), 653.

Poncius Lafrancus de Flesso, 38.

Ponte Brunellus que fuit (de), 844.

- » Marmorio, 709.

Ponte Ognabene (de), 985.

- » Pagani (de), 1152.
- » Tomasius (de), 403.
- » Ycellinus (de), 298.

Pontecarali Alvernazio (de), 301.

- » Acursus (de), 56.
- » Albertus Patelle(de), 119.
- » Ansaldinus fil.qdm.Lafranci Teste (de), 119.
- » Anselmus (de), 119.
- » Ardezonus (de), 100, 300.
- » Botilia (de), 54, 105 (vedi **Ysaccus** qd., 119).
- » Boxader (de), 104 (vedi **Zilianus**, 790).
- » Brancalius (de), 122, 166, 831.
- » Diaconus, 56.
- » Framundus (de), 709.
- » Galzerius (de), 56, 119.
- » Gavazia (de), 119.
- » Girolodus, 42, 301.
- » Goyzone (de), 301.
- » Guarinettus (de), 119.
- » Guarinus (de), 119.
- » Guidestus (de), 688.
- » Iacobus (de), 369, 387.
- » Iohannes de Busco (de), 119.
- » Iorinus fil. qdm. Ugonis (de), 119.
- » Lafrancus (de), 120.
- » Lafrancus Bassus (de), 410, 417.
- » Lafrancus Testa (de), 105.
- » Obertus Tommatus (de), 42, 119.
- » Obizo (de), 11, 104.
- » Ottobellus (de), 104, 233.
- » Petrus, 93.
- » Seccator (de), 54.
- » Sechatorius, 119.
- » Teutaldo (de), 301, 314.
- » Tomasius, 401, 408.
- » Turculus (de), 120.
- » Ughezonus Clericus (de), 168.
- » Ugo fil. qdm. Alberti Patelle (de), 119.
- » Verzius (de), 119.
- » Vithottinus (de), 119.
- » Vithottus, 104, 119.
- » Vivianus fil. qdm. Galzerii (de), 119.
- » Ysaccus qdm. Bottilie, 468.
- » Zilianus dom. Boxadrini (de), 790.

Pontecaralo Iohannes (de), 22.

- » dom. Manzoni (de), 315.

Pontevico Iacobus de Walpertis (de), 39.

- » Lombardinus (de), 39.
- » Ospitale (de), 756.

Pontolio Adam caligarius (de), 713.

- » Girardus (de), 583, 653, 963.
- » Pontoyolus (de), 669, 968.

Pontolio Cavalcasole (de), 578.

- » Lafrancus (de), 101.

Pontolius, 594, 596.

- » Petrus, 829.

Porce Lafrancus, 54.

Porcella Paganinus fil. qd. Io. de Yseo, 1048.

Porcelli, 562.

Porcellus Giselbertus, 364.

Porche Stephaninus, 934.

Porta S. Agathae, 935.

- » Albertus Bergamaschus (de), 128.
- » Anselmo (de), 301.
- » Anselmus (de), 22, 104, 301.
- » Archidiaconus (de), 122.
- » Bellecatus (de la), 1133.
- » Bonacursus (de), 410.
- » Dechanus (de la), 78.
- » Dom. Lafrancus (de), 42, 361.
- » Federico (de), 301.
- » Federicus (de), 55, 128, 188, 314, 389, 639.
- » Gandolfinus (de), 154.
- » Gaymarius (de), 472.
- » Girardus (de), 79.
- » Guido (de la), 1134.
- » Io. (de), 299, 301, 1134.
- » Ioan. (de), 55, 313.
- » Oprandus de Rudiano (de la), 923.
- » Rancerio (de), 301.
- » Rancerio, 77, 79, 104, 122, 166, 305.
- » Ranerius (de), 55.
- » Rogerius (de), 301.
- » Rofinus (de), 601.

Portavelli, 581.

Portenarius Otto, 316.

- » Ugo, 346, 354.

Portiou Bonnomi (de), 497.

- » Dondedeus (de), 56.
- » Gaydeferus (de), 899.
- » Lafrancus (de), 56.

Portile Iohannes, 57.

- » Martinus, 56.

Porzano Aricus (de), 167.

- » Vithottus (de), 118.
- » Wido (de), 105.

Porzellaga Lafrancus, 1134.

Porzelle, 536.

Porziis Tadeus (de), 941.

Posegii Cicha fil. Ottonis, 210.

Potanus Iohannes, 133, 148.

Pozzano Gabellus (de), 497.

Pranda Albertus (de), 692.

Prandi Boldi Petr., 1094.

- » Zufredus, 699.

Prandonis Ottonis (de), 429.

- » Ziliolus (de), 429.

Prandonum Girardus qui dicitur Scotatus, 105, 429.

- » Mayfredus, 122, 166, 428.

Prandonus Zustamundus, 59.

Prandus Amedeus, 469.

Prata Iohannes (de), 692.

- » Petrus (de), 692.

Prati Robertus, 214.

Prato Alboino Albertus (de), 55.

- » Anselmus (de), 39.
- » Benetinus (de), 39.
- » Bonus (de), 39.
- » Crescimbenus (de), 712.
- » Iacobus (de), 39.
- » Lafrancus (de), 39.
- » Petrus (de), 39.
- » Petrus Wiberti (de), 39.

Preazonus Bonifatius, 489.

Predario Bonetus (de), 1133.

Predono Ricardi et Moscardi (de), 324.

Pregnacca, 17, 790.

Pregnache Benvegnuti, 42, 314, 331, 338, 353.

Pregnachis Pregnachinus (de), 410.

Preliani Girardus, 478.

Preomo Bertramus (de), 692.

» Brancartinus (de), 692.

» Detesalvus (de), 693.

» Henricus (de), 692.

Prepositus de Capite pontis, 56.

Preposulo Arnaldus (de), 83.

» Landulfus (de), 83.

Prepusolo Iohannes (de), 692.

Prethera Lafranchus (de la), 51.

Pretorio Bertolotus (de), 1133.

Prevosti de Canova, 474.

Prevostus, 990.

Prezate Lan. (de), 693.

Prezegno Iohannes (de), 1080.

Priazonus Zanebonus, 299, 712, 714.

Priegno Barilus (de), 317.

» Sabatinus (de), 317.

Pripalagnus de Sonzino, 1135.

Privardis Girardinus (de), 123, 362.

Privardus Petrus, 835.

Prodebeca Venturinus, 1129.

Prodromi Zambonus, 694.

Provaglio Io. (de), 1133, 1135.

» Redulfinus (de), 1133.

» Zaueliacus (de), 1133.

Prumolonus, 50.

Publica Gezus (de), 224.

Puchiano Albertus (de), 41.

Pugie Albertus, 207.

Pugnetus, 83.

Pugni filius, 76.

Puia Rogerius (de), 81.

Pulledramis, 365.

Pulmoni Arlotti, 431.

Pulmonus Oliverius, 878.

Pulpenaziis Conradus (de), 189.

Pulpinelli, 51.

Pulsi Zanellus, 187.

Pulteriano Albertus Guerre (de), 94.

Pulxonus Azalus, 9029.

Punci Lafrancus, 432.

Purbeno, 52.

Purzano Martinus (de), 716.

Purzelius Gizalbertus, 391.

Pusio Ottonus (de), 187.

Putatio Zuaninus (de), 692.

Puteno Accursus Wicemannus (de), 495.

Puteo Bardella (de), 1023.

» Guido (de), 86.

» Wicemanno (de), 54.

» longo Petrus (de), 81.

Puteus Bartolomeus (de), 655.

» Bulbus (de), 577.

Pygite Urlandus, 195.

Pyte Jo. et Orlandus, 341.

Q

Quadragesima et Homedei fratres, 74.

Quarentina Stephaninus (de), 52.

Quartani Oliverius, 843.

Quaterpanis Albertus, 200.

Quatuor oculi Albericus, 81, 83.

Quedi Castellinus, 1134.

Quedus Acorsinus, 1134.

Quedus Pezinus, 1134.

Quinciani Albertus, 104.

Quinzane Lafrancus, 217, 218, 231, 245.

Quinzano Io. (de), 35.

Quinzanello Bocacius (de), 728.

» Fedricus (de), 1041.

» Iacobus (de), 948.

» Maifredus (de), 53.

» Tederionem Bosonis (de), 728, 1042, 1088.

Quizocchus Petrus, 905.

R

Rabitus Albertus, 342.

Rabrazati Uldevrandus, 254.

Racilis Guizardus (de), 1010.

Raconi, 5.

Ragine Ottolinus, 226.

Ragni Burga filia qd. Federici, 1048.

Ragnus Asinarius Ottolinus, 414, 420.

» Benvenutus, 1134.

» Tadinus, 1134.

Raimundo Tebaldinus (de), 32.

Raineri de Muro Anselmus filius, 11.

» Raynoldus, 169.

Rainerius, 6.

Rainfredo, 6.

Raymundellus Egidius, 267.

Raymundus sine ala, 213.

Rayneri del Calzinado Nicolans fil. dom., 899.

Raynero Raimundus Viscardi (de), 276, 290.

Raynerius Rothenghinus, 290, 293.

Raynerii Wibertus Jo., 317.

Ramatha Petrus, 994.

Rambadus Ugonus, 122.

Rambesius Albertus, 78.

Rambotius, 320.

Rambotti Petrus, 276, 290.

Rame Petrus Lafranci, 115.

Ramenghinus, 330.

Ramenterius Petrus, 76.

Ramerius de Navis, 396.

Ramethello Acursius (de), 284.

» Albertus (de), 40.

» Bellandus (de), 40.

» Benvenutus (de), 39.

» Girardus (de), 39.

» Maifredus (de), 40.

» Mantuanus (de), 40.

» Riboldus Ughizionis (de), 42.

» Rufredus (de), 39.

» Ubertinus (de), 39.

» Wido (de), 240.

» Wilielmus (de), 38.

Ramfoldi Iohannes, 692.

Ramosii Lafrancus de Rudiano, 962.

» Ziliolis, 790.

Ramusii Malgarita, 814.

Rampacci Bertaminus, 111.

Ranella Iohannes, 969.

Rangoni Martinus, 440.

Rangonus Marcius, 583.

Ranza Albertus, 54.

Rapacelte Armannus de Trecio, 94, 109, 110.

» Guilielmus, 97.

» Guithottus, 94, 97.

» Iohannes, 97.

Rapacii Bertramus, 95, 98.
Rapazelta Hermannus, 62.
Rapini Albertus, 53.
Rapinus Robe, 177, 185.
Rascapelles Lafrancus, 65, 66, 67, 68.
Raschaziis Bonserus (de), 1133.
Raschasius Benvenutus, 934.
     » Venturinus, 1134.
Rasi Ferettus, 53.
Raspegoldus, 323.
Rasperius Iacob., 803.
Rassini Iacobinus, 801.
Rassus de Rudiano Bernardus, 975.
     » Theotodus, 996.
Rasus Albertus, 967, 975.
Raterii Albertus fil., 11.
Ravacelta, 80.
Ravaloelta Rogerius, 687.
Ravacolli Io., 342.
Ravani Benvenutus, 936.
Raveris Iohannes (de), 224.
Ravesii Robertus, 230.
Raviza Petrus, 259, 267.
Ravizia Lafrancus, 907.
     » de Monistirolo, 751.
Raviziis Warinus (de), 256.
Razete Martinus, 986.
Razini Bofatus, 1125.
Reboldi Beninus, 1135.
Rebeus Brixianus de Lenato (Lonato?), 77.
Rebrazatus, 323, 405.
Rebnffi Ventura, 796.
Rebuffus, 272.
Reccus, 1134.
Reccus Albertus, 817.
Rechi Albericus, 187.
Recolatus Albericus, 116, 118, 693.
     » Amaberus (de), 58.
Reconibus Cesar (de), 902.
Recordantie Zanetti, 183.
Recordatus Girardus, 1134.
     » Iacobus, 1133.
     » Ioannes, 1133.
     » Navaresius, 1133.
     » Nier, 7, 1133.
     » Petrobonus, 1134.
     » Petrus Notarius, 1133.
     » Petrus fil. qd. Io., 1133.
Recordi Albertus, 489.
Recuperatus de Roxiate, 682.
Redaldus de Griliano, 9.
Redienzoni, 5.
Redoldis Ambrosius (de), 244.
Redona Iohannes (de), 692.
Redonis Lanterius (de), 692.
Redottus de Gargolato, 49.
Redulfus de Noza, 48.
     » de Redulfi de Desenzano, 303.
Refutati Martinus, 214.
Regali Oddo (de), 11.
Regalibus Albertus (de), 1135.
     » Petrus (de), 1134.
     » Ysachinus, 1135.
Regalis Uguzio, 1136.
Regallus Petrus, 1129.
Regenzi Zanebelli, 543, 561.
Regiapannis Iohannes, 90, 110.
Regogius, 238.
Regolatus Plevarius, 116.
Regolattus Lantelmus, 693.

Regolinus de Gaga, 1134.
Regonasci Zaneboni, 563.
Renzani, 1066.
Renzanus Richetus, 1116.
Resius Girardus, 472.
Restagno, 950.
Rethaldeschus Berte, 194.
Rethenginus, 269.
Retholdi Brixianus, 734.
Retholdesco, 335, 405.
     » Advocatus (de), 41.
     » Bonfatus (de), 41.
     » Badocus (de), 382.
     » Conradus de Gobbis (de), 41.
     » Egidius Ribaldi (de), 40.
     » Falconi (de), 329.
     » Ottebonus, 166, 708.
     » Otto Bellini (de), 268, 334, 382.
Retoldi Brixianus, 370.
Rexani Rubeus, 1000.
Reytani Mafeus, 1133.
     » Pasinius, 1133.
Reytenus Petrus, 764.
Rezius Girardi, 271.
Rezonis Guidimos nepos Figati, 1133.
Ribaldi Iohannes, 82.
     » Zilius, 217.
     » Mauri de Seriato, 75, 272, 278.
Ribaldus de Mariana, 240.
     » Panis, 321.
     » de Pompiano, 584.
     » teutonicus, 9.
     » et Oricus fratres, 405.
Riboldi Albertus, 347.
     » Ottolus, 175.
Riboldis Bono de Cremona (de), 87.
     » Dominicus Riboldus (de), 48.
Riboldus de Riboldis, 48.
     » Lafranci de Alberto, 261.
     » Lafranci de Lando, 267.
Ricardis Albertus, 263.
     » Iacobus (de), 232, 246.
     » Malanox (de), 231.
Ricardus, 6, 49.
Richasina (n. di pers.), 938.
Riche Obizinus, 797.
Richelbonus oculi de Ponticello, 456.
Richi Benvenuta, 799.
Richis Azo (de), 980.
Rickis Bertollus (de), 828.
Ricii Wiscardus, 246.
Ricius, 51.
Rimoldesco Crescentius (de), 39.
     » Girardus (de), 39.
     » Iacobus (de), 39.
     » Iohannes (de), 39.
     » Maffeus (de), 39.
Rina Azonis (de), 343.
Rine Ugonis, 287.
Rinus Gazo (de), 810.
Ripa Gratiadeus (de), 875.
Risinis Iacobus (de), 916.
Ritius Teutaldus, 343.
Rivalta Martinus (de), 291.
Rivaltella Zilius (de), 399.
Rivane Ugezonis, 194, 197, 252.
Rivettus Iohaninus, 988.
Rivola Albertus (de), 88.
     » Algisius (de), 48.
     » Anselmus (de), 694.

- Rivola** Belfans (de), 681.
 > Bertramus (de), 47, 48, 70.
 > Crumerius (de), 694.
 > Detesalvus Lafranci Zanonis (de), 116.
 > Girardus (de), 70.
 > Guilielmus (de), 81.
 > Henricus (de), 692.
 > Mazoccus (de), 49, 94, 110.
 > Nichole (de), 79.
 > Oculus (de), 48.
 > Oldecinus (de), 115.
 > Oldinus (de), 692.
 > Oldus Mazochi (de), 95.
 > Otto (de), 82.
 > Pedrocolus (de), 88.
 > Rogerius (de), 83.
Rivolta Cabriellus, 1136.
 > Iacobus, 1136.
Rivoltus Guilielmus, 80.
Rizolus, 272.
 > Lafrancus, 1134.
Rizeni Ambrosius, 276.
Rizzi Rogerus, 693.
Roado Boninconter (de), 633, 639.
 > Carinus (de), 1138.
 > Inverardus (de), 639.
 > Iacobus (de), 835.
 > Nicolaus (de), 948, 1064.
Roario Mayfredus (de), 691.
 > Oprandus (de), 48.
 > Piligrinus (de), 115.
 > Tomasius (de), 692.
Roba Girardus, 1137.
Robacastelli Petrus, 61, 97.
 > Martinus Petrus, 94, 109.
Robacastellus, 55.
Robacomes de Roena, 693.
Robastrate S. Agathe, 461.
Roberge Jo., 290.
Roberghe Zannus, 290.
Robertis Albertus (de), 56.
 > Gratiadeus (de), 468.
 > Ioannes, 391.
 > Robertus (de), 305.
Roberticius Gandulfus, 212.
Robertious, 225.
Robertinus, 49.
Roberto de Flandria, 1205.
Robertus de Durne, 1196, 1199.
 > de Orgionis, 1205.
Roberturius, 225.
Robertutius, 322.
Robolotti Brixianus, 286, 297.
 > Galdus, 639.
Robollottus, 80.
Roboratoris Lafrancus, 527.
Rodami Ambrosius, 400.
Rodelende Petrus, 1133, (vedi **Rotolende** Iacob., 1137).
Rodingo Albericus (de), 11.
 > Albertus (de), 88.
 > Morando (de), 61.
 > Petrus (de), 1135.
 > Rizardus (de), 166.
Rodulfi Petrus, 78, 81.
Rodulfus Camerarius, 32.
Roduna Albertus (de), 75.
 > Caput de cane (de), 75.
 > Oldeurandus (de), 75.
Roetta Adam (de), 692.
Roffi Otto de Mothelfa, 249.
Rofini Rubeus, 637.
Rofinus Brixianus, 641.
Rogr. Laurentius, 47.
Rogerii Celsoni Janettus, 67, 77, 78.
 > Lafrancus, 116.
Rogerius de Foro, 115.
Roina Beltramus (de), 81.
 > Rogerius, 116.
Romane Petrus, 339.
Romano Petrus Procur. Cumi (de), 615.
Romanus, 358.
Rome Lan. Petri, 692.
Romerio Tabernario, 872.
Romosius Transmundi, 735.
Roncalie Salettus, 982.
Roncus Jo. de Nuvolinis, 456.
Ronie Lafrancus Girardi, 116.
Bonzi Vincentius, 693.
Rorario Castellanus Lazarum (de), 116.
Rosa fil. qdm. Leoni, 358.
Roselli Petrus de Trenzano, 710, 968.
 > de Trenzano, 1018.
Rosiate Albertus (de), 48.
Rossa Io., 1135.
Rotardus Albertus (de), 292.
Rotolende Iacob., 1137.
Rothele Lafrancus, 278.
 > Vilani (de), 356, 386.
Rothenghinus, 290.
Rothengo Albertus (de), 15.
Rothobio Vitalis (de), 17.
Rothobius, 20.
Rothogi Ugonis, 551.
Rotholdesco Literius (de), 382.
Rotholdi Mayfredinus, 264.
Rotingo Anselmus (de), 893, 894.
 > Riccardus (de), 122.
Roversati Johannes, 692.
 > Vifredus, 694.
Rovia Jan., 48.
Roxanus Brixianus, 1137.
Roxi Albertus de Manervio, 569.
Roxii Stropalisini fil. qdm. Amici, 448.
Roxij Marchesius, 1133.
Rozzi Mayfredus, 693.
Rozius, 1133.
Rozolinus, 373.
Rozonus Menelaus, 825, 840.
Rozoni Stephanus, 301, 632.
Rozzo de Rozonibus, 56.
Rubeoco Cartesius (de), 744.
 > Jo. Arditus (de), 369, 387.
 > Rustechus (de), 387.
Rubei Albertus, 115.
 > Pinus, 199, 331.
Rubeis Azo (de), 969.
Rubeus, 240.
 > Andrea, 80.
 > Bernardus Rolandi de Parma, 609.
 > Gufredus, 277.
 > Masoni, 262.
Rubey Jostachinus, 940.
Ruocus Alexander, 48.
 > Johannes, 83.
Ruohi Mayfredus, 693.
Rudiano Barabasis (de), 981.
 > Belandus (de), 988.
 > Boselli (de), 974.
 > Gisibertus (de), 972.

Rudiano Zentilis (de), 975.
Rufacacii Bonacursus, 731.
Ruffi ferrario de Brogonado, 469.
 » Lafrancus de Flumicello, 390.
Ruine Ugo, 255, 353.
Ruinis Io., 734.
Ruinus Albertinus, 177.
Rumanus de rustico, 256.
Rumelengo Ottolinus (de), 1134.
 » Pezinus (de), 1134.
Runcabuschi, 363.
 » Iohannes (de), 640.
 » Ymie, 390.
Runcabuschus, 1118.
Runoulo de Navis Bertolotti (de), 367.
Rundi Iohannes, 76.
Rune Ugo gastaldus com. Brix., 251, 261, 353, 401.
Ruptus Gubertus, 323.
Russa, 1129.
Ruselli de Trenzano, 1006.
Rustechi Otto, 181.
Rustechis Bosonis (de), 385.
Rustioi Albertus, 168, 370.
 » Trumanus, 376.
Rustiois Mayfredinus (de), 946.
 » Rusteginus fil. qdm. Constancijs (de), 745.
Ruthianus, 45.
Ruti Ugo Guiberti, 375.
Rutti Ugo, 212, 229, 315, 379.
 » Ugolini, 373.
Ruxagata Agimbenus, 1078.
 » Sagimbenus, 569, 1085.
Ruxenenti Mayfredi, 780.
Ruxeni de Daymundo, 272, 352.
 » Ambrosius, 251, 265, 277, 279, 289, 401.

S

Sabati de Brogonado, 1105.
 » Mazochi Zufredinus fil. qdm., 393.
 » Pezinus, 1134.
Sabatinus Valtem de Buezio, 368.
Sabatis Petrocchi (de), 749.
Sabeus Albertoni, 503.
Sablonaria David Iac. (de), 1134.
 » Iacobus David (de), 1134.
Sablonera Io. (de), 1134.
Sablonetha Zunta (de), 832.
Sacca Dom. (de), 221.
Sachelli Brixianus, 503.
Sacchettus Berte, 1010.
Sacochis Inzelerius, 466.
 » Brixianus (de), 759.
 » Nicolaus (de), 467.
Sacco Albertus (de), 55.
Sacta Albertinus, 263.
Sagimballi Iacobus, 486.
Sagimbenus Buxaga, 51, 1114.
Saginballus, 434.
Saginguere Pasinus, 968.
Saginguerra, 977, 1008.
 » Bertramus, 662.
Saginguerre dom. Bonapacis (de), 496.
Saginverre Brixianus fil. de Pompiano, 584.
Sagre Girardus, 799.
Sajano Wielmus (de), 450.
Sala Ardericus (de), 88, 566.
Salarolus de Unsado, 791.

Salathiel, 567.
Salati Ottellus (de), 175.
 » Lafrancus, 1135.
 » Martinus, 1136.
Salatis Petrocchus (de), 174, 176.
 » Venturinus, 1135.
Salatinus fil. qdm. Saraxini, 316, 320.
Saletti, 364.
Salimbenus Olivierus de Popia, 89.
 » Syrus, 84, 85, 98.
Salicha, 227.
Salio Iacobus (de), 694.
Salis Albertus (de), 250, 263, 296.
 » Aruccius (de), 47.
 » Azo (de), 55, 346.
 » Barba (de), 256.
 » Barbe (de), 262.
 » Barnaba (de), 355.
 » Bellandus (de), 291.
 » Boxadrus (de), 223.
 » Girolodus (de), 46, 49, 105.
 » Guilielmi (de), 58, 92.
 » Iacobus Ugonum (de), 208, 209, 215, 243, 253, 315, 373, 375.
 » Inverardus (de), 55, 274, 296, 301, 313, 314.
 » Io. (de), 55, 336.
 » Lafrancus (de), 59, 60, 92, 105, 125, 269, 279, 293, 301, 314, 343, 410.
 » Mazironus (de), 40.
 » Raymundus (de), 287, 296.
 » Redulfus (de), 54.
 » Ribaldus (de), 104.
 » Ugonis (de), 279, 316, 405.
 » Wiscardus (de), 54.
 » Xalta (de), 1120.
 » Zufredus (de), 288.
Salkonis Maria, 538.
Sallatinus, 214.
Sallatus de Sarasino, 229, 250.
Salodo Rizardus (de), 938.
 » Ursone (de), 122, 166, 301, 314.
Salomonus de aqua nigra, 40.
Salt (solt?) Petrus (de), 81.
Salta in cathino Odo, 567.
Salvabecchi, 269.
Salvagnano Masa Mayfredi (de), 752.
 » Petrus cui dicitur Gorezia (de), 769.
Salvagnus, 78.
Salvanus Petrus, 1135.
Salvarisio de villa, 866.
Salvatioi Alberti, 433.
 » Bellavite uxor eius, 433.
Salveti Bontempus de Camegnono, 474.
 » de Latis, 1185.
Salvi Iacobinus de Unsado, 435, 458.
Salviciois, 51.
Salvodeus et Vitalis et Ioannes fratres de Cothala-
 sia, 367.
Samuel, 363.
Sanctus Iustus, 348.
Sane Girardus, 194.
 » Raynerius, 194.
Sanici Martinus, 694.
Sansaculus Benvenutus, 1061.
Sansoni Lafrancus, 527.
Sanzaculi Benvenutus, 875.
Sanzanne Guido, 598.
Sanzanomini Azolinus de Osio, 115.
Saporita Teutaldo de donna, 303.
Sarasini, 210.

- Saraxini** Gaforus Orlandi, 339.
 » Gandulfi de Marianna (de), 323.
 » Guido (de), 316, 323.
 » Gerardus (de), 363, 390.
Saraxino Albertinus fil. Gandulfi (de), 323.
 » Ottolinus fil. Vidonis vassall. Marianna (de), 216, 409.
 » Wizolo (de), 259.
Sardus, 184, 210.
Sarezio, 414.
Sariati Bonaventura, 53.
Sariato Merolus (de), 76.
Sarnego de Vercellis castro..., 87.
Sarnico Belottus (de), 839.
 » Niger Lafrancus (de), 312.
 » Pollinus, 310.
Sassi Ubertus, 348.
Satte Albertinus, 272.
Savallus Iohan. (de), 154, 284, 825.
Savarelli qui dicitur Baldus, 414.
Savarisius de Puteo, 581, 967.
Savaxius, 320.
Savellus de Buzolano, 41.
Savie Iohannes de Buzolano, 41.
 » Jo. de Flumicello, 455, 1120.
Savina Albertus, 258, 356.
Saviola Arnoldus (de), 875.
 » Bonacursus (de), 875.
Savoltus, 1004.
Saxona Oldefredi (de), 1097.
Sayano Venturinus fil. qd. Io. (de), 1090.
Soa Albertus (de), 81.
Scabelli, 494.
Scacaboni Wielmus, 205.
 » Zanebonus, 205.
Scacarumei, 342.
Scacerii Iohannes fil. qdm Girardi, 165.
Scacettus Conradus, 79.
Scaloni Marianus, 592.
Scalcini Thom. qd. Io., 1121.
Scala Paganinus (de la), 850.
Scalla Appus (de), 77.
 » Petricinus (de), 77.
Scalvinus Rizardus, 940.
Scamettus Albertinus, 244.
Scamonus, 186.
Scanabechi Albertus, 267, 272, 277.
Scanabocconi, 328.
Scanamoyeris Benedictus (de), 980.
Scanamoier Landulfus, 104.
Seanchabocconi, 324.
Scande Albertonus, 534.
Scano Bassacomes (de), 95, 110.
 » Bensonis (de), 83.
 » Bongus (de), 82.
 » Guilielmus (de), 115.
 » Guithottus (de), 82, 83.
 » Mancesie (de), 83.
 » Ottabone (de), 83.
 » Otto (de), 83.
 » Petrus de Burgo (de), 109.
 » Robertus (de), 116.
 » Rubetti (de), 83.
Scanonus, 191.
Scanus Petrinus (de), 69.
Scarabelli Iorcinus, 1133.
Scarati Mayfredinus (de), 210.
Scarlupus Petrus, 59.
Scarotta Tramesinus, 76.
Scarpa Bonifacius (de), 76, 839.
Soarperius, 1134, 1135.
Soartamale Ugo, 262.
Soarxamantiois Lombardus (de), 275.
Soatarius Io. de Trescorius, 1053.
Soatie Abiatici, 325, vedi **Soazie**.
Soattus Gandulfus, 843.
Soayonus Mafeus, 1002, 1018.
Soayonus Franconus, 1135.
Soaxatus, 239, 240, 242, 283.
Soazerius Albertus, 155.
 » Iohannes, 139, 148, 154.
Soazie Iohannes, 330.
 » Girardinus, 330.
Soazola Alberlus, 898.
Soelini de Fotanella, 525.
Schellino Gratiano, 303.
Schelinus Iacobus, 1134.
 » Marchesius, 940.
Schellinus Graciolus, 829.
Schenoni Bonzoannus, 795.
Schenonus Guilielmus, 792.
Sohenus Iohannes, 222, 809.
 » Zanettus, 210, 212.
Soheysa Io., 822.
Schiavinus Iacobus, 470.
Soilus patruus Alberti, 333.
Soirus de Papia, 99, 100.
Sokilinus Martinus, 53.
Soluzerius de Dothonibus, 591, 667, 674.
Soopardus Guilielmus, 82.
 » Obertus, 82.
Soorxamontis, grado, 1136.
Soovagalli, 327.
Soovionus Bonfatus, 52, 642, 649.
Sorettus Marchisius et Manzo ejus filio, 11.
Soruolus Landulfus, 76.
Soutelarius Petrus, 1136.
Southettus fil. dom. Ottonis de Banca, 311.
Soutifer Geytascus, 47.
 » Maifredus, 47.
Secadenarius Venturinus, 902.
Secafeni de Mercato, 566.
Secamella Benevenutus, 942.
Seccasolem Iacobus, 56.
Seccasoli Cremascus, 468.
Seccasolis, 92.
Secavini Iohann., 322.
Seccoavini Negrum, 228.
 » Obertus, 322.
Secethe Stephanus, 728.
Sechis Ugo (de), 266, 344.
Seochi Lafrancus, 264, 266.
Sechalini de Alfianello, 178.
Seotarius, 93.
Sefultus Albertinus, 418.
 » Anselmus, 418.
 » Benvenutus, 418.
 » Ottonellus, 418.
Segnorini Botolinus dom. 200, 370, 385, 853.
Segnorinus, 233.
Segrini Pasinus, 1018.
Segurius Martinus, 969.
Seita Tothescus, 87.
Seitaturta Lafrancus, 80.
Selafine Teutaldus de Concesio, 420.
Selva Anselmus (de), 55.
Selvaticus Iohannes, 87.
Semenelli Albertus, 353.
Semenellis Aricus (de), 252.
Semerellis Lafrancus, 254 o 374.

Semerellis Bulla, 254 o 374.
Seminellis Ziliolus (de), 374.
Semmene Mazoccus (de), 80.
Seneconi, 5.
Seniga Egidius (de), 40.
     > Petrus (de), 40.
     > Zanebonus (de), 40.
Septemmozii Andrea, 190.
Septilis Pantellus, 1135.
     > Paterzinus, 1135.
Seralberti Albertus de Acerbo, 691.
Serasi Bartolomeus, 923.
Serdossi Iohannes de Coalino, 50.
Sere Ribaldus, 196, 337, 338.
Serettus Manzo filius Marchisius, 11.
Serezio Bonaventura (de), 835, 1108.
Seriato Bassus (de), 78.
     > Raymundus (de), 75.
Serlis Armengardis (de), 467.
     > Bertramus (de), 498.
Serra Ribaldus (de), 16.
Sertarinus, 268, 270, 277.
Sertassi Io. de Corlino, 849.
Sesalus, 1137.
Setharius Bonacursus, 935.
Sethesia Albertonus, 53, 570, 695, 818.
     > Iacobus, 842, 874.
     > Lafrancus, 55.
Setilinus de Telgate, 1152.
Setmozio Andrea (de), 169, 744.
Setulfis Benvegnutus (de), 394.
Sexto Aldricus (de), 707.
Seytaiudes Martinus, 27.
Sfurigati Pagani, 324.
Siano Gustancius (de), 838.
Sibelli Bertramus, 969, 1009.
Sioasolus Iacobus (de), 105.
Siooardus de Sacca, 222.
Sioasolis Bellebonus (de), 819.
Siooavini Ardoynus fil., 338.
     > Iohannes, 195, 214.
     > Io. pater, 197.
     > Martinus fil., 197.
     > Ribaldinus fil., 197.
Sioous Bonettus (de), 289.
     > Ugo, 358.
Siohefredus de Asula, 232, 256.
Siohendinus Io., 567.
Siohenzenus Oddonus, 56.
Siohifredi Walfredus, 256, 257.
Siohis Brexaninus, 790.
Sigefredi Guifredus, 272, 349.
Signosus Wielmus, 188.
Silva benediota Thidericus (de), 32.
Sinege Zanebelli, 245.
Sinegogus Ugo Beloti, 177.
Sinochus Ugo, 89.
Sizardus fil. qd. Lafranci Pistor., 262, 400.
Skithe Confanonerii, 708.
Sobricatus Raynerius, 56, 366.
Soinatus Lafrancus de Aspes Cremonens., 735.
Solacii Lafranchus, 1136.
Solario Petrus (de), 84.
Soldammus Otto, 53.
Soldani, 95.
     > Petrinus, 110.
Soldo Aymericus, 1136,
     > Petrus (de), 1137.
Solto Brixianus (de), 506.
Somenelli Albertus, 383.

Sonetti Paganus, 695.
Sordellus, 952.
Sore Iohannes de ramethello, 42.
Sorlasco Albertus (de), 693.
Soroxolus Albertus, 645.
Soseti Laurentius, 1135.
Sosette Zanonis, 675.
Sosetus Albertus, 1135.
     > Peterzinus, 1136.
Soyano Bonapax Girolodus, 569.
Soyetus, 1135.
Sozinus, 206.
Sozzo Lafranci, 116.
Sozzus Collioni, 109.
Spalagnus Lafranchus qui dicitur Sonzino (de), 1134.
Spalla Bernardus de s. Firmo, 194, 230, 280, 320, 372, 402.
Spatarius Albertus, 1134.
     > Clemens, 1078.
     > Lafrancus, 40.
     > Ombonus, 1135.
Spatharius, 434.
Spathablanca Albertus, 835.
Spathefrede, 328.
Spazafori, 354.
Spazafurnus, 347.
Spende Iohannes, 190.
Sperinis Griffus (de), 1136.
Speroaro Maifredus (de), 20.
Speronerii Degolsalvus, 413.
Speronus, 211, 268, 383.
Speza Lafrancus, 649.
Spezabandes Lafrancus, 260, 641.
Spezacaput Azolinus, 931, 938.
Spiafrugi de Cazago, 432.
Spicardi Albertus de Buzolano, 41.
     > Zanebonus, 542.
Spice Venturinus, 496.
Spigola Petrus, 479.
Spina, 80.
Spinellus Iacobus, 116.
Spira Nicolla (de), 1205.
Spirano Albertus ser Bernardi (de), 692.
     > Lan. (de), 693.
Spoiti Aricus de palusco, 76.
Spolitus Bertramus, 835.
Sporzathega Albertus (de), 83.
Squadarze Zilius, 441.
Squarzabissa, 819.
Squarzaburgus Albertus, 38.
Squassus Albertus, 289.
Stabitellus, 217.
Staca Ugo, 952.
Stambuchi Azonis, 347.
     > Raymundus, 267, 270, 277.
Stancarii de Pluveticis, Benvenuta uxor qdm 726.
Stancarius de Bardo Io., 1134.
Stephani Berardus, 42.
     > Io. notar., 1134.
Stephania qm Agnelli, 868.
     > fil. qd. Rofinus de Nuvolinis, 1067.
Stephanie uxor qdm Dondedei Cariole, 471.
Stephaninus de Cemmo, 468.
Stephanis Stephanus (de), 1734.
Stephanus, 10.
Sternellus, 670.
Sterni Crescimbenus, 632.
Sternus Guido, 1129, 1135.
     > Venturinus, 1136 e 1137.
Stevani Bartholomeus, 225.

Stevani Raymundus, 546.
Stevanni Lafrancus, 528.
Stevanoni, 240.
Stizagi de Dodonibus, 990.
Stopellus Bellenatus, 54, 361, 389, 468.
Stopoloni, 566.
Stornatus Bonfatus, 905.
Stornelli Albertus, 1014.
Stradeverto Lafranco de Cremona, 87.
Strambiani Iostacus, 901.
Strambianis Petrus de Burgonovo, 819.
Strata Monacus (de), 403.
Stravolti Degelvardus pater, 843.
     > Girardus filius, 843.
Strazamburgus, 248.
Strechofolli Ughezonus, 175.
Streva Gualdricus, 935.
Streve Milus (de), 410, 696.
     > de Waldricis, 638.
Strevis Steva (de), 721.
Striotis de Placentia Arnaldus (de), 86.
Striotus Iacobus, 32.
Strie Albertus, 414.
Strinaverri, 41.
     > Buzollanus, 41.
     > Bonetus, 41.
Strinelli Riboldus, 843.
Stropi Iorcinus, 1135.
Strozafolliis Girolldinus, 791.
     > Dothonis Zuccadossi, 791.
Strusius Io. de Cremona, 604.
Struvafollo Ughezonus (de), 190.
Struxius Albertus de Cremona, 86.
Stuppe Mafecinus, 993.
Sturzafollo Uchezonis (de), 170.
Suardi Baldus, 693.
     > Consulatus, 691.
     > Lafrancus Martini, 57, 59, 60, 61.
     > Martini, 116.
     > Nautelmus, 53.
Suardorum Bonatius, 693.
     > Henricus, 691.
     > Lantelmus, 52.
Suardus vel **Xuardus** Bertramus, 80.
     > dom. Lan. Suardis, 692.
     > Paganus, 88.
     > qdm. Dom. Teste de Suardis, 678, 693.
Suaro Rogerius (de), 849.
     > Ardizonus (de), 849.
Suata Tornaria Io., 1135.
Suazii Ottolinus, 250.
Subinago Bentotus (de), 302.
Subricati Raynerius, 394.
Subtilis Martinus, 975.
Succus Ugo, 261.
Sugnini de Quinzanello, 506.
Sulfrino Gratiadeus (de), 406.
Sulubii Bonfatus qd. (de), 844.
Summaripa Anselmus (de), 33.
Summo Albertus Cremonensis, 86.
Surache Oddo, 55.
Suraga Adi (de), 710.
Surbano, 39.
     > Barba (de), 39.
Surdi Azolinus, 281.
     > de loco S. Zeneschi Bertarinus fil. Guidonis, 337.
Surdus Zaninus, 282.
Surlasco Mayfredus (de), 79, 81.
     > Paxettus (de), 79.
Surlasco Rogerius (de), 48, 115.

Suscette Zanonus, 591.
Suzo Bogi Vianda, 837.
     > Colionus, 62, 82.
Suzonis Ugolinus, 177, 769.
Suzus de Ottebono, 49.
Suzzo Guilielmo (de), 94, 110.
Sybaridi Buzolani, 561.
Sybonenorum de Flumicello Martinus Regum et Io.
     Favanegra et Amichettus et Omnebonus fratr., 362.
Synelli, 198.

T

Tabernariis Lafrancus (de), 364.
Tabernarius Ioannes, 948.
     > Michaeli, 365, 392.
     > Lafrancus, 392.
Tacius de Mandello, 86.
     > Marcus, 1134.
Tado de Acerbo, 116.
Tagoni Lafrancus, 1136.
Taiacane Albertus, 56.
Taiafferri Valentinus, 688.
Taiaferrus, 80, 1008, vedi **Tayaferri**, 691.
Taiane Ventura, 693.
Tajasaous Conradus, 842.
Tajergna Girardus (de), 574.
     > Ioannes (de), 364, 467.
Taieto de plebe de Vallasina Socii (de), 305.
Tainoldus Iohannes, 198.
Taironi Guilielmus, 1135.
Taiuno Guarinus (de), 75.
     > Lafrancus (de), 11, 75.
Talamaciis Albertus Ballinus (de), 749.
Talamatius Diamontus (de), 745.
     > Io., 170, 738.
Talechado Guido (de), 11, 12.
Talenti Cervonum Martinus, 116.
Talgato Denoli (de), 1149.
Taliono Laurentius, 47.
Taliuno Agolinus (de), 47.
     > Petrus (de), 47.
Talocci Girardus, 53.
Talocius Iacobus, 439, 645.
     > Martinus, 53, 944 o 9, 44.
Tambelle Batacii Ottolini, 538.
Tanchetino Bonacursus (de), 122, 166, 251, 253,
     280, 376, 378, 384, 386, 398, 733.
Tanoredus, 22, 316, 318.
Tanga Acorsino, 1135.
Tanghetinis Benvenutus, 705.
     > Ugonus (de), 840.
Tansaldi Iacobus, 1134.
Tanse Belvisus (de), 802.
Tardini Lafrancus, 358.
Tardivo Petrus (de), 1134.
Targebellus Forinxarius, 817.
Tarini, 273.
     > Albertus, 324.
     > Zanonus, 327.
Taroni, 234.
Taronus Dom., 240.
Tartarellus, 229.
Tartarus, 230.
     > Albertinus, 1133.
Tartuge Petrus, 491.
Taruffi Mafeus, 683, 693.

- Taruffi** Rodulfus, 80.
Tarusii Mathei, pergam., 849.
Tascoa Martinus, 644.
Tasche Lafrancus, 104.
Taschis abiaticus (de), 840.
Tasini Lafrancus, 366, 567.
Tason Ottonis (de), 263.
Tassi Wacettus, 210, 245, 384.
Tasso Bonfadus, 632.
Tassu Blanzardus, 948.
Tathonus Albertonus, 389.
Tavano Lafranco, 377.
Tavella Iacobus, 1136.
     > Ioannes, 1136.
Tavernolis Bonzoannus (de), 367, 395.
Taxoni Gisle, 793.
     > Ugo, 12, 54, 87, 88.
Taxonus filius qdm. Gafarelli de calipio, 11.
Tayaferri Blonus, 691.
Tebaldi Bonaventura de Sarnico, 312.
Tebaldus de Caculio, 992.
Tegetibus Pachaninus fil. Oberti (de), 198.
Teiardus Ardericus, 66, 70.
Teixoni Bonacursus, 565.
Telechado Guido (de), 11, 12.
Telexe Maffeus, 916.
Telgade Petrus (de), 47.
Telgatis Setalinus (de), 917.
     > Nellus (de), 917.
Telgato Bertarinus (de), 75.
     > Guarnerius (de), 75.
Teliardi Iohannes, 49.
Telvuni o **Tevulni**, 77.
Temarinus, 365.
Temolinis Lafrancus (de), 364, 391.
     > Oprandus (de), 39.
Temporalis Danesius, 52.
Temporalis Riboldo Martinus Alberti (de), 52, 353.
Tenca de Bazano, 913.
Tencanus Iacobus, 1135.
     > Petrus, 1135.
     > Bettinus, 1135.
Tenchelli Venturinus, 1135.
Tensa Miletus, 1134.
Tentellus Pezinus, 1134.
Tentorius Albertus, 325.
Teralus Maffeus, 1134.
Terno Bonettus (de), 693.
Terzago Iacobus, 613.
Tese Riboldus, 358.
Tesio Alexander (de), 78.
Tesolus, 240.
Testa Guido, 598, 600.
     > dom. Guilielmi dom. teste, 694.
     > Lafrancus, 55.
Testorus Benevenutus, 1137.
Tetocci Galiottus, 100.
     > Girardus, 64.
Tetocii Alghisius dom., 53.
Tetoclis Tetocius (de), 122, 166, 623.
Tetocius, 58.
Tetozio Manegoldus (de), 27.
Tettaval Guilielmus, 76.
Teutaldo de Maurenzacha, 9.
     > Zilius Martini (de), 343.
     > de Tercio, 94.
Teudaldus, 5, 6, 23, 305.
     > de Gibelinis, 282.
     > de Muscolinis 54.
     > de Uxiguicola 9.
Teudaldus Verone, 40.
Teuzo, 9.
Texethorus Martinus, 349.
Texo, 5, 6, 7.
Teyce Rayboldus, 260.
Teziis Grimoldus (de), 210.
Tezoli, 234.
Theobaldus Leodinensis, 1199.
Thomas de septem fontanis, 1205.
Thotheschinus de Bragida, 434.
Tibertus, 1001.
Tigaxius, 658.
Tignosi Faustinus, 414.
Timera Io., 1136.
Tinacius, 56.
Tinelli Iorcinus, 1133.
     > Marchesius, 325.
Tinelius, 1133.
Tirisendus Federicus, 1134.
Tironi Bonafemina fil. Petri, 1070.
Tisengus Guiezonus, 1136.
Tisius de S. Petro, 602.
Titebonus, 196.
Tivier Albertus, 652.
Tizengus, 1135.
Tizo, 5.
Tofredus de Niardo, 38.
Tomathelle Baldricus, 399.
     > Tonsus, 399.
Tomathus, 251.
Tomera Beneventus, 1129, 1134.
Tomothellus, 343.
Tonapasous, 269.
Tonse Bellomus, 394.
Tonsi Grandeus, 53.
     > Iacobus, 414.
     > Warinus, 104.
Toppi Brixianus, 1121.
Torbiado Girardus, 1137.
     > Gisalbertus (de), 1137.
Tornalpassus, 254.
Tornapas, 227.
Torselli Oprandi, 810.
Tosabecco, 368, 396.
Tosus Guizardus, 326.
Tosellus Bertellus, 1135.
Toteschi Moreni, 982.
Totesous de Urniano, 694.
Tothesche Ottolinus, 339.
Totheschi de Adro Bonfati 857.
Tothesous de Pallazolo 842.
Totius Martinus, 469.
Totus Marcus, 76.
Tozalini Ticardi Attonis, 220.
Tozius Iacobus, 1136.
Trabasatus, 254.
Trabuccus, 263, 266, 270, 287, 387.
Trabuochi Axinus Ferarius, 932.
Trabuki Delaytus, 299.
     > Gerardi, 299.
Trasalaste Lafrancus, 414.
Travalli Gualfredus, 502.
Trecio Albertus, (de), 49.
     > Arditionis (de), 69.
     > Bertramus (de), 49.
     > Ottolerius (de), 75.
Treccio Teutaldus (de), 48, 109.
Trefolius Ioannes, 364, 393.
Tregnano Castellinus (de), 1135.
Trenchino Benvenutus, 1137.

Trenti de Mayrano Lafrancus dom., 59, 61.
Trepini Iacominus, 781.
Trepontonus Lafrancus, 880.
Treschorio Lafranchus (de), 931.
Trescuro Alexander (de), 81.
Trescurro Rogerius (de), 75.
     » Raymundus (de), 81.
Tresito Oddo (de), 56.
Tresoldi Iacobus, 502.
Tresoldo Iohannes (de), 75.
Tressini Iacobinus, 781.
Tretheboldi Venturinus Ugonis, 252.
Tretii Girardus, 582, 658, 676.
Tretio Brunus (de), 692.
Trevalii Montenarius, 451.
Trevella Lafranchus, 1134.
 • **Trexio** Delaydus (de), 982.
     » Ombonus (de), 88.
Trexo Bozonis (de), 668.
Tricio Ottobonus (de), 87.
Trifolii Ioannes, 56.
Trimanus, 358.
Trinche Rapinus, 169.
Trione Albertus (de), 75.
Trionus Gabriel, 128, 303, 644, 708.
Triovus Martinus, 53.
Tritapalea Raynerus (de), 837.
Trivolis Orabona (de), 837.
Trizolzo Wifredus (de), 48.
Trovalii Gualfredo, 502.
Troxii Bertramus (de), 971.
Trucardus, 186.
Trucari de Mairano, 17.
Trucarinus, 310.
Trucarus, 16, 17.
Truchettus, 77.
Truffi Guilmus, 122, 166, 389.
     » Vielmus, 362.
Trumannus de Rusticis, 269, 275.
Trumanus, 261.
Truxii Io., 391.
     » Bayamundus, 391.
Tueri Io., 997.
Tuiani Io., 581.
Tundemannus Albertus, 408.
Turbiado Attolinus (de), 122, 168.
     » Bazar (de), 47.
     » Bragucii et Algisii fratr. (de), 857.
     » Facinus (de), 588, 664, 710.
     » Gezo (de), 32, 42.
     » Gezzone (de), 301.
     » Girolminus fil. qd. dom. Lanterii (de), 596.
     » Io. (de), 301, 314, 410.
     » Liazarus (de), 59.
     » Longus (de), 1136.
     » Obizo (de), 824.
     » Ronzone (de), 566.
     » Stefano (de), 47, 49, 59, 118, 122, 166, 301, 313.
Turohi Albertinus, 198.
     » Ragazanus, 324.
Turisenda, 6.
Turlemannus, 288.
Turlini Iohannes, 694.
Turnelmannus, 262.
Turre Girardus (de la), 97.
     » Guithottus (de), 82.
     » Cucchi (de), 84.
     » Iohannes (de), 79, 81.
     » Martinus (de), 362, 589.

Turre Mayfredus (la), 857.
Turresellis Lanfrancus (de), 39.
Turselli Io., 514.
Turta Petrus, 74.
Turzanis Vielmus (de), 939.
Tuscane Petrus, 186.
Tuscaneni Petrarcus, 77.
Tuschis Waldus (de), 199.
Tusco Azo Guido de Bononia, 602.
Tuscolano Pasinus (de), 911.
Tutabona uxor qdm dict. Robertus Verbo, 452.
Tuthelle Vilanus, 375.
Tutherinus Albertus, 673.
Tuver Io., 1012.
Tuveri Albertus, 577, 975.

U

Uberti de Brembio, 657.
Ubertinus Martini, 261.
Ubertus, 5, 6, 7.
     » de Martino, 272, 273.
     » de Villa, 9.
Uberzoni, 287.
Uchioionus, 9.
Uchiman Rumanus, 82.
Ugebonis Ferarius de Mantua, 305.
Ugheti de Martino, 328.
Ughezonus Albertus, 256.
Ugizione Michael (de), 245.
Ugisonis de Claritia, 343.
Ugo, 59.
Ugolinus Constantii, 752.
     » de Pompiano, 579.
     » qui dicitur Veronensis, 306.
Ugolottus, 325.
Ugoni, 6.
Ugonibus Airoltus (de), 54, 59, 61.
     » Alberti (de), 362, 946.
     » Obizo (de), 54, 104.
     » Obizoni (de), 857.
     » Philippi Uberti (de), 857.
     » Philippo (de), 677.
     » Raymundinus (de), 939.
     » Raymundus (de), 57, 119, 299.
     » Zilius (de), 56.
Ugonis Bertolinus, 1133.
     » Bonapacis de Markeso, 270.
     » Cathegnani, 201, 854.
     » Columbus, 399.
     » Imelde Lampertus, 221.
     » Lafrancus, 399.
     » Montenerius, 1134.
     » Petrus Lafranci, vassall. Marianne, 409.
     » Petrus, 61, 373.
     » Truccus, 1134.
     » Ymelde, 323, 405.
Ugonum Guilielmus, 54.
     » Rambaldus, 166.
     » Ugo, 42.
Ugonus Imelde Albertus, 208, 210.
     » Martinus, 42, 818.
     » Urlandi, 222.
Ulciasini Omnebonus, 484.
Ulciperti Obertus, 692.
Uldegani Io., 768.
Uldeprandi Albertus, 432.

Uldevrandus, 375.
Uldewrandus, 388.
Ulzapedis Bartolameus, 448.
Umbertus de Yse, 954.
Umboni Io., 290.
Unsado Gisla (de), 475.
Urago Donini (de), 643.
Urani Albertinus, 1017.
Uroels Petrus (de), 39.
Urgnano Iohannes (de), 27, 53, 104.
Urgnanus, 81.
Uri Ambrosius, 985.
Urnasii Ugo, 314.
Ursis Ogerimes, 1133.
Urso Casali Anricus (de), 87.
Ursoni Sicara uxor qdm Martini, 730.
 » Statholina filia qdm Omeboni, 726.
Uxolo Guercius (de), 32.
Uziano Bacettus (de), 78.

V

Vacarius Io., 600.
Vacoha Amolfredi, 740.
Vacha Manzinus, 1134.
Vache Manzinus, 1134.
Vachettus, 208.
Vachi Wifredus, homo de macinata, 208.
Vacki Wifredus, 280, 372, 379.
Vacumdeus de Flesso, 1137.
Vagetus Iacobinus (qui dicitur), 905.
Vake Bonesinus qd, 843.
Valarius, 1129.
Valcamonice Faustinus, 40.
Valdellis Benadux (de), 945.
Valdimarus, 235.
Valence Iohannes, 246.
Valengus qm Otteboni, 843.
Valentini de Savallo, 1125.
Valentinus de Ello, 793.
 » fil. qd. Valenti, 1092.
Valenze Io. de Motelfa, 249, 525.
Valeos Ottolinus, 81.
Valeri Girardus, 489.
Valerianus, 567.
Valerius Albertus de S. Firmo, 320.
 » Pasquali Guido, 741, 804.
Vallerius Otto, 262.
Vallibus Brixianus (de), 177.
 » Iacobus (de), 790.
Valverde Iohannes, 180.
Valzel Iohannes (de), 77.
Vandolus de Bornado, 366.
Vanze (de), 843.
Varanega Girardus Moreschi (de), 51.
 » Frossius (de), 51.
 » Maza (de), 51.
Vardi, 210.
Varditera Albertus, 930.
Vasconi Albertus, 95, 111.
 » Conradus dom. Girardi, 115.
Vaserlande Valconus, 632.
Vasoni Petrus, 194.
Vastacomitis Stefanus, 1007.
Vastapanis, 548.
Vasutti, 186.
 » Martinus, 752.

Vathega o **Nathega** Girardus, 391.
Vegils Bergaminus (de), 695.
Vegio Alg. (de), 693.
 » Attolinus (de), 694.
Vendrini Azebonus, 931, 944.
Ventolana Martinus (de), 258, 374.
Ventre Andrea, 78.
 » Otto, 81.
Ventri Bertrami, 57.
Ventris Lafrancus, 59.
Ventura de Asula, 707.
 » de Cathegnano, 764.
 » Marcii, 713.
 » Petrus (de), 115.
 » Speciaro de Mercato novo, 575, 699.
Venture Io., 1133.
Venturinum qdm Bonaveri, 846.
Venturinus de Calxo, 916, 971.
Venzilie Io., 1134.
Veratini, 539.
Vercellinus, 33.
Vercellis Aimerycus (de), 89.
Vercerii Bonaventura, 888.
Verdello Albertus (de), 47.
 » Calzabos (de), 693.
 » Ottolinus (de), 116.
 » Peterbonus (de), 693.
 » Petrus (de), 48, 115.
Veritatis Amabertus, 47.
Vernuleus de Alfani de Florentia, 1205.
Verona Amicus (de), 40.
 » Bernardi (de), 311.
 » Cotius (de), 33.
 » Iacobus (de), 307.
 » Iohannes (de), 40.
 » Ottonellus (de), 39, 40.
 » Petrus (de), 39.
 » Tebaldus (de), 40.
Verone Vivianus, 40.
Veronesius, 1135.
Veroni Flodrita de Alfanello, 783.
Vertua Bonaventura (de), 695.
Verziano Iohannes (de), 39.
Verzilie Iacobus de Flumicello, 431.
Verzius de Mariana, 380.
Vesina Bontempus de Pallazolo (de), 839.
Vestithellus, 79.
Vethellus, 23.
Vetolus Alesii, 230.
Vetuli Civacius qdm, 742.
Vetulus Alesii, 230.
Vexino Retoldus (de), 342.
Vexiliferi Petrus, 412.
Vexosii, 344.
Veytecanis Petrus, 499.
Viani, 1017.
 » Albertinus, 1000.
 » Albertinus de Buciis, 964.
Vianesii fil. qdm. dom. Bolfantis de Ugonibus, 496.
Viberto Paganinus (de), 41.
Vicemanni Acursus, 439.
Vicomercato Pinamundus (de), 32.
Videis Bonaccursus de Asula, 408.
Vidottis Henricus (de), 691.
 » Rogerus (de), 691.
Vie Zanus Alberti, 226.
Vigilardus, 318, 319.
Vigilius de Trento (S.), 838.
Vilane Gratiadeus, 929.
 » Guido, 164.

Vilanellus, 1024.
Vilanetus, 1149.
Vilani Flora uxor Alberti, 794.
Vilanus, 49.
     » Barberius, 892, 893.
Vilegana Delydus (de), 1134.
     » Cabriellus Ambrosius (de), 1135.
Villa Brixianus (de), 1134.
     » Cabriellus, 1135.
     » Constantii (de), 709.
     » Iacobus, 1135.
     » Mayfredus (de), 1137.
     » Michael, 209.
     » Michaelis, 250, 373.
     » Obizone (de), 373.
     » Odellus (de), 1137.
     » Orlandi (de), 269.
     » Peterbellis (de), 750.
     » Petrus (de), 1135.
     » Temporalis (de), 343.
Villani Petrus Iudex, 46, 49, 61; civ. Brix., 118, 122; Teste, 301; Consil., 314; Cons., 627. Rettore et ambassator 2^a liga Lombard.
Vincentia Pilius (de), 33.
Vinicianus Oprandi, 116.
Viola Magister, 1135.
Viole Parisius de Lambaraga, 1063.
Viono Martinus (de), 830, 842.
Viride Teutaldus de Concesio, 414, 419.
Virilis Galvagnus (de), 845.
Virola Redulfus (de), 42.
Virzelina Stefanus de Navis, 435.
Visano Albertonus (de), 38.
     » Albertus (de), 41.
     » Deluvius (de), 40.
     » Mantuanus (de), 41.
     » Ogerius (de), 42.
     » Paninus (de), 41.
     » Petrus (de), 41.
     » Ubertinus (de), 41.
Visiani Vido, 283, vedi **Vixano**.
Vitali Ferar o de Roado, 377.
Vitalis, 7, 269.
     » de Alchardis 580, 673, 1023.
     » Andree, 347.
     » Gisle, 269.
     » Guido, 345.
     » Ioannes de Cothelasia, 395.
     » Morus, 750.
     » de Offlaga Gandulfus filius qdm 726.
     » Ziliolus, 349.
     » Zucchi, 213.
Vitano Acorsinus (de), 1135.
Vite Albertus, 843.
Vithalini Tintoris de Navis, 434.
Vithella Flachatoris, 843.
Vithosa Domafollus (de), 178.
     » Iacobus Gisilberti (de), 172.
     » Lombardus (de), 171.
     » Raimundus (de), 738.
Vithotti Redulfus, 254, 388.
Vito (S.) Lafrancus, 1133.
Vitosa Riboldus Oprandi (de), 168.
Vitotti Io. Redulfus, 388.
Vitta Iacobus (de), 116.
Vittus de Casali alto, 224.
Viviani Albrici, 583.
     » Matheus, 658.
Vivianus, 74.
Viviene Martinus, 693.

Vivoldo Ricardi (de), 322.
Vixano Albertaziuz (de), 39.
     » Algisius (de), 239.
     » Lafrancus (de), 339.
     » Martinus (de), 39.
Vixardi Iohannes, 247, 248.
Vizolus Ambrosii, 233, 265.
Vizoli de Asola, 20.
Vo. Boninsegna (de), 252.
     » Martinus (de), 221.
Vogane Martinus, 843.
Volsemo Peterbellus (de), 867.
Volungo Abellus (de), 40.
Volterius Bonizonis, 1135.
     » Venturinus qui dicitur, 1135.
Voo Peraldus vassall. Mariane (de), 409.
Vosinus Iohannes, 929.
Vualbertus, 5.
Vualcoosius Casarius, 76.
Vualdoni, 6, 7.
Vualpertus, 5, 6, 7.
Vualscosii de Azano, 83.
Vuasconi Lafrancus (ser), 88.
Vuaserlanda Iohannes, brix. 89.
Vuazzo Domenichinus (de), 98.
Vuido, 6, 7.
Vuilielmus, 5.
Vulpinellus, 51.
Vulpis Petrus, 228.
     » Tonsus, 372, 402.
     » Unfredus qdm. Alberti (de), 231.

X

Xalta Martinus, 645.
Xandus Anselmus, 700.
Xepatus Benvenutus, 1133.
Xoga Benedictus, 645.
Xoge Benedictus, 832.
Xona Meiorus (de), 306.
     » episc.-Verone, 306.
Xpikisteni Petrus, 79.
Xuardinus, 71.
Xuardus Bertramus, 80.
     » Obertus, 80.

Y

Ybertis Atto (de), 76.
Ydro Io. (de), 1137.
Yervasio Amezinus de Sancto, 1133.
     » Oprandus (de), 1133.
Ymelde Gufredi Rubei, 273.
Ynardi Ubertus, 844.
Ysabella, 218.
Ysabelle vassall-Mariana, 409.
Ysaccus de Calcaria dom., 820.
Yse Ferrarius (de), 53.
Ysembardus, 86.
Ysemberti Iohannes, 261.
Yseo Albertus (de), 663.
     » Gracius (de), 302, 410.
     » Iacobus (de), 90, 93, 100.
     » Io. qui dicitur Sigacius (de), 720.

Yseo Vithottus (de), 101.
Ysimberti Ugo, 260.
Ysnellus de Ramethello, 42.
Ysola Anselmus (de), 251.
Ysolella Girardus (de), 40.
 » Obigellus (de), 498.
 » Walducius (de), 40.
 » Wielmus (de), 40.
 » Zanellus (de), 40, vedi **Ysorella**.
Ysopus Caligarius, 937.
Ysorella Gavacia (de), 40.
 » Iohannes Ricardus (de), 40.
 » Regolinus (de), 40.

W

Wacio Alexander (de), 691.
Waginarius Tathonus de brixia, 40.
Walandi Io. 700.
Waldricis Streve (de), 633.
Waldricis Streva (de), 56.
Wale Benvegnutus, 339.
 » dom., 339.
Walenighis Benvegnutus, 634.
 » Ogerius, 634.
 » Pachecius, 634.
Walengi Zanebellus, 101.
Walla Iohannes (de), 95.
Walpertis Albertus (de), 790.
 » Zanebonus (de), 167.
Walpertis Veculus (de), 178.
Walterio qdm. Regogii, 283.
Walterius, 240.
Waltheisen Cunradus camerarius (de), 85.
Walverde Staucarius, 740.
Wandulo de Bornade 392.
Warnerio Albertus (de), 274.
Warnerius Iacobinus, 58.
 » Asule Omnebonus, 42.
Waschetti de Viace Domenichino, 95.
Wascono Girardus (de), 55.
Waserlande Iohannes, 53.
Wastacutum, 79.
Wastavilla Iacobus (de), 196.
Wasconus Lombardus, 265.
Waxoni Ioannes, 525.
Waxonis de Seniga Iacobus, 40.
Waxxi Dominicus, 691.
Wercius Bertolottus, 263.
Werenhenus de Rossewac, 1196, 1199.
Wernerus de Rossewac, 35.
Weroii Wielmus, 244.
Werzii Gratius, 269.
Wiberti Girardus, 194.
Wide Lafrancinus, 260.
Widonis Albertus, 210.
 » Iohannes, 255.
 » Otthaus, 210.
 » Pastorie, 225.
 » Ugolinus fil. qdm, 584.
Wie Pirolus, 212.
 » Zaninus Alberti, 213.
Wifredus de S. Martino, 260.
Winelde Io., 461.
Wirzulus Loderengus, 278.
Wiscardi Io., 301.
 » Raymundus, 268, 278.

Wiscardus Bathasolis, 257.
 » de Marciis, 257.
Witardi Luschus qdm, 41.
Withonus, 267.
Wizardus, 252.
Wizolus, 15, 17, 200.
Wizolus e **Wizolinus** Ambrosius, 259, 269, 272, 274, 287, 402.
 » Loderengus, 278.
 » de Sarezino, 257.

Z

Zacagrinus, 905.
Zaccagnanus de Bonato, 80.
Zacha Ugo, 567.
Zachareli, 313.
Zacharum Ambrosius, 734.
Zache Fachinus, 1020.
Zacius Rezonatus de Papia, 604, 605.
Zafarius Aymonus, 538.
Zaffo Ottobonus (de), 691.
Zagenus Botti, 796.
 » Io., 738.
Zala Albertus, 569.
Zalonibus Girardus (de), 51.
 » Pulpinellus (de), 51.
 » Vilielmus (de), 51.
Zambeius Bellotus de burgo Villé de Ripa abdué, 311.
Zambellonus de Betegno 762.
Zambellus Bertrami, 173.
 » Bonizonus, 321.
Zambeni Aymericus, 1137.
 » Gerardus, 1134.
Zamboldus, 238.
Zamboni Armenulfus de Gandinó, 97.
 » Rasij, 1009.
Zambonini Albertinus, 813.
 » Baruncii, 52.
Zamboninus qd Laurencij de Monticelli, 1105.
 » Obertinus Baruncii, 51.
Zamnus Redulf, 406.
Zamparus, 989.
Zampognus, 225.
Zampugnus, 212.
Zanalbertis Wiscardus de Buzolano (de), 41.
 » Oddolinus de Buzolano (de), 41.
Zanaldi Betinus, 1136.
Zanardus de Orabonis 1112.
Zanatti Ventura, 210.
Zanaya, 1034.
Zanaxius qd. de Strozafolius, Ugezonis 738, 759.
Zandoni, 82.
Zanebelli Besonus, 200.
 » Lafrancinus de Saraxino, 409.
Zanebello Lafranci de Buzolano, 41, 216.
Zanebellus calligarius, 40.
 » de Capriana 668.
 » Raymundi, 839.
Zanebertis Oddolini (de), 560.
Zaneboni Dothonis, 273.
Zanebono de Lamesa Ottonellus (de), 285.
Zanebonus, 78, 198, 219, 220, 243, 336, 337, 399.
 » et fil. qdm Azolini, 319.
 » de Caravzaio, 41.
 » dom Fulconis vassall. Marianna, 409.
 » Mense, 275, 278.

- Zanebonus** Olive, 335, 336, 338.
     » ab Saloni, 581.
Zanedonibus Ambrosius (de), 198.
     » Wiscardi (de), 533.
Zanegradus de Busca, 764.
Zanelinus, 1133.
Zanella, 217.
Zanelli, 987.
     » Andriolus, 964.
     » Tebaldus, 843.
Zanellus, 210.
     » de Calcinado 660.
Zanetti Vitalis de curte, 52.
Zangarinus Robertus, 78.
Zani Lafrancinus, 382.
Zanibel de tartar, 23.
Zaniboldus, 237.
Zanicallis Rufinus (de), 837.
Zaninus Ferove, 275.
     » de Lasora, 243.
Zanni Anselmus, 736.
     » Bonetti, 970.
     » de Garbagnado, 578, 652.
     » Petrus de Solto, 999.
     » de Uri, 1014.
Zannus Codasinus, 734.
     » de Daymundos, 273.
     » Garatiris, 281.
Zanobonus Albertus, 247.
Zanolini, 985.
Zanolinus, col. 243.
Zanoni Albertus, 291.
     » Imelde, 314.
     » Petrus, 983.
     » Ubertinus, 216, 323.
     » Zilius, 208, 314.
Zanonus de Lonado, 164.
Zanotus, 22.
Zanuochi Bruna, 817.
Zanuoha de Butamicis, 1135.
Zanus Albertus, 400.
     » Belliarde, 854.
     » Iacobus, 400.
Zapa, 1134, 1137.
Zapafolate Jacobus, fil., 90. Quarini de Pontecarolo, 119.
Zapani, 1015.
Zapays Bertramus (de), 1003.
Zappa Albertus, 1137.
     » Compagnus, 1134.
     » Fachinus, 1134.
     » Simoninus, 1137.
     » Vidinus, 1134.
Zardi Peterzulus, 198.
Zardina Berini, 805.
Zavaresius, 75.
Zavata Albericus, 76.
Zaventi de Capriolo, 15.
Zaynello Brixiano, 878.
Zemo Zeminus (de), 880.
Zenati de Ventura, 692.
Zeneranus, 245, 337.
Zenerasius, 41.
Zeneri Netevoxius, 261.
Zenesco Otto (de S.), 38.
Zeni Teutaldus (de), 1135, 1137.
Zenobius, 383.
Zepatus Iorcinus, 1133.
     » Masellus, 1133.
Zerbia Teutaldus, 22.
Zerbinus, 186.
Zerbosius, 74.
Zeroamundi Io., 537.
Zerva Lafrancus, 79.
Zervoni Talentus, 48.
Ziceo Pax (de), 47.
Zicer Venturinus qui dicitur, 931.
Zicha Albertus, 254.
Ziga Johannes, 47.
Zilianus, 269, 279.
     » Bassi, 790.
     » de Mauro, 935.
Zilio de Orea Benvegnutus (de), 267.
Zilioli, 397.
     » de Anzolo, 270.
     » de Buzolano, 527.
Ziliolo de Yemma, 261.
Ziliolus, 23.
     » de Calcinado, 141.
     » Franceschi, 266, 275.
     » Marante, 257.
     » Raymundus, 262, 280.
     » Symeoni, 198.
Zilius, 221, 251, 405.
     » Bertolotti, 262.
     » de Celatica, 454.
     » Franceschi, 355.
     » Martini, 261.
     » Sarzinator de Asola, 255.
     » de Streva, 279.
Zindafolti Uchezonis, 178.
Zinedoni Wiscardi, 560.
Zinolus, 1012.
Zirboti Venturinus, 1091.
Zirbottus, 1064.
Zirhottus, 1108.
Ziriminis Premadicius de civ. Bononiae (de), 623, 625.
Zivethote Bellandus (de), 1156.
Zivolarius, 819.
Zizago Brixianus (de), 507, 970.
Zizapanis Ioannes, 710.
Zoanelli, 1024.
Zoanellus Meiore, 747.
Zoaninus, 310.
Zoannis Clauduno (de), 687.
Zocha Antonius, 1137.
     » Venturinus, 1136.
Zoccus de ozo, 75.
Zochella Acorinus (de), 275, 278.
Zochi, 81.
Zoecus, 213.
Zoetus Magister, 1133.
Zoffo Ospinellus, 76.
Zola de Retoldis, 1129.
Zoli Iohanninus, 904.
Zolonum Girardus de Vulpino, 51.
Zonellus, 1136.
Zonzoli Albertus, 203.
Zoppi Iacobus de Casirano, 473.
Zoppo Iohannes (de), 49, 95, 98, 111.
     » Bartolomeus (de), 682.
Zoppus, 76.
     » Albertus, 715.
Zopus Iohannes de Oliveto, 79.
Zorgna, 52.
Zori Io. de Bagnolo, 465.
Zorzus de Mologno, 580.
Zoti Io. de Bagnolo, 440.
Zoynus Stercij, 1129.

Zuoadossi Dothus, 183, 734.

Zuocardi Albertus, 916.

Zuoca de Albrigonibus, 994.

» de Gambaronibus, 581.

Zuccari Petrus, 180.

Zuocche Fachinus, 1010.

» de Herbusco Melita filia qdm. Gerardi, 726.

Zuochemanni Fraccus, 79.

» Gualacinus, 79.

Zuochi, 194.

» de Rudiano, 982.

Zuochoyi Lafrancus, 489.

Zuochus Castellinus, 1135.

» Petrus, 1134.

Zuoch Iohannes de Brixia, 41.

» Martinus de Brixia, 41.

Zuchelli Albericus, 53.

Zuchellus 273, 277.

Zuchi de retholdesco Iohannes, 38.

» de Solto, 1016.

Zucho Iohannes (de), 695.

Zuchus, 1129.

Zuga Iohannes (de), 76.

Zugni Guntagnus, 1133.

» Oprandus, 748.

Zugui Guathagnus, 1133.

Zunta Beccarii fil. qd. Marchi, 753.

» Zanebonus, 822.

Zupe Girolodus, 362.

Zurla Ambrosius (de), 83.

Zurle de Rubecco, 777.

Zurlengi Io., 1135.

Zurri Petrus, 986.

Zustamundus Prandonus, 60.

Zuthegis Bonacursus (de), 376.

Zutta Martinus, 916.

INDEX COROGRAPHICUS

A

Adro, provincia di Brescia, 80, 402.
 Adua, (Adda) fiume, 30.
 Aguzano (Ponte de), 1009.
 Alba, città del Piemonte, 33.
 Albare, strata de Brixia, 430.
 Allea (Oglio), 16, 18.
 Alfanello, comune di Brescia, 39, 369.
 Amberzago, provincia di Bergamo, 78.
 Ampheo, il Ninfeo di Brescia, 7.
 Andegavia (città), 952.
 Andrea (S.), terra di Rudiano, 13, 331, 971.
 Anzeniche (monte), 411.
 Aquanigra, comune di Mantova, 38, 39, 40, 325.
 Arcubuffono, in Brescia, 447.
 Azola, 18, 279, 282, 284, 287, 291, 343, 353, 373, 376, 385, 402, e col nome di Azula, 39, 41, 255.
 Aste (Asti), 33.
 Astiano, 62.

B

Bagnolo, comune di Brescia, 13, 15, 55, 308, 364, 409.
 Barbaricha (comune de), provincia di Brescia, 484.
 Bariano, 30.
 Belune (Belluno), 32.
 Bobli, 13, e Bobbio, provincia di Pavia, 32.
 Bojoni (monte), 410.
 Bonaghis (via de), in Rudiano, 980.
 Bonagis, 993.
 Bonate, terra milanese, 48.
 Bononia, 32, 313, 398, 617, 960.
 Bornado, comune di Brescia, 392.
 Botecino comune di Brescia, 7, e Botesino, 365.
 Bovagno, comune Val Trompia, 53.
 Bovenengo, provincia di Lodi, 1134.
 Boveso, comune di Brescia, 167.
 Bozolani (Mantovano), 198.
 Bregobia (Valgobia), provincia di Brescia, 417.
 Brixia, 7, 8, 9, 10, 11, 17, 18, 32, 58, 85, 99, 102, 114, 117, 119, 251, 255, 280, 284, 323, 432, 560, 617, 865, 956, 958, 1073, 1089, 1137, 1153 e quasi tutte le pagine contengono il nome di Brixia.
 Brogonado (Borgonato), comune di Brescia, 825, 1105.
 Buezio (Bovezzo), comune di Brescia, 368, 397.
 Burgaria, 30.
 Burgi S. Nazarii (Chiusure Brescia), 445.
 Buzolano (Mantovano), 16, 18, 38, 40, 41.

C

Calipio (Bergamasco), 10, 11, 59, 85.
 Calcinado, provincia di Brescia, 42, 79, 141, 569, 898.
 Calino, comune di Brescia, 39.
 Calvalcaselle, 368.
 Calvisano e Calvixano, comune di Brescia, 57, 206, 302, 867, 938.
 Calzavegi (Calvagese), Riviera Lago di Garda, 434.
 Campania, terra vegra tra Castenedo e Montechiaro, 8.
 Campdebassi (strata de), Brix., 433.
 Campolesi, contr. territ. Mompiano, 1122.
 Campum lacus, 184.
 Canedi, 36, 37, 38, 198, 359; sive sancti Zenecii, terra Mantovana, 517.
 Capriano, comune di Brescia, 11, 32, 309.
 Capriolo, comune Bresciano, 58.
 Caravazio, comune Milanese, 40, 55.
 Carnarium, località nella città di Brescia, 7.
 Carri (sconosciuto), 13.
 Carsina, comune di Brescia, 367, 394, 410.
 Carvico (Bergam.), 81.
 Carzia (Garza), fiume, 11, 301.
 Casale Rumanì, com., 16, 18, 359.
 Casali Alto, 23, 24; cioè Casalolto, 21, 377.
 > Mauro, comune, 16, 18, 39.
 Casalta, località di Brescia, 7.
 Casamale (sconosciuto), 359.
 Cassiano, 13.
 Cassulina (luogo sconosciuto), 9.
 Castelliono Auricus (de), civ. Mediol., 625.
 Castenedulo, com. Brix., 5, 7, 8, 101, 818, 913, 925, 926, 1146.
 Castrezago, com. Brix., 301.
 Castri Azole, 16.
 > Mariane, 16.
 > Mosi, 16.
 Castro de Calepio, 10, 11, 59, 85.
 > novo, 13.
 > S. Cassiani, 32.
 > Pontisvici (de), 11.
 Castrowifredo, 38, 40.
 Castrum Brixiae, 5, 695.
 Categnano, com. Brix., 403.
 Cavete de Rudiano, 577, 914, 962.
 Cazago, comune di Brescia, 361.
 Cemmo, com. Brix., 56, 468.
 Ceneta, provincia veneta, 32.
 Cenodoblo, provincia di Bergamo, 75.
 Cerethellus, castello bergam., 44, 62, 85, 109.
 Corpentio, borgo del Piemonte, 13.

Cervacio (Gervasio), provincia di Brescia, 397.
Cesarea, città del Piemonte, 33.
Civethino, comune bergamasco, 361.
Civvignola (località sconosciuta), 359.
Claudano, comune bergamasco, 49.
Clariano (località sconosciuta), 359.
Clarìs, città lombarda, 16, 54, 301, 1015, 1018.
Clisis (Chiese), fiume, 834.
Cluxono, comune bergamasco, 306, 307.
Coalinus, 44, 45, 50, 51, 85; **Cualinus**, 62, 109;
Qualinus, v. castello bergamasco.
Cobiado (Collebeato, comune bresciano), 955.
Coccallo, comune bresciano, 40, 921.
Comezano, terra bresciana, 15, 921, 977.
Concesio, terra bresciana, 32, 42, 46, 54, 397, 411.
Conckis (monte), nel comune di Nave Bresc., 20, 55.
Conflentia, terra del Piemonte, 20.
Coriaga (sconosciuta), 368, 397.
Corna (monte), 302, 411.
Corona (luogo sconosciuto), 9.
Cortinis, terra bresciana, 368, 397, 412.
Corviono, terra bresciana, 40, 41.
Corzonum o **Gorzone**, castello bresciano, 85.
Cosirano, terra bresciana, 473.
Costalatha (sconosciuto), 369.
Costalunga (Chiusure di Brescia), 573, 949, 1048.
Costantia (Costanza), 23, 33.
Costoro, comune di Brescia, 295, 367.
Cothalasia, comune di Brescia, 367, 395, 397.
Crema, 48, 307, 1136.
Cremezano (provincia di Brescia), 38, 39, 41.
Cremona, 13, 33, 89, 863, 960.
Cuma, città del Piemonte, 33.
Cuniculus, condotto Romano, 8.
Curticella (località bresciana), 359.

D

Dalegnus, episcop. Brix., 34, 102, 856.
Darfum, comune bresciano, 302.
Desenzano, 27, 303, 345, e **Disinciano**, comune Bresciano, 55.
Donini burgo (S.), Parmense, 600.
Dugnonum, castello bergamasco, 44.

E

Ello, terra bresciana, 25, 54.
Ertenno, terra bergamasca, 75.
Euphomie (S.), colla variante **S. Fomie**, terra bresciana (Sant'Eufemia), 818.
Eustachi (Sancti), terra bresciana, 511, 633, 639;
Strata S. Eustachii, 428.

F

Fano, terra bergamasca distrutta, 50, 52, 838, 855.
Faventia (città), 32, 617.
Feltre, 32.
Ferraria, 32, 617, 872, 960.
Fistula Methali, condotto d'acqua in Brescia, 7, 27.
Flacosso, habit. castello Caneto, 39.
Flesso, abitat. castello Caneto, 38, 39.
Flumicello, comune bresciano, 362, 389.

Fontana cazeferra, località a S. Eufemia della Fonte, 8.
Fontem de Rivatho, 181.
Frontegnano, comune Bresciano, 53.

G

Galbiado, de Episcop. Mediol., 305.
Gambara (comune di), 39, 40.
Gandino, terra bergamasca, 51, 78.
Gargnano, comune della Riviera de lago, 23.
Gavardum, comune Bresciano, 825.
Gazolo, comune Mantovano, 381, 962.
Geislenhusen, città Germanica, 36.
Genesius (Caneto), cast. mantovano, 36.
Gervasio (S.), comune Bresciano, 42, 302, 641.
Golonum (Golione), comune Bresciano, 825.
Gorgolato, terra bergamasca, 48.
Gorzoni, 44, 109; colla variante **Gorzollus**, terra della Valcamonica, 43.
Grabedona, 32.
Gremone (pontem), 101.
Grumetello, castello bergamasco, 24, 117, 303, 409.
Grummo (terra bergamasca), 359.
Guastalla, 306.
Gurtanova, provincia di Bergamo, 45.
Guthezzolus, 35, 42; colla variante **Guidicolum**, terra mantovana, 102.
Guxago, provincia di Brescia, 955.

H

Herbannus, castello bergamasco, 43, 109.
Herusco, provincia di Brescia, 309, 377.
Homis, 955, e **Omis**, provincia di Brescia, 55.

I

Ianicum, castello di Valcamonica, 302.
Ianua (città), 33.
Imola, 32.
Iostachi (S.), terra bresciana, 443.
Iseo, id., 302, 955.
Isolaria, provincia Piemontese, 13.
Italia, 34, 159.
Iulie (S.) de Brixia, 30.

Y

Yse, id., 410.
Yses, id., 34, 102.
Yseum, castello di Brescia, 90.
Ysola (Lacus Ysey), 955.
Ysolella, (Isorella) terra bresciana, 40.

L

Lacosta, frazione di Volpino, 50, 51.
Lamber (fiume), 31.
Lande, 30, 32.
Langosco, terra della Lomellina, 13.

Laurenciatica (sconosciuta), 359.
Lemonum, comune della Riviera del Lago di Garda, 35, 102.
Lodrino, terra Val Trompia, 55.
Logrado, provincia di Brescia, 101, 921.
Lombardia, 103, 960.
Lonato, provincia di Brescia, 302.
Lugana, terra bresciana, 827.
Lumexanis, terra Val Trompia, 368, 397, 410.
Lustrica, terra della Lomellina, 13.

M

Maguzanus, provincia di Brescia, 358.
Mairano, provincia di Brescia, 15, 54, 55, 145.
Malesi (sconosciuto), 359.
Manervio, comune bresciano, 40, 98, 233, 305.
Mantua, 16, 32, 117, 305, 382, 617, 960.
Manzenigha, località bresciana, 369, 397.
Marasino, provincia di Brescia, 955.
Marcaria, terra mantovana, 16, 18, 350.
Marchia, 103.
Maria (S.), terra di Rudiano, 971.
Mariana, ora provincia di Mantova, 15, 18, 38, 40, 208, 253, 314, 323, 372, 375, 378, 405, 409.
Martiana (Martezana), 30; **Martexana**, 305.
Martino (S.), castello dei Lomelli, 19.
Martignago, terra bresciana, 954, 955.
Maurenzacha (luogo sconosciuto), 9.
Mauritio (S.), terra bergamasca, 96.
Mazano, provincia di Brescia, 1114.
Medolis, provincia di Mantova, 569.
Mediolani, 13, 17, 32, 86, 305, 610, 617, 863, 952, 960.
Mella (fiume), provincia di Brescia, 308, 309, 389, 390, 954; **Pons S. Iacobus de la Mella**, 390.
Mercato novi, località cittadina, 566, 1140.
Mezanis, provincia di Brescia, 38.
Milzano, provincia di Brescia, 40.
Mincium (fiume), 16.
Monte Denno, a mattina della città di Brescia, 5, 7, 8, 363, 391, 708, 1042.
Monteclaro, provincia di Brescia, 20.
Montegio, provincia di Brescia, 302, 303.
Montepianum, comune di Brescia, 366.
Monticellis, provincia di Brescia, 955.
Mornigo, 75.
Mosio, ora comune Mantovano, 13, 15, 18, 34, 35, 102, 220, 252, 324, 370, 384, 831.
Mothelfe, terra asolana, 42.
Muram, terra bresciana, 61, 102.
Muscolinis, terra bresciana, 25, 54.
Mutina (città), 32, 602, 863, 960.

N

Navis, comune Bresciano, 303, 367, 410, 914.
Navilli (naviglio fiume), 824.
Niardo, terra valcamonica, 38, 39.
Nivolinis, terra bresciana, 361.
Novara (città), 20, 30, 32.
Noxa, terra Valsabbia, 48.

O

Ognado, terra bresciana, 1142.
Ollium (fiume), 30, 34, 36, 102, 168.
Omis, terra bresciana, 55. e **Homis**, 955.

Opoli (dosso Val Trompia), 397.
Oriano, terra bresciana, 577.
Ospitalis S. Iohannis, Episc. Vercellensis, 20.
Ostiano, provincia di Mantova, 38.
Overnago, provincia di Bergamo, 75.

P

Padua (città), 32, 617, 874.
Pallazolum, comune di Brescia, 34, 90, 102.
Pallozio, monte nella prov. di Brescia, 367, 394, 429.
Pallusco, provincia di Bergamo, 75.
Papia (città), 13, 19, 33.
Parma (città), 13, 32, 599, 600, 602, 960.
Passirano, comune di Brescia, 144.
Patringo sive Paterno, provincia di Brescia, 48, 358.
Pendesie (strada da Pregno alla Valgobia), 417.
Pergamo, 30, 32, 58, 64, 68, 85, 89, 109, 114, 115, 117, 679, 960.
Petergnaga, provincia di Brescia, 39.
Petri (S.) **de Valico**, terra bergamasca, 47, 61.
Petrus (S.) **de Oliveto**, conv. entro Brescia, 62.
Placentia, 13, 32, 41, 86, 617, 863, 960.
Pischeris (fortezza), 955.
Pisognis, terra in Valle Camonica, 52.
Polaveno, terra di Val Trompia, 955.
Pompiano, terra bresciana, 379, 920.
Pontecarali, terra bresciana, 42, 301.
Pontevico, comune di Brescia, 39, 117, 167-177, 300, 369-386, 733.
 » **Asinariis** (via de), loc. Pont., 178.
 » **Bathoo**, id., 193.
 » **Brancatus** (S.), id., 192.
 » **Butrium**, id., 177.
 » **Cantonata**, località lungo l'Oglio, 168.
 » **Cararola e Calcarola**, loc. Pont., 192, 193.
 » **Caurello** (monte), com. pontevico, 169.
 » **Costa de Strono**, loc. de Pontevico, 171.
 » **Costa Lagoratorium**, id., 170.
 » **Cunas**, id., 173.
 » **Curubium Achuzie**, id., 170.
 » **Ecclesie S. Marie**, id., 172.
 » **Fontaninus**, terra que jacet Pontev., 191.
 » **Grimoncellum**, loc. Pontev., 175.
 » **Grumunzello**, id., 176.
 » **Guntortum**, id., 193.
 » **Lame Canethi donechi**, id., 182.
 » **Malcurathecha**, id., 173.
 » **Mundricola**, id., 178.
 » **Petascusio**, id., 170.
 » **Regona de Monesterolo**, id., 169.
 » **Roveras Moronerum**, id., 168.
 » **Runco Carezono**, id., 168.
 » **Sablonaria**, id., 170.
 » **Scruzgatta**, id., 192.
 » **Selvolta**, id., 170.
 » **Sorte Bernardorum**, id., 169.
 » **Sorte Trabache**, id., 177.
 » **Spinum Martellum**, id., 169.
 » **Surano**, id., 169.
 » **Valgathono**, id., 176.
Pontida, provincia di Bergamo, 62.
Pontollio, provincia di Brescia, 101.
Porta S. Agate, civ. Brix., 941.
 » **Albare**, id., 941.
 » **S. Andree**, id., 566.
 » **Arbuffoni**, id., 514.
 » **Pile S. Laurentii**, id., 513.

Porta Matulfa, id., 514, 941.

- » **Nova**, id., 513.
- » **Pedrioli**, id., 944.
- » **Pilarum**, id., 944.
- » **Toris longe**, id., 566.
- » **Torzani**, id., 941.

Portizolus o Pontezollus, terra bresciana, 818, 913, 1146.

Porzelaga, terra bresciana, 1134.

Pozelengum, terra Riviera del Lago, 35, 102, 840.

Pratalboino, comune di Brescia, 38, 39.

Pregazio, terra bresciana, 955.

Pregnacca, contr. di Brescia, 15.

Provallo, terra bresciana, 955.

Provezilis, terra bresciana, 955.

Pulpenazils, terra della Riviera del Lago, 189.

Pulxono, terra bresciana, 955.

Puvignago, comune della riviera di Salò, 825.

Q

Quintasi, contrata Mompiani, 1042.

Quinzanello, terra bresciana, 53.

R

Ramethello, terra bresciana, 16, 18, 38, 39, 283.

Regio (città), 960.

Regium (città), 32.

Retholdesco, ora comune Mantovano, 15, 16, 18, 38, 39, 194, 226, 252, 338, 372.

Rivoltella, comune Bresciano, 16, 18, 233, 375, 380, 388.

Rogno, terra di Bergamo, 855.

Romaniola, 103.

Romano veteri, 30.

Rosiate, provincia di Bergamo, 48.

Rothingo 15, e colla variante **Rodingo**, comune di Brescia, 955.

Rubecco, provincia di Brescia, 168, 194, 387.

Rudiano, 577, 920, **Rudiano Cavete** (de), 652, colle varianti **Rudiliano** e **Rutiliano**, distretto di Chiavari, provincia di Brescia, 17.

Rumelengo, distretto Orzi Nuovi, provincia di Brescia, 1129, 1134.

Runco, frazione di Gussago, provincia di Brescia, 955.

S

Sablonetha, provincia Mantovana, 832.

Saccha, terra dei Lomelli, provincia di Brescia, 381.

Salis, provincia di Brescia, 955.

Salodo Cemmi (de), riviera del Lago, 301, 574.

Samegnana, luogo della Lomellina, 13.

Sarnico, district. Pergami, 60, 310.

Savallo, comune di Valsabia, 825.

Sayano, provincia di Brescia, 955.

Seniga, provincia di Brescia, 40.

Seprius, provincia di Bergamo, 30.

Serezio, Sarezzo, provincia di Brescia, 955.

Seriato, provincia di Bergamo, 75.

Sermione, castello sul Garda, 16, 18.

Silvaregis, nella Lomellina, 13.

Sixano, (Azzano?) o **Sajano**, provincia di Brescia, 308, 955.

Sorbaria, provincia di Lodi, 359.

Sparoaria, terra della Lomellina, 13.

Statiano, provincia di Lodi, 359.

Sulfrino (castello), 406.

Suncini Castrum, 100, 312.

Surlasco, provincia di Bergamo, 48.

T

Tajuno Bergamasco, 11, 75; colla variante **Tallono**, 47.

Tavernolis, terra della Val Trompia provincia di Brescia, 367, 395, 412.

Telgate, provincia di Bergamo, 47, 61, 90.

Temolinis, provincia di Brescia, 39, 364, 391.

Terdona, città del Piemonte, 33.

Tervisium, provincia Veneta, 32.

Ticino, 13.

Treccio, e **Trezio**, provincia di Cuneo, 48, 982.

Trenzano, provincia di Brescia, 17, 921.

Trescurro, provincia di Bergamo, 75, 81.

Tridento, Trento, 960.

Trizolzo, Trivulzio, 48.

Turbiado, provincia di Brescia, 32, 47, 301, 410.

Turbolis, provincia di Brescia, 309.

» **Pons** (de), provincia di Brescia, 643.

Turre Saranci, località in Brescia, 7.

Turresellis, provincia di Brescia, 39, e **Turricella**, id., 341.

U

Ulmeneto, provincia di Cremona, 359.

Urago, provincia di Brescia, 955.

Urceis, comune di Brescia, 9, 39, 100, 300, 309, 310, 911, 921, 1128.

Urgnano, provincia di Bergamo, 27.

V

Valcamonica, 40, 856.

Valenciala (terra bresciana), 952.

Valentia, nella Lomellina, 13.

Vallasina, distr. Mediol., 305.

Vallegre (sommità di un monte), provincia di Brescia, 410.

Valolta, provincia Mantovana, 80.

Varanega, terra di Volpino nel Bergamasco, 51.

Vello, terra della Val Camonica, 955.

Vemereseo, nella Lomellina, 13.

Vercellens., 20, 21, 32.

Verdello, provincia di Bergamo, 47, 48, 75.

Verona, 29, 28, 32, 40, 117, 306, 960.

Verziano, provincia di Brescia, 39.

Vetheseto e Vitheseto, terra lungo il Mella, 361, 388, 632.

Via Carzia de Caligarii, in Brescia, 835.

Via Mantuana, 8.

Vicentia, 32.

Vigilius (S.), terra Val Trompia, 240.

Villafranca Castri (de), 313.

Virola, comune di Brescia, 42.

Visano, comune Bresciano, 38, 39, 40.

Volungo, provincia di Lodi, 40, 315, 359.

Vulpini, castello Bergamasco, 43, 44, 49, 50, 62, 85, 109, 855.

Z

Zellatica-Cellatica, comune di Brescia, 955.

Zemeto, nella Lomellina, 13.

Zenesii, Castri Sancti sive Canedi, 36, 37, 38, 517.

Zono, riviera d'Iseo, 955.

GERARCHIA ECCLESIASTICA

PAPI, CARDINALI, ARCIVESCOVI VESCOVI, ECC.

Abbas de Aqua Nigre, 249.
 Albertus, abbas, 322.
     » episcopus sistariensis, 952.
     » Lecapestus, canonic. Brix. Eccl., 25.
     » primicerii, 77.
 Aliene Petrus urbis cardinalis de Placentia, 86.
 Amathus, clericus, 988.
     » de Daniottis, clericus de Erbusco, 657.
 Amizo, archidiaconus, 7.
 Anselmus, Cumanus episcopus, 86.
 Anthonius Mansionar. Eccles. Regium Procurat. Nuntis
 vener. Patr. Guilmi. Episcop. Reg., 859.
 Archiepiscopus S. Severine, ambaxat. consiliar. et familiar.
 Dom. Caroli Regis, 956.
 Arnaldi, Sabinensis Episcopi Apostol. sedis legati, 1200.
 Attolinus Rodulfi, archidiac., 75.
 Aymonus, Gebennensis episcopus, 1199.
 Azo, archipresbiter, canonic. Brix., 880.
 Azuellis Adam (de) Can. comunis Pergami, 695.

 Baldovinus, venerabilis Trevirensis Archiepiscopus, 1199,
 1205.
 Bertholdus, Aquilejensis Patriarca.
 Bertolus, Mansionarius canonicus Brix., 882.
 Bonaventura, diacono, 695.
 Bonifacius, Novarie Episcopus et Vicarius Imper. Aule, 86.
 Bonifacius, Prepositus Eccl. S. Salvatoris de Brixia, 598.

 Caccia, Presbiter, 601.
 Carpenedulo Antonius (de), canonicus Brix., 882.
 Cavalcachano, brix. Episc. potestate et Rectore can. Brix.,
 874.
 Conradus, episcopus Metensis, 600.
     » Maguntinus archiepiscopus, 35, 1196, 1199.

 Eberardus, archiepiscopus Salzeburgensis, 158.
 Egidius, Magister scripture dni Pape civ. Rom., 614, 616.

 Ferarinis Io. de canonic. Brixien., 880.
 Fraserius, familiar. dom. Episc. Brix., 1149.

 Gaboardus, Presb. eccl. de Mompiano, 1116.
 Gambaza Girardus (de) Vicedominus, 880.
 Gerardus, Presbiter Eccles. S. Andree de Brixia, 598.
     » Rodulfi, archidiac., 75.
 Girardi, Vice Domini Brix., 867.
 Girardus, archidiac., 76.
     » de Pontecarolo, canon. Brix. Eccles., 25.
 Girolodus de Mutina, prior conventus fr. heremitarum de
 Regio, 889.
 Gori, clerico Azolinus, Procur. et Nuntius vener. Patre
 D. Guielmo episc. Reg., 859.
 Gratiadeus, archipresb. de Peschera, 347.

Gregorius IX papa, 157, 614, 615, 629.
     » X pap., 862.
 Greppi, abbas, 212.
 Guido, Archipresbiter Aretino, 1205.
 Guillelmus, Archiepiscopus Ravennae, 86, 89.
     » de Foliano, Reginum Episcopum, 858.
     » de Yporegia, Lector conventus de Regio, 859.

 Henricus de Popusolo, Can. comunis Pergami, 695.
     » Wormaciensis Episcopus, 1196, 1199.
 Hermannus, Magister Ospitalis S. Marie Teutoniarum
 in Ierusalem, 614.
     » Monasteriensis Episcopus, 32.
 Honorio papa, 612.

 Inzellerius Pellegrius de Ello, Canon. Brix. Eccl., 25.

 Jacobus, Episcopus de Padua, 614, 615.
     » Episc. Taurinensis, 604.
     » Prenest. Card., 614.
 Johannes, Archidiaconus majoris Brix. eccles., 25.
     » Episc. Brix., 72, 89.
     » de Pallatio, Archidiaconus Brixien., 89.
 Jordano, Priore S. Benedicti de Padua, 614, 616.

 Lafrancus, Archipresb. Ysey, 100.
 Landufus, Canonin. Paduan., 614.
 Lecapestus Albertus, Canonicus eccles. Brix., 23.
 Leonardi, Albanensis Card., 1203.

 Madiis Albertus (de), Prepos., 880.
     » Berardus, Episc., 880.
 Malfredus de Salis, Canon. Brix. eccl., 25.
 Malatachis Antonius (de), Vicarius Dom. Guilmi Regini
 Episcopi, 862.
 Martinus, Clericus Brix., 89.
 Matucius, sacerdos eccl. Brix., 25.
 Maurus, Presbit. eccl. Brix., 25.
 Menaboi Guido, Vicedominus, 616.

 Nicolaus, Episcopo Regni., 614, 616.
 Nicolay, Hostiensis et Veletrensis Episcop., et Luce S. M.
 in via lata diaconi Cardinal., 1203.
 Nicora de Sancto Zermano, ostiarius Dom. Pape, 626.

 Obertus, Archidiaconus, 867.
 Oldericus, Episcopus Brixie, 5, 7, 8.
 Oldofredi de Leno, Canonicus Brix., 880.
 Olricus, Protonotarius, 604.
 Oprandum fil. qd. Benaductus de Favalibus, presbiter
 Ecclesie S. Urbani civ. Brix., 1139.
 Otto, Archiepiscop. Mediel., 864.
     » presbiter, 19.
 Ottobonus Laudensis Episcopus, 602.
 Ottonis S. Nicolai in carcere, Jullian diacon. Card., 614.

 Paganinus, Prior conventus Fratrum de Regio, 859.
 Petro, diacono, 7.

Pontecarali Obertus (de), Archidiaconus Brixiens., 880.
Pontollo Iohan. de Archipresbiter plebis de Trenzano Brixiens. Dioces. Trascrittore del Codice n. 1 del Liber Potheris anno 1255, p. 1. Cancelliere del Vescovo Azzone, come risulta dalla Brix. Sacra, p. 273.

Prandus, Canonicus Brix. eccl., 25.
Prebonomus, Presbit. eccl. de Rudiano, 987.
Presbiter de Gutta, 74.

Raymundus, Episcop. Brix., 62, 64, 65, 69, 71, 86.
 » Episcopus Comensis, 952.

Raynaldus, Magister Capellan. d. Iacob. Prenestin., 614, 616.

Richelbonus, clericus ecclesiae S. Mariae de Rudiano, 654.
Rofredus, hostiarius dom. Pape, 624.

Rozerius, abas monast. S. Vilii de Lugana, 847.

Sabinensis Episcopus, 159.

Siccasolis, archidiac., 166, 280.

Siffredus, Episcopus Ransponensis, 158.

Stephanus Comes, Episcop. Hostiens. Card., 624.

Syrum, Presbiter, 64, 65, 77.

Teutaldus, Archipresbiter eccl. Brix., 25.

Th... tituli S. Sabine presbiter Cardinalis Apost. Sedis legati auctoritate dom. Pape.

Thiechelmus, augiens. Abbas, 32.

Uberto, subdiacono, 7.

Ursoni, Archipresbitero, 7.

Vidoni, Visdominorum, rect. Ferrar., 138.

Villanus, Episc. Brix., 11, 12.

Vuidoni, presbit., 7.

Yporegia Guilmus (de), Lector conventus de Regio, 859.

Wastaumus, Canon. Brix. Eccl., 25.

Wilelmus, Archiepiscopus Ravennas, 35, 1196, 1199.

Willielmus, Episc. Astensem., 31

Zanni, Abbatis, 211.

CHIESE

Ecclesia S. Agathe Brixiens., 574.

» **S. Ambrosii**, Episc. Vercellens., 20.

» **S. Andree** de Rudiano, 590, 667.

» **S. Augustini** civit. Brix., 15, 145, 149, 163, 441, 870.

» **S. Bartholomei** de Vithosa, 773.

» **S. Benedicti** de Busolano, 198.

» **de Buezio** (Bovezzo), 411.

» **de Cambonello** territ. Mariane, 325.

» **de Carzago** prov. Brix., 529.

» **de Casali** Rumano, 551.

» **de Casarotto** territor. Mariane, 407.

» **S. Celsi** civit. Brix., 486.

» **S. Eusebii** terr. Azule, 269, 278, 281, 289.

» **S. Faustini** in castro Brix., 697.

» » **et Iovite** civit. Brix., 510.

» **S. Firmi** terr. Mariane, 221, 373, 402.

Ecclesia S. Firmi terr. Rudiani, 1033.

» **Sancti Floriani** suburb. Brix., 499, 510.

» **de Gambonellis** territor. Mosii, 854.

» **de Gazolo** territ. Mariane, 322.

» **S. Iacobi de Mella** suburb. Brix., 310, 362, 637, 640, 643.

» **S. Iacobo de Castenedulo** prov. Brix., 821.

» **S. Imiliani** parroch. di Casaloldo, 21, 22.

» **S. Io. Laterani**, 626

» **S. Laurentii** terr. Asule, 247.

» » terr. Mariana, 278.

» » terr. Rametelli, 283.

» **S. Margherita de Castro Nuovo** terr. Asule, 266.

» **S. Maria de Rudiano**, 577, 579, 652, 665, 1027.

» » **de Claris**, 313, 578, 652, 1188.

» **Mariane**, 268, 213, 221, 245, 315, 375, 406.

» **S. Marie Mansionis Templi** civit. Brixie, 433, 485, 486.

» **S. Martini de Rudiano**, 577, 578.

» » **in Castro** Brix., 698, 702.

» **S. Mathei** civit. Brix., 514.

» **S. Michaelis de Buzolano**, 62, 223, 535.

» **Mosi**, 325, 372, 404.

» **de Mothelfa**, 283.

» **S. Nazarii** civit. Brix., 486.

» **Omnium Sanctorum** in castro Brixie, 696, 698.

» **S. Pauli de Portezolo** territ. Brix., 823.

» **S. Petri de Dom.** civit. Brix., 9, 25, 27, 569, 929.

» » **in Celo aureo**, 272.

» » **Marcellini** civitat. Brix., 447.

» » **in territ. de Rethodescho**, 194.

» **S. Petrus in Oliveto** in castro Brix., 698.

» **S. Prosperi de Castello** civit. Regii, 859, 860.

» **Ramethelli** prov. Brix., 239, 240.

» **S. Resceni** comun. Asule, 288.

» **de Salvagnano** territ. Pontevici, 813.

» **S. Salvatoris** civit. Brix., 447.

» **S. Stephani** de castro civit. Brix., 698, 701, 702.

» **S. Stephanus** in quarter. Veronens. contrata Sentine, 307.

» **Sancti Syrii** civit. Brixie, 566.

» **S. Urbani** in castro civit. Brix., 1087, 1138.

» **de Villa** territ. S. Zenesii (Caneto), 260, 546.

» **Ville Caprariorum** terr. Asule, 266, 281.

» **S. Vilii** territ. Asule, 247, 289.

» **de Vithosa** territ. Pontevici, 192.

» **S. Zenonis** in territ. Retoldesco, 196, 335.

MONASTERI

Monasterium S. Andree territ. Rudiani, 964.

» **Aque Nigre**, 129, 195, 212, 215, 246, 350.

Monasterio Dodoris, 13, e **De Doris**, territ. Lomelina, 13.

Monasterio S. Euphemie civit. Brix., 8, 363, 393, 591, 1004, 1023.	Monasterium Humiliatorum de S. Laurentio civit. Brix., 437.
Monasterium S. Faustine et Iovite civit. Brix., 139, 141, 143, 235, 284, 365, 366, 427.	» S. Iulie civitatis Brix., 195, 367, 395, 427, 469.
» Fratres Humiliatos de Gambara, 1041.	» S. Laurentii de Urado, 1014, 1034.
» » » de Herbusco, 942.	» » id., 663, 996, 1185.
Monaster. (seu Zenobium) S. Faustini terr. Mariane, 247.	» de Leno territ. Brix., 346.
Monasteri S. Gosmæ et Damiani civit. Brix., 125, 433, 486.	» S. Pauli de Argono, 1026.
	» » de Rudiano, 1011.
Monasterium Heremitanorum de Regio, 859.	» S. Vilil de Lugana, vedi la nota 1, 827.

GERARCHIA CIVILE

IMPERATORI, RE, DUCHI, ECC.

Adalberto, figlio di Berengario II, 960.
Adrianus Divus, 825, 845.
 » Dom. imperat., 704.
Albamala Bernardus (de), tesoriere di Carlo re, 896.
Albericus Alberici fil. qm. comit. de Arena, 97.
 » comes, ambax. com. Cremona, 101.
 » Io. comes de Arena, 95, 111.
Albertus comes, 257, 264, 277, 286, 287, 295, 324, 356.
 » comes de Casali Alto, 198, 279, 295, 353, 356, 376, 378.
Amedeus comes Sabaudie, 1205.
Andito Guilmus (de), cancellar. de Placentia, 604.
Antonius comes de Casali Alto, 295.
Archetti comes, 60.
Arcus comes, 832.
Avuclarius Marchesius de Mediolano que fuit de Martexana, 305.
Azebonos comitibus de Moso, 207, 262, 281, 287, 289, 292, 371, 546, 854.
Azo de Moso comitibus et de Casaloldo, 88, 99, 103, 231, 274, 287, 292, 296, 308, 317, 324, 332, 353, 370, 381, 384, 403.
Azolinus comes, 318, 320.

Baldoynus com. Antonius, 380.
Bartoli comes, 328.
Barro Nicolaus (de), sereniss. dom. Karuli Dei Gratia Sicilie Reg. illustr. clericus et familiaris et eiusd. in civit. Brix. Thesaurarius, 896, 950, 951.
Basa comes, 67, 68.
Belforto Cabriellis (comes de), 371, 831.
Bernardus de Mercato, magister regalis camere, 1204.
Bernardus Karinthie Otto Meranie duces Dei gratia Princeps Imperii, 158, 159.
Bertoldus, marchio Istrie, 32.
 » dux de Zaringen, 32.
Blethonus Azo comes de Casalolto, 332.
Bonacursus comes, 239.
Bonapax qdm Dom. Guifredi comitis Guielmi, 371.
Bonifacius comes de S. Martino, 195, 222, 280, 354.

Cabriellis comes, 388.
Carolus filius Regis Francie, 952. Vedi **Karolus**.
Casalolto (comites de). Vedi **Azo-Azebonus, Albertus, Antonius, Guido, Martinus**.
Conradus comes de S. Martino, 191.
 » Dei gratia Metensis et Spirensis episcopus imper. aule cancellarius et totius Italiae Legatus, 600.
 » imperator Augustus, 5.
Chunradus II rex, 15.
Cunradus de Walthusen, camararius et frater eius Albertus, 1196, 1199.

Dalfinus homo de macinata, comes de Lomello, 208.
Egidius comes de Marcara, 207.
Enricus comes, 385.
 » qdm Azoni comitis, 197.
 » VII Romanor. Rex semper Augustus, 1196, 1201. Vedi **Henricus**.
Erogatus Girardus, nuncius imper. Fed., 606.

Federicus comes, 288, 292, 293.
 » dux Svevie fil. Henrici, 32.
Folchacherius comes, 952.
Fredericus dux Svevie, 32.
Fredericus imper., 27, 28, 30, 33, 35, 64, 65, 66, 67, 68, 84, 90, 102, 157, 604, 612, 614, 615, 628, 1194.

Gantelmus Iacobus, vicarius gener. per illustriss. Dom. Rege Carolo in Lombardia, 896.
Germanus, archicancellarius, 33.
Girardus comes, 324, 346.
 » de Crema comes, 64.
 » comes de S. Martino, 19.
Gnocchi fil. qdm dom. Gabrielis comitis de Belforto, 831.
Godefridus comes de Veinhingen, 35, 1196, 1199.
Goizo comes, filius qdm Alberti qui dicitur de Martinengo, 10, 11.
 » comes, 39, 58, 60.
Goizius de Mezate comes, 45, 58.
Gotefridus, imp. aule cancellar., 33.
Gualfredus comes, 288, 318, 325, 333, 339, 853, 855.
Guelfus comes, 326, 336.
 » comes de S. Martino, 19.
Gufredus comes de Lomello, 12, 13, 14, 19.
Guido comes de Casali Alto, 286, 287, 289, 295.
Guifredus comes, 599.
 » et Iacobus fil. qdm comitis Goizonis de Martinengo, 57, 58.
 » comes de Martinengo, 87, 88.
 » de Monte de Plebe de Aiete comit. Mediolan., 308.
Guillelmus comes, 58, 59, 60, 292, 327, 347.
Guizardus comes, 837.
Guizolus comes de S. Martino, 353, 371.

Henricus VI imperat., 27, 28, 32, 33, 36, 84, 86, 91, 98, 101, 617, 1193, 1196, 1199.
 » coloniensis, archiepiscop. S. R. Imp. per Iuliam archicancellarius, 1200.
 » marchio Saonensis, 32.
 » tridentinus episcopus imper. aule cancellarius, 1200.
 » comes, 371.
 » comes de Dietse, 600.
 » comes de Malta, 602.
 » filius comit. Azonis, 343.

Henrichettus comes, 59.

Hermannus marchio Veronen., 32.

- » magister Hospitalis S. Marie Theutonic. in Jerusalem, nuncius et procurator imp. Federici, 614.

Iacobus comes, 58, 59, 60.

Iohannes de Monteclaro, gastaldio de monasterii de Aqua Nigra, 198.

Inricus, gr. Dei Rex, 358.

Karuli Regis Sicilie et domini Brixie in partibus Lombardie vicarius generalis, 949, 950, 952, 956.

Ljupuldu Austrie atque Styrie, 158.

Lomello Gufredus (comes de), 12, 13, 14, 19.

- » Rophinus (comes de), filius qdm Ottonis et Beatrix uxor sua, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21.
- » (comites de), 195, 197, 208, 215, 233, 279, 315, 373, 398.
- » Otto (comes de), 18.
- » Quaterpanes Albertus que fuit de Macinata (comitum de), 333.
- » Ugones (comites et comitibus de), 262, 332, 370, 398.
- » Wifredus (comes palat. de). Vedi **Guifredus**, 13.

Malastreve comes, 115.

Mamalea (località di Mosio), 333.

Marcaria (comes Egidius de), 295.

- » Philippus (comes de), 295.
- » Zilius (comes de), 278.

Marliano comitat. Mediolan., 311.

Martinengo com. Bartolom. (de), 923, 962.

- » com. Codebella Petrus (de), 301, 314.
- » com. Goizo (de), 11, 57, 59.
- » com. Guilielmus (de), 923.
- » Lafrancus fil. qdm comit. Maifredi (de), 58, 59, 60, 85, 88.
- » com. Lothereugus (de), 54, 369, 578, 587, 977.
- » com. Oprandus (de), 32, 58, 59, 88, 105, 578, 587, 652, 923.
- » Paganus (comes de), 58, 59, 60, 88.
- » com. Spalla (de), 578, 589, 652.
- » com. Ugolinus (de), 579, 595.
- » Wifridus comes (de), 104.

Martino (S.) Bonifacius (comes de), 372, 401.

Martinus comes de Casalolto, 378.

- » comes de S. Martino, 257, 263.

Mathildis comitissa, 103, 1195, 1198.

Mayfredus comes de Calepio, 677.

Melzo Ioannes (de), Procur. com. Laude, 613.

Misso comitis Tebaldi, 402.

Mussus comes palat., 13, 14, 17.

Nantelmus comes, 287.

Narisi comes Federicus, 282.

Narisius comes, 196, 254, 270, 286, 292, 336, 346, 347, 375.

Naymus comes de Mosio, 851.

Niger comes, 262, 270, 277, 279, 293.

Nicholettus homo de macinata, comes de Lomello, 208.

Nuolus Paganus et Lafrancus et Iacobus fratres heredes comitis Goizonis de Martinengo, 59.

Obertus comes, 294.

- » comes palatinus, 13, 14.

Obizinus comes de Marcaria, 837.

Opizonus marchio, 30.

Otto comes, 87.

- » dux Baiguarie, 32.
- » imperat., 42, 610.
- » Meranie duces, 158, 159.

Philippus comes, 296.

Pizius comes Lafrancus, 202.

Pitius comes, 316, 321, 324, 339, 371, 403.

Pizonis Obertus comes fil., 208, 275, 292.

Raymundus comes, 207, 294, 371, 385, 404.

Raynaldus comes, 293, 381, 387.

Redulfus comes, 185.

Rethuldesco Ugo comes (de), 854.

Ribaldus comes de Logrado, 583, 595, 965.

Rodulfus, camerarius Henrici imper., 32.

Roglerius vicecomes, 86.

Roglerus vicecomes, camerar. dom. Imper., 86.

Rophinus comes de Lomello, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 21. Vedi **Lomello**.

Rozerius comes, 831.

Saraxino Guizolus comes (de), 353, 374.

Sefridus marescalcus de Hagenowe, 35, 1194, 1198.

Segnorinus qdm comitis Pitius, 335.

Tebaldus comes, 260, 262, 273, 276, 277, 287, 854.

Theboldus comes de Leschemunde, 32.

Thomasius comes, 158.

Ubertus comes, 59.

- » comes fil. comitis Pizonis, 387.

Ugo comes, 249.

Vicinis Petrus (de), senexcalcus, 952.

Vido comes, 277.

Visolus de Sarasino comes, 196, 227, 256.

Walfredus comes de Buzolano, 832.

- » comes de Marcaria, 381.
- » comes de Moso, 194, 207, 224, 254, 259, 272, 320, 332.

Wido comes de Casali Alto, 269, 280.

Wielmus comes, 384.

Wifredus de Curtenova comes, 58.

- » comes de Moso, 58, 59, 60, 199, 225, 371, 384, 404.

Wizardus comes, 244.

Wizolus comes de Saraxino, 257, 270, 277, 282, 332.

Zilbertus dom. comes, 251, 252, 287, 292, 293, 294, 299, 300, 381, 854.

Zilius frater comitis Goizonis de Martinengo, 11, 58, 200, 264, 278, 281, 286, 287, 340.

CONSOLI DI BRESCIA E SUA PROVINCIA

Adelasli Paganus, cons. Pergami, 62.

Advocatus Broniolus, id., 46, 94.

Advocatus Oddone, cons. Brix., 25.

Albricis Lan. (de), cons. vicinie S. Mathei (Pergami), 689.

Alleo Alexander (de), cons. Pergami, 62.

Amberzago Ottebonus (de), id., 87.

Apulie Albertus Ugo de Cathegnano, cons. de Moso, 199.

Aque Nigre Io., cons. Casalolto, 377.

Arimonti Bontempus Girardi, consul de Moso, 331.

Ardricus de Salis, consul Brixie, 15.
Arnaldi Albertus, consul de Castenedulo, 927.
Azo comes, consul Brixie, 88, 99.
 » comes de Moso, consul Brixie, 103.
Azuellis Adam (de), cons. comm. Pergami, 689.

Bagnolo Gerardus (de), consul Brixie, 566.
Ballius Gerardus, cons. Iustitie Brixie, 398.
 » Laurentius, consul Brixie, 11.
Baxano Iacobus (de), cons. Retholdesco, 338.
Bellottus, cons. Iustitie Brixie, 398.
Bernardus, cons. Casali alto, 23.
Bocobarla Lafrancus, cons. maior Brixie, 410.
Bocacii Obertus, consul de Retholdesco, 252, 253.
Boccardus Stephanus, cons. Brix., 53.
Bonacursus, consul de Casali alto, 22, 23.
Bonapax, consul Brixie, 21.
Bonevogius Ascherus, cons. de Mariana, 253.
 » Iohannes Nicholai Riboldi, id., 253.
Borlandi Guilielmus, cons. Iust. Brix., 121, 123, 126, 196.
Bornado Gerardus (de), consul Brix., 23, 63, 953.
Bornato Bonfatus (de), cons. Iustit. Brix., 121, 123, 126, 129, 150, 166.
Bosadri Lafrancus, cons. Brix., 566.
Brucella Girardus, cons. Iust. Brix., 121, 123, 126, 129, 150, 166.

Cabillicanis Rachazanus, cons. Brix., 63.
Caffo Lan. (de), Ant. popoli Pergami, 688.
Calepio Iohannes (de), id., 44, 57, 60.
Capite pontis Lafrancus (de), cons. maior Brix., 221.
Capriana Delaydus (de), consul de Castenedulo, 927.
 » Machurus (de), id., 927.
Capriato Bonettus (de), consul vicin. S. Iacobi de la Porta, 690.
Caspolinus, cons. de Navis, 396.
Cassi Normandinus, consul vicinie S. Agathae, 689.
Cathegnano Ugo (de), consul de Moso, 331.
Caulis Martinus (de), consul de Carsina, 394.
Cavalacius, cons. Novarie, id., 20, 21.
Codepullus Albertus, consul Asule, 251.
Colde Rogerus, consul vicinia S. Agate, 690.
Conacius Geroe, cons. maior comun. Pergami, 46, 94.
Conacius, cons. com. Perg., 110.
Concesio Albertus (de), consul Brixie, 88.
Confanonerius Henricus, consul Brix., 60, 61.
 » Azo, id., 88, 105.
 » Brixianus, id., 25.
 » Ravaninus, id., 953.
Curterezio Biffa (de), cons. Pergami, 62.
Custode Henricus (de), cons. vicinie de an. Scol., (sic) 690.

Donna Oriana Wilielmus (de), consul com. Brix., 103.
 Vedi **Oriana**.
Dothonis Pater. Gerardus Mero et Zoannes, cons. de Turbolis, 309.

Faba Iohannes, cons. Brix., 88, 105.
Ferrario Albertus (de), consul de Carsina, 394.
Foro Alexander (de), consul vicinie S. Stephani, 689.
Framessino Albertus (de), cons. Brixie, 24, 63, 953.

Galzerius dom. de Calcaria, cons. Iustitie Brix., 398.
Gambara Albertus (de), cons. Brix., 57, 58.
Gandulfi Marini Io., cons. Casalolto, 377.
Gastaldus, cons. de Lumexanis, 414.
Gerardus de Marinis, cons. de Flumicello, 389.
Gidus Iurisperitus, cons. Pergami, 62.
Gisoldis Graciadeus (de), consul Asule, 251.

Griffo Milo (de), consul Brixie, 87, 88, 99, 103.
Grotta Guifredus (de), consul Pergami, 62.
Grumedello Ugo (de), consul Brixie, 22, 24, 953.
Guastafangus Omnebonus, consul de Castenedulo, 927.
Guidis Paratic. et Consulibus Societatis S. Salvatoris et S. Marie civit. Pergami, 679.
Guilmus, consul de Moso, 403.

Isaac qui dicitur Suzolus Petrus Montagne, consul de Casalolto, 377.

Lafrancus Iudicum, consul de Casalolto, 377.
Lanuce Maurus (de), cons. Iustitie Brixie, 398.
 » Petroccus (de), iudex, consul Brix., 46, 57, 58, 60.
Lavello Longo Albertus (de), consul Brixie, 105.
 » Buezus (de), consul. Brixie, 943.
 » Lafrancus (de), consul Brix., 22, 23, 24, 953.

Lombardi Ottebonus, cons. com. de Pozzellengo, 843.

Maltritus Samuel, cons. Iustitie Brixie, 398.
Marchesius, cons. Brix., 63.
Marchisius Io., consul. Asule 401, 408.
Martinengo dom. Lothengus (de), consul gentil. de Cavetis, 710.
Martinus, Petenalupi, consul de Brixia, 15, 21.
 » de manervio, tunc consul Brix., 198.
Mastalius Bernerius, consul. maior Cremone, 101.
Maureschi Bertraminus, cons. Pergami, 57.
Mero Gerardus et Zoannes filii Dothonis, consulis com. de Turbolis, 309.
Meyoratus magister, cons. vicinie S. Nicholai de archu, 690.
Maynettus dom. Ariprandi, consul de Casalolto, 377.
Mesacanina Obizo (de), cons. Iustitie Brixie, 398.
Millus de S. Gervasio, cons. Brix., 46, 49, 57, 58.
Monaci Lafrancus, consul de Rethodescho, 338.
Mont de Acerbo, cons. vicinie S. Io. Evangelistae, 689.
Mont de Lur., cons. vicin. S. Laurentii, 689.
Monteclaro Iacobus (de), consul Brixie, 598.
Montexello Giselbertus (de), cons. Pergami, 87.
Morarii Bergamus, consul vicinie S. Nicholai de Puteo, 690.
Mostardus de Castroveteri, consul. de Casalolto, 377.
Mozo Rogerius (de), cons. Pergami, 87.
Muzzo Martinus (de), consul vicin. Canali, 690.

Negradus Io., consul de Casalolto, 377.
Nuvolinis Ogerius (de), iudex, consul Iustitie Brix., 929.

Oriana Guilielmus (de), consul Brix., 88, 99, 103. Vedi **Donna**.

Pace de Scasati, consul de Navis, 396.
Pagani Atto, cons. Pergami, 46.
Paganus Primicerii, cons. viciniea, S. Laurentii, 689.
Pallatio Marius (de), consul Brixie, 25.
Passonus Io., consul de Cothalasia, 414, 418.
Petringo Iohannes (de), cons. maior com. Perg., 46, 94, 98, 110.
Persici Berardus, consul de Retholdesco, 252.
Petenalupo Martinus (de), consul. Brixie, 18, 19, 21, 221, 953.
Petenalupus Petrus, id., 88, 99, 105.
Pizevatus, consul de Flumicello, 389.
Pizus, consul de Moso, 252.
Pontecarali Iohannes (de), consul Brixie, 88.
 » Lafrancus (de), id., 46, 49, 57, 58.
 » Obizinus (de), cons. Iust. Brix., 121, 123, 126, 129, 156, 166.

Primigerii Paganus, cons. vicinie S. Casani, 690.
Prothenzolis de Mayrano, consul iustitie Brixie, 929.
Pugie Albertus, consul de Mosio, 252.
Putarri e Patari Iohannes, consul Brixie, 121, 123, 126, 129, 150, 166.

Quariento Otto (de), consul de Castenedulo, 927.
Quartani Zanettus, id., 927.

Rachazani Ugolinus, consul de Mosio, 199.
Ranze Albertus, cons. maior Brix., 101.
Ranzerius Porta (de), consul Brix., 598.
Raterius qui dicitur de la Carzia, id., 11.
Rege Bonaventura (de), cons. vicinie S. Euphemiea, 690.
Ribaldi Iohannes, cons. Pergami, 62.
Riboldi Io. Nic. Bonevogius, consul de Mariana, 253.
Rivola Maurescus (de), consul Pergami, 62, 87.
Rizius, consul Asule, 251.
Rogerio Lafrancus (de), consul Pergami, 87.
Runzonus, cons. Sarezio, 414.
Russe Marchisius, consul Brixie, 114.
Ruthelonum Bergamus, cons. vicin. S. Alexandri de la Cruce, 689.
Ruzeni Ambrosius, consul Asule, 353.

Salis Ardricus (de), consul Brixie, 23, 308, 953.
 » **Lafrancus** (de), id., 598.
Savarisii Io., cons. de Gavazanis, 419.
Scazie Fantebonus, consul de Mosio, 331.
Segnarinus dom., id., 331.
Seragalli Ventura, cons. vicin. S. Pangratii, 690.
Serassi Bartolomeus, cons. gentil. de Cavetis, 710.
Serzambonus Gratiani, cons. vicin. S. Alex. in Columpna, 689.
Sethesia Albertonus, consul negociator., 954.
Sposullo Henricus (de), cons. com. Pergami, 689.
Suncino Iacobus (de), consul iustitie, 609.
Suzelus. Vedi Isaac, 377.
Susinus de Tretio, cons. S. Mathei. Perg., 689.

Taiaferri Blonus, ant. pop. Pergami, 689.
Tathus de Bonate, ant. populi Pergami, 689.
Tedisius, consul. Novarie, 20, 21.
Telardi Ardricus iurisperitus, cons. Pergami, 62.
Tetotius, cons. Brix., 63.
Teutaldus de Bornado, consul negociator, 954.
 » de Muscolinis, cons. Brix., 25, 104.
Teutaldus de Mansiono, cons. de Costorio, 397.
Torbiado Iohannes (de), cons. iustitie Brix., 121, 123, 126, 129, 150, 166.
Tothelmannus Petrus, antian. pop. Pergami, 688.
Tothescus Boninsegna, consul de Casalotto, 377.
Trabucchi Albertus, consul Asule, 251, 252.
Truconi Lafrancinus, consul de Navis, 396.
Turbiado Stephanus (de), cons. Brix., 51, 114.

Uchezonibus Bonapax de Yse (de), consul iust. Brix., 121, 123, 126, 166.
Ugo de Donicano, consul de Navis, 396.
Ugo de Mornigo, cons. Perg., 38, 46, 58, 59, 110.
Ugo de Mornigo, cons. mai. com. Perg., 96.
Ugonis Lambertus, consul de Mariana, 314.
Umboni Iohannes, consul Asule, 251.
Urlandi Ughezonus, consul de Mariana 314.

Vellachere Io., cons. de Buezio, 397.
Ventri Lafrancus de Bruniolo Advocato, consul maior com. Pergami, 46, 57, 58, 94, 110.
Ventris Lafrancus Ottonis, cons. Pergami, 58.
Vezatus de Mansiono, consul de Costorio, 397.

Vidottis Guilelmus (de), cons. vicinie S. Salvatoris, 689.
Vitalis qdm marchesii de Priegno, consul com. de Cencesio, 419.

Wizolus Ambrosius, consul Asule, 251.

Zavus Alebrisius, consul de Casalotto, 377.
Zillianus dom. Maurus, consul Asule, 353.
Zilius Sartor, id., 401.
Zilius Zanoni, consul de Mariana, 314.
Zanelli Martinus de Valezio, consul de Castenedulo, 927.
Zohannis de Catignano, cons. iusticie Cremona, 1200.

PODESTÀ

Aiordane de Vivario, Brix. potest., 87.
Arigeriis Rolandus (de), id., 894.
Axandris Canzarinus (de), id., 305, 309, 312, 485, 570, 573, 575.
Bonifacius qd dom. Castellani de Bononia, id., 709, 710, 829, 830, 837.
Bonifacius, id., 609.
 » **Vidonis** Vizardi, id., 361, 571, 575.
Bocazius de Puzzobonello, id., 893.
Burrus de Burris, id., 305, 308.
Caffaris Castellanus de Mantua (de), id., 567.
Castellani Bonifacius, id. Vedi **Bonifacius**.
Comacius de Galuciis, id., 867.
Corrigia Matheus de Parma, id., 598.
Crivelli Landulfus, id., 652, 679, 695, 696, 836, 1036.
Faba Everardus, id., 602.
Faber Bonifacii Guidonis Guiscardi de Bononia, id., 285, 291, 361, 501, 571, 575, 608, 606. —
 Vedi **Bonifacius** colla variante **Vidonis** Vizardi.
Gambara Matheus (de), id., 608.
 » **Obertus** (de), id., 313, 361, 601.
Guifredus, id., 631.
Inchoardis Proinus (de), id., 309.
Iniquitate Obertus de Placentia (de), id., 457, 572.
Lambertinus de Lambertis, potest. com. Brixie, 379, 398.
Lampognanus Marzelinus, rector, 615.
Lovesinis Grascendonius (de), potest. Brix., 931, 943, 947.
Luzino Ioannes de Cumis (de), id., 897, 899, 1041.
Mandello Guido (de), id., 927.
 » **Ottolinus** (de), id., 1109.
 » **Rufinus** (de), rector, 615.
Marcellinus Yzelinus, honor. potest. com. Brixie, 733, 848, 851.
Martinengus Lotharengus, potest. Brix., 36, 37, 42, 114, 118, 361, 424, 517.
Paganus de preda sancta, id., 457, 595, 658, 657, 1037.
 » de la Torre, id., 119, 122, 123, 125, 127, 165, 401, 404, 408.
Pesaziis Ognabenus (de), iud. rector Brix., 615.
Pirovano Azo (de), potest. com. Brix., 302, 303, 305, 308, 310, 426, 447, 468, 485, 572, 644, 708, 824.
Pontecarali Galzerius (de), id., 283.
 » **Lafrancus** (de), id., 309.
Rambertinus Rambertini, id., 119, 122, 128, 165, 250, 251, 253, 279, 396.
Surdus Obertus, potest. com. Brix., 410, 627, 638, 639, 640.
Terciago Iacob. (de), potest. Brix., 306, 638, 644.
Tornastus de Inzola, potest. com. Brix., 926.
Turre Franceschus (de la), potest. Brix., 857.

Ugonus Raymundus, potest. com. Brix., 743.
Vicarius Lombardus, potest. Asule, 401.
Vidonis Vizardi seu Guidoni Guizardi Bonifacius, potest. Brix., 361. Vedi **Bonifacius**.
Yzolinus Marcellinus, id., 827.

VICARJ, CAPITANI

Brunelli Guilmus, vicarius in Brix., 950.
Iosano Girardus (de), capitaneus Brixie, 897, 899.
Perchemascus, officiale com. Brix., 405.
Taronus Federicus, capit. pop. Brix., 893, 894.
Villa Talionus (de), id., 947.
Zazius Campanesius, regius vicarius Brix., 955.

AMBASCIATORI

Baldoynus de Botesino, ambax., 1149.
Bellinus de Monterotundo, id., 1149.
Bergamaschus de Manduchasenis, ambaxator com. Brix., 167.
Bonacursus de Tanketinis, id. 167.
Fontana Palmerius (de), ambaxat. com. Placentie, 864.
Gambara Henricus, ambaxat., 615.
Guillelmus de Castronovo, ambax. com. Placentie, 864.
Lambardis Restaurus (de), ambaxat., 1149.
Lafrancus de Salis, id., 101.
Lavellongo Albertus (de), id., 1149.
Martinengo Petrocchus (de), ambax., procur. et sindic. com. Brix., 690.
Minervis Io. (de), rect. et ambax., 627.
Pusterla Guifredus (de), ambaxator, 615.
Ugonum Obizo, id., 627.
Villano Petrus (de), id., 52, 627.

NUNCII

Homezulus Petrus, nuncius com. Brix., 929.
Montenarius de Nuvolinis, id., 609.
Obizo Ugo, nuntius, 114.
Offlaga Pax (de), nuncius et procurat., 728.
Pallatio Azo (de), nuncius, 314.
Villani Petrus, id., 114.

SINDICI

Adammi Ugo, syndicus com. de Flumicello, 703.
Albertus Ugolini de Pulxono, syndicus et ipsum comune, 954.
Batalus dom. Bancii, syndicus et procuratoris, 952.
Belandus de Yseo, syndicus comun. de Yseo, 954.
Bonatus Inverardus, syndicus et procurat. partis Brix., 952.
Carzan de Petercino, syndicus pro comuni de Ysola, 955.
Cucche Zalterius, syndicus com. Brix., 711.
Curtezellus de Castenedulo, syndicus com. de Castenedulo, 930.
Fontana Palmerius, ambaxat. et syndicus consil. et comun. Placentie, 866.
Framundus de la Ripa, iudex et syndicus com. Brix., 955.
Lavello Longo Federicus (de), syndicus et procurator partis Brix., 952.
Madiis Bertolinus (de), ambaxat. et syndicus consil. comun. Brixie, 866.

Mandello Ottolinus (de), syndicus consil. et comun. Mediolani, 866.
May de Zono Bontempus, syndicus, 955.
Pallatio Chunradus (de), syndicus et procurator partis Brix., 952.
Pallazio Corradus (de), syndicus, 960.
Petrus Iohannis, syndicus de Martignago, 954.
Pischeris Christianus (de), syndicus pro dicto comuni, 954.
Pugneti Albertus, syndicus pro comuni de Pregacio, 954.
Vegna Albertus de Marasino (de), syndicus ipsum comune, 954.

MILITI

Aspectatus, miles potest. Brix., 398.
Ayulfus, id., 631.
Bertoldus de Bonopia, id., 398.
Camararius Bertramus, id., 121, 126, 166.
Canis Mayfredus, miles potest., 304.
Casathe Marchesius (de), miles potest. Brix., 703.
Codurus de Gaytanis, miles, 850.
Crivellus Mayfredus, miles potest. Brix., 679, 695.
Ducius, miles capit. regii, 862.
Flamengus, miles potest. Brix., 929.
Girardus, id., 284.
Iacobus de Mariana, miles civit. Brix., 951.
Malatesta Girardus (de), miles, 926.
Marcellinus Io., miles potest. Brix., 828, 851.
Monzia Guidottus (de), id., 828.
Pattus Antonius, miles pot., 848.
Petraccius advocatus, id., 300.
Pirovano Otto (de), id., 303.
Pogeto Bertrandus (de), miles pro dom. regis, 956.
Raynerius de Castro S. Petri, id., 284, 298.
Turre Aricus (de la), miles potest. Brix., 121, 126, 166.
Ymblavatus, id., 631.

MINISTRALI

Albertus de Gotenengo, ministralis, 941.
Ardellinus, id., 793, 802.
Armengarda Guilmus, id., 1128.
Bitroza Mayfredus, id., 1128.
Bonaventura Stephanus, id., 57.
Bradicus, ministralis com. Brix., 877.
Brixianus de Turbolis, ministralis, 57, 1132.
Calzonus Lafranchus, ministr. com. Brix., 920.
Cazago Martius (de), ministralis, 641.
Cisius Petrus, id., 324.
Constancie Io., id., 858.
Gaforini, id., 414.
Gardellus, id., 829.
Gaymarinus de Castello, id., 1124.
Gneffo de Ugonibus, id., 1132.
Golvemus de Campagnola, id., 1134.
Grottis Martinus (de), ministralis, 114.
 » **Ubertus** (de), id., 114.
Guillelmus, ministr., 57.
Insegnatus, id., 507.
Iunii Io., id., 873.
Lucari Gratiadeus, ministralis, 114.
Malerba, ministr., 842.
Maniculi Io., id., 743.
Martinus Bonafides, ministr. com. Brix., 922.
Mazaperlinus, ministr., 20, 57.
Melerinus, id., 849.

Morasius, id., 57.
Nasdecanus, id., 842.
Olivinus, ministr. com. Brix., 920.
Oreole Ottolinus, ministr., 57.
Othericus de Salario, mestralis, 114.
Pastrocchi Salvadeus, ministralis, 478.
Patrocchi, id., 502.
Pellavesini Otta uxor, id., 483.
Peterbonus de Saiano, ministr. com. Brix., 875, 941.
Petrus de Muscolinis, ministr., 57.
Prandi Gerardus, mestralis Brix., 27.
Puviago Benvenutus (de), ministrale, 703.
Rainoldus, id., 57.
Ravani Antoniollus, ministr. com. Brix., 920, 1142.
Rubeus Gerardus, mistral., 114.
     > **Apolonius**, id., 879.
     > ministralis et missus cons. Brix., 23.
Samare Lafrancus, ministr., 874.
Scarinus, id., 839.
Trivisanus, id., 829.
Urcio Io. (de), id., 836.
Venturinus Costa, ministr. com. Brix., 920.
Vesinellus, ministralis, 390.
Vesinus, mistralis, 363.
Vielmus, id., 362.
Wazani Baldoynus, ministralis, 829.
Zafusta Albertus, ministr. com. Brix., 877.
Zigalinus, ministr. Brix., 886.
Zubaninus, id., 57.

INGEGNERI, MISURATORI, MAGISTRI

Adam, magister fisicus, 694.
Adelaxie, magister, 95.
Albertonus, id., 25.
Ambrosius de Mediolano, inzignerius, 448.
Asula Lafrancus (de), magister, 426.
Barlinus, magister de Goiono, 825.
Bassi Brixianus, mensurator, 426.
Bazeian Iacobus, mensurat. terre, 896.
Bonaventura medicu, mensurator, superstant laborerii pallatorum Broleti com. Brix., 122, 163, 166, 642.
Bosellus Io., mensurator, 426, 448.
Bosus Gytani, id., 567.
Cognoscente, magister de Florentia, 614.
Coxatus Gerardus, ingenier, 567, 949.
     > **Girardus**, magister, 569.
Cruce Lafrancus (de), ingenier., 567, 895, 949.
Davagius, magister, 185.
Garefa de Porta nova, mensurator, superstant laborerii pallat. Broleti com. Brixie, 163.
Girardus, magister, 485.
Guallandus, id., 89.
Homedeus de Muro, id., 163.
Iohannes de Porta, superstant laborerii pallatorum comun. Brixie, 163.
Laurentius, magister muri, 426.
Malaparte, magister, 64, 65, 77.
Metellus, id., 25.
Nervus, id., 95.
Passirani Martinus (de), mensurat. terre, 896.
Pedacetus, magister, 25.
Petrus, id., 49.
Porta Ioannes (de), superstant labor. pallat. com. Brix., 163.
Runco Murandus (de), magister, 426.
Scaiola mag. Albertus, inzegnerius, 286, 297, 578, 895, 896, 949.

Scaiola magister, 572.
Tacca, id., 212.
Yzerius, id., 844.

RAGIONIERI, MASSARI

Blethonus Azo, rationabiliter, 19.
Braga Ognabenus, massar. com. Brix., 875.
Claris Berardus (de), id., 712.
Gaytanus Gaytani, id., 121, 127, 166.
Musa, massar. civ. Mediol., 952.
Ordei Massar, com. Brix., 396.
Oricus, id., 402.
Pallatio Guielmus (de), massarius, 398.
Pellausius, massar. com. Brix., 831.

MEDICI, MARESCALCHI, INQUISITORI, CASTALDI

Adam, magister fisicus, 694.
Bonifacius, maresc. equor., 312.
Bovo, castaldio comunis, 209.
Giroldi Ambrosius, gastaldus com. Brix., 353.
Invernizus, castald. com. de Moso, 252.
Laudi Andrea, gastaldus com. Brix., 338.
Occanonus Petrus, inquisitor et exator potheri comunis Brix., 638.
Pallotti Bovo, gastaldio com. Brix., 382.
Runa Ugo (de), id., 353.
Ubertus, medicus, 257, 355.
Zilicincaput Bertolus, id., 936, 937.

PRECONI

Aleduxius, preco et miles com. Brix., 298.
Bagancius, preco comunis Brixie, 847.
Bangatius, id., 304.
Codecerus, id., 893, 913, 919.
Crescimbenus filius qdm Abriani, id., 298, 573.
Grassus Gratiadeus, id., 920.
Gualengus, id., 907, 919, 1045, 1088.
Lavisarius Io., id., 1042, 1127.
Panigantius, id., 842.
Stephanus, preconem vice com. Brix., 9.
Valengus, preco com. Brix., 1145.

TROMBATORI

Aycardinus, trumbator comunis Brix., 644.
Casate Maronus (de), trumbator com. Mediolani, 866.
Sozopillus Trulia, id., 866.
Torellus, trumbator comunis Brixie, 304.

PODESTÀ E CAPITANI DI ALTRE CITTÀ

BERGAMO

Capitaneis Raimundus de Scalve (de), potest. Pergami, 51, 114, 115, 598.
Gardinellus, servitor comunis Pergami, 112.
Garivertus, magister antiani populi Pergami, 691.
Grisettus, servit. com. Perg., 94, 109.
Menabos, id., 94, 109.

Mirapitrus, id., 109.
Mizacapitus, id., 94.
Monaca, id., 95.
Petringus Ambrosius, id., 94, 112.
Scarparoli Vitalis, servitor comun. Brixie, 114.
Sichetus de Saxetta Pisanus, potest. Pergami, 113.
Tabernarius Iacobus de Parma, id., 679.
Talaferri Blonus, antian. pop. Pergami, 695.
Tathus de Bonate, id., 695.
Wido de Regio, potest. Pergami, 118.
Zuche Martinus, servit. com. Perg., 114.

BOLOGNA

Antoninus, potestas de Bononia, 33.
Arpinelli Aymericus, rector de Bononia, 615.
Graciolus Iacob., civ. Bononie auctor Imper. rector, 615.
Pusterna Guilielmus (de), potest. Bononie, 603.
Wisis Ursolinus (de), rector Bononie, 615.

CREMONA

Ponzoni Lorandus, potest. Cremone, 598.
Uguizionus de Buso, id., 87.

FERRARA

Menaboi, rect. Ferrariae, 615.
Visdominor. Vido, rector de Ferraria, 615.

LODI

Pirovano Azo (de), potest. Laude, 613.

MANTOVA

Bonacorsis Martinus (de), rect. de Mantua, 615.
Cazainimicis Gruamons de Bononia (de), potestas comunis Mantue, 837.
Ugizonus de Advocato, nuncius et proc. de Mantua, 615.

MILANO

Benzonus Belinus, cap. pop. Mediol., 863.
Lampognanus Marzelinus, rector Mediol., 615.
Mandello Ottolinus (de), sindic. com. Mediol., 866.
 » **Ruffinus**, rector Mediolani, 615.
Sumaripa Iacobus (de), potest. Mediolan., 864.
Rayxana Otto (de), cap. Societatis B. Agnetis Mediol., 863.

MODENA

Agnesia Gilio (de donna), potest. Mutine, 603.

NAVE

Advocatus Oddo, potest. com. de Navis com. Brix., 397.

PADOVA

Luzino Guifredus (de), potest. Padue, 615, e **Lucino Guifredus** (de), Cumanus civis pot. Padue, 616.

PARMA

Niger Marianus, potest. Parmae, 599.
Poncius Amatus, id., 598.

Mon. Hist. par. XIX

PAVIA

Albertus de Summo Cremonensis, potest. Papie, 86.

PIACENZA

Confanoneris Albertus de Placentia (de), capit. c. p. br., 867.
Landetto Lafranco (de), rector de Placentia, 615.

PISA

Guarinis Tebaldus de Fabriano (de), Pisis potestas, 1206.

POZZOLENGO

Nerza Bonfatus, potest. S. Zenesii (Caneto, provincia Bresc.), 37.
Salis Lafrancus (de), potest. comunis de Pozzello, 843.

GIUDICI

Adalbertus, iudex sacri pallatii, 8.
Adegherius Adelbertus, civis Ferrarie, imper. aule iudex, 90.
Advocatis Petrus (de), iudex, 900.
Albericus, id., 118.
Alberius de Quinzanello, id., 900.
Albertanus de S. Agatha, id., 687.
Alberticulus, id., 424.
Albertus de Palazolo, id., 933.
 » **de Prato Alboino**, id., 105.
Alcate Petrus, id., 308.
Alegris Nicolinus (de), iurisperitus de Cremona, 1200.
Alexandro Iacobus (de), iudex Mantuae, 623.
Alzare Petrus (de), iudex potestatis, 305.
Amicis Gregorius (de), iudex et assessor dom. potestatis com. Brix., 926.
Angello Henricus (de), iudex, 33.
Annellus de Mantua, id., 33.
Annibal de Calvisano, id., 897, 913.
Arcolanus Girardus, id., 616.
Ardricus, id., 71, 82.
Aripandus, iudex potest., 929.
Arlottus de Mutina, iudex, 33.
Arnoldus Placentinus, iudex aule Imper., 36, 1196, 1199.
Aymericus, iudex, 55.
Azolinus de Brix., id., 396.
Azuellis Lafrancus (de), id., 682.
Bagnolo Egidio (de), id., 677.
 » **Lantelmus** (de), id., 297, 831.
Baimundi Iohannes, id., ambax. com. Cremone, 101.
Bartholi de Saxoferrato, iurisperit., 1205.
Benevenutus de Gavardo, iudex, 896, 911.
Berardus, id., 105.
Bernardus de Faventia, id., 33.
Biffa Iohannes (de), id., 115.
Bigurrus de la Porta, iudex assess. pot. Brix., 163.
Bithinus de Manariis, iurisperitus de Cremona, 1200.
Bonacursus de Carpenedulo, iudex p., 114.
Bonapax, iudex de Macedonio, 572.
Bonate Arnoldus (de), iudex, 116.
Boninconter de Calvixano, id., 956, 962.
Bonizetis Albertus (de), iudic. potest. Brix., 284.
Bono Guilielmus (de), iudex, 677, 690.
Braccus de Montecarlo, id., 20, 21.

- Bruxadus** Iostacus, id., 962.
Breno Raymundus (de), id., 898.
Buccamatoris Iulianus, iudex et assessor dom. Carzarini de Axandris potest. Brixie, 307, 309, 312, 313.
Bulgaro Geraldus (de), iudex, 712.
     > Gulielmus (de), id., 712.
Burno Raymundus (de), id., 911, 921, 925, 1041.

Cagapestis Girardus, iudex et assessor pot. Brix., 679, 681, 695.
Calandrino Andrea de Roma, iudex, 1205.
Calcaria Fulcogius (de), id., 298.
Calepio Iohannes (de), id., 929.
Camisano Albericus (de), id., 677.
Camore Benedictus (de), iudex et assess. dom. potest. Pergami, 682.
Campanili Obertus (de), iudex, 116.
Canis Mayfredus, miles, 303.
Capello Rogerius de Mediol., iudex et assess. Dom. Io. de Lucino potest. Brix., 1042, 1088.
Casali alto Arzulfus (de), iudex, 867.
Caupo, id., 32.
Cazago Rodulfus (de), id., 899, 954.
Cazia iudex de Placentia, 623.
Cilincicapite Iacobus, iudex, 831.
Consolatus de Monteclaro, id., 728.
Cotius, id., 32.
Crescenzana Allemanno (de), iudex potest. Paduae, 614, 616.
Cucche Zalterius, iudex, 710, 824, 846.
Curte Maiori Gulielmus (de), id., 300.
Curte nova Maffeus (de), id., 121, 123, 126.

Desiderius, id., 27, 46, 58, 59, 60, 87, 88, 105.

Ezelinus, id., 33.

Florius, id., 33.
Fogolinis Conradus (de), id., 925.
Franciscus, id., 1205.
Frenetti Hubaldus, id. Vedi **Hobaldus**, 1205.

Galferamus, iudex Cremonensis, 602.
     > Lafrancus, iudex potest. Parme, 598.
Galvagno Stevenardo, iudex, 828, 851.
Gazolus magister de Lando, iudex potest. Padue, 614.
Girardus de Punpiano, iudex, 929.
Greci Albertus, iudex et assessor dom. Castellani de Cafaris potestatis Brixie, 312.
Groseto Acorsinus (de), iudex, 950.
Grotta Albertus (de la), id., 118.
Guastalla Donedeus (de), id., 306.
Guertui, id., 15.
Guido filius Nicoli de Farneta, notarius iudex, 1206.
Guilmus, iudex, 15.
     > de Crema, id., 692.
Guithotus Pollinzanus de Mediolano, iudex et assess. potestatis Brix., 1103.
Guithottl Rogerius, iudex, 116.

Hubaldus fil. qdm Frenetti, notarius de Sancto Petro Vallisere, civis Pisanus et iudex, 1205.

Iacobus, iudex, 1078, 1080, 1087.
Imberti Petrus, iudex dom. regis, 956.
Iohannes, iudex, 118.
     > sacri pallat. notar. et iudex, 10.
     > de Schiciis, iudex de Cremona, 1200.

Lafrancus, iudex potest. Pergami, 87.

Lambardi Ognabenus, iudex civ. Brix., 956, 962.
Lambardis Restauo (de), iudex, 1132.
Lanfranchinus de Bagnolo, iuris utriusq. peritus, syndicus, actor et procur. et nuncius specialis com. Brixie, 1205.
Lanuce Petraccus (de), iudex cons. Brix., 59, 60, 61, 114.
Laripa Framundus (de), iudex, 955.
Lascala Paganus (de), id., 683.
Lavate Lafrancus (de), id., 115.
Lethoyco, iudex potestatis, 575.
Leuco, Rogerius (de), id., 305.
Llazarri Brixianus, iudex, 298, 728, 1035.
Lodovicus, iudex potest. Brix., 284, 298.
Lomello Obizo (de), iudex sive causidicus, syndicus, actor procurat. et nuncius Dom. Comacii de Galluciis potestatis et Alberti Confanoneriis de Placentia capit. com. et populi Brixie, 867.
Luxignand Iacobinus (de), iudex comuni Brixie, 284, 298, 926.

Madalbergus, iudex, 625.
Maladobactus, iudex de Parma, 33.
Manganinus, iudex, 862.
Mantua Bartolom. (de), id., 872.
Muranensibus Guido (de), id., 575.
Marany Guido (de), id., 571.
Marchesius Capriani, id., 53.
Mesacanina Iacob., id., 845.
Moisi, id., 5.
Montenarius, id., 842.
Mora Bellonus de Mediolano, iudex et assess. dom. Ottoni de Mandello potest. Brix., 1109.
Mudalbergus, iudex civ. Mediol., 623,

Nantelmns de Bagnolo, iudex, 286.
Nuce Piardus (de), id., 298.

Ognatis Stephanus (de), id., 1036.
Ottebellus, iudex com. Ferarie, 873.
Ottebonus, iudex de Ambersago, 87.
Ottobellus Mediolanensis, iudex aule imper., 36, 1196, 1199.

Pacis de Tuscolano, iudex, 954.
Paganinus, iudex de Vicentia, 623.
Paganus, iudex, 625.
Pasinus de Toscolano, id., 867, 925.
Passawerra, iudex Mediol., 84, 85, 86, 89, 91, 93.
Paxino de Toscolano, iudex, 867.
Pelacori Albertus, id., 115.
Pellarius Gratiadeus, id., 298.
Pelluccus Iacobus, id., 121, 123, 166.
Perdepettus Leonardus, iudex et assess., 304, 700.
Pergamo Rogerius (de), iudex, 313.
Pesazis Ognabenus (de), id., 695, 914.
Peterzulus de Firmo, id., 710, 711.
Petracius, id., 15.
Petrus Amadeus, id., 905, 1068.
Pilius, id., 33.
Pisoniam de Pisoniis, iudex Pergam., 87.
Pluveticis Vincentius (de), iudex, 929.
Pompiano Girardus (de), id., 823.
Porta Osberti (de), id., 835.
Privardorum dom. Albertus, id., 690.

Raimundus parvus, id., 53.
Rambaldus de Lonado, id., 911.
Ramfus Lafrancus, iudex potest. Brix., 306, 308.
Redulfus, iudex, 279.
Richis Azo (de), id., 907.
Riprandinus de Verona, iudex potest., 301, 313.

Rivola Henricus (de), iudex, 681.

Rogerus raidorum, 691.

Rozate Rogerius (de), iudex, 115.

Saleto Albertus, id., 306, 307.

Salis Cavalchinus (de), id., 896, 905, 1145.

» Cavelche (de), id., 954.

Selimbeni Syrus de papia, id., 86, 90, 93.

Sichezellus, iudex pot. Perg., 118.

Simon, iudex potestatis Brixie, 848.

Stevenardus Galvagnus, iudex et assessor dom. Ysolini potestat. Brix., 828.

Suardi Henricus, iudex, 687.

Subinago Bontotus (de), iudex et assess. potest., 303, 504, 310, 485.

Tathonus Gerardus, iudex, 312.

» Iacobus, id., 895, 1041.

Toricella Gualfredus (de), iudex regalis curie, 601.

Trovamalam Ubertus, iudex, 955.

Trugnano Villanus (de), id., 858.

Ufredinus, iudex potest., 945, 948.

Ugonus Obizo, iudex, 118.

Villa Iohannes (de), id., 47.

Villanus Petrus, iudex, 46, 61; rector et ambaxator, 627.

Welfus de Placentia, iudex, 644.

Wibertus, iudex de Logrado, 104.

Withottis Rogerius (de), iudex potest. de Pergamo, 301, 313.

Yosepus de Asula, iudex, 917.

AVVOCATI, CAUSIDICI

Albertanus, causidicus, 468.

Aposazius, advocatus, 27, 55.

Azollinus de Bononia, causidicus, 398.

Bagarottus, leg. doctor, 623.

Bagnolo Conradus (de), causidicus, 417.

Bagocius Iacobus, id., 299.

Blaquinus, causidicus Disinciani, 105.

Boneprandus, advocatus, 92.

Bracus, causidicus, 15.

Brixianus Verzellis, advocatus, 20.

Brogniolus, id., 58.

Buzii Girardus, causidicus, 317.

Cancelerius Iohannes de Ianua (de), prof. legum, 1205.

Carvanno Bonapax, causidicus, 700.

Castellanus, advocatus, 56.

Detesalve, id., 85, 87.

Iacobus, causidicus de Monteclaro, 737.

Lafrancus, advocatus Pergam., 57.

Lanternus, advocatus, 57.

Maiavaca Guido, causidicus Cremone, 114.

Malfredus, advocatus, 58.

Monteclaro Iacobus (de), causidicus, 369.

Nivolinis Ogerius (de), id., 841.

Oddo dñius. Aposazius, advocatus, 54.

Oglerius de Nubolinis, causidicus, 468.

Pallatio Wielmus de Monteclaro, id., 361.

Pluvethicilis Albertanus (de), id., 468.

Pontecarali Petrus (de), id., 105.

Prato Alboyno Crescimbenus (de), id., 841.

Robertorum Gratiadeus, id., 300.

Rozonis Stephanus, id., 638.

Tomasinus de Bononia, id., 398.

Tuderto Petrus (de), legum profes., 1205.

Turbiado Io. (de), causidicus, 417.

Ubertus Vercellensis, advocatus, 17, 18.

Villani Otto, causidicus, 699.

Yse Gracius (de), id., 417.

NOTAI

Abbas de Ello, notarius, 302, 314.

Abiatheginus de Circulo, id., 878.

Aicardus, notarius sacri pallat., 15.

Aimo de Casali Alto, notar. sacri pallat., 24.

Albarinus, notarius, 116.

Albericus, id., 6.

Alberinus qm. Bernini, id., 872.

Alberius de Quinzanello, notarius et iudex, 900.

Albertus, notar. ac legisperitus, 12.

» notarius, 600, 791.

Albrici Petrus Montenarii notarius, 725.

Alckerius, notarius, 1042.

Amadens de Salago, id., 929.

Amorellus Ventura, id., 723.

Armusius, notar. de Leno, 300.

Andriolus de Botesino, notarius, 714.

Angelerius de Capris, notarius de Cremona, 1200.

Anricus, notar. de Trivixio, 613.

Antonius, notarius qdm. Anton. de Fabriano official. dom.

Pisis potest., 1206.

Arcilus, notar., 392.

Ardemannus Iohann., id., 929.

Ardericus, id., 6.

Arigacil Iohannes de porta Matulfa, id., 42.

Arlotti Pax de Yseo, id., 302.

Armessulfus, id., 6.

Arnoldi Sperandeus, id., 1065.

Asola Nicolaus (de), id., 307, 308.

Asula Ventura (de), id., 310.

Augacius Iohannes, id., 828.

Aymericus de Porto, id., 303.

Azuellis Agnellus (de), id., 850.

Bagnacani Io., id., 831.

Baiardus, id., 52, 114, 118.

Bassi Brixianus, id., 448.

Bazetha Iacob., id., 651.

Becholsalvus, id., 57.

Beldecarus de Beldecaris Ugolinus, id., 846, 887.

Belentisinis Macrana (de), id., 874.

Bellacatinus Corgolus, id., 943.

Bellacatus, id., 598.

Benadux Caroli, id., 679, 695.

» de Valdelis, id., 943.

Bergaminus, id., 429.

Bertolinus de Campionib., id., 1042.
Bertollius de Salago, id., 930.
Betignolus Iacob., id., 867.
Biaguini Benvenut., id., 1063.
Blancostati Petrus de Brix., id., 362, 607.
Boccamoni Bonaventura de Guthizolo, id., 849.
Bonamicus, id., 700.
Bonatti Inverardus, id., 717.
Bonaventura Constantini, id., 899, 1035, 1037.
     > id., 569.
Bonaytha, id., 443.
Boncalzaril Grandus, id., 431.
Bonifacius, id., 1036.
Bonifacius de Manervio, id., 950.
Bonoldis Albertus (de), notar. de Asula, 285, 291.
Bonomi Obertus, notar., 72, 877.
Bonny Bonaventura, id., 128.
Bonus Iohannes, id., 65.
Bornado Bertolus (de), id., 875.
Bossi Brixianus, id., 442.
Botesino Io. (de), id., 364, 391.
Bracius Guido, id., 64.
Brixianus de Capriano filius Alberti Zerle, id., 894, 899.
     > de la Carzia, id., 836.
Brognotus Petrus, id., 105.
Brogognado Federicus (de), id., 896, 899.
Brogonado Fredreghini (de), id., 951.
Bunzi Petrus, id., 946.
Buttus Petrus de Paruziis, id., 1130.

Cagiubaxilica Manere Ferr... Iacobus, id., 866.
Calcaterra, id., 955.
Calcinato Iacobus (de), id., 284.
Calepio Antonius (de), id., 962.
Caligariis Nicolaus (de), id., 717.
Camel, notarius de Palazolo, 47.
Capellanus de Sayano, notarius, 938.
Capite Pontis Iostacus (de), id., 731.
Capriano Albertus (de), id., 309.
Capriolus Gufredus (de), id., 291, 638.
Carbonus, id., 197, 341.
Caulo Iohannes (de), id., 127.
Cavatis Petrus (de), id., 991.
Caxago Iohannes Campioni (de), id., 950, 955.
     > Lantelmus (de), id., 1075.
Cerute Arici de Manervio Io., id., 644.
Chonradus, id., 64, 65, 66, 67, 68, 71, 84.
Chosalvus, id., 49.
Cicamicis Cicamica (de), id., 825, 841.
Cilicincols Ulixes (de), id., 893.
Circuli Bonaventura, id., 157.
Codeferre Girardus, id., 890.
Comezano Albertus (de), id., 847.
     > Meyorus (de), id., 877.
Contegnaga Lambertinus (de), id., 913, 914.
Contegnachis Lambertus qd. Cabriellis (de), id., 918.
Corgolus Bellacatinus, id., 943.
Covatus Albertus, id., 943.
Crema Ioannes (de), id., 572.

Daybertus, id., 360.
Dechosalvus, id., 47, 61, 929.
Deghelvardus Girolodus, notar. sacri Imper., 829.
Devulatus Petrus, notarius, 452.
Divicollis Franceschinus (de), notarius Cremone, 1200.
Drubandus de Drubandis, notarius, 1128.
Drucius Inverardus, id., 575.
Dulcius, id., 365.
     > Crescimbenus, id., 302, 570, 575.

Fatii Guilielmus, id., 692.
Federicus de Motelfa, id., 907.
Feragallus, id., 114.
Ferarini Iacobus, id., 880.
Ferarius Lantelmus, papiens. notar., 602.
Floravancius fil. ser Mayfredi de Verona, notar., 307.
Foyata Petrus, Brixian. notarius, 866.
Frassacinis Antonius, notar., 925.
Fregoldi Girardus, id., 847.
Freneti Ubaldus, fil. qdm notarius de sancto Petro Valishere civis Pisani, 1200.
Frontegnano Algarisius (de), notar., 829.
Fulconibus Albertus (de), id., 568.
Fulconus Aymericus, id., 575.

Galetharius Bonus, id., 869.
Gallus de Offaga, id., 490.
     > notar. de Trenciano, 17, 954.
     > Varinus, notar., 873.
     > de Visano, id., 17, 119.
Gambacis Io. (de), id., 858.
Gatta Io., id., 645.
Gazani Petrus, id., 893, 899.
Gazera Gregorinus, id., 1100.
Giginus Amadeus (de), id., 431.
Girardus de Baxano, id., 922.
     > Bibulci, id., 163.
     > id., 338.
Girolidus de Castro, id., 836.
Girolodus Arivabenus, id., 42, 114, 119, 123, 125, 157, 166, 363, 424.
Gonsalvus Guifredus, id., 677, 1036.
Gosalvus, id., 117.
Gracioli Iacobus qdm, civis, Bononie notarius, 615.
Grunda Ognabenus, notar., 890.
Gualando Io. (de), id., 575.
Guagina Ioannes, id., 867.
Gualardus Io., id., 575.
Gualkerius de Bononia, id., 284.
Guechegrini Io. qd. Iacobi, id., 711.
Guercil Brixianus, id., 913.
Guido filius Nicolli de Farneta, id., 1200.
Guilielmus de Carpenedulo, id., 570.

Henrigettus, id., 608.
Hosmerinis Apolonius (de), id., 914, 918.
     > Petrus (de), id., 849.

Iacobus fil. qdm ser Simonis, notarius Chavalxe, 1200.
Iacobus Centumfili, notarius, 90, 93.
Ianuarius Yzelinus, id., 828.
Incelis Albertus (de), notar. Placentie, 866.
Insegnatus de Lapescina, notarius, 151, 152.
Inverardus de Brembio, id., 915.
Iohannes, sacri pallat. notarius et iudex, 10, 15, 17, 20, 21, 27.

Kagini (o Ghigini) Amadeus, notarius, 163, 307, 476.

Lafrancus de Lodrino, id., 846.
Lapesina Iacobus (de), id., 309.
     > Richinus (de), id., 886.
Lastalla Io. (de), id., 575.
Laturre Sigebaldus (de), id., 609.
Laurentius de Goiono, id., 157.
Lavergellis Bonavent. Ottonelli (de), id., 888.
Latus de Tenesi, id., 309.
Lechi de Rezato, id., 926.
Leno Bonincunter (de), 567.
     > Otto (de), id., 308.

Leopardus Frenetti de Pisis, notarius camere Dom. Regis, 1204, 1205.
Levis Alghisius, notar., 614.
Literij Lafranchinus de Cazago, id., 876, 1043.
Livioni Petrus fil. qd. ser Nazarii, id., 953.
Lizellis Albertus (de), id., 866.
Luschi Gilius Ugonis, id., 609.
Luyeti Guilmus qd, id., 1061.

Macarana de Bellintexinis, id., 836.
Madiis Bomboninus (de), notarius de Cremona, 1200.
Megezare Matheus, notarius, 866.
Maginis Brixianus (de), id., 1052.
Magnate Mafeus (de), notarius Camere populi comunis Mediolani, 866.
Malapartis Albertus de Quinzano, notar., 717.
Malclavelli Henric., id., 306.
Manine Bailardus, id., 850.
Marcellis Guidottus (de), notarius Camere populi comunis Mediolani, 866.
Marchesius Sinistrarius, notarius, 624.
Marconus de Marconibus, id., 681.
Maricius Lafrancus, id., 303.
Marini Steph., id., 877, 1042.
Martinus Cremosanorum de Cocallio, id., 101.
 » Philippi, id., 86.
 » de Rudiano, id., 677,
 » de Virilis, id., 913.
Mayfredus de Acerbo, id., 679.
 » de Papia, id., 90, 100.
Mazabolii Iohan., id., 936.
Megezare Matheus (de), notarius Camere populi comunis Mediolani, 866.
Mellanesius Riboldus, notarius, 1035.
Mezapanis Ioan., id., 728.
Munarius Bonifac. Petrus, id., 305.
Mucas Bonaventura, id., 571, 632.

Nasellis Tomaxinus (de), id., 1200.
 » Zohanninus (de), notarius de Cremona, 1200.
Natalon de Flesso, notarius, 935.
Nazari Anselmus, id., 157.
Nozie Conradus, id., 842.

Obizo, id., 599.
Occanonus Horicus, id., 733, 818.
 » Lafrancus, id., 575.
Ochis Coradinus (de), id., 1205.
Ognatis Venturinus (de), id., 943.
Orabonus de Marinis, id., 685.
Orelle Martinus, id., 644.
Organo Zufredus (de), id., 312.
Ottolinus de Serlis, id., 1048.
Oxelle Benvegnutus, id., 455, 632.

Paganonus Albertinus, id., 114.
Paono Ioannes (de), id., 1043.
Parentati Florinus fil., id., 1144.
Pedezocchis Io. (de), id., 707.
Pedrocca Io., id., 304.
Pellarius Petrus, id., 575.
Persus, id., 94, 109, 115.
Pescheriis Gratiadeus (de), id., 887.
Pestagalla Marcus (de), Porte S. Victoris ad cantum notarius, 610.
Petracchi Bonifacius, id., 424, 789.
Petrus, notar. de Novara, 20.
Phylippi Martinus, Imper. aule Papiens. notar., 86.
Pizalli Rogerus et Lanterus eius fil., notar., 610.
Pizocinus, id., 75.

Plizabusii Mayfredus, id., 116.
Pocacarne Iacobus, id., 606.
Pomelli Vetulus, id., 829.
Pontevico Riboldus (de), id., 739.
Prandi Brixianus, id., 914.
 » Iacobus, id., 164.
 » Otto, id., 1083.
 » Ottolinus, id., 1094.
 » Zufredus, id., 426.
Privardus, id., 284.
Pulmonus Oliverius, id., 888.
Pulverinis Laurentius (de), id., 914.
Purtegnio Bonacursus (de), id., 838.
Puteo Iohannes de Cobiado (de), id., 932.
Puvignago Io. (de), id., 825.

Quinzanello Boso (de), id., 485.

Rasperius Iacob., id., 814.
Ravaninus de Lave, id., 52, 114, 115.
Recordatus de Nardo, id., 700.
Ribaldus Mellanesius, id., 975.
Richelbonus, id., 266, 269, 353.
Richis, Bertolus (de), id., 828.
Roado Nicolaus (de), id., 575.
Roba Albericus, id., 839.
Robertis Io. (de), id., 306, 307.
Rodulfus, id., 6.
Romanus, notarius de Palazolo, 47.
Rubeis Bonaytha de Barba, notar., 426.
Rubeus Fregoldi, id., 946.

Sabio Brixianus (de), id., 867.
Sadei Zufredinus, id., 828, 874.
Saiolus de Serezio, id., 955.
Sarasini Albertus, id., 585, 595, 966.
 » Bartolomeus, id., 662.
Sassi Michael, id., 604.
Savallo Io. (de), id., 416.
Scanamoleris Benedictus, id., 700, 884.
Scovioni Bonfatus, id., 428.
 » Martinus, id., 831, 835.
Seriado Brixianus (de), notarius massarius, 573.
Siambra Bonaventura, notarius, 937.
Simon Chavalxe, id., 1200.
Sirachi Girardus, id., 575.
Sosera Albertus, id., 116.
Speronarius Dechosalvus, id., 423.
Squasacapite Antonius de Cobiado, id., 926.
Stradivarius Iulianus de Cremona, id., 866.
Simeon, notar. Paduae, 608, 613.

Talardi Gratiadeus, notar., 424.
Tathonus Bartol., id., 895, 900, 1101 ed altri.
Tege Conradus, id., 607.
Tencha de Baxano, id., 1144.
Tethricus de Quinzanello, id., 899.
Tetoclis Bonacursus (de), id., 305.
Teutaldus, id., 6.
Teutaldus de Rivola, id., 114.
Teyce Girardus, id., 586.
Thomasinus Caroli, id., 918, 1039.
Tirisendi e Torisendi Guilmus, id., 307, 308.
Tissus Io., id., 740.
Traperethellis Petrus (de), id., 284, 307.
Tridentinus, id., 309.
Trubandi Io., id., 1135.

Ugolinus de Pasturellis, id., 899, 1041.
Uguccio filius ser Zani, notarius Imper., 1200, 1206.

Urgnano Zufredus (de), id., 303, 304.

Valcossi Iohannes e **Walcossi** Io., id., 47, 50, 57, 61, 95, 98, 111.

Valdelis Benadux (de), id., 943.

Valsemo Peterbellus (de) de Porta Nova contrate S. Petri ad Cornaredum, notarius Mediolani, 867.

Vegiis Ottobonus (de), notarius, 681.

» » notarius ac iudex ordinarius et tunc scriba potestat. et comunis Pergami, 695.

Venetie Ugutius Petrus, notar, 400.

Ventura de Asola, id., 570.

Venturinus de Verziano, id., 946.

Vilane Albericus, notar. de Pontevico, 736.

Vilis Bontempus (de), notarius, 818.

Vifola Albertus (de), id., 647.

» Michael (de), id., 789.

Vitalis Humeltatis, id., 836.

Vuillielmus, id., 6.

Vuladi Stephanus, id., 939.

Waserlanda Walconus (de), id., 300.

Xandus, id., 827, 835, 836.

Zanebonus, id., 66, 67, 71, 75.

Zenasij Inzelerius, id., 731.

Zerle Albertus, id., 894, 899.

Zizavaca Rolandinus, id., 598.

Zuchelli Fredericus, id., 137.

Zufredus de Urgnano, id., 470, 571.

Zuprandus, id., 443.

